Džejms Klejvel

ŠOGUN

DŽEJMS KLEJVEL

ŠOGUN

ROMAN O JAPANU

Naslov originala:
James Clavell
SHOGUN

Dvojici moreplovaca,
kapetanima Kraljevske mornarice,
koji su svoje lađe voleli više nego svoje žene,
kao što se od njih i očekivalo.

PIŠČEVA BELEŠKA

Želim zahvaliti svima,
živima i mrtvima,
ovde, u Aziji i u Evropi,
koji su pripomogli da nastane ovaj roman.

Lokaut Mauntin, Kalifornija

PROLOG

Ošinu ga olujni vetar. Duboko u sebi osetio je njegov ujed. Znao je: ako se ne iskrcaju za tri dana, svi će pomreti. Bilo je previše mrtvih na ovom putovanju, pomislio je. Ja sam glavni pilot mrtve flote! Od pet brodova preostao je jedan. Od početnih stotinu i sedam članova posade − dvadeset i osam. Sada se na nogama drže samo desetorica, a ostali su na samrti, među njima i zapovednik naše ekspedicije. Nemamo hrane! Više gotovo nemamo ni vode, a i ova koju imamo, ustajala je i smrdljiva.

Zvao se Džon Blektorn i stajao je na palubi, sam, osim stražara na kosniku, nemog Salamona, koji se šćućurio u zavetrini i gledao more pred brodom.

Iznenadni nalet vetra nagnu brod na bok. Blektorn se uhvati za ručicu brodskog stola vezanog blizu kormila na krmi, sve dok se lađa, uz škripu drvene oplate, nije izravnala. Beše to *Erazmo*, trojarbolni trgovačko-ratni brod iz Roterdama, dve stotine i šezdeset tona nosivosti, opremljen sa dvadeset topova. Jedini preostali brod prve ekspedicijske flote poslate iz Holandije da uništava neprijatelje u Novom svetu. Behu to prvi holandski brodovi koji su otkrili tajnu Magelanovog moreuza. Četiri stotine devedeset i šest ljudi, sve sami dobrovoljci. Svi Holanđani, osim trojice Engleza: dva pilota i jednog oficira. Dobiše zadatak da pljačkaju španske i portugalske posede u Novom svetu i da ih satru ognjem i mačem, da uspostave trajne trgovačke veze, da u Tihom okeanu otkriju nova ostrva koja bi im služila kao stalne baze, da zauzimaju područja za Holandiju i da se nakon tri godine vrate kući.

Protestantska Holandija je već preko četrdeset godina ratovala sa katoličkom Španijom, kako bi zbacila jaram mrskih španskih gospodara. Holandija, ponekad zvana i Nizozemska, još je pravno bila deo Španskog carstva. Njena jedina saveznica Engleska, prva hrišćanska zemlja koja je raskrstila sa papskom kurijom u Rimu, pa pre sedamdesetak godina postala protestantska, takođe se poslednjih dvadeset godina krvila sa Španijom, a već je deset godina bila otvoreni saveznik Holanđana.

Vetar posta još hladniji i brod se naglo nagne. Sva su jedra bila skupljena osim olujnih košnjača, ali i uz sve to, struja i oluja snažno su ga nosile prema zatamnjenom horizontu.

Tamo je oluja još jača, pomisli Blektorn, ima više hridina i plićaka. I nepoznato more. Dobro. Celog se života hvatam u koštac s morem i uvek sam pobeđivao. I uvek ću pobeđivati.

Prvi engleski pilot koji je prošao Magelanov moreuz. Da, prvi. I prvi pilot koji je ikad plovio ovim azijskim morima, osim nekoliko portugalskih gadova

i Španaca što nemaju majke, koji još misle da je njihov celi svet. Prvi Englez u ovim vodama…

Prvi u tolikim stvarima. Da. A to su mnogi platili životom.

Ponovno okusi i onjuši vetar, ali kopnu ni traga ni glasa. Pretraživao je okean: beše tamnosiv i ljut. Bez mrvice algi ili promene u boji koje bi ukazivale na peščane hridi. Daleko iza desnog boka opazio je vrh drugog grebena, ali to mu nije ništa govorilo. Već im mesecima prete podvodne hridi, a kopnu ni traga. Beskrajan je ovaj okean, pomislio je. Dobro. Za ovo si ti učio! Da ploviš nepoznatim morima, nacrtaš karte i vratiš se kući. Koliko smo već odsutni od kuće? Godinu, jedanaest meseci i dva dana. Poslednja luka u Čileu, pre stotinu trideset i tri dana, preko ovog okeana zvanog Tihi, kojim je prvi plovio Magelan pre osamdeset godina.

Blektorn beše ogladneo, a usta i telo boleli su ga od skorbuta. Naprezao je oči da prati kurs po kompasu, a mozak da izračuna približan položaj. Čim zacrta položaj u *roteiros*, svoj dnevnik, biće siguran na ovom deliću okeana. A ako bude siguran on, siguran će biti i njegov brod, pa će možda zajednički pronaći Japan, ili čak hrišćanskog kralja sveštenika Jona i njegovo Zlatno carstvo koje se prema legendi nalazi severno od Kine, bez obzira gde je ta Kina.

A sa svojim delom bogatstva opet ću otploviti na zapad prema kući, kao prvi engleski pilot koji je oplovio Zemlju, i nikad više neću da se mičem od kuće. Nikada. Tako mi moga sina!

Oštri vetar mu prekine te sitničarske misli i održi ga budnim. Bilo bi glupo da sada spava. Iz tog sna nikada se ne bih probudio, pomisli i protegne ruke da opusti zgrčene leđne mišiće. Čvršće se ogrnu kabanicom. Vide da su jedra u ravnoteži, a kormilo privezano. Stražar na pramcu beše budan. Zato se strpljivo opet smiri i pomoli Bogu da naiđu na kopno.

− Siđi, pilote, ja ću preuzeti ovu stražu ako se slažeš.

Treći oficir Hendrik Spec vukao se po mostiću. Lice mu je od umora posivelo, oči upale. Koža prepuna plikova, žuta. Teško se naslonio na stalak kompasa da ne bi pao. Malo je povraćao. − Blagoslovljeni gospode Isuse, pišam na dan kad sam otputovao iz Holandije.

− Gde je prvi oficir, Hendrik?

− U krevetu. Nikako da ustane iz svog usranog ležaja! I neće, sve do sudnjeg dana.

− A zapovednik ekspedicije?

− Cvili za hranom i vodom. − Hendrik pljune. − Rekoh mu da ću mu ispeći

pile i da ću mu ga doneti na srebrnoj tacni sa flašom konjaka da lakše proguta. *Scheit-huis! Coot!*

− Jezik za zube!

− Hoću, pilote, ali on je crvljiva budala, a zbog njega ćemo svi pomreti. − Mladić povrati krvavu sluz. − Blaženi gospode Isuse, pomozi mi!

− Pođi u potpalublje. Vrati se u zoru.

Hendrik se s mukom spusti na drugu brodsku stolicu.

− Dole zaudara na smrt. Preuzeću stražu ako se slažeš. Koji je kurs?

− Kuda nas odnese vetar.

− Gde je kopno koje si nam obećao? Gde je Japan?… Gde je, pitam?

− Napred.

− Uvek napred! *Gottimhimmel*, nije nam naređeno da plovimo u nepoznato. Već smo se morali vratiti kući, punih trbuha, umesto da gonimo vatru svetog Elma.

− Siđi u potpalublje ili drži jezik za zubima.

Hendrik turobno skrene pogled s visokog bradonje. Gde smo sada? htede zapitati. Zašto ne smem videti tajni *roteiros*? No, znao je da se takva pitanja ne postavljaju pilotu, pogotovo ne ovom. Pa i uz sve to, pomisli on, želeo bih da sam onako snažan i zdrav kao kad sam otputovao iz Holandije. Onda ne bih čekao. Sad bih smrskao tvoje sivo-plave oči, izbrisao ti s lica taj poluosmeh koji me dovodi do ludila, poslao bih te u pakao, što i zaslužuješ. Ja bih tada postao kapetan-pilot i brodom bi rukovodio Holanđanin, a ne stranac i tajne bi nam bile sigurne. Naime, uskoro ćemo zaratiti sa vama Englezima. Želimo istu stvar! Prevlast na morima, nadzor nad svim trgovačkim putevima, osvajanje novog sveta. I želimo ugušiti Španiju.

− Možda Japan ne postoji − iznenada progunđa Hendrik. − To je *gottbewondenen* bajka.

− Postoji. Između tridesete i četrdesete severne širine. Sad jezik za zube ili siđi u potpalublje.

− Dole je smrt, pilote − šapne Hendrik, zagleda se napred i dade maha svojim mislima.

Blektorn se nameštao na stolici. Danas ga je telo još više bolelo nego inače. Sretniji si od većine, pomislio je, sretniji od Hendrika. Ne, sretniji nisi. Oprezniji! Sačuvao si svoje voće dok su oni svoje lakoumno trošili. Uprkos tvojim savetima. Zato sada tebe muči blagi skorbut dok svi ostali neprestano krvare, imaju proliv, oči su im upale i krmeljive, a zubi su im poispadali ili im se klimaju u desnima. Zašto ljudi nikad ne žele da se opamete?

Znao je da se svi njega boje, pa i zapovednik ekspedicije. A i to da ga većinom mrze. No, beše to normalno, jer na moru je zapovedao pilot, on je određivao kurs i rukovodio brodom, on ih je vodio iz luke u luku.

Tada je bilo svako putovanje opasno, jer su retke postojeće pomorske karte bile tako nepouzdane da behu beskorisne. A nije postojao nikakav način da utvrde geografsku dužinu.

− Otkrij kako da odrediš dužinu pa ćeš biti najbogatiji čovek na svetu − govorio mu je njegov stari učitelj Alban Karadok. − Kraljica će ti, Bog je blagoslovio, dati deset hiljada funti i vojvodstvo ako odgovoriš na tu zagonetku. Portugalski govnožderi daće ti još više: zlatnu galiju. A Španci, što nemaju majke, daće ti duplo! Kad kopno nije na vidiku, uvek si izgubljen, mladiću.

− Karadok bi zastao pa tužno klimao glavom, po svom običaju. − Izgubljen si, mladiću. Osim ako…

− Osim ako imam *roteiros*! − veselo je uzviknuo Blektorn znajući da je dobro naučio lekciju. Tada je imao trinaest godina, a već je godinu dana bio šegrt kod pilota i učitelja gradnje brodova Albana Karadoka koji je preuzeo ulogu njegovog pokojnog oca. Nije ga nikad tukao, nego je njega i ostale dečake učio tajnama brodogradnje i zloćudnostima mora.

Roteiros beše knjižica sa preciznim zapažanjima pilota koji je već tamo bio. Sadržala je magnetne kompasne kurseve između luka i rtova, obala i kanala. U njoj su bile zabeležene mere dubinomerom, boja mora i priroda morskog dna. Pokazivala je kako su tamo došli i kako su se vratili. Koliko su dana proveli na određenom pravcu, ponašanje vetra, kada je duvao i odakle, koje struje mogu očekivati i otkud. Pa doba oluja i doba povoljnih vetrova, gde se brod može izvući na bok i očistiti i gde mogu uzeti zalihe vode, gde su prijatelji, a gde neprijatelji, plićaci, grebeni, struje, luke. Ukratko, sve što je potrebno za sigurno putovanje. Englezi, Holanđani i Francuzi imali su pomorske karte svojih mora, ali po morima preostalog sveta plovili su samo kapetani iz Portugala i iz Španije, a te dve zemlje su sve *roteirose* držale u najstrožoj tajnosti. *Roteirosi* koji bi otkrili puteve u Novi svet ili pak otkrili tajnu Magelanovog moreuza i Rta dobre nade − a oba prolaza pronašli su Portugalci − ujedno bi otvorili i pomorske puteve za Aziju, pa su ih zato Portugalci i Španci čuvali kao nacionalno blago, a njihovi neprijatelji, Holanđani i Englezi, isto su tako gorljivo za njima žudeli.

No, *roteiros* beše samo toliko pouzdan kao pilot koji ga je sastavio, pisar koji ga je prepisao, vrlo retki štampar koji bi ga štampao, ili učeni čovek koji bi ga preveo. Zato je u *roteirosu* moglo biti i grešaka. I slučajnih. Pilot nikad nije mogao biti siguran, sve dok i on tamo ne bi došao. Barem jedan put.

Na moru pilot beše vođa, jedini vodič i konačni sudija broda i brodske posade. Jedino je on zapovedao sa krme.

A to vino udara u glavu, pomisli Blektorn. I ko ga jednom srkne, nikada ga ne zaboravlja, uvek ga traži, a uvek mu je potrebno. To je jedna od stvari koje nas održavaju u životu dok ostali umiru.

Ustao je i obavio nuždu u slivnik. Iscure pesak iz peščanog sata pored stalka za kompas, a on ga obrne i udari o brodsko zvono.

− Možeš li ostati budan, Hendrik?

− Da! Da, mislim da mogu.

− Poslaću nekoga da zameni posmatrača na pramcu. Pazi da čovek stoji na vetru, a ne u zavetrini. Tako će ostati bistar i budan.

Na trenutak se pitao ne bi li brod skrenuo u vetar pa ga pustio da slobodno plovi po noći, ali je odustao. Spustio se niz mostić i otvorio vrata pramca. Kabina je išla po širini broda, a beše ležaja i visaljki za stotinu dvadeset ljudi. Okruži ga toplina, tako prijatna da je zanemario večito prisutni smrad ustajale vode na brodskom dnu. Nijedan od dvadesetak ljudi nije se pomerio sa postelje.

− Na palubu, Metsuker! − reče on na holandskom, koji beše *lingua franca* u Nizozemskoj. Odlično ga je govorio, kao i portugalski, španski i latinski.

− Umirem − uzvrati čovečuljak oštrih crta lica pa se šćućuri na postelji. − Bolestan sam. Gle, svi su mi zubi ispali od skorbuta. Isuse Bože, pomozi nam, svi ćemo pomreti! Da nije bilo tebe, već bismo svi bili lepo kod kuće! Ja sam trgovac, a ne mornar. Ne spadam u posadu… Povedi nekog drugog. Onaj tamo Johan… − Vrisnuo je kad ga je Blektorn izvukao iz ležaja i gurnuo prema vratima. Usta mu zakrvariše, beše ošamućen. Grub udarac u bok trgne ga iz omamljenosti.

− Gubicu pošalji gore u konopce i ostani tamo dok ne umreš ili dok ne ugledamo kopno. − Čovek naglo otvori vrata i u agoniji pobeže. Blektorn pogleda ostale. Zabuljiše se u njega. − Kako se osećaš, Johane?

− Dosta dobro, pilote. Možda ostanem živ. − Johanu Vinku behu četrdeset i tri godine, a beše glavni tobdžija i pomoćnik nostroma, najstariji čovek na brodu. Bez kose i zuba. Imao je boju stare hrastovine i beše isto toliko snažan. Pre šest godina plovio je sa Blektornom u kobnom pohodu u potrazi za severoistočnim prolazom, pa su se njih dvojica dobro poznavali.

− U tvojim godinama većina ljudi je već mrtva, znači ti si ispred svih nas.

− Blektorn je imao trideset i šest godina.

Vink se neveselo nasmeši.

− To je zbog konjaka, pilote, i zbog jebanja i svetog života koji sam vodio.

Niko se ne nasmeja. Neko upre prstom u jedan krevet.

− Pilote, umro je nostromo.

− Onda odnesite telo na palubu! Operite ga pa mu sklopite oči! Ti, ti i ti!

− Ljudi ovaj put brzo skoknu iz postelja pa zajednički napola odvuku, a napola iznesu leš iz kabine.

− Vink, preuzmi stražu u zoru. A ti, Ginsel, budi stražar na pramcu.

− Razumem!

Blektorn se vrati na palubu. Vide da je Hendrik još budan i da je brod u redu. Smenjeni posmatrač Salamon posrne pored njega više mrtav nego živ, natečenih očiju, crvenih od britkog vetra. Blektorn pođe do drugih vrata i siđe u potpalublje. Hodnik je vodio do velike kabine na krmi koja beše skladište i kabina zapovednika ekspedicije. Blektornova se kabina nalazila na desnom boku broda, a druga kabina, na levom boku, obično je bila za tri oficira. Sad su je delili glavni trgovac Bakus van Nek, treći oficir Hendrik i brodski mali Krog. Svi su bili teško bolesni.

Uđe u veliku kabinu. Zapovednik ekspedicije Paulus Spilbergen u polusvesti je ležao na svom krevetu. Beše to onizak, rumen muškarac, inače debeo, a sada tako mršav da mu je na stomaku koža mlitavo visila u naborima. Blektorn iz tajne pregrade izvadi flašu s vodom pa mu pomogne da gucne.

− Hvala − slabašno će Spilbergen. − Gde je kopno?… Gde je kopno?

− Ispred! − odvrati on, iako ni sam nije više u to verovao. Odloži flašu, uši zapuši da ne čuje cviljenje i ode, ponovo ga zamrzevši.

Pre gotovo godinu dana dođoše do Ognjene zemlje, a vetar beše povoljan za prodor u nepoznati Magelanov prolaz. No, zapovednik ekspedicije naredio je da se iskrcaju i da potraže zlato i blago.

− Isuse, pogledajte na obalu, zapovedniče! Nema blaga u onoj pustoši.

− Legenda kaže da tamo ima zlata u izobilju, a područje možemo osvojiti za slavnu Holandiju.

− Španci su već pedeset godina ovde, sa znatnim snagama.

− Možda, ali nisu ovako daleko prodrli na jug, glavni pilote.

− Na ovom dalekom jugu obrnuta su godišnja doba. Maj, juni, juli i avgust ovde su ciča zima. *Roteiros* kaže da je za prodor kroz Magelanov prolaz najvažnije povoljno godišnje doba. Za koju nedelju promeniće se vetar pa ćemo morati ostati i mesecima ovde zimovati.

− Koliko nedelja, pilote?

− *Roteiros* kaže osam, ali godišnja doba nisu uvek ista…

− Onda ćemo nekoliko nedelja istraživati. Imamo mnogo vremena, a zatim, bude li potrebno, opet ćemo se vratiti na sever pa opljačkati još nekoliko gradova, eh, gospodo?

− Sada moramo pokušati, zapovedniče! U Tihom okeanu Španci imaju jako malo bojnih brodova. Ovde je more krcato njihovim brodovima! Oni nas traže. Kažem da sada moramo napred.

No, zapovednik ekspedicije ga je nadvladao i stvar dao ostalim kapetanima na glasanje − a ne ostalim pilotima, jednom Englezu i trojici Holanđana − pa je predvodio beskorisne pohode na kopno.

Te godine vetrovi su se rano promenili pa su morali onde prezimiti. Naime, zapovednik ekspedicije se zbog španskih flota bojao poći na sever. Tek nakon četiri meseca mogli su otploviti. Dotad je od gladi, hladnoće i proliva sa krvarenjem pomrlo stotinu pedeset i šest ljudi iz flote, a jeli su teleću kožu koja je prekrivala konopce. Grozne oluje u moreuzu raspršile su flotu. *Erazmo* beše jedini brod koji je došao do ugovorenog sastajališta pred obalom Čilea. Mesec dana čekali su ostale brodove, a tada, budući da su im pretili Španci, moraše isploviti u nepoznato. Tajni *roteiros* prestajao je da važi pred Čileom.

Blektorn se vrati hodnikom i otključa vrata svoje kabine, a za sobom ih zaključa. Kabina beše niska, malena i uredna, pa se morao pognuti dok je sedao za sto. Otključao je fioku i brižno odmotao poslednju jabuku koju je tako brižno čuvao sve od ostrva Santa Marija pred obalom Čilea. Beše sasušena i malena, puna plesni na gnjilom delu. Odreže četvrtinu. U jabuci je našao nekoliko semenki. Pojede ih zajedno s jabukom, prema starom pomorskom verovanju da su semenke u jabuci isto toliko delotvorne protiv skorbuta kao voće, a ako ih utrljaš u desni, sprečavaju ispadanje zuba. Polako je žvakao, jer su ga boleli zubi, a desni su mu bile upaljene i osetljive. Tad gucne vodu iz vinske mešine. Bila je ustajala. Zatim zamota ostatak jabuke pa je zaključa u fioku.

Pacov jurnu senkama koje je bacala uljanica obešena nad njegovom glavom. Daske prijatno zaškripaše, a na podu se sjate bube.

Umoran sam. Toliko sam umoran.

Baci pogled na svoj ležaj. Dug, uzak. Zamamna slamarica.

Toliko sam umoran.

Spavaj jedan sat, šaptao mu je đavolak. Bar deset minuta, i osvežićeš se za nedelju dana. Već danima spavaš samo nekoliko sati i to uglavnom gore na hladnoći. Moraš spavati. Spavati. Oni su ti prepušteni…

− Neću! Spavaću sutra! − glasno je rekao pa prisili ruku da otključa sanduk. Izvadi svoj *roteiros*. Tad vide da je i onaj portugalski *roteiros* na sigurnom, nedirnut, i to mu je prijalo. Uze novo guščje pero i poče pisati:

> ’21. aprila 1600. godine. Peti sat. Sumrak. Sto trideset i treći dan od ostrva Santa Marija pred Čileom. Trideset i drugi stepen severne geografske širine. More još olujno, vetar jak, a brod pod jedrima kao pre. Boja mora mutno sivo-zelena, bez dna. Još jurimo pod vetrom, po kursu od dve stotine i sedamdeset stepeni, lagano skrećemo na sever-severozapad. Žustro prodiremo, ovaj sat otprilike dve velike milje, a svaka sadrži tri milje. Pre pola sata na udaljenosti od pola velike milje zapažene velike hridine u obliku trougla, u smeru severoistok-sever… Noćas su od skorbuta umrla trojica. Jedrar Joris, tobdžija Reis i drugi oficir de Han. Njihove duše preporučih Bogu, a budući da je zapovednik ekspedicije još slab, bacio sam ih u more bez mrtvačkog pokrova, jer ga niko nije stigao sašiti. Danas je umro nostromo Riklof… Danas u podne nisam uspeo izmeriti visinu sunca, opet zbog oblaka, ali smatram da smo još na kursu i da bismo se uskoro trebali iskrcati u Japan…

− Ali koliko skoro? − zapitao je pomorsku svetiljku koja mu je visila iznad glave i njihala se prema gibanju broda. Kako da nacrtam kartu? Sigurno postoji neki način, uveravao je sebe već milioniti put. Kako da odredim dužinu? Sigurno postoji način. Kako da povrće održimo svežim? Šta je skorbut?

− Kažu da je to pomor za mornare, mladiću − kazao mu je Alban Karadok, trbušast čovek velikog srca i prosede brade.

− Ne bi li se povrće moglo prokuvati i sačuvati u kompotu?

− Pokvari se, momče. Niko još nije otkrio kako da ga sačuva.

− Kažu da će uskoro isploviti Frensis Drejk.

− Ne! Ne smeš poći, dečko.

− Imam skoro četrnaest godina. Pustili ste Tima i Vata da se s njim ukrcaju, a njemu su potrebni piloti-šegrti.

− Njima je šesnaest godina, a tebi tek trinaest.

− Kažu da će on pokušati da se probije kroz Magelanov prolaz pa onda uz obalu do neistraženog područja, do Kalifornije, da nađe Anianske moreuze koji Tihi okean spajaju sa Atlantskim. Od Kalifornije sve na sever do Njufaundlanda, i naposletku severozapadni prolaz…

− *Pretpostavljani* severozapadni prolaz, mladiću. Niko još nije dokazao tu legendu.

− On hoće. Sad je admiral, a mi ćemo biti prvi engleski brod koji je prošao kroz Magelanov moreuz, prvi u Tihom okeanu, prvi… Nikad mi se više neće pružiti ovakva prilika!

− O da, hoće, a on nikada neće shvatiti tajnu Magelanovog moreuza, osim ako ne ukrade *roteiros* ili zarobi portugalskog pilota koji će ga voditi. Koliko ti puta moram ponavljati? Pilot mora imati strpljenja. Nauči se strpljenju, momče. Imaš još mnogo…

− Molim vas!

− Ne!

− Zašto?

− Zato što će on ploviti dve-tri godine, a možda i više. Slabašni i mladi dobijaće najgoru hranu i najmanje vode. A od pet brodova koji polaze, vratiće se nazad samo njegov. Nećeš ostati živ, mladiću!

− Onda ću se ukrcati baš na njegov brod. Snažan sam. On će me primiti!

− Čuj, dečače, s Drejkom sam plovio na *Judit*, njegovom pedesettonašu. Bilo je to kod San Huan de Ulua, kad smo se mi i admiral Hokins na brodu *Minion* probijali iz luke kroz španske govnoždere. Vozili smo robove iz Gvineje u Karipsko more, ali nismo imali špansku dozvolu za trgovinu, a oni su namagarčili Hokinsa i našu flotu namamili u zasedu. Imali su trinaest velikih brodova, a mi šest. Potopili smo tri njihova broda, a oni naše *Svalov, Angel, Caravele* i *Jesus of Lubek*. Oh, da! Drejk nas je provukao kroz zasedu i odveo kući. Na brodu je preostalo jedanaest ljudi da priča priču. Hokinsu je preostalo petnaest. Od četiri stotine i osam veselih mornara! Drejk je, dečače, nemilosrdan. On želi slavu i zlato, ali samo za Drejka, a previše ljudi je umrlo da to dokaže.

− Ne, ja neću umreti. Biću jedan od…

− Ne. Šegrtovanje ti traje dvanaest godina. Moraš služiti još deset godina pa si slobodan. No, dotad, znači do 1588. godine, učićeš kako da gradiš brodove i kako da njima upravljaš. Slušaćeš Albana Karadoka, majstora brodograditelja i člana ’Triniti Haus’. Inače nikad nećeš dobiti dozvolu. A bez dozvole nikada nećeš moći voditi nijedan brod engleskim vodama, nikada nećeš zapovedati s krme nijednog engleskog broda u bilo kojim vodama, jer takav je zakon dobroga kralja Harija, Bog mu dao duši lako. Beše to i zakon velike kurve Marije Tudor, dabogda joj se duša pržila u paklu. To je zakon naše kraljice, neka nam večito vlada, to je engleski zakon, najbolji pomorski zakon na svetu!

Blektorn se setio kako je tada mrzeo svog učitelja i kako je mrzeo ’Triniti Haus’, monopolističku školu koju je Henri VIII stvorio 1514. za obuku i osposobljavanje svih engleskih pilota i kapetana. I mrzeo je dvanaest godina

tog poluropstva, iako je znao da bez toga neće postići jedinu stvar na svetu koju je želeo. A još je više zamrzeo Albana Karadoka kada je, za večnu slavu, Drejk pravim čudom došao natrag u Englesku na svom brodu od stotinu tona, *Golden Hind*, nakon tri godine izbivanja, kao prvi engleski brod koji je oplovio zemlju, i dovezao najbogatiji plen koji je ikada stigao na te obale. Neverovatnih milion i po sterlinga u zlatu, srebru, mirođijama i posuđu od plemenitih metala.

Od pet brodova izgubio je četiri, a od svakih deset ljudi pomrlo je osam. Poginuše Tim i Vat, a zarobljeni portugalski pilot vodio je Drejkov pohod kroz Magelanov moreuz u Tihi okean. No, to nije umanjilo Blektornovu mržnju. To što je Drejk obesio jednog oficira, izopštio kapelana Flečera, i nije našao severozapadni prolaz, nije umanjivalo divljenje čitavog naroda. Kraljica je uzela pedeset posto blaga i proglasila ga vitezom. Plemići i trgovci koji su skupili novac za pohod dobili su tri stotine posto kamata i takmičili su se da opreme i njegovo sledeće gusarsko putovanje. A svi su pomorci molili da s njim plove, jer je osvojio plen, vratio se u domovinu, a sretna nekolicina preživelih se sa svojim delom plena obogatila za čitav život.

Ja bih ostao živ, razmišljao je Blektorn. Ostao bih! A moj deo blaga bio bi dovoljan da…

− *Rotz vooruiiiiiit!* − (Ispred nas je greben!)

Isprva je taj povik više naslutio nego čuo. Tada, kroz zvižduk vetra, ponovo začuje otegnuti vrisak. Istrči iz kabine pa mostićem pojuri na krmu. Srce mu je lupalo, a grlo se osušilo. Beše mrkla noć, pljuštalo je kao iz kabla, a on se načas obradovao, jer je znao da će rezervoari za kišnicu, koje su pre mnogo nedelja pripremili, uskoro biti dupke puni. Otvori usta da okusi gotovo vodoravnu kišu. Popije slatku vodu, a zatim okrene leđa vetru.

Vide da se Hendrik ukočio od užasa. Metsuker, stražar na pramcu, šćućurio se, unezvereno se drao i pokazivao napred. Tad i Blektorn baci pogled na more.

Hridina beše manje od dve stotine metara ispred njih. Velike crne kandže stene, šibane gladnim morem. Sleva i zdesna pružao se zapenjeni, tek tu i tamo prekinuti, niz talasa. Olujni vetar je dizao goleme slojeve pene pa ih kovitlao u noćnu crninu. Pukne pramčani konopac podizač, odleti krst vrhovnjače. Jarbol se strese u svom ležištu, ali izdrža, a more je neumoljivo nosilo brod u smrt.

− Svi na palubu! − vikne Blektorn i silovito zazvoni. Buka trgne Hendrika iz omamljenosti.

− Izgubljeni smo! − krikne na holandskom. − Oh, Isuse! Gospode, pomozi nam!

− Pozovi posadu na palubu, gade! Zaspao si! Obojica ste spavali! − Blektorn ga gurnu prema palubnom mostiću, dograbi kormilo, navuče zaštitne konopce na sebe, pričvrsti se i žestoko zaokrene kormilo ulevo.

Upirao je svom snagom dok se kormilo borilo s olujom. Zatrese se čitav brod. Tad se pramac počne sve brže ljuljati jer je uhvatio vetar. Uskoro se nađu bočno prema moru i prema vetru. Napnu se olujne košnjače i junački pokušaju poneti težinu broda, a svi konopci se napnu i zaurlaju. More se sruči na njih, a oni su napredovali uporedo s hridinom, kad je on ugledao veliki talas. Vrisne da opomene ljude koji su se penjali iz pramčanog potpalublja i svom snagom se napne da spase život.

More se obruši na brod, nagne ga na bok i on pomisli da im je odzvonilo kad se *Erazmo* strese kao mokri terijer i probije se iz talasne doline. Kroz izlivnice je u slapovima padala voda, a on se borio da dođe do vazduha. Vide da je nestalo nostromovo telo, izneseno na palubu da ga sutra sahrane. Vide da idući talas nadire još snažnije. Zahvati Hendrika pa ga zadihanog i koprcavog podigne preko ograde u more. Novi talas skotrlja se palubom. Blektorn provuče jednu ruku kroz kormilo da ga voda ne odnese. Sada je Hendrik bio pedeset metara od levog boka. Talasi ga opet dobace uz brod, a tad ga divovski nalet izbaci visoko iznad broda. Tamo je na tren ostao i vrištao. Tad ga more ponese, smrska na hridini pa ga proždere.

Brod se obruši na more u nastojanju da se probije. Popusti još jedan konopac za spuštanje jedara, a točak i čekrk mahnito su se njihali dok se nisu zapleli u jarbol i jedra.

Vink i još jedan čovek dovuku se na krmu pa se obese na kormilo da pomognu Blektornu. Na desnom boku je video opasnu stenu koja je postajala sve bliža. Ispred njih i levo bilo je još stena, ali video je tu i tamo nekoliko praznina.

− U konopce, Vink! Digni prednja jedra! − Vink i dvojica mornara uspinjala su se pedalj po pedalj u jedrilje prednjeg jarbola, dok je ostala posada pod njima dohvatila konopce da im pomogne.

− Pazi, ispred! − vrisne Blektorn.

More se penilo po palubi, odnese još jednog čoveka pa opet izbaci na brod nostromov leš. Pramac se vine iz vode i opet zapljusne, a palubu preplavi još više mora. Vink i ostali mornari psovali su i izvlačili jedro iz konopa. Iznenada se otvori. Grunulo je kao topovski hitac kad ga je vetar naduvao, a brod posrne.

Vink i njegovi pomoćnici visili su na jarbolu, ljuljali se iznad mora, a onda počeše silaziti.

− Hrid… hridina pred nama! − vrisne Vink. Blektorn i onaj drugi mornar skrenu kormilo udesno.

Brod je oklevao, a onda se okrenuo i zavapio kad je bok naišao na stene, jedva zapljusnute morem. No, taj je udarac bio ukočen pa se smrskala samo oštrica stene. Drvo je odolelo pa ljudi na brodu ponovo počnu disati.

Blektorn ugleda prazninu u hridini pred njima i uputi brod tamo. Vetar je sada ojačao, a more se još više razbesnelo. Brod se zanjiše pod naletom, a kormilo im se otrgne iz ruku. Zajedno ga dograbe i vrate na kurs, ali brod se otme i pijano nakrivi. More preplavi gornju palubu i prodre u kaštel, bacivši jednog čoveka o nepropusnu pregradu. Sad su i gornja i donja paluba bile preplavljene.

− Ljudi na pumpe! − vrisne Blektorn. Vide kako dvojica trče u potpalublje.

Kiša ga je šibala po licu i od bola je zažmirio. Već su se odavno ugasile svetiljke na stalku kompasa i na krmi. A kad je novi nalet vetra opet skrenuo brod sa kursa, mornar posrne i opet im se kormilo otrgne. Čovek krikne kad mu je ručica kormila smrskala jednu stranu glave. Ležao je prepušten talasima na milost i nemilost. Blektorn ga uspravi. Držao ga je sve dok nije prošao veliki zapenjeni talas. Tad utvrdi da je mornar mrtav pa ga spusti na brodsku stolicu. A sledeći nalet mora pokupi ga sa krme.

Procep kroz hridinu beše tri stepena u privetrini, i ma koliko da se trudio, Blektorn nikako da se pomakne. Očajnički je tražio drugi kanal, ali znao je da ga nema, pa je trenutno sklonio brod sa vetra da dobije na brzini, a onda ga opet oštro vratio u privetrinu. *Erazmo* se malko pomakne napred i održi na kursu.

Jecaj i užasan potres kad je kobilica očešala oštru hridinu pod sobom, a svima na brodu se učini da vide kako puca hrastova oplata i kako ih more potapa. Sad se *Erazmo* propinjao napred, istrgnuvši se ljudskoj kontroli.

Blektorn je dozivao u pomoć, ali niko ga nije čuo, pa se on sam uz kormilo borio sa morem. Jednom ga nalet oluje odbaci u stranu, ali opet dohvati kormilo i ščepa ga pitajući se kao u magli kako to da kormilo toliko dugo odoleva.

Na najužem delu procepa more se pretvorilo u vrtlog, saterano olujom, a stešnjeno među stenama. Golemi su se talasi razbijali o stenu, pa se vraćali natrag u koštac s brodom, sve dok se nebi počeli uzajamno boriti i napadati sa svih strana ruže vetrova. Brod beše usisan u vrtlog, prepušten talasima, bespomoćan.

− Pišam na tebe, olujo! − pobesni Blektorn. − Skloni svoje govnožderske ruke s moga broda!

Kormilo se opet izvi i odbaci ga, a paluba se jezivo nakrivi. Kosnik udari o stenu i otrgne se, s njim deo jedara, a *Erazmo* se uspravi. Prednji jarbol se napne kao luk i pukne. Ljudi na palubi obruše se sekirama na jarbol kako bi ga napamet odsekli, a brod se koprcao po razbesnelom kanalu. Oslobodiše jarbol koji polete preko brodske ograde, a s njim i jedan čovek, zahvaćen u zapletenu užad. Čovek u klopci zavapi, ali nikako mu nisu mogli pomoći pa su gledali kako on i jarbol čas zaranjaju uz bok broda, a čas izranjaju da se onda više nikad ne pojave.

Vink i ostali preživeli pogledaju na krmu i ugledaju Blektorna koji je kao ludak prkosio oluji. Prekrstili su se i počeli još jače moliti. Neki su od straha plakali. Grčevito su se borili za život.

Na tren se tesnac proširi, a brod uspori, no ispred njih se opet zlokobno sužavao, a stene kao da su rasle, kao da su nad njima još više štrčale. Morska struja se odbije s jedne strane, sa sobom ponese brod, opet ga okrene i gurne prema njegovoj sudbini.

Blektorn prestane proklinjati oluju. Borio se da kormilo prebaci ulevo i obesio se na njega. Od napora mu se zgrče svi mišići. No, brod se nije osvrtao na kormilo. A ni more.

− Okreni se, kurvanjski brode! − dahtao je, a snaga ga je brzo napuštala. − Pomozi mi!

Morska silina se ubrza. Gotovo je osećao kao da će mu pući srce, ali ipak je odolevao morskoj silovitosti. Pokušavao je razbistriti pogled, no vid ga je varao. Boje su se mešale i bledele. Brod beše u škripcu, osuđen na smrt, kad kobilica baš tada zastruže po blatnjavom plićaku. Brod se od tog sudara okrene, a kormilo zaseče more. Tad se i vetar i more udruže da pomognu brodu. Zajednički ga skrenu pred vetrom i *Erazmo* jurne kroz tesnac u spas. U zaliv koji se prostirao iza hridine.

PRVI DEO

1

Odjednom se Blektorn probudi. Na tren pomisli da sanja jer je bio na kopnu, a prostorija beše neverovatna. Malena, vrlo čista, prekrivena mekanim strunjačama. Ležao je na debelom ležaju, a preko njega je bio prebačen još jedan jorgan. Plafon: lakirana kedrovina. Zidovi od četvrtastih kedrovih letvi prekriveni mutnim papirom koji je prijatno prigušivao svetlo. Uz njega grimizna tacna, a na njoj posudice. U jednoj je bilo hladno kuvano povrće. Halapljivo ga pojede, i ne oseti pikantan ukus. U drugoj posudi riblja supa. Iskapi je. U trećoj posudi bila je gusta pšenična ili ječmena kaša i on je brzo dokrajči. Jeo je prstima. Voda u tikvi čudnog oblika beše topla. Imala je neobičan ukus, gorkast ali prijatan.

Tad opazi raspelo.

− Kuća je španska ili portugalska − prestravljeno pomisli. − Je li ovo Japan? Ili Kina?

Klizne pregrada na zidu i otvori se. Kraj vrata je klečala jaka žena srednjih godina i obla lica. Klanjala se i smeškala. Koža joj je bila zlatna, oči crne i uske, a dugu crnu kosu uredno je skupila na temenu. Na sebi je imala sivu svilenu haljinu i kratke bele čarapice sa debelim đonom. A oko pasa široku ljubičastu traku.

− *Gošuđinsama, gokibun va ikaga desu ka?* − zapita ona. Čekala je dok je on bledo u nju buljio. Onda je to ponovila.

− Je li ovo Japan? − upita on. − Japan? Ili Kina?

Sa nerazumevanjem se u njega zapiljila i rekla još nešto što nije razumeo. Onda spazi da je go. Njegove odeće nigde na vidiku. Pokretima ruku joj objasni da bi se hteo obući. Zatim pokaže posude za hranu i ona shvati da je još gladan.

Nasmešila se, naklonila i zatvorila klizna vrata.

Iscrpljen, zavali se na ležaj. U glavi mu se vrtelo usled te neprijatne stabilnosti poda koja ga je terala na povraćanje. Potrudi se da se sabere. Sećam se kako smo bacili sidro, pomislio je. Sa Vinkom. Mislim da je to bio Vink. Bili smo u zalivu, a brod je upao u plićak i stao. Čuli smo kako se talasi razbijaju na plaži, ali opasnosti nije bilo. Na obali su gorela svetla, a onda sam bio u svojoj kabini i mrak, više se ničega ne sećam. Onda mrak prošaraše svetla i čudni glasovi. Govorio sam engleski, pa onda portugalski. Jedan

domorodac govorio je malo portugalski. Ili je to bio Portugalac? Ne, mislim da je bio domorodac. Jesam li ga upitao gde smo? Ne sećam se. Onda smo se opet našli na hridini, još jednom je naišao veliki talas, odneo me na pučinu i davio sam se, a bilo je ledeno. Ne, more beše toplo, poput svilene postelje debele jedan metar. Sigurno su me preneli na obalu i ovamo smestili.

− Sigurno mi je ova postelja bila tako mekana i topla − glasno pomisli. − Još nikad nisam spavao na svili. − Savladala ga je slabost pa je zaspao snom bez snova.

Kad se probudio, u zemljanim posudama bila je nova hrana, a kraj njega uredno složena njegova odeća. Oprana, ispeglana i zakrpljena sitnim finim bodovima.

No, nestade mu nož, a i ključevi.

Moram nabaviti nož, i to brzo, pomisli on. Ili pištolj.

Oči svrne na raspelo. Uprkos užasu, njegovo se uzbuđenje pojača. Celog života slušao je priče koje su piloti i mornari razvezivali o neverovatnim bogatstvima tajnog portugalskog carstva na istoku. I kako su već preobratili pagane na katoličku veru i tako ih držali u ropstvu. Tamo je zlato jeftino kao sirovo gvožđe, a smaragda, rubina, dijamanata i safira ima kao šljunka na plaži.

Ako je istina ono o katoličanstvu, pomisli on, možda je i ostalo istina. O bogatstvima. Da! No, što pre se naoružam i opet budem na *Erazmu* i iza topova, to bolje.

Sve pojede. Obuče se i nesigurno ustade. Osećao se izvan svog elementa, kao i uvek na kopnu. Nije mu bilo čizama. Krenu prema vratima. Lagano je teturao, pa ispruži ruku da održi ravnotežu, ali zid od laganih četvrtastih daščica nije mogao izdržati njegovu težinu. Pukne, a papir se pocepa. Uspravio se. Na hodniku je žena zapanjeno buljila u njega.

− Oprostite − reče, a vlastita nespretnost neobično ga je zbunjivala. Čistoća prostorije u neku je ruku bila ukaljana. − Gde su mi čizme?

Žena je bledo u njega piljila. Stoga ju je pažljivo ponovo zapitao uz pomoć pokreta ruku, a ona požuri hodnikom, klekne, otvori klizna vrata pa mu mahne. U blizini se začuju glasovi i žubor tekuće vode. Prođe kroz vrata pa se nađe u drugoj prostoriji. Takođe je bila poluprazna. Vodila je na verandu, a stepenice su se spuštale u vrtić okružen visokim zidom. Kraj tog glavnog ulaza nalazile su se dve starice, troje dece u grimiznim haljinama i starac, očigledno vrtlar, koji je u ruci držao grabulje. Odjednom se svi oni dostojanstveno poklone i duboko spuste glave.

Blektorn se zapanji jer je starac bio gotovo go. Nosio je samo kratak uzak

povez preko slabina koji mu je jedva pokrivao genitalije.

− ’Jutro − reče im, ne znajući šta bi drugo rekao. Stajali su nepokretni. Neprekidno su se klanjali. Zabezeknuto je u njih zurio, a onda im nespretno uzvratio naklon. Svi se usprave i nasmešiše mu se. Starac se još jednom nakloni pa se opet lati posla u vrtu. Deca izbeče oči u njega, a onda u smehu odjure. Starice iščeznu u dubinama kuće. No, osećao je kako ga motre.

Ispod stepenica opazi svoje čizme. Pre nego što je stigao da ih podigne, ona sredovečna žena je − na njegovo čuđenje − klekla, pa mu pomogla da ih navuče.

− Hvala − kazao je. Trenutak razmisli, a onda upre prstom u sebe. − Blektorn − polagano je izgovorio. − Blektorn. − Tad prstom uperi u nju: − Kako se zoveš?

Buljila je u njega sa nerazumevanjem.

− Blektorn − brižno je ponovio uperivši prstom u sebe, pa opet u nju.

− Kako se zoveš?

Namrštila se, a onda joj odjednom sine. Uperivši prstom u sebe, ona reče:

− *Onna! Onna!*

− *Onna!* − ponovio je, ponosan sobom kao što se ona ponosila sobom.

− *Onna.*

Sva sretna klimnula je glavom.

− *Onna!*

Još nikad nije video ništa nalik na taj vrt. Mali slap, potok, mostić, negovane pošljunčane staze, stene, cveće i grmlje. Tako je čist, pomisli on. Tako uredan.

− Neverovatno − rekao je.

− Nevejojato? − ponovi ona ohrabrujući ga.

− Ništa − izjavi on. Onda joj, ne znajući šta bi drugo, mahne da se udalji. Poklonila se pokorno i uljudno, pa otišla.

Blektorn sedne na toplo sunce, oslonivši se na stub. Osećao se jako slabo. Gledao je kako starac plevi već oplevljen vrt. A gde su ostali? Je li zapovednik ekspedicije još živ? Koliko sam dana spavao? Sećam se da sam se probudio, jeo, pa opet zaspao. Hrane je bilo isto onako malo kao i snova.

Kraj njega projure deca koja su se igrala šuge i bi mu pred njima neprijatno zbog starčeve golotinje. Kad bi starac čučnuo ili se nagnuo, sve mu se videlo. Zapanji se što deca to nisu primećivala. Preko zida je video krovove drugih zgrada, pokrivene crepom i slamom, a iza toga, u daljini, visoke planine.

Prohladan vetar duvao je i po nebu gurao bele oblačiće. Pčele su tražile cvetni sok i bio je divan proletnji dan. Telo mu je zahtevalo još sna, ali se uspravio i pošao prema vrtnim vratima. Vrtlar se nasmeši, nakloni, potrči da otvori vrata pa se opet nakloni i zatvori ih za njim.

Selo se smestilo u obliku polumeseca oko luke okrenute prema istoku. Jedno dve stotine kuća, kakve on još nikad nije video, ugnezdilo se u podnožju planine koja silazi do obale. Iznad sela: terasasta polja i blatnjavi putevi prema severu i jugu. Ispod je priobalni pojas bio pošljunčan, a kameni nasip je vodio s obale u more. Sigurna luka i kameno pristanište. Muškarci i žene čistili su ribe i pleli mreže. Na severnoj strani gradili su brod čudnog oblika. Daleko na pučini prostirali su se, prema istoku i prema jugu, ostrva. Hridi su sigurno tamo ili iza horizonta.

U luci je bilo još mnogo brodova čudnog oblika, pretežno ribarskih. Neki su imali veliko jedro, a neki su bili na vesla.

Veslači su stajali i gurali veslo u more, a ne sedeli i vukli kao što bi on učinio. Podosta čamaca spremalo se na more, drugi su bili pramcem vezani uz drveno pristanište, dok se *Erazmo* lepo usidrio pedesetak metara od obale, u mirnoj vodi, sa tri pramčana konopca. Ko li je to učinio? zapitao se. Duž broda su bili čamci, a na *Erazmu* je video domoroce. Ni jednog svog čoveka. Gde li su?

Pogleda po selu i shvati da ga motre mnogi ljudi. Videvši da ih je primetio, svi se naklone, a on im − još uvek zbunjeno − uzvrati naklon. Ponovo zavlada sretna užurbanost, išli su amo-tamo, zastajali, raspravljali, klanjali se jedan drugome − na njega kao da su zaboravili − poput šarenih leptira. No, osećao je kako ga sa svakog prozora i vrata proučavaju pogledi dok je išao prema obali.

Šta je to na njima tako čudno?, upita se. Ne samo odeća i ponašanje, nego… *Oni nemaju oružja,* zapanjeno pomisli. Nemaju mačeve ni puške! A zašto?

Uličica je bila obrubljena otvorenim prodavnicama punim raznorazne robe u balama. Pod u trgovinama bio je uzdignut pa bi prodavci i kupci klečali ili čučnuli na čisti drveni pod. Vide da većinom nose drvenjake ili sandale od lika. Neki i one bele čarapice debelih potplata, rascepljene između palca i kažiprsta kako bi držali kaiščiće, ali drvenjake i sandale ostavljali su napolju na zemlji. Oni koji su išli bosi, očistili bi stopala pa navukli čiste kućne sandale koje su ih čekale. Vrlo razborito kad čovek promisli, zaključi on, sav zapanjen.

Tad spazi kako mu prilazi čovek sa ćelom, kosom ošišanom kružno na vrhu temena. Strah ga iz jaja zapljusne u želudac, tako da mu se smučilo. Sveštenik

je očigledno bio Portugalac ili Španac. Iako mu je lepršava haljina bila narandžasta, nije bilo zabune u pogledu brojanice i raspela za njegovim pojasom, niti u vezi s hladnim neprijateljstvom na njegovom licu. Haljina mu je bila zamazana od putovanja, a čizme − evropski model − kaljave. Gledao je *Erazmoa* u luci i Blektorn je znao da je brod prepoznao kao holandski ili engleski, nov za većinu mora, vitkiji i brži, trgovački bojni brod, građen i usavršen po uzoru na engleske pljačkaške trgovačke lađe što su toliko pustošile po Karipskom moru. Sa sveštenikom je bilo deset domorodaca, crne kose i očiju, a jedan obučen kao i on, samo što je nosio cipele od kaiša. Ostali su bili u šarenim haljinama, širokim gaćama ili su imali samo povez oko bokova. Niko nije bio naoružan.

Blektorn poželi pobeći dok još ima vremena, ali znao je da nema snage i da se nigde ne može sakriti. Visina, krupnoća i boja očiju stvarale su od njega stranca u ovom svetu. Osloni se leđima na zid.

− Ko ste vi? − zapita sveštenik na portugalskom. Bio je to debeo, tamnoput, dobro uhranjen dvadesetpetogodišnjak, duge brade.

− Ko ste vi? − Blektorn se zagleda u njega.

− To je holandski pljačkaški brod. Vi ste holandski jeretik. Vi ste gusari. Bog neka vam se smiluje!

− Nismo gusari nego miroljubivi trgovci, osim prema neprijateljima. Ja sam brodski pilot. Ko ste vi?

− Otac Sebastio. Kako ste ovamo došli? Kako?

− More nas je bacilo na obalu. Koje je ovo mesto? Japan?

− Da. Japan. − nestrpljivo će sveštenik. Okrene se jednom čoveku, starijem od ostalih, niskom i mršavom, snažnih mišica i žuljevitih ruku. Glava mu je bila obrijana, a kosa spletena u tanku kiku, sedu kao i njegove obrve. Sveštenik mu je zapinjući govorio na japanskom i pokazivao Blektorna. Svi su bili zapanjeni, a jedan od njih se prekrsti kao da se hoće zaštititi.

− Holanđani su jeretici, buntovnici i gusari. Kako se zovete?

− Je li ovo portugalsko naselje? Sveštenikove oči bile su krute, krvlju podlivene.

− Seoski poglavar veli da je obavestio vlast o vama. Stigli su vas gresi vaši. Gde je ostatak posade?

− Skrenuli smo s kursa. Potrebna nam je samo hrana, voda i vreme da popravimo brod. Onda ćemo otploviti. Možemo sve da platimo.

− Gde je preostala posada?

− Ne znam. Na brodu. Valjda su na brodu.

Sveštenik ponovo zapita poglavara koji odgovori pokazujući prema drugom kraju sela. Natenane je objašnjavao. Sveštenik se opet obrati Blektornu.

− Ovde zločince razapinju na krst, pilote. Umrećete. Doći će *daimjo* sa svojim samurajima. Smilovao vam se Bog!

− Što je to *daimjo?*

− Feudalni gospodar, cela ova pokrajina je njegova. Kako ste ovamo došli?

− A *samuraji?*

− Ratnici, vojnici, pripadnici ratničke kaste − odvrati sveštenik sve ljuće.

− Odakle ste i ko ste?

− Ne raspoznajem vaš naglasak − reče Blektorn da ga izbaci iz ravnoteže.

− Vi ste Španac?

− Ja sam Portugalac − bahato će sveštenik progutavši mamac. − Rekoh, ja sam otac Sebastio iz Portugala. Gde ste tako dobro naučili portugalski, a?

− Pa sad su Portugal i Španija jedna te ista zemlja − peckao je Blektorn. − Imate istog kralja.

− Mi smo odvojena zemlja. Mi smo drugi narod. I uvek smo bili. Vijemo svoju zastavu. Naši prekomorski posedi su zasebni, da, zasebni. Kralj Filip je to potvrdio kad je ukrao moju zemlju. − Otac Sebastio se s mukom savladao, prsti su mu drhtali. − Pre dvadeset godina on je oružanom silom osvojio moju zemlju! Njegovi vojnici i onaj đavolji nakot, španski tiranin vojvoda od Albe, svrgnuli su našeg pravog kralja. *Que va!* Sad vlada Filipov sin, ali ni on nije naš pravi kralj. Uskoro ćemo opet imati svoga kralja. − Pa otrovno doda: − Znate da je to istina. Onaj vražji Alba učinio je vašoj zemlji isto što i mojoj.

− To je laž. Alba je bio u Holandiji prava kuga, ali nije je osvojio. Još su slobodni. I uvek će biti. A u Portugalu je potukao jednu malu vojsku, a predala se cela zemlja. Nemate hrabrosti. Da želite, mogli biste izbaciti Špance, ali vi to nikad nećete učiniti. Nemate časti. Nemate *cojones*. Osim da u ime Božje spaljujete nedužne ljude.

− Bog neka te prži u ognju večnom − bahato plane sveštenik. − Sotona ide po zemlji, ali biće satrven. Jeretici će biti satrveni. Proklet da si pred Bogom!

Blektorn oseti kako se i protiv volje u njemu diže verski užas.

− Ne sluša Bog sveštenike, oni ne govore glasom njegovim. Slobodni smo od vašeg smrdljivog jarma i slobodni ćemo ostati!

Pre samo četrdeset godina ’Krvava’ Marija Tudor bila je engleska kraljica, a Španac Filip II, Filip okrutni, njen muž. Ta duboko pobožna kći Henria VIII dovela je natrag u Englesku katoličke sveštenike, inkvizitore, suđenja

jereticima i prevlast stranog pape, i protiv volje većine naroda ukinula u Engleskoj ograničenja svog oca i istorijske promene rimske crkve. Vladala je pet godina, a kraljevstvo razdiraše mržnja, strah i krvoproliće. Umrla je, a Elizabeta je sa dvadeset i četiri godine postala kraljica.

Pri pomisli na Elizabetu Blektorna je ispunjavalo divljenje i odana ljubav. Četrdeset se godina ona bori sa celim svetom. Nadmudrila je i porazila i papu i Sveto Rimsko Carstvo, i Francusku, i Španiju. Izopštena, popljuvana, oklevetana u inostranstvu, uvela nas je u luku, sigurne, jake i samostalne.

− Mi smo slobodni − reče Blektorn svešteniku. − Vi ste poraženi. Sad imamo svoje škole, svoje knjige, svoju bibliju i svoju crkvu. Vi Španci ste svi isti. Izmet! Vaši kaluđeri su svi isti. Idolopoklonici!

Sveštenik podiže raspelo. Držao ga je između Blektorna i sebe kao štit.

− Bože, zaštiti nas od zla! Rekoh, da nisam Španac! Ja sam Portugalac. I nisam monah. Ja sam brat iz *Družbe Isusove!*

− A, jedan od njih. Jezuit!

− Da. Smilovao se Bog duši tvojoj! − Otac Sebastio cikne nešto na japanskom i ljudi se obruše na Blektorna. Ustuknuo je do zida i snažno odalamio jednoga, ali ostali su navalili na njega i oseti kako se guši.

− Nanigoto da?

Metež odjednom popusti.

Deset metara od njih stajao je mladić. Nosio je gaće, drvenjake i lagani kimono, a za pojasom dva mača u koricama. Jedan je bio poput noža, a drugi, ubojiti mač za dve ruke, dug i neznatno zakrivljen. Desnu je ruku nemarno držao na balčaku.

− *Nanigoto da?* − oštro upita, a kako niko nije odmah odgovorio: − *NANIGOTO DA?*

Japanci padnu na kolena, glave im klonu na tlo. Samo sveštenik osta na nogama. Naklonio se i počeo objašnjavati, mucajući, ali mladić ga prezrivo prekide i upre prstom u seoskog starešinu.

− Mura!

Seoski starešina Mura pognute je glave žurno počeo pričati. Nekoliko puta je pokazivao Blektorna, jednom brod, a dvaput sveštenika. Sad na ulici nije bilo prometa. Sve osobe na vidiku su klečale i duboko se klanjale. Starešina završi. Naoružani mladić ga je na tren žustro zapitkivao i primao pokorne i brze odgovore. Tad vojnik reče nešto starešini pa sa otvorenim prezirom mahne prema svešteniku, a onda prema Blektornu. Sedi muškarac to jednostavnije objasni svešteniku koji pocrveni.

Čovek je bio za glavu niži od Blektorna i mnogo mlađi. Njegovo lepo lice bilo je lagano bubuljičavo. Buljio je u stranca.

− *Onuši ittaj doko kara kitanoda? Doko no kuni no monoda?*

Sveštenik uzrujano prevede:

− Kasigi Omi-san pita: Odakle si i koje si narodnosti?

− Je li gospodin Omi-san *daimjo?* − upita Blektorn. I protiv volje se bojao mačeva.

− Ne. On je samuraj, samuraj odgovoran za selo. Preziva se Kasigi, Omi mu je ime. Ovde prvo navode prezime! ’San’ znači ’uvaženi’, a dodaje se svim imenima u znak pristojnosti. Naučite biti uglađeni i brzo se upristojite! Ovde ne trpe nepristojnost. − Glas mu postade rezak. − Brzo odgovori!

− Amsterdam. Ja sam Englez.

Otac Sebastio bio je iskreno zapanjen. Rekao je samuraju: ’Englez. Engleska’ i počeo objašnjavati, no Omi ga nestrpljivo preseče i izvali bujicu reči.

− Omi-san pita jesi li ti vođa. Mura veli da je samo nekoliko vas jeretika ostalo živih, a većinom su bolesni. Postoji li vrhovni zapovednik?

− Ja sam vođa − odvrati Blektorn iako im je, istini za volju, na kopnu bio vođa zapovednik ekspedicije. − Ja sam zapovednik! − dodao je znajući da Spilbergen ne može zapovedati ni na kopnu ni na moru, makar bio zdrav kao dren.

Nova samurajeva poplava reči.

− Omi-san kaže: zato što si vođa, možeš slobodno ići po selu, kuda god želiš, dok ne dođe njegov gospodar. Njegov će gospodar, *daimjo*, odlučiti o tvojoj sudbini. Dotad smeš kao gost živeti u Murinoj kući i kretati se kako želiš. Ali ne smeš otići iz sela. Tvoja posada zatvorena je u kući i ne sme iz nje izlaziti. Razumeš?

− Da. Gde je moja posada?

Otac Sebastio neodređeno pokaza skup kuća uz pristanište. Očito su ga rastužile Omijeva odluka i nestrpljivost.

− Tamo! Uživaj u slobodi, gusaru. Tvoju podlost stigla je…

− *Vakarimasu ka?* − obrati se Omi direktno Blektornu.

− Pita: Razumeš li?

− Kako se japanski kaže ’da’?

Otac Sebastio reče samuraju: − *Vakarimasu.*

Omi im prezrivo mahne rukom da se udalje. Svi se duboko poklone. Osim

jednog čoveka koji namerno ustade bez naklona.

Ubojiti mač opiše strelovitom brzinom šištavi srebrni luk, čovekova se glava strmoglavi s ramena, a zemlju poprska vodoskok krvi. Telo se nekoliko puta trzne, a onda umiri. Sveštenik i nenamerno ustukne. Niko se drugi na ulici nije ni pomerio. Glave ostanu sagnute, nepokretne. Blektorn se ukočio od užasa.

Omi nemarno stavi nogu na telo ubijenog.

− *Ikinasaj!* − reče on i dade im znak da se uklone.

Ljudi pred njim se opet poklone do zemlje. Onda ustanu i mrtvi-hladni odu. Ulica se počne prazniti. I trgovine.

Otac Sebastio gledao je u telo. Svečano učini nad njim znak krsta i šapne: ’*In nomine patris et filii et spiritus sancti.*’ Opet se zabulji u samuraja, sada bez straha.

− *Ikinasaj!* − Oštrica blistavog mača počivala je na telu. Nakon podužeg vremena sveštenik se okrene i udalji.

Dostojanstveno. Omi je žmirkao za njim, a onda pogleda Blektorna. Blektorn se izmicao, a kad se našao na sigurnom razmaku, brzo skrene za ugao i nestane.

Omi se grohotom smejao. Sad je ulica bila prazna. Kad je potrošio smeh, obema rukama zgrabi mač i počne pažljivo seckati leš na komadiće.

Blektorn je sedeo u čamčiću, a ribar je veselo veslao prema *Erazmu*. Lako je dobio čamac. Video je ljude na glavnoj palubi. Sve sami samuraji. Neki su na plećima imali čelične oklope, ali su pretežno nosili samo kimono − tako su se zvale njihove haljine − i dva mača. Svi su kosu pleli na isti način. Teme im beše obrijano, a kosa sa strane i pozadi skupljena u rep, nauljena pa omotana oko temena i brižno vezana. Samo su samuraji smeli tako plesti kosu i za njih je to bila obaveza. Samo su samuraji smeli nositi dva mača − uvek dugi ubojiti mač za dvoručno držanje i kratki, sličan nožu − i njima su mačevi bili obavezni.

Samuraji su se poređali uz ogradu njegovog broda i gledali u njega.

Uznemireno se popeo preko mosta i stigao na palubu. Jedan samuraj, odeven upadljivije od ostalih, priđe mu i nakloni se. Blektorn mu − kao dobar učenik − uzvrati naklon, a svi na brodu dobrodušno su se smeškali. Još je bio pun užasa zbog iznenadnog ubistva na ulici, a njihovi osmesi nisu ublažavali njegov teški predosećaj. Pođe prema hodniku koji vodi u donje stambene brodske prostore. Tu odjednom stane. Preko ulaza je bila prilepljena široka vrpca od crvene svile, a kraj nje malen natpis ispisan čudnim kitnjastim

znacima. Oklevao je i pogledao druga vrata, ali i ona su bila zapečaćena sličnom vrpcom, a na nepropusnu pregradu beše prikucan sličan natpis.

Ispruži ruku da makne svilu.

− *Hotte oke!* − Da mu sasvim razjasni stvar, dežurni samuraj odmahne glavom. Više se nije smeškao.

− Pa ovo je moj brod i želim… − Blektorn prikri neprijatnost pogledavši mačeve. Moram sići dole, pomisli. Moram nabaviti pomorske karte, moju i onu tajnu. Isuse Hriste, ako su ih našli pa dali sveštenicima ili Japancima, gotovi smo! Svaki sud na svetu − izvan Engleske i Holandije − sa tim dokazima bi nas osudio kao gusare. Moja kursna karta navodi datume, mesta i količine opljačkanog plena, kao i broj poginulih prilikom naša tri iskrcavanja u Amerikama i onog jednog iskrcavanja u Africi, broj opljačkanih crkava, i opise kako smo palili gradove i luke. A portugalski *roteiros?* To nam je smrtna presuda jer je, naravno, ukraden. Zapravo smo ga kupili od portugalskog izdajice, a prema njihovom zakonu svaki stranac kod koga nađu bilo koji njihov *roteiros*, a kamoli kartu koja otkriva Magelanov moreuz, odmah mora biti ubijen. Ukoliko kartu nađu na neprijateljskom brodu, brod se mora spaliti, a sve ljude na njemu valja smaknuti bez milosti.

− *Nan no joda?* − zapita jedan samuraj.

− Govorite li portugalski? − zapita Blektorn na portugalskom.

Čovek slegne ramenima.

− *Vakarimasen.*

Jedan istupi. Pokorno se obratio vođi koji klimnu u znak pristanka.

− Portugalski prijatelj − reče samuraj na portugalskom, s teškim japanskim naglaskom. Rastvori kimono i pokaže malo drveno raspelo koje je držao oko vrata.

− *Kristnin!* − Pokaza sebe i nasmeši se. − *Kristnin!* − Pokaže prstom Blektorna. − *Kristnin ka?*

Blektorn je oklevao pa klimnuo glavom.

− Hrišćanin!

− *Portugalcko*?

− Englez.

Čovek je brbljao sa vođom pa obojica slegnu ramenima i opet ga pogledaju.

− Portugalcki?

Blektorn odmahnu glavom jer im se ni u čemu nije hteo protiviti.

− Moji prijatelji? Gde su?

Samuraj uperi prst prema istočnom delu naselja.

− *Prijatelji.*

− Ovo je moj brod. Želim poći dole! − Blektorn to reče na nekoliko načina. Naposletku pomoću znakova i oni shvatiše.

− *Ah, so desu! Kinđiru!* − ogorčeno će oni pokazujući svilene trake sa znacima. Tad se nasmeše.

Bilo je sasvim jasno da mu nije dopušteno da siđe. *Kinđiru sigurno* znači ’zabranjeno’, besno pomisli Blektorn. Uh, dođavola! Žurno je spustio ručku na vratima i odškrinuo ih.

− *KINĐIRU!*

Povuku ga prema sebi. Napola su isukali mačeve. Ona dvojica su nepokretno čekala da on odluči. Ostali ljudi na palubi ravnodušno su ih posmatrali.

Blektorn je znao da mu nema druge. Mora se pokoriti! Slegne ramenima, udalji se, pa detaljno pregleda debele konopce i brod. Pokidana jedra bila su spuštena i uredno vezana. No, konopci su bili drukčiji od bilo kojeg užeta koji je on ikad video pa je pretpostavio da su Japanci vezali brod. Uputi se niz most i stane. Oblije ga hladan znoj dok je gledao kako svi oni preteći bulje u njega, pa pomisli: Isuse Hriste, kako sam mogao biti tako glup? Uljudno se nakloni i odjednom nestade pretećih pogleda. Svi su mu se klanjali i opet smeškali. No, još je osećao kako mu se niz kičmu cedi znoj. Mrzeo je sve u vezi s Japanom i poželeo je da je sa svojom posadom opet na brodu: naoružani, daleko na pučini.

* * *

− Isusa ti Boga, mislim da grešiš, pilote − reče Vink. Njegov bezubi osmeh bio je širok i prostački. − Čoveku koji može izdržati splačine koje oni zovu hranom, ovo je najbolje mesto na svetu! U tri dana imao sam dve žene. One su kao zečice. Sve urade ako im pokažeš kako želiš.

− Tačno, ali ništa ne možemo bez mesa i pića. Na duge staze. Iscrpljen sam, a imao sam samo jednu − reče Metsuker, a njegovo usko lice se trzalo. − Žuti gadovi nikako da shvate da je nama potrebno meso, pivo i hleb. I rakija, i vino.

− To je ono najgore! Isuse Bože, kraljevstvo za grog! − Bakus van Nek je bio jako potišten. Priđe Blektornu i začkilji prema njemu. Bio je vrlo kratkovid, a u oluji je izgubio poslednji par naočara. Pa i kad ih je imao, uvek je nastojao stajati što bliže sagovorniku. Bio je glavni trgovac, blagajnik i zastupnik ’Holandske istočnoindijske kompanije’, koja je dala novac za putovanje. − Na kopnu smo, živi i zdravi, a još se nisam napio. Ni kapljice!

Užas. Jesi li nešto popio, pilote?

− Ne. − Blektorn je mrzeo da iko bude blizu njega, ali Bakus mu je bio prijatelj, a uz to gotovo slep, pa se nije odmakao. − Samo vruću vodu s nekim travama.

− Oni nikako da shvate šta je to grog. Jedino piće je vruća voda s travama… Bože, pomozi nam! Možda u celoj zemlji nema žestokog pića! − Izvije obrvama. − Učini mi veliku uslugu, pilote. Zatraži od njih žestokog pića, hoćeš li?

Na istočnom kraju sela Blektorn je našao kuću koju su im dodelili. Samuraj-stražar ga je propustio, ali njegovi ljudi su izjavili da on njih ne pušta iz vrta. Kuća je imala mnogo prostorija, kao i njegova, ali beše veća i imala je niz posluge raznog uzrasta, i muške i ženske.

Jedanaest njegovih ljudi ostalo je živo. Japanci su odstranili mrtve. Obilne porcije svežeg povrća počele su potiskivati skorbut i svi su ljudi brzo ozdravljali osim dvojice. Ta dvojica su imali krvavu stolicu, a utroba im se nadula. Vink im je pustio krv, ali to nije pomagalo. Očekivao je da će oni do mraka umreti. U drugoj sobi se nalazio zapovednik ekspedicije još jako bolestan.

Kuvar Sonk, dežmekast čovečuljak, govorio je u smehu.

− Dobro je ovde, kao što reče Johan, pilote, samo što nema hrane i groga. Domoroci su u redu, ako ne uđemo u kuću u cipelama. Mali žuti gadovi pobesne ako ne skinemo cipele.

− Slušajte − reče Blektorn. − Ovde je sveštenik. Jezuit.

− Isuse Hriste! − Ode njihova vedrina dok im je pričao o svešteniku i o odrubljivanju glave.

− Zašto je odrubio čoveku glavu, pilote?

− Ne znam.

− Vratimo se mi na brod. Ako nas papisti uhvate na kopnu…

U prostoriji zavlada silan strah. Nemi Salamon je gledao Blektorna. Usta su mu se micala, a u uglovima se pojave mehurići pljuvačke.

− Ne, Salamone, nisam se zbunio − blago će Blektorn, odgovarajući mu na nemo pitanje. − Rekao je da je jezuit.

− Hriste, jezuit ili dominikanac, ili koji je to već vrag, sve je to isto govno! − izjavi Vink. − Bolje da se mi vratimo na brod. Pilote, zapitaćeš samuraje, a?

− U Božjim smo rukama − reče Jan Roper, jedan od trgovaca-pustolova, mladić visokog čela, tankog nosa i blizu usađenih očiju. − On će nas zaštititi od poklonika sotoninih!

Vink se zagleda u Blektorna.

− A Portugalci, pilote? Jesi li kojeg ovde video?

− Ne. U selu im nema ni traga ni glasa.

− Navaliće ovamo čim saznaju da smo mi tu − izjavi Metsuker u ime svih njih, a brodski mali Krog zaječa.

− Da, a gde je jedan sveštenik, sigurno ima i drugih. − Ginsel obliže suve usne. − A njihovi od Boga prokleti konkvistadori nikada nisu daleko.

− Tačno − uplašeno dodade Vink. − Oni su kao vaši.

− Isuse! Papisti! − zaječa neko. − I konkvistadori!

− U Japanu smo, je li, pilote? − zapita van Nek. − To ti je rekao?

− Da. Zašto?

Van Nek mu priđe još bliže i spusti glas.

− Ako su ovde sveštenici, a neki su domoroci katolici, možda je istinit i drugi deo, o bogatstvima, zlatu, srebru i dragom kamenju. − Svi umukoše. − Jesi li to video, pilote? Zlato? Dragulje na domorocima ili zlato?

− Ne, nisam! − Blektorn se zamisli. − Ne sećam se da sam išta video. Ni ogrlice, ni bisere, ni narukvice. Slušajte, da vam još nešto kažem. Bio sam na *Erazmu*. Zapečatili su ga. − Ispriča im šta se dogodilo i njihov strah se pojača.

− Isuse, ako se ne možemo vratiti na brod, a na kopnu su sveštenici i papisti… Moramo pobeći odavde. − Metsukerov je glas zadrhtao. − Pilote, šta ćemo? Oni će nas spaliti! Konkvistadori… ti gadovi isukaće mačeve…

− U Božjim smo rukama − pun samopouzdanja klikne Roper. − On će nas štititi od antihrista. To je njegovo obećanje. Nemamo se čega bojati.

− Po onome kako je samuraj Omi-san režao na sveštenika, siguran sam da ga mrzi − reče Blektorn. − Dobro je to, je li? Mene zanima zašto sveštenik nije nosio uobičajenu mantiju? Zašto baš narandžastu? To nikad pre nisam video.

− Da, čudno je to − potvrdi van Nek. Blektorn diže pogled prema njemu.

− Možda im ovde položaj nije jak. To bi nam veoma pomoglo.

− Šta da uradimo, pilote? − zapita Ginsel.

− Budimo strpljivi i čekajmo da dođe njihov vođa *daimjo*. On će nas pustiti. A zašto i ne bi? Nikakvo zlo im nismo učinili. Imamo robu za razmenu. Nismo gusari, nemamo se čega bojati.

− Živa istina, i ne zaboravimo, pilot je rekao da nisu svi divljaci papisti! − reče van Nek, više da ohrabri sebe nego druge. − Da. Dobro da samuraj mrzi sveštenike. A samo su samuraji naoružani. Ni to nije loše, a? Čuvajmo se samuraja i dočepajmo se svog oružja… To je rešenje! I za tili čas bićemo na

brodu.

− A ako je taj *daimjo* papist? − zapita Jan Roper. Niko mu nije odgovorio. Tada će Ginsel:

− Pilote, onaj s mačem sasekao je jednoga žutog na komadiće, nakon što mu je odrubio glavu?

− Da.

− Hriste! Oni su varvari! Ludaci! − Ginsel je bio visok i zgodan mladić kratkih ruku i jako krivih nogu. Skorbut mu je odneo sve zube. − Kad mu je odrubio glavu, ostali su mirno otišli? Bez reči?

− Da.

− Isuse! Nenaoružan čovek tek tako ubijen? Zašto je to učinio? Zašto ga je ubio?

− Ne znam, Ginsel. Onakvu brzinu nikad niste videli. U jednom je trenu mač bio u koricama, a u sledećem se čovekova glava skotrljala.

− Bože sačuvaj!

− Dragi Bože! − šapne van Nek. − Ako se ne možemo vratiti na brod… Bog prokleo onu oluju! Osećam se tako bespomoćno bez naočara!

− Koliko je samuraja bilo na brodu, pilote? − upita Ginsel.

− Na palubi dvadeset dvojica. No, na brodu ih je bilo više.

− Gnev Božji pogodiće pagane i grešnike i peći će se oni u paklu večno.

− Hteo bih da u to budem siguran, Jane Roperu − reče Blektorn reskim glasom, osećajući kako strah pred Božjom osvetom hara prostorijom. Bio je jako umoran i želeo je spavati.

− U to možeš biti siguran, pilote, oh, da, ja jesam. Molim da oči tvoje budu otvorene Božjoj istini. Te da shvatiš da smo ovde jedino zbog tebe! Ovo što je od nas ostalo!

− Šta? − preteći će Blektorn.

− Zašto si zapravo nagovorio zapovednika ekspedicije da pokušamo doći u Japan? To nam nije bilo u naredbama. Trebali smo opljačkati Novi svet, uneti rat neprijatelju u trbuh pa se vratiti kući.

− Južno i severno od nas bili su španski brodovi, a nigde nismo mogli pobeći. Zar si izgubio pamćenje zajedno sa razumom? Morali smo ploviti na zapad, to nam je bio jedini spas.

− Ja nisam video neprijateljske brodove, pilote. Niti iko…

− Čuj, Jane − umorno će van Nek. − Pilot je učinio ono što je smatrao najboljim. Jasno da su tamo bili Španci.

− *Aye!* Istina je, a bili smo hiljadu dugih milja od prijatelja, i u neprijateljskim vodama! Boga ti! − ispljune Vink. − To je Božja istina. A Božja je istina da smo glasali. Svi smo rekli: da.

− Ja nisam.

− Mene niko nije pitao − izjavi Sonk.

− O, Isuse!

− Smiri se, Johane − reče van Nek, nastojeći smanjiti napetost. − Prvi smo stigli u Japan. Sećate li se svih onih priča, a? Bogati smo ako sačuvamo glavu. Imamo robu za razmenu, a ovde je zlato, sigurno ga ima. Gde bismo inače mogli prodati svoj teret? Ne tamo u Novom svetu gde nas gone i hvataju! Gonili su nas, a Španci su znali da smo pred Santa Marijom. Morali smo otići iz Čilea, a nismo smeli pobeći Magelanovim moreuzom. Jasno da bi nas oni tamo sačekali, jasno! Ne, ovo nam je bio jedini spas i dobra zamisao. Razmeniti teret za mirođije, zlato i srebro, a? Mislite na dobit, mnogostruku. Nalazimo se na Mirođijskim ostrvima. Znate za bogatstva Japana i Kine, neprestano o tome slušate. Kao i svi mi. Zašto smo se inače ukrcali na brod? Bićemo bogati, videćete!

− Mi smo mrtvaci, kao i svi ostali. U zemlji smo sotoninoj.

− Začepi gubicu, Roperu! − gnevno će Vink. − Pilot je ispravno postupio. Nije on kriv što su ljudi pomrli, nije on kriv. Na ovakvim putovanjima uvek ginu ljudi.

Jan Roper imao je šarene oči i sužene zenice.

− Da, Bog im dao duši lako. Među njima je i moj brat.

Blektorn pogleda fanatika u oči. Mrzeo je Jana Ropera. U sebi se pitao da li ih je poveo na zapad zaista zato da izbegne neprijateljskim brodovima. Ili zato što je bio prvi engleski pilot koji je prošao kroz Magelanov moreuz, i prvi koji se našao u položaju da se probije na zapad i možda prvi oplovi kuglu zemaljsku?

− Zar ljudi nisu izginuli zbog tvoje želje za slavom, pilote? zasikće Jan Roper. − Bog će te kazniti!

− Jezik za zube! Blektornove reči behu tihe i odlučne.

Jan Roper se opet zabulji u njega onim svojim ledenim licem nalik na sekiru, ali nije otvorio usta.

− Dobro! − Blektorn umorno sede na pod i osloni se na potporanj.

− Šta da radimo, pilote?

− Čekajmo i ozdravimo. Uskoro će doći njihov glavešina. Tada ćemo sve rešiti.

Vink je gledao u vrt, u samuraja koji je nepokretno sedeo na petama uz izlaz.

− Gle onoga gada. Satima je tamo, ne miče se, ništa ne govori, ni po nosu ne čačka.

− Nije bio neprijatan prema nama, Johane. Nimalo − izjavi van Nek.

− Da, ali mi samo spavamo, ševimo i jedemo splačine.

− Pilote, on je samo jedan, a nas ima deset − mirno će Ginsel.

− Mislio sam na to, ali još nismo dovoljno čili. Skorbut će proći za desetak dana − uznemireno odvrati Blektorn. − Na brodu ih ima previše. Ne bih želeo napasti ni jednoga, bez koplja ili pištolja. Čuvaju li vas celu noć?

− Da. Stražu menjaju tri-četiri puta. Je li iko video da stražar spava? − zapita van Nek.

Svi odmahnu glavama.

− Mogli bismo noćas biti na brodu − reče Jan Roper. − S Božjom pomoći nadjačaćemo pagane i osvojiti brod.

− Očisti iz ušiju to govno! Pa pilot je upravo rekao! Zar ne slušaš? − Vink s gnušanjem pljune.

− Tačno − složi se tobdžija Peterzon. − Ne podbadaj starog Vinka!

Oči Jana Ropera još se više suze.

− Misli na svoju dušu, Johane Vink. I ti, Hanse Peterzon. Bliži se sudnji dan. − Izađe pa sede na verandu.

Tišinu prekine van Nek.

− Sve će biti dobro. Videćete.

− Roper ima pravo. Ovamo nas je dovela pohlepa − reče brodski mali Krog drhtavim glasom. − A kazna je Božja…

− Dosta!

Brodski mali se trgne.

− Da, pilote. Oprostite, ali… − Maksimilian Krog beše najmlađi od njih, šesnaestogodišnjak, a ukrcao se zato što mu je otac bio kapetan jednog od brodova i što su hteli da se obogate. No, video je kako otac užasno gine kad su pljačkali španski grad Santa Magdalenu u Argentini. Plen je bio bogat. Video je silovanja i sam se okušao, mrzeći samog sebe. Smučilo mu se od zadaha krvi i ubijanja. Kasnije je video kako još mnogi prijatelji ginu. Pet brodova svedoše se na jedan, a sad se osećao najstarijim među njima. − Oprostite! Oprostite.

− Koliko smo već na kopnu, Bakus? − upita Blektorn.

− Ovo je treći dan. − Van Nek mu opet priđe i čučnu. − Dolaska se ne sećam baš najjasnije, ali kad sam se probudio, divljaci su već zauzeli brod. Bili su jako uljudni i fini. Dali su nam hranu i toplu vodu. Odneli su mrtve i izbacili sidra. Ne sećam se pojedinosti, ali mislim da su nas doteglili na sigurno sidrište. Bio si u bunilu kad su te preneli na kopno. Hteli smo da te zadržimo, ali nam nisu dozvolili. Jedan od njih govorio je malo reči portugalskog. On kao da je bio poglavar, imao je sedu kosu. Nije razumeo šta znači ’pilot’, ali je razumeo ’kapetan’. Očigledno je hteo da naš ’kapetan’ dobije drukčiji smeštaj nego mi, ali reče nam da ne brinemo jer ćeš imati dobru negu. A i mi. Onda nas je doveo ovamo, većinom su nas nosili. Rekao je da ćemo tu ostati dok ne dođe *njegov kapetan.* Nismo hteli da te odvedu, ali nije nam bilo druge. Hoćeš li pitati poglavara za vino ili konjak, pilote? − Van Nek žedno obliže usne pa nastavi: − Sad, kad malo razmislim, i on je spomenuo *daimjoa.* Šta će se dogoditi kad dođe *daimjo?*

− Ima li neko nož ili pištolj?

− Ne − odvrati van Nek i rasejano počeša gamad u kosi. − Uzeli su nam svu odeću na pranje, a oružje su zadržali. Tad nisam ni u šta sumnjao. Uzeli su mi i ključeve i pištolj. Imao sam sve ključeve na prstenu. Od riznice, blagajne i skladišta baruta.

− Na brodu je sve zaključano. Ne brini za to.

− Nije mi drago što nemam ključeva. To me jako ljuti. Proklete mi oči bile, što bi mi sad prijao konjak. Pa i boca piva.

− Gospode Bože! ’Samraj’ ga je sasekao na komadiće, jel’ da? − zapita Sonk, ne obraćajući se nikom određenom.

− Umukni, boga ti. Kaže se: samuraj. Ti bi čoveka naterao da se usere − reče Ginsel.

− Nadam se da taj gad od sveštenika neće doći ovamo − reče Vink.

− Sigurni smo u rukama dobroga Gospodina! − Van Nek se još trudio da deluje pun samopouzdanja. − Kad stigne *daimjo,* bićemo slobodni. Vratiće nam brod i topove. Videćete! Prodaćemo svu robu i u Holandiju se vratiti bogati i zdravi, oplovivši svet. Prvi Holanđani koji su ga oplovili. Katolici mogu poći u pakao i gotova stvar.

− Ne, nije − javi se Vink. − Koža mi se ježi od papista. Ne mogu ja ništa protiv toga. To i pomisao na konkvistadore. Mislite da će ovamo doći u punom broju, pilote?

− Ne znam. Mislim da hoće! O, da ovde imamo sve naše brodove.

− Jadni gadovi! − reče Vink. − Mi smo bar živi.

− Možda su se vratili kući − izjavi Metsuker. − Možda su se okrenuli u Magelanovom moreuzu kad su nas razdvojile oluje.

− Nadam se da imaš pravo − reče Blektorn. − Ali mislim da su svi poginuli.

− Mi smo barem živi! − Ginsel zadrhta.

− Ovde su papisti i ovi pogani krvoloci! Ne dajem ni rupu stare kurve za naše živote!

− Proklet bio dan kad sam otišao iz Holandije − dodade Peterzon. − Proklet sav grog! Da nisam bio pijaniji od guslarove kučke, još bih bio u Amsterdamu sa svojom starom!

− Proklinji šta god hoćeš, Peterzone, ali ne proklinji piće. To je so života!

− Mi smo u kanalizaciji do brade, a plima brzo nadire. − Vink zakoluta očima. − Da, vrlo brzo.

− Nikad nisam mislio da ćemo stići na kopno! − reče Metsuker. Izgledao je kao tvor, samo što nije imao zube. − Nikada! A najmanje u Japan. Ušljivi smrdljivi papisti! Nikada nećemo živi otići odavde! O, da imamo pištolje. Kakvo bedno iskrcavanje! Ništa nisam hteo reći, pilote! − brzo ubaci kad ga Blektorn pogleda. − Zla sreća, to je sve.

Kasnije im sluškinje opet donesoše hranu. Uvek isto: povrće, kuvano i sirovo, sa malo sirćeta, riblja supa, pa žitna ili zobena kaša. Svi su prezirno odbijali komadiće sirove ribe i tražili meso i žestoka pića, ali nisu ih razumeli. Pred zalazak sunca Blektorn ode. Zamoriše ga njihovi strahovi, mržnje i psovke. Reče da će se vratiti iza zore.

Prodavnice na uskim ulicama užurbano su poslovale. Nađe svoju ulicu i vrata svoje kuće. Mrlje na zemlji bile su počišćene, a telo odneto. Gotovo kao da sam sve to sanjao, pomisli on. Vrtna vrata se otvoriše pre nego što je stigao da spusti ruku.

Stari vrtlar je još uvek na sebi imao samo bedreni povez iako je duvao prohladan vetar. Nasmeši se i nakloni.

− *Konbanva.*

− Zdravo! − izvali Blektorn ne razmišljajući. Popne se uz stepenice i zastane setivši se čizama. Skine ih i bos stupi na verandu pa u prostoriju. Pređe je i nađe se u hodniku, ali nije mogao naći svoju sobu. Onna! − kliknuo je. Pojavi se neka starica.

− *Haj?*

− Gde je Onna?

Starica se namršti i upre prstom u sebe.

− *Onna!*

− O, za ljubav Božju! − ljutito će Blektorn. − Gde je moja soba? Gde je Onna? − Otvorio je još jedna klizna vrata. Na podu su sedela četiri Japanca oko niskog stočića i jela. U jednom od njih prepozna sedog seoskog poglavara koji je jutros na obali bio sa sveštenikom. Svi se naklone. − O, oprostite − reče on pa navuče vrata. − Onna! − poviče.

Starica načas razmisli, a onda mu mahne rukom. Pođe za njom u drugi hodnik. Otvorila je klizna vrata. Po raspelu je poznao svoju sobu. Zid od papira je već bio namešten i poravnan.

− Hvala − reče joj pun olakšanja. − A sad neka dođe Onna! Starica odgega. Seo je. Bolele su ga glava i telo i požele stolicu. Pitao se gde li ih drže. Kako da opet dođe na brod? Kako da se domogne kojeg pištolja? Sigurno postoji način. Geganje nogu prema njemu i tad vide tri žene. Staricu, devojku okrugla lica i sredovečnu ženu.

Starica pokaza devojku koja je izgledala malo uplašena.

− *Onna!*

− Ne! − Blektorn gnevno ustade i upre prstom u stariju ženu. − Pa ovo je Onna, zaboga! Zar ne znaš svoje ime? Onna! Gladan sam. Bih li mogao nešto pojesti? − Protrljao je želudac da pokaže kako je gladan. Pogledale su se. Tad starija žena slegne ramenima, reče nešto što nasmeja ostale, priđe postelji i poče se svlačiti. One dve čučnu, razrogačenih očiju, iščekujući.

Blektorn se zgrozio.

− Šta radiš?

− *Išimašo!* − reče ona pa skinu široki pojas i razgrne kimono. Grudi su joj bile spljoštene i sasušene, a trbuh ogroman.

Bilo je sasvim jasno da se ona sprema u krevet. Odmahnuo je glavom pa joj rekao neka se obuče. Uhvatio ju je za ruku. One dve su počele brbljati i gestikulirati, dok se žena jako ljutila. Izađe iz duge podsuknje i gola se pokuša uvući u krevet.

Prestaše brbljati i sve se naklone kad poglavar mirno naiđe hodnikom.

− *Nanda? Nanda?* − upita on. Starica objasni u čemu je stvar.

− Želiš ovu ženu? − s nevericom je zapitao na hrapavom, jedva razumljivom portugalskom, pokazujući prema goloj ženi.

− Ne! Ne, jasno da ne. Samo sam hteo da mi Onna donese hrane. − Blektorn nestrpljivo upre prst u nju. − Onna!

− ’Onna’ znači: žensko. − Japanac pokaže sve tri. − Onna, onna, onna. Ti hoćeš *onna?*

− Ne. Ne, hvala. Pogrešio sam. Oprosti. Kako se ona zove?

− Šta?

− Kako se ona zove?

− Ah! Njeno namu? Haku. Haku! − reče poglavar.

− Haku?

− *Haj Haku!*

− Oprosti, Haku-san. Mislio sam da se zoveš *onna.*

Poglavar objasni nesporazum Hakui, a ona nije bila nimalo zadovoljna. Nešto je još rekao. Sve pogledaju Blektorna, zakikoću u dlan i odu. Haku gola ode noseći kimono preko ruke, s velikim dostojanstvom.

− Hvala − reče Blektorn ogorčen svojom glupošću.

− Ovo moja kuća. Moje namu Mura.

− Mura-san. Ja sam Blektorn.

− Kako?

− Moje namu: Blektorn.

− A! Be-rak-ton. − Mura nekoliko puta pokuša to ponoviti ali nije mogao. Najzad odustane i nastavi motriti diva koji je bio pred njim. Beše to prvi varvarin koga je ikada video, osim oca Sebastija i onog drugog sveštenika pre toliko godina. Ali, pomisli on, sveštenici su tamnokosi i tamnooki i normalne visine. A ovaj čovek je visok, zlatne kose i zlatne brade, plavih očiju. Koža mu je čudno bleda tamo gde je pokrivena, a tamna onde gde je otkrivena. Neobično! Mislio sam da svi ljudi imaju crnu kosu i tamne oči. Mi svi imamo. Imaju i Kinezi, a zar nije Kina ceo svet, osim zemlje južnih portugalskih varvara? Neobično! A zašto otac Sebastio toliko mrzi ovog čoveka? Zato što je obožavalac sotone? Zasigurno ne, jer otac Sebastio bi mogao isterati đavola kad bi hteo. Uh, nikad nisam dobrog oca video onako besnog. Nikada. Neobično!

Jesu li plave oči i plava kosa beleg sotonin?

Mura baci pogled u Blektorna i seti se kako ga je pokušao ispitivati na brodu, a onda je, kad se ovaj kapetan onesvestio, odlučio da ga dovede u svoju kuću zato jer je vođa pa mora uživati posebnu pažnju. Položili su ga na jorgan i svukli, ne malo znatiželjni.

− Njegovi ’Neuporedivi delovi’ sigurno su veliki, *neh?* − rekla je Murina majka Saiko. − Koliko li je veliki kad je u erekciji?

− Veliki je − odgovorio je on, a svi su se smejali, njegova majka i žena i prijatelji i posluga i lekar.

− Sigurno su i njihove žene isto tako obdarene! − reče njegova žena Niđi.

− Glupost, devojko − odvratila je njegova mati. − Svaka naša kurtizana mogla bi se lako snaći. − Začuđeno je klimala glavom. − U celom životu nisam videla nekoga kao on. Vrlo čudno, *neh (zar ne)*?

Oprale su ga, ali nije se probudio iz kome. Lekar je smatrao lošim da ga okupaju u vreloj vodi pre nego što se probudi.

− Možda moramo zapamtiti, Mura-sane, da ne znamo kakav je zapravo varvarin − rekao je brižno i umno. − Žao mi je, ali greškom bi mogli da ga ubijemo. Očito je na granici snage.

Moramo biti strpljivi.

− A vaši što ih ima u kosi? − zapitao je tad Mura.

− Zasad moraju ostati. Koliko znam, imaju ih svi varvari. Jako žalim, ali savetujem da se strpimo.

− Zar mu bar ne bismo mogle oprati glavu? − javila se njegova žena. − Jako ćemo paziti. Sigurna sam da će gospodar Mura nadgledati naše skromne napore. To bi varvarinu pomoglo, a kuća bi ostala čista.

− Slažem se, možeš mu oprati kosu − odlučno je kazala njegova majka.

− Ali bih svakako htela znati koliko je veliki kad se nadigne.

Sad Mura i nehotice baci pogled na Blektorna. Tad se seti šta im je rekao sveštenik o ovim sinovima sotone i gusarima. Bože, sačuvaj nas od ovoga zla, pomisli on. Da sam znao da je ovako grozan, ne bih ga doveo u svoju kuću. Ne, reče samom sebi. Obavezan si prema njemu postupati kao prema posebnom gostu dok Omi-san ne kaže drukčije. Ali, bio si pametan što si javio svešteniku i odmah obavestio Omi-sana. Veoma pametan! Ti si poglavar, zaštitio si selo i samo si ti odgovoran.

Da. A Omi-san smatraće te odgovornim za jutrošnju smrt i za pokojnikovu drskost, i to sasvim opravdano.

− Ne budi lud, Tamazaki! Izlažeš opasnosti ugled sela, *neh?* − mnogo je puta upozoravao svog prijatelja ribara. − Obuzdaj tu svoju netrpeljivost! Omi-san nema izbora nego da ismejava hrišćane. Zar i naš *daimjo* ne prezire hrišćane? Šta drugo može učiniti Omi-san?

− Ništa, slažem se, Mura-sane, molim te, oprosti mi. − Tamazaki je uvek tako svečano odgovarao. − No, budisti bi morali biti trpeljiviji, *neh?* Zar obojica nisu zen-budisti? − Zen-budizam je značio samokontrolu, a zasnivao se isključivo na samopomoći i na meditaciji da se dođe do prosvetljenja. Većina je samuraja pripadala zen-budističkoj sekti jer im je bila prikladna i izgledala gotovo stvorena za ponosnog ratnika koji traži smrt.

− Da, budizam uči trpeljivost, ali koliko te puta moram podsećati da su oni samuraji i da je ovo poluostrvo Izu, a ne ostrvo Kjušu, pa i da jeste Kjušu, ti si pogrešio. Uvek. *Neh?*

− Da. Molim te, oprosti, znam da grešim. No, katkad osećam da ne mogu živeti od stida kad Omi-san tako vređa pravu veru.

A sad si, Tamazaki, mrtav svojim izborom, jer si uvredio Omi-sana kad mu se nisi naklonio zato što je on rekao:… ’ovaj smrdljivi sveštenik strane vere.’ Iako sveštenik zaista smrdi, a prava vera je strana! Jadni moj prijatelju. Ta istina neće prehraniti tvoju porodicu niti oprati ljagu sa moga sela.

Oh, Bogorodice, blagoslovi mog starog prijatelja i daj mu rajske slasti.

Očekuj mnogo nevolja od Omi-sana, reče Mura u sebi. Kao da već i to nije dovoljno zlo, sad dolazi i naš *daimjo.*

Uvek bi ga ispunila velika neprijatnost kad bi pomislio na svog feudalnog gospodara Kasigi Jabua, *daimjoa* od Izua, Omijevog strica. Na njegovu okrutnost i nečasnost, na to kako je seljacima oduzimao na prevaru deo ulova i roda koji im je po pravu pripadao, pa na svu težinu njegove vladavine. Kada dođe rat, za koju će se stranu Jabu opredeliti?, pitao se Mura. Za gospodara Išida ili za gospodara Toranagu? U procepu smo između divova, pioni između te dve vatre.

Na severu Toranaga, najveći živi general, gospodar Kvanta, osam pokrajina, najugledniji *daimjo* u zemlji, vrhovni general istočnih armija. Zapadno su posedi Išida, gospodara zamka Osake, osvajača Koreje, zaštitnika naslednika i vrhovnog generala zapadnih armija. A severno Tokaido, veliki priobalni put, koji Toranagin glavni grad Edo spaja sa Išidovim glavnim gradom Osakom − tri stotine milja na zapad, preko koga moraju marširati njihove jedinice.

Ko će dobiti rat?

Nijedan!

Zato što će njihov rat opet obuhvatiti celo carstvo, sklapaće se savezi, pokrajina će se boriti protiv pokrajine dok se opet ne digne selo protiv sela, kao i uvek. Osim u poslednjih deset godina. Neverovatno, poslednjih deset godina je vladalo bezratno doba zvano mir, u celom carstvu, po prvi put u istoriji.

Počeo sam voleti mir, pomisli Mura.

No, čovek koji je uspostavio mir je mrtav. Onaj vojnik-seljak koji je postao samuraj, pa general, pa vrhovni general, i na kraju Taiko, glavni gospodar-zaštitnik Japana, umro je pre godinu dana, a njegov sedmogodišnji sin premlad

je da nasledi najvišu vlast. Tako je i dečak, kao i mi, pion između dve vatre. Među divovima. A rat je neizbežan. Sad ni Taiko ne može zaštititi svog ljubljenog sina, svoju dinastiju, svoju baštinu i svoje carstvo.

Možda tako mora biti. Taiko je pokorio zemlju, sklopio mir i prisilio sve *daimjoe* u zemlji da pred njim puze kao seljaci. Po svojoj volji je krojio feudalne posede, neke širio, a druga smanjivao − pa umro. Bio je div među pigmejima. No, možda je i pravda da s njim umru svo njegovo delo i veličina. Zar čovek nije tek cvet što ga ponese vetar, a stvarni su i večni samo planine, more, zvezde i ova zemlja bogova?

Svi smo u procepu i to je činjenica. Uskoro će rat, a i to je činjenica. Jabu će odlučiti na čijoj smo strani, i to je činjenica. Selo će uvek ostati selo jer su pirinčana polja bogata, a more izdašno i to je poslednja činjenica.

Mura čvrsto opet usmeri misli na varvarina-gusara pred sobom. Ti si vrag poslat da nas umori, pomislio je. A otkako si stigao, zadaješ nam samo jade. Zašto nisi mogao odabrati drugo selo?

− Kapetan-san hteti *onna?* − zapitao je ohrabrujuće. Na njegov predlog seosko veće je našlo žene i za ostale varvare.

I u znak pristojnosti, a i kao način da ih nečim zaokupe dok ne stigne vlast. Iz toga su usledile ljubavne priče koje su selo zabavljale i bile im više nego dovoljna naknada za novac koji su morali uložiti da plate prostitutke-kurtizane.

− *Onna* − ponovio je. Naime, on je, sasvim prirodno, pomislio, kad se varvarin već podigao na noge, biće isto tako zadovoljan da se nađe na trbuhu. Svoje ’Rajsko koplje’ toplo će zabosti pre sna, a sve su pripreme već ionako bile obavljene.

− Ne! − Blektorn je samo želeo spavati. Ali, pošto je znao da mu je taj čovek potreban saveznik, kruto se nasmešio i pokazao raspelo. − Jesi li hrišćanin?

− Hrišćanin! − Mura klimne glavom.

− Ja sam hrišćanin.

− Otac rekao: ne. Ne hrišćanin.

− Hrišćanin sam. Nisam katolik, ali ipak sam hrišćanin. Mura nije shvatio. Blektorn nikako da mu objasni, ma koliko se trudio.

− Hteti *onna?*

− Onaj dimjo, kad doći?

− Dimjo? Ne razumem.

− Dimjo… Aha, mislio si *daimjo. Ah, daimjo. Haj. Daimjo!* − Mura slegne

ramenima. − *Daimjo* doći kad dođe. Spavati. Najpre očisti. Molim.

− Šta?

− Očisti. Kupanje, molim.

− Ne razumem.

Mura priđe i sa gađenjem zapuši nos.

− Smrdi. Ružno. Ko svi Portugalcko. Kupanje. Ovo čista kuća.

− Kupaću se kad me bude volja, ja ne smrdim! − penio se Blektorn. − Svi znaju da je kupanje opasno. Želiš da dobijem proliv? Misliš da sam doboga prokleto glup? Kupi se, do vraga i pusti me da spavam!

− Kupanje! − naredi Mura, zapanjen varvarinovim vidljivim gnevom. Vrhunac neotesanosti. Varvarin ne samo da zaista smrdi, nego se − koliko je on znao − već tri dana nije kupao pa će kurtizana sasvim opravdano odbiti jastučenje s njim, bez obzira na visinu naplate. Ovi užasni stranci, pomislio je.

Neobično! Kako su ogrezli u neobičnoj nečistoći! Nije važno! Odgovoran sam za tebe. Naučiću te pristojnosti. Okupaćeš se kao čovek, a mati će mi doznati ono što je zanima. − Kupanje!

− Ma gubi se, pre nego te razbijem na komadiće! − Blektorn ga mrko pogleda i mahne mu neka odlazi.

Na tren zavlada pauza i dođu još tri Japanca sa tri žene. Mura im ukratko objasni u čemu je stvar, a onda će oštro Blektornu:

− Kupanje. Molim.

− Napolje!

Mura sam stupi u sobu. Blektorn ispruži ruku, nije ga hteo povrediti, nego samo odgurnuti. Odjednom Blektorn bolno vrisnu. Mura mu je rukom pljoštimice odalamio lakat i Blektornu je ruka visila, trenutno oduzeta. Besno je navalio. No, soba se zavrti oko njega, pao je na lice. Novi prodoran bol kočio mu je leđa i nije se mogao pomeriti.

− Boga ti…

Pokuša ustati, ali mu noge popustiše. Tad Mura mirno isturi svoj mali, ali čelični prst i takne živčani centar u Blektornovom vratu. Od bola je obnevideo.

− Dragi Isuse…

− Kupanje? Molim?

− Da… da − dahne Blektorn u agoniji, zapanjen što ga je tako sićušan čovek tako lako savladao, i što sad leži bespomoćno kao dete, očekujući da mu Mura prereže grkljan.

Mura je pre mnogo godina naučio veštine džudoa i karatea, baratanje

mačem i kopljem. Tad je bio ratnik i borio se za Nakamuru, seljačkog generala, Taika, davno pre nego što je postao Taiko, kad su seljaci mogli biti samuraji, a samuraji seljaci, zanatlije i čak sitni trgovci, pa opet ratnici. Čudno, rasejano pomisli Mura, gledajući palog diva na podu, gotovo prvo što je Taiko učinio kad je postao svemoćan, bilo je da svim seljacima naredi da prestanu biti vojnici i da odmah predaju oružje. Taiko im je zauvek zabranio nošenje oružja i nametnuo neopoziv staleški odnos koji je sad gospodario svim životima u celom carstvu. Samuraji iznad svih, ispod njih zemljoradnici, pa zanatlije, trgovci, glumci, otpadnici, razbojnici, a na samom dnu lestvice, *eta*, neljudi, oni koji su imali posla s leševima, štavljenjem kože i poslovima oko mrtvih životinja, a bili su i dželati, žigosari, osakatitelji. Jasno, varvari u ovoj lestvici nisu uopšte dolazili u obzir.

− Molim, oprosti, kapetan-san − reče Mura i duboko se nakloni, postiđen što je varvarin izgubio obraz i ležao ječeći kao dojenče. Da, jako mi je žao, pomislio je, ali morao sam to učiniti. Izazvao si me i prešao sve granice razuma, pa i kad se uzme u obzir da si varvarin. Vrištiš kao ludak, plašiš mi majku, remetiš moj kućni mir, ometaš poslugu, a žena je već morala staviti jedna nova šođi-vrata. Nisam smeo dopustiti da tvoja očigledna neotesanost prođe bez kazne. Ni dopustiti da se u mojoj kući suprotstavljaš mojim željama! Zapravo je to za tvoje dobro. Dalje, nije to zlo ni zato što vi varvari zapravo i nemate obraza pa ga ne možete ni izgubiti. Osim sveštenika. Oni su drukčiji. I oni užasno smrde, ali kao pomazanici Boga oca, imaju znatno lice. A ti… i lažov si i gusar! Bez časti. Baš neobično! Tvrdiš da si hrišćanin! Na žalost, to ti nimalo neće pomoći. Naš *daimjo* mrzi pravu veru i varvare, a trpi ih samo zato što mora. No, ti nisi Portugalac ni hrišćanin, pa tebe zakon ne štiti, *neh?* Zato, iako si mrtav čovek − ili bar osakaćen − dužnost mi je da se pobrinem da čist odeš u susret svojoj sudbini. − Kupanje jako dobro!

Pomogao je muškarcima da još onesvešćenog Blektorna prenesu kroz kuću u vrt, pa natkrivenom stazom kojom se jako ponosio, sve do kupatila. Žene su išle za njima.

To je postao jedan od velikih doživljaja u njegovom životu. Već tada je znao da će tu priču bezbroj puta raspredati svojim prijateljima koji mu neće verovati, uz bačve vrućeg sakea, kako se zove japansko nacionalno pivo od pirinča. Svojim kolegama starešinama, ribarima i seljacima. Svojoj deci koja mu takođe isprva neće verovati. No, onda će i oni to preneti svojoj deci, a ime ribara Mure večno će živeti u seocu Anđiro, u provinciji Izu, na jugoistočnoj obali glavnog ostrva Honšua. Samo zato što je on, ribar Mura, bio dobre sreće da bude poglavar u prvoj godini nakon smrti Taika, i zato trenutno odgovoran za vođu neobičnih varvara koji su došli sa istočnog mora.

2

− *Daimjo,* Kasigi Jabu, gospodar Izua, pita ko si, odakle si, kako si ovamo došao i koje si gusarske zločine počinio − reče otac Sebastio.

− Stalno tvrdim da nismo gusari. − Jutro beše vedro i toplo, a Blektorn je klečao pred postoljem na seoskom trgu. Glava ga je još bolela od udarca. Budi miran i mućni glavom, reče samom sebi. Tvoji će odgovori odlučiti o našim životima. Ti si vođa i toga se drži! Jezuit je neprijateljski raspoložen, a on je jedini tumač, i nikako ne možeš znati šta on govori, ali možeš biti siguran da ti neće pomoći… ’Pamet u glavu, momče!’ gotovo da je čuo glas starog Albana Karadoka. ’Kad je oluja najjača, a more najstrašnije, potrebna ti je sva tvoja pamet. To će spasiti i tebe i tvoj brod, ako si pilot. Pamet u glavu, iz svakog dana cedi sok, ma kako bilo teško…’

Današnji sok je žuč, turobno pomisli Blektorn. Zašto tako razgovetno čujem Albanov glas?

− Najpre reci *daimjou* da smo u ratu, neprijatelji − reče. − Kaži mu da Engleska i Holandija ratuju protiv Španije i Portugala.

− Ponovo te upozoravam da govoriš jednostavno i da ne izokrećeš činjenice! Holandija − ili Nizozemska, Zeland, Ujedinjene pokrajine, kako je već sve ne zovete vi prljavi buntovnici − malena je buntovna pokrajina španskog carstva. Ti si vođa izdajica koji su se pobunili protiv svog zakonitog kralja.

Engleska ratuje, a Holandija se osamostali… − Blektorn ne doreče jer ga sveštenik nije više slušao.

Prevodio je.

Daimjo se kočio na postolju, nizak, plećat, gospodstven. Udobno je klečao stavivši pete pod stražnjicu. Okruživala su ga četiri samuraja, među njima Kasigi Omi, njegov sinovac i vazal. Svi su imali svileni kimono, a preko njega kićeni ogrtač stegnut u struku širokim pojasom. I golema ukrućena ramena. I neizbežne mačeve.

Mura klekne na blatnjav trg. On je bio jedini prisutni seljanin. Posmatrači su bili pedeset samuraja koji su došli sa *daimjom.*

Sedeli su nemo i poslušno u redovima. Iza Blektorna je brodska posada klečala kao i on, a straža je stajala u blizini. Kad su poslali po njih, morali su preneti zapovednika ekspedicije, iako je bio teško bolestan. Dopustili su mu da legne na zemlju, još poluonesvešćen. Blektorn se sa svima njima naklonio kad su došli pred *daimjoa,* ali to nije bilo dosta. Sve su ih samuraji bacili na kolena i zabili im glavu u prašinu, kao seljacima. Pokušao se tome odupreti i

doviknuo svešteniku neka objasni da to nije njihov običaj, da je on vođa i izaslanik njihove zemlje pa moraju prema njemu tako i postupati. No skotrljao se pod drškom koplja. Njegovi se ljudi okupiše da snažno navale, ali on im viknu da stanu i neka kleknu. Srećom su poslušali. *Daimjo* je rekao nešto grlenim glasom, a sveštenik mu to prevede kao opomenu da govori istinu i to brzo. Blektorn zatraži stolicu, ali sveštenik reče da Japanci ne upotrebljavaju stolice i da ih u Japanu nema.

Blektorn se skoncentrisa na sveštenika dok je razgovarao s *daimjom.* Tražio je putokaz, prolaz kroz ovu hridinu.

Daimjovo lice je puno bahatosti i okrutnosti, pomisli on. Kladim se da je veliki gad. Sveštenik ne govori tečno japanski. O, gle ti to! Razdražljivost i nestrpljivost. Je li *daimjo* tražio neku drugu reč, jasniju reč? Mislim da je tako. Zašto jezuit nosi narandžastu haljinu? Je li *daimjo* katolik? Gle, jezuit je vrlo pokoran i jako se znoji. Kladim se da *daimjo* nije katolik. Budi tačan! *Možda* on nije katolik. Bilo kako bilo, od njega nećeš dobiti zaštitu. Kako da iskoristiš tog podlog gada? Kako da direktno s njim govoriš? Kako ćeš obraditi sveštenika? Kako ćeš poljuljati poverenje u njega? Na koji način? Hajde, smisli! Dovoljno znaš o jezuitima-isusovcima…

− *Daimjo* veli da požuriš i da odgovoriš na njegova pitanja.

− Da. Jasno. Žalim. Zovem se Džon Blektorn. Englez sam, glavni pilot holandske flote. Naša matična luka je Amsterdam.

− Flota? Kakva flota!? Lažeš! Nema te flote. Zašto si kao Englez pilot na holandskom brodu?

− Sve u svoje vreme. Molim da najpre prevedeš ono što rekoh.

− Zašto si ti pilot na holandskom gusarskom brodu? Požuri!

Blektorn odluči da zaigra na sve ili ništa. Glas mu odjednom očvrsne i zareže jutarnju toplinu.

− *Que va!* Najpre prevedi ono što rekoh, *Špančе!* Sad! Sveštenika oblije rumenilo.

− Ja sam Portugalac, to sam ti već rekao. Odgovori na pitanje.

− Ovde sam da govorim s *daimjom,* a ne sa tobom. Prevedi šta rekoh, ti izrode bez majke! − Blektorn vide kako je sveštenik još više pocrveneo i zapazi da je *daimjo* to primetio. Pazi, opomene samog sebe. To žuto kopile saseći će te na komadiće brže od pokreta morskog psa, budeš li preterao. − Reci gospodaru *daimjou!* − Blektorn se namerno duboko nakloni pred postoljem i oseti kako ga obliva leden znoj dok se neopozivo prepuštao svojoj sudbini.

Otac Sebastio je znao da bi ga njegovo učenje moralo učiniti tvrdokornim na gusarove uvrede i očitu nameru da poljulja *daimjovo* poverenje u njega. No, prvi put mu njegovo znanje nije pomagalo i osećao se izgubljenim. Kad je u njegovu misiju, u susednoj pokrajini, Murin glasnik doneo vest o brodu, zabrinuo se šta li je to. Ne može biti holandski ni engleski brod!, pomislio je tada. U Tihom okeanu nikad nije bilo jeretičkih brodova, osim onog vražjeg gusara Drejka, a ovde u Aziji nikada. Morski putevi bili su tajni i dobro čuvani. Smesta je krenuo, a svom pretpostavljenom u Osaki poslao je hitno goluba pismonošu, priželjkujući da se najpre s njim posavetuje. Znao je da je mlad, gotovo neiskusan i novajlija u Japanu, pa ovde je tek dve godine, još nije zaređen i nepodoban je da rešava ovaj komplikovan slučaj. Pojurio je u Anđiro, nadajući se i moleći da vest nije tačna. No, brod beše holandski, a pilot − Englez, pa ga je savladala sva mržnja prema sotoninim jereticima Lutera, Kalvina, Henrija VIII i arhidušmanke Elizabete, njegovog kopileta. I još mu je mutila zdrav razum.

− Svešteniče, prevedi šta kaže gusar! − začu kako reži *daimjo.*

Sveta Marijo, majko Božja, pomozi mi da obavim volju tvoju i pomozi mi da budem jak pred *daimjom,* daj mi dar jezika da ga obratim na pravu veru.

Otac Sebastio se sabere i progovori sa više samopouzdanja.

Blektorn je pažljivo slušao i nastojao razabrati reči i značenja. Otac reče ’Engleska’ i ’Blektorn’ te pokaže brod spokojno usidren u luci.

− Kako si ovamo došao? − upita otac Sebastio.

− Magelanovim prolazom. Pre sto trideset i šest dana. Reci *daimjou*…

− Lažeš! Magelanov prolaz je tajna. Došao si preko Afrike i Indije. Naposletku ćeš morati reći istinu, ovi ovde udariće te na muke.

− Moreuz je bio tajna. Jedan Portugalac prodao nam je *roteiros!* Jedan vaš vas je prodao za malo Judinih srebrnjaka. Svi ste vi smeće! Sad svi engleski i holandski bojni brodovi znaju put preko Tihog okeana. Upravo sad Manilu napada flota od dvadeset engleskih linijskih brodova, a svaki ima šezdeset topova. Odzvonilo je vašem carstvu.

− Lažeš!

Da, pomisli Blektorn, koji je znao da mu laž može dokazati samo ako pođe u Manilu.

− Ta će flota haračiti vaše pomorske puteve i iskoreniti vaše kolonije. A drugi holandski brodovi bi trebali stići ovde svake nedelje. Špansko-portugalska svinja vratila se u svoj svinjac, a penis vašeg jezuitskog generala nalazi se u svinjskom dupetu, gde i pripada!

Okrenuo se i duboko naklonio *daimjou.*

− Bog prokleo tebe i tvoja pogana usta!

− *Ano mono va nani o mošite oru?* − nestrpljivo cikne *daimjo.*

Sveštenik je govorio brže, odlučnije i kazao ’Magelan’ i ’Manila’. Blektornu se učini da *daimjo* i njegovi pomoćnici to baš i ne shvataju.

Saslušavanje je izmorilo Jabua. Zagleda se u luku. U brod koji ga je opsedao sve otkako je primio Omijevu tajnu poruku. Ponovno se zapita je li to Božji dar kome se nadao.

− Jesi li pregledao teret, Omi-sane? − zapitao je jutros čim je stigao, sav kaljav i veoma umoran.

− Ne, gospodaru, smatrao sam da će biti najbolje ako brod zapečatim dok vi ne dođete, ali ostave su pune sanduka i bala robe. Nadam se da sam ispravno postupio. Evo svih njihovih ključeva. Zaplenio sam ih.

− Dobro. − Jabu je došao iz Eda, Toranaginog glavnog grada, udaljenog preko stotinu milja, najvećom brzinom, krišom i uz veliki lični rizik, a isto tako brzo moraće da se vrati. Putovanje lošim putevima i preko reka nabujalih od prolećnih voda potrajalo je gotovo dva dana, delimično konjem, a delimično nosiljkom. − Odmah idem na brod!

− Morali bi pogledati strance, gospodaru − u smehu će Omi. − Neverovatni su. Uglavnom imaju plave oči, kao sijamske mačke, i zlatnu kosu. No najbolja vest od svega je da su to gusari…

Omi mu spomene sveštenika i ono što je sveštenik ispričao o tim gusarima. I šta je kazao gusar, i šta se dogodilo, pa se njegovo uzbuđenje utrostručilo. Jabu prikri nestrpljivost da ode na brod i slomi pečate. Umesto toga se okupao i presvukao, pa naredio da mu privedu varvare.

− Ti, svešteniče! − reče reskim glasom. Jedva je razumeo sveštenikov slab japanski jezik. − Zašto se on na tebe toliko ljuti?

− Podmukao je. Gusar. On obožavati vrag. Jabu se nagne Omiju koji mu je stajao sleva.

− Razumeš li ti njega, sinovče? Laže li? Šta misliš?

− Ne znam, gospodaru. Ko zna šta varvari zapravo veruju? Mislim da sveštenik *smatra* da je gusar vragopoklonik. Jasno, sve je to besmislica.

Jabu se opet okrete prema svešteniku. Mrzeo ga je. Požele da ga danas obesi pa da jednom zauvek iskoreni hrišćanstvo sa svog feuda. No, nije mogao. Iako su on i ostali *daimjoi* imali apsolutnu vlast na svojim posedima, bili su ipak podložni vrhovnoj vlasti Regentskog veća, vojne hunte koja je vladala Japanom jer joj je Taiko zakonito ostavio svoju vlast dok mu je sin

maloletan. A podložni su i ukazima što ih je Taiko za života izdao, a još su uvek bili na snazi. Jedan od tih ukaza, donet pre niz godina, govorio je o varvarima Portugalcima i naređivao da su svi oni zaštićeni. Njihova vera mora se podnositi u razumnim granicama, a njihovim sveštenicima se u razumnim granicama dopušta da propovedaju i da pokrštavaju Japance.

− Ti, svešténiče! Šta je još rekao gusar: Šta ti je kazao? Žurno! Zar si izgubio jezik?

− Gusar kaže ružne stvari. Ružne. O još gusarski ratni brodovi. Mnogo.

− Što mu to znači ’ratni brodovi’?

− Oprostite, gospodaru, ne razumem.

− ’Ratni brodovi’ nema nikakvog smisla, *neh?*

− Ah! Gusar kaže da su drugi brodovi rata u Manili, na Filipinima.

− Omi-san razumeš li ti o čemu on govori?

− Ne, gospodaru. Ima grozan naglasak, nerazumljiv je. Kaže li da istočno od Japana ima još gusarskih brodova.

− Ti, svešténiče! Jesu li ti gusarski brodovi pred našom obalom? Na istoku? A?

− Da, gospodaru, ali mislim da on laže. Kaže: u Manili.

− Ne razumem te. Gde je Manila?

− Na istoku. Mnogo dana putovanja.

− Dođe li ovamo ijedan gusarski brod, priredićemo im prijatnu dobrodošlicu, bez obzira na to gde je Manila.

− Molim, oprostite, ja ne razumem.

− Nije važno! − reče Jabu, a strpljenje mu je bilo pri kraju. Već je odlučio da stranci moraju umreti, a ta mu se pomisao sviđala. Ovi ljudi očito ne potpadaju pod Taikov ukaz koji jasno kaže ’varvari Portugalci’, a osim toga, ovo su gusari. Koliko se sećao, uvek je mrzeo varvare, njihov smrad, nečistoću i odvratnu naviku da žderu meso, njihovu glupu veru, bahatost i odvratno ponašanje. Štaviše, kao i svaki *daimjo,* stideo se što su toliko zavladali ovom zemljom bogova. Vekovima su Kina i Japan bili u ratnom stanju. Kina nije dopuštala nikakvu trgovinu, a kineska svila beše neophodna da dugo, vruće i vlažno japansko leto bude izdržljivo. Tokom naraštaja samo je mala količina prokrijumčarene svile kliznula kroz mrežu i jako se skupo prodavala u Japanu. A onda su pre šezdesetak godina stigli varvari. Kineski car u Pekingu dodelio im je sićušno stalno naselje Makao u južnoj Kini i pristao da svilu menja za srebro.

Japan je bio bogat srebrom. Uskoro je trgovina procvetala. Obe zemlje su lepo napredovale. Portugalski posrednici su se bogatili, a njihovi sveštenici − pretežno jezuiti − uskoro postadoše neophodni za trgovinu. Samo su sveštenici uspeli da nauče kineski i japanski pa su bili posrednici i tumači. Kako je trgovina cvetala, sveštenici su postajali sve bitniji. Sad je godišnji promet bio golem i od toga je zavisio život svakog samuraja. Zato su morali podnositi sveštenike. Morali su trpeti i širenje njihove vere ili će varvari otploviti i trgovina će prestati.

Sad je već bilo mnogo vrlo važnih *daimjoa* hrišćana i mnogo stotina hiljada novih vernika, pretežno na južnom ostrvu Kjušu, najbližem Kini, na kojem se nalazila portugalska luka Nagasaki. Da, pomisli Jabu, moramo podnositi sveštenike i Portugalce, ali ne i ove nove varvare, neverovatne, zlatokose i plavooke. Ispuni ga uzbuđenje. Sad će konačno zadovoljiti svoju znatiželju da vidi kako hrabro umire varvarin kad ga stave na muke? A imao je jedanaest ljudi. Jedanaest raznih proba će obaviti na njima. Nikad se nije pitao zbog čega mu toliko gode tuđe muke. Samo je znao da mu to prija, pa je zato za tim težio i u tome uživao.

− Ovaj strani neportugalski gusarski brod − reče Jabu − zaplenjujem sa svim što je na njemu. Svi gusari osuđeni su na neposrednu… − Usta mu se rastvore videći kako gusarski vođa iznenada skače na sveštenika, istrže mu s pojasa drveno raspelo, kida ga na komadiće i zavitla parčiće na zemlju pa viče nešto jako glasno. Gusar smesta klekne i duboko mu se nakloni dok stražari skočiše napred uzdignutih mačeva.

− Stanite! Nemojte ga ubiti! − Jabu se zapanjio kako je iko toliko drzak da se pred njim ponaša toliko neotesano. − Ovi varvari su neverovatni!

− Da! − reče Omi, a glava mu je zujala od pitanja koja su proistekla iz takvog postupka.

Sveštenik je još klečao i buljio u komadiće raspela. Gledali su kako pruža drhtavu ruku i kupi obeščašćeno drvo. Nešto je rekao gusaru. Glas mu je bio tih, gotovo blag. Sklopljenih očiju je isprepleo prste, a usne mu se polako počnu pomicati. Gusarski vođa neprekidno je gledao uvis u njih. Blede plave oči ni da trepnu. Kao mačak pred svojom ruljom − brodskom posadom.

− Omi-sane! − javi se Jabu. − Najpre želim na brod, a onda ćemo početi. − Ohrapavi mu glas pri pomisli na užitak koji je sebi obećao. − Želim započeti s onim riđim čovečuljkom na kraju reda.

Omi mu se nagne bliže i spusti svoj uzbuđeni glas.

− Molim vas, oprostite, ali ovo se još nikad nije dogodilo, gospodaru! Sve otkako su ovamo došli varvari Portugalci. Zar raspelo nije njihov sveti znak?

Zar nisu *uvek* pokorni svojim sveštenicima? Zar otvoreno uvek pred njima ne kleče? Kao i naši hrišćani! Zar sveštenici nemaju nad njima apsolutnu vlast?

− Pređi na stvar.

− Svi mrzimo Portugalce, gospodaru. Osim hrišćana koji su među nama, *neh?* Možda vam ovi varvari više vrede živi nego mrtvi.

− Kako?

− Zato što su jedinstveni. Oni su antihrišćani! Možda bi mudar čovek mogao naći načina da njihovu mržnju, ili neveru, upotrebi u našu korist. Vaši su pa s njima radite šta želite. *Neh?*

Da! I želim ih staviti na muke, pomisli Jabu. Da, ali u tome možeš uživati u svako doba. Slušaj Omija. On ti je dobar savetnik. No, smeš li mu sad verovati? Ima li on tajni razlog da ovako govori? Razmisli!

− Ikava Đikkju je hrišćanin − začu kako govori njegov sinovac, pomenuvši njegovog mrskog neprijatelja, Išidovog rođaka i saveznika, koji mu je sedeo na zapadnim granicama. − Zar ovaj prljavi sveštenik nema tamo svoj dom? Možda bi vam ovi varvari mogli dati ključ koji otključava celu Ikavinu pokrajinu. Možda i Išidovu. A možda i pokrajinu gospodara Toranage − oprezno doda Omi.

Jabu je proučavao Omijevo lice i nastojao dokučiti šta se iza njega krije. Onda pogled prebaci na brod. Sad više nije sumnjao u to da su mu ga poslali bogovi. Da! Ali, je li to dar ili prokletstvo?

Odloži svoje uživanje radi sigurnosti svoga klana.

− Slažem se. Ali najpre ukrotite ove gusare. Naučite ih pristojnosti. Osobito *njega!*

* * *

− Tako mi smrti dobroga Isusa! − progunđa Vink.

− Morali bismo se pomoliti − reče van Nek.

− Upravo smo se pomolili.

− Bolje da se opet pomolimo. Gospode Bože na nebu, što bi mi godilo pola litre konjaka.

Naguraše ih u dubok podrum, jedan od niza podruma u kojima su ribari čuvali ribu osušenu na suncu. Samuraji su ih kao stoku poterali preko trga pa niz merdevine pa su sada bili zaključani pod zemljom. Podrum beše dug i širok pet, a dubok četiri koraka, sa zemljanim podom i zidovima. Plafon izrađen od dasaka, nad njima trideset santimetara zemlje, a u sredini vrata na preklapanje.

− Miči mi se s noge, ti bogoprokleti majmune!

− Začepi gubicu, skupljaču govana! − dobroćudno će Peterzon. − Hej, Vink, miči se malo gore, ti bezubi stari prdonjo, imaš više mesta nego iko! Bože, što bi mi godilo hladno pivo! Miči se gore.

− Ne mogu, Peterzone. Ovde nam je tesnije nego u devičinom šupku!

− Zapovednik ima najviše mesta. Gurni ga. Probudite ga! − javi se Metsuker.

− E? Šta je? Ostavite me na miru. Šta se događa? Zlo mi je. Moram ležati. Gde smo?

− Dajte mu mira. Bolestan je. No, Metsuker, diži se, za ljubav Božju! − Vink gnevno podigne Metsukera pa ga gurnu prema zidu. Nije bilo mesta da svi istovremeno leže pa ni da udobno sede. Paulus Spilbergen, zapovednik ekspedicije, ispružen je ležao pod vratima gde je vazduh bio najbolji, glavu je oslonio na smotanu odeću. Blektorn se naslonio u ćošku i buljio uvis u preklopna vrata. Posada ga je ostavila samog i izbegavala ga je što je više mogla, jer je iz dugog iskustva prepoznala njegovo slabo raspoloženje i latentnu eksplozivnu silovitost koja se uvek krila pod njegovom prividno mirnom spoljašnošću.

Metsuker pobesni i odalami pesnicom Vinka u slabine.

− Ostavi me na miru ili ću te ubiti, gade!

Vink polete na njega, ali Blektorn dograbi obojicu i lupnu im glavama o zid.

− Svi da ste umukli − tiho će on. Poslušaju ga. − Podelićemo se na straže. Jedna straža spava, druga sedi, a treća stoji. Spilbergen će ležati dok se ne oporavi. Onaj ćošak je klozet.

Raspodelio ih je. Kad su se rasporedili, postade snošljivije.

Moraćemo se za jedan dan probiti odavde, inače ćemo postati preslabi, pomisli Blektorn. Kad opet donesu lestve da nam daju hranu ili vodu. To će biti večeras ili sutra uveče. Zašto su nas ovde smestili? Nismo im opasni. Mogli bismo pomoći *daimjou.* Hoće li on shvatiti? Bio mi je to jedini način da pokažem da je naš pravi neprijatelj − sveštenik. Hoće li on shvatiti? Sveštenik je shvatio.

− Bog će ti možda oprostiti ovo svetogrđe, ali ja neću − rekao mu je otac Sebastio jako tiho. − Neću imati mira dok ne iskorenimo tebe i tvoju izopačenost.

Znoj mu se cedio niz obraze i bradu. Rastreseno ga obrisa, Osluškivao je u podrumu kao i na brodu kad je spavao ili bio slobodan od straže i sanjario.

Sasvim dovoljno da nasluti opasnost pre nego što se dogodi.

Moraćemo se probiti pa zauzeti brod. Šta li radi Felisiti? I deca. Da izračunam! Tudor sad ima sedam godina, a Lisbet… Otišli smo iz Amsterdama pre godinu dana jedanaest meseci i šest dana, plus trideset sedam dana uzimanja zaliha, pa plovidba od Čatama do Amsterdama, plus još jedanaest dana koliko je ona imala pre mog ukrcavanja u Čatamu. Toliko je njoj tačno godina, ako je sve dobro. Sve bi trebalo biti dobro. Felisiti sigurno kuva, čuva, čisti i čavrlja dok deca rastu, jaka i hrabra kao njihova mati. Lepo bi bilo opet biti kod kuće, zajedno šetati uz more, kroz šume i čistine lepe Engleske.

Tokom godina se naučio da na njih misli kao na osobe u pozorišnom komadu, osobe koje je voleo i za koje se krvio, u pozorišnom komadu koji nema kraja. Inače bi mu odsutnost bila teška. Gotovo je mogao nabrojati koliko je dana proveo kod kuće u jedanaest godina braka. Malo, pomisli on, premalo. ’Težak je to život za ženu, Felisiti’, rekao joj je pre braka. A ona je kazala: ’Svaki je život za ženu težak’. Tad joj je bilo sedamnaest godina, bila je visoka, a kosa joj je bila duga i čulna.

Istančani sluh ga upozori da pripazi.

Ljudi su sedeli ili se naslanjali pa pokušavali spavati. Vink i Peterzon, dva dobra prijatelja, tiho su razgovarali. Van Nek je kao i ostali, buljio u prazno. Spilbergen je bio u polusnu, a Blektorn pomisli da je on jači nego što je iko očekivao.

Nastupi iznenadna tišina kad iznad sebe začuju korake. Koraci zastanu. Prigušeni glasovi na hrapavom, neobičnom jeziku. Blektornu se učini da prepoznaje samurajev glas… Omi-san? Da, tako se on zove. Ali nije bio sasvim siguran.

Za tren glasovi umuknu, a koraci se udalje.

− Mislite da će nas nahraniti, pilote? − upita Sonk.

− Da.

− Godilo bi mi piće. Ti boga, hladno pivo! − reče Peterzon.

− Umukni − reče Vink. − Čoveka prisiljavaš da se oznoji.

Blektorn ustanovi da mu je košulja mokra. Kakav smrad! Ti boga, godilo bi mi kupanje, pomisli on i odjednom se nasmeši setivši se.

* * *

Tog dana, Mura i ostali muškarci, preneli su ga u vruću sobu pa ga položili na kamenu klupu. Noge su mu još bile ukočene i teške. Tri žene, na čelu sa onim bapcem, su ga svlačile. Pokušavao ih je sprečiti, ali kad god bi se maknuo, jedan muškarac bi ga pritisnuo u živac tako da bi onemoćao. Pa ma

koliko on besneo i psovao, i dalje su ga svlačile, sve dok nije bio go. Ne da se stideo što je go pred ženama, nego se uvek svlačio sam i takav je bio običaj. A nije voleo da ga iko svlači, a pogotovo ne ovi necivilizovani domoroci. Ali da ga javno svlače kao nemoćno detence, pa da ga kao detence svuda peru toplom sapunjavom mirisnom vodom, dok su oni čavrljali i smejali se, a on ležao na leđima, to beše previše. Tad mu se nadigao, pa ma koliko se trudio da to spreči, bilo je sve gore, bar je tako mislio on, ali žene nisu. Razrogačile su oči, a on je pocrveneo. Isuse Bože, Gospode jedini, nije moguće da crvenim! Ali jeste, i to kao da mu je pojačavalo veličinu, a starica u čudu pljesne rukama i kaza nešto na šta svi oni klimnu glavom, a ona puna strahopoštovanja zaklima i reče još nešto, na šta oni još više stanu klimati glavom.

− Kapetan-sane! − izjavi Mura strahovito dostojanstveno − Majka-san tebi reći hvala, najbolje u njen život, ona sad umre sretna! − I on i svi oni naklone se kao jedan, a tad njemu sine kako je to smešno pa se nasmeši. Zapanjiše se, a onda se nasmeše i oni. Smeh mu je oduzeo snagu i babac je bio pomalo ožalošćen pa je to i rekao, a njega to još više nasmeja. I njih. Zatim su ga nežno položili u veliku posudu punu vrele vode. Uskoro više nije mogao izdržati, a oni ga zadihanog opet polože na kamenu klupu. Žene ga obrišu, a tad stigne slepi starac. Blektorn nije znao šta je to masaža. U početku se trudio da se odupre prstima koji su ga pipkali, no uskoro ga osvoji čarolija i zamalo je gotovo preo kao mačak kad su slepčevi prsti pronašli čvorove i oslobađali krv ili eliksir koji se krio ispod kože, mišića i tetiva.

Tada mu pomognu da ode u krevet. Bio je neobično slab, u polusnu, a čekala ga je devojka. Bila je strpljiva s njim, a nakon spavanja, kad mu se snaga vratila, nežno ju je uzeo, iako dugo nije imao ženu.

Nije je pitao za ime, a kad ga je ujutru Mura, napet i jako uplašen, probudio iz sna, nje više nije bilo.

Blektorn uzdahne. Život je divan, pomisli.

U podrumu se Spilbergen opet svađao. Metsuker je njihao glavu i stenjao, ne od bola nego iz straha. Brodski mali Krog bio je na ivici sloma živaca, a Jan Roper reče:

− Zbog čega li se smeješ, pilote?

− Idi dođavola!

− S poštovanjem, pilote − brižno će van Nek, iskazavši ono što ih je sve najviše tištalo. − Bilo je jako nerazumno što si pred onim trulim žutim gadom napao sveštenika.

Začu se opšte, iako suzdržano izraženo, odobravanje.

− Da to nisi učinio, mislim da ne bismo bili u ovoj gadnoj kaši.

Van Nek nije prišao Blektornu.

− Samo gurni glavu u prašinu kad je blizu gospodar Gad pa će se oni smekšati kao jaganjci.

Čekao je odgovor, ali Blektorn ne odgovori. Samo se opet okrete prema preklopnim vratima. Kao da ništa nije rečeno. Njihovo se nespokojstvo pojača.

Paulus Spilbergen s tegobom se digne na lakat.

− O čemu govoriš, Bakus?

Van Nek mu priđe, objasni sve o svešteniku i krstu, i šta se dogodilo, i zašto su ovde, a oči ga danas bole više nego ikad.

− Da, to je bilo opasno, glavni pilote − reče Spilbergen. − Da, smatram, sasvim pogrešno… Dajte mi malo vode. Sad nam jezuit više neće dati mira.

− Morao si mu slomiti vrat, pilote. Jezuiti nam ionako neće dati mira − reče Jan Roper. − Oni su prljave vaši, a mi smo ovde u ovoj smrdljivoj rupi, kao za kaznu Božju.

− Besmislica, Roperu − izjavi Spilbergen. − Ovde smo zato jer…

− Ovo je kazna Božja! Morali smo spaliti sve crkve u Santa Magdaleni, a ne samo dve. Morali smo. Sotonin gnoj!

Spilbergen slabašno zamahne prema mušici.

− Španske jedinice su se pregrupisale, a bile su petnaest puta brojnije od nas. Dajte mi malo vode! Grad smo opljačkali, odneli plen i protrljali njihove noseve po prašini. Da smo ostali, izginuli bi. Tako vam Boga, neka mi neko dadne malo vode. Svi bismo izginuli da se nismo povu…

− Zar je to bitno ako obavljaš Božje delo? Izneverili smo Boga!

− Možda smo ovde zato da obavljamo delo Božje − ublaži van Nek, jer Roper beše dobar čovek, iako verski fanatik, mudar trgovac i sin njegovog ortaka. − Možda ovdašnjim domorocima možemo pokazati da je njihov papizam pogrešan. Možda ih obratimo na pravu veru.

− Sasvim ispravno − reče Spilbergen. Još je osećao slabost, ali snaga mu se vraćala. − Mislim da si trebao da se posavetuješ sa Bakusom, pilote. Na kraju krajeva, on je glavni trgovac. Vrlo je vešt pregovaranju sa divljacima. Dajte vodu, rekoh!

− Nemamo, Pauluse. − Van Nek se još više potišti. − Nisu nam dali ni hrane ni vode. Nemamo ni lonac za pišanje.

− Pa pitajte! I za vodu! Bože na nebesima, što sam žedan. Traži vodu! Ti!

− Ja? − upita Vink.

− Da. Ti!

Vink pogleda Blektorna, no on je samo sanjivo gledao u preklopna vrata pa Vink stane pod otvor i vikne:

− Hej vi gore! Dajte nam prokletu vodu! Tražimo hrane i vode!

Odgovora nije bilo. Opet je viknuo. Bez odgovora. Postepeno svi počnu vikati. Svi osim Blektorna. Uskoro im se u glasove prikrade panika i mučnina usled tesne tamnice pa su zavijali kao vuci.

Otvore se preklopna vratašca. Omi se zagleda u njih. Kraj njega stajaše Mura. I sveštenik.

− Vode! I hrane, boga vam! Pustite nas odavde! − Uskoro su opet svi vrištali.

Omi dade znak Muri koji klimne glavom i ode. Malo kasnije vrati se Mura s jednim ribarom. Nosili su veliku bačvu. Onda proliju trule riblje otpatke i morsku vodu zarobljenicima po glavi.

Zatočenici u podrumu se razbeže i pokušaju umaći, ali nisu mogli svi. Spilbergen se gušio, zamalo se zadavio. Neki posrnu, a drugi ih zgaze. Blektorn se nije micao iz ćoška. Samo je buljio uvis u Omija i mrzeo ga.

Tad Omi progovori. Zavlada pokorna tišina koju je kvarilo samo kašljanje i Spilbergenovo povraćanje. Kad je Omi završio, sveštenik uzbuđeno priđe otvoru.

− Evo naredbi Kasigi Omija! Moraćete početi da se ponašate kao pristojna ljudska bića. Više nećete galamiti. Inače, sledeći put prolićemo po vama pet bačvi. Pa deset i dvadeset. Dvaput dnevno dobićete hranu i vodu. Kad se naučite lepom ponašanju, pustićemo vas gore, u svet ljudi. Gospodar Jabu milosrdno vam je poštedeo život, pod uslovom da mu verno služite. Svima osim jednog. Jedan od vas će umreti! U sumrak. Morate izabrati ko će to biti. Ali ti − pokaza Blektorna − ti ne smeš biti izabran.

Sveštenik duboko uzdahne vidno uplašen, upola se nakloni samuraju i ode.

Omi se zabulji dole u jamu. Spazio je Blektornove oči i osetio mržnju. Teško ćemo slomiti duh tom čoveku, pomisli on. Nema veze! Vremena ima dovoljno.

Preklopna vrata padoše na svoje mesto.

3

Jabu je ležao u toploj vodi, zadovoljan i samouveren kao nikad pre u životu. Brod je otkrio svoje bogatstvo, a njemu je to bogatstvo davalo veću moć nego što je mogao sanjati.

− Želim da sutra sve prenesete na obalu − rekao je. − Muskete ponovo

spakujte u sanduke. Sve kamuflirajte mrežama i vrećama.

Pet stotina musketa, zanosno je pomislio. Više baruta i naboja nego što ima Toranaga u svih osam pokrajina. I dvadeset topova, pet hiljada topovskih kugli uz obilje municije. Vatrene strele u sanduku. Sve najbolje evropske izrade!

− Mura, nađi nosače. Iguraši-sane, želim da sve ovo oružje, pa i topovi, smesta budu u mom zamku u Mišimi. Tajno. Ti si odgovoran.

− Da, gospodaru.

Nalazili su se u glavnom brodskom magacinu i svi su zurili u njega. Iguraši, visok, gibak, jednook, njegov glavni vazal. Pisar Zukimoto, deset znojavih seljaka koji su pod Murinim nadzorom otvarali sanduke i njegova telesna straža od četvorice samuraja. Znao je da ne razumeju njegov zanos ni potrebu za tajnovitošću. Dobro, pomisli on.

Kad su 1542. Portugalci otkrili Japan, doneli su muskete i barut. Za osamnaest meseci proizvodili su ih i Japanci. Po kvalitetu ni izdaleka nisu bile onako dobre kao evropske, ali to nije bilo važno jer su muskete smatrali novinom i dugo su ih koristili samo u lovu. Pa i za to su lukovi i strele bili mnogo tačniji. A što je još važnije, japansko vojevanje bilo je gotovo obredno. Pojedinačni okršaji pri čemu je najčasnije oružje bio mač. Upotrebu musketa smatrali su kukavičkom, nečasnom, potpuno protiv samurajskih propisa, *bušida,* ratničkih zakona, koji su samuraje obavezivali da se časno bore, žive i umiru, da budu večno i bez pogovora privrženi feudalnom gospodaru, da se smrti ne boje, štaviše, da je u njegovoj službi i traže, i da se diče svojim imenom i da ga sačuvaju bez ljage.

Jabu je već godinama imao tajnu teoriju. Konačno je smem proširiti i sprovesti u delo! Pet stotina probranih samuraja naoružanih musketama, *ali uvežbanih kao jedna jedinica,* slomiće sve, kao prethodnica dvanaest hiljada običnih trupa, uz pomoć dvadeset topova upotrebljenih na poseban način, u rukama posebnih ljudi, takođe uvežbanih *kao jedinica.* Nova strategija za novu eru! U predstojećem ratu muskete će biti odlučujuće!

A *bušido?,* uvek su ga pitali duhovi njegovih predaka.

A *bušido?,* uvek bi im odgovarao istim pitanjem.

Nikad mu nisu odgovorili.

Ni u najsmelijim snovima nije mislio da će ikada imati pet stotina musketa. A sad ih je dobio besplatno i samo je on znao kako će ih upotrebiti. No na čijoj strani da ih iskoristi? Toranaginoj ili Išidovoj? Ili da pričeka pa da možda on bude konačni pobednik?

− Iguraši-sane! Putovaćeš noću i održavati strogu sigurnost.

− Da, gospodaru.

− Ovo mora ostati tajna, Mura, ili će selo biti sravnjeno.

− Ništa nećemo reći, gospodaru. Govorim u ime celog svog sela. Ne mogu jamčiti za putovanje i za ostala sela. Ko zna gde su uhode? No, mi ništa nećemo reći.

Zatim Jabu ode u riznicu. U njoj je bilo ono što je on smatrao gusarskim plenom: srebrno i zlatno posuđe, pehari, svećnjaci, ukrasi i verske slike u kićenim okvirima. U jednom sanduku bila je ženska odeća prefinjeno izvezena zlatnim nitima i šarenim kamenjem.

− Zlato i srebro pretopiću u poluge i staviti u riznicu − rekao je Zukimoto. Taj uredni pedantni četrdesetogodišnjak nije bio samuraj. Pre mnogo godina bio je budistički sveštenik-ratnik, ali je Taiko, gospodar-zaštitnik, srušio njegov manastir u borbi da zemlju pročisti od nekih budističkih bojnih manastira i sekti koje nisu hteli priznati njegov apsolutni suverenitet. Zukimoto je mitom umakao preranoj smrti i postao pokućarac, a tokom vremena sitan trgovac pirinčom. Pre deset godina stupio je u Jabuov štab i sad je bio neophodan. − Što se odeće tiče, možda zlatne niti i kamenje imaju vrednost. Sa vašom dozvolom spakovaću ih i poslati u Nagasaki, sa svim ostalim što se može prodati. − Luka Nagasaki na najjužnijoj obali južnog ostrva Kjušua, beše zakonsko portugalsko stovarište i tržište.

− Varvari možda dobro plate ove tričarije.

− Dobro. A one bale u drugoj ostavi?

− Samo teško platno. Nama je sasvim bezvredno, gospodaru, bez tržišne vrednosti. No ovo će vas sigurno obradovati! − Zukimoto otvori blagajnu.

U blagajni se nalazilo dvadeset hiljada srebrnjaka. Španski dubloni. Najboljeg kvaliteta.

* * *

Jabu se meškoljio u kadi. Obrisa znoj sa lica i s vrata malim belim peškirom i uroni dublje u vrelu namirisanu vodu. Da mi je pre tri dana, pomisli on, neko prorekao da će se sve ovo dogoditi, naterao bih ga da proguta svoj jezik zato što govori nemoguće laži.

Pre tri dana bio je u Toranaginom glavnom gradu Edu. Omijeva poruka stigla je u sumrak. Brod je očigledno trebalo odmah pretražiti, ali Toranaga je još bio u Osaki zbog konačnog suočavanja sa generalom, gospodarom Išidom, a za to vreme zamolio je Jabua i sve prijateljske susedne daimjoe da u Edu čekaju njegov povratak. Takav poziv nije mogao odbiti bez užasnih posledica. Jabu je znao da su on i ostali nezavisni daimjoi i njihove porodice tek dodatna

zaštita za Toranaginu sigurnost i, mada se niko nije usudio to izreći, oni su bili taoci za Toranagin siguran povratak iz neosvojive neprijateljske tvrđave Osake gde se održavao sastanak. Toranaga je bio predsednik Regentskog veća, koji je Taiko na samrti imenovao i ovlastio da vlada carstvom dok je njegov sin Jaemon još maloletan a kome je sada bilo sedam godina. Bilo je pet regenata, a sve sami istaknuti *daimjoi,* ali stvarnu vlast imali su samo Toranaga i Išido.

Jabu je brižno razmotrio sve razloge da pođe u Anđiro, rizike kojima se izlaže kao i razloge da ostane. Onda je poslao po svoju ženu i po svoju najdražu naložnicu. Naložnica je bila službena i zakonita ljubavnica. Muškarac je mogao imati naložnica do mile volje, ali samo jednu ženu istovremeno.

− Moj sinovac Omi tajno mi javlja da je u Anđiro stigao varvarski brod.

Jedan od onih Crnih brodova? − uzbuđeno zapita njegova žena. Bili su to golemi, neverovatno bogati trgovački brodovi koji su svake godine sa monsunima plovili između Nagasakija i portugalske kolonije Makao, gotovo hiljadu milja na jugu, na kineskom tlu.

− Ne. Ali možda je bogat. Odmah ću otputovati. Svima reci da sam bolestan i da mi niko ne sme ometati. Vraćam se za pet dana.

− To je jako opasno − upozori ga žena. − Gospodar Toranaga nam je izričito naredio da ostanemo. Sigurno će se opet nagoditi sa Išidom. On je previše moćan, da bismo ga uvredili. Gospodaru, nikad se ne zna, možda neko sazna, svuda su uhode. Ukoliko se Toranaga vrati i utvrdi da te nema, krivo će protumačiti tvoj odlazak. Tvoji neprijatelji nahuškaće Toranagu protiv tebe.

− Da − nadoveže njegova naložnica. − Molim vas, morate poslušati svoju gospu ženu. Ima pravo. Gospodar Toranaga nikad ne bi verovao da ga niste slušali, samo zato da pogledate varvarski brod. Molim vas, pošaljite nekog drugog.

− Ali to nije običan varvarski brod. Nije portugalski. Slušajte me. Omi kaže da je iz neke druge zemlje. Ti ljudi uzajamno govore drukčiji jezik od portugalskog, a imaju *plave oči i zlatnu kosu.*

− Omi-san je lud, ili je pio previše sakea − reče njegova žena.

− Stvar je važna, nije to za šalu, ni za njega ni za tebe.

Njegova žena se nakloni i izvini se. Reče mu da je sigurno u pravu da je ispravi, ali da tu primedbu nije izrekla u šali. Bila je to sitna, tanka žena, starija od njega deset godina. Osam godina rađala mu je svake godine po jedno dete, dok joj se materica nije osušila. Od toga pet sinova. Trojica postadoše ratnici. Hrabro su pali u ratu protiv Kine. Jedan je postao budistički sveštenik, a najmlađeg, kome je sad bilo devetnaest godina, on je prezirao.

Njegova žena, gospa Juriko, beše jedina žena koje se on ikada bojao, jedina žena koju je cenio, osim svoje pokojne majke, i ona je svilenom uzicom gospodarila u njegovoj kući.

− Još jednom molim, oprosti − reče ona. − Je li Omi-san imenovao teret?

Ne, nije ga pregledao, Juriko-san. Tvrdi da je odmah zapečatio brod jer je bio tako neobičan. Još nikad pre nije stigao neportugalski brod, *neh?* Dalje, veli da je to bojni brod. Na palubama ima dvadeset topova.

− Ah! Onda neko mora smesta krenuti.

− Idem ja.

− Molim te, razmisli. Pošalji Mizuna. Tvoj brat je bistar i mudar. Preklinjem te da ne ideš.

− Mizuno je slab. Njemu ne mogu verovati.

− Onda mu naredi da počini *sepuku* pa ga se reši − oštro će ona. *Seppuku*, katkad zvan harakiri, obredno samoubistvo sečenjem trbuha, beše jedini način da samuraj ispašta za sramotu, greh ili narušavanje časti, a predstavljao je jedinstvenu povlasticu samurajske kaste. Svi samuraji − i žene i muškarci − od detinjstva su se spremali ili da obave sami taj čin ili da u tom obredu učestvuju kao svedoci. Žene su obavljale *sepuku* samo nožem u grlo.

− Kasnije, ne sada − reče Jabu supruzi.

− Onda pošalji Zukimota. Njemu sigurno možeš verovati.

− Da Toranaga nije i svim ženama i naložnicama naredio da ovde ostanu, poslao bih tebe. No, to bi bilo previše riskantno. Moram otići. Nema mi druge. Juriko-san, kažeš da je moja blagajna prazna. Kažeš da više ne dobijam zajam od prljavih pozajmljivača novca. Zukimoto tvrdi da od seljaka uzimamo najveće poreze. Potrebno mi je još konja, oklopa, oružja i samuraja. Možda ću tim brodom namaknuti sredstva.

− Naredbe gospodara Toranage bile su sasvim jasne, gospodaru. Ako se on vrati i ustanovi…

− Da. *Ako* se vrati, gospo. Ipak, mislim da je otišao u klopku. Gospodar Išido ima osamdeset hiljada samuraja samo u zamku Osake i oko njega. Toranaga je lud kad je tamo pošao samo sa nekoliko stotina ljudi.

− Previše je lukav, da bi se bez potrebe izlagao opasnosti − reče ona samouvereno.

− Da sam ja Išido, i da ga imam u šaci, odmah bih ga ubio.

− Da − reče Juriko. − No, naslednikova mati još je taoc u Edu do Toranaginog povratka. General Išido se neće usuditi da pipne Toranagu dok ona opet ne bude na sigurnom u Osaki.

− Ja bih ga ubio. Nije važno da li je gospa Očiba živa ili mrtva. Naslednik je na sigurnom u Osaki. Kad Toranaga umre, nasledstvo je osigurano. Toranaga je jedina istinska pretnja nasledniku, jedini koji ima mogućnost da iskoristi Regentsko veće dočepa se Taikove vlasti i ubije dečaka.

− Molim, oprostite, gospodaru, ali možda general Išido može povući za sobom ostalu trojicu regenata, a Toranagu optužiti i to bi njemu bio kraj, *neh?* − zapita njegova naložnica.

− Da, gospo, kad bi Išido mogao, učinio bi to, ali mislim da on to još ne može. A ni Toranaga! Taiko je sasvim mudro izabrao petoricu regenata. Toliko se mrze da je nemoguće da se oni u bilo čemu slože. − Pre stupanja na vlast, petorica *daimjoa* javno su se i sveto zakleli da će jednoglasno vladati u Veću i da će Jaemonu kad na petnaesti rođendan postane punoletan predati netaknuto kraljevstvo. − Jednoglasna vladavina znači da se zapravo ništa ne može promeniti dok Jaemon ne primi nasledstvo.

− No, jednog će se dana, gospodaru, četiri regenta udružiti protiv jednoga, iz ljubomore, straha ili slavoljublja, *neh?* Ta četvorica izvrnuće Taikova naređenja, tek toliko da dođe do rata, *neh?*

− Da. Ali biće to mali rat, gospo, a *onaj usamljeni* uvek će izgubiti. Njegovu zemlju podeliće pobednici. Opet će morati postaviti petog regenta, a kad dođe vreme, opet će biti četvoro protiv jednog, opet će taj izgubiti, a zemlju će mu podeliti, kao što je predviđao Taiko. Jedini mi je problem da odlučim ko će ovoga puta biti taj! Išido ili Toranaga.

− Toranaga će ostati usamljen.

− Zašto?

− Previše ga se boje jer svi *znaju* da on potajno želi postati šogun, pa ma koliko on to poricao.

Šogun beše vrhunski čin što ga je smrtnik mogao postići u Japanu. Šogun znači: vrhovni vojni diktator. Tu titulu mogao je nositi samo jedan *daimjo* istovremeno. A titulu je mogao dati samo njegova carska visost, vladajući car, božanstveni Sin neba koji je živeo povučeno u Kjotu sa carskim porodicama.

Imenovanje za šoguna značilo je apsolutnu vlast: carev pečat i mandat. Šogun je vladao u carevo ime. Sva vlast dolazila je od cara jer on je bio direktni potomak bogova. Svaki *daimjo* koji bi se suprotstavio šogunu, automatski bi se pobunio protiv prestola, odmah bi postao odmetnik, a zemlju bi mu zaplenili i razdelili.

Vladajućeg cara obožavali su kao božanstvo jer je poticao u neprekidnoj liniji od boginje sunca Amaterasu Omikami, jedne od kćeri bogova Izanagi i Izanami koji su od nebeskog svoda stvorili japanska ostrva. Vladajući car je na

temelju božanskog prava posedovao svu zemlju i vladao, a slušali su ga bez pogovora ali u stvarnosti je već preko šest vekova prava vlast ostajala iza carskog prestola.

Pre šest vekova došlo je do raskola kad su dvojica od trojice velikih protivnika iz polukraljevskih samurajskih porodica Minovara, Fuđimoto i Takašima, postavila zahtev na presto i uvela kraljevstvo u građanski rat. Nakon šezdeset godina Minovara je nadjačala Takašimu, a neutralna porodica Fuđimoto je čekala svoje vreme.

Otada su šoguni Minovara ljubomorno čuvali svoju vladavinu i upravljali kraljevstvom. Svoj šogunat proglasili su naslednim i počeli svoje kćeri ženiti sa kneževima carske krvi. Cara i ceo carski dvor držali su u potpunoj izolaciji, u palatama opasanim zidinama i vrtovima, u maloj enklavi u Kjotu, pretežno u oskudici, a njihova delatnost večno se svodila samo na obavljanje obreda drevne animističke japanske vere šintoizma, i na intelektualna zanimanja poput kaligrafije, slikarstva, filozofije i pesništva.

Lako je bilo zagospodariti dvorom Sina neba koji je, istina, posedovao svu zemlju, ali nije imao prihoda. Prihode i pravo na ubiranje poreza imali su samo *daimjoi,* samuraji. I tako, iako su svi pripadnici carskog dvora po činu bili iznad samuraja, životarili su od pomoći koju je po svojoj volji dvoru davao šogun ili *kvampaku*, glavni civilni savetnik, ili tadašnja vladajuća vojna hunta. Retko su bili izdašni. Neki su carevi, štaviše, morali trampiti svoje potpise za hranu. Često nije bilo dovoljno novca za krunisanje.

Tokom vremena šoguni Minovara izgubili su vlast, a prigrabili su je potomci porodica Takašima ili Fuđimoto. I dok su građanski ratovi punom žestinom vekovima trajali, car je sve više postajao pion *daimjoa* koji je bio dovoljno jak da zagospodari Kjotom. Čim bi novi osvajač Kjota poklao vladajućeg šoguna i njegov rod, ponizno bi se zakleo na vernost prestolu − ako se zvao Minovara, Takašima ili Fuđimoto − i ponizno bi pozvao cara bez vlasti da mu dodeli sad upražnjen naslov šoguna. Tad bi, kao i njegovi prethodnici, pokušao proširiti svoju vlast izvan Kjota, dok i njega ne bi progutao drugi. Carevi su se ženili, silazili s prestola ili dolazili na vlast po šogunovoj želji. No vladajući carski rod uvek je bio nedodirljiv i neprekinut.

Tako je šogun bio svemoćan. Dok ga ne bi svrgnuli.

Tokom vekova mnogi su bili srušeni, a kraljevstvo se cepalo u sve manje struje. U poslednjih stotinu godina nije nijedan *daimjo* imao dovoljno moći da postane šogun. Pre dvanaest godina imao je tu vlast seljački general Nakamura, a mandat je dobio od tadašnjeg cara Go-Niđa. No, ma koliko to želeo, Nakamura nije mogao dobiti naslov šoguna jer se rodio kao seljak. Morao se zadovoljiti sa mnogo nižom građanskom titulom *kvampakua,*

glavnog savetnika, a kad je kasnije taj naslov preneo na svog nejakog sina Jaemona, iako je po običaju zadržao svu vlast, morao se pomiriti sa titulom Taiko. Po istorijskom običaju na naslov šoguna imali su pravo samo sinovi razgranatih drevnih polubožanskih porodica Minovara, Takašima i Fuđimoto.

Toranaga je bio potomak Minovara. Jabu je mogao dokazati svoje poreklo iz nejasne sporedne loze Takašima, dovoljno srodstvo ukoliko bi ikad postao vrhunski.

− Eeee, gospo − reče Jabu. − Jasno, Toranaga želi postati šogun, ali on to nikad neće ostvariti. Ostali regenti mrze ga i boje ga se. Onemogućiće ga, kao što je i predvideo Taiko. − Nagao se napred i pažljivo motrio svoju ženu.

Kažeš da će Išido pobediti Toranagu?

− Ostaće izdvojen, da. No, mislim da na kraju neće izgubiti, gospodaru. Molim da se ne ogrešiš neposlušnošću o gospodara Toranagu. Ne odlazi iz Eda samo zato da pogledaš varvarski brod, pa ma kako on bio neobičan, kao što tvrdi Omi-san. Molim te, u Anđiro pošalji Zukimota.

A ako su na brodu poluge? Srebro ili zlato? Bi li verovala Zukimotu ili nekom drugom našem dostojanstveniku?

− Ne − reče mu žena.

Tako se naveče iskrao iz Eda, samo sa petnaest ljudi, a sad je imao bogatstva i moći koji su nadmašivali njegove snove. I jedinstvene zarobljenike od kojih će jedan noćas umreti. Ugovorio je neka ga kasnije čekaju kurtizana i dečak. Sutra u zoru vratiće se u Edo. Sutra kad zađe sunce muskete i poluge počeće svoje tajno putovanje.

Ej, muskete! zaneseno je pomislio. Muskete i plan daće mi moć da pobedu prinesem Išidu ili Toranagi, koga izaberem. Tada ću ja postati regent umesto poraženog, *neh?* Pa najmoćniji regent. Zašto ne i šogun? Da! *Sada* je sve moguće.

Prepustio se prijatnim mislima. Kako da upotrebi dvadeset hiljada srebrnjaka? Mogao bih obnoviti tvrđavu zamka i kupiti tegleće konje za topove. I proširiti mrežu naših uhoda. A Ikava Đikkju? Hoće li hiljadu srebrnjaka biti dovoljno da nagovorimo kuvare Ikave Đikkjua da ga otruju? Više nego dovoljno! Pet stotina, pa i stotinu, u prave ruke, biće mnogo. U čije ruke?

Popodnevno sunce koso je upadalo kroz prozorčić na kamenim zidovima. Voda u kadi beše vrlo vruća. Grejala se na drva, a ognjište se nalazilo sa spoljne strane. Bila je to Omijeva kuća, na brdašcu, sa pogledom na selo i na luku. Vrt opasan zidom bio je uredan, tih, negovan.

Otvore se vrata kupatila. Slepi starac se nakloni.

− Poslao me Kasigi Omi-san, gospodaru. Ja sam njegov maser Suvo.

Bio je visok, vrlo mršav i star, naborana lica.

− Dobro. − Jabu je uvek živeo u strahu da ne oslepi. Koliko ga pamćenje služi, sanjao je da se budi u tami, a znao je da sunce sija. Osećao je toplinu, ali nije video sunce, otvarao je usta da vrišti, iako je znao da je nečasno vrištati, pa ipak je vrištao. Tad bi se istinski probudio i oblio bi ga znoj.

No, taj strah od slepoće kao da je povećavao njegovo zadovoljstvo što ga slep maser masira.

Video mu je tešku brazgotinu na desnoj slepoočnici, a ispod nje duboko ulegnuće u lobanji. Posekotina od mača, pomislio je. Je li od toga oslepeo? Je li nekad bio samuraj? Za koga? Je li on uhoda?

Jabu je znao da su njegovi stražari sigurno pažljivo pretresli čoveka pre nego što su ga propustili pa se nije bojao skrivenog oružja. Nadohvat ruke bio je njegov vredni dugi mač. Drevnu oštricu skovao je veliki kovač mačeva, Murasama. Gledao je kako starac svlači pamučni kimono i veša ga ne tražeći vešalicu. Na plećima je imao još brazgotina od mača. Povez preko slabina bio mu je jako čist. Klekne, strpljivo iščekujući.

Jabu izađe iz kade kad je bio spreman, pa legne na kamenu klupu. Starac ga pažljivo obriše. Prolije na ruke mirisno ulje i počne mesiti mišiće na *daimjovu* vratu i po leđima.

Nestajalo je napetosti dok su se snažni prsti pokretali po Jabuu i zalazili duboko, iznenađujućom veštinom.

− Dobro je to, jako dobro − rekao je nakon izvesnog vremena.

− Hvala, Jabu-sama − reče Suvo. *Sama* znači ’gospodar’, a obavezno se dodavalo, kao znak uljudnosti u ophođenju sa pretpostavljenima.

− Jesi li dugo u službi Omi-sana?

− Tri godine, gospodaru. On je veoma dobar prema meni, starcu.

− A pre toga?

− Lutao sam od sela do sela. Nekoliko dana ovde, pola godine onde, kao leptir na letnjem dašku. − Suvo je imao isto onako smiren glas kao i ruke. Zaključio je da *daimjo* želi razgovor pa je strpljivo čekao sledeće pitanje, a onda bi započeo. U njegovo umeće je spadalo i to da je znao šta se traži, i kada. Katkad bi mu uši to rekle, ali kao da je pretežno prstima otkrivao tajne iz glave muškarca ili žene. Prsti su mu govorili da se čuva ovog čoveka, da je opasan i neuračunljiv, da mu je četrdeset godina, da je dobar konjanik i odličan mačevalac. Kao i to da ima slabu jetru i da će do dve godine umreti. Ubiće ga

sake, a verovatno i afrodizijaci. − Snažni ste za svoje godine, Jabu-sama.

− I ti. Koliko ti je godina, Suvo?

Starac se nasmeja, ali njegovi prsti nisu prekidali posao.

− Ja sam najstariji čovek na svetu… na svom svetu. Svi moji poznanici odavno su umrli. Sigurno preko osamdeset godina, nisam siguran. Služio sam gospodara Joši Čikitadu, dedu gospodara Toranage, kad je njihovo pleme imalo posed ne veći od ovog sela. Štaviše, bio sam u taboru onog dana kad je on ubijen.

Jabu se napregne da mu telo ostane opušteno, ali mozak mu se razbistri i počne pomno slušati.

− Bio je to sumoran dan, Jabu-sama. Ne znam koliko sam imao godina, ali glas mi se još nije bio razvio. Ubica beše Obata Hiro, sin njegovog najmoćnijeg saveznika. Možda znate tu priču, kako je mladić odrubio glavu gospodaru Čikitadi jednim jedinim zamahom mača. Bio je to Murasamin mač i tako je započela praznoverica da su svi Murasamini mačevi pogubni za Jošijev klan.

Govori li on to meni zato što i ja imam Murasamin mač?, zapita se Jabu. Mnogi znaju da ga imam. Ili je on tek običan starac koji se seća posebnog dana u svom dugom životu?

− Kakav je bio Toranagin deda? − zapita on, praveći se da ga to ne zanima. Iskušavao je Suva.

− Visok, Jabu-sama. Viši od vas i mnogo tanji, kad sam ga ja poznavao. Imao je dvadeset pet godina onog dana kad je umro. − Suvov glas postade topliji. − Eeee, Jabu-sama, sa dvanaest godina je bio ratnik, a sa petnaest postade naš feudalni gospodar, kad mu oca ubiše u okršaju. U to vreme gospodar Čikitada je već bio oženjen i imao sina. Šteta što je morao poginuti! Obata Hiro bio mu je prijatelj i vazal, tad je imao sedamnaest godina, ali neko je zatrovao glavu mladom Obati, rekavši mu da Čikitada namerava na prevaru ubiti njegovog oca. Jasno, sve je to bila laž, ali to nije dovelo Čikitadu opet na naše čelo. Mladi Obata klečao je pred lešom i triput se naklonio. Rekao je da je to učinio iz sinovskog poštovanja prema ocu, a sada želi uvredu koju je naneo nama i našem plemenu okajati time što će počiniti *sepuku*. Dopustiše mu. Najpre je svojim rukama oprao Čikitadinu glavu i stavio je na dično mesto. Onda se rasporio i muški umro, uz veliki obred. Jedan naš čovek nastupio je kao njegov pomoćnik i jednim jedinim zamahom odrubio mu je glavu. Kasnije je njegov otac došao po sinovu glavu i po Murasamin mač. Za nas su počela teška vremena. Jedinac gospodara Čikitade negde je bio taoc i za naš deo plemena nastupili su tužni dani. Bilo je to…

− Lažeš, starče, nisi ti bio tamo! − Jabu se okrenu i zapilji uvis u čoveka koji se odmah sledi. − Posle Obatine smrti mač je bio slomljen i uništen.

− Ne, Jabu-sama, tako se priča. Video sam kako je otac došao pa uzeo glavu i mač. Ko bi uništio takvo umetničko delo? Bilo bi to svetogrđe. Njegov otac ga je uzeo.

− Šta je sa mačem učinio?

− Niko ne zna. Neki vele da ga je bacio u more jer je našeg gospodara Čikitadu voleo i poštovao kao brata. Drugi tvrde da ga je zakopao i da mač čeka unuka, Jošija Toranagu.

− A šta ti misliš da je sa mačem učinio?

− Bacio ga je u more.

− Jesi li ga video?

− Nisam.

Jabu opet legne a slepčevi prsti počnu raditi. Neobično ga je užasavala pomisao da još neko zna da mač nije prelomljen. Trebao bih ubiti Suva, pomisli. Zašto? Kako bi slepac mogao prepoznati oštricu? Oštrica kao svaka Murasamina oštrica, a tokom godina mnogo su puta promenili ručku i korice. Niko ne može znati da je tvoj mač upravo onaj mač koji ide iz ruke u ruku, sa sve većom tajnošću što se više pojačava Toranagina moć. Zašto da ubiješ Suva? To što je on živ još dodaje čar. Dirnut si. Ostavi ga u životu, možeš ga ubiti u svako doba. Mačem.

Ta pomisao sviđala se Jabuu i opet je uživao, veoma opušten. Jednoga dana, uskoro, sam sebi se zarekao, biću dovoljno moćan da u Toranaginoj prisutnosti nosim svoju Murasaminu oštricu. Možda mu jednoga dana ispričam priču o svom maču.

− A što je onda bilo? − zapita, u želji da ga starčev glas opet uljulja.

− Za nas su došli tužni dani. Bila je to godina velike gladi, a kako mi je gospodar poginuo, postao sam *ronin.* − Ronini behu seljaci-vojnici bez zemlje ili bez gospodara. Ili samuraji koji su, zbog nečasnosti ili smrti gospodara, bili prisiljeni lutati po zemlji sve dok neki drugi gospodar ne prihvati njihove usluge. *Roninu* je bilo teško da nađe novi posao. Hrane beše malo, gotovo svaki muškarac bio je vojnik, a strancima nisu verovali. Pljačkaške družine i gusare koji su sejali pomor po unutrašnjosti i obali, pretežno su sačinjavali *ronini.* − Ta je godina bila jako teška, a i sledeća. Borio sam se za bilo koga, onde bitka, tamo čarka. Plata mi je bila u hrani. Tada sam čuo da na Kjušuu ima mnogo hrane pa sam se uputio prema jugu. Te zime našao sam svetilište. Uspeo sam da me budistički manastir unajmi za čuvara. Pola godine borio sam

se za njih i štitio manastir i njihova polja pirinča od razbojnika. Manastir se nalazio u blizini Osake, a u to vreme, davno pre nego što ih je Taiko većinom potamanio, razbojnika je bilo kao močvarnih komaraca. Jednog dana upali smo u zasedu i mene ostaviše jer su me smatrali mrtvim. Nađoše me neki sveštenici pa mi isceliše ranu. Ali vid mi nisu mogli vratiti.

Njegovi prsti prodirali su dublje, sve dublje.

− Smestili su me sa slepim sveštenikom koji me naučio masaži. I da prstima opet progledam. Mislim da mi sad prsti govore više nego nekad oči. Poslednja stvar koju sam video svojim očima bila su razbojnikova razjapljena usta, truli zubi, mač… Blistav luk, a zatim, nakon udarca… miris cveća. Video sam mirise u svim bojama, Jabu-sama. Davno je to bilo, mnogo pre nego što su varvari došli u našu zemlju. Pre pedeset, šezdeset godina, ali video sam boje mirisa, video sam nirvanu, mislim, a na delić trena i Budino lice. Slepoća je malena cena za takav dar, *neh?*

Odgovora nije bilo. Suvo ga nije ni očekivao. Jabu je spavao, kao što je i predvideo. Je l' ti se svidela moja priča, Jabu-sama?, zapita u sebi Suvo, sa zadovoljstvom kao što se može očekivati od stara čoveka. Sve je bilo istinito osim jedne stvari. Manastir se nije nalazio blizu Osake nego uz tvoje zapadne granice. Ime sveštenika? Su, stric tvog neprijatelja Ikave Đikkjua.

Tako bih ti lako mogao slomiti vrat, pomisli. Omi-sanu bih učinio uslugu. Za selo bi to bio dar Božji. I time bih se u skromnoj meri odužio svom gospodaru na daru. Da to sad učinim? Ili kasnije?

* * *

Spilbergen diže svežanj pirinčanih slamki, a lice mu se izdužilo. − Ko želi izvlačiti prvi?

Niko ne odgovori. Blektorn kao da je dremao, oslonjen u ćošku iz kojeg se nije micao. Bližio se zalazak sunca.

− Neko mora prvi vući − promuklo će Spilbergen. − Idemo, nemamo mnogo vremena.

Dali su im hranu, bačvu vode i još jednu bačvu za nuždu. Ništa čime bi isprali smrdljive splačine i sebe očistili. Došle su muve. Vazduh je bio ustajao, a zemlja blatnjava i vlažna. Većina se svukla do pojasa i preznojavala od vrućine. I od straha.

Spilbergen je gledao od lica do lica. Vrati se Blektornu.

− Zašto… zašto su tebe isključili? A? Zašto? Otvore se Blektornove oči. Behu ledene.

− Poslednji put vam kažem! Ne − znam.

− To nije pošteno. Nije pošteno.

Blektorn se vrati svojim sanjarenjima. Sigurno postoji način da odavde pobegnemo. Sigurno postoji način da se dokopamo broda! Onaj gad će nas naposletku sve pobiti, to je sigurno kao što je na nebu zvezda Severnjača. Nemamo mnogo vremena, a mene su isključili jer sa mnom imaju neku posebnu podlu nameru.

Kad se onomad zatvoriše preklopna vrata, svi su ga pogledali, a neko reče:

− Šta da radimo?

− Ne znam − odgovorio je.

− Zašto ne smemo tebe birati?

− Ne znam.

− Isuse, pomozi nam! − zacvili neko. Očistimo ovo sranje − naredio je. − Prljavštinu tamo stavljaj!

− Nemamo krpe ni…

− Imate *ruke!*

Poslušali su ga, a on im pomogne. Zapovednika očisti što je mogao bolje.

− Sad će vam biti dobro.

− Kako… kako da izaberemo? − zapita Spilbergen.

− Nećemo. Borićemo se sa njima.

− Čime?

− Zar ćete poći kao ovce na klanje? *Poći ćete?*

− Ne budite smešni. Oni mene ne žele. Ne bi bilo pravedno da ja budem taj.

− Zašto? − upita Vink.

− Ja sam zapovednik ekspedicije!

− S poštovanjem, gospodaru − podrugljivo će Vink − možda biste se vi morali dobrovoljno javiti. Dužnost vam je da budete dobrovoljac.

− Vrlo dobar predlog − reče Peterzon. − Ti boga, podržavam ga!

Začu se opšte odobravanje. Svako je mislio: Isuse Hriste, svi, samo ne ja. Spilbergen je počeo vikati i naređivati, no vide samo njihove nemilosrdne oči. Zato umuče i pogleda u pod. Smučilo mu se. Tad reče:

− Ne! Ne bi bilo u redu da se iko dobrovoljno javi. To… no… izvlačićemo slamke. Slamke, jedna će biti kraća od ostalih. Stavićemo ruke… stavićemo se u ruke Božje. Pilote drži slamke.

− Neću. Ne želim da imam veze sa tim. Rekoh da se borimo.

− Oni će nas sve pobiti. Čuli ste šta reče samuraj! Pošteđen nam je život…

samo jednom nije. − Spilbergen obrisa znoj sa lica, a roj muva se uzdigne pa opet spusti. − Dajte mi vode. Bolje da umre jedan nego mi svi.

Van Nek zaroni tikvu u bačvu pa je dodade Spilbergenu.

− Ima nas deset s tobom, Pauluse − reče. − Izgledi su dobri.

− Vrlo dobri, osim ako ti nisi onaj… − Vink pogleda Blektorna. − Možemo li se boriti protiv onih mačeva?

− Hoćeš li pokorno poći mučitelju ako tebe izaberu?

− Ne znam.

− Izvlačićemo slamke − reče van Nek. − Pa neka Bog odluči.

− Jadni Bog − izjavi Blektorn. − Za kakve ga gluposti krive!

− Kako da inače izaberemo? − klikne neko.

− Nećemo!

− Poslušaćemo Paulusa, on je zapovednik ekspedicije! − reče van Nek. − Izvlačićemo slamke. Za većinu je to najbolje. Glasajmo! Svi smo za?

Svi su glasali ’da’, osim Vinka.

− Slažem se sa pilotom. Do đavola te govnaste upišane slamke što zaudaraju na veštice!

Naposletku nagovore Vinka. Molitve povede kalvinist Jan Roper. Spilbergen tačno prelomi deset slamki. Jednu prepolovi.

Van Nek, Peterzon, Sonk, Metsuker, Ginsel, Jan Roper, Salamon, Maksimilian Krog i Vink.

Ponovo zapita:

− Ko želi izvlačiti prvi?

− Kako znamo da… da će onaj ko izvuče onu posebnu kratku slamku pristati? Kako znamo? − Metsukerov glas je bio hrapav od straha.

− Ne znamo sigurno. Morali bismo sigurno znati − reče brodski mali Krog.

− To je lako! − javi se Jan Roper. − Zakunimo se da ćemo to učiniti u ime Božje. U Njegovo ime! Umreti za druge, u ime Njegovo. Onda nema brige. Odabrani jaganjac Božji poći će u slavu večnu.

Svi se složiše.

− No, Vink! Učini kao što reče Roper.

− U redu. − Vinkove su usne bile sasušene. − Ako, ako budem ja, kunem se gospodinom Bogom da ću s njima poći ako… ako izvučem kratku slamku. U ime Božje!

Svi ponoviše za njim. Metsuker se toliko prestrašio da su ga morali bodriti

pre nego što je ponovo upao u kandže svoje more.

Sonk prvi izvuče. Zatim Peterzon. Pa Jan Roper, a za njim Salamon i Krog. Spilbergen je osećao kako brzo zamire, jer su se dogovorili da on neće birati nego će poslednja slamka biti njegova, a sad su izgledi postajali užasni.

Ginsel se spasao.

Metsuker je neskriveno plakao, ali odgurne Vinka, izabere slamku i nije mogao verovati da nije kratka.

Spilbergenu se tresla ruka i Krog mu pomogne da je smiri. Nije bio svestan da mu se niz noge cedi govno.

Koju da uzmem?, očajnički se pitao van Nek. O, Bože, pomozi mi! Kroz maglu svoje kratkovidnosti jedva je video slamke. Kad bih mogao videti, možda bih naslutio koju da izaberem! Koju?

Izabra i primakne slamku pred oči da jasno vidi svoju presudu. No, slamka nije bila kratka.

Vink je motrio u svoje prste dok je birao pretposlednju. Pade mu na tlo, no, svi su videli da je to dosad najkraća. Paulus raširi pesnicu pa videše da je poslednja slamka duga. Spilbergen se onesvestio.

Svi su buljili u Vinka. Bespomoćno ih je gledao, ali ih nije video. Slegao je očajnički ramenima, smeškao se i odsutno terao muve. Onda se sruši na tlo. Učine mu mesto i držaše se daleko od njega, kao da je gubavac.

Blektorn klekne u glib pored Spilbergena.

− Je li mrtav? − upita van Nek gotovo nečujnim glasom. Vink prasne u smeh koji ih sve uznemiri i prestane isto onako žestoko kao što je i počeo.

− Ja sam… ja sam mrtav − reče on. − Ja sam mrtav!

− Ne boj se. Bićeš pomazanik Božji, u Božjim si rukama − reče Jan Roper uverljivim glasom.

− Da − izjavi van Nek. − Ne boj se.

− Sad vam je lako, je li? − Vinkove su oči išle od lica do lica, ali niko nije izdržao njegov pogled. Samo Blektorn nije skrenuo pogled.

− Donesi mi malo vode, Vink! − tiho će on. − Pođi do bačve pa mi donesi vode. Hajde!

Vink se zapilji u njega. Tad uze tikvu, napuni je vodom pa mu je dade.

− Gospodaru Isuse Hriste, pilote! − promrmlja. − Šta da radim?

− Najpre mi pomozi sa Paulusom, Vink! Poslušaj me! Hoće li se on oporaviti?

Vink savlada svoju agoniju. Blektornov mir mu je pomogao. Spilbergenovo

bilo slabo je kucalo. Vink mu posluša srce, rastvori mu kapke i na trenutak ga osmotri.

− Ne znam, pilote. Isuse Bože, ne mogu čestito misliti. Mislim da mu je srce u redu. Potrebno mu je pustiti krv, ali… ali nemam mogućnosti… Ne… ne mogu… se sabrati… Dajte mi…

Iscrpljeno je zastao i opet seo uza zid. Počeo je da se trese. Otvore se preklopna vrata.

Omi je stajao ocrtavajući se na nebu. Kimono mu je bio zakrvavljen od sunca na zapadu.

4

Vink pokuša pomeriti noge, ali nije mogao. Mnogo puta u životu bio je suočen sa smrću, ali nikad ovako malodušno. Tako je odlučila slamka. Zašto ja?, vrištao je njegov mozak. Nisam gori od ostalih, a od mnogih sam bolji. Mili Bože, zašto baš ja?

Spustiše lestve. Omi dade znak neka izabrani dođe gore, i to brzo.

− *Isogi!* (požuri!)

Van Nek i Jan Roper tiho su molili sklopljenih očiju. Peterzon nije mogao gledati. Blektorn se zapiljio u Omija i njegove ljude.

− *Isogi!* − opet zareža Omi. Vink se ponovo pokuša uspraviti.

− Neka mi neko pomogne. Pomozite da ustanem! Peterzon, koji je bio najbliži, sagne se, stavi šaku pod Vinkov pazuh i pomogne mu da se uspravi. Blektorn se stvorio pored lestvica, čvrsto usadivši noge u kaljugu.

− *Kinđiru!* − vikne on reč koju je čuo na brodu. Podrum podiđe drhtaj. Omi čvršće stegne mač i priđe lestvama. Blektorn smesta okrete lestve, izazivajući Omija da stane na njih.

− *Kinđiru!* − opet je vrisnuo. Omi zastade.

− Šta se događa? − zapita Spilbergen, zastrašen kao i svi oni.

− Rekoh mu: zabranjeno! Nijedan član moje posade neće poći u smrt bez borbe.

− Pa… pa složili smo se!

− Ja se nisam složio.

− Jeste li vi poludeli?

− U redu je, pilote! − šapne Vink. − Ja… mi smo se složili i bilo je pošteno. Ovo je volja Božja. Idem to je… − Dohvati lestve, ali Blektorn mu je nepokolebljivo stajao na putu naspram Omiju.

− Ne ideš bez borbe. Niko drugi neće ići bez borbe!

− Makni se s lestvi, pilote, naređujem ti! − Drhtavi Spilbergen držao se svoga ćoška, što dalje od otvora. Glas mu je dreknuo: − Pilote!

No Blektorn ga nije slušao.

− Spremite se!

Omi korak uzmakne i zareža svojim ljudima naređenje. Iznenada jedan samuraj, a odmah za njim još dvojica, krenu niz lestve isukanih mačeva. Blektorn izokrene lestve i dohvati se sa predvodnikom. Izmakne njegovom žestokom zamahu mačem i pokuša smrtno ugušiti čoveka.

− Pomozite mi! Hajdete! U pitanju su *vaši životi!* Blektorn promeni zahvat da čoveka povuče s prečki.

Jedva se skloni drugom samuraju koji je bockao mačem prema njemu. Vink se trgne iz obamrlosti i sumanuto nasrne na samuraja. Presreo je zamah koji bi odrubio Blektornovu šaku, zadržao uzdrhtalu ručku mača, a drugom pesnicom odalami čoveka u prepone. Samuraj je dahtao i zlokobno udarao nogama. Vink kao da nije opažao udarac. Popeo se uz lestve i mlatio sa čovekom za mač, gurao mu nokte u oči. Preostala dvojica samuraja bila su onemogućena ograničenim prostorom i Blektornom, ali jedan lupi nogom Vinka u lice, tako da je posrnuo. Samuraj na lestvama zaseče prema Blektornu, promaši, a tad se cela posada sruči na lestve.

Krog zarije pesnicu samuraju u ris noge i začu kako kvrcnu kost. Čovek uspe izbaciti mač iz jame − ne želeći naoružati neprijatelja − i teško se sruši u blato. Na njega se bace Vink i Peterzon. Divljački se borio dok su ostali navalili na drugog samuraja koji se primicao. Blektorn diže odbačeni Japančev nož i pope se uz lestve, a za njim Krog, Jan Roper i Salamon.

Oba samuraja uzmaknu i stanu na ulaz. Njihovi ubojiti mačevi bili su podmuklo spremni. Blektorn je znao da je njegov nož beskoristan protiv mačeva. Pa i uz to navali, a ostali za njim. Onog časa kad mu se glava našla iznad zemlje, jedan mač zamahne prema njemu i promaši ga za delić santimetra. Silovit udarac nogom nevidljivog samuraja opet ga vrati pod zemlju.

Okrete se i odskoči unazad, izbegavajući lelujavu rulju boraca koji su se gurali da samuraja savladaju u smrdljivom blatu. Vink lupi nogom čoveka po glavi i on se stropošta. Vink ga je mlatio i mlatio sve dok ga Blektorn nije odvukao.

− Nemoj ga ubiti, može nam poslužiti kao taoc! − vikne i očajnički trgne lestve pokušavajući ih povući u podrum. No, bile su predugačke. Ostali Omijevi samuraji tvrdokorno su čekali na preklopnim vratima.

− Boga ti, pilote, prestani! − zavapi Spilbergen. − Sve će nas pobiti! Ti ćeš nas sve pobiti! Neka ga neko zaustavi!

Omi je izvikivao nove naredbe, a odozgo su snažne ruke onemogućavale Blektornu da lestvama zakrči ulaz.

− Čuvajte se! − uzvikne on.

Još tri samuraja s noževima u ruci, koji su na sebi imali samo povez preko slabina, spretno skočiše u podrum. Prva dvojica nasrnu na Blektorna pa ga bespomoćnog prikuju za tlo, zanemarujući opasnost, a onda okrutno navale.

Dvojica su prignječila Blektorna. Nije se mogao poslužiti nožem. Oseti kako se rastapa njegova želja za borbom. Poželi da je, kao glavešina Mura, vešt borbi bez oružja. Bespomoćno je znao da neće moći duže opstati, ali napne se svom snagom i istrgne jednu ruku. Okrutan zamah kamene ruke odalami ga po glavi. Od novog udarca u mozgu mu eksplodiraju sve boje, ali ipak se i dalje opirao.

Vink je palcem dubio oči jednom samuraju kad se treći baci na njega kroz vrata, a Metsuker vrisne kad mu je nož zasekao ruku. Van Nek je slepo mlatio, a Peterzon je urlao:

− Tako ti boga, udaraj njih, a ne mene! − ali uplašeni trgovac ga nije čuo.

Blektorn zgrabi jednoga samuraja za grlo. Ruke su mu klizile od znoja i gliba.

Gotovo je bio na nogama, kao besni bik, pokušavajući da ih otrese sa sebe, kad ga dohvati poslednji udarac i on izgubi svest. Trojica samuraja sekla su put, a posada, ostavši bez vođe, uzmakne od kružnih zamaha njihova tri bodeža. Sad su samuraji svojim ustreptalim noževima zagospodarili podrumom. Nisu ni ubijali ni sakatili, samo su priterivali zadihane i prestrašene ljude uza zid, daleko od lestvi gde su nepomično ležali Blektorn i prvi samuraj.

Omi bahato siđe u jamu, dograbi najbližeg čoveka, Peterzona, pa ga gurnu prema lestvama.

Peterzon vrisne i pokuša se izvući iz Omijevog stiska, ali on mu nožem zareže ručni zglob, a drugim zamahom raspori mišicu. Drečavog mornara je neprekidno gurao prema lestvama.

− Isuse, pomozi mi, nisam ja određen da idem, nisam ja… − Peterzon je stajao na prečkama i uzmicao prema gore, daleko od agonije noževa. − Pomozite, zaboga! − vrisnuo je poslednji put, okrenuo se i drečeći odleteo u vis.

Omi je bez žurbe išao za njim.

Jedan samuraj se povuče. Pa drugi. Treći uze nož kojim se koristio Blektorn. Prezrivo okrete leđa, prekorači nepokretno telo svog onesvešćenog druga i pope se uz lestve.

Lestve povuku uvis. Nestade vazduha, neba i svetlosti. Zasune su navukli. Sad beše samo tama, a u njoj ustreptala pleća, ubrzani otkucaji srca, znoj i smrad. Muve se vratiše.

Na tren se niko nije micao. Jan Roper je na obrazu imao laganu posekotinu, Metsuker je jako krvario, a ostali su uglavnom bili užasnuti. Osim Salamona. Provukao se do Blektorna pa ga pomakao sa onesvešćenog samuraja. Grleno je mumlao i pokazivao vodu. Krog zagrabi malo u tikvu i pomože mu da uza zid uspravi Blektorna koji je još uvek bio bez života. Zajedno mu počnu čistiti glib sa lica.

− Kad se oni gadovi… kad se baciše na njega, učinilo mi se da mu je pukao vrat ili rame − reče momak, a grudi su mu se uzdizale. − Izgleda kao mrtvo telo! Gospode Bože!

Sonk se podiže na noge pa se probi do njih. Brižno je micao Blektornovu glavu od jedne strane na drugu i pipkao mu ramena.

− Izgleda sve u redu. Moramo čekati da se osvesti pa da nam kaže.

− O, Isuse Hriste! − zacvili Vink. − Jadni Peterzon!… Ja sam proklet… proklet…

− Hteo si poći. Pilot te zaustavio. Išao si, kao što si obećao, ja sam te video, ti Boga! − Sonk je drmao Vinka koji se na to nije osvrtao. − Ja sam te video, Vink. − Okrene se Spilbergenu terajući muve. − Zar nije bilo tako?

− Da, spremao se otići. Vink, prestani cvileti! Pilot je kriv. Daj mi vode.

Jan Roper zagrabi tikvom vodu, popije i pređe preko posekotine na obrazu.

− Morao je poći Vink. On beše jaganjac Božji. Bio je predodređen. A sad je njegova duša grešna. O, Gospode Bože, smiluj mu se, goreće čitavu večnost.

− Dajte mi vode − procvili zapovednik ekspedicije.

Van Nek uze tikvu od Jana Ropera pa je doda Spilbergenu.

− Vink nije kriv − umorno će van Nek. − Nije mogao ustati, zar se ne sećate? Molio je da mu neko pomogne da ustane. Bio sam tako prestravljen da se ni ja nisam mogao pomaknuti, a ja nisam morao poći.

− Vink nije kriv − izjavi Spilbergen. − Ne. Kriv je on. − Svi pogledaju Blektorna. − On je lud.

− Svi Englezi su ludi − reče Sonk. − Jeste li ikada poznavali pametnog Engleza? Ogrebi jednog i otkrićeš manijaka… i gusara.

− Svi su oni gadovi! − izjavi Ginsel.

− Ne, nisu svi − reče van Nek. − Pilot je radio samo ono što je smatrao ispravnim. Zaštitio nas je i proveo deset hiljada dugih milja.

− Zaštitio nas, vraga! Kad smo pošli, bilo nas je pet stotina. I pet brodova. A sad nas je devet!

− Nije on kriv što su se brodovi razdvojili. Nije on kriv što su nas oluje razbacale…

− Da nije bilo njega, ostali bismo u Novom svetu! Boga ti. On je rekao da možemo stići u Japan. A, tako vam živoga Hrista, pogledajte gde smo sad.

− Složili smo se da pokušamo naći Japan. Svi smo se složili! − umorno će van Nek. − Svi smo glasali.

− Da, ali on nas je nagovorio.

− Pazite! − Ginsel upre prstom u samuraja koji se meškoljio i ječao. Sonk brzo klizne do njega pa ga raspali pesnicom po vilici. Čovek se opet onesvesti.

− Tako ti smrti Hristove! Zašto su ga gadovi ovde ostavili? Lako su ga mogli izneti sa sobom. Mi ne bi mogli da ih sprečimo.

− Mislite da su smatrali da je mrtav?

− Ne znam! Valjda su ga videli. Gospode Isuse, što bi mi godilo hladno pivo! − javi se Sonk.

− Više ga nemoj lupati, Sonk, nemoj ga ubiti. On je taoc! − Krog pogleda Vinka koji je sedeo šćućuren uza zid, zakovan u svoju cvileću samooptužbu. − Bože, pomozi svima nama! Šta li će oni učiniti Peterzonu? Šta će učiniti sa nama?

− Kriv je pilot − reče Jan Roper. − Samo on! Van Nek se saosećajno zapilji u Blektorna.

− To više nije važno. Ili jeste? Nije važno ko je za ovo kriv. Ili je bio kriv.

Metsuker se otkotrlja do njegovih nogu. Krv mu je još tekla niz podlakticu.

− Ranjen sam! Neka mi neko pomogne.

Salamon od okrajka košulje načini zavoj i podveže ranu. Posekotina na Metsukerovu bicepsu bila je duboka, ali ni jedna vena ni arterija nije bila prerezana. Muve su počele obletati oko rane.

− Proklete muve! Bog neka pilota prokune u pakao! − reče Metsuker. − Tako smo se dogovorili. Ali ne! On je morao spasiti Vinka! Sad je ruke omastio Peterzonovom krvlju i svi ćemo trpeti zbog njega.

− Umukni! Rekao je da nijedan član njegove posade… Nad njima odjeknu koraci. Otvore se preklopna vrata.

Seljaci počnu u podrum sipati bačve ribljih otpadaka i morske vode. Kad je na podu bilo petnaestak santimetara vode, prestaše.

* * *

Krici počeše kad je mesec bio visoko na nebu.

Jabu je klečao u ograđenom vrtu Omijeve kuće. Nepokretan. Gledao je mesečinu na procvetalom drvetu. Grane su bile kao ugalj na pozadini nešto svetlijeg neba, a cvetovi su sad bili tek bledunjavi. Polete latica, pade a on pomisli:

'Lepota

Nije manja

Zato što pada

Na povetarcu. '

Pade još jedna latica. Uzdahne vetar i odnese novu. Stablo beše jedva visine čoveka, zasađeno među mahovinom obraslim stenama, koje kao da su izrasle iz zemlje, tako su vešto i znalački bile postavljene.

Jabu je svu svoju moć koncentracije usmerio na stablo, nebo i noć, da onjuši lagani dašak vetra, omiriše njegovu morsku slatkoću, da misli na pesme, a ipak da uši naćulji prema agoniji. Kičma mu je omlitavila. Samo mu je volja ulivala kamenu ukočenost. To mu je saznanje dalo osećaj neizrecive čulnosti, noćas snažniji i žešći nego ikad pre.

− Omi-sane, koliko će naš gospodar ovde ostati? − uplašeno šapne Omijeva majka u kući.

− Ne znam.

− Krici su jezivi. Kad će prestati?

− Ne znam − reče Omi.

Sedeli su iza papirnog zida u prostoriji koja je po izgledu bila na drugom mestu. Najbolju sobu, majčinu, dali su Jabuu, a obe su sobe gledale na vrt koji je on stvorio sa toliko muke. Kroz rešetkice na prozoru videli su Jabua. Stablo mu je na lice bacalo šare, a mesečina je blještala na balčacima njegovih mačeva. Preko tamnog kimona nosio je kaput − *haori.*

− Želim da legnem − drhtavo će žena. − Ali, ne mogu spavati uz ovoliku buku. Kad će prestati?

− Ne znam, budite strpljivi, majko − tiho će Omi. − Buka će uskoro prestati. Sutra se gospodar Jabu vraća u Edo. Molim vas, strpite se.

Omi je znao da će mučenje trajati do zore. Tako je bilo dogovoreno.

Pokuša da se skoncentriše. Njegov feudalni gospodar meditirao je uz te

krike pa on ponovo pokuša slediti njegov primer. No, sledeći ga vrisak prene i on pomisli: Ne mogu. Ne mogu još! Ja nemam toliku kontrolu niti moć.

Je li to moć?, zapitao se.

Jasno je video Jabuovo lice. Trudio se da razume izraz na licu svog *daimjoa*. Lagano trzanje mlitavih debelih usana, a u uglu mrlja pljuvačke. Oči usađene u tamne pukotine jedino su se pokretale s laticama što su otpadale. Gotovo kao da svršava − ili je blizu orgazma − a da se ne dira. Je li to moguće?

Omi je prvi put bio u vezi sa svojim stricem, jer je on bio neznatna karika u plemenskom lancu, a njegov feud Anđiro i okolina siromašni i beznačajni. Omi beše najmlađi od trojice sinova, a njegov otac Mizuno imao je šestoro braće. Jabu beše najstariji brat i vođa plemena Kasigi, a njegov otac drugi po starosti. Omi je imao dvadeset i jednu godinu i nejakog sina.

− Gde je tvoja nedostojna žena? − svadljivo je cvilela starica. − Želim da mi masira vrat i ramena.

− Morala je poći u posetu svom ocu, zar se ne sećate? Jako je bolestan, majko. Dopustite da vas ja masiram.

− Ne. Uskoro možeš poslati po sluškinju. Tvoja žena je jako bezobzirna. Mogla je pričekati koji dan. Došla sam čak iz Eda da vas posetim. Dve nedelje groznog putovanja i šta se događa? Ovde sam samo sedam dana, a ona odlazi. Morala je pričekati! Ona je nula. Tvoj otac je grdno pogrešio kad je ugovorio da se njom oženiš. Morao bi joj reći da zauvek ostane tamo. Razvedi se jednom zauvek od te nule. Ne zna ni da mi izmasira leđa. U najmanju ruku morao bi je dobro izmlatiti. Oni užasni krici! Zašto nikako ne prestaju?

− Prestaće. Vrlo skoro.

− Morao bi je dobro izlemati.

− Da. − Omi pomisli na svoju ženu Midori i srce mu zatrepta. Bila je tako lepa, dobra, pametna i nežna. Imala je čist glas, a svirala je isto tako dobro kao kurtizane s poluostrva Izua.

− Midori-san, moraš odmah otputovati − rekao joj je u četiri oka.

Omi-sane, moj otac nije toliko bolestan, a moje mesto je ovde, da služim tvojoj majci, *neh*?− odgovorila je. − Ako stigne naš gospodar *daimjo*, kuća mora biti spremna. Oh, Omi-sane, ovo je tako važno, najvažniji vreme cele tvoje službe, *neh?* Ako gospodar Jabu bude zadovoljan, možda će ti dati bolji feud. Ti zaslužuješ nešto mnogo bolje! Da se išta dogodi dok me nema, nikada to ne bih sebi oprostila, a ovo je prvi put da imaš priliku da se iskažeš i moraš uspeti. On *mora* doći. Molim te, imam toliko posla.

− Da, ali želim da odmah odeš, Midori-san. Ostani samo dva dana, a onda se brzo vrati kući.

Moljakala ga je, ali bio je uporan pa je otputovala. Hteo je da ona ode iz Anđira pre Jabuovog dolaska i da je ne bude sve dotle dok je on gost njegove kuće. Ne zato što bi se *daimjo* usudio da je dirne bez dopuštenja. To beše nezamislivo jer bi tada on, Omi, imao pravo, čast i zakonitu dužnost da ga ubije. No, video je kako ju je Jabu gledao neposredno nakon venčanja u Edu, pa je želeo ukloniti mogući izvor razmirica, sve što bi moglo gnjaviti ili smetati njegovog gospodara dok je ovde. Bilo je jako važno da Jabu-samu zablesne svojom sinovskom odanošću, razboritim i dobrim savetom. A dosad je sve uspelo iznad svakog očekivanja. Brod je bio pravo nalazište blaga, a posada takođe. Sve je bilo odlično.

− Molila sam našeg kućnog *kamija* da pazi na tebe − rekla je Midori uoči odlaska, misleći time na onaj šintoistički duh koji je bio čuvar njihove kuće. − A budističkom hramu poslala sam doprinos za molitve. Suvu sam rekla da bude na najvišoj visini. Poslala sam poruku za Kiku-san. Oh, Omi-sane, molim te, dopusti da ostanem.

Nasmešio se i otpravio je na put. Suze su joj pokvarile šminku.

Omiju je bez nje bilo tužno, ali se veselio što je otišla. Krici bi teško na nju delovali.

Njegova majka se trzala od muka koje je nosio vetar. Malko se pomakla da ublaži bol u ramenima. Večeras su je boleli zglobovi. Zbog zapadnog morskog povetarca, pomisli ona. Pa ipak je ovde bolje nego u Edu. Tamo je isuviše močvarno i ima previše komaraca.

U vrtu je videla nejasne Jabuove obrise. Potajno ga je mrzela i priželjkivala da umre. Posle Jabuove smrti njen muž Mizuno postaće *daimjo* Izua i vođa plemena. To bi bilo jako zgodno, pomislila je. Tada bi joj bila podložna sva ostala braća, njihove žene i deca, a naravno kad bi Jabu umro, Mizuno-san bi Omija proglasio naslednikom.

Malko se trgla usled novog bola u vratu.

− Zvaću Kiku-san − reče Omi, misleći na kurtizanu koja je sa dečakom strpljivo čekala Jabua u susednoj sobi. − Ona je jako, jako vešta.

− Dobro mi je, samo sam umorna, *neh?* O, jako dobro. Mogla bi me ona masirati.

Omi ode u susednu sobu. Krevet je bio razmešten. Bio je od gornjih i donjih strunjača zvanih *futon,* na podu od rogozine. Kiku se nakloni, pokuša se nasmešiti i prošapta da će biti jako počašćena ako svoju skromnu veštinu iskuša na uzvišenoj majci ognjišta. Bila je bleđa nego inače, te Omi ustanovi

da i na nju teško deluju krici. Dečak se trudio da ne pokaže strah.

Kad su počeli krici, Omi je morao upotrebiti svu svoju veštinu kako bi je nagovorio da ostane.

− Oh, Omi-sane, ne mogu odoleti, to je užasno. Jako žalim, ali molim lepo pusti me da odem. Želim začepiti uši, ali vrisak mi prolazi kroz ruke. Jadan čovek! Grozno je to! − kazala je.

− Molim, Kiku-san, molim, budi strpljiva. To je naredio Jabu-sama, *neh?* Ništa se tu ne može. Uskoro će prestati.

− Ovo je previše, Omi-sane. Ne mogu podneti.

Po nenarušivom običaju novac sam po sebi nije mogao kupiti devojku, ako bi ona ili njena gazdarica htele odbiti mušteriju, bez obzira ko je to. Kiku je bila prvorazredna kurtizana, najpoznatija na Izuu, pa premda je Omi bio uveren da se ne bi mogla uporediti ni sa drugorazrednom kurtizanom iz Eda, Osake ili Kjota, ovde je ona bila vrhunac, opravdano ponosna i izbirljiva. Pa iako se sa njenom gazdaricom, Mama-san Giokom, dogovorio da će platiti petostruku cenu od uobičajene, još nije bio siguran da će Kiku ostati.

Sad je gledao njene spretne prste na majčinom vratu. Bila je lepa, sitna, gotovo prozirna i vrlo nežne kože. Obično je ključala od životne radosti. No, kako da ovakva igračka bude sretna pod težinom ove agonije?, zapita samog sebe. S uživanjem ju je posmatrao, uživao u poznavanju njenog tela i njenoj toplini…

Iznenada krici prestadoše.

Omi oslušne zatvorenih usta, nastojeći čuti i najslabiji šum, u iščekivanju. Zapazi da su se Kikuini prsti zaustavili i da se majka ne žali, već i ona pomno sluša. Kroz rešetkicu prozora pogleda Jabua. *Daimjo* je i dalje bio kao kip.

− Omi-sane! − naposletku zovne Jabu.

Omi ustane, ode na blistavu verandu i nakloni se.

− Da, gospodaru.

− Pođi vidi šta se dogodilo.

Omi se opet nakloni, prođe kroz vrt, pa se uputi brižno pošljunčanom stazom koja je niz brežuljak vodila u selo, pa na obalu. U daljini ispod sebe video je vatru kraj jednog doka i pored nje ljude. A na trgu prekoputa mora preklopna vrata nad jamom i četiri stražara.

Idući kroz selo vide da se varvarski brod mirno ljulja na sidrištu i da na palubama i na nanizanim čamcima gore uljanice. Seljani − muškarci, žene i deca − još su istovarivali teret, a ribarski čamci i barke na vesla promicali su tamo-amo kao iskre. Na obali nagomilane uredne humke bala i sanduka. Tamo

je već bilo sedam topova, a osmi su konopcima vukli iz brodića na dok pa u pesak.

Zadrhta, iako vetar nije imao svežine. Seljani su obično pevali uz rad, nešto zbog zadovoljstva, a i zato da vuku složno, ali noćas je selo bilo neuobičajeno tiho, iako je svaka kuća bila budna, a svaka ruka uposlena, pa i najbolesnija. Ljudi su žurili tamo-amo, klanjali se pa opet hitali. Tišina. Umuknuše i psi.

Ovako još nikad nije bilo, pomisli i bez potrebe stegnu mač. Gotovo kao da su nas ostavili naši seoski *kamiji*.

Mura ga predusrete sa obale, iščekujući ga od trena kad je Omi otvorio vrtna vrata. Naklonio se.

− Dobro veče, Omi-sama. Brod će do podne biti iskrcan.

− Je li varvarin mrtav?

− Ne znam, Omi-sama. Idem odmah da ispitam.

− Možeš poći sa mnom.

Mura ga je poslušno pratio pola koraka iza. Omi se radovao što ima pratioca.

− Do podneva, veliš? − zapita Omi kome nije godila tišina.

− Da. Sve dobro ide.

− A kamuflaža?

Mura pokaže grupe starica i dece pored jedne mrežare. Pleli su grube asure, a s njima i Suvo.

− Topove možemo skinuti s postolja i zamotati ih. Za jedan top biće nam potrebno bar deset ljudi. Iguraši-san je naručio nosače i iz susednog sela.

− Dobro.

− Ja odgovaram za to da se ovo sačuva u tajnosti, gospodaru.

− Iguraši-san će im to utuviti, *neh?*

− Omi-sama, moraćemo potrošiti sve svoje vreće za pirinač, sve svoje konopce, sve svoje mreže i pirinčanu slamu za asure.

− Pa?

− Kako ćemo onda loviti ribu i spremati porez?

− Naći ćete načina. − Omijev glas se nabrusi. − Ove godine opet vam je porez povećan za polovinu. Noćas je naredio Jabu-san.

− Već smo platili ovogodišnji porez. I za dogodine smo platili.

− Seljakovo je pravo, Mura, da lovi ribu, obrađuje zemlju, bere žetvu i plaća porez. Je li?

− Da, Omi-sama − mirno će Mura.

− Glavar koji ne može gospodariti selom, beskoristan je predmet, *neh?*

− Da, Omi-sama.

− Onaj seljak bio je lud i vređao me. Ima li još takvih?

− Nema, Omi-sama.

− Nadam se. Nepristojnost je neoprostiva. Njegova porodica neka plati vrednost od jednog kokua pirinča, u ribi, pirinču ili već u nečemu! Neka plate u roku od tri meseca.

− Da, Omi-sama.

I Mura i samuraj Omi znali su da taj iznos daleko prelazi porodične mogućnosti. Tri brata Tamazaki − a sad dva − zajedno sa svojim ženama, sa četiri sina i tri kćeri, sa njegovom udovicom i njihovo troje dece, imali su samo ribarski čamac i jedno jedino pirinčano polje od pola hektara. Koku pirinča bila je mera koja je otprilike odgovarala količini pirinča kojom se jedna porodica može prehraniti godinu dana. Oko pet bušela. Otprilike sto sedamdeset kilograma. Jedno tri stotine pedeset funti. Sve prihode u kraljevstvu merili su kokuima. I sve poreze.

− Kuda bi došla ova zemlja bogova da zaboravimo pristojno ponašanje? zapita Omi. − Prema onima pod nama i onima nad nama?

Da, Omi-sama. − Mura je razmišljao gde da skupi jedan koku, jer ako ga ne isplati familija, moraće ga isplatiti selo. I gde da dobije nove vreće, konopce i mreže. Možda neke ostanu čitave u toku puta. Mora pozajmiti novac. Glavar obližnjeg sela duguje mu uslugu. Ah! Zar Tamazakijeva najstarija, ćerka, nije prava lepotica, a zar šest godina nije idealno doba da devojčicu prodaju? A zar najbolja trgovkinja decom na Izuu nije treća rođaka mamine sestre? Odvratna stara baba, gladna novca. Od nje mu se dizala kosa na glavi. Mura uzdahne znajući da je sad pred njim niz besomučnih cepidlačenja. Pa šta onda? zaključi on. Možda za devojčicu dobijem i dva kokua. Svakako da ona vredi mnogo više.

− Izvinjavam se zbog Tamazakijevog lošeg ponašanja i molim vas za oproštaj − reče.

− On se loše poneo, a ne ti − uzvrati Omi isto tako uljudno. No, obojica su znali da je za to odgovoran Mura i bolje da više ne bude takvih Tamazakija. Pa ipak su obojica bili zadovoljni. Ponuđeno izvinjenje je prihvaćeno, ali i odbijeno. Tako je bila zadovoljena čast obojice.

Skrenuše za ugao pristaništa i stadoše. Omi je oklevao, a onda Muri dade znak neka se udalji. Glavar se nakloni i zahvalno ode.

− Je li mrtav, Zukimoto?

− Ne, Omi-sane. Samo se opet onesvestio.

Omi priđe velikom gvozdenom kotlu koji je seljanima služio za otapanje kitovog sala, koje bi katkad u zimskim mesecima ulovili daleko na pučini, ili za dobijanje lepka iz ribe, što je bila seoska grana privrede.

Varvarin je do ramena bio zagnjuren u vrelu vodu. Lice mu beše ljubičasto, a usne su se odvojile od trulih zuba.

Omi je pred zalazak sunca video kako Zukimoto, sav napuvan od taštine, nadgleda dok su varvarina vezivali kao pile, ruke oko kolena a šake labavo uz stopala pa ga spustili u hladnu vodu. Sve vreme je mali riđi varvarin, s kojim je Jabu želeo započeti, blebetao, smejao se i plakao. Isprva je katolički sveštenik izgovarao njegove molitve.

Onda poče vatra. Jabu nije bio na obali, ali je izdao tačna uputstva i oni su ih verno slušali. Varvarin je počeo vrištati i drečati, a onda je pokušao smrskati glavu na ivici kotla dok ga nisu čvrsto vezali. A onda ponovo molitve, plač, nesvest, buđenje, panično vrištanje pre nego su počele prave muke. Omi je pokušavao da gleda na to kao da je to žrtvena muva, nastojeći da ne gleda čoveka. No, nije mogao, pa se udaljio što je pre mogao. Ustanovio je da ga ne veseli mučenje. U tom nema dostojanstva, zaključi on, sretan što je imao priliku da sazna tu istinu, jer to još nikad nije video. Nema tu dostojanstva ni za žrtvu ni za mučitelja. To je i smrti oduzimalo dostojanstvo. A ako tog dostojanstva nema, u čemu je konačna svrha života?, zapitao se.

Zukimoto je štapom mirno bockao napola skuvano meso na čovekovim nogama, kao kuvanu ribu, da vidi je li gotova.

− Uskoro će opet doći u život. Izuzetno se dugo drži. Mislim da nisu građeni kao mi. Vrlo zanimljivo, a? − zapita Zukimoto.

− Ne − izjavi Omi. Mrzeo ga je.

Zukimoto odmah postade oprezan i vrati mu se izveštačenost.

− Ništa ne mislim, Omi-sane − reče uz dubok naklon. − Ama baš ništa!

− Jasno, gospodar Jabu je zadovoljan što ste tako uspešno postupili. Sigurno je velika veština postići to da nema mnogo vatre, a ipak dosta.

− Previše ste ljubazni, Omi-sane.

− Jeste li i pre ovo radili?

− Ovako ne, ali gospodar Jabu časti me svojim milostima. Samo mu nastojim ugađati.

− Zanima ga koliko će čovek živeti.

− Do zore. Uz pažnju.

Omi zamišljeno pogleda kotao. Tada uz obalu dođe na trg. Svi samuraji skoče na noge i naklone se.

− Dole je sve mirno, Omi-sane − reče jedan u smehu, uperivši palac prema preklopnim vratima. − Isprva su pričali. Kao da su bili besni, odzvanjali su udarci. Kasnije su dvojica, a možda i više njih, plakali kao uplašena deca. No, već dugo su tihi.

Omi oslušne. Čuo je pljuskanje vode i daleko mrmljanje. Tu i tamo jauk.

− A Masiđiro? − zapita za samuraja koji je po njegovom naređenju dole ostavljen.

− Ne znamo, Omi-sane! Nije se javljao! Verovatno je mrtav. Kako je Masiđiro mogao biti tako beskoristan?, pomisli Omi.

Savladali ga bezopasni ljudi, većinom bolesni! Gnusno! Bolje ako je mrtav.

− Sutra im ne dajte hranu ni vodu. U podne uklonite sve leševe, *neh?* Tad želim da privedete vođu. Samog!

− Da, Omi-sane.

Omi se vrati vatri. Čekao je dok varvarin nije otvorio oči. Onda se vratio u vrt i izvestio Jabua o onom što je rekao Zukimoto. Vetar je ponovo donosio krike mučenika.

− Jesi li pogledao varvarina u oči?

− Jesam, Jabu-sama.

Omi je klečao iza *daimjoa,* udaljen od njega deset koraka. Jabu osta nepomičan. Mesečina mu je od kimona bacala senku i učinio se falus od balčaka njegovog mača.

− Šta… Šta si video?

− Ludilo. Suštinu ludila. Nikad nisam video onakve oči. I beskonačni užas.

Tri latice nežno padnu.

− Sastavi o njemu pesmu.

Omi pokuša prisiliti mozak da proradi. A onda reče, žaleći što nije veštiji:

’Oči njegove

Behu dno

Pakla!

Sušta bol

Izrečena. ’

Do njih dopre krik, sad nešto slabiji, ali daljina kao da je njihov odjek činila

još okrutnijim. Jabu reče nakon kratkog trena:

’Ako dopustiš
Da njihova jeza prodre
U veliku, veliku dubinu
Postaješ deo njih!
Neizrečen. ’

U lepoti noći Omi je dugo o tome razmišljao.

5

Krici prestaše u cik zore.

Sad je Omijeva mati spavala. I Jabu.

U zoru je selo još bilo u pokretu. Još su morali preneti na obalu četiri topa, pedeset bačvi baruta i hiljadu topovskih kugli.

Kiku je ležala pod pokrivačem i gledala senke na zidu šođi. Nije spavala, iako je bila umornija nego ikad pre. Glasno hrkanje starice iz obližnje sobe gušilo je tiho i duboko disanje *daimjoa* pored nje. Na drugim pokrivačima tiho je spavao dečak, prebacivši jednu ruku preko očiju da otera svetlo.

Jabu se lagano strese i Kiku zadrža dah. No, i dalje je spavao, a nju je to veselilo, jer je znala da će uskoro moći otići, a njega neće omesti. Dok je strpljivo čekala, prisiljavala je sebe da misli na prijatne stvari. ’Zauvek zapamti, dete!’ utuvila joj je u glavu njena prva učiteljica. ’Zaista je najlakša stvar na svetu misliti na ružne stvari. Ako daš mislima na volju, spuštaće te u sve veću nesreću. A da misliš na lepe stvari, potrebno se napregnuti. U tome ti pomažu stega i učenje. Zato privikni misli da se bave prijatnim mirisima, dodirom svile, nežnim kapljicama kiše po šođiju, nagibom ovog cvetnog ukrasa, mirnoćom zore. Tokom vremena više se nećeš morati oko toga jako naprezati… Vredićeš i sebi i našem zanatu, a svetu ćeš doneti čast… ’Svetu vrba’…’

Razmišljala je o čulnoj lepoti kupanja u kojoj će uskoro uživati da odstrani ovu noć. A nakon toga smirujuće milovanje Suvovih ruku. Mislila je kako će se smejati sa svim devojkama i sa Gioko-san, Mama-san, kad budu sipale ogovaranja i priče. I na čist, o, tako čist kimono koji će uveče obući! Zlatni kimono na žuto-zelene cvetove, i vrpce za kosu u prikladnoj boji. Posle kupanja daće da joj očešljaju kosu, a od novca koji je noćas zaradila moći će otplatiti veliki deo duga svojoj gazdarici Gioko-san. Deo će preko menjača novca poslati svom ocu, zemljoradniku, a nešto će ostati i za nju. Uskoro će se sastati sa svojim ljubavnikom i to će biti divno veče.

Život je baš lep, pomislila je.

Da. Ali jako je teško zaboraviti one krike. Nemoguće. Ostale su devojke sigurno isto tako nesretne, a i jadna Mama-san! No nije važno. Sutra sve idemo iz Anđira u našu lepu čajdžinicu u Mišimi, najvećem gradu na Izuu, koja okružuje *daimjov* najveći dvorac na Izuu, tamo gde život počinje i traje.

Žao mi je što je gospa Midori poslala po mene.

Budi ozbiljna, Kiku, prekorno je pomislila. Ne bi ti smelo biti žao. Nije ti žao, *neh?* Bila je čast služiti gospodaru našem. Sad kad ti je ukazana čast, tvoja vrednost za Gioko-san veća je nego ikada, *neh?* Bilo je to iskustvo i sad će te zvati 'Gospa u noći vrištanja', a budeš li imala sreće, neko će o tebi napisati baladu, a možda će se ta balada pevati i u samom Edu. O, to bi bilo jako dobro! Tada će tvoj ljubavnik sigurno kupiti tvoj ugovor, pa ćeš biti na sigurnom, zadovoljna, i rađaćeš sinove.

Nasmeši se samoj sebi. O, kakve će pesme pevači pevati o ovoj noći, po svim čajdžinicama po celom Izuu. O gospodaru *daimjou* koji je nepokretno sedeo i slušao krike, a znoj mu se cedio. Šta je on radio u krevetu?, svi će zapitkivati. I zašto dečak? Kako je prošlo jastučenje? Šta je uradila i rekla gospa Kiku i šta je učinio i rekao gospodar Jabu? Je li njegova 'Neuporediva mlatilica' bila beznačajna ili puna? Jedanput, dvaput ili nijednom? Zar se nije ništa dogodilo?

Hiljadu pitanja, ali nijedno se ne postavlja direktno, niti se odgovara. Pametno je to, pomisli Kiku. Prvo i poslednje pravilo 'Sveta vrba' beše potpuna diskrecija. Nikad ne govori o mušteriji, njegovim navikama ni koliko je platio, i tako ćeš biti potpuno poverljiva. Ako neko drugi progovori, to je njegova stvar, ali kad imamo papirnate zidove i ovako malene kuće, a ljudi su ovakvi kakvi su, priče bi uvek procurile iz kreveta u baladu. Nikad istina, uvek preterivanje jer ljudi su ljudi, *neh?* Ali gospa ništa ne sme govoriti. Može izviti obrvom, s oklevanjem slegnuti ramenima, nežno popraviti svoju savršenu frizuru ili nabor na kimonu. Samo je to bilo dopušteno. A uvek je to bilo dovoljno, ukoliko je devojka imala pameti.

Kad su krici prestali, Jabu je čitavu večnost ostao kao kip na mesečini, a onda ustao. Odmah je pojurila nazad u susednu sobu, a njen svileni kimono uzdisao je kao ponoćno more. Dečak je bio prestrašen. Trudio se da to ne pokazuje i brisao suze koje su mu tekle od muke. Nasmešila se da ga smiri i nametnula sebi spokojstvo koje nije osećala.

Tada se na vratima pojavi Jabu, sav u znoju, napeta lica i polu sklopljenih očiju. Kiku mu pomože da skine mačeve, mokri kimono i bedreni povez. Obrisala ga je, pomogla mu da navuče sveži kimono i vezala svilen pojas.

Jednom ga je počela svečano pozdravljati, no on joj je nežno stavio prst na usne.

Onda je pošao na prozor i pogledao uvis mladi mesec, kao u transu. Neznatno se njihao na nogama. Čekala je tiho, bez straha jer čega se sad imala plašiti? On je bio muškarac, a ona žena, uvežbana da bude žensko i da pruža užitak na bilo koji način. Ali ne da daje niti da prima bol. Druge su se kurtizane usavršile u tom obliku čulnosti. Tu i tamo modrica, možda ugriz, pa to je bio deo užitka i boli davanja i primanja, ali sve u granicama razuma, jer u pitanju beše čast, a ona je bila prvorazredna gospa ’Sveta vrba’, prema kojoj se nikad nije smelo olako postupati, a uvek su je trebali častiti. No, jedan deo njenog školovanja posvetio se tome kako da u izvesnim granicama ukroti muškarca. Katkad bi muškarac bio neukrotiv i to beše užasno. Naime, gospa je bila sama, bez ikakvih prava.

Frizura joj je bila besprekorna osim sitnih kovrdžica koje su joj brižno padale preko ušiju da ukazuju na erotski nemir, a da istovremeno pojačavaju čistoću celine. Spoljni kimono na crveno crne kvadratiće, obrubljen najlepšom zelenom bojom koja je povećavala belinu njene kože, bio je utegnut oko njenog tankog struka širokim krutim pojasom − obijem − bleštave zelene boje. Tad je čula kako talasi zapljuskuju obalu, a lagani vetar šušti u vrtu.

Napokon se Jabu okrete i pogleda nju pa dečaka.

Dečak je imao petnaest godina, bio je sin ribara iz sela. Učio je u obližnjem manastiru kod budističkog kaluđera koji je bio umetnik, slikar i ilustrator knjiga. Dečak je spadao u one koji vole zarađivati novac od ljudi što žele odnose sa dečacima, a ne sa ženama.

Jabu mu mahne. Dečak, koji je sad takođe savladao strah, vičnom elegancijom poslušno popusti pojas na kimonu. Nije nosio povez nego žensku nabranu podsuknju koja je dopirala do poda. Telo mu beše glatko, zaobljeno i gotovo bez dlaka.

Kiku se sećala tišine u sobi. Njih troje ujedinjavala je tišina i iščezli krici. Ona i dečak čekali su da Jabu iskaže ko mu je od njih potreban. Jabu je stajao među njima, lagano se njihao i gledao čas nju, a čas dečaka.

Konačno joj dade znak. Ljupko je odvezala vrpcu na svom obiju, ljupko je odvila i spustila. Nabori njenih triju paučinastih kimona šušteći se rastvore i otkriju tananu podsuknju koja joj je isticala bokove. Legao je na postelju, a na njegov poziv oboje legnu uz njega. Stavio je na sebe njihove ruke i podjednako ih držao. Brzo se zagrevao, pokazujući im šta da noktima rade po njegovim bokovima. Požurivao ih je, lice mu je bilo maska, brže, brže. A onda njegov treptav, žestok vrisak istinskog bola. Na tren je ležao dahćući, stisnutih

očiju, ustreptalih prsiju, a onda se okrenuo i gotovo odmah zaspao.

U tišini su zadržali dah, nastojeći prikriti iznenađenje. Prošlo je tako brzo.

Dečak u čudu izvi obrvu.

− Zar smo bili nevešti, Kiku-san? Mislim, sve je tako brzo prošlo − šapne on.

− Učinili smo sve što je on hteo − rekla je.

− Jasno, dohvatio je ’Oblake i kišu’ − reče momak. − Mislio sam da će se kuća srušiti.

Nasmešila se.

− Da.

− Sretan sam. Isprva sam se jako bojao. Vrlo je lepo ugađati.

Nežno obrišu Jabua i pokriju ga jorganom. Tad dečak čežnjivo legne, napola oslonjen na lakat, i priguši zevanje.

− Zašto i ti ne zaspiš? − zapitala je.

Dečak skupi kimono i promeni položaj, tako da je klečao okrenut njoj. Sedela je uz Jabua, desnom rukom je nežno milovala *daimjou* mišku i ulepšala njegov nemiran san.

− Još nikad nisam bio sa muškarcem i sa ženom zajedno, Kiku-san − prošapta dečak.

− Ni ja! Dečak se namršti.

− Nisam bio ni sa ženom. Mislim, ni s jednom nisam delio jastuk.

− Bi li hteo mene? − Uljudno je upitala. − Ako malko pričekaš, naš gospodar se sigurno neće probuditi.

Dečak se namrštio. Tada reče:

− Da, molim. − A posle reče: − Bilo je vrlo čudno, gospo Kiku.

Krišom se nasmešila.

− Šta ti je draže?

Dečak je dugo razmišljao dok su mirno ležali jedno drugom u zagrljaju.

− Ovako je prilično naporno.

Zagnjurila je glavu na njegovo rame i poljubila ga u vrat da prikrije smešak.

− Ti si divan ljubavnik − šapnula je. − Sad moraš spavati nakon tako napornog rada. − Milovanjem ga je uspavala, a onda ga ostavila i prešla u drugu postelju.

Druga postelja beše hladna. Nije htela ući u Jabuovu toplinu jer se bojala da ga ne ometa. Uskoro je i njena strana bila topla.

Senke na šođiju su se izoštrile. Muškarci su deca, pomislila je. Tako su puni glupog ponosa. Cela strepnja ove noći zbog nečega tako prolaznog. Zbog strasti koja je sama po sebi puka obmana, *neh?*

Dečak se promeškolji u snu. Zašto si mu se ponudila?, zapitala se. Za njegov užitak! Za njega, a ne za mene, iako me zabavljalo. Lakše je prošlo vreme, a dala si mu mir koji mu je bio potreban. Zašto malko ne spavaš? Kasnije! Spavaću kasnije, pomislila je.

Kad je došlo vreme, kliznula je iz blage topline i ustala. Njeni kimoni zašušte i razdvoje se, a vazduh joj naježi kožu. Brzo je savršeno nabrala kimono i ponovo vezala obi. Vešt, ali brižan pokret po frizuri. I po šminki.

Otišla je nečujno.

Nakloni joj se samurajska straža na verandi, a ona uzvrati naklon i nađe se na suncu, u zori. Čekala ju je služavka.

− Dobro jutro, Kiku-san.

− Dobro jutro.

Sunce joj je jako prijalo i spralo noć. Divno je živeti, pomisli.

Gurne noge u sandale, otvori grimizni suncobran pa se zaputi vrtom. Izađe na stazu koja je vodila dole u selo, pa preko trga, do čajdžinice koja beše njen privremeni dom. Služavka je išla za njom.

− Dobro jutro, Kiku-san − zovne je Mura i nakloni se. Na tren se odmarao na svojoj verandi pred kućom i pio ’ča’, svetlozeleni japanski čaj. Posluživala ga je majka.

− Dobro jutro, Kiku-san − javi se ona kao jeka.

− Dobro jutro, Mura-sane! Dobro jutro, Saiko-san, kako dobro izgledate − uzvrati Kiku.

− Kako si? − zapita mati, a njene prastare oči svrdlale su po devojci.

− Kakva užasna noć! Molim, pridruži nam se na ’ča’. Izgledaš bleda, dete.

− Hvala, ali oprostite, molim vas, sad moram kući. Previše mi iskazujete čast. Možda kasnije.

− Jasno, Kiku-san! Ti ukazuješ čast selu time što si ovde. Kiku se nasmeši, praveći se da ne zapaža njihove ispitivačke poglede. Da doda začina njihovom i svom danu, pravila se da je malko bole donji predeli trbuha.

Ova vest planuće selom, pomislila je veselo dok se klanjala. Opet se trgla i udaljila, kao da stoički prikriva snažnu bol. Nabori njenog kimona savršeno su se njihali, a suncobran je nakrivila tako da joj je davao najprikladniju svetlost. Bila je jako sretna što ima ovaj svetli kimono i ovaj suncobran. Po tmurnom

danu delovanje ne bi bilo ovako dramatično.

− Oj, jadno, jadno dete! Tako je lepa, *neh?* Kakva šteta! Užas! − reče Murina majka uz težak uzdah.

− Šta je užasno, Saiko-san? − upita Murina žena koja je upravo došla na verandu.

− Zar niste videli muke jadne devojke? Niste videli kako se hrabro trudila da ih prikrije? Jadno dete. Tek joj je sedamnaest godina, a morala je proći kroz sve to!

− Ima osamnaest godina − suvo će Mura.

− Kroz šta sve? − bez daha će jedna služavka koja im se pridružila.

Starica se ogleda da proveri slušaju li svi, pa razgovetno šapne:

− Čula sam − tu spusti glas − čula sam da će biti neupotrebljiva… Biće neupotrebljiva… tri meseca.

− Nije valjda? Jadna Kiku-san! A zašto?

− On je upotrebio svoje zube. Znam to iz pouzdanog izvora.

− Oh!

− Zašto je uzeo i dečaka, gospodarice? On sigurno ne…

− Ah! Odlazi! Na posao, lenjivice! Nije ovo za tvoje uši! Hajde, kupi se. Gospodar i ja moramo razgovarati.

Sve ih potera s verande. I Murinu ženu. Srkala je ’ča’, blažena i jako zadovoljna. Mura prekine tišinu.

− Zube?

− Zube. Govorka se da mu se nadigne od vrištanja, jer kao dečaka ga je uplašio zmaj − brzo će ona. − Uvek je uz njega dečak da ga podseća na njega dok je bio skamenjen od straha, ali dečak je tamo zapravo samo za jastučenje, da se Jabu umori. Inače bi njoj sve odgrizao! Jadna devojka!

Mura uzdahne. Ode u mali klozet kraj glavnih vrata i usput prdne dok je srao u kantu. Šta li se zapravo dogodilo?, znatiželjno se pitao. Zašto je Kiku-san bolelo? Možda se *daimjo* zaista služi zubima! Vrlo neobično!

Ode i protrese se da se uveri da nije zaprljao bedreni povez. Tad se zaputi preko trga, duboko zamišljen. Eeeee, kako bih želeo provesti noć s gospom Kiku! Koji muškarac ne bi? Koliko je Omi-san morao platiti njenoj Mama-san, a to ćemo na kraju ipak morati mi da platimo? Dva kokua? Kažu da je njena Mama-san, Gioko-san, tražila i postigla desetostruku cenu. Dobija li ona pet kokua za jednu noć? Kiku-san sigurno toliko i vredi, *neh?* Govorka se da je sa osamnaest godina isto tako vična kao dvostruko starija žena. Navodno

ona može i produžiti… Eeeee, kakva je ona radost! Da sam ja s njom, kako bih započeo?

Rasejano je namestio bedreni povez, a noge ga odvedu s trga trošnom stazicom prema groblju.

Bila je spremljena lomača. Seosko poslanstvo od petorice muškaraca već je bilo tamo.

Beše to najlepše mesto u selu, tu je povetarac bili najsvežiji leti, a pogled najbolji. U blizini je bilo seosko svetilište šinto, malen slamnat krov na postolju za *kami,* duh što je tamo živeo, ili bi tamo voleo živeti ako mu je volja. Na vetru se povijala kvrgava tisa koja je nikla pre rođenja sela.

Kasnije se Omi popne stazicom, a s njim Zukimoto i četiri stražara. Stajao je sa strane. Kad se svečano naklonio lomači i gotovo raspadnutom telu, pokrivenom mrtvačkom ponjavom, na kojoj je i ležalo, svi se s njim poklone u čast varvarinu koji je umro da njegovi drugovi žive.

Na njegov znak Zukimoto kroči napred i zapali lomaču. Zukimoto je zamolio Omija za tu povlasticu i dodeljena mu je ta čast. Poslednji put se naklonio. A onda, kad se vatra dobro razgorela, odoše.

* * *

Blektorn zaroni u otpatke u bačvi i brižno odmeri pola šoljice vode pa dade Sonku. Sonk je pokušao srkati da mu duže traje. Ruke su mu drhtale, ali nije uspeo. Gutao je ustajalu vodu i žalio čim mu je prošla kroz suvo grlo. Iscrpljeno se probije do svog mesta uza zid, prekoračivši ljude na koje je tad bio red da leže. Pod se sad pretvorio u kaljugu, smrad i muve su bili nepodnošljivi. U jamu je po malo prodiralo sunce kroz pukotine na preklopnim vratima.

Vink je bio sledeći u redu za vodu. Uze šoljicu i zabulji se u nju. Sedeo je uz bačvu, a Spilbergen sa druge strane.

− Hvala − klonulo promumla.

− Žuri! − reče Jan Roper kojem se već zagnojila rana na obrazu. Bio je poslednji u redu za vodu, a budući da joj je bio tako blizu, grlo ga je mučilo. − Žuri, Vink, tako ti dragog Isusa!

− Oprosti. Evo, uzmi − promumla Vink pružajući mu šoljicu, zaboravljajući muve koje su ga prljale.

− Pij, budalo! Ovo ti je poslednja do zalaska sunca. Pij! Jan Roper mu tutne šoljicu natrag u ruke. Vink nije više digao pogled u njega, ali otužno posluša i opet utonu u svoj pakao.

Jan Roper uze od Blektorna svoju šoljicu vode. Sklopio je oči i tiho molio

zahvalnicu uoči jela. I on je stajao, boleli su ga mišići nogu. Šoljica je sadržala samo dva gutljaja.

A sad, kad je svima podeljeno sledovanje, Blektorn zaroni šoljicu u vodu i sa zahvalnošću srkne. Usta i jezik bili su mu opori, vreli i prašnjavi. Prekrivale su ga muve, znoj i prljavština. Na plećima i leđima imao je opasne modrice.

Gledao je samuraja koga su ostavili u podrumu. Čovek se šćućurio uza zid između Sonka i Kroga, tako da zauzme što manje prostora, a satima se već nije micao. Prazno je buljio u prostor, na sebi je imao samo bedreni povez. Prekrivale su ga silne modrice, a oko vrata je imao debelu, krvlju podlivenu masnicu.

Kad se Blektorn osvestio, podrum beše u potpunoj tami. Jamu su ispunjavali krici, pa je pomislio da je mrtav, u zagušljivim dubinama pakla. Osećao je kako ga vuče blato, smrdljivo, bljuzgavo, puno mesa. Vrištao je i prestravljeno ječao. Nije mogao disati, dok nakon čitave večnosti, nije začuo:

− Sve je u redu, pilote, nisi mrtav, u redu je. Probudi se, probudi se, za ljubav Božju, ovo nije pakao, iako bi mogao biti. O, blaženi Gospode Isuse, pomozi nam svima!

Kad se sasvim osvestio, rekoše mu za Peterzona i za bačve morske vode.

− Oh, gospodaru Isuse, izbavi nas odavde! − zacvili neko.

− Šta oni rade jadnom starom Peterzonu? Šta li mu rade?

O, Bože, pomozi nam! Ne mogu podneti ovo vrištanje!

− O, Gospode, daj da jadnik umre. Daj da umre!

− Isuse, prekini ove krike! Molim te, prekini krike! Jama i Peterzonovi krici sve su ih dotukli i prisilili da sagledaju sebe. A nikome se nije svidelo ono što je video.

Sve još više otežava tama, pomisli Blektorn.

Beskonačna je bila ta noć u jami.

Pred zoru krici prestanu. Kad je ciknula zora, videli su zaboravljenog samuraja.

− Šta ćemo s njim? − upita van Nek.

− Ne znam, izgleda isto tako uplašen kao mi − reče Blektorn ubrzanog pulsa.

− Bolje da on ništa ne započinje! Boga mi!

− Oh, Gospode Isuse, spasi me odavde… − Krogov je glas prešao u krešendo. − *Pooomoć!*

Van Nek, koji je stajao uz njega, protrese ga i smiri.

− Sve je u redu, momče. U Božjim smo rukama. On nas čuva!

− Pogledajte mi mišicu! − zaječa Metsuker. Rana se već zagnojila.

Blektorn je lelujavo ustao.

− Za dan-dva svi ćemo poludeti ako ne izađemo odavde! − reče, ne obraćajući se nikom određenom.

− Gotovo da više i nema vode − izusti van Nek.

− Delićemo ovo što ima. Nešto sad, a nešto u podne. Uz malo sreće biće dosta za tri puta. Bog prokleo sve muve!

Tako je našao šoljicu i dao im sledovanje pa je sad pio svoje, trudeći se da mu potraje.

− A on? Japanac? − zapita Spilbergen. Zapovednik ekspedicije proveo je sretniji noć od većine njih jer je blatom začepio uši da ne čuje krike, a budući da je bio uz bačvu vode, oprezno je ugasio žeđ. − Šta ćemo s njim?

− Morali bi da mu damo vodu − reče van Nek.

− Velike boginje te odnele − reče Sonk. − Ja velim: njemu ništa.

Svi su glasali i složili se da mu ne daju vode.

− Ja se ne slažem − javi se Blektorn.

− Ti se ne slažeš ni sa čim što mi kažemo − reče Jan Roper. − On je neprijatelj, paganski vrag i zamalo te ubio!

− Ti si me zamalo ubio pet-šest puta. Da je tvoja musketa ispalila u Santa Magdelani, raznela bi mi glavu.

− Nisam nišanio u tebe! Nišanio sam u smrdljive poklonike sotone.

− Bili su to nenaoružani sveštenici. I bilo je mnogo vremena.

− Nisam nišanio u tebe!

− Zamalo si me pet-šest puta ubio svojim prokletim gnevom, svojom prokletom licemernom verom i svojom prokletom glupošću.

− Huljenje je smrtni greh. Ko uzalud spomene ime Njegovo, čini greh. U Njegovim smo rukama, a ne u tvojim. Ti nisi kralj, a ovo nije brod. Nisi naš čuvar…

− Ali poslušaćeš ono što ja kažem!

Jan Roper pogleda po podrumu. Uzalud je tražio podršku.

− Radi šta želiš! − mrko će on.

− Hoću!

Samuraju se, kao i njima, grlo sasušilo, ali odmahne glavom da neće pruženu šoljicu. Blektorn se primakao i prineo šoljicu samurajevim nateklim

usnama, ali on odgurnu šoljicu tako da se prolila voda i reče nešto oštro. Blektorn se spremao da mu uzvrati udarac koji će uslediti, ali udarac nije pao. Čovek se više nije micao, samo je gledao u prazno.

− Lud je. Svi su oni ludi − reče Spilbergen.

− Više vode za nas! Dobro − kaza Jan Roper. − Nek ide u pakao jer ga zaslužuje.

− Kako se zoveš? *Namu?* − zapita Blektorn. Ponovio je to na niz načina, ali činilo se da ga samuraj ne čuje.

Ostave ga, ali su ga gledali kao da je škorpija. Nije im uzvraćao pogled. Blektorn beše siguran da čovek nastoji nešto odlučiti, ali nije imao pojma šta bi to moglo biti.

Šta on namerava?, zapita se Blektorn. Zašto odbija vodu? Zašto su ga ostavili ovde? Omijeva greška? Neverovatno! Namerno? Neverovatno! Da li bi mogli da ga iskoristimo da pobegnemo? Neverovatno! Neverovatan je ceo svet. Verovatno je samo to da ćemo ostati ovde dok nas ne puste van… ako nas puste. A ako nas puste, šta onda? Šta se dogodilo Peterzonu?

Muve su se množile kako se povećavala dnevna vrelina.

O, Bože, koliko bih želeo leći, želeo bih kupanje, sad me više ne bi morali silom nositi. Nikad nisam shvatio koliko je kupanje važno. Onaj starac čeličnih prstiju! Dobro bi mi došao na sat-dva.

Kakav gubitak! Svi naši brodovi, i ljudi, i napori za ovo! Potpuni neuspeh! Pa, gotovo! Neki smo još u životu.

− Pilote! − Van Nek ga je drmao. − Zaspao si! On… on ti se već čitavu minutu, pa i više, klanja. − Pokaže samuraja koji je spuštena čela pred njim klečao.

Blektorn istrlja umor iz očiju. S naporom uzvrati naklon.

− *Haj?* − zapita odsečno, setivši se da to na japanskom znači ’da’.

Samuraj zgrabi pojas pocepanog kimona i obavije vrat. Još je klečao kad je jedan kraj dao Blektornu, a drugi Sonku, spustio glavu pa im dao znak neka čvrsto povuku.

− On se boji da ga ne ugušimo − reče Sonk.

− Isuse, mislim da on baš to od nas traži. − Blektorn spusti pojas i odmahne glavom. − *Kinđiru*! − reče pomislivši koliko je ta reč korisna. Kako da čoveku koji ne zna tvoj jezik objasniš da je protiv tvojih normi samoubistvo, ubistvo nemoćnog čoveka, da nisi krvnik, i da je samoubistvo pred Bogom prokleto?

Samuraj ponovo zatraži. Očigledno je njega molio, ali Blektorn opet odmahne glavom. *Kinđiru!* Čovek se mahnito ogleda. Odjednom skoči na

noge i zarije glavu duboko u bačvu mokraće i pokuša da se udavi. Jan Roper i Sonk ga odmah izvukoše napola ugušenog. Otimao se.

− Pustite ga − naredi Blektorn. Poslušali su. Pokazao je bačvu za nuždu. Samuraju, ako ovo želiš, napred!

Čovek je bljuvao, ali je razumeo. Pogledao je odvratnu bačvu i znao da nema snage da u njoj dovoljno dugo drži glavu. U očajničkom jadu samuraj se vrati na svoje mesto uza zid.

− Isuse! − promrmlja neko.

Blektorn zagrabi pola šoljice vode iz bačve, ustane ukočenih zglobova, priđe Japancu i ponudi ga. Samuraj je gledao pored šoljice.

Zanima me koliko dugo može izdržati − reče Blektorn.

− Večno − izjavi Jan Roper. − Oni su životinje, a ne ljudi.

− Isuse, koliko će nas još ovde držati? − zapita Ginsel.

− Koliko budu hteli.

− Moraćemo raditi sve što oni žele − reče van Nek. − Moraćemo, ako želimo ostati živi i izaći iz ove rupe paklene. Je li, pilote?

− Da. − Blektorn je zahvalno odmeravao sunčeve senke. − Sad je tačno podne, smena straže.

Spilbergen, Metsuker i Sonk počnu prigovarati, ali on ih psovkama prisili da ustanu, a kad je smena obavljena, zahvalno je legao. Blato beše odvratno, a muve gore nego ikada, ali radost što se može opružiti koliko je dug i širok bila je golema.

Šta su učinili Peterzonu?, zapita se, osećajući kako ga savladava umor. O, Bože, pomozi nam da izađemo odavde! Tako sam uplašen.

Nad njima odjekne bat koraka. Otvore se preklopna vrata. Ugleda sveštenika, a njemu uz bok samuraje.

− Pilote, dođi gore. Dođi gore, sam! − reče on.

6

Sve oči u jami okrenu se ka Blektornu.

− Šta žele od mene?

− Ne znam − ozbiljno će otac Sebastio. − Ali odmah moraš gore.

Blektorn je znao da nema izbora, ali nije ostavljao zaštitnički zid, nastojeći skupiti svu snagu.

− Šta se dogodilo Peterzonu?

Sveštenik mu reče. Blektorn prevede onima koji nisu znali portugalski.

− Smilovao mu se Gospodin − šapne užasnut van Nek u grobnoj tišini.

− Jadnik! Jadnik!

− Žao mi je, nisam mogao ništa učiniti − izusti sveštenik jako žalosno.

− Mislim da nije prepoznao ni mene ni ikog drugog kad su ga stavili u vodu. Izgubio je razum. Dao sam mu odrešenje i molio za njega. Možda će, milošću Božjom… *In nomine patris et filii et spiritus sancti, amen*. − Učini znak krsta nad podrumom. − Sve vas molim da se okanete svog krivoverja i da se vratite veri Božjoj. Pilote, moraš doći gore.

− Ne ostavljaj nas, pilote, za ljubav Božju! − usklikne Krog.

Vink otetura do lestvi i počne se uspinjati.

− Neka uzmu mene, a ne pilota! Mene, a ne njega! Recite mu… − Bespomoćno zastane, a obe noge su mu bili na prečkama. Dugo koplje je bilo nekoliko santimetara od njegovog srca. Pokuša zgrabiti dršku koplja, ali samuraj beše spreman i da Vink nije odskočio, probo bi ga.

Samuraj upre prstom u Blektorna i dade mu znak da se popne. Oštro. No, Blektorn se nije micao. Drugi samuraj gurne u podrum dugu i bodljikavu motku i pokuša izvući Blektorna uvis.

Niko se nije ni pomerio da pomogne Blektornu. Samo samuraj u podrumu. Čvrsto dohvati bodljikavu motku pa nešto oštro reče čoveku iznad njih koji je oklevao. Tad pogleda Blektorna, slegne ramenima i nešto reče.

− Šta je rekao?

− Japansku poslovicu − odvrati sveštenik. − ’Čovekova sudbina je čovekova sudbina, a život je samo jedna iluzija!’…

Blektorn klimne samuraju i priđe lestvama ne osvrćući se. Popne se. Kad se našao na suncu, zažmiri pred tim bolnim blještavilom, kolena mu popuste i stropošta se u pesak.

Omi je stajao s jedne strane, a sveštenik i Mura pored četiri samuraja. Na tren su ih gledali udaljeni seljani pa se okrenuli.

Niko mu nije mogao pomoći!

O, Bože, daj mi snage, molio je Blektorn. Moram se uspraviti na noge i praviti se jakim. Oni jedino to poštuju, snagu i neustrašivost. Molim te, pomozi mi.

Stisne zube, odbije se od zemlje i ustane, lagano se zanoseći.

− Kog vraga ću ti ja, bubuljičavi mali gade? − obrati se direktno Omiju, a onda nastavi svešteniku: − Reci gadu da sam ja *daimjo* u svojoj zemlji…

Kakvo je ovo ponašanje? Reci mu da sa njim nismo zaratili. Reci neka nas pusti ili će biti to gore po njega. Reci mu da sam ja *daimjo,* boga ti! Ja sam naslednik ser Viliema od Miklehavena. Valjda je gad već dugo mrtav. Reci mu!

Otac Sebastio proživeo je groznu noć, ali tokom bdenja osetio je prisutnost Božju i stekao spokoj koji još nikad pre nije iskusio. Sad je znao da može biti Božje oruđe protiv pagana da je zaštićen od pagana i gusarskog lukavstva. Na neki način je znao da je ova noć za njega priprema − raskrsnica.

− Reci mu.

− Gusar tvrdi da je knez u svojoj zemlji − reče sveštenik na japanskom. Sasluša Omijev odgovor. − Omi-san veli da ga nije briga ako si u svojoj zemlji i kralj. Ovde živiš po volji gospodara Jabua. I ti i tvoji ljudi!

− Reci mu da je govno.

− Morao bi paziti da ga ne vređaš. Omi opet progovori.

− Omi-san kaže da će ti dati kupanje. I hranu i piće! Ako se pristojno ponašaš, neće te vratiti u jamu.

− A moji ljudi?

Sveštenik zapita Omija.

− Oni ostaju dole.

− Onda mu reci neka ide u pakao. − Blektorn pođe prema lestvama da se opet spusti. Spreče ga dva samuraja. Iako se s njima borio, lako su ga savladali.

Omi se obrati svešteniku pa svojim ljudima. Puste ga tako naglo da je zamalo pao.

− Omi-san kaže: Ne budeš li pristojan, uzeće još jednog tvog čoveka. Ima mnogo drva i puno vode.

Ako sad popustim, pomisli Blektorn, oni će otkriti kako me mogu savladati i zauvek ću biti u njihovim rukama. No, kao da to ima ikakve veze!? Sad sam u njihovim rukama pa ću na kraju morati da radim ono što žele. Van Nek je imao pravo. Moram nešto preduzeti!

− Šta žele od mene? Šta znači ’biti pristojan’?

− Omi-san kaže, to znači ’slušati’. Učiniti ono šta ti kaže. Ako treba, i da jedeš govno.

− Reci mu neka se tornja u pakao. Reci mu da pišam na njega i na celu njegovu zemlju. I na njegovog *daimjoa!*

− Preporučujem ti da se složiš sa onim…

− Reci mu šta sam rekao, tačno! Boga ti!

− Vrlo dobro, ali znaj da sam te opomenuo, pilote.

Omi sasluša sveštenika. Pobele mu zglobovi prstiju na ruci kojom je stezao mač. Svi su se njegovi nelagodno meškoljili i očima probadali Blektorna.

Tad Omi izda naređenje.

Dva samuraja smesta siđu u jamu i dovedu brodskog malog Kroga. Odvuku ga do kotla i svežu, dok su drugi nosili drva i vodu. Spuste skamenjenog momka u prepun kotao i potpale drva.

Blektorn je gledao kako Krog nešto nečujno izgovara i kako se sav pretvorio u užas. Ovim ljudima život ništa ne znači, pomislio je. Bog ih strpao u pakao, skuvaće Kroga, to je tako sigurno kao što tu stojim u ovoj od Boga zaboravljenoj zemlji.

Nad peskom se zavijuga dim. Kreštali su galebovi oko ribarskih čamaca. Klada ispadne iz ognja, a jedan samuraj je vrati nogom nazad.

− Reci mu neka prestane − reče Blektorn. − Moli ga da prestane.

− Omi-san pita: Pristaješ li da se pristojno ponašaš?

− Da.

− Pita: Hoćeš li slušati sva naređenja?

− Koliko mogu, da.

Omi se opet javi. Otac Sebastio postavi pitanje. Omi klimne.

− Želi da mu lično odgovoriš. Japanski se ’da’ kaže ’haj’. Pita hoćeš li slušati sva njegova naređenja.

− Koliko budem mogao. *Haj!*

Vatra je počela grejati vodu i iz mladićevih usta ote se grozno ječanje. Plameni jezici iz vatre zapaljene među opekama ispod gvozdenog kotla, lizali su po metalu. Još dodaju drva.

− Omi-san kaže da legneš. Smesta! Blektorn posluša.

− Omi-san kaže da te nije lično vređao, pa ni ti nisi imao razloga da vređaš njega. Budući da si varvarin pa još ne znaš bolje običaje, neće te ubiti, ali će te naučiti pristojnosti. Razumeš li?

− Da!

− On želi da direktno njemu odgovaraš.

Dečak otužno vrisne. Vrisak se nastavljao, a tad je Krog izgubio svest. Jedan mu je samuraj držao glavu iznad vode.

Blektorn diže pogled prema Omiju. Zapamti, zapovedi samome sebi,

zapamti da je mladić samo u tvojim rukama. U tvojim su rukama životi čitave tvoje posade. Da, poče se javljati đavolčić u njemu, ali niko ti ne jamči da će gad poštovati dogovor.

− Razumeš li?

− *Haj!*

Vide kako Omi zadiže kimono i vadi penis iz bedrenog poveza. Očekivao je da će mu pišati po licu, ali Omi to nije učinio. Pišao mu je po leđima. Gospode Bože, zakune se Blektorn u sebi, ovaj dan ću zapamtiti, pa će mi Omi nekako negde ispaštati za ovo.

− Omi-san kaže da je nepristojno reći da ćeš na bilo koga pišati. Vrlo ružno! Ružno je i vrlo glupo reći da ćeš na nekoga pišati… kad si nenaoružan. Vrlo je ružno i još gluplje reći da ćeš na nekoga pišati kad si bez oružja, nemoćan i nepripremljen da svoje prijatelje ili porodicu pustiš da poginu…

Blektorn ništa ne reče. Nije skidao pogled sa Omija.

− *Vakarimasu ka?* − Reče Omi.

− Pita: razumeš li?

− *Haj!*

− *Okiro.*

− Kaže da ustaneš.

Blektorn ustade. U glavi mu je lupalo od bola. Oči je upirao u Omija, a Omi se zapilji u njega.

− Poći ćeš sa Murom i slušati njegova naređenja. Blektorn ništa ne odgovori.

− *Vakarimasu ka?* − resko će Omi.

− *Haj!* − Blektorn je odmeravao razmak između sebe i Omija. Već je osećao kako ga hvata za vrat i po licu. Molio je da bude dovoljno brz i snažan da Omiju iskopa oči pre nego što ih razdvoje. − A mladić? − zapitao je.

Sveštenik je mucajući govorio Omiju. Omi pogleda kotao. Voda tek što se smlačila. Momak se onesvestio, ali nije bio povređen.

− Izvucite ga odande! − naredi. − Dajte mu lekara ako zatreba.

Njegovi ga poslušaju. Blektorn priđe momku i oslušne mu srce.

Omi dade svešteniku znak.

− Reci vođi da danas i momak može ostati izvan jame. Ako vođa i momak budu pristojni, *možda* sutra iz jame izvučemo još jednog varvarina. Pa drugog… Možda! Ili nekoliko, možda! Zavisi od ponašanja izvučenih! Ali ti… − zagleda se ravno u Blektorna. − Ti si odgovoran za najmanje narušavanje

bilo kog propisa ili naređenja. Razumeš li?

Kad je to sveštenik preveo, Omi začu kako varvarin kaže ’da’ i vide kako mu iz očiju nestaje deo onog gneva od koga mu se ledila krv. No, mržnja je ostala. Kako je glupo, pomisli Omi, i kako naivno, biti tako otvoren. Šta bi on učinio da sam produžio igru i pravio se da povlačim svoje obećanje ili ono što sam tobože obećao?

− Svešteniče, kako se on ono zvaše? Reci polako!

Čuo je kako sveštenik nekoliko puta izgovara ime, ali i dalje mu je zvučalo sasvim nerazumljivo.

− Možeš li ga ti izgovoriti? − zapitao je jednog svog čoveka.

− Ne, Omi-sane.

− Svešteniče, reci mu da će se ubuduće zvati ’Anđin’, što znači pilot, *neh?* Kad zasluži, zvaćemo ga Anđin-san. Objasni mu da u našem jeziku nema zvukova da izgovorimo njegovo pravo ime. − Omi suvo doda: − Utuvi mu u glavu da ovo nije uvreda. Zbogom, Anđin, zasad!

Svi mu se naklone. Uljudno je uzvratio pozdrav pa se udaljio. Kad je dobro odmakao od trga i uverio se da ga niko ne gleda, priuštio je sebi širok osmeh. Tako je brzo ukrotio njihovog vođu! Odmah je shvatio kako da zavlada njime i njima!

Što su čudni ovi varvari, pomisli on. Eeee, što pre Anđin nauči naš jezik, tim bolje. Tada ćemo znati kako da jednom zauvek razbijemo hrišćanske varvare!

− Zašto mu nisi pišao u lice? − zapita Jabu.

− Prvo sam hteo, gospodaru, ali pilot je još neukroćena zver, jako opasna. Da mu to učinim po licu… No, kod nas je najveća uvreda dirati čoveka u lice, *neh?* Zato sam smatrao da bih ga toliko uvredio da bi on izgubio kontrolu nad sobom. Zato sam mu pišao po leđima i mislim da će to biti dovoljno.

Sedeli su na svilenim jastucima na verandi njegove kuće. Omijeva mati posluživala im je ’ča’ uz svu ceremoniju koju je mogla pružiti, a u mladosti je primila dobro obrazovanje. Sa naklonom je ponudila Jabuu šoljicu. Naklonio se pa je uljudno pružio Omiju koji je, naravno, odbio, uz još dublji naklon. Onda Jabu prihvati i srkne s užitkom, osećajući se upotpunjenim.

− Jako si me zadivio, Omi-sane − reče. − Tvoje umovanje je izuzetno. Izvrsno si pripremio i vodio čitav ovaj posao!

− Previše ste ljubazni, gospodaru. Moji napori mogli su biti mnogo bolji, mnogo bolji.

− Gde si toliko naučio o varvarskom načinu mišljenja.

− U četrnaestoj godini imao sam godinu dana učitelja, sveštenika Đira. Nekad je bio hrišćanski sveštenik, u stvari učio je za sveštenika, ali je srećom uvideo greške svoje gluposti. Uvek se sećam jedne stvari koju mi je rekao. Kazao mi je da je hrišćanska vera ranjiva zato jer nas uči da je njihovo glavno božanstvo, Isus, govorio da se svi ljudi moraju ’voleti’. Ništa nije učio o časti ni o dužnosti, nego samo o ljubavi. A i to da je život svetinja. ’Ne ubi’, *neh?* I druge gluposti! Ovi novi varvari takođe tvrde da su hrišćani, iako sveštenik to poriče, pa sam mislio, možda su oni samo druga sekta pa je to razlog njihovog neprijateljstva, kao što se uzajamno mrze neke budističke sekte. Smatrao sam, ako oni ’jedan drugoga vole’, možda možemo vođu ukrotiti time da oduzmemo život, ili samo zapretimo životu, jednom od njegovih ljudi.

Omi je znao da je ovaj razgovor opasan zbog smrti na mukama, te sramne smrti. Oseti kako majčina nema opomena premošćuje prostor među njima.

− Da li biste li još čaja, Jabu-sama? − zapita mati.

− Hvala − reče Jabu. − Jako je, jako dobar.

− Hvala, gospodara. Omi-sane, je li varvarin zauvek ukroćen? − zapita mati skrećući sa teme. − Možda bi našem gospodaru trebao reći smatraš li da je to privremeno ili stalno.

Omi je oklevao.

− Privremeno, ali mislim da bi on trebao što pre naučiti naš jezik. Za vas je to jako važno, gospodaru! Verovatno ćete morati uništiti jednog ili dvojicu njih da njega i ostale zadržite u vlasti, no dotad će on naučiti kako da se pristojno ponaša. A kad budete mogli govoriti ravno s njim, Jabu-sama, možete iskoristiti njegovo znanje. Ako je istina ono što tvrdi sveštenik, da je deset hiljada *rija* pilotirao brod, onda je on sigurno više nego samo… malko pametan!

− Ti si više nego samo ’malko pametan’! − nasmeja se Jabu. − Zadužujem te za životinje. Omi-san, krotitelj ljudi!

Omi se s njim smejao.

− Trudiću se, gospodaru.

− Povećavam tvoje leno od pet stotina kokua na tri hiljade. Imaš vlast na dvadeset *rija* ukrug! − *Ri* beše mera za dužinu, otprilike milja. − Kao dalji znak svoje sklonosti ja ću ti, čim se vratim u Edo, poslati dva konja, dvadeset svilenih kimona, oklop, dva mača i dovoljno oružja da opremiš još stotinu samuraja. Kad dođe rat, odmah da si u mom ličnom štabu kao *hatamoto.* − Jabu je bio širokogrud: hatamoto je bio poseban lični pratilac *daimjov,* imao je u svako doba pravo pristupa gospodara, a u gospodarevom prisustvu smeo je nositi mačeve. Bio je očaran Omijem i osećao se odmornim, štaviše,

preporođenim. Odlično je spavao. Kad se probudio, bio je sam, što je mogao i očekivati, jer ni od devojke, a ni od dečaka nije zatražio da ostanu. Popio je malo čaja i pojeo kašu. Onda kupanje i Suvova masaža.

Ovo je bilo divno iskustvo. Nikad se nisam osećao tako blizak prirodi, drveću, planinama i zemlji, neprocenjivoj žalosti života i njegovoj prolaznosti. Krici su bili kruna svega.

− Omi-sane, u mom vrtu u Mišimi je kamen koji bih želeo da od mene primiš, u znak sećanja na ovaj događaj, ovu prekrasnu noć i našu dobra sreću. Poslaću ti ga sa ostalim stvarima − reče. − Kamen je sa Kjušua. Zove se ’Kamen čekanja’, jer sam ga našao kad smo čekali da gospodar Taiko naredi juriš. Bilo je to… o, pre petnaest godina. Bio sam u njegovoj vojsci koja je porazila buntovnike i pokorila ostrvo.

− Ukazujete mi veliku čast.

− Zašto ga ne staviš ovde u svoj vrt pa ga prekrstiš? Zašto ga ne bi nazvao ’Kamen varvarskog mira’, u čast ove noći i beskonačnog očekivanja mira?

− Možda će mi biti dopušteno da ga nazovem ’Kamen sreće’ da mene i moje potomke podseća na časti koje ste mi ukazali, striče?

− Ne! Bolje ga jednostavno nazovi ’Varvarin očekuje’! Da, to mi se sviđa. To nas još više povezuje… njega i mene. Čekao je, kao i ja. Ja sam živ, a on mrtav. − Jabu se zamišljeno zagleda u vrt. − Dobro! ’Varvarin očekuje’! To mi se sviđa! Na jednoj strani stene su čudne mrlje što me podsećaju na suze, i plave žilice izmešane s crvenkastim kvarcom koje me sećaju na put, na prolaznost mesta! − Jabu uzdahne, uživao je u seti. Tad nastavi: − Dobro je da čovek usadi kamen i da mu nadene ime. Dugo je trebalo da varvarin umre, *neh?* Možda će se ponovo roditi kao Japanac, kao nagrada za svoje muke. Zar to ne bi bilo divno? Onda će možda jednoga dana njegovi potomci videti njegov kamen i biće zadovoljni.

Omi mu najiskrenije zahvali i izjavi da ne zaslužuje toliku darežljivost. Jabu je znao da je ta darežljivost više nego zaslužena. Lako mu je mogao dati i više, ali se setio stare izreke da feud uvek može povećati, ali ako feud smanjiš, dobiješ neprijatelja. I izdajicu.

− Oku-san! − reče ženi, udeljujući joj naslov ’dična majka’. − Moj brat je morao i pre reći o velikim vrlinama svog najmlađeg sina. Danas bi položaj Omi-sana bio mnogo viši. Moj brat je previše povučen, previše nesmotren.

− Moj muž je previše obazriv prema vama, gospodaru moj, pa vas ne želi opterećivati − odvrati ona, svesna prikrivenog prigovora. − Sretna sam što se mom sinu ukazala prilika da vam služi i da vas je zadovoljio. Moj sin učinio je samo svoju dužnost, *neh?* Dužnost je svih nas − i Mizuno-sana − da služimo.

Topot konja dođe uz obronak. Kroz vrt dojaše Jabuov glavni savetnik Iguraši.

− Sve je spremno, gospodaru. Ako želite brzo natrag u Edo, morali bismo sad otići.

− Dobro! Omi-sane, pođi sa svojim ljudima u konvoj i pomozi Iguraši-sanu da ga sretno sprovede u zamak. − Jabu vide kako se senka nadvila nad Omiievo lice? − Šta?

− Samo sam razmišljao o varvarima.

− Njima ostavi nekoliko stražara. U poređenju s konvojem oni nisu važni. S njima radi šta god hoćeš. Strpaj ih opet u jamu, čini šta želiš. Kada, i ako, iz njih izvučeš nešto korisno, javi mi.

Da, gospodaru − odvrati Omi. − Muri ostavljam deset samuraja i tačno određena uputstva. U ovih pet-šest dana neće im se dogoditi nikakvo zlo. Šta želite da učinimo sa brodom?

− Ostavi ga ovde na sigurnom. Jasno, za njega si ti odgovoran. Zukimoto je poslao pisma trgovcu u Nagasakiju i ponudio brod Portugalcima na otkup. Portugalci mogu doći po brod!

Omi je oklevao.

− Možda biste trebali zadržati brod, gospodaru, a varvare nagovoriti neka nauče naše ljude kako da upravljaju brodom.

− A šta će mi varvarski brodovi? − prezrivo se nasmeje Jabu. − Zar ću postati prljavi trgovac?

− Naravno, nećete, gospodaru − užurbano će Omi. − Samo sam mislio da bi Zukimoto mogao upotrebiti takav brod.

− A šta će mi trgovački brod?

− Sveštenik reče da je ovo ratni brod, gospodaru. Činilo se kao da ga se plaši. Kad počne rat, ratni brod bi mogao…

− Naš rat vojevaćemo na kopnu. More je za trgovce, a svi oni su prljavi lihvari. I za gusare i ribare! − Jabu ustade pa se niz stepenice uputi prema vrtnim vratima gde je samuraj držao njegovog konja na uzdi. Zastade i upilji pogled prema pučini. Kolena mu klecnuše.

Omi pogleda u istom smeru.

Iza rta pojavila se lađa, velika galija sa mnoštvom vesala, najbrži japanski priobalni brod, zato što nije zavisio ni od vetra ni od plime. Zastava na glavnom jarbolu nosila je Toranagin grb.

7

Toda Hiro-macu, vrhovni gospodar provincija Sagami i Kozuke, najpoverljiviji Toranagin general i savetnik, vrhovni zapovednik svih njegovih armija, zakorači sam niz mostić na pristanište. Beše visok za Japanca, nešto ispod metar osamdeset, čovek-bik teškog podvaljka, koji je lako nosio svojih šezdeset sedam godina. Njegov vojnički kimono je bio od smeđe svile. Bez ikakvog ukrasa osim pet malih Toranaginih grbova: tri isprepletene klice bambusa. Imao je uglačan oklop na grudima i čelične štitnike za ruke. Za pojasom samo kratak mač. Onaj drugi mač, ubojiti, nosio je opušteno u ruci, spreman da ga odmah isuče i da odmah ubija, kako bi zaštitio svog feudalnog gospodara. Beše mu to običaj još od petnaeste godine života.

Niko, pa ni Taiko, nije uspeo da ga promeni.

Pre godinu dana, kad je Taiko umro, Hiro-macu je postao Toranagin vazal. Toranaga muje dao Sagami i Kozuke, dve od svojih osam pokrajina, da njima upravlja, pet stotina hiljada kokua godišnje, i slobodu da obavlja svoje običaje. Hiro-macu je bio jako vešt ubijanju.

Sad su se svi meštani, muškarci, žene i deca, poređali uz obalu i klečali spuštene glave, a samuraji su u urednim strogim redovima stajali pred njima, na čelu sa Jabuom i njegovim savetnicima.

Da je Jabu bio žensko ili slabić, znao je da bi se rukama busao u prsa, cvilio i čupao kose. Ovo je bila prevelika slučajnost! Naime, to što je čuveni Toda Hiro-macu na današnji dan ovde, značilo je da je Jabu izdan. Ili ga je u Edu izdao neki član njegovog domaćinstva, ili su ga ovde u Anđiru izdali Omi, neko od Omijevih ljudi ili neki seljanin. Uhvaćen je u neposlušnosti. Neprijatelj je iskoristio njegovo zanimanje za brod.

Klekne i nakloni se, a za njim svi njegovi samuraji. Proklinjao je brod i sve koji su na njemu plovili.

− Ah, Jabu-sama −raču glas Hiro-Macua i vide da kleči na rogozini koju su mu prostrli, i da uzvraća njegov naklon. No, naklon nije bio dovoljno dubok, a Hiro-macu nije čekao da mu se ponovo nakloni, pa mu niko nije morao reći da se nalazi u velikoj opasnosti. General opet sede na pete. Iza leđa su ga zvali ’Čelična pesnica’. Samo su Toranaga i jedan od njegovih tri savetnika uživali povlasticu da viju Toranaginu zastavu. Zašto je tako važnog generala poslao da me ulovi izvan Eda?

− Ukazujete mi čast dolaskom u moje siromašno selo, Hiro-macu-sama! − reče.

− Gospodar mi je naredio da dođem ovamo. − Hiro-macu beše poznat po

svojoj otvorenosti. Nije znao za podmuklost ni lukavstvo, ali je uživao izuzetno poverenje svog feudalnog gospodara.

− Počašćen sam i jako zadovoljan − reče Jabu. − Požurio sam ovamo iz Eda zbog varvarskog broda.

− Gospodar Toranaga pozvao je sve prijateljske *daimjoe* da u Edu sačekaju njegov povratak iz Osake.

− Kako je naš gospodar? Nadam se da je sve dobro.

− Što pre bude gospodar Toranaga na sigurnom u svom zamku u Edu, tim bolje. Što pre izbije sukob s Išidom i mi povedemo svoje vojske, presečemo odstupnicu u zamak Osake i spalimo ga do temelja, to bolje! − Starčevi obrazi pocrvene dok se pojačavala njegova briga za Toranagu. Nije mu bilo drago što je odvojen od njega. Taiko je sagradio zamak Osake da bude neuništiv. Bio je najveći u carstvu, sa spletom utvrđenja i jaraka, manjih dvoraca, kula i mostova, a unutar zidina zamka bilo je mesta za osamdeset hiljada vojnika. A oko zidina i velike tvrđave bile su i druge vojske, podjednako obučene i isto tako dobro naoružane, a sve same fanatične pristalice naslednika Jaemona.

− Deset puta sam mu govorio da je lud što se daje Išidu u ruke. Lud!

− Gospodar Toranaga je morao otići, *neh?* Nije imao izbora. − Taiko je naredio da se Regentsko veće, koje je vladalo u Jaemonovo ime, mora sastajati barem deset dana dvaput godišnje i to uvek u kuli zamka Osake, s tim da unutar zidina smeju dovesti najviše pet stotina pratilaca. I svi ostali *daimjoi* bili su prisiljeni da sa porodicom dvaput godišnje posete zamak i da pokažu poštovanje nasledniku. Tako su svake godine svi bili pod nadzorom, a deo godine svi su bili bezopasni. − Sastanak je bio utanačen, *neh?* Da nije pošao bila bi to izdaja, *neh?*

− Izdaja prema kome? − Hiro-macu još više pocrvene. − Išido pokušava osamiti našeg gospodara. Čuj, da je Išido u mojim rukama, kao što je gospodar Toranaga u njegovim, ni trena ne bih oklevao, bez obzira na rizike. Išidova glava odavno bi pala s ramena, a njegov duh iščekivao bi novo rođenje − General je i nesvesno uvijao trošne korice mača koji je držao u levoj ruci. Desnica, kvrgava i žuljevita, spremno je počivala u krilu. Proučavao je Erazmoa. − Gde su topovi?

− Naredio sam da ih iznesu na obalu. Za svaki slučaj. Hoće li Toranaga-sama sklopiti novu nagodbu s Išidom?

− Kad sam otišao iz Osake, sve beše mirno. Veće je trebalo da se sastane do tri dana.

− Hoće li sukob postati otvoren?

− Ja bih želeo da postane otvoren. A moj gospodar? Ako želi sklopiti pogodbu, sklopiće je. − Hiro-macu se zagleda ponovo u Jabua. − Svim saveznicima *daimjoima* naredio je da ga čekaju u Edu, sve dok se ne vrati. Ovo nije Edo.

− Da! Smatrao sam da je brod toliko važan za našu stvar, da sam mislio kako odmah moram da ga pregledam.

− Nije bilo potrebe, Jabu-sane. Morao bi imati više poverenja. Ništa se ne događa bez znanja našega gospodara. Poslao bi on nekog da pregleda brod. Slučajno je poslao mene. Koliko si već ovde?

− Jedan dan i jednu noć.

− Znači da si iz Eda putovao dva dana?

− Da.

− Došli ste veoma brzo. Moram vam čestitati!

Da dobije na vremenu, Jabu počne pričati Hiro-macuu o svom ubrzanom maršu. No, važnije stvari vrzmale su mu se po glavi. Ko ga je odao? Kako to da je Toranaga dobio vest o brodu isto tako brzo kao on? I ko je Toranagi rekao da je otišao? Kako da se sad izvuče i kako da se drži pred Hiro-macuom?

Hiro-macu ga je saslušao, a onda zajedljivo kazao:

− Gospodar Toranaga zaplenio je brod i sve što je na njemu.

Obalu zapljusne zapanjen muk. Ovo beše Izu, Jabuov feud, i Toranaga ovde nije imao nikakvih prava, a ni Hiro-macu nije imao pravo da mu išta zapoveda. Jabuova ruka čvršće stegne mač.

Hiro-macu je čekao s večnim spokojstvom. Postupao je tačno po Toranaginoj naredbi i sad je bio odlučan. Neumoljivo! Ubiti ili biti ubijen.

I Jabu je znao da sad mora odlučiti. Više nije smeo čekati. Ako odbije predati brod, moraće ubiti Hiro-macua, ’Čeličnu pesnicu’, jer Hiro-macu, ’Čelična Pesnica’, ne bi otišao bez broda. Na galiji vezanoj uz obalu bilo je dve stotine Probranih samuraja. I oni bi morali poginuti. Mogao bi ih pozvati na kopno i prevariti, a za nekoliko sati u Anđiru bi lako skupio dovoljno samuraja da ih sve nadjačaju, jer bio je majstor postavljanja zaseda. No, Toranagu bi to prisililo da pošalje vojsku protiv Izua. Progutao bi me, pomisli, osim ako mi Išido ne priskoči u pomoć. A zašto bi te Išido spasao kad je tvoj neprijatelj Ikava Đikkju Išidov rođak i želi Izu za sebe? Ubistvo Hiro-macua otvorilo bi neprijateljstva, jer Toranagu bi čast obavezivala da krene protiv mene, to bi navelo Išida na potez, a Izu bi postao pravo bojište.

A moje muskete? Moje lepe muskete i moj lepi plan? Zauvek ću izgubiti

svoju besmrtnu priliku ako budem morao da ih predam Toranagi.

Ruka mu beše na Murasaminu maču, a u desnici je osećao krv i neodoljivu potrebu da počne. Smesta je odbacio mogućnost da prećuti za muskete. Ako je stigla vest o brodu, sigurno se zna i brodski teret. No, kako je Toranaga tako brzo primio vest? Golub-pismonoša! To je jedini odgovor! Iz Eda ili odavde? Ko ovde ima golubove pismonoše? Zašto ja nemam takvu službu? Zukimoto je za to kriv! Morao je na to misliti, *neh?*

Odluči! Rat ili mir?

Jabu prozva zlovolju Bude, svih *kamija*, svih bogova koji su ikad postojali ili ih tek moraju izmisliti, na čoveka ili na ljude koji su ga izdali, na njihove roditelje i na njihove potomke do u desethiljadito koleno. Tad malko popusti.

− Gospodar Toranaga ne može brod zapleniti jer mu je to već moj dar. U tom smislu izdiktirao sam pismo, je li, Zukimoto?

− Da, gospodaru.

− Jasno, ako gospodar Toranaga želi da brod smatra zaplenjenim, može, ali bio mu je namenjen kao dar. − Jabu se veselio što mu glas zvuči prirodno. − Biće zadovoljan plenom.

− Hvala u ime moga gospodara. − Hiro-macu se opet divio Toranaginoj dalekovidosti. Toranaga je prorekao da će biti ovako, bez borbe. ’Ne verujem’ rekao je Hiro-macu. ’Nijedan *daimjo* ne bi otrpeo takvo zadiranje u njegova prava. Jabu ne bi. Ja svakako ne bih! Pa ni vama ne bih to dopustio, gospodaru!’ − ’Ali ti bi poslušao naredbe i obavestio bi me o brodu. Jabua moramo smotati, *neh?* Potrebna mi je njegova žestina i lukavstvo, on mi onesposobljava Ikavu Đikkjua i čuva moj bok!’

Ovde na obali, pod jakim suncem, Hiro-macu prisili sebe da se uljudno nakloni, mrzeći svoju dvoličnost.

− Gospodara Toranagu očaraće tvoja darežljivost. Jabu ga pažljivo pogleda.

− Ovo nije portugalski brod.

− Da. Tako smo čuli.

− To je gusarski brod. − Vide da general sužava oči.

− A?

Dok mu je govorio ono što je čuo od sveštenika, Jabu pomisli: ako je tebi ovo novost kao što je bila meni, zar to ne znači da je Toranaga primio vesti iz istog izvora kao i ja? No, ako znaš šta je na brodu, znači da je uhoda Omi, neki samuraj ili seljanin.

− Ima mnogo sukna. Nešto blaga. Muskete, barut i naboji. Hiro-macu je oklevao. Tada zapita:

− Jesu li te tkanine kineska svila?

− Nisu, Hiro-macu-sane! − reče upotrebivši ’san’. Bili su ravnopravni *daimjoi*. Sad, kad je velikodušno ’poklonio’ brod, osećao se dovoljno sigurnim da upotrebi manje pokoran izraz. Razveselio se videći da je starac to primetio. Ja sam *daimjo* na Izuu, tako mi sunca, meseca i zvezda!

− Vrlo je neobična, debela teška tkanina, za nas sasvim beskorisna − reče.

− Sve što je bilo vredno da se spase preneto je na obalu.

− Dobro. Molim da sve prebacite na moj brod.

− Šta? − Jabuova utroba samo što nije prsla.

− Sve! I to odmah.

− Sada?

− Da. Jako žalim, ali sigurno ćeš razumeti da želim što pre da se vratim u Osaku.

− Da, ali… ali hoće li za sve biti mesta?

− Topove vratite na varvarski brod i zapečatite ga. Za tri dana doći će čamci koji će ih otegliti u Edo. Što se tiče musketa, baruta i naboja, imamo…

− Hiro-macu umukne izbegavajući zamku koja mu je − kao što je odjednom shvatio − bila postavljena.

’Na galiji ima taman mesta za pet stotina musketa! ’ kazao mu je Toranaga. ’I sav barut i dvadeset hiljada srebrnjaka! Topove ostavi na palubi broda, a tkanine u spremištima. Neka Jabu priča a ti mu naređuj, ne daj mu vremena za razmišljanje. Nemoj se na njega srditi niti biti nestrpljiv. Potreban mi je, ali želim te muskete i brod. Pazi da te ne pokuša povući za jezik pa da otkrije da tačno znaš kakav je teret, jer ne sme raskrinkati našeg uhodu.’

Hiro-macu je proklinjao svoju nesposobnost da odigra te neophodne igre.

− Što se tiče potrebnog prostora − odsečno će on − možda bi mi ti trebao reći. A u čemu se zapravo sastoji teret? Koliko musketa i naboja, i tako dalje? I je li dragocen metal u polugama ili novcu, da li je srebro ili zlato?

− Zukimoto!

− Da, Jabu-sama?

− Daj popis sadržaja broda! − Kasnije ću te obraditi, pomisli Jabu.

Zukimoto otrča.

− Sigurno ste umorni, Hiro-macu-sane. Možda želite ’ča’? Sve pogodnosti su vam dostupne. Kupatila su neprilična, ali možda ćeš se u jednom malko osvežiti.

− Hvala. Vrlo si pažljiv. ’Ča’ i kupanje dobro će mi doći! Kasnije! Najpre

reci sve što se dogodilo otkako je brod ovamo stigao.

Jabu mu iznese činjenice ispustivši deo o kurtizani i dečaku, što je bilo nevažno. Po Jabuovoj naredbi Omi ispriča svoj izveštaj osim svog privatnog razgovora sa Jabuom. A Mura reče svoje, osim ono o erekciji Anđin-sana, što bi, smatrao je Mura, ma kako zanimljivo, moglo uvrediti Hiro-macua, kome je u ovim godinama verovatno retka i slaba.

Hiro-macu pogleda trag dima koji se još dizao sa lomače.

− Koliko je gusara ostalo?

− Deset, gospodaru, uključivši vođu − reče Omi.

− Gde je sada vođa?

− U Murinoj kući.

− Šta je učinio? Šta je učinio kao prvo kad je izašao iz jame?

− Pošao je pravo u kupatilo, gospodaru − brzo će Mura.

− Sada spava, gospodaru, kao mrtav.

− Ovaj put ga niste morali silom uneti?

− Ne, gospodaru.

− Izgleda da on brzo uči. − Hiro-macu se osvrnu na Omija.

− Misliš da ih možemo naučiti pristojnosti?

− Ne. Nije sigurno, Hiro-macu-sama.

− Bi li ti mogao sprati s leđa neprijateljevu mokraću?

− Ne, gospodaru!

− Ne bih ni ja. Nikada! Varvari su jako čudni. − Hiro-macu se opet vrati brodu. − Ko će nadgledati ukrcavanje?

− Moj sinovac Omi-san.

− Dobro. Omi-sane, želim otići pre sutona. Moj kapetan će ti pomoći da budeš veoma brz. Dok traju tri štapića. − Vreme se izražavalo vremenom potrebnim da običan štapić tamjana izgori, otprilike jedan sat za jedan štapić.

− Da, gospodaru.

− Zašto ne dođeš sa mnom u Osaku, Jabu-sane? − zapita Hiro-macu kao da mu je to odjednom palo na pamet. − Gospodar Toranaga će se jako radovati da iz tvojih ruku primi sve ove darove. Lično! Molim, ima dovoljno mesta. − Kad se Jabu počeo protiviti, dopustio mu je da to neko vreme nastavi, kao što mu je naredio Toranaga, a onda reče, kao što mu je Toranaga naredio: − Insistiram! Insistiram pritom u ime gospodara Toranage. Tvoja darežljivost mora biti nagrađena.

Mojom glavom i posedima?, gorko se pitao Jabu, znajući da mu sad preostaje jedino to da zahvalno pristane.

− Hvala. Biću počašćen!

− Dobro. Onda, sve je rešeno − reče ’Čelična pesnica’ sa očiglednim olakšanjem. − A sad ’ča’. I kupanje!

Jabu ga uljudno povede uzbrdo prema Omijevoj kući. Starca operu i ostružu, a onda je zahvalno ležao u pari i vrelini. Kasnije se sasvim obnovio pod Suvovim rukama. Sam je skromno pojeo malo pirinča, sirovu ribu i kiselo povrće. Srkao ’ča’ iz dobrog porcelana. Kratko zaspao bez snova.

Posle tri štapića klizne *šođi*. Lični telohranitelj znao je da u prostoriju ne sme ući bez poziva. Hiro-macu je već bio budan, a mač napola isukan i spreman.

− Napolju čeka Jabu-sama, gospodaru. Kaže da je brod natovaren.

− Dobro.

Hiro-macu ode na verandu pa se olakša u kantu.

− Tvoji ljudi veoma su sposobni, Jabu-sane.

− Vaši su im pomogli, Hiro-macu-sane. Više su nego sposobni!

Da, i tako mi sunca, moraju biti, pomisli Hiro-macu, a onda raspoloženo reče:

− Nema do dobrog pišanja iz punog mehura, sve dok nakon mlaza ostane dovoljno snage. *Neh?* Opet se čovek oseti mlad. U mojim godinama moram se osećati mladim. − Udobno namesti slabinski povez, očekujući da će Jabu nešto uljudno reći u znak povlađivanja, ali ništa od toga. Počne se dizati njegov bes, ali ga je suzbio. − Neka gusarskog vođu dovedu na moj brod.

− Šta?

− Bio si jako darežljiv kad si poklonio brod sa svim što je na njemu. Na brodu je i posada. Zato gusarskog vođu vodim u Osaku. Gospodar Toranaga želi da ga vidi. Naravno, s ostalima radi šta ti je volja. No, molim da za vreme svog odsustva osiguraš da tvoji ljudi shvate da su varvari vlasništvo moga gospodara, pa neka sva devetorica budu dobra zdravlja, živi i ovde kad mu zatrebaju.

Jabu požuri na pristanište gde će sigurno biti Omi.

Kad je ostavio Hiro-macua u kupatilu, uzvere se stazom što je krivudala uz groblje. Tu se kratko naklonio lomači pa produži, uz terasasta pirinčana polja i voćnjake dok naposletku ne stiže na malu zaravan iznad sela. Sićušni hram za *kami* čuvao je ovo nežno mesto. Drevno stablo širilo je hladovinu i mir. Ovamo je pošao da smiri gnev i da razmišlja. Nije se usuđivao prići brodu, ni

Omiju, ni njegovim ljudima, jer je znao da bi većini njih, ako ne i svima, naredio da počine *sepuku*, što bi bila šteta, a poklao bi celo selo, što bi bilo glupo, jer samo su seljaci lovili ribu i uzgajali pirinač i time stvarali bogatstvo samuraju.

Dok je sedeo i sam se penio, nastojeći da razbistri mozak, sunce zađe i otera morsku izmaglicu. Oblaci koji su zaklanjali daleke planine na zapadu, na tren se raziđu i on ugleda lepotu snegom pokrivenih vrhova. Taj ga vidik smiri i poče da se opušta, poče misliti i kovati planove.

Uputi svoje uhode da nađu uhodu, reče samom sebi. Ništa što je Hiro-macu rekao nije ukazivalo na to dolazi li izdaja odavde ili iz Eda. U Osaki imaš uticajne prijatelje, među njima i Išida. Možda neko od njih može nanjušiti neprijatelja. No, odmah pošalji glasnika ženi ukoliko je doušnik tamo. A Omi? Da ga zadužim da ovde nađe doušnika? Da li je on špijun? To nije verovatno, ali nije nemoguće. Više je nego verovatno da je izdaja počela u Edu. Moram stvar razmotriti vremenski! Da je Toranaga dobio u Osaki vest o brodu čim je brod stigao, Hiro-macu bi pre stigao ovamo. Imaš uhode u Edu. Neka dokažu koliko vrede.

A varvari? Sad su oni tvoja jedina dobit od broda. Kako ih možeš iskoristiti? Čekaj, pa zar ti Omi nije dao odgovor? Možeš iskoristiti njihovo znanje o moru i brodovima pa to sa Toranagom trampiti za muskete. *Neh?*

Još jedna mogućnost! Sasvim postani Toranagin vazal. Odaj mu svoj plan. Zamoli ga da ti dopusti da stvoriš musketarski puk, u njegovu slavu! *No, vazal nikad ne može od svoga gospodara očekivati da ga za usluge nagradi, čak ni da ih uzme u obzir. Služba je dužnost, dužnost je samuraj, samuraj je besmrtnost.* Bio bi to najbolji način, kudikamo najbolji, pomisli Jabu. Mogu li zaista biti njegov vazal? Ili Išidov?

Ne, to je nezamislivo. Saveznik da, vazal ne.

Dobro, tako su mi varvari na kraju krajeva ipak dobitak. Omi opet ima pravo.

Osećao se sabranijim, a onda, kad je isteklo vreme, a glasnik mu doneo vest da je brod ukrcan, otišao je Hiro-macuu i ustanovio da je izgubio i varvare.

Kipio je od besa kad je došao na pristanište.

− Omi-sane!

− Da, Jabu-sama?

− Dovedi ovamo varvarskog vođu. Odvešću ga u Osaku. Što se ostalih tiče, pobrini se da im bude dobro dok mene nema. Želim da budu čili i da se pristojno ponašaju. Koristi se jamom ako zatreba.

Otkako je stigla galija, Omijev um bio je uznemiren, pun straha za Jabuovu sigurnost.

− Dopustite da pođem s vama, gospodaru! Možda vam mogu pomoći.

− Ne, sad želim da pripaziš na varvare.

− Molim vas! Možda bih vam se na neki neznatan način mogao odužiti na dobroti.

− Nije potrebno − reče Jabu ljubaznije nego što je želeo. Seti se da je Omiju povećao prihod na tri hiljade kokua i da mu je proširio leno, a sve to zbog zlata i musketa, koji su sada nestali. No, vide da se mladić ozbiljno brine, a to ga i spontano ispuni toplinom. S ovakvim vazalima osvojiću celo carstvo, reče samom sebi. Omi će voditi jednu jedinicu kad mi vrate moje muskete! − Kad dođe rat… no, onda ću za tebe, Omi-sane, imati vrlo važnu dužnost. A sad dovedi varvarina.

Omi povede četiri stražara. I Muru kao tumača.

* * *

Blektorna trgnu iz sna. Prošao je minut dok mu se razbistrila glava. Kad se digla magla, Omi je piljio u njega.

Jedan samuraj povukao je s njega jorgan, drugi ga je drmao da se probudi, a preostala dvojica su nosili tanke bambusove štapove koji nisu nagoveštavali nikakvo dobro. Mura je držao kratak kolut konopca, kleknuo i naklonio se.

− *Konniči* va (Dobar dan).

− *Konniči va.* − Blektorn se dovuče na kolena, pa iako je bio go, nakloni se s istom uljudnošću.

To je puka uljudnost, pomisli Blektorn. To je njihov običaj i naklon u znak pristojnosti, pa nije sramota. A na golotinju se ne osvrću, i to je njihov običaj, pa ni golotinja nije sramota.

− Anđin? Molim, obući se − reče Mura.

Anđin? Ah, sad se sećam. Sveštenik je rekao da oni ne mogu izgovoriti moje ime, pa su mi nadenuli nadimak ’Anđin’, što znači pilot, a to nije uvreda. I zvaće me ’Anđin-san’ (gospodin pilot), kad zaslužim.

Ne gledaj Omija, opomene samoga sebe. Još ne. Nemoj se sećati seoskog trga, Omija, Kroga i Peterzona. Sve u svoje vreme. To ćeš učiniti. Na to si se zakleo Bogu! Sve u svoje vreme! Osveta će biti moja, tako mi gospodina Boga.

Blektorn vide da mu je odeća opet oprana i zahvali onom ko se za to pobrinuo. U kupatilu se iskobeljao iz svoje odeće kao da je gubava. Zamolio ih je da mu triput ostružu leđa. Tvrdim sunđerom i plavim kamenom, pa ipak su

ga još pekla od mokraće.

Skrene pogled s Mure i pogleda Omija. Osećao je nekako čudno zadovoljstvo usled saznanja da mu je neprijatelj živ i u blizini.

Nakloni se kao što je video da se klanjaju ravnopravni Japanci i u tom stavu ostane.

− *Konniči va, Omi-san!* − reče. Nije sramota govoriti njihov jezik, nije sramota reći ’dobar dan’ i nakloniti se prvi, kao što je njihov običaj.

Omi mu uzvrati naklon.

Blektorn ustanovi da naklon nije sasvim jednak, ali zasad dovoljan.

− *Konniči va, Anđin* − reče Omi. Glas je bio uljudan, ali ne dovoljno.

− Anđin-san! − Blektorn ga pogleda pravo u oči. Volje im se sukobe. Omi je bio prozvan kao kartaroš ili kockar.

Znaš li se pristojno ponašati?

− *Konniči va, Anđin-san!* − napokon će Omi uz škrt osmeh.

Blektorn se žurno obuče. Nosio je široke pantalone, namošnjak, kratke čarape, košulju i kaput. Dugu kosu vezao je u uredan rep, a bradu obrijao nožićem koji mu je pozajmio brica.

Haj, Omi-san? − zapita Blektorn kad se obukao. Osećao se bolje, ali bilo je previše stražara. Požali što nema bogatiji rečnik.

− Molim, ruka − reče Mura.

Blektorn nije razumeo pa im to znakovima objasni. Mura ispruži ruke i pokaže kako bi ih trebalo vezati.

− Ruka, molim.

− Ne − reče Blektorn ravno Omiju i odmahne glavom. − To nije potrebno − dodade na engleskom. − Uopšte nije potrebno! Dao sam reč. − Glas mu je bio blag i razuman. Tad oštro nadoveže, oponašajući Omija: − *Vakarimasu ka, Omi-san?* (Razumeš li?)

Omi se nasmeje, a onda reče:

− *Haj, Anđin-san. Vakarimasu.* − Okrete se i ode.

Mura i ostali zabezeknuto su za njim piljili. Blektorn za Omijem izađe na sunce. Čizme su mu bile očišćene. Pre nego što je stigao da ih navuče, služavka ’Onna’ klekne pa mu pomogne.

− Hvala, Haku-san − reče on setivši se njenog pravog imena. Kako oni kažu ’hvala’? zapitao se.

Prođe kroz izlazna vrata. Omi je išao ispred njega.

Iza tebe sam, prokleti gade… Čekaj! Seti se šta si se zarekao? Zašto ga psuješ, pa i u sebi? On tebe nije psovao. Psovke su za slabiće i za budale, zar ne?

Sve u svoje vreme! Dovoljno je da si iza njega, to dobro znaš, a i on to dobro zna. Nemoj pogrešiti, on to jako dobro zna.

Četiri samuraja opkolila su Blektorna dok je išao niz brdo tako da mu je luka još bila skrovita. Mura je nenametljivo išao deset koraka iza njih, a Omi ispred.

Hoće li me opet strpati pod zemlju?, zapita se. Zašto su mi hteli vezati ruke? Zar Omi nije juče rekao − Isuse, zar je to bilo tek juče?: ’Budeš li pristojan, možeš ostati izvan jame. Budeš li pristojan, sutra ćemo iz jame izvući još jednog čoveka. Možda! A možda i više!’ Zar nije to rekao? Jesam li se pristojno ponašao? Kako li je Krog? Mladić je bio živ kad su ga preneli u kuću u kojoj je isprva boravila brodska posada.

Danas se Blektorn bolje osećao. Kupanje, san i sveža hrana počeli su ga oporavljati. Znao je, ako pripazi i bude li mogao da se odmara, spava i jede, za mesec dana moći će pretrčati milju i preplivati morsku milju, zapovedati bojnim brodom i voditi ga oko sveta.

Ne misli još na to! Štedi snagu za danas! Mesec dana nije preterana nada.

Hodanje nizbrdo, pa onda kroz selo ga je izmorilo. Slabiji si nego što si mislio… Ne, jači si nego što si mislio, naredi samome sebi.

Jarboli *Erazmoa* štrčali su iznad krovova od crepa. Srce mu brže zakuca. Staza oblikovana prema uvijanju obronka spuštala se na trg i tu završavala. Na suncu je stajala nosiljka pokrivena zavesama. Kraj nje su čučala četvorica nosača u kratkom bedrenom povezu i rasejano čačkala zube. Čim ugledaše Omija, kleknu i duboko se naklone.

Omi im tek klimne dok je koračao napred, ali kad iz lepih vrata izađe mlada žena i krenu prema nosiljci, on zastane.

Blektorn zadrža dah i takođe stade.

Mlada sluškinja istrči da pridrži zeleni suncobran i da zakloni ženu. Omi se nakloni. Nakloni se i žena i radosno su razgovarali. Sa Omija nestade nadmene bahatosti.

Devojka je na sebi imala kimono boje breskve, širok zlatni pojas i papuče od zlatnog remenja. Blektorn opazi kako ga je letimično pogledala. Očigledno su ona i Omi o njemu pričali. Nije znao kako da se drži ni šta da radi, zato je samo strpljivo čekao, uživajući u njenoj lepoti, čistoći i toplini njenog prisustva. Pitao se jesu li ona i Omi ljubavnici, ili je to Omijeva žena pa

pomisli: je li ona stvarna?

Omi je nešto zapita, ona odgovori i zaleprša zelenom lepezom što se prelivala i blistala na suncu. Smeh joj je bio zvonak, sva je bila prefinjena. I Omi se njoj nasmeši, a onda se okrene i otkorača. Opet je postao samuraj.

Blektorn za njim. Oči su joj počivale na njemu dok je prolazio.

− *Konniči va* − rekao je.

− K*onniči va, Anđin-san!* − odvratila je, a njen glas ga je tronuo. Imala je tek metar i pedeset, a bila je savršena. Kad se lagano naklonila, povetarac joj je zatresao spoljnu svilu i otkrio početak grimiznog donjeg kimona koji mu se učinio neizmerno erotskim.

Njen miris još ga je okruživao kad je skrenuo iza ugla. Vide preklopna vrata i *Erazmo.* I galiju. Zaboravi devojku.

Zašto su prazna naša topovska okna? Gde su naši topovi i šta, za ime Hrista, ovde radi robovska galija? Šta se dogodilo u jami?

Sve u svoje vreme!

Najpre *Erazmo!* Ružno je štrčao krnjetak prednjeg jarbola koji je odnela oluja. Ništa zato, pomisli on. Lako ga možemo osposobiti za plovidbu. Možemo pobeći sa sidrišta. Noćni vetar i plima tiho će nas izvesti, a sutra bi mogli nagnuti brod na bok, na drugoj strani ove mrlje od ostrva. Pola dana za postavljanje rezervnog jarbola, a onda punim jedrima na pučinu. Možda bi bolje bilo da se ne usidrimo, već da pobegnemo u sigurnije vode? No, ko će biti posada? Ne možeš sam isploviti sa brodom!

Otkud ovaj robovski brod? I zašto je ovde?

Dole na pristaništu video je grupe samuraja i mornara. Lađa sa šezdeset vesala − na svakoj strani trideset − beše lepa i vitka, a vesla brižno položena, ali spremna da odmah krenu. I nenamerno zadrhta. Poslednji put je video galiju pred Zlatnom obalom pre dve godine kad je njegova flota isplovila u Novi svet sa svih pet brodova. Bio je to bogati portugalski priobalni brod, a pred njim je bežao protiv vetra. Tu lađu *Erazmo* nije uspeo stići da je zarobi ili potopi.

Blektorn je dobro poznavao obalu Severne Afrike. Deset godina je bio pilot i brodski kapetan londonske akcionarske kompanije ’Berberski trgovci’, koja je slala bojne trgovačke brodove da probijaju špansku blokadu i trguju na Berberskoj obali. Pilotirao je u Zapadnu i Severnu Afriku, na jug sve do Lagosa, na sever i istok kroz varljivi Gibraltarski moreuz, gde su uvek bile španske patrole, sve do Salema u Napuljskom kraljevstvu. Sredozemlje beše opasno za plovidbu Englezima i Holanđanima. Tu su bili snažni neprijatelji,

Španci i Portugalci, i još gori Otomani, neverni Turci, vrveli su morima na svojim robovskim galijama i bojnim brodovima.

Ta putovanja bila su mu jako isplativa pa je kupio vlastiti brod, brik od sto pedeset tona nosivosti, da trguje za svoj račun. No, potopili su mu ga pa je sve izgubio. Zatekoše ih u zavetrini pred obalom Sardinije. Nije duvao vetar, a odnekud se pojavila turska galija. Bitka beše teška, a pred zalazak sunca neprijateljski ovan zahvatio mu je krmu. Brzo se popeše na njegov brod. Nikad nije zaboravio onaj vrištavi poklič ’Allahhhhhhhh!’, kad su gusari prelazili ogradu njegovog broda, naoružani mačevima i musketama. Okupio je svoje ljude pa su odbili prvi napad, ali drugi juriš ih je razbio pa je naredio da zapale skladište baruta. Njegov je brod bio u plamenu. Odlučio je da je bolje poginuti nego da ih okuju kao galijote. Uvek se smrtno plašio da će ga uhvatiti živog i pretvoriti u galiota što nije bila neobična sudbina zarobljenih pomoraca.

Kad je eksplodirala barutana, raznela mu je dno broda i uništila deo gusarske galije. U pometnji je uspeo otplivati do čamca i pobeći sa četiri člana posade. Morao je ostaviti one koji nisu uspeli doplivati do njega i još se sećao njihovih poziva: ’U pomoć, za ljubav Božju’. No, tog dana je Bog okrenuo lice od tih ljudi pa su poginuli ili postali galijoti. A Bog je taj put obrnuo svoje lice prema Blektornu i četvorici mornara pa su stigli u Kaljari na Sardiniji. Odatle su bez prebijene pare doputovali kući.

Bilo je to pre osam godina, one iste godine kad je u Londonu izbila kuga. Kuga, glad i pobune izgladnelih i nezaposlenih. Umorila mu je mlađeg brata i porodicu, umro mu je prvenac sin. No zimi je kuga prestala pa je lako našao nov brod i otisnuo se na more da potraži sreću. Najpre za londonsku kompaniju ’Berberski trgovci’, pa putovanje u Zapadnu Indiju u poteri za Špancima. Nakon toga je, malo bogatiji, plovio za Holanđanina Kesa Vermana, na njegovom drugom putovanju u potrazi za legendarnim severoistočnim prolazom u Kinu i na Azijska mirođijska ostrva, koja su se navodno nalazila u Ledenom moru, severno od carske Rusije. Dve godine su tražili, a tad je Kes Verman umro u arktičkim bespućima. Kao i osamdeset posto posade. Blektorn se vratio i ostale ljude odveo kući. Tad mu se, pre tri godine, obratila novoosnovana ’Holandska istočnoindijska kompanija’ pa ga zamolila da pilotira njihovu prvu ekspediciju u Novi svet. U poverenju su mu saopštili da su uz veliki trošak nabavili prokrijumčarenu portugalsku pomorsku kartu, *roteiros*, u kojoj su navodno zapisane tajne Magelanovog prolaza, pa da žele to dokazati. Jasno, holandskim trgovcima bilo bi draže da mogu uzeti svoga pilota, ali niko se nije mogao uporediti sa Englezima obrazovanim u monopolističkoj ’Triniti Haus’, a ogromna vrednost te karte

prisilila ih je da okušaju sreću sa Blektornom. Taj izbor je bio savršen. On beše najbolji protestantski pilot, a majka mu je bila Holanđanka, pa je odlično govorio holandski. Blektorn je oduševljeno prihvatio. Pristao je da mu plata bude petnaest posto od čitave dobiti i po običaju je pred Bogom svečano izjavio vernost kompaniji i zarekao se da će odvesti njihovu flotu i opet je dovesti u luku.

Boga mu, vratiću *Erazmo* u luku, pomisli Blektorn. Sa onoliko ljudi koliko On ostavi u životu!

Prelazili su trg. On skrene pogled s galije i ugleda tri samuraja koji su čuvali preklopna vrata. Vešto su jeli iz zdela − drvenim štapićima. Blektorn ih je mnogo puta video u upotrebi, ali nije znao njima jesti.

− Omi-sane! − Znakovima objasni da želi doći do preklopnih vrata samo da nešto dovikne prijateljima. Na tren. No, Omi odmahne glavom, reče nešto što nije razumeo i nastavi ići po trgu, pa obalom uz kotao i na pristanište. Blektorn poslušno pođe za njim. Sve u svoje vreme, reče samome sebi. Budi strpljiv!

Na pristaništu se Omi okrene i zovne stražare sa preklopnih vrata. Blektorn vide kako otvaraju preklopna vrata i zure dole. Jedan od njih mahne seljanima koji su doneli lestve i bačvu punu sveže vode pa je odneli u podzemlje. Praznu bačvu izneli su na sunce. I bačvu-klozet.

Evo! Budeš li strpljiv i ako igraš po njihovim pravilima, možeš pomoći svojoj posadi, zadovoljno je pomislio.

Kraj galije su se okupile grupe samuraja. Visoki starac stajao je odvojeno. Blektorn odmah shvati da je važan, prema poštovanju koje mu je ukazivao *daimjo* Jabu, i po tome kako su ljudi skakali na njegovu najneznatniju primedbu. Je li im on kralj?, pitao se.

Omi ponizno klekne. Starac se napola nakloni i uperi oči ka njemu.

Blektorn klekne što je mogao ljupkije i položi dlanove na peščanu površinu pristaništa, kao i Omi, a nakloni se isto tako duboko kao Omi.

− *Konniči va, sama* − uljudno je rekao.

Starac se opet napola nakloni. Jabu, starac i Omi su se dogovarali. Jabu se obrati Muri, a Mura upre prstom u galiju.

− Anđin-sane! Molim onamo!

− Zašto?

− Idi! Sad. Idi!

Blektorn oseti kako u njemu raste panika.

− Zašto?

− *Isogi!* − zapovedi Omi i mahne rukom prema galiji.

− Ne, ja neću…

Omi smesta izda naredbu i četvorica samuraja bace se na Blektorna pa mu sputaju ruke. Mura izvadi konopac i veza mu ruke iza leđa.

− Kučkini sinovi! − drekne Blektorn. − Ne idem na ovaj prokleti ropski brod!

− Bogorodice, pustite ga na miru. Hej, vi majmuni što žderete mokraću, pustite to kopile na miru! *Kinđiru, neh?* Je li on pilot? *Anđin, ka?*

Blektorn nije verovao svojim ušima. Te sočne portugalske psovke zaoriše se sa palube galije. Vide kako jedan čovek silazi niz most. Visok kao on, i otprilike istih godina, ali crne kose i tamnih očiju, odeven nemarno u pomorsku odeću, o boku mu sablja, a za pojasom pištolji. O vratu mu je visilo raspelo ukrašeno draguljima. Na glavi mu kicoška kapa, a lice mu je rasporio osmeh.

− Jesi li ti pilot? Pilot Holanđanina?

− Da! − Blektorn začu sebe kako odgovara.

− Dobro. Dobro. Ja sam Vasko Rodriges, pilot ove galije!

Obratio se starcu na mešavini japanskog i portugalskog, a zvao ga je Majmun-sama, a katkad Toda-sama, ali to je izgovarao Toadi-sama. Dvaput je izvukao pištolj, zaneseno ga uperio u Blektorna i opet ga vratio za pojas. Japanski je govor mešao prostim rečima na portugalskom što ih razumeju samo pomorci.

Hiro-macu odsečno nešto kaza. Samuraji puste Blektorna, a Mura ga odveže.

− To je bolje! Čuj, pilote, ovaj čovek je kao kralj. Rekoh mu da ja za tebe odgovaram, da ću ti isto tako razneti glavu kao i piti s tobom. − Rodriges se nakloni Hiro-macuu, a onda se nasmeši Blektornu. − Pokloni se Gadu-sami!

Blektorn ga posluša kao u snu.

− Klanjaš se kao Jap − isceri se Rodriges. − Stvarno si pilot?

− Da.

− Koja je geografska širina Guštera?

− Četrdeset devet stepena i pedeset šest minuta severne širine i čuvaj se hridina u smeru jug-jugozapad.

− Bogamu, pilot si! − Rodriges toplo stegne Blektornu ruku. − Dođi na brod. Ima jela, brendija, vina, groga i neka svi piloti vole sve pilote koji su sperma zemlje. Amen! Je li tako?

− Da − slabo će Blektorn.

− Kad sam čuo da ćemo nazad voziti pilota, rekoh: ’Dobro! Već godinama nisam razgovarao sa pravim pilotom!’ Dođi na brod! Kako si se provukao kroz Malaku? Kako si izbegao naše patrole na Indijskom okeanu, a? Čiji si *roteiros* ukrao?

− Kuda me vodite?

− U Osaku. Želi te videti lično veliki gospodar glavni krvnik.

− Ko? − Blektorn oseti kako ga opet spopada panika.

− Toranaga! Gospodar u osam pokrajina, gde li sve nisu, dođavola! Glavni *daimjo* u Japanu. *Daimjo je* nešto kao kralj ili feudalni gospodar, ali još više. Svi su oni despoti.

− Šta on želi od mene?

− Ne znam, ali zato smo ovde, a ako te Toranaga želi videti, pilote, on će te videti. Kažu da ima milion ovih kosookih fanatika koji bi dali glavu za čast da mu obrišu guzicu… ako on tako poželi! Toranaga želi da dovedeš pilota, ’Vasko! ’ rekao mi je njegov tumač. ’Dovezi pilota i brodski teret. Odvedi onamo staroga Toda Hiro-macua da pregleda brod i…’ O, da, pilote, čujem da je sve zaplenio! Tvoj brod i sve na njemu!

− Zaplenio?

Možda su to glasine. Katkad Japi jednom rukom stvar zaplene, a drugom je rukom vrate, ili se prave da nisu dali tu naredbu. Teško je razumeti te bubuljičave male gadove!

Blektorn je osećao kako se u njega zabadaju Japančeve hladne oči i pokuša sakriti strah. Rodriges je sledio njegov pogled.

− Da, uznemireni su. Dosta smo razgovarali. Na brod! Okrenuo se, ali ga Blektorn zaustavi.

− A moji prijatelji, moja posada?

− A?

Blektorn mu ukratko ispriča o jami. Rodriges je na svojoj mešavini japanskog i portugalskog pitao Omija.

− Kaže da će im biti dobro. Čuj, sad ni ti ni ja ne možemo ništa učiniti. Moraćeš pričekati. S Japom nikad ne znaš na čemu si. Oni su šestolični i trosrčani! − Rodriges se nakloni Hiro-macuu kao evropski dvoranin. − Mi ovako to radimo u Japanu. Kao da smo na dvoru ševca Filipa drugog, Bog neka nosi tog Španca u grob pre vremena.

Povede ga na palubu. Blektorn se začudi što nema okova ni robova.

− Šta je? Pozlilo ti je? − upita Rodriges.

− Ne. Mislio sam da je ovo robovski brod.

− Nema u Japanu robova. Ni u rudnicima. Ludo je, ali istinito! Ovakve ludake nisam video, a triput sam oplovio svet. Ovo su samuraji-veslači! To su vojnici, lični vojnici starog kopileta. I nikad nisi video robove da veslaju bolje, ni ljude koji se bolje bore. − Rodriges se nasmeje. − Punom guzicom navale na veslo, a ja ih teram neka pišaju krv. Nikad ne posustaju. Put od Osake − nešto preko tri stotine pomorskih milja − prevalili smo u četrdeset sati. Dođi u potpalublje. Uskoro ćemo se otisnuti. Zaista si dobro?

− Da. Da, mislim. − Blektorn je gledao *Erazmo*. Bio je usidren stotinak metara od njih. − Pilote, da li bih mogao na svoj brod? Nisu mi dopustili da odem na svoj brod, odeće nemam, a zapečatili su ga čim smo stigli. Molim te!

Rodriges ispitivački osmotri brod.

− Kad ste izgubili prednji jarbol?

− Uoči pristajanja na ovo ostrvo.

− Znači, rezervni je jarbol još na brodu?

− Da.

− Gde vam je matična luka?

− Roterdam.

− Tamo je sagrađen?

− Da.

− Bio sam tamo. Gadan plićak i upišana luka. Ima dobre oblike taj tvoj brod. Nov je, još nikad nisam video ovakav brod. Bogorodice, sigurno je brz, vrlo brz. Vrlo ga je teško osvojiti! − Rodriges ga pogleda.− Možeš li brzo pokupiti svoje stvari? − Obrne stakleni peščani sat u trajanju od pola sata koji se nalazio pored peščanoga sata za puni sat, a oba sata su bila pričvršćena za stalak kompasa.

− Da. − Blektorn pokuša da mu se nada ne vidi na licu.

− Uz jedan uslov, pilote. Bez oružja skrivenog pod rukav ili nedra. Tvoja pilotska reč! Rekoh majmunima da za tebe odgovaram.

− Slažem se. − Blektorn je gledao kako pesak tiho pada kroz grlić sata.

− Glavu ću ti razneti, bio ti pilot ili ne, ako vidim najmanju prevaru ili varku. Ili ću ti prerezati grkljan. *Ako se ja složim!*

− Dajem ti reč, kao pilot pilotu, boga mu! I boginje ubile Špance!

Rodriges se nasmeši i toplo ga odalami po leđima.

− Počinješ mi se sviđati, Ingeles.

− Otkud znaš da sam Englez? − zapita Blektorn. Znao je da odlično govori portugalski i da ga ništa što je rekao nije moglo razlikovati od Holanđana.

− Ja sam prorok! − nasmeja se Rodriges. − Zar to nisu svi piloti?

− Razgovarao si sa sveštenikom? Rekao ti je otac Sebastio?

− Sa sveštenicima ne razgovaram, ako ih uspem izbeći. Jedanput nedeljno više je nego dosta za svakog. − Rodriges vešto pljune u palubnu izlivnicu i priđe levom mostu što se uzdizao nad pristaništem. − Toadi-sama! *Ikimašo ka?*

− *Ikimašo*, Rodrigu-san. *Ima!*

− I*ma*. − Rodriges zamišljeno pogleda Blektorna. − *Ima* znači; sad, odmah. Moramo odmah isploviti, Ingeles.

Pesak je već stvorio malen uredan humak u dnu posude.

− Hoćeš li ga pitati, molim te? Smem li poći na svoj brod?

− Ne, Ingeles. Neću ga pitati ni za kakvu stvar. Odjednom se Blektorn osećao ispražnjenim. I jako starim.

Vide Rodrigesa kako ide na ogradu gornje krmnice pa silazi ka malenom otmenom pomorcu koji je stajao na izdignutoj pramčanoj palubici.

− Hej, kapetan-san. *Ikimašo?* Ukrcaj samuraje, *ima! Ima, vakarimasu ka?*

− *Haj*, Anđin-san…

Rodriges odmah šest puta glasno udari o brodsko zvonce, a kapetan-san počne izvikivati naredbe pomorcima i samurajima na obali i na brodu. Pomorci su iz potpalublja dotrčali na palubu da se spreme za odlazak, a u toj urednoj, kontrolisanoj gužvi Rodriges mirno uhvati Blektorna za mišku pa ga gurnu prema mostu na desnom boku, daleko od obale.

− Dole je čamac, Ingeles. Ne idi brzo, ne ogledaj se i ne obraćaj pažnju ni na koga osim na mene. Ako ti kažem da se vratiš, brzo dođi.

Blektorn pređe palubu i siđe mostom prema malenom japanskom čunu. Iza sebe začuje gnevne glasove i oseti kako mu se ježi kosa na vratu, toliko je mnogo bilo samuraja po celom brodu. Neki naoružani lukovima i strelama, a nekolicina musketama.

− Ne moraš za njega brinuti, kapetan-sane, ja odgovaram za njega. Ja, Rodrigu-san, *iči ban* Anđin-san, device ti! *Vakarimasu ka?* − nadjačavao je ostale glasove koji su svakog trenutka postajali sve ljući.

Blektorn se gotovo već nalazio u čunu kad vide da nema ušica za vesla. Ne znam veslati kao oni, pomisli. Čamac mi je neupotrebljiv! Predaleko je da otplivam. Ili nije?

Oklevao je i proučavao udaljenost. Da je bio u punoj snazi, ne bi časio časa. Ali sada? Iza njega odjekne po mostu bat koraka. Suzdrži nagon da se okrene.

− Sedi na krmu! − začu Rodrigesov glas. − Požuri! Posluša ga i Rodriges vešto uskoči, zgrabi vesla i stojećki gurnu čamac velikom veštinom.

Na početku mosta stajao je samuraj, jako zbunjen, a uz njega još dvojica samuraja, napevši luk. Samuraj-kapetan zovne. Nesumnjivo im je mahao da se vrate.

Nekoliko metara od broda Rodriges se okrete.

− Samo ti tamo idi! − vikne mu pokazujući *Erazmo.* − Ukrcaj samuraje! − Odlučno se leđima okrenuo brodu i nastavio veslanje. Opet je gurao vesla na japanski način, stojeći na sredini čamca. − Reci stavljaju li strele u luk, Ingeles! Pažljivo ih gledaj! Šta sada rade?

− Kapetan je jako ljut. Nećeš zapasti u nevolju, je li?

− Ako ne isplovimo kad sat isteče, stari Toadi imaće možda razloga za pritužbu. Šta rade strelci?

− Ništa. Slušaju ga. On deluje neodlučno. Ne! Jedan od njih vadi strelu.

Rodriges se spremao zaustaviti.

− Bogorodice, oni su previše prokleto tačni i neće ništa reskirati. Je li strela već u luku?

− Da, ali čekaj! Kapetan je… neko mu je prišao, mislim, mornar. Kao da ga pita nešto za brod. Kapetan nas gleda. Rekao je nešto čoveku sa strelom. Sad je čovek sklanja. Mornar pokazuje nešto na palubi.

Rodriges letimice pogleda da se uveri i olakšano odahne.

− To je nostromo. Trebaće mu svih pola sata da spremi veslače.

Blektorn je čekao, a udaljenost se povećavala.

− Kapetan opet gleda u nas. Ne, u redu je. Ne, otišao je, ali jedan samuraj nas motri.

− Neka ga! − Rodriges odahne, ali ne uspori veslanje i ne okrete se. − Ne volim što sam leđima okrenut samurajima koji u ruci imaju oružje, iako ih, gadove, nisam nikad video bez oružja. Svi su oni gadovi!

− Zašto?

− Vole ubijati, Ingeles. Običaj im je da sa mačevima i spavaju. Ovo je divna zemlja, ali samuraji su opasni kao zmije i kudikamo podliji.

− Zašto?

− Ne znam zašto, Ingeles, ali tako je − odvrati Rodriges sretan što govori sa sebi ravnim. − Jasno, svi Japi drukčiji su od nas. Ne osećaju kao mi bol ni

hladnoću, ali samuraji su još gori. Ničeg se ne boje, a najmanje smrti. Zašto? Samo Bog zna, ali istina je. Ako njihove starešine kažu: ’Ubi!’, ubijaju. Ako kažu ’Umri!’, baciće se na mač i rasporiti svoju utrobu. Ubijaju i umiru isto onako lako kao što mi pišamo. I žene su samuraji, Ingeles. Ubiće da zaštite svog gospodara, tako ovde zovu muža. I sebe će ubiti ako im zapovede. Raspore grlo. Ovde samuraj može ženi narediti da se ubije, a ona po zakonu mora poslušati. Isuse! Bogorodice, žene su nešto drugo, posebna vrsta, Ingeles. Nema ništa na svetu kao što su one, ali muškarci… Samuraji su skotovi pa je prema njima najbolje postupati kao prema zmiji otrovnici. Je li ti sada dobro?

− Da, hvala. Malo sam oslabio, ali u redu je.

− Kako ti je bilo putovanje?

− Teško. A što se tiče njih, samuraja… Kako postaju samuraji? Samo dohvate dva mača i očešljaju se onako?

− Moraju se roditi kao samuraji. Jasno, postoje svakakvi samuraji. Od *daimjoa* na vrhu i gomile govana do vojnika-pešaka kako bismo mi to kazali, na samom dnu. Uglavnom je to nasledno, kao kod nas. Kažu da je u stara vremena bilo isto kao danas u Evropi! Seljaci su mogli biti vojnici, a vojnici seljaci, a vitezovi i plemići, sve do kralja, behu nasledni. Neki vojnici-seljaci popeli su se do najviših položaja, na primer Taiko.

− Ko je taj?

− Veliki despot, vladar Japana, najveći ubica svih vremena… Jednoga dana pričaću ti o njemu. Umro je pre godinu dana i sad se prži u paklu. − Rodriges pljune preko ivice čamca. − Danas se moraju roditi kao samuraji da bi bili samuraji. Sve je to nasledno, Ingeles. Bogorodice, nemaš pojma koliko važnosti oni pripisuju nasledstvu, porodici, položaju i sličnom… Video si kako se Omi klanja onom vragu Jabuu, a pred Toadi-samom obojica gmižu. ’Samuraj’ dolazi od japanske reči koja znači služiti. Iako se svi klanjaju i ulizuju onome iznad sebe, svi su oni ravnopravni samuraji, sa posebnim samurajskim povlasticama. Šta se događa na brodu?

− Kapetan se dere na drugog samuraja i pokazuje prema nama. Šta je kod njih posebno?

− Ovde samuraji svima vladaju i sve poseduju. Imaju svoja posebna shvatanja časti i skup propisa. Bahatost? Bogorodice, pojma nemaš! Najniži od njih sme zakonski ubiti nesamuraja, *bilo kojeg* čoveka, ženu ili dete, iz bilo kakvog razloga ili bez razloga. Smeju zakonski ubijati samo da iskušaju sečivo svojih upišanih mačeva − video sam ih ja na delu − a imaju najbolje mačeve na svetu. Bolji čelik nego damaskinja. Šta onaj jebač sada radi?

− Samo nas gleda. Sad mu je luk na leđima. − Blektorn se naježi. − Te gadove mrzim više nego Špance!

Rodriges se ponovno nasmeja dok je gurao vesla.

Da znaš istinu, od njih se i meni usiri mokraća! No, ako želiš na brzu ruku da se obogatiš, moraš sa njima da sarađuješ jer oni sve poseduju. Sigurno se dobro osećaš?

− Da. Hvala. Šta si ono rekao? Samuraji sve poseduju?

− Da. Cela je zemlja rascepkana na kaste, kao u Indiji. Na vrhu samuraji, a odmah do njih seljaci. − Rodriges pljune preko ivice čamca. − Samo seljaci *smeju* posedovati zemlju. Jasno? No, samuraji poseduju sve plodove. Poseduju sav pirinač koji je jedini važan rod, a deo daju seljacima. Samo samuraji smeju nositi oružje. Ko god napadne samuraja, a nije samuraj, buntovnik je, i može smesta za kaznu biti ubijen. A ko god vidi takav napad, a odmah ga ne prijavi, takođe je kriv, pa i njegova žena i deca. Ako se to ne prijavi, ubiju celu porodicu. Tako mi Bogorodice, samuraji su sotonin nakot! Video sam kako decu seckaju na komadiće. − Rodriges se zakašlja i pljune. − No, uz sve to, ako imaš mudru glavu, ovo ti je raj zemaljski. − Osvrne se na galiju da bi se smirio, pa se isceri. − No, Ingeles, nema do vožnje čamcem po luci, a?

Blektorn se nasmeši. Godine otpadnu s njega dok se naslađivao dobro poznatim presecanjem talasa, mirisom morske soli, galebovima što su nad njima kreštali i igrali se, osećajem slobode, utiskom da je nakon dugog vremena ipak stigao na cilj!

− Mislio sam da mi nećeš pomoći da odem na *Erazmo!*

− To je nevolja svih Ingelesa. Nemaju strpljenja. Čuj, ovde Jape ništa ne pitaj, ni samuraje ni one druge, jer svi su jednaki. Zapitaš li ih, oni će oklevati, a onda će zapitati onog iznad sebe da stvori odluku. Ovde moraš *delovati!* Jasno! − nad talasima se razlegne njegov srdačan smeh. − Katkad te ubiju ako pogrešno deluješ.

− Jako dobro veslaš. Pitao sam se šta ću s veslima kad si naišao.

− Nisi valjda mislio da ću te pustiti samog, a? Kako se zoveš?

− Blektorn. Džon Blektorn.

− Jesi li ikada bio na severu, Ingeles? Na dalekom severu?

− Bio sam s Kesom Vermanom na brodu *Der Lifle.* Pre osam godina. Bilo mu je to drugo putovanje u potrazi za severoistočnim prolazom. Zašto?

− Zanimalo bi me da o tome nešto doznam. I o svim mestima gde si bio. Misliš da će ikad naći onaj prolaz? Severni put do Azije, istočno ili zapadno?

− Da. Vi i Španci blokirate oba južna puta, pa ćemo morati naći taj prolaz.

Da, hoćemo. Ili Holanđani. Zašto?

− Pilotirao si po Berberskoj obali, a?

− Da. Zašto?

− I poznaješ Tripoli?

− Većina pilota bila je u njemu. Zašto?

− Pomislih da sam te jednom video. Da, bilo je to u Tripoliju. Pokazaše mi tebe. Čuveni pilot Ingeles, koji je sa holandskim istraživačem Kesom Vermanom pošao u Ledeno more, a jednom je bio Drejkov kapetan, a? U Armadi? Koliko ti je onda bilo godina?

− Dvadeset i četiri. Šta si ti radio u Tripoliju?

Pilotirao sam jednog gusara Ingelesa. U Indiji mi je brod osvojio onaj gusar, Morov, zvao se Henri Morov. Zapalio je moj brod nakon što ga je opljačkao i ponudio mi mesto pilota. Reče da je njegov čovek beskoristan, znaš kako to ide. Hteo je da ode odande, bili smo pred Hispanjolom kad nas je uhvatio, da ode južno Karipskim morem, pa natrag preko Atlantskog okeana, da kod Kanarskih ostrva pokuša presresti godišnji španski brod sa zlatnim teretom, a ako ga promašimo, dalje Gibraltarskim moreuzom u Tripoli, da okušamo sreću u drugim stvarima, pa opet na sever u Englesku. Po običaju, ponudio je da će moje drugove osloboditi i dati im hrane i čamce ako mu se pridružim. Rekoh: ’Jasno, zašto ne? Pod uslovom da ne napada portugalske brodove i da me iskrca blizu Lisabona i ne ukrade mi karte, *roteirose!* ’ Cepidlačili smo oko cene, po običaju, znaš kako to ide. Onda sam se zakleo Bogorodicom i obojica smo se zakleli na krstu i gotova stvar. Putovanje je bilo dobro, a dopao nam je šaka neki bogati španski trgovački brod. Pred Lisabonom me zamolio da ostanem na brodu i ponovio mi uobičajenu poruku dobre kraljice Bes koja će kneževski obdariti svakog portugalskog pilota koji joj se pridruži i bude predavao u ’Triniti Haus’, a platiće pet hiljada gvineja za pomorsku kartu Magelanovog moreuza ili Rta dobre nade. − Osmeh mu beše širok, zubi beli i snažni, a tamni brkovi i brada negovani. − Nisam imao te karte, bar tako mu rekoh. Morov je održao reč, što bi morali uraditi svi gusari. Iskrcao me s mojim kartama, jasno da je naredio da ih precrtaju, iako je bio nepismen, čak mi je dao i moj deo plena u novcu. Jesi li kad sa njim plovio, Ingeles?

− Ne. Pre nekoliko godina kraljica ga je proglasila vitezom. Nikad nisam služio na njegovom brodu. Drago mi je da je bio čestit prema tebi.

Primicali su se *Erazmou.* Samuraji su upitno zurili odozgo u njih.

− Tad sam drugi put pilotirao jeretike. Prvi put nisam bio te sreće.

− O?

Rodriges povuče vesla u čamac koji poslušno skrete u stranu. Prihvatio se za konopce.

− Popni se na brod, ali govorancije prepusti meni.

Blektorn se poče penjati dok je drugi pilot čvrsto privezivao čamac. Rodriges prvi stiže na palubu. Naklonio se kao dvoranin.

− *Konniči va* svim govnožderima, samama!

Na palubi su bila četiri samuraja. U jednom Blektorn prepozna čuvara preklopnih vrata. Zbunjeno i ukočeno nakloniše se Portugalcu. Blektorn ga je oponašao, nespretno se osećao i draže bi mu bilo da se ispravno naklonio.

Rodriges se zaputi prema prolazu u potpalublje. Pečati su bili na svom mestu. Presretne ga jedan samuraj.

− *Kinđiru, gomen nasaj.* (Zabranjeno, jako žalim.)

− *Kinđiru, a?* − zapita Portugalac i hladnokrvno otvori. Ja sam Rodrigu-san, anđin kod Toda Hiro-macu-same. Ovaj pečat! − reče pokazavši crven pečat s neobičnim natpisom.

− *Toda Hiro-macu-sama, ka? Ije* − Odvrati samuraj odmahnuvši glavom. − Kasigi Jabu-sama!

− *IJE* − ponovi Rodriges. − Kasigi Jabu-sama? Ja sam od Toda Hiro-macusame koji je veći kralj od tvog pedera, a Toadi-sama je od Toranaga-same koji je najveći peder-sama na svetu. *Neh?* − Strgne s vrata pečat i spusti ruku na jedan pištolj. Mačevi napola izađu iz korica, a on mirno reče Blektornu:

− Spremi se za odlazak s broda! − A samurajima mrzovoljno:

− Toranaga-sama! − Levom rukom pokaže zastavu koja se vila na vrhu njegovog jarbola. − *Vakarimasu ka?*

Samuraji su oklevali, isukanih mačeva. Blektorn se spremao zaroniti u more.

− Toranaga-sama! − Rodriges lupne nogom o vrata, reza kvrcne i vrata se širom otvore. − *VAKARIMASU KA?*

− *Vakarimasu,* Anđin-san! − Samuraji brzo sklone mačeve, naklone se, isprave se, pa se opet naklone, a Rodriges potmulo reče:

− Tako je već bolje! − Povede ih u potpalublje.

− Isuse, Rodriges! − reče Blektorn kad se nađoše na donjoj palubi. − Zar ovo stalno radiš i izvlačiš živu glavu?

− Vrlo retko ovo radim! − reče Portugalac brišući znoj sa čela. − Pa i tada požalim što sam to uopšte započeo.

Blektorn se nasloni na pregradu.

− Osećam se kao da me neko nogom lupio u želudac.

− To je jedini način. Moraš se držati kao kralj. Pa i tada sa samurajima nisi nikad načisto. Opasni su kao ljuti pop sa voštanicom u guzici koji sedi na dopola punoj bačvi baruta.

− Šta si im rekao?

− Toda Hiro-macu je Toranagin glavni savetnik, veći *daimjo* od njihovog. Zato su popustili.

− Kakav je Toranaga?

− Duga priča, Ingeles. − Rodriges sedne na stepenicu, skine čizmu i protrlja zglob. − Umalo sam nogu slomio na tvojim vratima koja su pojeli insekti.

− Nisu bila zaključana. Mogao si ih otvoriti.

− Znam, ali to ne bi bilo tako delotvorno. Tako mi Blažene device, moraš mnogo toga naučiti!

− Hoćeš li me ti učiti? Rodriges navuče čizmu.

− Zavisi! − izjavi on.

− Od čega?

− Moramo videti, je li? Dosad sam samo ja govorio šta je u redu, jer ja sam čilac, a ti nisi. Uskoro ćeš ti doći na red. Gde je tvoja kabina?

Blektorn ga je trenutak motrio. Zadah u potpalublju bio je ustajao i jak.

− Hvala što si mi pomogao da dođem na brod.

Povede ga pozadi. Njegova vrata nisu bila zaključana. Kabina je bila pretresena, a svi pokretni predmeti odneseni. Nije bilo knjiga, ni odeće, ni instrumenata ni pera. Otključan je bio i njegov pomorski sanduk. I prazan.

Bled od gneva pođe u veliku kabinu. Rodriges ga je pažljivo motrio. Našli su i opljačkali i tajnu fioku.

− Sve su odneli. Sinovi gubave vaške.

− Šta si očekivao?

− Ne znam. Mislio sam: kad su već stavili pečate… − Blektorn ode u riznicu. Bila je prazna. I skladište. U spremištu su ostale samo bale vunene tkanine. − Bog prokleo sve Jape!

Vrati se u svoju kabinu i zalupi poklopac sanduka.

− Gde su? − zapita Rodriges.

− Šta?

− Tvoje pomorske karte. Gde su ti pomorske karte? Blektorn ga oštro

pogleda.

− Pilot se ne bi brinuo za odeću. Došao si po karte, zar ne?

− Da.

− Zašto si toliko iznenađen, Ingeles? Šta misliš, zašto sam došao na brod? Da ti pomognem da uzmeš krpe? Ionako su pocepane pa ti trebaju nove. Imam ih mnogo za tebe. No, gde su pomorske karte?

− Nestale su. Bile su u mom pomorskom sanduku.

− Neću ih ukrasti, Ingeles. Samo ih želim precrtati, ako bude potrebno. Čuvaću ih kao svoje pa nije potrebno da brineš. − Glas mu otvrdne. − Molim te, uzmi ih, Ingeles, ostalo nam je malo vremena.

− Ne mogu, nestale su. Bile su u mom pomorskom sanduku.

− Ne bi ih ti tu ostavio kad dolaziš u stranu luku. Ne bi zaboravio glavno pravilo svakoga pilota: brižno sakrij karte, a ostavi samo lažne karte! Požuri!

− Ukradene su!

− Ne verujem ti. No, priznajem da si ih jako dobro sakrio. Tražio sam dva sata, a nisam našao jebenu sitnicu.

− Šta?

− Zašto si tako iznenađen, Ingeles? Zar ti je glava u guzici? Jasno, došao sam iz Osake ovamo da tražim tvoje pomorske karte!

− Već si bio na brodu?

− Bogorodice! − nestrpljivo će Rodriges. − Da, jasno, pre dva-tri sata, s Hiro-macuom koji je želeo pogledati brod. Polomio je pečate, a kad smo otišli, ovdašnji *daimjo* je opet zapečatio brod. Žuri, boga ti! − dodade. − Pesak ističe!

− *Ukradene su!* − Blektorn mu ispriča kako su stigli i da se probudio tek na kopnu. Tad nogom šutnu svoj pomorski sanduk preko sobe, besan na ljude koji su mu opljačkali brod. − Ukradene su! Sve moje karte! U Engleskoj imam kopije nekih karti, ali ode mi *roteiros* s ovog putovanja i… − Umukne.

− I portugalski *roteiros?* No, Ingeles, sigurno je bio portugalski.

− Da, nestade i portugalski. − Saberi se, pomisli. Nema ih, i ovo je kraj. Ko ih je ukrao? Japanci? Ili su ih dali svešteniku? Bez *roteirosa* ne možeš pilotirati kući. Nikad nećeš doći kući… Nije istina! Možeš pilotirati nazad kući, brižno, i sa velikom srećom… Ne budi smešan! Oplovio si pola Zemlje, u neprijateljskoj si zemlji, u neprijateljskim rukama, a nemaš *roteirose* ni karte. − O, gospode Isuse, daj mi snage!

Rodriges ga je pažljivo merio. Naposletku izusti:

− Žalim te, Ingeles. Znam kako se osećaš. I meni se to jednom dogodilo.

Bio je to Ingeles, lupež, dabogda mu se potopio brod, a on se večito pržio u paklu. Hajde, vratimo se na galiju.

Omi i ostali čekali su na pristaništu dok galija nije zamakla iza rta i nestala. Purpurno nebo na zapadu već su osvajali slojevi noći. Na istoku je noć ujedinila nebo i more − bez horizonta.

− Mura, za koliko možete vratiti sve topove na brod?

− Ako radimo celu noć, do sutra u podne, Omi-sane. Počnemo li u zoru, završićemo pre zalaska sunca. Sigurnije bi bilo raditi danju.

− Radite po noći! Smesta dovedite sveštenika do jame!

Omi letimično odmeri Igurašija, glavnog Jabuovog savetnika, koji je još gledao prema rtu, napetog lica, a ono bledo mesto od brazgotine nad njegovom praznom očnom dupljom bilo je jezivo.

− Molim vas, ostanite, Iguraši-sane! Moja kuća, siromašna je, ali možda bi mogli da vas udobno smestimo.

− Hvala − odvrati starac okrenuvši se − ali gospodar reče da se odmah vratim u Edo pa ću se odmah i vratiti. − Pokaza još jaču zabrinutost. − Žao mi je što ja nisam na galiji.

− Da.

− Mrsko mi je što Jabu-sama ima samo dva čoveka. Mrsko mi je to.

− Da.

Uperi prst u *Erazmo.*

− Prokleti brod, eto šta je! Toliko bogatstvo i onda ništa.

− Sigurno? Zar gospodara Toranagu neće obradovati dar gospodara Jabua? Jako obradovati!

− Taj novcem zaraženi provincijski lakomac toliko je pun samog sebe da neće ni primetiti srebrnjake koje je ukrao našem gospodaru. Gde ti je mozak?

− Sigurno ste to rekli samo iz brige zbog opasnosti u kojoj je možda naš gospodar.

− Imaš pravo, Omi-sane, Nisam želeo vređati. Bio si jako mudar i od velike pomoći našem gospodaru. Možda imaš pravo i u pogledu Toranage − reče Iguraši, a u sebi je mislio: uživaj u svom novostečenom bogatstvu, jadna budalo! Bolje poznajem svog gospodara nego ti, pa ti tvoj povećani feud neće doneti ništa dobro. Ono unapređenje bilo bi ti pravedna nagrada za brod, zlato i oružje, a njih više nema. A zbog tebe je moj gospodar u opasnosti. Ti si poslao poruku: ’Najpre pogledajte varvare!’ Ti si ga doveo u iskušenje. Juče smo morali otići. Da, u tom slučaju sad bi moj gospodar bio na sigurnoj

udaljenosti, s novcem i sa oružjem. Jesi li ti izdajica? Radiš li za svoj račun, za svog glupog oca, ili za neprijatelja? Možda za Toranagu? Nije važno! Meni možeš verovati, Omi, ti mladi glupavi žderaču govana, ti i tvoj ogranak plemena Kasigi nećete dugo biti na ovoj zemlji. Rekao bih ti ovo u lice, ali tad bih morao da te ubijem i pogazim poverenje svoga gospodara. Na njemu je da kaže kada. − Hvala ti na gostoljubivosti, Omi-sane − rekao je. − Radujem se našem skorom viđenju, ali sad idem na put.

− Da li bi mi nešto učinili? Izručite mom ocu moje poštovanje. Na tome bih vam bio jako zahvalan.

− Drage volje. On je dobar čovek. A još ti nisam čestitao na tvom novom feudu.

− Previše ste ljubazni.

− Još jednom hvala, Omi-sane. − Diže ruku u znak prijateljskog pozdrava, mahne svojim ljudima i izvede iz sela povorku konjanika.

Omi priđe jami. Sveštenik je već bio tamo. Omi vide da se on ljuti i ponada se da će učiniti nešto otvoreno i naglo, pa da ga sa zadovoljstvom pretuče.

− Svešteniče, reci varvarima neka se popnu gore, jedan po jedan. Reci im da je gospodar Jabu rekao da opet smeju živeti u svetu ljudi. − Omi je namerno birao jednostavne reči. − Ako i najmanje prekrše pravilo, dvojicu ćemo ponovo strpati u jamu. Moraju se pristojno ponašati i slušati sve naredbe. Jasno?

− Da.

Omi natera sveštenika da mu sve to ponovi, a kad se uverio da ga je dobro razumeo, naredi mu da se obrati onima u jami.

Ljudi su se peli jedan po jedan. Svi su se bojali. Nekima su morali pomagati. Jedan je bio na mukama i vrištao kad bi mu takli mišku.

− Trebalo bi ih biti devet.

− Jedan je mrtav. Dole je njegovo telo, u jami − reče sveštenik.

Omi se na trenutak zamisli.

− Mura, spali leš, a pepeo stavi s pepelom onoga varvarina. Ljude smesti u onu istu kuću. Daj im mnogo povrća i ribe, supe i voća. Neka ih operu, zaudaraju. Svešteniče, reci im, budu li se pristojno ponašali i slušali, i dalje će dobijati hranu.

Omi je motrio i pažljivo slušao. Vide kako svi deluju zahvalno i prezrivo pomisli: jako glupo! Samo dva dana lišio sam ih jela, sad im dajem crkavicu, a oni bi jeli govno, zaista bi ga jeli.

− Mura, nateraj ih da se pristojno naklone i vodi ih! − Zatim se okrenuo

prema sveršteniku: − Dakle?

− Ja sad ići. Ići moja kuća. Otići iz Anđiro.

− Odlazi i nikad se ne vraćaj, ti i svaki sveštenik kao što si ti. Možda će sledeći put neko od vas doći na moj feud zato što nekakvi *moji* pokršteni seljaci ili vazali sanjaju izdaju! − rekao je izrazivši prikrivenu pretnju i klasično sredstvo kojim su antihrišćanski samuraji sputavali snažno širenje strane dogme na svojim feudima. Naime, iako su strani sveštenici uživali zaštitu, njihovi japanski vernici nisu bili zaštićeni.

− Hrišćani dobri Japanac. Uvek. Samo dobar vazal. Nikad zlo ne misli. Ne!

− Drago mi je da to čujem. Ne zaboravi da se moj feud prostire dvadeset rija u svim pravcima. Razumeš li?

− Razumem! Da. Razumem jako dobro.

Gledao ga je kako se ukočeno klanja − i varvarski sveštenici morali su se pristojno ponašati − i kako se udaljava.

− Omi-sane? − zapita jedan njegov samuraj, mlad i jako lep.

− Da?

− Molim vas, oprostite, znam da niste zaboravili, ali Masiđiro-san je još u jami.

Omi dođe do preklopnih vrata i zvirne u samuraja koji smesta klekne i s poštovanjem se nakloni. Ostario je u ta dva dana. Omi je odmeravao njegovu službu u prošlosti i vrednost u budućnosti. Tad uze mladom samuraju nož iz pojasa pa ga baci u jamu.

Masiđiro je na dnu lestvi s nevericom piljio u nož. Suze mu poteku niz obraze.

− Ne zaslužujem ovu čast, Omi-sane − ponizno će on.

− Zaslužuješ.

− Hvala.

Mladi samuraj pored Omija zapita:

− Molim, smem li moliti da on *sepuku* počini ovde, na obali?

− U jami je zakazao. U jami će i ostati. Seljanima naredi neka jamu napune i neka joj zatru trag. Varvari su je zaprljali!

* * *

Kiku se nasmejala i zatresla glavom.

− Ne, Omi-sane, jako žalim, molim te, nemoj više meni da nudiš sake, jer će mi kosa pasti, ja ću pasti i gde ćemo onda biti?

− Pašću s tobom na jastuk i bićemo u nirvani, izvan sebe − zadovoljno će Omi, kome je glava nabujala od sakea.

− Ah, ali ja ću hrkati a ne možeš jastuk deliti s užasnom pijanom hrkalicom, i pritom jako uživati. Sigurno ne! O ne, Omi-sane od golemog novog feuda, ti zaslužuješ mnogo više! − Nalije mu u sitnu porcelansku šoljicu još jedan naprstak vrućeg piva od pirinča i ponudi mu sa obe ruke. Nežno je držala šoljicu levim kažiprstom i palcem, a kažiprstom desne ruke doticala je dno. − Evo, zato jer si lep.

On prihvati šoljicu i srkne, uživajući u toplini i prijatnom ukusu.

− Drago mi je što sam te uspeo nagovoriti da ostaneš još jedan dan, *neh?* Tako si lepa, Kiku-san.

− Ti si lep i zadovoljstvo je moje. − Oči su joj blistale na svetlu sveće stavljene u papir i u bambusov cvet koji je visio sa krovne grede od kedrovine. Bile su to najbolje odaje u čajdžinici blizu trga. Nagla se da ga još posluži jelom iz malene drvene zdele na niskom crnom lakiranom stolu pred njim, ali on zaklima glavom.

− Ne, ne, hvala.

− Morao bi jesti više. Snažan čovek poput tebe…

− Sit sam, zaista!

On nju nije ponudio jer jedva je okusila svoju malu salatu, tanko naseckan krastavac i sićušne izreckane rotkvice u slatkom sirćetu, sve što je ona jela od celog obroka. Bilo je komadića sirove ribe na kuglama lepljivog kuvanog pirinča. Supa, salata i povrće posluženo s pikantnim sosom od soje i đumbira. I pirinač.

Mekano je pljesnula rukama. Njena sluškinja smesta otvori šođi.

− Da, gospodarice?

− Suisen, nosi ovo pa donesi još sakea i čajnik sa svežom čajem. I voće. Sake neka bude topliji nego prošli put. Žuri, ništarijo!

Nastojala je da joj glas zvuči zapovednički.

Suisen je imala četrnaest godina, bila je umilna i željna da ugađa. Ta kurtizana-učenica već je dve godine bila kod Kiku koja ju je podučavala.

Kiku s naporom skrene pogled sa kuvanog pirinča koji bi rado pojela i ublažila glad. Jela si pre dolaska i ješćeš kasnije, podseti se. No, pa i tad si tako malo jela. ’Ah, pa žene imaju malen apetit, vrlo malen! ’ govorila je njena učiteljica. ’Gosti jedu i piju! Što više, to bolje. Žene ne, a pogotovo ne sa mušterijom, kako bi mogle razgovarati i zabavljati ih, svirati na samisenu ili plesati, kako će sve to ako trpaju jelo u usta? Ješćeš kasnije, budi strpljiva.

Posveti se gostu!’

Dok je ispitivački motrila Suisen i odmeravala njenu veštinu, sipala je Omiju pričice da ga nasmeje, pa da zaboravi na spoljni svet. Mlada devojka klekne uz Omija pa na lakirani poslužavnik složi činijice i štapiće u zgodne šare, kao što su je učili. Tad uze praznu bocu sakea i nagne je kao da će naliti, da proveri da li je prazna. Bilo bi jako nepristojno protresati bocu. Onda ustane s poslužavnikom i nečujno ga odnese do vrata-šođi. Klekne, odloži poslužavnik, rastvori šođi, ustane, prekorači prag, opet klekne, digne poslužavnik, isto ga tako nečujno spusti na drugoj strani i potpuno zatvori vrata.

− Stvarno moram naći drugu sluškinju − reče Kiku koja je bila prilično zadovoljna. Pristaje joj ona boja, pomisli. U Edu moram naručiti još te svile. Šteta što je tako skupa. Nije važno, od svog ovog novca koji je Gioko-san dobila za ovu i prošlu noć, moj deo biće i više nego dovoljan da maloj Suisen kupim dvadeset kimona. Tako je umiljato dete i zaista vrlo ljupka. − Jako je bučna, ometa po celoj sobi. Jako žalim!

− Nisam zapažao nju, samo tebe − reče Omi ispijajući pivo od pirinča.

Kiku zaleprša lepezom, a osmeh joj ozari lice.

− Uz tebe se osećam jako dobro, Omi-sane. I voljena. Suisen brzo donese sake. I ’ča’. Njena gospodarica natoči Omiju pivo pa mu ga pruži. Mlado devojče nenametljivo je napunila šoljice. Nije prolila ni kapi, i pomisli, tečnost što teče u šoljicu stvara baš onaj pravi mirni zvuk, pa je u sebi odahnula uz silno olakšanje, opet sela na pete i čekala.

Kiku je pričala zabavnu zgodu koju je čula od prijateljice iz Mišime, a Omi se smejao. Pritom je uzela malu narandžu i dugim noktima je rastvorila kao cvet. Kriške narandže bile su latice, a iseckana kora prašnik. Ukloni belu mrlju semena pa je obema rukama ponudi kao da je to uobičajen način na koji gospa gosta poslužuje voćem.

− Bi li narandžu, Omi-sane?

Omijev prvi nagon bio je da kaže: takvu lepotu ja ne mogu uništiti. No, to bi bilo neprikladno, pomisli on, zadivljen njenom veštinom. Kako da čestitam njoj i njenoj bezimenoj učiteljici? Kako da joj uzvratim sreću koju mi je pružila kad mi je dozvolila da gledam kako njeni prsti stvaraju nešto tako dragoceno, a opet tako prolazno?

Na tren je cvet držao u ruci, a onda vešto odvojio četiri kriške, jednako udaljene jednu od druge, i s uživanjem ih pojeo. Tako je nastao nov cvet. Otkinuo je još četiri kriškice i stvorio treći cvetni oblik. Zatim uze jednu krišku, a drugu pomakne tako da su preostale tri kriške opet stvarale nov cvet.

Tad uzme dve kriške, a poslednju ponovo stavi u udubljenje narandže, u sredinu, sa strane, kao mladi mesec usred sunca.

Veoma polagano je jeo krišku. Kad je završio, stavi poslednju u dlan i ponudi je.

− Ovu moraš uzeti jer je pretposlednja. Ovo je moj dar tebi. Suisen je jedva disala. A za šta je poslednja kriška?

Kiku uze voće i pojede. Najbolja narandža koju je ikad okusila.

− A ova, poslednja − reče Omi stavljajući ozbiljno ceo cvet u dlan desne ruke − ovo je moj dar bogovima, bez obzira kojima, i bez obzira gde su. Nikad više neću jesti ovo voće osim iz tvoje ruke.

− To je previše, Omi-sama − izjavi Kiku. − Oslobađam te zakletve! To je rečeno pod uticajem *kamija* što živi u svim bocama sakea!

− Odbijam da se oslobodim! − Bili su jako sretni zajedno.

− Suisen − rekla je. − Sad nas ostavi. I molim te, dete, molim te da to pokušaš učiniti umilno.

− Da, gospodarice.

Ona ode u susednu sobu i proveri da li su futoni besprekorni, jesu li ljubavna sredstva i nasladne kuglice pri ruci i da li je cveće ukusno složeno. Poravna nevidljiv nabor na ionako nategnutom pokrivaču. Tad Suisen zadovoljno sede i sa olakšanjem odahne. Ljubičastom lepezom hladila je lice od vrućine i spokojno čekala.

U susednoj prostoriji, najlepšoj od svih soba u čajdžinici, jedinoj koja je imala svoj vlastiti vrt, Kiku uze samisen duge drške. Imao je tri strune. Podsećao je na gitaru. Kikin prvi visoki akord ispuni sobu. Tad ona zapeva, najpre tiho pa treperavo, onda opet tiho pa glasnije. Tiše i nežno uzdišući, sve nežnije, pesmu o ljubavi i neuzvraćenoj ljubavi, o sreći i o tugi.

* * *

− Gospodarice? − Taj šapat ne bi probudio ni onog koji ima najtanji san, ali Suisen je znala da njena gospodarica ne voli spavati posle ’Oblaka i kiše’, pa ma kako jaki oni bili. Draže joj je bilo da polubudna mirno počiva.

− Da, Sui-čan? − šapne Kiku isto tako tiho, obraćajući joj se sa ’čan’, kao najmilijem detetu.

− Vratila se Omi-sanova žena. Njena nosiljka upravo je prošla stazom koja vodi uzbrdo do njegove kuće.

Kiku baci pogled na Omija. Vrat mu je udobno počivao na drvenom postavljenom jastuku, a ruke je isprepleo. Telo mu je bilo snažno, bez belega, a koža čvrsta i zlatna, sjajna. Nežno ga je pomilovala, tek toliko da mu taj dodir

uđe u san, ali ne dovoljno da ga probudi. Onda se izvuče ispod pokrivača skupivši kimona oko sebe.

Kiku brzo obnovi šminku dok joj je Suisen češljala i četkala kosu u stilu *šimoda*. Tad gospodarica i sluškinja nečujno pođu hodnikom. Izađu na verandu pa kroz vrt na trg. Čamci su poput iskrica hitali od varvarskog broda do pristaništa gde je još sedam topova čekalo ukrcavanje. I sad je bila duboka noć. Do zore je još daleko.

Dve žene šunjale su se uskom uličicom među gomilom kuća i počele se penjati po stazici.

Znojavi i iscrpljeni nosači skupljali su snagu oko nosiljke na vrhu brda pred Omijevom kućom. Kiku nije pokucala na vrtna vrata. U kući su gorele sveće, a posluga je žurila amo-tamo. Mahnula je Suiseni koja odmah ode na verandu kraj glavnih vrata, pokuca i sačeka. Vrata se za tren otvore. Sluškinja klimne glavom i nestane. Još tren i sluškinja se vrati, dade znak Kikui, duboko joj se nakloni i pomeri. Druga sluškinja požuri napred i otvori šođi najbolje prostorije.

Postelja Omijeve majke nije bila upotrebljena. Ukočeno se uspravila i sedela pokraj malenog udubljenja u kom je bio cvetni ukras. Mali prozor šođi gledao je u vrt. Omijeva žena Midori stajala je naspram nje.

Kiku klekne. Zar sam samo pre jednu noć bila ovde, prestravljena u ’Noći vrištanja’? Naklonila se, najpre Omijevoj majci, pa onda njegovoj ženi, osećajući napetost među njima i zapita se: zašto se svekrva i snaja uvek toliko glože? Zar i snaja u svoje vreme neće postati svekrva? Zašto onda uvek prema svojoj snaji postupa užasno i zagorčava joj život, a zašto i mlada žena kasnije čini isto? Zar niko ništa ne uči?

− Žalim što vas ometam, gospodarice-san.

− Vrlo si dobrodošla, Kiku-san − odvrati starica. − Nadam se da nema neprilika?

− Oh, nema, ali nisam znala želite li da probudim vašega sina ili ne želite − rekla joj je, iako je odgovor već znala. − Mislila sam, biće bolje da vas pitam, jer ste se vi, Midori-san − okrenula se, nasmešila i lagano naklonila Midori koja joj se jako sviđala − upravo vratili.

− Vrlo si dobra, Kiku-san − reče starica − i vrlo obzirna. Ne, ostavi ga na miru.

− Vrlo dobro. Molim vas oprostite što vas ovako ometam, ali smatrala sam da će biti najbolje ako zapitam. Midori-san, nadam se da vaše putovanje nije proteklo odviše slabo.

− Jako žalim, bilo je užasno − izjavi Midori. − Drago mi je što sam se vratila, a teško mi je bilo u odsutnosti. Je li mom mužu dobro?

− Da, vrlo dobro. Noćas se mnogo smejao i činilo se da je zadovoljan. Malo je jeo i pio, a sad čvrsto spava.

− Gospodarica-san počela mi je pričati o nekim užasima koji su se dogodili dok mene nije ovde bilo i…

− Nisi smela otići, bila si ovde potrebna − otrovno je prekine starica. − A možda i ne. Možda si tamo morala zauvek ostati. Možda si u našu kuću donela zlog *kamija* zajedno sa svojom posteljinom!

− Ja to ne bih nikada učinila, gospodarice-san − strpljivo će Midori. − Molim vas, verujte da bih se radije ubila nego nanela najmanju ljagu vašem ugledu. Molim vas, oprostite mi na odsutnosti i na greškama. Žao mi je.

− Otkako je vražji brod došao, imamo samo nevolje. To je rđav *kami.* Vrlo rđav. A gde si bila onda kad smo te trebali? Čavrljala si u Mišimi, prežderavala se i lokala sake.

− Otac mi je umro, gospodarice-san, dan pre mog dolaska.

− Ha, nemaš ni toliko pristojne dalekovidosti da budeš na samrtnoj postelji svog oca. Što pre zauvek odeš iz naše kuće, to bolje za sve nas. Želim ’ča’. Ovde imamo gošću, a nemaš ni toliko pristojnosti da je ponudiš osveženjem!

− Naredila sam ’ča’ odmah, čim je ona…

− Nije došao odmah!

Otvori se šođi. Sluškinja uzrujano donese ’ča’ i slatke kolače. Midori najpre posluži staricu koja je stalno psovala sluškinju, bezubo prežvakavala kolačić i glasno srkala čaj.

− Morate izgrditi sluškinju, Kiku-san − reče starica. − Čaj nema ukusa. Nema ukusa! I vreo je. U ovoj kući samo se to može i očekivati.

− Izvolite moj. − Midori lagano dune u čaj da ga ohladi. Starica ga gunđajući prihvati.

− Zašto od prve ne može biti dobar? − Zapadne u mrzovoljan muk.

− Šta mislite o svemu ovome? − zapita Midori Kiku. − Brodu, Jabu-sami i Toda Hiro-macu-sami?

− Ne znam šta da mislim. A što se varvara tiče, ko zna? U svakom slučaju, oni su izuzetna zbirka ljudi. A veliki *daimjo* ’Čelična pesnica’? Vrlo je čudno da je stigao gotovo u isto doba kad i gospodar Jabu, *neh?* Pa, moraćete me izviniti. Ne, molim vas, mogu i sama otići bez ispraćanja.

− Oh, ne, Kiku-san, neću ni da čujem za to.

− Evo ti sad, Midori-san − nestrpljivo prekine starica. − Našoj je gošći neugodno, a ’ča’ je grozan.

− Oh, meni je ’ča’ bio dobar, gospodarice-san, zaista. Ne, oprostite, malo sam umorna. Možda mi sutra pre nego što otputujem dozvolite da vas pozdravim. Uvek mi je veliko zadovoljstvo kad sa vama razgovaram.

Starica dopusti sebi da bude polaskana, a Kiku pođe iza Midori na verandu pa u vrt.

− Kiku-san, vi ste tako pažljivi − reče Midori, držeći je za ruku, ponesena njenom lepotom. − Bili ste vrlo dobri, hvala vam.

Kiku na tren baci pogled prema kući i strese se.

− Je li uvek ovakva?

− Danas je bila uljudna u poređenju s drugim prilikama. Da nema Omija i moga sina, kunem se da bih njen prah stresla s nogu, obrijala glavu i pošla u kaluđerice. No, imam Omija i sina i to mi je naknada za sve. Svim *kamijima* zahvaljujem na tome. Srećom gospodarica-san više voli Edo i ne može dugo boraviti ovde. − Midori se žalosno nasmeši. − Naučila sam se da je ne slušam, znate kako to ide. − Uzdahnula je. Bila je prelepa na mesečini. − No, to nije važno. Ispričajte mi šta se dogodilo otkada sam otišla.

Zato je Kiku i došla tako hitno u kuću jer očigledno ni mati ni supruga ne bi želele da ometaju Omijev san. Došla je da sve kaže divnoj gospi Midori, da joj ona pomogne čuvati Kasigi Omija, a i ona će nastojati da ga čuva. Ispriča joj sve što je znala, osim onog što joj se dogodilo u sobi s Jabuom. Nadoda glasine koje je čula i pričice koje je znala od drugih devojaka ili ih smislila. I sve šta joj je rekao Omi, o njegovim nadama, planovima i strahovanjima, sve o njemu, osim onoga što se noćas među njima dogodilo u sobi. Znala je da to nije važno za njegovu ženu.

− Bojim se, Kiku-san, bojim se za svoga muža.

− Sve što je savetovao bilo je mudro, gospo. Mislim da je bilo ispravno sve ono što je učinio. Gospodar Jabu nikoga ne daruje tek tako, a tri hiljade kokua je značajna povišica.

− Ali, brod sad pripada gospodaru Toranagi, i sav onaj novac.

− Da, ali Jabu-sama je došao na izvanrednu ideju kad je brod proglasio poklonom. Tu ideju prišapnuo mu je Omi-san. Svakako da već i to zaslužuje nagradu, *neh?* Omi-san mora biti priznat kao istaknuti vazal.

Kiku je za dlaku iskrivila istinu, jer je znala da je Omi u velikoj opasnosti, kao i cela njegova kuća. Šta biti mora, biće, podseti se. No, nije zgoreg da rastera bore ove mile žene.

− Da, razumem − reče Midori. Samo da je ovo istina, molila se. Molim te neka ovo bude istina.

Zagrlila je Kiku, a oči su joj se ispunile suzama. − Hvala. Tako ste dobri, Kiku-san, tako dobri. Bilo joj je sedamnaest godina.

8

− Šta misliš, Ingeles?

− Mislim da će biti oluje.

− Kad?

− Pre zalaska sunca.

Bližilo se podne i stajali su na krmnici galije pod crnim oblacima. Bio je to drugi dan plovidbe na pučini.

− Da je ovo tvoj brod, šta bi učinio?

− Koliko imamo do luke? − zapita Blektorn.

− Posle zalaska sunca.

− A koliko do najbližeg kopna?

− Četiri-pet sati, Ingeles. No, ako potražimo zaklon, izgubićemo pola dana, a ja to ne smem. Šta bi ti učinio?

Blektorn trenutak razmisli. Prve noći galija je žurila na jug uz istočnu obalu poluostrva Izua, uz pomoć velikog jedra razapetog na jarbolu usred broda. Kad su plovili uz najjužniji rt, rt Ito, Rodriges je udario kurs zapad-jugozapad i ostavio sigurnost priobalja pa se otisnuo na otvoreno more, prema cilju na rtu Šinto, udaljenom dve stotine milja.

− Normalno bismo se na jednoj ovakvoj galiji držali obale radi sigurnosti − kazao je Rodriges. − No, to bi nam oduzelo previše vremena, a vreme je važno. Toranaga je od mene zatražio da Toadija pilotiram do Anđira i natrag. Brzo. Dobiću nagradu ako budemo brzi. Na ovako kratkom putovanju bio bi dobar i neki njihov pilot, ali jadan kurvin sin smrtno bi se plašio da vozi tako važnog *daimjoa* kao što je Toadi, pogotovo pučinom. Japi nisu za okean. Odlični su gusari, borci i priobalni moreplovci, ali boje se pučine. Napokon, stari Taiko doneo je zakon da na ono malo okeanskih brodova koje ima Japan, uvek moraju biti portugalski piloti. I danas je to još zakon njihove zemlje.

− Zašto je on to učinio?

Rodriges slegnu ramenima.

− Možda mu je to neko predložio.

− Ko?

− Tvoj ukradeni *roteiros*, Ingeles, portugalski. Čiji je bio?

− Ne znam. Na njemu nije bilo ni imena ni potpisa.

− Otkud si ga dobio?

− Od glavnog trgovca ’Holandske istočnoindijske kompanije’!

− Otkud ga je on dobio?

Blektorn slegnu ramenima. Rodrigesov smeh nije bio vedar.

− Pa, nisam ni očekivao da ćeš mi to odati, no ko god da ga je ukrao i prodao, nadam se da će se večno pržiti u ognju paklenom!

− Jesi li službenik toga Toranage, Rodriges?

− Ne. Sa kapetanom sam posetio Osaku. Ovo je samo usluga Toranagi. Moj kapetan dobrovoljno me ponudio. Ja sam pilot na… − Rodriges umukne. − Stalno zaboravljam da si neprijatelj, Ingeles.

− Portugal i Engleska su vekovima bili saveznici.

− Ali sada nismo! Siđi dole, Ingeles. Umoran si, a i ja, a umorni ljudi greše. Dođi na palubu kad se odmoriš.

I tako je Blektorn sišao u pilotsku kabinu i protegnuo se na ležaju. Rodrigesov *roteiros* za ovo putovanje beše na stolu pričvršćenom za drveni pod i zid, kao pilotska stolica na krmnici. Knjiga beše u kožnom povezu i trošna, ali Blektorn je nije otvorio.

− Zašto ga ovde ostavljaš? − pitao ga je pre.

− Da je nisam ostavio, ti bi je tražio. No, ovde je nećeš taknuti, niti zaviriti u nju bez dopuštenja! Ti si pilot, a ne nepošten trgovac, kurvar svinjskog trbuha, ni vojnik.

− Pročitaću je. Ti bi to učinio.

− Ne bih bez dozvole, Ingeles. To ne bi učinio nijedan pilot. Pa ni ja!

Blektorn je na tren gledao knjigu, a onda sklopio oči. Duboko je spavao ceo taj dan i deo noći. Probudio se pred zoru, kao i uvek. Trebalo mu je malo vremena da se prilagodi čudnom njihanju galije i udaranju bubnja koji je vesla održavao u stalnom ritmu. Udobno je u tami ležao na leđima poduprevši glavu rukama. Mislio je na svoj brod i otklanjao brigu šta će biti kad stignu na kopno, u Osaku. Sve u svoje vreme! Misli na Felisiti, Tudora i dom. Ne, sada ne! Misli na to da imaš zgodnu priliku ako su i drugi Portugalci kao Rodriges. Dobićeš brod za povratak kući. Piloti nisu neprijatelji, a boginje ubile sve ostale stvari! No, to ne možeš reći, mladiću. Ti si Englez, omrznut jeretik i antihrist. Katolici drže ovaj svet. *Držali* su ga. Sad ćemo ih mi i Holanđani zgromiti.

Kakva je to besmislica! Katolici, protestanti, kalvinisti, luterani i šta ti ga ja znam. Morao si se roditi kao katolik. Samo je sudbina odvela tvog oca u Holandiju gde je upoznao mladu Aneke van Droste, koja mu je postala žena, i prvi put je video španske katolike, španske sveštenike i inkviziciju. Sretan sam što su mu se otvorile oči, pomisli Blektorn. Sretan sam što su i moje otvorene.

Onda ode na palubu. Rodriges je bio na svojoj stolici, očiju crvenih od nespavanja. Za kormilom su, kao i ranije, bila dva japanska mornara.

− Smem li od tebe preuzeti ovu stražu?

− Kako se osećaš, Ingeles?

− Odmoreno. Smem li ti preuzeti ovu stražu? − Blektorn vide kako ga Rodriges odmerava. − Probudiću te ako se promeni vetar, ili bilo šta.

− Hvala, Ingeles. Da, malo ću spavati. Drži ovaj kurs. Kad sat iscuri, skreni četiri stepena na zapad, a nakon sledećeg sata, još šest na zapad. Novi kurs moraćeš na kompasu pokazati kormilaru. *Vakarimasu ka?*

− *Haj!* − Blektorn se nasmeje. − Četiri stepena zapadno, razumem! Siđi dole, pilote, tvoj je ležaj udoban.

No, Vasko Rodriges nije sišao u potpalublje. Samo se jače zagrne mornarskim kaputom i čvršće usadi na stolici. Baš uoči promene peščanog sata na tren se probudio i, ne pokrenuvši se pogleda promenu kursa, a onda smesta opet zaspa. Probudio se jednom kad se vetar menjao, no, videvši da opasnosti nema, opet zaspa.

U toku jutra na palubu dođoše Hiro-macu i Jabu. Blektorn zapazi da su se iznenadili što on upravlja brodom dok Rodriges spava. Nisu mu ništa rekli već su se vratili svom razgovoru, a kasnije opet siđu u potpalublje.

Pred podne je Rodriges ustao iz stolice i zabuljio se prema severoistoku. Njušio je vetar, koncentrišući sva svoja čula. Njih dvojica proučavali su more, nebo i nagomilane oblake.

− Šta bi učinio, Ingeles, da je ovo tvoj brod? − opet će Rodriges.

− Pojurio bih prema obali kad bih znao gde je, na najbliže mesto. Ova lađa neće izdržati veliku vodu, a oluja je na pomolu. Udaljena otprilike četiri sata.

− To ne može biti tajfun − progunđa Rodriges.

− Šta?

− Tajfun, veliki vetrovi. Najgore oluje što si ih ikad video. No, sada nije vreme tajfuna.

− Nego kad?

− Sad nije, neprijatelju! − Rodriges se nasmeje. − Ne, sad nije. No, može

biti dovoljno opasno pa ću prihvatiti tvoj upišani predlog. Upravi na severozapad!

Dok je Blektorn pokazivao novi kurs, a kormilar poslušno okretao brod, Rodriges priđe ogradi i dovikne kapetanu:

− *Isogi!* Kapetan-san! *Vakarimasu ka?*

− *Isogi, haj!*

− Šta to znači? Žuri?

Uglovi Rodrigesovih očiju naberu se od zadovoljstva.

− Nije zgoreg da naučiš malo japanskog jezika, a? Svakako, Ingeles. *Isogi* znači: žuri. Ovde ti je potrebno samo desetak reči i tad možeš pederčine naterati da seru, ako želiš. Jasno, ako su to prave reči, a oni u pravom raspoloženju. Sad idem u potpalublje po jelo.

− Zar si i kuvar?

− U Japanu svaki kulturan čovek mora kuvati, ili lično uvežbati jednog od ovih majmuna da mu kuva, ili će crknuti od gladi. Oni jedu samo sirovu ribu i sirovo povrće iz slatkog sosa. No, ovde život može biti upišan, ako znaš šta želiš.

− Je li ’upišan’ u dobrom ili lošem smislu?

− Uglavnom vrlo dobro, ali katkad i užasno loše. Sve zavisi od toga kako se osećaš, a ti postavljaš suviše pitanja.

Rodriges siđe. Povuče rezu na vratima kabine i pažljivo proveri bravu na svom pomorskom sanduku. Dlaka kose koju je onako neupadljivo stavio još je tu. A i slična takva dlaka, isto tako nevidljiva svima osim njemu, koju je stavio na korice pomorskog *roteirosa,* takođe beše nedirnuta.

Na ovom svetu oprez je majka mudrosti, pomisli Rodriges. Ima li kakvog zla ako on sazna da sam ja pilot na *Nao del Trato,* ovogodišnjem velikom Crnom brodu iz Makaa? Možda, jer bih mu morao objašnjavati da je to levijatan, jedna od najbogatijih i najvećih lađa na svetu, preko hiljadu i šest stotina tona nosivosti. Možda dođem u iskušenje da mu odam brodski teret, pa trgovinu, Makao i svakojake zanimljive stvari, koje su veoma, veoma tajnovite i velika, velika tajna. No, mi smo u ratu. Mi protiv Engleza i Holanđana.

Otvori dobro podmazanu bravu pa izvadi svoj *roteiros* da proveri neke podatke o najbližoj luci. Vide zapečaćeni omot koji mu je sveštenik, otac Sebastio, dao uoči odlaska iz Anđira.

Jesu li unutra Englezovi *roteirosi?,* opet se zapitao.

Odmeri omot i pogleda jezuitske pečate. Bio je u snažnoj napasti da ih slomi i sam pogleda šta je. Blektorn mu je rekao da je holandska flota došla

Magelanovim moreuzom.

I ništa drugo! Ingeles postavlja mnogo pitanja, a ništa sam ne priča, pomisli Rodriges. Promućuran je on, bistar i opasan.

Jesu li ovo njegovi *roteirosi* ili nisu? Ako jesu, od kakve li su koristi svetim ocima?

Zadrhta pri pomisli na jezuite, franjevce, dominikance, na sve kaluđere, sveštenike i na inkviziciju. Ima dobrih sveštenika i ima loših sveštenika, a pretežno su loši, ali ipak sveštenici. Crkva mora imati sveštenike, jer bez njihove misije, mi smo izgubljene ovce u sotoninom svetu. O, Bogorodice, zaštiti me od svakoga zla i od zlih sveštenika!

Rodriges je bio u kabini, sa Blektornom u luci Anđiro, kad se otvore vrata i otac Sebastio uđe bez poziva. Jeli su i pili, a u drvenim posudicama bili su im ostaci hrane.

− Lomiš hleb sa jereticima? − zapitao je sveštenik. − Opasno je s njima jesti. Zarazni su. Je li ti rekao da je gusar?

− Hrišćanski je viteški postupati prema neprijatelju, oče. Kad sam bio u njihovim rukama, prema meni su bili u redu. Samo uzvraćam milost. − Kleknuo je i poljubio sveštenikov krst. Onda ustade i nudeći mu vino, zapita: − Čime vam mogu pomoći?

− Želim u Osaku. Ovim brodom.

− Odmah ću ih pitati. − Zapitao je kapetana, a zahtev je postepeno išao na vrh do Toda Hiro-macua, koji odgovori da Toranaga ništa nije spominjao o tome da iz Anđira povezu stranog sveštenika, pa žali što ne može povesti stranog sveštenika iz Anđira.

Otac Sebastio želeo je poverljivo razgovarati, pa je poslao Engleza na palubu, a onda je, u skrovitosti kabine, sveštenik izvadio zapečaćeni omot.

− Želim da ovo predaš ocu-vizitatoru.

− Ne znam hoće li njegova eminencija još biti u Osaki kad tamo stignem. − Rodriges nije voleo da bude nosač jezuitskih tajni. − Možda moram poći nazad u Nagasaki. Možda je moj zapovednik ekspedicije ostavio naređenja za mene.

− Onda predaj ocu Alvitu. Svakako mu predaj na ruke.

− Vrlo dobro − kazao je.

− Kad si se zadnji put ispovedio, sinko?

− U nedelju, oče.

− Želiš li sada meni da se ispovediš?

− Da, hvala. − Bio je zahvalan svešteniku što ga je to zapitao, jer nikad se

ne zna, kad ti život zavisi od mora. A posle se osećao mnogo bolje, kao i uvek.

Sad u kabini Rodriges odloži zamotuljak. Bio je u jakom iskušenju. Zašto otac Alvito? Otac Martin Alvito bio je glavni trgovački posrednik, dugogodišnji Taikov lični tumač i blizak poznanik većine uticajnih *daimjoa*. Otac Alvito putovao je između Nagasakija i Osake i bio jedan od retkih ljudi, a jedini Evropljanin koji je u svako doba imao pristup Taiku. Taj izuzetno pametan čovek tečno je govorio japanski, a o njima i njihovom načinu života znao je više od ijednog čoveka u Aziji. Sad je bio najuticajniji portugalski posrednik u Regentskom veću, a osobito kod Išida i Toranage.

Jezuiti uvek smeste svog čoveka na tako važan položaj, pomisli Rodriges pun strahopoštovanja. Da nije Družbe Isusove, bujica jeresi nikad ne bi bila zaustavljena. Možda bi Portugal i Španija prešli na protestantizam, pa bismo zauvek izgubili svoju besmrtnu dušu. Bogorodice!

− Zašto neprekidno misliš na sveštenike? − glasno se zapita Rodriges. − Znaš da te to iznervira! − Da. No, i uz to, zašto otac Alvito? Ako su u zamotuljku *roteirosi*, je li omot namenjen kakvom hrišćanskom *daimjou?* Ili Išidu, ili Toranagi? Ili samo njegovoj eminenciji, lično ocu-vizitatoru? Ili mom zapovedniku ekspedicije? Ili će *roteirose* poslati u Rim, za Špance? Zašto otac Alvito? Otac Sebastio lako mi je mogao reći da predam nekom drugom jezuitu.

A zašto Toranaga hoće Ingelesa?

U srcu znam da bih trebao ubiti Blektorna. On je neprijatelj, jeretik. No, tu je i nešto drugo. Osećam da je taj Ingeles opasnost za sve nas. Zašto to mislim? Pilot je. Odličan. Snažan. Inteligentan. Dobar čovek. Tu nema razloga za brige. Zašto se onda plašim? Je li podmukao? Jako mi se sviđa, ali osećam da ga moram uskoro ubiti, što pre, to bolje. Ne u gnevu! Samo zato da nas zaštitim. Zašto?

Bojim se njega!

Šta da radim? Da to prepustim u ruke Božje? Dolazi oluja, a biće gadna.

− Bog prokleo mene i moju kolebljivost! Zašto odmah ne znam šta da uradim?

* * *

Oluja je naišla pre zalaska sunca i uhvatila ih na pučini. Kopno beše udaljeno deset milja. Zaliv prema kome su žurili bio je sigurno utočište i pravo pred njima kad su ga ugledali. Između njih i sigurne luke nije bilo hridina ni plićaka, ali deset milja je deset milja, a more se brzo uzburkalo dok je duvao vetar šiban kišom.

Duvalo je sa severoistoka, na desni bok. Opasno se menjao smer, dok su udari vetra nepredvidljivo kovitlali s istoka ili severa. More beše crno. Njihov kurs bio je severozapad pa su uglavnom bočno bili izloženi talasima koji su se podmuklo podizali. Čas su bili u dolu, a začas mučno na vrhu talasa. Galija je bila plitka, građena za brzinu i za mirno more, pa iako su veslači bili nesalomljivi i jako disciplinovani, teško im je bilo držati vesla u moru i gurati ih.

− Moraćeš dići vesla i pobeći ispred vetra! − vikne Blektorn.

− Možda, ali još ne! Gde su ti *cojones,* (muda) Ingeles?

− Onde gde trebaju biti, bogamu, i gde želim i da ostanu!

Obojica su znali, okrenu li u vetar, neće se moći probiti kroz oluju, pa će ih talasi i vetar udaljiti od luke na pučinu. A budu li bežali ispred vetra, talasi i vetar udaljiće ih od luke opet na pučinu, kao i pre, samo brže. Južno se nalazila ’Velika dubina’, hiljadu milja nije bilo kopna, a uz nesreću i do tri hiljade milja.

Privezali su se konopcima za stalak kompasa, i to je bilo dobro, dok se paluba propinjala i posrtala. Držali su se i za ogradu dok su upravljali lađom.

Na brod još nije došla voda. Bio je teško nakrcan i plovio sa velikim gazom što se nije sviđalo njima dvojici. Rodriges se temeljno pripremio za vreme dok su čekali. Sve je bilo osigurano, a ljudi upozoreni. Hiro-macu i Jabu rekoše da će neko vreme ostati u potpalublju, a onda će doći na palubu. Rodriges je slegao ramenima i otvoreno im rekao da bi to moglo biti vrlo opasno. Bio je siguran da ga nisu razumeli.

− Šta će oni učiniti? − zapitao je Blektorn.

− Ko zna, Ingeles? Sigurno ne plaču od straha, budi uveren.

Veslači su žestoko veslali u udubljenju glavne palube. Inače su na svakom veslu bila dva čoveka, ali je Rodriges sad postavio trojicu. Zbog snage, sigurnosti i brzine. U potpalublju su čekali drugi veslači koji će ih smeniti kad on naredi. Nadzornik veslača na prednjoj palubi bio je iskusan, a njegov ritam lagan, prilagođen talasima. Galija je još napredovala, iako je ljuljanje bilo naglašenije, a povratak vesala sporiji. Onda udari vetra postadoše neujednačeni i izbaciše veslačkog nadzornika iz ritma.

− Pazi spreda! − kriknu Blektorn i Rodriges gotovo u istom dahu. Galija se propela da im se smučilo. Dvadeset vesala preseče vazduh umesto mora i na brodu nasta haos. Udari ih prvi vijugavi talas i leva ograda se nađe pod vodom. Nemoćno su se bacakali.

− Napred! − naredi Rodriges. − Neka na svakoj strani uvuku pola vesala!

Bogorodice, požuri, požuri!

Blektorn je znao da može odleteti preko palube ako nije vezan konopcem. No, trebali su uvući vesla ili će biti izgubljeni.

Odveže čvor i probijaše se po uzgibanoj, masnoj, klizavoj palubi, niz kratki mostić do glavne palube. Odjednom se galija zanese i baci ga na bok, a noge mu se sapletu o neke veslače koji su takođe skinuli sigurnosne konopce i pokušavali zavesti reda u vesla. Ograda beše pod vodom, a jedan čovek je pao u more. I Blektorn je osećao kako ga nosi. Dohvati ogradu, tetive mu se napnu, ali ruka izdrža. Onda i drugom rukom uhvati ogradu pa se gutajući vodu vrati nazad. Nogama napipa palubu i protrese se hvaleći Boga. Pomisli: ’potrošio sam svoj sedmi život!’ Alban Karadok je uvek govorio da dobar pilot mora biti kao mačak, osim što pilot mora imati barem deset života, dok je mačak i sa devet zadovoljan.

Pod njegovim nogama bio je čovek pa ga odvuče iz morskog zagrljaja. Držao ga je dok nije bio izvan opasnosti, a onda mu pomogne da se vrati na svoje mesto. Osvrne se na krmnicu i opsuje Rodrigesa što je izgubio vlast nad kormilom. Rodriges je mahao, pokazivao nešto i vikao, no snažni udar vetra proguta krik. Blektorn vide da im je promenjen kurs. Sad su bili gotovo u vetru, a znao je da je to skretanje bilo namerno. Mudro, pomisli on. To će nam dati predah da se preraspodelimo, ali gad me mogao upozoriti. Ne volim uzalud trošiti svoje živote.

Odmahne Rodrigesu i lati se posla oko preraspodele veslača. Sva su vesla prestala osim dva na samom pramcu koja su ih lepo držala u vetru. Znakovima i povicima Blektorn ih prisili da uvuku pola vesala, na preostalim udvostruči broj veslača. I opet se popne na palubu. Ljudi su bili stoici. Iako su neke imali morsku bolest, stajali su i čekali sledeću naredbu.

Zaliv se približavao, ali još se činilo da je udaljen milion dugih milja. Nebo je na severoistoku bilo tamno. Šibala ih je kiša, a udari vetra se pojačavali. Blektorn se na *Erazmou* ne bi brinuo. Lako bi uplovili u luku ili bi se bezbrižno vratili na svoj pravi kurs i uputili prema svojoj pravoj luci. Njegov brod beše i građen i opremljen za nevreme, a galija nije bila…

− Šta misliš, Ingeles?

− Učinićeš ono što budeš hteo, bez obzira na to šta ja mislim − vikne nadglasavši vetar. − No, brod neće izdržati mnogo vode pa ćemo potonuti kao kamen, a kad sledeći put pođem na pramac, reci mi da brod skrećeš u vetar. Ili još bolje, stavi ga u privetrinu dok sam ja na konopcu, pa ćemo obojica doći u luku.

− Beše to ruka Božja, Ingeles. Vetar joj je okrenuo guzicu.

− Zato sam umalo pao u more.

− Video sam.

Blektorn je odmeravao poprečno zanošenje galije.

− Ostanemo li na ovom kursu, nikad nećemo stići u zaliv. Za milju, pa i više, promašićemo rt.

− Ostaću u vetru. A onda, kad dođe vreme, probićemo se na obalu. Znaš li da plivaš?

− Znam!

− Dobro! Ja nikad nisam naučio plivati. Previše je opasno. Bolje je potonuti brzo nego polako, a? − Rodriges i protiv volje zadrhti. − Blažena Bogorodice, zaštiti me od groba morskog! Ova lađa, kurva krmačinog trbuha, večeras će uploviti u luku! Mora. Moj nos kaže, ako se okrenemo i odjurimo, gotovi smo. Preteško smo nakrcani.

− Olakšaj brod. Baci teret u more.

− Kralj Toadi ne bi na to pristao. Mora s teretom stići ili uopšte ne mora stići!

− Pitaj ga.

− Bogorodice, jesi li gluv? Rekoh ti! Znam da on neće pristati!

Rodriges priđe kormilarima pa proveri jesu li razumeli da i dalje moraju ploviti u vetar, neizostavno.

− Pripazi na njih, Ingeles! Ti si zapovednik! − Odveže konopac oko pojasa i sigurnim korakom pođe niz most. Veslači su ga motrili dok je išao prema kapetan-sanu na prednjoj palubi da mu pokretima i rečima objasni šta je naumio. Na palubu dođu Hiro-macu i Jabu. Kapetan-san im izloži nameru. Obojica su bili bledi, ali ostaše mrtvi-hladni i nisu ni povraćali. Pogledaju kroz kišu u pravcu obale, slegnu ramenima pa se opet vrate u potpalublje.

Blektorn je zurio u zaliv na levoj strani broda. Znao je da je naum opasan. Moraće čekati dok ne promakne rt, a onda će morati skrenuti s vetra, opet udariti pravac severozapad i boriti se za goli život. Jedro im neće pomoći. Izvući će ih jedino njihova veslačka snaga. Južna strana zaliva bila je stenovita i hridinasta. Ako krivo procene vreme, more će ih tamo baciti na obalu i izgubiće brod.

− Ingeles, ovamo napred! − Portugalac mu je mahao. Blektorn ode napred. − A jedro? − vikne Rodriges.

− Ne. Više će nam štetiti nego koristiti.

− Onda ostaj ovde. Ako kapetan izgubi takt ili pogine, preuzmi brod. U

redu?

− Još nikad nisam plovio na galiji, niti vodio veslače. Pokušaću.

Rodriges pogleda prema kopnu. U uskovitlanoj kiši rt se pojavi pa iščezne.

Uskoro će se morati probiti. Oluja je jačala, a vrhovi talasa već su bili sama bela pena. Trka među rtovima izgledala je podmuklo. Ovo će biti teško, pomislio je. Onda pljune i odluči se.

− Idi na krmu, Ingeles. Preuzmi kormilo. Na moj znak usmeri zapad-severozapad prema onoj tački. Vidiš li je?

− Vidim.

− Ne oklevaj i drži taj kurs. Budno motri na mene. Ovaj znak znači ’snažno levo’, ovaj ’snažno desno’, a ovaj ’samo napred’.

− Vrlo dobro.

− Bogorodice ti, hoćeš li čekati moje naredbe i slušati moje naredbe?

− Želiš li da preuzmem kormilo? Ili ne? Rodriges je znao da je upao u zamku.

− Moram ti verovati, Ingeles, a mrsko mi je što ti verujem. Idi na krmu − reče. Vide da Blektorn čita šta mu je u očima i da odlazi. Onda se predomisli pa zovne za njim: − Hej, ti bahati gusaru! Bog s tobom!

Blektorn se zahvalno okrene.

− I s tobom, Španče!

− Pišam ja na sve Špance! Živeo Portugal!

− Drž’ kurs!

* * *

Stigli su u luku, ali bez Rodrigesa. Pao je u more kad mu je pukao konopac. Brod je bio nadohvat sigurnosti kad je sa severa naišao veliki talas, pa iako su već nakupili mnogo vode i izgubili kapetana Japanca, bili su sad preplavljeni vodom. More ih je teralo nazad prema hridinastoj obali.

Blektorn je video kad je Rodriges pao. Gledao ga je kako dašće i koprca se u zapenjenom moru. Oluja i talasi odvukli su ih daleko na jug zaliva i gotovo su bili na stenama, a svi su na brodu znali da je brod izgubljen.

Dok je Rodriges bio uz bok, Blektorn mu je dobacio drveni pojas za spašavanje. Portugalac se borio da uhvati pojas za spašavanje, ali more mu ga istrgne. Veslo udari na njega, a on posegne za njim. Sruči se kiša i poslednje što je Blektorn video od Rodrigesa beše ruka, slomljeno veslo, a baš pred njim talas što je jurio prema nemirnoj obali. Mogao je zaroniti ispod broda, doplivati do njega i ostati živ. Možda, možda je bilo vremena, ali njegova je

prva dužnost bila prema brodu. I njegova poslednja dužnost bila je prema brodu, a *njegov* je brod bio u opasnosti.

Zato okrene leđa Rodrigesu.

Talas je odneo neke veslače, a drugi su se borili da popune prazna mesta. Nostromo je junački skinuo konopac s pojasa.

Skočio je na prednju palubu, pričvrstio se i pojačao ritam. Ponovo je počeo i vođa veslača koji su pokušavali da u halabuci čuju naredbe.

− *Isogiiiiii!* − drekne Blektorn setivši se te reči. Svom težinom naslonio se na kormilo kako bi pramac bio u vetru, a onda ode na ogradu i dade im ritam, uzvikujući: jedan-dva, jedan-dva, u nastojanju da ohrabri posadu.

− Hajde, gadovi, *vuuucite!*

Galija beše na stenama, zapravo su stene bile samo na krmi, levo i desno. Vesla su uranjala i terala, ali brod nikako da se makne. Vetar i talasi su pobeđivali i očigledno vukli brod nazad.

− Hajde, povucite, gadovi! − ponovo vrisne Blektorn dok je rukom udarao ritam. Njegova snaga prelazila je na veslače. Najpre su izjednačili snagu s morem, a onda su more nadjačali.

Brod se odmakne od stena. Blektorn je držao kurs prema zavetrini obale. Uskoro su došli u mirnije vode. Još je bilo vetra, ali iznad njih. Još je trajala oluja, ali na pučini.

− Spustite desno sidro!

Reči niko nije razumeo, ali svi pomorci su znali šta on želi. Pojure da ispune njegovu naredbu. Sidro pljusne u more. Pustio je da brod lagano uspori kako bi ispitao čvrstoću sidrišta. Nostromo i veslači shvatiše njegovu nameru.

− Spustite levo sidro!

Kad mu je brod bio izvan opasnosti, osvrnuo se unazad na krmu. Okrutna crta obale jedva se nazirala kroz kišu. Merkao je more i razmatrao mogućnosti.

Portugalski *roteiros* je dole, pomisli, nakvašen. Mogao bih brod odvesti u Osaku. Mogao bih ga vratiti u Anđiro. No, jesam li imao pravo kad ga nisam slušao? Nisam se oglušio o Rodrigesa. Bio sam na zadnjoj palubi. I to sam.

− Prema jugu! − vrisnuo je Rodriges kad su ih vetar i talasi poneli pogibeljno blizu stena. − Okreni i beži pred vetrom!

− Ne! − odvratio je, uveren da im je jedina mogućnost pokušaj da uđu u luku jer će se na otvorenom moru beznadežno batrgati. − Možemo uspeti!

− Bog te prokleo, sve ćeš nas pobiti!

No, ja nikoga nisam ubio, pomisli Blektorn. Rodriges, znali smo i ti i ja da

je na meni ležala odluka, ako je uopšte bilo vremena za odluku. Imao sam pravo. Brod je na sigurnom. Ništa drugo nije bitno.

Mahne nostromu koji pojuri sa prednje palube. Oba kormilara su lipsala, ruke i noge gotovo su im bile otkinute od zglobova. Veslači su bili poput leševa. Bespomoćno su se srušili na vesla. Drugi su im izmalaksali došli iz potpalublja u pomoć. Hiro-macu i Jabu behu dotučeni. Pomogli su im da se popnu na palubu, ali čim su se našli na palubi, oba *daimjoa* se usprave.

− *Haj, Anđin-san?* − zapita nostromo. Bio je to čovek srednjih godina jakih belih zuba i širokog, preplanulog lica. Bled beleg ostao mu je na obrazu, onde gde je lupio u ogradu kad ga je ponelo more.

− Jako dobro si se držao − reče Blektorn ne mareći što ga on neće razumeti. Znao je da će shvatiti njegovu nameru i osmeh. − Da, jako dobro. Sad si kapetan-san. *Vakarimasu!* Ti! Kapetan-san!

Čovek je razjapljenih usta u njega buljio, a onda se nakloni da bi sakrio i zabezeknutost i zadovoljstvo.

− *Vakarimasu, Anđin-san. Haj! Arigato goziemašita!*

− Čuj, kapetan-san − reče Blektorn. − Daj ljudima jelo i piće. Toplo jelo. Ovde ćemo prenoćiti. − Blektorn mu objasni pokretima.

Novi kapetan smesta se okrene i drekne novim autoritetom. Mornari odmah pojure da ga poslušaju. Novi kapetan je ponosno pogledao krmenu palubu. Šteta što ne znam govoriti tvoj varvarski jezik, pomisli on sav sretan. Onda bih ti mogao zahvaliti, Anđin-sane, zato što si spasao brod, a sa brodom život gospodara našeg Hiro-macua. Tvoja nam je čarolija ulila nove snage. Bez tvoje čarolije bili bi izgubljeni. Možda i jesi gusar, ali si čaroban moreplovac, a dok si pilot, slušaću te verno. Nisam vredan da postanem kapetan, ali pokušaću zaslužiti tvoje poverenje.

− Šta želite da sad uradim? − zapitao je.

Blektorn je gledao u more. Dno je bilo mutno. U sebi je računao sidrište, a kad je bio siguran da sidra nisu proklizala i da je dno čvrsto, reče:

− Spusti u more čun. I nađi dobrog veslača. − Blektorn je opet pokretima i rečima objasnio šta želi. Smesta spuste čamac s veslačem. Blektorn dođe do brodske ograde i spustio bi se niz bok, kad ga zaustavi oštar glas. Ogleda se. Tamo beše Hiro-macu, a uz njega Jabu.

Starac je imao velike modrice po vratu i ramenima, ali i dalje je nosio dugi mač. Jabuu je tekla krv iz nosa, lice mu je bilo u modricama, a kimono zaprljan. Pokušavao je zaustaviti krv komadićem tkanine. Obojica su bili mrtvi-hladni, očigledno se nisu osvrtali na svoje povrede ni na prohladni vetar.

Blektorn se uljudno nakloni.

− *Haj, Toda-sama?*

Opet oštre reči. Starac mačem pokaza čun i odmahne glavom.

− Tamo Rodrigo-san! − Blektorn umesto odgovora upre u južnu obalu. − Ja ići, pogledam!

− *Ije!* − Hiro-macu opet odmahne glavom i dugo je govorio. Očito mu je uskraćivao dozvolu zbog opasnosti.

− Ja sam Anđin-san ovog kurvanjsko-kučkinog broda i ako želim na kopno, idem na kopno. − Blektornov je glas bio jako uljudan, ali jak, a isto tako beše jasno i šta on želi. − Znam da čamac neće izdržati ovo more. *Haj!* No, idem tamo na kopno, na ono mesto. Vidiš li onaj rt, Toda Hiro-macu-sama? Kraj one malene stene. Probiću se oko rta. Ne žuri mi se u smrt, a nigde ne mogu pobeći. Želim doneti telo Rodrigo-sana. − Gurne nogu preko ograde. Mač u koricama malčice se pomerio. Sledio se, ali pogled mu ostade ustaljen, a lice mirno.

Hiro-macu beše u nedoumici. Razumeo je da pilot želi naći telo Rodrigo-sana, ali tamo je bilo opasno poći, pa i pešice, a gospodar Toranaga je rekao da varvarina dovedu živa i zdrava, pa će ga i dovesti živa i zdrava. Isto tako beše jasno da je čovek čvrsto odlučio otići.

Video ga je u oluji kako poput opakog morskog *kamija* neustrašivo stoji na klimavoj palubi, u svom elementu, kao deo oluje. Tad je tužno pomislio: bolje da ovog čoveka i sve varvare kao što je on vratimo na kopno gde možemo izaći s njima na kraj. Na moru smo u njihovoj vlasti!

Vide da je gusar nestrpljiv. Što su neuglađeni, pomislio je. Pa ipak ti moram zahvaliti. Svi kažu da si samo ti zaslužan što je brod u luci, da je onaj Rodrigo-anđin izgubio živce i odmakao nas od kopna, ali ti si održao naš kurs. Da! Da smo se otisnuli na pučinu, sigurno bismo potonuli, a ja bih izneverio gospodara. O, Buda, sačuvaj me od toga!

Svi su ga udovi boleli, a hemoroidi su mu se nahladili. Iscrpeo ga je napor da se stoički drži pred svojim ljudima, Jabuom, posadom, pa i ovim varvarinom. O, Buda, tako sam umoran! O, kad bih mogao leći u kadu i umakati se i umakati i jedan dan odmoriti od bola. Samo jedan dan. Prestani sa svojim glupim ženskastim mislima! Boluješ već gotovo šezdeset godina. Šta je muškarcu patnja? Povlastica! Prikrivanje patnje je merilo muškosti. Hvali Budu što si još živ da štitiš svog gospodara, jer mogao si sto puta biti mrtav. Da! Hvalim Budu.

Ali more mrzim. Mrzim hladnoću! I mrzim bol.

− Ostani gde si, Anđin-sane − reče pokazujući koricom mača da bude jasniji. Sumorno ga je zabavljala ledeno plava vatra u čovekovim očima. Kad se uverio da ga je razumeo, letimično zvirne na nostroma. − Gde smo? Čiji je ovo feud?

− Ne znam, gospodaru. Mislim da smo negde u pokrajini Ise. Mogli bismo nekoga poslati na obalu u najbliže selo.

− Možeš li nas odvesti u Osaku?

− Ako ostanemo jako blizu obale, gospodaru, i budemo li plovili polako i jako pažljivo. Ja ove vode ne poznajem i ne bih vam mogao garantovati sigurnost. Nemam dovoljno znanja, a na brodu nema nikoga, gospodaru, ko je vičan tome. Osim ovoga pilota. Da je po meni, savetovao bih vam da idete kopnenim putem. Nabavili bi vam konje ili nosiljke.

Hiro-macu gnevno zatrese glavom. Bilo je sasvim isključeno da idu kopnom. Predugo bi trajalo − put beše planinski, a puteva je bilo malo − pa bi morali proći kroz mnoge teritorije koje drže Išidovi saveznici, neprijatelji. A opasne su bile i mnogobrojne razbojničke bande koje su kontrolisale puteve. To bi značilo da mora povesti sve svoje ljude. Naravno, bande bi mogao odbiti, ali nikad se ne bi mogao probiti kad bi Išido ili njegovi saveznici odlučili da ga spreče. Sve to bi ga još više usporilo, a imao je nalog da brzo i sigurno izruči teret, varvarina i Jabua.

− Ako bi išli uz obalu, za koliko bi stigli?

− Ne znam, gospodaru. Četiri-pet dana, a možda i više. Osećao bih se jako nesigurnim. Nisam pilot, jako žalim.

To znači, pomisli Hiro-macu, da mi mora pomoći ovaj varvarin. Da mi ne ode na obalu, moraću ga vezati. A ko zna hoće li sarađivati vezan?

− Koliko ćemo ovde ostati?

− Pilot je rekao, preko noći.

− Hoće li do tada proći oluja?

Hiro-macu je proučavao planinsku obalu, pa pilota. Oklevao je.

− Smem li nešto predložiti, Hiro-macu-sama? − zapita Jabu.

− Da, da, jasno − nestrpljivo će on.

− Čini se da nam je potrebna gusarova pomoć da stignemo u Osaku. Pa zašto ga ne bismo pustili na obalu? No, sa njim neka pođu ljudi koji će ga štititi i neka se vrate pre mraka. Što se tiče putovanja kopnom, slažem se da bi vam bilo previše opasno. Da vam se išta dogodi, nikad to ne bih mogao sebi oprostiti. Kad se oluja izduva, bićete sigurniji na brodu, a i mnogo ćete brže stići u Osaku, *neh?* Sigurno do sutra u zalazak sunca.

Hiro-macu neodlučno klimne glavom.

− Vrlo dobro. − Mahne jednom samuraju.− Takataši-sane! Povešćeš šest ljudi i idite sa pilotom. Ako nađete Portugalčevo telo, donesite ga. No, ako varvarinu padne ijedna trepavica, ti i tvoji ljudi smesta ćete počiniti *sepuku.*

− Da, gospodaru.

− I pošalji dva čoveka u najbliže selo i tačno utvrdi gde smo i na čijem smo feudu.

− Da, gospodaru.

− S vašom dozvolom, Hiro-macu-sane, ja bih poveo grupu na obalu − reče Jabu. − Stignemo li u Osaku bez gusara, toliko bih se stideo da bih smatrao obaveznim da se ubijem. Želeo bih čast da sprovedem vaše naredbe.

Hiro-macu klimne. Iznenadio se što se Jabu izlaže tolikoj opasnosti. Siđe u potpalublje.

Kad je Blektorn shvatio da Jabu ide s njim na kopno, bilo mu brže zakuca. Nisam zaboravio Peterzona, ni svoju posadu, ni jamu, ni krike, ni Omija, ništa od svega onoga. Čuvaj svoj život, gade!

9

Brzo stigoše na kopno. Blektorn je nameravao biti vođa, ali Jabu je prigrabio taj položaj, udario snažan tempo i čvrsto odlučio da ga održi. Preostala šestorica samuraja pažljivo su ga motrila. Nemam kuda pobeći, budale, pomislio je, krivo tumačeći njihovu brižnost, dok je očima automatski proučavao zaliv, tražio plićake i skrovite hridi, merio dubine. Sve je to pamtio da kasnije zapiše.

Put ih je najpre vodio uz plažu, a onda kratak uspon po stenama koje je uglačalo more, pa uz stazu koja je oivičavala hridinu i opasno krivudala na jug oko rta. Prestala je kiša, ali ne i vetar. Što su se više primicali isturenom jezičku zemlje, to su se veliki talasi koji su huktali o stene, sve više raspršivali u vazduhu. Uskoro su bili mokri.

Blektorn je drhtao od zime, no Jabu i samuraji, bezbrižno su tutnuli lagani kimono u pojas i kao da im nije smetala vlaga ni hladnoća. Verovatno je istina ono što je rekao Rodriges, pomisli, i opet ga obuzme strah. Japi nisu građeni kao mi. Oni ne osećaju kao mi hladnoću, glad, oskudicu i rane. Oni su bliži životinjama. U poređenju sa nama živci su im otupeli.

Nad njima se uzdizala hridina visoka sedamdesetak metara. Dvadeset metara ispod njih obala. A iza i unaokolo same planine, nijedne kuće ni kolibe u celom zalivu. Nikakvo čudo jer nije bilo mesta za polja. Obala je naglo

prelazila u hridine, a zatim u granitnu planinu. Na gornjim obroncima rasla su stabla.

Puteljak se spuštao i penjao se uz hridinu, veoma pogibeljan, a rastresite površine. Blektorn je gazio savijajući se na vetru. Opazi da su Jabuove noge snažne i mišićave. Oklizni se, kurvanjski gade, pomislio je. Oklizni se i smrskaj na stenama pod nama. Hoćeš li vrisnuti? Šta bi te moglo naterati da vrisneš?

S naporom skrenu pogled s Jabua. Opet je proučavao obalski pojas, svaku useklinu, rascep i vododerinu. Duvao je vetar ispunjen morskim kapljicama i suze mu udare na oči. More se prelivalo, kovitlalo i dizalo. Znao je da su izgledi da nađu Rodrigesa minimalni. Sigurno ima isuviše pećina i skrovišta koje nikad neće moći da pretraže. No, morao se iskrcati na kopno da pokuša. Dugovao je to Rodrigesu. Svi su piloti bespomoćno molili da na kopnu umru i da ih na kopnu pokopaju. Svi su oni videli i odviše leševa naduvenih od mora, telesa koja su rakovi napola pojeli i osakatili.

Skrenu iza rta i sa zahvalnošću zastanu u zavetrini. Nisu trebali ići dalje. Ako telo nije u privetrini onda je skriveno, progutano ili već odneseno na pučinu, u dubine. Jedno kilometar od njih ribarsko se seoce ugnezdilo u belu zapenjenu obalu. Jabu mahne dvojici samuraja. Odmah se naklone i otrče prema seocu. Poslednji pogled… Jabu obriše s lica kišu, pogleda Blektorna i mahne im da se vrate. Blektorn klimne i opet krenu. Jabu na čelu. Samuraji su ga još pažljivo motrili i on opet pomisli koliko su glupi.

A kad su se vratili na pola puta, ugledao je Rodrigesa.

Telo je zapalo u rascep između dve velike stene iznad morske površine, ali ipak su ga delimično zapljuskivali talasi. Jedna ruka ispružena napred, a druga zgrčena na slomljenom veslu koje se lagano njihalo na plimi i oseki. To je njihanje privuklo Blektornovu pažnju dok se savijao na vetru i gazio za Jabuom.

Jedini put do njega bio je niz stenu, visoku samo dvadesetak metara, ali bila je jako strma i gotovo nije bilo izbočine.

A plima?, pomisli Blektorn. Sad je oseka, a ne plima. More će ga opet odneti na pučinu. Isuse, gadno izgleda dole! Šta li će biti?

Priđe bliže ivici. Jabu mu smesta prepreči put odmahujući glavom, a ostali samuraji ga opkole.

− Samo pokušavam bolje videti, za ljubav Hristovu! − reče on. − Ne pokušavam pobeći! Kuda, do vraga, i mogu pobeći?

Malo ustukne i zagleda se dole. Sledili su njegov pogled i nešto čavrljali. Uglavnom je govorio Jabu.

Nema mogućnosti, zaključi on. Previše je opasno. U zoru ćemo se vratiti i doneti konopce. Ako bude tu, tu je, i zakopaću ga na kopnu. Neodlučno se okrenuo, a pritom se odlomi ivica litice i on klizne. Jabu i ostali smesta ga zgrabe i povuku natrag. Tad, iznenada, shvati da se oni samo brinu za njegovu sigurnost. Oni me samo paze da se ne povredim!

Zašto žele da budem izvan opasnosti? Zbog Tora…? Kako li se zove? Toranaga? Zbog njega? Da, ali možda i zato što na brodu nema nikoga ko bi umeo da pilotira. Jesu li me zato pustili da dođem na kopno, da bude po mom? Da, sigurno je tako. Sad imam moć nad brodom, nad starim *daimjom* i nad ovim gadom. Kako bih je mogao iskoristiti?

Opustio se, zahvalio im i lutao očima ispod sebe.

− Moramo ga uzeti, Jabu-sane. *Haj!* Jedini put je ovaj. Po steni. Ja ću ga doneti gore, ja, Anđin-san! − Opet krene napred kao da će se spustiti dole. Oni ga opet zadrže, a on reče, glumeći ljutnju: − Moramo preneti Rodrigo-sana. Gle! Nema mnogo vremena, pada mrak.

− *Ije, Anđin-sane!* − reče Jabu. Nadneo se nad Jabua.

− Ne pustiš li me, Jabu-sane, pošalji jednog svog čoveka. Ili pođi ti. Ti!

Zavijao je vetar oko njih i plakao na litici. Jabu pogleda dole, prosuđujući vrlet i sve manje videlo. Znao je da je Jabu zagrizao. Upao si u zamku, gade, taština te namamila u zamku. Kreneš li dole, povredićeš se. Molim te, nemoj se ubiti, samo slomi noge ili zglob. Onda se udavi!

Jedan samuraj poče da se spušta, ali mu Jabu naredi da se vrati.

− Vrati se na brod. Odmah donesi konopce − reče Jabu. Čovek otrča.

Jabu odbaci svoje sandale na remenčiće. Izvadi iz pojasa mačeve pa ih skloni na sigurno.

− Čuvajte ih i čuvajte varvarina. Ako se išta dogodi mačevima ili njemu, nasadiću vas na vaše mačeve.

− Molim vas, dopustite da ja siđem, Jabu-sama − javi se Takataši. − Ako se povredite ili poginete, ja ću…

− Misliš da možeš uspeti u onom gde ću ja zakazati?

− Ne, gospodaru. Jasno da ne!

− Dobro.

− Onda, molim vas, pričekajte konopce. Nikad ne bih sebi mogao oprostiti ako vam se išta dogodi. − Takataši je bio onizak i zdepast, sa gustom bradom.

Zašto da ne pričekam konopce?, zapita se Jabu. To bi bilo razumno, da. Ali ne i pametno. Pogleda uvis na varvarina i kratko klimne glavom. Znao je da je

izazvan. To je očekivao. Nadao se tome. Zato sam se dobrovoljno javio za ovaj zadatak, Anđin-sane, pomisli on likujući. Uistinu si jako prostodušan. Omi je imao pravo.

Jabu skine nakvašeni kimono. Samo u bedrenom povezu ode na ivicu litice i proveri stenu preko stopala svojih pamučnih *tabija,* čarapica-cipela. Bolje da ih zadržim na nogama, pomisli on. Njegova volja i telo, prekaljeni u doživotnom učenju koje mora proći svaki samuraj, nadvladali su hladnoću koja ga je spopadala. *Tabi* će mi dati čvršće gazište, bar neko vreme. Biće mi potrebna sva snaga i spretnost da se živ spustim. Isplati li se?

U toku oluje i probijanja u zaliv došao je na palubu i zauzeo mesto na veslu. Blektorn ga nije primetio. Zadovoljno je trošio svoju snagu s veslačima, jer je mrzeo nezdravu zagušljivost potpalublja i mučninu koja ga je obuzimala. Zaključio je da je bolje umreti na svežem vazduhu nego se dole ugušiti.

Dok je s veslačima radio na oštroj hladnoći, počeo je motriti pilote. Sasvim je jasno shvatio da su na moru brod, i sve što je na brodu, u vlasti te dvojice. Piloti su bili u svom elementu, jahali su na klimavim palubama isto onako nemarno kao što je on galopom jurio na konju. Nijedan Japanac na brodu nije se mogao s njima uporediti. Ni po veštini, ni po hrabrosti, ni po znanju. A postepeno je to saznanje razradio u veličanstvenu pretpostavku. Moderni varvarski brodovi puni samuraja, na kojima su piloti samuraji, kapetani samuraji i mornari samuraji. *Njegovi* samuraji!

Kad bih za početak imao samo tri varvarska broda, lako bih mogao vladati na pomorskim putevima između Eda i Osake. Sa sedištem na Izuu mogao bih zadržati sve brodove. Ili ih propustiti. Tako, gotovo i sav pirinač i svilu. Zar tad ne bih ja bio arbitar između Toranage i Išida? U najmanju ruku, ravnoteža među njima?

Još se nijedan *daimjo* nije otisnuo na more.

Nijedan *daimjo* nema brodove ni pilote.

Osim mene!

Imam brod, imao sam brod, a sad bih *mogao* povratiti svoj brod, ako budem pametan. Imam pilota, dakle on je i učitelj novih pilota, ako ga uspem dobiti od Toranage. Ako ga uspem nadvladati.

Kad svojim pristankom postane moj vazal, obučavaće moje ljude. I graditi brodove.

No, kako da ga pretvorim u odanog vazala? Jama mu nije slomila duh.

Najpre ga izdvoji i zadrži samog! Zar nije Omi tako rekao? Onda bih ovoga pilota mogao nagovoriti da se ponaša pristojno i naučiti ga da govori japanski.

Da. Omi je jako pametan. Možda je odviše pametan. Kasnije ću razmišljati o Omiju. Saberi misli oko pilota. Kako da nadvladam varvarina, hrišćanskog žderača govana?

Šta je ono rekao Omi? ’Oni cene život. Njihovo glavno božanstvo, Isus Hristos, uči ih da se vole i da cene život’ Bih li mu ja mogao vratiti život? Spasiti ga? Da, bilo bi to jako dobro. Kako da ga slomim?

Jabua je uzbuđenje toliko ponelo da nije zapažao kretanje broda ni mora. Nad njim se razlije talas. Vide kako obuhvata i pilota. No, on nije znao za strah. Jabu se zapanji. Kako neko ko je mirno dopustio neprijatelju da mu popiša leđa zato da spase život beznačajnom vazalu, ima snage da zaboravi takvu večitu sramotu i da stoji na krmenoj palubi i kao kakav legendarni junak izaziva morske bogove, da spase te iste neprijatelje? A onda, kad je veliki talas odneo Portugalca, a brod se zanosio, Anđin-san se čudovišno smejao smrti, a njima dao snage da se udalje od stena.

Nikad ih neću razumeti, pomislio je.

Na ivici litice Jabu poslednji put pogleda. Ah, Anđin-sane, znam da misliš da srljam u smrt, da si mi postavio zamku. Znam da ti ne bi dole sišao, pažljivo sam te motrio. No, odrastao sam u planinama, a mi u Japanu pentramo se iz ponosa i zadovoljstva. Zato sad prelazim na igru po svojim, a ne po tvojim uslovima! Pokušaću, a ako poginem, ništa! Ali, ako uspem, onda ćeš ti kao muškarac znati da sam bolji od tebe, po tvojim pravilima igre. Dalje, bićeš mi dužnik ako donesem gore telo.

Postaćeš moj vazal, Anđin-sane.

Okretno se poče spuštati niz liticu. Na pola puta se oklizne. Levom se rukom pridrža za izbočinu. Tako je zaustavio pad i njihao se između života i smrti. Duboko je zarivao prste, osećao kako mu zahvat popušta. Gurao je nožne prste u procep, boreći se da nađe novo uporište. Dok mu je leva ruka izmicala, prstima nađe procep i zadrža se. Očajnički obgrli hridinu. Još nije uspostavio ravnotežu. Stiskao se uz hridinu i tražio uporište. Tad mu popusti oslonac pod nogama. Uspeo je rukama da se uhvati za drugu izbočinu, tri metra ispod, i na tren je visio, jer je i ta izbočina popustila. Zadnjih sedam metara je padao.

Pripremio se najbolje što je mogao i dočekao se na noge kao mačka da ublaži udarac. Odbio se o vrletnu stenu i sklupčao.

Povređene ruke je privio uz glavu da se zaštiti od lavine kamenja koja je mogla uslediti. Ali nije bilo ništa. Prodrma glavu da razbistri misli i ustane. Uganuo je zglob. Prodoran bol popne mu se iz noge u utrobu. Počne ga oblivati znoj. Krvarili su mu prsti na nogama i nokti, ali to se moglo i

očekivati.

Bola nema. Bol nećeš osetiti. Uspravno ustaj! Gleda te varvarin.

Zapljusne ga talas zapenjene morske vode, a hladnoća mu priguši bol. Brižno je klizio po stenama obraslim morskom travom. Odgurne se preko procepa i nađe se nad telom.

Jabu odjednom utvrdi da je Portugalac još živ. Proveri, a onda sede na tren. Želim li da bude živ ili mrtav? Šta je bolje?

Ispod stene ispuza rak pa buć u more. Naiđu talasići. Osetio je kako mu so peče rane. Šta je bolje: živ ili mrtav?

Nesigurno se uspravio i povikao:

− Takataši-sane! Još je živ ovaj pilot! Idi na brod i donesi nosila! I lekara, ako imamo kog na brodu!

Takatašijeve reči slabašno su doprle na vetru.

− Da, gospodaru! − A svojim ljudima, dok je trčao, dobaci: − Pazite na varvarina, da mu se nešto ne dogodi!

Jabu pogleda prema galiji koja se mekano ljuljala na sidrištu. Onaj prvi samuraj koga je poslao po konopce već se nalazio kraj čamca. Gledao je kako čovek uskače u jedan čamac i odbija se od obale. Nasmeši se samom sebi i pogleda unazad. Blektorn je došao na ivicu stene i nešto mu uporno dovikivao.

Šta mi on pokušava reći?, zapita se Jabu. Vide kako pilot upire prstom prema moru, ali njemu to nije ništa značilo. More beše nemirno i uzburkano, ali nimalo drukčije nego pre.

Naposletku Jabu odustane od pokušaja da razume i posveti pažnju Rodrigesu. S tegobom ga digne na stene iznad vode. Portugalčevo disanje beše isprekidano, ali je izgledalo da ima jako srce. Imao je mnogo modrica. Kroz kožu na levom listu štrčala mu je prelomljena kost. Kao da mu je desno rame iščašeno! Jabu je gledao postoji li krvarenje iz bilo kojeg otvora, ali ništa. Ako nije iznutra ozleđen, možda će živeti, pomislio je.

Daimjo je odviše puta bio ranjen i video je previše mrtvih i ranjenih pa je već stekao izvesnu veštinu u dijagnozi. Ako Rodrigesa utoplimo, zaključi on, damo mu sake, mirisne trave i mnogo toplih kupki, ostaće živ. Možda više neće moći hodati, ali će živeti. Da! Želim da ovaj čovek živi. Ako i ne bude mogao hodati, nije važno. Možda će tako biti i bolje. Imaću rezervnog pilota. Ovaj čovek svakako meni duguje svoj život. Ako gusar ne bude hteo sa mnom da sarađuje, možda bih mogao iskoristiti ovoga. Bi li mi se isplatilo da tobože pređem na hrišćanstvo? Da li bih time pridobio njih dvojicu?

Šta bi učinio Omi?

Mudar je taj Omi. Da. Previše mudar? Omi jako brzo mnogo toga vidi. Ako je tako dalekovid, sigurno mu je jasno da će njegov otac postati glavar plemena ako ja nestanem, a moj sin je odviše neiskusan da se sam održi. Posle svog oca, Omi je glava. *Neh?*

A da Omija dam varvarinu? Kao igračku. Kako bi to bilo?

Odozgo odjeknu uplašeni povici. Tad shvati na šta ga je varvarin upozoravao. Plima! Brzo je dolazila plima. Već je prekrivala stenu. Mukotrpno se uspravi i štrecne kad bol jurnu iz zgloba. More je sprečavalo svako drugo bekstvo na obalu. Ustanovi da je crta na steni dokle dopiru plime viša od čovekove visine.

Pogleda čamac. Sad beše blizu broda. Takataši je još trčao iz petnih žila uz obalu. Konopci neće stići na vreme, pomislio je.

Detaljno je proučavao okolno područje. Nije bilo puta uz stene. Nijedna stena nije pružala utočište. Pećina nije bilo. Prema pučini su bili izbočeni grebeni, ali nije mogao doći do njih. Nije znao da pliva, a ništa nije mogao da upotrebi kao splav.

Oni odozgo su ga gledali. Varvarin mu je pokazivao morske grebene i davao mu znake neka prepliva. Jabu odmahnu glavom. Opet je brižno motrio unaokolo. Ništa!

Uzmaka nema, pomislio je. Sad si osuđen na smrt. Pripremi se!

Karma, reče samom sebi i okrene se od njih. Udobnije se smestio i uživao u silnoj vedrini koja mu je poklonjena. Zadnji dan, zadnje more, zadnje svetlo, zadnja radost. Sve poslednje! Što je lepo more, nebo, hladnoća i so! Počeo je razmišljati o poslednjoj pesmi koju bi sada, po običaju, trebao složiti. Osećao se sretnim. Imao je vremena da bistro promisli.

− Čuj, ti kurvino kopile! − vikao je Blektorn. − Nađi neku izbočinu! Valjda negde postoji nekakva izbočina!

Samuraji su mu stajali na putu i zurili u njega kao da je poludeo. Njima je bilo jasno da uzmaka nema i da se Jabu mirno sprema za časnu smrt, kao što bi i oni uradili na njegovom mestu. Varvarinovo vikanje im je smetalo, a znali su da smeta i Jabuu.

− Gledajte dole, svi! Možda postoji nekakva izbočina! Jedan od njih ode na ivicu i zapilji se. Slegne ramenima, obrati se svojim drugovima, a onda i oni slegnu ramenima. Kad god bi se Blektorn pokušao približiti ivici da pogledom traži uzmak, oni bi ga sprečili. Lako je mogao nekoga od njih poslati u smrt i bio je u tom iskušenju. No, shvatao je njih i njihove muke. Smisli kako da pomogneš onome gadu! Moraš spasiti njega da spaseš Rodrigesa.

− Hej, ti truli nikogoviću, upišanče, Jape govnave guzice! Hej, *Kasigi Jabu!* Gde su ti *cojones?* Ne odustaj! Odustaju samo kukavice! Jesi li muškarac ili ovca?

No, Jabu se nije na njega ni osvrnuo. Bio je nepomičan kao i stena na kojoj je sedeo.

Blektorn diže kamenicu pa je zavitla na njega. Neprimećena pade u more, a samuraji gnevno zavikaše na Blektorna. Znao je da će se svakog časa baciti na njega pa ga vezati. Ali kako bi mogli? Nemaju konopac…

Konopac! Stvori konopac! Možeš li ga stvoriti?

Pogled mu pade na Jabuov kimono. Počeo ga je kidati na trake i iskušavao njihovu jačinu. Svila beše vrlo jaka.

− Hajde! − naredi samurajima skinuvši košulju. − Napravite uže. *Haj?*

Shvatili su. Brzo su odvezali pojase, skinuli kimona i poveli se za njim, počeo je vezivati čvorove na krajevima traka i vezao pojase.

Dok su oni završavali konopac, Blektorn oprezno legne i počne puziti do ivice. Dvojici je rekao da ga za svaki slučaj drže za stopala. Nije mu trebala njihova pomoć, ali hteo je da ih umiri.

Isturio je glavu koliko se usuđivao, svestan njihove brige. Onda počne motriti kao što bi motrio more. Deo po deo. Koristio je svaki deo svog vida, ali pretežno spoljne uglove. Potpuni pogled. Ništa! Ponovo. Ništa. Opet.

Šta je ono? Iznad same plimne crte? Pukotina u hridini? Ili senka?

Blektorn promeni položaj, svestan toga da je more gotovo prekrilo stenu na kojoj sedi Jabu, kao i gotovo sve stene između njega i podnožja hridine. Sada je bolje video i pokaza prstom.

− Tamo! Šta je ono?

Jedan samuraj spusti se na ruke i kolena. Pogleda za njegovim ispruženim prstom, ali ništa nije video.

− Tamo! Zar ono nije izbočina?

Rukama učini izbočinu, a sa dva prsta prikaže čoveka kako stoji na toj izbočini. Preko čovekova ramena postavi veliko breme. Tako da je sad čovek stajao na izbočini − *onoj izbočini* − prebacivši preko ramena drugog čoveka.

− Brzo! *Isogi!* Objasnite njemu, Kasigi Jabu-sami! *Vakarimasu ka?*

Čovek se podigne. Brzo je nešto govorio ostalima pa i oni pogledaju. Sad su svi videli izbočinu. Počnu vikati. Jabu se još nije micao. Kao da je od kamena. Nastave vikati, a pridruži im se i Blektorn, ali kao da su bili nemi.

Jedan od njih kratko je govorio drugima. Svi klimnu glavom i počnu mu se

klanjati. On im uzvrati naklon. Onda se, uz iznenadan prodoran vrisak *Bansaiiii!*, strmoglavio s litice u smrt. Jabu se naglo trgne iz transa, osvrne se i ustane.

Preostali samuraji vikali su i upirali prstom, no Blektorn pije ništa ni čuo ni video osim smrskanog tela koje je dole ležalo i već ga je nosilo more. Kakvi su ovo ljudi?, bespomoćno se pitao. Je li to hrabrost ili čisto bezumlje? Taj čovek namerno je počinio samoubistvo, jer je imao neku malu mogućnost da privuče pažnju drugog čoveka koji je odustao od borbe. To nema smisla! Oni su takvi.

Video je kako Jabu teturavo ustaje. Očekivao je da će se podići na sigurno mesto i ostaviti Rodrigesa. Ja bih tako uradio! Ili možda ne? Ne znam. No, Jabu je pola puzio, a pola klizao, vukući za sobom onesvešćenog Rodrigesa preko zapenjenog plićaka prema podnožju litice. Našao je izbočinu. Bila je široka svega tridesetak santimetara. S mukom uzdigne Rodrigesa na nju. Jednom ga je zamalo izgubio, a onda se i on podigao.

Konopac je sedam metara bio kratak. Samuraji brzo dodaju svoje bedrene poveze. Sad bi Jabu uspravljen mogao dohvatiti kraj konopca.

Povicima su ga ohrabrivali i počeli čekati.

Blektorn se uprkos svojoj mržnji morao diviti Jabuovoj hrabrosti. Pet-šest puta su ga talasi zamalo odneli. Dvaput je ispustio Rodrigesa, no svaki put bi ga zgrabio i držao mu glavu iznad pohlepnog mora. Blektorn je znao da bi on već odavno odustao od toga. Otkud ti snaga, Jabu? Zar si vražji sin? Kao svi vi?

Već i samo spuštanje zahtevalo je hrabrost. Isprva je Blektorn smatrao da je Jabu postupao u ludoj hrabrosti, no uskoro je shvatio da Jabu odmerava svoju veštinu protiv litice i da bi je gotovo pobedio. Onda je prekinuo pad vešto kao akrobata. I dostojanstveno je odustao od dalje borbe.

Isuse, divim se tom gadu, a prezirem ga.

Jabu je gotovo čitav sat odolevao moru i svom klonulom telu, a u sumrak se Takataši vratio i doneo konopce. Svezali su kolevku pa je spustili niz liticu spretnošću koju Blektorn još nikad nije video na kopnu.

Rodrigesa su brzo podigli. Blektorn je pokušao da mu pomogne, ali već je uz njega klečao Japanac kratko ošišane kose. Gledao je kako taj čovek, sigurno vidar rana, pregleda slomljenu nogu. Tada jedan samuraj pridrža Rodrigesa za ramena, a vidar ga svom težinom nasloni na stopalo i kost opet klizne pod meso. Pipkao je, gurao i nameštao pa vezao nogu za držač. Obloži ljutu ranu groznim travurinama. A onda izvukoše i Jabua.

Daimjo je odbio bilo kakvu pomoć. Mahne vidaru neka se posveti

Rodrigesu, sede i poče čekati.

Blektorn ga pogleda. Jabu oseti njegov pogled. Njih dvojica se zagledaju jedan u drugog.

− Hvala − naposletku će Blektorn pokazujući Rodrigesa. − Hvala što si mu spasao život. Hvala, Jabu-sane. − Upadljivo se naklonio. Ovo ti je za hrabrost, ti crnooki sinko ugovnane kurve!

Jabu mu se isto tako ukočeno nakloni, ali u sebi se smeškao.

DRUGI DEO

10

Putovanje od zaliva do Osake prošlo je bez većih problema. Rodrigesovi *roteirosi* bili su detaljni i vrlo tačni. Tokom prve noći Rodriges se osvestio. Isprva je mislio da je mrtav, no bol ga uskoro uveri u suprotno.

− Namestili su ti i vezali ranu − reče Blektorn. − Vezano ti je i rame. Bilo je iščašeno. Nisu hteli da ti puste krv, iako sam ih ja nagovarao.

− Kad stignemo u Osaku, jezuiti mogu to obaviti! − Rodrigesove izmučene oči se upilje u njega. − Kako sam ovamo dospeo, Ingeles? Sećam se da sam pao u more, ali ničega više.

Blektorn mu ispriča.

− Dakle, sad ti dugujem život. Bog te prokleo!

− S krmene palube činilo se kao da možemo stići u zaliv. S pramca bi ti vidokrug za koji stepen bio drukčiji. Talas je bio zla sreća.

− To mene ne brine, Ingeles. Ti si držao krmenu palubu i kormilo, to smo obojica znali. Ne, proklinjem te u pakao jer ti sada dugujem život… Bogorodice, moja noga!

Poteku mu suze od bola. Blektorn mu pruži vrč groga. Celu noć je uz njega probdeo. Oluja se smirivala.

Nekoliko puta je dolazio japanski lekar, terao Rodrigesa da pije topli lek, stavljao mu na čelo vruće obloge i otvarao prozorčiće. A kad god bi lekar izašao, Blektorn je zatvarao prozore, jer zna se da se bolest prenosi vazduhom. A što je kabina bolje zatvorena, to je sigurnija i zdravija, kad je neko tako teško bolestan kao Rodriges.

Naposletku se lekar prodere na njega i postavi samuraja uz prozorčiće kako bi ostali otvoreni.

U zoru Blektorn ode na palubu. Tamo su bili i Hiro-macu i Jabu. Naklonio im se kao dvoranin.

− *Konniči va. Osaka?* Uzvratiše mu pozdrav.

− *Osaka! Haj, Anđin-san!* − reče Hiro-macu.

− *Haj! Isogi, Hiro-macu-sama! Kapetan-san!* Diži sidro!

− *Haj, Anđin-san!*

Nenamerno se nasmešio Jabuu. Jabu mu uzvrati osmeh, a onda odšepa i

pomisli: sjajan je ovo čovek, iako je vrag i ubica. Pa zar i *ti* nisi ubica? Da, ali ne na taj način, reče samom sebi.

Blektorn je s lakoćom vodio brod za Osaku. Putovanje je trajalo još taj dan i noć, a odmah sledećeg dana nakon zore bili su blizu ulaza u Osaku. Na brod dođe japanski pilot da ih sprovede do pristaništa. Oslobođen te odgovornosti, Blektorn je veselo pošao u potpalublje da spava.

Kasnije ga je kapetan prodrmao i probudio, naklonio se i pokretima objasnio da Blektorn mora biti spreman da pođe s Hiro-macuom čim pristanu.

− *Vakarimasu-ka, Anđin-san?*

− H*aj*.

Pomorac ode. Blektorn protegne bolna leđa i vide da ga Rodriges motri.

− Kako se osećaš?

− Dobro, Ingeles, s obzirom na to da mi noga gori, glava puca, da želim pišati, a jezik mi ima ukus kao da je u bačvi svinjskih govana.

Blektorn mu pruži noćnu posudu pa je isprazni kroz prozorčić. Ponovo mu napuni vrč grogom.

− Slaba si mi ti bolničarka, Ingeles, zato jer ti je duša crna. − Rodriges se nasmeja. Bilo je prijatno ponovno čuti njegov smeh. Oči mu skretoše na *roteiros* koji je otvoren ležao na stolu. A onda na pomorski sanduk. Vide da ga je neko otključao. − Jesam li ti dao ključ?

− Ne! Pretresao sam te. Morao sam naći pravi *roteiros*. Rekoh ti to još prve noći kad si se probudio.

− U redu. Ne sećam se, ali u redu je. Čuj, Ingeles, pitaj bilo kojeg jezuita gde u Osaki živi Vasko Rodriges pa će te oni dovesti meni. Poseti me pa možeš precrtati moj *roteiros* ako želiš.

− Hvala, već sam ga precrtao. Zapravo, precrtao sam ono što sam mogao, a ostatak sam vrlo pažljivo pročitao.

− ’Ti majku! − opsuje Rodriges na španskom.

− I tebi!

− Kad govorim španski, dođe mi da bljujem. − Rodriges je opet prešao na portugalski. − Iako se na španskom može bolje psovati nego na bilo kom drugom jeziku. U pomorskom sanduku imam zamotuljak. Molim te, dodaj mi ga.

− Onaj s jezuitskim pečatima?

− Da.

Pruži mu ga. Rodriges je proučavao omot, pipkao pečate, a onda kao da se

predomislio. Položi smotuljak na grubi pokrivač pod kojim je ležao, a glavu opet zabaci unazad.

− Ah, Ingeles, život je tako čudan.

− Zašto?

− Ako živim, to je milost Božja, uz pomoć jednog jeretika i jednog Japanca! Pošalji mi govnoždera ovamo kako bih mu zahvalio, a?

− Sada?

− Kasnije.

− Dobro.

− Oni tvoji brodovi za koje tvrdiš da napadaju Manilu, oni o kojima si pričao svešteniku. Šta je u tome istina, Ingeles?

− Flota naših ratnih brodova razbiće vaše carstvo u Aziji, je li?

− Zar postoji flota?

− Naravno.

− Koliko je brodova imala tvoja flota?

− Pet. Ostali su na moru, stići će za nedelju-dve. Ja sam pošao napred da istražim Japan pa sam upao u oluju.

− Opet lažeš, Ingeles. Ali nije važno. I ja sam tako lagao svima, kad bi me zarobili. Nema drugih brodova ni flote.

− Čekaj pa ćeš videti.

− Hoću! − Rodriges poprilično povuče grog. Blektorn se protegnu i ode na prozorčić, želeći da prekine taj razgovor. Pogleda obalu i grad.

− Mislio sam da je London najveći grad na svetu, ali u poređenju sa Osakom je malen grad.

− Oni imaju desetak ovakvih gradova − reče Rodriges koga je takođe veselilo što će prekinuti tu igru mačke i miša koja nikad ne bi urodila drugim plodom do sukobom. − Glavni grad Mijako, ili Kjoto, kako ga ponekad zovu, najveći je grad carstva. Više nego dvaput veći od Osake, kako kažu. Odmah zatim dolazi Edo, Toranagin glavni grad. Nikad tamo nisam bio, kao ni jedan sveštenik ni Portugalac… Toranaga je strogo zaključao svoj glavni grad… To je zabranjeni grad. Ipak. − Rodriges je dodao, zavalivši se na ležaj i sklopivši oči, dok mu se lice krivilo od bola: − Ipak, nije to ništa drukčije nego što je inače ovde. Nama je službeno zabranjen celi Japan osim luka Nagasaki i Hirado. Naši sveštenici s pravom ne obraćaju previše pažnje na te naredbe i idu kuda im je volja. No, mi pomorci, a ni trgovci, ne možemo. Osim uz posebnu propusnicu regenata ili kakvog velikog *daimjoa* kao što je Toranaga.

Svaki *daimjo* sme zapleniti naš brod, kao što je Toranaga prisvojio tvoj, izvan luka Nagasaki i Hirado. To je njihov zakon.

− Želiš li sada odspavati?

− Ne, Ingeles. Draže mi je da govorim. Pričanje mi pomaže da zaboravim bol. Bogorodice, što me boli glava! Ne mogu bistro razmišljati. Razgovarajmo sve dok ne odeš na obalu. Vrati se pa me poseti! Mnogo toga želim da te pitam. Daj još groga. Hvala. Hvala, Ingeles.

− Zašto vam je zabranjeno da idete kuda želite?

− Šta? Oh, ovde u Japanu? Onaj Taiko… on je otpočeo sve neprilike. Otkako smo 1542. godine stigli ovamo da otpočnemo Božje delo i donesemo im civilizaciju, mi i naši sveštenici mogli smo slobodno ići, ali kad je Taiko prigrabio svu vlast, uveo je niz zabrana. Mnogi veruju… Možeš li mi pomeriti nogu? Skini mi s noge pokrivač, gorim… Da, oh, Bogorodice, pazi… Tako, hvala ti, Ingeles. Da, gde sam ono stao? O, da… Mnogi veruju da je Taiko bio sotonin nakot! Pre deset godina doneo je ukaze protiv svetih lica, Ingeles, i protiv svih koji su želeli širiti reč Božju. A pre deset-dvanaest godina oterao je sve osim trgovaca. Bilo je to pre nego što sam ja stigao u ove vode. Ovde sam već sedam godina, s prekidima. Sveti oci tvrde da su razlog tome paganski sveštenici budisti, smrdljivi, ljubomorni idolopoklonici. Ti pagani nahuškali su Taika protiv naših svetih otaca. Napunili su mu glavu lažima, u času kad je gotovo bio obraćen. Da, ’Veliki ubica’ zamalo je spasao dušu svoju, ali propustio je tu priliku da se spase. Da! U svakom slučaju, svim našim sveštenicima naredio je da otplove iz Japana… Jesam li ti rekao da je to bilo pre desetak godina?

Blektorn klimne glavom, sretan što mu Rodriges priča i sretan da ga sluša, s očajničkom željom da uči.

− Taiko je u Nagasakiju okupio svete oce i bio je spreman da ih otpremi u Makao s pismenim naredbama da se nikada ne vrate, uz pretnju smrtne kazne. Onda ih je isto tako iznenada ostavio na miru i više nije ništa preduzimao. Rekao sam ti da su Japi okrenuti naopako. Da, pustio ih je na miru i ubrzo je sve bilo kao pre, samo što je većina sveštenika ostala na Kjušuu gde smo dobrodošli. Jesam li ti kazao da se Japan sastoji od tri velika ostrva, Kjušua, Šikokua i Honšua? I od hiljade malih ostrva! Daleko na severu nalazi se još jedno ostrvo, neki kažu da je to kontinent. Zove se Hokaido, ali tamo žive samo dlakavi divljaci. Japan ti je svet okrenut naglavačke, Ingeles. Otac Alvito mi je rekao da je opet sve bilo kao da se ništa nije dogodilo. Taiko je bio isto onako ljubazan kao i ranije, ali nikad se nije obratio. Tek je zatvorio pokoju crkvu i isterao samo dva-tri pokrštena *daimjoa*, ali tek tako da se domogne njihovih poseda. A nikad nisu stupili na snagu njegovi ’Ukazi o izgonu’. Onda

je pre tri godine opet pobesneo i mučio dvadeset i šest katolika. U Nagasakiju ih je razapeo na krst! Bez razloga. Bio je manijak, Ingeles. No, posle pogubljenja dvadeset šestorice, ostavio ih je na miru. Bila je to ruka Božja, Ingeles. Prokletstvo Božje bilo je na njemu i na semenu njegovom, u to sam siguran.

− Ima li ovde mnogo obraćenika?

Rodriges kao da nije čuo, izgubljen u polusvesti.

− Oni su živina, ti Japi. Jesam li ti pričao o ocu Alvitu? On je tumač. Zovu ga Cukku-san, gospodin tumač. Bio je Taikov tumač. Ingeles, a sad je službeni tumač Regentskog veća. Japanski govori bolje od većine Japanaca, a o njima više zna nego iko živ. Rekao mi je da u Mijaku, to im je glavni grad, postoji humka visoka dvadeset metara, Ingeles. Taiko je skupio noseve i uši svih Korejaca pobijenih u ratu pa ih je tamo pokopao. Koreja je deo kontinenta, zapadno od Kjušua. Istina je! Blažene mi Bogorodice, nikad nije bilo ubice kao što je on, a svi su oni isto tako opasni. − Rodrigesove oči behu sklopljene, čelo mu je gorelo.

− Imate li mnogo obraćenika? − oprezno zapita Blektorn u očajničkoj želji da otkrije koliko ovde ima neprijatelja. Na njegovo zaprepaštenje Rodriges je kazao:

− Na stotine hiljada, a svake godine ih je sve više. Otkako je umro Taiko, imamo ih više nego ikada, a oni koji su bili potajno hrišćani, sad neskriveno idu u crkvu. Sad je ostrvo Kjušu pretežno katoličko. Većina *daimjoa* s Kjušua su obraćenici. Nagasaki je katolički grad. Drže ga jezuiti, u njemu gospodare i nadziru svaku trgovinu. Kroz Nagasaki prolazi sva trgovina. Imamo katedralu, desetak crkava, još desetak na celom ostrvu Kjušuu, ali samo nekoliko ovde na glavnom ostrvu Honšuu i… − Bol ga opet utiša. Za tren nastavi: − Samo na ostrvu Kjušuu živi tri-četiri miliona ljudi. Uskoro će svi oni postati katolici. Na ostrvima ima još oko dvadeset miliona Japa i uskoro će…

− Nije moguće! − Blektorn se odmah prokune što je prekinuo bujicu obaveštenja.

− Zašto bih lagao? Pre deset godina sproveli su popis stanovništva. Otac Alvito veli da je to naredio Taiko, a otac sigurno to zna, jer je bio tamo. Zašto bi on lagao? − Rodrigesa je tresla groznica, a usta su mu sama od sebe govorila istinu. − To je više nego celokupno stanovništvo Portugala, Španije, Francuske, Španske Holandije i Engleske zajedno, a morali bi ubaciti gotovo celo Rimsko Carstvo da se izjednačimo s Japanom!

Isuse Bože, pomisli Blektorn, cela Engleska nema više od tri miliona stanovnika. Zajedno sa Velsom.

Ako Japanaca ima toliko, kako možemo s njima izaći na kraj? Ako ih ima dvadeset miliona, znači da bi lako mogli okupiti brojniju vojsku nego što je celo naše stanovništvo, kad bi hteli. A ako su svi onako krvoločni kao oni koje sam ja video − a zašto ne bi bili? − tako mi rana Hristovih, oni su nepobedivi. A ako su već delimično katolici, a ako su ovde jezuiti mnogo brojni, njihov će se broj povećati, a niko nije tako fanatičan kao fanatički obraćenik. Kakve onda izglede mi i Holanđani imamo u Aziji?

Nikakve!

− Ako misliš da je to mnogo − govorio je Rodriges − pričekaj da dođeš u Kinu. Tamo su sami žuti ljudi. Svi imaju crnu kosu i oči. Oh, Ingeles, kažem ja tebi, imaš da naučiš toliko novog. Lane sam bio u Kantonu na prodaji svile. Kanton je zidom opasan grad u južnoj Kini, na Bisernoj reci, severno od našeg grada, po imenu Božjem, Makaa. Samo unutar tih zidina živi milion paganskih pasoždera. Kina ima više stanovnika nego čitav svet zajedno. Sigurno ima. Zamisli to! − Rodrigesa podiđe bolan grč, a zdravom rukom se uhvati za želudac. − Jesam li krvario? I gde?

− Ne. Proverio sam. Samo si povredio nogu i rame. Nemaš unutrašnjih povreda, Rodriges. Barem mislim da ih nemaš.

− Koliko je opasna noga?

− More ju je opralo, more ju je očistilo. Prelom je bio čist, a sad je i koža čista.

− Jesi li prelio brendijem i spalio?

− Ne, nisu mi dopustili. Naredili su mi da se sklonim, ali čini se da je lekar znao šta radi. Hoće li uskoro doći na brod tvoji ljudi?

− Da. Čim pristanemo. To je više nego verovatno.

− Dobro. Šta si ono govorio? O Kini i o Kantonu?

− Možda sam previše govorio. Imamo dovoljno vremena da o tome govorimo.

Blektorn je gledao kako se Portugalčeva zdrava ruka poigrava po zapečaćenom omotu i opet se zapita kakvo to ima značenje.

− Noga će ti zarasti. Za nedelju dana sa sigurnošću ćeš znati.

− Da, Ingeles.

− Mislim da neće zagnojiti, gnoja nema. Imaš bistre misli, znači da ti je i mozak u redu. Oporavićeš se, Rodriges.

− Ipak ti dugujem svoj život. − Portugalac se strese. − Kad sam se davio, mislio sam samo na rakove, kako se u mene penju kroz oči. Osećao sam kako se u meni bućkaju, Ingeles. Već mi je ovo treći put kako sam pao u more, a

svaki put je to gore.

− Ja sam četiri puta potonuo u more. Tri puta od španske ruke.

Otvore se vrata kabine. Kapetan se nakloni i Blektornu mahne da se popne na palubu.

− *Haj!* − Blektorn ustade. − Ništa mi ne duguješ, Rodriges − ljubazno će on. − Dao si mi život i pomoć kad sam bio očajan i na tome ti zahvaljujem. Jednaki smo.

− Možda, ali slušaj, Ingeles, evo ti nešto istine, za otplatu! Nikad nemoj zaboraviti da Japi imaju šest lica i tri srca. To je njihova izreka: čovek ima u ustima lažno srce koje vidi ceo svet, u grudima ima drugo srce koje pokazuje prijateljima i familiji, a ono istinsko, pravo, tajno srce, koje nikom drugom nije poznato osim njemu, skriveno je Bog zna gde. Neizrecivo su varljivi, i neizlečivo poročni.

− Zašto Toranaga želi da me vidi?

− Ne znam. Blažene mi Bogorodice! Ne znam. Poseti me ako uzmogneš.

− Da. Sretno, Španče!

− Tvoja sperma… Pa ipak, zbogom.

Blektorn mu uzvrati smešak, a onda se našao na palubi. Pamet mu se kovitlala od Osake, njene veličine, ljudskog mravinjaka i ogromnog zamka nad gradom. Iz sredine velikog zamka uzdizala se divna kula, središnja građevina visoka sedam osam spratova, a na svakom spratu pokrivene terase izvijenih krovova. Svi crepovi su bili pozlaćeni, a zidovi plavi.

Tu je Toranaga, pomisli on, i odjednom u utrobi oseti ledenu bodlju.

* * *

Zatvorena nosiljka odvela ga je do velike kuće. Tu su ga okupali. Jeo je, neizbežno, riblju supu, sirovu i kuvanu ribu, ukiseljeno povrće i toplu vodu s travama. Umesto heljdine kaše ova kuća ga je ponudila činijom pirinča. Jednom je u Napulju probao pirinač. Bila je bela i verovatno zdrava, ali nije mu imala ukusa. Njegov želudac vapio je za mesom i hlebom, sveže ispečenim hrskavim hlebom, debelo namazanim puterom, komadom govedine, paštete, za piletinom, pivom i jajima.

Sutradan dođe po njega sluškinja. Oprali su i ispeglali odeću koju mu je dao Rodriges. Gledala ga je dok se oblačio pa mu pomogla da navuče nov tabi: cipele-čarape. Napolju ga je čekao novi par sandala. Nije bilo njegovih čizmi. Odmahnula je glavom i pokazala sandale, a onda zatvorenu nosiljku oko koje je bila gomila samuraja. Vođa mu mahne neka požuri i smesti se u nosiljku.

Odmah krenu. Zavese behu gusto navučene. Nakon čitave večnosti nosiljka

se zaustavi.

− Ne smeš se bojati! − glasno je rekao pa izašao.

Pred njim je bila divovska kamena kapija zamka, načinjena u zidu visokom deset metara, sa mnogim utvrđenjima, rovovima i spoljnim pojačanjima. Na kapiji, gvožđem obložena vrata bila su otvorena, a rešetka od kovanog gvožđa podignuta. Iza kapije se nalazio drveni most, širok dvadeset, a dug dve stotine koraka, koji se pružao nad rovom a završavao velikim pomičnim mostom. I još jedna vrata usađena u drugi, isto tako širok zid.

Svuda je vrvelo na stotine samuraja, svi u istim tamnosivim uniformama. Kimono s pojasom, a na svakom pet okruglih grbova, po jedan na svakoj mišici, na obe strane grudi i nasred leđa. Grb je bio plav i reklo bi se da sadrži cvet ili cveće.

− Anđin-sane!

Hiro-macu je ukočeno sedeo na otvorenoj nosiljci koju su nosila četiri čoveka posebno obučena. On je nosio kimono smeđe boje, skroman, sa crnim pojasom, kao i pedeset samuraja koji su ga okružili. I na njihovim kimonima je bilo pet grbova, ali grimizne boje. Isti kao grb koji se vio na glavnom jarbolu. Toranagin grb. Ovi samuraji nosili su duga blistava koplja koja su na vrhu imala zastavice.

Blektorn se bez razmišljanja nakloni. Iznenadilo ga je Hiro-macuovo dostojanstvo. Starac svečano uzvrati naklon, a dugi mač mu je počivao u krilu. Dade mu znak da ga prati.

Pristupi oficir na vratima. Usledi ritualno čitanje isprave koju mu je predao Hiro-macu, a mnogi pogledi i nakloni upute se prema Blektornu. Onda ih propustiše na most, a kraj njih je išla pratnja Sivih.

Petnaest metara ispod njih bio je dubok jarak koji se pružao na svaku stranu po tri stotine koraka, a onda je zavijao uz zidine prema severu. Blektorn pomisli: o, Bože, grozno bi mi bilo kad bih morao ovde jurišati! Branioci tvrđave mogli bi da dopuste da pogine spoljna vojska, pa da zapale most i bili bi unutra sigurni. Isuse, prvi zid je dug barem jednu milju, a debeo sigurno sedam do deset metara. A i unutrašnji! A građen je od krupnih blokova kamena. Svaka gromada sigurno je široka tri metra, a i visoka tri metra. Barem! Precizno isklesane i sastavljene bez maltera. Sigurno su teške i pedeset tona. Mi ne bismo mogli stvoriti nešto tako dobro. Opsada topovima? Jasno, mogli bi razoriti prve zidove, ali odbrambeni topovi uzvraćali bi istom merom. Bilo bi teško da ih tamo postave, a nema nikakvog uzvišenja odakle bi se zamak mogao zasipati topovskim kuglama. Kad bi spoljni zid bio osvojen, branioci bi ipak još mogli odbiti napadače od zidina utvrđenja. No, kad bi i tu

mogli da dovuku opsadne topove, pa da napadnu drugi zid i probiju ga, ne bi ništa postigli. Oštetili bi druga vrata, no šta bi time postigli? Kako bi prešli jarak? Preširok je za uobičajene načine opsade. Zamak je sigurno neosvojiv, ako u njemu ima dovoljno vojnika. Koliko ovde ima vojnika? Koliko bi građana našlo utočište unutra?

U poređenju s ovim londonski Tauer izgleda kao svinjski obor. A celi Hampton Kort stao bi u jedan ćošak!

Na sledećim vratima ponovo im svečano pregledaju isprave, a staza iznenada skrene ulevo niz širok drvored oivičen utvrđenim kućama iza lako odbranjivih većih i manjih zidova. A onda uđoše u splet stepenica i ulica. Onda treća vrata i nova provera. Nova rešetkasta pomična vrata i drugi široki jarak. Nove krivine i zaokreti sve dok se Blektorn − koji beše oštroumni posmatrač izvanrednog pamćenja i smisla za orijentaciju − nije izgubio u tom namernom lavirintu. A sve vreme su nebrojeni Sivi buljili u njih sa okomitih zidina tvrđave, sa grudobrana i bastiona. A još više beše pešaka, čuvara, vojnika koji su koračali, uvežbavali ili timarili konje u otvorenim konjušnicama. Svuda vojnici, na hiljade njih. Svi dobro naoružani i brižno obučeni.

Ljutio se što nije bio dovoljno mudar pa više izvukao iz Rodrigesa. Osim obaveštenja o Taiku i obraćenicima koja su bila dovoljno značajna, Rodriges je držao jezik za zubima, kao što i dolikuje muškarcu, i izbegavao njegova pitanja.

Usredsredi misli! Traži putokaze. Šta je posebno na zamku? Jeste da je najveći. Ne, nešto drugo je različito. Šta?

Jesu li Sivi neprijateljski raspoloženi prema Smeđima? Ne bih znao reći, svi su tako ozbiljni.

Blektorn ih je pažljivo motrio i obraćao pažnju na detalje. Levo je bio brižno obrađen šaren vrt s mostićima i potočićem. Sad su zidovi bili tešnji, a ulice uže. Primicali su se glavnoj kuli. U njoj nije bilo građana, nego na stotine slugu i… *Pa ovde nema topova!* Po tom se ovaj zamak razlikuje od drugih.

Nisi video topove! Ni jedan. Gospode Bože na nebu, nema topova, pa prema tome ni opsadnih topova. Kad bi ti imao moderna oružja, a branitelji ih ne bi imali, da li bi mogao razoriti zidine, vrata, obasuti zamak kišom vatrenih kugli, zapaliti ga i osvojiti?

Ne bih mogao preći prvi jarak!

Opsadni topovi bi zagorčali život braniocima, ali mogli bi se zauvek braniti. Ako bi vojska bila odlučna, i ako bi ih bilo dosta, sa dovoljno hrane, vode i municije.

A kako preći jarak? Brodom? Na splavovima opremljenim zaštitnim

kulama?

Smišljao je plan kad nosiljka stade. Hiro-macu siđe. Nalazili su se u uskoj slepoj ulici. Golema, gvožđem ojačana, drvena vrata bila su usađena u zid visok sedam metara koji se stapao sa spoljnim stubovima utvrđene zgrade nad njima, a opet je bio dosta daleko od glavne kule koja je odavde delovala uglavnom zamagljeno. Za razliku od svih ostalih vrata, ova su čuvali Smeđi, jedini Smeđi što ih je Blektorn video na području zamka. Bilo je očito da se više nego raduju što vide Hiro-macua. Sivi se okrenu i odu. Blektorn zapazi da ih Smeđi neprijateljski gledaju.

Dakle, oni su neprijatelji!

Vrata se naglo otvore i on uđe za starcem. Sam. Ostali samuraji ostadoše ispred. Unutrašnje dvorište opet su čuvali Smeđi, a i vrt iza dvorišta. Prođu kroz vrt i uđu u zgradu. Hiro-macu zbaci sandale, a i Blektorn.

Unutra je hodnik bio bogato pokriven tatamijima, onim prostirkama od rogozine, čistim i prijatnim za noge, koje su pokrivale podove u svakoj kući, osim u najsiromašnijima. Blektorn je već zapazio da su otprilike *sve* rogozine podjednake veličine, dva metra sa metar. Kad razmislim o tome, reče samom sebi, još nisam video nijednu prostirku koja bi bila po nekoj drugoj veličini oblikovana ili izrezana. I nisam naišao na sobu neobičnog oblika! Pa sve su prostorije odreda četvrtaste ili pravougaone! Naravno! Znači da sve kuće − ili sobe − moraju biti građene tako da u njih stane određen broj prostirki. Znači da su sve podjednako velike! Jako neobično!

Popnu se uza zavojite, lako odbranjive stepenice pa krenu hodnicima i stepenicama. Bilo je mnogo stražara, sve sami Smeđi. Sunčani su zraci bacali zanimljive šare kroz puškarnice. Blektorn ustanovi da su sad visoko iznad tri glavna spoljna zida. Grad i luka su bili šaren jorgan ispod njih.

Hodnik oštro zaokrene i završi za pedeset koraka. Blektorn u ustima oseti žuč. Bez brige, reče u sebi, odlučio si šta ćeš da uradiš! Izjasnio si se!

Zadnja vrata štitila je grupa samuraja na čelu sa mladim oficirom. Svaki sa desnicom na balčaku mača, a s levicom na koricama, nepokretni i spremni, buljili su u dvojicu koji su im se primicali.

Njihova spremnost obodri Hiro-macua. Lično je probrao ove stražare. Mrzeo je zamak, pa opet pomisli, kako je Toranagi opasno što je došao neprijatelju u ruke. Čim se juče iskrcao, pojurio je ravno Toranagi da mu ispriča šta se dogodilo i da sazna da li se tokom njegovog odsustva dogodilo nešto novo. No, sve je još bilo mirno, iako su njihove uhode šaptale o opasnim neprijateljskim snagama na severu i na istoku, a i to da će njihovi glavni saveznici, regenti Onoši i Kijama, moćni hrišćanski *daimjoi*, preći na stranu

Išida. Izmenio je stražu i lozinke i ponovo zamolio Toranagu da otputuje, ali uzalud.

Zastane deset koraka od oficira.

11

Zapovednik straže, Joši Naga, bio je zloćudan i opasan sedamnaestogodišnjak.

− Dobro jutro, gospodaru. Dobro nam došli natrag.

− Hvala. Gospodar Toranaga me očekuje.

− Da. − Pa da Hiro-macu i nije bio očekivan, Naga bi ga ipak propustio. Toda Hiro-macu spadao je u tri osobe na svetu koje je trebalo propustiti Toranagi i po danu i po noći, i bez dogovora.

− Pretražite varvarina − reče Naga. Bio je on peti Toranagin sin, s jednom od naložnica, a oca je obožavao.

Blektorn se ćutke predade shvativši šta oni rade. Dvojica samuraja koja su ga pretražila bili su jako vični. Njima ništa ne bi promaklo.

Naga mahne ostalim svojim ljudima. Odmaknu se. Otvori debela vrata.

Hiro-macu uđe u golemu sobu za audijencije. Odmah iza praga je kleknuo, položio mačeve na pod ispred sebe, oslonio se dlanovima na pod uz mačeve i duboko naklonio glavu, čekajući u tom smernom stavu.

Večno budni Naga dade Blektornu znak da učini isto.

Blektorn uđe. Prostorija je bila duga i široka četrdeset, a visoka deset koraka. Prostirke tatami bile su najboljeg kvaliteta, debele četiri prsta, besprekorne. Na suprotnom zidu bila su dvoja vrata. U udubljenju u zidu blizu izdignutog prostora stajala je mala zemljana vaza s jednom jedinom grančicom trešnjinog cveta i to je prostoriju ispunjavalo bojom i mirisom.

Oboja vrata bila su pod stražom. Deset koraka od uzvišenja u krugu je još dvadeset samuraja sedelo prekrštenih nogu i gledalo prema zidovima.

Na jednom jedinom jastuku na uzvišenju sedeo je Toranaga. Popravljao je slomljeno pero na krilu sokola sa kukuljicom, nežno kao rezbar u slonovači.

Niko u sobi, a ni on, nije se osvrnuo na Hiro-macua ni posvetio pažnju Blektornu kad je ušao i zastao pored starca. No, za razliku od Hiro-macua, Blektorn se naklonio onako kako mu je pokazao Rodriges, a onda duboko uzdahne. Sedne prekrstivši noge i zapilji se u Toranagu. Sve oči besno su gledale Blektorna. Naga je stajao na vratima s desnicom na maču. Hiro-macu je već ščepao svoj mač, iako mu je glava još bila spuštena.

Blektorn se osećao razgolićen, ali se zaputio i sad je jedino mogao da čeka. Rodriges je kazao: ’S Japancima se moraš ponašati kao kralj!’ Pa iako ovo nije bilo kraljevsko ponašanje, beše više nego dovoljno. Toranaga polako podigne pogled.

Blektornu izbije znoj na slepoočnicama jer sve što mu je Rodriges ispričao o samurajima kao da se satkalo u ovom jednom jedinom čoveku. Osećao je kako mu znoj kaplje niz obraz na bradu. Prisili svoje plave oči da budu čvrste i da ne trepću. Lice mu beše mirno.

I Toranagin je pogled bio isto tako ustaljen. Blektorn oseti kako ga dohvata gotovo nadljudska vlast tog čoveka. Prisili se da polako izbroji do šest, a onda spusti glavu pa se polako opet nakloni uz sitan spokojan smešak.

Toranaga ga je kratko pogledao ravnodušna lica, a onda skloni pogled i opet se posveti svom poslu. U prostoriji je i dalje vladala napetost.

Bila je to mlada, tek sazrela siva sokolica. Pred Toranagom je klečao sokolar, stari kvrgavi samuraj i držao sokolicu kao da je od tankog stakla. Toranaga prereže slomljeno pero, uroni u lepak sićušnu bambusovu iglu pa je gurne u badrljicu, a onda nežno prebaci to obrezano pero preko drugog kraja. Nameštao je dok se nisu sasvim spojili pa ih povezao svilenim koncem. Zazveckaju zvonca na njenim nogama, a on joj milovanjem smanji strah.

Joši Toranaga, gospodar Kvanta, osam pokrajina, glavar plemena Joši, vrhovni zapovednik istočnih armija i predsednik Regentskog veća, beše onizak čovek velikog stomaka i krupnog nosa, gustih tamnih obrva, prosedih retkih brkova i brade. Na licu su mu se najviše isticale oči. Imao je pedeset i osam godina, a za svoje godine bio je snažan. Nosio je jednostavni kimono, običnu uniformu Smeđih i pamučni pojas, ali njegovi mačevi su bili najbolji na svetu.

− Evo, lepotice − reče joj s ljubavničkom nežnošću. − Sad si opet čitava. − Perom pomiluje pticu koja je sedela na sokolarevoj ruci u rukavici. Zadrhtala je i zadovoljno se čistila. − Opet će nam leteti za nedelju dana.

Sokolar se nakloni i ode. Toranaga prebaci pogled na dvojicu uz vrata.

− Dobro došao, ’Čelična pesnico’, drago mi je što te vidim − reče. − Dakle, ovo je tvoj čuveni varvarin?

− Da, gospodaru. − Hiro-macu se primakne. Mačeve je prema običaju ostavio kraj vrata, ali Toranaga je insistirao da ih ponese sa sobom.

− Neprijatno bih se osećao da ih nemaš u rukama − kazao je.

Hiro-macu mu zahvali. Uz sve to, sedeo je pet koraka od njega. Po običaju se niko nije smeo naoružan bliže primaći Toranagi. U prvom redu stražara nalazio se Usagi, muž Hiro-macuove drage unuke, a on mu odsečno klimne

glavom. Mladić se duboko pokloni, počašćen što ga je primetio. Možda bih ga morao službeno usvojiti, sav sretan pomisli Hiro-macu, razdragan pri pomisli na svoju najmiliju unuku i na prvoga praunuka kojim su ga lane obradovali.

− Kako su ti leđa? − brižno upita Toranaga.

− U redu! Hvala, gospodaru, ali priznajem, drago mi je što sam se iskrcao s onog broda i što sam opet na kopnu.

− Čujem da ovde imaš novu igračku da ubijaš dokono vreme, *neh?*

Starac se grohotom nasmeja.

− Samo vam mogu reći, gospodaru, da nisam dokon. Godinama nisam bio ovoliko zaposlen.

Toranaga se s njim smejao.

− Onda bismo je morali nagraditi. Tvoje zdravlje mi je važno. Smem li joj poslati znak svoje zahvalnosti?

− Ah, Toranaga-sama, tako ste dobri. − Hiro-macu se uozbilji. − Sve biste nas mogli nagraditi, gospodaru, kad biste smesta napustili ovo gnezdo stršljenova pa se vratili u svoj dvorac u Edu gde vas mogu zaštititi vaši vazali. Ovde smo goli. Išido može svakog trena…

− Hoću, čim se zaključi sednica Regentskog veća. − Toranaga se okrene i mahne Portugalcu mršavog lica koji je strpljivo sedeo u njegovoj senci. − Hoćeš li mi sad prevoditi, prijatelju?

− Svakako, gospodaru. − Sveštenik s tonzurom oko glave pristupi. Vičnom se ljupkošću nakloni na japanski način pred uzvišenjem. Telo mu je bilo isto onako mršavo kao i lice, a oči tamne i vlažne, pune mirne usredsređenosti. Nosio je čarapice-cipele *tabi* i širok kimono koji mu je dobro stajao. S pojasa mu je visila brojanica i zlatni izrezbareni krst. Hiro-macua pozdravi kao sebi ravna, a onda ljubazno baci pogled na Blektorna.

− Zovem se Martin Alvito, iz Družbe Isusove, kapetane-pilote. Gospodar Toranaga zamolio me da mu budem tumač.

− Najpre mu reci da smo neprijatelji i da…

− Sve u svoje vreme − blago ga prekine otac Alvito pa doda: − Možemo govoriti portugalski, španski ili, jasno, latinski, šta želiš.

Blektorn je sveštenika video tek kad je pristupio. Skrivalo ga je uzvišenje i samuraji. No, očekivao ga je, jer Rodriges ga je upozorio. A ono što je video, zgadilo mu se. Prefinjena elegancija, oličenje snage i jezuitske prirodne moći. Računao je da će sveštenik biti mnogo stariji s obzirom na njegov uticajan položaj i na to kako je Rodriges o njemu govorio. No, on i jezuit bili su zapravo vršnjaci. Možda je sveštenik bio koju godinu stariji.

− Portugalski − reče, mrzovoljno, nadajući se da bi mu to moglo dati laganu prednost. − Ti si Portugalac?

− Imam tu povlasticu.

− Mlađi si nego što sam očekivao.

− Senjor Rodriges vrlo je ljubazan, veruje mi više nego što zaslužujem. Odlično te opisao. A i tvoje junaštvo.

Blektorn vide kako se on okreće pa neko vreme tečno i ljubazno govori Toranagi, što ga još više zbuni. Samo je Hiro-macu, od svih ljudi u prostoriji, pomno slušao i motrio. Ostali su okamenjeno buljili u prazno.

− Sad ćemo početi, kapetan-pilote. Molim lepo, poslušaj sve što kaže gospodar Toranaga, bez prekidanja − počne otac Alvito. − Onda ćeš odgovarati. Odsada, ja ću gotovo istovremeno prevoditi ono što kažeš, pa te molim da odgovaraš sa velikom pažnjom.

− U čemu je stvar? Ja ti ne verujem!

Otac Alvito odmah to prevede Toranagi koji se naočigled smrkne.

Pazi, u sebi će Blektorn, on se s tobom poigrava kao s ribom! Tri zlatne gvineje na prema izlizanom novčiću četvrtaku da me on može žednog prevesti preko vode kad god zaželi. Prevodio on tačno ili ne, na Toranagu moram ostaviti dobar utisak. Možda mi je ovo jedina prilika.

− Veruj da ću tačno prevoditi šta govoriš, kako najbolje znam i umem. − Sveštenikov je glas bio blag i sasvim smiren. − Ovo je dvor gospodara Toranage. Ja sam službeni tumač Regentskog veća, generala gospodara Toranage i generala gospodara Išida. Gospodar Toranaga me već niz godina časti svojim poverenjem. Predlažem ti da iskreno odgovaraš, jer budi uveren da je on jako bistar čovek. Takođe bih morao istaći da ja nisam otac Sebastio koji je možda previše vatren, a na nesreću ne govori baš dobro japanski i na nesreću nema baš veliko iskustvo o Japanu. Tvoje iznenadno prisustvo oduzelo mu je milost Božju i na žalost dopustio je da ga savlada njegova prošlost. Roditelje, braću i sestre na najužasniji način su mu poklali u Holandiji tvoji… vojnici vojvode Oranskog. Molim te da mu udeliš oproštaj i saučešće. − Dobrodušno se nasmešio. − Na japanskom se neprijatelj kaže *teki*. Možeš to reći ako želiš. Ako prstom upreš u mene i izgovoriš tu reč, gospodar Toranaga će jasno razumeti šta misliš. Da, ja sam tvoj neprijatelj, kapetane-pilote Džone Blektorne. Potpuni! Ali nisam tvoj ubica. To ćeš ti sam obaviti.

Blektorn je pratio kako Toranagi tumači ono što je rekao, začu kako je nekoliko puta izgovorio reč *teki* i zapita se da li to zaista znači neprijatelj. Jasno da znači, zaključi. Ovaj čovek nije kao onaj.

− Molim te, zaboravi na tren da ja postojim − reče otac Alvito. − Ja sam tek sredstvo da gospodar Toranaga sazna tvoje odgovore, kao i zato da njegova pitanja tebi prenesem. − Otac Alvito se smiri, okrene se prema Toranagi i uljudno se nakloni.

Toranaga je kratko govorio. Sveštenik poče prevoditi, sa zakašnjenjem od dve-tri reči. Njegov glas beše nepogrešivo ogledalo Toranagina naglaska i dubljeg značenja.

− Zašto si neprijatelj Cukku-sanu, mom prijatelju i tumaču, koji nikom nije neprijatelj? − Tu doda otac Alvito, kao objašnjenje: − Budući da Japanci ne mogu izgovoriti moje ime nadimak mi je Cukku-san. Njihov jezik nema zvuk za T ni ’č’! ’Cukku’ je igra reči od japanskog ’cujaku’ što znači tumačiti. Molim, odgovori na pitanje.

− Neprijatelji smo zato jer su naše zemlje u ratu.

− Oh? Koja je tvoja zemlja?

− Engleska.

− Gde je to?

− To je ostrvsko kraljevstvo, hiljadu milja severno od Portugala. Portugal je deo poluostrva u Evropi.

− Otkad ste u ratu sa Portugalom?

− Otkako je Portugal postao vazalska država Španije. Bilo je to 1580. Pre dvadeset godina. Španija je osvojila Portugal. Već gotovo trideset godina mi ratujemo protiv Španije.

Blektorn zapazi Toranagino iznenađenje i upitan pogled upućen ocu Alvitu koji je spokojno zurio u daljinu.

− Kažeš da je Portugal deo Španije?

− Da, gospodaru Toranaga. Vazalska država. Španija je porazila Portugal i sad je to ista zemlja, sa istim kraljem, ali većinom u svetu Portugalci su podložni Špancima, a u španskom carstvu ne uvažavaju njihove vođe.

Duga tišina. Onda se Toranaga obrati ravno jezuitu koji se smeškao i detaljno odgovarao.

− Šta je rekao? − oštro zapita Blektorn.

Otac Alvito nije odgovorio nego je kao i pre, preveo, gotovo istovremeno, oponašajući njegovu intonaciju, nastavljajući svoje virtuozno prevođenje. Toranaga ravno odgovori Blektornu, tvrdim krutim glasom:

− Šta ja kažem, tebe se ne tiče. Kad budem hteo da nešto znaš, reći ću ti.

− Oprostite, gospodaru Toranaga, nisam želeo biti neuljudan. Smem li vam

reći da dolazimo u miru…?

− Zasad mi ništa ne moraš reći. Drži jezik za zubima dok ne zatražim odgovor. Razumeš li?

− Da. − Greška broj jedan. Čuvaj se! Ne smeš grešiti, pomisli.

− Zašto ratujete protiv Španije? I Portugala?

− Delimično zato što bi Španija htela da osvoji ceo svet, a mi Englezi i naši saveznici Holanđani, ne damo da nas pokore. A delom i zbog naše vere.

− Ah! Verski rat? Koja je tvoja vera?

− Hrišćanin sam. Naša crkva…

− Portugalci i Španci su hrišćani! Rekao si da si ti druge vere. Koje si ti vere?

− Hrišćanske. Teško je to objasniti jednostavno i brzo, gospodaru Toranaga. Obe su vere…

− Brzina nije potrebna, gospodaru pilote, nego samo istina. Imam mnogo vremena. Jako sam strpljiv. Obrazovan si čovek, očigledno nisi seljak, pa možeš biti jednostavan ili složen, već kako želiš. Samo, budi jasan! Ako skreneš sa teme, ja ću te vratiti na nju. Šta si ono govorio?

− Moja je vera hrišćanska. Postoje dve glavne hrišćanske vere, protestanti i katolici. Englezi su pretežno protestanti.

− Obožavate istoga Boga, Bogorodicu i dete?

− Ne, gospodaru. Ne onako kao katolici. − Šta li ga zanima?, pitao se Blektorn. Je li on katolik? Da odgovaram ono za šta mislim da on želi čuti, ili ono što smatram istinom? Je li on antihrist? Nije li jezuita nazvao ’prijatelju’? Je li Toranaga simpatizer katolika ili će postati katolik?

− Veruješ li da je Isus Bog?

− Verujem u Boga − oprezno će on.

− Ne izbegavaj direktno pitanje! Veruješ li da je Isus Bog? Da ili ne?

Blektorn je znao da bi ga svaki katolički sud na svetu već davno osudio zbog krivovere. A i većina, a možda i svi, protestantski sudovi. I samo oklevanje pre odgovora na takvo pitanje beše priznanje da sumnja. Sumnja beše hereza. ’Na pitanja o Bogu ne može se odgovarati samo sa ’da’ i ’ne’. Moraju biti nijanse i za ’da’, i za ’ne’! Ne znamo sigurno o Bogu sve dok ne umremo! Da, verujem da je Isus bio Bog, ali ne, zasigurno ne znam sve dok ne umrem.’

− Zašto si smrskao sveštenikov krst tek što si došao u Japan? Blektorn nije očekivao ovo pitanje. Zna li Toranaga sve što se dogodilo otkako sam stigao?

− Ovaj… hteo sam da *daimjo* Jabu shvati da je jezuit otac Sebastio, tamošnji jedini tumač, moj neprijatelj, i da ne zaslužuje poverenje, bar ne po mom mišljenju. Zato što nisam bio siguran hoće li on tačno prevoditi kao što sad prevodi otac Alvito. Na primer, optužio nas je da smo gusari. Nismo gusari, dolazimo u miru.

− Ah, da! Gusari! Malo kasnije ću se vratiti na gusarstvo. Kažeš da su obe vaše sekte hrišćanske? Obe obožavaju Isusa Hrista? Zar nije bit njegovog učenja: ’voli bližnjeg svog’?

− Da.

− Kako onda možete biti neprijatelji?

− Njihova vera… Njihova verzija hrišćanstva pogrešno je tumačenje Svetog pisma.

− Ah! Naposletku smo nešto postigli. Dakle, vi ratujete zbog razlika u mišljenju oko toga šta je Bog i šta nije Bog?

− Da.

− To je jako glup razlog ratovanju.

− Slažem se − reče Blektorn. Pogleda sveštenika. − Slažem se svim srcem.

− Koliko je brodova u tvojoj floti?

− Pet.

− A ti si bio glavni pilot?

− Da.

− Gde su ostali?

− Na pučini − oprezno će Blektorn, nastavljajući svoju laž, pretpostavljajući da je Alvito naveo Toranagu da postavlja određena pitanja. − Razdvojili smo se u oluji i raštrkali. Ne znam tačno gde su, gospodaru.

− Tvoji su brodovi bili engleski?

− Ne, gospodaru. Holandski! Iz Holandije.

− Zašto Englez vodi holandske brodove?

− Ništa neobično, gospodaru. Mi smo saveznici. Ponekad portugalski piloti vode španske brodove i flote. Shvatio sam da portugalski piloti upravljaju, prema zakonu, nekim vašim prekookeanskim brodovima.

− Zar nema holandskih pilota?

− Mnogo, gospodaru, ali Englezi su iskusniji za tako dug put.

− A zašto ti? Zašto su uzeli tebe da im vodiš brodove?

− Verovatno zato što mi je majka Holanđanka, što tečno govorim njihov

jezik i iskusan sam. Meni je ta prilika odgovarala.

− Zašto?

− Bila mi je to prva prilika da doplovim u ove vode. Engleski brodovi nisu imali nameru da plove ovako daleko. Bila je to dobra šansa da preplovim zemlju.

− A ti si, pilote, pristupio floti zbog svoje vere? I da se boriš protiv svojih neprijatelja, Španije i Portugala?

− Ja sam u prvom redu pilot, gospodaru. U ovim vodama nikad još nije bio nijedan Englez ni Holanđanin. Mi smo u prvom redu trgovačka flota, ali imamo i pisma sa dozvolom da napadamo neprijatelja u Novom svetu. U Japan smo došli radi trgovine.

− Kakva su to pisma?

− Zakonske dozvole koje izdaje kruna ili vlada, a ovlašćuju nas da se borimo protiv neprijatelja.

− Ah, a neprijatelji su ti ovde. Hoćeš li i ovde s njima da ratuješ?

− Kad smo ovamo krenuli, gospodaru, nismo znali šta nas čeka. Ovamo smo došli samo radi trgovine. Vaša zemlja gotovo je nepoznata za nas, to je legenda. Portugalci i Španci ćute kao zaliveni o ovom kraju sveta.

− Odgovori na pitanje! Ovde su tvoji neprijatelji. Hoćeš li i ovde sa njima da ratuješ?

− Ako nas oni napadnu, hoću. Toranaga se razdraženo pomakne.

− Vaša je stvar ono što radite na moru ili u svojim zemljama. No, ovde vredi jedinstven zakon za sve, a stranci u našoj zemlji borave samo zato jer im je to dopušteno. Bilo kakav javni prestup ili svađu smesta kažnjavamo smrću. Naši zakoni su jasni i mora ih svako slušati. Razumeš li?

− Da, gospodaru, ali mi dolazimo u miru. Ovamo smo došli radi trgovine. Da li bi mogli raspravljati o trgovini, gospodaru? Morao bih svoj brod izvući na bok da ga popravimo. Oštećen je u oluji. Sve možemo platiti. Dalje, tu je i pitanje…

− Kad budem želeo govoriti o trgovini ili o bilo čemu drugom, reći ću ti. U međuvremenu molim da se ograničiš na to da odgovaraš na pitanja. Dakle, u ekspediciju si pristupio da trguješ i stičeš dobit, a ne iz dužnosti ili odanosti? Radi novca?

− Da. To je naš običaj, gospodaru. Da budem plaćen i da imam udeo u svakoj pljačk… svakoj trgovini, i u svom osvojenom neprijateljskom blagu.

− Znači da si plaćenik?

− Uzeli su me za glavnog pilota, da vodim ekspediciju. Da! − Blektorn je osećao Toranagino neprijateljstvo, ali nije shvatao razlog. Šta sam pogrešno rekao? Nije li sveštenik rekao da ću ubiti samog sebe? − Kod nas je to normalan običaj, Toranaga-sama − reče.

Toranaga počne razgovarati s Hiro-macuom. Pogledaju se, očito se složivši. Blektornu se učini da im na licu vidi gnušanje. Zašto? Očigledno to ima veze sa ’plaćenikom’, pomisli. Kakvog zla ima u tome? Zar nije svako plaćen? Kako da inače zaradimo dovoljno novca za život? Pa i ako nalediš zemlju, svejedno ti…

− Malo pre si rekao da si ovamo došao radi mirne trgovine − govorio je Toranaga. − A zašto onda nosiš toliko topova, baruta, musketa i naboja?

− Naši španski i portugalski neprijatelji jako su moćni i snažni, gospodaru Toranaga. Moramo se zaštititi i…

− Kažeš da je tvoje oružje isključivo odbrambeno?

− Ne. Ne služi nam samo za zaštitu nego i da napadamo neprijatelje. A u obilju ga proizvodimo radi trgovine. Najbolje oružje na svetu! Možda bi sa vama mogli trgovati njime ili ostalom robom koju vozimo.

− Šta je gusar?

− Odmetnik od zakona koji siluje, ubija i pljačka iz lične koristi.

− Zar to nije isto što i plaćenik? Zar ti to nisi? Gusar i gusarski vođa?

− Ne. Istina je, moji brodovi nose pisma zakonskih vladara Holandije, kojima smo ovlašćeni da vodimo rat po svim morima i zemljama gde su dosad vladali naši neprijatelji. I da nađemo tržišta za svoju robu! Za Špance i za većinu Portugalaca, da, mi smo gusari i krivovernici, ali ponavljam, zapravo to nismo!

Otac Alvito prevede, a onda se mirno ali odlučno obrati Toranagi.

O, Bože, kad bih ja mogao govoriti ovako ravno, pomisli Blektorn proklinjući. Toranaga pogleda Hiro-macua i starac postavi nekoliko pitanja jezuitu koji podrobno odgovori. Tada se Toranaga okrene Blektornu, a glas mu postade još stroži.

− Cukku-san tvrdi da je ta Holandija, ta Nizozemska, sve do pre nekoliko godina bila vazal španskog kralja. Je li to istina?

− Da.

− Znači da se Holanđani, tvoji saveznici, bune protiv svoga zakonitog kralja?

− Bore se protiv Španaca, to da, ali…

− Nije li to pobuna? Da ili ne?

− Da. No, postoje opravdane okolnosti. Ozbiljne opravd…

− Nema opravdanih okolnosti ako se radi o pobuni protiv suverenog gospodara.

− Osim ako pobedimo.

Toranaga ga pažljivo pogleda, a onda se bučno nasmeja. U smehu je nešto rekao Hiro-macuu, a Hiro-macu klimne glavom.

− Da, gospodaru stranče, koji imaš nemoguće ime, da. Naveo si jedinu opravdanu okolnost. − Opet cerekanje, a onda dobro raspoloženje iščezne isto onako brzo kao što je i došlo.

− Hoćete li pobediti?

− *Haj!*

Toranaga opet progovori, ali sveštenik nije odmah preveo. Čudno se smeškao, očiju uprtih u Blektorna. Uzdahnuo je i rekao:

− Jesi li baš siguran?

− Je li to zapitao on ili me to pitaš ti?

− To pita gospodar Toranaga. Moj… on je to rekao.

− Da. Reci mu: da, baš sam siguran. A smem li, molim, objasniti zašto?

Otac Alvito govorio je Toranagi mnogo duže nego što je bilo potrebno da prevede to jednostavno pitanje. Jesi li baš tako miran kao što se praviš?, hteo ga je upitati Blektorn. Koji će mi ključ tebe otključati? Kako da te razorim?

Toranaga je govorio i izvadio lepezu iz rukava. Otac Alvito opet poče prevoditi, uz onu istu jezivu neljubaznost bremenitu ironijom.

− Da, pilote, smeš mi reći zašto misliš da ćete pobediti u tom ratu.

Blektorn se trudio da ostane miran, uveren da ga sveštenik drži u šahu.

− Mi sada vladamo evropskim morima, na većini evropskih mora − reče on ispravljajući se. Ne preteruj, govori istinu, malo je izvrni, kao što je sigurno izvrće i jezuit, ali reci istinu. − Mi Englezi razbili smo dve velike špansko-portugalske ratne Armade − invazije − i nema izgleda da bi oni mogli stvoriti nove. Naše malo ostrvo je tvrđava i sada smo sigurni. Naša mornarica vlada morima. Naši su brodovi brži, moderniji i bolje naoružani. Španci nisu potukli Holanđane nakon više od pedeset godina terora, inkvizicije i krvoprolića. Naši su saveznici sigurni, jaki. I još nešto… oni na smrt puštaju krv Španskom carstvu. Pobedićemo zato jer gospodarimo morima i zato što španski kralj u svojoj taštoj bahatosti, ne želi dati slobodu stranom narodu.

− Vi gospodarite morima? I našim morima? Morima oko naših obala?

− Ne, jasno da ne, Toranaga-sama. Nisam hteo ispasti bahat. Jasno, mislio sam na evropska mora, iako…

− Dobro, drago mi je da je to jasno. Šta si hteo reći? Iako…?

− Iako ćemo na svim morima uskoro pokositi neprijatelja − razgovetno će Blektorn.

− Kažeš ’neprijatelja’! Možda smo i mi tvoji neprijatelji? A šta onda? Hoćeš li pokušati potopiti naše brodove i opustošiti naše obale?

− Ne mogu zamisliti da vam budem neprijatelj.

− Ja mogu, vrlo lako. I šta onda?

− Ako udarite na moju zemlju, napao bih vas i pokušao vas pobediti − reče Blektorn.

− A ako ti tvoj vladar naredi da nas ovde napadneš?

− Savetovao bih: Ne! Odlučno. Naša kraljica bi me poslušala. Ona je izuzetno mudr…

− Vama vlada kraljica, a ne kralj?

− Da, gospodaru Toranaga. Naša kraljica je mudra. Ona ne bi… ne bi mogla izdati tako nerazumnu naredbu.

− A ako bi je izdala? Ako bi to učinio tvoj zakoniti vladar?

− Onda bih preporučio Bogu dušu jer bih sigurno umro, na ovaj ili na onaj način.

− Da, poginuo bi i ti i tvoje legije. − Toranaga je ćutao, a tad će: − Koliko ti je vremena trebalo da stigneš ovamo?

− Gotovo dve godine. Tačno: godina, jedanaest meseci i dva dana. Približno pomorski put od dvanaest hiljada pomorskih milja.

Otac Alvito prevede i doda kratko razjašnjenje. Toranaga i Hiro-macu zapitkivali su sveštenika, a on je klimao glavom i odgovarao. Toranaga se zamišljeno hladio lepezom.

− Pretvorio sam vreme i udaljenost u njihove mere, kapetane-pilote Blektorn − uljudno će sveštenik.

− Hvala.

Toranaga mu se opet direktno obraćao.

− Kako si ovamo došao? Kojim putem?

− Kroz Magelanov moreuz. Da imam pomorske karte i *roteirose*, jasno bih to pokazao, ali su mi ih ukrali, odneli iz mog broda zajedno sa ovlašćenjima i svim mojim ispravama. Ako vi…

Blektorn zastane dok je Toranaga plahovito razgovarao sa Hiro-macuom koji je bio isto tako sav izvan sebe.

− Kažeš da su ti nestale − ukradene − sve tvoje isprave?

− Da.

− To je grozno, ako je istinito. Mi u Nipponu − Japanu − gnušamo se krađe. Krađa se kažnjava smrću. Odmah ćemo to istražiti. Čini se neverovatnim da bi to počinio bilo koji Japanac, iako tu i tamo i kod nas ima podlih razbojnika i gusara.

− Možda su ih stavili na drugo mesto − izjavi Blektorn − i negde sakrili na sigurno, ali te su isprave dragocene, gospodaru Toranaga. Bez pomorskih karti ja sam kao slepac u lavirintu. Želite li da vam razjasnim svoje putovanje?

− Da, ali kasnije. Najpre mi reci zašto si prešao svu tu razdaljinu?

− Došli smo da u miru trgujemo − ponovi Blektorn, uzdržavajući nestrpljivost. − Da trgujemo i otplovimo kući. Da obogatimo i sebe i vas, i da pokušamo…

− Obogatite sebe i nas? Šta je važnije?

− Jasno, obe strane moraju imati koristi, a trgovina mora biti poštena. Mi tražimo dugoročne trgovačke odnose. Ponudićemo vam bolje uslove nego Portugalci i Španci i pružiti vam bolje usluge. Naši trgovci… − Blektorn ućuta začuvši ispred prostorije snažne glasove. Hiro-macu i pola stražara odmah se stvoriše kraj vrata, a ostali se pomere u čvrst čvor i zaklone uzvišenje. Pripreme se i samuraji na unutrašnjim vratima. Toranaga se nije micao. Obratio se ocu Alvitu.

− Pristupi ovamo, kapetane Blektorn, dalje od vrata − reče otac Alvito, brižno suzdržavajući žurbu. − Ako ti je život mio, nemoj se naglo micati i ništa ne govori. − Polako ode na leva unutrašnja vrata i sede uz njih.

Blektorn se nelagodno nakloni Toranagi koji se nije osvrtao na njega. Tad oprezno pođe prema svešteniku, duboko svestan da je s njegove tačke gledišta taj razgovor bio potpuni neuspeh.

− Šta se događa? − prošapta kad su seli.

Obližnji stražari preteći se ukrute, a sveštenik im žurno nešto reče kako bi ih primirio.

− Kad sledeći put progovoriš, mrtav si − reče on Blektornu i pomisli: što pre, to bolje. Odmerenom sporošću izvadi iz džepa maramicu i obrisa znoj s ruku. Bila mu je potrebna sva njegova mudrost i snaga da ostane miran i dobrodušan za vreme razgovora s jeretikom koji je ispao gori nego što su očekivali on i otac-vizitator.

− Moraćeš prisustvovati? − zapitao ga je sinoć otac-vizitator.

− Toranaga me izričito zamolio.

− Mislim da je to vrlo opasno za tebe i za sve nas. Možda bi mogao da se praviš da si bolestan. Ako odeš tamo, moraš da prevodiš ono što govori gusar, a po onom što piše otac Sebastio on je đavo na zemlji, lukav kao Židov.

− Mnogo je bolje što ću biti tamo, eminencijo. Bar ću moći da onemogućim gusarove manje očigledne laži.

− Zašto je ovamo došao? Zašto sad kad je sve opet postalo odlično? Zar oni zaista imaju još brodova na Tihom okeanu? Je li moguće da su poslali brodove protiv španske Manile? Nimalo ne marim za taj odvratni grad i za sve španske gradove na Filipinima, ali neprijateljska flota u Tihom okeanu!… To bi izazvalo užasne posledice za nas ovde u Aziji. A ako on dobije Toranaginu ili Išidovu naklonost? Ili bilo kojeg moćnijeg *daimjoa? Pa,* biće užasno teško, najblaže rečeno.

− Gusar je ovde… Srećom, možemo sa njim da se obračunamo.

− Bog mi je svedok, kad ne bih znao suprotno, gotovo bih poverovao da su ga Španci, ili, još verovatnije, njihovi fanatici, franjevci i benediktinci, namerno ovamo doveli, samo da nam zagorčaju život.

− Možda jesu, svetosti. Ti fanatici bi sve učinili da nas unište. No, to je puka ljubomora zato što smo mi uspeli ovde gde su oni propali. Bog će im sigurno ukazati na greške! Možda će Englez sam sebe pokopati pre nego što nam napravi štetu. Njegovi *roteirosi* dokazuju da je gusar i gusarski vođa!

− Pročitaj ih Toranagi, Martine. One delove u kojima opisuje pljačku nebranjenih naselja od Afrike do Čilea, i spisak plena i ubistava.

− Možda bismo trebali pričekati, svetosti. Uvek možemo izaći sa *roteirosima.* Nadajmo se da će i bez njih sam sebe uništiti!

Otac Alvito opet obrisa dlanove. Osećao je Blektornov pogled. Bože, smiluj ti se, pomislio je. Nakon onoga što si rekao Toranagi, tvoj život ne vredi ni prebijenog novčića, a što je još gore, tvoja se duša ne može spasiti. Razapeće te i bez dokaza u tvojim *roteirosima.* Da ih pošaljemo natrag ocu Sebastiju da ih on vrati Muri? Šta bi Toranaga učinio ako se isprave ne nađu? Ne, za Muru je to opasno!

Zatrepere glavna vrata i otvore se.

− Gospodar Išido želi da vas poseti, gospodaru − najavi Naga. − On je… on je tu u hodniku i želi da vas poseti. Odmah, rekao je.

− Svi na svoja mesta! − reče Toranaga svojim ljudima. Odmah ga poslušaju. No, svi samuraji sedeli su prema vratima. Na čelu im Hiro-macu, olabavivši

mačeve u koricama. − Naga-sane, reci gospodaru Išidu da je uvek dobrodošao. Zamoli ga neka uđe.

Visok čovek uđe u sobu. Za njim deset njegovih samuraja, Sivih, ali ostanu na vratima, a na njegov znak sednu prekrštenih nogu.

Toranaga se svečano nakloni, a naklon mu bi uzvraćen jednakom merom.

Otac Alvito hvalio je svoju dobru sreću što je prisutan. Neizbežan sukob dvojice suparničkih vođa potpuno će promeniti tok carstva i budućnost majke crkve u Japanu, pa bi svaki putokaz ili nagoveštaj koji bi jezuitima pomogli da odluče kuda da prebace svoj uticaj, bili neizrecivo važni. Išido beše zen-budist i fanatični antihrist. A Toranaga zen-budist i izraziti simpatizer. No, većinom su hrišćanski *daimjoi* podržavali Išida, jer su se bojali − a otac Alvito je smatrao opravdano − Toranaginog uspona. Hrišćanski *daimjoi* su smatrali, ako Toranaga istisne Išida iz Regentskog veća, svu će vlast prigrabiti. A kad se domogne vlasti, mislili su oni, primeniće Taikove ’Ukaze o izgonu’ i iskoreniti pravu veru. Međutim, uklone li Toranagu, biće osigurana sukcesija, istina, slaba sukcesija, i majka crkva će se razvijati.

Kako je slabila privrženost hrišćanskih *daimjoa,* tako je bilo i sa svim ostalim *daimjoima* u zemlji, pa je ravnoteža snaga ovih suparnika neprestano bila neujednačena. Niko nije znao sa sigurnošću koja strana je zapravo moćnija. Pa ni on, otac Alvito, najobavešteniji Evropljanin u carstvu, nije mogao sigurno otkriti koju će stranu podržati hrišćanski *daimjoi* kad dođe do otvorenog sukoba, ni koja će strana pobediti.

Gledao je kako Toranaga silazi sa uzvišenja i prolazi kroz sigurnosni krug svojih ljudi.

− Dobro došli, gospodaru Išido. Molim vas, tamo sedite!

− Toranaga pokaže onaj jedan jedini jastuk na uzvišenju. − Hteo bih da vam bude udobno.

− Hvala, ali ne, gospodaru Toranaga! − Išido Kazunari bio je mršav i vrlo tamnoput, godinu dana mlađi od Toranage. Bili su drevni neprijatelji. Osamdeset hiljada samuraja u zamku Osake i oko njega slušalo je svaki njegov mig, jer on je bio glavnokomandujući, pa i komandant naslednikove telesne garde, vrhovni general zapadnih vojnih snaga, osvajač Koreje, član Regentskog veća i generalni inspektor svih snaga pokojnog Taika, a to su prema zakonu bile sve vojske svih *daimjoa* u celom kraljevstvu. − Ne, hvala! − ponovi. − Bilo bi mi neprijatno da meni bude udobno dok vama nije, *neh?* Jednog dana uzeću vaš jastuk, ali danas ne.

Gnevna struja podiđe Smeđe na tu Išidovu pritajenu pretnju, ali Toranaga ljubazno odgovori:

− Došli ste u najzgodniji čas. Upravo sam završavao razgovor sa novim varvarinom. Cukku-sane, molim te, reci mu neka ustane.

Sveštenik posluša. I preko prostorije osećao je Išidovu netrpeljivost. Osim što je bio antihrist, Išido je strogo osuđivao sve Evropljane i želeo je da im se potpuno zatvori carstvo.

Išido pogleda Blektorna s izrazitim gađenjem.

− Čuo sam da je ružan, ali nisam znao koliko je ružan. Govorka se da je gusar. Je li?

− Zar u to možete sumnjati? A on je i lažljivac.

− Onda pre nego što ga razapnete, molim vas, dajte ga meni na pola dana. Možda će se naslednik zabavljati ako ga vidi prethodno s glavom na ramenima. − Išido se hrapavo nasmeje. − Ili bi ga možda trebalo naučiti da pleše kao medved! Onda biste ga mogli pokazivati po celom carstvu kao nakazu sa istoka.

Iako je bila istina da je Blektorn, začudo, došao sa istočnog mora, za razliku od Portugalaca koji su uvek dolazili sa juga pa su ih zato zvali ’južni varvari’, Išido je hteo dati do znanja da je prava nakaza Toranaga koji je upravljao istočnim pokrajinama.

No, Toranaga se samo smeškao, kao da ne razume.

− Jako ste duhovit čovek, gospodaru Išido − reče. − No, slažem se, što pre uklonimo varvarina, to bolje. Brbljiv je, nabusit, glasan. Da, čudovište, ali ima malu vrednost i nimalo pristojnosti. Naga-sane, pošalji ga sa stražom neka ga zatvore sa zločincima. Cukku-sane, reci mu neka pođe za njima.

− Kapetane-pilote, moraš poći s ovim ljudima.

− Kuda idem?

Otac Alvito je oklevao. Bio je sretan što je pobedio, ali protivnik beše junak i imao je besmrtnu dušu koja se još mogla spasiti.

− Zatvoriće te − reče.

− Na koliko?

− Ne znam, sinko. Kako odluči gospodar Toranaga.

12

Dok je Toranaga gledao kako varvarin izlazi iz prostorije, nevoljno je skrenuo misli sa zanimljivog razgovora pa se uhvatio u koštac s hitnijim problemom, Išidom.

Toranaga je odlučio da ne udalji sveštenika, jer je znao da će time još više

razjariti Išida, iako je isto tako bio siguran da bi stalna sveštenikova prisutnost mogla biti opasna. Što stranci manje znaju, to bolje. Što se zna manje, to bolje, pomislio je. Hoće li uticaj Cukku-sana na hrišćanske *daimjoe* biti za mene ili protiv mene? Sve do danas bih mu verovao, ali između njega i varvarina je bilo nekih čudnih trenutaka koje još ne razumem.

Išido namerno nije postupao po uobičajenoj uljudnosti nego odmah pređe na stvar.

− Ponovo moram pitati, kakav je vaš odgovor Regentskom veću?

− Ponavljam, kao predsednik Regentskog veća smatram da odgovor nije potreban. Sklopio sam nekoliko nebitnih porodičnih veza. Nije potreban odgovor.

− Svog sina Nagu-sana verili ste ćerkom gospodara Masamunea. Jednu svoju unuku venčavate za sina i naslednika gospodara Zatakija, a drugu unuku za sina gospodara Kijame. Sami brakovi za feudalne gospodare ili za njihove bliske srodnike nisu prema tome nebitni, a u oštrom su sukobu s naredbama našeg gospodara.

Naš pokojni gospodar Taiko mrtav je već godinu dana. Na žalost. Da! Žalim smrt gospodara, draže bi mi bilo da je živ pa da i dalje upravlja sudbinom carstva. − Toranaga s užitkom nastavi, okrećući nož u staroj rani: − Da je moj gospodar živ, sigurno bi odobrio te porodične veze. Njegova uputstva odnosila su se na brakove koji su pretili sukcesiji *njegove* kuće. Ja ne pretim njegovoj kući niti svom rođaku Jaemonu, nasledniku. Zadovoljan sam kao gospodar Kvanta. Ne tražim više teritorija. Živim u miru sa svojim susedima i želim da se nastavi njegov mir. Tako mi Bude, ja neću prvi prekršiti mir!

Kraljevstvom je šest vekova harao neprekidni građanski rat. Pre trideset i pet godina sitni *daimjo* Goroda je osvojio Kjoto, uglavnom uz Toranaginu pomoć. Tokom sledećih dvadeset godina taj ratnik je pravim čudom pokorio polovinu Japana, izgradio planinu od lobanja i proglasio se diktatorom, pa ipak još nije bio toliko moćan da od vladajućeg cara zatraži da mu dodeli naslov šoguna, iako je vukao nejasno poreklo od jednog ogranka Fuđimota. A onda je, pre šesnaest godina, Gorodu ubio jedan njegov general, a njegova vlast je pala u ruke njegovog glavnog vazala i najuspešnijeg generala, seljaka Nakamure.

U četiri kratke godine general Nakamura je uz pomoć Toranage Išida i ostalih, iskorenio Gorodine potomke, i čitav Japan doveo pod svoju apsolutnu i jedinstvenu upravu. Po prvi put u istoriji jedan čovek je pokorio celo kraljevstvo. Pobedonosno je došao u Kjoto da se pokloni Sinu neba, Go-Niđu. A budući da se rodio kao seljak, Nakamura je morao prihvatiti nižu titulu

’kvampaku’, glavni savetnik, koje se kasnije odrekao u korist svog sina, a sebi uzeo naslov Taiko. No, pred njim se klanjao svaki *daimjo,* pa i Toranaga. Neverovatno, dvanaest godina je vladao potpuni mir. Taiko je lane umro.

− Tako mi Bude! − ponovi Toranaga. − Ja neću prvi prekršiti mir.

− Ali poći ćete u rat?

− Mudar čovek priprema se za izdaju, *neh?* U svakoj pokrajini ima zlih ljudi, neki su na visokim položajima. Znamo kako je varljivost bezgranična u ljudskom srcu. − Toranaga se ukruti. − Taiko je ostavio u baštinu jedinstvo, a sad smo rascepkani na moj istok i na vaš zapad. Regentsko veće je podeljeno. *Daimjoi* se svađaju. Veće ne može upravljati seocetom koje je zagađeno stenicama, a kamoli carstvom. Što pre Taikov sin postane punoletan, to bolje. Što pre budemo imali drugog kvampakua, to bolje.

− Ili možda šoguna? − značajno će Išido.

− Kvampaku, šogun, ili Taiko, moć je jednaka − reče Toranaga. − Šta vredi titula? Jedino je važna vlast. Goroda nije postao šogun, a Nakamura je bio više nego zadovoljan naslovom kvampaku, a kasnije Taiko. On je vladao, a to je bitno. Kao da je važno što je moj gospodar nekad bio seljak? Kao da je važno što je moja porodica stara? Kao da je važno što ste vi niskoga porekla? Vi ste general, feudalni gospodar, u stvari, član Regentskog veća.

To je jako važno, pomisli Išido. Ti to znaš, ja to znam. Zna to svaki *daimjo.* Znao je to i Taiko.

− Jaemon ima sedam godina. Za sedam godina postaće kvampaku, a dotle…

− Za *osam* godina, generale Išido. Takav je naš istorijski zakon. Kad moj rođak napuni petnaest godina, postaće punoletan i naslediće. Do tada ćemo u njegovo ime vladati nas petorica regenata. Takva je volja našeg pokojnog gospodara.

− Da. A on je naredio i to da regenti ne smeju uzimati taoce jedan protiv drugog. Naslednikova mati gospa Očiba taoc je u vašem dvorcu u Edu, kako biste vi ovde imali sigurnost, a i to je kršenje njegove volje. Svečano ste se složili da ćete slušati sve njegove zahteve, kao i svi regenti. U stvari, ispravu ste potpisali svojom krvlju.

Toranaga uzdahne.

− Gospa Očiba je u Edu u poseti, jer joj je tamo sestra na porođaju. Njena sestra je žena mog sina i naslednika. Mesto moga sina je u Edu dok sam ja ovde. Šta je prirodnije nego da sestra u to vreme posećuje sestru? Zar ona nije time počašćena? Možda ću da dobijem prvog unuka, *neh?*

− Naslednikova majka je najvažnija gospa u carstvu. Ona ne bi smela biti u… − Išido je hteo reći ’neprijateljskim rukama’, ali se predomislio: − U tom stranom gradu. − Zastane, a onda razgovetno doda: − Veće zahteva da joj danas naredite da se vrati kući.

Toranaga izbegne zamku.

− Ponavljam, gospa Očiba nije taoc, pa prema tome ne podleže mojim naređenjima niti je ikada podlegala.

− Onda dopustite da se drukčije izrazim. Veće zahteva da ona smesta dođe u Osaku.

− Ko to zahteva?

− Ja, gospodar Sugijama, gospodar Onoši i gospodar Kijama. Dalje, svi smo se složili da ovde pričekamo dok se ona ne vrati u Osaku. Tu su njihovi potpisi.

Toranaga je prebledeo. Dosad je on nadvladavao u veću tako da su uvek glasali podvojeni sa dva prema tri. Nikad nije uspeo dobiti četiri glasa prema jedan protiv Išida, ali ni Išido protiv njega. Četiri prema jedan značilo je usamljenost i propast. Zašto ga je Onoši izneverio? A Kijama? Obojica su bili neumoljivi neprijatelji još pre nego što su prihvatili stranu veru. Kakav uticaj sad ima Išido nad njima?

Išido je znao da je pokolebao svog neprijatelja, ali morao je još učiniti jedan potez da pobeda bude potpuna. Zato je primenio plan koji su skovali on i Onoši.

− Svi mi regenti složili smo se da je došlo vreme da dokrajčimo sve one koji planiraju da ubiju naslednika da bi se dočepali vlasti. Izdajicama će biti suđeno. Pokazivaćemo ih po ulicama kao najobičnije zločince, sa celim njihovim rodom, a smaknućemo ih kao najobičnije zlikovce, sa celim njihovim rodom. Fuđimoto, Takašima. Niskog porekla, plemenitog porekla, svejedno ko je to. I Minovara!

Gnevni drhtaj ote se svakom Toranaginom samuraju jer takvo svetogrđe protiv polukraljevskih porodica beše nezamislivo.

Tad mladi samuraj Usagi, muž Hiro-macuove unuke, skoči na noge, zajapuren od besa. Isuče ubojiti mač i baci se na Išida. Gola oštrica bila je spremna za udarac obema rukama.

Išido se pripremio za smrtni udarac pa se nije ni pomerio da se odbrani. Ovo je on sanjao, ovome se nadao, a svojim je ljudima naredio neka se ne mešaju dok on ne pogine. Kad bi on, Išido, sad ovde poginuo od ruke Toranaginog samuraja, ceo garnizon u Osaki opravdano bi se mogao sručiti na

Toranagu i zaklati ga, bez obzira na taoca. Onda bi Toranagini sinovi zbog odmazde ubili gospu Očibu, pa bi preostali regenti bili prisiljeni da zajedničkim snagama nastupe protiv Jošijeva plemena koje bi iskorenili, jer bi ostalo usamljeno. Tek tad bi bila zagarantovana sukcesija, a on, Išido, ispunio bi svoju dužnost prema Taiku.

No, udarac nije pao. U zadnji čas Usagi se urazumio i, sav uzdrhtao, spremio mač u korice.

− Oprostite, gospodaru Toranaga − reče ponizno se klanjajući. − Nisam mogao podneti sramotu da… da vi slušate takve… takve uvrede. Molim za dopuštenje… izvinjavam se i… molim za dopuštenje da smesta počinim *sepuku* jer sa ovolikom sramotom ne mogu živeti.

Iako je Toranaga ostao miran, bio je spreman da presretne udarac, a znao je da je spreman i Hiro-macu i da su sigurno i ostali bili spremni i da bi Išido verovatno bio samo ranjen. Takođe je shvatao zašto ga je Išido toliko vređao i zašto se toliko raspalio. Otplatiću ti ovo s velikim kamatama, Išido, nemo se zarekao.

Toranaga posveti pažnju mladiću koji je klečao.

− Kako se usuđuješ i pomisliti da je išta što je gospodar Išido rekao bilo u kom smislu zamišljeno da mene uvredi? Jasno, on nikad ne bi bio toliko neuljudan. Kako se usuđuješ slušati razgovore koji se tebe ne tiču? Ne, ne dopuštam ti da počiniš *sepuku*. To je čast. Ti nemaš časti ni samosavlađivanja. Danas će te razapeti kao najobičnijeg zločinca. Tvoji mačevi biće prelomljeni i zakopani u selu *eta*. Tvoja glava biće nabijena na kolac da joj se smeje sav narod, a na glavi će biti natpis: ’Ovaj čovek greškom se rodio kao samuraj. Njegovo ime je prestalo postojati’

Usagi je uz natčovečanske napore zagospodario svojim disanjem, ali oblio ga je znoj i on je patio zbog te sramote. Naklonio se Toranagi i na izgled mirno prihvatio svoju sudbinu.

Pristupi Hiro-macu i istrgnu oba mača iz pojasa unukinog muža.

− Gospodaru Toranaga − dostojanstveno će on − s vašim ću se dopuštenjem lično pobrinuti da vaše naredbe budu izvršene.

Toranaga klimne glavom.

Mladić se poslednji put nakloni, a onda se počne uspravljati, ali ga Hiro-macu gurne natrag na pod.

− Samuraji hodaju − reče on. − Ljudi hodaju, ali ti nisi ni jedno ni drugo. Četvoronoške ćeš otpuziti u smrt.

Usagi nemo posluša.

A sve u prostoriji zagreje mladićevo samosavlađivanje i hrabrost… On će se ponovno roditi kao samuraj, zadovoljno pomisle.

13

Te noći Toranaga nije mogao zaspati, što je kod njega bila retkost. Inače je i najhitnije teškoće znao odložiti za sutra jer je znao, bude li sutradan živ, teškoću će rešiti kako najbolje bude umeo. Odavno je ustanovio da miran san može pružiti odgovor na većinu zagonetki. Pa ako i ne može, kao da je to uopšte važno? Zar život nije samo kap rose u drugoj kapljici rose?

No, noćas je morao razmotriti i previše pitanja koja su ga mučila.

− Šta ću sa Išidom? Zašto je Onoši prešao neprijatelju? Kako da se postavim prema Veću? Jesu li opet umešali prste hrišćanski sveštenici? Odakle će doći sledeći pokušaj ubistva? Kad ću se pozabaviti s Jabuom? A šta da radim sa varvarinom? Je li govorio istinu?

Čudno je to da je varvarin baš sad došao s istočnih mora. Je li to znamenje? Je li njegova *karma* da bude iskra koja će zapaliti bačvu baruta?

Karma je staroindijska reč koju su prihvatili Japanci, deo budističke filozofije u pogledu čovekove sudbine na ovom svetu. Čovekova je sudbina nepromenljivo određena delima iz prethodnog života. Dobra dela omogućuju mu bolji položaj u ovom životnom sloju, a loša dela obrnuto. Isto će tako i dela u ovom životu potpuno delovati na sledeće novo rođenje. Čovek se neprekidno ponovo rađa na ovom suznom svetu sve dok − nakon patnji, muka i učenja tokom mnogih života − konačno ne postane savršen i pređe u *nirvanu*, mesto savršenog mira, gde više nikad neće morati pretrpeti novo rađanje.

Čudno je to da su Buda ili kakav drugi bog ili možda sama *karma* doveli Anđin-sana na Jabuovo leno. Čudno da se iskrcao baš u ono selo u koje je Mura, tajni vođa Toranagine doušničke mreže na Izuu, pre toliko godina ubačen, pod sam nos Taiku i Jabuovom ocu koji je imao sifilis. Čudno da se Cukku-san našao ovde u Osaki da prevodi, a ne u Nagasakiju gde je inače. Pa i to da sad u Osaki boravi glavni hrišćanski sveštenik, a i portugalski zapovednik ekspedicije. Čudno da je pilot Rodriges bio raspoložen da odvede Hiro-macua u Anđiro, taman na vreme da dovede živog varvarina i da zaplene njegove muskete. A tu je i Kasigi Omi, sin čoveka koji će mi dati Jabuovu glavu ako samo maknem prstom.

Što je život lep! I kako je žalostan! Kako je prolazan, nema prošlosti ni budućnosti. Samo bezgranična sadašnjost.

Toranaga uzdahne. Jedno je sigurno, varvarin nikad neće otploviti. Ni živ ni mrtav. On je zauvek deo kraljevstva.

Začu gotovo nečujne korake koji su se primicali. Pripremi mač. Svake je noći nasumice menjao spavaonicu, stražare i lozinku da se sačuva od ubica koji su uvek čekali. Pred šođijem koraci zastanu. Tad začu Hiro-macuov glas i početak lozinke: ’Ako je istina već jasna, kakva je onda korist od meditacije?’

− ’A ako je istina skrivena?’ − zapita Toranaga.

− ’Već je jasna’ − ispravno ga dopuni Hiro-macu. Beše to citat iz Sarahe, drevnog budističkog učitelja tantri.

− Napred! − Toranaga spusti mač tek kad vide da je to zaista njegov savetnik. − Sedi.

− Čuo sam da ne spavate. Pomislio sam da vam možda nešto treba.

− Ne, hvala. − Toranaga je motrio produbljene bore oko starčevih očiju. − Drago mi je da si ovde, prijatelju stari − reče.

− Zaista vam je dobro?

− Oh, da.

− Onda ću vas ostaviti. Oprostite što sam vas omeo, gospodaru.

− Ne, molim te, samo napred. Drago mi je da si ovde. Sedi!

Starac sedne kraj vrata. Leđa su mu bila ravna.

− Udvostručio sam straže.

− Dobro.

Nakon kratkog trena Hiro-macu se javi.

− Što se onog ludaka tiče, učinjeno je sve kako ste naredili. Sve!

− Hvala.

− Njegova žena… Čim je čula, unuka me zamolila za dozvolu da se ubije pa da otprati muža i sina u ’Veliku prazninu’. Odbio sam i naredio joj da pričeka vaše odobrenje. − U sebi je Hiro-macu krvario. Što je život grozan!

− Ispravno si postupio.

− Svečano molim za dopuštenje da dokrajčim svoj život. Ono što je učinio, dovelo vas je u smrtnu opasnost, ali ja sam kriv. Ranije sam morao otkriti njegovu slabost. Izneverio sam vas.

− Ne smeš počiniti *sepuku.*

− Molim vas. Svečano molim za dozvolu.

− Ne. Potreban si mi živ.

− Poslušaću vas. Ali molim vas, prihvatite moje izvinjenje.

− Tvoje je izvinjenje prihvaćeno.

Posle nekog vremena Toranaga upita:

− A varvarin?

− Mnogo toga, gospodaru. Prvo, da danas niste čekali varvarina, od zore bi bili u lovu sa sokolima i Išido vas ne bi upleo u onaj odvratan sastanak. Sad nema druge nego da mu najavite rat, ako se izvučete iz ovoga zamka i vratite u Edo.

− Drugo?

− A treće i četrdeset treće, a sto četrdeset treće? Ni izdaleka nisam tako mudar kao vi, gospodaru Toranaga, ali i ja sam uvideo da nije istina sve ono što su južni varvari hteli da verujemo. − Hiro-macu beše sretan što može da govori. To mu je ublažilo bol. − No, ako postoje dve hrišćanske vere koje se uzajamno mrze, i ako su Portugalci deo veće španske nacije, a ako je zemlja ovog novoga varvarina − bez obzira na to kako se zove − zaratila s Portugalom i Španijom i pobeđuje ih, i ako je ta zemlja takođe ostrvska kao naša, i, najveći ’ako’ od svega ako on govori istinu i ako sveštenik tačno prevodi ono što varvarin govori… Pa, sve te ’ako’ možete ujediniti pa iz njih nešto razabrati i skovati plan. Ja ne mogu, jako žalim. Znam samo ono što sam video u Anđiru i na brodu. Da je Anđin-san vrlo jake glave! Zasad je slabog tela, sigurno od dugog puta, ali je na moru gospodar. Ne razumem ništa o njemu. Kako on sve to može biti, a da dopusti čoveku da mu popiša leđa? Zašto je spasao Jabuov život nakon onog što mu je Jabu učinio? Pa i život svog otvorenog neprijatelja, Portugalca Rodrigesa? Glava mi se vrti od tih silnih pitanja kao da sam se nalokao sakea. − Hiro-macu umukne. Bio je jako iscrpljen. − Ipak mislim da bismo ga trebali zadržati na kopnu. I sve kao što je on, ako dođu, pa ih sve vrlo brzo pobiti.

− A šta ćemo sa Jabuom?

− Naredite mu da noćas počini *sepuku.*

− Zašto?

− On nema pristojnosti. Prorekli ste šta će on učiniti kad dođem u Anđiro. Hteo je ukrasti vašu imovinu. A on i laže. Nemojte se truditi da ga sutra primite kao što ste nakanili. Mesto toga mi dopustite da mu sad prenesem vašu naredbu. Ionako ćete morati pre ili posle da ga ubijete. Bolje sad kad vam je pri ruci, i kad oko njega nema njegovih vazala. Preporučujem da ne odlažete.

Začuje se lagano kucanje na unutrašnjim vratima.

− Tora-čane!

Toranaga se nasmeši, kao i uvek, tom posebnom glasu i tom posebnom nazivu od milja.

− Da, Kiri-san?

Uzela sam slobodu, gospodaru, da donesem čaj tebi i tvom gostu. Molim, smem li ući?

− Da.

Obojica joj uzvrate naklon. Kiri zatvori vrata i poče nalivati čaj. Imala je pedeset i tri godine. Bila je snažna. Najstarija Toranagina sporedna žena-naložnica. Kiricubo-noh-Tošiko, zvana Kiri, najstarija gospa na njegovom dvoru. Kosa joj je bila proseda, struk debeo, ali lice joj je zračilo večnom radošću.

− Ne smeš bdeti, ne! Ne u ovo doba noći, Tora-čane! Uskoro će zora, a pretpostavljam da ćeš tad biti u brdima sa svojim sokolima, *neh* (zar ne)? Potreban ti je san!

− Da, Kiri-Čan! − Toranaga je s ljubavlju potapša po širokoj guzi.

− Molim, ne govori mi Kiri-čan! − nasmeje se Kiri. − Ja sam stara žena i zaslužujem veliko poštovanje. Tvoje druge žene ionako mi zadaju mnogo poteškoća. Ja sam Kiricubo-Tošiko-san, molim lepo, gospodaru moj Joši Toranaganoh-Čikitada!

− Vidiš, Hiro-macu. I nakon dvadeset godina, nastoji da mi zapoveda.

− Jako žalim, ali preko trideset godina, Tora-sama! − ponosno će ona. − A i onda ti se isto tako moglo zapovedati kao i sada!

I Toranaga je kao dvadesetogodišnjak bio taoc despota Ikave Tadazakija, gospodara Suruge i Totomija, oca Jabuovog sadašnjeg neprijatelja Ikave Đikkjua. Samuraj odgovoran za Toranagino dobro ponašanje upravo je bio uzeo Kiricubo za svoju drugu ženu. Njoj je tad bilo sedamnaest. Taj samuraj i njegova žena Kiri časno su postupali prema Toranagi, davali mu mudre savete, a kad se Toranaga pobunio protiv Tadazakija i pridružio se Gorodi, prišli su mu sa mnogo ratnika i junački se uz njega borili. Kasnije je u borbi za glavni grad poginuo Kirin muž. Toranaga ju je pitao bi li mu želela postati jedna od sporednih naložnica, što je ona radosno prihvatila. U to vreme nije bila debela, ali je bila isto ovako zaštitnički nastrojena i mudra. Tada je bila u devetnaestoj, a on u dvadeset četvrtoj godini, i sve otada je ona središte njegovog domaćinstva. Kiri beše promućurna i jako sposobna. Godinama mu već vodi domaćinstvo bez poteškoća. Bez poteškoća, ukoliko to može biti domaćinstvo puno žena, pomisli Toranaga.

− Udebljala si se − reče, iako mu nije smetala njena debljina.

− Gospodaru Toranaga! I to pred gospodarom Toda! O, jako žalim, moraću počiniti *sepuku*, ili u najmanju ruku, obrijati glavu i poći u monahinje, a mislila sam da sam tako vitka! − Prasnula je u smeh. − Pa, slažem se da imam debelu zadnjicu, ali šta ja mogu? Volim da jedem, a to je Budin problem i moja

karma, neh? − Ponudila ih je čajem. − Evo, sad idem. Da pošaljem gospu Sazuko?

− Ne, brižna moja Kiri-san. Ne, hvala. Malo ćemo razgovarati, a onda ću spavati.

− Laku noć, Tora-sama. Slatka ti besanica! − Naklonila se njemu i Hiro-macuu pa otišla. Zahvalno su srkali čaj.

− Uvek mi je žao što Kiri-san i ja nismo imali sina − reče Toranaga. − Jednom je zanela i pobacila, uoči bitke kod Nagakudea.

− A, onda.

− Da.

Bilo je to odmah nakon ubistva diktatora Gorode, kad je general Nakamura, kasniji Taiko, pokušavao da svu vlast učvrsti u svojim rukama. U to doba ishod je bio u pitanju jer je Toranaga podržavao zakonitog naslednika, jednog od Gorodinih sinova. Nakamura se sukobio sa Toranagom kraj gradića Nagakudea. Nakamurine snage su bile potučene, satrvene i izgubio je tu bitku. Toranaga se mudro povukao, a progonila ga je nova vojska koju je za Nakamuru vodio Hiro-macu. No, Toranaga je izmakao zasedi i pobegao u svoje pokrajine, a cela njegova vojska beše nedirnuta i spremna za novu bitku. Kod Nagakudea je poginulo pedeset hiljada ljudi, ali jako malo Toranaginih. Budući Taiko je u svojoj mudrosti odustao od građanskog rata protiv Toranage, iako bi sigurno pobedio. Nagakude beše jedina bitka koju je Taiko izgubio, a Toranaga jedini general koji ga je ikada potukao.

− Drago mi je da se nismo nikad sukobili u boju − reče Hiro-macu.

− Da.

− Vi biste pobedili.

− Ne. Taiko je bio najveći general, najmudriji i najumniji čovek koji je ikad postojao!

− Da − nasmeši se Hiro-macu. − Osim vas.

− Ne, varaš se. Zato sam postao *njegov* vazal.

− Žao mi je što je mrtav.

− Da.

− A Goroda, beše to dobar čovek, *neh?* Toliko je dobrih ljudi pomrlo. − Hiro-macu je nesvesno okretao i uvrtao trošne korice mača. − Moraćete ustati protiv Išida. To će svakog *daimjoa* prisiliti da se odluči na čijoj je strani, jednom zauvek. Naposletku ćemo pobediti u tom ratu. Tad možete raspustiti Veće i postati šogun.

− Ne tražim tu čast − oštro će Toranaga. − Koliko to puta moram reći?

− Oprostite, gospodaru, znam. No, mislim, za Japan bi to bilo najbolje.

− To je izdaja.

− Protiv koga, gospodaru? Protiv Taika? Mrtav je. Protiv njegove poslednje volje i zaveštanja? To je mrtvo slovo na papiru. Protiv maloga Jaemona? Jaemon je sin seljaka koji je prigrabio vlast i nasledstvo generala kome je pobio naslednike. Bili smo Gorodini saveznici pa vazali Taikovi. Da! No, obojica su odavno mrtvi.

− Bi li mi to savetovao i da si jedan od regenata?

− Ne, ali ja nisam jedan od regenata i jako sam zbog toga sretan. Samo sam vaš vazal. Pre godinu dana izabrao sam stranu. I to slobodnom voljom.

− Zašto? − Toranaga ga to još nikada nije zapitao.

− Zato jer ste vi muškarac, zato jer ste iz roda Minovara i zato jer ćete učiniti mudru stvar. Ono što rekoste Išidu bilo je tačno! Nismo mi narod kojim će vladati Veće. Nama je potreban vođa. Koga bih od petorice regenata izabrao da mu služim? Gospodar Onoši? Da, vrlo je mudar čovek i dobar general, ali hrišćanin je i bogalj, a meso mu je tako gubavo da smrdi na pedeset koraka. Gospodar Sugijama? On je najbogatiji *daimjo* u zemlji, njegova je porodica drevna kao i vaša. No, on je prevrtljiv i obojica ga oduvek znamo. Gospodar Kijama? Mudar, hrabar, veliki general i stari drug. No, i on je hrišćanin, a ja smatram da imamo dovoljno i svojih bogova u ovoj zemlji, pa ne moramo biti tako bahati da obožavamo samo jednog. Išido? Tog varljivog seljačkog izroda prezirem otkako ga znam, a nisam ga ubio samo zato jer je bio Taikov pas. − Njegovo hrapavo lice raspucao je osmeh. − Dakle, vidite, Joši Toranaga-noh-Minovara, niste mi ostavili izbora.

− A ako postupim protiv tvojih saveta? Ako obrlatim Regentsko veće, pa i Išida, i dovedem Jaemona na vlast?

− Mudro je sve što vi učinite, ali svi regenti žele da umrete. To je istina. Ja zagovaram hitni rat. *Hitni!* Pre nego što vas oni usame od ostalih. Ili, što je još verovatnije, pre nego što vas ubiju.

Toranaga razmisli o svojim neprijateljima. Behu moćni i brojni.

Tri nedelje putovaće natrag u Edo putem Tokaido, glavnim putem između Osake i Eda koji ide uz obalu. Putovanje brodom bilo je opasnije, a možda i dugotrajnije, osim galijom koja bi putovala protiv vetra i mora.

Toranaga je razmatrao plan koji je skovao. Nije mu našao mane.

− Juče sam iz potajnog izvora čuo da je Išidova majka pošla posetiti svog unuka u Nagoji − reče, a Hiro-macu odmah naćulji uši. Nagoja, grad-državica,

još zasad nije prišla nijednoj strani. − Opat neka pozove gospu da poseti hram Đohđi i vidi cvetanje trešanja.

− Odmah − izjavi Hiro-macu. − Golubom-pismonošom. Hram Đohđi bio je poznat po tri stvari: svom drvoredu trešanja, borbenosti svojih zen-budističkih opata i po svojoj otvorenoj, besmrtnoj odanosti Toranagi koji je pre niz godina platio zidanje hrama i sve otada ga izdržavao. − Cvetovi nisu više na vrhuncu, ali sutra će ona tamo doći. Nesumnjivo će uvažena gospa poželeti da tamo ostane nekoliko dana, tako je smirujuće. Morao bi poći i njen unuk, *neh?*

− Ne, samo ona. Da ne bi opatov poziv učinilo previše providnim. Dalje pošalji šifrovanu poruku mom sinu Sudari: ’Odlazim iz Osake čim Veće zaključi ovu sednicu, za četiri dana.’ Pošalji po glasniku, a sutra potvrdi golubom pismonošom.

Hiro-macu je očigledno bio protiv toga.

− Znači, smesta mogu pozvati deset hiljada ljudi? Na Osaku?

− Ne, ovde imamo dovoljno ljudi. Hvala, prijatelju stari. Mislim da ću sada zaspati.

Hiro-macu ustane i protegne ramena. Onda će s vrata:

− Smem li dopustiti svojoj unuci Fuđiko da se ubije?

− Ne.

− Pa Fuđiko je samurajka, a znate kakve su majke prema sinovima. Ono dete beše joj prvenac.

− Fuđiko može imati još mnogo dece. Koliko joj je godina? Osamnaest, nepunih devetnaest? Naći ću ja njoj drugog muža.

Hiro-macu odmahne glavom.

− Ona ga neće prihvatiti. Isuviše dobro je poznajem. Njena je najiskrenija želja da okonča svoj život. Molim vas?

− Reci unuci da sam protiv beskorisne smrti. Odbijam dopuštenje.

Nakon dugog vremena Hiro-macu se nakloni i spremao se otići.

− Koliko će varvarin živeti u onom zatvoru? − upita Toranaga.

Hiro-macu se nije okrenuo.

− Zavisi od toga koliko je on okrutan borac.

− Hvala. Laku noć, Hiro-macu. − Kad se uverio da je sam, prošapta: − Kiri-san?

Otvore se unutrašnja vrata, a ona uđe i klekne.

− Pošalji Sudari hitnu poruku: ’Sve u redu.’ Po najbržim golubima-pismonošama. U isto doba zore pusti tri goluba! To ponovi u podne.

− Da, gospodaru. − I ona ode.

Jedan će se probiti, pomislio je. Barem četiri postaće žrtve strela, uhoda ili sokola. No, poruka ništa neće značiti Išidu, osim ako već nije odgonetnuo našu šifru.

Šifra je bila strogo čuvana, a znale su je samo četiri osobe. Njegov najstariji sin Noboru, njegov drugi sin i naslednik Sudara, Kiri i on. Dešifrovana poruka je glasila: ’Ne osvrći se na sve ostale poruke. Primeni plan broj pet!’ Prema dogovoru, plan pet je značio da se skupe sve vođe Jošijeva plemena, a i njihovi najprisniji i najpouzdaniji savetnici, smesta u njegovom gradu Edu, i da se spreme za rat. Šifra koja je značila rat glasila je ’Grimizno nebo’. Da je on ubijen ili zarobljen, ’Grimizno nebo’ bilo bi odmah sprovedeno i počeo bi rat, neposredni fanatični juriš na Kjoto na čelu sa Sudarom, njegovim naslednikom, i svim jedinicama, da se domognu tog grada i cara-marionete. To bi bilo povezano s tajnim, brižno isplaniranim ustancima u pedeset pokrajina, što on već godinama sprema za takav slučaj. Odavno su već izabrani svi ciljevi, prolazi, gradovi, zamkovi, mostovi. Beše dovoljno oružja, ljudi i odlučnosti da se to sprovede.

Dobar je to plan, pomisli Toranaga. No, izjaloviće se ako ga ja ne povedem. Sudara neće uspeti. Ne iz nedostatka upornosti, hrabrosti i inteligencije. Niti zbog prevare. Samo zato što Sudara još nema dovoljno znanja ni iskustva, pa ne može sa sobom privući dovoljno onih zasad neodlučnih, *daimjoa*. A i zato što na putu neprikosnoveno stoje zamak Osake i naslednik Jaemon, stecište svih neprijateljstava i ljubomore koje sam dobio u ovih pedeset i dve godine ratovanja.

Toranagin rat otpočeo je kad mu je bilo šest godina i kad su ga kao taoca poslali u neprijateljski tabor, pa pustili, a onda su ga zarobili drugi neprijatelji i tako je opet bio zamenjen, a to je zamenjivanje trajalo do njegove dvanaeste godine. Sa dvanaest godina poveo je svoju prvu izvidnicu i pobedio u svojoj prvoj bitki.

Toliko tih bitaka! Nijedna nije izgubljena. Ali i toliko neprijatelja. A sad se oni udružuju.

Sudarin poduhvat će se izjaloviti. Samo ti možeš pobediti sa ’Grimiznim nebom.’ Možda! Taiko bi to svakako uspeo. No, bolje bi bilo kad se ne bi primenilo ’Grimizno nebo’.

14

Bila je to za Blektorna paklena zora. Upustio se s jednim zatvorenikom u borbu na život i smrt. Nagrada beše porcija kaše. Obojica su bili goli. Kad bi

nekog zatvorenika smestili u taj prostrani jednospratni drveni blok ćelija, oduzeli bi mu odeću. Obučen je čovek zauzimao više prostora, a u odeći se moglo sakriti i oružje.

Ta mračna, zagušljiva prostorija bila je duga pedeset, a široka deset koraka, krcata golih oznojenih Japanaca. Svetlo gotovo i nije prodiralo kroz daske i grede koji su činili zidove i nizak plafon.

Blektorn je jedva mogao uspravno stajati. Koža mu beše zaprljana i izgrebena od čovekovih slomljenih noktiju i hrapavih drvenih zidova. Najzad je zario glavu čoveku u lice, zgrabio ga za vrat i lupao čovekovom glavom po gredama dok se taj nije onesvestio. Onda odbaci telo sa strane pa se kroz oznojenu masu probije do mesta u ćošku koje je izborio pa se spremi za novi napad.

U zoru su ih hranili. Stražari su im počeli gurati kroz mali otvor porcije kaše i vode. Bila je to prva hrana i voda koju su im dali otkad su ga juče u sumrak zatvorili. Red za jelo i vodu bio je neuobičajeno miran. Bez toga niko ne bi dobio ni mrvice. Tad ga je onaj majmunoliki, neobrijani, prljavi čovek, zagađen vaškama, opalio preko bubrega i oduzeo mu sledovanje, a ostali su čekali šta će se dogoditi. No, Blektorn je bio u više pomorskih tučnjava, a da bi ga porazio jedan jedini izdajnički udarac, pa je glumio bespomoćnost, a onda opasno nogom odalamio čoveka i tučnjava je počela. Blektorn je sad bio u ćošku i zapanjio se što mu jedan čovek nudi porciju prekrupe i vode koje je smatrao izgubljenim. Uze i zahvali čoveku.

Ćoškovi su bili najtraženija mesta. Po dužini je po zemljanom podu bila greda koja je prostoriju delila na dva dela. U svakom delu bila su tri niza ljudi, dva niza jedan prekoputa drugog, okrenuti leđima zidu, a treći niz među njima. U srednjem redu bili su samo slabi i bolesni. Kad su snažniji ljudi u spoljnim redovima hteli protegnuti noge, morali su ih ispružiti iznad onih u sredini.

Blektorn vide dva leša, naduvena i prekrivena muvama, u jednom od srednjih redova. No, iznemogli i umirući ljudi nisu se na njih osvrtali.

Nije u uzavreloj tami mogao daleko videti. Sunce je već pržilo drvenu zgradu. Bilo je posuda za nuždu, ali vladao je jeziv smrad, jer su bolesnici obavljali nuždu po sebi i tamo gde su se nalazili.

Povremeno bi stražari otvarali gvozdena vrata i prozivali imena. Ljudi bi se naklonili svojim sapatnicima pa bi otišli, ali uskoro bi opet došli novi i zauzeli mesto. Kao da su se svi zatvorenici pomirili sa svojom sudbinom i nesebično se trudili da žive u miru sa svojim neposrednim sapatnicima.

Jedan čovek uza zid poče bljuvati. Brzo ga gurnu u srednji red. Sruči se, napola ugušen, podlegavši težini nogu.

Blektorn je morao zažmuriti i boriti se da savlada užas i klaustrofobiju. Prokleti Toranaga! Molim Boga da mi udeli priliku da tebe jednog dana ovamo smestim.

Prokleti stražari! Kad su mu sinoć naredili da se svuče, borio se s njima ogorčeno i bespomoćno, znajući da je potučen. Borio se jedino zato što se nije hteo predati bez otpora. A onda su ga gurnuli kroz vrata.

Postojala su četiri bloka ćelija, na ivici grada u pošljunčanom prostoru, ograđenom visokim kamenim zidinama. Uz reku izvan zidina beše konopcem omeđen prostor utabane zemlje. Tu se uzdizalo pet krstova. Goli muškarci i jedna žena bili su razapeti na krst vezani na ručnim i nožnim zglobovima, a dok je Blektorn išao okolo za svojim stražarima-samurajima, video je kako dželati bacaju duga koplja na pleća žrtava i kako ih ukršteno režu, dok je rulja likovala. Tad su njih petoro skinuli, postavili gore još petoricu, a samuraji su prišli i dugim mačevima sasekli leševe u komadiće. A sve vreme su se smejali. Prokleti gadovi, zagnojeni u kanalizaciji!

Čovek sa kojim se Blektorn potukao neopaženo je dolazio svesti. Ležao je u srednjem redu. Krv mu se usirila na jednoj strani lica, a nos mu beše smrskan. Iznenada skoči na Blektorna, ne osvrćući se na one što su mu stajali na putu.

U zadnji čas Blektorn ga je opazio. Besomučno je uzvratio udarac i odbacio ga, sklupčanog. Opsuju zatvorenici na koje je čovek pao, a jedan od njih, zdepast i građen kao buldog, divlje ga mlatne po vratu bridom dlana. Začu se suvo krckanje i čovekova glava klonu.

Buldog diže poluobrijanu glavu za čupavi, vašima zagađeni čvor kose na temenu, pa je pusti. Diže pogled u Blektorna, reče nešto grleno, nasmeši se golim bezubim desnima i slegne ramenima.

− Hvala − reče Blektorn, boreći se da dođe do daha, sretan što napadač nije bio vešt nenaoružanoj borbi kao Mura. − Moje *namu Anđin-san* − reče uperivši prstom u sebe. − A tvoje?

− *Ah, so desu! Anđin-san!* − Buldog uperi prstom u sebe i uvuče dah. − *Minikui.*

− *Minikui-san?*

− *Haj!* − i nadoda bujicu japanskog. Blektorn iscrpljeno slegne ramenima.

− *Vakarimasen.* (Ne razumem).

− *Ah, so desu!* − Buldog je nakratko čavrljao sa onima oko sebe. Onda opet slegne ramenima, a i Blektorn, pa zajedno dignu mrtvaca i stave ga na ostale leševe. Kad su se vratili u ćošak, niko im nije zauzeo mesta.

Većina zatvorenika je spavala ili pokušavala zaspati.

Blektorn se osećao prljavo, grozno i blizu smrti. Bez brige, reče samome sebi, još moraš proći dug put pre nego što umreš… Ne, ja ne mogu dugo živeti u ovoj paklenoj rupi. Previše je ljudi. O Bože, pusti me da izađem! Zašto prostor treperi gore-dole? Zar ono Rodriges isplivava iz dubina, s pokretnim kleštima umesto očiju? Ne mogu disati, ne mogu disati. Moram izaći odavde, molim vas. Molim vas, ne stavljajte više drva na vatru. A šta ti ovde radiš, Krog, momče? Mislio sam da su te pustili. Mislio sam da si se vratio u selo, a sad smo se mi vratili u selo. Kako sam stigao ovamo? Tako je hladno, a tamo je ona jako lepa devojka, pored pristaništa, ali zašto je goli samuraji vuku na obalu? A Omi se smeje? Zašto idu po pesku? U pesku su krvavi tragovi. Svi su goli, ja sam go. Babe, seljani i deca, a tamo je kotao, i mi smo u kotlu, i ne! Ne više drva, ne više drva, davim se u prljavoj vodi, o Bože, o Bože, o Bože… umirem, umirem, umirem! *In nomine patris et filii et spiritus sancti.* To je poslednji sakrament, a ti si katolik, svi smo mi katolici, a ti ćeš izgoreti ili se u mokraći udaviti i izgoreti u vatri, vatri, vatri…

Istrgne se iz more, a uši su mu eksplodirale od mirne neminovnosti poslednjeg sakramenta. Na tren nije znao da li je budan ili spava, jer je s nevericom ponovo čuo taj tekst na latinskom jeziku, a oči mu s nevericom spaze naboranog starog Evropljanina, strašilo za ptice, pogurenog u srednjem redu petnaest koraka od njega. Bezubi starac imao je dugu prljavu kosu, čupavu bradu i slomljene nokte, a nosio je prljavu i u ritama mantiju. Digne ruku kao lešinarsku kandžu i stavi drveni krst iznad napola sakrivenog tela. Na tren ga zahvati zrak sunca. Sklopio je mrtvacu oči, promumlao molitvu i digao pogled. Vide da Blektorn bulji u njega.

− Majko Božja, jesi li ti stvarnost? − zakrešti starac na hrapavom seljačkom španskom jeziku i prekrsti se.

− Da − odgovori Blektorn na španskom. − Ko ste vi?

Starac je probijao put prema njemu i nešto mrmljao. Ostali zatvorenici bez reči pustiše da ih on prekorači, nagazi ili opkorači. Vodnjikavim očima zagledao se u Blektorna, a lice mu je bilo puno čvorova.

− O, Blažena Device, senjor je stvaran. Ko si? Ja sam, ja sam fra… Fra Domingo… Domingo… Domingo iz svetog… svetog reda Svetog Franje… reda… − A onda mu reči na tren postadoše mešavina japanskog, latinskog i španskog. Trgnuo se i obrisao večnu pljuvačku što mu je curila po bradi. − Je li senjor stvaran?

− Da, ja sam stvaran. − Blektorn se podigne. Sveštenik promumla još jednu Zdravomariju, a suze su mu tekle niz obraze. Učestalo je ljubio krst, a da je bilo mesta, sigurno bi kleknuo. Buldog prodrma čoveka i probudi ga. Obojica se šćućure i stvore toliko mesta da sveštenik sedne.

− Blaženog mi svetoga Franje, moje su molitve uslišene. Ti, ti, ti, mislio sam da opet vidim utvaru, senjor, duha. Da, zlog duha. Video sam ih toliko mnogo… toliko mnogo… koliko je već ovde senjor? Vrlo se teško vidi u mraku, a oči su mi slabe… Koliko već?

− Od juče! A vi?

− Ne znam, senjor. Mnogo vremena. Ovamo su me strpali u oktobru. Beše to leta gospodnjeg 1598.

− Sad je mesec maj, 1600. godine.

−1600. godina?

Monaha privuče otegnut vapaj. Ustane i prođe preko telesa kao pauk. Jednoga bi osokolio, drugoga dotakao, a tečno je govorio japanski. Nije uspeo pronaći samrtnika, tako da je poslednje obredne reči zagasio u taj deo ćelije, sve ih blagoslovio i bili su zadovoljni.

− Dođi sa mnom, sinko.

Franjevac ne čekajući odskakuta niz kavez u mrak kroz gomilu ljudi. Blektorn je oklevao jer nije želeo ostaviti svoje mesto. Onda je ustao i pošao za njim. Osvrne se nakon deset koraka. Njegovog mesta je nestalo. Činilo se nemogućim da je uopšte ikad tamo bio.

Nastavi hodati kolibom. Neverovatno! Na suprotnom kraju beše otvoren prostor. Dovoljno da tu legne manji čovek. Bilo je tu nekoliko lonaca i posuda i stara slamnata prostirka. Fra Domingo je koračao preko ljudi u prostor i mahnuo mu. Okolni Japanci nemo su ih gledali i propustili Blektorna.

− Ovo je moje stado, senjor. Sve su to moja deca u blaženom gospodinu Isusu. Toliko sam ih ovde obratio. Ovo je Huan, a tamo su Marko i Metuzalem.

Sveštenik ućuta da povrati dah. − Tako sam umoran! Umoran. Ja… moram, moram… − Reči mu presuše i on zaspi.

U zoru opet stigne hrana. Kad se Blektorn počeo dizati, jedan Japanac mu mahne da ostane na mestu pa mu donese punu porciju. Drugi čovek nežno potapša sveštenika dok se nije probudio i ponudi ga jelom.

Ije! − izusti starac odmahnuvši glavom s osmehom na licu. Vrati porciju natrag u čovekove ruke.

− *Ije, Farddah-sama!*

Sveštenik dopusti da ga on uveri, pa malo pojede, a onda ustade. Pucketali su mu zglobovi. Pruži svoju porciju jednom u srednjem redu, koji stavi sveštenikovu ruku na čelo i bio je blagosloven.

− Drago mi je što vidim nekog svog − reče sveštenik i opet sede uz

Blektorna, a njegov seljački glas bio je hrapav i piskutav. Iznemoglo pokaza drugi kraj ćelijskog bloka. − Jedan iz moga stada reče da je senjor izgovorio reč pilot, anđin. Zar je senjor pilot?

− Da.

− Ima li ovde još kojeg člana senjorove posade?

− Ne, ja sam sam. Zašto ste vi ovde?

− Ako je senjor sam… senjor je došao iz Manile?

− Ne, još nikad pre nisam bio u Aziji − brižno će Blektorn. Odlično je govorio španski. − Ovo mi je prvo putovanje na mestu pilota. Ja sam… putovao sam u nepoznato! Zašto ste ovde?

− Zatvoriše me jezuiti, sinko. Jezuiti i njihove prljave laži. Senjor je putovao u nepoznato? Ti nisi Španac ni Portugalac − Redovnik se sumnjičavo zapilji u njega, a Blektorna zapahne njegov smrdljivi dah. − Je li brod bio portugalski? Reci istinu, tako ti Boga!

− Ne, oče. Nije bio portugalski. Tako mi Boga!

− O, hvala ti, Blažena Device! Molim te, oprosti, senjor. Bojao sam se. Star sam, glup i bolestan. Tvoj brod je bio španski? A odakle? Iz Španske Flandrije? Ili možda iz vojvodine Brandenburg? Negde iz naših nemačkih dominiona? O, tako mi je lepo opet govoriti milu materinsku reč! Je li senjor doživeo brodolom kao mi? I onda je podlo bačen u ovaj zatvor, pod lažnom optužbom onih vražjih jezuita? Bog neka ih kune i ukaže im na put njihove varljivosti! − Oči mu okrutno zasvetlucaju. − Senjor reče da još nikad nije bio u Aziji?

− Ne.

− Ako senjor još nikad nije bio u Aziji, ovde će mu biti kao detetu u divljini. Da, toliko mnogo toga imam reći! Zna li senjor da su jezuiti samo trgovci, krijumčari oružja i zelenaši? I da u rukama drže svu trgovinu svilom i celu trgovinu s Kinom? I da je godišnji Crni brod vredan jedan milion u zlatu? I da su njegovu svetost papu prisilili neka im u Aziji dodeli apsolutnu vlast! Njima i njihovim psima Portugalcima! I da su ovde zabranjeni svi drugi sveštenici? Da, jezuiti trguju zlatom, kupuju i prodaju, za sebe i za pagane, protiv izričite naredbe njegove svetosti pape Klimenta, kralja Filipa, a i protiv zakona ove zemlje? I da su tajno za ovdašnje hrišćanske kraljeve krijumčarili u Japan muskete i podsticali ih na pobunu? Da se mešaju u politiku, da poturaju kurve kraljevima, lažu, varaju i lažno svedoče protiv nas? Da je njihov otac-poglavar poslao tajnu poruku našem španskom potkralju u Luzonu i zatražio od njega konkvistadore da osvoje zemlju? Molili su da dođe španska invazija koja će pokriti i druge portugalske greške! Sve svoje patnje možemo njima

pripisati, senjor. Jezuiti su lagali, varali i širili otrov protiv Španije i našeg voljenog kralja Filipa! Njihove laži strpale su me ovamo i izazvale mučenje dvadeset i šest svetih lica! Oni misle da ih ne razumem samo zato što sam pre bio seljak… No, ja znam čitati i pisati, senjor, znam čitati i pisati! Bio sam jedan od sekretara njegove ekscelencije potkralja. Oni misle da mi franjevci ne razumemo…

Tad izbije bujica mešavine španskog i latinskog.

Blektornov duh ožive, a radoznalost mu pokrene ono što je rekao sveštenik. Kakve muskete? Kakvo zlato? Kakav Crni brod? Kakva trgovina? Milion? Kakva invazija? Kakvi hrišćanski kraljevi?

Zar ne varaš jadnog bolesnog čoveka?, zapitao se. On misli da si prijatelj, a ne neprijatelj.

Nisam mu lagao. − No, zar nisi nabacio da si prijatelj? − Direktno sam mu odgovorio! − No, ništa mu nisi priznao? − Ne. − Je li to pošteno?

Prvo pravilo opstanka u neprijateljskim vodama. Ništa ne priznaj!

Fra Domingov bes je rastao. Okolni Japanci nelagodno su se meškoljili. Jedan ustane, nežno prodrma sveštenika i nešto mu reče. Postepeno je prolazio napad fra Dominga, a oči mu se razbistriše. Sa prepoznavanjem pogleda Blektorna, odvrati Japancu, a ostale smiri.

− Oprosti, senjor − bez daha će on. − Oni… oni su mislili da se ja na senjora ljutim. Bog mi oprostio moj glupi bes! Bilo je to samo… *Que va*, jezuiti su iz pakla zajedno sa jereticima i paganima. Mnogo bih ti mogao pričati o njima.

− Obriše pljuvačku sa brade i pokuša da se smiri. Pritisne grudi da ublaži bol.

− Šta je ono senjor govorio? Tvoj brod beše bačen na obalu?

− Da, u izvesnom smislu − odvrati Blektorn. − Nasukali smo se. − Brižno protegne noge. Ljudi koji su ih gledali i slušali dadu mu više mesta. Jedan ustane pa mu mahne neka se opruži. − Hvala − odmah reče. − Oh, kako oni kažu hvala, oče?

− *Domo.* Katkad i *arigato.* Žena mora biti vrlo pristojna, senjor. Žena govori: *arigato goziemašita.*

− Hvala. Kako se zove? − Blektorn pokaza onog što je ustao.

− Gonzales.

− A koje je njegovo japansko ime?

Ah, da! Akabo, ali to samo znači nosač, senjor. Oni nemaju imena. Imena imaju samo samuraji.

− Šta?

Samo samuraji imaju ime, prezime i nadimke. Takav je njihov zakon, senjor. Svi ostali moraju se zadovoljiti onim što jesu. Nosač, ribar, kuvar, krvnik, ratar, i tako dalje. Sinovi i kćeri uglavnom se zovu samo Prva kći, Druga kći, Prvi sin, i tako redom. Ponekad čoveka zovu ’Ribar što živi pored bresta’ ili ’Ribar slabih očiju’. − Starac slegne ramenima i priguši zevanje. − Običnim Japancima imena nisu dopuštena. Kurve sebi uzimaju imena: Šaranica, Mesečeva, Latica, Jegulja ili Zvezdana. Neobično je to, senjor, ali takav je njihov zakon. Kad ih krstimo, dajemo im hrišćanska imena, prava imena, noseći im spas i reč Božju… − Glas mu zamukne i on zaspi.

− *Domo, Akabo-san* − obrati se Blektorn nosaču koji se stidljivo nasmeši, nakloni i zadrža dah.

Kasnije se starac probudio. Kratko je molio i češao se.

− Tek juče, rekao je senjor. Došao si ovde tek juče? Šta se senjoru dogodilo?

− Kad smo se iskrcali, na kopnu je bio jezuit − odvrati Blektorn. − No, vi ste, oče, govorili da su vas optužili? Šta se dogodilo vama i vašem brodu?

− Naš brod? Je li senjor pitao za naš brod? Je li i senjor došao iz Manile kao mi? Ili, o, kako sam lud! Sad se sećam, senjor je putovao u nepoznato i nikad pre nije bio u Aziji. Blažena mi tela Hristova, tako je ugodno opet razgovarati s civilizovanim čovekom na blaženom maternjem jeziku! *Que va*, prošlo je puno vremena. Glava me boli, boli, senjor. Naš brod? Konačno smo krenuli kući. Kući iz Manile u Akapulko, u Kortesovu zemlju, Meksiko, a odande kopnom u Vera Kruz. Zatim drugim brodom preko Atlantskog okeana i naposletku kući. Moje selo je u brdima oko Madrida, senjor, a zove se Santa Veronika. Četrdeset godina sam odsutan, u Novom svetu, u Meksiku i na Filipinima. Uvek sa slavnim našim konkvistadorima, čuvala ih Bogorodica! Bio sam u Luzonu kad smo porazili paganskog kralja Lumalona, osvojili Luzon i tako na Filipine doneli reč Božju. Već tada su se s nama borili mnogi naši obraćeni Japanci, senjor. Kakvi borci! Beše to godine 1575. Tamo je majka crkva jaka, sinko, i nigde ne vidiš prljavog jezuita ni Portugalca. U Japanu sam boravio gotovo dve godine, a kad su nas jezuiti izdali, morao sam ponovno poći u Manilu.

Starac umukne i sklopi oči sanjareći. Kasnije se prene i, kao što katkad rade starci, nastavi kao da nikad nije ni spavao:

− Moj brod beše veliki galion *San Felipe*. Vozili smo teret mirođija, zlata, srebra i kovanog novca u vrednosti od milion i po srebrnih pezosa. Zahvatila nas je snažna oluja i bacila na obale ostrva Šikokua. Naš brod se razbio na

peščanom plićaku, trećeg dana, ali smo mi već iskrcali vrednosti i većinu tereta. Tada su nam rekli da je sve to zaplenjeno, da to pleni lično Taiko, da smo mi gusari i… − Zastane, jer je odjednom zavladao muk.

Naglo se otvore vrata ćelije. Čuvari počnu prozivati imena sa spiska, među njima i buldoga koji je prema Blektornu bio prijateljski raspoložen. Izašao je i nije se osvrnuo. Bio je izabran i jedan čovek iz kruga, Akabo. Akabo klekne pred sveštenikom koji ga blagoslovi, učini iznad njega znak krsta i brzo mu dade poslednji sakrament. Čovek poljubi krst i udalji se. Opet se zatvore vrata.

− Zar će ga pogubiti? − zapita Blektorn.

− Da, njegov krsni put počinje pred ovim vratima. Neka mu sveta Bogorodica brzo uzme dušu i dade mu večnu nagradu.

− Šta je učinio taj čovek?

− Prekršio je zakon. Njihov zakon, senjor. Japanci su prost narod. I vrlo strog! Oni imaju zapravo samo jednu kaznu: smrt. Na krstu, davljenje ili odrubljivanje glave. Palikuće kažnjavaju spaljivanjem. Drugih kazni gotovo i nemaju. Katkad progon, ponekad ženama odrežu kosu. Ali − starac uzdahne − ali uglavnom smrtna kazna.

− Zaboravili ste zatvor.

Starac odsutno zarije nokte u kraste na mišici.

− Kod njih to nije kazna, sinko. Zatvor je njima samo privremeno boravište čoveka dok ne odluče o njegovoj presudi. Ovamo dolaze samo okrivljeni i samo na kratko.

− Glupost! A vi? Ovde ste godinu dana, gotovo dve godine.

− Jednoga dana doći će po mene, kao i po sve ostale. Ovo je samo počivalište između pakla zemaljskog i slave života večnog.

− Ne verujem vam.

− Ne boj se, sinko. To je volja Božja. Ja sam ovde i mogu saslušati senjorovu ispovest i dati mu razrešenje. I učiniti te savršenim! Slava života večnog, udaljena je samo stotinu koraka i trenutaka od ovih vrata. Želi li senjor da sad čujem njegovu ispovest?

− Ne. Ne, hvala. Sada ne bih. − Blektorn pogleda gvozdena vrata. − Je li iko pokušao odavde pobeći?

− A zašto bi? Nikuda ne mogu pobeći, ni sakriti se. Vlast je jako stroga. Ko pomogne odbeglom zatvoreniku ili, zapravo, čoveku koji je počinio zločin… − Neodređeno upre prst u vrata kolibe. − Gonzales, Akabo, onaj koji… nas je ostavio. On je čovek-kaga. − Rekao mi je…

− Šta je to čovek-kaga?

− Oh, to su nosači, senjor, ljudi koji nose nosiljke ili manje kage za dva čoveka, koja podseća na visaljku obešenu na motki. Pričao nam je da je njegov ortak ukrao mušteriji svilenu maramu, jadnik! A zato što nije prijavio krađu, i njegov život je otpisan. Senjor mi može verovati, pokušaj bekstva ili pomaganje nekom da pobegne, povlači za sobom gubitak njegovog života i cele njegove porodice. Oni su jako strogi, senjor.

− Znači, svi idu na smaknuće kao ovce?

− Drugoga izbora nema. Takva je volja Božja.

Ne ljuti se i ne strahuj, upozori Blektorn samog sebe. Budi strpljiv. Smislićeš neki način. Nije istina sve ono što kaže sveštenik. Njegov um je poremećen. A kome i ne bi bio posle toliko vremena?

− Njima su ovi zatvori novost, senjor − nastavi redovnik − Pre nekoliko godina je, kažu, Taiko ovde uveo zatvore. Pre ih nije bilo. Kad bi čoveka uhvatili, priznao bi zločin pa bi ga smakli.

− A ako ne bi priznao?

− Svako prizna! Što pre to bolje, senjor. I u našem svetu je isto ako te uhvate.

Fra Domingo je malo odspavao, češkao se u snu i mumlao.

− Molim vas − reče mu Blektorn kad se on probudio − kako su prokleti jezuiti mogli božjeg čoveka strpati u ovu zaraznu rupu?

− Nemam mnogo šta da pričam. Kad su došli Taikovi ljudi i oduzeli nam vrednosti i robu, naš komandant ekspedicije uporno je zahtevao da idemo da se bunimo u glavni grad. Nije bilo razloga za plenidbu. Pa zar mi nismo bili sluge njegovog najcarskijeg katoličkog veličanstva, kralja Filipa španskog, vladara najvećeg i najbogatijeg carstva na svetu? Najmoćnijeg monarha na svetu? Zar nismo bili prijatelji? Zar Taiko nije od španske Manile zahtevao da direktno trguje sa Japanom, kako bi razorio prljavi monopol Portugalaca? Sve je to bila greška, ta plenidba. Morala je biti!

− Pošao sam s našim zapovednikom ekspedicije, jer sam znao malo japanski, u to doba ne naročito, senjor, jer *San Felipe je* skrenuo s kursa i došao na obalu u oktobru 1597. godine. Jezuiti − jedan se zvao otac Martin Alvito − ponudili su se da posreduju za nas u glavnom gradu Kjotu. Drskost! Naš franjevački otac poglavar, fra Braganza, bio je u glavnom gradu kao ambasador, pravi španski ambasador na dvoru Taika! Blaženi fra Braganza, u glavnom gradu Kjotu bio je već pet godina, senjor. Taiko je lično molio našeg potkralja u Manili da u Japan pošalje franjevačke sveštenike i ambasadora, pa je došao blaženi fra Braganza, a mi, senjor, mi sa broda *San Felipe* znali smo da njemu možemo verovati. Za razliku od jezuita!

− Posle mnogo, mnogo dana čekanja, imali smo razgovor s Taikom. Bio je on sitan ružan čovečuljak, senjor… I zatražili smo da nam vrati teret i dade drugi brod ili mesto na drugom brodu. A naš zapovednik ekspedicije ponudio je da će to pošteno platiti. Mislili smo da razgovor dobro teče i Taiko nas je otpustio. Pošli smo u svoj manastir u Kjotu, čekali i sledećih meseci. Dok smo čekali njegovu odluku, i dalje smo paganima donosili reč Božju. Svoje smo službe držali otvoreno, a ne kao kradljivci, noću, kao što rade jezuiti. − Glas fra Dominga bio je nabijen prezirom. − Nosili smo svoje mantije i haljine, nismo kao oni išli prerušeni u ovdašnje sveštenike. Nosili smo narodu Reč, sakatima, bolesnima i siromašnima, a ne kao jezuiti koji se druže samo sa kneževima. Naša pastva se povećavala. Imali smo bolnicu za gubavce, vlastitu crkvu, a naše stado je napredovalo, senjor. Snažno. Spremali smo se da obratimo mnogo njihovih kraljeva, a onda nas jednoga dana izdadoše.

− Jednog dana u mesecu januaru sve nas franjevce izveli su pred sudiju i optužili pod ličnim Taikovim pečatom. Optužili su nas da kršimo njihov zakon i remetimo njihov mir i osudili nas na smrt na krstu. Bilo nas je četrdeset troje. Naše crkve po celoj zemlji trebalo je uništiti, a sve naše zajednice razbiti. Franjevačke, a ne jezuitske, senjor. Samo nas, senjor! Lažno su nas optužili. Jezuiti su ulili otrov Taiku u uvo da smo mi konkvistadori, da želimo da se iskrcamo na ovim obalama, a baš jezuiti su njegovu ekselenciju, našeg potkralja, molili da pošalje vojsku iz Manile. Lično sam video pismo! Od njihovog oca-poglavara! Oni su sotone koji se prave da služe crkvi i Hristu, ali oni služe samo sebi. Gramzivi su za vlašću! Vlast po svaku cenu. Kriju se iza mreže siromaštva i pobožnosti, ali zapravo se hrane kao kraljevi i zgrću bogatstva. *Que va*, senjor, istina je da su bili ljubomorni na naše zajednice, ljubomorni na naše crkve, ljubomorni na našu istinu i način života. *Daimjo* od Hizena, Don Francisko, njegovo japansko ime glasi Harima Tadao − ali kršten je kao Don Francisko − nas je branio. On je kao kralj! Svaki je *daimjo* kao kralj. On je franjevac i zalagao se za nas, ali uzalud.

− Naposletku su dvadeset šestoricu razapeli. Šest Španaca, sedamnaest naših japanskih novoobraćenika i još trojicu, među njima blaženoga Braganzu. A među obraćenicima bila su i tri dečaka. O, senjor, tada je bilo na hiljade vernika. Pedeset… sto hiljada ljudi gledalo je, rekoše mi, blažene mučenike u Nagasakiju. Bio je oštar, hladan dan u februaru i oštra godina. Bila je to godina potresa, tajfuna, poplava, oluja i vatre, kad se ruka Božja teško spustila na ’Velikog ubicu’, u stvari, srušila mu veliki zamak Fušimi, kad je On zatresao zemlju. Bilo je jezivo, ali divno gledati kako prst Božji kažnjava pagane i grešnike.

− I tako su razapeli, senjor, šest dobrih Španaca. Razoriše nam stado i

crkvu, a bolnicu zatvoriše. − Starčevo lice bilo je beskrvno. − Ja… ja sam bio među izabranima za mučeništvo, ali… nije mi bila suđena ta čast. Poslaše nas da marširamo iz Kjota, a kad smo došli u Osaku, smestiše nas u našu ovdašnju misiju, a ostalima… Ostalima su odrezali jedno uvo pa ih vodili ulicama kao zločince. Onda su blaženu braću poslali na zapad pešice. Mesec dana je trajalo njihovo blaženo putovanje i završilo podno brega Nišizaki, nad lukom Nagasaki. Molio sam samuraja neka me puste sa njima, ali, senjor, on mi je naredio da se vratim u misiju ovde u Osaki. Bez razloga! A onda su nas, nakon niza meseci, bacili u ovu ćeliju. Nas trojicu, mislim da nas je bilo tri, ali ja sam bio jedini Španac. Ostali su bili novoobraćenici, naša braća laici, Japanci. Nakon nekoliko dana stražari su ih prozvali. Mene nisu nikad prozvali. Možda je to volja Božja, senjor, ili me pak oni odvratni jezuiti ostavljaju u životu samo zato da me muče. Oni su mi oduzeli mogućnost mučeništva među mojom braćom. Senjor, teško je biti strpljiv, jako teško…

Stari sveštenik sklopi oči, pomoli se i plačući zaspa.

Blektorn nikako da zaspi, ma koliko želeo, iako se spustila noć. Meso ga je svrbelo od ujeda vašiju. Glavu mu je mutio užas.

Znao je, užasno jasno, da bekstva nema. Porazi ga besmisao i oseti da je na ivici smrti. U najtamnije doba noći obuze ga strava i po prvi put u životu ustao je i zaplakao.

− Da, sinko? − šapne sveštenik. − Šta je?

− Ništa, ništa − reče Blektorn, a srce mu je lupalo. − Spavajte!

− Ne moraš se bojati, svi smo u Božjim rukama − reče starac pa opet zaspa.

Blektorna je prošao strašan užas. Umesto toga ostade jeza koju je mogao izdržati. Nekako ću se odavde izvući, pomisli, nastojeći poverovati u tu laž.

U zoru stiže hrana i voda. Sad je Blektorn postao jači. Glupo je što sam se onako prepustio, upozori samog sebe. Glupo, slabićki i opasno! Ne ponavljaj to, ili ćeš klonuti, poludeti i sigurno umreti. Staviće te u treći red gde ćeš umreti. Budi pažljiv, strpljiv i čuvaj se.

− Kako je danas, senjor?

− Dobro, hvala, oče. A vi?

− Dosta dobro, hvala.

− Kako se to kaže na japanskom?

− *Domo, genki desu.*

− *Domo, genki desu.* Oče, juče ste pričali o portugalskim Crnim brodovima. Kakvi su? Jeste li nekog videli?

− O, da, senjor! To su najveći brodovi na svetu, gotovo dve hiljade tona. Za

plovidbu je potrebno dvesta ljudi i momaka, senjor, a sa celom posadom i putnicima na njima vozi se gotovo hiljadu duša. Kažu da te karake plove dobro pred vetrom, ali su trapave kad vetar puše sa strane.

− Koliko topova nose?

− Katkad dvadeset-trideset, na tri palube.

Fra Domingo je bio zadovoljan da odgovara, govori i poučava, a Blektorn je isto tako bio zadovoljan da sluša i uči. Sveštenikovo nasumice napabirčeno znanje bilo je dragoceno i dalekosežno.

− Ne, senjor − reče on sada. − *Domo* znači hvala, a *dozo* molim. Voda se kaže *mizu.* Uvek pamti da Japanci jako cene uljudnost i poniznost. Jednom, kad sam bio u Nagasakiju… Oh, samo kad bih imao pero i papir! Ah, znam, evo! Zapiši reči na zemlji! Tako ćeš ih lakše zapamtiti…

− *Domo* − reče Blektorn. Onda, nakon što je ponovio još nekoliko reči, zapita: − Koliko su već ovde Portugalci?

− Oh, ova zemlja otkrivena je 1542. senjor, one godine kad sam rođen. Trojica su je otkrili. Da Mota, Rekoto, a trećem sam zaboravio ime. Bili su to portugalski trgovci koji su trgovali uz obale Kine na kineskoj džunki iz luke u Sijamu. Je li senjor bio u Sijamu?

− Nisam.

− Ah, u Aziji se mnogo toga može videti. Ta trojica su trgovala, ali uhvati ih velika oluja, tajfun, pa ih skrete s kursa pa su neometano pristali u mestu Tanegašima na ostrvu Kjušu. Tada je prvi put Evropljanin stupio na japansko tlo i odmah je počela trgovina. Nekoliko godina kasnije ovamo je stigao Franjo Ksaverski, jedan od osnivača jezuita. Bilo je to 1549. one teške godine za Japan, senjor. Morao je pre stići jedan naš brat, onda bismo mi dobili ovo kraljevstvo, a ne Portugalci. Tri godine nakon toga Franjo Ksaverski je umro u Kini, sam i napušten… Jesam li senjoru rekao da je jedan jezuit i na dvoru kineskog cara, u gradu zvanom Peking?… O, morao si videti Manilu, senjor, i Filipine! Imamo četiri katedrale, gotovo tri hiljade konkvistadora i maltene šest hiljada japanskih vojnika po svim ostrvima. I tri stotine braće…

Blektornov mozak punio se činjenicama, japanskim rečima i rečenicama. Raspitivao se za život u Japanu, za *daimjoe,* samuraje, trgovinu, Nagasaki, rat i mir, za jezuite, franjevce i Portugalce u Aziji. I za špansku Manilu pa sve više o Crnom brodu koji svake godine dolazi iz Makaa i natrag. Tri dana i tri noći sedeo je Blektorn sa fra Domingom, zapitkivao, slušao, učio, učio i spavao košmarno, pa se opet budio, postavljao nova pitanja i prikupljao nova znanja.

A četvrtog dana su ga prozvali.

− Anđin-san!

15

U opštem muku Blektorn ustade.

− Ispovedi se, sinko, brzo!

− Ja… mislim da ne… ja − Iako je Blektorn otupeo, shvati da govori engleski pa stisnu usne i poče da se udaljava. Sveštenik se s mukom uspravi, smatrajući da on govori holandski ili nemački, zgrabi ga za ručni zglob pa odgega s njim.

− Brzo, senjor. Daću ti razrešenje. Budi brz, tako ti tvoje besmrtne duše. Brzo reci! Senjor neka pred Bogom ispovedi sve svoje prošle i sadašnje grehe… − Sad su se primicali gvozdenim vratima, a starac je čudnom snagom držao Blektorna.

− Reci sada! Štitiće te Blažena devica! Blektorn istrže ruku i promuklo reče na španskom:

− Idi zbogom, oče. − Za njim zalupiše vrata.

Dan beše neverovatno svež i prijatan. Oblaci su krivudali pred blagim jugoistočnim vetrom. Udahne duboke dahtaje čistog divnog vazduha i krv mu brže prostruja žilama. Obuzme ga životna radost.

U dvorištu su sa oficirom bili neki goli krivci. Tamničari s kopljima, *ete* i grupa samuraja. Oficir je na sebi imao tamni kimono i plašt krutih ramena nalik na krila. Na glavi tamni šeširić. Taj čovek je stajao pred prvim zatvorenikom i čitao sa tankog svitka, a kad je završio, svaki se čovek odgega za svojim tamničarima prema velikim dvorišnim vratima. Blektorn beše poslednji. Za razliku od drugih dali su mu povez preko slabina, pamučni kimono i sandale na remenčiće. A čuvali su ga samuraji.

Odlučio je strelovito pobeći čim pređe vrata, ali kako se primicao pragu, samuraji ga tešnje opkole i zbiju. Zajedno dođu do vrata. Gledalo ih je mnoštvo ljudi, čisti i doterani, a nosili su grimizne, žute i zlatne suncobrane. Jedan čovek je već bio vezan za krst, a njega su baš podizali. A kraj svakoga krsta čekali su dve *ete*. Njihova duga koplja blještala su na suncu.

Blektorn uspori korak. Samuraji se još tešnje zbiju i požuriše ga. Kao uzet je razmišljao da bi bilo najbolje kad bi umro sada, i brzo, pa je smirio ruku da istrgne najbliži mač. No, nije iskoristio priliku, jer su se samuraji okrenuli od arene i pošli prema spoljnom zidu i ulicama koje su vodile u grad i zamak.

Blektorn je čekao, jedva dišući, želeći da se uveri. Prođu kroz gomilu koja se odmakne i nakloni, a onda se nađu na ulici i sad više nije bilo zabune.

Osećao se kao preporođen. Kad mu se vratila moć govora, zapita:

− Kuda idemo? − ne brinući se što oni neće to razumeti jer im se obratio na engleskom. Blektorn je bio lak kao ptica. U hodu bi jedva dodirnuo tlo, kaiščići na sandalama bili su udobni, a lepo se osećao i u tom neobičnom kimonu. Zapravo se sasvim dobro osećam, pomisli. Možda mi malo previše duva, ali po ovako lepom danu, ovo je prava odeća za krmenu palubu. − Bogamu, divno je opet govoriti engleski! − obratio se samurajima. − Isuse, mislio sam da sam mrtav! Potrošio sam svoj osmi život. Znate li vi to, prijatelji stari? Sad mi je ostao još samo jedan život. Pa ništa zato! Piloti imaju barem deset života, govorio je Alban Karadok.

Samuraje kao da je sve više nervirao njegov nerazumljivi govor. Ne čini ih još osetljivijim nego što jesu!

Tad opazi da su samuraji svi odreda Sivi. Išidovi ljudi. Pitao je oca Alvita kako se zove čovek koji se suprotstavio Toranagi. Alvito je kazao: Išido. Bilo je to baš malo pre nego što su mu naredili da ustane i odveli ga. Jesu li svi Sivi Išidovi ljudi? Kao što su svi Smeđi Toranagini?

− Kuda idemo? Tamo? − Pokaza prstom zamak koji se uzdizao nad gradom. − Tamo, *haj?*

− *Haj.* − Vođa klimne svojom glavom, topovskom kuglom. Brada mu je bila proseda.

− Šta Išido želi od mene? − pitao se Blektorn.

Vođa skrene u drugu ulicu. Neprestano se udaljavao od luke. Onda spazi brod: maleni portugalski brik je na povetarcu vio svoju modro-belu zastavu. Na glavnoj palubi deset topova, a na pramcu i na krmi dvadesetfuntaši. *Erazmo* bi ga lako porazio pomisli Blektorn. A moja posada? Šta li oni rade tamo u selu? Krvi mi Isusove, želeo bih da ih vidim! Onog dana toliko sam se radovao što ih ostavljam i vraćam se svojoj kući gde je bila Onna-Haku, u kuću onog… kako li se zvao? Pa da, Mura-san! A ona devojka, ona u mom podnom krevetu? I ona druga žena, anđeoska lepotica koja je onog dana razgovarala sa Omi-sanom? Ona iz sna, koja je bila i u onom kotlu u snu.

A zašto se podsećaš na te besmislice? Slabi ti razum! ’Moraš biti jake glave da živiš sa morem! ’ rekao je Alban Karadok. Jadni Alban.

Godinama mu se Alban Karadok uvek činio tako golem i božanstven, sve je video i sve znao. A umro je u užasu. Beše to sedmog dana Armade. Blektorn je zapovedao jedrenjakom keč iz Portsmuta, stotonašem. Krijumčario je oružje, barut, municiju i hranu Drejkovim ratnim lađama pred Doverom, dok su oni gonili i razdirali neprijateljske brodove koje su jurili kanalom prema Denkerku, gde su čekale španske jedinice da se ukrcaju i da osvoje Englesku.

Veliku špansku flotu proterale su oluje i brži, spretniji i vitkiji ratni brodovi koje su ih sagradili Drejk i Hovard.

Blektorn je bio u kovitlavom jurišu pored bojnog broda admirala Hovarda, *Rinoun*, kad se vetar promenio u snažnu oluju s čudovišnim talasima, a on je morao da odluči da li da se uputi u privetrinu da izbegne bočnu paljbu velikog galiona *Santa Kruz* koji je bio pred njim, ili da sam pojuri pred vetrom kroz neprijateljsku flotu, jer se ostatak Hovardovih brodova već okrenuo i uputio ka severu.

− Kreni severno u privetrinu! − viknuo je Alban Karadok. Ukrcao se kao prvi oficir. Blektorn beše kapetan-pilot, odgovoran za brod. To mu je bilo prvo zapovedništvo. Alban Karadok je uporno tražio da pođe u borbu, iako nije imao prava da bude na brodu osim što je bio Englez, a svi Englezi imali su pravo da plove u to najmračnije doba svoje istorije.

− Drž' se! − naredio je Blektorn i zaokrenuo kormilo na jug uputivši se u ždrelo neprijateljske flote, osećajući da bi inače bili prepušteni topovima galiona koji se sad uzdizao nad njima.

I tako su krenuli na jug, bežeći pred vetrom, kroz galione. Topovska paljba sa tri palube *Santa Kruza* bezopasno je prošla preko njih. I on je bočno dvaput opalio u nju − buvini ujedi za tako golem brod − a onda je pojurio kroz neprijateljsko središte. Galioni na obe strane nisu želeli pucati na njegov usamljeni brod jer bi mogli pogoditi svoje, pa su topovi ćutali. I brod se probio i počeo bežati kad ih pogodi paljba sa tri palube broda *Madre de dios*. Oba jarbola zaneše se kao strele, zajedno s ljudima zapletenim u užadima. Nestade pola desne glavne palube, a svuda su ležali mrtvaci i samrtnici.

Video je kako Alban Karadok leži uz postolje smrskanog topa, tako neverovatno sićušan, bez nogu. Ljuljkao je starog pomorca kome su oči zamalo iskočile glave. Užasno je vrištao:

− O, Hriste, ne želim umreti, ne želim umreti, pomozite, pomozite mi, pomozite, pomozite mi, o Isuse, što ovo boli, pomozite!

Blektorn je znao da Albanu Karadoku može pomoći samo na jedan način. Digne jedan klin za namotavanje konopca. Svom snagom ga odalami.

Onda je nakon nekoliko nedelja morao reći Felisiti da joj je otac mrtav. Rekao joj je samo to da je Alban Karadok na licu mesta poginuo. Nije joj rekao da je ruke svoje umrljao krvlju koju nikad neće moći isprati…

Sad su Blektorn i samuraji prolazili širokom vijugavom ulicom. Nije bilo trgovina. Samo kuće jedna uz drugu, svaka unutar svoje zemlje i visokih ograda. A i kuće, i ograde, i ulice bile su začuđujuće čiste.

Blektornu se čistoća činila neverovatnom jer su u Londonu i svim

engleskim gradovima i gradićima, a i po celoj Evropi, otpatke, mokraću i govna bacali po ulicama da ih neko pobriše. Ili bi se toliko nagomilali da pešaci, kola i konji ne bi mogli prolaziti. Tek tad bi se većina gradova − možda! − očistila. Londonski čistači bila su velika krda svinja koje bi noću vodili po gradskim ulicama. Gradsku čistoću održavali su uglavnom pacovi, čopori divljih pasa i mačaka, požari. I muve.

Ali Osaka je bila toliko drukčija! Kako su to postizali?, pitao se. Nema jama za istresanje noćnih posuda, nema gomila konjske balege, nema brazdi od točkova, ni prljavštine, ni ikakvih otpadaka. Samo utabana zemlja, pometena i čista. Drveni zidovi i drvene kuće, blistave i uredne. A gde su gomile prosjaka i bogalja koji zagađuju svaki hrišćanski grad? I bande razbojnika i razuzdanih mladića koje su neizbežno vrebale iz senki?

Ljudi s kojima su se mimoilazili klanjali su se uljudno, a neki bi klekli. Kaga-nosači žurili su s nosiljkama ili kagama za jednog putnika. Grupe samuraja − Sivi, a nikada Smeđi − bezbrižno su šetkale po ulicama.

Prolazili su ulicom prepunom dućana kad su mu zakazale noge. Teško se stropoštao i pao na ruke i na kolena. Samuraji su mu pomogli da ustane, ali na tren je ostao bez snage i nije mogao ići dalje.

− *Gomen nasaj, dozo, ga macu.* − (Oprostite, molim vas, čekajte) rekao je. Grčile su mu se noge. Protrlja zgrčene mišiće na listu i blagoslovi fra Dominga za neprocenjive stvari kojima ga je naučio.

Samurajski vođa spusti pogled na njega. Dugo je nešto govorio.

− *Gomen nasaj, nihon go ga hanase-masen.* − (Oprostite ne govorim japanski) odgovori Blektorn, polako ali jasno. − *Dozo, ga macu.*

− *Ah! So desu, Anđin-san. Vakarimasu* − reče čovek shvativši ga. Izda kratku odsečnu komandu i jedan samuraj odjuri. Nakon nekog vremena Blektorn ustade. Pokušao je oteturati napred, ali mu samurajski vođa reče: *Ije!* i dade znak neka pričeka.

Samuraj se uskoro vrati s četvoricom polugolih kaga-nosača i s njihovom kaga. Samuraj je pokazao Blektornu kako da se ispruži i drži za rukohvat koji je visio sa središnjeg stuba.

Povorka opet krete. Blektornu se uskoro vratila snaga i draže bi mu bilo da hoda, ali znao je da je još uvek slab. Moram se odmoriti, pomislio je. Nemam zaliha snage. Moram se okupati i nahraniti. Istinski nahraniti.

Penjali su se širokim stepenicama koje su spajale dve ulice i zašli u novu stambenu četvrt pokraj guste šume, pune visokog drveća, ispresecane puteljcima. Blektornu je jako godilo što nema više ulica. Pod nogama je bila mekana negovana trava, a staza je krivuda među stablima.

Kad su bili duboko u šumi, iza krivine im priđe još jedna grupa od tridesetak Sivih. Zastanu kad su do njih došli, a nakon uobičajenog obrednog pozdravljanja dvojice kapetana, svi skrenu pogled na Blektorna. Prava bujica pitanja i odgovora, a kad su se ljudi počeli skupljati za polazak, njihov vođa mirno isuče mač i zarije ga u vođu Blektornovih samuraja. Istovremeno nova družina skoči na ostatak Blektornovih samuraja. Zaseda je bila tako iznenadna i tako dobro isplanirana da su sva desetorica Sivih poginula gotovo u isti čas. Nijedan nije imao vremena ni da isuče mač.

Užasnuti nosači-kaga kleknu i zariju čelo u travu. Blektorn je stajao pored njih. Samurajski kapetan, dežmekast čovek, krupnog trbuha, pošalje straže na oba kraja staze. Ostali su skupljali mačeve ubijenih. Sve to vreme nisu posvećivali nikakvu pažnju Blektornu, dok on nije počeo da uzmiče. Smesta kapetan prosikće naredbu koja je očigledno značila da ostane tu gde jeste.

Na drugu naredbu svi ti novi Sivi skinu kimono-uniformu, pod kojom su imali šaroliku zbirku prnja i starih kimona. Svi navuku maske koje su im već bile vezane oko vrata. Jedan pokupi sive uniforme pa s njima iščezne u šumi.

Sigurno razbojnici, pomisli Blektorn. Zašto bi inače nosili maske? Šta žele od mene?

Razbojnici su se tiho dogovarali i motrili ga dok su na odeći poginulih samuraja čistili svoje mačeve.

− *Anđin-san? Haj?* − Kapetanove oči iznad platnene maske bile su okrugle, crne kao ugalj, prodorne.

− *Haj* − odgovori Blektorn, a koža mu se naježi. Čovek upre prstom u zemlju, očito mu pokazujući da se ne miče.

− *Vakarimasu ka?*

− *Haj.*

Pogledaju ga od glave do pete. Tad jedan njihov udaljeni stražar − sada bez sive uniforme već pod maskom, kao i svi ostali − izađe načas iz grma sto koraka od njih. Mahne im i opet iščezne.

Odmah opkole Blektorna i spreme se za odlazak. Vođa razbojnika baci pogled na kaga-nosače koji zadrhte kao pas strogog gospodara i još dublje zagnjure glavu u travu.

Tad vođa razbojnika zareži naredbu. Četvorica polako i s nevericom dignu glavu. Ponovo ista naredba. Klanjali su se, puzali na kolenima i uzmicali. Onda kao jedan podbruse pete i nestanu u žbunju.

Razbojnik se prezirno osmehne i dade Blektornu znak da krene natrag prema gradu. Bespomoćno je pošao s njima. Uzmaka nije bilo.

Stigli su gotovo na ivicu šume kad zastanu. Pred njima se čula galama, a iza okuke se pojavi nova družina od tridesetak samuraja. Smeđi i Sivi, u prethodnici Smeđi. U nosiljci je bio njihov vođa, a za njima je išlo nekoliko teglećih konja. Smesta stanu. Obe grupe zauzmu napadački stav. Neprijateljski su se merkale, udaljene jedna od druge sedamdesetak koraka. Razbojnički glavešina stupi u međuprostor. Kretao se trzavo i gnevno se prodere na samuraje, upirući prstom u Blektorna pa opet pozadi gde su postavili zasedu. Isukao je mač, i držao ga preteći uvis. Očigledno je drugoj grupi govorio da im se sklone sa puta.

Svi njegovi ljudi izvuku zveketave mačeve iz korica. Na njegovo naređenje jedan razbojnik stane iza Blektorna pa podigne pripremljeni mač. A vođa se ponovno besno obrati suprotnoj strani.

Na tren se ništa nije dogodilo, a tad Blektorn vide kako silazi čovek iz nosiljke i smesta ga prepozna. Kasigi Jabu! Jabu odbrusi razbojničkom vođi koji besno strese mačem, naređujući im da se miču s puta. Zaključi svoju konačnu pretnju. Jabu izda kratku naredbu i napadne uz drečav bojni poklič. Lagano je šepao, ali mač je visoko podigao. Sa njim navale njegovi Smeđi, a odmah zatim i Sivi.

Blektorn se sruši na zemlju da izbegne zamah mača koji bi ga raspolovio, ali udarac je bio slabo proračunat. Tada se vođa razbojnika okrene i pobegne u grmlje, a njegovi ljudi za njim.

Ubrzo se Smeđi i Sivi nađu uz Blektorna koji se s mukom podiže. Neki samuraji navale u grmlje za razbojnicima, ostali potrče stazom, a preostali se rasporede u odbrambenom stavu. Jabu zastade na ivici šikare, zapovednički uzvikne naredbe, a onda se polagano vrati. Sad je izrazitije šepao.

− *So desu, Anđin-san* − reče dašćući od zamora.

− *So desu, Kasigi Jabu-san!* − odvrati Blektorn istom rečenicom koja znači nešto kao: dobro, stvarno, zaista. Pokaže u smeru gde su pobegli razbojnici. − *Domo.* − Uljudno se nakloni, kao ravan ravnom, i ponovo blagoslovi fra Dominga. − *Gomen nasaj, nihon go ga hanase-masen* (Žalim, ne govorim japanski).

− *Haj* − uzvrati Jabu zadivljeno, dodavši nešto što Blektorn nije razumeo.

− *Cujaku ga imasu ka?* − upita Blektorn. (Imate li tumača?)

− *Ije, Anđin-san. Gomen nasaj.*

Blektornu malo lakne. Sad je mogao direktno da razgovara. Rečnik mu je bio oskudan, ali beše to početak.

Uh, da imam tumača, gorljivo pomisli Jabu. Tako mi Bude! Zanima me šta

se dogodilo kad si bio sa Toranagom, Anđin. Kakva ti je pitanja postavljao i šta si odgovarao. Šta si mu ispričao o selu, musketama, teretu, brodu, galiji i Rodrigesu. Zanima me sve što je bilo rečeno, i kako je bilo izrečeno, i gde si bio i zašto si ovde. Tada bih otkrio šta ima Toranaga na umu, i kako on razmišlja. Onda bih mogao smisliti šta da mu danas kažem. A ovako sam bespomoćan.

Zašto te Toranaga primio čim smo stigli, a mene nije? Zašto mi se nije javljao i ništa mi nije naredio otkako smo se iskrcali, sve do danas, osim onog obaveznog uljudnog pozdrava i ’Sa zadovoljstvom očekujem naš skorašnji susret’? Zašto je danas poslao po mene? Zašto je dvaput odlagao naš susret? Zbog nečeg što si mu rekao ti ili Hiro-macu? Ili je to odlaganje prirodno, zbog svih njegovih drugih briga?

O, da, Toranaga, imaš gotovo nepremostive teškoće. Išido širi svoj uticaj kao vatra. A znaš li za prevaru gospodara Onošija? Znaš li da mi je Išido ponudio glavu i pokrajinu Ikave Đikkjua ako mu se sad tajno pridružim?

Zašto si danas odlučio da me zovneš? Koji me dobri *kami* ovamo doveo da spasem život Anđin-sanu, a opet samo da me zadirkuje, jer ne mogu s njim direktno da razgovaram, pa ni sa tumačem, da nađem ključ tvoje tajne brave? Zašto si ga stavio u zatvor za smaknuće? Zašto ga je Išido pustio iz zatvora? Zašto su ga razbojnici pokušali uhvatiti radi ucene? Ucena od koga? I zašto je Anđin-san još živ? Razbojnici su lako mogli da ga raspolove.

Jabu zapazi duboke bore koje nisu bile na Blektornovom licu kad ga je prvi put video. Deluje izgladnelo, zaključi Jabu. Kao divlji pas. Ali ne običan pas, nego vođa čopora, *neh?*

O, da, pilote, sad bih dao hiljadu kokua za poverljivog prevodioca!

Postaću ti gospodar! Gradićeš mi brodove i uvežbavati moje ljude. Nekako moram izaći na kraj s Toranagom. Ako ne uspe, nije važno. U sledećem životu biću bolje pripremljen.

− Dobar pas! − glasno će Jabu Blektornu i lagano se nasmeši. − Tebi je samo potrebna čvrsta ruka, nešto kostiju i malo batina. No, najpre ću te izručiti gospodaru Toranagi, nakon što se okupaš. Smrdiš, gospodaru pilote!

Blektorn nije razumeo reči, ali je u njima osećao ljubaznost i video Jabuov osmeh. Uzvrati mu smešak.

− *Vakarimasen!* (Ne razumem.)

− *Haj, Anđin-san.*

Daimjo se okrete i zvirnu za razbojnicima. Zaobli ruke oko usta i vikne. Odmah mu se vrate svi Smeđi. Glavni samuraj Sivih stajao je nasred puteljka.

I on je obustavio poteru. Nisu uhvatili nijednog razbojnika.

Kad je taj kapetan Sivih prišao Jabuu, nasta prepirka, pokazivanje prstom prema gradu i prema zamku. Očita svađa među njima. Naposletku pobedi Jabu s rukom na maču. Mahne Blektornu da se smesti na nosiljku.

Ije! − reče kapetan. On i Jabu zauzeše borbeni stav, a Sivi i Smeđi uzrujano su se vrpoljili.

Anđin-san desu šunđin Toranaga-sama… Blektorn bi tu i tamo uhvatio pokoju reč. *Vatakuši* je značilo: ja. Kad bi se tome dodalo *hitači*, značilo bi: mi. *Šunđin* je zatvorenik. Tad se seti onog što mu je rekao Rodriges pa odmahne glavom i oštro im upadne u reč.

− *Šunđin ije! Vatakuši va Anđin-san!*

Obojica se zabulje u njega. Blektorn prekine muk i nadoda zamuckujući japanski, znajući da u govoru greši kao dete, ali nadao se da će ga oni ipak shvatiti.

− Ja prijatelj. Ne zatvorenik. Razumete, molim. Prijatelj. Jako žalim, prijatelj bi kupanje. Kupku, razumete? Umoran. Gladan. Kupka. − Uperi prstom u visoki toranj zamka. − Onamo! Sada, molim. Gospodar Toranaga jedan, gospodar Išido dva. Idi *sada!* − I dodavši još više nabusitosti u to poslednje *ima* (sada), nespretno se popne na nosiljku i zavali na jastuke. Noge su mu mnogo virile.

Tada se Jabu nasmeja, a svi mu se pridruže.

− *Ah so, Anđin-sama!* − reče Jabu uz podsmešljiv naklon.

− *Ije, Jabu-sama! Anđin-san!* − Blektorn ga zadovoljno ispravi. Da, gade! Sad znam neke stvari. Ali tebe nisam zaboravio. A uskoro ću hodati po tvom grobu.

16

− Možda bi bilo bolje da ste mene pitali pre nego što ste mog zatvorenika udaljili iz moje nadležnosti, gospodaru Išido − reče Toranaga.

− Varvarin je bio u običnom zatvoru sa običnim ljudima. Jasno, smatrao sam da vas on više ne zanima, inače ga ne bih odande izvukao. Naravno, nisam se hteo mešati u vaše privatne poslove. − Išido je na izgled bio miran i smeran, ali u njemu je sve kipelo. Znao je da je ulovljen u brzopletosti. Istina, morao je prvo da pita Toranagu. To je nalagala najobičnija pristojnost. Pa ni to ne bi bilo nimalo važno da je još imao varvarina u svojoj vlasti, u svojim prostorijama. Tad bi po volji izručio stranca, ako i kad bi ga Toranaga zapitao. No, to što su neki njegovi ljudi zaskočeni i mučki ubijeni, a zatim su *daimjo*

Jabu i neki Toranagini ljudi preoteli varvarina njegovima, potpuno je menjalo stanje stvari. Izgubio je obraz, a sva njegova strategija da javno uništi Toranagu bila je da Toranagu dovede baš u takvo stanje. − Ponovo se izvinjavam!

Toranaga pogleda u Hiro-macua. To izvinjenje bila je muzika za njegove uši. Obojica su znali koliko Išido zbog toga krvari u sebi. Nalazili su se u velikoj dvorani za prijeme. Po dogovoru su protivnici imali samo po pet čuvara, sve sami poverljivi ljudi. Ostali su čekali ispred. Tu je čekao i Jabu. A varvarina su kupali. Dobro, pomisli Toranaga. Bio je jako zadovoljan samim sobom. Na čas skrene misli na Jabua i odluči da ga danas ipak ne primi nego da se i dalje igra s njim mačke i miša. Pošalje Hiro-macua da ga otpusti, pa se okrene Išidu.

− Jasno, prihvatam vaše izvinjenje. Srećom, nema nekog zla.

− Znači, smem da odvedem varvarina nasledniku? Čim bude doteran!

− Poslaću ga čim sa njim završim.

− Smem li pitati kad će to biti? Naslednik ga je jutros čekao.

− Ne bi trebali previše za to brinuti, vi i ja, *neh?* Jaemon ima tek sedam godina. Sedmogodišnji dečak se može naoružati strpljenjem. *Neh?* Strpljenje je oblik stege i zahteva vežbu. Je li? Ja ću mu objasniti nesporazum. Jutros mu opet dajem časove iz plivanja.

− Oh?

− Da. I vi bi morali da naučite da plivate, gospodaru Išido. To je dobra vežba, a u ratu može biti jako korisna. Svi moji samuraji plivaju. Ja zahtevam da svi nauče tu veštinu.

− Moji vežbaju gađati lukom i strelom. I mačevanje, jahanje i pucanje.

− Moji to nadopunjuju pesništvom, pisanjem, slaganjem cveća i obredom *ča-no-ju.* Samuraj mora biti dobro upućen u umetnosti mira kako bi bio jak za umetnost rata.

− Većina mojih ljudi više je nego sposobna u tim umećima − reče Išido, znajući da je i njegov rukopis slab, a obrazovanje oskudno. − Samuraji su rođeni za rat. Jako dobro se razumem u rat. Zasad mi je to dovoljno. To i poslušnost volji i želji našeg gospodara.

− Jaemonov čas iz plivanja je u sat ’Konja’. − I dan i noć su podeljeni na šest jednakih delova. Dan je počinjao satom ’Zeca’, od pet do sedam ujutro. Zatim sat ’Zmaja’, od sedam do devet ujutro. Sledili su sati ’Zmije’, ’Konja’, ’Koze’, ’Majmuna’, ’Petla’, ’Psa’, ’Vepra’, ’Pacova’ i ’Vola’, a ciklus je završavao satom ’Tigra’, između tri i pet ujutro. − Da li bi želeli da se

pridružite podučavanju?

− Ne, hvala. Prestar sam da menjam svoje navike − suvo će Išido.

− Čujem da je vašem kapetanu naređeno neka počini *sepuku*.

− Naravno. Morali su uhvatiti razbojnike. Bar jednog su morali uhvatiti! Onda bismo našli i druge.

− Čudi me da se tako blizu dvorca mogla dogoditi takva gadost.

− Slažem se. Možda bi ih varvarin mogao opisati.

− A šta bi varvarin znao? − nasmeja se Toranaga. − Što se tiče razbojnika, bili su to *ronini*, je li? Među vašim ljudima ima mnogo ronina. Možda bi raspitivanja među njima dala ploda. *Neh?*

Hitno sprovode raspitivanja u mnogim pravcima. − Išido je prešao preko prikrivenog ruganja na račun ronina, tih plaćenika bez gospodara, gotovo otpadnika. Na hiljade su se okupili pod naslednikovom zastavom kad je Išido proglasio da će on u ime naslednika i naslednikove majke prihvatiti njihovu vernost, da će − što beše neverovatno − oprostiti i zaboraviti njihove grehe i prošlost, a s vremenom će im njihovu vernost nagraditi Taikovom darežljivošću. Išido je znao kako je to blistav potez bio. Dobio je neiscrpan izvor uvežbanih samuraja i zagarantovana mu je bila njihova odanost, jer ronini su dobro znali da im se više neće pružiti takva prilika. To je u njegov tabor dovelo sve nezadovoljnike, od kojih su mnogi postali ronini zbog osvajanja Toranage i njegovih saveznika. I naposletku, time je nestalo jedne opasnosti za carstvo − porast broja razbojnika − jer samuraju koji bi na svoju nesreću postao ronin preostajala su samo dva načina života: da postane monah ili razbojnik.

− Mnogo toga ja ne shvatam u toj zasedi − otrovno će Išido. − Da! Na primer, zašto su razbojnici hteli da uhvate tog varvara radi ucene? U gradu ima mnogo drugih ljudi, kudikamo važnijih. Zar nije razbojnik rekao da želi ucenu? Ucenu od koga? Koliko varvarin vredi? Ništa. I kako su znali gde će on biti? Tek sam juče naredio da ga privedu nasledniku, misleći da će to dečaka zabavljati. Vrlo neobično.

− Vrlo − reče Toranaga.

− I ta slučajnost! Tačno u to vreme u blizini se našao gospodar Jabu s nešto vaših i nešto mojih ljudi. Vrlo čudno!

− Vrlo. Jasno, tamo se našao zato što sam ja po njega poslao, a tamo su se zatekli i vaši ljudi jer smo se dogovorili − na vaš predlog − da će biti mudro, i dobar način da zalečimo sukob među nama, ako vaši ljudi prate moje kud god oni pođu, dok sam ovde u službenoj poseti.

− A čudno je i to da su se razbojnici, koji su bili dovoljno hrabri i složni da bez borbe zakolju mojih prvih deset ljudi, poneli kao Korejci čim su stigli naši ljudi. Obe strane bile su podjednako jake. Zašto se razbojnici nisu borili? Ili odmah poveli varvarina u brda, a ne glupo ostali na glavnom putu za zamak? Vrlo čudno!

− Vrlo. Sutra, kad pođem u lov sa sokolovima, svakako ću povesti dvostruko više čuvara. Za svaki slučaj! Zabrinjava me što su razbojnici tako blizu zamka. Da. Možda biste i vi u lov? Da jedan vaš soko leti protiv moga? Loviću u brdima na severu.

− Ne, hvala. Sutra ću imati mnogo posla. Možda prekosutra? Dvadeset hiljada ljudi dobilo je od mene naređenje da pročisti šume, gajeve i čistine oko Osake. Za deset dana neće biti ni jednog razbojnika na području od dvadeset rija. To vam mogu obećati.

Toranaga je znao da su razbojnici Išidu samo izgovor da poveća broj svojih jedinica u okolini. Ako kaže dvadeset, na umu ima pedeset. Zatvara se omča, pomisli. Zašto tako brzo? Koja je to nova varka? Zašto je Išido tako pun poverenja?

− Dobro. Onda prekosutra, gospodaru Išido. Udaljićete svoje ljude od mog lovišta? Ne bih hteo da mi pokvare ulov − zajedljivo će on.

− Jasno! A varvarin?

− Sad je, kao i uvek, moje vlasništvo. I njegov brod, ali čim s njim završim, možete ga uzeti. Posle ga možete poslati na stratište ako želite.

− Hvala. Da. To ću učiniti. − Išido skupi lepezu i stavi je u rukav. − On je beznačajan. Značajno je, a to je i razlog moje posete, to da… Oh, usput da kažem! Čuo sam da je gospa moja mati u poseti u samostanu Đohđi.

− Oh? Pomislio bih da je malo kasno za gledanje trešnjevog cveta. Sigurno već odavno nisu više u punom cvatu?

− Slažem se. Ali ako ih ona želi videti, zašto ne? Sa starim ljudima nikad se ne zna. Ćudljivi su i drukčije gledaju na stvari, *neh?* No, slabog je zdravlja. Zabrinut sam za nju. Mora biti jako pažljiva. Strašno se brzo prehladi.

− Kao i moja mati. Moramo paziti na zdravlje staraca.

Toranaga zabeleži u mozgu da hitno pošalje poruku, kako bi monaha zamolio da pažljivo pazi na staričino zdravlje. Ukoliko bi umrla, došlo bi do užasnih posledica. Osramotio bi se pred carstvom. Svaki *daimjo* bi shvatio da je on u šahovskoj partiji za vlast upotrebio kao piona bespomoćnu staricu, majku svog neprijatelja, i da nije ispunio svoje dužnosti prema njoj. Uzimanje taoca zaista beše opasan poduhvat.

Išido je od gneva umalo oslepio doznavši da je njegova ljubljena i uvažena majka u Toranaginoj tvrđavi u Nagoji. Pale su glave. Odmah je skovao planove da uništi Toranagu i svečano se zakleo da će osvojiti Nagoju i uništiti *daimjoa* Kazamakija kome je mati sa poverenjem poverena, čim izbiju neprijateljstva. I na kraju, manastiru je preko posrednika poslata lična poruka: ako u roku od dvadeset i četiri sata staricu nepovređenu ne puste iz samostana, onda će se Naga, jedini Toranagin sin na dohvatu, i svaka njegova žena koju god uhvate, na nesreću probuditi u selu gubavaca, gubavci će ih hraniti i pojiti, a jedna od njihovih kurvi će ih posluživati. Išido je znao da mora oprezno postupati sve dok je njegova mati u Toranaginoj vlasti. No, jasno je dao do znanja: ako je ne puste, on će pretvoriti carstvo u buktinju.

− Kako vaša gospa mati, gospodaru Toranaga? − uljudno je upitao.

− Vrlo dobro, hvala. − Toranaga dopusti da se pokaže njegova sreća, i on pomisli na svoju majku, i pri pomisli na Išidov nemoćan bes. − Izuzetno je čila za svojih sedamdeset i četiri godine. Samo se nadam da u njenim godinama budem tako jak kao ona.

Sad ti je pedeset i osam godina, Toranaga, ali nikad nećeš navršiti pedeset devet godina, zarekao se Išido.

− Molim vas da joj izručite moje najbolje želje da još dugo sretno poživi! Još jednom vam hvala, i žalim što ste bili ometani. − Jako se uljudno naklonio a onda, jedva suzdržavajući svoju sve veću radost, doda: − O da, ona važna stvar zbog koje sam vas želeo videti glasi: odložen je poslednji službeni sastanak regenata. Nećemo se sastati večeras u zalazak sunca.

Toranaga se i dalje smeškao, ali je u sebi bio sav zgromljen.

− Oh? Zašto?

− Gospodar Kijama je bolestan. Gospodar Sugijama i gospodar Onoši pristali su na odlaganje. I ja! Nekoliko dana nije važno, je li, u tako značajnim pitanjima?

− Sastanak možemo održati i bez gospodara Kijame.

− Složili smo se da nećemo. − Išidove oči su ga zadirkivale.

− Službeno?

− Tu su naša četiri pečata.

Toranaga je kipio od gneva. Svako odlaganje neizrecivo ga je izlagalo pogibiji. Da Išidovu majku zameni za hitan sastanak? Ne, jer prošlo bi previše vremena da naredbe odu tamo i nazad. On bi izgubio veliku prednost, a ništa ne bi dobio.

− Kad će se održati sastanak?

− Shvatio sam da će gospodar Kijama sutra biti zdrav. Ili možda prekosutra.

− Dobro. Poslaću svog ličnog lekara da ga obiđe.

− Siguran sam da će on to ceniti, ali lekar mu je zabranio da prima posete. Možda je to zarazna bolest, *neh?*

− Kakva bolest?

− Ne znam, gospodaru. Tako mi rekoše.

− Je li lekar varvarin?

− Da. Koliko sam shvatio, glavni hrišćanski lekar. Hrišćanski lekar-sveštenik za hrišćanskog *daimjoa.* Naši nisu dovoljno dobri za tako… tako znamenitog *daimjoa* − reče Išido sa porugom.

Toranaga se sve više brinuo. Da je lekar Japanac, on bi mogao preduzeti mnoge stvari. No, to je hrišćanski lekar, jezuit obavezno. Oh, da istupi protiv jednoga od njih, ili samo da se zakači s jednim od njih, mogao bi od sebe udaljiti sve hrišćanske *daimjoe,* a taj rizik on sebi nije smeo da dopusti. Znao je da mu prijateljstvo sa Cukku-sanom neće pomoći protiv hrišćanskih *daimjoa* Onošija i Kijame. U interesu je hrišćana da stvore jedinstven front. Uskoro bi on morao prići njihovim sveštenicima da se dogovore i da utvrdi cenu njihove saradnje.

Ako su Onoši i Kijama zaista uz Išida, i ako li zajedno deluju, pratiće ih svi hrišćanski *daimjoi.* Onda sam ja usamljen, pomislio je. Onda mi preostaje jedino jedan put: ’Grimizno nebo’.

− Gospodara Kijamu posetiću prekosutra! − odredio je krajnji rok.

− A zaraza? Ne bih sebi nikad oprostio da vam se išta dogodi dok ste ovde u Osaki, gospodaru. Naš ste gost, na mojoj ste brizi. Moram istrajati na tome da ga ne posetite.

− Možete biti mirni, gospodaru Išido, još nema te zaraze koja bi mene uništila, *neh?* Zaboravljate proročanstvo! − Kad je pre šest godina Taiku došlo kinesko poslanstvo da pokuša da reši japansko-korejsko-kineski rat, s njima beše i čuveni astrolog. Taj Kinez prorekao je mnoge stvari koje su se kasnije i ostvarile. Na jednoj od Taikovih neverovatno raskošnih večera, Taiko je od astrologa zatražio da prorekne sudbinu nekih njegovih savetnika. Astrolog je rekao da će Toranaga poginuti u srednjim godinama od mača. Išido, čuveni osvajač Koreje (ili Čosena, kako Kinezi nazivaju tu zemlju), umreće bez bolesti, kao starac, noge će mu biti čvrsto na zemlji, kao najčuveniji čovek svog vremena. A Taiko će umreti u krevetu, poštovan, voljen, od starosti, ostavivši zdravog sina kao naslednika. To se toliko svidelo Taiku koji tad još nije imao dece, da je odlučio da će poslanicima dopustiti da se vrate u Kinu, i

da ih neće ubiti kao što je hteo zbog njihove prethodne drskosti. Umesto da posreduje za mir, kao što je on očekivao, kineski car je putem svoga izaslanika samo ponudio da će ga priznati za kralja države ’Va’, kako su Kinezi nazivali Japan. I tako ih je otpratio kući žive, a ne u sićušnim sanducima koji su već bili za njih pripremljeni. A obnovio je rat protiv Koreje i Kine.

− Ne, gospodaru Toranaga, nisam zaboravio − reče Išido koji se toga jako dobro sećao. − No, zaraza bi mogla biti jako neprijatna. Zašto da vam bude neugodno? Mogli biste oboleti od kineske bolesti, sifilisa, kao vaš sin Noboru, jako žalim. Ili postati gubav kao gospodar Onoši. Još je mlad, ali se muči. O, da, i te kako se muči.

Na tren je izbacio Toranagu iz ravnoteže. I predobro je znao za kobne posledice obe bolesti. Njegov najstariji sin Noboru, u sedamnaestoj godini je oboleo od sifilisa, kineskih boginja − pre deset godina − a sva lečenja, i japanskih, i kineskih, i korejskih, i hrišćanskih lekara, nikako da odstrane tu bolest koja mu je već unakazila lice, a nikako da ga ubije. Postanem li svemoćan, zakleo se Toranaga samome sebi, možda uspem satrti tu bolest. Donose li je zaista žene? Kako je žene dobiju? Kako se to može izlečiti? Jadni Noboru, pomisli Toranaga. Da nemaš kineske boginje, bio bi mi naslednik, jer si sjajan vojnik, bolji strateg od Sudare, i vrlo lukav. Sigurno si u svom ranijem životu učinio mnoge ružne stvari kad u ovom moraš nositi toliko breme.

− Tako mi gospodina Bude, ni jedno nikom ne bih poželeo − reče.

− Slažem se − reče Išido, misleći kako bi Toranaga obe bolesti njemu prilepio kad bi mogao. Opet se nakloni pa ode.

* * *

− Dakle? − prekine muk Toranaga.

Sad je isto i ako ostanete i ako odete − reče Hiro-macu. − Propast zato jer ste izdani, a usamljeni ste, gospodaru. Ako ostanete radi sastanka, sastanak se neće održati pre sedam dana, a Išido će dići svoje jedinice u okolini Osake pa vi ne možete pobeći, bez obzira na to šta se gospi Očibi dogodi u Edu, a Išido je očigledno odlučio da žrtvuje nju da se dočepa vas. Očito je da ste izdani, a četvorica regenata doneće odluku protiv vas. Sa četiri glasa u veću protiv jednog, vi ostajete bez položaja! Ako odete, oni će ipak izdati sve naredbe koje Išido zaželi. Moraćete podržati odluku od četiri na prema jedan. Zakleli ste se na to. Ne možete prekršiti svoju svečanu regentsku reč.

− Slažem se!

Nasta mučna tišina. Hiro-macu je čekao, sve nervozniji.

− Šta ćete učiniti?

− Najpre ću plivati − odvrati Toranaga iznenađujuće veselo. − Onda ću razgovarati sa varvarinom.

* * *

Žena je tiho prolazila kroz Toranagin skroviti vrt u zamku, prema kolibici sa slamnatim krovom koja je bila tako lepo smeštena u javorovom gaju. Njen svileni kimono i obi bili su sasvim jednostavni, a opet najelegantniji što su ih mogli napraviti najčuveniji kineski krojači. Frizura joj je bila nameštena po poslednjoj modi, visoko uzdignuta i pričvršćena dugim srebrnim ukosnicama. Njen upadljivo svetli ten štitio je šareni suncobran. Bila je sićušna, visoka svega metar i po, ali savršeno skladna. Oko vrata je nosila tanki zlatni lanac sa koga je visilo zlatno raspelo.

Na verandi pred kolibom čekala ju je Kiri. Mirno je sedela u hladovini a guzica joj se prelivala preko jastuka. Gledala je kako se sićušna žena približava preko kamenja za hodanje umetnutog u mahovinu tako pažljivo da je izgledalo kao da su tu prirodno srasli.

− Lepša si nego ikada, mlađa nego ikada, Toda Mariko-san − reče Kiri bez ljubomore uzvraćajući joj naklon.

− Želela bih da je to istina, Kiricubo-san − odvrati Mariko uz smešak. Klekla je na jastuk i nesvesno nameštala suknje u nežnu šaru.

− Istina je. Kad smo se zadnji put videle? Pre dve-tri godine? U dvadeset godina nisi se ni za dlaku promenila. Sigurno je prošlo oko dvadeset godina otkako smo se prvi put srele. Sećaš li se? Bilo je to na svečanosti gospodara Gorode. Bilo ti je četrnaest godina, tek si se udala i bila si prekrasna.

− I preplašena.

− Ne, to ne. Nisi bila preplašena.

− Bilo je to pre šesnaest godina, Kiricubo-san, a ne pre dvadeset. Da, sećam se toga jako dobro. − Predobro, pomisli ona, a srce joj se stisne. Bilo je to onog dana kad mi je brat šapnuo da misli da će se naš ljubljeni otac osvetiti svom feudalnom gospodaru, diktatoru Gorodi. Da ga namerava ubiti! *Svog feudalnog gospodara!*

O, da, Kiri-san, sećam se toga dana, i te godine, i tog sata. Beše to početak svih užasa. Nikad nikome nisam priznala da sam znala šta će se dogoditi još pre nego što se to dogodilo. Nisam upozorila svog supruga ni Hiro-macua, oca njegovog − obojica su bili verni diktatorovi vazali − da izdaju sprema jedan od njegovih najvećih generala. Što je još gore, nisam opomenula ni Gorodu, svog feudalnog gospodara. Tako sam izneverila svoju dužnost prema feudalnom gospodaru, prema mužu i prema njegovoj porodici, koja mi je udajom postala jedina moja porodica. O, Bogorodice, oprosti mi greh moj i pomozi mi da se

očistim! Ćutala sam da zaštitim svog ljubljenog oca koji je uništio našu hiljadugodišnju čast. O Bože moj, o, Gospode Isuse Hriste, spasi grešnicu ovu od prokletstva večnog…

− Bilo je to pre šesnaest godina − spokojno će Mariko.

− Te godine sam nosila dete gospodara Toranage − reče Kiri i pomisli: da tvoj otac nije podlo izdao i ubio gospodara Gorodu, moj gospodar Toranaga ne bi morao vojevati bitku kod Nagakudea, ja se ne bih onde prehladila i ne bih pobacila dete. Možda, pomislila je. A možda i ne! Beše to samo *karma*, moja *karma*, šta god da se dogodilo, *neh?* − Ah, Mariko-san − kazala je bez zlobe − bilo je to tako davno da mi gotovo izgleda kao drugi život. Ali tebi se godine ne vide. Zašto ne mogu imati tvoj stas i divnu kosu, zašto ne mogu tako ljupko hodati? − Kiri se nasmeja. − Odgovor je jednostavan: zato što previše jedem!

− Zar je to važno? Uživate milost gospodara Toranage, *neh*? Tako ste potpuni. Mudri ste, mili, celoviti i sretni!

− Radije bih bila mršava, a da ipak mogu jesti i da uživam milost − reče Kiri. − Ali ti? Nisi sretna?

− Samo sam oruđe kojim se poigrava moj gospodar muž! Ako je gospodar moj muž sretan, onda sam, jasno, sretna i ja. Njegovo je zadovoljstvo moje zadovoljstvo. Kao i vama − doda Mariko.

− Da, ali nije to isto! − Kiri mahne lepezom, a popodnevno sunce bljesne na zlatnoj svili. Tako sam sretna što nisam ti, Mariko, pomisli, uza svu tvoju lepotu, mudrost, hrabrost i učenost. Ne! Ne bih mogla podneti da budem žena onog odvratnog, ružnog, nabusitog, silovitog čoveka, ni jedan dan, a kamoli sedamnaest godina! Sušta je suprotnost ocu svome, Hiro-macuu, koji je divan čovek. Ali Buntaro? Kako očevi mogu imati tako užasne sinove? Oh, kad bih ja imala sina, oh, koliko bih to želela. A kako si ti, Mariko, sve ove godine podnosila takvo zlostavljanje? Kako si otrpela svoje nesreće? Čini mi se nemoguće da na tvom licu i u tvojoj duši nema ni senke toga. − Ti si izuzetna žena, Toda Buntaro Mariko-san.

− Hvala, Kiricubo Tošiko-san. Oh, Kiri-san, tako mi je drago što vas vidim.

− I meni tebe. Kako tvoj sin?

− Lep je, lep, lep. Saruđi sad ima petnaest godina, možete li to zamisliti? Visok je, snažan, isti otac, a gospodar Hiro-macu dao je Saruđiju svoj feud i… Znate da će se uskoro oženiti?

− Ne! Aza koju?

− Za unuku gospodara Kijame. Gospodar Toranaga tako je to lepo dogovorio. Vrlo dobra prilika za našu porodicu. Samo šteta što devojka nije…

što nije pažljivija prema mom sinu, dostojnija njega. Znate li da ona…? − Mariko se pomalo stidno nasmeja. − Pa, govorim valjda kao i sve svekrve svih vremena. No, mislim da ćete se složiti sa mnom. Ona još nije dobro vaspitana.

− Ti ćeš imati vremena da to obaviš.

− Oh, nadam se. Da. Sreća moja što nemam svekrvu. Ne znam šta bih.

− Očarala bi je i pripitomila kao i sve ljude oko tebe *neh!*

− Eeeee, htela bih da je to istina! − Mariko je nepokretno držala ruke na krilu. Gledala je kako sleće insekt konjic i kako se podiže. − Muž mi je naredio da dođem ovamo. Gospodar Toranaga želi da razgovara sa mnom?

− Da. Želi da mu prevodiš.

− A koga? − zapanji se Mariko.

− Novoga varvarina.

− Oh! A otac Cukku-san? Zar je bolestan?

− Nije! − Kiri se poigravala lepezom. − Mislim da možemo samo nagađati zašto gospodar Toranaga želi da ovde budeš ti, a ne sveštenik, kao prilikom prvog razgovora. Mariko-san, zašto mi moramo čuvati sav novac, plaćati sve račune, nadzirati svu poslugu, kupovati svu hranu i kućne potrepštine − a najčešće i odeću našim gospodarima − a oni nam ništa ne govore. Ili možda? …

− Možda zato imamo intuiciju.

− Verovatno. − Kirin pogled bio je otvoren i ljubazan. − No, ja mislim da je ovo vrlo poverljiva stvar. Zato se svojim hrišćanskim Bogom moraš zakleti da o ovom sastanku ništa nećeš pričati. Nikome!

Dan kao da je izgubio svoju toplinu.

− Naravno − neprijatno će Mariko. Jasno je razumela da Kiri pod tim misli da ništa ne sme reći ni mužu ni njegovom ocu, a ni svom ispovedniku. Budući da joj je muž naredio da ovde dođe, očito na zahtev gospodara Toranage, njena dužnost prema gospodaru Toranagi bila je jača od dužnosti prema mužu, pa je od njega mogla mirne duše prikriti obaveštenja. Ali svešteniku? Može li mu sve prećutati? A zašto je tumač ona, a ne otac Cukku-san? Znala je da je i sada, protiv svoje volje, upletena u političku spletku koje su joj celi život pretvorile u pakao, i ponovo požele da njena porodica nije bila drevna i da se ne zove Fuđimoto, da se nije rodila s darom jezika koji joj je omogućio da nauči gotovo nerazumljivi portugalski i latinski kao i da se uopšte nije rodila. No tada, pomisli ona, ne bih nikada videla svoga sina, niti bih naučila o malom Isusu i njegovoj istini, ni o životu večnom.

To je tvoja *karma*, Mariko, žalosno je pomislila, to je samo *karma*.

− U redu, Kiri-san. − Tad je puna zle slutnje dodala: − Kunem se gospodinom Bogom da neću razglasiti ništa što danas ovde bude rečeno. Niti bilo kad dok budem prevodila svom feudalnom gospodaru!

− Takođe očekujem da ćeš morati isključiti deo svojih osećanja da tačno prevedeš ono što on kaže. Taj novi varvarin je neobičan i govori čudne stvari. Sigurno je moj gospodar od svih baš tebe izabrao iz posebnih razloga.

− Ja sam podanica gospodara Toranage i neka sa mnom radi šta god želi. Nikad se ne mora plašiti za moju odanost.

− To nikad nije bilo sporno, gospo. Nisam mislila ništa zlo. Pade prolećna kišica pa orosi latice, mahovinu i lišće, pa prestane ostavivši iza sebe još veću lepotu.

− Molila bih od tebe jednu uslugu, Mariko-san. Molim te, bi li raspelo stavila pod kimono?

Mariko gurne prste prema raspelu kao da ga želi odbraniti.

− Zašto? Gospodar Toranaga nikad nije prigovarao mom obraćenju, a ni gospodar Hiro-macu, glavar mog plemena! Moj muž je… moj muž mi dopušta da ga držim i nosim.

− Da. Ali raspela su razljutila tog varvarina, a moj gospodar Toranaga ne želi da se on naljuti, on želi da ga smiri.

* * *

Blektorn još nikad nije video tako sićušno stvorenje.

− *Konniči va* − reče on.

− *Konniči, Toranaga-sama.*

Naklonio se kao dvoranin i klimnuo glavom dečaku koji je razrogačenih očiju klečao pored Toranage, i debeloj ženi koja je bila iza njega. Svi su se nalazili na verandi oko kolibice. U kolibici je bila jedna jedina prostorija sa rustičnim zidovima, grubo obrađenim gredama i slamnatim krovom, a pozadi prostor za kuhinju. Uzdizala se na drvenim stubovima otprilike tridesetak santimetara iznad tepiha od najčišćeg belog peska. Bila je to ceremonijalna čajdžinica za obred *ča-no-ju*, skupo građena od birane građe isključivo u tu svrhu, iako su ih katkada, budući da su te kućice bile izdvojene u šumarcima, upotrebljavali za sastanke i poverljive razgovore.

Blektorn pritegne kimono i sede na jastuk u pesku ispred njih.

− *Gomen nasaj, Toranaga-sama, nihon go ga hanase-masen. Cujaku go imasu ka?*

− Ja sam vaš tumač, senjor − odjednom izusti Mariko na portugalskom koji je zvučao gotovo besprekorno. − A vi govorite i japanski?

− Ne, senjorita, tek nekoliko reči i rečenica − zaprepašćeno odgovori Blektorn. Očekivao je da će prevoditi otac Alvito i da će Toranagu pratiti samuraji, a možda i Jabu. No, u blizini nije bilo samuraja, iako su mnogi kružili po vrtu.

− Moj gospodar Toranaga pita gde… No, najpre bih vas možda trebala zapitati da li bi vam draže bilo da govorimo latinski?

− Kako god vi želite, senjorita. − Kao svaki obrazovani čovek Blektorn je znao čitati, pisati i govoriti latinski koji je tada bio jedini jezik obrazovanih ljudi u celom civilizovanom svetu.

Ko je ova žena? Gde je tako dobro naučila portugalski? A latinski? A gde drugo nego kod jezuita, pomisli. U nekoj njihovoj školi. O, pametni su oni! Prva stvar koju učine jesu škole.

Pre samo sedamdeset godina Ignasijo de Lojola osnovao je Družbu Isusovu, no već sada su njihove škole, najbolje u hrišćanskom svetu, bile svuda proširene, a njihov uticaj kraljeve bi postavljao ili ih rušio. Papa ih je slušao. Zaustavili su bujicu reformi i sad su ponovo zauzimali velika područja za svoju crkvu.

− Onda ćemo govoriti portugalski − reče ona. − Moj gospodar pita gde ste naučili svojih ’nekoliko reči i rečenica’?

− U zatvoru je bio sveštenik, senjorita, franjevac. On me naučio reči: hrana, prijatelj, kupanje, ići, doći, istina, lažno, ovde, onde, ja, ti, molim, hvala, želim, neću, zatvorenik, da, ne! I tako dalje. Na nesreću, to je samo početak. Da li bi, molim vas, rekli gospodaru Toranagi da sam sad spremniji da odgovaram na njegova pitanja, da mu pomažem i da sam jako zadovoljan što više nisam u zatvoru, na čemu zahvaljujem njemu.

Blektorn je gledao kad se ona okrenula i govorila Toranagi. Znao je da će morati govoriti jednostavno, po mogućnosti u kratkim rečenicama, i da će morati paziti jer, za razliku od sveštenika koji je prevodio istovremeno, ova bi žena čekala da on završi, a onda iznela svoj sažetak ili verziju onog što je rekao, uobičajen problem kod svih tumača osim kod najvrsnijih, iako su i oni, na primer, jezuiti, puštali da njihova ličnost deluje na ono što se govori, namerno ili nenamerno. Kupanje, masaža, hrana i dva sata spavanja neizmerno su ga osvežili. Službenice u kupatilu, odreda žene, lepe i snažne, istrljale su ga, oprale mu kosu, splele mu lep rep, a brica mu je potkresao bradu. Dali su mu čisti povez preko slabina, kimono i pojas, a za noge tabi i sandale s kaiščićima. Futoni na kojima je spavao bili su čisti kao i prostorija. Sve to delovalo je kao san, a probudivši se iz sna bez snova, odjednom se zapitao šta je san: ovo ili zatvor.

Nestrpljivo je čekao, u nadi da će ga opet privesti Toranagi, smišljao je šta da kaže i šta da otkrije, kako da nadmudri i nadjača oca Alvita. I Toranagu. Naime, on je nesumnjivo znao, na osnovu onog što mu je fra Domingo pričao o Portugalcima i japanskoj politici i trgovini, da bi sad mogao pomoći Toranagi koji bi mu zauzvrat lako mogao dati bogatstva zbog kojih je plovio.

A, sada kad nije bilo sveštenika s kojim će se boriti, osećao se još samopouzdanije. Potrebno mi je samo malo sreće i strpljenja!

Toranaga je pažljivo slušao prevodioca nalik na lutku.

Blektorn pomisli: jednom rukom mogao bih je podići, a kad bih joj stavio ruke oko pojasa, prsti bi mi se dodirnuli. Koliko joj je godina? Najbolje godine! Udata? Ne nosi venčani prsten. Ah, to je zanimljivo. Ne nosi nikakav nakit osim srebrnih ukosnica u kosi. A ni ona druga, debela žena.

Ispitivao je svoje sećanje. Ni one dve žene u selu nisu nosile nakit, nije ga video ni na kome u Murinoj kući. Zašto?

A ko je ova debeljuca? Toranagina žena? Dečakova dadilja? Je li dečak Toranagin sin? Ili možda unuk? Fra Domingo je kazao da Japanci imaju samo jednu ženu istovremeno, ali naložnica − zakonitih ljubavnica − drže koliko žele.

Je li prevoditeljka Toranagina naložnica?

Kakva bi takva žena bila u postelji? Bojao bih se da je ne slomim. Ne, ne bi se raspukla. U Engleskoj ima isto ovako malenih žena. Ali nisu kao ona.

Dečak je bio malen, uspravan, razrogačenih očiju, a bujna crna kosa beše mu vezana u kratak rep. Teme mu nije bilo obrijano. Izgledao je silno radoznao. Blektorn mu i ne misleći namigne. Dečak skokne, a onda se nasmeje i prekine Mariko. Upre prstom i nešto reče, a svi su ga strpljivo slušali, niko da ga ućutka. Kad je dečak završio, Toranaga se kratko obrati Blektornu.

− Gospodar Toranaga pita zašto ste to učinili, senjor?

− Oh, tek tako da zabavim dečaka. Dete kao svako dete, a u mojoj zemlji deca se obično tome smeju. Moj sin je otprilike njegov vršnjak. Ima sedam godina.

− Naslednik ima sedam godina − reče Mariko nakon predaha, a tad prevede ono što joj je kazao.

− Naslednik? Znači da je dečak jedinac gospodara Toranage? − upita Blektorn.

− Gospodar Toranaga uputio me da vam kažem da li bi se ograničili na to da samo odgovarate na pitanja. Zasad! − Onda nastavi: − Budete li strpljivi, pilote-kapetane B’ekton, sigurna sam da ćete kasnije dobiti priliku da pitate

sve što budete hteli.

− Jako dobro.

− Budući da je vaše ime jako teško za izgovor, senjor, jer mi nemamo zvuk da ga izgovorimo… smem li vas, u ime gospodara Toranage, nazivati vašim japanskim imenom Anđin-san?

− Naravno. − Blektorn ju je hteo zapitati kako se zove, ali se setio onoga što je rekla i utuvi sebi u glavu da mora biti strpljiv.

− Hvala. Gospodar pita imate li još dece.

− Ćerku. Rodila se baš uoči mog odlaska iz Engleske. Znači da sad ima oko dve godine.

− Imate li jednu ili mnogo žena?

− Jednu. Takav je naš običaj. Kao Portugalci i Španci! Nemamo naložnice − zakonite naložnice.

− Je li vam to prva žena?

− Da.

− Molim vas, koliko vam je godina?

− Trideset šest.

− Gde stanujete u Engleskoj?

− U predgrađu Čatama, male luke u blizini Londona.

− London je vaš glavni grad?

− Da.

− Pita koje jezike govorite.

− Engleski, portugalski, španski, holandski i, jasno, latinski.

− Šta je to ’holandski’?

− Jezik kojim se u Evropi govori u Holandiji. Vrlo sličan nemačkom.

− Holandski je paganski jezik? − Namrštila se. − I nemački?

− Te dve zemlje nisu katoličke! − oprezno će on.

− Oprostite, zar to nije isto kao pagani?

− Ne, senjorita. Hrišćanstvo se podelilo na dve različite i vrlo odvojene vere, katoličanstvo i protestantizam. Postoje dve verzije hrišćanstva. Ova sekta u Japanu je katolička. Trenutno su obe sekte jako neprijateljski raspoložene jedna prema drugoj. − Zapazio je njenu zaprepašćenost i osećao sve veću Toranaginu nestrpljivost što su ga isključili iz razgovora. Budi oprezan, upozori samoga sebe. Ona je sigurno katolkinja. Pređi na stvar! I budi jednostavan. − Možda gospodar Toranaga ne želi raspravljati o religiji,

senjorita, budući da smo to delimično prošli tokom našeg prvog susreta.

− Vi ste protestantski hrišćanin?

− Da.

− A katolički hrišćani su vaši neprijatelji?

− Većinom bi me smatrali jeretikom i neprijateljem, da. Oklevala je. Okrenula se prema Toranagi i nadugo pričala. Oko vrta beše mnogo stražara. Svi dosta daleko, sami Smeđi.

Tada Blektorn spazi deset Sivih koji su strpljivo čekali u hladovini i netremice motrili dečaka. Šta li ovo znači?, upita se on.

− Moj gospodar pita za vas i za vašu porodicu − poče Mariko. − Za vašu zemlju, njenu kraljicu i ranije vladare, za navike, običaje i za istoriju. Slično i za druge zemlje, a naročito za Portugal i Španiju. Sve o svetu u kojem živite. O vašim brodovima, oružju, hrani, trgovini. O vašim ratovima i bitkama i kako upravljate brodom, kako ste brod vodili i šta se dogodilo na putovanju. On bi hteo razumeti… Oprostite, zašto se smejete?

− Senjorita, samo zato što je to otprilike sve ono što ja znam.

− Moj gospodar baš to želi. Je li ’baš to’ ispravno rečeno?

− Da, senjorita. Smem li vam čestitati što tako tečno govorite portugalski?

Malo je zalepršala lepezom.

− Hvala, senjor. Da, moj gospodar želi doznati *istinu* o svemu, i činjenice, a i vaše mišljenje.

− Rado bih mu sve to rekao. To će malčice duže potrajati.

− Moj gospodar kaže da ima vremena. Blektorn pogleda Toranagu.

− *Vakarimasu.*

− Ako mi oprostite, senjor, gospodar mi je naredio da vam kažem da je vaš naglasak malko pogrešan. − Mariko ga nauči kako da tačno izgovori, a on ponovi i zahvali joj. − Ja sam senjora Mariko Buntaro, ne senjorita.

− Da, senjora. − Blektorn pogleda u Toranagu. − Odakle bi on hteo da počnem?

Zapitala ga je. Toranaginim krupnim licem preleti brz smešak.

− On kaže, od samoga početka.

Blektorn je znao da je ovo novo iskušenje. Od čega, među svim bezgraničnim mogućnostima, da započne? Kome da se obraća? Toranagi, dečaku ili ženi? Da su prisutni samo muškarci, jasno: Toranagi. Ali sad? Zašto su prisutne žene i dečak? Sigurno postoji razlog!

Odlučio se posvetiti dečaku i ženama.

− U davna vremena mojom je zemljom vladao veliki kralj koji je imao čarobni mač zvan Ekskalibur, a kraljica mu beše najlepša žena u zemlji. Glavni savetnik bio mu je čarobnjak Merlin, a kralj se zvao Artur − započe samopouzdano pričati priču koju mu je otac tako lepo pričao, u davnim izmaglicama detinjstva. − Grad kralja Artura zvao se Kamelot. Beše to sretno doba bez rata, doba bogatih žetvi i… − Odjednom shvati kako je golemu grešku učinio. Suština priče svodila se na Ginevru i Lanselota, kraljicu-preljubnicu i nevernog vazala, na Arturovog nezakonitog sina Mordreda koji izdajnički ide u rat protiv oca, na oca koji u boju ubija sina; a sin ga smrtno ranjava. O, Isuse Bože, kako sam mogao biti ovako glup? Pa zar Toranaga nije njima poput velikog kralja? Nisu li ovo njegove žene? Zar mu ovo nije sin?

− Je li vam zlo, senjor?

− Ne… Ne, oprostite… Samo što…

− Senjor, pričali ste o tom kralju i o bogatoj žetvi?

− Da. To… Kao u mnogim zemljama, naša je prošlost zastrta mitovima i legendama, većinom beznačajnim − nesigurno reče, nastojeći dobiti na vremenu.

Zapanjeno se u njega zapiljila. Toranagine oči su bile prodornije, a dečak zevne.

− Šta ono rekoste, senjor?

− Ja… pa… − Odjednom mu sine. − Možda bi bilo najbolje da nacrtam kartu sveta, senjora, kako je nama poznata − naglo će on. − Biste li hteli da je nacrtam?

Prevela je i vide kod Toranage tračak zanimanja, a kod dečaka i žena ništa.

Kako da njih zaokupi?

− Moj gospodar se slaže! Poslaću po papir…

− Hvala. No, zasad će ovo biti dovoljno. Kasnije, ako mi date pribor za pisanje, mogu nacrtati tačniju kartu.

Blektorn ustane s jastuka i klekne. Prstom počne u pesku crtati grubu kartu, naopačke, kako bi oni bolje videli.

− Zemlja je okrugla kao narandža, ali ova karta je kao kora, izreckana u jajolike delove, od severa na jug, pa izravnjana i malo istegnuta na vrhu i na dnu. Tačno pre dvadeset godina Holanđanin po imenu Mercator otkrio je način kako da se to tačno predstavi. To je prva tačna karta sveta! Naravno, po njoj možemo i ploviti. Ili po njegovom globusu! − Hrabro je zacrtao kontinente. − Ovo je sever, a ovo jug, istok i zapad. Ovde je Japan, a moja je zemlja na drugoj strani sveta, tu. Sve ovo je nepoznato i neistraženo… − Rukom je

odstranio sve u Severnoj Americi severno od crte od Meksika do Njufaundlenda, sve u Južnoj Americi osim Perua i uske priobalne trake oko tog kontinenta, pa sve severno i istočno od Norveške, sve istočno od Moskovske države, čitavu Aziju, unutrašnjost Afrike, sve južno od Jave i vrha Južne Amerike. − Obalne pojase poznajemo, ali ništa više. Unutrašnjost Afrike, Amerike i Azije gotovo su potpune tajne.

Umukne kako bi ga ona mogla dostići. Sad je prevodila s većom lakoćom i osećao je kako kod njih raste zanimanje. Dečak se meškoljio i malo bliže primakao.

− Naslednika zanima gde smo mi na toj karti.

− Ovde. Ovo je Kitaj, Kina, mislim. Ne znam koliko smo udaljeni od obale. Trebale su mi dve godine da doplovim odavde dovde.

Toranaga i debela žena istezali su vrat kako bi bolje videli.

− Naslednik pita zašto smo na vašoj mapi mi tako maleni!

− To je umanjeno merilo, senjora. Na ovom kontinentu, odavde od Njufaundlenda pa sve dovde do Meksika, ima gotovo tri hiljade milja. Odavde do Eda ima otprilike tri stotine milja.

Zavlada muk, a onda su uzajamno razgovarali.

− Gospodar Toranaga pita da mu na karti pokažete kako ste došli u Japan.

− Ovuda. Ovo je Magelanov prolaz, ili moreuz, na vršku Južne Amerike. Tako se zove prema portugalskom moreplovcu koji ga je otkrio pre osamdeset godina. Od tada Portugalci i Španci drže taj put u tajnosti, za svoju isključivu upotrebu. Mi smo prvi uljezi koji su plovili kroz taj prolaz. Imao sam njihov tajni *roteiros*, to je neka vrsta karte, pa i uz to sam morao čekati šest meseci da prođemo jer su vetrovi bili protiv nas.

Prevela je ono što je rekao. Toranaga s nevericom pogleda.

− Gospodar kaže da grešite. Svi varva… svi Portugalci dolaze s juga. To je njihov put, jedini put.

− Da. Istina je da Portugalci taj put više vole, mi ga zovemo Rt dobre nade, jer uz ove obale imaju desetak utvrđenja, u Africi, i u Indiji, i na Mirođijskim ostrvima, da uzmu zalihe hrane i vode i da zimuju. A njihovi bojni brodovi galioni patroliraju i čuvaju isključivo za sebe morske puteva. Međutim, Španci Magelanovim prolazom dolaze u svoje američke kolonije na obali Tihog okeana i do Filipina. Ili pak idu ovuda, tankom Panamskom prevlakom pa putuju kopnom kako bi izbegli višemesečnu plovidbu. Nama je bilo sigurnije da plovimo Magelanovim moreuzom. Inače bi morali juriti kroz paljbu svih onih neprijateljskih portugalskih utvrđenja. Molim vas, recite gospodaru

Toranagi da sad znam položaj mnogih tih tvrđava. Uzgred budi rečeno, mnogi drže japanske vojnike − naglasio je. − Fratar koji mi je u zatvoru to ispričao, bio je Španac, neprijatelj Portugalaca i svih jezuita.

Na njenom licu Blektorn zapazi iznenadni trzaj, a kad je prevela, i na Toranaginom licu. Daj joj vremena i govori jednostavno, opomenuo je samog sebe.

− Japanski vojnici? Mislite li samuraje?

− Mislim da bih ih tačnije opisao kao *ronine*.

− Rekoste ’tajnovita’ karta? Gospodar pita kako ste je dobili.

− Izvesni Holanđanin Peter Sviderhof bio je sekretar primata od Goe. To je naslov tamošnjeg vrhovnog katoličkog sveštenika, a Goa je glavni grad Portugalske Indije. Naravno, znate da Portugalci nastoje silom osvojiti taj kontinent. Kao sekretaru tog nadbiskupa, koji je u to doba bio ujedno i portugalski potkralj, kroz ruke su mu prolazile svakojake isprave. Nakon niza godina dobio je njihove *roteirose*, te karte, pa ih precrtao. One odaju tajnu Magelanovog prolaza i kako da se oplovi Rt dobre nade, pa sve plićake i grebene od Goe do Japana preko Makaa. Moj *roteiros* je opisivao Magelanov tesnac. Bio je uz isprave koje sam izgubio na brodu. Presudne su za mene, a gospodaru Toranagi mogle bi biti neizrecivo vredne.

− Gospodar veli da je naredio da ih potraže. Nastavite, molim!

− Kad se Sviderhof vratio u Holandiju, prodao je *roteirose* ’Istočnoindijskoj trgovačkoj kompaniji’ koja je dobila monopol istraživanja na Dalekom istoku.

Hladno ga je gledala.

Taj čovek je bio plaćeni špijun?

Da, platiše mu za te karte. To je kod njih običaj, tako nagrade čoveka. Ne titulom i zemljom, samo novcem. Holandija je republika. Naravno, senjora, moja zemlja i naša saveznica Holandija ratuju protiv Španije i Portugala već godinama. Verovatno razumete, senjora, u ratu je presudno utvrditi neprijateljeve tajne.

Mariko se okrenula i dugo i naširoko govorila.

Gospodar pita zašto je nadbiskup uzeo neprijatelja u službu.

− Peter Sviderhof je ispričao da je tog nadbiskupa jezuita, zanimala samo trgovina. Sviderhof je udvostručio njihove prihode pa je bio ’omiljen’. Bio je neizrecivo mudar trgovac − tu Holanđani obično nadmašuju Portugalce − pa mu nisu pažljivo pregledali isprave. I mnogi plavooki i plavokosi ljudi, Nemci i drugi Evropljani, su katolici. − Blektorn pričeka da to prevede, a tad pažljivo nadoveže: − Bio je glavni holandski uhoda za Aziju, plaćenik svoje zemlje, a

neke svoje ljude ukrcao je na portugalske brodove. Molim vas, kažite gospodaru Toranagi da Portugalska Indija ne može dugo opstati bez trgovine sa Japanom.

Dok je Mariko govorila, Toranaga je piljio u kartu. Nije trzao na ono što je kazala. Blektorn posumnja da li mu je sve prevela. Tad će:

− Moj gospodar želeo bi imati podrobnu kartu sveta na papiru. I to što pre, s oznakama svih portugalskih kolonija. I broj ronina u svakoj od njih. I moli vas da nastavite.

Blektorn je znao da je učinio divovski korak napred, ali dečak zevne, pa odluči promeniti kurs na putu za istu luku.

− Naš svet nije uvek onakav kao što izgleda. Na primer, južno od ove crte koju mi zovemo ekvator, godišnja doba su obrnuta. Kad je kod nas leto, kod njih je zima. Kad je kod nas leto, oni se smrzavaju.

− A zašto?

− Ne znam, ali je istina. No, put u Japan vodi kroz jedan od ova dva južna moreuza. Mi Englezi nastojimo naći severni put! Ili severoistočno iznad Sibira ili severozapadno iznad Amerike. Na sever sam došao sve dovde. Cela zemlja je pod večnim snegom i ledom, a pretežno cele godine tako je hladno da se začas zalede prsti kad nemamo krznene rukavice šakače. Tamošnji stanovnici zovu se Laponci. Odeća im je od krzna. Muškarci love, a žene obavljaju sve druge poslove. Deo ženskog posla je da izrađuju svu odeću. Pritom uglavnom moraju prežvakavati krzna kako bi ih omekšali pre nego što će ih zašiti.

Mariko se glasno nasmeje. Blektorn joj se nasmeši. Sad se osećao samopouzdanije.

− Istina je, senjora! *Honto.*

− *Soreva honto desu ka?* − nestrpljivo će Toranaga. (Šta je istina?)

U smehu mu je prevela. I oni se nasmeju.

− Među njima sam živeo gotovo godinu dana. Uhvatio nas je led pa smo morali čekati da se otopi. Hrane se ribom, tuljanima, ponekad polarnim medvedima i kitovima. Jedu ih sirove. Najveća im je poslastica sirovo kitovo salo!

− Oh, nije valjda, Anđin-sane?

− Istina je. Žive u okruglim kućicama od leda i nikad se ne kupaju.

− Zar nikad? − provali iz nje.

Odmahnuo je glavom, odlučivši da joj ne kaže da je i u Engleskoj kupanje retko, još ređe nego u Portugalu i u Španiji koje su tople zemlje. Prevela je. Toranaga je s nevericom klimao glavom.

− Gospodar kaže da je to preterano. Niko ne može živeti bez kupanja. Pa i necivilizovani narodi.

− Istina je, *honto* − mirno će on i podigne ruku. − Kunem se Isusom Nazarećaninom i svojom dušom, kunem se da je to istina.

Ćutke ga je posmatrala.

− Sve?

− Da. Gospodar Toranaga tražio je istinu. Zašto da lažem? Moj život je u njegovim rukama. Lako je dokazati istinu. Ne, pravo da vam kažem, bilo bi jako teško dokazati ono što sam rekao. Morali biste tamo poći pa se sami uveriti. Svakako da me Portugalci i Španci, koji su moji neprijatelji, neće podržati. Ali gospodar Toranaga tražio je istinu. Može u mene imati poverenja da sam mu rekao istinu.

Mariko na tren razmisli a tad sve savesno prevede.

Naposletku reče:

− Gospodar Toranaga kaže kako je neverovatno da bilo koje ljudsko biće može živeti bez kupanja.

− Da, ali te zemlje su hladne. Imaju drukčije običaje nego vi i ja. U mojoj zemlji, na primer, svi veruju da je kupanje opasno za zdravlje. Moja baka Jakoba je govorila: ’Kupanje kad se rodiš i drugo kupanje kad umreš, otpratiće te kroz ’Biserna vrata’!’

− Vrlo je teško u to poverovati.

− U neke naše običaje jako je teško poverovati. No, istina je da sam se, kratko vreme koje sam u vašoj zemlji, više puta okupao nego svih onih godina pre toga. I sam priznajem da se osećam bolje! − Iscerio se. − Više ne verujem da su kupke opasne. Dakle, na dobitku sam što sam došao ovamo, zar ne?

Mariko nakon pauze reče: Da. I prevede.

− Neobičan je − reče Kiri. − Neobičan, *neh?*

− Šta ti misliš o njemu, Mariko-san? − zapita Toranaga.

− Uverena sam da govori istinu. Ili misli da govori! Čini se da bi on možda mogao biti od velike vrednosti za vas, gospodaru. Mi tako malo znamo o drugom svetu. Zar vam je to vredno? Ne znam. On gotovo kao da je sišao sa zvezda, ili isplivao sa dna mora. Ako je neprijatelj Portugalaca i Španaca, onda bi njegova obaveštenja, ako im možemo verovati, možda bila vrlo važna za vaše interese, *neh?*

Slažem se − reče Kiri.

− Šta vi mislite, Jaemon-sama?

Ja, striko? O, pa mislim da je ružan, ne sviđa mi se njegova zlatna kosa, ni mačije oči i nimalo mi ne izgleda kao čovek − reče dečak bez daha. − Sretan sam što se nisam rodio kao on, varvarin, nego sam rođen kao samuraj, kao moj otac. Hoćemo li opet na časove plivanja, molim vas?

− Sutra, Jaemone − reče Toranaga a bilo mu je žao što ne može lično da razgovara sa pilotom.

Dok su oni uzajamno razgovarali, Blektorn proceni da je došlo vreme. Tad se Mariko ponovo okrene prema njemu.

− Gospodar pita zbog čega ste bili na severu?

− Bio sam brodski pilot. Pokušavali smo naći severoistočni prolaz, senjora. Znam, mnoge stvari koje vam kažem zvučaće smešno! − počne. − Na primer, pre sedamdeset godina su kraljevi Španije i Portugala potpisali svečani dogovor da među sobom podele Novi svet, neotkriveni svet. Budući da vaša zemlja spada u portugalsku polovinu, vi službeno pripadate Portugalu. Gospodar Toranaga, vi, svi, ovaj zamak i sve što je u njemu, dati su Portugalu.

− O, ma ne, Anđin-sane. Oprostite, ali to je besmislica!

− Slažem se s tim da je njihova bahatost neverovatna, ali je istina! − Odmah je počela prevoditi, a Toranaga se prezirno nasmeje.

− Gospodar Toranaga kaže da bi on isto tako mogao da podeli nebesa sa kineskim carem, *neh?*

− Molim vas, recite gospodaru Toranagi da mi je žao, ali to nije ista stvar − reče Blektorn svestan da se nalazi na opasnom tlu. − To je zapisano u zakonitim ispravama koje svakom kralju daje pravo da potražuje svaku nekatoličku zemlju koju otkriju njegovi podanici, da slomi i iskoreni tamošnju vlast pa da zavedu katoličku upravu! − Prstom povuče potez od severa na jug kojim je presecao Brazil.− Od ove crte istočno je portugalsko, a zapadno sve pripada Španiji. Pedro Kabral otkrio je Brazil 1500. godine pa sad Brazil pripada Portugalu. Iskorenili su domorodačku kulturu i zakonite vladare. Portugal se obogatio od zlata i srebra iskopanih u rudnicima i opljačkanih iz domorodačkih hramova. Sad sav ostatak dosad otkrivenih Amerika pripada Španiji! Meksiko, Peru, gotovo celi ovaj južni kontinent. Sravnili su sa zemljom narode Inka, zatrli im kulturu, a na stotine hiljada domorodaca pretvoriše u roblje. Konkvistadori imaju moderne puške, a domoroci ih nemaju. Sa konkvistadorima dolaze sveštenici. Preobrate nekoliko kneževa i koriste se neprijateljstvima i trzavicama. Onda kneza nahuškaju protiv kneza i postepeno progutaju čitavo kraljevstvo. Sad je Španija najbogatija zemlja u našem svetu. Od zlata i srebra Inka i Meksika koje su opljačkali i poslali u Španiju.

Sad je Mariko bila dostojanstvena. Brzo je shvatila značenje Blektornove pouke. A i Toranaga.

− Gospodar kaže da je ovo bezvredan razgovor. Kako oni sebi mogu svojatati takva prava?

− Ne oni sami! − ozbiljno će Blektorn. − Ta prava dao im je papa, Hristov namesnik na zemlji. Zauzvrat što šire reč Božju.

− Ja u to ne verujem − uzviknula je.

− Molim vas, prevedite šta rekoh, senjora. To je *honto*. Posluša ga i govorila je dugo, očigledno uznemirena. Tad će:

− Moj gospodar… moj gospodar kaže da vi… da ga samo pokušavate zatrovati protiv svojih neprijatelja. Šta je istina? Tako vam života, senjor.

− Papa Aleksandar VI 1493. godine je povukao prvu demarkacionu liniju − počne Blektorn, blagosiljajući Albana Karadoka koji mu je u mladosti utuvio u glavu toliko činjenica, i hvaleći fra Dominga što ga je uputio u japanski ponos i što mu je dao ključ za japanski način mišljenja. − Papa Julije II je 1506. godine potvrdio promene iz ugovora u Tordesilasu koji su 1494. potpisali Španija i Portugal i time je linija bila malo pomerena. Godine 1529. papa Kliment VII potvrdio je dogovor u Saragosi, pre svega sedamdeset godina, kojim je ovde povučena druga crta! − Prstom zacrta uzdužni potez u pesku kojim zaseče vrh južnog Japana. − Ovo Portugalu daje isključivo pravo na vašu zemlju, na sve ove zemlje, od Japana i Kine do Afrike, u smislu koji sam izložio. Da ih isključivo istražuje − *svim sredstvima* − zauzvrat za širenje katolicizma.

Ponovo je pričekao, a Mariko je oklevala sva zbunjena, a on je osećao kako se Toranaga sve više ljuti što mora čekati da mu ona prevede. Mariko prisili usne da govore i ponovi šta je on rekao. Tad je ponovo slušala Blektorna i gadilo joj se ono što je čula. Je li to zaista moguće?, zapitala se. Kako njegova svetost može uraditi takve stvari? I dati Portugalcima našu zemlju? To je sigurno laž. Ali pilot se zakleo gospodinom Isusom.

− Gospodaru, pilot kaže − započela je − u… u doba kad je njegova svetost papa donosio takve odluke, ceo njihov svet, pa i zemlja Anđin-sana, bio je katolički. Još nije došlo do raskola. Zato, zato te papske odluke, naravno, obavezuju sve… sve nacije. Pa i uz sve to, on tvrdi: iako Portugalci imaju isključivo pravo da iskorišćavaju Japan, Španija i Portugal neprekidno se prepiru oko vlasništva, zbog naše bogate trgovine sa Kinom.

− Šta ti misliš, Kiri-san? − zapita Toranaga, zabezeknut kao i svi. Samo se dečak nezainteresovano igrao lepezom.

− On misli da govori istinu − reče Kiri. − Da, mislim da je tako. Ali, kako

da se to dokaže? Ili deo toga?

− Kako bi ti to dokazala, Mariko-san? − upita Toranaga, jako zabrinut Marikinim držanjem posle onog što je rečeno, ali bio je jako zadovoljan što je pristao da nju uzme za prevodioca.

− Ja bih pitala oca Cukku-sana − rekla je. − A i poslala bih nekoga, kakvog poverljivog vazala, u svet pa neka vidi. Možda da ode s Anđin-sanom.

Ako sveštenik te tvrdnje ne podrži, to ne mora značiti da ovaj Anđin-san laže, *neh?* − javi se Kiri. Kiri je bila presretna što je predložila uzmu Mariko za tumača kad je Toranaga tražio zamenu za Cukku-sana. Znala je da je Mariko pouzdana, a kad se zakune svojim stranim Bogom, ćutaće i na stroga pitanja bilo kog hrišćanskog sveštenika. Što ti vragovi znaju manje, to bolje, pomisli Kiri. A kakvu riznicu znanja poseduje ovaj varvarin!

Kiri vide kako dečak opet zeva i to je razveseli. Što dete manje razume, to bolje, reče sama sebi. Tad će glasno:

− Zašto ne bismo pozvali vođu hrišćanskih sveštenika pa ga pitali o tim činjenicama? Da vidimo šta će reći! Njihova lica uglavnom su otvorena i nemaju gotovo nikakvu prefinjenost.

Toranaga klimne glavom, a oči su mu počivale na Mariko.

− Na osnovu poznavanja južnih varvara, Mariko-san, bi li rekla da oni slušaju papina naređenja?

− Nema sumnje.

− Njegova naređenja smatraju poput glasa hrišćanskog Boga koji govori?

− Da.

− Bi li svi katolici poslušali njegov zahteve?

− Da.

− I naši ovdašnji hrišćani?

− Mislim da bi.

− Pa i ti?

− Da, gospodaru. Kad bi to bio zahtev njegove svetosti upućen baš meni. Da, za spas duše moje. − Pogled joj beše čvrst. − No, dotle neću slušati nikoga osim svog feudalnog gospodara, glavara moje porodice ili muža svog. Ja sam Japanka, istina, hrišćanka, ali u prvom redu sam samuraj.

− Mislim da bi onda bilo dobro da se njegova svetost kloni naših obala. − Toranaga na tren razmisli. Tad odluči šta će sa varvarinom Anđin-sanom. − Reci mu…

Prekine. Svi okrenu oči na stazu i na postariju ženu koja je prilazila, u

haljini budističke kaluđerice, sa kapuljačom. S njom su išli četiri Siva. Sivi zastanu, a ona sama krene napred.

17

Svi se duboko poklone. Toranaga opazi da se varvarin povodi za njim i da nije ustao ni zabuljio se što bi učinili svi varvari osim Cukku-sana, ravnajući se prema svom običaju. Pilot brzo uči, pomislio je, još ošamućen onim što je čuo. U glavi mu se rojilo deset hiljada pitanja, ali ih je, zahvaljujući oštroj disciplini, privremeno odstranio pa se posvetio trenutnoj opasnosti.

Kiri skoči, dade starici svoj jastuk i pomogne joj da sedne. Tad klekne iza nje, nepokretna i pažljiva.

− Hvala, Kiricubo-san − reče žena uzvraćajući joj naklon. Zvala se Jodoko, bila je Taikova udovica, a nakon njegove smrti budistička kaluđerica. − Žao mi je što dolazim bez poziva i što vas prekidam, gospodaru Toranaga.

− Uvek ste dobrodošli, Jodoko-sama.

− Hvala, da, hvala! − Baci pogled na Blektorna i zažmiri ne bi li bolje videla. − No, mislim da sam vas baš prekinula. Ne vidim ko je ovo… Je li varvarin? Oči su mi sve slabije. Ovo nije Cukku-san, je li?

− Ne, ovo je novi varvarin − reče Toranaga.

− Oh, tako! − Jodoko pažljivije pogleda. − Molim vas, recite mu da ne vidim dobro pa sam zato ovako neuljudna.

Mariko mu prevede.

− On kaže da u njegovoj zemlji ima mnogo kratkovidih ljudi, Jodoko-sama, ali nose naočare. Pitao je imamo li ih i mi. Rekoh mu da neki naši imaju, od južnih varvara. Da ste ih i vi nekad nosili, a sad više ne nosite.

− Da, draža mi je magla koja me okružuje. Da, mnogo toga što ovih dana vidim, nimalo mi se ne sviđa. − Jodoko se okrene i pogleda dečaka, praveći se kao da ga je tek sad ugledala. − Oh, sinko! Znači, tu si. Tražila sam te. Kako je prijatno videti kvampakua! − Poklonila se s dubokom smernošću.

− Hvala, prva majko! − Jaemon se razvedri i uzvrati joj naklon. − O, da ste čuli varvarina! Nacrtao nam je kartu sveta i pričao smešne stvari o ljudima koji se uopšte ne kupaju! Nikad u životu! A žive u kućama od leda i nose krzna kao zli *kami*.

Stara gospa frkne nosom.

− Mislim da je bolje da oni što manje ovamo dolaze, sinko. Nikad neću moći da ih razumem, a svi tako grozno smrde. Nikako da shvatim kako ih je podnosio tvoj otac, gospodar Taiko. No, on je bio muškarac, a i ti si muškarac i

imate više strpljenja nego jadna žena. Imaš dobrog učitelja, Jaemon-sama. − Stare oči opet sevnu na Toranagu. − Gospodar Toranaga ima više strpljenja nego iko u carstvu.

− Strpljenje je važno za muškarca, a presudno za vođu − reče Toranaga.

− A dobro je svojstvo i žeđ za znanjem, je li, Jaemon-sama? A znanje dolazi iz stranih zemalja.

− Da, striko, o da! − klikne Jaemon. − Ima pravo, je li, prva majko?

− Da, da. Slažem se. No sretna sam što sam žensko pa ne moram o tome brinuti, *neh?* − Jodoko zagrli dečaka koji je seo uz nju. − Tako, sinko. Zašto sam ovde? Došla sam po kvampakua. Zašto? Zato što je kvampaku zakasnio na ručak i na časove iz pisanja.

− Mrzim časove pisanja. Idem na plivanje!

− U tvojim godinama i ja sam mrzeo pisanje − reče Toranaga uz namernu ozbiljnost. − No, kad mi je bilo dvadeset godina, morao sam prestati vojevati bitke da bi se vratio u školu. To mi je bilo još gore!

− Vratio si se u školu, striko, i nakon što si je zauvek ostavio? Oh, što je to grozno!

− Vođa mora lepo i dobro pisati, Jaemon-sama. Ne samo razgovetno, nego i lepo, a kvampaku bolje od bilo koga. Kako inače može pisati njegovoj carskoj visosti ili *daimjoima?* Vođa mora u svemu biti bolji od svojih vazala. U svakom pogledu! Vođa mora raditi mnoge teške stvari.

− Da, striko. Jako je teško biti kvampaku. − Jaemon se važno namršti.

− Mislim da ću sad ići na te časove, a ne kad mi bude dvadeset godina, jer onda ću imati važne državne poslove.

Svi su se njime jako ponosili.

− Vrlo si mudar, sinko moj − reče Jodoko.

− Da, prva majko. Mudar sam kao otac, tako kaže mama. Kad će mama doći kući?

Jodoko upre pogled u Toranagu.

− Uskoro.

− Nadam se, vrlo skoro − reče Toranaga. Znao je da je Išido poslao Jodoku da dovede dečaka. Toranaga je dečaka i stražare doveo ravno u vrt da još više razdraži svog neprijatelja. A i da dečaku pokaže čudnoga pilota, a da Išidu uskrati zadovoljstvo da on pribavi dečaku to iskustvo.

− Vrlo je teško snositi odgovornost za moga sina − rekla je Jodoko. − Bilo bi jako dobro da je gospa Očiba opet ovde u Osaki, pa bih se ja mogla vratiti u

hram, *neh?* Kako ona i kako gospa Genđiko?

− Obe su dobrog zdravlja − reče joj Toranaga, a u sebi je likovao. Pre devet godina, u neuobičajenom izlivu sklonosti, Taiko mu je potajno ponudio da se oženi gospom Genđiko, najmlađom sestrom gospe Očibe, njegove najmilije naložnice.

− Tada bismo zauvek povezali naše kuće, *neh?* − rekao mu je Taiko.

− Da, gospodaru. Poslušaću, iako ne zaslužujem tu čast − smerno je odgovorio Toranaga koji je priželjkivao vezu sa Taikom. Znao je da bi Taikova žena Jodoko bila za, ali ga je naložnica Očiba mrzela pa bi svoj uticaj na Taika upotrebila da spreči taj brak. A mudrije je bilo izbeći da mu Očibina sestra postane žena jer to bi njoj dalo veliku vlast nad njim, a ključevi njegove riznice ne bi tu bili najmanje važni. No, ako se Genđiko uda za njegovog sina Sudaru, onda bi Toranaga kao vrhovni porodični poglavar imao potpunu prevlast. Upotrebio je svu svoju veštinu da namesti brak Sudara i Genđiko, ali je uspeo i sad mu je Genđiko bila neprocenjiva odbrana protiv Očibe, jer je Očiba obožavala svoju sestru.

− Moja snaja još nema trudove, juče su ih očekivali, ali smatram da će gospa Očiba smesta otputovati jer opasnosti nema.

− Vreme je da vam Genđiko posle tri kćeri podari unuka, *neh*?’Moliću za njen porođaj.

− Hvala − reče Toranaga. Bila mu je mila kao i uvek, znao je da ona to misli ozbiljno, iako je njenoj kući predstavljao samo opasnost.

− Čujem da vaša gospa Sazuko očekuje dete?

− Da, jako sam sretan. − Toranaga se rastapao pri pomisli na svoju najnoviju naložnicu, na njenu mladost, nežnost i toplinu. Nadam se da ćemo dobiti sina, pomisli. Da, to bi bilo jako dobro. Sedamnaest godina su prikladne godine za prvo dete, ako je žena onako dobrog zdravlja kao Sazuko. − Da, jako sam sretan.

− Buda vas je blagoslovio! − Jodoko oseti kako je bocka zavist. Činilo joj se nepravednim da Toranaga ima pet živih sinova, četiri kćeri i već pet unučića, a uz to uskoro očekuje dete i Sazuko. On još ima mnogo godina snage pred sobom, a u kući mnogo naložnica, pa bi mogao stvoriti još mnogo sinova. A sve njezine nade bile su posvećene ovom sedmogodišnjem dečaku, njenom detetu koliko i Očibinom. Da, on je i moj sin koliko i njen. Koliko sam u početku mrzela Očibu!…

Vide kako svi pilje u nju i zaprepasti se.

− Da?

− Rekoh − namršti se Jaemon − hoćemo li poći na moje časove, prva majko? Rekoh to već dvaput.

− Oprosti, sinko, bila sam odsutna mislima. To se događa kad ostariš. Da, dođi sa mnom. − Kiri joj pomogne da ustane. Jaemon otrči napred. Sivi već skoče na noge, a jedan ga prihvati i s ljubavlju digne na rame. Četvorica samuraja koji su dopratili staricu čekali su odvojeno.

− Pođite malo sa mnom, gospodaru Toranaga, molim vas. Potrebna mi je jaka ruka na koju ću se nasloniti.

Toranaga iznenađujuće spretno skoči na noge. Uzela ga je pod ruku, ali nije upotrebila njegovu snagu.

− Da, potrebna mi je jaka ruka. I Jaemonu. A i kraljevstvu.

− Uvek sam spreman da vam služim − reče Toranaga. Kad su poodmakli od ostalih, spokojno je kazala:

− Postanite jedini regent. Preuzmite vlast i sami vladajte. Dok Jaemon ne postane punoletan.

− Taikovo zaveštanje to zabranjuje, i kad bih ja to želeo, što nije slučaj. Njegova ograničenja onemogućuju jednom regentu da prigrabi vlast. Ja ne težim za apsolutnom vlašću. Nikad nisam za tim težio!

− Tora-čane! − rekla je nadimak koji mu je tako davno dao Taiko. − Vi i ja nemamo mnogo tajni. Da želite, mogli biste to postići. Ja ću odgovarati za gospu Očibu. Preuzmite vlast dok ste živi, postanite šogun i…

− Gospo, to što kažete je izdaja. Ne težim za tim da po stanem šogun.

− Naravno, ali molim vas, poslednji put me poslušajte. Postanite šogun, Jaemona proglasite svojim *jedinim* naslednikom. Svojim jedinim naslednikom. Posle vas mogao bi on biti šogun. Zar on nije od roda Fuđimoto, preko gospe Očibe i njenog dede Gorode, a preko njega do davnih vremena? Fuđimoto!

Toranaga se zabuljio u nju.

− Mislite da bi *daimjoi* pristali na takav zahtev? Ili da bi njegova visost, Sin neba, odobrio takvo imenovanje?

− Ne, ne za samoga Jaemona, ali kada bi najpre vi postali šogun, pa ga zatim usvojili, mogli bi da ih nagovorite, sve njih. Mi ćemo vas podržati. Gospa Očiba i ja!

− Zar je ona na ovo pristala? − upita Toranaga.

− Ne, nismo o tome razgovarale. To je moja zamisao, ali ona će se s tim složiti. Ja jamčim za nju. Unapred.

− Ovo je nemoguć razgovor, gospo.

− Možete izigrati Išida i sve njih, kao uvek. Bojim se onoga što čujem, Toračane. Govorkaju da opet počinje rat, biranje strana i tamni vekovi. Kad rat počne, trajaće večno i progutaće Jaemona.

− Da, to i ja verujem. Da, ako počne, trajaće večno.

− Onda uzmite vlast! Učinite što želite, s kim god želite, kako god želite. Jaemon je vredan dečak. Znam da ga volite! Ima očev razum, a uz vaše vođstvo svi bismo bili na dobitku. Mora dobiti svoje nasledstvo!

− Ne suprotstavljam se njemu ni njegovom nasledstvu. Koliko to puta moram govoriti?

− Naslednika će uništiti osim ako ga toplo ne podržite.

− Podržavam ga! − reče Toranaga. − U svakom pogledu! U tom sam se složio s vašim pokojnim mužem Taikom.

Jodoko uzdahne i prikupi svoje haljine.

− Ledene su ove stare kosti. Toliko tajni i bitaka, izdaja, smrti i pobeda, Tora-čane! Ja sam obična žena i to jako usamljena. Sretna sam što sam se sada posvetila Budi i što su moje misli upućene Budi. I mom sledećem životu! No, u ovom životu moram zaštititi svoga sina, a vama reći ove stvari. Nadam se da ćete mi oprostiti drskost.

− Uvek tražim i cenim vaš savet.

− Hvala. − Malko uspravi leđa. − Slušajte, dok sam ja živa, neće ni naslednik ni gospa Očiba nikada istupiti protiv vas.

− Da.

− Hoćete li razmisliti o mom predlogu?

− Volja mog pokojnog gospodara mi to zabranjuje. Ne mogu poći protiv njegove volje ni svog svetog obećanja kao regent.

Ćutke su koračali. Tad Jodoko uzdahne.

− Zašto je ne uzmete za ženu?

Toranaga zastade kao ukopan.

− Očibu?

− Zašto ne? Ona je jako vredan politički izbor. Odličan izbor za vas. Lepa, mlada, snažna, plemenite krvi, pola Fuđimoto, a pola Minovara, sunce na njoj pleše, a odlikuje se velikom životnom radošću. Sad nemate službene žene. Zašto ne bi? Time bi bio rešen problem nasledstva, a kraljevstvo bismo spasli od rasula. Ona bi vam sigurno rodila još sinova. Jaemon bi nasledio vas, pa njegovi sinovi ili njeni drugi sinovi. Mogli biste postati šogun. Imali biste moć u kraljevstvu i moć oca pa biste na svoj način mogli odgajati Jaemona. Mogli

biste ga zakonski usvojiti, a on bi vam bio isto tako sin kao i svaki vaš sin. Zašto se ne biste oženili sa gospom Očibom?

Zato što je ona divlja mačka, varljiva tigrica s licem i telom boginje, a misli da je carica i tako se i vlada, u sebi će Toranaga. Njoj nikad ne bih verovao u krevetu. Dok spavam isto bi mi tako lako mogla probosti oči iglicom kao što bi me milovala. O ne, nju nikako! Pa i da se njom oženim samo na papiru, na to ona nikada ne bi pristala, o, ne! Nemoguće! Iz svih mogućih razloga, od kojih nije najmanje važno da me ona mrzela i spletkarila da me upropasti, mene i moju kuću, sve otkako je pre jedanaest godina prvi put rodila.

Još tad, još u sedamnaestoj godini, zarekla se da me uništi. Ah, spolja je tako nežna, kao prva letnja zrela breskva, i isto tako mirišljava. A unutra čelik za mačeve, sa isto tako tvrdim umom. Isprela je svoje čarolije pa je ubrzo Taiko poludeo za njom, a sve ostale isključio. Da, očarala je Taika od svoje petnaeste godine kad ju je prvi put propisno uzeo. Da, već u petnaestoj godini znala je Očiba šta hoće i kako da to uradi! Onda se dogodilo čudo i konačno je podarila Taiku sina, jedina ona od svih žena koje je on u životu imao. S koliko je gospa podelio jastuk? Barem stotinu! Taj pastuv istresao je više ’Soka radosti’ u više ’Nebeskih komorica’ nego deset običnih ljudi! Da. A te žene bile su raznih godina i svakojakih kasti, slučajne ili zakonske naložnice, od princeze Fuđimoto do kurtizana četvrtog razreda, no, nijedna nije zatrudnela, iako su mnoge žene koje je Taiko otpratio, ili dobio razvod od njih, ili poništio brak, kasnije rađale decu s drugim mužem. Nijedna, osim gospe Očibe.

Ona mu je u njegovoj pedeset i trećoj godini podarila prvog sina, jadno malo stvorenje, bolećivo, koje je tako brzo umrlo. Taiko je kidao odeću. Bio je gotovo lud od tuge i okrivljavao sebe, a ne nju. Onda je, četiri godine kasnije, ona čudotvorno opet rodila, čudotvorno opet sina, ovaj put čudesno zdravog, a njoj je tad bila dvadeset i jedna godina. Neuporediva Očiba, zvao ju je Taiko.

Je li Taiko otac Jaemonu ili ne? Eeeee, dao bih mnogo da saznam istinu. Hoćemo li ikad saznati istinu? Verovatno ne, ali šta bih sve dao da dobijem dokaz, u ovom ili u onom smislu!

Čudno da Taiko, koji je u svemu drugom bio tako mudar, nije bio mudar u pogledu Očibe, pa je suludo obožavao nju i Jaemona. Čudno da je od svih onih žena baš ona postala majka njegovog naslednika, ona kojoj su otac, očuh i mati umrli zbog Taika.

Je li bila toliko mudra pa jastuk podelila sa drugim čovekom, uzela njegovo seme, pa uništila tog čoveka kako bi sebe sačuvala? Ne jedanput nego dvaput?

Je li moguće da bi ona bila tako lukava? Oh, da!

Uzeti Očibu za ženu? Nikada.

− Počašćen sam vašim predlogom − reče Toranaga.

− Vi ste *muškarac,* Tora-sane. Lako bi vi s tom ženom. Vi ste jedini muškarac u carstvu koji bi to mogao, *neh?* Ona bi vam bila izvrsna partija! Gledajte kako se sada bori da štiti interese svoga sina, a ona je samo nemoćna žena. Bila bi vam vredna supruga.

− Mislim da ona nikad ne bi to razmatrala.

− A ako bi?

− Zanimalo bi me! U poverenju! Da, bila bi to neprocenjiva čast.

− Mnogi misle da samo vi stojite između Jaemona i nasleđa.

− Mnogi su ludi.

− Da, ali vi niste, Toranaga-sama. A ni gospa Očiba.

A niste ni vi, gospo, pomisli on.

18

Ubica je u najmračnije doba noći prešao preko zida u vrt. Beše gotovo nevidljiv, u tesno pripijenoj crnoj odeći i crnom tabiju. Glavu su mu prekrivale crna kapuljača i maska. Taj onizak čovek je nečujno trčao prema pročelju unutrašnje kule i stao pred visoke zidove. Pedesetak metara od njega dva Smeđa su čuvala glavni ulaz. Vešto je nabacio kuku obavijenu krpama, na koju je bio privezan tanak svileni konopac. Kuka zahvati kamenu izbočinu puškarnice. Uspentra se po konopcu, ušunja kroz otvor i iščeznu u unutrašnjost.

Hodnik je bio tih, osvetljen svećama. Ćutke potrči, otvori spoljna vrata pa izađe na krunište. Još jedan vešt hitac, kratko pentranje i nađe se u hodniku na spratu iznad. Straže na ćošku zidina nisu ga čule, iako su bile i te kako budne.

Stisnu se u kamenom udubljenju dok pored njega ćutke ne prođoše Smeđi, koji su patrolirali. Kad su prošli, prišunjao se. Zastane na uglu. Tiho pogleda oko sebe. Suprotna vrata je čuvao samuraj. U muku su plesale sveće. Stražar je sedeo prekrštenih nogu, zevnuo, naslonio se na zid i protegnuo. Na tren sklopi oči. Ubica smesta pojuri napred. Nečujno. Od svilenog konopca koji je držao u rukama, smota omču, baci je stražaru oko vrata i čvrsto stegne. Stražar pokuša prstima otkačiti omču, ali već je umirao. Kratak ubod nožem među rebra, vešto kao hirurg, i stražar ostade nepokretan.

Čovek polako otvori vrata. Prostorija za prijeme bila je prazna, a unutrašnja vrata niko nije čuvao. Uvuče unutra leš i opet zatvori vrata. Bez oklevanja pređe prostoriju i izabra leva unutrašnja vrata. Bila su drvena, masivna i ojačana čelikom. U desnici mu klizne savijeni nož. Tiho je pokucao.

− ’U doba cara Širakave’… − izrecitova prvi deo lozinke. Sa druge strane vrata zapeva čelik dok je mač izlazio iz korica. I odgovor:

−… ’živeo mudrac po imenu Enraku-đi…

−… ’koji je napisao trideset i prvu sutru’. Imam hitne poruke za gospodara Toranagu!

Vrata se širom otvore i ubica skoči. Zarije nož u grlo prvom samuraju ispod brade, isto tako brzo ga izvuče, pa na isti način probode i drugog stražara. Lagani trzaj i izvadi nož. Obojica samuraja poginuše stojećki. Uhvati jednog i pusti ga da polako ljosne. Drugi je pao, ali nečujno. Krv je tekla po podu, a leševi su im se trzali u samrtnom grču.

Ubica požuri unutrašnjim hodnikom. Bio je slabo osvetljen. Tad se otvore šođi-vrata. Zaledio se i osvrtao.

Kiri je buljila u njega, udaljena deset koraka. Na rukama je nosila poslužavnik.

Vide da dve šoljice na poslužavniku nisu upotrebljene i da hrana nije dirnuta. Iz čajnika se podizala para. Pored posude je palacala voštanica. Onda joj pade poslužavnik. Gurnula je rukama u obi i izvukla nož. Micala je ustima, ali bez glasa, a on je već jurio prema ćošku. Na suprotnom kraju otvore se jedna vrata i izviri zapanjeni, pospani samuraj.

Ubica nasrne na njega i naglo raspori desni šođi, što mu je bio cilj. Kiri je vrištala i digla uzbunu, a on je sigurno trčao kroz tamu, prešao predsoblje, prenuo iza sna žene i njihove služavke. Sve do najzabitijeg hodnika u najudaljenijem delu.

Bilo je mračno kao u rogu, ali on je bez greške pipkao kako bi u sve većem metežu našao ona prava vrata. Kliznuše vrata i skoči na osobu koja je ležala na futonu. No, ruku kojom je držao nož zahvati čelični stisak pa se uskoro tukao na podu. Vešto se izvio, istrgao se i opet zamahnuo. Ali promaši jer se sapleo u pokrivač. Zbaci ga i nasrne na čoveka, uperivši nož za smrtonosni udarac. No, čovek se izvi neočekivano spretno, a tvrdu nogu zabije mu u prepone. Sav je brideo od bola dok je njegova žrtva bežala na sigurno mesto.

Onda na vrata navale samuraji. Neki su nosili baklje. Naga, koji je na sebi imao samo pojas preko slabina, razbarušene kose skoči između njega i Blektorna, visoko podigavši mač.

− Predaj se!

Ubica se jedan korak izmakao. Klikne: *Namu Amida Bucu!* (U ime Bude Amide), uperi nož u sebe i obema ga rukama zarije pod bradu. Šikne krv i on klone na kolena. Naga zamahne. Mač mu je opisao kovitlav luk i glava se

otkotrlja. Naga ćutke digne glavu i strgne masku. Lice je bilo obično, a oči su još treptale.

Držao je glavu za čuperak na temenu. Bila je počešljana po samurajski.

− Da li ga iko poznaje?

Niko ne odgovori. Naga mu pljune u lice, gnevno dobaci glavu jednom od svojih ljudi, razdere crnu odeću, digne čovekovu desnu mišku i nađe ono što je tražio. U pazuhu je bio malen tetoviran znak, kineski ideogram za Amidu, posebnog Budu.

− Ko je zapovednik straže?

− Ja, gospodaru! − Čovek je bio bled od užasa. Naga skoči na njega, a ostali se razbeže. Oficir se nije trudio da izbegne oštri mač koji mu je odrubio glavu, deo ramena i mišku.

− Hajabusa-sane, naredi da svi samuraji iz ove straže siđu u dvorište − reče Naga jednom oficiru. − Udvostruči stražare za novu stražu. Iznesite leš. A vi ostali… − Umukne kad na vrata dođe Kiri koja je u ruci i dalje držala bodež. Pogledala je leš pa Blektorna.

− Anđin-san nije ranjen? − zapitala je.

Naga pogleda u čoveka koji je štrčao nad njim i teško disao. Nije video rane ni krv. Samo čoveka, trgnutog iz sna, koji je umalo bio ubijen. Imao je belo lice, ali nikakvih drugih znakova straha.

− Jesi li povređen, pilote?

− Ne razumem.

Naga mu priđe pa povuče kimono za spavanje da vidi da li je pilot ranjen.

− Ah, sad ja razumem. Ne. Ne ranjen! − začu glas i vide kako odmahuje glavom.

− Dobro − reče. − Čini se da nije povređen, Kiricubo-san. Video je da Anđin-san pokazuje leš i da nešto kaže.

− Ne razumem te − odgovori Naga. − Anđin-sane, ostani ovde. − A jednom svom čoveku reče: − Donesi mu hrane i pića ako želi!

− Ubica je imao tetoviran znak Amide, *neh?* − zapita Kiri.

− Da, gospo Kiricubo.

− Đavoli… đavoli!

− Da. − Naga joj se nakloni, a onda pogleda jednog od prestravljenih samuraja. − Dođi sa mnom. Donesi glavu! − Udalji se razmišljajući kako će ovo saopštiti ocu. O, Buda, hvala ti što čuvaš mog oca!

* * *

− Bio je to ronin − odsečno će Toranaga. − Nikad mu nećeš ući u trag, Hiro-macu-sane.

− Da. Ali kriv je Išido. Nije mu na čast što je ovo učinio, *neh?* Nimalo! Koristi se tim govnavim šugavim ubicama. Molim vas, zaklinjem vas, dopustite da sad sazovem vaše jedinice. Okončaću ovo jednom zauvek.

− Ne. − Toranaga pogleda Nagu. − Anđin-san sigurno nije ranjen?

− Nije, gospodaru.

− Hiro-macu-sane! Smenićeš sve ljude iz ove straže zato što su zakazali u svojoj dužnosti. Zabranjeno im je da počine *sepuku.* Naređujem im da žive sa svojom sramotom pred svim mojim ljudima, kao vojnici najniže vrste. Mrtve stražare neka za noge odvuku kroz dvorac i grad do stratišta. Tamo neka ih prožderu psi.

Pogleda sina Nagu. Nešto ranije iz manastira Đohđi u Nagoji stigla je hitna vest da Išido preti Nagi. Toranaga je smesta naredio da njegovog sina strogo zatvore i neka ga opkole stražari, a da isto tako čuvaju i druge članove njegove porodice u Osaki, Kiri i gospu Sazuko. Opat je u poruci naglasio da smatra mudrim da smesta oslobodi Išidovu majku i da je pošalje nazad u grad sa njenim sluškinjama: ’Ne usuđujem se ludo stavljati na kocku život jednoga od vaših uvaženih sinova. Što je još gore, starica je slabog zdravlja. Prehlađena je. Bolje je da umre kod kuće, a ne ovde!’

− Naga-sane, i ti si odgovoran što se ušunjao ubica − reče Toranaga hladnim i gorkim glasom. − Svaki samuraj je odgovoran, bio na straži ili ne, spavao ili bio budan. Oduzimam ti polovinu tvog godišnjeg prihoda.

Da, gospodaru − reče mladić iznenađen što mu je dopušteno da išta zadrži, uključivši tu i glavu. − Molim vas, i meni snizite čin − reče. − Ne mogu živeti od sramote. Za svoju grešku zaslužujem samo prezir, gospodaru.

− Da sam hteo da ti snizim čin, snizio bih ga. Naređujem da smesta odeš u Edo. Naveče odlaziš sa dvadeset ljudi i javi se bratu. Tamo moraš stići u najkraćem vremenu! Idi! − Naga se nakloni i udalji beo u licu. Hiro-macuu se obratio isto tako oštro. − Učetvorostruči straže. Precrtaj moj lov danas i sutra. Sutradan po sastanku regenata odlazim iz Osake. Obavićeš sve pripreme, a u međuvremenu ću ovde ostati. Nikog nepozvanog neću primiti. Nikoga. − Zamahne besno rukom u znak da ih otpušta. − Svi možete poći. Hiro-macu, ti ostani.

Soba se isprazni. Hiro-macu se veselio što će ga poniziti samo u četiri oka, jer je on, najviše od svih bio odgovoran, kao komandant telesne garde.

− Nemam opravdanja, gospodaru! Nikakvog. Toranaga se udubio u misli. Sad mu se više nije video gnev.

− Kad bi hteo uzeti u službu tajnog Amidu Tonga, kako bi ga našao? Kako bi mu pristupio?

− Ne znam, gospodaru.

− A ko bi to znao?

− Kasigi Jabu!

Toranaga proviri kroz puškarnicu. Niti zore mešale su se sa tamom na istoku.

− Dovedi ga sutra u zoru.

− Mislite da je on odgovoran?

Toranaga ne odgovori, nego se vrati svojim razmišljanjima. Nakon izvesnog vremena stari vojnik više nije mogao izdržati tajac.

− Molim vas, gospodaru, dopustite da vam odem iz vida. Tako sam postiđen zbog našeg neuspeha…

− Gotovo je nemoguće sprečiti takav napad − reče Toranaga.

− Da, ali morali smo ga napolju uhvatiti, a ne blizu vas.

− Slažem se, ali ne smatram te odgovornim.

− Ja se smatram odgovornim. Nešto moram reći, gospodaru, jer ja odgovaram za vašu sigurnost dok se ne vratite u Edo. Biće još pokušaja ubistva na vas, a sve naše uhode javljaju da se vojske pojačano kreću. Išido skuplja narod pod oružje.

− Da − nemarno će Toranaga. − Posle Jabua želim da primim Cukku-sana, a onda Mariko-san. Udvostručite straže oko Anđin-sana!

− Noćas su stigle poruke da sto hiljada ljudi pojačava utvrđenja gospodara Onošija na Kjušu − reče Hiro-macu, prepun straha za Toranaginu sigurnost.

− O tom ću ga pitati kad se nađemo! Hiro-macu plane.

− Uopšte vas ne razumem. Moram vam reći da glupo sve reskirate. Da, glupo! Nije me briga ako mi skinete glavu zato što vam ovo kažem, ali istina je. Ako Kijama i Onoši glasaju uz Išida, bićete optuženi! Vi ste mrtav čovek, sve ste reskirali time što ste ovamo došli, a izgubili ste! Bežite dok možete! Barem ćete izneti živu glavu!

− Nisam još u opasnosti.

− Zar vama ništa ne znači noćašnji napad? Da niste opet promenili sobu, sad biste bili mrtvi.

− Da, možda, ali verovatno ne bih − odvrati Toranaga. − Noćas su pred mojim vratima bile brojne straže, a i sinoć. A noćas si i ti bio na straži. Meni ne bi mogao prići ubica. Pa ni ovaj, koji je bio tako dobro pripremljen. Znao je

put, pa i lozinku. Kiri-san reče da je čula kako on izgovara lozinku. Zato mislim da je znao u kojoj sam sobi. Nisam ja bio njegov cilj, nego Anđin-san.

− Varvarin?

− Da.

Toranaga je očekivao da će varvarin biti u velikoj opasnosti, zbog važnih otkrića koja mu je saopštio. Očigledno je nekome bilo suviše opasno da Anđin-san ostane u životu, ali Toranaga nije očekivao da će napad na varvarina uslediti tako brzo, i to u delu zamka koji čuva njegova telesna garda. Ko me izdao? To nisu mogle biti Kiri ili Mariko. No, svaki zamak i vrt ima tajna mesta gde se može prisluškivati, pomislio je. Ja sam u središtu neprijateljskog gnezda, a onde gde ja imam jednog doušnika, Išido i ostali sigurno imaju dvadeset. Možda je to bio samo doušnik.

− Udvostruči straže oko Anđin-sana. On mi vredi deset hiljada ljudi.

Kad je jutros otišla gospa Jodoko, vratio se u vrtnu čajdžinicu i odmah zapazio da je Anđin-san jako iscrpljen, presjajne oči i teški umor. Zato je sakrio svoje uzbuđenje i gotovo ludačku želju da ga dalje i dublje ispituje pa ga je otpustio rekavši da će nastaviti. Anđin-sana je poverio Kiri, sa uputstvom da mu pošalje lekara, da mu povrati snagu, da mu daje varvarsku hranu ukoliko on zaželi, čak i da mu ustupi spavaću sobu u kojoj je Toranaga većinom spavao. ’Daj mu sve što smatraš potrebnim, Kiri-san!’ rekao joj je u četiri oka. ’Vrlo brzo potreban mi je sasvim čio, duhom i telom.’

Onda ga je Anđin-san zamolio da danas puste iz zatvora fra Dominga koji je star i bolestan. Odgovorio je da će o tome razmisliti i otpratio je varvarina uz zahvaljivanje, ne rekavši mu da je jednom samuraju već naredio da smesta ode u zatvor po tog sveštenika koji je možda isto tako vredan, i njemu i Išidu.

Već odavno je Toranaga znao za tog sveštenika, da je Španac i neprijateljski raspoložen prema Portugalcima. No, strpao ga je u zatvor Taiko pa je bio Taikov zatvorenik, a on, Toranaga, nije bio nadležan ni za koga u Osaki. Namerno je Poslao Anđin-sana u taj zatvor, ne samo da se pred Išidom pravi kako je stranac bezvredan, nego i u nadi da će vešti pilot uspeti izvući sveštenikovo znanje.

Odbijen je prvi nespretni pokušaj ubistva na Anđin-sana u ćeliji i oko njega je odjednom bio stavljen zaštitni zaklon. Toranaga je svog vazala, doušnika nosača, kagu Minikuia, nagradio time što ga je lepo izvukao i dao mu četiri kage i nasledno pravo da koristi deo puta Tokaido, veliki glavni put između Eda i Osake, između druge i treće stanice koje su se nalazile na njegovim posedima u blizini Eda, a već prvog dana potajno ga je otpratio iz Osake. Tokom sledećih dana njegove uhode su mu javile da su se Blektorn i sveštenik

sprijateljili, da sveštenik govori, a Anđin-san pita i sluša. Nije mu smetalo što verovatno i Išido ima uhode u ćeliji. Anđin-san je bio zaštićen i na sigurnom. Onda ga je Išido izvukao iz zatvora, neočekivano, ali verovatno ga je neko nagovorio.

Toranaga se sećao kako su se on i Hiro-macu zabavljali dok su spremali prvu ’zasedu’. Razbojnički ’ronini’ bili su pripadnici malih usamljenih grupa njegovih probranih samuraja koji su se tajno kretali po Osaki i okolini. Udesili su da u pravo vreme naiđe Jabu koji je i ne sluteći učestvovao u ’spašavanju’. Zajedno su se cerili znajući da su opet Jabua iskoristili kao lutku da Išido protrlja nos u svom govnu.

Sve je divno uspelo! Sve do ovoga danas.

Danas se samuraj kojeg je poslao po fra Dominga vratio bez njega. ’Sveštenik je mrtav!’ rekao je. ’Kad su ga prozvali, nije izašao, gospodaru Toranaga. Ušao sam da ga dovedem, ali već je bio mrtav. Zločinci oko njega rekoše da se samo srušio kad ga je prozvao tamničar. Kad sam ga okrenuo, bio je mrtav. Molim vas, oprostite, poslali ste me po njega, a ja nisam ispunio vašu naredbu. Nisam znao želite li njegovu glavu ili glavu sa telom, s obzirom na to da je varvarin, tako sam doneo telo sa glavom. Neki zločinci oko njega rekoše da su njegovi obraćenici. Hteli su da zadrže leš i pokušali su to na silu pa sam nekolicinu pobio, a leš doneo. Smrdljiv je i ušljiv, ali sad je u dvorištu, gospodaru.’

Zašto je sveštenik umro?, opet se zapita Toranaga. Tad vide da ga Hiro-macu upitno gleda.

− Da?

− Upitao sam ko bi hteo pilotovu smrt!

− Hrišćani!

* * *

Kasigi Jabu išao je hodnikom iza Hiro-macua. Divno se osećao u zoru. Povetarac je imao lagani miris soli što ga je sećalo na njegov rodni grad Mišimu. Veselio se što će konačno razgovarati sa Toranagom i što je čekanju kraj. Brižno se okupao i obukao, napisao poslednja pisma ženi i majci i zapečatio poslednju volju ukoliko bi se sastanak okrenuo protiv njega. Danas je stavio Murasamino sečivo u svoje korice, prekaljene u mnogo bitaka.

Skrenuše za ugao, a tad Hiro-macu neočekivano otvori čelična vrata pa ga kamenim stepenicama povede u unutrašnju središnju kulu ovog dela tvrđave. Bilo je mnogo stražara i Jabu nasluti opasnost.

Stepenice su bile kružne i završavale se na lako odbranjivom vrhu kule.

Stražari otvore vrata. Izađu na balkon. Je li Hiro-macu dobio naređenje da me baci ili će mi narediti da skočim?, pitao se bez straha.

Na njegovo iznenađenje tu je bio i Toranaga, i − za čudo! − ustao je da ga pozdravi dobrodušno i smerno, što Jabu nije mogao da očekuje. Na kraju krajeva beše Toranaga gospodar u osam pokrajina dok je on bio samo gospodar na Izuu. Brižno složeni jastuci, a iznad malog žeravnika visio je čajnik. Duboko mu se klanjala bogato odevena mlada žena četvrtastog lica i ne baš lepa. Zvala se Sazuko, a bila je sedma Toranagina zakonita naložnica, najmlađa, u poodmakloj trudnoći.

− Baš lepo što te vidim, Kasigi Jabu-sane. Žao mi je što si morao da čekaš da te primim.

Jabu je sad bio siguran da je Toranaga odlučio da mu na ovaj ili onaj način odrubi glavu, jer opšte je poznato da je neprijatelj najuljudniji onda dok smišlja, ili kad je već smislio našu propast. Isuče oba mača i brižno ih stavi na kamene podne ploče. Udalji se od njih i sedne na počasno mesto.

− Mislio sam da će biti zanimljivo posmatrati svitanje, Jabu-sane. Mislim da je ovde predivan pogled, još lepši nego iz naslednikovog tornja. *Neh?*

− Da, divno je − uzdržano će Jabu koji još nikad nije bio ovako visoko u dvorcu. Sad se uverio da je Toranaga primedbom o ’nasledniku’ hteo reći da zna za njegove tajne pregovore s Išidom. − Počašćen sam što mi je dopušteno da ga sa vama delim.

Pod njima se prostirao usnuli grad, luka i ostrva, na zapadu Avađi. Priobalna crta spuštala se prema istoku, a sve jače svetlo na istočnom nebu obrubljivalo je oblake grimiznim mrljama.

− Ovo je moja gospa Sazuko. Sazuko, ovo je moj saveznik, uvaženi gospodar Kasigi Jabu od Izua, *daimjo* koji nam je poklonio varvarina i brod pun blaga!

Naklonila se i čestitala mu. On se pokloni njoj, a ona mu uzvrati naklon. Ponudila je Jabua prvom šoljicom čaja, no on odbi tu čast, kako je tražio ritual, i zamoli je neka ponudi Toranagu, koji opet odbi i zamoli ga da prihvati šoljicu.

Na kraju je, prema obredu, on kao počasni gost dopustio da ga nagovore. Hiro-macu prihvati drugu šoljicu. Kvrgavim prstima sa tegobom je pridržavao porcelan, dok je drugu ruku obavio oko drške mača koji mu je ležao u krilu. Toranaga uze treću šoljicu i srkne ’ča’, a onda se zajedno posvetiše prirodi i uživali su u rađanju sunca i tišini neba. Kreštali su galebovi. Započne gradska buka. Rodio se dan. Gospa Suzuko uzdahne, očiju vlažnih od suza.

− Osećam se kao boginja zato što sam ovako visoko i gledam ovoliku

lepotu, *neh?* Tako je žalosno što je zauvek nestala, gospodaru. Tako silno žalosno, *neh?*

− Da − reče Toranaga.

Kad se sunce popelo na pola obzorja, naklonila se i otišla. Na Jabuovo iznenađenje odu i straže. Ostadoše samo njih trojica.

− Razveselio me tvoj poklon, Jabu-sane. Bilo je to jako darežljivo, ceo brod i sve što je na njemu − kazao je Toranaga.

− Šta god imam, vaše je − odvrati Jabu, još pod snažnim delovanjem svitanja. Samo da imam više vremena, pomislio je. Kako je elegantno od Toranage što je ovo učinio! Dao mi je ovakvu golemu poslednju radost. − Hvala vam na ovoj zori.

− Da − izusti Toranaga. − Čast mi je da ti je darujem. Drago mi je što ti se moj dar sviđa kao i meni tvoj. − Nastupi tajac. − Jabu-sane, šta znaš o Amidi Tongu?

− Samo ono što zna većina ljudi. To je tajna družina. Rade u grupama od deset osoba, sa vođom, i nikad više od devet sledbenika u bilo kom području, žena i muškaraca. Najsvetijom zakletvom zakleli su se gospodinu Budi Amidi, darodavcu večne ljubavi, na poslušnost, čistoću i na smrt, da će ceo život uvežbavati da postanu savršeno oružje za jedno ubistvo, da će ubiti samo na naređenje vođe, a ako ne ubiju izabranu osobu, bilo čoveka, ženu ili dete, odmah će sebi oduzeti život. To su verski fanatici koji sigurno smatraju da će iz ovoga života preći ravno u Budino carstvo! Nijedan od njih nikad nije živ uhvaćen. − Jabu je znao za pokušaj ubistva Toranage. Sad je za to znala cela Osaka. I to da se gospodar Kvanta, osam pokrajina, zaključao na sigurno, u čelične obruče. − Oni retko ubijaju, a njihova tajnovitost je potpuna.

Nema mogućnosti da im se neko osveti, jer niko ne zna ko su, gde žive ni gde se uvežbavaju.

− Da ih želiš uzeti u najam, šta bi učinio?

− Došapnuo bih to na tri mesta, u manastiru Heinan, na ulazu u Amidino svetilište i u samostanu Đohđi. Ukoliko smatraju da sam prihvatljiv poslodavac, za deset dana prišli bi mi posrednici. Sve je to tako tajno i zapetljano da ne bi bilo moguće da ih izdamo i uhvatimo, i kad bismo to hteli! Desetoga dana traže određenu svotu u srebru, a visina zavisi od onog kog treba ubiti. Cenkanja nema, unapred se plaća cena. Garantuju samo to da će jedan od njihovih članova u roku od deset dana pokušati ubistvo. Prema pričanju, ako ubistvo uspe, ubica se vraća u njihov hram i tamo uz veliki obred počini samoubistvo.

− Dakle, smatraš da ne bismo mogli otkriti ko je platio noćašnji pokušaj

ubistva?

− Ne.

− Misliš li da će uslediti novi pokušaj?

− Možda. A možda i neće. Ugovaraju odjednom samo jedno ubistvo, *neh?* No, razborito bi bilo da pojačate sigurnost, među svojim samurajima, a i među svojim ženama. Amidine žene vične su otrovu, kao nožu i omči garoti!

− Jesi li ih ikad zaposlio?

− Nisam.

− Ali tvoj otac jeste?

− Ne znam sigurno. Kažu da ga je jednom Taiko zamolio da stupi s njima u vezu.

− Je li ubistvo uspelo?

− Uspelo bi sve što je Taiko činio. Na ovaj ili onaj način. Jabu oseti nekoga iza svojih leđa. Smatrao je da su se to tajno vratili stražari. Odmeravao je udaljenost do svojih mačeva. Da pokušam ubiti Toranagu?, opet se zapita. Odlučio sam, a sada ne znam. Promenio sam mišljenje. Zašto?

− Koliko bi im ti trebao platiti za moju glavu? − upita Toranaga.

− U celoj Aziji nema tog srebra koje bi me dovelo u iskušenje da ih unajmim u tu svrhu.

− Koliko bi drugi morali platiti?

− Dvadeset hiljada kokua, pedeset hiljada, sto. Možda i više, ne znam.

− Bi li platio sto hiljada kokua da postaneš šogun? U krvnom si srodstvu sa drevnim Takašimama, *neh?*

− Ništa ne bih platio − ponosno će Jabu. − Novac je prljav, igračka kojom se zabavljaju žene ili govnavi trgovci. No, kad bi to bilo moguće, a nije moguće, dao bih svoj život, i život svoje žene i majke i celog svog roda osim svoga sina, i sve svoje samuraje na Izuu i sve njihove žene i decu, samo da jedan dan budem šogun.

− A šta bi dao za osam pokrajina?

− Šta i pre, osim života svoje žene, majke i sina.

− A za pokrajinu Surugu?

− Ništa − prezirno će Jabu. − Ikava Đikkju ništa ne vredi. Ako u ovom životu ne skinem njegovu glavu i celi njegov naraštaj, učiniću to u drugom životu. Pišam na njega i na seme njegovo u deset hiljada života!

− A da ti ga ja dam? I celu Surugu, a možda i susednu pokrajinu Totomi?

Jabua odjednom zamori igra mačke i miša i razgovor o Amidi.

− Odlučili ste mi uzeti glavu, gospodaru Toranaga. Vrlo dobro. Spreman sam. Zahvaljujem vam na ovoj zori. No, ne želim toliku eleganciju pokvariti daljim razgovorom, pa onda ovo završimo!

− Pa nisam odlučio da ti skinem glavu, Jabu-sane − uzvrati Toranaga. − Šta te navelo na tu pomisao? Zar ti je neprijatelj ulio otrov u dušu? Možda Išido? Zar mi ti nisi najmiliji saveznik? Misliš da bih s tobom ovde razgovarao, bez stražara, kad bih mislio da si mi neprijatelj?

Jabu se polako okrene. Očekivao je da će iza sebe spaziti samuraje isukanih mačeva, ali nijednog nije bilo. Opet pogleda Toranagu.

− Ne razumem!

− Ovamo sam te pozvao da možemo poverljivo razgovarati. I da vidimo svanuće. Bi li želeo vladati pokrajinama Izu, Suruga i Totomi, ako ne izgubim ovaj rat?

− Da, veoma − reče Jabu, a nada mu se rodi.

− Postao bi mi vazal? Prihvatio me za svoga suverena?

− Nikada − bez oklevanja će Jabu. − Kao saveznika, da. Kao vođu da. Uvek sam ispod vas, da. Na vašu stranu bacio bih svoj život i sve što imam, da. No Izu je moj. Ja sam *daimjo* na Izuu i nikad nikome ne dam vlast na Izuu. Zakleo sam se svom ocu i Taiku koji je potvrdio naš nasledni feud, najpre mom ocu, pa i meni. Taiko je zauvek predao Izu meni i mojim naslednicima. On je bio naš suveren i zakleo sam se da neću imati drugog do punoletnosti njegovog sina.

Hiro-macu malko obrne mač u ruci. Zašto mi Toranaga ne dopusti da jednom zauvek ovo rešim? Pa dogovorili smo se. Čemu sav ovaj zapetljani razgovor? Boli me, želim pišati i potrebno mi je da legnem.

Toranaga se počeša po preponi.

− Šta ti je ponudio Išido?

− Đikkjuovu glavu onog trena kad padne vaša. I njegovu pokrajinu.

− A zauzvrat šta?

− Da ga podržim kad počne rat! Da napadnem vaše južno krilo!

− Jesi li prihvatio?

− Poznajete me pa znate da nisam.

Toranagini doušnici u Išidovu domaćinstvu došapnuli su da je pogodba zaključena i da obuhvata i ubistvo njegova tri sina: Noborua, Sudare i Nage.

− Ništa više? Samo podrška?

− Svim raspoloživim sredstvima − oprezno će Jabu.

− Uključujući ubistvo?

− Kad rat započne, upustiću se u njega sa svim snagama, za svoga saveznika, na svaki način, da mu zajamčim uspeh. Dok je Jaemon maloletan, potreban nam je samo jedan regent. Neizbežan je rat između vas i Išida. To je jedini način!

Jabu je pokušavao da shvati šta je Toranagi na umu. Prezirao je Toranaginu neodlučnost, znajući da je on, Jabu, bolji čovek, da je Toranagi potrebna njegova podrška i da će ga naposletku poraziti. A šta da radi u međuvremenu?, zapitao se i poželeo da je uz njega njegova žena Juriko da ga vodi. Ona bi znala izabrati najmudriji smer.

− Mogao bih vam biti vrlo dragocen i pomoći vam da postanete jedini regent − reče odlučivši da zaigra kartu.

− A zašto bih ja želeo postati jedini regent?

− Kad Išido napadne, mogu vam pomoći da ga porazite − reče Jabu. − Kad on prekrši mir!

− Kako?

Iznese mu svoj plan sa musketama.

− Puk od pet stotina samuraja-musketara? − plane Hiro-macu.

− Da, zamislite tu paljbu. Sami probrani ljudi, uvežbani da istupaju kao jedan. A i dvadeset topova zajedno!

− Slab je to plan, gnusan! − javi se Hiro-macu. − Ne bi ga ti mogao zadržati u tajnosti. Ako počnemo mi, počeće i neprijatelj. Takvom užasu nikad ne bi bilo kraja. Nema u tom ni časti ni budućnosti.

− Zar predstojeći rat nije jedini koji nas zanima, gospodaru Hiro-macu? − odvrati Jabu. − Zar nam jedina briga nije život gospodara Toranage? Nije li to dužnost njegovih saveznika i vazala?

− Da.

− Gospodar Toranaga mora pobediti samo u jednoj velikoj bitki. To će mu dati sve neprijateljske glave i vlast. Smatram da će mu ova strategija doneti pobedu.

− Ja kažem da neće. Gnusan plan bez imalo časti. Jabu se obrati Toranagi.

− Novo doba zahteva bistro razmatranje pojma časti. Vine se u nebo galeb. Kreštao je.

− Šta je Išido kazao za tvoj plan? − upita Toranaga.

− Nisam mu o tome govorio.

− Zašto? Ako misliš da je tvoj plan dragocen meni, sigurno bi i njemu bio podjednako dragocen. Možda i više.

− Dali ste mi zoru, niste seljak kao Išido, nego najmudriji i najiskusniji vođa u carstvu.

Koji je pravi razlog?, pitao se Toranaga. Ili si ovo rekao i Išidu?

− Kad bi se taj plan sproveo, pola ljudi bilo bi mojih, a pola tvojih?

− Slažem se. Ja bih im komandovao.

− Moj čovek bio bi zamenik komandanta?

− Slažem se. Potreban mi je Anđin-san da uvežba moje ljude za musketare i tobdžije.

− No, on je moje vlasništvo ostaće tako. Čuvaćeš ga, kao i naslednika? Potpuno ćeš za njega odgovarati i raditi s njim šta ja kažem?

− Slažem se!

Na tren je Toranaga motrio grimizne oblake. Ceo ovaj plan je besmislen, pomisli. Moraću proglasiti ’Grimizno nebo’ i na čelu svojih jedinica navaliti na Kjoto. Stotinu hiljada protiv deset puta brojnijeg neprijatelja!

− Ko će biti tumač? Ne mogu zauvek zadržati Toda Mariko-san.

− Na nekoliko nedelja, gospodaru? Pobrinuću se da varvarin nauči naš jezik.

− To bi trajalo godinama. Jedini varvari koji su naš jezik savladali su hrišćanski sveštenici, *neh?* Godinama uče. Ovde je Cukku-san već gotovo trideset godina, *neh?* Neće on dovoljno brzo naučiti, ništa brže nego što mi učimo njihove pogane jezike.

− Da. Ali kunem vam se, taj Anđin-san vrlo brzo uči. − Jabu im iznese ideju koji mu je predložio Omi, kao svoju sopstvenu zamisao.

− To bi moglo biti previše opasno.

− Prisilio bi ga da brzo uči, *neh?* A tad bi bio ukroćen!

− Kako ćeš u toku obuke održati tajnost? − upita Toranaga nakon pauze.

− Izu je poluostrvo pa je jako siguran. Utaboriću se nedaleko od Anđira, podosta na jug, daleko od Mišime i granice, radi veće sigurnosti.

− Dobro. Između Anđira i Osake, i Anđira i Eda, smesta ćemo uspostaviti veze golubova pismonoša.

− Izvrsno. Potrebno mi je samo pet-šest meseci i..

− Bićemo sretni i sa šest dana! − frkne Hiro-macu. − Gde je nestala tvoja čuvena doušnička mreža, Jabu-sane? Sigurno dobijaš izveštaje? Zar se ne mobiliše Išido? Zar se ne mobiliše Onoši? A zar mi ovde nismo zarobljeni?

Jabu ne odgovori.

− Dakle? − upita Toranaga.

− Izveštaji govore o svemu šta se događa, pa i još više! − reče Jabu. − Ako imamo šest dana, onda je to šest dana i to je *karma*. No, mislim da ste odviše pametni, a da ovde padnete u klopku. Ili da dopustite da vas prerano izazovu u rat!

− Pristanem li na tvoj plan, hoćeš li me prihvatiti kao vođu?

− Hoću, a kad pobedite, biću počašćen da Surugu i Totomi primim kao deo svog feuda, zauvek.

− Totomi će zavisiti od uspeha tvoga plana.

− Slažem se.

− Hoćeš li me slušati? Svom čašću svojom?

− Da. Tako mi *bušida,* gospodina Bude, života moje majke, moje žene i moga budućeg roda.

− Dobro − izjavi Toranaga. − Popišajmo pogodbu.

Ode na ivicu balkona. Pope se na izbočinu puškarnice, a onda na grudobran. Dvadesetak metara pod njim beše vrtić. Hiro-macu zadrža dah prestravljen gospodarovom hrabrošću. Vide kako se okreće i maše Jabuu neka stane uz njega. Jabu posluša. I najmanji dodir sunovratio bi ih u smrt.

Toranaga odmakne kimono i povez preko slabina, kao i Jabu. Zajedno su pišali, mešali mokraću i gledali kako sipi u vrtić pod njima.

− Poslednju pogodbu ovako sam zapečatio s Taikom − reče Toranaga silno olakšan što je ispraznio mehur. − Beše to kad je odlučio da mi kao feud dade Kvanto, osam pokrajina. Jasno, u to doba još ih je držao neprijatelj Beppu Genzaemon, pa sam najpre morao da ih osvojim. Bio nam je to poslednji otpor. Naravno, i ja sam se smesta morao odreći svojih naslednih feuda Imagava, Ovari i Ise, za tu čast. No, uz sve to, pristao sam, pa smo pišali na tu pogodbu. − Lagano opkorači grudobran i udobno namesti povez preko slabina, kao da stoji dole u vrtu, a ne uzvinut ovako visoko kao orao. − Za obojicu je to bila povoljna pogodba. Porazili smo Beppua i za godinu dana skinuli preko pet hiljada glava. Iskorenili smo njega i celo njegovo pleme. Možda imaš pravo, Kasigi Jabu-sane. Možda mi možeš pomoći kao što sam ja pomogao Taiku. Bez mene Taiko ne bi nikada postao Taiko.

− Mogu vam pomoći da postanete jedini regent, Toranaga-sama, ali ne i šogun.

− Naravno. Tu čast i ne tražim, iako to tvrde moji neprijatelji.

Toranaga skoči dole u sigurnost kamenih podnih ploča. Pogleda Jabua koji

je još stajao na uskoj ogradi i nameštao pojas. Obuze ga žestoka napast da ga brzo gurne zbog drskosti. Umesto toga sedne i glasno prdne.

− Tako je bolje! Kako tvoj mehur, ’Čelična pesnice’?

− Umoran je, gospodaru, jako umoran. − Starac ode po strani pa se zahvalno i on olakša preko zida, ali nije stao tamo gde su bili Toranaga i Jabu. Bio je jako zadovoljan što nije i on morao zapečatiti pogodbu s Jabuom. Tu pogodbu ja nikad neću poštovati. Nikada!

− Jabu-sane, sve ovo mora ostati u tajnosti. Mislim da bi trebao otići do dva-tri dana − reče Toranaga.

− Da. S musketama i s varvarinom, Toranaga-sama?

− Da. Ti ideš brodom! − Toranaga pogleda Hiro-macua. − Spremi galiju.

− Brod je spreman, a muskete i barut su u spremištima − odvrati Hiro-macu, a na licu mu se ogledalo neslaganje.

− Dobro.

Uspeo si, hteo je kliknuti Jabu. Dobio si muskete i Anđin-sana, sve! Dobio si šest meseci vremena. Toranaga se neće brzopleto upuštati u rat. I ako ga Išido ubije sledećih dana, ti ipak imaš sve. O, Buda, zaštiti Toranagu dok ja ne otplovim na pučinu!

− Hvala − reče jako iskreno. − Nećete nikad imati vernijeg saveznika.

Kad je Jabu izašao, Hiro-macu se okrene prema Toranagi.

− Slab posao, stidim se zbog te pogodbe! Stidim se što moj savet tako malo vredi. Očigledno sam star i beskoristan, i jako sam umoran. Onaj mali govnar od *daimjoa* zna da vas je obrlatio kao lutku. Pa bio je toliko drzak da u vašem prisustvu nosi svoj Murasamin mač.

− Opazio sam − reče Toranaga.

− Mislim da su vas bogovi začarali, gospodaru. Otvoreno ste otrpeli toliku uvredu i dopustili mu da se pred vama hvali. Otvoreno ste dopustili Išidu da vas pred svima nama osramoti. Onemogućili ste i meni i svima nama da vas zaštitimo. Mojoj unuci samurajki uskratili ste čast spokojstva u smrti. Nemate prevlast u Veću, nadmudrio vas je neprijatelj, a sad pišate po svečanoj Pogodbi koja je najgnusniji plan što sam ga ikad čuo, i to s čovekom ogrezlim u blatu, otrovu i izdaji, kao njegov otac pre njega. − Tresao se od gneva. Toranaga nije odgovorio, samo je mirno u njega zurio kao da ništa nije rečeno. − Tako mi svih *kamija*, živih i mrtvih, vi ste začarani. − Hiro-macu plane: − Ispitujem vas, derem se, vređam vas, a vi samo u mene buljite! Poludeli ste. Ili sam ja. Molim, dopustite mi da počinim *sepuku*, ili, ako mi ne dopustite to spokojstvo, obrijaću glavu i postati monah! Sve, sve, samo me pustite da odem.

− Ništa od toga neće biti. Pozovi varvarskog sveštenika Cukku-sana.

I tad se Toranaga nasmeja.

19

Otac Alvito je jahao iz zamka nizbrdo na čelu svoje lične pratnje jezuita-konjanika, odevenih kao budistički sveštenici, samo što su za pojasom nosili brojanicu i raspelo. Bilo je četrdeset jahača. Japanci, sve sami sinovi imućnih hrišćanskih samuraja, učenici u školi u Nagasakiju, koji su ga dopratili u Osaku. Svi na dobrom konju, raskošno opremljenom. Disciplinovani kao pratnja bilo kojeg *daimjoa*.

Odjuri u naglom galopu, ne osvrćući se na toplo sunce, preko šuma i gradskih ulica prema jezuitskoj misiji, velikoj kamenoj kući sagrađenoj u evropskom stilu, koja se nalazila pored pristaništa iznad gomile zgrada, blagajni i skladišta gde se trgovalo svom svilom u Osaki.

Povorka prođe kroz velika čelična vrata na visokom kamenom zidu. Pređu pošljunčano središnje dvorište pa se zaustave pored glavnih vrata. Već su sluge čekale da ocu Alvitu pomognu da sjaše. Kliznuo je iz sedla i dobacio im uzde. Zveckale su mamuze po kamenu dok je koračao natkrivenom stazom pred glavnom zgradom, zaokrenuo za ugao, prošao kraj kapelice pa ispod lukova stigao u unutrašnje dvorište u kojem behu česma i miran vrt. Vrata predvorja bila su otvorena. Odbacio je bojazan sabrao se pa ušao.

− Je li sam? − zapita.

− Ne, nije, Martine − reče otac Soldi, nizak dobroćudan rošav Napuljac, već gotovo trideset godina sekretar oca-vizitatora, od čega je dvadeset i pet godina proveo u Aziji. − S njegovom eminencijom je Feriera, zapovednik ekspedicije. Da, paun je s njim. No, njegova eminencija kaže da odmah uđete. Šta nije kako treba, Martine?

− Sve u redu!

Soldi progunđa pa se opet lati šiljenja pera.

− ’Sve u redu’, reče mudri Martin. No, pa dovoljno brzo ću saznati!

− Da − reče Alvito koji je voleo starca. Pođe prema suprotnim vratima. U peći je gorela vatra i osvetljavala lep teški nameštaj, potamneo od starosti, a bogato ukrašen i negovan. Nad kaminom je visila mala Tintoretova slika Bogorodice koju je otac-vizitator doneo sa sobom iz Rima. Alvitu se ta slika uvek sviđala.

− Opet ste videli Ingelesa? − vikne za njim otac Soldi. Alvito ne odgovori. Pokuca na vrata.

− Napred!

Karlo Del’Akua, otac-vizitator za Aziju, lični predstavnik jezuitskog generala, najuzvišeniji jezuit, pa prema tome najmoćniji čovek u Aziji, rastom je bio najviši, metar i devedeset, a uz to i jako snažan. Imao je narandžastu haljinu i divan krst. Tonzura, seda kosa, šezdeset i jedna godina, a rođen u Napulju.

− Ah, Martine, uđi, uđi. Vino? − zapita. Govorio je sa ljupkim italijanskim akcentom. − Jesi li video Ingelesa?

− Nisam, eminencijo. Samo Toranagu.

− Slabo?

− Da.

− Hoćeš li vina?

− Hvala.

Koliko je slabo? − zapita Feriera. Pored vatre je u visokom kožnom dvosedu sedeo taj vojnik, ponosan kao soko i isto tako šaren − *fidaglio*, zapovednik ekspedicije na *Nao del Trato*, ovogodišnjem Crnom brodu. Prešao je tridesetu. Mršav, malen i strašan.

− Mislim jako slabo, zapovedniče! Toranaga je, na primer, rekao da pitanje ovogodišnje trgovine može pričekati.

− Trgovina očito ne može čekati, a ni ja − reče Feriera. − Isploviću čim naiđe plima. − Mislio sam da je sve sređeno pre nekoliko meseci. − Feriera opet prokune japanske propise koji su zahtevali da svi brodovi, pa i njihovi, imaju ulaznu i izlaznu dozvolu. − Ne bi nas smeli vezivati glupi ovdašnji propisi. Rekoste da je taj sastanak obična formalnost, da prikupite isprave.

− Trebao je biti, ali sam se prevario. Možda bih trebao objasniti…

− Moram se smesta vratiti u Makao da pripremim Crni brod. Već smo na kantonskom sajmu u februaru mesecu nabavili najbolju svilu u vrednosti od milion dukata, a nosićemo bar sto hiljada unci kineskog zlata. Mislim da sam jasno rekao da je svaki novčić u Makau, Malaki, Goi, kao i svaki novčić koji su uspeli uzajmiti trgovci iz Makaa i gradski oci, uložen u ovogodišnju pustolovinu. A i svaki vaš novčić!

− Svesni smo važnosti broda, kao i vi − razdražljivo će Del’Akua.

− Žalim, gospodaru, ali Toranaga je predsednik regenata i običaj je da se njemu ide − reče Alvito. − Nije hteo da raspravlja o ovogodišnjoj trgovini ni o vašim ispravama! Počeo je s tim da ne trpi ubistva.

A ko ih trpi, oče? − zapita Feriera.

− O čemu Toranaga govori, Martine? − javi se Del’Akua.

− Je li to neko lukavstvo? Ubistvo? Kakve to veze ima s nama?

− Pita: ’Zašto vi hrišćani želite da ubijete pilota’?

− Šta?

− Toranaga misli da su noćas pokušali ubiti Ingelesa, a ne njega. Kaže da je i u zatvoru bio jedan pokušaj da ga ubiju! − Alvito upilji pogled u vojnika.

− Za šta me optužujete, oče? − čudio se Feriera. − Za pokušaj ubistva? Ja? U zamku Osake? Pa u Japanu sam prvi put!

− Poričeš da o tome išta znaš?

− Ne poričem ovo: što jeretik pre umre, to bolje! − hladno će Feriera. − Ako Holanđani i Englezi počnu širiti po Aziji svoju prljavštinu, sprema nam se gadno… Za sve nas!

− Već nam je gadno − kazao je Alvito. − Toranaga je rekao da je od Ingelesa saznao kakve se neverovatne dobiti izvlače iz portugalskog monopola kineskom trgovinom, da Portugalci nabijaju cene svili koju u Kini smeju kupovati samo Portugalci, a plaćaju je jedinim sredstvom koje Kinezi zauzvrat prihvataju, japanskim srebrom, kojem Portugalci pak isto tako sa dobitkom skidaju cenu. Toranaga je rekao: ’Zato što između Kine i Japana postoji neprijateljstvo, i zabranjena je svaka direktna uzajamna trgovina među nama, a oni samo sa Portugalcima hoće da trguju, Portugalci moraju službeno, i to napismeno, odgovoriti na pilotovu optužbu da su lihvari.’ Vas je, eminencijo, ’pozvao’ da Regentskom veću pošaljete izveštaj o iznosu razmene za srebro prema svili, svile prema srebru i zlata prema srebru. Dodao je: ’Naravno, nije mi krivo da izvlačite visoku dobit, samo neka to bude na Kinezima!’

− Naravno, odbićete tako bahat zahtev! − reče Feriera.

− To je jako teško.

− Onda mu podnesite lažni izveštaj.

− U opasnost ćemo dovesti naš položaj zasnovan na poverenju − rekao je Del’Akua.

− Može li se Japu verovati? Jasno da ne. Naša dobit mora ostati tajna. Taj prokleti jeretik!

− Na žalost, moram reći da je Blektorn jako dobro obavešten. − Alvito nenamerno pogleda Del’Akvu, a na tren mu popusti oprez.

Otac-vizitator je ćutao.

− Šta je još rekao Jap? − zapita Feriera, praveći se da nije zapazio pogled što su ga izmenila njih dvojica, žaleći što nema njihovo znanje i iskustvo.

− Toranaga zahteva da mu do sutra u podne donesem kartu sveta na kojoj se vide demarkacione linije između Portugala i Španije, imena papa koji su to odobrili i datume. U roku od tri dana ’moli’ pismeno objašnjenje naših ’osvajanja’ u Novom svetu i − ’tek da zadovoljim svoju znatiželju’, to su njegove reči − količine odnetog zlata i srebra (a zapravo je Toranaga naveo Blektornovu reč ’opljačkanog’), iz Novog sveta u Španiju i Portugal. Još traži i kartu na kojoj se vidi veličina španskih i portugalskih imperija pre sto godina, pre pedeset godina, i danas, kao i tačne položaje naših kolonija od Malake do Goe. Uzgred budi rečeno, sve ih je tačno naveo, imao ih je napisane na papiru. Kao i broj japanskih plaćenika koje držimo u svakom od tih utvrđenja. Del’Akua i Feriera su se prestravili.

− To svakako moramo odbiti − prasne vojnik.

− Toranagi se ništa ne može odbiti − reče Del’Akua.

− Eminencijo, mislim da ga precenjujete − uzvrati Feriera. − Meni se čini da je taj Toranaga samo još jedan despot u nizu despota, samo još jedan paganski ubica koga se ne moramo bojati. Odbijte ga! Bez našeg Crnog broda propada sva njihova privreda. Oni mole našu kinesku svilu. Bez svile ne bi bilo kimona. Potrebna im je naša trgovina. Kažem ja, boginje ga ubile. Možemo trgovati s hrišćanskim kraljevima. Kako li se ono zovu? Onoši i Kijama! I ostali hrišćanski kraljevi na Kjušuu. Na kraju krajeva, tamo je Nagasaki, tamo smo jaki i tamo se vodi sva trgovina.

− Ne možemo, zapovedniče! − kazao je Del’Akua. − Ovo je tvoja prva poseta Japanu pa nemaš pojma o našim ovdašnjim problemima. Da, mi smo im potrebni, ali oni su nama još potrebniji. Bez Toranagine i Išidove naklonosti, izgubićemo uticaj na hrišćanske kraljeve. Izgubićemo Nagasaki i sve što smo sagradili u pedeset godina. Jesi li ti organizovao pokušaj ubistva pilota jeretika?

− Otvoreno sam od prve rekao Rodrigesu i svakom ko je hteo da sluša da je Ingeles opasan gusar koji zarazi svakog sa kim stupi u vezu, pa bi ga zato na svaki način trebalo ukloniti. Vi ste to isto rekli drugim rečima, vaša eminencijo. I vi, oče Alvito. Zar to pitanje nije iskrslo pre dva dana na našem dogovoru sa Onošijem i Kijamom? Pa zar niste rekli da je taj gusar opasan?

− Da. Ali…

− Oče, oprostite mi, ali katkad je potrebno da vojnici obave delo Božje na najbolji mogući način. Moram vam reći da sam se ljutio na Rodrigesa zato što, za vreme oluje, nije izazvao ’nezgodu’. On bi, ako iko, morao znati šta će! Tako vam tela Hristovog, pogledajte šta je onaj vraški Ingeles učinio Rodrigesu! Jadni glupan mu je zahvalan što mu je spasao život, a bila je to

Ingelesova najprovidnija smicalica da stekne njegovo poverenje. Zar nisu Rodrigesa nasamarili pa je dopustio pilotu jeretiku da prigrabi njegovu krmu i tako ga skoro gotovo usmrtio? Što se tiče napada u zamku, ko zna šta se dogodilo? Ono je sigurno naredio domorodac, to je japanska prevara. Nisam žalostan što su pokušali, samo sam ljut što nisu uspeli. Kad ja pripremim njegovo ubistvo, budite mirni, on će poginuti.

Alvito srkne vino.

− Toranaga reče da će Blektorna poslati na Izu.

− Poluostrvo na istoku? − zapita Feriera.

− Da.

− Kopnom ili brodom?

− Brodom.

− Dobro. Onda vam sa žaljenjem kažem da će možda cela posada izginuti na moru u tužnoj oluji.

− A ja vam, zapovedniče, sa žaljenjem kažem − hladno će Alvito − da je Toranaga rekao, navodim njegove reči: ’Pilotu ću dati ličnog čuvara, Cukku-sane, i ako mu se dogodi ikakva nezgoda, to ću istražiti do granica svoje vlasti i vlasti regenata, a ako slučajno za to bude kriv hrišćanin, ili neko ko je u bilo kakvoj vezi sa hrišćanima, sasvim je moguće da će se opet razmatrati ’Ukazi o izgonu’, a vrlo je moguće da ćemo smesta zatvoriti sve hrišćanske crkve, škole i groblja!’

− Bože sačuvaj! − javi se Del’Akua.

− Maže nam oči! − naruga se Feriera.

− Ne, varate se, zapovedniče! Toranaga je mudar kao Makijaveli a nemilosrdan kao Hun Atila. − Alvito opet pogleda Del’Akua. − Lako bi nas mogao okriviti, ako se bilo šta loše dogodi Ingelesu.

− Da.

− Možda bi trebali poći izvoru svog problema − otvoreno će Feriera. − Uklonite Toranagu.

− Nije sad vreme za šale − reče otac-vizitator.

− Šta je uspelo izvanredno dobro u Indiji i Malaji, u Brazilu, Peruu, Meksiku, Africi, na Karibima i svuda, i ovde će uspeti.

Desetak puta sam to radio u Malaki i Goi uz pomoć japanskih plaćenika, a ni izdaleka nemam uticaj i znanje što ih imate vi. Iskoristimo hrišćanske kraljeve! Nekom od njih pomoćićemo da ukloni Toranagu ako je on problem. Bilo bi dosta nekoliko stotina konkvistadora. Zavadi pa vladaj! Ja bih se

približio Kijami. Oče Alvito, ako biste vi prevodili…

− Japance ne možeš izjednačiti sa Indijcima ili nepismenim divljacima kao što su Inke. Ovde ne možemo zavaditi pa zavladati. Japan je posebna zemlja. Posebna! − umorno će Del’Akua. − Strogo tražim, zapovedniče, da se ne mešaš u unutrašnju politiku ove zemlje!

− Slažem se. Molim vas, zaboravite šta rekoh. Netaktično je i naivno biti toliko otvoren. Srećom, u ovo doba godine su umerene oluje.

− Ako oluja dođe, u rukama je to Božjim, ali ti nećeš napasti pilota.

− Oh?

− Nećeš! Niti ćeš ikome narediti da to učini.

− Moj kralj me obavezao da uništavam neprijatelje svoga kralja. Ingeles je narodni neprijatelj. Parazit, gusar, jeretik. Ako odlučim da ga smaknem, to je moja stvar. Ove godine ja sam zapovednik Crnog broda, znači i ovogodišnji guverner Makaa. Ove godine imam u ovim vodama vlast potkralja, pa ako želim ukloniti njega, Toranagu ili bilo koga, ukloniću ih.

− Onda to činiš uprkos mojim izričitim zabranama i time reskiraš neposrednu ekskomunikaciju!

− To je izvan vaše nadležnosti. Ova je stvar svetovna, a ne duhovna!

− Na žalost, ovde je položaj crkve toliko isprepletan s politikom i trgovinom svile, da sve dira sigurnost crkve. I dok sam živ, tako mi nade za spas, niko ovde neće izlagati opasnosti budućnost majke crkve!

− Hvala što ste bili toliko jasni, eminencijo. Potrudiću se da bolje upoznam prilike u Japanu.

− Predlažem ti to, za dobro svih nas. Ovde hrišćanstvo trpe samo zato što svi *daimjoi* čvrsto veruju da se, ako nas isteraju i iskorene veru, Crni brodovi nikad više neće vratiti. Nas jezuite traže i uživamo izvestan uticaj samo zato jer jedino mi znamo japanski i portugalski, pa im možemo prevoditi u trgovini i posredovati za njih. *Na nesreću* za veru, to što oni misle nije tačno. Siguran sam da bi se trgovina nastavila, bez obzira na naš položaj i na položaj crkve, jer se portugalski trgovci više brinu za svoje sebične interese nego za službu gospodu Bogu našem!

− Možda su sebični interesi sveštenika, koji od nas traže, i u toj meri, zakonitu vlast zahtevaju od njegove svetosti pape, da plovimo u koju god luku oni odrede i da trgujemo s onim *daimjom* kog oni više vole, bez obzira na opasnost… ti su interesi isto tako očigledni!

− Zaboravljate se, zapovedniče!

− Ne zaboravljam da se lanjski Crni brod izgubio između Japana i Malake

sa čitavom posadom, sa preko dve stotine tona zlata i srebra u šipkama vrednim pet stotina hiljada krusadosa, zato što je u doba slabog vremena bespotrebno odugovlačio ovde, na vaš lični zahtev. A ne zaboravimo da je ta katastrofa gotovo upropastila sve nas, odavde pa do Goe!

− Bilo je to neophodno zbog smrti Taika i zbog unutrašnje politike sprovođenja njegovog testamenta.

− Ne zaboravljam da ste pre tri godine zahtevali od potkralja u Goi da poništi Crni brod, da ga pošalje tek kad vi zatražite i u luku koju vi odredite, a da je on to zanemario kao vaše neopravdano mešanje.

− Bila je to odmazda Taiku koja bi mu donela privrednu krizu usred njegovog glupog rata protiv Koreje i Kine. Zbog mučenika u Nagasakiju, koje je bilo po njegovoj naredbi. Zbog njegovog suludog napada na crkvu i ’Ukaza o izgonu’ koje je doneo, a kojima je sve nas proterao iz Japana. Ako sa nama sarađujete i slušate naše savete, u toku jednog jedinog naraštaja ceo Japan će biti pokršten! Šta je važnije, trgovina ili spas duše?

− Moj odgovor glasi: duše. No, budući da ste me uputili u japanske prilike, dopustite da japanske prilike svedem na pravu meru. Samo japansko srebro otključava nam kinesku svilu i zlato. Goleme dobiti što ih ostvarujemo i izvozimo u Malaku, Gou i Lisabon, izdržavaju celokupno naše azijsko carstvo, svu vojsku, sve misije, sve ekspedicije, sve misionare, sva otkrića, i plaćaju većinu − ako ne i sve − naših evropskih obaveza, sprečavaju da nas jeretici nadjačaju i udaljava ih od Azije koja bi im dala sve bogatstvo potrebno da unište nas i veru kod kuće. Oče, šta je važnije: špansko, portugalsko i italijansko hrišćanstvo ili japansko hrišćanstvo?

Del’Akua sevne pogledom dole, u vojnika.

− Jednom zauvek, da se ovde niste mešali u unutrašnju politiku!

Iz vatre poskoči žar i pišteći pade na tepih. Feriera, najbliži, šutne nogom i vrati ga na mesto.

− A ako popustim, šta ćete sa jeretikom? Ili sa Toranagom?

Del’Akua sede, uveren da je dobio bitku.

− Zasad ne znam. No, smešna je i pomisao da se Toranaga ukloni. Vrlo nam je sklon, i nama, a i porastu trgovine. − Glas mu zadrhti. − Prema tome, i porastu vaših dobiti.

− I vaših dobiti − reče Feriera koji se opet zagrejao.

− Naše dobiti namenjene su delu Gospodina našega, kao što dobro znaš! − Del’Akua umorno natoči vino i ponudi ga kako bi ga smirio. − Čuj, Feriera, nemoj da se svađamo. Stvar sa jeretikom je užasna, da, ali svađa ničemu ne

vodi. Potrebne su nam tvoja pamet, savet i snaga. Veruj mi, Toranaga nam je bitan! Da on ne obuzdava ostale regente, ova bi cela zemlja opet zapala u bezvlašće.

− Da, istina je, zapovedniče! − reče Alvito. − Samo ne razumem zašto je on još u zamku i zašto je prihvatio odlaganje sastanka. Neverovatno je da su ga − kako izgleda − ulovili. On sigurno zna da je Osaka čvršće zaključana nego pojas nevinosti žene kakvog ljubomornog krstaša. Morao je otići pre mnogo dana.

− Ako je on bitan − izjavi Feriera − zašto podržavamo Onošija i Kijamu? Zar se njih dvojica nisu pridružili Išidu protiv njega? Zašto ih ne odgovorite od toga? O tome ste pre svega dva dana raspravljali.

− Saopštili su nam svoje odluke, kapetane. Nismo o njima raspravljali.

− A možda ste trebali, eminencijo! Ako je to tako važno, zašto im ne naredite da se povuku? Pod pretnjom izopštenja.

− Kamo sreće da je to tako jednostavno! − uzdahne Del'Akua. − U Japanu se to ne radi. Gnušaju se našeg mešanja u svoje unutrašnje poslove. Mi im svaki predlog moramo izneti krajnje uvijeno.

Feriera iskapi srebrni pehar, natoči još vina i smiri se, znajući da jezuite mora zadržati na svojoj strani i da je bespomoćan bez njih kao tumača. Ovo putovanje mora ti uspeti, reče samom sebi. Jedanaest godina tukao si se i znojio u kraljevoj službi da sa pravom zaradiš − i dvadesetostruko − najbogatiju nagradu koju ti on može dati, mesto zapovednika ekspedicije jednogodišnjeg Crnog broda i desetinu svega što ide uz tu čast. Desetinu sve svile, svog zlata, svog srebra, i svake dobiti od svakog posla. Sad si bogat za ceo život, za trideset života, da ih imaš, i to sve od ovog jednog jedinog putovanja. Ako ga uspešno ostvariš!

Feriera dodirne balčak sablje, pa pomiluje srebrni krst koji je predstavljao sastavni deo srebrnog filigrana.

− Krvi mi Hristove, moj će Crni brod na vreme stići iz Makaa do Nagasakija, a onda će taj najbogatiji brod sa blagom u celoj istoriji, krenuti u decembru sa monsunima na jug do Goe i kući! Isus mi je sudija, to će se dogoditi. − A u sebi nadoveže: pa makar morao zapaliti ceo Japan, ceo Makao i celu Kinu da bih to ostvario, tako mi Bogorodice!

− Jasno, naše su molitve uz tebe! − odvrati Del'Akua najiskrenije. − Poznato nam je koliko je važno vaše putovanje.

− Pa šta onda predlažete? Nemoćan sam bez lučkih isprava i dozvola za trgovinu. Zar ne bismo mogli izbeći regente? Možda postoji drugi put?

Del’Akua odmahne glavom.

− Martine? Ti si naš stručnjak za trgovinu.

− Žao mi je, ali to je nemoguće − reče Alvito. Uz potmulo ogorčenje slušao je raspaljenu raspravu. Neotesani bahati glupaku, bez majke, pomisli. A onda smesta: o Bože, daj mi strpljenja, jer bez ovog čoveka i ostalih njemu sličnih ovde će crkva umreti. − Zapovedniče, siguran sam da će za dan-dva, sve biti zaključeno. Najduže za nedelju dana. Toranagu trenutno muče neki posebni problemi. Biće u redu, siguran sam.

− Pričekaću pet dana, ali više neću. − Naglašena pretnja u Ferierinu tonu beše strašna. − Rado bih zgrabio toga jeretika. Izvukao bih iz njega istinu. Je li Toranaga naveo nekakvu flotu? Neprijateljsku flotu?

− Nije.

− Hteo bih znati istinu, jer će moj brod dovde teturati kao debela krmača, a skladišta će mu biti krcata svilom. Još nikad nije odjednom poslato toliko svile! Imam jedan od najvećih brodova na svetu, ali pratnje nemam, pa ako nas na moru uhvati i jedna jedina neprijateljska fregata, ili onaj holandski gad *Erazmo*, bili bi im prepušteni na milost i nemilost. Bez po muke bi me prisilili da skinem carsku zastavu Portugala. Bolje bi bilo da Ingeles ne isplovi na svom brodu, s topovima, tobdžijama i nabojem.

− *E vero, e solamente vero* − prošapće Del’Akua. Feriera iskapi vino.

− Kada će poslati Blektorna na Izu?

− Toranaga nije rekao − odvrati Alvito. − Imam utisak, da će biti uskoro.

− Danas?

− Ne znam. Do četiri dana sastaju se regenti. To će verovatno biti posle toga.

− Ne smeš se petljati u Blektorna! − tmurno će Del’Akua. − Ni u Toranagu!

Feriera ustade.

− Idem na svoj brod. Hoćete li vas dvojica s nama večerati? U sumrak? Imamo pečeno pile, goveđi but, madersko vino, čak i svež hleb.

− Hvala, vrlo si ljubazan! − Del’Akua se malo ozari. − Da, dobra hrana bi nam dobrodošla. Vrlo si ljubazan!

− Javiću vam čim nešto saznam od Toranage, zapovedniče! − reče Alvito.

− Hvala.

Kad je Feriera otišao, i kad se vizitator uverio da njega i Alvita niko ne može da prisluškuje, nervozno je zapitao:

− Martine, što je još rekao Toranaga?

− Traži pismeno objašnjenje vezano za krijumčarenje musketa i onog zahteva za konkvistadorima.

− *Mamma mia…*

− Toranaga je bio ljubazan, u stvari, uljudan, ali… No, još nikad ga nisam takvog video.

− Šta je kazao?

− ’Cukku-sane, čujem da je bivši glavar vašeg hrišćanskog reda, otac da Kunja, jula meseca 1588. po vašem računanju vremena, pisao guvernerima u Makao, Goi, kao i španskom potkralju u Manili, donu Sisko i Viveri i zatražio invaziju stotina španskih vojnika-musketara, kako bi podržali pobunu nekih hrišćanskih *daimjoa* koje je glavni hrišćanski sveštenik pokušao nahuškati protiv njihovog zakonitog gospodara, pokojnog gospodara Taika. Kako su se ti *daimjoi* zvali? Je li istina da nije poslat nijedan vojnik, ali je zato u Nagasaki pod vašim pečatom, a iz Makaa, prokrijumčareno mnogo musketa? Da li je istina da je otac-div tajno zaplenio te muskete kad je po drugi put došao u Japan, kao ambasador Goe, u septembru ili aprilu 1590. godine prema vašem računanju, pa ih opet tajno prokrijumčario iz Nagasakija na portugalskom brodu *Santa Kruz* natrag u Makao?’ − Alvito obrisa znoj sa dlanova.

− Je li rekao nešto više?

− Ništa bitno, eminencijo. Nisam imao prilike da mu objašnjavam jer me smesta otpustio. Beše to uljudno otpuštanje, ali ipak otpuštanje.

− Otkud informacije tom prokletom Englezu?

− O, kad bih znao.

− Ti datumi i imena. Ne grešiš? Zaista ih je tako naveo?

− Ne varam se, eminencijo. Imena su bila napisana na papiru. Pokazao mi ga je.

− Blektornov rukopis?

− Ne, imena su bila pisana fonetski na japanskom pismu *hiragana*.

− Moramo otkriti ko Toranagi prevodi. Sigurno neki jako dobar prevodilac. Sigurno niko od naših? Ne može biti fra Manuel, ili može? − ogorčeno zapita, spomenuvši pokršteno ime Masamanu Đira, sina hrišćanina-samuraja. Od detinjstva je školovan kod jezuita, a budući da je bio inteligentan i pobožan, izabrali su ga da postane potpun sveštenik sa četiri zaveta, što još nije postigao nijedan Japanac. Điro je dvadeset godina bio u Družbi, a onda je, neverovatno, otišao pre nego što se zaredio i sad je bio žestok protivnik crkve.

− Ne. Manuel je još na ostrvu Kjušuu, neka gori u paklu večno! Još je žestok Toranagin neprijatelj. Ne bi mu on pomagao! Srećom nikad nije bio

upućen u političke tajne. Prevodila je gospa Marija − reče Alvito navodeći kršteno ime Toda Mariko.

− To je rekao Toranaga?

− Ne, eminencijo, ali slučajno znam da je pošla u zamak, a videli su je sa Ingelesom.

− Sigurno?

− Naša je vest potpuno tačna.

− Dobro − reče Del’Akua. − Možda nam Bog pomaže na svoj nesaglediv način. Odmah je pozovi!

− Već sam je video. Pobrinuo sam se da je slučajno sretnem. Bila je divna kao uvek, smerna, pobožna kao uvek, ali pre nego što sam imao priliku da je zapitam, naglasila je: ’Naravno, carstvo je vrlo tajnovita zemlja, oče, i po običaju neke stvari moraju ostati velikom tajnom. Je li tako u Portugalu, i u Družbi Isusovoj?’

− Ti si joj ispovednik.

− Jesam, ali ona neće ništa reći.

− Zašto?

− Očigledno su je upozorili i zabranili da govori o onom šta se dogodilo i o onom šta je rečeno. Suviše ih dobro poznajem. Tu je Toranagin uticaj sigurno veći od našeg.

− Zar je njena vera tako slaba? Zar smo je tako nevešto obučili? Sigurno da ne! Ona je najpobožnija i najbolja hrišćanka od svih žena koje sam upoznao. Jednog dana će postati časna sestra, možda prva Japanka opatica.

− Da. Ali sada ona neće ništa reći.

− Crkva je u opasnosti. Ovo je važno, možda isuviše važno − reče Del’Akua. − Ona će to sigurno razumeti. Previše je inteligentna, a da to ne bi shvatila.

− Molim vas, nemojte joj tako iskušavati veru. Mi ćemo izgubiti! Ona me upozorila. Rekla je to tako jasno, kao da je napisano.

− Možda bi bilo dobro da je iskušamo. Za njen spas.

− Na vama je da to naredite ili da ne naredite. No, bojim se da ona mora poslušati Toranagu, eminencijo, a ne nas.

Razmisliću o Mariji, da! − reče Del’Akua. Odluta pogledom do vatre. Ubijala ga je težina njegove dužnosti. Jadna Marija! Onaj prokleti jeretik! Kako da izbegnemo zamku? Kako da prikrijemo istinu o musketama? Kako je otac poglavar i vice provincijal poput da Kunje, koji je bio tako dobro

uvežban, tako iskusan, sa sedam godina praktičnog znanja o Makau i Japanu… kako je mogao počiniti onako glupu grešku?

− Kako? − zapitao je vatru. Mogu dati odgovor, pomisli. Previše je lako. Čovek se uplaši ili zaboravi na slavu Božju ili postane ohol, bahat ili skamenjen. A ko ne bi u takvim uslovima? Taiko ga je u zalazak sunca blagonaklono primio. Trijumfalan sastanak, raskošan i ceremonijalan, gotovo kao delo skrušenja Taika koji je očigledno bio pred obraćenjem. A usred te noći probudiše ga zato jer su Taikovi ’Ukazi o izgonu’ nalagali da svi verski redovi u roku od dvadeset dana moraju napustiti Japan, pod pretnjom smrtne kazne, i da se nikada ne smeju vratiti. I, što je još gore, da je svim japanskim obraćenicima u celoj zemlji naređeno da se odmah odreknu vere, ili će i njih smesta prognati ili kazniti smrću.

Poglavar je u očaju divljački savetovao hrišćanskim *daimjoima* s ostrva Kjušu, među njima Onošiju, Misakiju, Kijami i Harimi Nagasaškom, da se pobune da spase crkvu i besomučno je pozivao konkvistadore da pojačaju pobunu.

Vatra je pucketala i plesala na gvozdenim vratašcima. Da, živa istina, pomisli Del’Akua. O, da sam samo znao! Da se da Kunja prethodno savetovao sa mnom! No, kako je i mogao? Šest meseci pismo putuje u Gou, još šest meseci putuje natrag, a da Kunja je smesta pisao, ali bio je poglavar prepušten samom sebi i morao se odmah uhvatiti u koštac sa katastrofom.

Iako je Del’Akua isplovio čim je primio pismo, sa na brzu ruku napisanim ispravama kao ambasador potkralja u Goi, nakon niza meseci stigao je u Makao samo zato da sazna da je da Kunja mrtav, a njemu i svim ocima pod pretnjom smrti zabranjen ulazak u Japan.

No, muskete su već krenule.

A nakon deset nedelja stiže vest da crkva u Japanu nije slomljena i da Taiko neće primeniti svoje nove zakone. Spaljeno je samo pedesetak crkava. Ubijen je samo Takajama. A pročulo se i to: iako zakoni službeno ostaju na snazi, Taiko je sad spreman da pusti da stvari budu kao pre, samo neka oci budu diskretniji u obraćenjima. Njihovi obraćenici neka budu manje nametljivi i neka se lepo ponašaju. Vernici više ne smeju veru vatreno i javno iskazivati a fanatici neka više ne pale budističke crkve.

A kad se učinilo da je mukama kraj, Del’Akua se setio da su pre mnogo nedelja muskete isplovile uz pečat oca superiora da Kunje, i da se još nalaze u jezuitskim skladištima u Nagasakiju.

Uslediše teški dani dok nisu tajno prokrijumčarili muskete nazad u Makao. Da, ovaj put s mojim pečatom, priseti se Del’Akua koji se nadao da je tajna

zauvek pokopana. No, te tajne nikada čoveka ne ostavljaju na miru, pa ma koliko on to želeo i molio se.

Koliko zna jeretik?

Preko sat vremena njegova je eminencija nepokretno sedeo u visokom kožnom dvosedu i buljio u vatru, a da ništa nije video. Alvito je strpljivo čekao pored police sa knjigama, sa rukama u krilu. Sunčevo svetlo se micalo i poigravalo po srebrnom raspelu na zidu iza oca-vizitatora. Na bočnom zidu je visilo malo ulje venecijanskog slikara Ticiana koje je Del’Akua kupio u mladosti u Padovi, kuda ga je otac poslao da studira pravo. Drugi zid bio je krcat njegovim biblijama i knjigama, na latinskom, portugalskom, italijanskom i španskom. A iz njihove pokretne štamparije Družbe u Nagasakiju koju je on naručio i pre deset godina uz onolike troškove dovezao iz Goe, dve police japanskih knjiga i pamfleta. Pobožne knjige i svakojaki katekizmi koje su mukotrpnim radom jezuiti preveli na japanski. Dela prevedena s japanskog na latinski, kako bi japanskim učenicima i bogoslovima pomogli da nauče latinski. I naposletku dve neprocenjive knjižice: prva portugalsko-japanska gramatika, životno delo oca Sanča Alvareza, štampana pre šest godina, i propratni, neverovatni, portugalsko-latinsko-japanski rečnik, štampan lane na latinici i na pismu *hiragana*. Započeo ga je otac Alvarez pre dvadeset godina, bio je to prvi rečnik japanskih reči.

Otac Alvito uzme knjigu i s ljubavlju je pomiluje. Znao je da je to jedinstveno umetničko delo. Već osamnaest godina on sastavlja takvo delo, a još ni izdaleka nije završeno. No, njegov rečnik će imati dodatna objašnjenja i biće mnogo precizniji. Gotovo neka vrsta uvoda u Japan i u Japance, a bez taštine je znao, ako uspe završiti, biće to remek-delo u poređenju sa rečnikom oca Alvareza, a ako mu ime ikad budu zapamtili, biće to zbog te knjige i zbog oca-vizitatora, jedinog oca koga je ikada upoznao.

− Želiš li otići iz Portugala, sinko, i stupiti u službu Božju? − zapitao ga je divovski jezuit prvog dana kad ga je sreo.

− O, da, molim vas, oče − odvratio je i očajnički se, sa čežnjom, izvio prema njemu.

− Koliko ti je godina, sinko?

− Ne znam, oče. Možda deset-jedanaest, ali znam čitati i pisati, naučio me sveštenik, a sam sam, bez igde ikoga, nikom ne pripadam… Nisam ničiji!

Del’Akua ga je odveo u Gou, a odatle u Nagasaki, gde je stupio u školu Družbe Isusove, kao najmlađi Evropljanin u Aziji. Konačno je nekom pripadao. Onda je došlo čudo! Dar jezika i poverljiv položaj tumača i trgovačkog savetnika, najpre kod Harime Tadaa, *daimjoa* feuda Hizen na

ostrvu Kjušuu gde se nalazi Nagasaki, a onda, tokom vremena, i kod samog Taika. Zaredio se, a kasnije stekao i povlasticu četvrtog zaveta. Beše to poseban zavet, iznad i povrh običnih zaveta siromaštva, čistote i poslušnosti, a davali su ga samo probranim jezuitima. Zavet poslušnosti lično papi, da će biti njegovo lično oruđe za delo Božje, da će ići tamo kuda papa lično naredi i da će učiniti ono što on lično želi, da će − po zamisli osnivača Družbe, baskijskog vojnika Lojole − postati odabranik, jedan od pripadnika *Regimini militantis ecclesiae*, jedan od zavetnika posebnih poverljivih vojnika Božjih za Njegovog izabranog generala na zemlji, namesnika Hristovog.

Imao sam veliku sreću, pomisli Alvito. O Bože, pomozi mi da pomognem!

Konačno Del’Akua ustade, protegne se i priđe prozoru. Presijavalo se sunce na pozlaćenim crepovima visoke središnje kule u zamku, a jednostavna elegancija zdanja beše u suštoj suprotnosti s masivnom snagom kule. Toranj zla, pomislio je. Koliko će se tamo uzdizati i sve nas na to podsećati? Zar je samo pre petnaest? Ne, pre sedamnaest godina Taiko je četiri stotine hiljada ljudi doveo da grade i zemlju kopaju, a krv cedio iz cele zemlje da plati ovo, svoj spomenik, a onda je u dve kratke godine bio završen zamak Osake. Neverovatan čovek! Jedinstven narod! Da. I eno ga, neuništiv stoji! Osim od prsta Božjeg. Može ga sravniti za tren, ako zaželi. O Bože, pomozi mi da činim volju Tvoju!

− Pa, Martine, kao da imamo posla. − Del’Akua poče ići gore-dole, a glas mu sad beše čvrst kao i korak. − Što se tiče engleskog pilota, ako ga ne zaštitimo, poginuće, pa se izlažemo Toranaginoj nesklonosti. Uspemo li ga zaštititi, uskoro će sam sebe pokopati. No, smemo li čekati? Njegovo prisustvo, za nas je pretnja, a ne znamo koliko nam on još štete može naneti pre tog sretnog dana. Ili možemo Toranagi pomoći da ga ukloni. Ili ga, naposletku, možemo obratiti.

Alvito zatrepće očima.

− Zašto?

− Inteligentan je, vrlo dobro poznaje katolicizam. Zar Englezi nisu uglavnom u srcu katolici? Odgovor je ’da’, ako su im kralj ili kraljica katolici, a ’ne’, ako su im kralj ili kraljica protestanti. Englezi ne mare za veru. Trenutno su fanatično protiv nas, ali nije li to zbog Armade? Možda bi mogli obratiti Blektorna. Bilo bi to odlično rešenje, za slavu Božju, a njegovu jeretičku dušu spasili bi od propasti u koju svakako srlja. Zatim Toranaga. Daćemo mu karte koje traži, objasnićemo mu ’interesne sfere’. Pa zar zapravo demarkacione linije nisu baš tome služile, da odvoje uticajna područja Portugalaca i naših španskih prijatelja? *Si, e vero!* Što se tiče ostalih važnih pitanja, reci mu da ću biti počašćen da mu pripremim odgovore, a daću mu ih

čim pre. Budući da moram proveriti stvari u Makau, bi li nam on udelio razuman rok? A u istom dahu mu kaži da ga s radošću obaveštavaš da će Crni brod isploviti tri nedelje pre vremena, s najvećim teretom svile i zlata svih vremena, a da će sve naše doznake robe i naš deo tereta i… − Začas razmisli: − I bar trideset posto celokupnog tereta biti prodati preko agenta kojeg postavi Toranaga!

− Eminencijo, zapovedniku ekspedicije neće biti milo da ranije isplovi, a neće mu se svideti…

− Zadužen si da Ferieri nabaviš od Toranage lučke isprave, smesta. Odmah mu odnesi moj odgovor. Neka ga zabljesne naša brzina. Nije li to jedna od stvari kojima se on divi? Ako hitno dobije lučke isprave, Feriera će nam učiniti sitan ustupak pa ranije doploviti. A što se agenta tiče, Ferieri je svejedno, jedan ili drugi domorodac. Ionako će dobiti svoj postotak.

− No, obično agentsku proviziju uzajamno dele gospodari Onoši, Kijama i Flarima. Ne znam hoće li se oni složiti.

− Onda reši problem. Toranaga će nam za taj ustupak produžiti rok za odgovore. Jedini ustupci koji su mu trebaju su vlast, uticaj, novac. Šta mu možemo dati? Ne možemo mu izručiti hrišćanske *daimjoe*. Mi…

− Pa ipak… − uzvrati Alvito.

− Pa i da možemo, još ne znam da li bismo trebali ili hoćemo li. Onoši i Kijama zakleti su neprijatelji, ali udružili su se protiv Toranage, jer su uvereni da će on iskoreniti crkvu i njih, ako ikad zavlada Većem.

− Toranaga će podržati crkvu. Naš pravi neprijatelj je Išido.

− Ne delim tvoje samopouzdanje, Martine. Ne smemo zaboraviti da Onoši i Kijama, zato što su hrišćani, imaju na hiljade isključivo hrišćanskih sledbenika. Njih ne smemo uvrediti! Toranagi možemo jedino dati trgovački ustupak. Lud je za trgovinom, ali nikad nije uspeo u njoj da učestvuje. Zato bi ustupak koji sam predložio mogao njega dovesti u iskušenje da nam dozvoli duži rok koji bi možda mogao odložiti za stalno. Znaš kako Japanci vole takva rešenja: podignut veliki štap, a obe strane se prave da on ne postoji, e?

− Smatram da je politički nerazumno da se gospodari Onoši i Kijama u ovo doba dignu na Toranagu. Morali bi se držati stare izreke da drže otvorenu odstupnicu, zar ne? Nabacio bih im da je to što Toranagi nudimo dvadeset pet posto − tako će svako dobiti jednako, Onoši, Kijama, Harima i Toranaga − mali ustupak, kako bi ublažili njihovo privremeno istupanje uz Išida, a protiv njega.

− Onda će Išido izgubiti poverenje u njih, a kad za to dozna, još će nas više zamrzeti.

− Išido nas i sad neizrecivo mrzi. Išido im nimalo više ne veruje nego oni njemu, a još ne znamo zašto su stali na njegovu stranu. Uz Onošijev i Kijamin pristanak mogli bi svečano predložiti kao i da je to naša želja da sačuvamo nepristrasnost između Išida i Toranage. Mogli bismo tajno obavestiti Toranagu o njihovoj velikodušnosti.

Del’Akua je razmatrao prednosti i mane tog plana.

− Odlično − naposletku je rekao. − Ostvari to. A sad pređimo na jeretika. Danas daj Toranagi njegove *roteirose.* Smesta idi Toranagi. Reci mu da su nam tajno poslali *roteirose.*

− Kako da mu objasnim zašto mu ih nismo odmah predali?

− Nemoj. Reci istinu. Doneo ih je Rodriges, ali ni ja ni ti nismo shvatili da se nestali *roteirosi* nalaze u zapečaćenom smotuljku. Dva dana ga nismo otvarali. Zaista smo na to zaboravili u uzbuđenju oko jeretika. *Roteirosi* dokazuju da je jeretik gusar, bandit i izdajica. Njegove reči dokrajčiće ga jednom zauvek, što je svakako božanska pravda. Toranagi reci istinu, da ih je Mura dao ocu Sebastiju, kao što je i bilo, a otac ih je poslao nama, jer je znao da ćemo mi znati šta ćemo sa njima. To pere Muru, oca Sebastija i sve. Golubom obavesti Muru šta je učinjeno. Toranaga će svakako shvatiti da su nam njegovi interesi bili preči nego Jabuovi. Zna li on da se Jabu nagodio sa Išidom?

− Svakako, eminencijo, ali govorka se da su sad Toranaga i Jabu prijatelji.

− Ja ne bih verovao tom sotoninom nakotu!

− Toranaga mu sigurno ne veruje, kao što se ni Jabu nije iskreno njemu obavezao.

Odjednom ih trgne prepirka i svađa. Otvore se vrata, a u sobu stupi bosonog, zakukuljen franjevac i snažno odgurne oca Soldija.

− Blagoslovio vas Isus Hristos − reče glasom hrapavim od neprijateljstva. − I oprostio vam grehe vaše.

− Fra Perez, šta ovde radite? − planu Del’Akua.

− Vratio sam se u ovu zemlju, leglo nečistoće, da opet objavljujem paganima reč Božju.

− ’Ukaz’ vam zabranjuje da se vratite, uz kaznu trenutne smrti, zato što ste podsticali nered. Čudom ste izbegli mučeništvo u Nagasakiju i bilo vam je naređeno da…

− Bila je to volja Božja, a prljavi paganski ’Ukaz’ pokojnog manijaka mene se ne tiče − reče redovnik, onizak mršav Španac, duge raščupane kose. − Ovde sam da nastavim delo Božje. − Prebaci pogled na oca Alvita. − Kako trgovina,

oče?

− Srećom za Španiju, jako dobro − ledeno odvrati Alvito.

− Ja ne provodim vreme u blagajni, oče, nego sa stadom svojim.

− Pohvalno − resko će Del’Akua. − No, provodite ga tamo gde je naredio papa, izvan Japana. Ovo je isključivo *naše* područje. Osim toga, ovo je portugalska, a ne španska teritorija. Moram li vas podsećati na to da su tri pape naredili da svi redovi odu iz Japana osim nas? To je naredio i kralj Filip.

− Štedite reči, eminencijo. Delo Božje nadvladava zemaljske naredbe. Vratio sam se! Otvoriću vrata crkava i pozivati mnoštva neka ustanu protiv pagana i idolopoklonika.

− Koliko vas puta moram opominjati? U Japanu se ne možete ponašati kao u protektoratu Inka, punom divljaka iz prašume, koji nemaju istoriju ni kulturu. Zabranjujem vam da propovedate i ostajem pri tome da slušate sveta papina naređenja.

− Mi ćemo obratiti pagane! Slušajte, eminencijo, još stotinu moje braće čeka brodove u Manili, pa će doći ovamo. Sve sami dobri Španci. A i mnogo naših slavnih konkvistadora, da nas zaštite ako treba. Otvoreno ćemo propovedati i otvoreno ćemo nositi svoje mantije, a nećemo šetati u idolopokloničkim svilenim košuljama kao jezuiti!

− Ne smete uzrujavati vlasti, ili ćete majku crkvu pretvoriti u prah i pepeo!

− U lice vam kažem, vraćamo se u Japan i u Japanu ćemo ostati. Propovedaćemo reč Božju uprkos vama, uprkos svakom prelatu, biskupu, kralju, pa i papi, za slavu Božju! − Fratar za sobom zalupi vratima.

Zajapuren od besa Del’Akua nalije čašu madeire. Malo vina prelije se po uglačanoj površini njegovog stola.

− Sve će nas uništiti ovi Španci. − Del’Akua je polako pio, nastojeći da se umiri. Naposletku reče: − Martine, pošalji neke naše ljude neka motre na njega! I smesta opomeni Kijamu i Onošija. Nemamo pojma šta se sve može dogoditi ako se onaj glupan bude javno razmetao!

− Da, eminencijo. − Alvito je oklevao na vratima. − Prvo Blektorn, a sad i Perez. Malo prevelika slučajnost. Možda su Španci u Manili znali za Blektorna, pa su ga ovamo pustili samo zato da nam zagorča život!

− Možda, ali u stvari nisu! − Del’Akua iskapi čašu i pažljivo je spusti. − U svakom slučaju, uz pomoć Božju i uz marljivost, nijednom od njih neće biti dopušteno da naškode majci crkvi, pa kud puklo da puklo!

− Neka budem do boga prokleti Španac ako ovo nije život!

Blektorn je serafinski blaženo ležao potrbuške na debelim futonima, delimično ogrnut pamučnim kimonom. Rukama je podbočio glavu. Devojka mu je prelazila rukama preko leđa. Povremeno bi mu trljala mišiće, milovala mu kožu i dušu, tako da mu je gotovo došlo da od zadovoljstva prede. Druga devojka točila je sake u sićušnu porcelansku šoljicu, dok je treća čekala u rezervi i držala lakirani poslužavnik, a na njemu korpu od bambusa punu hrskave pržene ribe, na portugalski način, još jednu pljosku sakea i štapiće za jelo.

− *Nan desu ka, Anđin-san?* (Šta je, vredni pilote, šta ste rekli?)

− Ne znam se izraziti na *Nihon-go,* Rako-san. − Nasmešio se devojci koja je nudila sake. Uperio je prst u šoljicu. − Kako se ovo zove? *Namae ka?*

− *Sabazuki!* − Triput je to rekla, a on ponovi. Tad ga druga devojka, Asa, ponudi ribom, a on odmahne glavom. − *Ije, domo.* − Nije znao kako bi rekao ’Sad sam sit’, pa je pokušao objasniti ’Sad ne gladan’.

− *Ah! Ima hara hette va oranu* − objasni Asa ispravljajući ga. Nekoliko puta ponovi rečenicu i sve su se smejale njegovom izgovoru, ali najzad je ipak uspeo. Nikad neću naučiti ovaj jezik, pomisli. Nema veze sa zvucima u engleskom, pa ni sa latinskim i portugalskim.

− Anđin-san? − Asa mu opet ponudi hranu. Odmahnuo je glavom i ozbiljno stavio ruku na želudac, ali primi sake i iskapi. Sono, koja mu je masirala leđa, zastane, a on joj uze ruku, stavi je na svoj vrat i pravio se da mumla od užitka. Odmah je razumela i nastavila da ga masira.

Kad god bi ispraznio šoljicu, odmah bi je napunile. Bolje polagano, pomislio je. Ovo je treća boca, a već i u nožnim prstima osećam toplotu.

Tri devojke, Asa, Sono i Rako, stigoše u zoru. Donele su ’ča’. Fra Domingo mu je rekao da ga Kinezi katkad zovu *t’ee*, narodno piće Kine i Japana. Nemirno je spavao nakon susreta sa ubicom, ali vrelo pikantno piće počelo je da ga oporavlja. Donele su i umotane vruće peškire, lagano namirisane. Kako nije znao šta će s njima, glavna devojka, Rako, pokaza mu kako da njima briše lice i ruke.

Onda su ga, s njegova četiri samuraja-telohranitelja, otpratile u saunu na kraju ovog dela zamka i predale ga u ruke devojkama u sauni. Četiri stražara stoički su se preznojavali dok su njega okupali, podrezali mu bradu, oprali mu kosu i izmasirali ga.

Posle toga osećao se čudotvorno oporavljen. Dali su mu nov pamučni

kimono do kolena, čiste tabi-čarape, a devojke su ga opet čekale. Povele su ga u drugu sobu gde su se nalazile Kiri i Mariko. Mariko reče da je gospodar Toranaga odlučio da ga pošalje u jednu od svojih pokrajina tokom sledećih dana. Na oporavak. I da je gospodar Toranaga sa njim jako zadovoljan i da nije potrebno da on brine za nešto jer sad se za njega lično brine gospodar Toranaga. Bi li Anđin-san počeo pripremati i karte uz pomoć pribora koji će mu ona dati? Uskoro će se ponovo sastati sa gospodarom, a gospodar je obećao da će ona uskoro biti raspoložena da odgovara na svako pitanje Anđin-sana. Gospodar Toranaga žarko želi da Blektorn uči o Japancima, kao što i sam žarko hoće učiti o dalekom svetu, plovidbi i pomorskim putevima. Tad Blektorna sprovedu lekaru. Za razliku od samuraja, lekari su imali kratko podšišano teme bez repa.

Blektorn je lekare mrzeo. I plašio se njih, ali ovaj beše drukčiji, blag i neverovatno čist. Evropski lekari pretežno behu brijači, neotesani, vašljivi i prljavi kao sav ostali svet. Ovaj lekar je brižno pipkao, uljudno gledao, držao Blektornov ručni zglob da mu napipa bilo, gledao mu u oči, usta i uši, nežno ga lupkao po leđima, kolenima i tabanima, a njegov dodir i držanje su ga smirivali. Evropski lekar bi samo čoveku zavirio u jezik i zapitao: ’Gde boli’?, pustio bi krv, kako bi odstranio nečistu krv i dao jako sredstvo za čišćenje, kako bi pročistio utrobu.

Blektorn je mrzeo da mu puštaju krv i daju sredstva za čišćenje, a svaki put mu posle toga beše gore nego pre. No, ovaj lekar nije imao skalpere ni posudu za hvatanje krvi, niti otužni zapah hemikalija što je obično lekare okruživao, pa mu se srce usporilo i malko se opustio.

Lekarevi prsti ispitljivo dirnu brazgotine na njegovom bedru. Blektorn je imitirao puščani hitac, jer mu je tu pre mnogo godina prošao metak iz muskete. Lekar reče: ’*Ah, so desu!*’ i klimne glavom. Još je duboko, ali bezbolno pipkao preko njegovih slabina i želuca. Naposletku se obratio Raki, a ona klimne glavom, nakloni se pa mu zahvali.

− *Iči ban?* − zapita Blektorn, pitajući je li zdrav.

− *Haj, Anđin-san.*

− *Honto ka?*

− *Honto.*

Što je *honto* (istina) korisna reč! Da, istina je, pomisli Blektorn.

− *Domo, doktor-san.*

− *Do itašimašite* − reče lekar i nakloni se. (Nema na čemu.)

Blektorn mu uzvrati naklon. Devojke ga odvedu, i tek kad je ležao na

futonima, olabavivši pamučni kimono, dok ga je Sono milovala po leđima, setio se da je kod lekara bio go, pred devojkama i samurajima, a da to nije zapazio, niti osećao stid.

− *Nan desu ka, Anđin-san?* − zapita Rako. (Šta je, uvaženi pilote?) Zašto se smeješ? Njeni beli zubi iskrili su se, a obrve je počupala i iscrtala u obliku polumeseca. Tamnu kosu visoko je digla na teme, a ružičasti kimono privezala je sivo-zelenim obijem-pojasom.

− Zato što sam sretan, Rako-san. No, kako da ti kažem? Kako da ti kažem da sam se smejao zato što sam sretan i po prvi put otkako sam otišao od kuće, pao mi je teret sa srca. Zato što se divno osećam u leđima, sav se osećam divno. Zato što sam stekao naklonost Toranage-same, zato što sam trostruku bočnu paljbu sasuo na, od Boga proklete, jezuite, a još šest u boginjave Portugalce! − Tad skoči, čvrsto veže kimono i zapleše bezbrižan mornarski ’hornpipe’, pevajući pomorsku pesmicu radi ritma.

Rako i ostale se zabulje. Kliznu šođi-vrata pa se i stražari samuraji isto tako izbeče. Blektorn je plesao i snažno pevao, sve dok se više nije mogao uzdržati, a onda prasne u smeh i klone. Devojke su pljeskale, a Rako ga pokuša oponašati, ali u tome propadne jer ju je sputavao široki kimono. Ostale ustanu pa ga nagovore da im pokaže korake i on pokuša. Tri devojke stale su u red i gledale mu u noge, podigavši kimono. Nisu uspele i uskoro su sve ćaskale, kikotale i hladile se lepezom.

Odjednom čuvari postaše svečani i duboko se naklone. Toranaga stajaše na pragu, uz bok mu Mariko i Kiri i njegovi večno prisutni samuraji-telohranitelji. Sve devojke kleknu, spuste dlanove na pod i naklone se, ali osmeh im nije nestao s lica, niti je na njima više bilo straha. I Blektorn se uljudno nakloni, ali ne tako nisko kao žene.

− *Konniči va, Toranaga-sama* − reče Blektorn.

− *Konniči va, Anđin-san* − odvrati Toranaga. Tad postavi pitanje.

− Gospodar pita šta radite, senjor? − prevede Mariko.

− Običan ples, Mariko-san − odvrati Blektorn koji se blesavo osećao. − Zove se hornpipe, to je mornarski ples, a istovremeno pevamo pomorske pesmice. Bio sam radostan, možda zbog sakea. Oprostite, nadam se da nisam smetao Toranaga-sami. − Prevela je.

− Gospodar kaže da želi videti ples i poslušati pesmu.

− Sada?

− Jasno, sada.

Toranaga odmah sede prekrstivši noge, a njegov maleni dvor raširi se u

krug po sobi. Iščekujući su gledali Blektorna.

Evo ti, glupane, korio se Blektorn, to se događa kad se ne znaš obuzdati. Sad moraš nastupiti, a znaš da nemaš sluha, a plešeš nespretno.

Uz sve to čvrsto priveže kimono i vatreno započne. Okretao se, bacakao nogama, uvijao, skakutao, a glas mu se pomamno orio.

Zavlada tajac.

− Gospodar kaže da u celom životu nije video nešto slično.

− *Arigato goziemašita!* − reče Blektorn. Delimično se znojio od napora, a pomalo od zbunjenosti. Tada Toranaga odloži mačeve, zadigne kimono o pojas i stane uz njega.

− Gospodar Toranaga otplesaće vaš ples − reče Mariko.

− Šta?

− Moli vas da ga naučite!

I Blektorn započe. Pokazao je osnovne korake pa ponavljao i ponavljao. Toranaga je brzo naučio. Blektorn je bio ne malo zadivljen spretnošću tog trbušastog sredovečnog muškarca široke guzice.

Onda Blektorn zapeva i zapleše, a Toranaga mu se pridruži, isprva nesigurno, uz klicanje svih posmatrača. Zatim Toranaga zbaci kimono, sklopi ruke i isto tako vatreno zapleše uz Blektorna, koji zbaci kimono, glasnije zapeva i udari tempo, gotovo poražen svojim smešnim postupkom, ali sad ga je ponelo oduševljenje. Naposletku Blektorn poskoči, pa korak u stranu, cupne i zastane. Pljesne rukama i nakloni se Toranagi, a svi aplaudiraju gospodaru koji je bio vrlo dobre volje.

Toranaga sede posred sobe. Lagano je disao. Rako odmah požuri da ga ohladi lepezom, a ostale mu otrče po kimono. No, Toranaga gurne svoj kimono Blektornu, a umesto svoga uze njegov obični kimono.

− Gospodar kaže da će ga veseliti − reče Mariko − ako prihvatite ovaj dar. − Nadoveže: − Ovde se smatra velikom čašću kad neko od svog suverena dobije kimono, pa bio i jako iznošen.

− *Arigato goziemašita, Toranaga-sama!* − Blektorn se duboko naklonio i kazao Mariki: − Da, shvatam koju mi čast udeljuje, Mariko-san. Molim vas, zahvalite gospodaru Toranagi onim svečanim rečima koje ja, na žalost, još ne znam. I recite mu da ću kimono brižno čuvati. A još više me počastio kad je sa mnom otplesao moj ples.

Toranaga je bio još zadovoljniji.

Kiri i sluškinje su smerno pomogle Blektornu da navuče kimono njihovog gospodara i nauče ga kako da veže pojas. Kimono beše od smeđe svile s pet

grimiznih kruna, a pojas od bele svile.

− Gospodar Toranaga kaže da mu se ples jako svideo. Možda vam jednoga dana pokaže i neki naš ples. Želi da što pre naučite japanski jezik.

− I ja bih to hteo! − No, još više bih želeo, pomisli Blektorn, da budem u svojoj odeći, da jedem svoju hranu, u svojoj kabini, na svom brodu, sa spremnim topovima, s pištoljima za pojasom, dok se krmena paluba naginje pod težinom jedara. − Da li bi zapitali gospodara Toranagu kad će mi vratiti moj brod?

− Senjor?

− Moj brod, senjora. Molim vas, zapitajte ga kad ću dobiti natrag svoj brod. A i posadu! Odneli su sav brodski teret. U riznici beše dvadeset hiljada španskih srebrnjaka! On će sigurno shvatiti da smo mi trgovci. Iako cenimo njegovu gostoljubivost, želeli bi trgovati robom koju smo dovezli, pa se vratiti kući. Vratili bismo se kući za gotovo osamnaest meseci.

− Gospodar kaže da nema razloga da brinete. Sve će biti obavljeno što je pre moguće. Najpre morate postati snažni i zdravi. U sumrak ćete otići.

− Senjora?

− Gospodar Toranaga kaže da idete večeras, senjor. Zar sam pogrešno kazala?

− Ne, ne, ni govora, Mariko-san. No, pre otprilike jedan sat rekli ste mi da ću otići za nekoliko dana.

− Da, ali sad je rekao da ćete otići danas uveče. Sve je prevela Toranagi koji na to još nešto nadoveže.

− Gospodar kaže da je za vas bolje i zgodnije da uveče otputujete. Ne morate se brinuti, Anđin-sane, on lično na vas pazi. Poslaće u Edo gospu Kiricubo da pripremi sve za njegov povratak. Ići ćete s njom.

− Molim vas, zahvalite mu u moje ime. Je li moguće…? Smem li pitati može li osloboditi fra Dominga? On je važan izvor znanja. − Prevela je.

− Gospodar žali, ali čovek je mrtav. Poslao je po njega odmah juče kad ste ga zamolili, ali već je bio mrtav.

− Kako je umro? − ojađeno će Blektorn.

− Gospodar kaže da je već umro kad su ga prozvali po imenu.

− Oh! Jadnik!

− Gospodar kaže da su život i smrt jedna te ista stvar. Sveštenikova će duša čekati do četrdesetog dana, a onda će se on opet roditi. Zašto da se žalostimo? To je nepromenjiv prirodni zakon. − Zaustila je da nešto govori, ali se

predomislila i dodala samo: − Budisti veruju da mi imamo mnogo rođenja ili ponovnih rađanja, Anđin-sane. Dok naposletku ne postanemo savršeni i dosegnemo nirvanu… raj.

Blektorn načas odagna tugu. Skoncentriše se na Toranagu i na sadašnjost.

− Smem li ga, molim lepo, pitati da li moja posada…? − Umukne kad je Toranaga skrenuo pogled. U sobu žurno uđe mlad samuraj, nakloni se Toranagi i pričeka.

− *Nan đa?* − zapita Toranaga.

Blektorn nije razumeo ništa. Samo mu se učinilo da je čuo reč Cukku, nadimak oca Alvita. Vide kako ga Toranaga letimično obuhvata pogledom. Zapazi slabašan osmeh pa se zapita nije li Toranaga po sveštenika poslao zbog onog što mu je on kazao. Nadam se, pomisli, a nadam se i da je Alvito do nozdrva u govnima. Je li, ili nije? Blektorn odluči da ne pita Toranagu, iako je bio u jakom iskušenju.

− *Kare ni macu joni!* − odsečno će Toranaga.

− *Gjoj.* − Samuraj se nakloni i otrča. Toranaga se opet obrati Blektornu. − *Nan đa, Anđin-san?*

− Šta ste ono rekli, kapetane? − upita Mariko. − O svojoj posadi?

− Da. Može li i njih Toranaga-sama staviti pod svoju zaštitu? I pobrinuti se da im bude dobro? Hoće li i njih poslati u Edo?

Zapitala je. Toranaga zatakne mačeve u pojas kratkog kimona.

− Gospodar odgovara, jasno, za njih se već pobrinuo. Ne morate za njih brinuti, a ni za svoj brod.

− Je li s mojim brodom sve u redu? Brinu li se za njega?

− Da. On kaže da je brod već u Edu.

Toranaga ustane. Svi se počnu klanjati kad će Blektorn neočekivano:

− I poslednje… − Umukne i prokune se, shvativši da je ispao nepristojan. Toranaga je već završio razgovor i svi su se počeli klanjati, ali su ih zaustavile Blektornove reči i sad su se svi zbunili, ne znajući da li da dovrše naklon, da li da pričekaju ili da počnu iznova.

− *Nan đa, Anđin-san?* − Toranagin je glas bio britak i neljubazan, jer je i on na tren izgubio ravnotežu.

− *Gomen nasaj,* oprostite, Toranaga-sama. Nisam želeo ispasti neuljudan. Samo sam hteo zapitati hoće li biti dopušteno gospi Mariko da pre odlaska na put sa mnom razgovara? To bi mi pomoglo.

Zapitala je. Toranaga je samo progunđao potvrdnu zapovest i izašao, a za

njim Kiri i njegovi telohranitelji.

Svi ste vi uvredljiva kopilad, u sebi će Blektorn. Isuse Bože, ovde moram biti tako oprezan. Rukavom obrisa čelo i na Marikinom licu smesta opazi zgražanje. Rako žurno izvuče maramicu. Uvek su ih imale pri ruci iz na izgled neiscrpnog izvora. Čuvale su ih negde pozadi u obiju. Tad je shvatio da na sebi ima ’gospodarev’ kimono, a oznojeno čelo očigledno se ne sme brisati ’gospodarevim’ rukavom. Ti boga, znači da je počinio novo bogohulno delo! Nikad neću naučiti, nikad… Isuse Bože na nebu! Nikada!

− Anđin-san? − Rako mu je nudila sake.

Zahvali joj i iskapi. Ona smesta napuni. Na čelima im svima zapazi blistave graške od preznojavanja.

− *Gomen nasaj!* − izvinio se svima, uzeo šoljicu i ljupko je pružio Mariko. − Ne znam je li ovo uljudni običaj ili nije, ali biste li izvoleli malo sakea? Je li to dopušteno? Ili moram lupati glavom o pod?

− Oh, da! − Nasmejala se. − To je vrlo uljudno i molim vas da ne udarate glavom. Ne morate mi se izvinjavati, kapetane. Muškarci se ženama ne izvinjavaju. Ispravno je sve što oni rade. Bar to mislimo mi, žene. − Devojkama je objasnila što mu je rekla, a one isto tako ozbiljno klimnu glavom, a oči su im sijale. − Niste mogli to znati, Anđin-sane! − nastavi Mariko, lagano srkne pa mu vrati šoljicu. − Hvala, ali više ne bih sakea, hvala vam. Sake mi odmah udari u glavu i u kolena. No, vi brzo učite. Vama je to sigurno jako teško. Bez brige, Anđin-sane. Gospodar Toranaga mi je rekao da vašu sposobnost smatra izvanrednom. Ne bi vam dao svoj kimono da nije bio jako zadovoljan.

− Je li poslao po Cukku-sana?

− Oca Alvita?

− Da.

− Trebali ste to njega pitati, kapetane. Nije mi rekao. U tom je vrlo mudar, jer žene nisu mudre i upućene u političke poslove.

− *Ah, so desu ka?* O, da su sve naše žene tako mudre!

Mariko se hladila lepezom i udobno klečala podvivši noge poda se.

− Vaš ples je bio izvrstan, Anđin-sane. Plešu li tako i vaše žene?

− Ne, samo muškarci. Bio je to muški, mornarski ples.

− Budući da mi želite postavljati pitanja, smem li najpre ja vas nešto zapitati?

− Svakako.

− Kako izgleda gospođa vaša žena?

− Ima dvadeset i devet godina. U poređenju sa vama je visoka. Po našim merama visok sam metar i osamdeset i pet, ona oko metar sedamdeset, a vi negde oko metar i po, pa je prema tome za glavu viša od vas i krupnija, ali dobro građena. Kosa joj je boje… − Pokaže neokaljane lakirane kedrove grede i sve pogledaju u njih, a onda opet u njega. − Nekako približno ove boje. Plava, s primesom crvenila! Oči su joj plave, mnogo više nego moje, plavo-zelene. Kosa joj je duga, uglavnom raspuštena.

Mariko je prevodila devojkama koje su zadržale dah, gledale kedrove grede pa opet njega. I samuraji-stražari pomno su slušali.

− Rako upita… − Rako-san pita je li u telu ista kao mi?

− Da, ali bokovi su joj širi i zaobljeniji, struk izrazitiji i… No, naše žene više su oblije i imaju mnogo snažnije grudi.

− Jesu li sve vaše žene i muškarci toliko viši od nas?

− Uglavnom! No, neki naši ljudi maleni su kao vi. Vaš malen rast je po mom mišljenju − divan. Vrlo zgodno!

Asa postavi pitanje i svi se živo zainteresovaše.

− Asa pita kako u pogledu jastuka upoređujete vaše i naše žene?

− Oprostite, ne razumem.

− Oh, oprostite, molim vas. Jastuk znači ’prisne stvari’. Jastučenje je naš izraz za telesno stapanje muškarca i žene. Pristojnije je reći to nego jebanje, *neh?*

Blektorn prikri neprijatnost i odgovori:

− Ja, ovaj, ja sam ovde imao, ovaj… samo jedno jastučno iskustvo. Bilo je to, ovaj, u selu… I ne sećam ga se baš jasno jer sam, ovaj… bio tako umoran od puta da sam pola spavao, a pola bdio. Ali, ovaj… činilo mi se da je bilo vrlo poželjno.

− Jastučili ste samo jednom otkako ste stigli? − namršti se Mariko.

− Da!

− Sigurno se osećate jako stegnuto, *neh?* Svaka ova gospa rado bi sa vama jastučila, Anđin-sane. Ili sve one, ako želite.

− A?

− Svakako. Ako ne želite neku od njih, ne morate brinuti, one se sigurno neće uvrediti. Samo mi recite kakva vam se žena sviđa pa ćemo vam mi sve spremiti.

− Hvala − odvrati Blektorn. − Ali sada ne!

− Jeste li sigurni? Molim vas, oprostite, ali Kiricubo-san izričito je naredila da moramo štititi i jačati vaše zdravlje. Kako možete biti zdravi bez jastučenja? Za muškarca je to jako važno, *neh?* Oh, da, jako važno.

− Hvala, ali ja, sad… Možda kasnije.

− Imaćete mnogo vremena! Rado ću kasnije navratiti. Imaćemo mnogo vremena za razgovor, ako želite. Imaćete bar četiri štapića vremena! − uslužno će ona. − Morate otići tek u zalazak sunca.

− Hvala, ali sad ne bih − reče Blektorn poražen otvorenošću i netaktičnošću tog predloga.

− One bi vas rado uslužile, Anđin-san. Oh! Možda… možda biste vi radije dečaka?

− A?

− Dečaka. Ako to želite, sve je isto tako jednostavno. − Njen smešak je bio nedužan, a glas sasvim prirodan.

− A?

− Šta je?

− Ozbiljno mi nudite dečaka?

− Pa da, Anđin-sane. Šta je? Samo sam rekla da ćemo ovamo poslati dečaka ako vi to želite.

− Ne želim! − Blektorn oseti kako mu krv navaljuje u lice. − Zar izgledam kao od Boga prokleta pederčina?

Njegove se reči zaore sobom. Svi su ga zapanjeno gledali. Mariko se ponizno nakloni i zadrža glavu na podu.

− Molim vas, oprostite, učinila sam užasnu grešku. Oh, uvredila sam vas, a samo sam vam htela ugoditi. Nikad još nisam razgovarala s nekim… sa strancem, osim svetih otaca pa nikako ne poznajem vaše… vaše prisne običaje. O tom nisam nikad učila. Anđin-sane, oci nisu o tome razgovarali. Ovde neki muškarci katkad traže dečake. Povremeno i sveštenici primaju dečake, naši, a i neki vaši… Glupo sam pretpostavljala da su vaši običaji isti kao naši.

− Nisam sveštenik, a to nije kod nas raširen običaj.

Samurajski vođa Kazu Oan gnevno ih je gledao. Bio je zadužen za varvarinovu sigurnost i njegovo zdravlje, a svojim je očima video neverovatnu milost koju je gospodar Toranaga malo pre ukazao Anđin-sanu koji je sad besneo.

− Šta mu je? − znatiželjno zapita, jer ova glupa žena očito je rekla nešto

čime je uvredila njegovog jako uvaženog štićenika.

Mariko objasni šta je rekla i šta joj je odgovorio Anđin-san.

− Stvarno ne shvatam zašto se ljuti, Oan-sane − reče mu. Oan se s nevericom počeša iza uva.

− Besni kao bik samo zato što ste mu ponudili dečaka?

− Da.

− Oprostite, ali jeste li bili uljudni? Da niste možda upotrebili pogrešnu reč?

− Ne, Oan-sane, sasvim sam sigurna. Grozno se osećam. Očigledno sam ja kriva.

− Verovatno je tu nešto drugo. Šta?

− Ne, Oan-sane. Samo to!

− Nikad neću shvatiti te varvare − očajno će Oan. − Tako vam svega, smirite ga, molim vas, Mariko-san. Verovatno zato što tako dugo nije jastučio. A ti − naredio je devojci Sono − donesi sake, vruć sake i vruće peškire! Ti Rako, trljaj vraga po leđima! − Sluškinje pojure da poslušaju. Iznenada mu sine: − Možda zato što je impotentan. Njegova priča o jastučenju u selu bila je prilično mutna, *neh?* Možda jadnik besni zato što uopšte ne može jastučiti, a vi ste to spomenuli?

− Jako žalim, mislim da nije to. Lekar reče da je vrlo nadaren.

− Da je impotentan, stvar bi bila jasna, *neh?* I ja bih vrištao zbog toga. Da! Pitajte ga.

Mariko odmah prevede, a Oan se užasne kad krv ponovno navre u varvarinovo lice i sobu ispuni bujica gnusnog varvarskog jezika.

− On je… rekao… ne. − Marikin glas bio je tek šapat.

Sve je to značilo samo ’ne’?

− Kad se… kad se uzbude, viču mnoge slikovite psovke. Oan se počeo preznojavati od straha jer je sad on bio kriv.

− Smirite ga!

A jedan samuraj, postariji vojnik, ubaci pun uslužnosti:

− Oan-sane, možda je on od onih koji vole pse, *neh?* U Koreji smo slušali neobične priče o ’Žderačima belog luka’! Da oni vole pse i… Sad se sećam, da, pse i patke. Možda su ovi zlatoglavi kao i ’Žderači belog luka’! Zaudaraju kao oni, a? Možda bi on patku.

− Mariko-san, pitajte ga! − reče Oan. − Ne, možda bolje ne. Samo ga smir… − Naglo zastane. Iza ugla se primicao Hiro-macu. − Zdravo! − rekao je u grču nastojeći da mu glas ne zadrhti, jer stari ’Čelična pesnica’, poznat po

svojoj stezi, poslednjih nedelju dana beše kao tigar sa čirom na guzici, a danas je gori nego ikad. Desetoricu su smenili s položaja zbog aljkavosti, cela noćna straža osramoćena je prošla zamkom, dva samuraja dobila su naređenje da počine *sepuku* zato što su zakasnila na stražu, a četiri skupljača noćne nečisti baciše sa zidina zato jer su deo sadržaja iz noćne posude prosuli u vrt.

− Ponaša li se pristojno, Mariko-san? − Oan začu gnevni glas ’Čelične pesnice’. Beše siguran da će ova glupača koja je skrivila sve ove nevolje izblebetati istinu i njima će s pravom pasti glava s ramena.

Lakne mu kad je ona odgovorila:

− Da, gospodaru. Sve je dobro, hvala.

− Naređeno ti je da otputuješ sa Kiricubo-san.

− Da, gospodaru. − Dok je Hiro-macu nastavljao patrolu, Mariko je razmišljala zašto je šalju odavde. Samo zato da na putu bude tumač Kiri i varvarinu? To sigurno nije toliko važno! Idu li i druge Toranagine žene? Gospa Sazuko? Nije li sad opasno da Sazuko plovi morem? Hoću li poći samo ja sa Kiri, ili ide i moj muž? Ako on ostane, a dužnost mu je da ostane uz svoga gospodara, ko će se brinuti za njegovu kuću? Zašto moram putovati brodom? Lakše je i sigurnije putem Tokaido? Išido nam valjda neće nauditi? Da, mogao bi. Pomisli samo koliko bi vredni taoci bile gospa Sazuko, Kiricubo i ostali! Zar će nas zato poslati morskim putem?

Mariko je oduvek mrzela more. Gotovo bi joj pozlilo i kad bi pogledala more. No, ako poći moram, moram, i gotovo! *Karma.* Skrene misli sa tog neizbežnog puta na ovog čudnog varvarina koji joj je zadavao samo muku.

Kad ’Čelična pesnica’ nestade’ iza ugla, Oan digne glavu i svi uzdahnu. Asa je trčkarala hodnikom noseći sake, a malo iza nje Sono sa vrućim peškirima. Gledali su dok su dvorile varvarina.

Videše napregnutu masku njegovog lica, pa kako bez užitka prihvata sake, a samo hladno zahvaljuje na vrućim peškirima.

− Oan-sane, zašto ne pošalješ koju od ovih žena po patku? − veselo šapne stari samuraj. − Samo je spustimo. Ako je želi, sve je u redu, a ako ne želi, praviće se da je nije ni video.

Mariko odmahne glavom.

− Možda se ne bismo smeli izlagati tom riziku. Izgleda, Oan-sane, da je ovom varvarinu poprilično mrsko govoriti o jastučenju, *neh?* On je prvi od svoje vrste ovde pa s njim moramo u rukavicama!

− Slažem se − reče Oan. − Bio je vrlo ljubazan dok to nismo spomenuli. − Ljutito odmeri Asu.

− Oprostite, Oan-sane. Imate potpuno pravo, bila je to isključivo moja greška − odmah će Asa naklonivši se, a glava joj se spusti gotovo do poda.

− Da. Prijaviću to Kiricubo-san.

− Oh!

− A ja smatram da bi i gospodarici trebalo reći da pripazi kad s ovim čovekom govori o jastučenju − diplomatski će Mariko. − Vrlo ste razboriti, Oan-sane. No možda je u stvari Asa bila sretna osoba da poštedi gospu Kiricubo, pa i gospodara Toranagu, te grozne neprilike! Samo pomislite šta bi bilo da je Kiricubo-san postavila juče to pitanje pred gospodarom Toranagom! Da se pred njim varvarin ovako ponašao.

− Potekla bi krv! − lecne se Oan. − Sasvim ste u pravu, Mariko-san, moramo biti zahvalni Asi. Objasniću Kiricubo-san da je imala sreću.

Mariko ponudi Blektorna sakeom.

− Ne, hvala.

− Još jednom se izvinjavam na gluposti. Hteli ste nešto pitati?

Blektorn ih je gledao kako ćaskaju, besan što ih ne razume i besan što ih ne može sočno opsovati zbog tih uvreda niti lupiti stražarima glavu o glavu.

− Da. Rekli ste da je ovde sodomija normalna stvar?

− Oh, oprostite. Možemo li, molim vas, govoriti o drugim stvarima?

− Svakako, senjora. No najpre zaključimo ovu temu, tako da vas mogu shvatiti. Ovde je, rekoste, sodomija normalna?

− Normalno je sve što je u vezi sa jastučenjem − prkosno će ona, bocnuta njegovom neotesanošću i očiglednom glupošću, setivši se da joj je Toranaga kazao da izbegava politička pitanja, samo da kasnije njemu prenese sve što ju je Blektorn pitao. Isto tako ne sme se ljutiti na njegove gluposti jer Anđin-san je ipak varvarin, verovatno gusar, osuđen na smrtnu kaznu koja je trenutno odložena po Toranaginom prohtevu. − Jastučenje je sasvim normalno! A što neki čovek hoda s drugim čovekom ili dečakom, zar se to tiče ikoga osim njih? Šta to šteti njima ili drugima? Ili meni i vama? Ništa!

Šta sam ja?, zapitala se. Nepismena otpadnica bez mozga! Glupa trgovkinja koju plaši običan varvarin? Ne, ja sam samurajka! Da, jesi, Mariko, ali si i jako glupa! Žena si i moraš s njim postupati kao prema svakom muškarcu kojim želiš vladati. Laskaj mu, povlađuj i mazi ga. Zaboravljaš svoja oružja! Zašto se pred njim ponašaš kao dvanaestogodišnje dete? Ublažila je ton. Namerno!

− No, ako vi mislite…

− Sodomija je gnusni greh, odvratna, od Boga prokleta nastranost, a ona

kopilad koja se time bave… to su skotovi!

Blektorn ju je napao, još ljuto uvređen što je mislila da je i on jedan od njih. Tako mi krvi Hristove, kako je mogla? Smiri se, pomisli. Govoriš kao boginjavi fanatični puritanac ili kalvinist! Zašto si tako fanatično protiv njih? Zato što su večito prisutni na moru, zato što su to pokušali mnogi mornari, jer kako da inače ostanu zdravi toliko meseci na moru? Nije li to zato što si bio u iskušenju i mrzeo si samog sebe zato što si došao u napast? Nije li to zato što si se u mladosti morao boriti da se odbraniš, a jednom su te savladali i zamalo silovali ali si se otrgnuo i ubio jednoga gada zarivši mu nož u grlo? Bilo ti je dvanaest godina, a to ti je prvo ubistvo na tvom dugom spisku?

− To je od Boga proklet greh, protiv zakona Boga i čoveka!

− Ove hrišćanske reči sigurno se odnose na druge stvari? − jetko je uzvratila i uprkos svojim dobrim namerama, izazvana njegovom očiglednom neotesanošću. − Greh? Gde li je tu greh?

− Morali bi to vi znati. Katolkinja ste, je li? Odgajili su vas jezuiti, zar ne?

− Sveti otac me naučio da govorim latinski i portugalski i da čitam i pišem latinski i portugalski. Ne razumem šta za vas znači katolik, ali ja sam hrišćanka i to gotovo već deset godina. Oni nam nisu govorili o jastučenju. Nisam čitala vaše knjige o jastučenju. Samo vaše verske knjige! Zar je jastučenje greh? A kako može biti? Kako može biti grešno išta što čoveku pričinjava užitak?

− Pitajte oca Alvita!

O, kad bih mogla, pomislila je zbunjeno, ali naređeno mi je da ne smem iznositi ništa što kažeš, nikome osim Kiri i gospodaru Toranagi. Molila sam Boga i Bogorodicu da mi pomognu, ali još mi se nisu javili. Znam samo to da su ovde same neprilike otkako si došao. Ja sam u neprekidnim neprilikama…

− Ako je to greh, kao što kažete, zašto onda to rade mnogi naši sveštenici, a oduvek su to radili? Napokon, neke budističke sekte to i preporučuju kao oblik obožavanja. Zar trenutak ’Oblaka i kiše’ nije onoliko blizak raju koliko smrtnici mogu to postići? Nisu sveštenici zli ljudi, nisu svi. A poznato je da i neki sveti oci vole takvu vrstu jastučenja! Zar su opaki? Jasno da nisu! Zašto bi im bio uskraćen običan užitak, ako su im zabranjene žene? Glupo je reći da je sve što je u vezi s jastučenjem greh i od Boga prokleto!

− Sodomija je gnusna, protiv svih zakona! Pitajte svog ispovednika!

Vi ste gnusni, vi, kapetane-pilote, htede povikati Mariko. Kako se usuđujete biti tako neotesani i kako možete biti tako blesavi? Velite, protiv Boga? Kakva besmislica! Možda protiv vašeg podlog Boga! Tvrdite da ste hrišćanin, ali očigledno niste! Očigledno je da ste lažov i varalica. Možda znate čudne

stvari, možda ste bili na neobičnim mestima, ali niste hrišćanin. Hulite Boga! Je li vas Sotona poslao? Greh? Baš smešno! Napadate normalne stvari i ponašate se kao ludak. Uzrujavate svete oce, uzrujavate gospodara Toranagu, izazivate među nama razmirice, remetite naša verovanja i mučite nas sumnjama šta je istina, a šta nije… znajući da ne možemo neposredno dokazati istinu.

Želim vam reći da prezirem vas i sve varvare. Da, celoga života progone me varvari. Zar moga oca nisu mrzeli zato što im nije verovao i što je otvoreno molio diktatora Gorodu da ih sve izbaci iz naše zemlje? Zar varvari nisu posejali otrov u Gorodinu glavu pa je zamrzeo mog oca, svog najprivrženijeg generala, čoveka koji mu je pomogao i više nego general Nakamura ili gospodar Toranaga? Nisu li oni izazvali Gorodu da uvredi mog oca, zbog čega je moj jadni otac izgubio razum? Prisiliše ga da učini ono nezamislivo… i tako su izazvali sve moje jade.

Da, sve su to oni učinili, pa i više. No, doneli su mi i milosnu reč Božju onda kad mi je to bilo najpotrebnije! U mračnim trenucima, kad sam iz odvratnog izgnanstva vraćena u još odvratniji život, otac-vizitator pokazao mi je put, otvorio oči i dušu i pokrstio me. I dao mi je snagu i čvrstinu da izdržim, ispunio mi srce bezgraničnim spokojstvom, oslobodio me večne muke i blagoslovio me obećanjem večnog spasa. Šta bilo da bilo, u Božjoj sam ruci. O, Bogorodice, daj mi svoj spokoj i pomozi ovoj bednoj grešnici da pobedi neprijatelja tvoga!

− Izvinjavam se zbog nevaspitanja − reče. − S pravom se ljutite. Ja sam samo luda žena. Molim vas, strpite se i oprostite mi, jer sam ja jedna glupa žena, Anđin-sane!

Odjednom splasne Blektornov gnev. Kako se ijedan muškarac može dugo ljutiti na ženu, ako ona otvoreno prizna da je pogrešila i da je on imao pravo?

− I ja se izvinjavam, Mariko-san − rekao je malko smekšan. − No, kad kod nas nekom kažete da je peder, to je najteža uvreda.

Onda ste detinjasti i glupi, kao što ste podli, neotesani i bez pristojnosti, ali šta drugo da očekujemo od varvarina? − u sebi je pomislila. A glasno je kazala, praveći se pokajnicom:

− Jasno da imate pravo, nisam mislila ništa zlo! Molim vas, prihvatite moje izvinjenje. Oh, da! − uzdahnula je, a glas joj je bio tako umilan i meden da bi smekšala i svoga muža u njegovim najmračnijim raspoloženjima. − Oh, da, sasvim sam ja kriva! Jako žalim.

* * *

Sunce se primaklo zalasku, a otac Alvito i dalje je čekao u prostoriji za

prijeme. *Roteirosi* su mu otežali u rukama.

Od Boga prokleti Blektorn, pomislio je. Po prvi put ga je Toranaga pustio da čeka. Prvi put u nizu godina čeka jednog *daimjoa,* a ni Taika nije čekao. U poslednjih osam godina Taikove vladavine uživao je neverovatnu povlasticu slobodnog pristupa, kao i kod Toranage. No, tu je Taikovu povlasticu stekao svojim tečnim japanskim jezikom i svojom poslovnom oštroumnošću. Njegovo poznavanje tajni međunarodne trgovine neizmerno je pomagalo Taiku da poveća svoje basnoslovno bogatstvo. Iako je Taiko bio gotovo nepismen, dobro je znao jezik i obilovao silnim političkim znanjem. I tako je Alvito sav sretan sedeo ispod despotovih nogu da ga poučava i da uči, a bude li volja Božja, i da ga obrati. Za taj posao brižno ga je pripremao Del'Akua koji mu je dao najbolje učitelje od svih jezuita i od svih portugalskih trgovaca u Aziji. Alvito je postao Taikov uzdanik, jedna od četiri osobe − a jedini stranac − koje su ikad videle sve Taikove riznice.

Nekoliko stotina koraka od njega uzdizala se središnja kula, visoka sedam spratova, zaštićena mnoštvom stražara, vrata i zidina. Na četvrtom spratu je bilo sedam prostorija sa čeličnim vratima, krcatih zlatom u šipkama i sanducima zlatnika. Na petom spratu nalazile su se srebrne odaje, dupke pune poluga i sanduka srebrnjaka. A iznad toga retke svile, keramika, mačevi i oklopi − riznica carstva.

Prema našem računu, pomisli Alvito, to vredi bar pedeset miliona dukata. Više od godišnjeg prihoda celog Španskog i Portugalskog carstva i čitave Evrope zajedno. Najveće pojedinačno bogatstvo gotovog novca na kugli zemaljskoj.

Zar ovo nije glavni dobitak?, zapitao se. A ko god drži zamak Osaku, drži i ovo basnoslovno bogatstvo! Pa zar mu ovaj imetak ne daje i vlast nad celom zemljom? Zar Osaka nije građena kao neosvojiva tvrđava samo zato da se zaštiti ovo blago? Zemlja je krvarila da se sagradi zamak Osake, i da postane neosvojiv, kako bi se zaštitilo zlato, i držalo na sigurnom dok Jaemon ne postane punoletan?

Sa stotim delom blaga mogli bismo podići katedralu u svakom gradu, crkvu u svakom gradiću, a u svakom selu ove zemlje misiju. Samo kad bismo ga se domogli i upotrebili u slavu Božju!

Taiko je voleo vlast, a zlato je voleo, jer mu je davalo vlast nad ljudima. Riznica beše napabirčena tokom šesnaest godina neosporne vlasti od golemih obaveznih darova što su ih prema običaju morali svake godine donositi svi *daimjoi,* i sa njegovih poseda. Pravom osvajača Taiko je posedovao četvrtinu sve zemlje. Njegov je godišnji prihod bio veći od pet miliona kokua. A budući da je bio gospodar celog Japana sa carskim mandatom, teoretski je bio vlasnik

svih prinosa na svim feudima. Nije silom ubirao poreze to jest dažbine, ali svi su mu *daimjoi,* samuraji, ratari, zanatlije, trgovci, razbojnici, odmetnici, varvari, pa i *ete,* dobrovoljno i izdašno prinosili. Za svoju sigurnost.

Sve dok bogatstvo bude nedirnuto, Osaka nedirnuta, a Jaemon *de facto* čuvar, pomisli Alvito. Jaemon će zavladati čim postane punoletan! Bez obzira na Toranagu, Išida ili bilo koga.

Šteta što je Taiko mrtav. Uz sve njegove nedostatke, znali smo vraga sa kojim imamo posla. Zaista, šteta što je ubijen i Goroda, jer on nam je bio pravi prijatelj. Ali on je mrtav, a i Taiko, a sad moramo saviti nove paganine: Toranagu i Išida.

Alvito se priseti one noći kad je umro Taiko. Taiko ga je pozvao da bdi, zajedno sa Jodoko-samom, Taikovom ženom i Očibom, njegovom naložnicom i naslednikovom majkom. Dugo su bdeli i čekali u balzamu te beskrajne letnje noći.

Tad je počela smrt i preminuo je.

− Njegov je duh otišao, sad je u rukama Božjim − tiho je kazao kad je bio siguran. Učinio je znak krsta i blagoslovio telo.

− Buda neka uzme mog gospodara pod svoje okrilje i neka ga uskoro preporodi tako da on ponovo zgrabi carstvo u svoje ruke − reče Jodoko uz tihe suze. Bila je to mila žena, plemenita samurajka, verna supruga i savetnica pune četrdeset i četiri godine od svojih pedeset i devet godina života. Sklopila je oči i dala lešu dostojanstvo što beše njena povlastica. Žalosno mu se triput poklonila, a onda je ostavila njega i gospu Očibu.

Smrt je bila lagana. Taiko je već mesecima bolovao, a te noći su očekivali kraj. Nekoliko sati pre toga otvorio je oči, nasmešio se Očibi i Jodoki i šapnuo, glasom tankim kao nit konca:

− Poslušajte, ovo je moja samrtna pesma!

Kao rosa se rodih.

Kao rosa i nestajem Zamak

Osake i sve što učinih

Samo je san

U drugom snu.

Poslednji, tako nežan, despotov osmeh njima i njemu.

− Čuvajte moga sina, svi vi! − A onda su mu se oči zauvek ugasile.

Otac Alvito se sećao kako je bio ganut tom poslednjom pesmom, tako tipičnom za Taika. Zato što ga je pozvao na pragu smrti, nadao se da je

gospodar Japana posustao i da će prihvatiti pravu veru i sakrament s kojima se toliko puta poigravao. No, to nije bilo suđeno.

− Zauvek si izgubio kraljevstvo Božje, jadniče! − žalosno je prošaptao, jer se Taiku divio kao vojno-političkom geniju.

− A ako je tvoje kraljevstvo Božje u varvarskom šupku? − zapita gospa Očiba.

− Šta? − Sumnjao je je li tačno čuo, a zgadila mu se njena neočekivana siktava zluradost. Gospu Očibu poznavao je već gotovo dvanaest godina, od njene petnaeste godine, kad ju je Taiko tek uzeo kao naložnicu, i uvek je bila smerna i ponizna, jedva bi reč progovorila, uvek se blago i zadovoljno smeškala, ali sada…

− Rekoh: a ako je tvoje kraljevstvo Božje u varvarskom šupku?

− Bog neka ti oprosti! Tvoj gospodar umro je pre koji tren i…

− Umro je moj gospodar, a i tvoj uticaj na njega. *Neh?* Hteo je da ovde budeš. Jako dobro, beše to njegovo pravo. No, sad je on u ’Velikoj praznini’ i više ne zapoveda. Sada ovde ja zapovedam! Svešteniče, smrdiš, oduvek smrdiš, a tvoj smrad zagađuje vazduh. A sad se gubi iz mog zamka i ostavi nas našoj žalosti!

Škrto svetlo voštanice zatreperilo joj je na licu. Beše jedna od najlepših žena u zemlji. Nehotice se prekrstio protiv nečastivog.

Ledeno se nasmejala.

− Odlazi, svešteniče, i više se ne vraćaj. Tvoji dani su odbrojani!

− Ne više nego tvoji. U rukama sam Božjim, gospo. Bolje ga i ti slušaj! Ako veruješ, možeš dobiti večno spasenje.

− A? U rukama si Božjim? Hrišćanskoga boga, *neh?* Možda jesi, a možda nisi. A šta ćeš, svešteniče, ako, kad umreš otkriješ da nema Boga, ni pakla, i da je tvoj večni spas samo san u snu?

− Verujem! Verujem u Boga, u vaskrsnuće i u Duha svetoga! − glasno će on. − Hrišćanska su obećanja istinita. Istinita su, istinita. Ja verujem!

* * *

− *Nan đa, Cukku-san?*

Na momenat je čuo japanske reči koje mu ništa nisu značile.

Na pragu je stajao Toranaga okružen svojim stražarima. Otac Alvito se nakloni i pribere, a leđa i lice su mu se preznojavali.

− Oprostite što dolazim bez poziva. Samo sam sanjario. Sećao sam se kako sam imao sreću da budem svedok tolikih stvari ovde u Japanu. Kao da mi je

čitav život bio ovde i nigde drugo.

− Mi smo time mnogo dobili, Cukku-sane.

Toranaga umorno ode na uzvišenje i sede na jednostavan jastuk. Stražari se ćutke poređaju u obliku zaštitnog zaklona.

− Ovamo si stigao treće godine Tenšoa, je li?

− Ne, gospodaru. Četvrte! U godini ’Pacova’! − odgovori po njihovom računanju vremena koje je mesecima usvajao. Sve godine brojali su od određene godine koju bi izabrao vladajući car. Po njegovu ćefu bi katastrofa ili sreća bili kraj jedne ere ili početak druge. Naredio bi mudracima da izaberu ime osobito povoljnog znaka (iz drevnih kineskih knjiga) za novu eru koja bi mogla trajati godinu dana ili pedeset godina. Tenšo je značilo ’pravda nebeska’. Godina pre toga bila je godina velike plime kad je poginulo dve stotine hiljada osoba. A svakoj godini davali su i broj i ime, po istom redosledu kao i satima u danu. ’Zec’, ’Zmaj’, ’Zmija’, ’Konj’, ’Koza’, ’Majmun’, ’Petao’, ’Pas’, ’Vepar’, ’Pacov’, ’Vo’ i ’Tigar’. Prva godina Tenšoa beše u godini ’Petla’. Prema tome 1576. bila je godina pacova u četvrtoj godini Tenšoa.

− Mnogo se toga dogodilo u ove dvadeset četiri godine, *neh,* prijatelju stari?

− Da, gospodaru.

− Da. Gorodin uspon i smrt. Taikov uspon i smrt. A sada? Reči su se odbijale od zidova.

− To je u rukama Beskraja. − Alvito je odabrao reč koja je mogla značiti i Boga i Budu.

− Ni gospodar Goroda ni gospodar Taiko nisu verovali niti u bogove niti u Beskraj.

− Zar nije gospodin Buda rekao da mnogi putevi vode do nirvane, gospodaru?

− Ah, Cukku-sane, mudar si ti čovek. Kako tako mlad čovek može biti tako mudar?

− Iskreno bih želeo da jesam, gospodaru, jer bih mogao više pomagati.

− Hteo si sa mnom da razgovaraš?

− Da. Smatrao sam to dovoljno važnim da dođem bez poziva.

Alvito izvadi Blektornove *roteirose* pa ih položi na pod ispred sebe uz objašnjenje koje mu je prišapnuo Del’Akua. Vide kako se Toranagino lice ukrućuje i to ga razveseli.

− Dokaz njegovog *gusarstva?*

− Da, gospodaru! Štaviše, *roteirosi* sadrže i reči njihovih naredbi koje glase: ’Po potrebi iskrcajte se u punom broju i zauzmite bilo koju teritoriju na koju dođete ili je otkrijete!’ Ako želite, mogao bih vam tačno prevesti sve bitne delove.

− Sve prevedi. Brzo! − reče Toranaga.

− Otac-vizitator smatrao je da biste još nešto trebali znati. − Alvito mu ispriča sve o kartama, izveštajima i Crnom brodu, sve po dogovoru. Oduševio se videći da je Toranaga zadovoljan.

− Odlično − izjavi Toranaga. − Jesi li siguran da će Crni brod ranije stići? Sto posto siguran?

− Da − čvrsto odgovori Alvito. O, Bože, daj da bude kako se nadamo.

− Dobro. Reci svom gospodaru da jedva čekam njegove izveštaje. Da! Sigurno će tek za koji mesec prikupiti tačne činjenice!

− Rekao je da će što pre pripremiti izveštaje. Poslaćemo vam karte kao što ste tražili. Da li bi zapovednik ekspedicije mogao uskoro dobiti dozvole? To bi nam mnogo pomoglo ako Crni brod ranije dođe, gospodaru Toranaga.

− Garantuješ da će brod rano stići?

− Niko ne može jamčiti za vetar, oluje i more, ali brod će rano isploviti iz Makaa.

− Dobićeš isprave pre zalaska sunca. Još nešto? Neću imati vremena tri dana, sve dok ne završi sastanak regenata.

− Ne, gospodaru, hvala vam. Molim da vas Beskraj čuva, kao i uvek. − Alvito se nakloni. Čekao je da bude otpušten, ali umesto toga Toranaga otpusti svoje stražare. Alvito prvi put vide *daimjoa* bez pratnje.

− Sedi ovde, Cukku-sane. − Toranaga pokaže mesto uza se na uzvišenju.

Alvito još nije nikada bio pozvan na uzvišenje. Je li ovo znak poverenja… ili presude?

− Dolazi rat − reče Toranaga.

− Da! − odgovori i pomisli: ovaj rat nikad neće završiti.

− Hrišćanski gospodari Onoši i Kijama protive se začudo mojim željama.

− Ja ne mogu odgovarati ni za kojeg *daimjoa,* gospodaru.

− Šire se neprijatne glasine, *neh?* O njima i o ostalim hrišćanskim *daimjoima.*

− Mudrim ljudima uvek će na srcu biti dobrobit carstva.

− Da, ali u međuvremenu se protiv moje volje carstvo secka na dva tabora.

Na moj i na Išidov. Tako svi interesi carstva stoje ili na jednoj ili na drugoj strani. Sredine nema. Gde su interesi hrišćana?

− Na strani mira! Hrišćanstvo je vera, gospodaru, a ne politička ideologija.

− Vaš otac-div vođa je ovdašnje crkve. Čujem da vi govorite… možete govoriti u ime toga pape.

− Zabranjeno nam je da se petljamo u vašu politiku, gospodaru.

− Misliš da će te Išido nagraditi? − Toranagin glas otvrdne. − On se potpuno protivi vašoj veri. Ja sam vam uvek bio sklon. Išido želi smesta primeniti Taikove ’Ukaze o izgonu’ i potpuno zatvoriti zemlju svim varvarima. Ja želim povećanje trgovine.

− Mi ne zapovedamo nijednom hrišćanskom *daimjou.*

− Kako da onda utičem na njih?

− Ne znam toliko da bih vam pokušao savetovati.

− Dovoljno znaš, prijatelju stari, da shvatiš ovo: ako Kijama i Onoši istupaju protiv mene zajedno s Išidom i sa ostatkom njegove rulje, uskoro će ih slediti svi ostali hrišćanski *daimjoi.* U tom slučaju na svakog mog čoveka dolazi dvadeset njihovih ljudi.

− Ako dođe do rata, moliću da vi pobedite.

− Biće mi potrebno više od molitvi ako na mog jednog čoveka dođe dvadeset njihovih.

− Zar se rat nikako ne može izbeći? Kad počne, nikad neće prestati.

− I ja mislim. Onda će izgubiti svi! Mi, varvari i hrišćanska crkva. No, kad bi sad svi hrišćanski *daimjoi* stali na moju stranu, i to otvoreno, ne bi došlo do rata. Išidove ambicije zauvek bi bile pokopane. Pa i da uzdigne svoje barjake i pobuni se, regenti bi ga zgazili kao zrno pirinča.

Alvito je osećao kako mu se steže omča oko vrata.

− Ovde smo samo zato da širimo reč Božju, a ne da se uplićemo u vašu politiku, gospodaru.

− Vaš pređašnji vođa ponudio je Taiku usluge hrišćanskih *daimjoa* na ostrvu Kjušuu pre nego što smo podjarmili taj deo carstva.

− U tom je pogrešio! Nije imao vlasti, ni od crkve, a ni od *daimjoa.*

− Taiku je ponudio brodove, portugalske brodove, da svoje jedinice prebaci na ostrvo Kjušu. Ponudio nam je kao pomoć i portugalske vojnike s musketama. Pa i protiv Koreje i Kine!

− Ponavljam, gospodaru, pogrešio je kad je to učinio, bez ičijeg odobrenja.

− Uskoro će svako morati izabrati stranu, Cukku-sane. Da! Vrlo skoro.

Alvito je gotovo na svom telu osećao pretnju.

− Uvek sam spreman da vam služim.

− Ako izgubim, hoćeš li sa mnom umreti? Hoćeš li počiniti *đenši?* Hoćeš li me slediti ili sa mnom poći u smrt, kao odan vazal?

− Moj je život u rukama Božjim. I moja smrt.

− Ah, da. Vaš hrišćanski Bog! − Toranaga lagano pomakne mačeve. Onda se nagne prema njemu. − Za četrdeset dana neka mi Onoši i Kijama priđu i Regentsko veće će ukinuti Taikove ukaze.

Dokle smem poći?, bespomoćno se pitao Alvito. Dokle?

− Ne možemo na njih uticati kao što mislite.

− Možda bi im morao narediti vaš vođa. *Narediti im!* Išido će prevariti i vas i njih. Znam ja njega. A i gospa Očiba će vas prevariti. Zar već ne deluje na naslednika protiv vas?

Da, htede povikati Alvito, ali Onoši i Kijama tajno su od Išida izmamili obećanje pod zakletvom, napismeno, da će im dozvoliti da izaberu sve naslednikove učitelje, a jedan će biti hrišćanin. A Onoši i Kijama su se zakleli da su uvereni da ćete vi izneveriti crkvu čim uklonite Išida!

− Otac-vizitator ne može im naređivati, gospodaru. Bilo bi to neoprostivo uplitanje u vašu politiku.

− Onoši i Kijama do četrdeset dana… pa će Taikovi ukazi biti ukinuti i više neće biti ušljivih sveštenika franjevaca. Regenti će im zabraniti da dolaze u Japan.

− Šta?

− Samo vas i vaše sveštenike. One druge ne, one smrdljive crnomantijaške prosjake, bosonoge dlakavce! One koji uzvikuju glupe pretnje, a stvaraju samo nered. Njih! Ako želite, možete dobiti sve njihove glave… onih koji su ovde.

Sve je Alvita upozoravalo da bude oprezan. Toranaga još nikada nije bio ovako otvoren. Ako se sad omakneš, uvredićeš ga i pretvoriti ga u strašnog neprijatelja crkve.

Misli na ono što nudi Toranaga! Sami u celom carstvu? Ono što bi jedino garantovalo čistoću crkvi i sigurnost dok stalno jača. Onu jedinu neprocenjivu stvar! Onu jedinu stvar koju niko ne može pružiti, pa ni papa! Niko osim Toranage. Kad bi ga Kijama i Onoši javno podržali, Toranaga bi smlavio Išida i zavladao Većem.

Otac Alvito nikad ne bi poverovao da Toranaga može biti tako iskren. Niti da bi toliko mnogo ponudio. Bi li Onoši i Kijama mogli promeniti svoju odluku? Ta dvojica se mrze. Iz razloga koji su samo njima poznati udružiše se

protiv Toranage. Zašto? Šta bi ih navelo da iznevere Išida?

− Nisam pozvan da vam odgovorim, gospodaru, ni da govorim o takvom pitanju, *neh?* Kažem vam samo da je naš cilj spas duše − reče.

− Čujem da moga sina Nagu zanima vaša hrišćanska vera. Da li Toranaga preti ili nudi?, zapita se Alvito. Nudi li to da će Nagi dopustiti da prihvati veru − kakav bi to bio divovski uspeh! − ili želi reći: ako ne budete sarađivali sa mnom, narediću mu da prestane?

− Vaš gospodin sin spada u niz plemenite gospode koji imaju nepristrasno mišljenje o veri, gospodaru.

Odjednom Alvito shvati pred kojom se golemom dilemom nalazi Toranaga. Upao je u zamku, a mi mu možemo pomoći, uzbuđeno je pomislio. Mora da pokuša! Mora nam dati šta god zaželimo, ako *mi budemo hteli da ga podržimo.* Konačno otvoreno priznanje da hrišćanski *daimjoi* mogu bitno uticati na rezultat sukoba! Šta god mi želimo! Šta bismo još mogli dobiti? Ama baš ništa, osim

Namerno skrene pogled na *roteirose* koje je stavio pred Toranagu. Gledao je kako je on ispružio ruku i sklanja *roteirose* na sigurno u rukav kimona.

− Ah da, Cukku-sane − reče Toranaga iscrpljenim glasom. − No, tu je i novi varvarin, gusar, neprijatelj vaše crkve. Uskoro će oni doći ovamo, u velikom broju, je li? Možemo ih obeshrabriti ili ohrabriti! Kao ovoga gusara. *Neh?*

Otac Alvito je znao da sad imaju sve. Da tražim Blektornovu glavu na srebrnom tanjim, kao glavu svetoga Jovana Krstitelja, kako bismo zapečatili pogodbu? Da zatražim dozvolu da sagradimo katedralu u Edu ili unutar zidina zamka Osake? Po prvi put u životu osećao se neodlučnim, neusmeren, a nadohvat moći.

Ne želimo više nego što nam nudi! O, kad bih sada mogao zaključiti pogodbu! Da je samo na meni, stavio bih sve na kocku. Toranagu poznajem i bacio bih kocku na njega. Složio bih se da to pokušam, a zakleo bih se svetom zakletvom. Da, izopštio bih Onošija i Kijamu, ako ne pristanu, da dobijem te ustupke za majku crkvu. Dve duše za desetke hiljada, za stotine hiljada, za milione. To je pošteno! Mislim! Da, da, da, za slavu Božju.

− No, ja ništa ne mogu odlučiti, kao što dobro znate. Ja sam običan glasnik, a deo moje poruke…

− Potrebna mi je pomoć, Cukku-sane. I to sada.

− Učiniću sve što budem mogao, Toranaga-sama, obećavam.

− Čekaću četrdeset dana − odlučno će Toranaga. − Da. Četrdeset dana. Alvito se nakloni. Opazi da mu Toranaga uzvraća dubljim i svečanijim

naklonom nego ikad pre, gotovo kao da se klanja samome Taiku. Sveštenik drhtavo ustade. Izađe iz prostorije i krene hodnikom. Ubrza korak. Potrča.

Toranaga je sa puškarnice gledao jezuita koji je daleko ispod njega prolazio kroz vrt. Šođi-vrata opet se malko otvore, ali on opsuje stražare neka odu i pod pretnjom smrtne kazne naredi im neka ga ostave na miru. Pažljivo je pogledom pratio Alvita kroz učvršćena vrata i prednje dvorište, sve dok se sveštenik nije izgubio u lavirintu unutrašnjih zidina.

A onda se, usamljen, u tišini, Toranaga nasmeši. Zadigne kimono i zapleše. ’Hornpipe’, Blektornov mornarski ples.

21

Odmah iza sumraka Kiri se uzrujano gegala niz stepenice sa dve sluškinje prema svojoj zastrtoj nosiljki koja je čekala kraj vrtne kolibice. Preko putnog kimona prebacila je širok ogrtač koji ju je činio još nezgrapnijom, a pod bradom je vezala veliki šešir širokog oboda.

Gospa Sazuko strpljivo ju je čekala na verandi, u poodmakloj trudnoći, a pored nje Mariko. Blektorn se oslanjao uza zid pored utvrđene kapije. Nosio je smeđi kimono sa pojasom, čarapice tabi i vojničke sandale. U prednjem dvorištu ispred kapije lepo se svrstala pratnja od šezdeset, do zuba naoružanih, samuraja, a svaki treći je držao baklju. Na čelu kolone, Jabu je razgovarao sa Buntarom − Marikinim mužem − oniskim zdepastim čovekom koji gotovo da i nije imao vrat. Obojica su na sebi imali mrežaste oklope, a lukove i tobolce preko ramena. Buntaro je nosio i čelični vojni šlem s rogom. Nosači kage strpljivo su čučali u poslušnoj tišini pored hrpe prtljaga.

Na laganom lahoru je lebdeo nagoveštaj leta, ali niko to nije zapažao osim Blektorna, pa i on je bio svestan napetosti koja je sve njih okruživala. A bio je bolno svestan i toga da je samo on nenaoružan. Kiri se dogegala na verandu.

− Ne bi smela čekati ovde, Sazuko-san. Prehladićeš se! Moraš sad misliti na dete. Ove prolećne noći još su pune rose.

− Nije mi hladno, Kiri-san. Noć je divna i lepo mi je.

− Sve u redu?

− O, da! Sve je odlično.

− Žao mi je što odlazim. Da. Mrzim putovanja!

− Nemate razloga za brigu − smirivala ju je Mariko koja im se pridružila. Nosila je sličan šešir širokog oboda, ali njen je bio svetao, a Kirin taman. − Veseliće vas povratak u Edo. Za koji dan pridružiće nam se i naš gospodar.

− Ko zna šta nam donosi sutrašnjica, Mariko-san?

− Sutrašnjica je u rukama Božjim.

− Sutra će biti divan dan, a ako ne bude, neće! − reče Sazuko. − Šta nas briga za sutra? *Sadašnjica* je dobra. Puno ćete nam nedostajati, Kiri-san. I vi, Mariko-san! − Rastreseno je pogledala vrata gde se Buntaro besno drao na jednog samuraja kome je ispala baklja.

Službeno, povorku je vodio Jabu koji je bio stariji od Buntara. Video je da je stigla Kiri pa je otrčao kroz vrata, a za njim Buntaro.

− Oh, gospodaru Jabu, gospodaru Buntaro − reče Kiri pa se smeteno nakloni. − Tako mi je žao što ste morali čekati. Gospodar Toranaga spremao se da siđe, ali je na kraju odustao. Rekao je da sad morate poći. Molim vas, uvažite naša izvinjenja.

− Nisu potrebna! − Jabu je želeo što pre da ode iz zamka i Osake pa da se vrati na Izu. Još uvek je teško mogao poverovati da odlazi sa čitavom glavom na ramenu, sa varvarinom, sa musketama, sa svim! Svojoj ženi u Edo poslao je hitne poruke po golubu-pismonoši sa uputstvom da sve pripremi u Mišimi, njegovom glavnom gradu. Javio se i Omiju u seoce Anđiro. − Da li ste spremni?

U Kirinim očima zablistale su suze.

− Samo da povratim dah i idem u nosiljku. Oh, kamo sreće da ne moram poći! − Ogledala se i tražila Blektorna. Ugledala ga je kako stoji kraj kapije. − Ko odgovara za Anđin-sana dok ne dođemo na brod?

− Naredio sam mu da ide uz nosiljku moje žene − zlovoljno će Buntaro. − Ako ga ona ne može držati na uzdi, mogu ja.

− Hoćete li vi, gospodaru Jabu, da otpratite gospu Sazuko?

− *Straže!* − odjekne upozorenje iz prednjeg dvorišta. Buntaro i Jabu pojure kroz utvrđenu kapiju. Svi ostali navale za njima, a sruče se i straže sa zidina.

Na čelu dve stotine Sivih primicao se Išido ulicom među zidinama zamka. Stade u prednjem dvorištu ispred kapije. Iako niko ni na kojoj strani nije delovao neprijateljski, a niko nije držao ruku na maču, niti napinjao luk i strelu, svi behu spremni.

Išido se dostojanstveno nakloni.

− Lepo veče, gospodaru Jabu.

− Da, da, zaista.

Išido nemarno klimne Buntaru koji je bio isto tako mrtav-hladan i uzvratio mu uz najmanje dopuštenu uljudnost. Obojica su bili Taikovi omiljeni generali. Buntaro je vodio jedan puk u Koreji kad je Išido bio vrhovni zapovednik. Uzajamno su se optuživali za izdaju. Samo je lično Taikova

intervencija i njegova direktna naredba sprečila krvoprolića i osvetu.

Išido je proučavao Smeđe. Tad mu oči sretnu Blektorna. Vide da mu se napola naklonio. Kroz vrata je video tri žene i drugu nosiljku. Opet mu je pogled počivao na Jabuu.

− Reklo bi se da svi idete u boj, Jabu-sane, a da niste samo ritualna pratnja gospe Kiricubo.

− Hiro-macu-san je naredio, zbog ubice Amide…

Jabu umuknu kad je Buntaro borbeno stupio napred i usadio svoje goleme noge nasred praga.

− Za boj smo uvek spremni. Sa oklopom ili bez njega. Možemo izaći na kraj i ako imate deset ljudi na svakoga od naših, a i sa pedeset ’Žderača belog luka’! Nikad ne okrećemo leđa i ne bežimo kao slinave kukavice, a svoje drugove da ostavimo da ih poraze!

Išidov je smešak bio pun prezira, a glas mu beše rezak.

− Oh? Možda ćete uskoro imati priliku da se borite s pravim muškarcima, a ne sa ’Žderačima belog luka’!

− A kad to uskoro? Zašto ne večeras? Zašto ne ovde? Jabu je pažljivo išao među njima. I on je bio u Koreji i znao je da je istina na obe strane i da nijednom od njih ne sme verovati. Buntaru manje nego Išidu.

− Večeras nećemo jer smo među prijateljima, Buntaro-sane − reče pomirljivo, u očajničkoj želji da izbegne sukob koji bi ih zauvek zarobio u zamku.

− Među prijateljima smo, Buntaro-sane.

− Kakvi prijatelji? Prijatelje znam, a znam i neprijatelje! − Buntaro se okrete Išidu. − Gde je taj čovek, taj pravi čovek o kome si govorio, Išido-sane? A? Ili takvi ljudi? Neka on, neka svi oni, ispužu iz svojih rupa i stanu preda me, Toda Buntara, gospodara od Sakure, ako iko od njih ima petlje!

Svi se spreme. Išido ih zlokobno pogleda.

− Nije sad vreme, Buntaro-sane − reče Jabu. − Prijatelji ili neprija…

− Prijatelji? Gde? Na ovom đubrištu? − Buntaro pljune na zemlju.

Jedan Sivi munjevito trgne ruku prema balčaku mača, deset Smeđih za njim, a pedeset Sivih su zaostali za delić sekunde. Sad su svi čekali da Išido isuče mač i da znak za napad.

Tad Hiro-macu izađe iz senki vrta pa kroz kapiju u prednje dvorište. Ubojiti mač, napola izvađen iz korica, njihao se u rukama.

− Katkad i na đubrištu možeš naći prijatelje, sine! − mirno će on. Popuste

ruke na balčacima mačeva. Samuraji na suprotnim zidinama − Sivi i Smeđi − olabave lukove i strele. − U celom zamku imamo prijatelje. U celoj Osaki. Da! Naš gospodar Toranaga neprestano nam tako govori. − Stajao je kao stena pred svojim jedinim živim sinom, a u očima mu je video krvožednost. Čim se približio Išido, Hiro-macu je zauzeo svoj bojni stav na unutrašnjim vratima. A kad je prva opasnost prošla, on se tiho kao mačak vratio u senku. Zabuljio se sinu u oči. − Nije li tako, sine?

Buntaro klimne glavom uz silan napor i korak odstupi, ali još je preprečavao put u vrt. Hiro-macu se obratio Išidu.

− Večeras vas nismo očekivali, Išido-sane.

− Došao sam ukazati poštovanje gospi Kiricubo. Tek pre nekoliko trenutaka javili su mi da putuje.

− Zar je moj sin u pravu? Morali bismo se brinuti što nismo među prijateljima? Zar smo taoci koji moraju moliti za milost?

− Ne, ali gospodar Toranaga i ja ugovorili smo protokol tokom njegove posete Osaki. Dolazak i odlazak uvaženih lica valja najaviti dan ranije tako da im ja mogu ukazati dužno poštovanje.

− Gospodar Toranaga iznenada je odlučio. Smatrao je da to što jednu od svojih žena šalje natrag u Edo nije toliko važno da bi vas uznemiravao − reče mu Hiro-macu. − Da, gospodar Toranaga samo sprema svoj odlazak.

− Je li o tome odlučio?

− Da, onog dana kad završi sastanak regenata. Bićete pravovremeno obavešteni, prema protokolu.

− Dobro. Jasno, sastanak se opet može odložiti. Gospodaru Kijami je sve slabije.

− Je li sastanak odložen ili nije?

− Samo sam spomenuo da bi mogao biti. Nadamo se da ćemo uživati u prisustvu gospodara Toranage još dugo vremena, *neh?* Hoće li on sutra sa mnom u lov?

− Zamolio sam ga da do sastanka otkaže svaki lov. Smatram da to nije sigurno za njega. Smatram da je svo ovo područje opasno. Ako prljave ubice tako lako mogu proći kroz vaše straže, koliko li je tek onda lakša izdaja izvan zidina?

Išido pređe preko uvrede. Znao je da će to, kao i izazovi, još više rasrditi njegove ljude, ali njemu još nije odgovaralo da zapali fitilj. Razveselio se što se upleo Hiro-macu, jer je sam gotovo izgubio vlast nad sobom. Zaokupljala ga je pomisao na Buntarovu glavu u prašini, cvokotavih zuba.

− Kao što već dobro znate, svim zapovednicima straže koji su te noći bili dežurni već je naređeno da se presele u ’Veliku prazninu’. Na žalost, Amide su zakon za sebe, ali uskoro ćemo ih uništiti. Zatražićemo od regenata da ih jednom zauvek dokrajče. A sada bih izrazio svoje poštovanje Kiricubo-san.

Išido stupi napred, a za njim njegovi lični telohranitelji Sivi. Svi zadršću i zastanu. Buntaro je u luku držao strelu, pa iako je bila uperena u tlo, luk je bio krajnje napet.

− Sivima je zabranjeno da prođu kroz ova vrata, po protokolu!

− Ja sam guverner zamka Osake i zapovednik naslednikove telesne garde! Imam pravo ići svuda!

Hiro-macu ponovo zagospodari situacijom.

− Tako je, vi ste zapovednik naslednikove telesne garde i kao takav imate pravo svuda ići. No, kroz ova vrata sme da vas prati samo pet ljudi. Zar se tako niste dogovorili dok ovde boravi moj gospodar?

− Pet ili pedeset, svejedno! Ova uvreda je nesno…

− Uvreda? Moj sin nije mislio vređati. Samo poštuje pravila koja ste uglavili njegov gospodar i vi. Petorica. Petorica! − Ta reč beše nalog. Hiro-macu okrene leđa Išidu i pogleda sina. − Gospodar Išido nas časti time što želi ukazati poštovanje gospi Kiricubo.

Starac je nekoliko santimetara izvukao mač iz korica i niko nije mogao pouzdano reći hoće li saseći Išida ako počne borba ili pak odrubiti glavu svom sinu ako uperi strelu. Svi su znali da se otac i sin ne vole, samo su uzajamno poštovali svoje naravi.

− Onda, sine, šta kažeš zapovedniku naslednikovih telohranitelja?

Znoj je tekao niz Buntarovo lice. Za tren stupi po strani i olabavi luk. No, i dalje je držao strelu.

Išido je mnogo puta na takmičenjima video Buntara kako odapinje strele sa dve stotine koraka. Poslao bi šest strela u metu pre nego što bi prva stigla na cilj, a sve jednako tačno. Rado bi sad naredio napad i smoždio ovu dvojicu, oca i sina, i sve ostale. No, znao je da bi bilo glupo početi s njima, a ne sa Toranagom, a u svakom slučaju, kad počne pravi rat, možda Hiro-macua dovede u napast da ostavi Toranagu i da se s njim bori. Gospa Očiba je rekla da će − kad dođe vreme − sama pristupiti starom ’Čeličnoj pesnici’. Zaklela se da on u nevolji nikad ne bi napustio naslednika. Da će vezati uza se ’Čeličnu pesnicu’ i udaljiti ga od Toranage. A možda ga i navede da ubije svoga gospodara, pa bi se tako izbegao sukob. Kakvu vlast, kakvu tajnu, kakvo znanje, ima ona nad njim?, opet se upita Išido. Naredio je da se gospa Očiba

po mogućnosti makne iz Eda pre regentskog sastanka. Kad Toranagu optuže, a u tom pogledu svi regenti su se složili, njen život neće vredeti zrna pirinča. Optužiti ga, a onda smesta *sepuku,* po potrebi i prisilno. Ako ona pobegne, dobro. Ako ne pobegne, ništa zato! Za osam godina naslednik će preuzeti vlast.

Kroz vrata kroči u vrt, a s njim Hiro-macu i Jabu. Iza njega pet stražara. Uljudno se naklonio i zaželeo Kiricubi svako dobro. Onda se, zadovoljan što je sve onako kako i treba biti, okrenuo i otišao sa svojim ljudima.

Hiro-macu odahne i počeša se po šuljevima.

− Idi, Jabu. Više te ona stenica neće ometati!

− Da. Odmah.

Kiri je maramicom brisala znoj sa čela.

− On je vražji *kami!* Bojim se za našeg gospodara. − Poteku joj suze. − Ne želim otići!

− Gospodaru Toranagi neće se dogoditi nikakvo zlo, obećavam, gospo. Morate krenuti! Sada!

Kiri pokuša prigušiti jecaje i digne debelu koprenu koja je visila sa oboda njenog širokog šešira i skrivala joj lice.

− Oh, Jabu-sama, hoćete li otpratiti gospu Sazuko?

− Naravno.

Gospa Sazuko se nakloni i požuri, a Jabu za njom. Mlada žena je potrčala uz stepenice. Pred sam vrh oklizne se i padne.

− Detence! − vrisne Kiri. − Je li povređena?

Sve oči polete prema srušenoj ženi. Mariko potrči prema njoj, ali Jabu stiže prvi. Podigne je. Sazuko se više preplašila nego povredila.

− Dobro mi je − rekla je malo zadihano. − Bez brige, sve je uredu. Baš glupo s moje strane.

Kad se uverio da je sve u redu, Jabu se vrati u prednje dvorište da pripremi hitan polazak. Mariko dođe do kapije. Laknulo joj je. Blektorn je zurio u vrt i upitno gledao Mariko.

− Šta je? − zapitala je.

− Ništa − reče on nakon pauze. − Šta je vrisnula gospa Kiricubo?

− ’Detence! Je li povređena?’ Gospa Sazuko nosi dete − objasnila je. − Svi smo se uplašili da joj pad može naškoditi.

− Dete Toranaga-same?

− Da − odgovori Mariko i zagleda se u nosiljku. Kiri je bila iza navučenih

prozirnih zavesa i spustila koprenu. Jadnica, pomisli Mariko, znajući da ona samo pokušava da sakrije suze. Na njenom mestu i ja bih se ovako plašila za svog gospodara.

Skrene oči na Sazuko koja još jednom mahne sa stepenica, a zatim uđe. Zveknuše za njom čelična vrata. Poput smrtnog zvona, pomisli Mariko. Hoćemo li ih ikada više videti?

− Šta je hteo Išido? − zapita Blektorn.

− On… ne znam tačnu reč. Nadzirao je, bez upozorenja je proveravao.

− Zašto?

− On je zapovednik zamka − rekla je, ne želeći da mu oda pravi razlog.

Jabu je na čelu povorke izvikivao naredbe i krenuo. Mariko se popne u nosiljku, a zavese ostavi delimično otvorene. Buntaro dade Blektornu znak da krene. Poslušao ga je.

Čekali su da prođe Kirina nosiljka. Blektorn je zurio u poluvidljivi zastrti lik i čuo prigušene jecaje. Uz nosiljku su išle dve preplašene sluškinje Asa i Sono. Tad se poslednji put osvrnuo. Hiro-macu je stajao sam pored kolibice, naslonjen na mač. Samuraji zatvoriše velika ojačana vrata i vrt nesta iz vidokruga. Spustiše uz tresak veliku gvozdenu šipku. Više u prednjem dvorištu nije bilo stražara. Svi su se popeli na zidine.

− Šta se događa? − upita Blektorn.

− Izvolite, Anđin-sane?

− Kao da je opsadno stanje! Smeđi protiv Sivih. Zar se očekuju nevolje? Još nevolja?

− Oh, jako žalim. Uobičajeno je uveče zatvoriti vrata − reče Mariko.

Kad nosiljka krete, pošao je uz nju. Buntaro i ostatak začelja zauzmu mesto iza njega. Blektorn je gledao nosiljku pred sobom, klecavo geganje nosača i zamagljen lik u nosiljci. Bio je jako uznemiren iako se trudio da to prikrije. Kad je Kiri iznenada vrisnula, odmah ju je pogledao. Svi ostali gledali su trudnicu koja je pala na stepenicama. I njegov je prvi nagon bio da tamo pogleda, ali iznenada je video kako je Kiricubo zamakla neobično brzo u kolibu. Na tren je mislio da ga oči varaju, jer je u noći bila gotovo nevidljiva, u tamnom ogrtaču, tamnom kimonu, tamnom šeširu i u tamnoj kopreni. Gledao je kako ta osoba za tren nestaje, onda se opet pojavljuje, uleće u nosiljku i naglo povlači zavese. Časak su im se pogledi sreli. Bio je to Toranaga.

22

Mala povorka oko dve nosiljke polako je prolazila lavirintom zamka, kroz

uzastopne provere. Svaki put svečani nakloni, brižno novo pregledanje isprava. Vođstvo bi preuzeo novi kapetan i nova grupa Sivih pratilaca, a tek onda bi ih propustili. Blektorn je na svakoj proveri sve nervoznije gledao kako kapetan straže prilazi bliže i motri navučene zavese na Kiricubinoj nosiljci. Svaki put bi se uljudno klanjao napola vidljivoj spodobi, slušajući uzdržane jecaje, a nakon izvesnog vremena mahnuo bi im da pođu napred.

Ko još za to zna?, očajnički se zapita Blektorn. Sluškinje sigurno znaju. To objašnjava njihovu uplašenost. Sigurno je znao i Hiro-macu, a svakako i gospa Sazuko koja je poslužila kao mamac. Mariko? Mislim da ne zna. Jabu? Bi li njemu Toranaga verovao? Onaj manijak bez vrata, Buntaro? Verovatno ne zna.

Ovo je očigledno tajni pokušaj bekstva. No, zašto bi Toranaga reskirao život izvan zamka? Zar u zamku nije sigurniji? Čemu sva ta tajnovitost? Od koga on beži? Od Išida? Od ubica? Ili od nekog drugog u zamku? Verovatno od svih, pomisli Blektorn priželjkujući da su u na galiji i na pučini. Ako Toranagu otkriju, padaće govna, vodiće se borba na život i smrt, bespoštedno.

Nemam oružja, pa i da imam dva pištolja ili desetokilaš top i sto hrabrih momaka, Sivi bi nas pokosili. Nemam kuda da bežim i nemam gde da se sakrijem. Gde god da pogledam, nalazim se u govnima!

− Umorni ste, Anđin-sane? − tiho zapita Mariko. − Ako želite, ja ću ići peške, a vi se popnite na nosiljku.

− Hvala − kiselo je odgovorio. Nedostajale su mu čizme, a u sandalama od kaiščića još se nespretno osećao. − Noge su mi dobro, samo što sam priželjkivao da smo na sigurnom, nasred mora.

− Zar je more ikad sigurno?

− Katkad jeste, senjora, ali ne često!

Blektorn ju je jedva čuo. Razmišljao je: Isuse Bože, nadam se da neću odati Toranagu. Bilo bi to užasno! Koliko bi jednostavnije bilo da ga nisam video. Beše to zla sreća… Jedna od onih nezgoda što mogu pokvariti odlično smišljen i sproveden plan. Stara Kiricubo je sjajna glumica. A i ona mlada! Samo zato što nisam razumeo njen vrisak, nisam naseo lukavstvu. Zla je sreća što sam jasno video Toranagu! Sa perikom, namazanog, u kimonu i ženskom ogrtaču, kao prava Kiricubo, pa ipak i dalje Toranaga.

Na sledećoj stražari kapetan Sivih priđe im bliže nego pre. Sluškinje su se kroz suze klanjale i stajale na putu, ali su se trudile da izgleda kao da ne stoje na putu. Kapetan se zapilji u Blektorna i dođe do njega. Neverovatno dugo ga je motrio, a onda se obrati Mariko koja odmahne glavom pa mu odgovori. Čovek nešto progunđa i vrati se do Jabua, preda mu isprave i opet mahne povorci da prođe.

− Šta je rekao? − upita Blektorn.

− Pitao je odakle ste. Gde je vaša domovina.

− Odmahnuli ste glavom. Kakav je to bio odgovor?

− Oh, jako žalim, pitao je… zanimalo ga je jesu li daleki preci vašeg naroda u srodstvu s duhom *kami* koji živi na severnoj granici Kine. Sve do skora smatrali smo da je Kina jedino drugo civilizovano mesto na zemlji, osim Japana, *neh?* Kina je tako velika da je sama kao sav svet − reče ona i završi razgovor.

Zapravo ju je kapetan zapitao smatra li ona da ovaj varvarin potiče od *kamija* Harimvakairija koji se brine za mačke i dodao da ovaj verovatno zaudara kao tvor u doba parenja, kao i taj *kami.* Odgovorila je da nije tog mišljenja, a u sebi se stidela kapetanove neotesanosti jer Anđin-san nije zaudarao kao Cukku-san, otac-vizitator i obični varvari. Sad je njegov zadah bio gotovo neprimetan.

Blektorn je znao da mu nije rekla istinu. O, kad bih razumeo njihov jezik, pomislio je. Sve više želim da odem s ovog od Boga prokletog ostrva, da se vratim na *Erazmo,* da je posada orna i da ima mnogo hrane, groga, baruta i naboja, da trampimo svoju robu i isplovimo kući. Kad će to biti? Toranaga je rekao: uskoro. Da li je on pouzdan? Kako je otpremio brod u Edo? Tegljačima? Je li uzeo portugalske mornare? Kako li je Rodrigesu? Je li mu čitava noga? Sad već sigurno zna hoće li živeti sa dve noge ili s jednom − ako ga amputacija ne dokrajči − ili će umreti. Isuse Bože na nebu, zaštiti me od rana i svih lekara. I sveštenika.

Nova provera. Blektorn nikako da shvati kako svi mogu ostati tako uljudni i strpljivi, uvek se klanjati, pružati isprave i primati ih natrag, uz večiti osmeh, bez ikakvog traga ljutnje na bilo kojoj strani. Toliko su drukčiji od nas!

Pogleda u Marikino lice koje je delimično sakrivala koprena i široki šešir. Pomisli da ona izgleda jako zgodno i radovao se što je s njom raščistio onu njenu grešku. Barem me više neće gnjaviti tim besmislicama, pomislio je. Vražji pederi, svi su oni gadovi ogrezli u krv!

* * *

Kad je jutros prihvatio njeno izvinjenje, počeo se raspitivati za Edo, za japanske običaje, za Išida i zamak. Izbegavao je temu pola. Detaljno je odgovarala izbegavajući politička objašnjenja, a njeni odgovori behu iscrpni, ali neškodljivi. Uskoro su ona i sluškinje otišle da se spreme za polazak, a on ostade sam sa stražarima-samurajima.

Nervirao se što ga neprekidno prate u stopu. Uvek je neko uz mene, reče samom sebi. Previše ih ima. Kao mrava. Za promenu bih voleo mir iza

zaključanih vrata od hrastovine. S tim da je reza na mojoj, a ne na njihovoj strani! Jedva čekam da se opet ukrcam na brod, da budem na svežem vazduhu na pučini. Pa i na onoj ljuljkavoj galiji krmačinog trbuha!

Dok je sad prolazio zamkom Osake, shvati da će Toranagu imati u šakama na moru gde je on kralj. Imaće dovoljno vremena za razgovor. Mariko će prevoditi, a ja ću sve srediti! Trgovačke sporazume, brod, povraćaj našeg srebra i isplata, ako želi da trampimo muskete i barut. Dogovoriću se da se dogodine vratim sa punim teretom svile. Grozno je što je fra Domingo umro, ali njegova obaveštenja korisno ću upotrebiti. Na *Erazmou* ću otploviti po Bisernoj reci do Kantona. Probiću portugalsku i kinesku blokadu. Vratite mi moj brod i biću bogat. Bogatiji nego Drejk! Kad se vratim kući, skupiću sve morske vukove od Plimuta do jezera Zuiderzea i preuzećemo trgovinu u celoj Aziji. Tamo gde je Drejk oprljio Filipu bradu, ja mu želim odseći jaja. Bez svile Makao će umreti. Bez Makaa umreće Malaka, pa onda Goa! Možemo smotati portugalsko carstvo kao ponjavu!

− ’Želite indijsku trgovinu, veličanstvo? Afriku? Aziju? Japan? Evo kako je možete osvojiti u roku od pet godina!’

− ’Ustanite, Ser Džon!’

Da, konačno mu je nadohvat ruke viteški naslov. A možda i više. Kapetani i moreplovci postajali su admirali, vitezovi, lordovi, pa i erlovi. Englez običnog porekla mogao je siguran i ugledan položaj u kraljevstvu steći jedino kraljičinom milošću, Bog je blagoslovio. A put do njezine milosti beše da joj donese blaga, da joj pomogne platiti rat protiv smrdljive Španije i onoga gada pape.

Tri putovanja u tri godine, likovao je Blektorn. O, znam ja, monsunski su vetrovi i jake oluje, ali *Erazmo* će pod punim jedrima ploviti protiv vetra, a vozićemo male terete. Čekaj, zašto ne obaviš veliki posao pa zaboraviš te male količine? Zašto ne osvojiš ovogodišnji Crni brod? Onda ćeš dobiti sve!

Kako?

Lako, ako brod nema pratnje, a mi ga zateknemo nespremnog. Ali, nemam dovoljno ljudi. Stani, ljudi su u Nagasakiju! Pa zar tamo nisu svi Portugalci? Nije li Domingo rekao da je Nagasaki maltene portugalska luka? To je kazao i Rodriges! Zar na njihovim novim brodovima nisu i mornari koji su iz ljute nevolje ukrcani, ili prisilno? Uvek ima nekog ko je voljan promeniti brod radi brze dobiti, bez obzira na kapetana i na zastavu! Sa *Erazmoom* i sa našim srebrom mogao bih platiti posadu. Znam da mogu. Nisu mi potrebne tri godine. Dovoljne su dve. Još dve godine na mom brodu, s mojom posadom, pa kući. Biću bogat i slavan. I konačno ćemo se more i ja rastati. Zauvek!

A ključ svega je Toranaga. Kako ćeš s njim postupati?

Prođu još jednu stražu i skrenu za ugao. Pred njima je bila zadnja rešetka i zadnja vrata zamka. A iza toga, konačno, pokretni most i jarak. Na drugoj strani poslednja kula. Mnoštvo baklji pretvaralo je noć u grimizni dan.

Iz senke istupi Išido.

Smeđi ga opaze gotovo istog trena. Zahvati ih talas neprijateljstva. Buntaro je zamalo skočio preko Blektorna da brže priđe čelu povorke.

− Kopilan uživa u kavgi − reče Blektorn.

− Senjor? Oprostite, senjor, šta ste rekli?

− Samo to… rekoh da vaš muž kao da… Išido kao da vrlo brzo uspeva naljutiti vašeg muža. − Nije odgovorila.

Jabu zastane. Bezbrižno preda propusnicu kapetanu na vratima i uputi se prema Išidu.

− Nisam očekivao da ću vas opet videti. Vaši stražari jako su pedantni.

− Hvala. − Išido je gledao Buntara i zastrtu nosiljku iza njega.

− Jedna provera trebala bi biti dovoljna − izjavi Buntaro, a oružje mu zloslutno zazveči. − Najviše dve provere. Šta smo mi? Ratni pohod? Ovo je uvredljivo!

− Nisam hteo vređati, Buntaro-sane. Zbog ubica sam naredio veću budnost. − Išido letimično odmeri Blektorna i opet se zapita da li da ga pusti ili pak da ga zadrži, kao što su zahtevali Onoši i Kijama. Tad ponovo pogleda Buntara. Smeće, pomislio je. Uskoro će tvoja glava biti na kocu. Kako ova divna Mariko može ostati uz muža-majmuna kao što si ti?

Novi kapetan detaljno je svakoga pretraživao i proveravao je li na popisu.

− Sve u redu, Jabu-sama − reče vrativši se vođi povorke. − Propusnica vam više neće biti potrebna. Mi ćemo je zadržati.

− Dobro. − Jabu se okrene Išidu. − Uskoro ćemo se sresti. Išido izvuče iz rukava pergamentni svitak.

− Hteo sam zamoliti gospu Kiricubo bi li ovo odnela u Edo. Za moju nećakinju. Verovatno neko vreme neću ići u Edo.

− Svakako! − Jabu ispruži ruku.

− Nemojte se mučiti, Jabu-sane. Ja ću je zamoliti.

Išido se zaputi prema nosiljci. Sluškinje ga s poštovanjem presretnu. Asa pruži ruku.

− Smem li ja preuzeti poruku, gospodaru? Moja gospodari…

− Ne! − Na iznenađenje Išida i svih koji su stajali u blizini, sluškinje se nisu

sklanjale s puta.

− Ali moja gospo…

− Mičite se! − zareži Buntaro. Sad se obe sluškinje ponizno povukoše. Uplašile su se. Išido se nakloni pred zavesom − Kiricubo-san, hoćete li mi odneli ovu poruku u Edo? Budite tako dobri. Mojoj nećakinji! − Lagano komešanje među jecajima, a spodoba potvrdno klimne. − Hvala. − Išido pruži tanak pergamentni svitak nekoliko santimetara od zavese.

Prestanu jecaji. Blektorn shvati da je Toranaga u klopci. Uljudnost je tražila da prihvati svitak, a ruka bi ga odala. Svi su čekali da se pojavi ta ruka.

− Kiricubo-san? − opet nikakvog pokreta. Onda Išido naglo razgrne zavese, a Blektorn istovremeno divljački rikne i počne plesati gore-dole kao manijak. Išido i ostali zabezeknuto su se okrenuli prema njemu.

Na tren se Toranaga jasno video iza Išida. Blektorn pomisli: na udaljenosti od dvadeset koraka možda Toranaga i može proći za Kiricubu, ali ovde, na pet koraka, to je nemoguće, iako mu je lice prekrivala koprena. A u onom beskonačnom skoku pre nego što je Toranaga opet navukao zavese, Blektorn je znao da ga je Jabu prepoznao. Mariko svakako, Buntaro verovatno, a možda i neki samuraj. Skoči napred, ščepa pergamentni svitak, ubaci ga kroz razmak među zavesama i okrene se mucajući.

− U mojoj je zemlji nesreća kad knez predaje lično poruku, kao običan čovek… nesreća…

Sve se dogodilo tako neočekivano i tako brzo da Išido još nije isukao mač, a Blektorn se već pred njim klanjao i drečao kao ludi lutak što skače na opruzi. Onda prorade Išidovi refleksi i on zamahne mačem prema njegovom grlu. Blektorn očajnički pogleda Mariko.

− Isusa vam, u pomoć! Nesreća, *nesreća!*

Vrisnula je. Sečivo zastane za dlaku od njegovog vrata. Mariko objasni šta je kazao Blektorn. Išido spusti mač, na tren posluša, obaspe je besnom bujicom reči, a onda je kliktao sve žešće i ošamario Blektorna nadlanicom po licu.

Blektorn se razgoropadi, skupi pesnice i baci se na Išida.

Da Jabu nije bio dovoljno brz i da nije zgrabio ručku Išidovog mača, Blektornova bi se glava skotrljala u prašinu. Delić sekunde kasnije Buntaro zgrabi Blektorna koji je već stezao Išida oko vrata. Četiri Smeđa jedva su ga odvukla od Išida, a onda ga Buntaro teško odalami po vratu i ošamuti ga. Sivi skoče da brane svoga gospodara, ali Smeđi okružiše Blektorna i nosiljke i načas sve osta na mrtvoj tački. Mariko i sluškinje namerno su cvilele i plakale

da povećaju haos.

Jabu počne smirivati Išida. Mariko je suzno ponavljala, uz usiljenu poluhisteriju, da je ludi varvarin uveren da je hteo samo spasiti Išida, velikoga zapovednika, kojega smatra knezom, od zlog *kamija*.

− Za njih je najveća uvreda šamar u lice, kao i za nas. To ga je smesta izludelo. On je nerazuman varvarin, ali u svojoj je zemlji *daimjo*, a samo vam je pokušavao pomoći, gospodaru!

Išido rikne i nogom lupi Blektorna koji je tek dolazio svesti. Blektorn je sasvim spokojno slušao gužvu. Oči mu se razbistre. Okruživali su ih Sivi, po dvadeset njih na jednog Smeđeg, no dosad još nije bilo mrtvih i svi su pokorno čekali.

Blektorn opazi da je sva pažnja posvećena njemu. No, sad je znao da ima saveznike.

Išido se opet okrete prema njemu i kličući mu priđe. Osećao je kako Smeđi jače stežu mač i znao je da mu udarac preti, ali ovaj put, umesto da se pokuša istrgnuti iz njihovih zagrljaja, kao što su očekivali, počeo je malaksavati. A onda se odjednom uspravio i oteo uz sulud smeh te počeo mahnito plesati *hornpipe*. Rekao mu je fra Domingo da u Japanu svi veruju da ludilo izaziva samo *kami* pa stoga ludaci, isto kao mala deca i stari ljudi, nisu odgovorni, a katkad su uživali posebne povlastice. Zato je besomučno skakao, a istovremeno pevao u ritmu gospi Mariko:

− U pomoć… Pomozite! Boga vam… Neću moći duže izdržati… U pomoć… − Očajnički se ponašao kao ludak, znajući da bi ih samo to moglo spasiti.

− On je… lud… Opsednut! − klikne Mariko koja je smesta shvatila Blektornovu smicalicu.

− Da. − Izjavi Jabu. Još se oporavljao od šoka što je video Toranagu. Nije mu bilo jasno da li Anđin-san samo glumi ili je zaista poludeo.

Mariko je bila izvan sebe. Nije znala šta će. Anđin-san je spasao gospodara Toranagu. Ali kako je znao?, nerazumno je ponavljala samoj sebi.

Blektornovo lice je bilo beskrvno. Samo je imao grimiznu masnicu od udarca. I dalje je plesao i besomučno očekivao pomoć koja nije stizala. A onda, proklinjući u sebi kopilad i kukavice Jabua i Buntara, kao i onu glupu kučku Mariko, naglo prekine ples, nakloni se Išidu grčevito kao lutka te napola odgega, a napola otpleše do vrata.

− Za mnom, za mnom! − vikne, a njegov glas gotovo ga je zagušio. Pokušao ih je voditi kao legendarni gajdaš iz Hamelna.

Sivi mu zakrče put. Zareži, glumeći gnev, i zapovedi im oštro neka se miču. Odmah zatim pređe u histeričan smeh.

Išido zgrabi luk i strelu. Sivi se razmaknu. Blektorn je zamalo prošao kroz kapiju. Okrenuo se u odbrambenom stavu, znajući da bežanje nema smisla. Bespomoćno opet poče svoj sumanuti ples.

− On je besan, besan pas! Besne pse moramo pobiti! − Išidov je glas bio okrutan. Napne luk i nanišani.

Mariko odjednom iskoči sa svoga zaštićenog položaja blizu Toranagine nosiljke i krene prema Blektornu.

− Bez brige, gospodaru Išido! − povikala je. − Nije potrebno da se brinete… Ovo je trenutno ludilo… Ako mi dopuštate… − Kad se primakla, opazila je kako je Blektorn iscrpljen. I njegov namešten ludački osmeh… Preplašila se i protiv svoje volje. − Sad vam mogu pomoći, Anđin-sane − žurno će ona. − Moramo pokušati da… da izađemo. Pratiću vas. Bez brige, neće on gađati u nas. Molim vas, sada prestanite plesati.

Blektorn smesta prestane, okrene se i pođe mirno na most. Išla je korak iza njega, po običaju, očekujući strele. Čula ih je.

Hiljade očiju je pratilo divovskog ludaka i sićušnu ženicu na mostu kako odmiču. Jabu se povrati u život.

− Ako želite da on umre, dopustite da ga ja ubijem, Išido-sama. Nedolično je da mu vi oduzmete život. General ne ubija svojim rukama. Drugi moraju ubijati za njega. − prišao mu je jako blizu i spustio glas. − Ostavite ga da živi! Ludilo je izazvao onaj vaš udarac. U svojoj zemlji on je *daimjo*, a onaj udarac… Bilo je kao što je rekla Mariko-san, *neh?* Verujte mi, živ nam više vredi.

− Šta?

− Više vredi živ. Verujte mi! U svako doba možete ga dobiti mrtvog. Nama je on potreban živ!

Na Jabuovom licu Išido pročita očaj i iskrenost. Spustio je luk.

− Vrlo dobro. No, jednog dana želeću ga živog. Obesiću ga za pete iznad jame.

Jabu se zagrcne i napola se pokloni. Uzrujano mahne povorci da krene napred, u strahu da bi se Išido mogao setiti nosiljke i ’Kiricube’.

Naizgled miran Buntaro preuze vođstvo i vikne Smeđima da krenu. Nije se pitao zbog čega se Toranaga neočekivano pojavio kao *kami* u njihovoj sredini. Znao je samo da je sada u opasnosti. Bez gotovo ikakve odbrane. Vide kako Išido još ne skida pogled sa Mariko i sa Anđin-sana, no, i uz sve to, ljubazno

mu se naklonio i krenuo iza Toranagine nosiljke da zaštiti gospodara od strela, ako ovde započne borba.

Sad se povorka primicala vratima. Jabu zauzme mesto usamljenog stražara na začelju. Očekivao je da će povorka svakog trena biti zaustavljena. Sigurno je neki Sivi video Toranagu, pomislio je. Koliko će vremena proći dok to ne kažu Išidu? A ako on pomisli da sam i ja upućen u pokušaj bekstva? Zar me to ne bi zauvek upropastilo?

Na pola mosta Mariko se okrene unazad. Samo na tren.

− Oni idu za nama, Anđin-sane! Obe nosiljke prošle su vrata i sad su na mostu!

Blektorn nije odgovorio i nije se okrenuo. Morao je napeti svu preostalu snagu volje da ostane uspravan. Izgubio je sandale, lice mu je gorelo od udarca, a glava odzvanjala od bola. Poslednji stražari ga propuste kroz rešetkasta vrata i on krene napred. I Mariko su propustili bez zadrške. A onda i nosiljke.

Blektorn ih je vodio niz laganu nizbrdicu, pa preko gole čistine i udaljenog mosta. Tek kad se našao u šumovitom krajoliku koji se nije video iz zamka, snaga ga napusti.

23

− Anđin-sane… Anđin-sane! − U polusvesti je dopustio da mu Mariko pomogne da ispije sake. Povorka je zastala. Smeđi su se tesno poređali oko zastrte nosiljke, a ispred i iza stajali su Sivi pratioci. Buntaro je viknuo jednoj sluškinji koja je odmah uzela bocu sakea iz prtljaga. Svojim telohraniteljima je rekao da sve ljude drže podalje od nosiljke gospe ’Kiricubo-san’, pa požurio ka Mariko.

− Je li Anđin-san zdrav?

− Da, da, mislim − odvrati Mariko. Pridruži im se Jabu.

U nastojanju da zbaci s vrata kapetana Sivih, Jabu nemarno reče:

− Možemo dalje, kapetane. Ostavićemo ovde nekoliko samuraja i Mariko-san. Kad se varvarin oporavi, ona i ljudi mogu produžiti.

− S velikim poštovanjem, Jabu-sane, pričekaćemo. Zadužen sam da vas sve sretno sprovedem do galije. Kao grupu! − reče mu kapetan.

Svi spuste pogled dok se Blektorn malo gušio od sakea.

− Hvala − promuklo će. − Jesmo li sad sigurni? Ko još zna da…?

− Sad ste sigurni! − Namerno ga je prekinula. Okrenula je leđa kapetanu i očima ga upozorila. − Anđin-sane, sad ste na sigurnom i nema razloga da se

brinete. Razumete li? Dobili ste nekakav napad. Slobodno pogledajte… Sad ste na sigurnom!

Blektorn je posluša. Vide kapetana i Sive te shvati. Sad mu se snaga brzo vraćala, uz pomoć sakea.

− Oprostite, senjora, mislim da me uhvatila panika. Zapravo sam ostario. Često se naljutim, a kasnije se nikad ne sećam šta se dogodilo. Iscrpljuje me portugalski, je li? − Prešao je na latinski. − Razumeš li?

− Svakako.

− Je li ovaj jezik ’lakši’?

− Možda − rekla je. Laknulo joj je što je on shvatio da moraju biti oprezni, pa zato prelazi na latinski, taj Japancima gotovo nerazumljiv jezik koji oni nisu mogli naučiti, osim šačice ljudi u celom carstvu, a većinu njih naučili su jezuiti i uglavnom su se posvetili svešteničkom pozivu. Bila je jedina žena u čitavom njihovom svetu koja je znala da priča, čita i piše latinski i portugalski. − Oba su jezika teška, svaki ima svoje opasnosti.

− Ko još zna za ’opasnost’?

− Moj muž i naš vođa.

− Jesi li sigurna?

− Obojica su to pokazali.

Kapetan Sivih nemirno se vrpoljio i nešto rekao Mariko.

− Pita jesi li još opasan, da li da ti vežu ruke i noge. Rekla sam da ne treba. Prošao te napad ludila.

− Da − reče on, prelazeći opet na portugalski. − Često imam napade. Pobesnim kad me neko udari u lice. Žao mi je. Nikad se ne sećam šta se događa za vreme tih napada. To je prst Božji.

Vide kako je kapetan izbečio oči u njegove usne i pomisli: ulovio sam te, gade, kladim se da govoriš portugalski.

Služavka Sono nagla je glavu uz zavese na nosiljci. Nešto je slušala pa došla Mariko.

− Jako žalim, Mariko-sama. Moja gospodarica pita da li je ludaku dovoljno dobro da nastavi? Moli vas da mu date vašu nosiljku jer gospodarica smatra da moramo požuriti zbog plime. Još se više uzrujala zbog nevolja što ih je ludak izazvao. No, znajući da su ludaci samo Božji bolesnici, moliće da mu se vrati zdravlje, a čim se ukrcamo na brod, lično će mu dati lekove.

Mariko prevede.

− Da, sad mi je sasvim dobro! − Blektorn ustane i zaljulja se.

Jabu zareži naredbu.

− Jabu-san veli da ćete putovati u nosiljci, Anđin-sane. − Mariko se nasmeši kad je počeo odbijati. − Zaista sam vrlo jaka pa ne morate da se brinete. Ići ću uz vas pa možemo razgovarati ako želite.

Pomogli su mu da uđe u nosiljku. Odmah krenu dalje.

Ljuljuškanje nosiljke ga je umirilo pa se iscrpljen zavalio. Čekao je da kapetan Sivih ode na čelo kolone, a onda je na latinskom opomenuo:

− Onaj vojnik razume portugalski jezik.

− Da, a mislim i nešto latinskog − šapnula je isto tako tiho. Trenutak je hodala. − Ozbiljno, hrabar si. Hvala što si ga spasao.

− Tvoja hrabrost je bila veća.

− Ne. Gospodin je stavio moje noge na stazu pa sam malko koristila. Opet ti zahvaljujem.

Noću je grad bio kao u zemlji bajke. Bogate kuće ukrašene nizom šarenih uljanica i voštanica koje su visile iznad vrata i po vrtovima, a šođi su bili prelepo prozirni. Šođi su ukrašavali i siromašne kuće. Baklje su pokazivale put pešacima, kagama i samurajima-konjanicima.

− U kućama gore uljanice i voštanice, ali kad se spusti noć, ljudi uglavnom idu u krevet − objasni Mariko, dok su nastavljali put uskim krivudavim gradskim ulicama. Klanjali su im se pešaci, a sirotinja bi klečala dok oni ne bi prošli. More se presijavalo na mesečini.

− Tako je i kod nas! Kako kuvate? Na peći za drva? − Blektornu se brzo vraćala snaga, a noge više nije osećao kao obamrle. Odbila je da uđe u nosiljku pa je ležao uživajući na svežem vazduhu i u razgovoru.

− Mi se služimo žeravnikom na ugalj. Ne jedemo hranu kao vi pa je naša kuhinja jednostavnija. Samo pirinač i malo ribe, pretežno sirova, ili kuvana na uglju sa žestokim sosom i ukiseljenim povrćem. Tu i tamo malo supe. Meso ne, nikada! Mi smo skromni ljudi, i moramo biti. Tako imamo malo zemlje, na nju otpada otprilike petina naše površine, samo to je obradivo, a nas ima mnogo. Kod nas je skromnost vrlina, pa i po količini hrane koju pojedemo.

− Hrabra si! Zahvaljujem ti. Strele nisu letele zbog štita tvojih leđa.

− Ne, kapetane od brodova. Bila je to volja Božja.

− Hrabra si i lepa.

Na tren je ćutke koračala. Još mi niko nije rekao da sam lepa. Niko, pomisli ona.

− Nisam hrabra ni lepa. Mačevi su lepi. Lepa je čast.

− Hrabrost je lepa, a ti je imaš u izobilju.

Mariko ne odgovori. Sećala se današnjeg jutra, svih onih ružnih reči i ružnih misli. Kako muškarac može biti tako hrabar i tako glup, tako nežan, a opet tako okrutan, tako topao, a tako grub…? Sve istovremeno! Anđin-san beše bezgranično hrabar kad je skrenuo Išidovu pažnju sa nosiljke i vrlo mudar kad je odglumio ludilo i spasao Toranagu iz klopke. Kako je pametan Toranaga što je na ovaj način pobegao! No, budi oprezna, Mariko, opomenula je samu sebe. Misli na Toranagu, a ne na ovog stranca. Seti se njegove nastranosti i obuzdaj vlažnu vrelinu u slabinama koju još nikad nisi iskusila, onu vrelinu o kojoj pričaju kurtizane i koju opisuju pripovetke i knjige sa uzglavlja.

− Da − rekla je. − Hrabrost je lepa, a ti je imaš u izobilju. − Onda opet pređe na portugalski: − Latinski je tako zamoran.

− Naučili ste ga u školi?

− Ne, Anđin-sane, kasnije. Posle udaje dugo sam živela na dalekom severu. Bila sam sama, jedino sa poslugom, a imala sam samo portugalske i japanske knjige, gramatiku, verske knjige i bibliju. U učenju jezika vreme mi je vrlo prijatno prolazilo a to mi je zaokupljalo i misli. Bila sam jako sretna.

− Gde vam je bio muž?

− U ratu.

− Koliko ste bili sami?

− Mi imamo poslovicu: za vreme ne postoji jedinstvena mera. Vreme može biti kao mraz, kao munja, kao suza, kao opsada, kao oluja ili zalazak sunca, pa i kao stena.

− Mudra izreka − reče joj i doda: − Jako dobro govorite portugalski, senjora. I latinski. Bolje nego ja.

− Imate meden jezik, Anđin-sane!

− To je *honto!*

− *Honto* je prava reč. *Honto* je da je jednoga dana u selo došao hrišćanski otac. Bili smo kao dve izgubljene duše. Ostao je četiri godine i jako mi je pomogao. Sretna sam što dobro znam jezike − rekla je bez taštine. − Otac je želeo da naučim jezike.

− Zašto?

− Smatrao je da moramo upoznati vraga s kojim imamo posla.

− Bio je mudar čovek.

− Ne, nije bio mudar.

− Zašto?

− Jednog dana ispričaću vam taj slučaj. Tuga i žalost.

− Zašto ste stenu vremena bili sami?

− Zašto se ne odmorite? Pred nama je još dug put.

− Želite li u nosiljku? − Opet je počeo ustajati, ali ona odmahne glavom.

− Ne, hvala. Molim vas, ostanite gde ste. Obožavam pešačenje.

− U redu. Ali više ne želite razgovarati?

− Ako želite, možemo razgovarati. Šta vas zanima?

− Zašto ste stenu vremena bili sami?

− Muž me oterao, vređala ga je moja prisutnost. Bio je sasvim u pravu što je tako postupio. Počastio me što nije zatražio razvod. Onda me još više počastio kad je natrag primio mene i našeg sina. − Mariko ga pogleda. − Mom sinu je sad petnaest godina. Zaista sam stara gospa.

− Ne verujem vam, senjora.

− To je *honto.*

− Sa koliko ste se godina udali?

− Bila sam stara, Anđin-sane. Vrlo stara.

− Mi imamo poslovicu: starost je kao mraz, opsada ili zalazak sunca, a katkad i kao stena. − Nasmejala se. Na njoj je sve puno ljupkosti, pomislio je očarano. − Vama, dična gospo, starost lepo pristaje.

− Anđin-sane, za ženu starost nije nikada lepa.

− Mudra si koliko i lepa. − Latinski je došao sam od sebe, pa iako je zvučao svečanije i kraljevskije, bio je nekako prisniji. Čuvaj se, pomislio je.

Niko mi još nikad pre nije rekao da sam lepa, ponovila je u sebi. Kamo sreće da je to istina!

− Ovde nije mudro obraćati pažnju na tuđu ženu − rekla je. − Naši običaji jako su strogi. Na primer, ako udatu ženu nađu samu sa muškarcem u zatvorenoj sobi, makar samo poverljivo razgovarali, ali su sami, njen muž, njegov brat ili njegov otac imaju zakonsko pravo da je odmah ubiju. Ako se radi o neudatoj devojci, njen otac, naravno, uvek može od nje da radi šta mu je volja.

− To nije pošteno ni civilizovano! − Odmah je zažalio tu omašku.

− Mi smatramo da smo jako civilizovani, Anđin-sane. − Mariko je bila sva sretna što ju je ponovo uvredio jer to je slomilo čari i oteralo onu vrelinu iz njenih slabina. − Naši su zakoni jako mudri. Ima i previše slobodnih i nevezanih žena, da bi muškarac uzeo neku koja pripada drugome. Zapravo je

to zaštita za žene. Žena ima dužnosti samo prema svome mužu. Budite strpljivi! Videćete kako smo civilizovani i napredni. Žena ima svoje mesto, muškarac ima svoje mesto. Muškarac može istovremeno imati samo jednu zakonitu ženu, i, naravno, mnogo naložnica, ali ovdašnje žene imaju mnogo više slobode nego španske ili portugalske žene, na osnovu onog što sam ja čula. Slobodno možemo ići kuda želimo i kad to zaželimo. Ako želimo, možemo ostaviti muža i razvesti se. Ako želimo, možemo i odbiti da se udamo. Mi imamo svoje bogatstvo i vlasništvo. Vlasnice smo svog duha i tela. Imamo veliku vlast ako želimo. Ko vodi brigu o svoj vašoj imovini i novcu u vašem domaćinstvu?

− Naravno − ja.

− Ovde se žena za sve brine. Samuraju novac ništa ne znači. To je ispod časti pravom muškarcu. Ja vodim sve poslove svog muža. On donosi sve odluke. Ja samo sprovodim njegove želje i plaćam njegove račune. Tako je on sasvim slobodan za svoju dužnost prema gospodaru, i to mu je jedina dužnost. O, da, Anđin-sane, morate biti strpljivi, morate nas upoznati pa onda nas kritikujte.

− Nisam hteo da kritikujem, senjora. Mi verujemo u svetinju života, pa niko ne sme biti odmah ubijen ako o tom ne odluči zakoniti sud… kraljičin zakoniti sud.

Nikako nije htela da se smekša.

− Govorite mnoge stvari koje ne razumem, Anđin-sane. No, zar niste rekli ’nije pošteno ni civilizovano’?

− Da.

− Onda je to kritika, *neh?* Gospodar Toranaga me zamolio da vam naglasim da je nedolično prigovarati ako ne poznajete prilike. Zapamtite da su naša civilizacija i kultura stare hiljade godina. Od toga za tri hiljade godina imamo dokumente. O, da, mi smo drevan narod. Drevni kao Kina! Koliko godina unazad doseže vaša kultura?

− Ne dugo, senjora.

− Naš car Go-Niđo je sto i sedmi u neprekinutoj liniji unazad do Đimnutenna, prvog zemljanina koji potiče od pet naraštaja duhova zemaljskih, a još pre njih, od sedam naraštaja duhova nebeskih koji opet potiču od Kuni-tokotači-noh-Mi-kota, prvoga duha, koji se pojavio onda kad se zemlja otcepila od neba. Ni Kina se ne može pohvaliti takvom istorijom. Koliko već naraštaja vaši kraljevi vladaju vašom zemljom?

− Naša kraljica treća je od kuće Tudor, senjora, ali sad je stara, a nema dece pa je ona poslednja.

− Sto sedam naraštaja, Anđin-sane, sve unazad do božanstva! − ponosno je ponovila.

− Ako u to verujete, senjora, kako možete reći i da ste katolkinja? − Video je kako se ona sva skupila i slegla ramenima.

− Hrišćanka sam tek deset godina pa sam prema tome još nova, i mada verujem u hrišćanskog Boga, u Boga oca i Sina i Duha svetoga svim srcem svojim, naš car potiče ravno od bogova ili od boga. On je božanstven. Mnoge stvari ne znam da objasnim i ne razumem ih. No, božanstvenost mog cara je neosporna. Da, hrišćanka sam ali sam prvenstveno Japanka.

Je li to ključ za sve vas? Prvenstveno ste Japanci?, zapitao se. Motrio ju je, zapanjen onim što je kazala. Njihovi su običaji suludi! Zar novac *pravom muškarcu* ništa ne znači? To objašnjava zašto se Toranaga držao onako prezrivo kad sam mu na prvom susretu spominjao novac. Stotinu i sedam naraštaja? Nemoguće! Trenutna smrt samo ako je i nedužan, ali sam u sobi sa udatom ženom? To je varvarstvo, otvoren poziv na ubistvo. Oni zagovaraju ubistvo i dive mu se! Nije li to rekao Rodriges? Nije li to učinio Omi-san? Zar nije jednostavno ubio onog seljanina? O, tako mi krvi Hristove, već danima se nisam setio Omi-sana, ni sela, ni jame, ni da sam pred njim klečao. Zaboravi njega, a slušaj nju, budi strpljiv kao što ona kaže. Postavljaj joj pitanja jer ona će ti dati sredstvo da Toranagu prikloniš svom planu. Sad ti je Toranaga veliki dužnik. Spasio si ga! On to zna, svi to znaju. Pa zar ti nije zahvalila, ne zato što si spasio nju, nego zato što si njega spasio?

Povorka je promicala kroz grad prema moru. Vide kako Jabu ubrzava korak i odjednom mu u glavi odjeknu Peterzonovi krici.

− Polako, sve u svoje vreme − progunđa kao za sebe.

− Da − govorila je Mariko. − Vama je sigurno jako teško. Naš je svet mnogo drukčiji od vašeg. Mnogo drukčiji, ali jako je mudar. − U nosiljci pred sobom nejasno je nazirala Toranagin lik i opet je hvalila Boga što mu je omogućio da pobegne. Kako da varvarinu objasnim kakvi smo mi, kako da mu čestitam na junaštvu? Toranaga joj je naredio da mu sve objasni, ali kako? − Dopustite da vam iznesem jedan slučaj, Anđin-sane. Kad sam bila mlada, moj otac je bio general *daimjoa* Gorode. Tad gospodar Goroda još nije bio veliki diktator nego *daimjo* koji se još borio za vlast. Otac je pozvao na slavlje Gorodu i njegove najuvaženije vazale. Nije se setio da nemamo novca za kupovinu hrane, sakea, lakiranih predmeta i tatamija koje je prema običaju trebalo nabaviti za takvu posetu… Nemojte misliti da je moja mati bila slaba domaćica, to nije tačno. Svako zrnce očevih prihoda išlo je njegovim vazalima samurajima, i iako je službeno imao dovoljno imovine da drži četiri hiljade ratnika, moja je mati stezanjem, štednjom i računicom uspevala da on u boj na

slavu svoga gospodara vodi čak pet hiljada i trista ljudi. Mi, majka, očeve naložnice, moja braća i sestre, imali smo jedva toliko da jedemo. No, zar je to bilo važno? Otac i njegovi ljudi imali su najvrsnije oružje i najprobranije konje. No, za tu proslavu nije bilo dovoljno novca, pa je ona otišla u Kjoto i prodala svoju kosu. Sećam se, bila joj je sjajna kao mesec i crna kao tama, bila joj je dugačka do struka. Jako se ponosila kosom pa ipak ju je prodala. Istoga dana su je ošišali. Dali su joj jeftinu periku pa je kupila sve što je trebalo i spasila očevu čast. Njena je dužnost bila da plaća račune pa je platila. Ispunila je svoju dužnost. Nama je dužnost najvažnija.

− Šta je rekao vaš otac kad je za to saznao?

− A šta drugo nego da joj zahvali? Njena je dužnost bila da nađe novac i da mu spasi čast.

− Sigurno ga je jako volela.

− Ljubav je hrišćanska reč, Anđin-sane. Ljubav je hrišćanska misao, hrišćanski ideal. Mi nemamo reči za ljubav u onom smislu kako je vi shvatate. Dužnost, vernost, čast, žudnja, poštovanje… Mi imamo te reči i te misli, i to je sve što je nama potrebno.

I protiv svoje volje ga je pogledala. Ponovo se podsetila kako je reagovao i spasio Toranagu, a isto tako i njenog muža. Nikad nemoj zaboraviti da su obojica onde upali u zamku i sad bi obojica bili mrtvi da nije bilo ovog čoveka!

Proverila je da nije neko blizu.

− Zašto ste ono učinili?

− Ne znam. Možda zato što… − Umukne. Mogao je reći mnoštvo stvari. Možda zato jer je Toranaga bio bespomoćan, a ja nisam želeo da me sitno iseckaju… Zato što bismo svi bili u gadnoj kaši da su ga otkrili… Zato jer sam znao da osim mene niko za to ne zna, pa je moja dužnost bila da zaigram na sve ili ništa… Zato što nisam želeo poginuti, preda mnom je još mnogo dela, a da proćerdam život, a samo mi Toranaga može vratiti brod i slobodu. − Umesto toga odgovori na latinskom: − Zato jer je on rekao: daj caru carevo.

− Da − uzdahne ona i nadoveže na istom jeziku: − Da, to sam i ja htela reći. Caru carevo, a Bogu Božje. Tako je to kod nas. Bog je Bog, a naš car je od Boga. A car je car, da bude poštovan kao car. − Tada, ganuta njegovim razumevanjem i nežnošću u njegovom glasu, ona reče: − Mudar si. Katkad mislim da shvataš više nego što govoriš.

Zar ne radiš ono za šta si se zarekao: nikada to neću činiti?, zapita se Blektorn. Zar ne izigravaš licemera? Da i ne!

Ništa im ne dugujem. Ja sam zarobljenik. Ukrali su mi brod i ubili su jednog mog čoveka. Oni su pagani! Pa, neki od njih su pagani, a ostali katolici. Paganima i katolicima ništa ne dugujem. No, rado bi s njom u krevet pa si joj laskao, zar ne?

Bog neka prokune savest!

Sad je more bilo bliže, udaljeno pola milje. Video je mnoge brodove. I portugalsku fregatu osvetljenu svim svetlima. Bila bi ovo dobra lovina. Sa dvadeset hrabrih momaka mogao bih je osvojiti. Okrete se Mariko. Čudna žena, iz čudne familije. Zašto je uvredila onog majmuna Buntara? Kako je mogla sa njim spavati, kako se mogla za njega udati? Šta je to ’žalost’?

− Senjora − nastavio je nežno − sigurno je vaša majka bila izuzetna žena kad je to učinila.

− Da, ali zbog tog svoga dela živeće večno. Sad je postala legenda. Bila je samuraj kao… kao što je samuraj bio moj otac.

− Mislio sam da su samuraji samo muškarci.

− Oh, ne, Anđin-sane! Samuraji su i muškarci i žene, ratnici koji odgovaraju svojim gospodarima. Moja majka beše prava samurajka. Najpre je uzdizala dužnost prema ocu.

− Je li ona sad u vašoj kući?

− Ne, ni ona, ni otac, ni iko od moje braće, sestara ili rodbine. Ja sam poslednji izdanak svoga roda.

− Zar je došlo do katastrofe?

Mariko odjednom oseti zamor. Umorna sam od latinskog i onog nemilog portugalskog, umorna sam od dužnosti učiteljice, pomislila je. Ja nisam učiteljica, nego samo žena koja zna šta joj je dužnost i želi je u miru obavljati. Više ne želim one vreline niti ovog čoveka koji me toliko uznemirava. Ne želim ga!

− U neku ruku to je bila katastrofa, Anđin-sane. Jednog ću vam dana to ispričati. − Lagano je ubrzala korak pa se udaljila. Prišla je drugoj nosiljci. Dve sluškinje uznemireno su joj se smeškale.

− Je li pred nama dug put, Mariko-san? − zapita Sono.

− Nadam se da nije previše dug − smireno će ona. Odjednom se kapetan Sivih pomoli iz tame sa druge strane nosiljke. Koliko je čuo onog što sam rekla Anđin-sanu?, zapitala se.

− Želite li nosiljku, Mariko-san? Jeste li se umorili? − upita kapetan.

− Ne, hvala. − Polagano je usporila pa ga odvukla od Toranagine nosiljke. − Uopšte nisam umorna.

− Ponaša li se varvarin pristojno? Ne dosađuje vam?

− Oh, ne. Čini mi se da se sasvim smirio.

− O čemu ste razgovarali?

− O koječemu. Pokušavala sam mu objasniti neke naše zakone i običaje. − Upre prst u kulu zamka koja se ocrtavala na nebu. − Gospodar Toranaga me zamolio da mu utuvim u glavu malo razuma.

− Ah, da, gospodar Toranaga. − Kapetan letimično pogleda zamak, pa opet Blektorna. − Zašto on toliko zanima gospodara Toranagu, gospo?

− Ne znam. Verovatno zato što je čudak.

Skrenuše iza ugla u uličicu gde su kuće bile iza dvorišnih zidova. Uokolo je bilo malo ljudi. Pred njima pristaništa i more. Nad zgradama su štrčali jarboli, a vazduh beše zasićen mirisom algi.

− O čemu ste još razgovarali?

− Oni imaju čudne pojmove. Stalno misle na novac.

− Govorka se da se celi njegov narod sastoji od prljavih trgovaca-gusara. Među njima nema nijednog samuraja. Šta želi od njega gospodar Toranaga?

− Jako žalim, ne znam.

− Govorka se da je hrišćanin, tvrdi da je hrišćanin. A je li je?

− Ne hrišćanin kao mi, kapetane. Jeste li hrišćanin, kapetane?

− Moj gospodar je hrišćanin pa sam i ja. Moj gospodar je Kijama.

− Imam čast da ga dobro poznajem. Počastio je moga muža jer je verio jednu od svojih unuka za moga sina.

− Da, znam, gospo Toda.

− Je li sad bolje gospodaru Kijami? Koliko znam, lekari nikoga ne puštaju k njemu.

Nisam ga video celu nedelju, ni iko od nas. Možda ima kineske boginje. Bože, sačuvaj ga od toga i, Bože, prokuni sve Kineze! − Ošine pogledom Blektorna. − Lekari kažu da su ovi varvari doneli kugu u Kinu, u Makao pa prema tome i na naše obale.

− *Sumus omnes in manu Dei* − rekla je. (Svi smo u rukama Božjim.)

− *Ita, amen* − odvrati kapetan ne misleći, i upade u klopku.

I Blektorn je čuo tu omašku i video besan grč na samurajevom licu. Začu kako Mariki reče nešto kroz zube. I ona porumeni i stade. Izađe iz nosiljke pa se vrati do njih.

− Ako govoriš latinski, centurione, bilo bi lepo da govoriš malko sa mnom.

Žarko želim učiti o tvojoj velikoj zemlji.

− Da, govorim tvoj jezik, strančе.

− Nije to moj jezik, centurione, nego jezik crkve i svih obrazovanih ljudi mog sveta. Dobro ga govoriš. Kako i gde si ga naučio?

Povorka je prolazila kraj njih, a svi samuraji, i Sivi i Smeđi, gledali su ih. Buntaro, koji je bio uz Toranaginu nosiljku, zasta i okrete se. Kapetan je oklevao, a tad opet krenuo, a Mariko je bila sretna što im se pridružio Blektorn. Trenutak su ćutke išli.

− Centurion govori tečno i izvrsno, je li? − obrati se Blektorn Mariko.

− Da, stvarno. Jesi li to naučio u semeništu, centurione?

− A ti, strančе? − hladno će kapetan, ne osvrćući se na nju, jer mu se gadila i sama pomisao na semenište u Makau kuda ga je Kijama poslao kao dete da uči jezike. − Sad kad govorimo lično, jednostavno mi reci zašto si ovu gospu zapitao: ’Ko još zna?’… Ko još zna za šta?

− Ne sećam se! Misli su mi lutale.

− Ah, lutale, je li? A zašto si onda rekao: ’Daj caru carevo’?

− Bila je to šala. Razgovarao sam s ovom gospom koja pripoveda poučne priče koje je katkada teško razumeti.

− Da, mnogo toga trebalo bi razumeti. Zašto si podivljao na vratima? I zašto si se tako brzo oporavio nakon napada?

− Sve je to Božja dobrota.

Opet su išli uz nosiljku. Kapetan je besneo što je tako lako upao u klopku. Njegov gospodar Kijama ga je upozorio da je ta žena puna bezgranične mudrosti: ’Ne zaboravi da u celom svom biću ona nosi trunku izdaje, a gusar je dete sotonino. Motri, slušaj i zapamti. Možda se ona oda i postane regentima novi svedok protiv Toranage. Gusara ubi čim upadnete u zasedu!’

Iz noći se prospu strele i prva probode kapetanovo grlo. A dok je osećao kako mu se pluća pune užarenom vatrom i kako ga guta smrt, njegova je poslednja misao bila čuđenje, jer zaseda nije smela biti ovde, u toj ulici, nego nešto dalje, dole pored pristaništa, a napad nije smeo biti usmeren protiv njih, nego protiv gusara.

Druga strela zarije se u stub na nosiljci, nekoliko santimetara od Blektornove glave. Dve strele probile su zavese Kirine nosiljke ispred njih, a treća pogodi sluškinju Asu u struk. Kad je ona počela vrištati, nosači spuste nosiljke i nestanu u tami. Blektorn se otkotrlja u zaklon povukavši sa sobom Mariko iza prevrnute nosiljke. Sivi i Smeđi su se raštrkali. Pljusak strela obaspe obe nosiljke. Jedna udari u zemlju gde je trenutak ranije stajala Mariko.

Buntaro je svojim telom nastojao što bolje pokriti Toranaginu nosiljku. Strela mu se zabola u leđa kožno-mrežasto-bambusovog oklopa, a kad je prestala kiša strela, pojurio je napred i razgrnuo zavese. Dve strele zarile su se Toranagi u grudi i u bok, ali nije bio povređen pa samo istrgne strele iz zaštitnog oklopa koji je nosio pod kimonom. Tad strgne šešir širokog oboda i periku. Buntaro je u tami tražio neprijatelje, u odbrambenom stavu, napevši strelu u luku, dok se Toranaga koprcao kroz zavese da izvuče mač ispod pokrivača i skoči na noge. Mariko je počela ustajati kako bi pomogla Toranagi, ali je Blektorn povuče nazad bez opomene, jer su strele ponovo zasule nosiljke, ubivši dva Smeđa i jednog Sivog. Jedna strela prošla je tako blizu Blektorna da mu je odnela kožu sa obraza, a druga mu prikuje za zemlju skute kimona. Sluškinja Sono je bila pored ranjene Ase koja je hrabro suzdržala vrištanje. Tad Jabu klikne, upre prstom i navali. Na jednom krovu pokrivenom crepom videle su se nejasne spodobe. Iz tame zašišta poslednji pljusak, i ovaj put prema nosiljkama. Buntaro i ostali Smeđi preprečili su put do Toranage. Jedan pogine. Jedna oštrica zarije se u zglob Buntarova oklopa na ramenu pa je bolno zarežao. Sad su Jabu, Smeđi i Sivi bili pored zida i krenuli u poteru, ali su napadači nestali u tami. Iako je desetak Smeđih i Sivih pojurilo na ugao da ih zaustave, svi su znali da je beznadežno. Blektorn se podiže na noge i pomože Mariko da ustane. Tresla se, ali nije bila povređena.

− Hvala − reče ona i pojuri do Toranage da pomogne u zaštiti od Sivih. Buntaro je svojim ljudima vikao da pogase baklje blizu nosiljke. Tad klikne jedan Sivi: ’Toranaga!’ Iako je to izrekao tiho, svi su ga čuli.

Pod treperavim svetlom baklji Toranaga je smešno izgledao jer mu je znoj prošarao šminku. Jedan Sivi oficir žurno se nakloni. Neverovatno, ovde beše neprijatelj njegovog gospodara, slobodan, i izvan zidina zamka.

− Ovde ćete pričekati, gospodaru Toranaga. A ti − reče jednom svom čoveku − odmah javi gospodaru Išidu. − I čovek odjuri.

− Zaustavite ga! − mirno će Toranaga. Buntaro odapne dve strele. Čovek pade mrtav. Oficir isuče svoj mač sa dugom drškom i skoči na Toranagu uz drečav bojni poklič, no Buntaro beše spreman i dočeka udarac. Istovremeno izmešani Smeđi i Sivi trgnuše mačeve i odskočiše da imaju više prostora. Ulica je kipela od meteža. Buntaro i oficir bili su ravnopravni protivnici, izbegavali su udarce i zamahivali. Odjednom se iz grupe izdvoji jedan Sivi i navali na Toranagu, no Mariko smesta digne baklju, potrči napred i gurne je oficiru u lice. Buntaro prepolovi svog napadača, a onda se okrene, preseče drugog čoveka i sruši još jednog koji je pokušavao zahvatiti Toranagu. Mariko mu se sklonila s puta. Sad je u rukama stezala mač, a oči nije skidala s Toranage i sa Buntara, njegovog čudovišnog telohranitelja.

Četiri Siva zajedno se sruče na Blektorna koji je još uvek stajao blizu svoje nosiljke. Bespomoćno je gledao kako mu se primiču. Jabu i jedan Smeđi skočiše da ih presretnu. Demonski su se borili. Blektorn odskoči, zgrabi jednu baklju, posluži se njom kao nekom vrstom buzdovana pa začas izbaci napadače iz ravnoteže. Jabu jednog ubije, drugog osakati, a onda četiri Smeđa jurnu da srede poslednju dvojicu Sivih. Jabu i ranjeni Smeđi bez oklevanja pojure u napad. Ponovo su zaštićivali Toranagu. Blektorn potrči napred, diže dugo oružje, pola mač, a pola koplje i priskoči Toranagi. Samo je u razvikanom urnebesu Toranaga stajao nepokretan, a mač je i dalje držao u koricama.

Sivi su se junački borili. Četvorica se udruže u samoubilački napad na Toranagu. Smeđi ih odbiju i iskoriste prednost. Sivi su se opet postrojili pa ponovno jurišali. Tad starešina naredi trojici da se povuku i da pozovu pomoć, a ostalima neka im čuvaju odstupnicu. Tri Siva odjure, pa iako su ih gonili, iako je Buntaro jednoga ustrelio, dvojica pobegoše.

Ostali su izginuli.

24

Žurili su pustim uličicama prema pristaništu i galiji. Bilo ih je deset. Na čelu Toranaga pa Jabu, Mariko, Blektorn i šest samuraja. Ostale su na čelu sa Buntarom − sa nosiljkama i prtljagom − uputili predviđenim putem, s uputstvom da polako idu prema galiji. U jednoj nosiljci beše telo sluškinje Ase. U zatišju borbe Blektorn joj je iz struka izvadio strelu. Toranaga je gledao tamnu krv što je šiktala i zapanjeno motrio kako je pilot neguje, umesto da joj dopusti da mirno umre uz dostojanstvo. A kad je borba sasvim prestala, kako ju je pilot nežno preneo u nosiljku! Devojka je bila hrabra i nimalo nije cvilela, samo ga je gledala dok nije nastupila smrt. Toranaga ju je ostavio u zastrtoj nosiljki kao mamac, a u drugu nosiljku smestiše jednog ranjenika. Takođe kao mamac.

Od pedesetorice Smeđih u pratnji poginulo je petnaest, a jedanaest beše smrtno ranjeno. Ta jedanaestorica brzo su i časno prešli u ’Veliku prazninu’. Buntaro okupi preostale samuraje oko zastrtih nosiljki i ode. U prašini je ležalo četrdeset osam Sivih.

Toranaga je znao da je nezaštićen, ali beše zadovoljan. Sve je dobro prošlo, pomisli on razmatrajući zlokoban splet slučaja. Kako je život zanimljiv! Isprva sam smatrao slabim znakom što je pilot video da sam zamenio mesto sa Kiri. Onda me spasio, izvrsno odglumio ludaka i njegova je zasluga što smo pobegli Išidu. Nisam očekivao da će Išido biti na glavnoj kapiji, mislio sam da će doći

samo u prednje dvorište. Beše to nebrižno sa moje strane. Zašto je Išido tamo došao? Njemu nije svojstvena takva brižnost! Ko ga je savetovao? Kijama? Onoši? Ili Jodoko? Samo bi večno praktična žena mogla nanjušiti kakvo lukavstvo.

Beše to dobar plan o tajnom munjevitom bekstvu, utvrđen pre nekoliko nedelja, jer je bilo očigledno da će Išido da pokuša da ga zarobi u zamku, da nagovori protiv njega ostale regente svakakvim obećanjima, da će svesno žrtvovati svog taoca u Edu, gospu Očibu, i da će upotrebiti sva sredstva da ga drži pod stražom sve do konačnog sastanka regenata gde bi ga usamili, optužili i s njim završili.

− Ipak će vas oni optužiti! − rekao je Hiro-macu kad ga je Toranaga sinoć pozvao, odmah nakon sumraka, da mu saopšti za odluku o bekstvu. − Čak ako uspešno pobegnete, regenti će vas iza vaših leđa isto tako lako optužiti kao i da vam gledaju u lice. Moraćete počiniti *sepuku* na njihov nalog, a oni će to narediti.

− Da − rekao je Toranaga. − Kao predsednik regenata ja to moram učiniti, ako sva četvorica glasaju protiv mene, ali ovde − iz rukava je izvadio Pergamentni svitak − ovde je moja službena ostavka na položaj u Regentskom veću! Predaćeš je Išidu kad saznaju da sam pobegao.

− Šta?

− Ako podnesem ostavku, više me ne vezuje moja regentska zakletva. *Neh?* Taiko mi nije zabranio da podnesem ostavku, *neh?* Daj i ovo Išidu.

Pruži Hiro-macuu svoj službeni predsednički pečat.

− Pa sad ste potpuno usamljeni. Osuđeni ste na propast!

− Varaš se. Slušaj, Taiko je u svom zaveštanju kraljevstvu nametnuo veće koje se sastoji od pet regenata. Sad ih ima četiri. Da sve bude zakonito, pre nego što primene carski mandat, ta četvorica moraju izabrati ili imenovati novog, petog člana, *neh! M*oraju se *usaglasiti* Išido, Kijama, Onoši i Sugijama, *neh?* Novi regent trebao bi svima njima biti prihvatljiv, naravno! A sad, prijatelju stari, ko će na čitavom svetu usaglasiti tu četvoricu neprijatelja da sa nekim podele apsolutnu vlast, a? A dok se prepiru, odluke neće pasti i…

− Spremamo rat, više niste obavezni, možete tu i tamo ubaciti malko meda ili žuči, a oni govnari bolesni na šuljeve će se pożderati! − poletno će Hiro-macu. − Ah, Joši Toranaga-noh -Minovara, vi ste muškarac među muškarcima. Poješću svoju stražnjicu ako vi niste najmudriji čovek u ovoj zemlji!

Da, plan je bio dobar, pomisli Toranaga, a svi su dobro odigrali svoje uloge. Hiro-macu, Kiri i moja krasna Sazuko. A sad su oni čvrsto zatvoreni i tako će i ostati, ili će ih možda ipak pustiti da odu. Mislim da im nikada neće dopustiti

da odu.

Biće mi žao ako ih izgubim.

Bez greške je vodio grupu, brzim ali odmerenim korakom kojim je i lovio. Po potrebi je tim korakom mogao neprekidno hodati dva dana i jednu noć. Na sebi je još imao tamni ogrtač i Kirin kimono, samo što je zadigao skute da mu ne smetaju dok brzo hoda.

Prođu kroz još jednu opustelu ulicu i krenu stazicom. Znao je da će alarm brzo stići do Išida, a onda će početi najozbiljniji lov. Imamo dovoljno vremena, u sebi će on.

Da, plan je bio dobar, samo što nisam očekivao zasedu. To mi je odnelo tri dana sigurnosti. Kiri je bila sigurna da će barem tri dana moći tu prevaru zadržati u tajnosti. No, sad je tajna procurila pa neću uspeti da se ušunjam na brod i da isplovim. Kome je postavljena zaseda? Meni ili pilotu? Naravno, pilotu. No, zar nisu strele obasule obe nosiljke? Da, ali strelci su bili dosta daleko pa im je bilo teško tačno da vide. Zato im je bilo pametnije i sigurnije da za svaki slučaj pobiju obe osobe na nosiljkama.

Ko je naredio zasedu? Kijama ili Onoši? Ili Portugalci? Ili hrišćanski oci?

Toranaga se okrete da vidi pilota. Video je da ne kleca ni on ni žena što je uz njega hodala, iako su oboje bili umorni. Na pozadini neba video je golemu nezgrapnu masu zamka i kulu nalik na falus. Noćas sam po drugi put zamalo onde poginuo, pomisli. Zar će ovaj zamak zaista postati moja zla kob? Taiko mi je često govorio: ’Dok je zamka Osake, moj rod nikad neće izumreti, a tebi će, Toranaga Minovara, na zidinama zamka biti ispisan epitaf. Osaka će izazvati tvoju smrt, moj verni vazale!’ I uvek onaj siktavi prepredeni smeh od kog bi mi se i duša sledila.

Živi li Taiko u Jaemonu? Živeo ili ne, Jaemon je njegov zakoniti naslednik.

Toranaga s naporom skloni pogled sa zamka, opet skrene za ugao, i pobeže u splet uličica. Konačno stane pred trošnim vratima. U drvetu beše izrezbarena riba. Otkuca tajni znak i vrata se smesta otvore. Neočešljan samuraj odmah se nakloni. − Gospodaru?

− Povedi ljude i za mnom − reče Toranaga i opet krete.

− Sa zadovoljstvom. − Ovaj samuraj nije na sebi imao kimono kao Smeđi, nego samo prnje ronina, no bio je pripadnik jedne od tajnih probranih jedinica koje je Toranaga za svaki slučaj poslao u Osaku. Za njim krene petnaest ljudi, slično obučeni i isto tako dobro naoružani, pa brzo zauzmu mesta u prethodnici i na začelju, dok jedan pojuri da drugim tajnim grupama javi alarm. Uskoro je uz Toranagu bilo pedeset ljudi. Bokove mu je štitila još stotina. Po potrebi bi do zore bilo spremno još hiljadu ljudi. Opustio se i

usporio korak, jer je video da se pilot i žena previše brzo zamaraju. Trebala mu je njihova snaga.

Toranaga je stajao u senkama skladišta. Proučavao je galiju, pristanište i priobalje. Kraj njega su bili Jabu i jedan samuraj. Ostali su, tesno zbijeni, čekali stotinak koraka dalje u uličici.

Nekoliko stotina metara pred njim odred od stotinu Sivih čekao je pored mostića za galiju, na velikom brisanom prostoru utabane zemlje. Iznenadni napad je bio nemoguć. Galija je bila vezana za stubove pričvršćene u kameno pristanište koje se protezalo stotinak metara u more. Vesla uredno uvučena. Na palubi je mogao nerazgovetno videti mnogo pomoraca i samuraja.

− Jesu li naši ili njihovi? − tiho je zapitao.

− Predaleko smo da tačno znamo − odvrati Jabu. Bila je visoka plima. Iza galije su noćni ribarski čamci plovili po velikoj luci, a sveće su im služile kao rasveta za vožnju i ribolov. Severno, duž obale, bio je niz izvučenih ribarskih čamaca raznih veličina. Oko njih je bila nekolicina ribara. Pet stotina koraka prema jugu, uz drugo kameno pristanište ukotvila se portugalska fregata *Santa Teresa*. Pod svetlom baklji nosači su bučno ukrcavali bačve i bale. U blizini je stražarila još jedna poveća grupa Sivih. Sasvim normalno, jer su prema zakonu svi portugalski i španski brodovi u luci bili pod neprestanom stražom. Samo su se u Nagasakiju portugalske lađe mogle slobodno kretati.

Kad bi se tu mogla povećati bezbednost, noću bi lepše spavali, reče Toranaga u sebi. A kako da ih ograničimo a da ipak održimo sve življu trgovinu sa Kinom? Južni varvari uhvatili su nas u tu zamku iz koje nema izlaza. Sve dotle dok hrišćanski *daimjoi* vladaju na ostrvu Kjušuu i dok su sveštenici potrebni. Najbolje je da radimo ono što je radio Taiko. Davao je varvarima mrvice, pravio se da im to oduzima, pokušavao da ih izigra, jer znao je, a i ja sad znam da bi život bio nemoguć bez trgovine sa Kinom.

− Sa vašim dopuštenjem, gospodaru, odmah ću napasti − šapnu samuraj.

Ne bih to savetovao − javi se Jabu. − Ne znamo jesu li na brodu naši. A možda se naokolo skriva i hiljadu ljudi. Oni ljudi − pokaza Sive pored portugalskog broda − dići će uzbunu. Ne bi uspeli da zauzmemo brod i isplovimo na pučinu pre nego što nas spreče. Potrebno nam je deset puta više ljudi nego što ih sad imamo.

− General Išido uskoro će biti obavešten − primeti samuraj. − I cela Osaka vrveće od neprijatelja više nego što na bojištu odmah posle bitke ima muva. Sa ljudima na bokovima imam stotinu i pedeset samuraja. To će biti dovoljno.

− Ali ne i sigurno, ako naši mornari nisu spremni na veslima. Radije stvorimo pometnju tako da odmamimo Sive, i sve one koji se kriju. A i one! −

Jabu opet upre prstom u ljude pored fregate.

− Kakvu pometnju? − zapita Toranaga.

− Zapalimo ulicu.

− Nemoguće! − usprotivi se samuraj prestravljeno. Palež je bio zločin za koji bi javno spalili celu rodbinu okrivljenog i sve naraštaje te porodice. Beše to najstroža kazna jer je požar bio najveća nesreća svakom selu, gradu i gradiću u carstvu. Jedina njihova građa behu drvo i papir, osim crepova na nekim krovovima. Svaka kuća, svako skladište, svaka straćara i svaka palata bili su kao kutije za trud. − Ne možemo zapaliti ulicu!

− Šta je važnije − priupita ga Jabu − propast nekoliko ulica ili smrt našeg gospodara?

− Požar bi se proširio, Jabu-sane. Ne možemo zapaliti Osaku. Ovde živi milion, pa i više, ljudi.

− Je li to tvoj odgovor na moje pitanje? Samuraj se sav pepeljast u licu okrene Toranagi.

− Gospodaru, učiniću šta god od mene zatražite. Želite li da to učinim?

Toranaga samo pogleda Jabua koji prezirno upre prstom u grad.

− Pre pola godine izgorelo je pola grada, a gle sada! Pre pet godina bio je veliki požar. Koliko je stotina hiljada ljudi tada izgorelo? Zar je to važno? Tu su samo prodavci, trgovci, zanatlije i *ete*. Druga stvar bi bila da je Osaka grad pun ratara.

Toranaga je već ispitao vetar, bio je slab i ne bi proširio požar. Možda. Ali plamen bi lako mogao postati kataklizma i progutao bi čitav grad. Osim zamka. Ah, samo kad bi požar uništio i zamak, ne bih ni trena oklevao!

Okrenuo se i vratio ostalima.

− Mariko-san, povedi pilota i deset naših samuraja pa idi na galiju. Pravi se da si gotovo prestravljena. Reci Sivima da smo pali u zasedu razbojnika ili ronina, ne znaš tačno u čiju. Reci im gde je to bilo, a kapetan Sivih koji nas prate hitno te poslao napred da dozoveš u pomoć Sive odavde! Da još besni bitka, da misliš da je Kiricubo poginula ili je ranjena… I zamoli ih da požure. Budeš li uverljiva, time ćeš većinu njih udaljiti!

− Sve sam razumela, gospodaru.

− Zatim, bez obzira na Sive, ukrcaj se s pilotom na brod. Ako su tamo naši mornari i ako je brod sasvim siguran i čitav, vrati se na most i pravi se da padaš u nesvest. To je naš signal! Padni u nesvest tačno na početku mosta. − Toranagine oči počivale su na Blektornu. − Reci mu što ćeš učiniti, ali nemoj reći da ćeš ’pasti u nesvest’! − Okrene se da preostalim ljudima izda

naređenja, a onoj šestorici samuraja posebno poverljiva uputstva.

Kad je Toranaga bio gotov, Jabu ga odvede po strani.

− Zašto šaljete varvarina? Zar ne bi bilo sigurnije da ga ovde ostavite? Sigurnije za vas?

− Sigurnije za njega, Jabu-sane, ali ne i za mene. On je koristan mamac!

− Još sigurnije bi bilo da zapalimo ulicu.

− Da. − Toranaga pomisli kako je bolje imati na svojoj strani Jabua nego na Išidovoj. Sretan sam što ga juče nisam gurnuo s kule!

− Gospodaru?

− Da, Mariko-san?

− Oprostite, Anđin-san pita šta će biti ako brod drže neprijatelji.

− Reci mu da ne mora ići s tobom ako nije dovoljno jak. Blektorn je zadržavao bes kad mu je prevela Toranagine reči.

− Kažite gospodaru Toranagi da je njegov plan poguban za vas i da biste morali ovde ostati. Ako sve bude u redu, ja ću dati znak.

− Ne smem to reći, Anđin-sane, jer je gospodar naredio drukčije − čvrsto će Mariko. − Svaki njegov plan jako je mudar.

Blektorn shvati da nema smisla raspravljati. Bog neka prokune njihovu krvoločnu tvrdoglavu bahatost, pomislio je. Ali bogamu, kako su hrabri! I muškarci i ova žena.

Gledao ju je u zasedi kako u rukama drži dugi ubojiti mač, velik gotovo kao ona, spremna da se za Toranagu pobije na život i smrt. Jednom je video kako je stručno zamahnula mačem, pa iako je napadača ubio Buntaro, ona mu je olakšala posao prisilivši čoveka da uzmakne. Kimono joj je još bio krvav, mestimično razderan, a lice prljavo.

− Gde ste naučili tako baratati mačem? − zapitao ju je dok su jurili prema pristaništima.

− Morate znati da sve samurajke jako rano uče da se služe nožem da brane svoju čast i čast svojih gospodara − kazala je sasvim prirodno i pokazala mu gde u obiju krije bodež spreman da ga smesta upotrebi. − No, neke, od nas, uče rukovati mačem i kopljem, Anđin-sane. Neki očevi smatraju da se i kćeri, isto kao i sinovi, moraju spremiti da se bore za svoje gospodare. Naravno, neke su žene ratobornije od drugih pa vole ići u boj sa svojim muževima ili očevima. Takva je bila moja mati. Otac i mati su odlučili da moram da naučim da se borim mačem i kopljem.

− Da se na putu nije našao onaj kapetan Sivih, prva strela bi vas sigurno

proburazila − rekao je.

− Najpre bi vas, Anđin-sane − bila je sigurna. − Ali ste mi spasili život kad ste me odvukli u zaklon.

Dok ju je sad gledao, spoznao je da ne želi da joj se išta dogodi.

− Pustite mene sa samurajem, Mariko-san. Vi ostanite, molim vas.

− Nije moguće, Anđin-sane.

− Onda tražim nož. Ili još bolje, dajte mi dva noža! Prenela je svoj zahtev Toranagi koji se složi. Blektorn jedan nož gurne pod pojas u kimono, a drugi, s ručkom prema dole, priveže iznutra za podlakticu svilenom vrpcom koju je napravio od kimona.

− Gospodar pita nose li svi Englezi tajno oružje u rukavu?

− Ne, ali pomorci uglavnom tako nose.

− Ovde to nije običaj… Ni kod Portugalaca − reče ona.

− Najsigurnije mesto za sakriveni nož je čizma, jer vrlo brzo možemo naneti velike štete. Po potrebi!

Prevela je, a Blektorn zapazi da ga Toranaga i Jabu pažljivo merkaju. Nasluti da im nije drago što je naoružan. Dobro, pomislio je. Možda ću uspeti i dalje da zadržim oružje.

Opet se vrati na Toranagu. Kad su odbili zasedu i pobili Sive, Toranaga mu je preko Mariko pred svim Smeđima zahvalio na ’vernosti’. Ništa više, nikakva obećanja, nikakvi sporazumi, nikakve nagrade, no Blektorn je znao da će to doći kasnije. Fra Domingo mu je kazao da oni cene jedino vernost. ’Vernost i dužnost, senjor!’ rekao mu je. ’To je njihov kult, taj *bušido*. Dok mi život dajemo Bogu, njegovom sinu Isusu i Bogorodici Mariji, ove životinje svoj život predaju gospodaru i crkavaju kao psi. Zapamti, senjor, tako ti spasa tvoje duše, oni su životinje.’

Nisu oni životinje, zaključi Blektorn. A mnogo onog što si rekao, oče, pogrešno je, fanatično preterivanje. Kazao je Mariko:

− Potreban nam je signal, je li brod siguran ili nije. Opet je prevela, ovaj put bezazleno.

− Gospodar Toranaga veli da će to učiniti jedan naš vojnik.

− Ne smatram junaštvom slati ženu da obavlja muški posao.

− Molim vas, budite strpljivi s nama, Anđin-sane. Između muškaraca i žena nema razlike. Samurajke su ravnopravne. U ovom slučaju žena će biti mnogo prikladnija nego muškarac.

Toranaga joj se odsečno obrati.

− Jeste li spremni, Anđin-sane? Sad moramo poći.

− Plan je loš i opasan, a meni je dosadilo da budem prokleti žrtveni očerupani patak, ali spreman sam.

Nasmejala se, naklonila pred Toranagom i otrčala. Blektorn i šest samuraja krenu za njom. Bila je vrlo hitra pa ju je sustigao tek kad su zašli iza ugla i krenuli preko otvorenog prostora. Još nikad se nije osećao tako go. Samuraji su ih videli pa im pošli u susret. Uskoro su ih opkolili. Mariko je histerično blebetala Smeđima i Sivima. Onda je i on pridoneo toj lažnoj uzbuni − zadihanom mešavinom portugalskog, engleskog i holandskog. Davao im je znak da žure, hvatao se mostića da se na njega osloni, nije morao glumiti klonulost. Pokušao je da zaviri na brod, ali ništa nije mogao jasno da vidi, samo mnoštvo glava iznad ograde. Opazi obrijano teme niza samuraja i pomoraca. Nije mogao razabrati boju kimona.

Otpozadi mu je jedan Sivi brzo nešto govorio. Blektorn se okrene i reče mu da ne razume, ali neka se brzo vrati ulicom do mesta gde se bije kleta bitka.

− *Vakarimasu ka?* Makni k vragu svoju repatu hobotičju guzicu! *Vakarimasu ka?* Onde je borba!

Mariko je besomučno govorila višem oficiru Sivih. Oficir se vrati prema brodu i uzvikne naredbe. Odjednom sa broda nagrne preko stotinu samuraja, sami Sivi. Nekolicinu je poslao na sever uz obalu da presretnu ranjenike i da im po potrebi pomognu. Jedan odjuri po pomoć od Sivih uz portugalsku galiju. Ostavivši na mostu desetoricu stražara, povede ostale trkom po ulici koja je vijugala od pristaništa gore prema samom gradu.

Mariko se primakne Blektornu.

− Čini li vam se da je brod u redu? − zapita.

− Plovi! − Blektorn sa silnim naporom zgrabi konopce na mostu i dovuče se na palubu. Mariko za njim, a na začelju dvojica Smeđih.

Odmaknu se mornari sa levog boka. Četvorica Sivih čuvali su krmenu palubu, a na pramcu su bila još dvojica. Svi naoružani lukom, strelom i mačem. Mariko nešto upita jednog mornara koji joj ponizno odgovori.

− Svi su ovi mornari unajmljeni da Kiricubo-san prevezu u Edo − reče ona Blektornu.

− Pitajte ga… − Blektorn umuknu prepoznavši niskog zdepastog nostroma koj ga je nakon oluje unapredio u kapetana. − *Konbanva, kapetan-san!* (Dobro veče).

− *Konbanva, Anđin-san. Vataši ije kapetan-san ima* − uz cerek odvrati nostromo odmahujući glavom. Pokaže jedrog mornara čeličnosivog repa koji

je usamljen stajao na krmenoj palubi. − *Imasu kapetan-san!*

− *Ah, so desu? Halloa, kapetan-san!* − vikne Blektorn, nakloni se i snizi glas. − Mariko-san, utvrdite ima li Sivih u potpalublju.

Pre nego što je stigla išta reći, kapetan uzvrati naklon i vikne na nostroma. Nostromo klimne glavom i natenane odgovori. I neki vojnici izraziše da se slažu. Kapetan i svi na brodu behu zadivljeni.

− *Ah, so desu, Anđin-san!* − Tad kapetan klikne: − *Kejrej!* (Pozdrav).

Svi na brodu naklone se Blektornu u znak pozdrava, osim samuraja.

− Ovaj nostromo rekao je kapetanu da ste u oluji spasili brod, Anđin-sane − kazala je Mariko. − Niste nam pričali o oluji niti o putovanju.

− Nema se tu mnogo što pričati. Beše to obična oluja. Molim vas, zahvalite kapetanu i kažite mu da sam sretan što sam opet na brodu. Pitajte ga jesmo li spremni za odlazak kad stignu ostali. − A tiho nadoda: − Utvrdite ima li u potpalublju još Sivih.

Poslušala ga je. Priđe kapetan, a ona ga zapita za dalje novosti. Sasluša kapetanove reči kako je jako važno da je na brodu Blektorn i nakloni mu se: − Anđin-sane, zahvaljuje vam za život svoga broda i kaže da su spremni. − Tiho je nadovezala: − Što se tiče onog drugog, on ne zna.

Blektorn baci pogled na obalu. Na severu ni traga Buntaru ni povorci. Samuraj koga su trkom poslali južno prema *Santa Teresi*, još je bio sto metara daleko od cilja. Nisu ga još primetili.

− A šta sada? − upitao je nestrpljivo. Pitala se: Je li brod siguran? Odluči se!

− Onaj čovek stići će na cilj svakog časa − reče on gledajući prema fregati.

− Šta?

Pokazao joj je prstom.

− Onaj tamo… samuraj!

− Koji samuraj? Oprostite, ne vidim tako daleko. Sve vidim na brodu, ali Sivi ispred broda su mi zamagljeni. Koji čovek Anđin-sane?

− Sad je udaljen samo pedeset koraka − nastavio je na latinskom.

Sad ga je videla!

− Jako nam je potrebna pomoć. Ko će dati znak? Važno je da ga brzo damo.

− Je l’ se pojavio moj muž? − zapita na portugalskom. Odmahnuo je glavom.

Između moga gospodara i sigurnosti stoji šesnaest Sivih, pomisli ona. O, Bogorodice, zaštiti ga!

Tad, predavši dušu Bogu, u strahu da je donela pogrešnu odluku, iznemoglo

ode na početak mosta i odglumi nesvest. Blektorna je iznenadila. Vide kako joj glava teško udara o drveni pod. Skupe se mornari, a kad je on pojurio k njoj, nagrnu Sivi s pristaništa i sa paluba. Podigao ju je i kroz ljude nosio prema krmnici.

− Dajte vodu… Vodu! *Haj?*

Mornari su s nerazumevanjem piljili u njega. Očajnički je u glavi tražio japansku reč. Stari sveštenik rekao mu ju je pedeset puta. Isuse, kako se ono kaže?

− *Oh, mizu! Mizu, haj?*

− *Ah, mizu! Haj, Anđin-san.* − Čovek odjuri. Odjednom odjekne alarmni poklič.

Na obali trideset Toranaginih samuraja, odeveni kao ronini, nagrnu iz uličice. Sivi, koji su se počeli povlačiti s pristaništa, skupe se oko mosta. Ljudi na krmenoj palubi i na pramcu istegnu šiju da bolje vide. Odjednom jedan uzvikne naredbe. Strelci stave strele u luk. Svi samuraji na obali, i Smeđi i Sivi, isuču mačeve i većinom odjure natrag na pristanište.

− Razbojnici! − vrisne jedan Smeđi i to je bio znak. Odmah se odvoje ona dva Smeđa na palubi. Jedan pođe napred, a drugi na krmu. Ona četvorica na kopnu se raziđu i izmešaju sa Sivima koji su čekali.

− Stoj!

Navale Toranagini ronini-samuraji. Strela pogodi jednoga čoveka u prsa i on teško pade. Smeđi na pramcu smesta ubije Sivog strelca i pokuša se obračunati i sa drugim, ali samuraj je bio previše brz pa ukrste mačeve. Sivi je urlao da su izdani. Smeđi na krmnici osakatio je jednog Sivog, ali druga trojica brzo su izašla na kraj s njim pa pojure prema mostu. Mornari se razbeže. Samuraji na pristaništu su se borili na život i smrt. Sivi su savladali četvoricu Smeđih, znajući da su izdani i da će svakog trena i njih nadjačati napadači. Vođa Sivih na palubi, krupan jak čovek prosede brade, sukobi se sa Blektornom i sa Mariko.

− Pobijte izdajice! − rikne i navali uz bojni poklič.

Blektorn vide kako svi oni gledaju Mariko koja je još ’onesvešćena’ ležala, a oči im ubilački sevaju… Znao je, ako im uskoro ne stigne pomoć, oboje će poginuti, a od mornara nisu mogli očekivati pomoć. Setio se da se samo samuraji smeju boriti sa samurajima.

Tutne nož u ruku i hitne ga. Pogodi samuraja u grlo. Ona dvojica Sivih bace se na Blektorna, uzdigavši ubojite mačeve. Uze drugi nož i stade iznad Mariko, znajući da je ne sme ostaviti bez zaštite. Krajičkom oka spazi da je

bitka za most zamalo dobijena. Samo su još trojica Sivih držala most i samo su ta trojica zadržavala bujicu pomoći. Ako ostane živ nepun minut, biće izvan opasnosti. I on i ona. Ubi ih, ubi kopilad!

Više je osetio nego što je video kako mu mač poleće ka vratu pa odskoči da ga izbegne. Jedan Sivi zabode prema njemu, a drugi se uzdignutog mača nadvijao nad Mariku. Tog trena Blektorn vide kako se Mariko vraća u život. Bacila se među noge samuraju koji ništa nije očekivao i srušila ga na palubu. Onda se probila do mrtvog Sivog, izvukla mu mač iz još tople ruke i s pokličem skočila na stražara. Sivi se uspravi na noge i ričući od besa nasrnu na nju. Junački je uzmicala i hrabro zamahivala mačem, ali Blektorn je znao da je izgubljena jer je samuraj bio previše jak. Blektorn izbegne novi ubilački napad svog protivnika, udari ga nogom i baci nož na Marikinog napadača. Pogodio ga je u leđa tako da je čovek promašio, a onda se Blektorn nađe na krmenoj palubi, i oseti da je bespomoćan. Jedan Sivi pentrao se stepenicama za njim, a a drugi koji je upravo pobedio u okršaju na krmenoj palubi, jurio je palubom prema njemu. Skoči prema ogradi da nađe spas i skakanjem u more, ali se oklizne na okrvavljenoj palubi.

Mariko je, bleda u licu, buljila uvis u golemog samuraja koji ju je još uvek pritešnjivao u ćošku. Njihao se, život je brzo iz njega isticao, ali ne dovoljno brzo. Svom snagom je zasekla u njega, ali on predusrete zamah, uhvati njen mač i istrgne joj ga iz ruke. Skupio je poslednje snage i skočio kad uz most pojure ronini-samuraji preko mrtvih Sivih. Jedan navali na Marikinog napadača, a drugi uputi strelu na krmu.

Strela se zabode Sivom u leđa, on izgubi ravnotežu, a mač mu prođe tik uz Blektorna i zarije se u brodsku ogradu. Blektorn se pokuša iskobeljati, ali ga samuraj zgrabi i sruši na palubu, želeći mu iskopati oči. Strela pogodi Sivog u rame i on ispusti mač vrisnuvši bolno i gnevno, uzaludno čupajući strelu. Nakon treće strele se okrete oko sebe. Iz usta mu šikne krv. Gušeći se, izbečenih očiju, posegne za Blektornom i pade na njega a tad je poslednji Sivi navalio da ga ubije, držeći u ruci kratak nož. Zasekao je. Blektorn je bio bespomoćan, ali prijateljska ruka dohvati dršku oružja, a onda neprijateljeva glava nestade sa vrata. Uvis šikne mlaz krvi. Maknu oba leša sa Blektorna i usprave ga na noge. Brišući s lica krv nejasno je video Mariko opruženu na palubi a oko nje su vrveli ronini-samuraji. Odgurne svoje pomagače i otetura prema njoj, ali mu kolena zaklecaju i on se sruši.

25

Blektornu je trebalo dobrih deset minuta da prikupi snagu da može da stoji bez tuđe pomoći. Za to vreme Smeđi su pobili teške ranjenike i pobacali sve

leševe u more. Poginuše šest Smeđih i svi Sivi. Očiste brod i spreme ga za polazak, pošalju mornare na vesla, a druge postave uz stubove da odvežu konopce. Ugasili su sve baklje. Nekolicinu samuraja poslaše severno uz obalu da presretnu Buntara. Gomila Toranaginih ljudi pojuri na jug prema kamenom doku udaljenom kojih dve stotine koraka. Tu zauzmu jak odbrambeni stav protiv Sivih sa fregate koji su videli napad pa su se brzo primicali.

Kad je sve na brodu bilo provereno, pa još jednom provereno, vođa skupi ruke oko usta i vikne na obalu. Smesta iz noći izrone novi samuraji, preodeveni u ronine, na čelu sa Jabuom, pa se rasporede u obliku zaštitničkih štitova na sever i na jug. Tad se pojavi Toranaga i počne polako ići − sam − prema mostu. Odbacio je ženski kimono i tamni putni ogrtač, a šminku je obrisao. Sad je bio u oklopu preko kog je nosio jednostavan smeđi kimono, s mačevima za pojasom. Prostor iza njega zatvorio je njegov poslednji stražar i povorka je odmerenim korakom išla prema pristaništu.

Gade, pomisli Blektorn. Okrutan si, hladnokrvan gad bez srca, ali si veličanstven, u to nema sumnje.

Video je kako Mariko prenose u potpalublje i da joj pomaže jedna mlada žena. Pretpostavljao je da je ranjena, ali lako, jer sve teško ranjene samuraje smesta dokrajčuju ukoliko se ne žele ili ne mogu ubiti, a ona je bila samurajka.

Ruke su mu bile slabe, ali je dograbio kormilo i uspravio, uz pomoć jednog mornara. Bolje se osećao, lagani lahor odnosio mu je mučninu. Lelujavih nogu, još ošamućen, posmatrao je Toranagu.

Odjednom bljesak na kuli zamka i slab odjek alarmnih zvona. Tad plameni iz zidina zamka počnu dohvatati zvezde. Signalne vatre.

Isuse, sigurno su čuli vest, znaju za Toranagino bekstvo!

U velikoj tišini vide kako Toranaga gleda unazad i uvis. Zatrepere svetla u čitavom gradu. Toranaga se bez žurbe okrene i stupi na brod.

Sa severa su na vetru dopirali udaljeni povici. Buntaro! Sigurno on, s ostatkom povorke. Blektorn je piljio u daleku tamu, ali nije ništa video. Na jugu se brzo smanjivao razmak između Sivih napadača i Smeđih branioca. Oceni brojčano stanje. Trenutno su podjednaki. Ali, dokle će tako?

− *Kejrej!* − Svi na brodu kleknu pa se duboko poklone kad na palubu stiže Toranaga. Mahnuo je Jabuu koji ga je pratio. Jabu smesta preuzme komandu i izda naređenja da se otisnu.

Pedeset samuraja iz povorke potrči uz most da zauzmu odbrambene položaje. Okrenu se prema obali i stave strele uluk.

Blektorn ustanovi da ga neko povlači za rukav.

− Anđin-sane!

− *Haj!* − Zabuljio se prema dole u kapetanovo lice. Čovek je izgovorio bujicu reči i pokazivao kormilo. Blektorn shvati da kapetan misli da je on vođa i da traži dopuštenje da se otisne. − H*aj, kapetan-san* − odgovorio je. − Otisni se! *Isogi!* − Da, vrlo brzo, reče samom sebi, čudeći se kako se tako lako setio prave reči.

Galija se otisne od doka uz pomoć vetra i veštih veslača. Tad Blektorn vide da su Sivi navalili na onaj dok. I započne žestoki napad. Tog trena iz tame iza obližnjeg niza brodica izvučenih na obalu, nastupe tri muškarca i jedna žena koji su se u trku tukli s devetoricom Sivih. Blektorn prepozna Buntara i služavku Sono.

Buntaro je vodio odstupnicu prema pristaništu, zasecao okrvavljenim mačem, a strele su pljuštale u oklop na njegovim grudima i na leđima. Devojka je nosila koplje, ali je posrtala, sva iscrpljena. Jedan Smeđi junački je zastao da štiti odstupnicu. Sivi ga zapljusnu. Buntaro pojuri uz stepenice, a s njim devojka i poslednji Smeđi. Zatim se okrenuo i kao besni bik napao Sive. Prva dvojica sruše se sa doka visokog tri metra. Jedan je slomio kičmu na kamenju pod dokom, a drugi je pao urlajući jer je ostao bez desne ruke. Sivi su načas oklevali i dali devojci vremena da usmeri koplje, ali svi na brodu su znali da je to beskoristan pokret. Poslednji Smeđi pojuri kraj svoga gospodara i naglavce se baci na neprijatelje. Sivi su ga sasekli, a onda masovno navalili.

Brodski strelci ispaljivali su pljusak za pljuskom strela i pobili i osakatili sve Sive napadače osim dvojice. Mač se odbije od Buntarove kacige pa udari u oklop na ramenu. Žičanom podlakticom odalami Buntaro Sivog ispod podbratka, slomi mu vrat i baci se na poslednjeg.

I taj pogine.

Sad je devojka klečala i pokušavala da povrati dah. Buntaro nije gubio vreme da proverava jesu li Sivi poginuli. Samo im je odsecao glavu jednim jedinim savršenim zamahom, a kad je dok bio sasvim raščišćen, okrenuo se prema moru pa iscrpljeno, ali zadovoljno mahnuo Toranagi. Toranaga mu isto tako zadovoljno uzvrati pozdrav.

Brod se od doka udaljio dvadeset metara, ali razmak se povećavao.

− Kapetan-san! − klikne Blektorn i uzrujano zamaše rukama. − Vratite se na pristanište! *Isogi!*

Kapetan poslušno uzvikne naredbe. Sva vesla se zaustave i počnu veslati natrag. Odjednom na krmenu palubu dojuri Jabu i nešto vatreno reče kapetanu. Naredba beše jasna. Brod se nije smeo vratiti.

− Imamo mnogo vremena, tako ti Hrista! Gledaj! − Blektorn upre prstom u

praznu nabijenu zemlju i na dok gde su ronini junački sačekali Sive.

No, Jabu odmahne glavom.

Sad je razmak iznosio trideset metara, a Blektornov mozak je vrištao: Šta je tebi? Pa to je Buntaro, njen muž!

− Ne možeš ga pustiti da pogine, on je naš! − vikao je na Jabua i na brod. − On! Buntaro! − Pojuri kapetanu. − Natrag! *Isogi!* − No, ovaj put pomorac bespomoćno odmahne glavom. Držao se kursa, a veslački nadzornik i dalje je udarao u veliki bubanj.

Blektorn pojuri do Toranage koji mu je okrenuo leđa i motrio obalu i pristanište. Odjednom se pilotu isprečе četiri samuraja-telohranitelja, uzdignutih mačeva. Doviknuo je:

− Toranaga-sama! *Dozo!* Naredite da se brod vrati! Tamo! *Dozo!* Molim vas! Vratite se!

− *Ije, Anđin-san.* − Toranaga pokaže signalne baklje u zamku i dok pa mu opet odlučno okrene leđa.

− Čuj, ti odvratna kukavice… − započne Blektorn, ali umukne. Tad pojuri na brodsku ogradu pa se nagne. − Pliiiivaj! − zaurla i razmaše se. − Plivaj, tako ti Hrista!

Buntaro shvati. Uspravi devojku, nešto joj reče i gotovo je dovuče do ivice pristaništa, ali ona vrisne i pred njim pade na kolena. Očigledno nije znala da pliva.

Blektorn je očajnički motrio palubu. Nemaju vremena da spuste čamac. Predaleko je da bace konopac. Nema dovoljno snage da otpliva tamo i natrag. Nema pojasa za spašavanje. Kao poslednjoj nadi pritrči najbližim veslačima, dvojici na velikom veslu i onoj dvojici nasuprot njima, te ih zaustavi. Za tren sva vesla na levom boku izgube ritam. Veslo je udaralo o veslo. Galija se nespretno zanela. Udarci bubnja prestanu, a Blektorn pokaže veslačima šta želi.

Priđu dva samuraja da ga onemoguće, ali Toranaga ih zovne natrag.

Blektorn i četvorica pomoraca zajednički zavitlaju veslo iznad ograde kao strelu. Neko vreme je letelo, a onda zaplivalo po vodi, a od zamaha je stiglo do pristaništa.

Tad sa doka odjekne pobednički poklič. Iz grada su nagrnula pojačanja Sivima, pa iako su samuraji-ronini zadržavali dotadašnje napadače, beše samo pitanje vremena kad će zid biti probijen.

− Napred! − vikne Blektorn. − I*sogiiii!*

Buntaro podigne devojku, pokaže joj veslo pa onda brod. Slabašno se

naklonila. Otpustio ju je i svu pažnju posvetio boju, čvrsto usadivši na pristanište svoje krupne noge.

Devojka zovne prema brodu. Javi joj se ženski glas i ona skoči. Glavom probije površinu vode. Dovukla se do vesla i ščepala ga. Lako je nosilo njenu težinu i ona se bacakala prema brodu. Zahvati je talas, ona ga spretno izbegne i primakne se galiji. Tad od straha izgubi oslonac i veslo joj isklizne. Jedan trenutak se otimala na površini, a onda nestala u moru. Više se nije pojavila.

Sad je na pristaništu stajao samo Buntaro. Posmatrao je tok boja. Nova pojačanja Sivima, među njima i konjica, nadirala je sa juga i znao je da će dok uskoro zapljusnuti ljudsko more. Brižno je proučavao severno, zapadno i južno. Tad okrene leđa bitki i dođe na sam kraj doka. Galija je bila na sigurnosti, udaljena od doka sedamdeset metara. Nepomično je čekala. Svi ribarski čamci odavno su pobegli odatle pa čekali na obe strane luke, što su mogli dalje, a njihova svetla u noći delovala su kao mačje oči.

Došavši na kraj pristaništa, Buntaro skine kacigu, luk, tobolac i gornji deo oklopa pa ih položi pored sebe. Posebno stavi isukani ubilački mač i isukani kratki mač. Tada, go do pojasa, diže svoju opremu pa je baci u more. Dostojanstveno je proučavao ubilački mač, a onda ga snažno zavitlao daleko u dubine. Nestane, gotovo bez pljuska. Svečano se naklonio galiji i Toranagi koji je odmah došao na krmu odakle je mogao bolje da vidi. Uzvratio je naklon.

Buntaro klekne i pomno položi na kamen pred sobom kratki mač. Na tren na sečivu bljesne mesečina. Nepomično je stajao naspram galije, gotovo kao da je udubljen u molitvu.

− Kog vraga čeka? − progunđa Blektorn na galiji koja je bila jezivo tiha bez bubnjanja. − Zašto ne skoči i ne zapliva?

− Priprema *sepuku.* − Kraj njega stajaše Mariko. Pridržavala ju je mlada žena.

− Isuse, Mariko, jeste li čitavi?

− U redu je! − reče. Jedva ga je slušala. Lice joj beše upalo, ali zato nimalo manje lepo. Video joj je grub zavoj na levoj miški kraj ramena gde joj je bio pocepan rukav. Ruka joj je počivala na povezu napravljenom od kimona. Povez je bio krvav, a niz ruku je tekla krv.

− Tako sam sretan… − Tad mu sine što je ona upravo rekla. − *Sepuku?* Zar će se ubiti? Zašto? Ima mnogo vremena da stigne do nas! Ako ne zna plivati, gle, tamo je veslo koje će ga lako izdržati. Eno tamo, uz pristanište, vidite li? Ne vidite?

− Da, ali moj muž zna plivati, Anđin-sane − rekla je. − Svi oficiri gospodara Toranage moraju… moraju naučiti… on to uporno zahteva. No,

odlučio je da ne pliva.

− Hrista vam, a zašto?

Odjednom na obali izbije ludilo, opali nekoliko musketa i zid beše probijen. Neki samuraji-ronini ustuknu i opet započne borba prsa o prsa. Ovaj put je neprijateljski napad bio zadržan i odbijen.

− Viknite mu da pliva, boga vam!

− Neće on plivati, Anđin-sane. Sprema se da umre.

− Ako želi umreti, Hrista mu, zašto ne ode tamo? − Blektorn uperi prst prema bojištu. − Zašto ne pomogne svojim ljudima? Ako želi umreti, zašto ne umre u boju, *kao muškarac?*

Mariko nije skidala pogled sa doka, oslonjena na mladu ženu.

− Zato što bi mogli da ga zarobe, a mogli bi ga zarobiti i ako zapliva, a tad bi ga neprijatelji pokazivali običnom svetu, sramotili ga i radili mu grozne stvari. Samuraj ne može pasti u zarobljeništvo, a da ostane samuraj. To je najveća sramota, kad ga zarobi neprijatelj, pa moj muž radi ono što mora da učini *muškarac,* samuraj. Samuraj dostojanstveno gine. Čemu samuraju služi život? Ni za šta. Celog života trpimo, *neh?* Njegovo je pravo i dužnost da umre časno, pred svedocima.

− Glupog li gubitka! − promrsi Blektorn kroz zube.

− Budite s nama strpljivi, Anđin-sane.

− A zašto da budem strpljiv? Da čujem nove laži? Zašto mi ne verujete? Zar nisam to zaslužio? Lagali ste, je li? Pravili ste se da gubite svest, to je bio znak. Je li? Pitao sam vas, a vi ste lagali.

− Naređeno mi je… bilo je to naređenje da zaštiti vas. Naravno, ja vam verujem.

− Lagali ste − reče on, znajući da je nerazuman, ali nije ga bila briga. Gnušao se suludog nepoštovanja života, žudio za snom i za mirom, gladan svoje hrane, svoga pića, svoga broda i svojih ljudi. − Svi ste vi životinje! − reče engleski iako je znao da nisu. Udalji se.

− Šta je rekao, Mariko-san? − zapita mlada žena koja je teško prikrivala gađenje. Bila je za pola glave viša od Mariko, krupnijih kostiju, četvrtastog lica i sitnih oštrih zubića. Imala je devetnaest godina, zvala se Usagi Fuđiko, a bila je Marikina rođaka.

Mariko joj objasni.

− Grozan čovek! Kakva neotesanost! Odvratno, *neh?* Kako možete izdržati njegovu blizinu?

− Zato što je spasao čast našeg gospodara. Da nije bilo njegovog junaštva, sigurna sam da bi gospodar Toranaga bio zarobljen. Svi bismo bili zarobljeni! − I one zadrhte.

− Bogovi nas čuvali te sramote! − Fuđiko prebaci pogled na Blektorna koji se na palubi oslanjao o brodsku ogradu i buljio na obalu. Na tren ga je proučavala. − Izgleda kao zlatni majmun plavih očiju, stvorenje za plašenje dece. Grozan, *neh?* − Fuđiko protrne, smetne ga s uma pa opet pogleda Buntara. Nakon trenutka izjavi: − Zavidim vašem mužu, Mariko-san.

− Da − tužno odgovori Mariko. − Šteta što nema pomoćnika.

Prema običaju bi prilikom *sepukua* uvek prisustvovao još jedan samuraj. Stajao bi malo iza klečećeg čoveka, da mu jednim jedinim zamahom odrubi glavu, pre nego što agonija postane nesnosna i nesavladiva pa čoveka osramoti na tom vrhunskom trenutku u životu. Bez pomoći je malo ljudi uspevalo umreti − bez sramote.

− *Karma* − reče Fuđiko.

− Da, žalim ga. Toga se jedino i bojao, da bude bez pomagača.

− Mi smo sretnije od muškaraca, *neh?* − Samurajke bi počinile *sepuku* zarivši nož u grlo pa pomoć im nije bila neophodna.

− Da − reče Mariko.

Vetar donese krike i bojne pokliče pa im to skrene pažnju. Odbrambeni bedem je opet bio probijen. Mala grupa od pedeset Toranaginih samuraja-ronina dojuri im u pomoć sa severa, a među njima i nekoliko konjanika. Proboj je opet bio krvavo i nepoštedno zadržan, napadači odbijeni i još je malo dobijeno na vremenu.

A čemu će vam to vreme?, gorko se zapita Blektorn. Toranaga je sada na sigurnom. Na moru. Sve vas je izdao.

Opet odjekne bubanj, vesla zaseku more. Utone pramac i počne presecati talase, pojavi se iza krme brazda u moru. A gore na zidinama zamka još su gorele signalne vatre. Gotovo ceo grad je bio budan.

Glavnina Sivih sruči se na dok. Blektorn pogleda Buntara.

− Jadni kopilane! − opsuje na engleskom. − Jadni glupi kopilane!

Okrene se pa pređe preko mosta i glavne palube. Stane na pramac da gleda plićake ispred sebe. Niko osim Fuđiko i kapetana nije zapazio da je on otišao sa krme.

Veslači su upirali poslušno i složno pa je brod lepo odmicao. More je bilo mirno, a vetar povoljan. Blektorn oseti ukus soli i preporodi se. Tad opazi kako brodovi zakrčuju izlaz iz luke, milju i po ispred njih. Da, ribarske brodice, ali

pune samuraja.

− Upali smo u klopku − glasno će on, naslutivši da je to neprijatelj.

Čitav brod se trzne. Svi koji su pratili borbu na obali promene položaj, svi kao jedan.

Blektorn se osvrne. Sivi su mirno čistili dok dok su ostali bez žurbe išli prema pristaništu ka Buntaru. No, četiri Smeđa jahača galopirala su sa severa po utabanoj zemlji, a vođa je sa sobom vukao praznog konja. Uspentrao se po širokim kamenim stepenicama pristaništa s tim praznim konjem i pojurio uz obalu, dok su preostala trojica navalila prema nadirućim Sivima. Okrete se i Buntaro, ali ostao je klečati, a kad je čovek iza njega obuzdao konja, mahne mu da ode pa obema rukama podigne nož uperivši prema sebi sečivo. Toranaga smesta stavi šake oko usta i klikne:

− Buntaro-sane! Idi s njima, pokušaj pobeći!

Poklik se prenese preko talasa, ponovi se, a onda ga Buntaro jasno začu. Oklevao je, šokiran, uzdignutog noža. Ponovni povik, uporan i zapovednički. Buntaro se s naporom povuče od smrti i ledeno osmotri život i bekstvo koji mu behu naređeni. Pogibija beše velika. Bolje da ovde poginem, reče samome sebi. Zar Toranaga to ne zna? Ovde je časna smrt. A tamo, gotovo sigurno zarobljeništvo. Kuda da bežim? Tri stotine rija, sve do Eda? Sigurno će me zarobiti!

U mišici oseti snagu, vide čvrsti bodež, oštar poput igle, kako bez drhtaja lebdi blizu njegovog golog trbuha. Čeznuo je za konačnom, otkupljujućom agonijom smrti. Konačno smrt da ga izbavi od svih sramota! Od sramote što je njegov otac kleknuo pred Toranaginim barjakom, a morao je ostati veran Taikovom nasledniku Jaemonu, na šta se bio zakleo. Od sramote što je pobio tolike ljude koji su časno služili Taiku protiv uzurpatora Toranage. Sramote zbog žene Mariko i svog jedinca koji su zauvek osramoćeni, sin zbog majke, a ona zbog svoga oca, izdajice i ubice Akečija Đinsaja. I sramote što zna da je zbog njih i na njegovom imenu večna ljaga.

Koliko sam hiljada agonija pretrpeo zbog nje?

Njegova je duša dozivala zaborav koji je sad bio tako blizu, lagan i častan. Sledeći će život biti bolji. Kako bi mogao biti gori?

I uz sve to, odložio je nož i poslušao, bacivši se opet u bezdan života. Njegov gospodar naredio je ovu krajnju patnju i odlučio mu uskratiti pokušaj da nađe spokoj. A šta drugo preostaje samuraju osim poslušnosti?

Skokne, vine se u sedlo, pritisne pete konju u bok i pobegne zajedno s onim Smeđim. Iz noći izjašu novi konjanici-ronini da im zaštite odstupnicu i da saseku prve nadolazeće Sive. Tad i oni nestanu, a nekolicina Sivih konjanika

dade se za njima u poteru.

Brodom se zaori smeh.

Toranaga je od radosti udarao pesnicom po ogradi, a Jabu i samuraji grohotom su se smejali. Pa i Mariko.

− Jedan je pobegao, no što je sa svim onim poginulim? − gnevno drekne Blektorn. − Pogledajte na obalu! Tamo sigurno leži tri-četiri stotine leševa. *Pogledajte njih, tako vam Hrista!*

Ali njegov povik nije prodro kroz smeh.

Tad iz osmatračnice na desnom boku odjekne alarmni poklič i smeh zamre.

26

− Možemo li se probiti kroz njih, kapetane? − mirno će Toranaga. Gledao je poređane ribarske brodice pet stotina metara ispred njih i onaj uski prostor koji su između sebe ostavile.

− Ne, gospodaru.

− Nema nam druge − javi se Jabu. − Ne možemo ništa drugo.

Pogleda unazad prema okupljenim Sivima koji su čekali na obali i na pristaništu, a vetar je donosio njihove oslabljene podrugljive uvrede. Sad su Toranaga i Jabu bili na krmenoj palubi. Utihnuo je bubanj i galija je blago poigravala na mirnom moru. Svi na brodu su čekali kakva će odluka pasti. Znali su da su pritešnjeni. Na obali propast, ispred njih propast. A i čekanje je propast. Mreža će se sve više skupljati i pašće u zarobljeništvo. Po potrebi Išido može danima čekati.

Jabu je sav kipio. Da smo odmah pojurili prema izlazu iz luke, umesto što smo nepotrebno trošili vreme na Buntara, sad bismo već bili izvan opasnosti na pučini, rekao je samom sebi. Toranaga gubi glavu. Išido će misliti da sam ga izdao. Ne mogu ništa preduzeti, osim ako se ne probijemo bojem, pa i tad se moram boriti za Toranagu, a protiv Išida. Ništa ja tu ne mogu! Osim da Išidu odnesem Toranaginu glavu, *neh?* Tako bih postao regent i dobio bih Kvanto, *neh?* A nakon šest meseci, uz pomoć samuraja s musketama, zašto da ne budem i predsednik Regentskog veća? A zašto ne ono najviše? Ukloniti Išida i postati vrhovni general naslednika, gospodar-zaštitnik i guverner zamka Osake, nadzornik celokupnog basnoslovnog bogatstva u kuli, sa vlasti u carstvu za vreme Jaemonove maloletnosti, a nakon toga drugi vlastodržac, odmah iza Jaemona. Zašto ne?

Ili i najkrupnija nagrada. Šogun. Ukloni Jaemona i postaćeš šogun!

Sve to za jednu jedinu glavu i uz naklonost bogova!

Jabuova su kolena klecala dok su njegove težnje rasle. To je tako lako ostvariti, pomislio je, ali nema načina da uzmem glavu i pobegnem. Zasad još ne!

− Naređujem: svi na borbene položaje! − najzad zapovedi Toranaga.

Dok je Jabu prenosio naređenja, a samuraji se pripremali, Toranaga skrene pažnju na varvarina koji je još stajao pored krmene palube gde je zastao kad je odjeknuo alarm, oslonjen na glavni jarbol.

O, kad bih ga mogao razumeti, pomisli Toranaga. Na tren je tako hrabar, a za tren tako slab. Časak je tako dragocen, a sledeći tako nekoristan. Na tren ubica, a sledeći tren kukavica. Časak poslušan, a zatim opasan. On je i muško i žensko, *Jang* i *Jin.* Sazdan je od suprotnosti, nepredvidljiv.

Toranaga ga je pažljivo proučavao za vreme bekstva iz zamka, za vreme zasede, a i posle. Od Mariko, kapetana i od ostalih čuo je šta se dogodilo za vreme borbe na brodu. Bio je svedok zapanjujućeg gneva pre nekoliko trenutaka, a zatim, kad je Buntara otpravio, čuo je vrisak i zamagljenim očima video je iskeženu ružnoću na licu tog čoveka. A posle, umesto smeha − samo gnev.

Zašto se ne smeješ kad su neprijatelja nadmudrili? Zašto se ne smeješ da iz sebe ispazniš tragediju kada *karma* prekida divnu smrt pravog samuraja, kada *karma* izaziva bespotrebnu smrt lepe devojke? Pa, mi se jedino kroz smeh sjedinjujemo sa bogovima, pa tako možemo otrpeti ovaj život i pobediti sav užas, gubitke i patnju ovde na zemlji! Kao večeras, dok smo gledali kako se svi ovi hrabri ljudi susreću sa svojom sudbinom ovde, na ovoj obali, ove blage noći, i sve to usled *karme* utvrđene još pre hiljadu života. Ili možda samo pre jednog života!

Pa zar nije istina da samo kroz smeh možemo ostati ljudi?

Zašto pilot ne shvata da i njime upravlja *karma,* kao i sa mnom, kao i svima nama. Kao što je upravljala i sa tim Isusom Hristom, jer, istini za volju, beše njegova sudbina da umre osramoćen kao običan zločinac s najobičnijim zločincima, na onoj gori o kojoj pričaju varvarski sveštenici.

Sve je *karma!*

Baš je varvarski razapeti čoveka na drvo i čekati da umre! Oni su gori od Kineza koji uživaju u torturi.

− Pitaj ga, Jabu-sane! − zapovedi Toranaga.

− Gospodaru?

− Pitaj ga, Jabu-sane. Pilota. Nije li ovo pomorska bitka? Zar mi nisi rekao da je pilot na moru genijalan? No, da vidimo jesi li u pravu. Neka se dokaže!

Jabuova usta postadoše napeta okrutna crta. Toranaga oseti njegov strah, što ga oduševi.

− Mariko-san − zareži Jabu. − Pitaj pilota kako da se izvučemo, kako da se probijemo kroz one brodove!

Mariko se poslušno makne od ograde. Mlada žena ju je još uvek pridržavala.

− Ne, sad mi je sasvim dobro, Fuđiko-san − reče ona. − Hvala.

Fuđiko je pusti i sa gađenjem pogleda Blektorna.

− Rekao je: Topovima, Jabu-sane! − odvrati Mariko.

− Reci da smisli nešto bolje ako želi sačuvati glavu!

− Moramo biti strpljivi s njim, Jabu-sane − prekine ga Toranaga. − Mariko-san, uljudno mu reci: ’Na žalost, nemamo topova. Zar ne postoji drugi način da se probijemo? Kopnom je nemoguće!’ Tačno prevedi ono što on odgovori. Tačno!

Mariko ga posluša.

− Žalim, gospodaru ali on kaže ’Ne’. Tek toliko! ’Ne’. Neuljudno!

Toranaga pomakne pojas pa se ispod oklopa počeša tamo gde ga je svrbelo.

− Onda dobro − raspoloženo će on. − Anđin-san kaže topovi, a on je stručnjak, pa neka budu topovi. Kapetane, idi onamo! − Kratkim žuljevitim prstom zlurado pokaže na fregatu. − Spremi ljude, Jabu-sane. Ako mi južni varvari ne pozajme svoje topove, onda ćete ih morati osvojiti. Hoćete li?

− S jako velikim zadovoljstvom − tiho će Jabu.

− Imao si pravo, genijalan je on.

− Pa rešenje ste vi našli, Toranaga-sane.

− Lako je naći rešenje kad imaš odgovor, *neh?* Kakvo je rešenje za zamak Osake, savezniče?

− Ne postoji. U tome je Taiko bio savršen.

− Da. Kakvo je rešenje za izdaju?

− Jasno, sramotna smrt. Ne razumem zašto me to pitate.

− Palo mi na pamet, savezniče. − Toranaga osmotri Blektorna. − Da, pametan je on. Meni su pametni ljudi jako potrebni. Mariko-san, hoće li mi varvari dati svoje topove?

− Naravno. Zašto ne bi? − Nije ni u snu pomislila da ih ne bi dali. Još je bila puna straha za Buntara. Bilo bi mnogo bolje da mu je dopustio da tamo umre. Zašto izlaže opasnosti njegovu čast? Pitala se zašto je u zadnji tren Toranaga naredio Buntaru da pobegne kopnenim putem. Toranaga mu je isto

tako lako mogao narediti da otpliva do broda. Bilo bi to mnogo sigurnije, a vremena su imali mnogo. Mogao mu je to narediti i kad je Buntaro tek stigao na vrh pristaništa. Zašto je čekao? Njeno najtajnovitije ’ja’ odgovori joj da je njihov gospodar sigurno imao jako dobar razlog što je čekao i što je tako naredio.

− A ako ne daju? Jesi li spremna da ubiješ hrišćane, Mariko-san? − upita Toranaga. − Zar to nije njihov najgluplji zakon? ’Ne ubi!’

− Tako je, ali za vas, gospodaru, rado ćemo u pakao, muž, sin i ja.

− Da, vi ste pravi samuraji i neću zaboraviti da si se latila mača da mene odbraniš.

− Molim vas, ne zahvaljujte mi. Ako sam i najneznatnije pripomogla, bila je to moja dužnost. Ako se ikoga isplati setiti, molim vas neka to budu moj muž ili moj sin. Oni su vam vredniji.

− Trenutno si mi vrednija ti. Mogla bi biti još vrednija.

− Recite kako, gospodaru, i biće učinjeno.

− Udalji stranoga Boga.

− Gospodaru! − Lice joj se sledi.

− Udalji svoga Boga! Ta ti je vernost suvišna!

− Mislite, da postanem bogootpadnica, gospodaru? Da se odreknem hrišćanstva?

− Da, ako ne znaš toga Boga staviti tamo gde mu je mesto, u zadnji deo svoga duha, a ne u prednji.

− Molim vas, oprostite, gospodaru − drhtavo će ona − ali moja vera nikad nije ometala moju odanost prema vama. Uvek sam veru smatrala ličnom, sve vreme. Kako sam vas izneverila?

− Još nisi, ali hoćeš.

− Recite šta moram učiniti da vam ugodim.

− Hrišćani će možda postati moji neprijatelji, *neh?*

− Vaši neprijatelji su i moji neprijatelji, gospodaru.

− Sad su sveštenici protiv mene. Možda svim hrišćanima narede da protiv mene ratuju.

− Oni to ne mogu učiniti, gospodaru. Oni zastupaju mir.

− A ako i dalje budu protiv mene? Ako hrišćani sa mnom zarate?

− Nikad se nećete morati bojati za moju odanost. Nikada!

− Možda taj Anđin-san govori istinu, a tvoji sveštenici imaju lažljive jezike.

− Ima dobrih i loših sveštenika, gospodaru, ali vi ste moj gospodar.

− Vrlo dobro, Mariko-san − reče Toranaga. − To ću prihvatiti! Naređujem ti da se sprijateljiš s tim varvarinom, da naučiš sve što on zna, da mi javljaš sve šta on kaže, da naučiš misliti poput njega, da ništa ne ’ispovedaš’ o onome što radiš, da se sa sumnjom odnosiš prema svakom svešteniku, da mi javljaš sve šta te sveštenici pitaju ili ono šta ti govore. Tvoj Bog se mora smestiti negde između, negde drugde, ili nigde.

Mariko makne s očiju pramen kose.

− Sve to mogu učiniti, gospodaru, pa ipak ostati hrišćanka. Kunem se!

− Dobro. Zakuni se tim hrišćanskim Bogom.

− Kunem se Bogom!

− Dobro. − Toranaga se okrene i klikne: − Fuđiko-san!

− Da, gospodaru?

− Jesi li sa sobom povela i sluškinje?

− Jesam, gospodaru. Dve.

− Daj jednu Mariko-san. Drugu pošalji po ’ča’.

− Ima sakea, ako želite.

− ’Ča’! Jabu-sane, hoćeš li ’ča’ ili sake?

− Molim ’ča’.

− Anđin-sanu donesi sake.

Svetlo bljesne na malom zlatnom raspelu koje je visilo Mariki oko vrata. Videla je kako Toranaga bulji u to.

− Želi… želite da ga ne nosim, gospodaru? Da ga bacim?

− Ne − rekao je. − Nosi ga kao podsetnik na tvoju zakletvu.

Svi su gledali fregatu. Toranaga na sebi oseti nečiji pogled pa se osvrne. Vide kruto lice, hladne plave oči i oseti mržnju. Ne, ne mržnju nego sumnju. Kako se varvarin usuđuje sumnjati u mene?, pomislio je.

− Pitaj Anđin-sana zašto nije jednostavno rekao da na varvarskom brodu ima mnogo topova? Pa mogu da nas izvuku iz klopke!

Mariko prevede. Blektorn odgovori.

− Rekao je… − Mariko je oklevala pa žurno nadodala: − Molim vas, oprostite, rekao je: ’Korisno mu je da mućne svojom glavom!’

Toranaga se nasmeja.

− Zahvali mu na tome, njegova glava bila je jako korisna. Nadam se da će mu ostati na ramenima. Reci mu da smo sad izjednačeni.

− On kaže: ’Ne, nismo izjednačeni, Toranaga-sama, ali dajte mi moj brod i moju posadu pa ću počistiti mora od svih neprijatelja.’

− Mariko-san, misliš da je mislio i na mene kao i ostale, Spance i južne varvare? − pitanje beše olako postavljeno.

Lahor joj dune u oči pramenove kose. Umorno ih je sklanjala.

− Ne znam, jako žalim. Možda da, možda ne. Želite li da ga pitam? Žao mi je ali on je… vrlo čudan. Bojim se da ga ne razumem. Uopšte ne!

− Imamo mnogo vremena. Da. On će nam se već na vreme otkriti.

* * *

Blektorn je video kako fregata mirno skida konopce koji su je vezivali za dok, istog trena kad su otrčali Sivi pratioci. Gledao je kako spušta u more čamac koji je ubrzo odvukao brod od doka u duboko more. Sad je fregata bila u dubini, nekoliko metara od obale, na sigurnom. Pridržavalo ju je pramčano sidro, a bokom je bila okrenuta obali. Beše to normalan manevar svih evropskih brodova u stranim ili neprijateljskim lukama kad bi im na obali zapretila opasnost. Znao je i to da, iako nema, niti je bilo, nikakvog primetnog komešanja na palubi, sad su verovatno već spremni svi topovi, razdeljene muskete, u izobilju ima karteča, topovskih kugli i tanadi spojene lancem. Sablje čekaju u koricama, a gore u konopcima su naoružani ljudi. Oči sigurno proučavaju sve tačke na vidiku. Primetili su kad je galija skrenula s kursa. Dva velika krmena topa tridesetfuntaša, uperena u njih, verovatno su za njih pripremljena. Portugalske tobdžije su bili najbolji na svetu, odmah na drugom mestu, iza Engleza.

Oni sigurno znaju za Toranagu, sa gorčinom je pomislio, zato što su pametni pa su verovatno zapitali svoje nosače ili Sive zbog čega sva ta gužva. Ili su im doboga prokleti jezuiti koji sve znaju, već javili o Toranaginom bekstvu, i o meni.

Oseti kako mu se ježe kratke dlake na vratu. Svaki od tih topova može nas razneti u pakao! Da, ali nismo u opasnosti jer je na brodu Toranaga. Bogu hvala što je tu Toranaga.

− Gospodar pita kakav je vaš običaj kad se želite približiti ratnom brodu? − javi se Mariko.

− Da imamo topove, ispalili bismo pozdravnu salvu. A može se signalizirati i zastavicama i tražiti dozvola da pristanemo uz bok.

− Gospodar pita: A šta ako nemate zastavice?

Iako su još bili izvan topovskog dometa, Blektornu se već činilo kao da sedi na buretu baruta, iako su topovska okna još bila zatvorena. Brod je na

bokovima glavne palube nosio po osam topova, i dva na krmi i dva na pramcu. *Erazmo* bi ga bez sumnje mogao osvojiti, pomislio je, samo kad bi imao pravu posadu. Rado bih ga osvojio! Probudi se, prestani maštati! Nismo na *Erazmou* nego na ovoj galiji krmačinog trbuha, a onaj portugalski brod je naša jedina nada. Pod zaštitom njegovih topova mi smo sigurni. Zahvali svojoj sreći što je tu Toranaga.

− Recite kapetanu neka na glavni jarbol razvije Toranaginu zastavu. To će biti dovoljno, senjora. Delovaće službeno, a oni će znati ko je na brodu, ali kladio bih se da već znaju.

To urade odmah. Sad se svima na galiji samopouzdanje poveća. Blektorn zapazi promenu. I on se pod zastavom bolje osećao.

− Gospodar pita kako ćemo im javiti da želimo doći uz njih!

− Recite mu da bez signalnih zastavica ima dva izbora: da čeka izvan topovskog dometa pa da pošalje na taj brod izaslanike u čamcu ili pak da im se primaknemo toliko da se možemo dozivati.

− Gospodar pita, šta vi savetujete?

− Da odmah stanemo uz fregatu. Nemamo razloga za oprez. Na brodu je gospodar Toranaga, najznačajniji *daimjo* u celom carstvu. Naravno da će nam brod pomoći i… O, Isuse Bože!

− Senjor?

Nije odgovorio pa je na brzinu prevela ono što je maločas rekao i čekala sledeće Toranagino pitanje.

− Gospodar pita šta će fregata učiniti! Molim vas, objasnite svoju misao kao i razlog zbog kojeg ste zastali.

− Odjednom sam shvatio da je on sad zaratio sa Išidom, je li? Možda fregata neće biti sklona tome da mu pomogne.

− Naravno da će mu pomoći.

− Ne. Koja je strana Portugalcima korisnija? Gospodar Toranaga ili Išido? Ako misle da im je korisniji Išido, poslaće nas iz mora u pakao.

− Nezamislivo je da Portugalci zapucaju na bilo koji japanski brod − iznenada će Mariko.

− Verujte mi da će oni zapucati, senjora. A kladim se da nas ona fregata neće pustiti da stanemo uz nju. Ja to ne bih dao da sam njen pilot. Isuse! − Blektorn se zapilji na kopno.

Sad su Sivi uz psovke otišli sa doka i širili se obalom. Tamo nemamo nikakvih izgleda, pomislio je. A ribarske brodice još zloćudno zatvaraju izlaz iz luke. Ni tamo nemamo izgleda!

− Recite Toranagi da postoji samo jedan način da izađemo iz luke, a to je da se nadamo da dođe oluja. Možda bismo je mogli preći, a ribarske brodice je ne bi izdržale. Tada bismo se provukli kroz blokadu!

Toranaga zapita kapetana, koji je podrobno odgovarao, a tada će Mariko Blektornu:

− Gospodar pita: Mislite li da će biti oluje?

− Moj nos kaže da će biti, ali tek za koji dan. Za dva-tri dana. Možemo li dotle čekati?

− To vam kaže nos? Zar oluja ima miris?

− Ne, senjora, ali to se tako kaže. Toranaga se zamisli, a onda izda naredbu.

− Približićemo im se tako da se možemo dozivati, Anđin-sane.

− Onda mu recite da im se primakne ravno s krme. Tako ćemo im biti najmanja meta. Recite mu da su oni izdajice… Znam kakve su to teške izdajice kad su ugroženi njihovi interesi. Gori su od Holanđana! Ako taj brod pomogne Toranagi da pobegne, Išido će se okomiti na sve Portugalce, a oni neće želeti da se izlažu tolikoj opasnosti.

− Gospodar kaže da ćemo uskoro dobiti odgovor.

− Mi smo bez odbrane, senjora. Protiv onih topova mi nemamo nikakvih izgleda. Ako je onaj brod neprijateljski, pa i ako je samo neutralan, potonućemo.

− Gospodar kaže: Da, ali vaša će dužnost biti da ih nagovorite da nam budu skloni.

− Kako ću uspeti u tome? Ja sam im neprijatelj!

− Gospodar kaže, u ratu i u miru dobar neprijatelj može biti vredniji nego dobar saveznik. On kaže da vi sigurno znate njihove misli, već ćete nešto smisliti kako da ih nagovorite.

− Jedini siguran način je sila.

− Dobro. Slažem se, kaže moj gospodar. Molim vas, recite mi kako ćete zauzeti taj brod? Zahtevam da mi daju svoje topove na upotrebu. Jako žalim, zar to nije jasno, Anđin-san?

* * *

− A ja opet kažem da ću brod oduvati s vode! − izjavi zapovednik ekspedicije Feriera.

− Ne − odgovori Del’Akua gledajući galiju sa krme.

− Nišandžija, je li već u dometu?

− Nije, don Feriera − odvrati glavni tobdžija. − Još nije!

− Zašto nam inače prilaze, ako ne iz neprijateljskih pobuda, eminencijo? Zašto jednostavno ne pobegnu? Put im je slobodan.

Fregata je bila predaleko od izlaska iz luke pa niko nije mogao opaziti gustu mrežu ribarskih brodica koje su se okupile u zasedu.

− Ništa ne reskiramo, eminencijo, a sve možemo dobiti − reče Feriera. − Pravimo se da nismo znali da je na brodu Toranaga. Mislili smo da se razbojnici… razbojnici na čelu s gusarom jeretikom, spremaju da nas napadnu. Bez brige, lako ćemo mi njih izazvati kad nam dođu na domet.

− Ne! − naredi Del’Akua. Otac Alvito okrete se od ograde.

− Galija vije Toranaginu zastavu, zapovedniče!

− Lažne boje! − podrugljivo odgovori Feriera. − Najstarija pomorska varka na svetu. Toranagu nismo videli. Možda nije na brodu.

− Ne.

− Tako mi smrti Božje, rat bi bio katastrofa! Osujetio bi, a možda i potpuno upropastio, ovogodišnju plovidbu Crnog broda. Ja to ne mogu dopustiti! Ne trpim da se išta u to meša!

− Naše su finansije u gorem položaju od vaših, Feriera! − odseče Del’Akua. − Ako ove godine ne bude trgovine, crkva će pasti pod stečaj, jasno? Već tri godine ne primamo nikakva sredstva iz Goe niti iz Lisabona, a prošlogodišnji gubitak… Bože, daj mi strpljivosti! Bolje nego ti, znam šta je na kocki. Odgovor glasi: Ne!

Rodriges je bolno sedeo na brodskoj stolici. Noga u udlagi počivala mu je na obloženom držaču privezanom blizu stalka za kompas.

− Zapovednik ekspedicije ima pravo, eminencijo. Zašto bi nam galija prišla ako nešto ne smera? Zašto ne beži, a? Eminencijo, ovde imamo upišanu priliku.

− Da, a to je vojna odluka − reče Feriera. Alvito se oštro okrene prema njemu.

− Ne, u ovome je sudija njegova eminencija, zapovedniče! Ne smemo nauditi Toranagi. Moramo mu pomoći!

− Desetak puta ste mi govorili − javi se Rodriges − kad počne ovaj rat, potrajaće večno. A rat je počeo, zar ne? Videli smo kad je počeo. To će škoditi trgovini. Ako umre Toranaga, rat je završen, a svi naši interesi su osigurani. Ja kažem da oduvate brod u pakao!

− Ujedno ćemo se rešiti i jeretika − nadoveže Feriera motreći Rodrigesa. − Sprečićete rat u slavu Boga, a još jedan jeretik otići će na muke paklene.

− Bilo bi to neovlašćeno uplitanje u njihovu politiku − odvrati Del’Akua

prećutavši pravi razlog.

− Mi se neprestano uplićemo. Družba Isusova po tome je poznata. Nismo mi priproste tupoglave seljačine!

− Nisam vam to ni rekao. No, dok sam ja na brodu, nećete potopiti onu galiju.

− Onda izvolite na kopno.

− Što arhiubica pre pogine, to bolje, eminencijo! − reče Rodriges. − On ili Išido, svejedno! Obojica su pagani, a nijednom ne možemo verovati. Zapovednik ekspedicije ima pravo. Nikad nam se više neće pružiti ovakva prilika. A šta je sa našim Crnim brodom?

Rodriges je bio pilot, s pravom na petnaestinu sveukupne dobiti. Pravi pilot Crnog broda umro je pre tri meseca u Makau od kineskih boginja, pa su Rodrigesa povukli s njegovog broda *Santa Teresa* na novi položaj, na njegovu silnu radost. Službeni razlog behu boginje, turobno se priseti Rodriges, iako su mnogi govorili da je neki ronin nožem ubio pilota u tučnjavi u javnoj kući. Boga mu, ovo je moja velika prilika. Ništa mi je neće ometati!

− Prihvatam punu odgovornost − javi se Feriera. − To je vojna odluka. Umešani smo u domorodački rat. Moj brod je u opasnosti. − Opet se okrene glavnom tobdžiji. − Jesu li već u dometu?

− Pa, don Feriera, zavisi od toga šta želite. − Glavni tobdžija dune na kraj fitilja koji se zažari i zaiskri. − Sad bih im mogao razneti pramac, ili krmu, ili ih pogoditi usred galije, šta vam je draže. No, ako želite da pogine neki čovek, neki određeni čovek, onda će za koji tren doći u domet da ga ubijem.

− Želim da pogine Toranaga. I onaj jeretik.

− Mislite pilota Ingelesa?

− Da.

− Neko će morati da mi pokaže Japanca. Pilota ću bez sumnje prepoznati.

− Ako pilot mora poginuti − reče Rodriges − da mi ubijemo Toranagu i obustavimo rat, ja sam za to! Inače bi trebali da ga poštedimo.

− On je jeretik, neprijatelj naše zemlje, gnusoba, a već nam je zadao više jada nego zmijsko gnezdo.

− Već sam naglasio da je Ingeles u prvom redu pilot i u zadnjem redu pilot, i to jedan od najboljih na svetu.

− Zar piloti moraju uživati posebne povlastice? Pa i jeretici?

− Da! Boga mu! Trebali bismo ga upotrebiti kao što oni upotrebljavaju nas. Bila bi doboga šteta da ubijemo takvo iskustvo. Bez pilota nema ni upišanog

carstva, ni trgovine! Boga mu, bez mene nema ni Crnog broda, ni dobitka, ni povratka kući, pa je moje mišljenje važno, Bog prokleo…

− Oj, vi na krmi! − odjekne povik iz koša na jarbolu. − Galija skreće s kursa! − Galija je pre išla ravno na njih, a sad je za nekoliko stepeni promenila kurs ulevo, prema luci.

Rodriges odmah poviče:

− Zauzmite bojna mesta! Straža s desnog boka − u snast! Razapnite sva jedra! Dižite sidro! − Ljudi odmah pohrle da ispune naredbe.

− Šta je, Rodriges?

− Ne znam, zapovedniče, ali idemo na pučinu. Ona kurva debela trbuha kreće u privetrinu.

− Zar je to važno? U svakoj prilici možemo ih potopiti − reče Feriera. − Još moramo ukrcati zalihe, a oci se moraju vratiti u Osaku.

− Da, ali neprijatelj ne bi plovio u privetrini moga broda. Ta kurva ne zavisi od vetra, može ploviti i protiv vetra. Možda nas zaobilazi da nas zaskoči s pramca gde imamo samo jedan top, pa da se onda zakači za nas!

Feriera se prezirno nasmeje.

− Na brodu imamo dvadeset topova! A oni nijedan! Mislite da će se onaj prljavi paganski svinjski brod usuditi da nas napadne? Vi ste proste pameti!

− Da, zapovedniče, zato sam glavu i sačuvao. Naredio sam da *Santa Teresa* isplovi na pučinu!

Jedra su pucketala oslobađajući se konopaca, a vetar ih naduva. Škripale su oblice jarbola. Obe straže zauzele su na palubi bojni stav. Fregata je krenula, ali polagano.

− Napred, kučko! − požurivao ju je Rodriges.

− Spremni smo, don Feriera − reče glavni tobdžija. − Imam ih na nišanu. Neću moći dugo da ih držim. Koji je Toranaga? Pokažite mi ga!

Na galiji nisu gorele baklje. Jedino svetlo bila je mesečina. Galija je još bila stotinak metara iza njih, ali sad se okrenula na levi bok i uputila prema udaljenoj obali. Vesla su u neprekidnom ritmu zaranjala i izranjala.

− Je li ono pilot? Onaj visoki na krmnici?

− Da − odgovori Rodriges.

− Manuel i Pedrito! Nišanite u njega i na krmu! − Najbliži top se nameštao. − Ako je taj Toranaga? Brzo! Kormilaru, dva stepena udesno!

− Dva stepena udesno, razumem!

Znajući da je dno peskovito i da su unaokolo plićaci, Rodriges je motrio

sartije, konopce koji jarbole vežu za bok broda. Svakog trena bio je spreman da savlada glavnog tobdžiju koji je prema običaju zapovedao krmenim topovima.

− Oj, topovi na levoj palubi! − drekne tobdžija. − Kad ispalimo, pustićemo neka izgube vetar. Otvorite sva topovska okna i spremite se za bočnu paljbu! − Posade topova požure, a svi oči skrenu prema oficirima na krmi. I prema sveštenicima. − Za ljubav Božju, don Feriera, koji je od njih Toranaga?

− Koji je, oče? − Feriera ga nikada nije video. Rodriges je jasno razabrao Toranagu na prednjoj palubi okruženog samurajima, ali ga nije hteo izdvojiti. Neka ga pokažu sveštenici, pomislio je. Napred, oče, budi Juda! Zašto da mi uvek obavimo boginjave poslove? Iako ne dajem otkinutog dublona za tog paganskog kurvinog sina. No, oba sveštenika su ćutala.

− Brzo, koji je Toranaga? − opet zapita tobdžija. Rodriges nestrpljivo upre prstom u njega.

− Tamo napred, onaj onizak zdepasti gad usred ostalih paganskih gadova.

− Vidim ga, senjor pilot.

Posade malko podese topove. Feriera uze upaljač iz ruke tobdžijinog pomoćnika.

− Jesi li nanišanio u jeretika?

− Da, zapovedniče! Jeste li spremni? Spustiću ruku. To je znak!

− Dobro.

− Ne ubi! − razleže se glas Del’Akue. Feriera se obrne prema njemu.

− Oni su pagani i jeretici!

− Među njima ima hrišćana, pa i da ih nema…

− Ne osvrći se na njega! − zareži zapovednik ekspedicije. − Pucaćemo kad budete spremni!

Del’Akua stupi pred otvor topa i prepreči put. Njegov se gorostasni lik isticao na krmi nad naoružanim vojnicima koji su čekali u zasedi. Ruka mu je počivala na raspelu.

− Rekao sam? *Ne ubi!*

− Mi stalno ubijamo, oče! − izusti Feriera.

− Znam, a stidim se toga i molim Boga da nam oprosti. − Del’Akua još nikada nije bio na krmi bojnog broda sa topovima i musketama, s prstima na orozu, spremnim za ubijanje. − Dok sam ja ovde, ubijanja neće biti, a ja sam protiv ubijanja iz zasede!

− A ako nas oni napadnu? I pokušaju zauzeti brod?

− Moliću Boga neka nam pomogne protiv njih!

− Kakva razlika, sada ili kasnije?

Del’Akua nije odgovorio. Ne ubi, pomislio je, a Toranaga nam je obećao sve. Išido ništa.

− Dakle, zapovedniče? Sad je vreme! − zaurla glavni tobdžija. − Sad!

Feriera ogorčeno okrene sveštenicima leđa, baci upaljač i ode na ogradu.

− Spremite se da odbijete napad! − povikao je. − Ako nam galija bez poziva priđe na pedeset metara, svima vam naređujem da je oduvate u pakao, bez obzira na to šta govore sveštenici!

Rodriges je bio isto tako ljut, ali je znao da je prema svešteniku bespomoćan isto kao i zapovednik ekspedicije. Ne ubi? Tako ti blaženog gospodina Isusa, a šta je sa vama? hteo je dreknuti. A vaši autodafei? A inkvizicija? A vaši sveštenici koji donose presude: ’kriv’, ili ’veštica’, ili ’sotonist’, ili ’jeretik’? Setite se samo onih dve hiljade veštica koje su zapalili samo u Portugalu one godine kad sam otplovio u Aziju! A šta je sa gotovo svakim selom i gradom u Portugalu i u Španiji, i u dominionima, koje su obilazili i istraživali ’Bičevi božji’ (kako su se ponosno nazivali zakukuljeni inkvizitori), dok je za njima ostajao smrad izgorelog mesa? Oh, Isuse, zaštiti nas!

Otera strah i gnušanje pa se vrati galiji. Video je samo Blektorna. Pomisli: Ah, Ingeles, drago mi je da te vidim dok tamo zapovedaš tako visok i gizdav. Bojao sam se da si završio na stratištu. Sretan sam što si ga izbegao, no uz sve to, sreća tvoja što na brodu nemaš ni jedan jedini top, jer onda bih te razneo sa morske površine, i do vraga sa svim onim što bi rekli sveštenici.

O, Bogorodice, zaštiti me od zlog sveštenika!

* * *

− Hej, *Santa Teresa!*

− Hej, Ingeles!

− Jesi li to ti, Rodriges?

− Da!

− Tvoja noga?

− Majku ti tvoju! − Rodrigesa je silno razveselio grohotan smeh koji se razlegao morem koje ih je razdvajalo. Dve lađe su pola sata manevrisale, burdižale, menjale smer, vraćale se. Galija je pokušavala uhvatiti privetrinu, pa stesniti fregatu u zavetrinu obale, a fregata je nastojala dobiti na morskom prostoru da, ako zaželi, isplovi iz luke. No, nijedan brod nije uspeo ostvariti premoć, a za vreme te trke posada na fregati po prvi put je spazila ribarske

brodice koje su se nagurale na izlazu iz luke. Shvatiše šta to znači.

− Zato on dolazi k nama! Radi zaštite!

− Razlog više da ga potopimo sad kad je u zamci − reče Feriera. − Išido će nam biti večno zahvalan.

− Toranaga je isuviše važan. Insistiram na tome da prvo moramo razgovarati s Toranagom. Uvek ga možeš potopiti. On nema topova. Pa i ja znam da se samo topovi mogu boriti protiv topova!

Tako je Rodriges pustio neka stvari stoje na mrtvoj tački kako bi im dao mogućnost da predahnu. Obe lađe bile su usred luke, sigurne i od ribarskih brodica, a i jedna od druge. Fregata je treperila na vetru, spremna da smesta pojuri u zavetrinu, a galija je uvukla vesla i plovila bočno, tako blizu da su se mogli dovikivati. Tek kad je Rodriges video da galija uvlači sva svoja vesla i da se bočno okreće njegovim topovima, skrenuo je u vetar kako bi galiji omogućio da mu priđu toliko da se mogu dozivati. Pripremio je i sledeći niz pokreta. Hvala Bogu, blaženom Isusu, Mariji i Josipu, mi imamo topove, a onaj gad ih nema, opet pomisli Rodriges. Ingeles je odviše lukav.

Lepo je suprotstavljati se pravom stručnjaku, pomisli. Mnogo sigurnije, jer niko ne čini smele greške i niko nije nepotrebno ranjen.

− Dopuštenje da dođemo na brod?

− Ko, Ingeles?

− Gospodar Toranaga, njegov tumač i čuvari.

− Čuvari ne − tiho će Feriera.

− Mora neke dovesti − reče Alvito. − To je pitanje obraza!

− Boginje mu došle na obraz! Bez stražara!

− Ne želim da na brod dođu samuraji − složi se i Rodriges.

− Biste li pristali na petoricu? − zapita Alvito. − Samo njegovi telohranitelji? Sigurno shvataš problem, Rodriges.

Rodriges načas razmisli pa klimne glavom.

− Petoricu primamo, zapovedniče! I mi ćemo izdvojiti petoricu kao vaše ’telohranitelje’ i svakog naoružati pištoljima oče, sad vi uglavite pojedinosti. Bolje da detalje dogovori sveštenik, zapovedniče, on zna šta će. Napred, oče, ali nam recite sve, šta god se bude reklo.

Alvito priđe brodskoj ogradi i poviče:

− Lažima nećete ništa postići! Pripremite svoje duše za pakao, i ti i tvoji razbojnici. Imate deset minuta vremena, a onda će vas zapovednik ekspedicije razneti u večni pakao!

− Nosimo zastavu gospodara Toranage! Boga ti!

− Lažna je to zastava, gusaru! Feriera stupi korak napred.

− Na što vi ciljate, oče?

− Molim vas, budite strpljivi, zapovedniče! − reče Alvito. − To je samo stvar forme. Inače bi se Toranaga zauvek uvredio što smo mu osramotili zastavu, a to smo i učinili. Ono je Toranaga. Nije to neki obični *daimjo!* Možda bi vam bilo korisno zapamtiti da on sam ima više vojske nego španski kralj!

Jačao je vetar u snasti, uzrujano su škriputale oblice na jarbolu. Tad se na krmenoj palubi upale baklje i jasno videše Toranagu. Nad talasima se zaori njegov glas.

− Cukku-sane! Kako se usuđuješ izbegavati moju galiju? Nema ovde gusara. Oni su u onim ribarskim brodicama na izlasku iz luke. Želim smesta pristati uz vas!

Alvito odvrati na japanskom, glumeći zaprepašćenje:

− Gospodaru Toranaga, jako žalim, nismo imali pojma! Mislili smo da je to obična smicalica. Sivi rekoše da su ronini silom zauzeli galiju! Smatrali smo da razbojnici na čelu sa engleskim pilotom plove pod lažnom zastavom. Odmah dolazim!

− Ne! Ja ću odmah doći uz vas.

− Molim vas, gospodaru Toranaga, dopustite mi da vas pratim. Ovde je moj gospodar otac-vizitator, a i zapovednik ekspedicije! Oni uporno zahtevaju da ovo popravimo. Molim vas, primite naše izvinjenje! − Alvito opet pređe na portugalski i glasno poviče nostromu: − Spustite čamac! − A onda opet na japanskom: − Odmah ćemo spustiti čamac, gospodaru!

Rodriges je slušao gadljivu poniznost u Alvitovom glasu i razmišljao da je kudikamo teže imati posla s Japancima nego sa Kinezima. Kinezi su shvatali umeće cenkanja, kompromisa, ustupaka i nagrada, ali Japanci behu ispunjeni ponosom, a kad je uvređen čovekov ponos, i to bilo kojeg Japanca, a ne samo samuraja, tad je smrt bila mala odmazda za toliku uvredu. No, završi s tim, dođe mu da klikne.

− Zapovedniče, odmah idem! − govorio je otac Alvito. − Eminencijo, ako i vi dođete, taj će ga kompliment uveliko smiriti.

− Slažem se.

− Nije li to opasno? − zapita Feriera. − Mogli bi vas dvojicu zadržati kao taoce.

− Ako bude znaka izdaje − reče Del’Akua − u ime Božje vam zapovedam

da uništite onaj brod i sve one koji na njemu plove, bez obzira na to jesmo li mi na brodu ili nismo.

Siđe sa krmene na glavnu palubu. Veličanstveno su lepršali skuti njegove haljine. Na početku mosta se okrenuo i prekrstio se. Tad se niz most spusti u čamac.

Nostromo ih otisne. Svi mornari behu naoružani pištoljima, a ispod nostromova sedišta nalazila se bačva baruta − sa fitiljem.

Feriera se nagne nad ogradu i tiho im reče:

− Eminencijo, dovedite sa sobom i jeretika.

− Šta? Šta si rekao? − Del’Akua se zabavljao poigravanjem sa zapovednikom ekspedicije koji ga je smrtno vređao svojom neprestanom drskošću, jer je − naravno − već odavno odlučio dovući Blektorna, a imao je izvrstan sluh. *Che stupido*, pomisli on.

− Dovedite sa sobom jeretika, e? − ponovo vikne Feriera.

Rodriges na krmi začu prigušen odgovor: ’Da, zapovedniče!’ Zapita se: ’Kakvu li smicalicu sad spremaš, Feriera?’

Tegobno promeni položaj na stolici. Lice mu beše beskrvno. Presecala ga je bol u nozi i trebalo mu je mnogo snage da je izdrži. Kost je dobro zarastala i − hvala ti, Bogorodice! − rana je bila čista. No, to je ipak bio prelom pa mu je zadavalo muke i lagano ljuljanje nepokretnog broda. Gucne grog iz trošne mešine koja je visila na klinu stalka za kompas.

Feriera ga je posmatrao.

− Jako boli noga?

− U redu je. − Grog je otupio bol.

− Dovoljno u redu da otplovimo odavde do Makaa?

− Da. I da sve vreme vodimo pomorsku bitku. I da se na leto vratimo, ako na to mislite.

− Da, baš na to sam mislio, pilote. − Opet mu se usne utanje, razvučene u grčevit podrugljiv osmeh. − Potreban mi je čio pilot.

− Ja sam zdrav. Noga mi se lepo oporavlja. − Rodriges otrese bol. − Ingeles neće dobrovoljno doći na naš brod. Ja ne bih!

− Stotinu gvineja da se varate!

− To je više nego što zaradim za godinu dana.

− Plativo kad stignemo u Lisabon iz dobiti od Crnog broda.

− Vredi! − Ništa ga neće prisiliti da dođe na naš brod, bar ne dobrovoljno. Bogatiji sam za stotinu gvineja. Ti Boga!

− Siromašniji! Zaboravljate da ga jezuiti žele ovde više nego ja.

− Zašto li ga oni žele?

Feriera ga ravnodušno pogleda i ne odgovori. I dalje se iskrivljeno smeškao. Onda mu baci mamac i reče:

− Ispratiću Toranagu, da dovedemo jeretika.

− Sretan sam što sam vaš drug, potreban vama i Crnom brodu − reče Rodriges. − Ne bih želeo da vam budem neprijatelj.

− Drago mi je da se razumemo, pilote. Najzad!

* * *

− Potrebna mi je pratnja iz ove luke. Brzo mi je potrebna! − reče Toranaga Del’Akui preko tumača Alvita. Uz njih je bila Mariko. I Jabu. Stajao je na palubi galije, a Del’Akua ispod, na glavnoj palubi, do njega Alvito, ali i ovako su im oči bile gotovo u istoj visini. − Ili, ako želite, vaš bojni brod može mi skloniti s puta one ribarske brodice.

− Oprostite, ali bio bi to nedopustiv neprijateljski čin koji vi ne bi… ne bi preporučili fregati, gospodaru Toranaga! − reče Del’Akua, obraćajući mu se direktno jer je, kao i uvek, smatrao Alvitov prevod nepouzdanim. − Bilo bi to nemoguće! Otvoren ratni čin.

− Šta onda predlažete?

− Molim vas, vratimo se na fregatu. Pitaćemo zapovednika sad kad znamo u čemu je vaš problem, on će već naći rešenje. On je vojnik, a mi nismo.

− Dovedite ga ovamo.

− Biće vam brže da vi tamo odete, gospodaru. Naravno, veliku čast ćete nam ukazati.

Toranaga je znao stanje stvari. Pre svega nekoliko minuta videli su nove ribarske brodice pune strelaca. Kretale su sa južne obale. Sad su, istina, bili izvan opasnosti, ali beše jasno da će im za sat vremena izlazak iz luke zakrčiti neprijatelji.

A znao je da izbora nema.

− Oprostite, gospodaru − objasnio mu je malopre Anđin-san u toku neuspele potere. − Ne uspevam da se približim fregati. Rodriges je isuviše lukav. Mogu zaustaviti njegovo bekstvo ako vetar nastavi, ali ne mogu ga namamiti u zamku, osim ako ne učini grešku. Moraćemo pregovarati.

− Hoće li on pogrešiti i hoće li vetar izdržati? − zapitao je Toranaga preko Mariko.

− Anđin-san kaže − odgovori ona − mudar čovek nikad se ne kladi na vetar,

osim ako to nije pasatni vetar, i ako se ne nalazi na pučini. Sad smo u luci pa planine mogu oslabiti ili pojačati vetar. Onaj pilot Rodriges neće pogrešiti.

Toranaga je gledao kako se dvojica pilota razmeću lukavstvom jedan protiv drugog i znao je da su obojica neosporni majstori. A shvatio je i to da ni on, ni njegove zemlje, niti carstvo, nikad neće biti osigurani ako ne budu imali moderne varvarske brodove, a putem tih brodova, i prevlast na svojim morima. Ta ga je misao potresla.

− A kako da s njima pregovaram? Kakvo bi oni opravdanje mogli navesti za takvo otvoreno neprijateljstvo protiv mene? Sad je moja dužnost da ih pokopam zato što su uvredili moju čast!

Tad mu Anđin-san objasni varku s lažnim zastavama. Svi se brodovi služe tom varkom da se primaknu neprijatelju ili da pokušaju izbeći neprijatelja, a Toranagi je silno laknulo da se ta poteškoća može rešiti na prihvatljiv način, a opet da on sačuva obraz.

− Smatram da bismo morali smesta krenuti, gospodaru! − kazao je Alvito.

− Vrlo dobro − pristade Toranaga. − Jabu-sane, preuzmi zapovedništvo na brodu. Mariko-san, reci Anđin-sanu neka ostane na krmi i neka drži kormilo, a onda dođi sa mnom.

− Da, gospodaru.

Prema veličini čamca Toranagi beše jasno da sa sobom može povesti samo pet čuvara. No, i to je očekivao pa je konačni plan bio jednostavan: ako ne uspe nagovoriti fregatu da mu pomogne onda će on i njegovi telohranitelji ubiti zapovednika ekspedicije, njihovog pilota i sveštenike, pa će se zabarikadirati u jednoj od kabina. Istovremeno će galija prići fregati s pramca, kao što je predložio Anđin-san, pa će zajednički pokušati da osvoje fregatu na juriš. Osvojili je, ne osvojili − u svakom slučaju doći će do brzog raspleta.

− Dobar je to plan, Jabu-sane − reče.

− Molim vas, dopustite mi da odem umesto vas na pregovore.

− Oni na to ne bi pristali.

− Vrlo dobro, ali čim se izvučemo iz zamke, isterajte iz našeg kraljevstva sve varvare. Ako uspete, dobićete više *daimjoa* nego što ćete ih izgubiti!

− Razmisliću o tome − rekao je Toranaga, znajući da je to besmislica, da mora na svoju stranu pridobiti hrišćanske *daimjoe* Onošija i Kijamu, pa zato i druge hrišćanske *daimjoe*, a ako se oni ogluše, prožderaće ga. Zašto Jabu želi poći na fregatu? Kakvu je prevaru on smislio ako nam ne budu od pomoći?

− Gospodaru − govorio je Alvito prevodeći Del’Akui. − Smem li pozvati Anđin-sana da nas prati?

− Zašto?

− Palo mi je na pamet da bi možda želeo pozdraviti svoga kolegu, anđina Rodrigesa, koji je slomio nogu pa ne može doći ovamo. Rodrigesa bi veselilo da ga ponovno vidi i da mu zahvali što mu je spasio život, ako nemate ništa protiv.

Toranaga nije video razloga zašto da ne ide Anđin-san. Čovek je bio pod njegovom zaštitom, dakle, nepovrediv.

− Ako želi, vrlo dobro. Mariko-san, otprati Cukku-sana. Mariko se nakloni. Znala je da je njena dužnost da sluša, izveštava i da pazi da se tačno prevodi sve što se bude govorilo, bez omaške. Sad se već bolje osećala. Kosa i lice opet su joj bili savršeni. Na sebi je imala nov kimono koji je pozajmila od gospe Fuđiko, a leva ruka bila joj je u čistom zavoju. Ranu joj je zbrinuo jedan nostromo koji je učio za lekara. Posekotina na ruci nije razrezala nijednu tetivu, a i sama rana beše čista. Kupanje bi je potpuno obnovilo, ali na galiji nije bilo kupatila.

Ona i Alvito se vrate na krmu. Video je nož Blektornu za pojasom. Video je kako mu dobro pristaje uprljani kimono. Koliko se već ulizao Toranagi i stekao njegovo poverenje?, pitao se.

− Dobro te našao, kapetane-pilote Blektorn.

− Dabogda istrulio u paklu, oče! − milo odvrati Blektorn.

− Možda ćemo se tamo sresti, Anđin-sane. Možda! Toranaga kaže da smeš doći na fregatu.

− Naredio je?

− Rekao je, ako želiš.

− Ne želim.

− Rodriges ti želi opet zahvaliti i hoće da te vidi.

− Izruči mu moje poštovanje i reci da ću ga videti u paklu. Ili ovde.

− Ne može doći zbog noge.

− Kako mu je noga?

− Zaceljuje. Tvojom pomoću i milošću Božjom, za nekoliko nedelja će, ako bude volja Božja, hodati, ali će zauvek šepati.

− Reci mu da mu želim svako dobro. Idi, oče, vreme prolazi.

− Rodriges bi te želeo videti. Na stolu je grog, sočna pečena piletina sa svežom salatom i sosom i tek ispečenim hlebom, vruć mazivi maslac. Tužno bi bilo, pilote, propustiti takvu gozbu.

− Šta?

− Svež zlaćan hleb, kapetane-pilote, hrskavi dvopek, maslac i goveđi but. Sveže narandže iz Goe, naravno i galon maderskog vina da ti lakše sklizne niz grlo, ili konjaka, ako ti je draži. Ima i piva. Zatim pečene piletine iz Makaa, vruća i sočna. Zapovednik ekspedicije je epikurejac.

− Bog te prokleo u pakao!

− Hoće, kad mu bude volja. Samo ti kažem šta tamo ima.

− Šta znači ’epikurejac’? − zapita Mariko.

− Čovek koji uživa u hrani i dobrom jelu, senjora Marija − reče Alvito, nazvavši je krsnim imenom. Zapazi iznenadnu promenu na Blektornovom licu. Gotovo je video kako mu rade pljuvačne žlezde, osećao je agoniju grčeva u želucu. Kad je danas video večeru postavljenu u velikoj kabini, ono blistavo srebrno posuđe, beli stolnjak i naslonjače presvučene pravom kožom, pa namirisao svež hleb, maslac i obilno meso, i on je klonuo od gladi, iako nije bio izgladneo i nenaviknut na japansku kuhinju.

Tako je jednostavno uhvatiti čoveka, pomisli. Potrebno je samo znati koji je pravi mamac.

− Zbogom, kapetane-pilote!

Alvito se okrete i pođe prema mostu. A za njim i Blektorn.

* * *

− Šta je, Ingeles? − zapita Rodriges.

− Gde je hrana? Onda možemo razgovarati. Najpre jelo koje si mi obećao. − Blektorn se ljuljao na glavnoj palubi.

− Molim te, dođi sa mnom − reče Alvito.

− Kuda ga vodite, oče?

− Jasno, u veliku kabinu. Blektorn može jesti dok razgovaraju gospodar Toranaga i zapovednik ekspedicije.

− Ne. Može jesti u mojoj kabini.

− Verovatno je lakše poći tamo gde je hrana.

− Nostromo! Pobrini se da pilot odmah jede, sve što mu je potrebno, u mojoj kabini, sve što je na stolu. Ingeles, želiš li grog, vino ili pivo?

− Najpre pivo pa onda grog!

− Nostromo, pobrini se za to. Vodi ga u potpalublje. I slušaj, Pesaro, daj mu i odeću iz mog ormana. I čizme, sve. I ostani sa njim dok te ne pozovem.

Blektorn je bez reči išao za nostromom Pesarom, krupnim kršnim čovekom, niz hodnik što vodi u potpalublje. Alvito se već hteo vratiti Del’Akui i Toranagi koji su uz Marikino prevođenje razgovarali blizu hodnika, kad ga

zadrža Rodriges.

− Oče! Samo trenutak. Šta ste mu rekli?

− Samo to da ga želiš videti i da na brodu imamo hrane.

− Zar ga ja zovem na hranu?

− Ne, Rodriges, to nisam rekao, ali zar ne biste ponudili jelom gladnoga kolegu pilota?

− Taj jadnik nije gladan nego izgladneo. Bude li jeo u ovom stanju, ždraće kao proždrljiv vuk, a onda će sve to povratiti, brzo kao pijana prežderana kurva. A mi ne želimo da se neko od naših, pa bio on i jeretik, prežděre kao životinja pa da kao životinja povraća pred Toranagom, zar ne, oče? Ne pred upišanim kučkinim sinom… pogotovo ovim koji ima tako čiste zamisli kao što je čist zagnojeni razdeljak na guzici boginjave kurve!

− Moraš naučiti obuzdavati svoju prljavu jezičinu, sinko! − reče Alvito. − To će te poslati u pakao. Bolje ti je da izmoliš hiljadu Zdravomarija i da dva dana ne jedeš. Samo hleb i vodu! Pokora milosrđu Božjem da te podseti na milost svoju!

− Hvala, oče, hoću, rado. Da mogu kleknuti, kleknuo bih pa poljubio vaš krst. Da, oče, ovaj jadni grešnik zahvaljuje vam na vašoj bogomdanoj strpljivosti. Moram paziti na jezičinu.

− Rodriges! − zovne Feriera s hodnika što vodi u potpalublje. − Hoćete li doći dole?

− Ovde ću biti dok je tamo ona kučka od galije! Ako vam zatrebam, tu sam. − Alvito se spremao otići. Rodriges zapazi Mariko. − Samo trenutak, oče. Koja je ono žena?

− Dona Maria Toda. Jedna od Toranaginih prevodilaca. Rodriges tiho zvizne.

− Je li dobra?

− Jako dobra!

− Glup je što ju je pustio na brod. Zašto rekoste Toda? Je li ona jedna od naložnica staroga Toda Hiro-macua?

− Ne, nego supruga njegovog sina.

− Glup je što ju je doveo na brod. − mahne jednom mornaru. − Razglasi svima da ona žena zna portugalski!

− Da, senjor. − Čovek odjuri, a Rodriges se opet obrati ocu Alvitu. Sveštenika nije ni najmanje zastrašio njegov očigledni gnev.

− Gospa Marija zna i latinski, isto onako bez mane. Još nešto, pilote?

− Ne, hvala. Možda bi bilo bolje da počnem moliti svoje Zdravomarije.

− Da, trebao bi! − Sveštenik se prekrsti i ode. Rodriges pljune u palubnu izlivnicu, a jedan se kormilar lecne i prekrsti se.

− Razapni se na jarbol za svoju zelenu, gnjilu kapicu na glaviću! − prosikće Rodriges.

− Da, kapetane-pilote, oprostite, senjor, ali blizina svetog oca me uzrujala. Nisam mislio ništa zlo! − Mladić vide da kroz grlić peščanog sata protiču poslednja zrnca peska pa ga obrne.

− Kad padne dopola, siđi dole, uzmi od Boga kletu kofu, vodu i četku za ribanje pa počisti svinjac u mojoj kabini. Reci nostromu neka Ingelesa dovede gore, a ti mi očisti kabinu. I neka bude jako čista ili ću od tvojih creva načiniti podvezice. A dok to radiš, moli Zdravomarije za spas svoje od Boga klete duše.

− Da, senjor pilote! − slabašno će mladić. Rodriges beše fanatik i ludak u pogledu čistoće, a njegova je kabina bila kao brodski sveti Gral. Sve je moralo biti besprekorno čisto, bez obzira na vremenske prilike.

27

− Sigurno postoji neko rešenje, zapovedniče! − strpljivo će Del’Akua.

− Želite li otvoren ratni čin protiv prijateljskog naroda?

− Naravno da ne.

Svako je u velikoj kabini znao da se svi nalaze u istoj zamci. Svaki otvoreni čin nepogrešivo ih je svrstavao uz Toranagu, a protiv Išida, što su svakako morali izbeći ukoliko naposletku pobedi Išido. Sada je Išido držao Osaku i glavni grad Kjoto, kao i većinu regenata. A sada je uz pomoć *daimjoa* Onošija i Kijame, Išido stekao prevlast u najvećem delu južnog ostrva Kjušua, a s Kjušuom i u luci Nagasaki, glavnom središtu celokupne trgovine. Dakle, i nad svom trgovinom i nad ovogodišnjim Crnim brodom.

− Šta je toliko teško? − zapita Toranaga preko oca Alvita. − Samo želim razneti gusare sa izlaza iz luke, *neh?*

Toranaga je nelagodno sedeo na počasnom mestu za velikim stolom u naslonjači s visokim naslonom. Do njega Alvito, prekoputa zapovednik ekspedicije, a pored njega Del’Akua. Mariko je stajala iza Toranage, a samuraji-čuvari čekali su uz vrata nasuprot naoružanim mornarima. A svi Evropljani bili su svesni činjenice: iako je Alvito prevodio Toranagi sve što je rečeno, Mariko je tu da proverava ne govore li oni uzajamno nešto protiv interesa njenog gospodara. A i da se uveri je li prevod potpun i tačan.

Del’Akua se nagne prema Toranagi.

− Gospodaru, možda biste na obalu poslali glasnika gospodaru Išidu? Možda se rešenje nalazi u pregovorima! Mogli bi ovaj brod ponuditi kao neutralno mesto za pregovore. Možda bi na taj način mogli završiti rat.

Toranaga se prezirno nasmeje.

− Kakav rat? Išido i ja nismo zaratili.

− Pa, gospodaru, videli smo bitku na obali.

− Ne budite naivni! Ko je ubijen? Nekoliko bezvrednih ronina. Koje koga napao? Samo ronini, razbojnici ili zavedeni fanatici.

− A u zasedi? Shvatili smo da su se Smeđi borili protiv Sivih.

− Sve su nas, i Smeđe i Sive, napali razbojnici. Moji su se ljudi samo borili da me zaštite. U noćnim čarkanjima često se dese greške. Ako su Smeđi ubijali Sive, ili Sivi Smeđe, to je žalosna greška. Šta nama dvojici znači nekolicina ljudi? Ništa! Nismo mi zaratili. − Toranaga im na licima zapazi nevericu pa nadoveže: − Reci im, Cukku-sane, da se u Japanu ratuje vojskama. Ove smešne čarke i pokušaji ubistva obična su iskušavanja koja možemo poreći ako ne uspeju. Noćas nismo otpočeli rat. Rat je počeo kad je umro Taiko. Pa i pre toga, jer je umro, a nije ostavio odraslog sina da ga nasledi. A možda i pre toga, kad je bio umoren gospodar-zaštitnik Goroda. Ovo noćas nije od trajnog značaja. Niko od vas ne razume naše kraljevstvo ni našu politiku. A kako biste i mogli? Jasno, Išido me pokušava ubiti. A i mnogi drugi *daimjoi.* Radili su to pre, a radiće i ubuduće. Kijama i Onoši bili su i prijatelji i neprijatelji. Slušajte, ako poginem, to će pojednostaviti stvari stvarnom neprijatelju Išidu, ali samo na tren. Sad sam u njegovoj zamci, a ako mu zamka i uspe, on će tek trenutno steći prednost. Ako pobegnem, zamke nije ni bilo! No, jasno shvatite svi vi, moja smrt neće ukloniti uzrok rata niti će sprečiti dalje sukobe. Sukoba neće biti samo ako umre Išido. Zato sad nema otvorenog rata. Nema ga! − Uskomeša se na stolici. Gadio mu se zadah u kabini, smrad masne hrane i neopranih telesa.

− No, imamo jedan neposredan problem. Tražim vaše topove. I to sada! Na izlazu iz luke očekuju me gusari. Već sam ti rekao, Cukku-sane, da uskoro svako mora izabrati stranu. A gde ste se svrstali ti, tvoj vođa i cela hrišćanska crkva? I jesu li moji portugalski prijatelji uz mene ili protiv mene?

− Možete biti uvereni, gospodaru Toranaga − izjavi Del’Akua − da ćemo podržavati vaše interese.

− Dobro. Onda odmah uklonite gusare.

− Bio bi to ratni čin, a od toga nemamo koristi. Možda bi smo se mogli

nagoditi, a? − zapita Feriera.

Alvito ovo nije preveo nego je umesto toga rekao:

− Zapovednik ekspedicije kaže da samo pokušavamo da se ne upetljamo u vašu politiku, gospodaru Toranaga. Mi smo trgovci.

Mariko se na japanskom obrati Toranagi.

− Jako žalim, gospodaru, ali ovo nije tačno. To nije ono što je rečeno!

− Samo sam preinačio neke njegove reči, gospodaru − uzdahne Alvito.

− Zapovednik ekspedicije kao stranac nije svestan nekih pravila pristojnosti. On ne razume Japan.

− A razumeš li ga ti, Cukku-sane? − zapita Toranaga.

− Trudim se, gospodaru.

− Šta je zapravo kazao? − Alvito mu prevede. Nakon kratke pauze Toranaga izjavi:

− Anđin-san mi je rekao da Portugalce jako zanima trgovina, a u trgovini ne znaju za pristojnost ni za šalu. Razumem i prihvatam tvoje objašnjenje, Cukku-sane. No, molim te da ubuduće tačno prevodiš ono što govorimo.

− Da, gospodaru.

− Odgovori zapovedniku: kad se razreši sukob, proširiću trgovinu. Ja sam za trgovinu, a Išido je protiv.

Del’Akua je pratio njihov razgovor i ponadao se da je Alvito zataškao Ferierinu glupost.

− Nismo mi političari, gospodaru! Mi smo sveštenici i predstavljamo veru i vernike. Podržavamo vaše interese. Da!

− Slažem se, razmatrao sam… − Alvito zastane, lice mu se ozari i prestane pratiti ono što je Toranaga govorio na japanskom. − Oprostite, eminencijo, ali gospodin Toranaga je rekao: razmatrao sam da vas pozovem da sagradite hram, najveći hram u Edu, u znak svog poverenja u vaše interese.

Del’Akua je već godinama, sve otkako je Toranaga postao gospodar osam pokrajina, nastojao dobiti taj ustupak. A to što ga je dobio od njega sada, u trećem po veličini gradu u carstvu, beše neprocenjiv ustupak. Vizitator je znao da je došlo vreme da reši problem s topovima.

− Zahvali mu, Martine Cukku-sane − reče upotrebivši šifru koju je prethodno dogovorio s Alvitom, odlučivši tako o svom toku daljeg delovanja, sa Alvitom kao stegonošom. − I reci mu da ćemo se uvek truditi da mu budemo na usluzi. O da, pitaj ga i to šta je imao na umu kad je spomenuo katedralu − dodade radi zapovednika ekspedicije.

− Možda bih neko vreme mogao govoriti direktno, gospodaru − započe Alvito Toranagi. − Moj gospodar vam zahvaljuje i kaže da je možda moguće ono što ste pre zatražili. Uvek će nastojati da vam pomogne.

− Nastojati je bezlična reč koja me ne zadovoljava.

− Da, gospodaru! − Alvito odmeri stražare koji su, naravno, osluškivali, iako su se pravili da ne slušaju. − No, sećam se da ste pre govorili da je uopštenost katkad mudrost.

Toranaga odmah shvati. Mahne rukom i otpusti svoje ljude.

− Svi pričekajte napolju.

S teskobom su poslušali. Alvito se okrene Ferieri.

− Nisu nam više potrebni vaši stražari, zapovedniče!

Kad su samuraji izašli, Feriera otpusti svoje ljude i pogleda Mariko. Za pojasom je nosio pištolje, a u čizmi još jedan.

− Možda bi, gospodaru, hteli da gospa Mariko sedne? − zapita Alvito Toranagu.

Toranaga i tad shvati. Načas razmisli, a onda napola klimne glavom i reče ne okrećući se:

− Mariko-san, povedi jednog od mojih stražara i nađi Anđin-sana. Ostani s njim dok ne pošaljem po tebe.

− Da, gospodaru. − Za njom se zatvore vrata. Sad su ostali sami. Njih četvorica.

− Kakva je ponuda? − upita Feriera. − Šta on nudi?

− Budi strpljiv, zapovedniče! − odvrati Del’Akua lupkajući prstima po raspelu i moleći za uspeh.

− Gospodaru − obrati se Alvito Toranagi − moj gospodar kaže da će pokušati ostvariti sve što ste zatražili. U roku od četrdeset dana. Potajno će vas obavestiti o toku. Ja ću biti glasnik, uz vaše dopuštenje.

− A ako ne postigne uspeh?

− Neće to biti zato što se nije dovoljno trudio, što nije bio uverljiv ili što nije na to mislio. Daje vam svoju reč.

− Pred hrišćanskim bogom?

− Da. Pred Bogom!

− Dobro. Želim to dobiti napismeno sa njegovim žigom.

− Katkad se neki sporazumi, škakljivi sporazumi, ne bi smeli preneti napismeno, gospodaru.

− Kažeš, ako ja ne dam svoje pismeno odobrenje, nećete ni vi?

− Samo sam se setio jedne vaše izreke! ’Samurajeva čast svakako je važnija nego komadić papira.’ Vizitator vam daje svoju reč pred Bogom, svoju časnu reč, kao i samuraji. Vaša čast sasvim je dovoljna vizitatoru. Samo sam pomislio koliko bi bi mu bilo žao što mu ne verujete.

− Želite li da od njega zatražim potpis?

− Pa dobro − naposletku će Toranaga. − Njegova reč pred Bogom Isusom, *neh*? Njegova reč pred njegovim Bogom?

− Dajem je u njegovo ime. Zakleo se na sveti krst da će se truditi.

− I ti, Cukku-sane?

− Imate i moju reč pred Bogom, tako mi blaženog krsta, da ću učiniti sve što mogu da mu pomognem da nagovori gospodare Onošija i Kijamu da vam postanu saveznici.

− Ja ću zauzvrat učiniti ono što sam ranije obećao. Četrdeset prvog dana smete postaviti kamen-temeljac najvećeg hrišćanskog hrama u carstvu.

− Može li nam se odmah izdvojiti zemljište, gospodaru?

− Čim stignem u Edo. Sada. Sada! A gusari? Gusari u ribarskim brodicama? Hoćete li ih odmah ukloniti?

− Da imate topove, da li bi to sami obavili, gospodaru?

− Naravno, Cukku-sane.

− Oprostite što sam ovako skretao s teme, gospodaru, ali morali smo stvoriti plan. Topovi nisu naši. Molim vas, dajte mi trenutak vremena. − Alvito se okrene Del’Akui: − Za katedralu je sve sređeno, eminencijo. − Tad nadoveže Ferieri, vraćajući se na unapred zacrtan plan: − Budite sretni što ga niste potopili, zapovedniče! Gospodar Toranaga pita da li bi mu poneli deset hiljada dukata u zlatu kad na Crnom brodu isplovite u Gou, pa da ih uložite na zlatnom tržištu u Indiji. Bili bismo presretni da poslu pripomognemo našim tamošnjim uobičajenim vezama pa da vam uložimo novac. Gospodar Toranaga kaže da će vam pripasti pola dobiti! − I Alvito i Del’Akua su zaključili: kad se Crni brod vrati, do jedno šest meseci, ili će Toranaga opet postati predsednik Regentskog veća pa prema tome više nego voljan da odobrava najprofitabilnije poslove, ili će pak biti mrtav. − Lako biste mogli ostvariti dobit od četiri hiljade dukata, bez ikakvog rizika.

− A šta traži zauzvrat? To je više nego vaša godišnja potpora od španskog kralja za celu vašu Družbu Isusovu u Aziji. A šta traži zauzvrat?

− Gospodar Toranaga kaže da mu gusari zatvaraju izlazak iz luke. On valjda zna bolje nego vi jesu li to gusari.

Feriera odgovori istim prirodnim glasom, a obojica su znali da se pretvara samo da Toranaga ne bi u nešto posumnjao.

− Nije poželjno verovati tom čoveku. Njegov neprijatelj drži sve adute! Protiv njega su svi hrišćanski kraljevi! Dvojica glavnih svakako, svojim ušima sam ih čuo. Kažu da je pravi neprijatelj − ovaj Japanac. Verujem njima, a ne ovom kretenu bez majke.

− Siguran sam da gospodar Toranaga zna bolje od nas ko je gusar, a ko nije − nepomućeno mu odvrati Del’Akua koji je već znao rešenje, kao i Alvito.

− Pretpostavljam da nemaš ništa protiv da gospodar Toranaga sam raščisti s gusarima?

− Naravno da nemam!

− Na brodu imate mnogo suvišnih topova − reče vizitator. − Zašto mu tajno neke ne prodate? Zapravo, prodaj mu dva-tri! Neprekidno prodajete oružje. On kupuje oružje. Četiri topa bilo bi više nego dosta. Lako bi ih mogli prebaciti čamcem, uz dovoljno baruta i naboja, opet strogo poverljivo. Time bi stvar bila rešena.

− Dragi moj eminencijo − uzdahne Feriera − topovi su beskorisni na galiji. Tamo nema topovskih okni, ni konopaca za topove, a ni postolja za topove. Ne bi mogli upotrebiti topove, ni kad bi imali tobdžije, a nemaju ih!

Oba sveštenika bila su zabezeknuta.

− Beskorisni?

− Potpuno!

− Don Feriera, oni sigurno mogu preudesiti…?

− Galija bi se morala potpuno preurediti da upotrebi topove. Radovi bi trajali bar nedelju dana.

− *Nan đa?* − sumnjičavo zapita Toranaga, svestan da nešto nije kako treba, pa ma koliko se oni trudili da to sakriju.

− Toranaga pita šta je! − prevede Alvito. Del’Akua je znao da vreme teče.

− Zapovedniče, molim te, pomozi nam! Molim te! Postigli smo goleme ustupke za veru. Moraš mi verovati i da, moraš imati u nas poverenja. Moraš pomoći gospodaru Toranagi da nekako isplovi iz luke. Molim te u ime crkve! Već je sama katedrala golem ustupak. Molim te! Feriera nije pokazivao zanos pobednika. Naprotiv, svom glasu je ulio još veću ozbiljnost.

− Budući da u ime crkve tražite pomoć, eminencijo, naravno da ću ispuniti vaš zahtev. Izvući ću ga iz ove klopke, ali želim i dogodine da budem zapovednik ekspedicije na Crnom brodu, bez obzira postignemo li ove godine uspeh ili ne.

− To je lični dar španskog kralja, samo njega. Nije moje da o tome odlučujem.

− Sledeće: prihvatam njegovo ponuđeno zlato, ali tražim vaše jemstvo da neću imati nedaća sa potkraljem u Goi, ni ovde, ni u pogledu zlata, ni u vezi s ona dva Crna broda.

− Usuđuješ se ucenjivati mene i crkvu?

− Ovo je običan poslovni sporazum između vas, mene i ovog majmuna.

− Nije on majmun, zapovedniče! Bilo bi korisno da to zapamtiš!

− Sledeće: petnaest posto od ovogodišnjeg tereta, a ne deset!

− Nemoguće!

− Sledeće: da sve bude čisto, eminencijo, vašu reč pred Bogom − i to sad − da mi ni vi, ni ijedan vama podložan sveštenik, nikada nećete zapretiti ekskomunikacijom, osim ako u budućnosti ne počinim svetogrđe, a ništa od ovoga nije greh. Dalje, dajte reč da ćete me vi i sveti oci vatreno podržati i pomoći oko ona dva Crna broda… Takođe se zakunite Bogom!

− A sledeće, zapovedniče? Ovo sigurno nije sve? Sigurno je tu još nešto?

− Poslednje: tražim jeretika.

* * *

Mariko je sa praga kabine buljila u Blektorna koji je napola u komi ležao na podu i jako povraćao. Nostromo se naginjao nad ležaj i cerekao joj se, požudno, iskeženih žutih, krnjavih zuba.

− Je li otrovan ili pijan? − zapitala je Totomija Kanu, samuraja koji ju je pratio. Uzaludno je pokušavala da stisne nos i ne oseti zadah hrane i bljuvotine, smrad ružnog mornara pred sobom, i svugde prisutan vonj ustajale vode iz slivnika broda koja je prožimala čitav brod. − Gotovo bi se reklo da je otrovan, *neh?*

− Možda, Mariko-san. Pogledajte ovu prljavštinu! − Kana s gnušanjem pokaže na sto, pun razbacanih drvenih tanjira na kojima su bili ostaci osakaćenog buta pečene govedine, nedopečenog, pola kostura pileta pečenog na ražnju, otkinut hleb, sir, proliveno vino, maslac, činija hladnog masnog sosa sa slaninom i napola ispražnjena boca konjaka.

Još ni ona ni on nikada nisu videli meso na stolu.

− Šta hoćete? − zapita nostromo. − Ovamo ne puštamo majmune, *vakarimasu?* Nijedan majmun-san u ova soba! − Pogleda samuraja i mahne mu neka se udalji. − Van! Goni se!

− Pogled opet skrene na Mariko. − Kako se zoveš? *Namu, a?*

− Šta on govori, Mariko-san? − zapita samuraj. Nostromo načas odmeri samuraja pa opet Mariko. − Šta je rekao varvarin, Mariko-san?

Mariko prebaci zapanjen pogled sa stola i uperi ga u nostroma.

− Oprostite, senjor, nisam vas razumela. Šta ste rekli?

− A? − Nostromo razjapi usta. Bio je to debeljko preblizu usađenih očiju i klempavih ušiju, a kose vezane u pacovsko-crni konjski rep. S lanca oko vrata visilo mu je raspelo, a za pojas je nemarno zadenuo pištolje. − A? Govorite portugalski? Japanka koja dobro govori portugalski? Gde ste naučili civilizovani jezik?

− Na… naučio me hrišćanski otac.

− Neka budem od Boga proklet kurvin sin! Bogorodice! Cvet-san koja govori civilizovanim jezikom!

Blektorn je opet povraćao i nemoćno se trudio da ustane sa poda.

− Možete li… molim vas, možete li ovamo smestiti pilota?

− Pokazala mu je ležaj.

− Da. Ako mi pomogne ovaj majmun.

− Ko? Oprostite, nisam vas čula? Ko?

− On! Jap! On.

Reči je ošinu i morala je skupiti svu volju da ostane mirna. Mahnula je rukom samuraju:

− Kana-sane! Molim vas, pomozite varvarinu. Anđin-sana trebalo bi ovde smestiti.

− Sa zadovoljstvom, gospo.

Njih dvojica zajedno podignu Blektorna i bace ga na ležaj. Glava mu je bila preteška, glupo je prebirao ustima.

− Trebalo bi ga oprati − reče Mariko na japanskom, još uvek napola skamenjena zbog naziva koji je nostromo uputio Kani.

− Da, Mariko-san. Naredite varvarinu neka zovne sluge.

− Da. − S nevericom je opet pogledala sto. − Zaista ovo jedu?

Nostromo je sledio njen pogled. Odjednom se nagne, otrgne pileći batak pa joj ga ponudi.

− Gladna si? Evo, mala Cvet-san, ovo je dobro. Sveže, današnje, pravo pile iz Makaa.

Odmahnula je glavom. Nostromovo lice obraslo sedim čekinjama, rascepi se u cerek. Polagano tutne pileći batak u masnu moču pa joj ga mune pod nos.

− S močom je još bolje. Hej, lepo je kad znaš čestito pričati, a? Nikad to još nisam doživeo. No, ovo će ti dati snagu, tamo gde bude trebalo. Ovaj pevac je iz Makaa!

− Ne, ne hvala. Jesti meso… zabranjeno je jesti meso. To je protiv zakona! I protiv budizma i šintoizma.

− U Nagasakiju nije! − nasmeje se nostromo. − Mnogi Japi stalno jedu meso. Jedu ga kad god ga dobiju, a loču i grog. Hrišćanka si, a? No, probaj, mala dona. Kako znaš kad još nisi probala?

− Ne, ne, hvala.

− Čovek ne može živeti bez mesa. To je prava hrana. Ojača te pa možeš fukati kao velika lasica! Evo! − ponudio je Kanu pilećim batakom. − Želiš li?

Kana odmahne glavom. I njemu je bila muka.

− *Ije!*

Nostromo slegne ramenima i nemarno baci batak natrag na sto.

− Neka bude *ije!* Šta ti je ruci? Ozleda u borbi?

− Da, ali laka. − Mariko pomakne ruku da mu pokaže i prikri bol.

− Jadna mala! Šta ovde tražite, dona senjorita, a?

− Obilazimo Anđ… pilota. Šalje me gospodar Toranaga. Pilot se opio?

− Da, to i hrana. Jadno kopile, prebrzo je jeo i prebrzo pio. Pola boce polokao u jednom gutljaju. Svi Ingelesi su jednaki. Ne podnose grog, a nemaju *cojones*. − Obuhvatio ju je pogledom. − Još nisam video tako malen cvetak kao ti. I još nisam govorio s Japom koji govori civilizovano.

− Zar sve japanske žene i samuraje zovete Japi i majmuni?

− Hej, senjorita! − načas se nasmeje pomorac. − Omakao mi se jezik. To govorimo običnom puku, svodnicima i kurvama u Nagasakiju. Nisam nameravao da vređam. Još nisam razgovarao sa civilizovanom senjoritom, niti sam znao da ih ima! Boga ti.

− Ni ja, senjor, još nisam razgovarala s civilizovanim Portugalcem osim sa svetim ocima. Mi smo Japanci, a ne Japi! A majmuni su životinje, zar ne?

− Jasno! − Nostromo iskezi slomljene zube. − Govoriš kao dona. Da. Bez uvrede, dona senjorita.

Blektorn je počeo da mumla. Prišla je ležaju pa ga blago prodrmala.

− Anđin-san! Anđin-san!

− Da… da? − Blektorn otvori oči. − Oh, zdravo, oprostit…

No, silna bol i okretanje cele sobe nateraše ga da opet legne.

− Molim vas, pozovite slugu, senjor. Morali bi ga oprati.

− Imamo robove, ali ne za to, dona senjorita. Ostavi Ingelesa! Šta jeretiku znači malo bljuvanja?

− Nemate sluge? − zabezeknuto je zapitala.

− Imamo robove, crnu kopilad, ali su lenji. Ni u jednog ne bih imao poverenja da će ga oprati − doda uz iskrivljen cerek.

Mariko je znala da nema izbora. Možda je Anđin-san smesta potreban gospodaru Toranagi, a ovo je bila njena dužnost.

− Onda će mi zatrebati voda − rekla je. − Da ga operem.

− Imamo bačvu u ostavi pod stepeništem. Dole na palubi.

− Molim vas, donesite vode, senjor.

− Pošalji njega! − Nostromo upre prstom u Kanu.

− Ne, donesite vi, molim vas. Sada! Nostromo opet pogleda Blektorna.

− Ti si mu milosnica?

− Šta?

− Ingelesova milosnica?

− Šta je to milosnica, senjor?

− Njegova žena. Njegova družbenica, znaš, senjorita, dragana ovoga pilota, njegova fukara. Ljubavnica.

− Ne. Ne, senjor, nisam mu milosnica.

− Onda njegova? Od ovoga majmu… ovog samuraja? Ili možda kraljeva, od onog koji je malo pre stigao na brod, neki Toranaga? Njegova si?

− Nisam.

− Nisi ničija na brodu?

Odmahnula je glavom.

− Molim vas, biste li doneli vode? Nostromo klimne glavom pa izađe.

− Najružniji i najsmrdljiviji čovek kome sam ikad prišao − reče samuraj. − Šta je govorio?

− On… čovek je pitao jesam… jesam li pilotova naložnica.

Samuraj ode na vrata.

− Kana-sane!

− U ime vašeg muža zahtevam pravo da osvetim tu uvredu. Smesta! Kao da biste vi bili naložnica nekakvog varvarina!

− Kana-sane, molim vas, zatvorite vrata.

− Vi ste Toda Mariko-san! Kako se usudio da vas vređa? Uvreda mora biti osvećena!

− Biće, Kana-sane, hvala vam. Da, dajem vam pravo. Ali ovde smo po naredbi gospodara Toranage. Dok on to ne odobri, neće biti u redu da to učinite.

Kana preko volje zatvori vrata.

− Slažem se, ali svečano zahtevam da pre odlaska zatražite dopuštenje gospodara Toranage.

− Da. Hvala što se brinete za moju čast! − Šta bi učinio Kana da zna šta je sve rečeno?, prestravljeno se upitala. Šta bi učinio gospodar Toranaga? Ili Hiro-macu? Ili moj muž? Majmuni? O, Bogorodice, pomozi mi da se savladam i priberem! Da primiri Kanin gnev, brzo je promenila predmet razgovora. − Anđin-san deluje tako bespomoćno, kao dete. Čini se da varvari ne podnose piće. Kao i neki naši ljudi.

− Da, ali nije to od pića. Nemoguće! Od onoga što je pojeo. Blektorn se nelagodno bacakao, pokušavajući da se osvesti.

− Na brodu nemaju posluge, Kana-sane, pa ću ja morati zameniti sluškinju Anđin-sana. − Poče svlačiti Blektorna. Nespretno, zbog povređene ruke.

− Dopustite da vam pomognem! − Kana je bio vrlo spretan. − Ovako sam svlačio oca kad bi ga omamio sake.

− Dobro je kad se muškarac povremeno opija. To tera sve zloduhe.

− Da, ali moj otac je sutradan teško patio.

− I moj muž teško trpi. Danima! Nakon nekoliko trenutaka Kana se javi.

− Neka ti Buda udeli da gospodar Buntaro umakne!

− Da. − Mariko pogleda po kabini. − Kako oni mogu živeti u ovakvoj prljavštini? Gore nego kod najgorih naših ljudi! U onoj drugoj kabini umalo sam se onesvestila od smrada.

− Ogavno! Još nikada nisam bio na varvarskom brodu.

− A ja još nikad nisam bila na moru.

Otvore se vrata i nostromo spusti kofu. Zapanji ga Blektornova golotinja. Povuče pokrivač pa ga prekrije s njim.

− Umreće, a to je i… sramota za muškarca, pa i za njega.

− Šta?

− Ništa! Kako se zoveš, dona senjorita? − Oči mu zasvetlucaju.

Nije odgovorila. Odmakla je pokrivač i oprala Blektorna, sretna što može nešto raditi, puna odvratnosti prema kabini i odvratnom nostromu, pitajući se o

čemu govore u drugoj kabini. Je li naš gospodar izvan opasnosti?

Kad je završila, sveza kimono i prljav slabinski povez.

− Može li ovo na pranje, senjor?

− A?

− Ovo valja odmah oprati. Biste li pozvali roba, molim vas?

− To je lenja gomila crne kopiladi, rekoh vam. Oni bi to prali nedelju pa i više dana. Baci to, dona senjorita, ne isplati se na to trošiti reči. Naš pilot-kapetan Rodriges rekao je da mu damo čistu odeću. Evo! − Otvorio je pomorski sanduk. − Rekao je da mu damo odavde šta želimo.

− Ne znam kako da muškarca odenem u te predmete.

− Potrebna mu je košulja, pantalone, namošnjak, čarape, čizme i mornarski kaput. − Nostromo sve to povadi pa joj pokaže. Onda ona i samuraj stanu oblačiti Blektorna koji je još bio u polusvesti i omamljenosti.

− Kako se ovo stavlja? − Digla je namošnjak, trouglasto platno za genitalije sa zašivenim uzicama.

− Bogorodice ti, to se stavlja spreda, ovako! − zbunjeno će nostromo lupkajući po svom namošnjaku. − Vežete mu na ovom mestu preko pantalona, kao što rekoh. Preko muda.

Pogledala je nostroma i proučavala ga. Osetio je njen pogled pa se uzvrpoljio. Stavila je namošnjak na Blektorna i brižno ga nameštala. Ona i samuraj zajedno su mu zadnje uzice provukli među noge pa mu ih vezali oko pojasa. Tiho je kazala samuraju:

− Ovo je najsmešniji način oblačenja što sam ga ikad videla.

− Sigurno je jako neudobno − odvrati Kana. − Nose li to i sveštenici, Mariko-san? Ispod haljina?

− Ne znam.

Maknula je s očiju pramen kose.

− Senjor! Je li sad Anđin-san dolično obučen?

− Da, osim čizama. Tu su. One mogu pričekati. − Nostromo joj priđe, a ona skupi nozdrve. Snizio je glas, leđima okrenut samuraju. − Hoćeš na brzaka?

− Šta?

− Sviđaš mi se, senjorita, a? Šta kažeš? U susednoj kabini je ležaj. Pošalji prijatelja gore. Ingeles će još jedan sat biti onesvešćen. Plaćam uobičajenu cenu.

− Šta?

− Zaradićeš bakrenjak, pa i tri ako si kao lasica, a primićeš najbolji kurac

odavde do Lisabona, a? Šta na to kažeš?

Samuraj je zapazio njen užas.

− Šta je, Mariko-san?

Mariko prođe kraj nostroma. Mucala je:

− On… on je rekao…

Kana odmah isuče mač, ali se nađe pred cevima dva napeta pištolja. Ipak se spremao za skok.

− Stojte, Kana-san! − vikne Mariko. − Gospodar Toranaga zabranio je bilo koji napad dok on to ne naredi!

− Hajde, majmune, napadni me, ti usmrđena upišana govnava glavo! A ti reci ovom majmunu neka skloni mač ili će postati bezglav kučkin sin pre nego što stigne da prdne!

Mariko je od nostroma bila udaljena stopu. Desnicu je još držala u obiju, a u dlanu je stezala dršku bodeža, ali se setila svoje dužnosti pa je odmakla ruku.

− Kana-sane, maknite mač, molim vas. Moramo poslušati gospodara Toranagu. Moramo ga slušati!

Kana uz najveći napor učini ono što mu je rekla.

− Poslaću te u pakao, Japo!

− Molim vas, oprostite mu, senjor, i meni − reče Mariko, nastojeći da deluje uljudno. − Potkrala se greška, greš…

− Ovo kopile majmunskog lica isukalo je mač! Nije to bila greška, Isusa ti!

− Molim vas, oprostite, senjor, jako žalim. Nostromo ovlaži usne.

− Zaboraviću to ako budeš ljubazna, Cvetiću. S tobom ću u susednu kabinu, a ti reci ovom majm… reci mu neka ovde ostane pa ću ovo zaboraviti.

− Kako… kako se zovete, senjor?

− Pesaro. Manuel Pesaro. Zašto?

− Ništa. Molim vas, oprostite zbog nesporazuma, senjor Pesaro.

− Upadaj u susednu kabinu. Odmah!

− Šta se događa? Šta se…? − Blektorn nije znao je li budan ili još u mori, ali naslutio je opasnost. − Šta se događa, Boga vam?

− Smrdljivi Japo isukao je na mene mač!

− Bila je to greš… greška, Anđin-sane − reče Mariko. − Ja sam… ja sam se izvinila senjor Pesaru.

− Mariko? Jeste li to vi… Mariko-san?

− *Haj, Anđin-san*!… *Honto. Honto!*

Prišla mu je. Nostromo nije skidao pištolje s Kane. Morala ga je okrznuti i upotrebiti još jači napor da ne izvadi nož i da ga ne probode u trbuh. Tad se otvore vrata. U kabinu uđe mladi kormilar i donese kofu vode. Zablene se u pištolje i pobeže.

− Gde je Rodriges? − zapita Blektorn nastojeći da mu proradi mozak.

− Na palubi, gde je mesto dobrom pilotu − reče nostromo napuklim glasom. − Ovaj Japo isukao je na mene mač, ti Boga!

− Pomozite mi da se popnem na palubu! − Blektorn se uhvati za stranice postelje. Mariko ga uhvati za ruku, ali nije ga uspela podići.

Nostromo zamahne pištoljem prema Kani.

− Reci mu neka pomogne! I reci mu, ako ima Boga na nebu, on će pre zalaska sunca visiti na jarbolu!

* * *

Prvi oficir Santjago makne uvo sa tajnog otvora u zidu glavne kabine. U mozgu mu je odzvanjala konačna Del’Akuina izjava: ’Dobro, sve je dogovoreno.’ Nečujno se iskrao kroz tamnu kabinu u hodnik i tiho zatvorio vrata. Beše to visok mršav čovek upala lica, a kosu je vezao u katranast konjski rep. Imao je čistu odeću, a kao većina pomoraca, išao je bosonog. Žurno pretrči mostom iz potpalublja, pa preko glavne palube na krmu gde je Rodriges razgovarao s Marikom. Izvinio se, nagnuo, prislonio usta tik uz Rodrigesovo uvo i počeo izlivati sve što je čuo i za šta je tamo bio poslat, tako da to ne čuje niko drugi na krmenoj palubi.

Blektorn je sedeo na palubi, naslonjen na ogradu, a glava mu je počivala na povijenim kolenima. Mariko je uspravno sedela nasuprot Rodrigesu, prema japanskom običaju, a uz nju je bio sumorni samuraj Kana. Palube su vrvele od naoružanih mornara, i u snasti, a za kormilom su stajala dvojica. Brod je još bio upravljen u vetar, vazduh i noć behu čisti, oblaci nimbusi teški, a kiša nadomak. Sto metara od njih bočno je plovila galija, prepuštena milosti njihovih topova. Uvučenih vesala, osim ona dva na svakoj strani koja su je održavala na mestu jer ju je nosila lagana plima. Zaseda od ribarskih brodica s neprijateljskim samurajima-strelcima bila je bliža, ali još nisu napadali.

Mariko je motrila Rodrigesa i nostroma. Nije čula šta su govorili, pa i da je čula, bila je tako dobro vaspitana da bi radije začepila uši. U papirnatim kućama bio je nemoguć intimni život bez uljudnosti i obzirnosti. Civilizovani život ne bi postojao bez prisnog života pa su zato svi Japanci bili naučeni da čuju, a da ne čuju. Za dobrobit sviju.

Kad je s Blektornom stigla na palubu, Rodriges je saslušao nostromovo objašnjenje i njeno mucavo izlaganje da je ona kriva, da je krivo shvatila ono

što je govorio nostromo, pa je stoga Kana isukao mač da zaštiti njenu čast. Nostromo je slušao, cerekao se, a pištolje je i dalje držao uperene u samurajeva leđa.

− Samo sam pitao je li ona Ingelesova milosnica kad ga je onako slobodno prala i ugurala mu muda u namošnjak!

− Skloni pištolje, nostromo!

− Kažem vam da je opasan. Obesite ga!

− Ja ću se za njega pobrinuti. Idi na prednju palubu!

− Ovaj majmun bi me ubio da nisam bio brži. Obesite ga na jarbol. U Nagasakiju bismo tako postupili!

− Nismo u Nagasakiju! Na prednju palubu, smesta! − A kad se nostromo udaljio, Rodriges zapita: − Šta vam je kazao, senjora? Šta vam je zaista rekao?

− Ovaj… ništa, senjor. Molim vas.

− Izvinjavam, se zbog njegove drskosti prema vama i prema samuraju. Molim vas, izvinite se samuraju u moje ime, molite ga za oproštaj. A i vas i njega molim da zaboravite nostromove uvrede. Ni vašem ni mom gospodaru ne bi pomogla gužva na brodu. Obećavam vam, raščistiću s njim na svoj način, kad dođe vreme.

Obratila se Kani i na njen nagovor konačno se i on složio.

− Kana-san kaže: vrlo dobro, ali ako ikad na kopnu vidi tog nostroma Pesara, glavu će mu odrubiti.

− Pošteno! Boga mu! Da. *Domo arigato, Kana-san* − reče Rodriges uz osmeh. − I *domo arigato goziemašita, Mariko-san.*

− Znate li japanski?

− O ne, tek reč-dve. U Nagasakiju imam ženu.

− Oh! Jeste li već dugo u Japanu?

− Ovo je moje drugo putovanje iz Lisabona. Sve u svemu u ovim sam vodama već sedam godina, ovde, pa tamo-amo do Makaa i Goe. − Rodriges doda: − Na njega se ne osvrćite, on je *eta*. No, Buda je kazao da i *ete* imaju pravo na život. *Neh?* Moja žena malko govori portugalski, ali ni izdaleka tako izvrsno kao vi. Naravno, hrišćanka ste?

− Da.

− Moja žena se obratila. Otac joj je samuraj, ali sitan. Njegov suveren gospodar je Kijama.

− Sretna je što ima takvog muža − uljudno će Mariko, ali se u sebi zapanjeno zapitala kako se ijedna žena može udati za varvarina i s njim živeti.

Bez obzira na svoju uvežbanu pristojnost, raspitala se: − Jede li gospa vaša žena meso kao… kao ono u kabini?

− Ne − odvrati Rodriges u smehu, otkrivši bele, lepe, jake zube. − Ni ja ne jedem meso u svojoj kući u Nagasakiju. Jedem ga na moru i u Evropi. Takav je naš običaj. Pre hiljadu godina, pre nego što je došao Buda, beše to i vaš običaj, *neh?* Pre nego što je Buda uveo Tao, (put), svi su jeli meso. Pa i ovde, senjora! I ovde! A sad neki od nas znaju i nešto bolje, *neh?*

Mariko razmisli o tome pa reče:

− Zovu li nas svi Portugalci majmunima? I Japo? Nama iza leđa?

Rodriges se nategne za minđušu.

− Zar nas ne zovete varvarima? I nama u lice? A mi smo civilizovani, bar mi tako mislimo, senjora. U Indiji, zemlji Bude, Japance zovu ’istočnim vragovima’ i nijednom ne dopuštaju da se naoružan iskrca. Vi Indijce zovete ’crnci’, ’neljudi’. Kako Kinezi zovu Japance? Kako vi zovete Kineze? Kako zovete Korejce? ’Žderači belog luka’, *neh?*

− Mislim da se gospodaru Toranagi to ne bi svidelo! Ni gospodaru Hiromacuu, pa ni ocu vaše žene.

− Isus je rekao: najpre makni trun iz oka svoga pre nego što iz moga vadiš gredu.

I sad je o tome opet razmišljala, gledajući kako prvi oficir brižno šapuće portugalskom pilotu. Istina je, mi se rugamo drugim narodima, ali mi smo stanovnici zemlje bogova, dakle, posebni izabranici bogova. Samo nas − od svih naroda − zaštićuje božanski car. Zar zato nismo potpuno jedinstveni, nadmoćni nad svima ostalima? A ako si Japanka, a hrišćanka? Ne znam! O, Bogorodice, daj mi razumevanje svoje. Ovaj pilot Rodriges isto je onako čudan kao i engleski pilot. Zašto su tako posebni? Je li to zbog njihovog obrazovanja? Neverovatno je ono što rade, *neh!* Kako mogu oploviti zemlju i kretati se po morima isto onako lako kao mi po kopnu? Bi li Rodrigesova žena znala na to odgovoriti? Rado bih je upoznala pa s njom porazgovarala.

Onaj oficir još je više snizio glas.

− Šta je rekao? − poviče Rodriges i nehotice opsuje, a Mariko i protiv svoje volje pokuša prisluškivati, ali nije čula ono što je ponovio oficir. Tad vide kako gledaju Blektorna. Pratila je njihov pogled, uznemirena njihovom brigom.

− Šta je još bilo, Santjago? − oprezno zapita Rodriges, svestan Marikine prisutnosti. Prvi oficir saopšti mu to šapatom iz usta skrivenih dlanom. − Dokle će dole ostati?

− Pili su zdravice. Za svoje zdravlje i za pogodbu.

− Kopilad! − Rodriges uhvati za košulju prvog oficira. − Nikom ni reči o tome, boga mu. Tako ti života!

− To nije potrebno reći, pilote.

− Uvek je to potrebno reći. − Rodriges baci pogled na Blektorna. − Probudi ga! − Prvi oficir mu priđe i snažno ga prodrma.

− Šta je, a?

− Udari ga! − Santjago ga odalami.

− Isuse, ja ću… − Blektorn se uspravi na noge, lice mu porumeni, ali se zanjiše i padne.

− Vrag te odneo, probudi se, Ingeles! − Rodriges besno upre prst u ona dva kormilara. − Bacite ga u more!

− A?

− Sada! Bogati!

Dok su ga ta dvojica na brzinu podigla, Mariko je rekla:

− Pilote Rodriges, ne smete… − No, pre nego što su se ona ili Kana stigli umešati, dva kormilara zavitlaju Blektorna preko ograde. Padne sedam metara niz brod, pljusne u oblaku pene i nestane. Za tren izroni na površinu, gušeći se i kašljući. Lupao je po vodi, a hladna voda mu je razbistrila glavu. Rodriges se bacakao na stolici.

− Bogorodice ti, pomozi mi! − Jedan kormilar priskoči mu u pomoć, a prvi oficir uhvati ga ispod pazuha. − Isuse, pripazi, pazi na moju nogu ti nespretni govnavi glavonjo!

Pomognu mu da se prebaci do ograde. Blektorn je još kašljao, a dok je plivao prema brodskom boku, psovao je one koji su ga bacili u more.

− Dva stepena udesno! − naredi Rodriges. Brod lagano skrene s vetra i skloni se od Blektorna. Prodere se: − Do vraga, kloni se moga broda! − Onda će žurno prvom oficiru: − Spusti čamac, pokupi Ingelesa i vozi ga na galiju. Brzo. Reci mu… − I spusti glas.

Mariko beše zahvalna što se Blektorn nije udavio.

− Pilote! Anđin-san se nalazi pod Toranaginom zaštitom. Zahtevam da ga smesta izvučete!

− Samo trenutak, Mariko-san! − Rodriges je i dalje šaptao Santjagu koji klimne glavom i odjuri. − Oprostite, Mariko-san, *gomen kudasaj,* ali beše hitno. Morali smo probuditi Ingelesa. Znao sam da je plivač. Mora biti budan i brz!

− Zašto?

− Ja sam mu prijatelj. Je li vam to ikada rekao?

− Da. Ali Engleska i Portugal su zaraćeni. I Španija.

− Da, ali piloti moraju biti iznad rata.

− Kome ste onda dužni služiti?

− Zastavi.

− Zar to ne znači vašem kralju?

− I da i ne, senjora. Ingelesu sam dugovao život. − Rodriges je gledao čamac. − Samo tako, a sad stavi brod u vetar − naredio je kormilaru.

− Da, senjor!

Čekao je, neprestano proveravao vetar, plićake i udaljenu obalu. Čovek je olovnicom očitavao dubinu u sežnjevima.

− Oprostite, senjora, šta ste ono rekli? − Rodriges je na tren osmotri, a onda ponovo proveri položaj svoga broda i čamca.

I ona je gledala za čamcem. Veslači su izvukli Blektorna iz mora pa su snažno grabili prema galiji. Nisu stajali nego su sedeli, a vesla su gurali. Više im nije mogla razgovetno videti lica. Sad se Anđin-san zamutio zajedno s drugim čovekom pokraj njega, onim kome je Rodriges šaptao.

− Šta ste mu rekli, senjor?

− Kome?

− Njemu! Senjoru koga ste poslali za Anđin-sanom.

− Samo da Ingelesu poželi svako dobro i sreću! − Odgovor je bio ravnodušan i nemaran.

Prevela je to Kani. Kad Rodriges vide da je čamac došao do galije, opet je počeo disati.

− Zdravo Marijo, majko Božja…

Iz potpalublja dođu zapovednik ekspedicije i jezuiti. Za njima Toranaga i njegovi čuvari.

− Rodriges, spusti čamac! Sveštenici idu na kopno! − reče Feriera.

− A onda?

− A onda mi idemo na more. Pravac Edo.

− A zašto? Trebali smo u Makao! − odvrati Rodriges, svšta bezazlenost.

− Vodimo Toranagu kući u Edo. Najpre!

− Kako? A šta je s galijom?

− Ona će ostati ili će se probiti.

Rodriges se pravio da je još jače iznenađen, pa pogleda galiju, a onda

Mariko. U očima joj pročita optužbu.

− *Macu* − tiho joj reče pilot.

− Šta? − zapita otac Alvito. − Strpljivost? Zašto strpljenje, Rodriges?

− Kad molimo Zdravomarije, oče. Rekoh gospi da nas to uči strpljivosti.

Feriera se zabulji prema galiji.

− Šta tamo radi naš čamac?

− Poslao sam jeretika natrag na brod.

− Kako?

− Vratio sam Ingelesa na galiju. U čemu je problem? Ingeles me uvredio pa sam pederčinu bacio u more. Pustio bih ga da se utopi, ali on zna plivati pa sam poslao prvog oficira da ga pokupi iz mora i vrati na galiju, jer čini se da uživa milost gospodara Toranage. Šta sad nije u redu?

− Odmah ga vratite na ovaj brod.

− Morao bih poslati naoružane ljude, zapovedniče! Zar vi to želite? Psovao je i obasipao nas paklom ognjenim. Ovaj put se on neće dobrovoljno vratiti!

− Želim da se vrati na naš brod.

− U čemu je nevolja? Zar niste rekli da će galija ili ostati ili se probiti? Prema tome? Znači da je Ingeles do butina u govnu. Kome je potreban taj peder? Ocima će sigurno biti draže da im se makne s očiju. A, oče?

Del’Akua ne odgovori. Ni Alvito. Ovo je narušilo plan koji je skovao Feriera, a koji su prihvatili oni i Toranaga: da će oni odmah na kopno da smekšaju Išida, Kijamu i Onošija, tvrdeći da su poverovali Toranaginoj priči o gusarima i da nisu znali kako je on ’pobegao’ iz zamka. U međuvremenu će fregata pojuriti na izlaz iz luke, a galiji će prepustiti da preuzme ribarske brodice. Ukoliko dođe do otvorenog napada na fregatu, odbiće napad topovima i time bi kocka bila bačena.

− Brodice nas neće napasti − smatrao je Feriera. − Moraju sustići galiju. Na vama je, eminencijo, da Išida uverite da nismo imali drugog izbora. Na kraju krajeva, Toranaga je predsednik Regentskog veća, a jeretik će ostati na brodu.

Niko nije zapitao zašto, a Feriera nije objašnjavao. Vizitator je nežno stavio ruku na zapovednika ekspedicije i okrenuo leđa galiji.

− Možda je i dobro što je onde jeretik − reče i pomisli: kako su čudni putevi Gospodnji!

Ne, hteo je vrisnuti Feriera. Hteo sam da ga vidim utopljenog. Čovek u moru u ranu zoru, bez tragova i bez svedoka, tako lagano. Toranaga ne bi saznao istinu. Nesretan slučaj, šta se njega tiče. Beše to sudbina koju je

Blektorn zaslužio. I zapovednik ekspedicije je znao kako je pomorcu jeziva smrt u moru.

− *Nan đa?* − zapita Toranaga.

Otac Alvito mu objasni da je pilot na galiji, i zašto. Toranaga se okrene Mariko koja klimne glavom i doda ono što joj je pre toga rekao Rodriges.

Toranaga ode na bok broda i zapilji se u tamu. Sa severne obale su se otiskivale nove ribarske brodice, a i one prve će uskoro stići na cilj. Znao je da Anđin-san predstavlja političku poteškoću, a ovo je jednostavan način koji su mu bogovi dali ukoliko se želi otarasiti Anđin-sana. Da li to želim? Hrišćanski sveštenici svakako će biti znatno sretniji ako nestane Anđin-san, pomislio je. A i Onoši i Kijama koji su ga se toliko bojali da su, ili obojica ili pak jedan od njih, pripremili one pokušaje ubistva. Zašto toliki strah?

Je li *karma* da je sada Anđin-san na galiji, a ne ovde, izvan opasnosti? *Neh?* Tako će Anđin-san sa brodom potonuti, kao i Jabu, svi ostali i muskete, a i to je *karma.* Muskete mogu izgubiti mogu izgubiti i Jabua, ali Anđin-sana? Da! Zato što još uvek imam osam tih čudnih varvara. Možda je njihovo udruženo znanje jednako znanju ovog pojedinca, pa i više od toga. Bitno je da se što pre vratim u Edo i pripremim rat koji se ne može izbeći. Kijama i Onoši? Ko zna hoće li me podržati. Možda hoće, možda neće. No zemljište i nekoliko obećanja nisu ništa ako hrišćani do četrdeset dana budu na mojoj strani.

− To je *karma,* Cukku-sane. *Neh?*

− Da, gospodaru. − Alvito baci pogled na zapovednika ekspedicije pa vrlo zadovoljan reče: − Gospodar Toranaga predlaže da ništa ne učinimo. To je volja Božja.

− A je l’ jeste?

Odjednom odjekne bubanj na galiji. Vesla snažno zagrabe vodu.

− Šta on radi, za ime Hrista? − rikne Feriera. A onda, dok su gledali kako galija odmiče od njih, s glavnog jarbola spusti se vijorava Toranagina zastava.

− Kao da svakom doboga kletom ribarskom brodiću u luci daju na znanje da gospodar Toranaga nije više na galiji! − reče Rodriges.

− Šta će on učiniti?

− Ne znam.

− Zaista? − upita Feriera.

− Ne, ali na njegovom mestu otplovio bih na pučinu, a nas ostavio u govnima. Ili bih to pokušao! Ingeles je sad upro prstom u nas. Šta li će biti?

− Naređujem vam da plovimo u Edo! − Zapovednik je želeo dodati: ako uništimo galiju, to bolje. Ali nije to rekao jer ih je slušala Mariko.

Sveštenici su zahvalno pošli prema kopnu čamcem.

− Punim jedrima napred! − vikne Rodriges, a noga ga je bolela i sve je u njoj bridelo. − Smer jug-jugozapad! Svi na svoja mesta!

− Senjora, molim vas, recite gospodaru Toranagi da će biti najbolje ako siđe u potpalublje, to je sigurnije − kazao je Feriera.

− Zahvaljuje vam i odgovara da će ostati ovde. Feriera slegne ramenima i priđe rubu krmene palube.

− Sve topove pripremite za paljbu. Nabijte ih kartečom! Zauzmite bojne položaje!

28

− *Isogi!* − prodere se Blektorn terajući nadzornika veslača da ubrza ritam. Pogleda nazad prema fregati koja je išla na njih. Sad je plovila protiv vetra pod svim jedrima. Zatim opet odmeri more ispred pramca procenjujući sledeći pokret koji moraju obaviti. Pitao se je li dobro procenio, jer ovde uz hridi beše jako malo prostora, svega nekoliko metara između propasti i uspeha. Fregata je zbog vetra morala krivudati da stigne do izlaska iz luke dok je galija mogla manevrisati po volji. No, fregata je imala jednu prednost − brzinu. A na poslednjem susretu Rodriges mu je jasno dao do znanja da se galija ukloni kad *Santa Teresi* zatreba morski prostor.

Jabu mu je opet nešto govorio, ali Blektorn se nije osvrtao.

− Ne razumem, *vakarimasen*, Jabu-sane! Čuj, Toranaga je rekao, ja Anđin-san, *iči-ban ima!* Sad sam ja glavni kapetan! *Vakarimasu ka, Jabu-san?* − Na kompasu pokaza kurs japanskom kapetanu koji je upirao prstom prema fregati, tek pedesetak metara iza njih, koja ih je brzo preticala pri čemu je lako moglo doći do sudara.

− Drž' kurs, ti boga! − vikne Blektorn. Povetarac mu je ohladio mokru odeću u kojoj se smrzavao, a to mu je pomoglo da mu se razbistri glava. Pogleda u nebo. Blizu blistavog Meseca nije bilo oblaka, a vetar beše povoljan. Tu nema opasnosti, pomislio je. Bože, neka bude mesečine dok ne prođemo.

− Hej, kapetane! − poviče na engleskom znajući da je sasvim svejedno govori li engleski, portugalski, holandski ili latinski, jer je sasvim sam. − Pošaljite koga po sake! Sake! *Vakarimasu ka?*

− Haj, Anđin-san!

Otrča jedan mornar i u trku pogleda iza sebe, uplašen veličinom i brzinom fregate koja je dolazila. Blektorn je držao kurs nastojeći da fregatu prisili da se

okrene pre nego dobije sav prostor u privetrini, ali lađa nije skretala nego je išla ravno na njega. U zadnji tren izmakao joj je s puta, a tada, kad je fregatin kosnik bio gotovo iznad njihove krmene palube, začuo je Rodrigesovu naredbu:

− Drž’ levo! Spusti letnjače, i drži kurs! − Tad mu je viknuo na španskom: − Tvoja usta u usrano dupe, Ingeles!

− Najpre je tamo bila tvoja majka, Rodriges!

Tad fregata skrene s vetra, prema udaljenoj obali gde će morati opet da se okrene da dođe u vetar i da još jednom pređe na ovu stranu pre nego što se poslednji put okrene i jurne prema izlasku iz luke.

Na tren su brodovi bili tako blizu da je zamalo mogao dotaći fregatu, Rodrigesa, Toranagu, Mariko i zapovednika ekspedicije koji su se njihali na krmenoj palubi. Tad ih fregata pređe, a oni su se okretali u nastalom viru.

− *Isogi, isogi!* Boga vam!

Veslači pojačaju svoje napore, a Blektorn im pokretima ruku naredi da vesla prihvati još ljudi, sve dok više nije bilo rezervi. Morao je pre fregate stići do izlaska iz luke ili su izgubljeni.

Galija je proždirala razmak. Ali i fregata. Na drugoj obali luke zavrtela se kao plesačica. Tad vide da je Rodriges dodao košnjače i vrhovnjače.

− Prepredeno je on kopile, kao da je Portugalac!

Stiže sake, ali ga pomorcu iz ruke uze mlada žena koja je na galiji pomogla Mariki. Brižno mu ga pruži. Hrabro je ostala na palubi, iako je tu očigledno bila izvan svog elementa. Ruke su joj bile snažne, kosa lepo negovana, a kimono bogat, ukusan i uredan. Galija se propne. Mlada žena se zanese. Ispadne joj šoljica. Lice joj se nije promenilo, ali video je da je porumenela od stida.

− *Por nada* − reče dok je ona dizala šoljicu. − Nije važno. *Namae ka?*

− Usagi Fuđiko, Anđin-sane.

− Fuđiko-san, dajte mi to. *Dozo.* − Ispružio je ruku, uzeo bocu i povukao žudno, da mu u telo što pre nadre toplina. Skoncentrisao se na novi kurs i izbegavao plićake koje mu je naveo Santjago po Rodrigesovom nalogu. Dok je ispijao vruće pivo još jednom proveri smer prema rtu koji im je omogućavao neometan i siguran prolaz do izlaza, a usput se pitao kako sake zagrevaju i zašto ga uvek služe toplog i u malim količinama.

Glava mu je sad bila bistra i osećao se dovoljno snažan, ako pripazi. No, znao je da nemaju rezervi ni on, a ni brod.

− *Sake dozo, Fuđiko-san.* − Vrati joj pljosku pa je i zaboravi.

Fregata je u privetrini i prebrzo napredovala i već ih prestigla stotinak metara. Kretala je prema obali. Vetar mu je donosio psovke, ali se nije trudio da odgovori. Čuvao je energiju.

− *Isogi!* Boga vam! Gubimo trku!

Uzbuđenje u trci u kojoj je opet bio jedini zapovednik − više snagom volje nego po položaju − još je više ulepšalo retku povlasticu da drži Jabua u šaci i ispunjavalo ga silnom radošću. Kad ne bi potonuo brod, a sa njim i ja, naveo bih galiju na stene samo da vidim kako se daviš, govnoobrazi Jabu! Za staroga Peterzona! − No, nije li Jabu spasao Rodrigesa kad ja nisam uspeo? Zar nije napao razbojnike kad su nam postavili zasedu? A i noćas je bio hrabar. Da, ima govnasti obraz, ali ipak je on hrabar govnoobrazi i to je istina. Opet ga je ponudila pljoskom sakea.

− *Domo* − rekao je.

Fregata je punim jedrima plovila uz vetar što mu se jako svidelo.

− Ni ja ne bih izveo bolje! − rekao je glasno vetru. − No, da ja imam fregatu, probio bih se kroz brodice, isplovio na pučinu i nikad se ne bih vratio. Nekako bih na njoj otplovio kući, a Japan ostavio Japancima i Portugalcima. Vide kako Jabu i kapetan u njega bulje. − Ne, ne bih to učinio. Još bih morao osvojiti i opljačkati Crni brod. I osveta, a, Jabu-sane?

− *Nan desu ka, Anđin-san? Nan đa?*

− *Iči-ban!* (Broj jedan!) − odvrati on i mahne prema fregati. Iskapi pljosku. Fuđiko je prihvati.

− *Sake, Anđin-san?*

− *Domo, ije!*

Sad su dva broda bila blizu nagomilanih ribarskih brodica. Galija je jurila ravno prema tesnacu koji su namerno ostavili između sebe, a fregata je opisivala poslednji zahvat i skretala u izlaz iz luke. Ovde je vetar postao hladniji jer su prestajali zaštitni rtovi, a pola milje pred njima bilo je otvoreno more. Naleti su naduvali jedra fregate, a užad je pucketala kao revolverski hici. Sad se penilo more i spreda kod pramca, a i u zadnjoj brazdi.

Veslači su se kupali u znoju i posustajali. Jedan je klonuo, pa još jedan. Borbene položaje zauze pedesetak samuraja-ronina. Pred njima su strelci na ribarskim brodicama s obe strane uskog kanala već napinjali lukove. Blektorn na mnogim lađama spazi male žeravnike. Znao je da će to biti plamene strele.

Za boj se spremio najbolje što je mogao. Jabu je shvatio da će se morati boriti i odmah je shvatio da će to biti vatrene strele. Blektorn je oko kormila podigao zaštitne drvene pregrade. Provalio je nekoliko sanduka musketa i

poslao one koji su mogli neka ih napune barutom i olovom. Doneo je na krmnicu više bačvica baruta i u njih stavio fitilje.

Kad mu je prvi oficir Santjago pomogao da se uspne u čamac, kazao je da će mu Rodriges − milošću Božjom − pomoći.

− Zašto? − upitao je.

− Moj pilot vam poručuje da vas je u more bacio kako bi vas otreznio, senjor.

− Zašto?

− Zato, poručio vam je on, senjor pilote, što je na *Santa Teresi* postojala opasnost. Opasnost za vas.

− Kakva opasnost?

− Rekao je: morate se boriti sami ako možete, ali on će pomoći.

− Zašto?

− Tako vam Bogorodice, držite taj jeretički jezik za zubima i slušajte. Nemam mnogo vremena. − Tad mu prvi oficir objasni sve o plićacima, smerovima, o tesnacu i o planu. I dao mu je dva pištolja. − Moj pilot pita kakav ste strelac.

− Slab! − Lagao je.

− Idite s Bogom, reče mi moj pilot da vam na kraju kažem.

− I on. I vi.

− Što se mene tiče, možete i u pakao!

− Ti tvoju sestru…!

Blektorn je stavio fitilje na bačvice ukoliko započne topovska paljba. I ako ne bude nikakvog plana, ili ako se plan pokaže netačnim. A i protiv nagomilanih neprijatelja u velikoj blizini. I takva malena bačvica baruta koja bi eksplodirala uz bok fregate uspela bi je potopiti isto onako sigurno kao paljba iz sedamdeset topova. Nije važna veličina bačvice, pomislio je, samo neka brodu raspori utrobu.

− *Isogi*, života vam! − drekne i preuzme kormilo, hvaleći Boga što mu je dao Rodrigesa i blistavu mesečinu.

Na izlasku iz luke širina je iznosila samo četiri stotine metara. Duboka voda protezala se gotovo od obale do obale, a iz mora su virili stenoviti rtovi. Ribarske brodice koje su čekale u zasedi sad behu udaljene stotinak metara.

Sad se *Santa Teresa* uzjogunila. Vetar je duvao bočno, nagnula se na desni bok, a iza nje je nastajala jaka brazda u moru. Brzo ih je sustizala. Blektorn se držao sredine kanala i dao znak Jabuu neka bude spreman. Naredili su svim

samurajima-roninima da čučnu pod brodsku ogradu, nevidljivi, dok im Blektorn ne da znak. Tad će svaki čovek, s musketom ili s mačem, pritrčati levom ili desnom boku, gde god bude potrebno, a Jabu će zapovedati u boju. Japanski kapetan je znao da njegovi veslači moraju slušati bubanj, a bubnjar je znao da mora slušati Anđin-sana. A samo će Anđin-san upravljati brodom.

Fregata beše pedeset metara iza njih usred kanala. Kretala je ravno na njih i jasno im dala do znanja da zahteva slobodan put posred kanala.

Na fregati je Feriera tiho prišapnuo Rodrigesu:

− Udrite pramcem u brod! − Oči je uperio u Mariko koja je s Toranagom stajala uz ogradu, desetak koraka od njih.

− Ne usuđujemo se, kad su ovde Toranaga i ta žena.

− Senjora! − zovne je Feriera. − Senjora, bolje siđite sa krmnice, vi i vaš gospodar. Bićete sigurniji na topovskoj palubi.

Mariko prevede Toranagi koji na tren razmisli, a onda siđe mostom na topovsku palubu.

− Bog mi oči odneo! − Glavni tobdžija nije se obraćao nikom posebno. − Rado bih bočno ispalio i nekoga potopio. Prošla je čitava doboga kleta godina otkako smo potopili gubavi gusarski brod!

− Da, majmuni su zaslužili kupanje.

− Udarite galiju, Rodriges! − ponovi Feriera na krmenoj palubi.

− Zašto ubijati neprijatelja kad će nam to drugi obaviti?

− Bogorodice, nula si. Kao sveštenik! U tebi nema krvi!

− Da, nemam ubilačke krvi! − odvrati Rodriges, takođe na španskom. − Ali ti? Ti je imaš! A? Možda i španske krvi?

− Hoćete li ga probiti ili nećete? − zapita Feriera na portugalskom, a blizina ubijanja ga je potpuno opsela.

− Ako ostane ovde gde je, hoću.

− Bogorodice! Neka onda ostane na tom mestu.

− Šta spremate Ingelesu? Zašto ste se toliko naljutili što on nije više bio na našem brodu?

− Sad vas više ne volim i ne verujem vam, Rodriges. Dva put ste stali − ili je izgledalo kao da ste stali − uz jeretika, a protiv mene ili nas. Da u celoj Aziji postoji još neki prihvatljiv pilot, ostavio bih vas, Rodriges, i otplovio svojim Crnim brodom.

− Onda biste se utopili, jer zaudarate na smrt, a samo vas ja mogu zaštititi!

Feriera se praznoverno prekrsti.

− Bogorodice! Vi i vaš pogani jezik! Kakvim pravom to kažete?

− Mati mi je bila Ciganka i sedmo dete sedmog deteta, kao i ja.

− Lažljivče!

− Ah! − nasmeši se Rodriges. − Gospodaru moj, možda i jesam. − Skupi ruke oko usana i vikne: − Zauzmite bojne položaje! − A tad će kormilaru: − Drž’ kurs, a ako se ona trbušasta kurva ne pomakne, potopi je!

Blektorn je čvrsto držao kormilo. Bolele su ga i ruke i noge. Nadzornik veslača bubnjao je po bubnju, a veslači su se krajnje naprezali. Fregata je bila dvadeset metara iza njih, pa petnaest i deset. Tad Blektorn naglo skrene ulevo. Fregata ih je gotovo okrznula, propela se prema njima, a onda se našla njima uz bok. Blektorn skrene snažno udesno da se izravna s fregatom od koje ga je delilo samo deset metara. I onda su zajedno, bok uz bok, bili spremni da trče između neprijatelja.

− Potegnite, potegnite, kopiladi! − vrištao je Blektorn. Hteo je da ostanu uz fregatu jer samo u tom položaju štitila ih je fregata svojom veličinom i svojim jedrima. Zapljusne ih nekoliko hitaca iz musketa, a onda kiša plamenih strelica. Nisu im naneli ozbiljnu štetu, ali neke strele su se greškom zabile u donja jedra fregate koja su buknula.

Svi samurajski zapovednici na brodicama užasnuto su zaustavili svoje strelce. Još nikad niko nije napao brod južnih varvara. Pa oni dovoze svilu koja im pomaže da podnesu letnju vlagu i žegu, i zimsku studen, a proleće i jesen pretvara u radost! Zar carski ukazi ne štite južne varvare? Zar ih palež jednog njihovog broda ne bi toliko naljutila da − sa opravdanjem − nikad više ne bi došli ovamo?

Tako su zapovednici obuzdali ljude dok je Toranagina galija bila pod zaštitom fregate. Nisu hteli da se izlažu ni najmanjem riziku da neko od njih postane uzrok prestanka plovidbe Crnog broda − bez izričite naredbe generala Išida. Lakše su disali tek kad su mornari na fregati ugasili vatru.

Kad su strele stale, i Blektornu je laknulo. I Rodrigesu. Plan je upalio. Rodriges je smatrao da galija ima šansu, svoju jedinu šansu, u njegovoj zavetrini.

− No, moj pilot vam poručuje da se morate pripremiti i za neočekivano, Ingeles − rekao mu je onda Santjago.

− Uklonite tog kopilana − rekao je Feriera. − Bog vas prokleo, naredio sam vam da ga gurnete među majmune!

− Pet stepeni ulevo! − uslužno naredi Rodriges.

− Pet stepeni ulevo, razumem! − odjekne kormilar. Blektorn je začuo

naredbu. Odmah je dao kurs pet stepeni ulevo i pomolio se. Bude li Rodriges predugo držao taj kurs, razbiće se o ribarske brodice i propasti. Uspori li bubanj i zaostane, znao je da će ga neprijateljske brodice slistiti, bez obzira na to smatraju li da je na brodu Toranaga ili nije. Mora ostati uz fregatu.

− Pet stepeni udesno! − naredi Rodriges u pravi čas. Ni on nije želeo nove vatrene strele. Na palubi je imao odviše baruta. − Duni, svodniče! − promrmljao je vetru. − Ubaci u moja jedra svoje *cojones*, pa nas, do vraga, izvedi odavde!

Blektorn je ponovo skrenuo pet stepeni udesno da ostane uz fregatu pa su dva broda jurila jedan uz drugi. Desna vesla galije gotovo su doticala fregatu, dok su leva zamalo udarala ribarske brodice. Kapetan je sad shvatio, a i veslački nadzornik i veslači. Poslednje snage preneli su na vesla. Jabu je viknuo naredbu, a ronini-samuraji odlože lukove i pojure u pomoć. Navali i Jabu.

Brod uz brod. Još samo nekoliko stotina metara. Tad Sivi na nekim ribarskim brodicama, smeliji od ostalih, iskrsnu pred njih i zavitlaju kuke. Galija pramcem udari o brodice, a kuke bace u more pre nego što su ih zahvatile. Samuraji koji su ih držali, utopiše se, a tempo veslanja nije posustajao.

− Više ulevo!

− Ne usuđujem se, zapovedniče ekspedicije! Toranaga nije glupan, a i gle, pred nama je hridina!

Feriera spazi litice pored poslednjih ribarskih brodica.

− Bogorodice ti, naterajte ga na njih!

− Dva stepena ulevo! − Fregata se opet zanese, a za njom i Blektorn. Oba broda jurila su prema nagomilanim ribarskim brodicama. I Blektorn je opazio hridi. Slome još jednu brodicu, a lađu zapljusne kiša strelica.

Držao je kurs koliko se usuđivao, a onda poviče:

− Pet stepeni udesno! − da upozori Rodrigesa, te zaokrene kormilo.

Rodriges je uvijao, ali ovaj put držao je kurs za lagani sudar što nije spadalo u plan.

− Napred, kopilane! − reče Rodriges ponesen poterom i stravom. − Da ti izmerimo *cojones!*

Blektorn je u brzini morao birati: ili hridi ili fregata. Blagosiljao je veslače koji su još bili na veslima, posadu i sve na brodu koji su mu svojom disciplinom omogućili povlasticu izbora. I izabrao je. Još skrene udesno, izvuče pištolj i nanišani.

− Skloni mi se s puta! Boga ti! − krikne i povuče oroz.

Metak zafijuče preko krme na fregati, između Feriere i Rodrigesa. Feriera se sagne, a Rodriges se lecne. Ti, Ingeles, sine kurve bez mleka! Je li to bila sreća, ili dobar hitac, ili si nameravao ubijati?

U Blektornovoj ruci spazi drugi pištolj, a Toranaga se u njega zabulji. Toranagu precrta, kao nevažnog. Blažena Bogorodice, majko Božja, šta da radim? Da se držim plana ili da ga promenim? Zar nije bolje da ovog Ingelesa ubijem? Za dobro svih? Reci mi, da ili ne! Odgovori sam sebi, Rodriges, tako ti tvoje večne duše! Jesi li muško ili nisi? Pa poslušaj! Sad će za ovim Ingelesom doći i drugi jeretici, kao vaši, bez obzira pogine li ovaj ili ne pogine. Dugujem mu život, a kunem se da u sebi nemam ubilačke krvi. Ne za to da ubijem pilota!

− Daj kormilo udesno − naredi i propusti galiju.

− Gospodar pita zašto ste zamalo udarili u galiju!

− Bila je to obična igra, senjora, igra koju igraju piloti da iskušaju svoju hrabrost.

− A onaj hitac iz pištolja?

− Takođe igra − da iskuša moju hrabrost! Stene su bile preblizu, a možda sam previše stesnio Ingelesa. Prijatelji smo, zar ne?

− Moj gospodar kaže da je glupo igrati se takvih igara.

− Molim vas, izručite mu moje izvinjenje. Bitno je da je on izvan opasnosti, a sad je i galija izvan opasnosti pa sam zadovoljan. *Honto.*

− Vi ste s Anđin-sanom ugovorili ovo bekstvo i ovo lukavstvo?

− On je slučajno jako bistar, a bio je sretne ruke. Mesečina mu je obasjavala put, more mu je bilo sklono i niko nije pogrešio. No, ne znam zašto ga neprijatelj nije smlavio. Beše to volja Božja.

− Zar? − javi se Feriera. Buljio je u galiju iza njih i nije se okrenuo.

Sad su prošli kroz izlaz iz luke, bili su izvan opasnosti u vodama Osake. Galija je plovila nekoliko metara iza njih, a nijedan brod nije žurio. Galija je privremeno uvukla većinu vesala ostavivši taman toliko da mirno plove, dok se većina veslača ne oporavi.

Rodriges se nije osvrtao na zapovednika ekspedicije Ferieru. Umesto toga zaokupljao ga je Toranaga. Sretan sam što smo na njegovoj strani, pomisli Rodriges. Za vreme trke pomno ga je proučavao zadovoljan što mu se pružila ta retka prilika. Toranagine oči, bile su svuda. Motrio je tobdžije, topove, jedra i vatrene strele neugasivo radoznalo, a uz Marikinu pomoć postavljao je pitanja mornarima ili prvom oficiru. Za što je ovo? Kako se puni top? Koliko

baruta? Kako se pali? Čemu služe ovi konopci?

− Moj gospodar kaže da je to možda bila samo *karma.* Razumete li šta je to *karma,* kapetane-pilote?

− Razumem.

− Zahvaljuje vam što ste mu priskočili svojim brodom. Sad će se on vratiti na svoju galiju.

− Šta? − odjednom se okrene Feriera. − Stići ćemo u Edo mnogo pre galije. Gospodar Toranaga može uz sve počasti ostati s nama.

− Moj gospodar kaže da više nije potrebno da vas ometamo. Preći će na svoj brod.

− Molim vas, zamolite ga da ostane. Uživaću u njegovom društvu.

− Gospodar Toranaga vam zahvaljuje, ali želi odmah poći na svoj brod.

− Vrlo dobro. Poslušajte ga, Rodriges! Dajte im znak i spustite čamac.

− Feriera beše razočaran. Želeo je videti Edo, a hteo je bolje upoznati Toranagu sad kad je uz njega bila toliko vezana njihova budućnost. Nije verovao u Toranagine izjave kako se može izbeći rat. Mi smo u ratu na strani ovoga majmuna, a protiv Išida, hteli to ili ne. A meni se to ne sviđa! − Biće mi žao što neću uživati u društvu gospodara Toranage.

− Uljudno se naklonio. Toranaga mu uzvrati naklon i kratko nešto reče.

− Moj gospodar vam zahvaljuje. − A Rodrigesu je rekla:

− Moj gospodar kaže da će vas nagraditi za galiju kad se vratite na Crnom brodu.

− Ništa nisam učinio, bila je to samo dužnost. Molim vas, oprostite što ne ustajem sa stolice. Zbog noge, *neh?* − odvrati Rodriges uz naklon. − Idite s Bogom, senjora.

− Hvala vam, kapetane-pilote. I vama sretno!

Dok je iscrpljeno tapkala za Toranagom niz mostić, opazila je da posadom u čamcu zapoveda nostromo Pesaro. Sva se naježila i zamalo povraćala. Nekako je nadvladala grčeve, zahvalna Toranagi što je naredio da svi napuste ovaj smrdljivi brod.

− Povoljan vetar i mirno more! − vikne im Feriera. Mahne jedanput. Uzvrate mu pozdrav, a onda se čamac otisne.

− Povucite se kad se čamac vrati i kad ona kučka od galije nestane s vidika − naredio je glavnom tobdžiji.

Na krmnici zastane ispred Rodrigesa. Uperi prst u galiju.

− Požalićete što ste mu sačuvali život.

− To je u rukama Božjim. Ingeles je ’prihvatljiv’ pilot, ako zanemarite njegovu veru, moj zapovedniče!

− Razmišljao sam o tome.

− I?

− Što pre stignemo u Makao, to bolje. U rekordnom vremenu, Rodriges!

− Feriera ode u potpalublje.

Rodrigesu je bolno bridela noga. Dobro potegne iz mešine groga. Feriera neka ide u pakao, pomislio je. Ali, molim te, Bože, tek kad stignemo u Lisabon!

Vetar lagano skrene i oblak pođe za mesecom. Bližila se kiša, a po nebu je rudela zora. Skrene punu pažnju na svoj brod, jedra i na položaj. Kad je bio sasvim zadovoljan, pogleda čamac za spašavanje, a naposletku i galiju.

Gucne još ruma, zadovoljan što mu je plan tako dobro prošao. I hitac iz pištolja koji je okrunio kraj. I beše zadovoljan svojom odlukom.

Na meni je bilo da to učinim i učinio sam.

− No, i uz sve to, Ingeles − rekao je jako žalosno − Feriera ima pravo. Sa tobom je u raj ušla hereza!

29

− Anđin-sane?

− *Haj?* − Blektorn se prene iz dubokog sna.

− Evo hrane. I ’ča’.

Na tren se nije setio ko je ni gde je, a tad prepozna svoju kabinu na galiji. Tamu je probadao sunčev zrak. Osećao je silno olakšanje. Više nije čuo bubanj, a i u najdubljem snu čula su mu kazala da je spušteno sidro i da je njegov brod izvan opasnosti, blizu obale, a more je mirno.

Vide sluškinju koja je donela tacnu. Pored nje je bila Mariko, a ruka joj više nije bila u zavoju. Ležao je na pilotskoj postelji, na istoj koju je upotrebljavao za vreme Rodrigesove plovidbe od sela Anđira do Osake, a sad mu je taj ležaj u neku ruku postao isto onako blizak kao njegov vlastiti ležaj i kabina na *Erazmou. Erazmo!* Bilo bi divno da se vratim na taj brod i da opet vidim momke.

S zadovoljstvom se protegao i uzeo šoljicu ’ča’ koju mu je pružala Mariko.

− Hvala. Odlično je. Kako vam je ruka?

− Mnogo bolje, hvala. − Mariko je presavije da mu pokaže. − Bila je to samo površinska rana.

− Bolje izgledate, Mariko-san.

− Da, sada mi je bolje.

Kad se u zoru vratila na brod sa Toranagom, hvatala ju je nesvest. ’Bolje ostanite gore − kazao joj je tada. − Brže će vam proći nemoć.’

− Moj gospodar pita… pita čemu onaj pucanj iz pištolja?

− Beše to obična igra koju igraju piloti − rekao joj je.

− Moj gospodar vam čestita na pomorskom umeću.

− Imali smo sreće. Mesečina nam je pomogla. A posada je bila izvrsna. Mariko-san, biste li zapitali kapetana-sana poznaje li ove vode? Žalim, ali recite Toranaga-sami da ne mogu duže biti budan. Ili možemo li jedan sat provesti na pučini? Moram spavati.

Nejasno se sećao kako mu je rekla da Toranaga kaže: sme poći u kabinu, kapetan-san je sasvim sposoban jer će ostati u priobalnim vodama i neće se otisnuti na more.

Blektorn se opet protegne i otvori prozorčić u kabini. Kojih dve stotine metara od njih pružala se stenovita obala.

− Gde smo?

− Pred obalom pokrajine Totomi, Anđin-sane. Gospodar Toranaga je poželeo da pliva i da na nekoliko sati odmori veslače. Sutra ćemo stići u Anđiro.

− U ribarsko seoce? Nemoguće! Blizu je podne, a u zoru smo još bili pred Osakom. Nemoguće!

− Ah, beše to juče, Anđin-sane. Spavali ste ceo dan i noć i pola drugog dana − odvratila je. − Gospodar Toranaga je rekao da vas pustimo da spavate. Sad smatra da bi vam plivanje dobro došlo da se razbudite. Posle hrane.

Hrana se sastojala od dve posude pirinča, ribe pečene na žaru sa tamnim, slano-gorkim slatko-kiselim umakom. Rekla mu je da umak pripremaju od fermentirane soje.

− Hvala, da… Da, rado bih zaplivao. Gotovo trideset šest sati? Nije čudo da se lepo osećam. − Proždrljivo uze tacnu od sluškinje, ali nije se odmah mašio. − Zašto se ona boji? − zapitao je.

− Ne boji se ona, Anđin-sane, samo je malo uzrujana. Molim vas, oprostite joj. Još nikad nije izbliza videla stranca.

− Recite joj da pod punim mesecom varvarima rastu rogovi, a iz usta im suklja vatra, kao zmajevima.

Mariko se nasmeje.

− Jasno da joj to neću reći. − Pokaže mu niski stočić. − Evo praška za zube, četkica, voda i čisti peškiri. − Zatim će na latinskom: − Milo mi je što vidim da si dobro. Tačno je onako kao što se videlo u podvigu! Jako si hrabar.

Pogledi im se ukrste i prođe tren. Uljudno se naklonila. Nakloni se i sluškinja. Zatvore za sobom vrata.

Ne misli na nju, naredio je sebi. Misli na Toranagu ili na Anđiro. Zašto sutra svraćamo u Anđiro? Da iskrcamo Jabua? Sretan put!

Sigurno je u Anđiru Omi. Šta ćemo s Omijem?

Zašto od Toranage ne zatražiš Omijevu glavu? On ti je dužan nekoliko usluga. Ili zamoli da se ogledaš s Omi-sanom! Kako? Pištoljima ili mačevima? Mač ti neće pružiti nikakve izglede, a upotrebiš li pištolj, to je ubistvo. Bolje ništa ne čini! Pričekaj! Uskoro će ti se pružiti prilika i tad ćeš se obojici osvetiti. Sad uživaš Toranaginu naklonost. Budi strpljiv! Pitaj se šta ti od njega treba. Uskoro ćemo biti u Edu, znači da nemaš mnogo vremena. Šta ćemo s Toranagom?

Blektorn je baratao štapićima kao što je video zatvorenike u zatvoru. Prineo bi usnama posudu kaše, a štapićima bi lepljivu kašu sa ivice posude prebacivao u usta. Teže je bilo sa komadićima ribe. Još nije bio dovoljno vešt, pa je jeo prstima, sretan što je sam. Znao je da bi pred Marikom, Toranagom ili bilo kojim Japancem ispao jako neuljudan što jede prstima.

Kad je nestalo poslednjeg komadića, još je bio gladan.

− Moram još jesti − glasno će on. − Isuse Bože na nebu, hteo bih svež hleb, pržena jaja, maslac, sir…

Popne se na palubu. Gotovo su svi bili goli. Neki su se sušili a drugi sunčali. Nekolicina je skakala u more. U moru uz brod samuraji i mornari plivali su i prskali se kao deca.

− *Konniči va, Anđin-san!*

− *Konniči va, Toranaga-sama* − odgovorio je.

Toranaga se go golcat penjao mostićem spuštenim u more.

− *Sonata va ojogitamo ka?* − reče pokazavši more, brišući vodu s trbuha i s ramena, užaren pod blistavim suncem.

− *Haj*, *Toranaga-sama*, *domo* − odvrati Blektorn pretpostavljajući da ga pita da li želi da pliva.

Toranaga opet pokaza more i na tren govoraše, a onda zovne Mariku neka prevodi. Mariko je sišla s palube, zaštitivši glavu grimiznim suncobranom. Nemarno je opasala svakodnevni beli pamučni kimono.

− Toranaga-sama kaže da izgledate jako odmoreno, Anđin-sane. Voda je

okrepita.

− Okrepljujuća − rekao je i uljudno je ispravio. − Da.

− Ah, hvala, okrepljujuća. Moli vas da zaplivate.

Toranaga se bezbrižno naslanjao na ogradu i malim peškirom brisao vodu iz ušiju, a kad nije uspeo isprazniti levo uvo, nakrivio je glavu te je na levoj peti skakutao dok mu voda nije izašla. Blektorn vide da je Toranaga jako mišićav i napet, osim na trbuhu. Polako je skidao košulju, namošnjak i pantalone − jako svestan Mariko − dok se i sam nije razgolitio.

− Gospodar Toranaga pita jesu li svi Englezi dlakavi kao vi? I imaju li svi tako svetlu kosu?

− Neki imaju − odgovorio je.

− Mi… naši muškarci nemaju dlake na prsima ni na rukama kao vi. Ne baš mnogi! Kaže da ste jako dobro građeni.

− I on je. Molim vas, zahvalite mu!

Blektorn se udalji od nje i krene prema dasci na mostu. Bio je izrazito svestan nje i mlade Fuđiko koja je pod žutim suncobranom klečala na palupcu. Uz nju je bila sluškinja koja ga je takođe motrila. Tad više nije mogao smoći dostojanstva da go ode sve dole do mora pa se preko ograde bacio u svetloplavu vodu. Dobro je skočio, a morska svežina predivno je u njega prodrla. Peščano dno beše duboko tri metra. Treperila je morska trava, a mnoštvo riba nije se bojalo plivača. Blizu morskog dna zastane, zakoprca se i poigra s ribama. Zatim izroni na površinu i započne na izgled lenjo, lako, ali vrlo brzo slobodno plivanje, kako ga je naučio Alban Karadok.

Maleni zaliv beše pust. Mnogo stena, obala od sitnog peska i nikakvog traga životu. Planine su se izdizale tri stotine metara prema plavom beskrajnom nebu.

Legne na stenu i osunča se. Četiri samuraja su doplivali za njim i nisu bili daleko. Nasmeše mu se i mahnu rukom. Kasnije je otplivao natrag, a oni za njim. Toranaga ga je još motrio.

Popne se na palubu. Odeća mu je nestala. Fuđiko, Mariko i dve sluškinje još su bile tamo. Jedna služavka se nakloni pa mu pruži smešno malen peškir. Uzeo ga je i počeo se brisati, okrećući se neprijatno prema ogradi.

Zapovedam ti da budeš smiren, naredi samome sebi. Sasvim si smiren kad si go u zaključanoj sobi s Felisiti, je li? Stidiš se samo javno, kad su oko tebe žene, kad je oko tebe ona. Zašto? Oni golotinju ne zapažaju i to je sasvim razumno. U Japanu si! Moraš raditi što i oni. Bićeš kao oni i ponašati se kao kralj.

− Gospodar Toranaga kaže da jako dobro plivate. Biste li ga naučili taj zahvat? − zapitala ga je Mariko.

− Vrlo rado! − rekao je i prisilio sebe da se okrene i da se nasloni kao što se naslanjao Toranaga. Mariko mu se smeškala. Izgleda tako zgodno, pomislio je.

− Onaj vaš skok u more. Mi… mi to još nismo nikada videli. Mi uvek skačemo na noge. Hteo bi da nauči kako vi ronite.

− Zar sada?

− Da, molim vas.

− Ja ga mogu naučiti! Bar bih mogao pokušati. Sluškinja je pridržavala Blektornov pamučni kimono pa ga je zahvalno ogrnuo i vezao pojas. Sad je sasvim opušteno objašnjavao kako da zaroni, kako da tutne glavu među ruke i izvije se u skoku, ali neka pripazi da ne padne na stomak.

− Najbolje je započeti sa dna mostića i za početak najpre pasti naglavce, bez skakanja i trčanja. Tako mi učimo decu.

Toranaga je slušao, postavljao pitanja, a kad je bio zadovoljan, reče mu posredstvom Marike:

− Dobro. Mislim da sam shvatio. − Ode na početak mostića. Pre nego što je Blektorn uspeo da ga zaustavi, bacio se u more sa visine od pet metara. Užasno je lupio trbuhom. Niko se nije nasmejao. Toranaga se zadihan opet pope na palubu i pokuša ponovo. Opet je skočio ’dasku’. I ostalim samurajima podjednako je izostajao uspeh.

− Nije to lako − reče Blektorn. − Dugo mi je trebalo da to naučim. Odmorite se pa ćemo sutra ponovno pokušati.

− Gospodar Toranaga odgovara: ’Sutra je sutra. Danas želim da naučim da ronim.’

Blektorn skine kimono i opet im pokaže. Samuraji su ga oponašali. Opet bezuspešno. I Toranaga. Šest puta!

Posle ponovnog objašnjenja Blektorn se popne na mostić i vide među njima golu Mariko koja se spremala da skoči u more. Telo joj je bilo divno, a na miški je imala nov zavoj.

− Čekajte, Mariko-san! Radije počnite odavde, za prvi put.

− Vrlo dobro, Anđin-sane.

Krenula je prema njemu, a sićušno raspelo samo je pojačalo njenu golotinju. Pokazao joj je kako da se nagne, savije i da skoči u more. Uhvatio ju je oko struka pa je prebacio tako da joj najpre uroni glava.

Tad Toranaga pokuša zaroniti blizu vodene crte. Sa osrednjim uspehom.

Mariko pokuša ponovno, a dodir s njenom kožom zagreje Blektorna, pa se odmah nagnuo i zaronio u vodu i sve ih odvraćao od sebe dok se nije ohladio. Tad otrči na palubu, stane na ogradu pa im pokaže skok na glavu, ali bez zaleta, misleći da će im možda biti lakši jer je znao koliko je Toranagi presudno da uspe.

− Samo se morate ukrutiti, *haj?* Kao mač! Onda neće izostati uspeh. − Daleko odskoči. Dobro je zaronio, sekao vodu i čekao.

Priđe nekoliko samuraja, ali im Toranaga mahne da se maknu. Držao je ruke uvis, ukočen, uspravljene kičme. Grudi i slabine behu mu crveni od skokova ’daske’. Onda skoči prema moru kako mu je pokazao Blektorn. Najpre mu u more uroni glava, a noge mu se obrnu ali je zaronio, i to prvi od njih uspešno. Kad se pojavio na površini, pozdrave ga bučnim klicanjem. Ponovo je zaronio, ovaj put bolje. Za njim i drugi, neki sa uspehom, a neki bez. Tad pokuša i Mariko.

Blektorn vide male napete grudi, tanak struk, ravan stomak i oble noge. Bolni trzaj podiđe joj lice kad je digla ruke iznad glave. No, držala se kao strela i junački skočila napred. Čisto se zarila u vodu. Nije to zapazio gotovo niko osim njega.

− Bio je to lep uron, zaista lep! − rekao joj je pružajući joj ruku pa je lagano uzdigao iz mora na mostić. − Sad biste trebali prekinuti. Mogla bi vam se otvoriti rana na ruci.

− Da, hvala, Anđin-sane. − Stala je uz njega, jedva mu je bila do ramena, vrlo zadovoljna sobom. − To je izuzetan osećaj, ono padanje prema vodi, a moramo ostati ukočeni, a posebno to što moramo savladati strah. Da, to je zaista bio vrhunski osećaj.

Krenula je mostićem i navukla kimono koji joj je pružila sluškinja. Tad nežno osuši lice i ode u potpalublje. Isuse, kakva žena, pomislio je.

Pred zalazak sunca Toranaga pošalje po Blektorna. Sedeo je na palupcu, na čistim futonima, pored malog žeravnika na ugljen na kojem su se dimili komadići mirišljavog drveta. Tako bi obično namirisali vazduh ali i odstranili muve i komarce. Kimono mu je bio izglačan i čist, a golema, na krila nalik, ramena uštirkanog ogrtača davala su mu zastrašujući izgled. I Jabu je bio svečano odeven, a i Mariko. Beše prisutna i Fuđiko. Dvadeset samuraja ćutke je sedelo na straži. Zarili su baklje u podmetače, a galija se još mirno ljuljala u zalivu, na sidrištu.

− Sake, Anđin-san?

− *Domo, Toranaga-sama.* − Blektorn se nakloni i prihvati šoljicu od Fuđiko. Digne je da nazdravi Toranagi i iskapi. Odmah mu je napunila šoljicu.

Blektorn je na sebi nosio kimono − uniformu Smeđih − u kojem se osećao lagodnije i slobodnije nego u svojoj odeći.

− Gospodar Toranaga kaže da ćemo ovde prenoćiti. Sutra ćemo stići u Anđiro. Zanimalo bi ga da još nešto čuje o vašoj zemlji i o spoljnom svetu.

− Naravno. Šta ga zanima? Divna noć, zar ne? − Blektorn se udobno smesti, svestan njene ženstvenosti. Isuviše svestan! Čudno, još sam više svestan nje sad, kad je obučena, nego onda kad na sebi nije imala ništa.

− Da, jako! Uskoro će biti vlažno, Anđin-sane. Leto nije prijatno godišnje doba. − Prevela je Toranagi šta je rekla. − Moj gospodar mi je rekao da vam kažem da je Edo močvaran. Leti ima mnogo komaraca, ali proleće i jesen su divni. Da, zaista, godišnja doba rađanja i umiranja su divna.

− Engleska je umerena. Svaka sedma zima je oštra. A i leto. Otprilike svakih šest godina glad, a katkad imamo i dve teške godine uzastopno.

− I mi imamo glad. Glad je uvek teška. Kako je sad u vašoj zemlji?

− U poslednjih deset godina imali smo tri slabe žetve, a nimalo sunca da kukuruz sazri. No, to je ruka Svemogućega! Sad je Engleska vrlo jaka. Napredni smo. Naši ljudi vredno rade. Sami izrađujemo platno, i svo oružje, većinu vunenog sukna u Evropi. Iz Francuske dobijamo nešto svile, ali vrlo lošeg kvaliteta, a i to je samo za veoma bogate ljude.

Blektorn je odlučio da im ne pripoveda o kugi, nemirima i pobunama nastalim usled ograđivanja zajedničkog zemljišta, a ni o navali seljaka u gradove i gradiće. No, zato im je pričao o dobrim kraljevima i kraljicama, o mudrim vladarima, mudrom parlamentu i o uspešnim ratovima.

− Gospodar Toranaga želi ovo raščistiti: tvrdite da vas samo prevlast na moru štiti od Španije i od Portugala?

− Da, samo to. Slobodni smo jer vladamo našim morima. I vi ste ostrvska zemlja, kao i mi. Zar i vi, ukoliko nemate prevlast na moru, niste bespomoćni protiv spoljnog neprijatelja?

− Moj gospodar se složio s vama.

− Ah, znači da su i vas osvajali? − Blektorn vide kako se lagano namrštila, kad se obratila Toranagi i podsetio se da se mora ograničiti na odgovore, a ne postavljati pitanja.

Kad ga je ponovno oslovila, bila je ozbiljnija:

− Gospodar Toranaga je rekao da odgovorim na vaše pitanje. Da, dvaput su pokušali da se iskrcaju na naše obale. Pre više od tri stotine godina − po vašem računanju 1274. godine − Mongoli Kublaj-kana koji su upravo osvojili Kinu i Koreju, digli su se protiv nas kad smo im se odbili pokoriti. Nekoliko hiljada

ljudi iskrcalo se na ostrvo Kjušu, ali naši samuraji uspeli su ih zadržati i nakon nekog vremena neprijatelj se povukao. No, ponovno su došli posle sedam godina. Ovaj put u invaziji je bilo gotovo hiljadu kineskih i korejskih brodova, sa dve stotine hiljada neprijateljskih vojnika, Mongola, Kineza, Korejaca, pretežno konjica. Beše to najveća invaziona snaga u celoj kineskoj istoriji. Bili smo nemoćni protiv tako nadmoćne snage, Anđin-sane. Opet su se počeli iskrcavati u zaliv Hakata na ostrvu Kjušuu, ali pre nego što su uspeli razviti sve vojske, s juga je došao ’Veliki vetar’, tajfun, pa uništio brodove i sve što je na njemu bilo. Oni koji su ostali na obali brzo su poginuli. Bio je to ’Božanski vetar’ *kamikazi,* Anđin-sane! − rekla je uvereno. − A bogovi su nam poslali *kamikazi* da ovu zemlju bogova zaštite od tuđinskog osvajača. Mongoli se nikad više nisu vratili, a za osamdesetak godina njihova dinastija Čin izbačena je iz Kine − doda Mariko s velikim zadovoljstvom. − Bogovi su nas zaštitili od njih. Bogovi će nas uvek štititi od zavojevača. Na kraju krajeva, ovo je *njihova* zemlja, *neh?*

Blektorn je razmišljao o silnom broju brodova i ljudi u toj invaziji. U poređenju s tim Španska armada na Englesku delovala je beznačajno.

− I nama je pomogla oluja, senjora − reče on isto tako ozbiljno. − Mnogi veruju da je oluju poslao Bog… U svakom slučaju, bilo je to čudo. Ako zna, možda ju je i poslao Bog. − Pogleda žeravnik dok je pucketao ugljen i plesali plamenovi. Tad reče: − Mongoli su i nas u Evropi zamalo preplavili. − Ispriča joj kako su horde Džingis-kana, Kublaj-kanovog dede, došle nadomak vrata Beča pre nego što su zaustavili njihovo nadiranje. Zatim su se vratili ostavljajući za sobom brda lobanja. − Ljudi su tada verovali da su Džingis-kan i njegovi vojnici od Boga poslati da kazne svet za njegove grehe.

− Gospodar Toranaga kaže: on je bio običan varvarin, ali jako vešt ratu.

− Da. Pa i uz sve to, mi u Engleskoj hvalimo sreću što smo ostrvo. Hvalimo Boga za to, a i što imamo Kanal. I mornaricu. Budući da je Kina tako blizu i tako je moćna − a vi ste s Kinom u ratu − iznenađen sam što nemate velike brodove. Zar se ne bojite novog napada?

Mariko nije odgovorila nego je prevodila Toranagi. Kad je završila, Toranaga se obratio Jabuu koji klimne glavom i odgovori jako ozbiljno. Neko su vreme njih dvojica razgovarali. Mariko odgovori na sledeće Toranagino pitanje, a onda se ponovno obrati Blektornu.

− Da držite svoja mora, koliko vam je potrebno brodova, Anđin-sane?

− Ne znam tačno, ali kraljica sad možda ima stotinu pedeset linijskih brodova, građenih isključivo za rat.

− Gospodar pita koliko brodova godišnje gradi vaša kraljica!

− Dvadeset do trideset ratnih brodova, najboljih i najbržih na svetu. No, brodove obično grade privatne grupe trgovaca pa ih zatim prodaju kruni.

− Uz dobit?

Blektorn se seti samurajskog mišljenja o dobiti i o novcu.

− Kraljica darežljivo daje iznad stvarnog troška gradnje kako bi podstakla istraživanje i nove načine brodogradnje, što bez kraljevske milosti ne bi bilo moguće. Tako je, na primer, moj brod *Erazmo* nova klasa, engleski nacrt, izgrađen po licenci u Holandiji.

− Da li biste li ovde mogli da sagradite takav brod?

− Da, kad bih imao tesare, tumače, potreban materijal i vreme. Najpre bih morao sagraditi manji brod. Nikad nisam sasvim samostalno izgradio brod pa bih morao probati… Jasno − dodao je, nastojeći prikriti uzbuđenje dok je mislio o tome − naravno, ako bi gospodar Toranaga želeo brod, ili brodove, mogli bi započeti trgovinu. Možda bi u Engleskoj želeo da naruči određen broj ratnih brodova. Mi bismo bili spremni da ih opremimo i naoružamo po njegovoj želji i da na njima doplovimo dovde.

Mariko prevede. Poraste Toranagino zanimanje. I Jabuovo.

− Pita mogu li se naši mornari uvežbati da plove na takvim brodovima?

− Jasno, ako bude vremena. Mogli bismo da ugovorimo da u vašim vodama godinu dana ostanu naši kapetani… ili jedan od njih. Onda bi vam on mogao zacrtati nastavni plan. Za nekoliko godina stvorili biste vlastitu mornaricu, modernu mornaricu, koja ne bi ni za kojom zaostajala.

Mariko je neko vreme prevodila. Toranaga ju je radoznalo ispitivao, a i Jabu.

− Jabu-san pita: ’Ni za kojom ne bi zaostajala?’

− Da. Bolja od one koju imaju Španci! Ili Portugalci.

Zavlada tajac. Zamisao je očito zanela Toranagu, iako je to nastojao prikriti.

− Gospodar pita jeste li sigurni da bi se to moglo ugovoriti!

− Da.

− Koliko bi to potrajalo?

− Dve godine dok dođem kući. Dve godine da sagradimo brod ili brodove. Dve godine da doplovim ovamo. Pola troška trebalo bi platiti unapred, a ostalo prilikom isporuke.

Toranaga se zamišljeno sagne i stavi na žeravnik mirišljave komadiće drveta. Svi su ga gledali i čekali. Onda je dugo pričao sa Jabuom. Mariko to nije prevela, a Blektorn se klonio da je pita pa ma kako izgarao od želje da

sudeluje u razgovoru. Sve ih je motrio, pa i mladu Fuđiko koja je pažljivo slušala, ali ni od koga nije mogao ništa razabrati. Znao je da bi ta blistava zamisao mogla doneti golemu dobit i garantovati mu siguran povratak u Englesku.

− Anđin-sane, koliko bi brodova mogli ovamo dovesti?

− Najbolja bi bila flotila od pet brodova. Možete očekivati da ćete barem jedan brod izgubiti zbog nevremena, oluje ili špansko-portugalskog uplitanja.− Siguran sam da bi se oni potrudili da ne dobijete ratne brodove. Za deset godina bi gospodar Toranaga mogao imati flotu od petnaest do dvadeset brodova. − Čekao je da ona to prevede, pa polako nastavio − Prva flotila mogla bi vam dovesti majstore tesare, brodograditelje, tobdžije, mornare i kapetane. Za deset godina Engleska bi mogla snabdeti gospodara Toranagu sa trideset modernih bojnih brodova, što je više nego dovoljno da vladate svojim morima. A zatim biste, ako želite, mogli ovde graditi svoje zamene. Mi ćemo… − Nameravao je dodati reč ’prodati’, ali se predomislio. − Moja kraljica bila bi počašćena da vam pomogne u stvaranju vaše vlastite mornarice, a ukoliko želite, jasno da ćemo obrazovati ljude i opremati brodove!

O da, zaneseno je pomislio, kad je tim poslednjim okrunio svoj naum. A mi bi slali oficire na vašim brodovima i postavili admirala, a kraljica bi vam ponuditi trajan savez − povoljan i za vas i za nas − koji će postati deo trgovine, a onda bi zajedno, prijatelju Toranaga, najurili španske i portugalske pse iz ovih mora i zauvek njima zavladali. Mogao bi to biti najveličanstveniji trgovački sporazum koji je ikad zaključila jedna zemlja, ushićeno je pomislio. A kad englesko-japanska flota raščisti ova mora, mi Englezi zavladaćemo japansko-kineskom trgovinom svile. Tad ćemo svake godine zarađivati milione!

Ostvarim li ovo, promeniću tok istorije. Imaću basnoslovno bogatstvo i časti. Postaću praotac slavne loze, a to je nešto najbolje što čovek može pokušati, pa makar mu se pokušaj izjalovio.

− Gospodar kaže da je šteta što ne govorite naš jezik.

− Da, ali vi sigurno izvrsno prevodite.

− Nije to rekao da meni prigovori, Anđin-sane, nego kao primedbu. Istina je, bilo bi mnogo bolje da moj gospodar može s vama direktno da razgovara, kao ja.

− Imate li ikakve rečnike, Mariko-san? I gramatike? Portugalsko-japansku ili latinsko-japansku gramatiku? Ako mi gospodar Toranaga pomogne knjigama i učiteljima, pokušao bih da naučim vaš jezik.

− Nemamo tih knjiga.

− Imaju ih jezuiti, sami ste to rekli.

− Ah! − Obratila se Toranagi. Blektorn opazi kako svetlucaju oči i Jabua i Toranage, a licem im se raširi smešak. − Moj gospodar kaže da će vam pomoći, Anđin-sane.

Na Toranagino naređenje Fuđiko ponovo ponudi sakeom Blektorna i Jabua. Toranaga je pio samo ’ča’, kao i Mariko. Blektorn se više nije mogao savladati.

− Šta kaže na moj predlog? − upita. − Kakav je njegov odgovor?

− Anđin-sane, bolje bi vam bilo da se strpite. On će odgovoriti kad dođe vreme.

− Molim vas, pitajte ga sada!

Mariko se neodlučno okrene prema Toranagi.

− Molim vas, oprostite, gospodaru, ali Anđin-san smerno pita šta mislite o njegovoj ponudi. Vrlo ponizno i nadasve uljudno moli za odgovor.

− Dobiće moj odgovor kad bude vreme.

− Gospodar kaže da će razmotriti vaš predlog − reče Mariko Blektornu − i da će pažljivo razmisliti o onom što ste rekli. Zahteva od vas da budete strpljivi.

− *Domo. Toranaga-sama.*

− Sad ću u krevet. U zoru polazimo. − Toranaga ustane. Svi odu za njim u potpalublje osim Blektorna. On osta sam u noći.

Na prvi nagoveštaj zore Toranaga pusti četiri goluba koje su sa glavnim prtljagom poslali na brod prilikom priprema galije za polazak. Ptice opišu dva kruga, a onda se razdvoje. Dve odlete prema Osaki, a dve prema Edu. Šifrirana poruka za Kiricubu zapravo beše naredba koju je trebala predati Hiro-macuu: svi neka pokušaju smesta otići i to u miru. Ukoliko ih spreče, neka se zaključaju. Čim im provale vrata, neka zapale taj deo zamka i neka počine *sepuku.*

Šifriranim pismom je javljao sinu Sudari u Edo da je uspeo pobeći, da je izvan opasnosti, pa mu je naredio da nastavi tajne pripreme za rat.

− Na pučinu, kapetane.

− Da, gospodaru.

Do podneva su prošli zaliv između pokrajina Totomi i Izu i bili su pred rtom Ito, najjužnijom tačkom poluostrva Izua. Vetar beše povoljan, talasi umereni, a plovidbu je ubrzalo jedno jedino glavno jedro.

Tad, kad su bili blizu obale, u dubokom kanalu među kopnom i stenovitim

ostrvima, dok su skretali na sever, na obali se začu stravičan tutanj. Sva vesla zastanu.

− Šta, za ime Hrista…? − Blektorn upre oči prema obali.

Odjednom hridine izbrazda golema pukotina, a milioni tona stena se sruše u more koje na tren kao da je proključalo. Do galije dođe mali talas, a onda prođe. Prestane lavina. Opet tutanj, sad dublji i potmuliji, ali udaljeniji. Odvoji se stena s hridina. Svi su pomno slušali i čekali motreći liticu. Kreštanje galebova, udaranje talasa i vetra. Onda Toranaga dade znak bubnjaru koji opet udari. Vesla se pomaknu. Na brodu zavlada svakodnevni život.

− Šta je to bilo? − zapita Blektorn.

− Samo zemljotres. − Mariko je bila zapanjena. − Vi nemate zemljotrese?

− Ne, nikada. Još nikad nisam osetio zemljotres.

− O, kod nas su česti, Anđin-sane. Ovo nije bilo ništa, običan mali potres. Središte glavnog udara sigurno je na nekom drugom mestu, a možda i na pučini. Ili je ovo možda bio samo mali potres baš ovde, sasvim samostalan. Sreća vaša što ste videli mali potres.

− Kao da se tresla sva zemlja. Mogao bih se zakleti da sam video… Čuo sam za potrese! Katkad ih ima u Svetoj zemlji i kod Otomana. Isuse! − Odahnuo je, a srce mu je još ludo lupalo. − Mogao bih se zakleti da sam video kako se trese cela litica.

− O, tresla se, Anđin-sane. Kad ste na kopnu, to je užasan osećaj. Nema opomene, Anđin-sane. Potresi dolaze u talasima, katkad bočno, katkad gore-dole, katkad tri-četiri brza potresa. Katkad mali potres, a sutradan za njim veliki. Nema nikakvog pravila. Najstrašniji potres koji sam doživela beše noću, pre šest godina, blizu Osake trećega dana ’Meseca kad pada lišće’. Naša se kuća srušila na nas, Anđin-sane. Ni sin ni ja nismo bili povređeni. Otkopali smo se. Cele nedelje, pa i duže, ređali su se udari, neki jaki a neki jako teški. Potpuno se srušio divni Taikov novi zamak u Fuđimiju. Na stotine hiljada ljudi poginulo je u tom potresu i u požarima koji su usledili. To je najveća opasnost, Anđin-sane, ti požari koji prate potres. Naši gradići, gradovi i sela tako lako umiru. Katkad dođe do opasnog potresa daleko na morskoj pučini, a legenda kaže da to izazove rađanje ’Velikih talasa’. Visoki su tri do sedam metara, a dolaze bez opomene nikad u određeno godišnje doba. ’Veliki talas’ samo dođe iz mora na naše obale i preplavi unutrašnjost. Nestaju čitavi gradovi. Takav je talas pre nekoliko godina razorio pola Eda.

− Vama je to normalno? Svake godine?

− O, da. Svake godine u ovoj zemlji bogova mi imamo potrese. I požare, i poplave, i ’Velike talase’, i velike oluje ’tajfune’. Kod nas je priroda jako

surova. − Suze joj se skupe u kutku očiju.− Možda mi zato toliko volimo život, Anđin-sane. Vidite, moramo. Smrt je deo našeg vazduha, i mora, i zemlje. Da znate, Anđin-sane, na ovoj zemlji suza, smrt je naša baština.

TREĆI DEO

30

− Sigurno je sve u redu, Mura?

− Da, Omi-sane, da, mislim. Postupali smo tačno po vašim naredbama i po nalozima Iguraši-sana.

− Ništa ne sme biti naopako ili će u zalazak sunca selo dobiti novog poglavara − reče mu Jabuov glavni pomoćnik Iguraši, jako mrko, a ono jedino oko beše mu krvlju podliveno od nespavanja. Stigao je juče iz Eda sa prvom grupom samuraja sa tačno određenim uputstvima.

Mura nije odgovorio. Samo je smerno klimao glavom i uperio oči u tlo.

Stajali su na obali blizu doka pred nizom nemih uplašenih i isto tako izmorenih seljana − svi muškarci, žene i deca, osim za krevet vezanih bolesnika − što su na kolenima čekali da stigne galija. Svi su nosili najbolje ruho. Istrljali su lica, a celo selo beše pometeno i blistavo, kao na Staru godinu kad se po drevnom običaju čistilo celo carstvo. Ribarske brodice behu uredno poređane na obali, mreže uredne, a konopci namotani, pa i obala uz zaliv ograbuljana.

− Sve će biti u redu, Iguraši-sane − reče Omi. Ove nedelje malo je spavao, sve otkako je iz Osake primio Jabuove naredbe po jednom od Toranaginih golubova-pismonoša. Smesta je pokrenuo selo i sve sposobne ljude dvadeset rija ukrug, da pripreme Anđiro za dolazak samuraja i Jabua. A sad, kad mu je Iguraši šapnuo najtajniju tajnu, samo za njegove uši, da sa njegovim stricem stiže i *daimjo* Toranaga koji je pobegao iz Išidove klopke, beše više nego zadovoljan što je potrošio toliki novac. − Nema razloga da se brinete, Iguraši-sane. Ovo je moj feud i moja odgovornost.

− Slažem se. Da, tako je! − Iguraši prezrivo odmahne Muri da se udalji, pa tiho doda: − Odgovoran si, ali bez uvrede, kažem ti, nikad nisi video našeg gospodara kad nešto pođe po zlu. Ako smo išta zaboravili, ili ovi žderači govana nisu učinili ono što su trebali, naš će gospodar celi tvoj feud, i na severu i na jugu, pretvoriti u hrpe gnoja, pre sutrašnjeg zalaska sunca. − I ode natrag na čelo svojih ljudi.

Jutros su i poslednje jedinice samuraja dojahale iz Mišime, Jabuovog glavnoga grada, na severu. Sad su i one zajedno sa svima ostalima, bile u bojnoj vrsti poređane na obali, na trgu i na obroncima. Njihovi su se barjaci vijorili na laganom povetarcu, a uspravljena koplja blještala na suncu. Tri

hiljade samuraja, elita Jabuove vojske. Pet stotina konjanika.

Omi se nije bojao. Učinio je sve što je bilo moguće i lično je proverio sve što se proveriti dalo. Ukoliko nešto ode po zlu, to je samo *karma*. No, sve će biti u redu, uzrujano je pomislio. Potrošio je, ili za pripreme upotrebio pet stotina kokua, više od celokupnog iznosa svog godišnjeg prihoda pre nego što mu je Jabu povećao feud. Ta količina ga je potresla, ali njegova žena Midori rekla je da moraju raskošno trošiti i da je trošak mali u poređenju sa čašću koju mu ukazuje gospodar Jabu.

− A kad gospodar Toranaga dođe ovamo, ko zna kakve ćeš sve velike mogućnosti imati? − prošaptala je.

Ona je sasvim u pravu, ponosno pomisli Omi.

Opet je posmatrao obalu i seoski trg. Sve je izgledalo savršeno. Midori i njegova mati čekale su pod nadstrešnicom pripremljenom za Jabua i njegovog gosta Toranagu. Omi je zapazio da majci leti jezik i poželeo je da Midori bude pošteđena od njenih neprestanih prigovora. Poravnao je nabor na svom besprekornom kimonu, namestio mačeve i pogledao prema moru.

− Slušajte, Mura-sane − oprezno šapne ribar Uo, jedan od pet seoskih otaca koji su zajedno s Murom klečali ispred seljana. − Znate, toliko se bojim da bih… kad bih sad pišao, ispišao bih prašinu.

− Onda nemoj, prijatelju stari! − Mura potisne smešak. Uo beše plećat čovek, kao od stene odvaljen, krupnih ruku i slomljenog nosa, a na licu mu je lebdeo bolan izraz.

− Neću, ali mislim da ću prdnuti. − Uo je bio poznat po duhovitosti, hrabrosti i po snažnom prdežu. Lane su se sa selom na severu takmičili ko će jače prdeti, a on je nadmašio sve prvake i doneo Anđiru veliku čast.

− Eeeeee, možda bi ti bolje bilo da ne prdneš − zakikoće Ham, onizak i smežuran ribar. − Jedna govnava glava možda bi bila ljubomorna.

− Naređujem da tako ne zoveš samuraje − prosikće Mura − sve dok je i jedan blizu sela. − *Oh ko*, umorno je razmišljao, nadam se da nismo ništa zaboravili. Digne pogled u brda, na bambusovu ogradu oko privremene tvrđave koju su sagradili sa puno znoja. Trista ljudi kopalo je, gradilo i nosilo. Lakše je bilo podići onu drugu novogradnju. Nalazila se na brežuljku ispod Omijeve kuće pa ju je video. Beše manja od Omijeve, ali imala je krov od crepova, uređen vrt i malo kupatilo. Pretpostavljam da će se Omi tamo useliti, a svoju kuću ustupiće gospodaru Jabuu, pomisli Mura.

Opet pogleda rt gde se svakog trena trebala pojaviti galija. Uskoro će se Jabu iskrcati na obalu i tad će svi biti u rukama bogova, svih *kamija*, Boga oca, njegovog blagoslovenog sina i Blažene Device, *oh ko!*

Blažena Bogorodice, zaštiti nas! Hoće li biti isuviše tražiti da okreneš dobrostivo svoje oko na seoce Anđiro? Ovamo, na nekoliko idućih dana? Potrebna nam je posebna milost da nas zaštiti od našega gospodara. O, da! Zapaliću pedeset sveća, a sinove ću svakako odgajati u pravoj veri, obeća joj Mura.

Danas je Mura bio presretan što je hrišćanin. Mogao je da se moli samo jednome bogu, a to beše dopunska zaštita za njegovo selo. U mladosti je postao hrišćanin, jer se obratio i njegov suveren gospodar pa je smesta svim svojim sledbenicima naredio da postanu hrišćani. A kad je pre dvadeset godina njegov gospodar pao u boju za Toranagu, a protiv Taika, Mura je njemu u spomen ostao hrišćanin. Dobar vojnik ima samo jednog gospodara, pomislio je. Jednog pravog gospodara!

Ninđin, čovek okruglog lica i jako isturenih zuba, posebno se uzrujao zbog prisutnosti tolikih samuraja.

− Mura-sane, jako žalim, ali opasno je ono što ste učinili, grozno, *neh?* Jutrošnji mali potres beše znak bogova, kobna opomena. Učinili ste groznu grešku, Mura-sane.

− Šta je bilo, bilo je, Ninđine. Zaboravi na to!

− A kako? U mom je podrumu i…

− Nešto je u tvom podrumu, a i ja imam mnogo! − reče Uo koji se više nije smeškao.

− Nigde ništa nema, ništa, prijatelji stari − oprezno će Mura. − Ničega nema! − Po njegovoj je naredbi poslednjih nekoliko dana ukradeno trideset kokua pirinča iz samurajskog skladišta i sad je to bilo tajno raspodeljeno po selu, zajedno sa ostalim namirnicama, opremom… i oružjem.

− Oružje ne − prigovarao je Uo. − Pirinač da, ali oružje ne!

− Dolazi rat.

− Protivzakonito je držati oružje − cvileo je Ninđin.

− To je novi zakon − frkne Mura. − Ima mu samo dvanaest godina. Pre toga mogli smo po želji imati nekakvo oružje i nismo bili vezani uz selo. Mogli smo ići kuda smo hteli i biti ono što želimo. Mogli smo biti seljaci, vojnici, ribari, trgovci, pa i samuraji… Neki su mogli, znate da je to istina.

− Da, ali drukčije je sada, Mura-sane, drukčije. Taiko je naredio da bude drukčije!

− Uskoro će biti onako kako je uvek bilo. Opet ćemo vojevati.

− Onda pričekajmo − predlagao je Ninđin. − Molim vas! To je sada protivzakonito. Ako se promeni zakon, to je *karma*. Taiko je doneo zakon:

oružje zabranjeno. Svako! Uz pretnju trenutne smrti.

− Svi otvorite oči! Mrtav je Taiko! I kažem vam: uskoro će Omi-sanu biti potrebni uvežbani ljudi, a većina nas je ratovala, *neh?* Ribarili smo i ratovali, sve u svoje vreme! Nije li tako?

− Da, Mura-sane − složi se Uo, uprkos strahu. − Pre Taika nismo bili vezani.

− Uhvatiće nas. Sigurno će nas uhvatiti − plakao je Ninđin. − Neće imati milosti! Skuvaće nas kao što su skuvali varvarina.

− Ne spominji varvarina!

Čujte, prijatelji − javi se Mura. − Nikada nam se više neće pružiti ovakva prilika. Bog nam ju je poslao, ili bogovi. Moramo uzeti svaki nož, strelu, koplje, mač, musketu, štit i luk, sve što možemo. Samuraji će misliti da su im ih ukrali drugi samuraji. Pa zar govnave glave nisu stigle sa svih strana poluostrva Izua? A zar ijedan samuraj veruje drugom samuraju? Moramo uzeti svoje pravo na rat, *neh?* Otac mi je pao u boju, i njegov otac, i otac njegovog oca! Ninđine, u koliko si bio bitaka? U dvanaestak, *neh?* Uo, a ti? U dvadeset? Trideset?

− U više. Zar nisam služio s Taikom, prokleta neka je uspomena njegova! Ah, pre nego što je postao Taiko, bio je muškarac. Istina je! Onda ga je nešto promenilo. Ninđine, ne zaboravi da je Mura-san poglavar! A ne bismo smeli zaboraviti ni to da je i njegov otac bio poglavar! Ako poglavar kaže: oružje… onda oružje mora i biti.

Sad je, klečeći na suncu, Mura bio uveren da je ispravno postupio, da će ovaj novi rat večno trajati, a njihov će svet opet postati onakav kakav je uvek bio. Ovde će biti selo, brodice i nešto seljana, jer svi ljudi − seljani, *daimjoi*, samuraji, pa i *ete* − svi moraju jesti, a u moru čekaju ribe. Tako će vojnici-seljani s vremena na vreme dolaziti iz rata − kao i uvek − i otisnuti se brodicama…

− Gle! − reče Uo i nehotice upre prstom, u iznenadnom muku.

Iza rta pojavila se galija.

* * *

Fuđiko je očajno klečala pred Toranagom u glavnoj kabini u kojoj je on boravio za vreme plovidbe. Bili su sami.

− Molim vas, gospodaru − preklinjala je. − Sklonite mi s glave ovu kaznu.

− Nije to kazna nego naredba.

− Naravno, poslušaću, ali ne bih mogla…

− Mogla? − plane Toranaga. − Kako se usuđuješ protiviti? Velim ti da

moraš biti pilotova naložnica i još si toliko drska da se usprotiviš?

− Izvinjavam se, gospodaru, svim srcem − brzo će Fuđiko u bujici reči. − Nisam mislila da se protivim. Samo hoću reći, da to neću moći da obavljam onako kako vi želite. Molim vas, shvatite. Oprostite, gospodaru, ali nemoguće mi je biti sretna, ili glumiti sreću. − Pognula je glavu do futona. − Ponizno vas preklinjem, dopustite mi da počinim *sepuku.*

− Već sam rekao da sam protiv besmislene smrti. Možeš mi koristiti.

− Molim vas, gospodaru, želim umreti, ponizno vas molim. Želim da se pridružim mužu i sinu.

Toranaga zareža na nju nadjačavajući buku na galiji.

− Već sam ti uskratio tu čast. Još je nisi zaslužila. A samo sam radi tvoga dede, jer gospodar Hiro-macu je moj najstariji prijatelj, dosad strpljivo slušao tvoje neotesane reči. Dosta tih gluposti, ženo! Prestani se ponašati kao govnoglava seljanka!

− Ponizno molim, dopustite da odrežem kosu i da postanem kaluđerica. Buda će…

− Ne, već sam ti naredio. Poslušaj!

− Poslušati? − rekla je ne dižući pogleda, kruta lica. Tada će, kao da govori sebi: − Mislila sam da ste mi naredili da pođem u Edo.

− Naredio sam ti da dođeš na ovaj brod! Zaboravljaš svoj položaj, zaboravljaš svoju baštinu, zaboravljaš svoju dužnost. Zaboravljaš svoju dužnost! Odvratna si mi. Idi i spremi se.

− Želim smrt! Molim vas, dopustite mi da im se pridružim, gospodaru.

− Tvoj muž greškom se rodio kao samuraj. Bio je nakaza pa bi i njegovo dete bilo nakaza. Taj glupan zamalo me upropastio! Da im se pridružiš? Glupost! Zabranjujem ti da počiniš *sepuku!* A sad odlazi!

No, nije se pomakla.

− Možda bi bilo bolje da te pošaljem *etama!* U jednu od njihovih kuća! Možda bi te to podsetilo na pristojnost i na tvoju dužnost.

Sva se stresla, ali je izazovno odgovorila:

− Barem bih bila među Japancima!

− Ja sam tvoj gospodar. Učinićeš ono što ti naređujem!

Fuđiko je oklevala. Onda slegne ramenima.

− Da, gospodaru. Izvinjavam se zbog nepristojnosti. − Stavila je dlanove na futon i duboko povila glavu. Glas joj je zvučao pokajnički, ali u srcu nije bila uverena. I on i ona su znali šta ona namerava. − Gospodaru, iskreno se

izvinjavam što vam smetam, što uništavam vaš *va,* vaš sklad. I zbog svoje neotesanosti! Imali ste pravo. Ja sam bila kriva. − Ustane i tiho pođe na vrata kabine.

− Ako ti udelim ono što želiš − zapita Toranaga − hoćeš li mi zauzvrat svim srcem činiti ono što ja želim?

Polako je obrnula pogled u njega.

− Koliko dugo, gospodaru? Molim vas, koliko moram biti varvarinova naložnica?

− Godinu dana.

Okrenula se i pružila ruku prema kvaki na vratima.

− Pola godine − reče Toranaga.

Fuđikina ruka zastane. Dršćući nasloni glavu na vrata.

− Da. Hvala, gospodaru! Hvala.

Toranaga ustane i krene prema vratima. Otvorila mu je vrata, klanjala se dok on nije prošao pa za njim zatvorila vrata. Tad joj tiho poteku suze. Bila je samurajka.

Toranaga dođe na palubu jako zadovoljan sobom. Uz mali napor postigao je svoj cilj. Da je previše prisiljavao mladu ženu, ne bi ga poslušala, pa bi bez dopuštenja oduzela sebi život, ali sad će se ona jako truditi da mu ugađa. Bilo je važno da ona milom pristane da postane pilotova naložnica, barem na izgled, a šest meseci i više je nego dovoljno. Mnogo je lakše postupati sa ženama nego sa muškarcima, zadovoljno je pomislio. Toliko lakše u mnogim stvarima.

Tad spazi Jabuove samuraje okupljene oko zaliva i nestane njegovog osećaja blagostanja.

* * *

− Dobro došli na Izu, gospodaru Toranaga − reče Jabu. − Ovamo sam pozvao neke ljude da vam budu pratnja.

− Dobro.

Galija je još bila udaljena od pristaništa dve stotine metara. Mirno se primicala. Videli su Omija, Iguratšija, futone i platnenu nadstrešnicu.

− Sve je obavljeno kao što smo se dogovorili u Osaki − pričao je Jabu. − A zašto ne biste nekoliko dana ostali sa mnom? Bio bih počašćen, a to bi bilo jako korisno. Mogli biste potvrditi izbor dve stotine i pedeset ljudi za četu musketara i upoznati njihovog komandanta.

− Ništa me ne bi više veselilo, ali moram što pre stići u Edo, Jabu-sane.

− Dva-tri dana? Molim vas! Dobro bi vam došlo nekoliko bezbrižnih dana, *neh?* Važno mi je vaše zdravlje. I svim vašim saveznicima. Malo odmora, dobra hrana, lov.

Toranaga je očajnički tražio izlaz. Nezamislivo je da ovde ostane samo sa pedeset čuvara. Bio bi potpuno u Jabuovim rukama, pa bi to bio gori položaj nego u Osaki. Išido je bar bio predvidljiv i vezan za određena pravila, ali Jabu? On je varljiv kao morski pas, a morskog psa ne smeš čačkati, pomisli on, nikad u njegovim vodama. I nikad svojim životom! Znao je da je njegova pogodba s Jabuom u Osaki isto onoliko čvrsta koliko je vredna bila njihova mokraća kad je pala na zemlju, ukoliko bi Jabu smatrao da od Išida može dobiti veće ustupke. A kad bi Jabu odneo Išidu Toranaginu glavu na drvenoj tacni, odmah bi dobio mnogo više nego što je Toranaga bio spreman da mu ponudi.

Ubiti ga ili poći na kopno? To su bile dve mogućnosti.

− Previše si ljubazan − odgovori. − Ali moram u Edo.

Nisam ni pomislio da će Jabu imati vremena da ovde okupi tolike ljude. Zar je odgonetnuo našu šifru?

− Molim vas, dopustite da insistiram, Toranaga-sama. U okolini je jako dobar lov. Moji su ljudi doneli sokolove. Dobro bi vam došlo malo lova nakon zatočeništva u Osaki, *neh?*

− Da, danas bi bio dobar lov. Žao mi je što sam tamo izgubio sokolove.

− Nisu izgubljeni! Hiro-macu će ih sigurno dovesti u Edo.

− Naredio sam mu neka ih pusti čim budemo izvan opasnosti. Do dolaska u Edo bili bi bez vežbanja i pokvarili bi se. Jedno od mojih pravila glasi: lovim samo sa sokolima koje sam lično uvežbao i ne dopuštam da imaju drugog gospodara. Tako oni čine samo moje greške.

− Dobro je to pravilo. Rado bih čuo i ostala. Možda za večerom?

Ovaj morski pas mi je potreban, gorko pomisli Toranaga. Bilo bi preuranjeno da ga sada ubijem.

Dva konopca odleteše na obalu da ih uhvate i privežu, zategnu se i zaškripe od napora, a galija lepo pristane. Uvuku vesla i spuste most. Na početku mosta stajao je Jabu.

Okupljeni samuraji smesta jednoglasno uzviknu svoj bojni poklič:

− *Kasigi! Kasigi!* − A od te buke galebovi zakrešte i vinu se u nebo. Samuraji se naklone kao jedan čovek.

Jabu im uzvrati naklon pa se okrene Toranagi i široko mu mahne.

− Iskrcajmo se!

Toranaga se zagleda u okupljene samuraje i na seljane duboko polegle u prašinu pa se zapita: hoću li ovde od mača poginuti, kako mi je prorekao astrolog? Prvi deo proročanstva se obistinio! Sad je moje ime ispisano na zidinama Osake. Odstrani to sećanje, naredi sebi.

S vrha mosta glasno i zapovednički klikne pedesetorici svojih samuraja koji su sad bili u kimonu, uniformi Smeđih, kao i on.

− Svi ovde ostanite! Kapetane, spremi se da odmah isplovimo! Mariko-san, u Anđiru ćeš ostati tri dana. Odvedi na kopno pilota i Fuđiko-san, pa me pričekajte na trgu.

Tad se okrene obali i, na Jabuovo zaprepaštenje, pojača glas:

− Sad ću, Jabu-sane, obaviti smotru tvojih jedinica!

Odmah prođe mimo njega i spusti se niz mostić nemarno, samouvereno i nabusito kao veliki vojskovođa.

Još nijedan general nije dobio više bitaka i nijedan nije bio prepredeniji od njega. Osim Taika, a on beše mrtav. Nijedan general nije vojevao u više bitaka, bio tako strpljiv, a izgubio tako malo ljudi. A nikada nije pretrpeo poraz.

Obalom se razleže šapat zapanjenosti kad ga prepoznaše. Ova smotra beše sasvim neočekivana. Njegovo je ime šapatom išlo od usta do usta, a to šuškanje i strahopoštovanje koje se osetilo, razveselilo ga je. Osećao je da ga Jabu sledi, ali se nije osvrnuo.

− Ah, Iguraši-sane − reče dobroćudnošću koju nije osećao. − Milo mi je da te vidim. Dođi, zajedno ćemo obaviti smotru tvojih ljudi.

− Da, gospodaru.

− Ti si sigurno Kasigi Omi-san. Tvoj otac je moj stari drug po oružju. I ti dođi s nama.

− Da, gospodaru − odvrati Omi, a sav naraste od časti koja mu je ukazana. − Hvala.

Toranaga nametnu brz tempo. Poveo ih je sa sobom kako se oni bar zasad ne bi mogli dogovoriti s Jabuom, znajući da mu život zavisi od toga hoće li zadržati inicijativu u svojim rukama.

− Zar se nisi borio s nama kod Odavare, Iguraši-sane? − zapitao je, a već je znao da je samuraj tamo izgubio oko.

− Da, gospodaru, imao sam čast. Bio sam s gospodarom Jabuom, a borili smo se na desnom Taikovom krilu.

− Znači da ste imali počasno mesto, tamo gde je borba bila najžešća. Mnogo razloga imam da zahvalim tebi i tvom gospodaru.

− Razbili smo neprijatelja, gospodaru. Samo smo činili svoju dužnost. − Iako je Iguraši mrzeo Toranagu, ponosio se što on pamti taj boj i što mu zahvaljuje.

Stigoše pred prvu jedinicu. Toranaga glasno vikne:

− Da, mnogo ste nam pomogli vi i ljudi sa Izua. Da nije bilo vas, možda ne bih osvojio Kvanto! A, Jabu-sama? − dodade i odjednom zastade. Javno je počastio Jabua velikaškom titulom ’sama’.

Laskanje opet izbaci Jabua iz ravnoteže. Smatrao je da to nije ništa više nego što on zaslužuje, ali to od Toranage nije očekivao, a nikad nije nameravao dopustiti svečanu smotru.

− Možda, ali sumnjam u to. Taiko je naredio da zbrišemo klan Beppu, zato smo ga i zbrisali.

Beše to pre deset godina kad se samo silno moćni i drevni klan Beppu, kojem je na čelu bio Beppu Genzaemon, suprotstavio ujedinjenim snagama generala Nakamure, budućeg Taika, i Toranage. Bila je to poslednja znatnija prepreka da Nakamura potpuno zagospodari carstvom. Klan Beppu vekovima je držao Kvanto, osam pokrajina. Sto i pedeset hiljada ljudi opkolilo je njihov grad-zamak Odavaru, koji je čuvao prolaz koji je kroz planine vodio u neverovatno bogatu ravnicu. Opsada je trajala jedanaest meseci. Nakamurina nova naložnica, otmena gospa Očiba, blistava sa svojih nepunih osamnaest godina, došla je u logor svoga gospodara pod zidinama, noseći na rukama detence. Nakamura je bio lud za svojim prvencem. A sa gospom Očibom došla je i njena mlađa sestra Genđiko, koju je Nakamura nameravao da uda za Toranagu.

− Gospodaru − kazao je Toranaga − sigurno bih bio počašćen kad bi se naše kuće još više zbližile, ali umesto da ja uzmem gospu Genđiko, kao što predlažete, dopustite da se ona uda za mog sina i naslednika Sudaru.

Toranaga je morao nagovarati Nakamuru mnogo dana, koji je na kraju pristao. Kad je odluka rečena gospi Očibi, smesta je odgovorila:

− Gospodaru, ponizno se opirem tom braku! Nakamura se nasmeja.

− I ja! Sudari je tek deset godina, a Genđiki trinaest. No, ipak su sad vereni, a venčaće se na njegov petnaesti rođendan.

− Ali, Gospodaru, gospodar Toranaga vam je već dever, *neh?* To je sigurno dovoljna veza? Potrebne su vam prisnije veze s porodicama Fuđimoto i Takašima, pa i na carskom dvoru.

− Na dvoru su govnoglave marionete − rekao je Nakamura svojim hrapavim seljačkim glasom. − Čuj, O-čan. Toranaga ima sedamdeset hiljada

samuraja. Kad razbijemo klan Beppu, dobiće on Kvanto i nove ljude. Mom sinu biće potreban vojskovođa kao što je Joši Toranaga, a i meni je potreban. Da, a jednoga dana mom sinu zatrebaće Joši Sudara. Bolje da mu Sudara postane teča. Tvoja sestra verena je za Sudaru, ali Sudara će koju godinicu živeti s nama, *neh?*

− Jasno, gospodaru − smesta se složio Toranaga predavši sina i naslednika u taoce.

− Dobro, ali čuj, najpre ćete se ti i Sudara zakleti mome sinu na večnu odanost.

I tako bi. A u desetom mesecu opsade umrlo je prvo Nakamurino dete. Od groznice, nečiste krvi ili nesklonog *kamija*.

− Svi bogovi neka prokunu Odavaru i Toranagu! − besnela je Očiba. − Toranaga je kriv što smo ovde, on želi da se domogne Kvanta. On je kriv što je naš sin umro. On je tvoj pravi neprijatelj. On želi da umreš ti, i ja! Ubi ga, ili ga zaposli. Neka on vodi juriš pa neka svojim životom plati život našeg sina! Ja tražim osvetu…

I Toranaga je vodio napad. Zamak Odavaru osvojio je tako što je minirao zidine. I čeonim napadom. Tada je ljuti Nakamura pretvorio grad u prah i pepeo. Pao je grad, sve iz plemena Beppu su smaknuli, carstvo se pokorilo, a Nakamura je najpre postao kvampaku, pa i Taiko. No, mnogi poginuše pod Odavarom.

Previše ljudi, pomisli sad Toranaga na obali Anđira. Zagleda se u Jabua.

− Šteta što je Taiko mrtav, *neh?*

− Da.

− Moj rođak beše veliki vođa, a i veliki učitelj. Kao i on, ni ja nikada ne zaboravljam prijatelja, a ni neprijatelja.

− Gospodar Jaemon uskoro će postati punoletan. Njegov je duh u Taikovu duhu. Gospodar Toran…

No, pre nego što je Jabu stigao zaustaviti smotru, Toranaga je već pošao napred, pa mu nije preostalo ništa drugo nego da ga prati.

Toranaga je išao duž redova i odisao dobrim raspoloženjem. Tu bi izdvojio jednog čoveka, tamo drugog, nekog bi prepoznao. Oči mu nisu nikada mirovale dok je kopkao po sećanju tražeći lica i imena. Posedovao je onu izuzetno retku vrlinu pojedinih generala koji tako obavljaju smotru da svaki čovek barem na tren oseti da je general pogledao baš njega, a da je možda samo s njim i razgovarao među tolikim drugovima. Radio je ono za šta je bio rođen, ono što je činio hiljadu puta. Nadvladao je ljude svojom voljom.

Kad su prošli pored poslednjeg samuraja, Jabu, Iguraši, i Omi behu iscrpljeni, ali ne i Toranaga. Opet je, pre nego što ga je Jabu stigao zaustaviti, brzo došao do uzvišenja i stajao visoko i sam.

− Samuraji od Izua, vazali mog prijatelja i saveznika Kasigi Jabu-same! − povikao je svojim dubokim zvučnim glasom. − Čast mi je što sam ovde. Počašćen sam što vidim deo snaga Izua, deo snaga mog velikog saveznika. Slušajte, samuraji, crni se oblaci skupljaju nad carstvom i prete Taikovom miru. Moramo zaštititi darove koje nam je ostavio Taiko, od izdajnika na najvišim položajima! Neka bude spreman svaki samuraj! Neka mačevi budu oštri! Zajedno ćemo braniti njegovu volju! I pobedićemo! Neka bogovi Japana, i veliki i mali, okrenu pogled na nas! Neka nemilosrdno zgrome sve one koji se protive Taikovoj volji! − Tad podigne obe ruke, uzvikne njihov bojni poklič: ’Kasigi’, i − neverovatno − nakloni se jedinicama i osta savijen.

Svi se zabulje u njega. Onda iz jedinica zagrmi nekoliko puta uzastopno: ’Toranaga!’ I samuraji mu se naklone. Pokloni se i Jabu, nadjačan snagom toga trenutka. Pre nego je Jabu stigao da se uspravi, Toranaga još jednom brzim korakom krene nizbrdo.

− Pođi s njim, Omi-sane − naredi Jabu. Bilo bi nedolično da on lično trči za Toranagom.

− Da, gospodaru.

Kad se Omi udaljio, Jabu zapita Igurašija:

− Kakve su vesti iz Eda?

− Vaša žena gospa Juriko poručuje da vam najpre kažem da je u celom Kvantu strašna mobilizacija. Na površini nema ništa naročitog, ali pod njom sve vri. Ona smatra da se Kvanto sprema za rat, za iznenadni napad, možda i na samu Osaku.

− A Išido?

− Do našeg odlaska ništa se nije znalo! Beše to pre pet dana. I ništa o Toranaginom bekstvu. Za to sam čuo tek juče kad je vaša gospa poslala iz Eda goluba-pismonošu.

− Ah, Zukimoto je već uspostavio tu poštansku službu?

− Da, gospodaru.

− Dobro.

− Njena poruka glasi: ’Toranaga je sretno pobegao iz Osake galijom, sa našim gospodarom. Pripremi im doček u Anđiru.’ Smatrao sam da će biti najbolje ako to zadržim u tajnosti, za sve osim za Omi-sana, ali svi smo spremni.

− Kako?

− Naredio sam ratnu ’vežbu’, gospodaru, na celom Izuu. Za tri dana svaki put i prolaz na Izuu biće zatvoreni, ako to želite. Na severu je lažna gusarska flota koja danju ili noću može progutati bilo koji brod bez pratnje, ako vi to želite. A ovde ima mesta za vas i za gosta, pa ma kako važan on bio. Ako vi to želite!

− Dobro. Još nešto? Ima li drugih vesti?

Iguraši je oklevao sa saopštenjem vesti koje nije shvatao.

− Ovde smo spremni na sve. No, jutros je iz Osake stiglo šifrirano pismo: ’Toranaga se povukao iz Regentskog veća!’

− Nemoguće! Zašto bi to učinio?

− Ne znam. To nikako ne shvatam, ali sigurno je tako, gospodaru. Još nikad nismo dobili pogrešne vesti iz tog izvora.

− Gospa Sazuko? − oprezno izusti Jabu ime Toranagine najmlađe naložnice. Njena sobarica bila mu je uhoda.

Iguraši klimne glavom.

− Da, ali ja to uopšte ne razumem. Sad će ga regenti optužiti. Narediće mu da se ubije. Istupanje je ludost, *neh?*

− Sigurno ga je na to prisilio Išido. Ali kako? O tom nije bilo ni glasa. Toranaga samovoljno nikad ne bi istupio! Imaš pravo, to je sigurno ludački čin. Izgubljen je ako je istupio. Sigurno to nije tačno!

Sav smušen Jabu je silazio nizbrdo. Gledao je kako Toranaga ide trgom prema Mariko i varvarinu kraj kojih je stajala Fuđiko. Sad je Mariko išla uz Toranagu, a ostali su čekali na trgu. Toranaga je govorio brzo i uverljivo. Tad Jabu vide kako joj je dao malen pergamentni svitak pa se zapita šta je u njemu i o čemu su se dogovarali. Kakvu novu varku smišlja Toranaga?, zapitao se, priželjkujući da je ovde njegova žena Juriko, da mu pomogne mudrim savetom.

Toranaga zastane na pristaništu. Nije pošao na brod pod okrilje svojih ljudi. Znao je da će konačna odluka pasti baš na pristaništu. Nije mogao pobeći. Još ništa nije bilo rešeno. Video je kako se primiču Jabu i Iguraši. Mnogo toga mu je govorila Jabuova prkosna ravnodušnost.

− Dakle, Jabu-sane?

− Ostaćete koji dan, gospodaru Toranaga?

− Bolje mi je da odmah odem.

Jabu svima naredi da se udalje toliko da ih ne mogu čuti. Za tren na trgu

ostaše samo njih dvojica.

− Iz Osake sam primio uznemirujuće vesti. Istupili ste iz Regentskog veća?

− Da, istupio sam.

− Onda ste ubili sebe, upropastili svoju stvar, sve svoje vazale, sve svoje saveznike, sve svoje prijatelje! Izu ste pokopali, a mene umorili!

− Da, u svakom slučaju Regentsko veće može ti oduzeti feud i život ako zaželi. Da!

− Tako vam svih bogova, i živih i mrtvih, i onih koji će se tek roditi… − Jabu se borio da savlada razdraženost. − Izvinjavam se zbog nepristojnosti, ali vaše… vaše neverovatno držanje… da, izvinjavam se. − Ništa nije mogao postići pokazivanjem svojih osećanja. Svi su znali da je to nedolično i da čovek tako može izgubiti obraz. − Da, onda je bolje da ostanete ovde, gospodaru Toranaga.

− Mislim da bih radije smesta otplovio.

− Ovde ili u Edu, u čemu je razlika? Smesta će uslediti regentska naredba. Pretpostavljam da ćete hteti smesta počiniti *sepuku.* Dostojanstveno! Na miru. Biću počašćen ako vam budem u tome pomagač.

− Hvala, ali još nije stiglo nikakvo zakonito naređenje, pa će moja glava ostati gde je i sada.

− Zar su važni dan-dva? Naredba će neizbežno doći. Sve ću ja srediti, da, i to vrhunski. Na mene možete da se oslonite.

− Hvala. Da, shvatam zašto biste želeli moju glavu.

− I moja će glava biti izgubljena. Ako Išidu pošaljem vašu glavu, ili ako je odrubim, a njega zamolim za oproštenje, to bi ga možda uverilo, ali sumnjam u to, *neh?*

− Da sam na tvom mestu, možda bih tražio tu glavu. Na žalost, moja glava nimalo ti neće pomoći.

− Sklon sam se složiti s tim, ali isplati se pokušati. − Jabu silovito pljune u prašinu. − Zaslužujem umreti što sam bio tako glup pa sebe doveo u šape tog govnoglavca.

− Išido će ti skinuti glavu bez oklevanja. No, najpre će osvojiti Izu. O da, Izu je propao čim se on domogne vlasti.

− Ne izazivajte me! Znam šta će se dogoditi!

− Ne izazivam te, prijatelju − reče Toranaga, uživajući kako Jabu gubi obraz. − Rekoh samo: kad Išido dođe na vlast, propadaš i ti i Izu, jer njegov rođak Ikava Đikkju žudi za Izuom, *neh?* No, Jabu-sane, Išido nema vlast. Još

ne! − I prijateljski mu reče zašto je istupio. − Veće je osakaćeno! − Jabu nikako da u to poveruje. − *Veća nema* i neće ga biti dok opet ne okupi pet članova. − Toranaga se nasmeši. − Razmisli o tome, Jabu-sane. Sad sam jači nego ikada, *neh?* Išido je onesposobljen, a i Đikkju. Sad imaš vreme potrebno da uvežbaš musketare. Sad si gospodar Suruge i Totomija, sad imaš i Đikkjuovu glavu. Za koji mesec videćeš njegovu glavu na kocu i glave svog njegovog roda i slavodobitno ćeš ujahati na svoje nove posede. − Odjednom se okrene i vikne: − Iguraši-sane! − A naredbu začuje pet stotina ljudi.

Iguraši potrči, ali pre nego je samuraj prešao tri koraka, Toranaga vikne:

− Dovedi počasnu stražu! Pedeset ljudi! Smesta!

Nije se usudio dati Jabuu ni trenutka predaha, da otkrije golemu manu u svom rasuđivanju. Išido je sad sputan i bez vlasti, ali Toranagina glava na drvenoj tacni silno bi vredela Išidu, pa prema tome i Jabuu. Ili još bolje, Toranagu vezanog kao najobičnijeg zlikovca, živog predati na vratima zamka Osake značilo bi za Jabua besmrtnost i ključeve Kvanta.

Dok se pred njim razvrstavala počasna straža, Toranaga će glasno:

− U čast ovog događaja, Jabu-sama, možda ćeš primiti ovo u znak prijateljstva.

Tad izvadi svoj dugi mač, položi ga pljoštimice na oba dlana pa mu ga pruži.

Jabu kao u snu uze mač. Beše neprocenjiv, porodična dragocenost Minovara, čuven u celoj zemlji. Toranaga je već petnaest godina imao taj mač, poklonio mu ga je Nakamura pred okupljenim velmožama, svim najistaknutijim *daimjoima carstva* (osim Beppu Genzaemona), kao deo nagrade za tajni sporazum.

Beše to odmah nakon bitke kod Nagakudea, davno pre gospe Očibe. Toranaga je upravo porazio generala Nakamuru, budućeg Taika, kad je Nakamura bio još samo običan skorojević bez mandata, službene vlasti i službenog naslova, a njegova težnja za apsolutnom vlašću još je bila neostvariva. Umesto da po svom običaju okupi nadmoćnu vojsku i uništi Toranagu, Nakamura je odlučio da bude pomirljiv. Toranagi je ponudio prijateljski sporazum i trajni savez, a da to cementira, i svoju polusestru za ženu. To što je ona već bila udata i sredovečna nimalo nije smetalo ni Nakamuri ni Toranagi. Toranaga je pristao na sporazum. Suprug te žene, jedan od Nakamurinih vazala, hvaleći bogove što poziv da se razvede od nje nije bio propraćen i pozivom da počini *sepuku*, smesta ju je pun zahvalnosti otpravio njenom polubratu. Toranaga se njom odmah oženio uz svu pompu i slavlje koje je smogao, a istog dana je sklopio tajni ugovor o prijateljstvu sa silno

moćnim klanom Beppu, Nakamurinim otvorenim neprijateljima, koji su tada još uvek vladali u Kvantu, području koje je bilo Toranagi iza leđa i veoma nezaštićeno.

Tad je Toranaga pustio sokolove i čekao Nakamurin neizbežan napad, ali do toga nije došlo. Začudo, umesto toga je Nakamura poslao svoju uvaženu i voljenu majku u Toranagin tabor, kao taoca, navodno da poseti pastorku, Toranaginu novu ženu, ali je ipak bila taoc. A zauzvrat je pozvao Toranagu na veliki sastanak svih *daimjoa* u Osaki. Toranaga je mislio nadugo i na široko. Onda je prihvatio poziv, a svom savezniku Beppu Genzaemonu nabacio je da ne bi bilo razumno da obojica idu. Zatim je potajno poslao u Osaku šezdeset hiljada samuraja da ga štite od Nakamurine očekivane izdaje, a svom najstarijem sinu Noboruu naredio da čuva njegovu novu ženu i njenu majku. Noboru je odmah nagomilao suvo šiblje sve do krova njihove kuće pa im je otvoreno kazao da će ih odmah spaliti ako se išta dogodi njegovom ocu.

Toranaga se smeškao dok se toga prisećao… Noć uoči njegovog dolaska u Osaku, Nakamura ga je − nemaran kao i uvek − potajno posetio, sam, nenaoružan.

− Dobro te našao, Tora-sane!

− Zdravo bili, gospodaru Nakamura.

− Slušaj, zajedno smo izvojevali isuviše bitaka, znamo isuviše tajni, previše smo puta srali u istu posudu, a da bismo poželeli popišati svoju nogu ili noge jedan drugome.

− Slažem se − oprezno je rekao Toranaga.

− Onda čuj! Širina mača deli me od prevlasti u carstvu. Da dođem do apsolutne vlasti, moram uživati poštovanje drevnih klanova, naslednih feudalaca, sadašnjih naslednika Fuđimota, Takašima i Minovara. Kad se domognem vlasti, svaki *daimjo* ili sva tri zajedno mogu pišati krv! Baš me briga!

− Moje poštovanje imate, i uvek ste ga imali. Oniski čovek majmunskog lica grohotom se nasmeja.

− Pošteno si me porazio kod Nagakudea. Najbolji si vojskovođa što sam ga ikad upoznao, najveći *daimjo* u kraljevstvu. No, sad ćemo se ti i ja prestati titrati. Čuj! Želim da mi se sutra *pokloniš pred svim daimjoima, kao vazal.* Želim da mi ti, Joši Toranaga-noh-Minovara, postaneš dobrovoljno vazal. I to javno! Ne zato da mi ližeš guzicu, nego uljudno, ponizno, pun poštovanja. Ako mi ti postaneš vazal, ostali će na brzu ruku prdnuti i baciti glave u prašinu, a guzicu u vis. A ona nekolicina koja to ne učine… Pa, neka me se čuvaju!

− Tako bi postali gospodar celoga Japana. *Neh?*

− Da. Prvi u istoriji. A ti ćeš mi to priuštiti. Priznajem da bez tebe to ne mogu ostvariti. Ali čuj! Ako mi to učiniš, imaćeš prvo mesto nakon mene. Sve časti koje želiš! Bilo šta! Ima dosta za nas obojicu.

− Ima li?

− Ima. Najpre ću osvojiti Japan. Pa Koreju. I Kinu. Gorodi sam rekao da to želim i to ću postići. Onda ti možeš dobiti Japan, provinciju moje Kine!

− Ali sada, gospodaru Nakamura? Sad se moram pokoriti, *neh?* U vašoj sam vlasti, *neh?* Brojčano ste nadmoćniji od mene, a Beppu mi ugrožava zaleđe.

− Uskoro ću ih dokrajčiti − reče seljak-vojskovođa. − Oni posprdne strvine odbiše moj poziv da sutra dođu ovamo. Vratiše mi moj svitak zamazan ptičijim govnom. Želiš li njihove zemlje? Celi Kvanto?

− Ne želim ništa, ni od njih, ni od koga − odgovorio je.

− Lažljivče! − raspoloženo će Nakamura. − Čuj, Tora-sane, meni je gotovo pedeset godina. Još nijedna moja žena nije rodila. Imam mnogo ’soka’, i uvek sam ga imao, a u životu sam delio uzglavlje sigurno sa sto-dvesta žena svih vrsta, dobi, na sve moguće načine, ali još mi nijedna nije rodila, pa ni mrtvorođenče. Imam sve, ali dece nemam i nikada ih neću imati. To je moja *karma.* Ti imaš četiri sina i ko zna koliko ćerki. Imaš četrdeset i tri godine pa možeš na uzglavlju utrti put za još dvadeset sinova, isto onako lako kao što konji seru, i to je tvoja *karma.* A ti si uz to Minovara i to je *karma.* Da usvojim jednog tvog sina i učinim ga svojim naslednikom?

− Sada?

− Uskoro. Recimo do tri godine. Pre mi nije bilo bitno da imam naslednika, ali sad su se stvari promenile. Naš pokojni gospodar Goroda bio je tako glup pa je dopustio da ga ubiju. Zemlja je sad moja… mogla bi biti moja. Dakle?

− Za dve godine ćete sporazum javno proglasiti?

− Da. Za dve godine. Možeš mi verovati, naši su interesi zajednički. Čuj, javno za dve godine. A ti i ja dogovorićemo se kojega sina. Tako ćemo sve podeliti, a? Našoj udruženoj dinastiji osigurana je budućnost pa prema tome tu nema poteškoća, a to je dobro i za tebe i za mene. Plen će biti veliki. Najpre Kvanto, a?

− Beppu Genzaemon možda će se pokoriti, *ako* se ja pokorim.

− To im ne smem dopustiti, Tora-sane. Žudiš za njihovim zemljama.

− Ni za čim ja ne žudim.

− Da. − Nakamurin smeh beše veseo. − Ali bi trebao. Kvanto je dostojan tebe. Siguran, iza planinskih zidina, lako odbranjiv. S deltom imaš najbogatija

pirinčana polja u carstvu. Leđima si okrenut moru, a prihod će ti iznositi dva miliona kokua. Samo nemoj za glavni grad uzeti Kamakuru ni Odavaru.

− Kamakura je oduvek glavni grad Kvanta.

− Zašto ti ne bi žudeo za Kamakurom, Tora-sane? Zar tamo već šest stotina godina nije svetilište *kamija* koji čuva tvoju porodicu? Nije li *kami* rata, Hačiman, božanstvo Minovara? Tvoj je predak bio mudar što je za božanstvo izabrao *kamija* rata.

− Ni za čim ne žudim, ništa ne obožavam. Svetilište kao svako drugo svetilište, a zna se da *kami* rata nikad nije boravio ni u kojem svetilištu.

− Milo mi je da ni za čim ne žudiš, Tora-sane, pa te neće ništa ni razočarati. U tom pogledu si kao ja. No, Kamakura nije glavni grad za tebe. U njega vodi sedam puteva, previše je to za odbranu. A ne leži na moru. Ne, ne bih ti savetovao Kamakuru. Čuj, bolje ti je i sigurnije poći dalje preko planina. Biće ti potrebna morska luka. Jednom sam video tako nešto! Edo, ribarsko seoce, ali ti ćeš od njega stvoriti velegrad. Lako je odbranjiv, dobar za trgovinu. Sklon si trgovini. I ja sam! Dobro. Moraš imati morsku luku. A Odavaru ćemo zgaziti, kao primer svima ostalima.

− Biće to jako teško.

− Da, ali bila bi to dobra pouka svim ostalim *daimjoima, neh?*

− Skupo bi nas došlo zauzeti na juriš taj grad.

Opet podrugljiv smeh.

− Možda tebi, ako mi se ne pridružiš. Da stignem tamo, moram proći kroz tvoje sadašnje zemlje. Jesi li znao da si ti Beppuova prednja linija? Beppuova marioneta? Ti i oni udruženi mogli bi me odbijati godinu-dve, pa i tri. No, naposletku ću tamo stići. O, hoću! Eeeee, zašto da na njih trošimo više vremena? Svi su oni mrtvi − osim tvoga zeta, ako želiš − ah, znam da s njima imaš savez, ali ne vredi kofe konjskog govna. No, kakav je tvoj odgovor? Plen će biti veliki. Najpre Kvanto, koji je tvoj. Onda ću osvojiti čitav Japan. Pa Koreju. Lako! Zatim Kinu. Teško, ali ne i nemoguće. Znam da seljak ne može postati šogun, ali ’naš’ sin postaće šogun i sešće i na ’Zmajevo prestolje’ Kine. Ili njegov sin! A sad je mome govoru kraj. Kakav je tvoj odgovor, Joši Toranaga-noh-Minovara? Vazal ili ne? Mene ništa drugo ne zanima.

− Popišajmo pogodbu! − reče Toranaga koji je postigao sve što je priželjkivao i naumio.

A sutradan, pred zapanjenim gospodarima, bahatim *daimjoima,* ponizno je seljaku-vojskovođi skorojeviću ponudio svoj mač, zemlje, svoju čast i baštinu. Molio je da mu dopusti da večno služi Nakamuri i njegovoj kući. I on, Joši

Toranaga-noh-Minovara smerno je sagao glavu u prašinu. A budući Taiko beše širokogrud pa je primio njegove zemlje i smesta mu je poklonio Kvanto, kao feud, čim ga osvoje, a protiv klana Beppu naredio je rat do istrebljenja zbog uvreda cara. A Toranagi je dao i mač koji je nedavno dobio iz jedne carske riznice. Mač je pre niza vekova izradio vrhunski kovač Mijoši-Go, a nekad je pripadao najslavnijem ratniku u istoriji, Minovari Jošitomu, prvom od šoguna Minovara.

Toranaga se sećao toga dana, a i drugih dana. Nekoliko godina kasnije, kad je gospa Očiba rodila sina. I onog drugog dana kad se, nakon neočekivane smrti prvog Taikovog sina, rodio − pravim čudom − drugi sin Jaemon. Tako je čitav dogovor propao. *Karma!*

Vide kako Jabu pun strahopoštovanja drži mač njegovog pretka.

− Je li oštar kao što kažu? − zapita Jabu.

− Da.

− Ukazujete mi veliku čast. Ceniću vaš dar! − Jabu se nakloni, svestan da će usled tog dara biti prvi u zemlji iza Toranage.

Toranaga mu uzvrati naklon pa nenaoružan krene prema mostiću. Bila mu je potrebna sva volja da sakrije bes i da mu noge ne klecaju. Molio se da Jabua ukoči još koji tren pohlepa.

− Otisnite se! − naredio je došavši na palubu. Tad se okrene ka obali i raspoloženo mahne. Neko prekine muk uzviknuvši njegovo ime, a ostali prihvatiše poklič. Nasta opšta graja odobravanja povodom časti ukazane njihovom gospodaru. Čile ruke vozile su galiju na pučinu. Veslači su se žestoko upinjali. Galija je napredovala. − Kapetane, brzo u Edo!

− Da, gospodaru.

Toranaga se osvrne. Očima je proučavao obalu, svakog trena očekivao je opasnost. Jabu je stajao kraj doka, još zadivljen mačem. Mariko i Fuđiko čekale su pored nadstrešnice s ostalim ženama. Anđin-san je stajao na kraju trga gde su mu rekli da čeka. Ukočen, nadvisivao je sve i penio se od gneva. Pogledi im se sretnu. Toranaga se nasmeši i mahne. Odgovori mu mahanjem, ali hladno, a Toranagu je to silno zabavljalo.

Blektorn je mrzovoljno došao do doka.

− Kad će se on vratiti, Mariko-san?

− Ne znam, Anđin-sane.

− Kako ćemo doći u Edo?

− Ostaćemo ovde. Bar ja ostajem tri dana, a onda mi je naređeno da tamo odem.

− Morem?

− Kopnom.

− A ja?

− Vi morate ovde ostati.

− Zašto?

− Izrazili ste zanimanje da naučite naš jezik. A ovde vas čeka posao!

− Kakav posao?

− Ne znam, oprostite. Reći će vam gospodar Jabu. Gospodar me ovde ostavio da tri dana prevodim.

Blektorna obuzmu zle slutnje. Pištolje je držao za pojasom, ali nije imao noževe, ni barut, ni naboje. Sve je to bilo u kabini na galiji.

− Zašto mi niste rekli da ćemo ovde ostati? − zapitao je. − Samo ste mi rekli da siđem na obalu.

− Nisam znala da i vi morate ovde ostati − odgovori ona. − Gospodar Toranaga mi je to rekao maločas na trgu.

− A zašto nije meni rekao? Zašto mi to lično nije rekao?

− Ne znam.

− Trebao sam poći u Edo. Tamo je moja posada. Tamo je moj brod. Šta je sa njima?

− Samo je rekao da vi morate ovde ostati.

− A koliko?

− Nije mi rekao, Anđin-sane. Možda zna gospodar Jabu. Molim vas, strpite se.

Blektorn spazi Toranagu koji je stajao na krmi i motrio prema obali.

− Mislim da je on sve vreme znao da ću morati ovde da ostanem, je li? − Nije odgovorila.

Što je to detinjasto!, pomislila je. On govori naglas sve što misli. A kako je Toranaga bio izuzetno mudar kad je izmakao iz klopke!

Kraj nje je stajala Fuđiko i dve sluškinje. Strpljivo su čekale u hladu s Omijevom majkom i ženom koje je na brzinu upoznala. Baci pogled iza njih prema galiji. Sad je ubrzavala. No, još je bila u dometu strela. Znala je da mora početi svakog trena. O, Bogorodice, daj mi snage, molila je, obrativši svu pažnju na Jabua.

− Je li istina? Je li to istina? − zapitkivao je Blektorn.

− Šta? Oh, žao mi je, ne znam, Anđin-sane! Mogu vam reći samo to da je

Toranaga jako mudar. Najmudriji čovek. Bez obzira na to kakav je njegov razlog, dobar je. − Proučavala je plave oči i kruto lice, znajući da Blektornu nije jasno šta se ovde dogodilo. − Molim vas, strpite se, Anđin-sane. Nemate se čega bojati. Vi ste njegov omiljeni vazal i pod njegovom ste…

− Ne bojim se ja, Mariko-san, samo sam umoran da me gura po šahovskoj ploči kao figuru. A ja nisam ničiji vazal.

− Je li bolja reč ’štićenik’? Odnosno, kako biste vi opisali čoveka koji za drugoga radi ili ga je drugi uzeo radi posebnih…? − Videla je kako krv navire u Jabuovo lice.

− Muskete… Muskete su još na galiji! − poviče on. Mariko je znala da je kucnuo čas. Požurila je prema njemu dok je on izvikivao naredbe Igurašiju.

− Oprostite, gospodaru Jabu − rekla je nadglašavajući ga. − Nije potrebno da se brinete za svoje muskete. Gospodar Toranaga moli da oprostite na žurbi, ali u Edu ga očekuju hitni poslovi, i za vas i za njega! Rekao je da će smesta vratiti galiju i muskete. I sa novim barutom. A i sa dve stotine pedeset ljudi koje od njega zahtevate. Oni će stići za pet-šest dana.

− Šta?

Mariko mu strpljivo i uljudno opet objasni onako kako joj je kazao Toranaga. A kad je Jabu shvatio, iz rukava je izvadila svitak pergamenta.

− Moj gospodar vas moli da ovo pročitate. Odnosi se na Anđin-sana.

Svečano mu je pružila svitak.

No, Jabu ne uze svitak. Oči usmeri na galiju. Sad je dobro poodmakla i išla jako brzo. Izvan dometa. No, kao da je to važno?, zadovoljno je pomislio. Prebrodio je nervozu. Ubrzo će mi vratiti muskete! Nisam više u Išidovoj zamci, imam najčuveniji Toranagin mač, a uskoro će svi *daimjoi* u zemlji postati svesni mog novog položaja u vojskama istoka, odmah iza Toranage! Jabu je još video Toranagu. Mahne jednom i bi mu uzvraćeno. Tad Toranaga nestane s krme.

Jabu uze svitak i skrene misli na sadašnjost. I na Anđin-sana.

Blektorn ga je motrio s udaljenosti od trideset koraka pa je osećao kako mu se koža naježila pod Jabuovim ispitljivim pogledom. Čuo je kako Mariko govori svojim pevuckavim glasom, ali to ga nije smirilo. Potajno stisne dršku pištolja.

− Anđin-sane! − vikne Mariko. − Da li bi došli ovamo? Dok im se Blektorn približavao, Jabu digne pogled sa pergamenta i prijateljski klimne glavom. Kad je Jabu pročitao vratio je svitak Mariko i kratko nešto rekao, delimično njoj, delimično njemu.

Mariko s poštovanjem pruži papir Blektornu. Prihvatio ga je i proučavao nerazumljive znake.

− Gospodar Jabu kaže da ste dobrodošli u ovome selu. Ovaj papir nosi pečat gospodara Toranage, Anđin-sane. Morate ga sačuvati. Ukazao vam je retku počast. Gospodar Toranaga proglasio vas je hatamotom, a to je položaj posebnog vazala u njegovoj ličnoj pratnji. Uživate njegovu apsolutnu zaštitu, Anđin-sane. Naravno, gospodar Jabu to priznaje. Kasnije ću vam objasniti povlastice, ali gospodar Toranaga dao vam je i platu od dvadeset kokua mesečno, otprilike…

Jabu je prekine. Vatreno je mahao rukom prema Blektornu pa prema selu i nešto nadugo govorio. Mariko prevede:

− Gospodar Jabu ponavlja da ste ovde dobrodošli. Nada se da ćete biti zadovoljni, i da će biti preduzeto sve kako bi ovde udobno boravili. Daće vam kuću i učitelje. Kaže da vas moli da što brže naučite japanski. Večeras će vam postaviti nekoliko pitanja pa vas uputiti u vaš poseban posao.

− Molim vas, zapitajte ga, kakav posao?

− Ako bih vam mogla savetovati, strpite se još malo, Anđin-sane. Nije sada vreme, zaista.

− U redu.

− *Vakarimasu ka, Anđin-san?* − upita Jabu. (Razumete li?)

− *Haj, Jabu-san. Domo.*

Jabu naredi Igurašiju neka raspusti jedinicu, a onda se uputi prema seljanima koji su još klečali na pesku. Stane pred njih, na lepom toplom prolećnom popodnevu, a Toranagin je mač još držao u ruci. Ošine ih rečima. Jabu upre mač u Blektorna. Još im je nekoliko trenutaka govorio, a onda iznenada prestao. Seljani zadrhte. Mura se nakloni i nekoliko puta ponovi ’*Haj*’. Okrene se, uputi seljanima pitanje, a svi oči upere u Blektorna.

− *Vakarimasu ka?* − vikne Mura na što svi odgovore ’*haj*’. Glasovi su im se mešali s hukom talasa na plaži.

− Šta se događa? − zapita Blektorn Mariko, ali Mura klikne: ’*Kejrej*’ pa se seljani opet duboko naklone, jedanput Jabuu, a jedanput Blektornu. Jabu se udalji ne osvrćući se.

− Šta se događa, Mariko-san?

− On… Gospodar Jabu im reče da ste vi ovde njegov počasni gost. I da ste pre svega uvažen vaza… štićenik gospodara Toranage. Da ste ovde uglavnom zato da učite naš jezik. Daje selu dao čast i dužnost da vas uči. Selo je odgovorno, Anđin-sane. Svi vam ovde moraju pomagati. Rekao im je, ako u

roku od šest meseci dobro ne naučite japanski, selo će biti spaljeno, ali prethodno će sve muškarce, žene i decu razapeti na krstu.

31

Zamirao je dan. Senke behu duge, more crveno i pirkao je prijatan vetrić.

Blektorn se penjao stazom iz sela prema kući koju mu je pokazala Mariko rekavši da će biti njegova. Ponudila se da ga otprati, ali joj je zahvalio, odbio i kraj klečećih seljana odšetao prema rtu da ostane sam i da razmišlja.

Razmišljanje mu je predstavljalo prevelik napor. Kao da se ništa nije uklapalo. Glavu je pokvasio slanom vodom, pokušao je da je razbistri, ali to nije pomagalo. Naposletku je odustao i besciljno se vratio uz obalu, pored doka, preko trga, pa kroz selo na brdo do kuće gde je sad trebao živeti. Setio se da tu pre nije bilo kuće. A na visu suprotnog brežuljka podignuto je još jedno bajno zdanje, delimično pokriveno slamom, a delimično crepom, okruženo visokom ogradom od bambusa. Na utvrđenim vratima stajalo je mnoštvo stražara.

Samuraji su gizdavo išli selom ili pak u grupama razgovarali. Većina je već za svojim zapovednicima poslušno odmarširala stazicama uzbrdo do logora. Blektorn je odsutno pozdravljao samuraje koje bi sretao, a oni su mu otpozdravljali. Seljane nije viđao.

Blektorn zastane pred vratima umetnutim u živu ogradu.

Na nadvratniku je bilo još nešto neobičnih znakova, a i sama su vrata bila izrezbarena u maštovitim šarama koje su trebale prikrivati, a istovremeno i otkrivati vrt koji se iza njih nalazio.

Pre nego što je stigao da otvori, vrata se otvoriše na unutra, a kroz njih mu se nakloni prestrašeni starac.

− *Konbanva, Anđin-san.* − Glas mu je tužno drhtao. (Dobro veče).

− *Konbanva* − odgovorio je. − Čuj, starče… *o namae ka?*

− *Namae vataši va, Anđin-san? Ah, vataši Ueki-ja… Ueki-ja.*

Starac je od olakšanja gotovo zaslinio. Blektorn nekoliko puta ponovi ime kako bi ga lakše zapamtio, nadoda ’san’, a starac silovito zatrese glavom.

− *Ije, gomen nasaj! Ije ’san ’, Anđin-sama. Ueki-ja! Ueki-ja!*

− Dobro, Ueki-ja. − No, Blektorn se pitao: zašto ne ’san’ kao i svi ostali? Mahne mu rukom u znak da je otpušten, a starac brzo odskakuće. − Moraću biti oprezniji. Moram im pomoći − glasno je kazao.

Sluškinja plašljivo dođe na verandu kroz otvoren šođi i duboko se nakloni.

− *Konbanva, Anđin-san.*

− *Konbanva* − odgovori on. Nejasno je se sećao sa broda. I njoj mahne da može ići.

Šuštanje svile. Iz kuće izađe Fuđiko. S njom je bila Mariko.

− Je li vaša šetnja bila ugodna, Anđin-sane?

− Da, ugodna, Mariko-san. − Nije mario ni za nju, ni za Fuđiko, ni kuću, ni vrt.

− Biste li ’ča’? Ili možda sake? Ili kupanje? Voda je vrela. − Mariko se uzrujano nasmeši, uznemirena njegovim pogledom. − Kupatilo još nije sasvim završeno, ali nadamo se da ćete biti zadovoljni.

− Molim sake. Da, najpre malo sakea, Mariko-san. Mariko se obrati Fuđiko koja nestane u kući. Sluškinja nemo donese tri jastuka pa ode. Mariko ljupko sedne na jedan jastuk.

− Sedite, Anđin-sane, sigurno ste umorni.

− Hvala.

Sede na stepenice verande, a sandale nije skinuo. Fuđiko donese dve pljoske sakea i šoljicu za čaj kako joj je rekla Mariko, a ne sićušnu porcelansku šoljicu koja se inače upotrebljavala.

− Biće bolje da mu brzo damo mnogo sakea − rekla je Mariko. − Biće bolje da ga sasvim opijemo pre nego što ga večeras pozove gospodar Jabu. Možda će mu laknuti od kupanja i od sakea.

Blektorn iskapi ponuđenu šoljicu ugrejanog piva od pirinča. Nije ni osetio ukus. Pa drugu. Pa treću.

Kroz pukotinu pritvorenog šođija gledale su ga kako se penje uzbrdo.

− Šta mu je? − usplahireno je upitala Fuđiko.

− Rastužilo ga je ono što je rekao gospodar Jabu. Ono obećanje selu.

− Zašto mu to smeta? Njemu ništa ne preti. Nije zaprećeno njegovom životu.

− Varvari se mnogo od nas razlikuju, Fuđiko-san. Anđin-san, na primer, veruje da su seljani ljudi kao i svi drugi ljudi, kao samuraji, a da su neki možda i bolji od samuraja.

Fuđiko se uzrujano nasmeje.

− Besmislica, *neh?* Kako se seljani mogu izjednačiti sa samurajima?

Mariko ne odgovori. I dalje je motrila Anđin-sana.

− Jadnik! − izusti ona.

− Jadno selo! − Fuđiko prezrivo napući gornju usnu. − Glup gubitak seljaka i ribara! Kasigi Jabu-san je lud! Kako varvarin može za pola godine da nauči naš jezik? Koliko ga je učio varvarin Cukku-san? Preko dvadeset godina, *neh?* Pa nije li on jedini varvarin koji je uspeo naučiti, iole prihvatljivo, japanski jezik?

− Ne, nije jedini, iako on najbolje govori od svih koje sam ikada čula! Da, njima je to teško. Ali Anđin-san je mudar čovek, a gospodar Toranaga je rekao: ’za pola godine, izdvojen od varvara, ako jede našu hranu, i ako živi kao što mi živimo, ako bude pio ’ča’ i bude li se svakog dana kupao, Anđin-san će uskoro biti kao jedan od nas.’

Fuđikino lice beše namršteno.

− Pogledajte ga, Mariko-san… tako je ružan. Tako je čudan i stranac. Neobična je pomisao da, ma koliko ja mrzim varvare, čim pređe vrata, ja sam mu prepuštena i on postaje moj vladar i gospodar.

− Hrabar je on, jako hrabar, Fuđiko. A spasao je život gospodara Toranage i njemu je vrlo dragocen.

− Da, znam… To bi me trebalo prisiliti da mi bude manje mrzak, ali nije, žalim. No, i uz sve to, svom snagom ću se truditi da ga pretvorim u jednog od nas. Molim gospodina Budu da mi pomogne.

Mariko htede zapitati rođaku zašto ta iznenadna promena. Zašto si sad spremna služiti Anđin-sanu i u svemu slušati gospodara Toranagu, a još jutros si odbila poslušnost i klela si se da ćeš sebe ubiti bez dopuštenja, ili da ćeš varvarina umoriti kad zaspi? Šta je gospodar Toranaga rekao pa si se predomislila, Fuđiko?

No, Mariko je znala da je bolje ne zapitkivati. Toranaga je u to nije uputio. Ni Fuđiko joj ne bi rekla. Mladu ženu je dobro vaspitala njena majka, Buntarova sestra, a nju njen otac, Hiro-macu.

Hoće li gospodar Hiro-macu pobeći iz zamka Osake?, zapita se. Jako je volela svog svekra, starog generala. A šta je sa Kiri-san i s gospom Sazuko? Gde je moj muž Buntaro? Gde su ga zarobili? I da li je imao vremena da časno umre?

Mariko je gledala kako Fuđiko naliva poslednje kapi sakea. Ovu šoljicu dokrajčio je kao i pređašnje, bez izražaja.

− *Dozo, sake!* − reče Blektorn. Donesoše mu još sakea. I to je iskapio.

− *Dozo, sake.*

− Mariko-san − reče Fuđiko. − Gospodar ne bi smeo više piti, *neh?* Opiće se. Molim vas, pitajte ga da li bi se sad kupao. Pozvaću Suva.

Mariko ga je zapitala.

− Žalim. Kazao je da će se kasnije okupati.

Fuđiko strpljivo natoči novi sake, a Mariko tiho reče sluškinji:

− Donesi i ribu pečenu na žaru.

Novu pljosku ispraznio je onom istom nemom odlučnošću. Hrana ga nije mamila, ali uzeo je komadić na Marikin ljupki nagovor. Nije pojeo.

Opet sluškinja donese sake, a on ispije još dve boce.

− Molim vas, izvinite se Anđin-sanu u moje ime − reče Fuđiko. − Jako žalim, ali u njegovoj kući više nema sakea. Recite da se izvinjavam zbog ove nestašice. Sluškinju sam poslala u selo po sake.

− Dobro. Popio je i više nego što bi trebalo, iako izgleda da pivo na njega uopšte ne deluje. Zašto nas sad ne ostaviš, Fuđiko? Sad je povoljno vreme da mu svečano iznesem tvoju ponudu!

Fuđiko se nakloni Blektornu i udalji, sretna što je običaj nalagao da važne poslove uvek obavi treća stranka. Tako su obe strane uvek mogle sačuvati dostojanstvo.

Mariko objasni Blektornu šta je s pivom.

− Do kad mi može nabaviti novo?

− Ubrzo. Možda biste se sad okupali? Pobrinuću se da vam sake pošalju čim stigne.

− Je li Toranaga pre odlaska spominjao moj plan? O floti?

− Ne. Žalim, to mi nije spomenuo. − Mariko je tražila poznate znake pijanstva. Na njeno iznenađenje ništa se nije pojavilo, ni najmanje rumenilo, niti motanje jezika. Kad bi neki Japanac ovako brzo iskapio toliko piva, naljoskao bi se. − Pivo vam ne prija, Anđin-sane?

− Pa i ne. Preslabo je. Ništa mi ne godi.

− Tražite zaborav?

− Ne… Rešenje.

− Sve što se može učiniti da pomognemo, učinićemo.

− Moram dobiti knjige, papir i pera.

− Sutra ću vam ih početi prikupljati.

− Ne, večeras, Mariko-san. Sad moram započeti.

− Gospodar Toranaga je rekao da će vam poslati knjigu. Kako ste je ono nazvali? Gramatike i rečnike svetih otaca.

− Kad će to biti?

− Ne znam. No, ovde ostajem tri dana. Možda će vam to pomoći. A i Fuđiko-san je ovde da vam pomaže. − Nasmešila se, sretna što mu je tako dobro. − Počašćena sam da vam saopštim da vam je ona data za naložnicu, a ona…

− Šta?

− Gospodar Toranaga ju je zapitao da li bi ona pristala da bude vaša naložnica, a ona je rekla da će biti počašćena i prihvatila je. Ona će…

− Ali ja nisam pristao.

− Molim? Žalim, ne razumem.

− Ne želim je. Ni kao naložnicu, ni blizu sebe. Mislim da je ružna.

Mariko se zablene u njega.

− Pa kakve to veze ima sa naložnicom?

− Recite joj neka ide.

− Ali, Anđin-sane, ne smete odbiti! Bila bi to užasna uvreda gospodaru Toranagi, njoj, svima! Kakvo vam je zlo učinila? Nikakvo! Usagi Fuđiko je saglasna…

− Slušajte vi mene! − Blektornove reči odzvanjale su po verandi i po kući. − Recite joj neka ide.

− Jako žalim, Anđin-sane − uzvrati Mariko. − Da, imate pravo da se ljutite, ali…

− Ne ljutim se! − ledeno će Blektorn. − Zar vi… zar vi ne možete utuviti u te svoje glave da mi je dosadilo da budem lutak? Ne želim blizu sebe tu ženu. Želim da mi vrate moj brod i moju posadu i gotova stvar! Ovde neću ostati šest meseci, a vaše običaje mrzim. Doboga je ukleto i grozno što jedan čovek može zapretiti da će sravniti celo selo, samo zato da me nauče japanski, a što se naložnica tiče, to je gore nego ropstvo, a doboga je kleta uvreda da je to neko namestio, a mene prethodno nije pitao!

Šta je sad?, bespomoćno se pitala Mariko. Kakve veze ima ružnoća sa naložnicom? Pa bilo kako bilo, Fuđiko nije ružna. Kako on može biti tako ograničen, neshvatljiv? Tad se prisetila Toranagine opomene:

− Mariko-san, lično mi odgovaraš: prvo, da se Jabu-san neće uplitati u moj odlazak nakon što mu dam svoj mač, a drugo, potpuno si odgovorna da Anđin-sana poslušno smestiš u Anđiro.

− Daću sve od sebe, gospodaru. Na žalost, Anđin-san me zbunjuje.

− Postupaj s njim kao sa sokolom. To je ključ za njega. Ja sokola ukrotim za dva dana. Ti imaš tri dana.

Skrenula je pogled sa Blektorna i napregla mozak. Kad je besan nalik je na sokola, pomislila je. Isto je onako drečav i nerazumno divlji. A kad nije besan, ima onaj osioni, netremični pogled, onu sokolsku usredsređenost na sebe, koja je uvek vrlo bliska opakoj eksploziji.

− Slažem se, potpuno ste u pravu, grozno je da vam nameću tako nešto, i sasvim se opravdano ljutite − pomirljivo će ona. − Gospodar Toranaga svakako je morao prvo vas da pita, iako ne poznaje vaše običaje, ali nije mu bilo ni na kraj pameti da će vam smetati. Samo vas je pokušao počastiti, kao svog omiljenog samuraja. Proglasio vas je hatamotom, a to je gotovo kao rođak, Anđin-sane. U celom Kvantu ima samo oko hiljadu hatamota. A što se tiče gospe Fuđiko, samo vam je nastojao pomoći. Gospa Usagi Fuđiko smatra se… Među nama, Anđin-sane, to bi se smatralo velikom počašću.

− Zašto?

− Zato što je ona od drevnog roda i vrlo je spretna. Otac i deda su joj *daimjoi*. Naravno, ona je samurajka, i naravno − pažljivo doda Mariko − počastićete je time što je prihvatate. A njoj je potreban dom i nov život.

− Zašto?

− Nedavno je ostala udovica. Ima tek devetnaest godina, Anđin-sane, jadnica, ali je izgubila muža i sina i puna je kajanja. Postavši vaša službena naložnica dobiće novi život.

− Šta se dogodilo njenom mužu i sinu?

Mariko je oklevala, ojađena Blektornovom neuljudnom neposrednošću, ali sad ga je već dovoljno poznavala pa je shvatila da je to *njegov* običaj i da on time ne želi pokazivati neuljudnost.

− Ubiše ih, Anđin-sane. Dok ste ovde, biće vam potreban neko da vam pazi na kuću. Gospa Fuđiko će…

− Zašto su ih ubili?

− Njen muž je umalo izazvao smrt gospodara Toranage. Molim vas…

− Toranaga je naredio da ih smaknu?

− Da, ali imao je pravo. Pitajte je. Ona će potvrditi, Anđin-sane.

− Koliko je bilo dete?

− Od nekoliko meseci, Anđin-sane.

− Toranaga je smaknuo dojenče zbog nečeg što je učinio otac?

− Da. Takav je naš običaj. Molim vas, budite s nama strpljivi. U nekim stvarima nismo slobodni. Naši običaji razlikuju se od vaših. Znate, mi zakonski pripadamo našem suverenu. Ocu zakonski pripadaju životi njegove

dece, žene, naložnica i posluge. Njegov život zakonski pripada njegovom suverenu. To je naš običaj.

− Znači da otac sme ubiti bilo koga u svojoj kući?

− Da.

− Onda ste vi narod ubica.

− Nismo.

− Vaš običaj opravdava ubistvo. Mislio sam da ste hrišćanka.

− Jesam, Anđin-sane.

− A deset Božijih zapovesti?

− Ne mogu to objasniti, zaista, ali ja sam hrišćanka, i samurajka i Japanka, a te stvari nisu u sukobu jedna prema drugoj. Nisu, po mom mišljenju! Molim vas, budite strpljivi sa mnom i sa nama. Molim vas.

− Ubili biste svoju decu da to zapovedi Toranaga?

− Da. Imam samo jednog sina, ali da, mislim da bih. U svakom slučaju, to bi mi bila dužnost. To je zakon, ako se složi i moj muž.

− Nadam se da vam Bog može oprostiti. Svima vama!

− Bog razume, Anđin-sane. Oh, razumeće on. Možda vam prosvetli um da i vi razumete. Žalim, ne mogu baš dobro da objasnim, *neh?* Izvinjavam se zbog svog nedostatka! − Ćutke ga je motrila, uznemirena njim. − Ni ja vas ne razumem, Anđin-sane. Zbunjujete me. Zbunjuju me vaši običaji. Možda oboje možemo nešto naučiti, budemo li strpljivi. Na primer, gospa Fuđiko. Kao naložnica će vam paziti na kuću i na poslugu. I na vaše potrebe, na sve vaše potrebe. Potrebna vam je osoba koja će vam to obavljati. Ona će se brinuti za vaše domaćinstvo i za sve. Ne morate s njom deliti uzglavlje, ako vas to brine. Ako vam nije dopadljiva. Ne morate biti ni uljudni prema njoj, iako ona zaslužuje uljudnost. Služiće vam kako vi želite, kako god vi želite.

− Prema njoj smem postupati kako god želim?

− Da.

− Smem s njom deliti uzglavlje, a i ne moram ga deliti?

− Naravno. Ona će naći neku koja vam se sviđa, da zadovolji vaše telesne potrebe, ako želite, ili se neće uplitati.

− Smem postupati prema njoj kao prema sluškinji i ropkinji?

− Da. Ali ona zaslužuje bolje.

− Smem li je izbaciti? Narediti joj da se kupi?

− Ako vas uvredi, smete.

− Šta bi joj se dogodilo?

− Obično bi se osramoćena vratila roditeljskoj kući. Oni je mogu prihvatiti, ali i ne moraju. Osoba kao što je gospa Fuđiko pre bi se ubila nego otrpela takvu sramotu. Ali ona… morate znati da pravim samurajima nije dopušteno da se ubiju bez gospodarevog dopuštenja. Naravno, neki se ipak ubiju, ali su izneverili svoju dužnost pa nisu vredni da ih smatraju samurajima. Ja se ne bih ubila, bez obzira na sramotu! Ne, bez dopuštenja gospodara Toranage ili bez dopuštenja mog muža. Gospodar Toranaga joj je zabranio da dokrajči svoj život. Ako je oterate, postaće otpadnica.

− Zašto? Zašto je porodica ne bi prihvatila?

− Jako žalim, Anđin-sane − uzdahne Mariko − ali ako je oterate, njena će sramota biti tolika da niko neće hteti da je prihvati.

− Zato što je zagađena? Zato što je bila blizu varvarina?

− Oh, ne, Anđin-sane, samo zato što je zakazala u dužnosti prema vama! − ispali Mariko kao iz topa. − Sad vam je naložnica, to je naredio gospodar Toranaga, a ona je pristala. Sad ste gospodar kuće.

− Zaista?

− O da, verujte mi, Anđin-sane, uživate niz povlastica. A kao hatamoto ste sretni. I imućni. Gospodar Toranaga odredio vam je platu od dvadeset kokua mesečno. Za tu količinu običan samuraj morao bi gospodaru staviti u službu sebe i još dvojicu samuraja, naoružane, nahranjene i na konju, punu godinu dana i jasno, morao bi izdržavati i njihove porodice. Ali vi to ne morate. Molim vas, Fuđiku smatrajte osobom, Anđin-sane. Molim vas da budete puni hrišćanskog milosrđa. Dobra je ona žena. Oprostite joj što je ružna. Ona će biti vredna naložnica!

− Zar ona nema dom?

− Ima. Ovo je njen dom. − Mariko se savlada. − Molim vas da je svečano primite. Ona vam može silno pomoći i učiti vas, ako želite učiti. Ako vam je tako draže, mislite na nju kao da ona nije ništa, kao ovaj drveni stub ili šođi-zaklon, ili kao stena u vašem vrtu, šta god želite, ali joj dopustite da ostane. Ako je ne želite za naložnicu, budite milosrdni. Primite je, a onda − kao glava u kući, prema našem zakonu − ubite je.

− To je vaš jedini odgovor, je li? Ubite!

− Ne, Anđin-sane, ali život i smrt jedna su te ista stvar. Ko zna? Možda ćete Fuđiko učiniti veću uslugu ako joj oduzmete život. Sad je to vaše pravo prema našem zakonu. *Vaše* pravo! Ako više volite da je pretvorite u otpadnicu, i to je vaše pravo.

− Znači, opet sam u klopci − izjavi Blektorn. − Na svaki način, ona je mrtva. Ako ne naučim vaš jezik, celo selo će biti poklano. Ako ne učinim sve što vi želite, uvek gine neko nedužno stvorenje. Drugog izlaza nema!

− Rešenje je vrlo lako, Anđin-sane. Smrt! Ne morate podnositi ono što vam je nepodnošljivo.

− Samoubistvo je ludo i smrtni greh. Mislio sam da ste hrišćanka.

− Rekoh da jesam, ali vi, Anđin-sane, možete časno umreti na mnogo načina, i bez samoubistva. Rugali ste se mom mužu što nije hteo umreti u boju, *neh?* To kod nas nije običaj, ali je očigledno to vaš običaj. Pa zašto onda to ne učinite? Imate pištolj. Ubite gospodara Jabua. Mislite da je on čudovište, *neh?* Samo pokušajte da ga ubijete pa ćete danas stići u raj ili u pakao.

Pogledao ju je. Mrzeo je njeno spokojno lice, ali uprkos svojoj mržnji video je njenu ljupkost.

− Kukavički je ginuti tako bez razloga. Bolja je reč: glupo.

− Kažete da ste hrišćanin. Znači, verujete u malog Isusa, u Boga i u raj. Smrt vas ne bi smela plašiti. Što se tiče ’bez razloga’, na vama je da procenite vrednost ili nevrednost. Možda imate dovoljno razloga da umrete.

− U vašoj sam vlasti. Vi to znate, a i ja.

Mariko se nagne pa ga dotakne sa puno sažaljenja.

− Anđin-sane, zaboravite selo. Pre nego što prođe ovih šest meseci može se dogoditi hiljadu miliona stvari. Plimni udar, potres, ili možete dobiti svoj brod pa otploviti! Ili će Jabu umreti, ili ćemo svi poginuti, ili, ko zna? Probleme Božije prepustite Bogu, a *karmu karmi.* Danas ste ovde, a ništa što vi možete uraditi neće to promeniti. Danas ste živi, ovde, i počašćeni, i obdareni dobrom srećom. Pogledajte ovaj zalazak sunca! Divan je, *neh?* Ovaj zalazak sunca postoji. Sutrašnjica ne postoji! Postoji samo *sadašnjica.* Molim vas, pogledajte. Tako je lepo i nikad se više neće ponoviti, nikada *ovaj* zalazak sunca, nikada u svoj svojoj beskonačnosti. Rastočite se u njemu, ujedinite se s prirodom, a za *karmu* se ne brinite! Ni za svoju, ni za moju, niti za seosku!

Začarahu ga njezin spokoj i njezine reči. Pogledao je na zapad. Nebom su se širile krupne mrlje ljubičastog i crnog.

Gledao je sunce sve dok nije iščezlo.

− Hteo bih da ste vi ta naložnica − reče on.

− Pripadam gospodaru Buntaru, pa do njegove smrti ne smem pomisliti ni reći ono što bi se moglo pomisliti ili reći.

Karma, pomisli Blektorn. Prihvatam li ja *karmu?* Svoju? Njenu? Njihovu?

Divna je noć. A i ona. A ona pripada drugome.

Da, divna je. I vrlo mudra. ’Probleme Božije prepustite Bogu, a *karmu karmi* ’. Ovamo si došao nezvan. Ovde si. U njihovoj si vlasti.

A kakav je odgovor?

Doći će odgovor, pomislio je. Zato što postoji Bog na nebu. Bog negde.

Začu bat koraka. Uzbrdo su se primicale baklje. Dvadeset samuraja, na čelu s Omijem.

− Oprostite, Anđin-sane. Omi-san naređuje da mu predate pištolje.

− Recite mu neka se goni u pakao!

− Ne smem, Anđin-sane. Ne usuđujem se.

Jednu ruku Blektorn je opušteno držao na dršci pištolja uperivši oči u Omija. Namerno je ostao sedeti na stepenicama verande. Deset samuraja behu u vrtu iza Omija, a ostali pored nosiljke koja je čekala. Čim je Omi nezvan ušao, iz kuće je izašla Fuđiko. Sad je stajala na verandi, bleda u licu, iza Blektorna.

− Gospodar Toranaga tome nije prigovarao, a ja sam danima bio naoružan blizu njega i Jabu-sana.

− Da, Anđin-sane − uzrujano će Mariko − ali molim vas, shvatite, Omi-san govori istinito. Po našem običaju ne smete s oružjem biti u prisustvu *daimjoa*. Nemate se čega boja… Ne morate se brinuti! Jabu-san vam je prijatelj. Ovde ste mu gost.

− Recite Omi-sanu da mu ne dam pištolje. − A kako je ona ćutala, navali Blektornov bes i on zatrese glavom. − *Ije, Omi-san! Vakarimasu ka? Ije!*

Omijevo lice se napne, zareži naređenje. Dva samuraja istupe. Blektorn isuče pištolje. Samuraji zastanu. Oba pištolja behu uperena ravno u Omijevo lice.

− *Ije!* − poviče Blektorn. A tad će Mariko: − Recite mu neka ih udalji ili ću povući oroz.

Rekla je. Niko se ne makne. Blektorn polako ustane, a pištolji nisu skretali s cilja. Omi je bio posve miran, neustrašiv, a pogledom je pratio Blektornove mačije pokrete.

− Molim vas, Anđin-sane, ovo je jako opasno. Morate posetiti gospodara Jabua. Ne smete se kretati s pištoljima. Vi ste hatamoto, zaštićeni ste, a i gost ste gospodara Jabua.

− Recite Omi-sanu, ako mi se on, ili koji njegov čovek, primakne na tri metra, glavu ću mu razneti.

− Omi-san uljudno kaže: ’Poslednji put vam naređujem da mi predate

pištolje. Sada!’

− *Ije!*

− Zašto ih ne ostavite ovde, Anđin-sane? Nemate se čega bojati. Niko neće dodirnuti…

− Mislite da sam lud?

− Dajte ih onda Fuđiko-san!

− Šta ona može? Oduzeće joj ih! Bilo ko će ih oduzeti, pa ću ostati bez odbrane.

− Zašto ne slušate, Anđin-sane? − Marikin glas se nabrusio. − Fuđiko-san je vaša naložnica. Ako joj naredite, štitiće pištolje svojim životom. To joj je dužnost! Nikad vam više neću ovo ponoviti, ali Toda-noh-Usagi Fuđiko je samurajka.

Blektorn se posvetio Omiju, a nju je jedva slušao.

− Recite Omi-sanu da ne volim naredbe. Ja sam gost gospodara Toranage. Ja sam gost gospodara Jabua. Goste ’mološ’ da nešto učine. Njima se ne sme zapovedati, a ne sme se nepozvan ući u nečiju kuću.

Mariko prevede. Omi je bezizražajno slušao, a onda odsečno odgovorio, zureći u cevi koje nisu posustajale.

− Kaže: ’Ja, Kasigi Omi, zamolio bih od vas pištolje i zamolio bih vas da sa mnom dođete zato što Kasigi Jabu-sama naređuje da k njemu dođete. Ali Kasigi Jabu-sama mi naređuje da vam naredim da mi predate oružje. Jako žalim, Anđin-sane, poslednji put vam naređujem da mi predate oružje!’

Blektorna stisne u grudima. Znao je da će ga napasti pa se ljutio na svoju glupavost. No, dođe vreme kad čovek više ne može otrpeti… Izvlači pištolj ili nož pa se zbog glupog ponosa lije krv. Uglavnom glupo! Ako ja moram umreti, Omi će umreti prvi, boga mu!

Osećao se veoma snažnim iako pomalo smušen. Tad mu u ušima počne odzvanjati ono što je kazala Mariko: ’Fuđiko je samurajka, ona je vaša naložnica!’ I mozak mu proradi.

− Samo tren! Mariko-san, molim vas, kažite Fuđiko tačno ovo: ’Daću ti svoje pištolje. Čuvaj ih. Da ih nije dirnuo niko osim tebe.’

Mariko ga posluša, a iza sebe je začuo Fuđikin glas.

− *Haj.*

− *Vakarimasu ka, Fuđiko-san?* − zapitao ju je.

− *Vakarimasu, Anđin-san* − odvratila je tankim, uzrujanim glasom.

− Mariko-san, molim vas, recite Omi-sanu da sad idem s njim. Žalim što je

došlo do nesporazuma. Da, žalim zbog nesporazuma.

Blektorn se odmakne pa se okrene. Fuđiko uze njegove pištolje. Čelo joj se orosilo znojem. Suočio se s Omijem moleći Boga da je ispravno postupio.

− Hoćemo li sad poći?

Omi je govorio sa Fuđiko i ispružio ruku. Odmahnula je glavom. Izdao je kratku naredbu. Dva samuraja krenu prema njoj. Smesta je jedan pištolj tutnula u vrpcu svog obija, a drugi je prihvatila obema rukama, ispružila ruke i nanišanila u Omija. Polako povuče oroz i makne se udarna igla.

− *Ugoku na!* − viknula je. − *Dozo!* − Samuraji poslušaju i zastanu.

Omi je govorio brzo i besno, a ona je slušala. Kad je odgovorila, glas joj je bio blag i uljudan, ali pištolj nije skretao sa njegovog lica. Sad je oroz bio napola povučen i na koncu je kazala:

− *Ije, gomen nasaj, Omi-san!* − (Ne, jako žalim, Omi-sane.) Blektorn je čekao. Jedan samuraj se malčice pomakne.

Udarna igla opasno se zamalo primaknu najvišem luku, ali ruka joj osta sigurna.

− *Ugoku na!* − naredila je. Niko nije sumnjao u to da će povući oroz. Ni Blektorn. Omi joj nešto žestoko reče, a i svojim ljudima. Oni se povuku. Spustila je pištolj, ali još je bio spreman.

− Šta je rekao? − upita Blektorn.

− Samo to da će ovu nezgodu prijaviti Jabu-sanu.

− Dobro. Recite mu da ću je i ja prijaviti. − Blektorn joj se okrene. − *Domo, Fuđiko-san.* − Tada, setivši se kako su sa ženama razgovarali Toranaga i Jabu, zapovednički promrsi Mariko: − Idemo, Mariko-san!… *Ikamašo!* − I krene prema vratima.

− Anđin-sane! − zovne ga Fuđiko.

− *Haj?* − Blektorn stane. Fuđiko mu se nakloni i nešto na brzinu reče Mariko, koja razrogači oči pa klimne glavom. Odgovori joj, obrati se Omiju koji takođe klimne glavom, očigledno ljutit, ali se savladao. − Šta se događa?

− Molim vas, budite strpljivi, Anđin-sane.

Fuđiko vikne, a iz kuće dobije odgovor. Na verandu dođe sluškinja. U rukama je imala dva mača. Samurajske mačeve. Fuđiko ih smerno uze i sa naklonom pruži Blektornu tiho govoreći.

− Vaša naložnica ističe − reče Mariko − da je hatamoto, naravno, obavezan nositi dva samurajska mača. Štaviše, to mu je dužnost. Ona smatra da ne bi bilo u redu da bez mačeva odete gospodaru Jabuu. To bi bilo neuljudno. Prema

našem zakonu nošenje mača je *dužnost.* Moli vas da li bi uzeli ove, iako nisu vredni, dok ne kupite nove.

Blektorn se zabulji u nju, pa u Fuđiku, pa opet u nju.

− Znači li to da sam samuraj? Da me gospodar Toranaga proglasio samurajem?

− Ne znam, Anđin-sane, ali nikada nije bilo hatamota koji nije bio i samuraj. Nikada. − Mariko se okrene pa zapita Omija. On nestrpljivo odmahne glavom i odgovori. − Ne zna ni Omi-san. U svakom slučaju posebna povlastica hatamota je da stalno nosi mačeve, pa i u prisustvu gospodara Toranage. To je njegova dužnost jer je on posebno poverljiv telohranitelj. Isto tako jedino hatamoto ima pravo na hitnu audijenciju kod gospodara.

Blektorn uze kratak mač pa ga zarije za pojas, a onda i drugi mač, dugi, ubojiti, isto kao što je Omi držao svoje. Bolje se osećao naoružan.

− *Arigato goziemašita, Fuđiko-san* − tiho će on. Spustila je oči i tiho odgovorila. Mariko prevede.

− Fuđiko-san kaže: ’gospodaru, ako dopustite, zato što morate dobro i brzo da naučite naš jezik, ona ponizno želi naglasiti da je i više nego dovoljno da muškarac kaže ’*domo’*. ’*Arigato’* sa ’*goziemašita* ’ ili bez toga nepotrebna je uljudnost, izraz koji upotrebljavaju samo žene.’

− *Haj. Domo. Vakarimasu, Fuđiko-san.* − Blektorn je po prvi put bistro pogleda, sa svojim novostečenim znanjem. Vide joj znoj na čelu i graške na rukama. Uske oči, uglasto lice i zube kao u tvora. − Molim vas, kažite mojoj naložnici da u ovom slučaju ne smatram da je ’*arigato goziemašita* ’ nepotrebna uljudnost prema njoj.

* * *

Jabu opet baci pogled na mačeve. Blektorn je prekrštenih nogu sedeo na jastuku pred njim, na počasnom mestu. S jedne mu strane Mariko, a kraj njega Iguraši. Nalazili su se u glavnoj dvorani tvrđave. Omi je završio svoj govor. Jabu slegne ramenima.

− Slabo si se držao, sinovče. Naravno, naložničina je dužnost da štiti Anđin-sana i njegovo vlasništvo. Naravno, on sad ima pravo nositi mačeve. Da, slabo si se držao. Jasno sam rekao da je Anđin-san ovde moj počasni gost. Izvini mu se.

Omi smesta ustane, klekne pred Blektorna i nakloni se.

− Izvinjavam se zbog greške, Anđin-sane. − Začu Mariko kako kaže da varvarin prihvata izvinjenje. Opet se nakloni, mirno ode na svoje mesto pa opet sedne. No u sebi nije bio miran. Sad ga je morila samo jedna misao: da

ubije Jabua. Odlučio je učiniti nezamislivu stvar, da ubije svog feudalnog gospodara i glavu svoga klana.

Ne zato što se javno morao izviniti varvarinu. Tu je Jabu imao pravo. Omi je znao da je bio neizrecivo nesposoban, jer iako mu je Jabu glupo naredio da još večeras oduzme pištolje, on je znao da ih je trebao lukavo ukloniti i ostaviti u kući pa da ih kasnije ukradu ili da provale.

A Anđin-san je bio sasvim u pravu što je pištolje dao svojoj naložnici, pomisli on, kao što je i ona imala puno pravo da učini ono što je učinila. A sigurno bi povukla oroz i ne bi promašila.

Nije bila nikakva tajna da Usagi Fuđiko traži smrt, i zašto. A Omi je znao i ovo: da nije jutros odlučio ubiti Jabua, kročio bi u smrt, a tad bi joj njegovi ljudi oduzeli pištolje. On bi plemenito umro, isto kao što bi njoj bilo naređeno da se plemenito ubije, a muškarci i žene naraštajima bi prenosili tu tužnu priču. Popevke i pesme, pa i drama *no,* a sve tako nadahnute, tragične i hrabre, o njih troje. O vernoj naložnici i o odanom samuraju koji su u dužnosti poginuli zbog neverovatnog varvarina koji je stigao sa istočnog mora.

Ne, Omijeva odluka nije imala nikakve veze sa javnim izvinjavanjem, iako je ta nepravda samo povećavala mržnju koja ga je sad opsedala. Glavni je razlog bio taj što je Jabu danas javno uvredio Omijevu majku i ženu pred seljanima time što ih je pustio da satima čekaju na suncu, kao seljanke, a zatim ih je bez pozdrava otpustio, kao seljanke.

− Nije važno, sinko − rekla je majka. − To je njegova povlastica.

− On je naš suvereni gospodar − kazala je njegova žena Midori, a niz obraze su joj tekle suze od stida. − Molim te, oprosti mu.

− A ni jednu od vas nije pozvao da njega i njegove oficire pozdravite u tvrđavi − nastavljao je Omi. − Na večeru koju ste spremile! Samo su hrana i sake stajali jedan koku!

− To je naša dužnost, sinko. Dužnost nam je da radimo šta god zaželi gospodar Jabu.

− A naredba u vezi s tatom?

− Nije to još naredba, nego samo glasina.

− Otac javlja kako je čuo da Jabu namerava da mu naredi da obrije glavu i da postane monah. Ili pak da raspori trbuh. Jabuova se žena potajno tim hvali!

− To je tvom ocu došapnuo uhoda. Uhodama se ne sme uvek verovati. Jako žalim, ali tvoj otac, sinko, nije uvek razuman.

− Šta će biti s vama, majko, ako to nije glasina?

− Šta god bude, to je *karma.* S *karmom* se moramo pomiriti.

− Ne, ove su uvrede nesnosne.

− Molim te, sinko, izdrži ih.

− Jabu je od mene dobio ključ broda, ključ za Anđin-sana i za nove varvare i izlaz iz Toranagine zamke. Uz moju pomoć je stekao silan ugled. S onim simboličnim darom mača sad je on drugi čovek u vojskama istoka, odmah iza Toranage. A šta smo mi za to dobili? Odvratne uvrede!

− Pomiri se sa svojom *karmom.*

− Moraš, mužu! Molim te, poslušaj svoju gospu majku.

− Ovu sramotu ne mogu preživeti. Osvetiću se pa ću se ubiti, a ovih sramota ću se otarasiti.

− Poslednji put, sinko! Prihvati svoju *karmu,* molim te.

− Moja je *karma* da uništim Jabua.

Stara žena uzdahne.

− Vrlo dobro. Muškarac si. Imaš pravo da odlučiš. Što mora biti, biće. Ali samo ubistvo Jabua nije ništa. Moraš razmisliti. Potrebno je ukloniti i njegovog sina, a i Igurašija. Prvo Igurašija. Tada će tvoj otac doći na čelo klana, kao što je njegovo pravo.

− Kako ćemo to ostvariti, majko?

− Ti i ja ćemo planirati. I budi strpljiv, *neh?* Onda se moramo savetovati s tvojim ocem. Midori, i ti možeš dati savet, samo nastoj da ne bude bezvredan, *neh?*

− A gospodar Toranaga? Dao je svoj mač Jabuu.

− Smatram da gospodar Toranaga samo želi da Izu bude jak i da ima vazala. A ne saveznika. On ne želi saveznike, kao što ih nije želeo ni Taiko. Jabu misli da mu je saveznik. Smatram da Toranaga mrzi saveznike. Pripadnici našeg klana napredovaće kao Toranagini vazali. Ili kao Išidovi feudalci! Koga izabrati, a? A kako da se ubistvo obavi?

Omi se priseti navale radosti koja ga je obuzela kad su doneli odluku. I sad je to osećao, ali ništa mu se nije videlo na licu dok su brižno probrane sluškinje dovedene iz Mišime za Jabua, posluživale ’ča’ i sake. Posmatrao je Jabua, Anđin-sana, Mariko i Igurašija. Svi su čekali da Jabu započne.

Dvorana beše prostrana i zračna, dovoljno velika da u njoj večera, pije i razgovara trideset oficira. Bilo je još mnogo drugih soba i kuhinja za telohranitelje i poslugu. Oko kuće se protezao vrt, i iako je sve bilo obavljeno na brzinu i privremeno, odlično su sve to izgradili u ono malo vremena kojim su raspolagali i lako se moglo braniti. Omiju nimalo nije smetalo što je troškove namirio iz svog povećanog feuda. Bila je to njegova dužnost.

Pogleda kroz otvorena vrata šođi. U predvorju mnogo stražara. Konjušnica. Tvrđavu je ograđivao jarak. Ogradu su ispleli od gusto povezanih divovskih bambusa. Krov pokriven crepom podupirali su jaki središnji stubovi. Zidove su činili lagani klizni zakloni šođi. Neki su bili zastrti letvicama, a većinu je po običaju prekrivao navošteni papir. Čvrst drveni pod prekriven tatamijem ležao je na stubovima ukopanim u utabanu zemlju.

Prema Jabuovoj naredbi Omi je opljačkao četiri sela kako bi napabirčio građu za ovu kuću i za onu manju, a Iguraši je doneo vrsne tatamije, futone i druge predmete koje u selu nisu mogli dobiti.

Omi se ponosio svojim delom, a na visoravni iza brda, odakle su se videli putevi u selo i na obalu, pripremili su logor za tri hiljade samuraja. Selo je sad bilo čvrsto opkoljeno i zaštićeno s kopnene strane, a s mora će uvek stići dovoljno opomena da pobegne feudalni gospodar.

Ali ja svog suverena nemam. Kome sada da služim?, pitao se Omi. Ikavi Đikkjuu? Ili samom Toranagi? Hoće li mi Toranaga dati ono što želim? Ili Išido? Tako je teško prodreti do Išida, ali sad mu imam mnogo toga reći…

Jabu je popodne pozvao Igurašija, Omija i četiri glavna kapetana i pokrenuo svoj tajni plan za uvežbavanje pet stotina samuraja-musketara. Zapovednik će biti Iguraši, a Omi će voditi jednu stotinu ljudi. Dogovorili su se kako će u te jedinice uvući Toranagine ljude kad im stignu i kako će te uljeze onemogućiti ako se pokažu kao izdajice.

Omi je predložio da na drugoj strani poluostrva uvežbaju, uz najveću tajnost, još tri čete po sto samuraja, kao zamenu ili rezervu i kao predostrožnost protiv kakvog Toranaginog izdajničkog poteza.

− Ko će voditi Toranagine ljude? Koga će on poslati kao svog zamenika? − zapitao se Iguraši.

− Svejedno − rekao je Jabu. − Ja ću imenovati njegovih pet pomoćnika i zadužiću ih da mu po potrebi prerežu grkljan.

Šifra da se ubije on i svi uljezi glasiće ’Šljiva’! Iguraši-sane, sutra ćeš izabrati ljude. Lično ću ih sve potvrditi i još ni jedan ne sme znati za moju strategiju u vezi sa jedinicom musketara.

Dok je sada Omi motrio Jabua, uživao je u novootkrivenom zanosu osvetom. Lako će biti ubiti Jabua, ali ubistvo mora biti usklađeno sa svim ostalim. Samo će u tom slučaju njegov otac ili stariji brat moći preuzeti vlast u klanu i na Izuu.

Jabu je prešao na stvar.

− Mariko-san, molim, reci Anđin-sanu: sutra želim da on počne obučavati

moje ljude da pucaju kao varvari. I želim naučiti sve što se da naučiti o tome kako varvari ratuju.

− Jako žalim, ali muskete će stići tek za šest dana, Jabu-sane − podseti ga Mariko.

− Moji ljudi imaju dosta za početak − odvrati Jabu. − Želim da on sutra započne. − Mariko se obrati Blektornu.

− Šta ga zanima o ratu? − zapita on.

− Rekao je: sve.

− A šta prvenstveno? − Mariko zapita Jabua.

− Jabu-san pita jeste li učestvovali u kopnenim bitkama.

− Da. U Holandiji. I u jednoj u Francuskoj.

− Izvrsno, kaže Jabu-san. Zanima ga evropska strategija. Pita kako u vašim zemljama vode bitke. Podrobno.

Blektorn na tren promisli pa odgovori:

− Recite Jabu-sanu da mu mogu obučiti bilo koji broj ljudi i da tačno znam šta ga zanima. − Od fra Dominga mnogo je naučio o japanskom načinu ratovanja. Fratar je bio stručnjak, a to ga je životno zanimalo. ’Na kraju krajeva, senjor’ kazao je starac, ’to je znanje bitno, zar ne? Da znamo kako ratuju pagani! Svaki otac mora štititi svoje stado. A zar naši slavni konkvistadori nisu blaženi kopljonoše majke crkve? A zar ja nisam s njima bio u borbama u Novom svetu i na Filipinima pa ih proučavao više od dvadeset godina? Znam ja rat, senjor, znam ja rat. Dužnost mi je to bila… Volja Božja da upoznam rat! Možda te Bog poslao k meni da te učim, ukoliko umrem. Čuj, ovo moje stado u ovom zatvoru moji su učitelji u pogledu japanskog ratovanja, senjor. Tako sada znam kako se njihove vojske bore i kako se mogu poraziti. I kako oni mogu nas poraziti. Zapamti, senjor, reći ću ti tajnu na tvoju dušu: japansko divljaštvo ne treba povezati sa modernim oružjem i sa modernim metodama, jer bi nas oni uništili na kopnu! ’ Blektorn se preporuči Bogu i počne: − Recite gospodaru Jabuu da mu mogu jako mnogo pomoći. A i gospodaru Toranagi! Njihove vojske mogao bih učiniti nepobedivima.

− Gospodar Jabu kaže, ako se vaše ratno znanje pokaže korisnim, Anđin-sane, povećaće vam platu. Od dve stotine i četrdeset kokua gospodara Toranage na pet stotina kokua. Nakon mesec dana!

− Zahvalite mu, ali kažite, ako sve to za njega uradim, zauzvrat tražim uslugu. Želim da povuče svoju odluku o selu i želim da mi do pet meseci vrate moj brod i posadu.

− Anđin-sane, s njim se ne smete pogađati kao trgovac − reče Mariko.

− Molim vas, pitajte ga, kao poniznu uslugu, od počašćenog gosta i zahvalnog budućeg feudalca.

Jabu se namršti. Odgovarao je nadugo i naširoko.

− Jabu-san kaže da je selo beznačajno. Seljanima valja potpaliti vatru pod stražnjicu da nešto učine. Za njih se ne brinite. Što se broda tiče, pod zaštitom je gospodara Toranage. Siguran je da će vam ga uskoro vratiti. Zamolio me da vaš zahtev iznesem gospodaru Toranagi čim stignem u Edo. To ću i učiniti, Anđin-sane.

− Molim vas, izvinite me gospodaru Jabuu, ali moram ga moliti da povuče odluku. Večeras!

− Upravo je odbio, Anđin-sane. To ne bi bilo uljudno.

− Da, razumem, ali molim vas, zapitajte ga opet. Za mene je to jako važno… Molba!

− Kaže da morate biti strpljivi. Ne brinite se za seljane!

− Hvala. Razumem. Da. Molim vas, zahvalite Jabu-sanu, ali mu recite da ne mogu živeti u takvoj sramoti.

− Šta? − prebledi Mariko.

− Ne mogu živeti u sramoti da mi je celo selo na savesti. Obeščašćen sam, a to ne mogu podneti. To je protiv moje hrišćanske vere. Moraću smesta počiniti samoubistvo.

− Samoubistvo?

− Da. Odlučio sam se na to.

− *Nan đa*, Mariko-san? − prekine ih Jabu.

Mucajući je prevela ono što je rekao Blektorn. Jabu joj je postavljao pitanja, a ona je odgovarala. Tad će Jabu: − Da se nisi onako prenula, pomislio bih da je to šala, Mariko-san. Zašto se toliko brineš? Zašto misliš da je on to ozbiljno naumio?

− Ne znam, gospodaru. On, čini mi se… Ne znam… − Glas je izda.

− Omi-sane?

− Samoubistvo je protiv svih hrišćanskih verovanja, gospodaru. Oni se nikada ne ubijaju kao mi. Kao što bi se ubio samuraj.

− Mariko-san, hrišćanka si! Je li to istina?

− Da, gospodaru! Samoubistvo je smrtni greh, protiv reči Božije.

− Iguraši-sane? Šta ti misliš?

− To je varka. Nije on hrišćanin. Sećate li se onog prvog dana, gospodaru? Sećate li se što je učinio svešteniku? I šta je dopustio da mu učini Omi-san,

samo da bi spasao mladića?

Jabu se smeškao pri pomisli na taj dan i na noć koja je usledila.

− Da, slažem se. Nije on hrišćanin, Mariko-san.

− Jako žalim, ali ne razumem, gospodaru. Šta je bilo sa sveštenikom?

Jabu joj reče šta se dogodilo prvog dana između Blektorna i sveštenika.

− Oskrnavio je krst? − zapita ona, otvoreno zapanjena.

− A komadiće bacio u prašinu − nadoveže Iguraši. − Sve je to varka, gospodaru. Ako ga obeščašćuje ovaj slučaj sa selom, kako je ovde mogao izdržati kad ga je Omi-san obeščastio i popišao?

− Šta? Oprostite, gospodaru! − javi se Mariko. − Opet ne shvatam!

− Objasni joj! − reče Jabu Omiju.

Omi posluša. Gadilo joj se ono što joj je kazao, ali na licu to nije pokazivala.

− Anđin-san je posle toga bio sasvim poslušan, Mariko-san − zaključi Omi. − Bez oružja on će uvek biti poslušan.

Jabu gucne sake.

− Mariko-san, reci mu da samoubistvo nije varvarski običaj. To je protiv njegovog hrišćanskog Boga. Kako se on može ubiti?

Mariko prevede. Jabu je pomno motrio dok je Blektorn odgovarao.

− Anđin-san se ponizno izvinjava, ali kaže, bio to običaj ili ne, bio Bog ili ne, ova sramota za selo prevelika je, a da je otrpi. On kaže da… da je u Japanu, hatamoto je i ima pravo živeti prema našim zakonima. − Ruke su joj drhtale. − To je kazao, Jabu-sane. Ima pravo da živi prema našim običajima, prema našem zakonu.

− Varvari nemaju nikakvih prava.

− Gospodar Toranaga proglasio ga je hatamotom − reče ona. − To mu daje prava, *neh?*

Lahor dotakne šođije koji zašušte.

− Kako bi on mogao počiniti samoubistvo? A? Pitaj ga. Blektorn izvadi maleni mač, oštar kao igla, pa ga polagano spusti na tatami, uperivši vrh u sebe.

− To je prevara! − jednostavno će Iguraši. − Ko je ikad čuo da se varvarin ponaša kao civilizovan čovek?

Jabu se namršti, a srce mu sporije kucaše od uzbuđenja.

− On je hrabar čovek, Iguraši-sane, u to nema sumnje. I neobičan je. Ali

ovo? − Jabu je želeo videti taj čin, uveriti se dokle će varvarin poći, gledati kako on ide u smrt, doživeti s njim zanos umiranja. S naporom je zaustavio plimu svog sladostrašća. − Kakav je tvoj savet, Omi-sane? − grleno je zapitao.

− Gospodaru, rekli ste selu: ’Ako Anđin-san ne nauči na zadovoljavajući način.’ Savetujem vam da date neznatan ustupak. Recite mu da će biti zadovoljavajuće sve što on bude naučio u pet meseci, ali se mora zakleti svojim Bogom da to nikad neće odati selu.

− Pa on nije hrišćanin. Kako će ga vezivati takva zakletva?

− Mislim da je on jedna vrsta hrišćanina. On je protiv crnih mantija, a to je bitno. Smatram da će ga vezati zakletva pred njegovim Bogom. A isto bi se tako imenom Božjim trebao zakleti da će potpuno posvetiti svoj um učenju i vašoj službi. Pametan je pa će u pet meseci mnogo toga naučiti. Dakle, spašena je vaša čast, a i njegova, i ako postoji i ako ne postoji. Ništa ne gubite, a sve dobijate. I što je jako važno, njegovom slobodnom voljom steći ćete njegovu vernost.

− Misliš da će se on ubiti?

− Da.

− Mariko-san?

− Ne znam, Jabu-sane. Žalim, ne znam vas savetovati. Pre nekoliko sati rekla bih: ’Ne, on se neće ubiti.’ Sada ne znam. On je… Otkako je naveče došao Omi-san po njega, on se… promenio.

− Iguraši-sane?

− Ako mu sad popustite, a posredi je varka, on će se stalno služiti istom smicalicom. Lukav je kao *kami* lisice, svi smo videli koliko je lukav, *neh?* Jednog dana moraćete mu reći ne, gospodaru. Savetujem vam da sada kažete: Ne! To je prevara.

Omi se nagne napred i odmahne glavom.

− Gospodaru, molim vas, oprostite, ali moram ponoviti, ako kažete ne, izvrgavate se silnom gubitku. Ako je to varka, a verovatno bi mogla biti, onda će on kao ponosan čovek biti pun mržnje zbog ovog novog poniženja i neće vam pomoći koliko najviše može, a vama je to potrebno. Zatražio je nešto kao hatamoto, na šta je i ovlašćen. Kaže da želi živeti prema našim običajima, dobrovoljno. Nije li to veliki korak napred, gospodaru? Odlično za vas i za njega! Savetujem vam oprez. Iskoristite ga kako vam najbolje odgovara.

− To i nameravam − odvrati Jabu dubokim glasom.

− Da − reče Iguraši. − On je vredan i ja želim njegovo znanje. Samo, moramo ga držati na uzdi, to si mnogo puta rekao, Omi-sane. On je varvarin,

samo to. Oh, znam da je on danas hatamoto i od danas sme nositi dva mača, ali to ga ne čini samurajem. On samuraj nije, niti će ikada biti.

Mariko je znala da bi od svih njih ona morala najjasnije shvatiti Anđin-sana. Ali nije mogla. Trenutak bi ga razumela, a već sledeći tren opet joj je bio neshvatljiv. Čas ga je volela, a čas mrzela. Zašto?

Blektorn upre nervozan pogled u daljinu. Sad su mu na čelu izbile graške znoja. Od straha?, zapitao se Jabu. Iz straha da ćemo prozreti njegovu varku? Da li nas vara?

− Mariko-san?

− Da, gospodaru?

− Reci mu… − Odjednom se osuše Jabuove usne, a grudi ga zabole. − Reci Anđin-sanu da presuda za selo ostaje ista!

− Gospodaru, molim vas, oprostite, ali preklinjem vas da prihvatite savet Omi-sana.

Jabu nije pogledao nju nego samo Blektorna. Kucala mu je žila na čelu.

− Anđin-san kaže da je odlučio. Neka tako bude! Da vidimo je li varvarin − ili hatamoto.

Marikin glas bio je gotovo nečujan.

− Anđin-sane, Jabu-san kaže da presuda ostaje ista! Žalim. Blektorn je čuo reči, ali mu nisu smetale. Osećao se snažnijim i smirenijim nego ikada, svesniji života nego ikad pre. Dok je čekao, nije ih ni slušao ni gledao. Odlučio je. Sve ostalo je prepustio Bogu. Zaključao se u svojoj glavi, stalno slušao iste reči, one iste koje su mu dale putokaz za ovdašnji život, reči koje su sigurno od Boga poslate, putem Mariko koja je medij: ’Postoji lagano rešenje: smrt. Da ovde opstaneš, moraš živeti prema našim običajima − … presuda ostaje ista.

Dakle, sad moram umreti. Morao bih se bojati, ali ne bojim se. Zašto? Ne znam. Znam samo ovo: kad sam iskreno zaključio da ovde mogu živeti kao čovek, samo ako živim prema njihovim običajima, ako se izvrgnem smrti i umrem, možda umrem, odjednom je nestalo straha. ’Život i smrt jedno su te isto… Prepustite *karmu karmi*.’

Ne bojim se smrti!

Iza šođija zarominja kišica. Spustio je pogled na nož.

Lepo sam živeo, pomisli on.

Baci pogled na Jabua.

− *Vakarimasu* − reče razgovetno. Iako je znao da su tu reč izustile njegove

usne, kao da je to rekao neko drugi.

Niko se nije pomakao. Gledao je kako desnicom uzdiže nož. Tad i levicom zgrabi korice. Sečivo nije drhtalo, beše mu upereno ravno u srce. Sad je čuo samo žubor svog života koji se uzdizao i uzdizao, sve glasniji i glasniji, dok ga naposletku više nije mogao slušati. Njegova duša zavapila je za večnom tišinom. Vrisak mu pokrene reflekse. Rukama je nepogrešivo terao nož prema cilju.

Omi se spremao da ga zaustavi, ali zaskočio ga je Blektornov iznenadan, divljački zamah, pa kad je Omi levicom dohvatio sečivo, a desnicom dršku, preseče ga bol, a iz leve ruke šikne mu krv. Svom se snagom okomio na snažni zamah. Nije ga savladao. Tad mu pomogne Iguraši. Zajedno zadrže udarac. Oduzmu mu nož. Tanka nit krvi tekla je iz kože iznad Blektornovog srca gde je prodro vrh noža. Mariko i Jabu se nisu ni pomerili.

− Reci mu, reci mu da je dovoljno šta god nauči, Mariko-san! Naredi mu… Ne, zamoli ga, zamoli Anđin-sana neka se zakune onako kao što je kazao Omi-san. Sve kao što reče Omi-san.

Blektorn se polako vraćao iz smrti. Piljio je u njih i u nož iz goleme udaljenosti, bez razumevanja. Tad opet nagrne bujica njegovog života, ali ništa nije shvatao, uveren da je mrtav, a ne živ.

− Anđin-sane? Anđin-sane? − Video je kako joj se miču usne i čuo je njene reči, ali sva čula uputio je na kišu i na lahor.

− Da? − vlastiti glas još mu je zvučao dalek, ali je mirisao kišu, slušao kapljice i osećao u zraku morsku so. Živ sam, u čudu pomisli. Živ sam, a napolju je prava kiša. I vetar je stvaran, severac. Tu je pravi žeravnik s pravim ugljenom. A ako uzmem šoljicu, u njoj će biti prava tečnost i imaće ukus. Nisam mrtav. Živ sam!

Oni su ćutke sedeli i strpljivo čekali, blagi prema njemu, da ukažu čast njegovom junaštvu. Nijedan čovek u Japanu nije nikada video ono što su videli oni. Svi su se u sebi pitali: šta će sad učiniti Anđin-san? Hoće li uspeti sam da ustane i ode, ili će ga ostaviti snaga? Kako bih ja postupio na njegovom mestu?

Sluškinja bez reči donese zavoj i poveže Omiju ruku, u koju se duboko zarezalo sečivo, da zaustavi krv. I dalje su svi ćutali. Povremeno bi Mariko tiho izgovorila njegovo ime dok su srkali ’ča’ ili sake, ali vrlo umereno, uživajući u čekanju, gledanju i sećanju.

Blektornu kao da je večno trajao taj neživot. Tad mu oči progledaju, a uši začuju.

− Anđin-sane?

− *Haj?* − odgovori kroz najsilniju iznemoglost koju je ikada osetio.

Mariko ponovi Omijeve reči, ali kao nešto što je kazao Jabu.

Morala je to nekoliko puta izreći dok se nije uverila da ju je on jasno razumeo. Blektorn skupi poslednje snage. Godila mu je pobeda.

− Moja je reč dovoljna, kao što je meni dovoljna njegova. Pa i uz sve to, zakleću se Bogom, kao što on želi. Da! Kao što će se i Jabu-san isto tako časno zakleti bogom da će poštovati svoju stranu pogodbe!

− Gospodar Jabu odgovara: ’Da, zakleću se gospodinom Budom!’

I Blektorn se zakune kao što je želeo Jabu. Uze ’ča’. Nikad mu nije toliko prijao. Šoljica mu se učini jako teškom i nije je mogao dugo držati.

− Lepa kišica, zar ne? − reče gledajući kako se kapljice kiše raspršuju i nestaju, zapanjen neizmernom bistrinom svog pogleda.

− Da − nežno će ona, znajući da su njegova čula na visini koju ne može dohvatiti niko ko nije dobrovoljno pošao u susret smrti, pa se, zaslugom neshvatljive *karme,* čudotvorno povratio. − Zašto se sad ne biste odmorili, Anđin-sane? Gospodar Jabu vam zahvaljuje i kaže da će sutra više s vama razgovarati. Sad biste se morali odmoriti.

− Da. Hvala vam. To bi bilo lepo.

− Mislite li da možete stajati?

− Da. Mislim da mogu.

− Jabu-san pita da li bi hteli nosiljku!

Blektorn razmisli. Naposletku zaključi da bi pravi samuraj otpešačio… Pokušao bi hodati.

− Ne, hvala − reče on, iako je jako želeo da legne i da ga nose kući. Da sklopi oči i smesta zaspi. Istovremeno je znao da bi se plašio ako sada zaspi, u slučaju da je ovo san ili život posle smrti, i da nož nije na futonu nego još zariven u njega, a da je ovo pakao, ili početak pakla.

Polako uze nož. Motrio ga je, pun radosti zbog tog istinskog dodira. Tad ga stavi u korice, sve je radio jako polako.

− Oprostite što sam ovako spor − promrmlja.

− Ne smete se izvinjavati, Anđin-sane. Večeras ste se ponovno rodili. Ovo je drugi život, nov život − ponosno će Mariko, sva likujući zbog njega. − Retkima je dato da se vrate. Neka vam ne bude žao. Znamo da je za to potrebna velika snaga. Većini muškaraca nakon toga ne preostane ni toliko hrabrosti da stoje. Smem li vam pomoći?

− Ne. Ne, hvala.

− Nije sramota ako pomognem. Bila bi mi čast ako dopustite da vam pomognem.

− Hvala, ali ja… Želim pokušati. Najpre ću sam! − Ali nije mogao odmah ustati. Morao se podupreti rukama da klekne, a onda je morao zastati da skupi snagu. Kasnije je zateturao i zamalo pao. Njihao se, ali nije pao.

Jabu se nakloni. I Mariko, Omi i Iguraši.

Nekoliko prvih koraka Blektorn je prešao kao pijan. Uhvatio se za stub i trenutak se pridržavao. Tad opet krene. Teturao je, ali je išao sam. Kao muškarac. Jednu ruku držao je na velikom maču za pojasom, visoko uzdignute glave.

Jabu izdahne i snažno otpije sake. Kad mu se vratila moć govora, obratio se Mariko:

− Molim te, idi za njim. Pobrini se da sretno stigne kući.

− Da, gospodaru.

Kad je otišla, Jabu se okrenuo prema Igurašiju.

− Ti si glupava hrpa govana!

Iguraši odmah pokajnički sagne glavu do prostirke.

− Rekao si, smicalica, *neh?* Tvoja glupavost umalo me stajala neprocenjivog blaga!

− Da, gospodaru, imate pravo, gospodaru. Molim za dopuštenje da smesta okončam život.

− Za tebe bi to bilo predobro! Idi pa živi u konjušnici dok te ne zovnem! Spavaj s glupim konjima! Ti si konjoglavi glupan!

− Da, gospodaru. Izvinjavam se, gospodaru.

− Napolje! Sad će musketarima zapovedati Omi-san. Napolje! Sveće su treptale i pucketale. Jedna sluškinja prolije kap sakea na lakirani stočić pred Jabuom, a on joj sočno opsuje. Ostale se odmah izvine. Pustio ih je neka ga smire pa uzeo još sakea. − Smicalica? Rekao je: smicalica. Budalo! Zašto su oko mene budale?

Omi ništa ne reče. U njemu je sve treštalo od smeha.

− Ali ti nisi glupan, Omi-sane. Tvoj savet je vredan. Od danas ti udvostručujem feud. Šest hiljada kokua. Za dogodine. Za feud uzmi trideset rija u krug oko Anđira.

Omi se nakloni do futona. Jabu je zaslužio da umre, tako ga lako čovek može motati oko prsta.

− Nisam ja to zaslužio, gospodaru, samo sam činio svoju dužnost.

− Da, ali feudalni gospodar mora nagrađivati vernost i dužnost. − Jabu je večeras nosio Jošitomov mač. Silno je uživao dodirujući ga. − Suzu! − zovne jednu služavku. − Pošalji Zukimota ovamo!

− Kad će početi rat? − zapita Omi.

− Ove godine. Možda ćeš imati šest meseci vremena, a možda i ne. Zašto?

− Možda bi gospa Mariko morala ostati više od tri dana da vas zaštiti.

− A? Zašto?

− Ona je jezik Anđin-sana. Za pola meseca uz njenu pomoć on može obučiti dvadeset ljudi koji će obučiti stotinu ljudi, a ovi preostale. Onda više nije važno hoće li on živeti ili umreti.

− A zašto bi umro?

− Opet ćete zovnuti Anđin-sana, pa ćete ga već sledeći put ili treći put izazvati. Idući put bi ishod mogao biti drukčiji. Ko zna? Možda poželite da on umre. − Obojica su znali, a isto tako i Mariko i Iguraši, da za Jabua ništa ne znači ako se zakune ikojim bogom, i da, naravno, uopšte nije nameravao održati obećanje.

− Možda zaželite na njega vršiti pritisak. Kad dobijete njegovo znanje, od kakve će vam koristi biti truplo?

− Ni od kakve!

− Morate naučiti varvarsku ratnu strategiju, ali vrlo brzo. Možda ga gospodar Toranaga pozove, pa ženu morate zadržati dokle god možete. Valjda će pola meseca biti dovoljno da mu iz glave iscedimo sve ono što on zna, sad kad ste se uverili da će revnosno prionuti na posao. Moraćete voditi probe i prilagoditi njihove načine našim običajima. Da, to će potrajati bar pola meseca. *Neh?*

− A Toranaga-san?

− Složiće se ako mu se ta stvar tačno iznese, gospodaru. Mora se složiti. Muskete su njegove koliko i vaše! A njena neprekidna prisutnost dragocena nam je i u drugim pogledima.

− Da − zadovoljno će Jabu, jer je i njemu palo na um da je uzme za taoca, još na brodu kad je nameravao ponuditi Toranagu Išidu kao žrtvu. − Svakako, Toda Mariko mora biti zaštićena. Bilo bi loše da padne u podle ruke.

− Da, a možda ćemo preko nje moći delovati na Hiro-macua, Buntara i na celi njihov klan, pa i na Toranagu.

− Sastavi poruku o njoj.

− Danas je moja mati doznala iz Eda jednu vest, gospodaru. − Izlane Omi.

− Zamolila me da vam kažem da je gospa Genđiko poklonila Toranagi prvog unuka.

Jabu odjednom naćulji uši. Toranagin unuk! Bi li putem tog dojenčeta mogao zavladati Toranagom? Unuk produžuje Toranaginu dinastiju, *neh?* Kako da se domognem dojenčeta kao taoca?

− A Očiba? Gospa Očiba? − zapitao je.

− Otputovala je iz Eda sa celom pratnjom pre tri dana. Sad je već na sigurnom, na području gospodara Išida.

Jabu pomisli na Očibu i njenu sestru Genđiko. Koliko su različite! Očiba, puna života, lepa, lukava, nemirna, najpoželjnija žena u carstvu i naslednikova mati. Njena mlađa sestra Genđiko, tiha, povučena, ružna i poslovično nemilosrdna, po majci, jednoj od Gorodinih sestara. Sestre su se volele, ali Očiba je mrzela Toranagu i njegovo potomstvo, kao što je i Genđiko mrzela Taika i njegovog sina Jaemona. Je li Taiko zaista začeo Očibina sina?, opet se zapita Jabu, kao što su se godinama tajno zapitkivali svi *daimjoi.* Šta ne bih dao samo da saznam odgovor! Šta bih sve dao da imam tu ženu!

− To što gospa Očiba nije više talac u Edu… moglo bi biti i dobro i zlo! − neodlučno će Jabu. *Neh?*

− Dobro, samo dobro. Sad Išido i Toranaga moraju jako brzo početi.

− Omi je namerno obema prezimenima uskratio dodatak ’sama’. − Gospa Mariko morala bi ovde ostati da vas zaštiti.

− Pobrini se za to. Sastavi poruku koju ćemo poslati Toranagi. Nenametljivo pokuca sluškinja Suzu i otvori vrata. U sobu uđe Zukimoto.

− Gospodaru?

− Gde su svi oni darovi koje sam naredio da Omi-sanu doneseš iz Mišime?

− Sve je u skladištu, gospodaru. Evo popisa! Iz konjušnica možemo izabrati dva konja. Da sada to obavim?

− Ne, sutra će ih izabrati Omi-san. − Jabu osmotri brižno sročeni spisak. ’Dvadeset kimona (drugog razreda), dva mača, jedan oklop (popravljen, ali u dobrom stanju), dva konja, oružje za stotinu samuraja, za svakog čoveka po mač, kaciga, grudni štitnik, luk, dvadeset strela i koplje (sve najbolje). Ukupna vrednost: četiri stotine dvadeset šest kokua. I stena zvana ’Kamen čekanja’. Vrednost: neprocenjiva.’ − Ah, da − primeti on raspoloženije, sećajući se te noći. − Stena što je nađoh na ostrvu Kjušuu. Hteo si je nazvati ’Varvarin očekuje’, je h?

− Da, gospodaru, ako vam je još po volji − reče Omi. − No, hoćete li me sutra počastiti time da odlučite na kojem bi mestu u vrtu odgovarala? Mislim

da nema nijedno dobro mesto.

− Sutra ću odlučiti. Da! − Jabuove misli ostanu na steni, na onim dalekim danima s obožavanim gospodarom Taikom, pa naposletku na ’Noći vrištanja’. Osvoji ga seta. Život je tako kratak, žalostan i okrutan, pomislio je. Pogledao je Suzu. Devojka mu neodlučno uzvrati smešak. Imala je jajoliko lice, a bila je vitka i nežna, kao i preostale dve sluškinje. Njih tri su u nosiljkama doneli iz njegovog domaćinstva u Mišimi. Večeras su sve bile bose. Nosile su kimono od najbolje svile, a koža im je bila jako bela. Čudno je to da dečaci mogu biti tako ljupki, pomisli on, u mnogo čemu ženstveniji i čulniji od devojaka. Tad spazi Zukimota. − Šta čekaš? A? Van!

− Da, gospodaru. Zamolili ste me da vas podsetim na porez, gospodaru. − Zukimoto uspravi svoju oznojenu telesinu i zahvalno odjuri.

− Omi-sane, smesta udvostruči sve poreze − reče Jabu.

− Da, gospodaru.

− Gnusni seljani! Ne rade dovoljno marljivo. Lenji su, svi odreda! Ja im štitim puteve od razbojnika, čuvam more, dajem im dobru upravu, a šta oni rade? Provode dane pijuckajući ’ča’ i sake, i jedući pirinač. Vreme je da se moji seljani suoče sa svojom odgovornošću!

− Da, gospodaru − reče Omi.

Tad se Jabu posveti predmetu koji ga je opsedao.

− Anđin-san me večeras zapanjio. A tebe nije?

− Oh, i mene, više nego vas, gospodaru. No, bili ste mudri što ste ga pustili neka se zaleti.

− Misliš da je Iguraši imao pravo?

− Samo sam se divio vašoj umnosti, gospodaru. Koji put bi mu trebalo reći i ’ne’. Mislim da ste bili vrlo mudri što ste mu to večeras kazali.

− Mislio sam da će se ubiti. Da. Drago mi je da si bio spreman. Računao sam da ćeš biti spreman. Anđin-san je izuzetan čovek s obzirom na to da je varvarin, *neh?* Šteta što je varvarin, i tako naivan.

− Da.

Jabu zevne. Uze sake od Suzue.

− Kažeš, pola meseca? Mariko-san morala bi bar toliko ostati, Omi-sane. Onda ću odlučiti o njoj i o njemu. Uskoro ćemo morati da mu damo novu lekciju. − Nasmeje se otkrivši kvarne zube. − Ako Anđin-san uči nas, morali bismo i mi učiti njega, *neh?* Morali bi da ga naučimo kako se ispravno obavlja *sepuku!* To bi vredelo videti, *neh?* Za to se ti pobrini! Da, slažem se s tim da su varvarinu odbrojani dani.

Nakon dvanaest dana jedno popodne stiže glasnik iz Osake, a s njim pratnja od deset samuraja-jahača. Konji su im bili u peni i polumrtvi. Barjaci na vrhovima njihovih kopalja vili su grb svemoćnog Regentskog veća. Beše vruće, oblačno, vlažno.

Glasnik je bio mršav i prekaljen samuraj višeg reda, jedan od Išidovih glavnih pomoćnika, Nebara Đozen, čuven po svojoj neotesanosti. Njegova siva uniforma-kimono beše odrpana i blatnjava, a oči su mu od umora bile crvene. Odbio je hranu i piće i neuljudno zatražio neka ga Jabu smesta primi.

− Oprostite mi zbog izgleda, Jabu-sane, ali imam hitan posao − reče. − Da, molim vas da oprostite. Moj gospodar pita: prvo, zašto zajedno uvežbavate Toranagine i svoje vojnike i drugo, zašto vežbaju sa toliko musketa?

Jabu porumene zbog te neotesanosti, ali se savlada jer je znao da je Đozen sigurno primio određena uputstva i da takva neuglađenost krije izrazito nadmoćni položaj. A jako se uznemirio što je ponovo došlo do ’curenja’ u njegovoj sigurnosnoj mreži.

− Dobro nam došao, Đozen-sane. Možeš uveriti svoga gospodara da su mi uvek na srcu njegovi interesi! − reče udvorički, ali to nije zavaralo nijednog od prisutnih.

Stajali su na verandi utvrđenja. Omi je sedeo iza Jabua. Iguraši, kome je Jabu sve oprostio pre nekoliko dana, bio je bliži Đozenu, a oko njih probrani stražari.

− Šta još kaže tvoj gospodar?

− Moj gospodar će se veseliti da su vaši i njegovi interesi isti − odvrati Đozen. − A sad, što se tiče musketa i obuke, moj gospodar pita zašto je zamenik komandanta Toranagin sin Naga. Zamenik za šta? Šta je tako važno da ovde mora biti Toranagin sin? To uljudno pita gospodar general Išido. Njega to zanima. Da! Zanima ga sve što rade njegovi saveznici. Na primer, zašto izgleda da varvarin vodi obuku? Kakve vežbe? Da, Jabu-sama, i to je jako zanimljivo. − Đozen lagodnije premesti mačeve, sretan što mu njegovi ljudi štite leđa. − Dalje, Regentsko veće ponovno će se sastati prvoga dana novog meseca, znači za dvadeset dana. Svečano ste pozvani u Osaku da obnovite svoju zakletvu vernosti.

Jabuov želudac se obrtao.

− Shvatio sam kao da je Toranaga-sama istupio!

− Da, Jabu-sane, istupio je, ali njegovo je mesto zauzeo gospodar Ito Teruzumi. Moj gospodar biće novi predsednik Regentskog veća.

Jabua obuze panika. Toranaga je kazao da se četvorica regenata nikad neće složiti za petog. Ito Teruzumi beše mali *daimjo* iz pokrajine Negato na zapadnom Honšuu, ali njegov rod bio je drevan, poreklom iz loze Fuđimoto pa je zato bio prihvatljiv za regenta, iako je kao čovek bio nesposoban, ženskast, marioneta.

− Biću počašćen da primim njihov poziv − uvijeno će Jabu, nastojeći da dobije vremena za razmišljanje.

− Moj gospodar je smatrao da biste možda želeli odmah otići, pa bi stigli u Osaku na svečani sastanak. Naredio mi je da vam kažem da je isti poziv upućen svim *daimjoima!* Sada. Tako će *svi* imati priliku da dvadeset i prvog dana tamo na vreme stignu! Njegova je carska visost, car Go-Niđo, dopustila obred razgledanja sveća, u čast ove prilike. − Đozen mu pruži službeni svitak.

− Ovde nije pečat Regentskog veća.

− Moj gospodar poslao je sad pozivnice jer zna da ćete − kao odani vazal pokojnog Taika, kao odani vazal Jaemona, njegovog sina, naslednika i zakonitog vladara carstva, kad postane punoletan − shvatiti da će novo veće, naravno, odobriti njegov postupak. *Neh?*

− Svakako bi bila čast prisustvovati svečanoj sednici. − Jabu se borio da mu se na licu ništa ne vidi.

− Dobro − reče Đozen. Izvuče drugi svitak, otvori ga i uzdigne. − Ovo je prepis pisma kojim je postavljen gospodar Ito, a prihvatili su ga, potpisali i ovlastili ostali regenti, gospodari Išido, Kijama, Onoši i Sugijama. − Đozen se nije trudio da prikrije pobedonosni pogled znajući da je to potpuno zatvorilo obruč oko Toranage i svih njegovih saveznika, a da taj svitak ujedno njega i njegove ljude čini neranjivima.

Jabu uze svitak. Prsti su mu drhtali. Nije bilo sumnje u pogledu autentičnosti. Supotpisnica je bila gospa Jodoko, Taikova udovica, koja je potvrđivala da je isprava istinita i potpisana u njenom prisustvu, jedan od šest primeraka koje će slati po celom carstvu, i da je ovaj primerak isključivo za gospodare Ivarija, Mikave, Totomija, Sugure, Izua i Kvanta. Datirano beše pre jedanaest dana.

− Gospodari Ivarija, Mikave, Sugure i Totomija već su prihvatili. Evo njihovih pečata. Vi ste na mom spisku pretposlednji. Poslednji je gospodar Toranaga.

− Molim te da zahvališ svom gospodaru i da mu poručiš da jedva čekam da ga pozdravim i da mu čestitam − reče Jabu.

− Dobro. To bih molio napismeno. Sad bi mi baš odgovaralo.

− Naveče, Đozen-sane. Posle večere.

− Vrlo dobro. A sada možemo pogledati vežbe.

− Danas ih nema. Svi moji ljudi su na ubrzanim marševima − reče Jabu. Jabu je doznao za posetu čim su Đozen i njegovi ušli na Izu, pa je smesta naredio svojim ljudima da obustave pucanje i da nastave samo s hladnim oružjem, podaleko od Anđira. − Doći ćete sa mnom sutra. Ako želite, u podne.

Đozen pogleda nebo. Beše kasno poslepodne.

− Dobro. Baš će mi prijati malo sna, ali ću se, s vašim dopuštenjem, vratiti u sumrak. Tada ćete mi vi, vaš zapovednik Omi-san i njegov zamenik Naga-san, pričati, kao odgovor mom gospodaru, o vežbama, musketama i o svemu. I o varvarinu.

− On je… da! Jasno. − Jabu mahne Igurašiju. − Pripremi smeštaj za našeg dičnog gosta i za njegove ljude.

− Hvala, ali to nije potrebno − odjednom će Đozen. − Samuraju je dovoljan futon zemlja, a sedlo mi je dostojan jastuk. Samo molim kupanje, ako dopuštate… Zbog ove vlage, *neh?* Utaboriću se na brdu! Jasno, uz vaše dopuštenje.

− Kako želiš.

Đozen se ukočeno nakloni i udalji, okružen svojim ljudima. Svi behu teško naoružani. Dva strelca ostaviše da im drže konje.

Kad su dobro zamakli, Jabuovo lice iskrivi se od gneva.

− Ko me izdao? Ko? Gde je uhoda?

Iguraši mahne stražarima da se maknu tako da ih ne čuju. I on je bio isto tako pepeljast.

− U Edu, gospodaru − reče. − Sigurno! Ovde je sigurnost potpuna.

− *Oh ko!* − vikne Jabu zamalo cepajući odeću. − Izdan sam! Mi smo izdvojeni. Izu i Kvanto su izdvojeni. Išido je pobedio, pobedio!

− Tek do dvadeset dana, gospodaru − žurno upade Omi. − Smesta pošaljite poruku gospodaru Toranagi, javite mu da…

− Glupane! − prosikće Jabu. − Toranaga sigurno već zna. Gde ja imam jednog uhodu, on ih ima pedeset. Ostavio me u zamci.

− Mislim da nije, gospodaru − neustrašivo će Omi. − Ivari, Mikava, Totomi i Sugura… svi su neprijateljski prema njemu raspoloženi, *neh?* I prema svakom njegovom savezniku. Oni ga ne bi opomenuli, pa možda on još ne zna. Javite mu i predložite…

− Zar nisi čuo? − drekne Jabu. − Sva četiri regenta pristaju na Itovo

postavljenje. Znači da je Veće opet zakonito, a sastaje se za dvadeset dana!

− Odgovor na to je jednostavan, gospodaru. Predložite Toranagi da smesta ubije Ita Teruzumija ili kojeg drugog regenta.

− Šta? − Jabu razjapi usta.

− Ako ne želite to učiniti, pošaljite mene, dopustite da pokušam. Ili Igurašisana. Pogine li gospodar Ito, Išido je opet bespomoćan.

− Ne znam jesi li poludeo ili šta ti je − nemoćno će Jabu. − Razumeš li ovo što si upravo kazao?

− Gospodaru, zaklinjem vas! Molim vas, budite sa mnom strpljivi. Anđinsan vam je dao dragoceno znanje, *neh?* Više nego što smo mogli i sanjati. Sad to iz vaših izveštaja zna i Toranaga, a verovatno i iz posebnih izveštaja Nagasana. Dobijemo li dovoljno vremena, naših pet stotina musketara i još onih trista daće vam sigurnu prednost u boju, ali samo jedanput. Kad neprijatelj − ko bio da bio − vidi kako baratate ljudima i vatrenim plotunima, brzo će od vas učiti, ali će tu prvu bitku izgubiti. A jedna jedina bitka − ako to bude prava bitka − doneće Toranagi apsolutnu pobedu.

− Nije Išidu potrebna nikakva bitka. Za dvadeset dana dobiće carev mandat.

− Išido je seljak, seljački sin, lažov, a u bitkama ostavlja drugove u nevolji!

Jabu se zabulji u Omija, a lice mu se obaspe pegama.

− Ti… znaš li šta govoriš?

− To je učinio u Koreji. Bio sam tamo pa sam to video, a video je i moj otac. Išido je ostavio Buntaro-sana i sve nas da se sami probijamo. On je običan izdajnički seljak, jasno, Taikov pas. Seljacima ne možemo verovati. Ali Toranaga je od roda Minovara, njemu se može verovati. Savetujem da pazite samo na Toranagine interese.

Jabu s nevericom odmahne glavom.

− Zar si gluv? Zar nisi saslušao Nebara Đozena? Išido je pobedio. Za dvadeset dana Veće će stupiti na vlast.

− *Možda* će stupiti na vlast.

− Pa i kad bi Ito… Kad bi ti to izveo? Nije moguće!

− Svakako, mogao bih pokušati, ali ne bih to obavio na vreme. Niko od nas to ne može obaviti u dvadeset dana, ali Toranaga bi mogao. − Omi je znao da je seo u zmajeve kandže. − Molim vas, razmislite o tome.

Jabu obrisa rukama lice. Telo mu je bilo mokro.

− Ako se sazove Veće, a ja nakon ovog poziva ne dođem, ja i celi moj klan smo mrtvi, uključujući i tebe. Potrebna su mi barem dva meseca da uvežbam

vojsku. Pa i da je već sad uvežbana, Toranaga i ja ne bismo mogli sve njih pobediti. Ne, varaš se, ja moram podržati Išida.

− U Osaku možete krenuti tek za deset-četrnaest dana, ako pođete ubrzanim maršem − reče Omi. − Smesta javite Toranagi za Nebara Đozena. Spasićete Izu i kuću Kasigi. Molim vas. Išido će vas prevariti i progutati. Ikava Đikkju je njegov rođak, *neh?*

− Šta je sa Đozenom? − poviče Iguraši. − A? A sa musketama? I sa velikom strategijom? On večeras želi o svemu čuti!

− Recite mu! Podrobno. Šta je on doli sluga? − izjavi Omi počevši vodu terati na svoj mlin. Znao je da je sve stavio na kocku, ali morao je da onemogući Jabuov savez sa Išidom jer bi time bila uništena njihova jedina prilika. − Izložite mu svoje namere!

Iguraši se vatreno usprotivi.

− Čim Đozen dozna šta mi radimo, poslaće poruku gospodaru Išidu. Stvar je previše važna, pa će mu sigurno poslati poruku. Išido će planove ukrasti i onda smo gotovi.

− Uhvatićemo glasnika i ubiti ga prema našoj želji. Jabu porumeni.

− Onaj je svitak potpisala najviša vlast u zemlji! Svi oni putuju pod regentskom zaštitom! Sigurno si lud kad tako nešto predlažeš! To bi me pretvorilo u odmetnika!

Omi odmahne glavom zadržavajući na licu pouzdanje.

− Verujem da je Jodoko-samu i ostale prevario izdajica Išido, kao što je prevario i njegovu carsku visost. Moramo zaštititi muskete, gospodaru. Moramo zaustaviti svakog glasnika…

− Tišina! Tvoj savet je ludost!

Omi se nakloni pod tim udarcem, ali diže pogled i mirno reče:

− Onda mi, molim vas, dopustite da počinim *sepuku*, gospodaru. Ali mi najpre dopustite da završim. Izneverio bih svoju dužnost da vas nisam pokušao zaštititi. Kao verni vazal molim ovu poslednju milost.

− Završi!

− *Sada* Regentsko veće ne postoji pa zato sad ni nema zakonske zaštite za onog neotesanog Đozena koji vređa, niti za njegove ljude, osim ako ne poštujete nezakonitu ispravu zbog… − Omi je nameravao kazati ’slabosti’, ali je promenio reč i glas je održao mirnim, ali autoritativnim:

− Zbog toga što bi bili, kao i ostali, prevareni. *Veće ne postoji!* Ne može vam narediti da išta učinite. Ni ikom drugom! Kad se Veće sastane, onda može naređivati i tada ćete morati poslušati. Ali koliko će sad *daimjoa* poslušati pre

nego što Veće izda zakonite naredbe? Samo Išidovi saveznici, *neh?* Zar u Ivariju, Mikavi, Totomiji i Surugi ne vladaju njegovi rođaci koji su mu otvoreni saveznici? Ta isprava svakako znači rat, da, ali molim vas, vodite ga po svojim uslovima, a ne po Išidovim. Ovu pretnju primite prezirno, jer drugo i ne zaslužuje! Toranaga nije nikada poražen u boju, a Išido jeste. Toranaga je izbegao učestvovanje u Taikovom pogubnom napadu na Koreju. Išido nije! Toranaga je sklon brodovima i trgovini. Išido nije! Toranaga će hteti varvarsku mornaricu. Pa zar mu niste i vi to savetovali? A Išido neće! Išido će carstvo zatvoriti. Toranaga će ga i dalje otvarati. Ako Išido pobedi, daće vaš nasledni feud Izu svom Ikavi Đikkjuu. Toranaga će vama dati celu Đikkjuovu pokrajinu. Vi ste Toranagin glavni saveznik! Zar vam nije dao svoj mač? Zar muskete ne garantuju jednu pobedu, *uz iznenadan prepad?* Šta vam zauzvrat daje onaj seljak Išido? Šalje vam samuraja-ronina, neotesanca, s izričitim naredbama da vas postidi u vašoj vlastitoj pokrajini! Tvrdim da je vaš jedini izbor Toranaga Minovara. Morate biti uz njega!

Naklonio se i ćutke čekao. Jabu prebaci pogled na Igurašija.

− Dakle?

− Slažem se sa Omi-sanom, gospodaru. − Na Igurašijevom licu videla se briga. − A što se tiče toga da ubijemo glasnika, to bi bilo opasno i tad više ne bi bilo odstupanja, gospodaru. Đozen će sutra sigurno poslati jednoga ili dvojicu. Možda bi mogli nestati. Ubili bi ih razbojnici… − Zastane usred rečenice. − Golubovi pismonoše! Teretni konji Đozenovi nosili su dva kaveza tih golubova!

− Noćas ćemo morati da ih otrujemo − reče Omi.

− Kako? Sigurno će ih čuvati.

− Ne znam. No, moramo ih ukloniti ili osakatiti pre zore.

− Iguraši, smesta pošalji ljude neka motre na Đozena − reče Jabu.

− Neka pripaze hoće li kojeg goluba poslati sada… danas!

− Predlažem da sve naše sokole i sokolare smesta pošaljete na istok − brzo nadoveže Omi.

− Posumnjaće u prevaru − reče Iguraši − ako vidi da smo mu goluba ubili, ili da mu se motamo oko ptica!

Omi slegne ramenima.

− To moramo sprečiti.

Iguraši pogleda Jabua koji rezignirano klimne glavom.

− Učini to!

Kad se Iguraši vratio, reče:

− Omi-sane, nešto mi je palo na pamet. Rekao si mnogo tačnih stvari o Đikkjuu i o gospodaru Išidu. No, ako savetuješ da glasnike ’uklonimo’, zašto da se onda poigravamo s Đozenom? Zašto da mu išta kažemo? Zašto odmah ne bismo sve njih pobili?

− Stvarno, zašto ne? Osim ako bi to zabavljalo Jabu-samu. Slažem se s tim da je vaš plan bolji, Iguraši-sane − reče Omi.

Tad se obojica zagledaju u Jabua.

− Kako da sačuvam tajnu o musketama? − zapitao ih je.

− Ubite Đozena i njegove ljude − odgovori Omi.

− Drugog izlaza nema?

Omi odmahne glavom. Iguraši odmahne glavom.

− Možda bih se mogao trampiti s Išidom − potreseno će Jabu, nastojeći smisliti izlaz iz klopke. − U pogledu vremena imaš pravo. Imam deset, najviše četrnaest dana. Kako da obrlatimo Đozena pa ipak da sačuvamo dovoljno vremena za manevrisanje?

− Mudro bi bilo da se pravite da krećete u Osaku − reče Omi. − No, nema nikakvog zla ako odmah obavestite Toranagu, *neh?* Jedan naš golub mogao bi pre mraka stići u Edo. Možda! Nema u tome nikakvog zla.

− Da − izjavi Iguraši. − Mogli biste javiti gospodaru Toranagi da je Đozen došao i da se do dvadeset dana sastaje Veće. No, ono drugo, o ubistvu gospodara Ita, isuviše je opasno staviti napismeno, pa čak i ako… Isuviše je to opasno, *neh?*

− Slažem se. Ništa o Itu. O tome bi trebao misliti sam Toranaga. Očigledno, *neh?*

− Da, gospodaru! Nezamislivo, ali očigledno!

Omi je ćutke čekao, a njegov mozak je besomučno tražio rešenje. Jabuove oči behu u njega uprte, ali nije se bojao. Njegov savet bio je mudar i isključivo u svrhu zaštite klana, porodice i sadašnjeg glavara u klanu, Jabua. Iako je Omi odlučio da Jabua ukloni i promeni starešinstvo, to ga nije sprečavalo da mu udeli oštrouman savet. Sad je bio spreman umreti. Ako je Jabu tako glup da ne prihvati očiglednu istinu njegovih zamisli, onda uskoro ionako neće biti klana koga bi predvodio. *Karma.*

Jabu se nagne. Još je bio neodlučan.

− Postoji li ikakav način da uklonimo Đozena i njegove ljude bez opasnosti po mene? I da još deset dana ostanem slobodan?

− Naga! Postavite klopku u kojoj će Naga biti mamac! − jednostavno će Omi.

* * *

U sumrak Blektorn i Mariko dojašu do vrata njegove kuće, a za njima sluge na konjima. I on i ona behu umorni. Jahala je kao muškarac, obučena u široke pantalone preko kojih je prebacila plašt utegnut pojasom. Na glavi je imala šešir širokog oboda, a na rukama rukavice da je štite od sunca. I seljačke žene su nastojale lice i ruke zaštititi od sunčevih zraka. Od pamtiveka se smatralo, što je koža tamnija, čovek je prostiji, a što je svetlija čoveka su više cenili.

Sluge prihvate ulare i odvedu konje. Blektorn svoje sluge otpusti s podnošljivo tečnim japanskim rečima i pozdravi Fuđiko koja je po običaju, ponosno čekala na verandi.

− Smem li vas poslužiti čajem, Anđin-sane? − zapitala je svečano, kao i obično.

− Ne − odgovori on kao i obično. − Najpre ću se okupati, pa sake i hrana. − Po običaju joj je uzvratio naklon. Zatim je kroz hodnik pošao u zadnji deo kuće, pa u vrt, pa kružnom stazom do kupatila od blata i pletera. Sluškinja ga svuče, a on uđe u kupatilo i sedne go. Druga služavka ga je trljala i sapunjala, oprala mu kosu pa ga polivala vodom da ispere sapunicu i prljavštinu. Onda je, sasvim čist, postepeno − zato što je voda bila jako vrela − zagazio u golemu čeličnu kadu pa se opružio.

− Isuse Hriste, odlično! − likovao je, puštajući da mu vrelina prodre u mišiće. Sklopio je oči, a znoj mu se slivao sa čela. Raču kako se otvaraju vrata, pa Suvov glas: ’Dobro veče, gospodaru’, propraćen nizom japanskih reči koje nije razumeo. No, večeras je bio odviše umoran, a da bi pokušao da razgovara sa Suvom. A kupanje, kako mu je mnogo puta Mariko objašnjavala ’nije samo za čišćenje kože, kupanje je dar od Boga ili od bogova, bogomdano zadovoljstvo u kojem kao takvom moramo uživati i tako se prema njemu odnositi’.

− Bez reči, Suvo − rekao je. − Večeras hteti misliti.

− Da, gospodaru. Oprostite, ali ispravno se kaže: večeras hoću misliti.

− Večeras hoću misliti. − Blektorn ponovi ispravno tu rečenicu, nastojeći utuviti u glavu te gotovo nerazumljive zvuke. Veselio se što ga starac ispravlja, ali od toga je već bio silno umoran.

U rano jutro zapitao je Mariko:

− Gde je onaj rečnik s gramatikom? Da li ga je Jabu-sama ponovo zatražio?

− Da! Molim vas, budite strpljivi, Anđin-sane. Uskoro će stići.

− Obećano mi je da će stići s galijom i s vojnicima. Nije stigao! Stigoše vojnici i muskete, ali ne i knjige. Sretan sam što ste ovde. Bez vas bi bilo

nemoguće.

− Teško, ali ne i nemoguće, Anđin-sane.

− Kako da im kažem: ’Ne, vi sve radite naopako! Svi morate zajednički trčati, zajednički se zaustavljati! Nišaniti i pucati kao jedan!’?

− Kome govorite, Anđin-sane? − zapitala je.

I tad ponovno oseti kako u njemu raste osećaj malodušnosti.

− Sve je to jako teško, Mariko-san.

− Oh, ne, Anđin-sane. Japanski je u poređenju sa drugim jezicima jako jednostavan. Nema članova, nema glagolskih konjugacija niti infinitiva. Svi glagoli su pravilni, a završavaju na *-masu,* a po želji možete sve reći ako upotrebite samo sadašnje vreme. Za pitanje glagolu samo dodajemo *ka.* Za negaciju se *masu* pretvori u *masen.* Šta bi moglo biti lakše? *Jukimasu* znači: idem, ali znači i: ideš, ide, idemo, ićíćemo, išlibismo, čak i to. Imenice su jednake u jednini i množini. *Cuma* znači: žena, žene. Vrlo jednostavno.

− Kako razlikujete reč *jukimasu* (idem) od *jukimasu* (išli su)?

− Po naglasku, Anđin-sane, i po tonu. Čujte: *jukimasu − jukimasu.*

− Meni su obe zvučale isto.

− Ah, Anđin-sane, to je zato što mislite na svom jeziku. Da razumete japanski, morate misliti japanski. Ne zaboravite da je naš jezik − jezik beskonačnosti. Sve je tako jednostavno, Anđin-sane! Samo promenite svoje shvatanje sveta. Japanski jezik, to znači učiti novu umetnost, odvojenu od sveta… Sve je tako jednostavno!

− Sve je to govno − progunđao je na engleskom pa mu laknu.

− Šta? Šta ste rekli?

− Ništa, ali ono što vi kažete nema smisla.

− Naučite pismene znakove − reče Mariko.

− Ne mogu. Trajalo bi predugo. Oni nemaju značenja.

− Gledajte, to su zaista jednostavne sličice, Anđin-sane. Kinezi su jako pametni. Pre hiljadu godina pozajmili smo njihovo pismo. Gle, uzmite ovaj znak − ili simbol − za svinju.

− Ne izgleda kao svinja.

− Nekad je izgledalo, Anđin-sane. Dopustite da vam pokažem. Evo! Nad simbol ’svinja’ dodajte simbol ’krov’ i šta ste dobili?

− Svinju i krov!

− A šta to znači? Taj novi znak?

− Ne znam.

−’Kuća’. U stara vremena Kinezi su mislili da svinja pod krovom znači kuću. Oni nisu budisti nego mesožderi pa je svinja njima, seljacima, predstavljala bogatstvo, dakle i dobru kuću. Odatle i taj znak.

− A kako ga izgovarate?

− Zavisi od toga da li smo Kinezi ili Japanci!

− *Oh ko!*

− Zaista! *Oh ko!* − nasmeja se ona. − Evo novog znaka. Simbol ’krov’, simbol ’svinja’ i simbol ’žena’. ’Krov’ pod kojim su dve svinje znači ’zadovoljstvo’. ’Krov’ pod kojim su dve žene znači ’svađa’. *Neh?*

− Svakako!

− Naravno, Kinezi su u mnogo pogleda jako glupi, a njihove žene nisu uvežbane kao ovdašnje žene. U našem domu nema svađe, je li?

Blektorn je sada, dvanaestog dana svog preporoda, o tome razmišljao. Ne! Nije bilo svađe, ali to i nije bio dom. Fuđiko je bila samo nešto kao poverljiva gazdarica, a kad on naveče ode da spava, naći će prostrte futone, a ona će strpljivo i bezizražajno uz njih klečati. Na sebi će imati spavaći kimono, sličan dnevnom, ali mekaniji, a u struku, umesto krutim obijem, povezan samo labavom vrpcom. ’Hvala, gospo!’ reći će on. ’Laku noć!’

Ona će se nakloniti i ćutke poći u sobu nasuprot hodniku, uz prostoriju u kojoj je spavala Mariko. A on će se uvući pod tanku svilenu mrežu protiv komaraca. Još nikada nije video takve mreže. Onda će se sretno opružiti, a noću će, slušajući kako spolja zuje mnogobrojni insekti, razmišljati o Crnom brodu i o tome koliko je Crni brod značajan za Japan.

Bez Portugalaca ne bi bilo trgovine s Kinom, niti svile za odeću i za mreže. Već sad, kad je tek počinjala vlažnost, upoznao je vrednost te svile.

Kad bi se noću uzvrpoljio, služavka bi gotovo odmah otvorila vrata i zapitala želi li nešto. Jednom je nije razumeo. Odmahnuo je sluškinji da ode, pošao u vrt i seo na stepenice zagledavši se u mesec. Za nekoliko minuta došla je Fuđiko, čupava i krmeljiva. Ćutke je sela iza njega.

− Da vam nešto donesem, gospodaru?

− Ne, hvala. Molim te, lezi!

Rekla je nešto što on nije razumeo. Opet joj je mahnuo da ode, pa ona nešto oštro reče sluškinji koja je bila uz nju kao senka. Uskoro je došla Mariko.

− Je li vam dobro, Anđin-sane?

− Da. Ne znam zašto su vas omeli. Isuse, pa ja samo gledam mesec. Nisam

mogao da spavam. Samo sam hteo na svež vazduh.

Fuđiko joj je nešto mucajući govorila, nelagodno, ozlojeđena njegovim srditim glasom.

− Kaže da ste joj rekli da legne. Ona je samo htela da znate da kod nas nije običaj da žena ili naložnica spava dok njen gospodar bdije, to je sve, Anđin-sane.

− Onda će morati promeniti svoje običaje. Noću sam često budan i sasvim sam. To mi je običaj sa mora! Na kopnu imam lak san.

− Da, Anđin-sane. − Mariko objasni, pa ona i Fuđiko odu, ali Blektorn je znao da Fuđiko nije legla i da neće, sve dok on ne zaspi. Uvek ga je čekala, bez obzira u koje bi se doba vratio kući. Ponekad bi sam noću šetao uz obalu. Iako je insistirao na tome da bude sam, znao je da ga prate i da na njega motre. Ne zato što su se bojali da će on pokušati pobeći, nego samo zato što je kod njih bio običaj da uvaženi ljudi uvek imaju pratnju. A on je u Anđiru bio važan.

S vremenom je prihvatio njeno prisustvo. Kao što je Mariko u početku rekla: ’Mislite na nju kao na stenu, na šođi ili na zid. Njena je dužnost da vam služi!’

Mariko je bila drukčiji slučaj. Radovao se što je ostala. Bez nje ne bi uspeo započeti obuku, a kamoli objašnjavati zapetljanosti strategije. Blagosiljao je nju, fra Dominga, Albana Karadoka i sve svoje ostale učitelje.

Nikada nisam mislio da bi bitke ikad mogle nečem koristiti, ponovo se prisećao. Jedanput kad je njegov brod nosio teret engleske vune u Antverpen, grad je napala španska vojska pa je svaki čovek pošao na barikade i nasipe. Odbili su taj podmukli napad, musketama nadjačali špansku pešadiju pa je nadmudrili. Tada je prvi put video kako vojvoda Vilim Oranski barata jedinicama kao šahovskim figurama. Napredovao je i povlačio se uz prividni nered, pa bi se opet svrstao i ponovo napadao, a muskete su plamtele u zbijenim salvama koje su ranjavale creva, a uši zaglušivale. Probiše se kroz ’Nepobedive’ i ostaviše ih da umiru i vrište. Ispunjavao ih je smrad krvi, baruta, mokraće, konja i balege. Obuzimao ih je divlji, besomučan nagon za ubijanjem a u mišicama su osećali dvadesetostruku snagu.

− Isuse Hriste, izvanredno je pobeđivati − glasno će on u kadi.

− Gospodaru? − upita Suvo.

− Ništa − odgovori on na japanskom. − Ja govorio… ja samo misl… mislio naglas.

− Razumem, gospodaru. Da. Oprostite.

Blektorn se opet prepusti mislima. Mariko… Da, neprocenjiva je.

Posle te prve noći njegovog maltene samoubistva ništa više nije bilo rečeno. Šta se moglo reći?

Sretan sam što imamo mnogo posla, pomisli on. Nemam vremena za razmišljanje, osim ovde u kadi ovih nekoliko minuta. Nikad nemam dovoljno vremena da sve obavim. Naređeno mi je da se posvetim obuci i podučavanju, a ne učenju, ali želim da učim, nastojim da učim, moram da učim da ispunim ono što sam obećao Jabuu. Nikad nemam dovoljno sati! Do vremena za spavanje uvek sam iscrpljen i iznemogao. Odmah zaspim, a u zoru ustanem i brzo odjašem na visoravan. Celo jutro ih obučavam. Pa onda oskudan ručak, nikada dovoljan, bezmesan. A svakog popodneva do noći − a katkad i do kasno u noć − s Jabuom, Omijem, Igurašijem, Nagom, Zukimotom i sa nekolicinom ostalih oficira, razgovaram o ratu i odgovaram na pitanja o ratu. Kako se rat vodi, kako ratuju varvari, a kako Japanci, na kopnu i na moru. Pisari uvek beleže. Mnogo, mnogo beležaka.

Katkad samo s Jabuom.

No, Mariko je uvek bila prisutna, deo njega, govorila je u njegovo ime. I u Jabuovo. Sad je Mariko bila prema njemu drukčija. On više nije bio stranac.

Sledećih bi dana pisari ponovo čitali beleške. Uvek su pažljivo proveravali, ispravljali pa opet proveravali, sve dok se sada, nakon dvanaest dana i stotinak sati podrobnih i iscrpnih objašnjenja nije stvorio ratni priručnik. Tačan. I smrtonosan.

A za koga smrtonosan? Ne za nas Engleze, niti za Holanđane koji će ovamo dolaziti mirno i samo kao trgovci. Smrtonosan za Jabuove i Toranagine neprijatelje, za naše neprijatelje Portugalci i Špance, kad budu pokušali osvojiti Japan. Kao što su svuda već postupali. Na svakoj novootkrivenoj teritoriji. Najpre dolaze sveštenici. Pa konkvistadori.

Ali ovde neće, pomisli on silno zadovoljan. Ovde nikada! Sad više neće! Priručnik je smrtonosan dokaz protiv toga. Ovde neće biti osvajanja, samo ako budem imao nekoliko godina vremena da se to znanje proširi.

* * *

− Anđin-sane?

− *Haj, Mariko-san?* Klanjala mu se.

− *Jabu-ko va kiden no gošusseki o kon-ja va hicujo to senu to oserareru. Anđin-san.*

U glavi mu se polagano stvore reči: ’Gospodar Jabu ne zahteva da vas večeras vidi.’

− *Iči-ban* − raspoloženo će on. − *Domo.*

− *Gomen nasaj, Anđin-san. Anatava…*

− Da, Mariko-san − prekine je on, a vrela voda crpila mu je snagu. − Znam da sam to trebao drukčije kazati, ali sad više ne želim govoriti japanski. Ne večeras! Sad se osećam kao učenik koga su pustili iz škole preko božićnih praznika. Shvatate li da su mi ovo prvi slobodni sati otkako sam stigao?

− Da, shvatam! − Mangupski se nasmešila. − A shvatate li vi, senjor kapetane-pilotu B’rak’ton, da su mi ovo prvi slobodni sati otkako sam stigla?

Nasmejao se. Na sebi je imala debeli pamučni, labavo povezani kupaći ogrtač, a oko glave peškir da zaštiti kosu. Svake večeri, čim bi njemu počela masaža, ona ušla u kadu, katkad sama, a katkad sa Fuđiko.

− Evo, sad imate mesta − reče on počevši izlaziti iz kade.

− Oh, molim vas, ne! Ne želim vam smetati.

− Onda se okupajmo zajedno. Divno je!

− Hvala. Jedva čekam da isperem znoj i prašinu. − Skinula je ogrtač pa sela na sitno sedište. Služavka ju je sapunjala dok je Suvo strpljivo čekao pored stola za masažu. − Ovo su baš kao školski praznici − izjavila je isto onako sretno kao pre.

Kad ju je Blektorn prvi put video golu, onog dana kad su plivali, bio je pod snažnim utiskom. Sad ga njena golotinja sama po sebi nije telesno zbunjivala. Tokom prisnog života u japanskom stilu, u japanskoj kući gde su zidovi papirnati, a prostorije višenamenske, mnogo puta ju je video neodevenu ili delimično odevenu. Štaviše, video ju je i kad je obavljala telesnu nuždu.

− Šta je prirodnije, Anđin-sane? Telo je prirodno, a prirodne su i razlike između muškaraca i žena, *neh?*

− Da, ali, ovaj… Mi smo drukčije vaspitani.

− Sad ste ovde, naši običaji vaši su običaji, a prirodno je prirodno. *Neh?*

Prirodno beše pišati i srati na otvorenom, ukoliko nije bilo klozeta ili posuda, zadigavši ili razdvojivši kimono, čučeći ili sedeći, a svi ostali uljudno su čekali i nisu gledali. Retko su bili zaklonjeni zastorima, zbog stidljivosti. Čemu ta stidljivost? Uskoro će seljak pokupiti izmet pa ga pomešati s vodom da oplodi polja. Ljudska govna i mokraća behu jedini bitni izvori đubriva u carstvu. Imali su nešto konja i volova, ali nikakvih drugih domaćih životinja. Tako su čuvali svaku ljudsku mrvicu i prodavali je ratarima širom zemlje. A kad čovek vidi razdvajanje i zadizanje kimona i kod ljudi visokog roda i niskog roda, ili stajanje ili čučanje, više će ga retko šta zbunjivati.

− Je li, Anđin-sane?

− Da.

− Dobro − izjavi ona jako zadovoljna. − Uskoro ćete zavoleti sirovu ribu i sveže alge i tada ćete zaista postati hatamoto.

Sluškinja je polije vodom. Tad Mariko isprana stupi u kadu pa se opruži naspram njega, uz dubok uzdah zanosa. Maleno raspelo njihalo joj se među dojkama.

− Kako u tome uspevate? − zapita on.

− U čemu?

− Da tako brzo ulazite. Jako je vruće!

− Ne znam, Anđin-sane, ali zamolila sam ih da stave još drva i zagreju vodu. Fuđiko se uvek brine da vama bude… recimo, umerena voda.

− Ako je ovo umereno, onda sam ja Holandezov striko!

− Šta?

− Ništa.

Vrela voda ih je omamila pa su neko vreme ćutke uživali u kadi.

− Šta biste vi večeras, Anđin-sane? − kasnije je upitala.

− Da smo u Londonu, mi bismo… − Blektorn umukne. Ne smem misliti o njima, ni o Londonu. To je prošlo, to ne postoji, postoji samo ovo ovde.

− Da smo? − Motrila ga je, jer je zapazila na njemu promenu.

− Pošli bismo u pozorište i gledali dramu − reče on savladavši se. − Imate li i vi drame?

− Oh, da, Anđin-sane. Kod nas su drame jako omiljene. Taiko je voleo u njima da nastupa da zabavi svoje goste, a to voli i gospodar Toranaga. A naravno, postoje i mnoge putujuće družine za običan narod. No, smatram da naše drame nisu baš kao vaše. Naši glumci i glumice nose maske. Takve drame zovemo *no*. Delom su muzičko-plesne, a pretežno su to jako tužne, jako tragične, istorijske drame. Imamo i komedija. Da li bi gledali komediju ili možda neki verski prikaz?

− Ne, pošli bismo u pozorište ’Glob’ i pogledali neko delo književnika po imenu Šekspir. Njega više volim nego Bena Džonsona ili Marlova. Možda bismo pogledali ’Ukroćenu goropad’ ili ’San letnje noći’ ili ’Romea i Juliju’. Poveo sam ženu na ’Romea i Juliju’ i jako joj se svidelo. − Ispričao joj je sadržaje. Mariki su pretežno svi ti zapleti bili neshvatljivi.

− Ovde bi bilo nezamislivo da ćerka na takav način ne sluša oca. A to je tako tužno, *neh?* Tužno za devojku i tužno za mladića. Bilo joj je tek trinaest godina? Zar se sve vaše žene tako rano udaju?

− Ne, obično sa petnaest-šesnaest godina. Moja žena udala se sa sedamnaest. Koliko je vama bilo?

− Samo petnaest, Anđin-sane. − Senka joj pređe čelom, ali on nije to opazio. − A šta bismo radili posle pozorišta?

− Odveo bih vas na večeru, u neki elitni restoran. U tim restoranima hrana je posebno dobra.

− Šta bi jeli?

− Bolje da se ne prisećam − reče on uz lenj osmeh, vrativši misli u sadašnjicu. − Ne sećam se. Mi smo ovde i ovde ćemo jesti, a ja volim sirovu ribu jer *karma* je *karma*. − Uroni dublje u kadu. − Izvanredna je reč *karma*. I velika zamisao. Silno ste mi pomogli, Mariko-san.

− Zadovoljstvo mi je da sam vam bila od male pomoći. − Mariko se opusti u toplini. − Fuđiko vam je za večeru spremila posebnu hranu.

− Oh?

− Kupila je… mislim da vi to zovete fazan. Velika ptica. Ulovio joj jedan sokolar.

− Fazan? Mislite ozbiljno? *Honto?*

− *Honto* − odgovori ona. − Fuđiko ih je zamolila da vam ulove divljač. Rekla mi je da vam kažem.

− Kako ga spremaju?

− Jedan vojnik video je kako ga pripremaju Portugalci pa je to rekao Fuđiko-san. Zamolila vas je da budete strpljivi ako nije dobro pripremljen.

− Kako ga ona sprema… Kako ga spremaju kuvari? − ispravio se, jer su samo sluge kuvale i čistile po kući.

− Rekoše joj da najpre očerupaju fazana, a onda… onda izvade iznutricu. − Mariko je suzbijala gadljivost. − Zatim se ptica isecka na komadiće i proprži na ulju, ili se skuva sa soli i začinima. − Namrštila je nos. − Katkad ga oblepe blatom, stave u peć na žar i ispeku. Mi nemamo peć, Anđin-sane, pa će fazana propržiti. Nadam se da je to u redu.

− Sigurno će biti izvrstan − reče, siguran da će biti nejestiv. Nasmejala se.

− Katkad ste tako providni, Anđin-sane!

− Ne razumete koliko je hrana važna! − Nasmešio se i protiv volje. − Imate pravo, hrana ne bi smela da me uznemirava, ali ne mogu obuzdavati glad.

− Uskoro ćete moći. Naučićete i čaj da pijete iz prazne šoljice.

− Šta?

− Nije sad mesto za objašnjenje, Anđin-sane, a ni vreme. Za to morate biti

vrlo budni i vrlo čili. Potreban je miran sumrak ili zora. Jednog ću vam dana to pokazati zbog onoga što ste učinili. Oh, tako je ugodno ovde ležati, je li? Kupanje je istinski dar Božji.

Čuo je kako posluga sa druge strane zida podstiče vatru. Podnosio je povećanu toplinu dok je mogao, a tada se digao iz vode, pri čemu mu je pomogao i Suvo, pa se zadihan zavalio na debeli peškir. Starčevi prsti su ga gnječili. Blektorn zamalo ne klikne od zadovoljstva.

− Dobro je to.

− Jako ste se promenili u ovih nekoliko dana, Anđin-sane.

− Zaista?

− Oh, da, otkako ste se ponovno rodili. Da, jako mnogo. Pokušao se prisetiti prve noći, ali se malo čega sećao.

* * *

Nekako se uspeo vratiti kući. Fuđiko i sluškinje pomogoše mu da legne. Posle sna bez snova u zoru se probudio i pošao da pliva. I dok se sušio na suncu, hvalio je Boga na snazi i na putokazu koji mu je dala Mariko. Kasnije, kad je išao kući, pozdravljao je seljane, znajući potajno da su oslobođeni Jabuove kletve, kao što je i on oslobođen. A kad je kasnije došla Mariko, poslao je po Muru.

− Mariko-san, molim vas, kažite Muri ovo: ’Ti i ja imamo tegobu, rešićemo je zajedno. Želim ići u seosku školu da sa decom učim jezik.’

− Oni nemaju školu, Anđin-sane.

− Nikakvu?

− Ne. Mura kaže da je nekoliko rija zapadno manastir pa bi monasi mogli da vas nauče da čitate i pišete, ako želite. Pa ovo je selo, Anđin-sane. Ovde deca moraju da znaju sve o ribi, moru, pletenju mreža, sađenju i uzgoju pirinča i plodova. Imaju malo vremena za bilo šta drugo, a kamoli za čitanje i pisanje. A roditelji i dedovi uče decu po svome, kao i uvek.

− Kako ću onda učiti kad vi odete?

− Gospodar Toranaga poslaće vam knjige.

− Biće mi potrebno i više nego knjige.

− Sve će biti u redu, Anđin-sane.

− Da, možda. No, recite glavešini, kad god pogrešim, svako − pa i dete − mora da me ispravi. Odmah. Ja to naređujem.

− On vam zahvaljuje, Anđin-sane.

− Govori li iko ovde portugalski?

− On kaže da ne.

− Niko u blizini?

− *Ije, Anđin-san!*

− Mariko-san, moram imati nekoga uza se kad vi odete.

− Reći ću Jabu-sanu to što ste sada kazali.

− Mura-sane, vi…

− Kaže da ne smete govoriti ’san’ ni njemu i nijednom seljaninu, oni su niži od vas. Nije ispravno da kažete ’san’ njima niti ikom nižem od sebe. I Fuđiko se prvog dana naklonila do zemlje.

− Fuđiko-san vam želi dobrodošlicu u kući, Anđin-sane. Kaže da ste joj ukazali veliku čast i moli vas da joj oprostite što je na brodu bila onako neotesana. Počašćena je što vam je naložnica i domaćica vaše kuće. Moli vas da zadržite mačeve, to bi joj silno godilo. Pripadali su njenom pokojnom ocu. Nije ih dala mužu jer je već imao svoje mačeve.

− Zahvalite joj i recite da sam počašćen što mi je naložnica.

I Mariko se naklonila. Propisno.

− Sad ste u novom životu, Anđin-sane. Gledamo vas drugim očima. Katkad je naš običaj da budemo ukočeni i jako ozbiljni. Vi ste mi otvorili oči, neizrecivo. Nekad ste za mene bili običan varvarin. Molim vas, oprostite što sam bila tako glupa. To što ste učinili dokazuje da ste samuraj. *Sad ste* samuraj. Molim vas, oprostite što sam pre bila neotesana.

Tog se dana osećao jako uzvišeno, ali maltene smrt koju ju je samom sebi zadao, promenila ga je više nego što je mislio i zauvek je na njemu ostavila ožiljak, više nego sve njegove maltene smrti skupa.

Jesi li se oslanjao na Omija?, pitao se. Da će Omi zadržati udarac? Zar ga nisi dovoljno upozorio?… Ne znam. Znam samo da sam sretan što je bio spreman, iskreno odgovori Blektorn samom sebi. Ode mi još jedan život!

− To mi je deveti… poslednji život! − glasno će on. Suvo zastane s masažom.

− Šta? − upita Mariko. − Šta ste rekli, Anđin-sane?

− Ništa, nije bilo ništa − nelagodno je odgovorio.

− Jesam li vas ozledio, gospodaru?− javi se Suvo.

− Nisi.

Suvo reče još nešto što on nije razumeo.

− *Dozo?*

− Sad vam želi masirati leđa − reče Mariko iz daljine.

Blektorn se obrne na trbuh i ponovi japanske reči, ali ih odmah i zaboravi. Video ju je kroz paru. Duboko je disala, lagano zabacivši glavu. Koža joj je bila ružičasta. Kako može podneti vrelinu?, pitao se. Verovatno navika, od detinjstva.

Prijali su mu Suvovi prsti pa je odmah utonuo u dremež. Na što sam ono mislio? Razmišljao si o svom devetom životu, o svom poslednjem životu i bojao si se, prisećajući se praznoverja. Ali u ovoj zemlji bogova glupo je biti praznoveran. Ovde je sve drukčije i sve je večno. Današnjica večno traje. Sutra se mogu dogoditi mnoge stvari. Danas ću se držati njihovih propisa. Hoću!

* * *

Sluškinja donese poklopljenu posudu. Po običaju je držala visoko nad glavom da svojim dahom ne ogadi jelo. Sa strahom je klekla pa je brižno položila na niski stočić pred Blektorna. Na svakom stočiću nalazile su se posude i štapići, šoljice za sake i peškirići i sićušan cvetni ukras. Naspram njega sedele su Fuđiko i Mariko. U kosi im je bilo cveće i srebrni češljevi. Fuđikin beli kimono imao je šaru od svetlozelenih riba, a nosila je zlatan obi. Mariko je obukla crno-crveni kimono sa tankom svilenom prećicom na hrizanteme pa obi na crvene i srebrne kvadratiće. Kao i uvek, obe su se namirisale. Goreo je tamjan da otera noćne insekte.

Blektorn se već odavno sabrao. Znao je da bi njegovo nezadovoljstvo uništilo ovo veče. Ako su ulovili fazane, sigurno ima i druge divljači, pomisli on. Imao je konja i oružje pa može i sam da lovi, samo ako nađe vremena.

Fuđiko se nagne i skine poklopac sa posude. Komadići prženog mesa bili su smeđkasti i izgledali su sočno. I od samog mirisa dođe mu slina na usta.

Polako zahvati štapićima komad mesa, pazeći da ne ispadne, pa prožvaće meso. Beše žilavo i suvo, ali tako dugo nije jeo meso da mu je jako prijalo. Još jedan komad. Sa zadovoljstvom je uzdahnuo.

− *Iči-ban, iči-ban!* Boga mu!

Fuđiko porumeni pa mu nalije sake da sakrije lice. Mariko se hladila grimiznom lepezom koja je predstavljala konjica. Blektorn potegne sake, pojede još komad, opet natoči piće i svečano ponudi Fuđiko do vrha punom šoljicom. Ona je po običaju odbila, ali večeras je on bio uporan pa je iskapila i malko se zagrcnula. Odbije i Mariko, ali i nju je naveo da pije. Tad se okomio na fazana, nastojeći da bude što manje halapljiv. Žene tek što su okusile svoje sitne porcije povrća i ribe. Nije mu to smetalo jer su po običaju jele pre ili posle, kako bi gospodaru posvetile svu svoju pažnju.

Pojeo je celog fazana i tri porcije pirinča pa srkao sake, jer i to je bilo pristojno. Prvi put posle toliko meseci osećao se sit. U toku jela ispio je šest

boca vrućeg piva od pirinča, a Mariko i Fuđiko zajedno dve. Sad su crvenele i kikotale se, lagano pijane. Mariko se nasmeja i stavi ruku pred usta.

− O, kad bih mogla piti sake kao vi, Anđin-sane! Pijete sake bolje od bilo kog čoveka koga poznajem. Kladim se da biste bili najbolji na Izuu! Na vama bih zaradila mnogo novca!

− Mislio sam da su samuraji protiv kockanja.

− Oh, jesu, svakako, nisu oni trgovci ni seljaci, ali nisu svi samuraji jaki pa se mnogi − kako da kažem − mnogi se klade kao što se klade Južni varva… kao što se klade Portugalci.

− Klade li se i žene?

− Jasno, i to mnogo, ali samo sa drugim ženama i u umerene svote i tako da za to nikad ne doznaju njihovi muževi! − Veselo je prevodila Fuđiko koja se još više zarumenela nego ona. − Vaša naložnica pita klade li se i Englezi? Vole li se i oni kladiti?

− To je naša narodna zabava! − Pričao im je o konjskim trkama, čamcima, poterama za veprom, gonjenju lisica, trkama pasa, lovu sa sokolima, kuglanju, novim deoničarskim društvima, kraljevskim preporučenim pismima, pucanju, streljaštvu, lutriji, boksu, kartanju, rvanju, kockanju, šahu i dominu, o sajmovima kad na neki broj ulažu ljudi novčić, a kolo sreće se okreće.

− Kako nađete vreme za život, rat i jastučenje, pita Fuđiko?

− Za to se uvek nađe vreme. − Na tren im se oči sretnu, ali u njenom pogledu ništa nije uspeo pročitati, samo sreću, možda previše pića.

Mariko ga zamoli da Fuđiko otpeva ’hornpipe’. On je posluša, a one mu čestitaju rekavši da još nikad nisu čule nešto tako dobro.

− Izvolite još sakea!

− Oh, ne smete točiti, Anđin-sane, to je ženska dužnost. Zar vam to nisam rekla?

− Jeste. Izvolite još! *Dozo.*

− Bolje ne, mislim da ću se srušiti! − Mariko je besno mahala lepezom, a u vazduhu su lepršale niti kose koje su se izdvojile iz njezine besprekorne frizure.

− Imate lepe uši − reče on.

− I vi. Mi, Fuđiko-san i ja, mislimo da imate i savršen nos, dostojan jednog *daimjoa.*

Nasmejao se i brižno im se poklonio. Tad mu one uzvrate naklon. Nabori Marikina kimona lagano su spali s vrata, otkrivši ivicu njenog zelenkastog

potkimona i vijugavost njenih dojki, a to ga jako uzbudi.

− Sake, Anđin-sane?

Ispružio je šoljicu sigurnom rukom. Točila je gledajući u šoljicu. Vrškom jezika doticala je usne, toliko se na to skoncentrisala.

I Fuđiko neodlučno prihvati sake, iako je kazala da više ne oseća noge. Večeras je nestalo njene tihe sete i opet je izgledala mlado. Blektorn ustanovi da nije onako ružna kao što je pre mislio.

* * *

Đozenu je zujalo u glavi, ali ne od sakea već od neverovatne ratne strategije koju su mu tako otvoreno izložili Jabu, Omi i Iguraši. Ćutao je samo Naga, zapovednikov zamenik i sin ljutog neprijatelja, a sve vreme beše hladan, nabusit i ukočen, sa karakterističnim krupnim Toranaginim nosom na šiljatom licu.

− Neverovatno, Jabu-sama − reče Đozen. − Sad shvatam razloge tajnovitosti. Shvatiće i moj gospodar. Mudro, veoma mudro. A vi, Naga-sane, celo veče ćutite. Zanimalo bi me vaše mišljenje. Kako vam se sviđa ovaj novi način kretanja i ova nova strategija?

− Moj otac smatra da moramo uvažiti sve ratne mogućnosti, Đozen-sane − odgovori mladić.

− A šta vi mislite?

− Ovamo su me poslali samo zato da slušam, posmatram, učim i da iskušavam. A ne zato da iznosim mišljenje.

− Naravno, ali kao zapovednikov zamenik − htedoh reći, kao dični zapovednikov zamenik − smatrate li da je vežba uspela?

− Na to neka odgovore Jabu-sama ili Omi-san. Ili moj otac.

− Pa Jabu-sama je kazao da večeras svi moraju slobodno govoriti. Šta imamo skrivati? Svi smo mi prijatelji, *neh?* Ovako čuven sin onako čuvenog oca sigurno ima svoje mišljenje. *Neh?*

Naga suzi oči na tu sprdnju, ali ne odgovori.

− Svako sme slobodno govoriti, Naga-sane − reče Jabu. − Šta mislite?

− Smatram da uz prepad ova zamisao može pobediti u jednom okršaju, možda i u jednom boju. Da, na prepad. Ali kasnije? − Nagin glas bio je leden.

− Tad će sve strane koristiti isti plan pa će nepotrebno poginuti silni ljudi. Nečasno će ih dokrajčiti napadač koji neće ni znati koga je ubio. Sumnjam da bi moj otac dopustio da se to upotrebi u pravom boju.

− On je to rekao? − zajedljivo će Jabu, ne osvrćući se na Đozena.

− Ne, Jabu-sama. Izražavam, naravno, svoje mišljenje.

− Vi ste protiv jedinica musketara? − sumorno zapita Jabu. − Gadi vam se?

Naga se u njega zagleda svojim uskim pacovskim očima.

− S velikom smernošću, da, kad me već pitate za mišljenje, gadi mi se. Naši preci uvek su znali koga ubijaju i ko ih je porazio. Takav je naš propis *bušido,* put ratnika, put pravog samuraja. Neka pobedi bolji, *neh? A* ovo sad? Kako ćete gospodaru dokazati svoju hrabrost? Kako on može nagraditi vašu smelost? Da, napad mecima je hrabar, ali i glup. Gde je tu smelost? Muskete su protiv naših samurajskih propisa. Tako se bore varvari, tako se bore seljaci. Je li vama jasno da se tako mogu boriti prljavi trgovci i seljaci, pa i *ete?* − Đozen se nasmeja, a Naga produži, još izrazitije pretećim glasom: − Nekoliko seljaka-fanatika mogla bi, uz dovoljan broj musketa, ubiti neograničen broj samuraja! Da, seljaci bi mogli ubiti bilo koga od nas, pa i gospodara Išida koji želi zasesti na mesto mog oca. Đozen se nakostreši.

− Gospodar Išido ne žudi za zemljama vašega oca. Želi samo zaštititi carstvo za zakonitog naslednika.

− Moj otac ne ugrožava gospodara Jaemona ni kraljevstvo.

− Naravno, ali vi ste spomenuli seljake. Gospodar Taiko nekad je bio seljak, moj gospodar Išido nekad beše seljak, i ja sam bio nekad seljak. I ronin!

Naga nije želeo svađu. Znao je da se ne može meriti sa Đozenom čuvenim po svom umeću u baratanju mačevima i sekirom.

− Nisam nameravao vređati vašeg gospodara, ni vas, ni bilo koga, Đozen-sane! Samo sam kazao da svi mi samuraji moramo osigurati da se seljaci nikad ne domognu musketa, ili više nijedan od nas neće biti siguran.

− Trgovci i seljaci nikad nas neće brinuti − reče Đozen.

− Slažem se − nadoveže Jabu. − Naga-sane, slažem se delimično s onim što ste rekli. Da, ali muskete su moderne i uskoro će se sve bitke biti musketama. Slažem se da je to gnusno, ali takav je moderan rat. A biće kao i uvek! Uvek će pobediti najhrabriji samuraj.

− Ne, jako žalim, ali varate se, Jabu-sama! Šta nam je rekao onaj prokleti varvarin. O biti njihove ratne strategije? Sam je priznao da su sve njihove vojske sastavljene od mobilisanih vojnika i od plaćenika. *Neh?* Plaćenici! Nemaju oni osećaj dužnosti prema gospodaru. Vojnici se bore samo za platu i za plen, za silovanje i za grabež. Zar nije kazao da su njihove vojske *seljačke vojske?* To su muskete donele njihovom svetu, a to će doneti i našem. Da imam moć, večeras bih varvarinu odrubio glavu i zauvek zabranio muskete.

− Misli li to vaš otac? − prebrzo zapita Đozen.

− Otac ni meni niti ikom drugom ne priča šta misli, sigurno vam je to poznato. Ne govorim u ime svog oca! Niko ne govori u njegovo ime − odgovori Naga, besan što je dopustio da ga tako uvuku u razgovor. − Ovamo me poslao da slušam i da druge počujem, a ne da govorim. Oprostite što sam govorio. Ne bih da me niste zamolili. Ako sam uvredio vas, ili vas, Jabu-sama, ili vas Omi-sane, izvinjavam se.

− Ne morate se izvinjavati, zamolio sam vas da iznesete svoje mišljenje − reče Jabu. − Zašto bi se iko vređao? Ovo je rasprava, *neh?* Među vođama. Vi biste zabranili muskete?

− Da. Mislim da bi bilo pametno da strogo pazite na svaku musketu koja je na vašem području.

− Svim seljacima zabranjeno je bilo kakvo oružje. Jako dobro držim na uzdi svoje seljane i svoje podanike.

Đozen žmirne prema vitkom mladiću. Mrzeo ga je.

− Imate zanimljive stavove, Naga-sane, ali varate se u pogledu seljaka. Oni su samurajima samo hranitelji. Ne predstavljaju veću opasnost od gomile đubriva.

− Zasad! − izjavi Naga teran ponosom. − Zato bih ja već sada zabranio muskete. Pravo imate, Jabu-sane, novo razdoblje zahteva i nove metode, ali zbog onoga što nam je rekao taj varvarin Anđin-san, ja bih pošao mnogo dalje od naših sadašnjih zakona. Izdao bih ukaze! Ako se kod nekoga nađu muskete, ili ako se u trgovini musketama ulovi bilo ko drugi osim samuraja, ostaće odmah bez života, kao i svaki član njegove porodice, u svim naraštajima. Dalje, zabranio bih proizvodnju i uvoz musketa. Zabranio bih varvarima da ih nose i dovoze na naše obale. Da, kad bih imao moć − a moć ne tražim i nikad je neću tražiti − zauvek bih udaljio varvare iz naše zemlje, osim nekoliko sveštenika i jedne trgovačke luke koju bih opasao visokom ogradom i pouzdanim ratnicima. Na kraju, smesta bih ubio onog varvarina pogana jezika, Anđin-sana, tako da se ne proširi njegovo pogano znanje. On je zaraza!

− Oh, Naga-sane, sigurno je lepo biti tako mlad − reče Đozen. − Znate, moj gospodar u mnogo čemu se slaže u pogledu onog što rekoste o varvarima. Mnogo puta sam ga čuo kako govori: ’Udaljite ih, nogama ih odbacite, nogom u guzicu ih odbacite u Nagasaki, pa ih tamo stesnite!’ Želite ubiti Anđin-sana, a? Zanimljivo. Ni mom gospodaru nije mio Anđin-san. Ali što se njega tiče… − Zastane. − Ah, da, imate dobre zamisli u pogledu musketa. To mi je jasno! Smem li to kazati gospodaru? Vaše zamisli o novim zakonima?

− Naravno! − Naga se sav smekšao i smirio kad je izrekao sve što je od prvoga dana u sebi kupio.

− Jeste li to mišljenje izneli gospodaru Toranagi? − upita Jabu.

− Gospodar Toranaga nije tražio moje mišljenje. Nadam se da će me jednoga dana počastiti zapitavši me, kao danas vi − smesta iskreno odgovori Naga, pitajući se je li iko od njih prozreo laž.

− Budući da je ovo slobodna rasprava, gospodaru − reče Omi − kažem da je ovaj varvarin pravo blago. Smatram da od varvarina moramo učiti. Moramo se razumeti u muskete i u bojne brodove, jer se i oni u to razumeju. Moramo doznati sve što oni znaju, čim oni to doznaju, pa već sad neki od nas moraju početi da uče da misle kao oni, kako bismo ih uskoro nadmašili.

− A šta bi oni to znali, Omi-sane? − poverljivo zapita Naga. − Da, muskete i brodove. Ali šta još? Kako bi nas oni mogli uništiti? Među njima nema samuraja. Pa zar taj Anđin-san nije otvoreno priznao da su i njihovi kraljevi ubice i verski fanatici? Nas ima na milione, a njih je šačica. Golim rukama mogli bismo da ih dokrajčimo.

− Taj Anđin-san otvorio mi je oči, Naga-sane. Otkrio sam da naša zemlja i Kina nisu ceo svet, nego samo vrlo mali deo sveta. Isprva sam smatrao da je varvarin samo zanimljiv predmet za radoznale, ali sad to više ne mislim. Hvalim bogove što su nam ga poslali. Mislim da nas je on spasao i znam da od njega možemo učiti. Već nam je dao moć nad Južnim varvarima − i nad Kinom.

− Šta?

− Taiko je bio poražen zato što su oni brojčano nadmoćniji od nas u okršaju čoveka protiv čoveka i strele protiv strele, *neh?* Musketama i varvarskim umećem mogli bismo zauzeti Peking.

− Sa varvarskom izdajom, Omi-sane!

− Sa varvarskim znanjem, Naga-sane, mogli bismo zauzeti Peking. Ko god zauzme Peking, na kraju će osvojiti Kinu. A ko osvoji Kinu, imaće ceo svet. Moramo naučiti da bez stida primamo znanje, bez obzira odakle dolazilo.

− Tvrdim da nama nije potrebno ništa spolja.

− Bez uvrede, Naga-sane, tvrdim da na svaki način moramo zaštititi ovu zemlju bogova. Naša prva dužnost je da štitimo božanski položaj koji imamo na zemlji. Ovo je jedina zemlja bogova, *neh? Samo je naš car božanstven!* Slažem se da bi tog varvarina trebalo onemogućiti, ali ne smrću, nego večnom izdvojenošću ovde u Anđiru, dok ne saznamo sve što on zna.

Đozen se zamišljeno počeša.

− Izneću gospodaru vaša gledišta. Slažem se da bi varvarina trebalo izdvojiti, a i da bi obuka trebala smesta prestati.

Jabu izvuče svitak iz rukava.

− Evo potpunog izveštaja o ovoj vežbi, za gospodara Išida! Ako gospodar Išido zaželi da obuka prestane, jasno da će obuka prestati.

Đozen prihvati svitak.

− A gospodar Toranaga? Šta je s njim? − Baci pogled na Nagu koji ništa ne reče, nego se zapilji u svitak.

− Moći ćeš ga lično zapitati šta misli − reče Jabu. − I on je dobio sličan izveštaj. Pretpostavljam da sutra odlazite u Edo? Ili biste hteli gledati obuku? Nije potrebno da ti kažem da ljudi još nisu osposobljeni.

− Želeo bih videti jedan ’napad’.

− Omi-sane, pobrini se za to! Ti povedi napad!

− Da, gospodaru.

Đozen se okrene svom zameniku pa mu pruži svitak.

− Masumoto, nosi ovo gospodaru Išidu. Odmah ćeš otići.

− Da, Đozen-sane.

− Daj mu vodiče do granice i sveže konje − reče Jabu Igurašiju.

Iguraši odmah ode sa samurajem. Đozen se protegne i zevne.

− Molim vas, oprostite − reče on. − To je od ovog dugog jahanja nekoliko poslednjih dana. Moram vam zahvaliti na izuzetnoj večeri. Jabu-sama, vaše zamisli su dalekosežne. I vaše, Omi-sane! I vaše, Naga-sane! Pohvaliću vas gospodaru Toranagi i svom gospodaru. A sad mi oprostite, jako sam umoran, a daleko je do Eda.

− Naravno − reče Jabu. − Kako je bilo u Osaki?

− Jako dobro. Sećate li se onih razbojnika koji su vas napali na kopnu i na moru?

− Svakako.

− Te noći skinuli smo četiri stotine pedeset glava. Mnogi su nosili Toranaginu uniformu.

− Ronini nemaju časti, nemaju je nimalo.

− Neki ronini imaju − odvrati Đozen pecnut uvredom. Uvek je živeo postiđen što je nekad bio ronin. − Neki su nosili i naše sive uniforme. Nije nijedan pobegao. Svi poginuše.

− A Buntaro-san?

− Ne, on je… − Đozen ućuta. Ono ’ne’ mu se omaklo, ali sad mu nije bilo krivo što je to kazao. − Ne. Ne znam sigurno, niko nije našao njegovu glavu.

Ništa niste čuli o njemu?

− Ne − odvrati Naga.

− Možda je zarobljen. Možda su ga sasekli na komadiće i razbacali. Mog gospodara bi to zanimalo kad dobijete vesti. Sad je u Osaki sve veoma dobro. Napreduju pripreme za sednicu. Raskošne zabave proslaviće novo doba, a naravno, počastiće i *sve daimjoe.*

− A gospodar Toda Hiro-macu? − uljudno zapita Naga.

− Stari ’Čelična pesnica’ snažan je i nabusit kao uvek.

− Je li još tamo?

− Ne, otišao je nekoliko dana pre mene sa svim ljudima vašeg oca.

− A naložnice mog oca?

− Čuo sam da su gospa Kiricubo i gospa Sazuko zamolile da ostanu kod moga gospodara. Lekar je gospi savetovao da mesec dana odmara. Znate, zbog zdravlja. Smatrao je da bi putovanje škodilo detetu koje nosi. − Obrati se Jabuu: − Pala je one noći kad ste otputovali, je li?

− Da.

− Nadam se da nije ništa ozbiljno? − upita Naga, jako zabrinut.

− Ne, Naga-sane, nije ništa ozbiljno − odvrati Đozen pa opet nastavi Jabuu: − Obavestili ste gospodara Toranagu o mom dolasku?

− Naravno.

− Dobro.

− Vesti koje ste nam doneli sigurno će ga veoma zanimati.

− Da, video sam kako kruži golub-pismonoša i leti na sever.

− Sada imam tu službu. − Jabu nije dodao da su i oni opazili Đozenovog goluba, niti da su ga sokolovi ulovili blizu planina, ni da su dešifrovali poruku: ’U Anđiru sve tačno onako kako smo obavešteni. Jabu, Naga, Omi i varvarin su ovde.’

− S vašim dopuštenjem odlazim sutra posle ’napada’. Daćete mi sveže konje? Gospodar Toranaga ne sme da me čeka. Radujem se što ću ga videti. I moj gospodar. U Osaki! Nadam se da ćete ga dopratiti, Naga-sane.

− Ako mi naredi da tamo idem, biću onde. − Naga je držao spušten pogled, ali je goreo od suzbijenog besa.

Đozen ode sa stražarima u svoj tabor na brdu. Preraspodeli straže, naredi ljudima da spavaju pa uđe pod svoju malenu nadstrešnicu koju su sagradili da se zaštite od skorih kiša. Uz sveću je pod mrežom protiv komaraca preinačio raniju poruku na tankom komadu papira pa dodao: ’Pet stotina musketa je

smrtonosno. Pripremaju masovne napade na prepad! Pun izveštaj već poslat po Masumotu.’ Napiše datum i dune sveću. U tami se iskrade iz mreže protiv komaraca, uze iz kaveza jednog goluba i ugura poruku u sitnu cevčicu na golubovoj nozi. Tad se došunja do jednog svog čoveka pa mu predade goluba.

− Odnesi ga u grmlje − šapne. − Sakrij ga negde gde može mirno prenoćiti do zore. Što dalje možeš! Samo pazi, sve unaokolo ima oči. Ako te zaustave, reci da sam te poslao u izvidnicu, ali najpre skloni goluba.

Čovek se išunja tiho kao mrav. Zadovoljan sobom Đozen pogleda dole prema selu. U tvrđavi i na naspramnoj kući − znao je da je to Omijev dom − gorelo je svetlo. A i u kućici nešto niže, u kojoj je sada stanovao varvarin.

− Ono štene Naga ima pravo, pomisli Đozen mahnuvši rukom da otera komarca. Varvarin je prljava zaraza.

* * *

− Laku noć, Fuđiko-san.

− Laku noć, Anđin-sane.

Za njom se zatvori šođi. Blektorn skine kimono i povez oko slabina i navuče lagani spavaći kimono. Legne pod mrežu protiv komaraca pa se opruži.

Ugasi sveću. Obuhvati ga duboka tama. Sad kuća beše tiha, maleni šaloni zatvoreni, ali čuo je lupanje talasa po obali. Oblaci su pokrivali mesec. Bio je omamljen i ushićen od piva i od smeha. Slušao je talase i osećao kao da ga oni nose. Mozak mu se mutio. Katkada bi u selu ispod njih zalajao pas. Morao bih nabaviti psa, pomisli on setivši se svoga bulterijera kod kuće. Je li još živ? Zvao se Grog, ali njegov sin Tudor uvek ga je zvao ’Og-og’.

Ah, Tudore, mali moj, toliko te već nisam video! O, da te sada mogu videti, napisati pismo pa ga poslati kući. Da vidimo, pomisli on. Kako bih započeo?

’Dragi moji, ovo je prvo pismo koje sam uspeo poslati kući otkako smo se iskrcali u Japanu. Sve je sad dobro kad znam živeti prema njihovim običajima. Hrana je grozna, ali danas sam večerao fazana, a uskoro će mi vratiti moj brod. Otkud da počnem? Danas sam u ovoj neobičnoj zemlji nešto poput feudalnog gospodara. Imam kuću, konja, osmoro sluga, domaćicu, brijača i prevoditeljku. Sad sam uredno obrijan i svakog dana se brijem, ove čelične britve što ih ovde imaju sigurno su najbolje na svetu. Plata mi je golema, dovoljna da hranim godinu dana dve stotine pedeset japanskih porodica. U Engleskoj bi tome odgovaralo otprilike hiljadu zlatnih gvineja godišnje! Deset puta više od moje plate kod holandske kompanije…’

Šođi se poče otvarati. Potraži pod jastukom pištolj pa se spremi,

uzmaknuvši. Tad oseti gotovo nečujno šuštanje svile i dašak parfema.

− Anđin-san? − Tanak šapat, pun obećanja.

− *Haj?* − zapita on isto tako tiho, zapiljivši se u tamu. Nije mogao jasno videti. Koraci se približe. Začuje kako ona kleči i kako razgrće mrežu. Pridružila mu se pod navučenom mrežom. Uzela ga je za ruku pa je digla do grudi pa do usana. − Mariko-san?

Odjednom njeni prsti zahvate tamu i dodirnu mu usne, upozorivši ga na tišinu. Klimnuo je glavom, shvativši kakvom se groznom riziku izlažu. Dohvatio je njen tanki ručni zglob pa ga okrznuo usnama. U mrkloj tami drugom je rukom napipao i pomilovao njeno lice. Ljubila mu je redom sve prste. Sad joj je kosa bila opuštena, sve do struka. Prebirao je prstima po njoj. Divna mekoća svile ispod koje ništa nije imala.

Njen ukus beše sladak. Jezikom dotakne njene zube, pa joj obrubi uši, otkrivajući je… Razdrešila je njegovu spavaćicu, a svoju zbacila. Sad joj je disanje bilo pohotljivije. Primakla mu se bliže, pripila se uz njega i navukla im pokrivač na glavu. Tad ga je počela ljubiti, rukama i usnama. Sa većom nežnošću, traženjem i znanjem nego što je on ikad iskusio.

33

U zoru se Blektorn probudio. Sam samcat. Isprva je bio siguran da je sanjao, ali njen miris još je ostao pa je znao da to nije bio san.

Nenametljivo kucanje.

− *Haj?*

− *Ohajo, Anđin-san, gomen nasaj.* − Služavka otvori šođi Fuđiko, pa unese tacnu sa čajem, porcijom kaše i slatkim kolačima od pirinča.

− *Ohajo, Fuđiko-san, domo* − reče zahvaljujući joj. Uvek mu je lično donosila prvi obrok. Razgrnula bi mrežu i čekala dok je on jeo, a sluškinja mu pripremala novi kimono, tabi i povez preko slabina. Pijuckao je čaj, pitajući se zna li Fuđiko za ovo noćas. Njeno lice nije ništa odavalo.

− *Ikaga desu ka?* − zapita Blektorn. (Kako je?)

− *Okagasama de genki desu, Anđin-san. Anata va?* (Vrlo dobro, hvala, Anđin-sane. A vi?)

Sluškinja izvadi njegovu čistu odeću iz skrivenog ormančića koji se ukusno stapao s ostatkom sobe obložene papirom, a onda ih ostavi.

− *Anata va joku nemutta ka?* (Jeste li dobro spavali?)

− *Haj, Anđin-san, arigato goziemašita!* − Nasmešila se, stavila ruku na glavu kao da je boli, i pokazala mu da je bila pijana i spavala kao klada. −

Anata va?

− *Vataši va joku nemuru.* (Spavao sam vrlo dobro.)

− *Vataši va joku nemutta* − Ispravi ga ona.

− *Domo. Vataši va joku nemutta.*

− *Joj! Tajhenjoj!* (Dobro. Vrlo dobro.) Tad začuje kako iz hodnika Mariko doziva:

− Fuđiko-san?

− *Haj, Mariko-san?* − Fuđiko priđe šođiju pa ga malčice pritvori. Nije video Mariko i nije razumeo šta one govore.

Nadam se da niko ne zna, pomislio je. Molim Boga da to ostane tajna, samo među nama. Možda bi bilo bolje da je to bio san.

Počeo se oblačiti. Fuđiko se vrati i klekne da mu veže tabi.

− *Mariko-san? Nan đa?*

− *Nane mo. Anđin-san* − odgovorila je. (Nije bilo ništa važno.)

Prišla je *takonami,* alkovi u kojoj je visio ukrasni svitak uz cvetni ukras i gde su mu uvek bili mačevi. Predala mu ih je. Tutne ih za pojas. Mačevi mu se više nisu činili smešni, ali je želeo da ih nosi manje upadljivo.

Ispričala mu je da je mačeve njen otac dobio za hrabrost nakon naročito krvave bitke na krajnjem severu Koreje, za vreme prve invazije, pre sedam godina. Japanska vojska pobedonosno se probila kroz kraljevstvo i sekla put na sever. No, kad stigoše blizu reke Jalu, odjednom preko granice navale kineske horde, sukobe se s japanskom vojskom i potuku ih težinom svoje neverovatne brojčane prednosti. Fuđikin otac je bio u odstupnici koja je čuvala povlačenje sve do planina severno od Seula, gde su se okrenuli i borili se bez zastoja. Ta bitka i ona nakon nje behu najkobniji vojni pohodi svih vremena.

Kad je lane Taiko umro, Toranaga je u ime Regentskog veća smesta naredio da se vrate ostaci vojske, na veliko olakšanje pretežne većine *daimjoa,* koji su bili protiv korejskog rata.

Blektorn izađe na verandu, navuče sandale od remenja i klimne glavom posluzi koja se po običaju svrstala u red da bi mu se naklonila.

Dan beše sumoran, nebo oblačno, a sa mora je duvao vruć i vlažan vetar. Pljosnato kamenje umetnuto među šljunak na stazi bilo je mokro od kiše koja je padala noću. Iza vrata nalazili su se konji i deset njegovih samuraja-pomoćnika. I Mariko.

Već je zajahala konja. Preko svetlozelenih svilenih pantalona nosila je svetložuti ogrtač. Šešir širokog oboda, koprena pričvršćena žutim vrpcama i

rukavice. U koricama za sedlom beše učvršćen kišobran.

− *Ohajo* − službeno će on. − *Ohajo, Mariko-san.*

− *Ohajo, Anđin-san… Ikaga desu ka?*

− *Okaga sama de genki desu. Anata va?* − Nasmešila mu se.

− *Joj, arigato goziemašita.* − Ničim nije ni najmanje odavala da se išta među njima promenilo, no on to nije ni očekivao, ne na javnom mestu, znajući kako je njihov položaj opasan. Zapahne ga njen miris i najradije bi je ovde poljubio… pred svima!

− *Ikimašo!* − kliknuo je pa se vinuo u sedlo, davši samurajima znak neka odjašu pred njima. Nemarno je terao konja, a Mariko dokasa uz njega. Kad su ostali sami, on se opustio.

− Mariko?

− *Haj?*

− Lepa si i volim te − rekao je na latinskom.

− Hvala ti, ali od onog silnog piva sinoć, moja glava danas se ne oseća lepom − zaista ne − a ljubav je hrišćanska reč.

− Lepa si, i hrišćanka, a pivo ti ne može naškoditi.

− Hvala ti na laži, Anđin-san, da. Hvala ti.

− Ne, trebao bih ja tebi zahvaljivati.

− Oh? Zašto?

− Bez ’Zašto?’! Nikakvo ’Zašto?’! Iskreno ti zahvaljujem!

− Ako od piva i mesa postaješ tako vruć, dobar i udvoran − reče ona − moraću tvojoj naložnici reći da pokrene nebo i zemlju kako bi ti ih služila svako veče.

− Da. Želeo bih da sve bude isto, uvek.

− Danas si jako sretan − rekla je. − Dobro, veoma dobro. Ali zašto? Zašto zapravo?

− Zbog tebe. Znaš zašto.

− Ništa ja ne znam, Anđin-sane.

− Ništa? − zadirkivao ju je on.

− Ništa.− Bio je zbunjen. Sad su bili sasvim sami, na sigurnom.− Zašto je ovo ’ništa’ prekinulo tvoj smešak?− zapitala ga je ona.

− Glupost! Apsolutna glupost! Zaboravih da je oprez majka mudrosti. Ostadosmo sami i hteo sam da o tome pričamo. U stvari, hteo sam reći i više.

− Govoriš u zagonetkama. Ne razumem te. − Opet ga je zbunila.

− Ne želiš o tome pričati? Uopšte ne?

− O čemu, Anđin-sane?

− Pa šta se onda noćas dogodilo?

− Noćas sam prošla uz tvoja vrata kad je s tobom bila moja sluškinja Koj.

− Šta?!

− Mi… Tvoja naložnica i ja, smatrale smo da će ti to biti mio dar. Ugodila ti je, je li?

Blektorn se nastojao oporaviti. Marikina sluškinja bila je njenog stasa, samo mlađa, ali ne tako zgodna, i ne tako lepa, ali istina, beše mrkli mrak i pivo mu je zamutilo mozak, ali ne.

Nije ono bila sluškinja!

− To nije moguće − reče on na portugalskom.

− Šta nije moguće, senjor? − zapitala je na istom jeziku. Opet je prešao na latinski, jer su jahači-samuraji bili blizu, a vetar je duvao u njihovom pravcu.

− Molim te, ne šali se sa mnom. Niko nas ne može čuti. Ja razlikujem nečiju prisutnost i miris.

− Misliš da sam bila ja? Oh, nisam to bila ja, Anđin-sane, bila bih počašćena, ali nije mi moguće… pa ma koliko to jako želela… oh, ne, Anđin-sane. Nisam to bila ja, nego moja sluškinja Koj. Bila bih počašćena, ali pripadam drugom, iako je mrtav.

− Da, ali to nije bila tvoja sluškinja. − Suzbio je bes. − No, neka bude onako kako želiš!

− Bila je to moja sluškinja, Anđin-sane − smirivala ga je ona. − Namazale smo je mojim mirisom pa je uputili! Bez reči, samo dodir. Ni na tren nismo pomišljale da ćeš misliti da sam to ja! Nije to bilo zato da te prevarimo, nego da ti olakšamo stvari, znajući da tebe još i sad zbunjuje razgovor o jastučenju. − Gledala ga je razrogačenim bezazlenim očima. − Je li ti ugodila, Anđin-sane? Ti si njoj ugodio.

− Šala o jako važnim stvarima katkad nije duhovita.

− Jako važne stvari uvek se jako važno razmatraju, ali sluškinja noću s muškarcem nije važna stvar.

− Ne smatram da ti nisi važna.

− Hvala ti. I ja to kažem za tebe. Ali sluškinja noću sa čovekom, intimna je stvar bez važnosti. To je njen dar njemu, a katkad njegov njoj. Ništa više!

− Nikada?

− Katkad, ali to jastučenje nema tu tvoju veliku ozbiljnost.

− Nikad?

− Samo kad se žena i muškarac udruže protiv zakona. U *ovoj* zemlji.

Zaustavi konja shvativši napokon razloge njenog poricanja.

− Oprosti − reče. − Da, imaš pravo, a ja sam jako pogrešio. Nisam o tom smeo govoriti. Izvinjavam se.

− Čemu izvinjenje? Za šta? Reci, Anđin-sane, je li nosila raspelo?

− Nije!

− Ja ga uvek nosim. Uvek.

− Raspelo se može skinuti − automatski je rekao na portugalskom. − To ništa ne dokazuje. Možete ga i pozajmiti, kao miris.

− Recite mi poslednju istinu! Jeste li stvarno videli devojku? Jeste li je stvarno *videli?*

− Naravno. Molim vas, zaboravimo da sam ikada…

− Noć je bila jako tamna, a mesec pokriven. Molim istinu, Anđin-sane! Razmislite! Jeste li zaista videli devojku?

Jasno da sam je video, pomislio je ogorčeno. Vrag te odneo, misli malo! Nisi je *video*. U glavi ti se *mutilo*. Mogla je to biti i sluškinja, ali si znao da je to Mariko, jer si Mariko želeo i u glavi si video samo Mariko, uveren da i Mariko želi tebe. Glup si! Prokleto glup.

− Zapravo nisam. Zapravo, moram se izviniti − reče on. − Kako da se izvinim?

− Nije potrebno da se izvinjavate, Anđin-sane − Mirno je odgovorila. − Mnogo puta sam vam rekla da se muškarac nikada ne izvinjava, pa i kad nema pravo. Vi ste imali pravo! − Sad je ona njega zadirkivala pogledom. − Mojoj sluškinji nije potrebno izvinjenje.

− Hvala − u smehu će on. − Ovako se osećam manje blesav.

− Godine odlete sa vas kad se smejete. Ozbiljni Anđin-san opet postaje dečak.

− Otac mi je govorio da sam se rodio star.

− A jeste li?

− On je tako mislio.

− Kakav je bio?

− Bio je dobar čovek. Brodovlasnik i kapetan. Španci ga ubiše u gradu Antverpenu kad su ognjem i mačem opustošili taj grad. Spalili su mu brod. Bilo mi je šest godina, ali sećam se njega kao krupnog visokog dobrodušnog čoveka zlatne kose. Mom starijem bratu Arturu bilo je tek osam godina… Tad

smo proživeli teška vremena, Mariko-san.

− Zašto? Molim vas, ispričajte mi. Molim vas!

− Vrlo obična priča. Svaki novčić beše uložen u brod koji je bio uništen… A odmah zatim umre mi sestra. Zapravo, umrla je od gladi. Godine 1571. vladala je glad i opet je izbila kuga.

− I mi katkad imamo pomor, velike boginje. Da li vas je bilo mnogo u porodici?

− Troje − reče, sretan što može govoriti da prikrije onu drugu ranu. − Moja sestra Vilia umrla je u devetoj godini. Artur, koji se rodio odmah iza nje, želeo je da postane umetnik, vajar, ali morao je poći u klesarske šegrte kako bi pripomogao izdržavanju porodice. Poginuo je u Armadi, sa dvadeset i pet godina, jadnik! Tek se ukrcao na brod, bez iskustva, kakva šteta. Ja sam poslednji od Blektornovih. Sad Arturova žena i ćerka žive s mojom suprugom i decom. Majka mi je još živa, a i stara baka Jakoba, ima sedamdeset pet godina, a tvrda je kao engleska hrastovina, iako je Irkinja. Bar su bile žive kad sam otputovao, ima tome preko dve godine. − Bol mu se vraćao. O njima ću misliti kad krenem kući, odlučio je, ali pre toga nikako. − Sutra će biti oluja − rekao je posmatrajući more. − Jaka, Mariko-san. A do tri dana imaćemo lepo vreme.

− Ovo je doba oluja, uglavnom je sumorno i kišovito. Kad prestanu kiše, dolazi velika vlažnost. Tada počinju tajfuni.

O, da mi je opet biti na moru, pomislio je. Jesam li ikad bio na moru? Je li brod bio istinski? Šta je stvarnost? Mariko ili sluškinja?

− Retko se smejete, zar ne, Anđin-sane?

− Previše sam se naplovio morima. Mornari su uvek ozbiljni. Naučili smo posmatrati more. Uvek ga motrimo i čekamo užas. Samo ako na tren skrenemo oči s mora, zgrabiće naš brod, pretvorivši ga u daščice.

− Ja se mora bojim − rekla je.

− I ja. Jednom mi je rekao neki stari ribar: ’Ko se mora ne boji, uskoro će se utopiti, jer će isploviti jednoga dana kad ne bi smeo. No, mi se mora plašimo pa ćemo se tek ponekad udaviti!’ − Pogledao ju je.

− Mariko-san…

− Da?

− Pre nekoliko trenutaka uverili ste me da… Pa, recimo da ste me uverili. Sad više nisam siguran. Kakva je istina? *Hon to.* Moram to znati.

− Uši služe zato da njima slušamo. Jasno, ono je bila sluškinja.

− Ta sluškinja… Smem li je pozvati kad god je poželim?

− Naravno. Mada, mudar čovek to ne bi učinio.

− Zato što bih se sledeći put mogao razočarati?

− Možda.

− Teško mi je da sluškinju imam pa da je izgubim, teško mi je ćutati.

− Jastučenje je telesno zadovoljstvo. Ništa se ne mora govoriti.

− A kako sluškinji da kažem da je divna? Da je volim? Da me ispunila zanosom?

− Nepristojno je tako ’voleti’ sluškinju. Ne ovde, Anđin-sane. Ta strast nije ni za ženu ni za naložnicu. − Odjednom joj se oči nasmeše i zažmire. − Samo za kurtizanu Kiku-san koja je lepa i koja to zaslužuje.

− Gde da nađem tu devojku?

− U selu. Bila bi mi čast da vam poslužim kao posrednica.

− Hrista mu, vi kao da mislite ozbiljno.

− Naravno! Muškarcu su potrebne svakojake strasti. Ta gospa vredna je platonske ljubavi, ako je možete sebi priuštiti.

− Šta to znači?

− Zato što je jako skupa.

− Ljubav se ne kupuje. Takva ljubav ništa ne vredi. Ljubav je neprocenjiva.

Nasmešila se.

− Jastučenje uvek ima svoju cenu. Uvek. Ne mora to baš biti novac, Anđin-sane, ali muškarac jastučenje uvek plaća, na ovaj ili na onaj način. Iskrena ljubav, koju mi zovemo dužnost, ide od duše ka duši pa joj nije potreban takav iskaz. Nikakav verbalni iskaz, osim možda dara smrti.

− Grešite! Želeo bih vam svet pokazati onakvim kakav jeste.

− Znam kakav je svet i kakav će zauvek biti. Opet želite onu prezrenja vrednu sluškinju?

− Da. Znate da želim… − Mariko se vedro nasmeja.

− Biće vam poslata u zalazak sunca. Dopratićemo je Fuđiko i ja!

− Do đavola… mislim da i hoćete! − Nasmejao se s njom.

− Ah, Anđin-sane, lepo je videti kad se smejete. Otkako ste se vratili u Anđiro, mnogo ste se promenili. Jako mnogo.

− Ne. Ne tako mnogo. No, noćas sam sanjao san. San beše savršenstvo!

− Bog je savršen, katkad i zalazak sunca, izlazak meseca ili prvi prolećni šafran.

− Uopšte vas ne razumem.

Digla je koprenu sa šešira pa se zagledala u njega.

− Jednom mi jedan čovek reče: ’Uopšte vas ne razumem’, a moj muž je odgovorio: ’Oprostite, gospodaru, ali nju niko ne može razumeti. Ne razume je ni otac, ni bogovi, ni njen varvarski Bog, pa ni rođena majka je ne razume.’

− Je li to bio Toranaga? Gospodar Toranaga?

− Oh, ne, Anđin-sane. Beše to Taiko. Gospodar Toranaga me razume. On sve razume.

− I mene?

− Vas jako dobro.

− U to ste sigurni, je li?

− Da. O, jako sam sigurna!

− Hoće li pobediti u ratu?

− Da.

− A ja sam njegov najomiljeniji vazal?

− Da.

− Hoće li uzeti moje brodove?

− Hoće.

− Kad ću opet dobiti svoj brod?

− Nećete ga dobiti.

− Zašto?

Nestade njene ozbiljnosti.

− Zato što ćete u Anđiru imati svoju sluškinju i toliko ćete jastučiti da nećete imati snage da odete, pa ni na rukama i na kolenima, kad vas ona zamoli da se ukrcate na svoj brod, i kad vam gospodar Toranaga zapovedi da se ukrcate i da nas sve ostavite!

− Opet počinjete! Na tren ste jako ozbiljni, a već zatim niste!

− Samo da odgovorim vama, Anđin-sane, i da neke stvari dovedem na pravo mesto. Ah, pre nego što nas ostavite, morali bi posetiti gospu Kiku, ona je dostojna velike strasti. Tako je lepa i talentovana. Za nju biste morali biti izvanredni!

− U iskušenju sam da prihvatim taj izazov.

− Nikoga ja ne izazivam, ali ako ste spremni da budete samuraj, a ne… ne stranac… ako ste spremni prihvatiti jastučenje onakvim kakvo jeste, biću počašćena da delujem kao posrednica.

− Šta to znači?

− Kada budete dobre volje i spremni za izvanrednu zabavu, recite svojoj naložnici neka me za to zamoli.

− Zašto Fuđiko-san?

− Zato što je vaša naložnica dužna brinuti da budete zadovoljni. Naš običaj je da život pojednostavljujemo. Obožavamo jednostavnost pa *muškarci i žene* mogu jastučenje shvatiti kao ono što i jeste. Kao važan deo života, svakako, ali između muškarca i žene ima i bitnijih stvari. Prvenstveno poniznost! Poštovanje. Dužnost. Pa i ta vaša ’ljubav’. Fuđiko vas ljubi.

− Ne, ona me ne ljubi!

− Dala bi vam svoj život. Šta vam više može dati? Naposletku je skinuo pogled s nje i pogledao prema moru.

Talasi su se ljuljali uz obalu, a vetar postajao hladniji. Opet se okrenuo prema njoj.

− Znači, da ništa ne govorimo? − zapita on. − Među nama?

− Ništa. To je mudro!

− A ako se ja ne složim?

− Morate se složiti. Ovde ste! Ovo je vaš dom.

* * *

Pet stotina ’napadača’ u neredu dogalopira preko brda u stenovitu dolinu gde se dve hiljade ’branilaca’ postrojilo u borbenom redu. Svaki je jahač na ramenu nosio musketu, a za pojasom torbu za municiju i kremen i rog za barut. Kao kod većine samuraja, odeća im beše šarena zbirka kimona i dronjaka, ali oružje im je uvek bilo najbolje koje su mogli sebi dopustiti. Samo je Toranaga − a po uzoru na njega i Išido − zahtevao da njegove jedinice nose uniformu i da budu identično obučene. Svi ostali *daimjoi* tako uniformisanje su smatrali glupim razbacivanjem novca, i nepotrebnom novotarijom. Sa njima se slagao i Blektorn. Evropske vojske nikad nisu nosile uniformu. Koji bi je kralj mogao platiti, osim za svoje lične stražare?

Stajao je na uzvišenju sa Jabuom i njegovim pomoćnicima. Sa Đozenom, svim njegovim ljudima i Mariko. Beše ovo prva masovna vežba za napad. S tremom je čekao. Jabu beše neuobičajeno napet, a Omi i Naga toliko razdražljivi da je to graničilo sa ratobornošću. Osobito Naga.

− Šta je svima njima? − ranije je zapitao Mariko.

− Možda se žele istaći pred svojim gospodarem i njegovim gostom.

− Je li i on *daimjo?*

− Nije, ali je važan, jedan Išidov general. Dobro bi bilo da danas sve bude

savršeno.

− Šteta što mi nije rečeno da će biti prava vežba.

− Šta bi se time postiglo? Učinili ste sve što ste mogli.

Da, pomisli Blektorn gledajući onih pet stotina. Ni izdaleka još nisu spremni! To sigurno zna i Jabu, pa svi to znaju. Zato, ako dođe do neuspeha, pa dobro, to je *karma*, reče samom sebi s više pouzdanja i ta ga misao uteši.

Napadači su povećali brzinu, a branioci su čekali pod barjacima svojih kapetana, po običaju su se rugali ’neprijatelju’, svrstani u rastresite formacije po tri-četiri reda. Napadači će uskoro sjahati, izvan dometa strela. Zatim će najhrabriji ratnici na obe strane zverski zakoračiti napred, baciti rukavice pa uz najočitije uvrede izdeklamovati svoje rodoslovlje i nadmoćnost. Počeće pojedinačni oružani sukobi. Postepeno će se njihov broj povećavati, sve dok jedan zapovednik ne naredi opšti napad, a tada će se svaki čovek boriti samostalno. Obično bi veći broj porazio manji broj, onda bi doveli i u boj ubacili rezerve i opet bi zavladao metež, dok ne bi jednu stranu izdao borbeni duh. Nekolicini kukavica koji su se povukli, uskoro bi se pridružilo mnoštvo i usledilo bi opšte bežanje. Izdaja nije bila neuobičajena. Katkad bi cele jedinice po naredbi svoga gospodara prešle na protivničku stranu gde su ih oberučke primali kao saveznike. Uvek su ih primali, ali nikad im ne bi verovali. Katkad bi poraženi zapovednici pobegli pa se pregrupisali i opet se borili. Katkad bi ostali pa se na smrt borili, a ponekad bi svečano počinili *sepuku*. Retko bi ih zarobili. Neki su pobednicima nudili svoje usluge. To bi katkad prihvatali, no uglavnom bi odbijali. Smrt beše sudbina poraženih, brza za smele, a sramna za kukavice. Beše to uobičajeni oblik svih okršaja u ovoj zemlji, pa i prilikom velikih bojeva. Ovde su vojnici bili isti kao svuda, osim što su bili krvoločniji, a mnogo, mnogo spremniji poginuti za svoje gospodare nego bilo gde na svetu.

U dolini odjekne tutnjava kopita.

− Gde je zapovednik juriša? Gde je Omi-san? − zapita Đozen.

− Među ljudima − odvrati Jabu. − Budite strpljivi.

− A gde mu je steg? Zašto ne nosi bojni oklop i perjanice? Gde je zapovednikov steg? Izgledaju kao gomila prljavih, odrpanih razbojnika!

− Budite strpljivi! Svim oficirima je naređeno da ostanu neugledni. Rekao sam vam! I molim vas, ne zaboravite da se mi pravimo da je bitka u punom jeku, da je ovo deo velike bitke s rezervama i s naoruža…

− Gde su im mačevi? − prasne Đozen. − Nijedan ne nosi mač! Samuraji bez mačeva? Poklaće ih!

− Strpite se!

Napadači sjašu. Iz odbrambenih redova izađu prvi ratnici da pokažu svoju hrabrost. Jednak broj počne istupati protiv njih, kad odjednom nezgrapna masa napadača navali u pet uredno zbijenih bojnih redova, svaki sa četiri vrste po dvadeset i pet ljudi, tri bojna reda spreda, a dva u rezervi, četrdeset koraka iza njih. Kao jedan navale na neprijatelja. Došavši u domet, svi po naređenju stanu, a prednji redovi jednoglasno ispale zaglušujuću salvu. Krici i poginuli. Đozen i njegovi ljudi nagonski se sagnu, a onda su prestravljeno gledali kako prednji redovi kleče i počinju ponovo puniti muskete, dok drugi redovi pucaju iznad njih, a za njima treći i četvrti red. Nakon svakog plotuna padali su branioci, a dolina beše ispunjena povicima, kricima i zbrkom.

− Ubijate svoje ljude! − drekne Đozen u opštoj halabuci.

− To su slepi meci, a ne pravi! Svi oni glume, ali zamislite da je ovo pravi napad, sa pravim mecima! Gledajte!

Branitelji su se ’oporavili’ od prvog iznenađenja, pregrupisali i nagrnuli u čeoni napad. No, prvi redovi već su napunili muskete i na komandu ispalili drugu salvu iz klečećeg položaja. Tad drugi red opali stojećki i smesta klekne da napuni oružje. Pa treći i četvrti red, kao ranije, pa iako su mnogi musketari bili spori, a redovi rascepkani, lako je bilo zamisliti kakvo bi grozno desetkovanje izazvali uvežbani musketari. Protivnapad klone pa propadne, a branioci su se povlačili u užurbanoj zbrci, uzbrdo. Zaustaviše se baš ispod posmatrača. Zemlja je bila prekrivena mnogobrojnim ’mrtvacima’.

Đozen i njegovi ljudi bili su potreseni.

− Ove muskete bi probile svaki bojni red!

− Čekajte, bitka još nije gotova!

Branitelji se ponovno okupe. Zapovednici su ih bodrili da pobede, upotrebili rezerve i naredili konačni opšti juriš. Samuraji se sjure nizbrdo, uz svoje grozne bojne pokliče, i obruše se na neprijatelja.

− Sad će ih sravniti sa zemljom! − reče Đozen koji je, kao i svi oni, bio zanesen realnošću ove prividne bitke. Imao je pravo. Bojni redovi nisu odoleli. Razbiše se i pobegnu pred bojnim pokličima pravih samuraja s mačevima i kopljima, a Đozen i njegovi ljudi nadodaše svoje podrugljive povike kad su jedinice počele ginuti. Musketari su bežali kao ’Žderači belog luka’, sto koraka, dve stotine koraka, tri stotine, a onda se bojni redovi odjednom, po komandi, pregrupišu, ovaj put u obliku slova ’V’. Opet počne zaglušno puškaranje. Napad propadne. Zaustave se, ali muskete nastave. Tad i oni umuknu. Igra je prestala. No, svi na uzvišenju znali su da bi u stvarnom boju poginule one dve hiljade ’branioca’.

U muku su se ’branioci’ i ’napadači’ sređivali. ’Mrtvaci’ ustanu. Oružje su skupljali. Čuo se smeh i stenjanje. Mnogi su šepali, a podosta je bilo teško ranjenih.

− Čestitam, Jabu-sama − iskreno će Đozen. − Sad razumem šta ste svi vi mislili.

− Puškaranje je bilo nesložno! − reče Jabu koji je u sebi likovao. − Proći će još dosta meseci dok se ne uvežbaju.

Đozen odmahne glavom.

− Ni sada ih ne bih želeo napasti, kad bi imali pravu municiju. Ovom udaru ne bi odolela nijedna vojska, nijedan bojni red. Redovi ne bi uspeli ostati zatvoreni, a tad bi se kroz procep progurale obične jedinice i konjica, pa bi krila presavila kao stari svitak. − Hvalio je sve *kamije* što je imao razuma da gleda jedan juriš. − Bilo je užasno i gledati. Na tren sam mislio da je bitka stvarna.

− Naređeno im je da mora izgledati stvarna. A sad možeš obaviti smotru mojih musketara, ako želiš.

− Hvala. To bi mi bila čast.

Branioci su nagrnuli u svoje tabore na suprotnom obronku. Pod njima su čekali pet stotina musketara, uz stazu koja je vodila preko uzvišenja i zavijala u selo. Razvrstavali su se po četama, na čelu sa Omijem i sa Nagom. Obojica su opet nosili mačeve.

− Jabu-sama?

− Da, Anđin-sane?

− Dobro, ne?

− Da, dobro.

− Hvala, Jabu-sama. Ja zadovoljiti.

− Ja sam zadovoljan − automatski ga ispravi Mariko.

− Ah, oprostite! Ja sam zadovoljan. Đozen povede Jabua sa strane.

− I sve je ovo iz Anđin-sanove glave?

− Ne − slaga Jabu. − Ali tako se bore varvari. On samo vežba ljude da pune muskete i da pucaju.

− Zašto ne poslušate savet Naga-sana? Sad imate varvarinovo znanje. Zašto se izlagati opasnosti da se to znanje proširi? On je zaraza. Vrlo opasan, Jabu-sama. Naga-san je imao pravo. Istina je… ovako bi se *mogli* boriti i seljaci. Lako! Sad se otarasite varvarina!

− Ako gospodar Išido želi njegovu glavu, samo neka pita.

− Ja pitam, sada! − Opet bahatost. − Ja govorim njegovim glasom!

− Razmisliću o tome, Đozen-sane.

− A takođe, u njegovo, ime *zahtevam* da smesta oduzmete muskete ovim jedinicama.

Jabu se namršti pa posveti pažnju četama. Penjale su se uz breg, a ravni disciplinovani redovi behu mu malo smešni kao i uvek, samo zato što im je takav red bio neobičan. Zastanu na udaljenosti od pedeset koraka. Priđu samo Omi i Naga i pozdrave vojnički.

− Bilo je sasvim dobro, kao prva vežba − reče Jabu.

− Hvala, gospodaru − odgovori Omi. Lagano je hramao, a lice mu beše prljavo, puno modrica, zagaravljeno od baruta.

− Vaše jedinice morale bi u pravom boju nositi mačeve − primeti Đozen. − *Neh*, Jabu-sama? Samuraj mora nositi mač. Naposletku bi im ponestalo municije, *neh?*

− Mačevi bi im smetali i prilikom juriša i pri povlačenju! Oh, nosiće ih po običaju, da ih ne zaskoče, ali pred prvi juriš će ih baciti.

− Samurajima će uvek biti potrebni mačevi u pravoj bitki, ali uz sve to, sretan sam što nikad više nećete morati upotrebiti ovu jurišnu snagu ni… − Đozen je hteo dodati ’ni ovaj prljavi izdajnički ratni metod’. Umesto toga reče: ’ili ćemo svi morati predati mač.’

− Možda i hoćemo, Đozen-sane, kad odemo u rat.

− Odbacili biste svoje Murasamino sečivo? Pa i Toranagin dar?

− Da. Da pobedim u boju! Inače ne bih.

− Onda ćete morati jako brzo juriti da sačuvate život kad vam se musketa zapetlja, a barut ovlaži! − Đozen se nasmeje svojoj doskočici, ali ne i Jabu.

− Omi-sane! Pokaži mu! − naredio je.

Omi odmah izda naređenje. Njegovi ljudi isuču kratke bajonete što su im gotovo nevidljivo visile pozadi na pojasu. Pričvrste ih u otvor na vrhu musketa.

− *Juriš!*

Samuraji smesta navale uz svoj bojni poklič: ’Kasigiiiiiii!’ Suma isukanog čelika zastane korak od njih. Đozen i njegovi ljudi uzbuđeno su se smejali toj iznenadnoj, neočekivanoj žestini.

− Dobro, jako dobro − reče Đozen. Ispruži ruku i takne jedan bajonet. Bio je strahovito oštar. − Možda imate pravo, Jabu-sama. Nadajmo se da ovo nikada nećemo iskusiti.

− Omi-sane! − vikne Jabu. − Svrstaj ih! Đozen-san obaviće smotru. Onda se vratite u tabor. Mariko-san i Anđin-sane, vi za mnom!

Zaputi se nizbrdo kroz redove. Za njim poručnici, Blektorn i Mariko.

− Svrstajte se na stazi! Skinite bajonete!

Pola ljudi smesta posluša, okrene se i opet pođe niz obronak. Naga i njegovih dve stotine i pedeset samuraja ostadoše na mestu, još preteći bajonetima. Đozen se nakostrešio.

− Šta se događa?

− Vaše uvrede su mi nesnosne − otrovno će Naga.

− Besmislica! Nisam uvredio ni vas niti ikoga! Vaši bajoneti vređaju moj položaj! Jabu-sama!

Jabu se okrene. Bio je sad na drugoj strani Toranaginih ljudi.

− Naga-sane! − hladno vikne. − Šta ovo znači?

− Ovom čoveku ne opraštam što je vređao mog oca i mene.

− Zaštićen je, sad ga ne smete dirnuti! On je pod barjakom Regenata!

− Oprostite, Jabu-sama. Ovo je između Đozen-sana i mene!

− Ne, vi ste mi podređeni! Naređujem vam, recite svojim ljudima da se vrate u tabor.

Niko se ne pomakne. Poče kišica.

− Oprostite, Jabu-sane. Molim vas, oprostite, ali ovo je između njega i mene. Ma šta da se dogodi, skidam sa vas odgovornost za svoj čin i za postupke svojih ljudi.

Jedan Đozenov čovek iza Nage isuče mač i zamahne u Nagina nezaštićena leđa. Salva od dvadeset musketa smesta mu raznese glavu. Ta dvadesetorica kleknu i počnu opet puniti. Drugi red se spremao…

− Ko je naredio pravu municiju? − zapita Jabu.

− Ja! Ja, Joši Naga-noh-Toranaga!

− Naga-sane! Naređujem vam da pustite Nebaru Đozena i njegove ljude neka slobodno idu. Naređujem da se povučete u svoj tabor dok se s gospodarom Toranagom ne dogovorim u pogledu ove vaše neposlušnosti!

− Jasno, obavestićete gospodara Toranagu i *karma* je *karma!* Gospodaru Jabu, žalim, ali najpre mora umreti ovaj čovek. Svi moraju umreti. Danas!

− Zaštićuju me regenti! − vrisne Đozen. − Ništa nećete postići ako me ubijete.

− Opet ću povratiti svoju čast, *neh?* − reče Naga. − Osvetiću se za poruge

upućene mom ocu i uvrede koje ste na mene sasuli. Pa ti bi ionako morao umreti. *Neh?* Sinoć nisam mogao biti jasniji. Sad si video napad. Ne smemo se izlagati pogibiji da Išido za sve ovo dozna! − Mahne rukom prema bojnom polju. − Za sav ovaj užas!

− On već zna! − izlane Đozen, blagosiljajući svoju jučerašnju dalekovidost. − On već zna! U zoru sam tajno poslao poruku putem goluba! Ništa nećete postići ako me ubijete, Naga-sane!

Naga mahne jednom svom čoveku, starom samuraju, koji priđe i baci Đozenu pod noge zadavljenog goluba. Tad na zemlju hitne i odrubljenu glavu. Glavu samuraja Masumota koga je juče Đozen poslao da odnese svitak. Oči mu još behu otvorene, a usne razvučene u grimasu punu mržnje. Glava se poče kotrljati. Skakutala je kroz redove dok se nije zaustavila uz jednu stenu.

Vapaj se ote Đozenu sa usana. Naga i svi njegovi ljudi se nasmeju. Nasmeši se i Jabu. Još jedan Đozenov samuraj skoči prema Nagi. Raznese ga dvadeset musketa, a padne i čovek kraj njega koji se nije ni pomakao, u smrtnim mukama.

Prestane smeh.

− Da naredim svojim ljudima da napadnu, gospodaru? − zapita Omi. Bilo je tako lako motati Nagu oko prsta! Jabu obrisa kišu s lica.

− Ne, time ništa ne bismo postigli. Đozen-san i njegovi ljudi već su mrtvi, bez obzira šta ja učinio. To je njegova *karma,* kao što Naga-san ima svoju *karmu.* Naga-sane! − uzvikne. − Poslednji put vam naređujem da ih sve pustite!

− Molim vas, oprostite, ali moram odbiti.

− Vrlo dobro. Kad bude gotovo, javite mi se.

− Da. Potreban je službeni svedok, Jabu-sama. Za gospodara Toranagu i za gospodara Išida.

− Omi-sane, ostaćeš, potpisati smrtovnicu i sastaviti izveštaj. Potpisaćemo ga Naga-san i ja.

Naga upre prstom u Blektorna.

− Neka i on ostane kao svedok. On je kriv za njihovu smrt. I on mora biti svedok.

− Anđin-sane, dođi gore! Traži te Naga-san! Razumeš li?

− Da, Jabu-sane. Razumem. A zašto, molim vas?

− Da budeš svedok.

− Oprostite, ne razumem.

− Mariko-san, objasni mu šta je to svedok. On mora biti svedok onoga što će se dogoditi. Zatim dođi za mnom! − Skrivajući svoje silno zadovoljstvo, Jabu se okrene i udalji.

− Jabu-sama! − vrisne Đozen. − Molim vas! Jabuuuuu-samaaa!

Blektorn je posmatrao. Kad beše gotovo, krenuo je kući. U njegovoj je kući vladao muk, a nad selo se nadvio mrtvački pokrov. Ni nakon kupanja nije se osećao čist. Sake mu nije iz usta isprao gadan ukus. Tamjan mu nije iz nozdrva udaljio zadah.

Kasnije ga Jabu pozove. Razmatrali su napad, tačku po tačku. Omi i Naga su bili tamo. I Mariko. Naga kao i uvek hladan, samo je slušao, a retko se uplitao, i dalje zamenik zapovednika. Kao da nikoga od njih nije pogodilo ono što se dogodilo.

Radili su i nakon zalaska sunca. Jabu je naredio da ubrzaju tempo uvežbavanja. Smesta su trebali stvoriti još pet stotina ljudi. A za sedam dana još pet stotina.

Blektorn ode sam kući. Jeo je sam, rastužen ovim groznim otkrićem. Oni nemaju osećaja za greh, svi su bez savesti! I Mariko.

* * *

Te noći nije mogao spavati. Otišao je iz kuće. Vetar ga je trzao, a naleti su penili more. Snažni nalet vetra kloparavo je zavitlao krš po seoskoj šupi. Psi su režali u nebo i tražili hranu. Krovovi pokriveni slamom micali su se kao živa bića. Zalupaše šaloni, a muškarci i žene, kao neme utvare, borili su se da ih zatvore i zamandale. Nadođe teška plima. Za svaki slučaj sve su ribarske čamce izvukli na plažu mnogo dalje nego inače. Sve je bilo učvršćeno.

Šetao je obalom pa se vratio kući, savijen pod težinom vetra. Nikoga nije sreo. Pala je jaka kiša i uskoro je bio mokar do kostiju.

Na verandi ga je sačekala Fuđiko. Vetar je urlao oko nje i povijao zaštićenu uljanicu. Svi su bili budni. Posluga je vredne predmete nosila u nisku građevinu od cigle i kamena, ostavu pozadi u vrtu.

Oluja još nije bila preteća.

Kad je vetar udario pod strehom, izbije na krovu jedan crep i zatrese se celi krov. Crep padne i s treskom se razbije. Sluge su žurile tamo-amo. Neki su pripremali kante sa vodom, a drugi pokušavali popraviti krov. Stari vrtlar Ueki-ja je uz pomoć dece vezivao nežno grmlje i stabalca uz kočiće od bambusa. Kuću zatrese nov nalet vetra.

− Srušiće se, Mariko-san.

Nije ništa rekla. Vetar je ščepao nju i Fuđiko, a u uglove očiju izmamio im

je suze. Pogledao je prema selu. Svuda su letele krhotine. Tad navali vetar kroz pukotinu u papirnatom šođiju jedne zgrade, a ceo zid odlete. Ostane samo drveni kostur. Padne suprotni zid, popusti i krov.

Blektorn se bespomoćno okretao dok je vetar oduvavao i šođi u njegovoj sobi. Nesta toga zida, a i suprotnog. Uskoro su svi zidovi bili raskidani. Video je sve unaokolo, po celoj kući. No, krovni nosači su izdržali, a crepovi se nisu pomakli. Razleteše se posteljina, svetiljke i prostirke. Posluga ih je hvatala.

Oluja je razorila zidove svih kuća u selu, a neke zgrade potpuno sravnila sa zemljom. Niko nije bio teže ranjen. Pred zoru je vetar oslabio, pa su muškarci i žene počeli iznova graditi kuće.

Do podneva su zidovi Blektornove kuće bili obnovljeni, a u pola sela uspostavilo se normalno stanje. Lagani zidovi od letvica lako su se mogli postaviti. Za to su im trebali samo drveni klinovi i konopci za spojke koje su uvek ulagali u žljebove i velikom veštinom tesali. Teže je bilo s krovovima, pa bili pokriveni slamom ili crepom, ali video je da ljudi jedni drugima pomažu i smeškaju se, i da su brzi i vrlo spretni. Mura je žurio po selu, savetovao ih, vodio, podsticao i nadgledao. Popeo se uzbrdo da prati napredovanje radova.

− Mura, vi ste… − Blektorn je lovio reči. − Vi ste zaslužni da je ovo izgledalo lako.

− Ah, hvala, Anđin-sane. Da, hvala, ali srećom nije bilo požara.

− Vi požari često?

− Jako žalim. ’Vi često imate požare?’

− Vi često imate požare? − ponovi Blektorn.

− Da. Ali naredio sam da se selo spremi. Spremi, jasno?

− Da.

− Kad dođu te oluje… − Mura se ukruti i pogleda Blektornu iza leđa. Duboko se naklonio. Prilazio je Omi svojim skakutavim lakim koracima i prijateljski gledao samo Blektorna, kao da Mure nema.

− Dobro jutro, Anđin-sane − reče on.

− Dobro jutro, Omi-sane. Vaša kuća je dobro?

− U redu. Hvala. − Omi pogleda Muru i osorno reče: − Muškarci bi trebali ribariti ili obrađivati polja, a i žene. Jabu-sama traži porez. Zar me nastojiš pred njim osramotiti lenjošću?

− Ne, Omi-sama, molim vas, oprostite. Odmah ću se za to pobrinuti.

− Nisam ti to trebao reći. Sledeći put ti to više neću reći.

− Izvinjavam se što sam bio glup! − I Mura odjuri.

− Danas ti je dobro − reče Omi Blektornu. − Noć bez nevolja?

− Danas dobro, hvala. A vi?

Omi je govorio dugo. Blektorn nije sve shvatio, kao što nije shvatio ni sve što je Omi kazao Muri, tek tu i tamo pokoju reč.

− Jako žalim, ne razumem.

− Užitak? Kako ti se svidelo juče? Napad? Lažna bitka?

− Ah, razumem. Da, mislim, dobro.

− A svedočenje?

− Kako?

− Svedočenje! Ronin Nebara Đozen i njegovi ljudi? − Omi je sa smehom oponašao napad bajonetom. − Bio si svedok njihove smrti. Smrti! Razumeš.

− Ah, da. Istina, Omi-sane, ubistva nemila.

− *Karma, Anđin-san!*

− *Karma.* Danas vežba?

− Da. Ali Jabu-sama želi samo razgovarati. Kasnije. Jasno, Anđin-sane? Samo razgovarati, kasnije − strpljivo ponovi Omi.

− Samo razgovarati. Razumem.

− Počeo si jako dobro govoriti naš jezik. Da. Jako dobro.

− Hvala. Teško. Malo vremena.

− Da, ali dobar si čovek i jako se trudiš. To je važno. Daćemo mi tebi vremena, Anđin-sane, bez brige. Ja ću ti pomoći.

− Omi je video da uglavnom govori gluvom, ali nije se na to osvrtao. Bitno da Anđin-san shvati srž. − Želim ti biti prijatelj − kazao je pa to vrlo jasno ponovio. − Razumeš li?

− Prijatelj? Ja razumem, prijatelj! Omi pokaza sebe pa u Blektorna.

− Želim ti biti prijatelj.

− Ah! Hvala. Počašćen. − Omi se opet nasmeši i nakloni, kao sebi ravnom pa ode. − Njegov prijatelj? − progunđa Blektorn. Zar je zaboravio? Ja nisam!

− Ah, Anđin-sane − reče Fuđiko požurivši prema njemu.

− Biste li nešto pojeli? Uskoro će Jabu-sama poslati po vas.

− Da, hvala. Mnogo prekida? − upitao je pokazujući kuću.

− Oprostite, jako žalim, ali valja reći: ’Je li mnogo polomljeno?’

− Je li mnogo polomljeno?

− Nema ozbiljne štete, Anđin-sane.

− Dobro. Bez rana?

− Oprostite, jako žalim. Valja reći: ’Niko nije ranjen?’

− Hvala. Niko nije ranjen?

− Ne, Anđin-sane. Niko nije ranjen. − Blektornu odjednom dosadi što ga neprekidno ispravljaju pa razgovor prekine naredbom.

− Glad sam. Hrana.

− Da, odmah. Jako žalim, ali trebali biste reći: ’Gladan sam.’ Glad čovek oseća kad je gladan. − Čekala je sve dok nije tačno ponovio, a onda otišla.

Sedeo je na verandi i gledao kako stari vrtlar Ueki-ja čisti otpatke i otpalo lišće. Video je kako žene i deca obnavljaju selo i kako se brodice otiskuju na pučinu, praćene udaranjem sekira. Ostali seljaci gegali su se u polja. Vetar je jenjavao. Koliko poreza moraju plaćati?, zapita se on. Ne bih voleo ovde biti zemljoradnik. Ne samo ovde. Nigde!

U svitanje ga je ojadila očigledna pustoš u selu.

− Ovakva oluja jedva bi oštetila kuće u Engleskoj − kazao je Mariko. − Dobro, bila je snažna, ali bezopasna. Zašto ne pravite kuće od kamena ili od cigle?

− Zbog potresa, Anđin-sane. Kamena zgrada bi se, jasno, raspala, popustila i sigurno ranila ili ubila stanovnike. Naš način gradnje smanjuje štete.

Videćete kako će se brzo sve obnoviti.

− Da, ali preti vam opasnost od požara. A kako je kad dođu veliki vetrovi, tajfuni?

− Tada je jako opasno. − Objasnila mu je sve o tajfunima i o vremenu kad dolaze. Od juna pa do septembra, katkad pre, katkad kasnije. A i o drugim prirodnim nepogodama.

Pre nekoliko dana bio je zemljotres, ali slab. Pao je kotlić sa žeravnika pa ga prevrnuo. Srećom brzo su ugasili žar. Zapalila se jedna kuća u selu, ali vatra se nije proširila. Blektorn još nikad nije video tako uspešno gašenje požara. Inače niko u selu nije tome pridavao veću važnost. Samo su se nasmejali i nastavili svoje živote.

− Zašto se ljudi smeju?

− Smatramo da je jako sramotno i neuljudno iskazivati snažne osećaje, pogotovu strah, pa ih prikrivamo smehom ili smeškom. Jasno, svi se bojimo, ali to nikad ne smemo pokazati.

Neki vaši to pokazuju, pomisli Blektorn.

Pokazao je to i Nebara Đozen. Umro je kukavički, plakao od straha i molio

za milost, a ubistvo beše polagano i okrutno. Dopustili su mu da beži. Tad su ga u smehu bockali bajonetima, pa ga opet prisiljavali da beži. Prerezali su mu tetive na kolenima. Zatim su mu dali da otpuže, pa su mu polako čupali utrobu, a on je vrištao. Siktala mu je krv pomešana sa sluzi, a onda su ga ostavili da umre.

Tad je Naga posvetio pažnju ostalim samurajima. Tri Đozenova čoveka smesta su klekla, razgolitila trbuh i preda se stavila kratke noževe da obave obredni *sepuku.* Iza njih su kao pomagači stajala njihova tri druga, ispruživši uzdignute duge mačeve obema rukama. Više ih nisu ometali Naga ni njegovi ljudi.

Dok su samuraji, koji su klečali, posegnuli za noževima, istegli su vrat, a tri mača fijuknu pa im jednim udarcem odrube glavu. Zaškripe zubi u palim glavama, a onda tajac. Zujale su muve.

Nagnu se dva samuraja, a poslednji stajaše spreman kao pomagač. Prvom odrubi glavu kao i njegovim drugovima, dok je posezao za nožem. Onaj predzadnji je kazao:

− Ne! Ja, Hirasaki Kenko, znam kako se umire. Kako mora umreti samuraj.

− Kenko beše vitak, namirisan i gotovo lep mladić, svetle puti, nauljene i vrlo uredne kose. Dostojanstveno je uzdigao nož, a pojasom delimično obavio sečivo da pojača stisak. − Protivim se smrti Nebara Đozen-sana i njegovih ljudi! − čvrsto je rekao, naklonivši se Nagi. Poslednji put pogleda u nebo i uputi svom pomagaču poslednji smirujući smešak. − *Sajonara, Tadeo.*

Tad zarije nož duboko u levu stranu želuca. Obema rukama ga raspori, izvadi i opet duboko zarije, iznad prepone, pa ga ćutke trgne uvis. Rasporena utroba prospe mu se po krilu, a njegovo od bola odvratno iskrivljeno lice trže se napred. Tad pomagač spusti mač u jednom jedinom siktavom luku.

Naga podigne glavu za čuperak, obriše prašinu i sklopi mu oči. Svojim ljudima naredi neka se pobrinu da glava bude oprana, zamotana i uz sve počasti poslana Išidu, s potpunim izveštajem o junaštvu Hirasaki Kenka.

Klekne poslednji samuraj. Nikoga više nije bilo da mu pomogne. Beše premlad. Prsti su mu drhtali, spopao ga je strah. Dvaput je obavio dužnost prema drugovima, dvaput je zasekao čisto i dično, poštedevši ih iskušenja bola i stida pred strahom. A jednom je čekao da njegov najdraži prijatelj umre onako kako dolikuje samuraju, žrtvovavši samoga sebe, u tišini ispunjenoj ponosom. I tad je opet čisto zasekao, izvanredno vešto. Nikad pre nije nikoga ubio.

Uperi oči u svoj nož, razgoli trbuh i zamoli bogove da mu udele hrabrost njegovog prijatelja. Navru mu suze, ali je napeo lice u ledenu, nasmešenu

masku. Odmotao je pojas i delimično uvio sečivo. Tada, budući da je mladić dobro obavio svoju dužnost, Naga dade znak svom pomoćniku koji istupi i nakloni se.

− Osaragi Nampo, kapetan Devete legije gospodara Toranage − službeno se predstavio. − Biću počašćen da ti budem pomagač.

− Ikomo Tadeo, prvi oficir, vazal gospodara Išida − odvrati mladić. − Hvala. Bila bi mi čast da vas prihvatim kao pomagača.

Njegova smrt beše brza, bezbolna i časna. Skupe glave. Kasnije se Đozen ponovo trznuo i vrisnuo. Besomučno je rukama pokušavao sastaviti trbuh. Ostaviše ga psima koji su se popeli iz sela.

34

U sat ’Konja’, u jedanaest ujutro, deset dana nakon pogibije Đozena i svih njegovih ljudi, iza rta pred Anđirom pojavi se konvoj od tri galije, krcate vojskom. Na obalu izađe Toranaga, a uz njega beše Buntaro.

− Najpre želim videti vežbu u napadu, Jabu-sane, sa prvih pet stotina ljudi − reče Toranaga. − Smesta!

− Bi li moglo sutra? Tako bih imao vremena za pripreme − ljubazno će Jabu, koji je u sebi besneo što je Toranaga tako iznenada stigao. Ljutio se na svoje uhode koji ga nisu upozorili. Imao je tek toliko vremena da odjuri na obalu sa počasnom stražom. − Sigurno ste umorni…

− Nisam, hvala − odbrusi Toranaga namerno nabusito. − Meni nisu potrebni ’branioci’ ni složene kulise, krici i tobožnje smrti. Zaboravljaš, prijatelju stari, da sam nastupao u dovoljno predstava *no*, a mnoge sam i postavio na pozornicu pa se znam služiti maštom. Ja nisam ronin-seljak! Molim te, naredi da odmah uzjašu.

Bili su na plaži kraj pristaništa. Toranagu su okruživali probrani stražari, a iz privezane galije silazilo ih je još. Još hiljadu dobro naoružanih samuraja guralo se na one dve galije koje su čekale na sidrištu pred obalom. Topao dan, nebo bez oblačka, lagano zapljuskivanje talasa, a na horizontu izmaglica od vlage.

− Iguraši, pobrini se za to! − Jabu je suzbio gnev. Od prve poruke koju je pre jedanaest dana poslao, u vezi sa Đozenovim dolaskom, pristizali su mu samo retki, nepotpuni izveštaji iz Eda od njegove špijunske mreže, a Toranaga je na njegova sve uzrujanija pitanja odgovarao tek tu i tamo, neodlučno, što ga je dovodilo do besa: ’Tvoja poruka primljena i ozbiljno razmotrena… Zapanjio me tvoj izveštaj o mom sinu. Molim da pričekaš dalja uputstva.’A onda, pre četiri dana: ’Biće kažnjeni svi koji su odgovorni za Đozenovu smrt.

Neka ostanu na položajima, ali su uhapšeni dok se ne posavetujem sa gospodarom Išidom.’ A juče, porazna vest: ’Danas sam primio svečani poziv novog Regentskog veća za Obred razgledanja cveća u Osaki. Kad nameravaš otputovati? Odmah, to ti ja savetujem!’

− To sigurno ne znači da Toranaga zaista ide? − zapanjeno je zapitao Jabu.

− Prisiljava vas da se opredelite − odgovorio je Iguraši.

− Šta god izjavite, dovodi vas u klopku.

− Slažem se − kazao je Omi.

− Zašto nam ne stižu vesti iz Eda? Šta je sa našim uhodama?

− Gotovo tako kao da je Toranaga razapeo pokrivač nad celi Kvanto − izjavi Omi. − Možda zna ko su vaše uhode!

− Danas je deseti dan, gospodaru! − podseti Iguraši Jabua.

− Sve je spremno za vaš odlazak u Osaku. Želite li otići ili ne?

I sad je na plaži Jabu blagosiljao svog *kamija* čuvara koji ga je uverio da prihvati Omijev savet, i da ostane do poslednjeg mogućeg dana, tri dana pre zakazanog obreda.

− Što se tiče vaše poslednje poruke, Toranaga-sama, koja mi je stigla juče − započne on. − Sigurno ne idete u Osaku?

− A ti?

− Priznajem vas za vođu. Jasno, očekujem vašu odluku.

− Moja odluka je laka, Jabu-sama, ali je tvoja teška. Ako odeš, regenti će te sigurno saseći zato što si usmrtio Đozena i njegove ljude. A Išido se jako naljutio, i to opravdano. *Neh?*

− Nisam ja to učinio, gospodaru Toranaga. Đozenova smrt − pa ma kako bila zaslužena − usledila je protiv mojih naređenja.

− Dobro da je to obavio Naga-san, *neh?* Inače bi to zapravo morao ti učiniti. Kasnije ćemo raspraviti o Naga-sanu, ali dođi, razgovaraćemo putem do vežbališta. Ne smemo gubiti vreme! − Toranaga krene svojim naglim korakom, a tik za njim njegova straža. − Da, zaista si u nedoumici, prijatelju stari. Ako odeš, izgubićeš glavu, Izu, i jasno, cela tvoj rod Kasigi završiće na đubrištu. Ako ostaneš, Veće će to isto narediti. − Pogleda ga. − Možda bi trebao učiniti ono što si meni predložio kad sam zadnji put bio u Anđiru. Rado bih ti bio pomagač! Možda će tvoja glava ublažiti Išidovu zlovolju kad ga sretnem.

− Moja glava ništa ne vredi Išidu.

− Ne slažem se. Presretne ih Buntaro.

− Oprostite, gospodaru. Gde želite da podignemo logor?

− Na visoravni. Tamo podigni stalni logor. Dve stotine stražara ostaće sa mnom u tvrđavi. Kad to obaviš, dođi k meni. Želim da vidiš pokaznu vežbu. − Buntaro odjuri.

− Stalni tabor? Zar ovde ostajete? − zapita Jabu.

− Ne, samo moji ljudi. Ako je napad tako uspeo kao što sam čuo, stvorićemo devet udarnih bataljona po pet stotina samuraja.

− Šta?

− Da. Doveo sam ti još hiljadu odabranih samuraja. Ti nabavi još hiljadu.

− Kad nema dovoljno musketa a obuka…

− Jako žalim, varaš se. Dovezao sam hiljadu musketa i još mnogo baruta i tanadi. Ostalo će stići za nedelju dana, sa još hiljadu ljudi.

− Imaćemo devet udarnih bataljona?

− Da, biće to jedan puk. Zapovedaće Buntaro.

− Možda bi bolje bilo da ja zapovedam. On će biti…

− Oh, ali zaboravljaš da za nekoliko dana zaseda Veće. Kako možeš zapovedati pukom ako ideš u Osaku? Zar se nisi spremio za odlazak?

Jabu zastane.

− Saveznici smo, dogovorili smo se da ćete vi biti vođa i tu smo pogodbu popišali. Ja sam je poštovao, i još je poštujem. A sada pitam kakav je vaš plan? Hoćemo li ratovati ili ne?

− Niko mi nije objavio rat. Još nije…

Jabu je žudio da isuče Jošitomovo sečivo pa da po prašini prolije Toranaginu krv, jednom zauvek, pa kud puklo da puklo. Svuda oko sebe osećao je dah Toranaginih čuvara, ali sad više ni za šta nije mario.

− Zar Veće i vama nije mrtvačko zvono? Sami ste to kazali. Kad se regenti sastanu, morate ih slušati. *Neh?*

− Naravno. − Toranaga mahne svojim čuvarima da se vrate i nemarno se nasloni na mač. Njegove krupne noge behu raskrečene i čvrste.

− Dakle, kakva je vaša odluka? Šta nameravate?

− Najpre da vidim juriš.

− Zatim?

− Zatim ću u lov.

− Hoćete li u Osaku?

− Naravno.

− Kada?

− Kad mi bude volja.

− Mislite: *ne onda kad* bude volja Išida.

− Mislim: kad mi bude volja.

− Bićemo usamljeni − reče Jabu. − Ne možemo se boriti protiv celog Japana, pa ni sa jurišnim odredom, a nikako ga ne možemo uvežbati u deset dana.

− Da.

− Dakle, šta nameravate?

− Šta je zapravo bilo sa Đozenom i Naga-sanom? − Jabu mu sve ispriča po istini, prećutavši samo to da je Nagu nahuškao Omi. − A moj varvarin? Kako se ponaša Anđin-san?

− Dobro. Vrlo dobro. − Jabu mu iznese pokušaj *sepukua* one prve noći i kako je spretno ukrotio Anđin-sana za uzajamnu korist.

− Beše to mudro,− polako će Toranaga. − Nikada ne bih pomislio da će on pokušati *sepuku.* Zanimljivo.

− Sreća moja što sam rekao Omiju neka bude spreman.

− Da.

Jabu je nestrpljivo očekivao da će još nešto čuti, ali Toranaga je ćutao.

− Javio sam vam da je gospodar Ito postao regent − na kraju izusti Jabu. − Jeste li za to znali pre nego što sam vam javio?

Toranaga neko vreme nije odgovarao.

− Čuo sam glasine. Gospodar Ito je odličan izbor za Išida. Jadni glupan uvek je uživao da ga ševe dok tura nos u neki muški šupak. Biće oni dobri drugovi u krevetu.

− No, i uz sve to, njegov glas će vas upropastiti.

− Ukoliko se Veće okupi.

− Ah, znači da imate plan?

− Uvek imam plan, ili planove. Zar nisi to znao? A kakav je tvoj plan, savezniče? Ako želiš otići, idi. Ako želiš ostati, ostani. Biraj! − I udalji se.

* * *

Mariko pruži Toranagi svitak zgusnuto ispisanih znakova.

− Je li to sve? − zapitao je.

− Da, gospodaru − odgovorila je. Nije joj se sviđala zagušljivost kabine niti što je opet na galiji, iako je bila vezana za dok. − Biće ponovljeno mnogo toga

što je u ratnom priručniku, ali svake noći sam pisala i beležila sve što se događalo. Odnosno, pokušavala sam. Ovo je gotovo dnevnik onog što je rečeno i što se dogodilo otkako ste otišli.

− Dobro. Je li to još neko pročitao?

− Koliko znam, nije. − Hladila se lepezom. − Naložnica i sluškinje Anđin-sana videle su me da to pišem, ali sam ovo uvek držala pod ključem.

− I što si zaključila? − Mariko je oklevala. Zagledala se po kabini i u zatvoren prozorčić za svetlo. Toranaga produži:

− Na brodu su samo moji ljudi, a niko nije u potpalublju osim nas.

− Da, gospodaru. Samo sam se setila izreke Anđin-sana da na brodu nema tajni. Jako žalim. − Trenutak je razmišljala pa poverljivo kazala: − Puk musketara dobiće jednu bitku. Varvari bi nas mogli uništiti ako se u velikom broju iskrcaju sa musketama i topovima. Morate nabaviti varvarske brodove! Dosad vam je Anđin-sanovo znanje bilo jako vredno. Toliko vredno da ga valja zadržati u tajnosti, samo za vaše uši! Dospe li to znanje u pogrešne ruke, za vas bi moglo postati smrtonosno.

− Ko je još upućen u to znanje?

− Jabu-san mnogo zna, ali Omi-san još više, on je najbistriji. Iguraši-san, Naga-san i vojnici. Jasno, vojnici shvataju strategiju, ali ne i detalje, kao ni Anđin-sanovo političko i vojničko znanje. Ja više od svih! Zapisala sam sve šta je rekao, pitao ili objašnjavao, gospodaru. Kako sam najbolje znala! Jasno, samo nam je nabacio neke stvari, ali njegovo znanje je veliko, a pamćenje gotovo savršeno. Uz malo strpljenja može vam dati tačnu sliku sveta, običaja i opasnosti. *Ako* govori istinu.

− A govori li?

− Mislim da govori.

− Šta misliš o Jabuu?

− Jabu-san je nasilnik bez ikakvih obzira. Ne poštuje ništa osim svojih interesa! Ništa njemu ne znače dužnost, odanost i tradicija! Na mahove mu u mozgu sine veliko lukavstvo, pa i genijalnost. Jednako je opasan i kao saveznik i kao neprijatelj.

− Same pohvalne vrline. Šta se može reći protiv njega?

− Slab je upravljač. Njegovi seljaci bi se pobunili da imaju oružje.

− Zašto?

− Nameće silne poreze. Nezakonite dažbine. Ubira sedamdeset pet delova od svakih sto delova pirinča, ribe i uroda. Udario je namet na glavu, na zemlju, na brod, na svaku prodaju, na svaku bačvu sakea. Na poluostrvu Izuu sve je

oporezovano.

− Možda bih njega ili njegovog upravnika gazdinstva trebao zaposliti u Kvantu. Ovo što ovde radi, njegova je stvar. Njegovi seljaci nikada neće dobiti oružje pa se nemamo za šta brinuti. Po potrebi bih ipak ovo mesto mogao upotrebiti kao uporište.

− Pa gospodaru, zakonska granica iznosi šezdeset delova.

− To je bila zakonska granica. Proglasio ju je zakonitom Taiko, a on je mrtav. Šta ima još o Jabuu?

− Malo jede. Čini se da je dobrog zdravlja, ali maser Suvo misli da boluje od bubrega. Ima neke neobične navike.

− Koje?

Ispričala mu je šta je bilo u ’Noći vrištanja’.

− Ko ti je to kazao?

− Suvo. A i žena i mati Omi-sana.

− I Jabuov je otac svoje neprijatelje kuvao. Gubitak vremena, ali shvatam njegovu potrebu da to katkad čini. Njegov sinovac Omi?

− Vrlo promućuran, vrlo mudar, sasvim odan stricu. Vrlo sposoban, upečatljiv vazal.

− Omijeva porodica?

− Mati mu je dosta stroga prema supruzi Midori koja je samurajka, nežna, snažna i vrlo dobra. Svi su odani vazali Jabu-sanu. Omi-san trenutno nema naložnicu, iako mu je Kiku, najčuvenija kurtizana na Izu, zamalo kao naložnica. Kad bi joj mogao otkupiti ugovor, mislim da bi je doveo svojoj kući.

− Bi li mi on pomogao protiv Jabua kad bih ja to poželeo?

Razmišljala je o tome pa odmahnula glavom.

− Ne, gospodaru, mislim da ne bi. Mislim da je odan stričev vazal.

− Naga?

− Najbolji mogući samuraj! Odmah je uvideo kakvu vam opasnost predstavljaju Đozen-san i njegovi ljudi, ali je pričekao dok vas nije pitao za savet. Iako strašno mrzi bataljon musketara, nemilice vežba čete kako bi ih usavršio.

− Smatram da je bio jako glup… postavši Jabuova lutka.

Poravnala je nabor na kimonu i ćutala. Toranaga se hladio lepezom.

− A Anđin-san? − Očekivala je to pitanje, a sad kad je palo, iz glave joj ispare sve mudre primedbe koje je spremila. − Dakle?

− Morate prosuditi iz mog svitka, gospodaru. Na nekim područjima nemoguće ga je objasniti. Naravno, njegovo obrazovanje i vaspitanje nemaju nikakve veze s našim. Jako je složen i prevazilazi naše… nadilazi *moje* shvatanje. Nekad je vrlo otvoren, ali nakon onog pokušaja *sepukua,* promenio se. Postao je tajnovitiji.

Ispričala mu je šta je te prve noći Omi kazao i šta je učinio. A navela je i Jabuovo obećanje.

− Ah, Omi ga je zaustavio… A ne Jabu-san?

− Da.

− A Jabu je poslušao Omijev savet?

− Tačno, gospodaru.

− Znači da mu je Omi savetnik. Zanimljivo! No, Anđin-san sigurno ne misli da će Jabu održati svoje obećanje?

− On je uveren da hoće.

Toranaga se nasmeje.

− Pravo dete!

− U njemu je duboko uvrežena hrišćanska savest, jako žalim. On ne može izbeći svoju *karmu,* a u to spada i to da njim potpuno upravlja mržnja prema smrti, po njegovom mišljenju ’nedužnih ljudi’. I Đozenova smrt ga je teško pogodila. Mnogo noći je nemirno spavao, a takoreći danima ni sa kim nije razgovarao.

− Vredi li ta savest za sve varvare?

− Ne, ali trebala bi vredeti za sve hrišćane varvare.

− Hoće li on izgubiti tu savest?

− Mislim da neće, ali sve dok je ne izgubi, bespomoćan je kao lutka.

− Njegova naložnica?

Sve mu je ispričala.

− Dobro. − Veselilo ga je što su izbor Fuđiko i njegov plan tako dobro ispali. − Vrlo dobro. Izvrsno se ponela s pištoljima. A njegove navike?

− Uglavnom normalne, osim što je čudno zbunjen u pogledu jastučenja i neobično se nećka da razgovara o najnormalnijim funkcijama! − Opisala je i njegovu neuobičajenu potrebu za samoćom i grozne ukuse u pogledu hrane. − U većini ostalih stvari pažljiv je, razuman, bistar i sposoban učenik, a jako ga zanimamo mi i naši običaji. Sve sam navela u izveštaju, ali kratko. Objasnila sam mu donekle naš način života, malo o nama i o našoj istoriji, o Taiku i o problemima koji sada vladaju u našem kraljevstvu.

− Ah, i o nasledniku?

− Da, gospodaru. Zar sam u tome pogrešila?

− Ne. Rečeno ti je da ga vaspitaš. Kako napreduje sa japanskim?

− Vrlo dobro, s obzirom na sve. S vremenom će sasvim dobro govoriti naš jezik. Dobar je on učenik, gospodaru.

− Jastučenje?

− Jedna sluškinja − odmah je rekla.

− On ju je izabrao?

− Poslala mu ju je naložnica.

− I?

− Koliko sam shvatila, bilo je na uzajamno zadovoljstvo.

− Ah! Znači da nije imala poteškoća?

− Nije, gospodaru.

− Ali, je li on proporcionalan?

− Devojka je rekla: O, da, jako. − A zapravo je rekla: ’Izdašan!’.

− Odlično, bar u tome ima dobru *karmu.* To je mana mnogih muškaraca, prvenstveno Jabua i Kijame. ’Maleno koplje’! Nesreća je kad se neko rodi s malim kopljem. Veoma! Da. − Pogleda svitak pa naglim trzajem sklopi lepezu. − A ti, Mariko-san? Šta je s tobom?

− Dobro je, hvala, gospodaru. Veoma sam zadovoljna što tako dobro izgledate. Smem li vam čestitati što ste dobili unuka?

− Da, hvala. Da, zadovoljan sam. Dečak je dobro razvijen i izgleda zdrav.

− A gospa Genđiko? Toranaga progunđa:

− Snažna je kao uvek. Da. − Napućio je usne i na tren se zamislio. − Možda bi mogla preporučiti pomajku za tog dečaka. − Beše običaj da sinovi uglednih samuraja dobiju pomajku kako bi se prava mati mogla posvetiti mužu i domaćinstvu, dok bi pomajci prepustila detetovo vaspitanje i razvoj, na diku roditeljima. − Neće biti lako naći pravu osobu. Gospu Genđiko nije baš lako zadovoljiti, *neh?*

− Sigurno ćete naći savršenu osobu, gospodaru, a ja ću svakako razmisliti o tome − odvrati Mariko, znajući da bi ludo bilo davati savete, jer nema te žene koja bi zadovoljila i Toranagu i njegovu snaju.

− Hvala. A šta je s tobom, Mariko-san?

− Dobro je, gospodaru, hvala.

− A tvoja hrišćanska savest?

− Tu nema sukoba, gospodaru. Učinila sam sve po vašoj želji. Zaista.

− Jesu li ovamo dolazili sveštenici?

− Nisu, gospodaru.

− Je li ti potreban sveštenik?

− Godilo bi mi da se ispovedim, primim sakrament i blagoslov. Da, zaista bih volela… ispovediti ono što smem, i primiti blagoslov.

Toranaga ju je pomno proučavao. Oči su joj bile bezazlene.

− Dobro si obavila posao, Mariko-san. Molim te, nastavi kao dosad.

− Da, gospodaru, hvala vam. Jedna stvar! Anđin-sanu su jako potrebne gramatika i rečnik.

− Molio sam Cukku-sana da ih pošalje. − Zapazio je da se namrštila. − Misliš da neće poslati?

− Jasno, poslušaće. Možda ne onako brzo kako biste želeli.

− Uskoro ću to doznati − zloslutno će Toranaga. − Preostaje mu još samo trinaest dana.

− Gospodaru? − zapanjeno će Mariko, ne shvatajući.

− Trinaest? Ah, da! − nemarno će Toranaga, ispravljajući svoju trenutnu omašku. − Na portugalskom brodu zamolio je dopuštenje da poseti Edo. Složio sam se, pod uslovom da to bude za četrdeset dana. Još preostaje trinaest dana. Nije li onaj vođa, onaj prorok, onaj Mojsije, proveo toliko dana na planini skupljajući ’zapovesti Božije’ urezane u kamenu?

− Da, gospodaru.

− Veruješ li da se to dogodilo?

− Verujem, ali ne shvatam kako ni zašto?

− Razgovor o tim ’pitanjima Božjim’ je gubitak vremena, *neh?*

− Ako tražimo činjenice… da, gospodaru.

− Dok čekaš taj rečnik, jesi li pokušala stvoriti svoj?

− Da, Toranaga-sama. Bojim se da nije naročito dobar. Na žalost, vremena je tako malo, a poteškoća toliko mnogo. Ovde… i svugde! − naročito je naglasila.

Potvrdno je klimnuo glavom, znajući da ona gori od želje da mu postavlja mnogo pitanja. O novom Veću, o imenovanju gospodara Ita, o Naginoj presudi i hoće li uskoro izbiti rat.

− Sretni smo što je tvoj muž opet među nama, *neh?* Zaustavila je lepezu.

− Nisam mislila da će živ pobeći, ne! Svakog dana sam se molila i palila

tamjan uspomeni njegovoj.

Jutros joj je Buntaro ispričao da mu je druga grupa Toranaginih samuraja štitila odstupnicu s obale, pa je bez tegoba stigao u predgrađe Osake. Tamo je s pedeset probranih ljudi i s viškom konja − svi su se obukli u razbojnike − pojurio u brda i tajnim stazama jurnuo u Edo. Gonioci su ga dvaput stigli, ali nije bilo dovoljno protivnika da ga zadrže, pa se probio. Jednom je pao u zasedu pa izgubio sve ljude osim četvorice, ali opet je pobegao i dublje zašao u šumu. Noću je išao, a po danu spavao. Bobice, izvorska voda, malo pirinča otetog iz usamljenih ratarskih kućica − behu mu hrana. Zatim opet galopom, a gonioci mu stalno za petama. Dvadeset dana je putovao do Eda. Ostala su mu samo dva čoveka.

− Bilo je to pravo čudo − reče ona. − Mislila sam da me spopao *kami* kad ga videh ovde uz vas na plaži.

− Pametan je on. Vrlo snažan i vrlo pametan.

− Smem li pitati šta je sa gospodarom Hiro-macuom, gospodaru? A Osaka? Gospa Kiricubo i gospa Sazuko?

Toranaga joj neodređeno reče da se Hiro-macu vratio u Edo jedan dan pre njegovog odlaska, a žene su ostale u Osaki. Zadržale su se zbog zdravlja gospe Sazuko. Nije trebao više nastavljati. I on i Mariko su znali da je to tek opravdanje da spase obraz, i da general Išido nikad ne bi dopustio da dva tako vredna taoca odu sada, kad mu je Toranaga izmakao šaka.

− *Šigata ga naj'*− izjavi on. − *Karma, neh?* (Ništa ne možemo! Karma, zar ne?)

− Da. Uzeo je svitak.

− Sad moram ovo pročitati. Hvala, Mariko-san, jako dobro si obavila posao. Molim te, u zoru dovedi u logor Anđin-sana.

− Gospodaru, sad kad je ovde moj gospodar, moraću…

− Tvoj muž se već složio! Dok sam ovde, moraš ostati gde jesi kao tumač. Ovih nekoliko dana tvoja je prvenstvena dužnost Anđin-san.

− Gospodaru, moram svom gospodaru osnovati domaćinstvo. Biće mu potrebna posluga, i kuća.

− To bi sada bio gubitak novca, vremena i napora. On će ostati s vojskom, ili u Anđin-sanovoj kući, šta god želi. − Zapazi da je ona gnevno porumenela. − *Nan đa?*

− Moje mesto bi trebalo biti uz moga gospodara, da mu služim.

− Tvoje mesto je onde gde ja želim, *neh?*

− Da, molim vas, oprostite. Naravno.

− Naravno. − Otišla je.

Brižno je pročitao svitak. I ratni priručnik. Tad ponovo pročita delove svitka. Obe isprave ostavi na sigurno mesto, stavi stražare pred kabinu pa se pope na palubu.

Beše zora. Dan je najavljivao sparinu i oblake. Odustao je od sastanka s Anđin-sanom. Sa stotinu stražara odjahao je na visoravan. Tamo je pokupio sokolare i tri sokola i lovio na području od dvadeset rija. U podne je u torbi imao tri fazana, dve velike šljuke, zeca i dve prepelice. Jednog fazana i zeca poslao je Anđin-sanu, a ostatak u tvrđavu. Neki njegovi samuraji nisu bili budisti, a on je podnosio njihove običaje. A sam je pojeo malo hladnog pirinča s ribljom paštetom i ukiseljene alge sa komadićima đumbira. Tad se sklupča na travi i zaspa.

* * *

Beše kasno popodne. Blektorn se nalazio u kuhinji i veselo zviždukao, okružen glavnim kuvarom, kuvarevim pomoćnikom, spremačicom povrća, spremačicom ribe i njihovim pomagačima. Svi su se smeškali, ali su u sebi bili ogorčeni zato što je u kuhinji njihov gospodar s gospodaricom, a i zato što im je ona kazala da će ih on počastiti, uputivši ih kako da pripremaju i kuvaju po njegovom ukusu. I naposletku, uvrediše se zbog zeca.

Već je obesio fazana pod strehom šupe i brižno im saopštio da ga niko, niko osim njega ne sme dirati.

− Razumeju li, Fuđiko-san? Niko ne dira osim mene? − zapitao je s odglumljenom ozbiljnošću.

− Oh, da, Anđin-sane, svi su razumeli. Jako žalim, oprostite, ali lepše je reći: niko ga ne sme dirati, osim mene.

− A sad − reče on, ne obraćajući se nikom određenom − profinjena kuvarska umetnost! Prvi čas.

− *Dozo gomen nasaj?* − zapita Fuđiko.

− *Miru!* (Gledaj!)

Opet se osećao mladim, jer bi neki put njemu zapalo da čisti divljač koju su je on i brat krivolovili − uz onako veliki rizik − po imanjima oko Čatama. Izabrao je dug nož za rezanje. Glavni kuvar, *suši*, preblede. Beše to nož koji je on najviše voleo, posebno oštrog sečiva, kako bi komadići sirove ribe bili uvek savršeno izrezani. To je znalo svo kuhinjsko osoblje pa suzdrža dah. Još su se jače smeškali da prikriju zbunjenost, a kuvar je pojačavao smešak da prikrije svoju sramotu.

Blektorn raspori zecu trbuh pa uredno izvrne trbušnu maramicu i utrobu.

Jedna od mlađih sluškinja ustane i tiho pobegne. Fuđiko odluči da joj zakine mesečnu platu, a istovremeno zažali što i sama nije sluškinja pa da sme časno pobeći.

Gledali su zaleđeno dok je odsecao šape i noge pa prednje noge gurnuo nazad u krzno pa odrao kožu na nogama. Isto je tako postupio i sa zadnjim nogama. Odrao je krzno pa ogolele zadnje noge provukao kroz prorez na trbuhu. A zatim, uz vešt trzaj, povuče krzno preko glave kao stari zimski kaput. Gotovo odranu životinju položio je na sto za seckanje pa joj skinuo glavu, ali tako da je još ostala visiti na krznu, otužno razrogačenih očiju. Opet je obrnuo krzno na pravu stranu pa ga odložio. Kuhinjom prođe uzdah. Nije ga čuo, jer se posvetio seckanju nogu na zglobove i čerečenju zeca. Još jedna sluškinja neopaženo pobegne.

− A sad bih lonac − reče Blektorn uz srdačan smešak. Niko mu ne odgovori. Samo su buljili s onim istim zaleđenim osmehom. Spazio je veliki limeni lonac. Beše besprekoran. Diže ga krvavim rukama i napuni vodom iz drvene kofe, a lonac obesi nad žeravnik usađen u zemljanom podu, u jami okruženoj kamenjem. Ubaci komade mesa. − A sada povrće i začine − rekao je.

− *Dozo?* − grleno zapita Fuđiko.

Nije znao japanske nazive pa se osvrnuo. U drvenoj košari bile su šargarepe i korenje koje je izgledalo kao peršun. Očisti ih, izreže i doda u supu zajedno sa solju i sa malo tamnog sojinog sosa.

− Trebali bi nam luk, beli luk i portsko vino.

− *Dozo?* − opet bespomoćno upita Fuđiko.

− *Kotaba širimasen.* − (Ne znam reči.) Nije ga ispravila, samo je uzela viljušku pa mu je pružila. Odmahnuo je glavom. − *Sake!* − naredi on. Kuvarov pomoćnik prene se u život i doda mu drvenu bačvicu. − *Domo.* − Blektorn natoči punu šoljicu pa doda još jednu dobre ruke. Rado bi malčice gucnuo iz bačve, ali je znao da bi bilo nepristojno da pije hladno i bez rituala, a pogotovo ne ovde u kuhinji. − Isuse, što bi mi prijalo pivo − glasno će on.

− *Dozo goziemašita, Anđin-san?*

− *Kotaba širimasen*, ali ovaj gulaš biće odličan. *Iči-ban, neh?* − Uperi prst u ključali lonac.

− *Haj* − neuverljivo će ona.

− *Okuru cukaj arigato Toranaga-sama* − izjavi Blektorn. (Pošalji glasnika da zahvali gospodaru Toranagi.) Niko mu nije ispravljao greške u japanskom.

− *Haj.* − Čim se našla napolju, Fuđiko jurne prema klozetu, kolibici koja je usamljena stajala blizu ulaznih vrata u vrtu. Bilo joj je jako zlo.

− Je li vam dobro, gospodarice? − zapita njena sluškinja Nigacu, sredovečna debeljuca koja je pazila na Fuđiku od njenog najranijeg detinjstva.

− Odlazi! Ali najpre mi donesi ’ča’. Ne, moraćeš u kuhinju… oh, oh!

− Ovde imam ’ča’, gospodarice. Smatrale smo da ćete ga zaželeti pa smo na drugom žeravniku provrile vodu. Evo!

− Oh, tako si pametna! − Fuđiko srdačno uštipne Nigacin okrugli obraz dok je druga služavka prilazila da je hladi lepezom. Obrisa usta papirnatim peškirom i zahvalno sede na jastuke na verandi. − Oh, već mi je bolje! − I zaista je bilo bolje na svežem vazduhu u hladu. Toplo popodnevno sunce bacalo je tamne senke, a leptiri su tražili hranu. Daleko pod njom prostiralo se more, mirno i sjajno.

− Šta je, gospodarice? Nismo se usudile ni da zavirimo.

− Nije važno. Gospodar je… gospodar je… nije važno. Čudne su njegove navike, ali to je naša *karma.* − Skrenula je pogled, videći da glavni kuvar smerno prolazi kroz vrt, a srce joj ustreperi. Svečano se naklonio, uredan mršav čovečuljak krupnih nogu i izrazito isturenih zuba. Pre nego što je mogao progovoriti reč, Fuđiko reče uz prigušen smešak: − Naruči u selu nove noževe i nov lonac za kuvanje pirinča! Novu dasku za seckanje, nove posude za vodu, sve što smatraš potrebnim. Ono što je upotrebio gospodar čuvajte za njegovu ličnu upotrebu. Ogradićete poseban prostor, a ako želiš, sagraditi i drugu kuhinju gde gospodar može kuvati ako zaželi. Dok se ti ne usavršiš!

− Hvala, Fuđiko-sama − odvrati kuvar. − Oprostite što vas prekidam, ali jako žalim, molim vas, oprostite, u susednom selu poznajem dobrog kuvara. Nije budista! Štaviše, bio je sa vojskom u Koreji pa sigurno sve zna o tome… kako da… kako da kuva gospodaru, bolje nego ja.

− Kad zaželim drugog kuvara, reći ću ti. Kad bih smatrala da si nesposoban ili nemoćan, reći ću ti, a dotle ćeš ovde biti glavni kuvar. Mesto si prihvatio na šest meseci! − reče ona.

− Da, gospodarice − odvrati kuvar, na izgled dostojanstveno iako se u sebi tresao, jer Fuđiko-noh-Anđin nije bila gospodarica sa kojom se moglo zavitlavati. − Molim vas, oprostite, ali uzeli ste me da kuvam. Ponosan sam da kuvam, ali nikada nisam pristao da… da budem mesar. *Ete* su mesari. Naravno, ovde ne možemo imati *etu,* ali onaj kuvar nije budist kao ja, moj otac, a pre toga njegov otac, a njegov pre njega, gospodarice i oni nikada, nikada… Molim vas, taj novi kuvar će…

− Ovde ćeš kuvati kao što si uvek kuvao. Smatram da odlično kuvaš! Dostojan si vrhunskog kuvara u Edu. U stvari, jedan tvoj recept poslala sam gospi Kiricubo u Osaku.

− Oh? Hvala, previše me častite. Koji recept, gospodarice?

− Sitne sveže jegulje, lignje i narezane školjke, s malko − baš onoliko koliko treba − soje koju onako dobro pripremaš. Izvrsno! Najbolje što sam ikada probala.

− Oh, hvala, gospodarice − progunđa on.

− Naravno, tvoje supe daleko su još od savršenstva.

− Oh, jako žalim!

− Kasnije ćemo to raspraviti. Hvala, kuvaru! − reče ona i pokuša ga otpustiti. Čovečuljak je junački ostao na mestu.

− Molim vas, oprostite, gospodarice, ali *oh ko,* s iskrenom poniznošću, ako gospodar… kad gospodar…

− Kad ti gospodar kaže da kuvaš, mesariš ili bilo šta drugo, kud on okom, ti ćeš skokom. Smesta! Kao što dolikuje svakom vernom slugi. U međuvremenu će ti možda dugo trebati da se usavršiš, pa bi se možda mogao privremeno dogovoriti s onim kuvarom neka te poseti onih retkih dana kad gospodar zaželi jesti po svom ukusu.

Udovoljivši svojoj časti, kuvar se smeškao i klanjao.

− Hvala. Molim vas, oprostite što sam zatražio mišljenje.

− Jasno, tog drugog kuvara nagradićeš od svoje plate. Kad su opet ostale same, Nigacu se zasmejulji u rukav.

− Oh, gospodarice-čan, smem li vam čestitati na potpunoj pobedi i na mudrosti? Glavni kuvar umalo se onesvestio kad ste mu rekli da će on morati još platiti čoveka!

− Hvala, dadiljo-san! − Fuđiko oseti zadah zeca koji se počeo kuvati. A ako me pozove da sa njim jedem?, pomislila je i zamalo se onesvestila. Pa i ako me ne pozove, moraću to da mu poslužim. Kako da izbegnem mučninu? Ne sme ti se smučiti!, naredi samoj sebi. To je tvoja *karma*. Sigurno si bila užasna u prethodnom životu, da, ali zapamti, sad je sve u redu. Još samo pet meseci i šest dana! Ne misli na to, misli samo na svoga gospodara koji je hrabar i snažan muškarac, iako ima jezive navike što se tiče jela…

Do vrata dokasaju konji, a Buntaro sjaše mahnuvši svojim ljudima neka se udalje… Zatim, samo u pratnji svog ličnog telohranitelja, prođe vrtom, prašnjav i znojav. Nosio je golem luk, a na leđima tobolac. Fuđiko i njena sluškinja srdačno se naklone iako su ga mrzele. Ujak joj je bio čuven po divljim, neobuzdanim nastupima gneva u kojima bi šibao bez upozorenja ili bi se gotovo sa svima svađao. Uglavnom su patile samo njegove sluge ili žene.

− Izvolite ući, ujače, baš lepo od vas što ste nas tako brzo posetili − reče

Fuđiko.

− Ah, Fuđiko-san. Je li…? Kakav je ovo smrad?

− Moj gospodar kuva divljač koju mu je poslao gospodar Toranaga. Mojim nikakvim slugama pokazuje kako se to kuva.

− Ako želi kuvati, mislim da može, iako… − Buntaro s gađenjem zapuši nos. − Da, gospodar u svojoj kući sme svašta da radi, u granicama zakona, ako time ne smeta komšijama.

Prema zakonu bi takav smrad mogao izazvati tužbe, a bilo bi jako nezgodno smetati komšijama. Niži nisu ništa činili čime bi ometali pretpostavljene, inače ode im glava. Zato su u celoj zemlji samuraji oprezno i smerno živeli blizu samuraja, po mogućnosti jednaki po činu. Seljaci uz seljane, trgovci u svojim posebnim ulicama, a *ete* izdvojeno, iza gradskih zidina. Omi im je bio najbliži komšija. On nam je pretpostavljen, pomislila je.

− Iskreno se nadam da to nikom ne smeta − neprijatno je kazala Buntaru, pitajući se kakvo novo zlo on sprema. − Hteli ste videti moga gospodara? − Počela je ustajati, ali je on zaustavi.

− Ne, molim te, nemoj ga ometati, pričekaću − svečano će on, a njoj srce siđe u pete. Buntara nije krasila uljudnost i njegova je pristojnost uvek bila veoma opasna. − Oprosti što ovako dolazim bez glasnika koji bi me najavio i zatražio sastanak − govorio je on − ali gospodar Toranaga mi reče da će mi možda biti dopušteno da ovde upotrebim kupatilo i da prespavam. S vremena na vreme. Da li bi kasnije zapitala Anđin-sana bi li mi to dopustio?

− Jasno − odvratila je prema uobičajenoj etikeciji. Gadila joj se pomisao da će imati u kući Buntara. − Sigurno će biti počašćen ujače. Smem li vas, dok čekate, ponuditi čajem ili sakeom?

− Sake, hvala.

Nigacu žustro stavi na verandu jastuk i odjuri po sake, iako je silno želela ostati. Buntaro predade luk i tobolac stražaru, odbaci prašnjave sandale i teško stupi na verandu. Isuče iz pojasa ubojiti mač, sedne prekrštenih nogu i položi mač na kolena.

− Gde je moja žena? Sa Anđin-sanom?

− Ne, Buntaro-sama, jako žalim, pozvana je u tvrđavu gde…

− *Pozvana?* A ko ju je pozvao? Kasigi Jabu?

− Oh, ne, gospodar Toranaga, gospodaru, kad se popodne vratio iz lova.

− Oho, gospodar Toranaga? − Buntaro je u sebi kiptio i preteći se preko zaliva zagledao u tvrđavu. Uz Jabuovu vijorila se i Toranagina zastava.

− Želite li da nekog pošaljem po nju? − Odmahnuo je glavom.

− Za nju imam dovoljno vremena. − Uzdahnuo je i pogledao sestričinu, ćerku svoje najmlađe sestre. − Sretan sam što imam tako obrazovanu ženu, *neh?*

− Da, gospodaru. Sretni ste. Bila je neizrecivo vredna dok je prevodila znanje Anđin-sana.

Buntaro je buljio u tvrđavu pa onjušio vazduh jer se opet širio zadah iz kuhinje.

− Kao da sam u Nagasakiju ili opet u Koreji. Tamo stalno pripremaju meso, kuvano ili pečeno. Smrdi… tako nešto nisi nikad osetila. Korejci su životinje, kao ljudožderi. Zadah belog luka prožme čoveku i odeću i kosu.

− Sigurno je bilo užasno.

− Rat je bio dobar, lako smo mogli pobediti i probiti se po Kini, pa civilizovati obe države. − Buntaro pocrveni, a glas mu posta hrapav. − Ali nismo! Izgubili smo i morali smo da se sramno vratimo jer su nas izdali. Izdadoše nas prljavi izdajnici na visokim položajima.

− Da, to je jako tužno, ali vi imate pravo, potpuno imate pravo, Buntaro-sane − smirivala ga je ona. Olako je lagala, znajući da nema te zemlje na svetu koja bi osvojila Kinu, a niko ne može civilizovati Kinu koja je odvajkada civilizovana.

Kuckala je žila na Buntarovom čelu i govorio je gotovo za sebe:

− Platiće oni, svi oni! Izdajice! Potrebno je samo dovoljno čekati uz reku pa da izrone leševi naših neprijatelja, *neh?* Čekaću i uskoro ću pljunuti na njihove glave, vrlo skoro. Na to sam se zarekao. − Pogledao ju je. − Mrzim izdajnike i preljubnike. I sve lažljivce!

− Da, slažem se, potpuno ste u pravu, Buntaro-sama − sleđeno će ona, znajući da njegovoj okrutnosti nema granica. Sa šesnaest godina Buntaro je ubio rođenu majku, jednu od nevažnih naložnica Hiro-macua, zbog tobože preljube, dok se njegov otac Hiro-macu borio za diktatora Gorodu. A za koju godinu ubio je svog najstarijeg sina od prve žene, tobože zbog uvreda, a nju oterao nazad njenima gde se ubila, jer nije mogla otrpeti sramotu. Radio je grozne stvari svojim naložnicama i Mariko. Žestoko se posvađao sa Fuđikinim ocem, a u Koreji ga je optužio da je kukavica. Opanjkao ga je pred Taikom koji mu je smesta naredio da obrije glavu i pođe u kaluđere. Uskoro je umro jer ga je ubila sramota.

Fuđiko je morala napregnuti svu svoju volju da ostane mirna.

− Jako smo se ponosile čuvši da ste pobegli neprijatelju − rekla je.

Stigao je sake. Buntaro je počeo dobro lokati.

Kad je prošlo pristojno vreme čekanja, Fuđiko ustane.

− Molim vas, oprostite na tren. − Ode u kuhinju da upozori Blektorna. Da ga moli za dopuštenje da se Buntaro privremeno useli u kuću, i da kaže njemu i posluzi šta da se radi.

− Zašto baš ovde? − razdražljivo zapita Blektorn. − Zašto bi ovde odseo? Je li potrebno?

Fuđiko se izvini i pokuša mu objasniti da Buntara nikako ne smeju odbiti. Blektorn se mrzovoljno vrati kuvanju, a ona ode Buntaru. Bolele su je grudi.

− Moj gospodar kaže da će biti počašćen što ćete biti ovde. Njegova je kuća vaša kuća.

− Kako se osećaš kao varvarinova naložnica?

− Mislila sam da je to grozno, ali Anđin-san je hatamoto i samuraj. Valjda je to kao i s ostalim muškarcima. Po prvi put sam naložnica. Draže mi je biti supruga. Anđin-san je kao i svi drugi muškarci. Da, ima neke jako neobične navike.

− Ko bi pomislio da će žena iz naše kuće postati naložnica varvarinu, pa bio on i hatamoto?

− Nisam imala izbora! Samo sam poslušala gospodara Toranagu i dedu, vođu našega klana. Žena je dužna da sluša.

− Da. − Buntaro ispije šoljicu sakea, a ona mu je opet napuni. − Za ženu je važno da sluša. A Mariko-san je poslušna, zar ne?

− Da, gospodaru. − Zagledala se u njegovo ružno, majmunsko lice. − Samo vam je osvetlala obraz, gospodaru! Bez vaše gospe žene, gospodar Toranaga ne bi nikada došao do znanja Anđin-sana.

Prepredeno se nasmešio.

− Čujem da si uperila pištolje Omi-sanu u lice.

− Samo sam činila svoju dužnost, gospodaru.

− Gde si naučila baratati pištoljima?

− Nikad do tad nisam u ruci držala pištolj. Nisam znala jesu li pištolji napunjeni, ali bih povukla oroz.

Buntaro se nasmeje.

− Tako je mislio i Omi-san.

Opet mu je napunila šoljicu.

− Nikad mi neće biti jasno zašto Omi-san nije pokušao da ih oduzme. Gospodar mu je naredio da ih uzme, a on nije poslušao. − Ja bih!

− Da, ujače. Znam. Molim vas, oprostite, ali bih povukla oroze.

− Da, ali bi me promašila!

− Verovatno bih! Otada sam naučila pucati.

− On te učio?

− Ne. Jedan oficir gospodara Nage.

− Zašto?

− Moj otac nije dopuštao svojim ćerkama da nauče baratati mačem ili kopljem. Smatrao je − a mislim da je to bilo mudro − da se moramo posvetiti nežnijim stvarima, ali ponekad žena mora zaštititi svoga gospodara i njegovu kuću. Pištolj je pogodno oružje za ženu, vrlo pogodno. Ne zahteva nikakvu snagu. Samo malo vežbe! Zato ću sad možda biti još malko korisnija svome gospodaru, jer ću sigurno razneti glavu svakom čoveku kako bih njega zaštitila, a za čast naše kuće.

Buntaro iskapi šoljicu.

− Ponosio sam se čuvši da si se onako suprotstavila Omi-sanu. Imala si pravo! Ponosiće se i gospodar Hiro-macu.

− Hvala, ujače, ali činila sam samo običnu dužnost. − Svečano se naklonila. − Moj gospodar pita da li bi mu udelili čast da sada sa njim razgovarate, ako vam je volja.

On je prosledio po ritualu.

− Molim te, zahvali mu, ali da li bih smeo prvo da se okupam? Ako mu je volja, razgovaraću s njim kad se vrati moja *žena.*

35

Blektorn je čekao u vrtu, obučen u smeđu uniformu-kimono koju je dobio od Toranage, s mačevima za pojasom i napunjenim pištoljem skrivenim pod pojasom. Iz Fuđikinih objašnjenja, a kasnije i od posluge, razumeo je da mora svečano primiti Buntara, jer je taj samuraj ugledan general i hatamoto, i prvi gost u njegovoj kući. Zato se okupao, brzo presvukao i pošao na mesto koje je bilo pripremljeno.

Juče je na kratko video Buntara prilikom dolaska. Ostatak dana Buntaro je bio zaposlen s Toranagom, Jabuom i Marikom, pa je Blektorn bio prepušten samom sebi da hitno pripremi probni napad, sa Omijem i s Nagom. Napad je ispao sasvim dobro.

Mariko se jako kasno vratila kući. Ukratko mu je ispričala Buntarovo bekstvo kad su ga danima gonili Išidovi ljudi, pa kako im je uzmicao i naposletku se kroz neprijateljske pokrajine probio u Kvanto.

− Bilo je jako teško, ali možda ne i preteško, Anđin-sane. Moj muž je

veoma snažan i jako hrabar.

− Šta će sada biti? Zar odlazite?

− Gospodar Toranaga zapoveda neka sve ostane kako je bilo. Ništa se ne sme menjati.

− Promenili ste se, Mariko. Nestade iskre iz vas.

− Ne, to je samo plod vaše mašte, Anđin-sane. Naprosto mi je laknulo što je živ, jer sam bila sigurna da je mrtav.

− Da, ali to ipak menja neke stvari, zar ne?

− Naravno. Hvalim Boga što moj gospodar nije zarobljen… i da je ostao živ, kako bi i dalje služio gospodaru Toranagi. Oprostite, Anđin-sane, sad sam umorna. Žalim, jako sam umorna.

− Bih li ja išta mogao učiniti?

− A što biste učinili, Anđin-sane, osim da se radujete zbog mene i zbog njega? Zapravo se ništa nije promenilo. Ništa nije prestalo, jer nije ništa ni počelo. Sve je kako je bilo! Moj muž je živ.

Zar ne žališ što nije umro?, pitao se Blektorn u vrtu. Ne! Čemu onda skriveni pištolj? Zar te mori krivica? Ne. Ništa nije počelo. Zar nije? Nije! Mislio si da je imaš. Nije li to isto kao da je zaista imaš?

Video je kako Mariko prelazi iz kuće u vrt. Izgledala je kao porcelanska minijatura. Išla je pola koraka iza krupnog Buntara koji je u poređenju s njom delovao još veći. Sa njom su bile Fuđiko i sluškinje. Naklonio se.

− *Jokoso ojde kudasareta, Buntaro-san.* (Dobro došao u moju kuću, Buntaro-sane.)

Svi se naklone. Buntaro i Mariko sednu na jastuke njemu preko puta, a iza njega Fuđiko. Nigacu i sluškinja Koj počnu posluživati čaj i sake. Buntaro uze sake. A i Blektorn.

− *Domo, Anđin-san. Ikaga desu ka?*

− *Ii, ikaga desu ka?*

− *Ii. Kova dozuni šabereru joni natta na.* (Dobro. Počeo si vrlo dobro govoriti japanski.)

Blektorn ubrzo izgubi nit razgovora, jer je Buntaro mleo reči, govorio nemarno i brzo.

− Oprostite, Mariko-san, nisam ga razumeo.

− Moj muž želi vam zahvaliti što ste ga pokušali spasiti veslom. Sećate li se? Kad smo bežali iz Osake.

− A*h, so desu! Domo.* Molim vas, recite mu da još smatram da smo se

trebali vratiti na obalu. Bilo je dovoljno vremena. Devojka se bez razloga udavila.

− On kaže da je sve to bila *karma*.

− Bila je to glupa smrt − odbrusi Blektorn i požali zbog svoje neotesanosti. Primeti da ona to nije prevela.

− Moj muž kaže da je strategija napada jako dobra. Zaista jako dobra!

− *Domo*. Recite mu da sam sretan da je neozleđen pobegao! A i što će zapovedati pukom. I jasno, da je ovde dobrodošao da stanuje!

− *Domo!* Anđin-sane, Buntaro-sama kaže, da, plan napada jako je dobar, ali on će uvek nositi luk i mačeve. Može ubijati na mnogo većoj udaljenosti, jako tačno, i brže nego musketom.

− Sutra ću se s njim ogledati u pucnjavi pa ćemo videti hoće li mu se svideti.

− Izgubićete, Anđin-sane, jako žalim. Smem li vas opomenuti da to ne pokušavate? − izjavi ona.

Blektorn vide kako Buntaro seva očima od Mariko do njega, pa opet na nju.

− Hvala, Mariko-san. Recite mu da bih želeo videti kako gađa iz luka strelama.

− Pita znate li rukovati lukom?

− Da, ali ne kao pravi strelac. Kod nas su sad lukovi jako staromodni, osim samostrela. Obučen sam za more gde koristimo samo topove, muskete ili kratke sablje. Katkad se služimo i vatrenim strelama, ali samo za neprijateljska jedra u blizini.

− Pita kako upotrebljavate i kako pripremate te vatrene strele! Jesu li drukčije od naših, poput onih kojima su u Osaki gađali galiju?

Blektorn počne objašnjavati. Opet uobičajene zamorne upadice i učestala zapitkivanja. Sad se već naučio na njihovu neverovatno ljubopitljivu ćud u vezi sa bilo kojim oblikom rata, ali ga je zamaralo da govori pomoću tumača. Iako je Mariko bila odlična, ono što bi naposletku kazala retko bi bilo tačno. Dug odgovor uvek bi skratila, a sve što bi kazao ona bi − jasno − malko promenila, pa je dolazilo do nesporazuma, zato je morao bespotrebno ponavljati objašnjavanja.

No, znao je da im bez Mariko nikada ne bi postao toliko uvažen. Samo me znanje spašava iz jame, podsetio se. Ali to nije poteškoća, jer još mnogo toga moram kazati i izvojevati bitku. Pobediti u pravoj bitki! Dotad ćeš biti siguran. Moraš planirati brodove, a onda ćeš se bez opasnosti vratiti kući.

Video je Buntarove mačeve i telohraniteljeve mačeve. Opipa svoje mačeve

i prijatnu toplinu svog pištolja. Istinski je znao da u ovoj zemlji neće nikada biti siguran. Ovde nije siguran ni on, ni bilo ko drugi, pa ni Toranaga.

− Anđin-sane, Buntaro pita: ako vam sutra pošalje ljude, da li bi hteli da im pokažete kako da pripreme takve strele?

− Gde bi nabavili smolu?

− Ne znam. − Mariko ga je zapitkivala gde se smola obično nalazi i kako izgleda ili miriše, i čime se može zameniti. Tada je dugo prevodila Buntaru. Fuđiko je sve vreme ćutala, a njenim večnim očima i ušima ništa nije promaklo. Sluškinje kojima bi Fuđiko neznatno mahnula lepezom da ih upozori na praznu šoljicu, neprekidno su dolivale sakea.

− Moj muž kaže da će o ovom raspraviti s gospodarom Toranagom. Možda negde u Kvantu postoji smola. Još nismo za nju čuli. Ako nema smole, imamo gusta ulja i kitovo ulje, koje bi možda zamenilo smolu. Pita služite li se katkad ratnim raketama kao Kinezi!

− Da, ali ne smatraju ih jako korisnim, osim prilikom opsade. Koristili su ih Turci kad su na Malti napali vitezove branioce! Uglavnom se služe raketama da izazovu požar i paniku.

− Pita: molim vas, navedite pojedinosti o toj bitki!

− Bilo je to pre četrdeset godina u najvećoj… − Blektorn ućuta. Misli su mu letele. Beše to najvažnija opsada u Evropi. Šezdeset hiljada Turaka, muslimana, krem Otomanskog Carstva, sukobilo se sa šest stotina hrišćanskih vitezova, kojima je pomagalo nekoliko hiljada malteških pomoćnih vojnika, utvrđeni u svom velikom zamku Svetom Elmu, na ostrvu Malti u Sredozemlju. Vitezovi su junački izdržali šestomesečnu opsadu i − neverovatno − prisilili neprijatelja da se sramno povuče. Ta pobeda spasila je sve obale Sredozemlja, pa prema tome i hrišćanstvo, od nemilog haračenja neverničkih hordi.

Blektorn je odjednom shvatio da mu ta bitka daje rešenje za zamak Osake. Kako da ga zaposednu i opljačkaju, kako da se probiju kroz vrata i kako da ga osvoje.

− Šta ste rekli, senjor?

Beše to pre četrdeset godina na najvećem unutrašnjem moru u Evropi, Mariko-san, Sredozemnom moru. Obična opsada, kao svaka opsada, nije vredna spomena! − lagao je. To znanje beše neprocenjivo, pa ga nije smeo lako odati, a pogotovo ne sada. Mariko mu je mnogo puta objasnila da između Toranage i pobede nepokolebljivo stoji zamak Osake. Blektorn beše siguran da rešenje Osake možda postane njegova propusnica iz carstva, uz sva bogatstva koja mu budu potrebna u ovom životu. Zapazi da Mariko deluje zbunjena. − Senjora?

− Ništa, senjor. − Počela je prevoditi to što je kazao, ali je znao da i ona zna da im on nešto prećutkuje. Prene ga miris gulaša.

− Fuđiko-san!

− *Haj, Anđin-san?*

− *Šokuđi va madaka? Kiaku va… sazo kufuku de oro, neh?* − (Kada je večera? Možda su gosti gladni.)

− *Ah, gomen nasaj, hi ga kurete kara ni itašimasu.* Blektorn vide kako ona pokazuje prema suncu pa shvati da je kazala: ’Posle zalaska sunca!’ Klimnuo je glavom i progunđao nešto što je u Japanu značilo uljudno: ’Hvala!… Razumem!’ Mariko se opet obrati Blektornu.

− Moj muž moli da pričate o bitki u kojoj ste se borili.

− Sve je to u ratnom priručniku, Mariko-san.

− Kaže da ga je pročitao s velikim zanimanjem, ali unutra su samo kratke pojedinosti. Tokom sledećih dana želi naučiti sve o svim vašim bitkama. A sada o jednoj, ako izvoljevate.

− Sve je u ratnom priručniku. Možda sutra, Mariko-san − Bilo mu je potrebno vreme da razmotri tu svoju novu pomisao o zamku Osake i o onoj bitki, a bio je umoran od pričanja, umoran od stalnih preslušavanja, ali najviše je bio gladan.

− Molim vas, Anđin-sane, da li bi ponovili samo još jedanput mom mužu? − U glasu joj nazre brižno moljakanje pa se smekšao.

− Naravno. Šta mislite, koja bi mu se bitka svidela?

− Ona u Holandiji, blizu Zelanda. Izgovarate li to tako?

− Da − reče on. I započe pripovedati o toj bitki koja je bila nalik na gotovo svaku bitku u kojoj su ginuli ljudi, uglavnom zbog grešaka i gluposti oficira koji su zapovedali.

− Moj muž kaže da ovde nije tako, Anđin-sane. Ovde oficiri-komandanti moraju biti jako sposobni ili će vrlo brzo umreti.

− Naravno, moji prigovori odnosili su se na evropske vojskovođe.

− Buntaro-sama kaže da će vam ovih dana pričati o našim ratovima i o našim vojskovođama, naročito o gospodaru Taiku. Kao pravedan dar za vaša obaveštenja − neodređeno će ona.

− *Domo.* − Blektorn se lagano nakloni, osećajući kako Buntaro zariva pogled u njega.

Šta zapravo od mene želiš, kučkin sine?

Večera je bila prava propast. Za sve.

Još pre nego što su otišli iz vrta da večeraju na verandi, taj dan postade zlokoban.

− Oprostite, Anđin-sane, ali šta je ono? − Mariko upre prstom. − Ono tamo! Moj muž pita šta je ono?

− Gde? Oh, tamo! Ono je fazan − reče Blektorn. − Poslao mi ga gospodar Toranaga zajedno sa zecom. Zeca imamo za večeru, po engleskom običaju! Ja ću ga pojesti, iako ima dosta za sve.

− Hvala, ali… mi, moj muž i ja, ne jedemo meso. A zašto fazan tamo visi? Ne bi li ga po ovakvoj vrućini trebalo skloniti i ispeći?

− Fazan se tako priprema. Obesi se da meso sazri.

− Šta? Baš tako? Oprostite, Anđin-sane! − prošapta ona. − Jako žalim. Brzo će istruliti. Još ima perje, a i nije… očišćen.

− Fazan ima suvo meso, Mariko-san, pa mora visiti neko vreme, pa i koju nedelju, zavisi od vremena. Onda ga očerupamo, očistimo i skuvamo ili ga ispečemo.

− Osta… ostavljate ga na vazduhu? Da truli? Baš kao…

− *Nan đa?* − nestrpljivo zapita Buntaro. Govorila mu je smirujuće, a on uvuče dah, ustane, zabulji se u pticu pa je dirne. Zazuja nekoliko muva pa se opet smeste na fazana. Fuđiko se oklevajući obrati Buntaru, a on pocrveni.

− Kaže vaša naložnica da ste naredili da ga ne sme taknuti niko osim vas? − zapita Mariko.

− Da. Zar ovde ne vešate divljač? Niste svi budisti.

− Ne, Anđin-sane. Mislim da ne.

− Neki misle da fazana valja obesiti za repno perje dok ne otpadne, ali to su bapska posla − reče Blektorn. − Najbolje ga je obesiti za vrat, jer sokovi ostanu onde gde im je mesto. Neki ga ostave da visi dok mu ne padne i vrat, ali ja ne volim tako jako meso. Nekad smo… − Ućutao je jer je ona lagano pozelenela.

− *Nan desu ka, Mariko-san?* − žustro upita Fuđiko. Mariko objasni. Svi se uzrujano nasmeše, a Mariko ustane i ovlaš obriše znoj na čelu.

− Oprostite, Anđin-sane, izvinite me na tren…?

I vaša je hrana podjednako neobična, hteo je kazati. Šta je s onim jučerašnjim sirovim lignjama? Belo, sluzavo i žilavo meso, gotovo bez ukusa, a uz to samo soja sos da lakše klizne niz grlo? Ili narezani hobotničini kraci, opet sirovi, s hladnim pirinčom i sa algama? A svež ušati klobuk sa smeđe-žutim sušenim *tortufom*, fermentiranom salatom od graška, koja izgleda kao tanjir pseće hrane? Oh, da divno posluženo, u krhkoj privlačnoj porciji, ali

ipak je izgledalo kao splačina! Da! Boga mu, dovoljno da svako povraća!

Konačno odu u prostoriju do verande, a nakon uobičajenog beskonačnog klanjanja, ćaskanja, čaja i sakea, počne pristizati jelo. Mali poslužavnici bistre riblje supe, pirinač i sirova riba. Kao i uvek. A tad njegov gulaš.

Podigao je poklopac s lonca. Uzdigne se para. Na blistavoj površini plesale su zlatne masne kuglice. Bogata moča od koje su mu rasle zazubice beše pun mesnog soka i komadića mesa. Ponosno ih je ponudio, ali svi odmahnu glavom i zamole ga da jede.

− *Domo* − reče on. Pristojnost je zahtevala da se supa pije iz lakiranih činija, a da se svo povrće i riba iz supe jede štapićima. Na poslužavniku beše kutlača. Jedva je čekao da ugasi glad. Napuni porciju i poče jesti. Tad im vide oči.

Gledali su ga s mučnom opčinjenošću koju su bezuspešno nastojali prikriti. Apetit mu ispari. Pokuša ih zaboraviti, ali nije mogao. Krčalo mu je u želucu. Prikrivajući razdražljivost odloži porciju, vrati poklopac na lonac pa im otresito reče da nije po njegovom ukusu. Naredi Nigacui da odnese.

− Da li da to baci, pita Fuđiko? − javi se Mariko puna nade.

− Da.

Fuđiko i Buntaro odahnu.

− Da li bi još pirinča? − zapita Fuđiko.

− Ne, hvala.

Mariko je mahala lepezom, ohrabrujuće se smeškala i sipala mu sake u šoljicu. Ali Blektorn se nije smirio. Odlučio je da ubuduće tajno kuva u brdima, da krišom jede, a da otvoreno lovi.

Vrag neka ih nosi, pomisli on. Ako sme loviti Toranaga, smem i ja. Kad ću ga videti? Koliko još moram čekati?

− Kuga na čekanje i kuga na Toranagu! − vikne na engleskom i odmah mu lakne.

− Šta, Anđin-sane? − zapita Mariko na portugalskom.

− Ništa − Samo sam pitao kad ću videti gospodara Toranagu.

− Nije mi rekao. Pretpostavljam, vrlo brzo.

Buntaro je srkao sake i supu kao što beše običaj. Blektornu to poče smetati. Mariko je srdačno razgovarala sa mužem koji je gunđao, jedva obraćajući pažnju na nju. Nije jela, a njega još više naljuti što se i ona i Fuđiko umiljavaju Buntaru, pa i to što i sam mora trpeti tog neželjenog gosta.

− Recite Buntaro-sami da u mojoj zemlji domaćin pije zdravicu počasnom

gostu! − Uz turoban smešak uzdigne šoljicu. − Za dug život i za sreću! − Ispije.

Buntaro posluša Marikino objašnjenje, potvrdno klimne glavom. I on diže šoljicu, nasmeje se kroz zube pa iskapi.

− U zdravlje! − Blektorn opet nazdravi. Pa opet. Pa opet.

− U zdravlje!

Ovoga puta Buntaro nije pio. Spusti punu šoljicu i žmirkajući pogleda Blektorna. Tad Buntaro zovne nekog ko je bio napolju. Smesta se otvori šođi. Njegov sveprisutni telohranitelj se nakloni pa mu pruži golem luk i tobolac. Buntaro ih prihvati pa se žestoko i brzo obrati Blektornu.

− Moj muž… moj muž kaže da ste hteli videti kako gađa, Anđin-sane. Smatra da je do sutra predaleko. Sad je pogodno vreme! Ulaz u vašu kuću, Anđin-sane

… Pita koji stub birate?

− Ne razumem − javi se Blektorn. Glavni ulaz beše udaljen nekih četrdeset koraka sa druge stranu vrta, ali sad ga je potpuno zaklanjao zatvoren zid-šođi sa njegove desne strane.

− Levi ili desni stub? Molim vas, izaberite! − Glas joj je odavao žurbu. Opomenut, Blektorn pogleda Buntara. On je delovao odsutan, kao da ih je zaboravio. Zdepast, ružan kao majmun koji sedi i zuri u daljinu.

− Levi − očarano je rekao.

− *Hidari!* − reče ona.

Buntaro smesta izvuče strelu iz tobolca i, još sedeći, namesti luk, uspravi ga, privuče tetivu do visine očiju i odapne strelu uz divljačku, gotovo poetsku veštinu. Strela zašišti prema Marikinu licu, u prolazu joj dirne pramen kose pa nestane kroz papirnati zid-šođi. Odapne drugu strelu, gotovo pre nego što je prva nestala, pa treću, a svaka je prolazila tek koji santimetar od Mariko. Ostala je mirna i nepokretna, i klečala kao uvek.

Četvrta strela, pa poslednja. Tajac je ispunjavalo titranje uzdrmane tetive na luku. Buntaro uzdahne pa se polako vrati u stvarnost. Položi luk preko kolena. Mariko i Fuđiko zadrže dah, nasmeše se, naklone i čestitaju Buntaru. On klimne glavom pa se lagano pokloni. Gledali su Blektorna. Znao je da je gotovo neverovatno to što je upravo doživeo. Sve su strele prošle kroz istu rupu na šođiju.

Buntaro vrati luk svom telohranitelju pa digne sitnu šoljicu. Trenutak je u nju gledao, a onda je podigne prema Blektornu, iskapi i oporo progovori. Opet je postao nabusit.

− On… moj muž uljudno moli da izvolite poći i pogledati. Blektorn na tren razmisli pokušavajući da smiri srce.

− Nije potrebno. Naravno da je pogodio cilj.

− Kaže da želi da vi proverite.

− Siguran sam.

− Molim vas, Anđin-sane! Time ćete mu ukazati čast.

− Nije mi potrebno da mu ukazujem čast.

− Da, ali smem li, molim vas, tiho dodati svoju molbu? − U očima joj je ponovo bilo preklinjanje.

− Kako da kažem: ’Bilo je divota gledati!?’ − Rekla mu je. Ponovio je i naklonio se. Buntaro mu automatski uzvrati naklon. − Zamolite ga, molim vas, neka dođe sa mnom da vidi strele.

− Kaže da idete sami, on ne želi poći, Anđin-sane.

− Zašto ne?

− Ako je tačno gađao, senjor, sami ćete to videti. Ako nije, opet ćete to samo vi videti. Ni vama ni njemu neće biti neprijatno.

− A ako je promašio?

− Nije. No, prema našem običaju, tačnost iz ovog teškog položaja nije važna u poređenju sa elegancijom koju pokazuje strelac, sa plemenitošću pokreta, s njegovom snagom potrebnom da gađa sedeći, ili sa nemarnošću je li pobedio ili izgubio.

Strele su se zarile posred levog stuba, dva prsta jedna od druge. Blektorn se zagleda unazad prema kući. Četrdesetak koraka odatle vide malenu rupu u papirnatom zidu koja beše iskra svetla u tami.

Gotovo je nemoguća tolika tačnost, pomisli on. Sa mesta na kom je sedeo, Buntaro nije mogao da vidi vrt, ni vrata, a napolju je bila mrkla noć. Blektorn se okrene stubu i podigne svetiljku. Rukom pokuša izvući strelu. Čelični vrh se preduboko zario. Mogao je prelomiti drvenu strelu, ali nije želeo.

Motrio ga je telohranitelj. Blektorn je oklevao. Telohranitelj priđe da mu pomogne, ali on odmahne glavom.

− *Ije, domo* − pa se vrati u kuću. − Mariko-san, molim vas, recite mojoj naložnici da želim da strele zauvek ostanu u stubu. I to sve! Da me podsećaju na vrhunskog strelca. Ovakvo gađanje još nisam video. − Naklonio se Buntaru.

− Hvala, Anđin-sane. − Prevela je. Buntaro se nakloni pa mu zahvali na komplimentu.

− Sake! − naredi Blektorn.

Pili su još. Još mnogo. Sad je Buntaro bezbrižno lokao, a pivo ga je opijalo. Blektorn ga je potajno motrio, a onda skrene pažnju. Pitao se kako li je uspeo poređati i odapeti strele onako neverovatno tačno. Nemoguće je, pomisli on, ali video sam ga svojim očima. Šta li sada rade Vink, Bakus i ostali? Toranaga mu je rekao da je posada sad smeštena u Edu blizu *Erazmoa*. Isuse, što bih voleo da ih vidim pa i da svratim na brod!

Prebaci pogled na Mariko koja je nešto govorila mužu. Buntaro ju je slušao, a onda Blektorn iznenađeno opazi da se samurajevo lice izobličuje od gnušanja. Pre nego što je skrenuo pogled, Buntaro ga je pogledao.

− *Nan desu ka?* − Buntarove reči zvučale su gotovo kao optužba.

− *Nani-mo, Buntaro-san.* − (Ništa.) Blektorn ih sve ponudi sakeom, nadajući se da će popraviti svoju omašku. Žene i sad prihvatiše, ali su tek srknule pirinčano pivo. Buntaro smesta isprazni šoljicu. Bio je zle volje. Tada održa dug govor Mariko.

Blektorn progovori i protiv svoje volje.

− Šta je s njim? Šta kaže?

− Oh, oprostite, Anđin-sane. Muž me pitao za vas! O vašoj ženi i o naložnicama. I o vašoj deci. I šta se dogodilo otkako smo otišli iz Osake. On je… − Umukne predomislivši se, pa nadoveže promenjenim glasom: − Jako ga zanimate vi i vaši običaji.

− Mene zanimaju on i njegovi običaji, Mariko-san. Kako ste se vi i on sreli? Kad ste se venčali? Jeste li?… − Buntaro ga nadjača bujicom nerazumljivih japanskih reči. Mariko odmah prevede. Buntaro ispruži ruku, iskapi dve šoljice pune sakea, jednom ponudi Blektorna, a ženama mahne da i one piju.

− On… moj muž tvrdi da su nekad šoljice sakea premale. − Mariko napuni nove šoljice. Srkne iz jedne, a Fuđiko iz druge. Opet novi, ratoborni Buntarov govor. Marikin se smešak sledi, a i Fuđikin. − *Ije, dozo gomen nasaj, Buntaro-sama* − počne Mariko.

− *Ima!* − naredi Buntaro.

Fuđiko uzrujano počne govoriti, ali Buntaro je pogledom utiša.

− *Gomen nasaj* − pravdala se Fuđiko. − *Dozo gomen nasaj.*

− Šta je rekao, Mariko-san? − Kao da nije čula Blektorna.

− *Dozo gomen nasaj, Buntaro-sama, vataši*… Njen muž je sav pocrveneo u licu.

− *Ima!*

− Jako žalim, Anđin-sane, ali moj muž mi naređuje da kažem… da odgovorim na vaša pitanja… da vam pričam o sebi. Odgovorila sam mu da smatram da se o porodičnim prilikama ne raspravlja ovako kasno noću, ali on naređuje. Molim vas, budite strpljivi! − Dobro je gucnula sakea. Pa opet. Opušteni pramenovi njene kose nad ušima lelujali su se lagano od Fuđikine lepeze koja se nervozno hladila. Iskapila je šoljicu, pa je odložila. − Devojačko prezime mi je Akeči. Ja sam ćerka generala, gospodara Akečija Đinsaja, ubice. Moj otac je mučki ubio svog feudalnog gospodara diktatora Gorodu.

− Bože na nebesima! Zašto je to učinio?

− Bez obzira na razlog, Anđin-sane, on nema opravdanja. Moj otac je počinio najteži zločin u našem svetu. Moja krv je osramoćena, a i krv mog sina.

− Pa zašto onda…? − umuknuo je.

− Da, Anđin-sane?

− Samo htedoh reći da shvatam šta znači… ubiti svoga gospodara. Iznenađen sam što su vam poštedeli život.

− Moj muž mi je ukazao čast… − Buntaro je ponovo zlurado prekine, ona se izvini i prevede šta je rekao Blektorn. Buntaro joj prezirno mahne da nastavi. − Moj muž mi je ukazao čast time što me udaljio − nastavila je blago kao i pre. − Molila sam ga da mi dopusti da počinim *sepuku*, ali mi je uskratio tu povlasticu. Beše to… Moram objasniti! *Sepuku* je povlastica koju mi može udeliti samo on ili gospodar Toranaga. Još ga za to ponizno molim jednom godišnje na dan te izdaje. No, moj muž, u svojoj mudrosti, uvek me odbije. − Njen smešak je bio divan. − Moj muž me časti svakim danom, svakim časom, Anđin-san. Ja na njegovom mestu ne bih mogla ni razgovarati sa tako… osramoćenom osobom.

− Zato ste… zato ste poslednja od svoga roda? − zapita on, setivši se onog što mu je pričala o nesreći prilikom odlaska iz zamka Osake.

Mariko prevede pitanje Buntaru, a onda se opet okrene.

− *Haj*, Anđin-san. Ali nije to za njih bila nesreća. U brdima, moga oca i njegovu porodicu uhvatio je Nakamura, general koji je kasnije postao Taiko. Nakamura je vodio osvetničku vojsku pa zaklao sve ljude mog oca, dvadeset hiljada, dok su otac i njegovi najbliži pali u klopku, ali otac je imao vremena da im svima pomogne, četvorici moje braće i trima sestrama, mojoj… mojoj majci i dvema svojim naložnicama. Tada je počinio *sepuku*. U tome je on bio samuraj, i oni behu samuraji − kazala je. − Hrabro su klekli pred njega, jedan po jedan, a on ih je redom ubijao. Dično su ginuli. I on je dično poginuo. Očeva dva brata i jedan stric pristali su uz njega da izdaju svog feudalnog

gospodara. I oni su pali u zasedu. I oni su isto tako časno umrli! Nijedan Akeči nije ostavljen u životu da ispašta mržnju, i porugu neprijatelja, osim mene. Ne, molim vas, izvinite, Anđin-sane, pogrešila sam. Otac, njegova braća i stric behu pravi neprijatelji. Od neprijatelja ostadoh u životu samo ja, živi svedok sramne izdaje. Ja, Akeči Mariko, ostadoh u životu zato što sam bila udata pa sam pripadala muževljevoj porodici. Tada smo živeli u Kjotu. Bila sam u Kjotu kada mi je otac poginuo. Njegova izdaja je trajala samo trinaest dana, Anđin-sane, ali dok na ovoj zemlji bude ljudi, prezime Akeči biće osramoćeno.

− Koliko ste već bili u braku kad se to dogodilo?

− Dva meseca i tri dana, Anđin-sane.

− A tada ste imali petnaest godina?

− Da. Muž mi je ukazao čast što se od mene nije razveo i nije me odbacio kao što je morao. Poslao me od sebe u seoce na severu. Bilo je hladno tamo, Anđin-sane, u pokrajini Šonaj. Jako hladno!

− Koliko ste tamo ostali?

− Osam godina. Gospodaru Akečiu bilo je četrdeset devet godina kad je počinio *sepuku* da ga ne zarobe. Beše to gotovo pre šesnaest godina, Anđin-sane, a većina njegovog potomst… − Buntaro je opet prekine. Njegov jezik beše kao bič. − Molim vas, oprostite, Anđin-sane − reče Mariko. − Moj muž ispravno ističe da je bilo dovoljno da vam kažem da sam ćerka izdajice. A da su duga objašnjavanja nepotrebna! Naravno, neka jesu potrebna! − oprezno je dodala. − Molim vas, opravdajte neučtivost moga muža, a ja vas molim da zapamtite ono što sam rekla o ušima kojima čujemo. I o osmostrukoj ogradi. Oprostite, Anđin-sane, naređeno mi je da odem. Vi ne smete otići dok on ne ode, ili se onesvesti od pića. Nemojte se mešati! − Naklonila se Fuđiko. − *Dozo gomen nasaj.*

− *Do itašimašite.*

Mariko se nakloni Buntaru i ode. Ostane dašak njenog mirisa.

− Sake! − reče Buntaro pa se zloćudno nasmeši. Fuđiko napuni čajnu šoljicu.

− U zdravlje − smušeno reče Blektorn.

Preko sat vremena nazdravljao je Buntaru dok se i njemu nije zavrtelo u glavi. Tad se Buntaro onesvesti i sruši na razbacanu gomilu čajnih šoljica. Smesta se rastvori šođi i uđe telohranitelj sa Marikom. Dignu Buntara uz pomoć posluge koja se odnekud stvorila pa ga prenesu u sobu preko puta. U Marikinu sobu. Uz pomoć sluškinje Koj počela je da ga skida. Telohranitelj

zatvori šođi i sedne ispred, držeći ruku na balčaku opuštenog mača.

Fuđiko je čekala i motrila Blektorna. Uđu sluškinje da počiste nered. Blektorn umorno prođe rukom kroz dugu kosu i ponovo veže vrpcu na repu. Tad se uspravi i teturavo izađe na verandu, a za njim njegova naložnica.

Vazduh je prijatno mirisao i pročišćavao ga. Ali ne dovoljno. Zamišljeno je sedeo na tremu i upijao noć.

Fuđiko klekne iza njega pa se nagne prema njemu.

− *Gomen nasaj, Anđin-san!* − šapnula je pokazavši glavom kuću. − *Vakarimasu ka?* (Razumete li?)

− *Vakarimasu, šigata ga naj.* − Tada, videći njen neobuzdan strah, on je pomiluje po kosi.

− *Arigato, arigato, Anđin-sama.*

− *Anatava sujmin ima, Fuđiko-san!* − reče on, s mukom nalazeći reči. (A sada spavajte!)

− *Dozo gomen nasaj, Anđin-san, sujmin, neh?* − zapita ona, pokazujući prema njegovoj sobi i molećivo ga gledajući.

− *Ije. Vataši o jogu ima.* − (Ne, ja idem da plivam.)

− *Haj, Anđin-sama.* − Poslušno se okrenula i kliknula. Dotrče dvoje sluga, seoski mladići, snažni i čuveni kao dobri plivači.

Blektorn se nije protivio. Znao je da bi večeras njegovi prigovori bili bez značaja.

− Pa, u svakom slučaju − glasno će on, teturajući nizbrdo, a momci za njim. Mozak mu je bio tup od pića. − U svakom slučaju, uspavao sam ga. Sad joj ne može naneti nikakvo zlo.

Blektorn je sat vremena plivao i bolje se osećao. Kad se vratio, Fuđiko je čekala na verandi s loncem vrućeg čaja. Uze napitak pa ode u krevet i smesta zaspa.

* * *

Probudi ga Buntarov glas nabijen zlobom. Desnicom dograbi kundak napunjenog pištolja koji je uvek držao ispod futona, a probudio se tako naglo da mu je srce jako lupalo u grudima.

Buntaro umukne a započne Mariko. Blektorn je razabrao tek pokoju reč, ali je osećao razboritost i uveravanje, a ne jadno cvilenje, a ni suze. Bila je čvrsta i spokojna, po običaju. Opet plane Buntaro. Blektorn pokuša ne slušati.

− Ne mešajte se − kazala mu je i bila je mudra. On nema nikakva dok Buntaro ima sva prava. − Molim vas, budite oprezni, Anđin-sane. Zapamtite

ono što sam vam rekla o ušima kojima čujemo, i o osmostrukoj ogradi!

Poslušno je opet legao. Koža mu se ledila od znoja. Prisili sebe da razmišlja o onome što mu je ona rekla.

− Znate, Anđin-sane! − izjavila mu je one posebne večeri kad su dokrajčivali poslednju u nizu poslednjih boca sakea, a on je tad zbijao šale o tome kako kod njih nigde nema intime, jer se svuda vrzmaju ljudi, zidovi su papirnati, a uvek vrebaju oči i uši. − Ovde morate naučiti stvoriti sebi vlastitu intimu. Od detinjstva nas uče da se povlačimo u sebe i podignemo neprobojne zidove iza kojih živimo. Kad to ne bismo znali, sigurno bismo svi poludeli pa ubili i druge i sebe.

− Kakve zidove?

− Oh, imamo mi bezgraničan lavirint u kojem se krijemo, Anđin-sane! Obredi i običaji, svakakvi tabui, oh, da! Pa naš jezik ima tananosti koje vaš nema, a koje nam dopuštaju da uljudno izbegnemo svako pitanje ukoliko ne želimo da odgovorimo.

− A kako začepiti uši, Mariko-san? To je nemoguće!

− Oh, ako ste uvežbani, sasvim je lako. Jasno, učenje počinje čim dete progovori, pa nam to uskoro postaje druga narav. Kako bismo inače opstali? Počinje time što najpre um pročistimo od ljudi, a sebe stavimo na drukčiju ravan. Pri tome nam mnogo pomaže zalazak sunca ili slušanje kiše. Anđin-sane, jeste li zapazili razne zvuke kiše? Ako istinski slušamo, nestaje sadašnjosti, *neh?* Izuzetno su dobre vežbe ako slušamo cveće što pada i stenu koja raste. Jasno, niko ne zahteva od vas da te stvari *vidite!* To su samo znaci, poruke našem centru *hara*, koje nas podsećaju na prolaznost života i pomažu da ostvarimo *va*, što znači sklad, Anđin-sane! Potpun sklad, koji je najtraženija vrlina u celokupnom japanskom životu, čitavoj umetnosti i… − Nasmejala se. − Evo, vidite šta od mene radi previše sakea. − Vrškom jezika tako je zamamno takla usne. − Šapnuću vam tajnu! Ne dajte da vas zavaraju naši osmesi i blagost, naš ceremonijal, nakloni, slatkoća i pažnje. Iza svega toga mi smo možda udaljeni milion rija, izvan opasnosti, sami. Naime, to mi i tražimo, zaborav. Možda će jedna od naših prvih pisanih pesama, nalazi se u našoj prvoj štampanoj knjizi Kođiko, napisanoj pre jedno hiljadu godina, možda će vam objasniti šta govorim:

Osam lepršavih oblaka se diže

Da se u njima sakriju ljubavnici.

Osmostruka ograda pokrajine

Izumo Opkoljava ove osmostruke oblake…

Oh, kako je divna ta osmostruka ograda!

− Sigurno bismo poludeli bez te osmostruke ograde, o, i te kako!

Seti se osmostruke ograde, govorio je sam sebi dok je nastavljao Buntarov siktavi gnev. O njoj ništa ne znaš. A ni o njemu. Misli na musketarski puk, ili na kuću, ili na Felisiti! Ili o tome kako ćeš se domoći broda! Ili na Bakusa ili na Toranagu, ili na Omi-sana. Šta je s Omijem? Da mu se osvetim? Želi mi biti prijatelj, a posle one nezgode s pištoljima neprestano je dobar i ljubazan i…

Odjek šamara zapljusne ga po glavi. Tad ponovo Marikin glas, pa drugi šamar. Blektorn odmah skoči na noge, pa otvori šođi. Telohranitelj je stajao u hodniku pred Marikinim vratima, isukanog mača, i zlokobno ga je motrio.

Blektorn se spremao obrušiti na samuraja kad se otvore vrata na dnu hodnika. Primakne se Fuđiko. Opuštena kosa joj je lepršala preko kimona-spavaćice. Cepanje tkanine i novi šamar nju kao da uopšte nisu dirnuli. Uljudno se naklonila stražaru pa stala među njih, a onda se pokorno poklonila Blektornu pa ga uhvatila za ruku, pokazujući mu da se vrati u svoju sobu. Video je samurajevu napetu pripravnost. Trenutno je imao samo jedan pištolj i jedan metak pa se povukao. Fuđiko za njim. Za sobom je zatvorila šođi. Tada je, jako uplašena, prekorno odmahnula glavom, stavila prst na usne pa opet zaklimala glavom. Njene oči su ga uveravale molećivo.

− *Gomen nasaj, vakarimasu ka?* − dahne ona, ali on je motrio zid susedne prostorije koji je tako lako mogao probiti. I ona pogleda u zid pa stane između njega i zida. Sela je i dala mu znak da i on sedne.

Ali nije mogao. Stajao je, spremajući se za napad koji je sve njih mogao upropastiti, razjaren ječanjem koje se začu nakon novog udarca.

− *Ije!* − Fuđiko je prestrašeno drhtala. Mahnuo joj je neka se skloni s puta.

− *Ije, ije!* − opet je moljakala.

− *IMA!*

Fuđiko smesta ustane i dade mu znak neka pričeka. Nečujno je jurnula po mačeve položene ispred male počasne alkove, *takoname.* Drhtavim je rukama uzdigla dugi mač, izvukla ga iz korica i spremila da za njim skoči kroz zid. Tad odjekne poslednji udarac i sve jača bujica gneva. Bučno se otvori šođi i Buntaro teško izađe, a za njim i telohranitelj. Na tren u kući zavlada muk, a tad se zalupiše baštenska vrata.

Blektorn krene prema njegovim vratima. Fuđiko mu prepreči put, ali je on odgurne u stranu i otvori vrata.

Mariko je još klečala u jednom ćošku susedne prostorije. Na obrazu joj siva modrica, kosa raščupana, kimono u prnjama, a na bedrima i zadnjici teške

modrice.

Pošao je prema njoj da je pridigne, ali ona usklikne:

− Odlazite, molim vas, odlazite, Anđin-sane! Video je kako joj iz ugla usana curka krv.

− Isuse, kako ste teško…

− Rekoh vam da se ne mešate. Molim vas, odlazite − nastavi ona onim istim smirenim glasom, a molila ga je žestinom svog pogleda. Tad je spazila Fuđiko koja je ostala na pragu. Obratila joj se. Fuđiko poslušno uhvati Blektorna za mišicu da ga odvede, ali on se istrgne stisku.

− Ne! *Ije!*

− Vaša prisutnost na ovom mestu uništava mi obraz − reče Mariko. − Ne uliva mi mir ni utehu, već me sramoti. Odlazite!

− Želim da vam pomognem. Zar ne razumete?

− Zar vi ne razumete? Nemate nikakva prava. Ovo je intimna svađa između muža i žene.

− Nema opravdanja za udaranje…

− Zašto ne slušate, Anđin-sane? Ako želi, on me može smrtno isprebijati. On ima pravo, a želela bih da me pretuče na smrt, čak i to! Onda više ne bih trebala podnositi sramotu. Mislite da je lako živeti sa mojom sramotom? Zar niste čuli šta vam rekoh? *Ja sam kći Akečija Đinsaja!*

− Niste vi krivi za to. Ništa niste učinili!

− Kriva sam, a očeva sam ćerka. − Mariko bi tu umuknula, ali kad je podigla pogled pa videla njegovu patnju, brigu i ljubav znajući da on silno ceni istinu, odlučila je da zbaci nekoliko koprena. − Noćas sam ja bila kriva, Anđin-sane − kazala je. − Da plačem kao što on želi, da moljakam oproštaj kao što on želi, da mu se dodvoravam, da se okamenim od straha kao što on želi, da uz sakriveni užas raširim noge kao što on želi! Da učinim sve te ženske stvari koje zahteva moja dužnost, on bi bio kao dete u mojoj ruci. Ali neću!

− Zašto?

− Zato što je ovo moja osveta. Osveta zato što me posle izdaje ostavio u životu, osveta zato što me na osam godina udaljio i sve to vreme me sačuvao u životu. Osveta zato što mi je naredio da se vratim u život i što me ostavio u životu.

− Bolno je sela i skupila poderani kimono. − Nikad mu se više neću podati. Jednom sam mu se dobrovoljno podala, iako sam ga mrzela od prvog trena kad sam ga videla.

− Zašto ste se onda udali za njega? Rekoste da ovde žene mogu da odbiju, da se ne moraju udati protiv svoje želje.

− Udala sam se za njega da ugodim gospodaru Gorodi i svom ocu. Bila sam tako mlada da tada još nisam poznavala Gorodu, ali ako vas zanima istina, Goroda beše najokrutniji i najgnusniji čovek koji se ikada rodio. On je naterao mog oca na izdaju. To je živa istina! Goroda! − Kao da je pljunula to ime.

− Da nije bilo njega, mi bismo bili svi živi i ugledni. Molim Boga da je Goroda u večnom paklu. − Oprezno se pomeri da ublaži bol u kuku. − Između muža i mene postoji samo mržnja. To je naša *karma*. Bilo bi mu sasvim lako da mi dozvoli da se popnem u ’Mestašce smrti’.

− Zašto vas ne pusti, razvede se od vas? Ili vam dodeli to što želite?

− Zato što je muškarac! − Podiđe je bolni trzaj, pa se zgrčila u licu. Blektorn klekne uz nju i digne je u naručje. Odgurnula ga je i stekla vlast nad sobom. Fuđiko ih je stoički motrila sa praga. − Dobro mi je, Anđin-sane. Molim vas, ostavite me samu. Ne smete! Morate biti oprezni.

− Ne bojim se ja njega.

Umorno je makla kosu s očiju i ispitljivo se zapiljila u njega. Zašto da ne pustim Anđin-sana da ode u susret svojoj *karmi?*, zapita se Mariko. On ne pripada našem svetu. Buntaro bi ga vrlo lako ubio. Dosad ga je štitila samo Toranagina lična zaštita. Jabu, Omi, Naga, Buntaro… Svakoga od njih lako bi bilo nagovoriti da ga ubije. Otkad je došao, izaziva samo nevolje, *neh?* A njegovo znanje? Naga ima pravo! Anđin-san može da razori naš svet, ako ga ne sputamo.

A ako Buntaro zna istinu? Ili Toranaga? O jastučenju…

− Jeste li ludi? − zapitala ju je Fuđiko one prve noći.

− Nisam.

− Pa zašto ćete onda zauzeti služavkino mesto?

− Zbog sakea i zabave, Fuđiko-san, i iz znatiželje − lagala je, krijući pravi razlog. Zato što ju je uzbuđivao, želela ga je, nikada nije imala ljubavnika. Večeras ili nikada! Anđin-san i samo Anđin-san.

Pošla je ka njemu ushićeno, a kad je juče stigla galija, Fuđiko ju je poverljivo upitala:

− Da li bi pošli i da ste znali da je vaš muž živ?

− Ne. Jasno da ne bih! − Lagala je.

− Sad ćete kazati Buntaro-sami, *neh?* O jastučenju sa Anđin-sanom?

− A zašto bih to učinila?

− Pomislila sam da to možda nameravate. Ako kažete Buntaro-sami u pogodno vreme, on će izliti na vas svoj bes pa ćete lepo umreti pre nego što on shvati šta je učinio.

− Ne, Fuđiko-san, on me nikada neće ubiti. Na žalost! Poslaće me u *ete*, ako bude imao dovoljno dokaza, i ako dobije odobrenje od gospodara Toranage, ali nikad me neće ubiti.

− Da li bi preljuba sa Anđin-sanom bila dovoljna?

− Oh, da!

− Šta bi se dogodilo vašem sinu?

− Nasledio bi moju nesreću ako budem unesrećena, *neh?*

− Molim vas, kažite mi, ako ikad pomislite da Buntaro-sam u to sumnja. Dok sam naložnica, dužna sam štititi Anđin-sana.

Jesi, Fuđiko, pomislila je tada Mariko. A to bi ti pružilo priliku da se otvoreno osvetiš tužitelju svog oca, za čim toliko očajno žudiš. No, tvoj otac je bio kukavica, jako žalim, jadna Fuđiko! Tamo je bio i Hiro-macu, inače bi danas tvoj otac bio živ, a Buntaro mrtav, jer je Buntaro kudikamo više omražen nego što je tvoj otac ikad bio prezren. Pa i mačevi koje toliko ceniš nije dobio kao bojno odličje. Kupio ih je od ranjenog samuraja. Jako žalim, ali ja ti nikada ovo neću reći, iako je i to živa istina.

− Ne bojim se ja njega − opet će Blektorn.

− Znam − reče ona, a tad je obuzme bol. − Samo, molim vas, zaklinjem vas, za ljubav moju, plašite se njega!

Blektorn ode prema vratima.

Buntaro ga je čekao stotinu koraka odatle, usred staze koja je vodila u selo, zdepast, golem, ubojit. Uz njega je bio telohranitelj. Beše sumorna zora. Ribarski brodići već su plovili po plićacima, more je bilo mirno.

Blektorn u Buntarovoj ruci zapazi opušten luk i mačeve. I telohraniteljeve mačeve. Buntaro se lagano klatio, što mu je ulivalo nadu da će skrenuti s cilja, pa bi možda mogao da priđe dovoljno blizu. Pored staze nije bilo zaklona. Ne mareći ni za šta, napeo je oroz oba pištolja dok im se približavao.

Do đavola i zaklon! pomisli kroz maglu svoje krvoločnosti. A istovremeno je znao da postupa suludo, da nema nikakve izglede protiv dvojice samuraja i dalekometnog luka, i da nema nikakva prava da se upliće. A kad se još nalazio izvan dometa pištolja, Buntaro se duboko pokloni, a i telohranitelj. Blektorn zastane, predosećajući zamku. Pogleda unaokolo, ali nikoga nije bilo u blizini. Kao u snu vide kako Buntaro teško pada na kolena, kako odlaže luk, stavlja na tlo dlanove pa mu se klanja kao seljak svom gospodaru. A isto tako i

telohranitelj.

Blektorn je ošamućeno buljio u njih. Kad se uverio da ga oko ne vara, polako je pristupio, pripremivši pištolje, ali ne nišaneći, očekujući izdaju. Nedaleko od njih stane. Buntaro se nije makao. Običaj je nalagao da i on klekne i da uzvrati pozdrav, jer su bili jednaki ili otprilike jednaki, ali nikako nije shvatao zašto ovakva neverovatna obredna smernost u ovakvom stanju gde će uskoro poteći krv.

− Diži se, kučkin sine! − Blektorn se spremao povući oba oroza.

Buntaro ništa ne reče i ne učini. I dalje je držao sagnutu glavu, pritisnuvši dlanove o zemlju. Leđa kimona kupala su mu se u znoju.

− *Nan đa?* − Blektorn namerno izabere uvredljivo pitanje koje je značilo: Šta je? Hteo je Buntara naterati da ustane i počne, znajući da ovako ne može da puca u njega, dok je oborene glave, gotovo u prašini.

A tada, znajući da je nepristojno stajati dok oni kleče, i da je ono ’*nan đa*’ bio gotovo nesnosna, a svakako nepotrebna uvreda, Blektorn klekne, stisne pištolje, položi ruke na tlo i uzvrati naklon. Sedne na pete.

− *Haj?* − zapitao je uz usiljenu pristojnost.

Buntaro odmah počne gunđati. Ponizno se izvinjavao. Na čemu i zašto, Blektorn nije tačno znao. Tek tu i tamo uhvatio bi reč-dve, a mnogo puta reč ’sake’, ali ovo je očigledno bilo izvinjenje, ponizna molba za oproštaj. Buntaro je govorio i govorio, a onda umuknu pa opet položi glavu u prašinu. Dotle je već nestalo Blektornovog slepog besa.

− *Šigata ga naj* − promuklo će on, a to je značilo: Tu pomoći nema, ili: Ništa se tu ne može. Ili: Šta možemo? Još nije znao je li izvinjenje samo ritual koji prethodi napadu. − *Šigata ga naj. Hakkiri vakaranu ga šinpaj surukotovanaj.* − (Tu pomoći nema. Ne razumem tačno, ali ne brini.)

Buntaro diže pogled i sedne.

− *Arigato… arigato, Anđin-sama. Domo gomen nasaj.*

− *Šigata ga naj* − ponovi Blektorn. Sad kad mu beše jasno da je to iskreno izvinjenje, hvalio je Boga što mu je pružio čudotvornu priliku da izbegne dvoboj. Znao je da nema nikakva prava. Postupao je kao ludak, a sukob s Buntarom može rešiti jedino prema propisima. A to je značilo Toranagu!

Ma čemu izvinjenje?, besomučno se zapitkivao. Misli! Moraš naučiti da misliš kao oni.

Tada mu sine. Sigurno zato što sam hatamoto, a gost Buntaro poremetio je ’va’, sklad u mojoj kući. Posvađavši se u *mojoj* kući onako silovito sa svojom ženom, uvredio je *mene!* Zbog toga je on zgrešio pa se mora izviniti, bez

obzira misli li ozbiljno ili ne. Izvinjenje je obaveza samuraja prema samuraju, gosta prema domaćinu.

Čekaj! I ne zaboravi da njima običaj dopušta da se opiju, da se svaki muškarac ponekad opije, a kad je pijan, onda u granicama razuma ne odgovara za svoje postupke. Ne zaboravi da ovde ’drveni’ pijanac ne gubi obraz. Seti se kako su nemarni bili Mariko i Toranaga na brodu kad sam se ja napio. To ih je zabavljalo, a nije im se gadilo kao što bi se zgadilo nama.

A zar zapravo nisi ti kriv? Nisi li ti započeo pijanku? Nije li ono bio tvoj izazov?

− Da − glasno će on.

− *Nan desu ka, Anđin-san?* − zapita Buntaro krvlju podlivenih očiju.

− *Ncmi mo. Vataši no kašicu desu.* − (Ništa, ja sam bio kriv.) Buntaro odmahne glavom i reče: Ne. Kriv je samo on. Opet se naklonio i opravdavao.

− *Sake!* − odlučno će Blektorn i slegne ramenima. − *Šigata ga naj. Sake!*

Buntaro se nakloni pa mu ponovo zahvali. Blektorn mu uzvrati i ustane, a za njim Buntaro i telohranitelj. Opet se obojica naklone. On im ponovo uzvrati naklon.

Naposletku se Buntaro okrene i otetura nazad. Blektorn pričeka dok nije bio izvan dometa strele, pitajući se da li je Buntaro zaista tako pijan kao što izgleda. Tad se vrati svojoj kući.

Na verandi beše Fuđiko, opet u svojoj uljudnoj nasmešenoj ljušturi. Šta li zapravo misliš?, pitao se dok ju je pozdravljao, a ona mu zaželela dobrodošlicu.

Marikina vrata su bila zatvorena. Kraj njih je stajala njena sluškinja.

− Mariko-san?

− Da, Anđin-sane?

Čekao je, ali vrata ostadoše zatvorena.

− Jeste li dobro?

− Da, hvala. − Začu kako se ona nakašljava, a tada slab glas nastavi: − Fuđiko je javila Jabu-sanu i gospodaru Toranagi da sam danas bolesna i da neću moći da prevodim.

− Bolje bi vam bilo da pozovete lekara.

− Oh, hvala vam. Suvo će biti sasvim dovoljan. Pozvala sam ga. Samo… samo sam uganula kuk. Zaista mi je dobro, nema potrebe da se brinete.

− Čujte, nešto se razumem u lečenje. Ne pljujete krv, je li?

− Oh, ne! Kad sam se okliznula, samo sam se udarila u obraz. Zaista mi je

sasvim dobro.

Nakon pauze joj je rekao:

− Buntaro mi se izvinio.

− Da. Fuđiko je motrila sa ulaznih vrata. Ponizno vam se zahvaljujem što ste prihvatili njegovo izvinjenje. I Anđin-sane, jako žalim što smo vas ometali… Neoprostivo je da je vaš sklad… Molim vas, prihvatite i moje izvinjenje. Nisam smela dopustiti da mi se zaleti jezik. Bilo je to jako neuljudno. Molim vas, i meni oprostite. Ja sam kriva za svađu. Molim vas, oprostite mi.

− Zato što ste dobili batine?

− Zato što nisam poslušala muža, zato što mu nisam pomogla da zadovoljen spava, zato što sam izneverila njega svog domaćina. A i zbog onoga što sam rekla.

− Zaista ništa ne bih mogao učiniti?

− Ne. Ne, hvala, Anđin-sane! Samo za danas. No, Blektorn je nije video osam dana.

36

− Pozvao sam te u lov, Naga-sane, a ne zato da mi ponavljaš mišljenja koja sam već čuo − reče Toranaga.

− Molim vas, oče, zadnji put, obustavite obuku, zabranite muskete, uništite varvarina, proglasite obuku neuspelom i okončajte ovu gadost.

− Ne! Poslednji put! − Zakukuljeni soko na Toranaginoj ruci zaštićenoj rukavicom nelagodno se micao usled neobične pretnje u gospodarovom glasu. Ptica razdražljivo zakrešta. Nalazili su se u šipražju. Hajkači i telohranitelji bih su toliko udaljeni da ih nisu mogli čuti. Dan beše sparan, vlažan i oblačan.

Naga isturi bradu.

− Vrlo dobro, ali svejedno mi je dužnost da vas podsetim da ste ovde u opasnosti i da vas uz dužnu uljudnost ponovo zamolim, sada po poslednji put, da danas otputujete iz Anđira.

− Ne. Takođe poslednji put!

− Onda uzmite moju glavu!

− Tvoju glavu već imam!

− Onda je uzmite danas, sada, ili mi dopustite da okončam život, kad ne želite da prihvatite dobar savet.

− Nauči se strpljenju, štene!

− Kako da budem strpljiv kad vidim kako uništavate sebe? Dužan sam da vam skrenem pažnju. Ovde se zadržavate u lovu i gubite vreme, dok vaši neprijatelji ceo svet huškaju protiv vas. Sutra se sastaju regenti. Četiri petine svih japanskih *daimjoa* već je u Osaki ili je na putu tamo. Vi ste jedini uvaženi *daimjo* koji je to odbio. Sada će da vas optuže pa vam nema spasa. U najmanju ruku, trebalo bi da ste kod kuće u Edu, okruženi svojim jedinicama. Ovde ste bez odbrane! Ne možemo vas zaštititi, imamo samo hiljadu ljudi, a Jabu-san je digao na oružje celo poluostrvo Izu? Na području od dvadeset rija ima preko osam hiljada ljudi, a još šest hiljada na svojim granicama. Znate da uhode tvrde da on na severu drži brodove koji čekaju da vas potope, ako pokušate pobeći galijom! Opet ste njegov taoc! Zar vam to nije jasno? Jedan golub-pismonoša od Išida, i Jabu može da vas uništi kad god zaželi. Kako znate da on sa Išidom ne kuje izdaju?

− Siguran sam da o tome razmišlja. Na njegovom bih mestu ja pomišljao na to! A ti?

− Ne, ja ne bih.

− Onda bi ti uskoro poginuo, što bi bilo sasvim i zasluženo, ali tada bi poginula cela tvoja familija, celi tvoj klan i svi tvoji vazali, što bi bilo neoprostivo. Ti glupava osiona budalo! Ne želiš mućnuti svojom glavom, ne želiš slušati, ne želiš učiti, ne želiš obuzdati jezik, niti narav! Dopuštaš da te na detinjast način motaju oko prsta i smatraš da se sve može rešiti oštricom mača. Neću skinuti tvoju glupu glavu, a ne dopuštam ti da okončaš svoj sadašnji beskorisni život, jedino zato što si mlad i zato što sam uvek mislio da imaš nekakve mogućnosti! Tvoje greške nisu zlobne, nema u tebi zla, a tvoja odanost je neosporna. No, ako se uskoro ne naučiš strpljenju i samosavlađivanju, oduzeću ti samurajski stalež, pa narediti da i ti i svi tvoji naraštaji pređu u seljački stalež! − Toranaga udari desnicom po sedlu, a soko vrisne prodorno, uzrujano. − *Razumeš li?*

Naga beše zabezeknut. U celom životu nikada nije video da njegov otac gnevno viče i da se razdražuje, niti je čuo za tako nešto. Mnogo puta je osetio njegov zajedljiv jezik, ali s pravom jer je Naga znao svoje bezbrojne greške, ali otac bi uvek stvari izokrenuo tako da njegovi postupci više nisu izgledali onako glupi kao na prvi pogled. Na primer, kada mu je Toranaga dokazao kako su ga u vezi s Đozenom uhvatili u zamku Omi ili Jabu, morao je silom da zaustavi Nagu, da smesta ne odjuri da ubije njih dvojicu. Toranaga je svojim telohraniteljima naredio da Nagu polivaju hladnom vodom sve dok se ne urazumi. Mirno je objasnio Nagi da je neizmerno pomogao njemu, ocu, time što je uklonio pretnju koju je predstavljao Đozen.

− Samo, bilo bi bolje da si znao da su te oni naterali na to delo. Budi

strpljiv, sinko, strpljivošću sve postižeš! − savetovao mu je Toranaga. − Uskoro ćeš ti njih da motaš oko prsta. Učinio si jako dobru stvar, ali moraš naučiti da razmatraš šta je čoveku na umu, ako želiš biti od ikakve koristi sebi… ili svom gospodaru. Meni su potrebni vođe. Imam dovoljno fanatika.

Otac je uvek bio razborit i pun praštanja, ali danas… Naga je skočio s konja i ponizno kleknuo.

− Molim vas, oprostite, oče! Nisam hteo da vas ljutim… To je samo zato što se ludo brinem za vašu sigurnost. Molim vas, oprostite što sam poremetio sklad…

− *Jezik za zube!* − zareža Toranaga tako da mu se konj uznemirio. Toranaga ga besno suzdrža kolenima i zapne uzde u desnici. Konj se propinjao. Soko izgubi ravnotežu i poče lepršati krilima. Odskoči mu sa šake, divljački lomatajući krilima uz zaglušni urlik hek-ek-ek-ek, besneći zbog neobične i neželjene galame oko sebe. − Evo, lepoto moja, evo… − Toranaga se očajnički trudio da smiri pticu i da obuzda konja, a Naga skoči konju na glavu. Uhvati uzde i u pravi čas zadrža konjev skok. Soko je besno kreštao. Na kraju se neodlučno opet smesti na Toranaginu rukavicu, a čvrsto su ga pridržavale kožne trake na nogama. No, krila su se i dalje uzrujano trzala, a zvončići na nogama prodorno su zveckali.

− *Hek-ek-ek-ek-eeeeekk!* − poslednji put zakrešta.

− Evo, lepoto. Evo, sve je u redu! − smireno će Toranaga a lice mu je još bilo crveno od ljutnje. Tada se okrene Nagi, nastojeći iz glasa odstraniti žestinu, radi sokola. − Ako si mi ga za danas upropastio, ja ću… ja ću…

Tog trenutka jedan hajkač viknu u znak upozorenja. Toranaga desnom rukom smesta spusti sokolovu kukuljicu. Dade ptici tren da se prilagodi okolini pa je pusti.

Beše to dugokrila siva sokolica po imenu Tecu-ko − Čelična gospa. Vinu se u nebo i zaokruži dve stotine metara iznad Toranage. Čekala je da joj goniči izmame plen, zaboravivši svoju uzrujanost. Tada se prema vetru obrne i vide nahuškane pse i jato fazana, raštrkano u divljem lepetu krila. Izabere plen, obruši se i nagne, sklopi krila i nemilosrdno zaroni, spremivši čaporke za usecanje.

Žestoko je padala, ali joj se izmakne stari fazan, dvaput veći od nje i zaplašeno, ravno kao strela, odleti u zaklon gaja udaljenog dve stotine koraka. Tecu-ko se pribere, raširi krila i bezglavo napade žrtvu. Postigne visinu, a kad se našla iznad fazana, opet se obruši, zlokobno nasrne i opet promaši. Toranaga ju je uzbuđeno bodrio i upozoravao na opasnost koja joj preti. Sasvim je zaboravio Nagu.

Besomučno lepetajući krilima, fazan je jurio prema zaklonu među stablima. Sokolica se opet visoko vine, obruši i sunovrati ali je stigla prekasno. Prepredeni fazan je iščezao. Ne mareći za svoju sigurnost, siva sokolica se probijala kroz lišće i granje. Divljački je tražila žrtvu, a onda se sabrala i opet odletela na čistinu, uz gnevno kreštanje. Uzletela je visoko iznad šumarka.

Tog časa psi otkriju jato jarebica koje prhnu tik uz zemlju, u potrazi za zaklonom. Letele su tamo-amo, lukavo prateći konfiguraciju tla. Tecu-ko zapazi jednu jarebicu, sklopi krila i pade kao kamen. Ovaj put nije promašila. U prolazuje zlokobno zasekla zadnjom kandžom i slomila jarebičin vrat. Ptica se stropošta na tlo u uskomešanom oblaku perja, ali umesto da svoju žrtvu prati do tla, ili da je dograbi i spusti na zemlju, sokolica zakrešti i vinu se u nebo, uspinjući se sve više i više.

Toranaga uplašeno izvuče mamac, mrtvu ptičicu vezanu za konopac, pa je zakovitla oko glave. No, time nije Tecu-ko domamio nazad. Sad je bila sićušna mrljica na nebu, a Toranaga beše uveren da ju je izgubio, da je odlučila da ga napusti pa da se vrati divljini i da ubija kad se njoj hoće, a ne kad se njemu ćefne, da jede kad je njoj volja a ne njemu i da leti tamo kuda je vetrovi nose a mašta vodi, bez gospodara, zauvek slobodna.

Toranaga ju je posmatrao. Nije bio žalostan, tek malko usamljen. Bila je to divlja ptica pa je Toranaga kao svi sokolari, znao da joj je samo privremeno gospodar koji je vezuje za zemlju. Lično se uspentrao u planine Hakone, njeno stanište, kao ptića ju je uzeo iz gnezda, vežbao je, mazio i pružio joj prvi plen. Sad ju je jedva video kako pobedonosno kruži zagrejanim vazduhom, pa s bolom požele da i on uzleti u nebesa, daleko od pokvarenosti na zemlji.

Tad iza stabala nemarno ispade stari fazan da se još jednom nahrani. A Tecu-ko se obruši i ustremi iz neba, sićušno smrtonosno oružje, pripremivši kandže za smrtonosni udarac.

Fazan je u trenu uginuo, od udarca je s njega prštalo perje, ali ona je istrajala, padala je s njim ne puštajući ga. Krila su joj nemilice parala vazduh dok u zadnjem trenu nije žestoko zakočila. Tad je zatvorila krila i stala na svoj plen.

Držala ga je kandžama i počela čerupati kljunom pre nego što će ga pojesti. No, pre nego što je stigla jesti, priđe joj Toranaga. Ona, osujećena, zastane. Svojim nemilosrdnim smeđim očima, oivičenim žutim kao vosak, posmatrala ga je kako silazi sa konja. Slušala ga je dok je umilno hvalio njenu veštinu i hrabrost, a onda, zato što je bila gladna, a on hranitelj, a i zato što je bio strpljiv pa se nije kretao naglo, nego je blago kleknuo, dopustila mu je da joj priđe.

Toranaga joj je tiho čestitao. Izvukao je lovački nož i rasekao fazanovu glavu kako bi Tecu-ko mogla da pojede mozak. Dok se ona častila tim mrvicama, po njegovoj želji, odsekao je glavu, a sokolica bez poteškoća dođe na njegovu pesnicu gde ju je obično hranio.

Toranaga ju je sve vreme hvalio, a kad je pojela taj komad, nežno ju je pomilovao i izdašno joj čestitao. Poskočila je i zadovoljno zapiskala, sretna što je opet na sigurnosti pesnice gde može jesti. Naime, naravno, otkako ju je doneo iz gnezda, dopuštao joj je da jede samo na pesnici, a hranu joj je uvek davao lično. Počela je čistiti peije, spremna za novo ubistvo.

Zato što je Tecu-ko tako dobro letela, Toranaga odluči da je nahrani i da je danas više ne pušta u lov. Dade joj ptičicu koju joj je već očerupao i rasporio. Kad je pojela pola obroka, navukao joj je kukuljicu. Zadovoljno je nastavila jesti preko kukuljice. Kad je pojela i kad je ponovo počela čistiti perje, on digne fazana, stavi ga u torbu i mahne svom sokolaru koji je čekao uz hajkače. Zaneto su raspravljali o predivnom plenu i izbrojali šta imaju u torbi. Zec, dve prepelice i fazan. Toranaga otpusti sokolara i hajkače pa ih sa svim sokolima posla nazad u tabor. Njegovi telohranitelji čekali su u zaklonu.

Tad je posvetio pažnju Nagi.

− Dakle?

Naga klekne kraj njegovog konja pa se nakloni.

− Potpuno ste u pravu, gospodaru. U pogledu onog što ste rekli o meni. Izvinjavam se što sam vas uvredio.

− A ne i zato što si me loše savetovao?

− Mo… molim vas da me date nekom ko me može učiti pa mi se to više neće dogoditi. Nikad vam ne želim dati loš savet, nikada.

− Dobro. Svakog dana ćeš jedan deo vremena provesti uz Anđin-sana i učiti ono što on zna. On može biti jedan od tvojih učitelja.

− On?

− Da. To će ti možda utuviti nekakvu disciplinu. A ako možeš nešto čuti kroz tu stenu koju imaš među ušima, sigurno ćeš naučiti stvari koje će ti koristiti. Možda naučiš nešto što bi i meni bilo korisno. − Naga je pokunjeno buljio u tlo. − Želim da učiš sve što on zna o musketama, topovima i o ratovanju. Postaćeš moj stručnjak. Da! I želim da postaneš veliki stručnjak.

Naga je ćutao.

− I želim da mu postaneš prijatelj.

− A kako mogu, gospodaru?

− Zašto ne smisliš neki način? Zašto ne mućneš glavom?

− Trudiću se. Kunem se da ću se truditi.

− Tražim od tebe i nešto više. Naređujem ti da uspeš! Uz malo ’hrišćanskog milosrđa’. Valjda si dovoljno naučio da to učiniš. *Neh?*

Naga se besno namršti.

− Nemoguće je to naučiti, pa ma koliko da sam pokušavao. Istina je! Cukku-san je govorio samo o dogmi i o besmislicama koje bi svakoga naterale na povraćanje. Hrišćanstvo je za seljake, a ne za samuraje. Ne ubi, ne uzmi drugu ženu, i deset takvih gluposti! Poslušao sam vas onda i poslušaću vas sada. Uvek vas slušam! Zašto me jednostavno ne pustite da radim ono što mogu, gospodaru? Postaću hrišćanin, ako to želite, ali ne mogu poverovati u to… Sve je to gnoj i… Oprostite što sam ovo kazao! Postaću Anđin-sanov prijatelj. Hoću!

− Dobro. I zapamti da je on vredan dvadeset hiljada puta svoje težine u sirovoj svili, a ima više znanja nego što ćeš ga ti steći u dvadeset života. − Naga se savladao i poslušno klimnuo u znak odobravanja. − Dobro! Ti ćeš voditi dva bataljona, dva Omi-san, a jedan ćemo držati u rezervi na čelu sa Buntarom.

− A ostala četiri, gospodaru?

− Za njih nemamo dovoljno musketa. Bila je to samo varka da Jabua odmamimo sa traga − reče Toranaga dobacivši sinu mrvicu.

− Gospodaru?

− Bilo je to opravdanje da ovamo dovedem još hiljadu ljudi. Neće li oni sutra stići? Sa dve hiljade ljudi mogu držati Anđiro i pobeći ako zatreba. *Neh?*

− Ali Jabu-san ipak može… − Naga se ugrize za jezik, znajući da je sigurno opet doneo pogrešan sud. − Zašto sam tako glup? − gorko je zapitao. − Zašto i ja ne mogu shvatiti stvari kao vi? Ili kao Sudara-san? Želim pomoći i biti od koristi. Ne želim vas neprestano izazivati.

− Onda se uči strpljenju, sinko, i obuzdaj narav! Vrlo brzo doći će tvoje vreme.

− Gospodaru?

Odjednom se Toranaga zamori od neprestane strpljivosti. Diže pogled prema nebu.

− Mislim da ću malko zaspati. − Naga odmah skine sedlo i pokrivač s konja pa ih prostre na zemlju kao samurajsku postelju. Toranaga mu zahvali. Posmatrao je kako Naga postavlja straže. Kad se uverio da je sve ispravno i da nema opasnosti, legao je i sklopio oči.

Ali, nije želeo da spava, nego samo da razmišlja. Znao je da je gubitak

samosavladavanja jako loš znak. Sreća tvoja što je to video samo Naga koji ništa ne shvata, pomisli on. Da je to bilo u blizini Omija ili Jabua, oni bi odmah shvatili da si gotovo poludeo od briga. A to saznanje bi lako moglo da ih navede na izdaju. Ovaj put si imao sreće! Tecu-ko je sve opet svela na pravu meru, ali da nije bilo nje, i drugi bi zapazili tvoj bes, a to bi bila ludost.

Divan let! Uči od nje! Prema Nagi moraš postupati kao prema sokolu. Zar on ne vrišti i ne lepeta kao najbolji soko? Nagina je jedina poteškoća ta što ga puštaju na pogrešnu divljač. Za njega je kao stvoren boj, i iznenadna smrt, a to će vrlo skoro i dobiti.

Toranagu ponovo poče obuzimati strepnja. Šta li se događa u Osaki? Preračunao sam se u pogledu *daimjoa*, onih koji će poziv prihvatiti i onih koji će ga odbiti. Zašto još ništa nisam čuo? Ima li izdaje? Okružen sam tolikim opasnostima…

Šta je s Anđin-sanom? I on je soko, ali nije još pripitomljen na pesnicu, kao što tvrde Jabu i Mariko. Koji je njegov plen? Njegov plen je Crni brod, Rodriges-anđin i onaj ružni, narogušen mali zapovednik ekspedicije koji neće dugo hodati po ovoj zemlji. Svi sveštenici u crnoj mantiji i svi smrdljivi dlakavi popovi, svi Portugalci, svi Španci i Turci, bez obzira ko su, i muslimani, bez obzira ko su, da ne zaboravimo Omija, Jabua, Buntara i mene.

Toranaga se okrene pa se udobnije namesti i nasmeši se samom sebi. Samo, nije Anđin-san dugokrili sivi soko, lovna ptica koju slobodno puštaš da uzleti iznad tebe pa da se obruši na određenu žrtvu. Sličniji je kratkokrilom sokolu, onom koga sa pesnice, koga ravno iz šake šalješ da ubija sve što se pokreće! Recimo, jastreb kokošar, koji hvata jarebice i zečeve što su triput teži od njega, pacove, mačke, pse, vrane gakuše, čvorke i šljuke. Prestiže ih uz fantastične kratke nalete brzine, a ubija ih jednim jedinim udarcem čaporaka. Soko koji mrzi kukuljicu i ne želi da je nosi. Samo sedi na ručnom zglobu, narogušen, opasan, samozadovoljan, nemilosrdan, žuta oka. Dobar prijatelj, a i zle ćudi, već prema raspoloženju.

Da, Anđin-san je kratkokrili. Na koga njega da obrušim?

Na Omija? Još ne!

Na Jabua? Još ne!

Buntara?

Zašto je zapravo Anđin-san poneo pištolje kad je pošao za Buntarom? Jasno, zbog Mariko! Ali, jesu li jastučili? Imali su mnogo prilika. Mislim da jesu. ’Rasipan je!’, kazala je prvog dana. Dobro! Nema ništa lošeg u njihovom jastučenju, jer su Buntara smatrali mrtvim, samo neka to zauvek ostane tajna. Samo, Anđin-san je lud što se toliko izlagao zbog tuđe žene. Pa zar nema uvek

na stotine drugih, slobodnih ili nevezanih, jednako lepih, jednako malenih, krupnih, prefinjenih, krutih, visokog roda, ili šta već ne, bez smetnje da pripadaju drugom? Ponašao se kao glupi ljubomorni varvarin! Sećaš li se Rodriges-anđina? Nije li u dvoboju ubio onog drugog varvarina prema njihovom običaju, samo da se dočepa trgovčeve ćerke iz niskog staleža kojom se kasnije u Nagasakiju oženio? A Taiko je i protiv mog saveta pustio da to ubistvo prođe bez osvete, jer se radilo samo o varvarinovoj smrti, a ne o smrti nekog od nas? Glupo je imati dva zakona. Jedan za nas, jedan za njih. Trebao bi postojati samo jedan… Mora postojati samo jedan zakon!

Ne, neću Anđin-sana ustremiti na Buntara, potreban mi je taj glupak. No, bez obzira jesu li jastučili ili nisu, nadam se da ta pomisao nikad neće Buntaru pasti na pamet. U tom slučaju morao bih brzo ubiti Buntara, jer njega ništa na svetu ne bi sprečilo da ubije Anđin-sana i Mariko-san, a oni su mi potrebni mnogo više nego Buntaro. Da sada uklonim Buntara?

Čim se Buntaro otreznio, Toranaga je poslao po njega.

− Kako se usuđuješ svoje poslove staviti ispred mojih? Koliko Mariko-san neće moći da mi prevodi?

− Nekoliko dana, kazao je lekar, gospodaru. Izvinjavam se na svoj ovoj nevolji!

− Vrlo jasno sam istakao da su mi njene usluge potrebne još dvadeset dana. Zar se ne sećaš?

− Sećam se! Oprostite.

− Ako ti se zamerila, nekoliko udaraca po guzici bili bi i više nego dovoljni. To je s vremena na vreme potrebno svim ženama, ali preko te mere je grubijanstvo. Sebično si doveo u opasnost obuku i poneo se kao tupoglavi seljak. Bez nje ne mogu da razgovaram sa Anđin-sanom!

− Da, znam, gospodaru, oprostite. Ovo je prvi put kako sam je istukao. Ona… Katkad me dovodi do ludila, toliko da… da ja obnevidim.

− Zašto se onda ne razvedeš od nje? Ili je oteraš od sebe? Ili je ubi, ili joj naredi neka prereže grkljan, kad mi više ne bude potrebna!

− Ne mogu. Ne mogu, gospodaru − odvrati Buntaro. − Ona je… poželeo sam je prvog trena kad sam je video. Kad smo se oženili, bila je isprva sve što muškarac samo poželeti može. Mislio sam da sam presretan. Sećate se koliko ju je želeo svaki *daimjo* u kraljevstvu! Onda… onda sam je udaljio od sebe da je zaštitim posle prljavog ubistva. Za njeno dobro pravio sam se da mi je mrska, a kad mi je nakon mnogo godina Taiko kazao da je zovem nazad, još me više uzbuđivala. Zapravo sam očekivao da će biti zahvalna pa sam je uzeo kao muškarac, ne osvrćući se na one sitnice koje priželjkuje žena, kao što su

pesme i cveće. No, ona se promenila. Bila je verna kao i uvek, ali ledena. Uvek je tražila smrt i molila me da je ubijem. − Buntaro je bio izbezumljen. − Ne mogu da je ubijem, ni da dopustim da se ubije. Osramotila je mog sina, a mene dovela dotle da prezirem druge žene, ali nikako da se nje otarasim! Ja sam… pokušavao sam biti blag, ali ona je uvek ledena i to me dovodi do ludila. Kad sam se vratio iz Koreje pa čuo da je prešla u tu besmislenu hrišćansku veru, to me zabavljalo, jer, zar je imalo važna nekakva glupa vera? Hteo sam je zbog toga zadirkivati, ali pre nego što sam shvatio šta se događa, prineo sam joj nož uz vrat i kleo joj se da ću je proburaziti ako se ne odrekne te vere. Naravno da se nije odrekla! Pa koji bi samuraj popustio pred takvom pretnjom, *neh?* Samo je podigla prema meni one svoje oči i rekla mi da nastavim. ’Molim vas, zakoljite me, gospodaru!’, kazala je. ’Evo, dopustite da zabacim glavu! Boga molim da na smrt iskrvarim!’ rekla je. Nisam je probo, gospodaru. Uzeo sam je! No, odrezao sam kosu i uši nekim njenim damama koje su je nagovorile da postane hrišćanka i oterao sam ih iz zamka. A isto sam to učinio i njenoj pomajci. Njoj sam odsekao i nos, zloćudnoj staroj babi! A onda je Mariko kazala, zato što… zato što sam kaznio njene gospe, kad sledeći put dođem nezvan u njen krevet, počiniće *sepuku*, na bilo koji način, smesta… Uprkos svojoj dužnosti prema vama, uprkos svojoj dužnosti prema familiji, pa i uprkos… zapovestima svog hrišćanskog Boga! − Niz obraze su mu neprestano tekle gnevne suze. − Ne mogu je ubiti, pa ma koliko to želim. Ne mogu ubiti kćer Akečija Đinsaja, pa ma koliko ona to zasluživala.

Toranaga je pustio neka Buntaro govori dok se nije iscrpeo, a onda ga otpusti, naredivši mu da se potpuno kloni Mariko, dok on ne odluči šta da uradi. Svog lekara je poslao k njoj da je pregleda. Izveštaj beše povoljan. Modrice, ali nema unutrašnjih povreda.

A za svoju sigurnost, zato što je očekivao izdaju, a na satu je brzo isticao pesak, Toranaga odluči da pojača pritisak na sve. Naredio je da Mariko premeste u Omijevu kuću, uz naredbu da se odmara i da se drži kuće, daleko s puta Anđin-sana. Zatim je pozvao Anđin-sana i glumio razdražljivost kad se ispostavilo da se jedva sporazumevaju. Naglo ga je otpustio. Obuka beše pojačana. Vojnike su poslali na ubrzane marševe. Nagi je naredio da povede sa sobom Anđin-sana i da ga dobro umori. Ali Naga nije uspeo iscrpiti Anđin-sana.

Zato pokuša on lično. Vodio je jedanaest sati bataljon preko brežuljaka. Anđin-san je izdržao, ne u prvim redovima, ali nije ni posustajao. Kad su se vratili u Anđiro, Anđin-san reče svojim gotovo nerazumljivim frfljanjem, a jedva se držao na nogama:

− Toranaga-sama, ja hodati mogu. Ja vežbati muskete mogu. Jako žalim,

nemoguće dvoje u isto vreme, *neh?*

Sad se Toranaga smeškao, ležeći pod tmurnim nebom i očekujući kišu, zagrejan igrom da Blektorna nauči da se pripitomi na šaku, kao soko. Zaista je kratkokril. Mariko je isto tako žilava, isto toliko bistra, ali je blistavija, a ima nemilosrdnost koju on nikad neće steći. Ona je siva sokolica kao Tecu-ko. Najbolja! Zbog čega li je sokolica uvek krupnija, brža i snažnija od mužjaka? I uvek bolja od mužjaka?

Svi su oni sokolovi! Ona, Buntaro, Jabu, Omi, Fuđiko, Očiba, Naga, svi moji sinovi i kćeri, žene i vazali, i svi moji neprijatelji, svi su oni sokolovi ili plen za sokole.

Nagu moram dovesti na visok položaj iznad njegovog plena pa ga pustiti da se sunovrati. A na koga? Na Omija ili na Jabua?

Ono što je Naga kazao o Jabuu beše živa istina.

− Dakle, Jabu-sane, šta si odlučio? − zapitao ga je drugog dana.

− Ne idem u Osaku ako vi ne idete, gospodaru. Naredio sam mobilizaciju na celom poluostrvu Izuu.

− Išido će te optužiti.

− Najpre će optužiti vas, gospodaru, a ako padne Kvanto, pašće i Izu. Svečano sam se s vama dogovorio. Na vašoj sam strani. Kasigijevi poštuju svoje dogovore.

− Isto sam tako počašćen što te imam za saveznika − slaga on, zadovoljan što je Jabu i ovom prilikom postupio baš onako kako je on predvideo. Sutradan je Jabu okupio vojsku, zamolio ga da obavi smotru, a tad pred svim svojim ljudima, svečano kleknuo pa mu se ponudio za vazala.

− Priznaješ me za svog feudalnog gospodara? − zapitao je Toranaga.

− Da. I svi ljudi na Izuu. I gospodaru, molim vas da primite ovaj dar, u znak odanosti i dužnosti. − Jabu mu je, sve klečeći, ponudio svoj Murasamin mač. − Ovim mačem je ubijen vaš deda!

− Nemoguće!

Jabu mu ispriča priču o maču, kako je nakon niz godina došao u njegove ruke i kako je tek nedavno saznao pravu istinu tog mača. Pozvao je Suva. Starac ispriča šta je video kad je bio momčić.

− Istina je, gospodaru − ponosno će Suvo. − Niko nije video da je Obatin otac slomio mač niti da ga je bacio u more. A kunem se svojom nadom da ću se opet roditi kao samuraj, služio sam vašeg dedu gospodara Čikitadu. Služio sam ga verno do dana kad je poginuo! Bio sam tamo, kunem se.

Toranaga je preuzeo mač. Kao da mu je u ruci neprijateljski zatreperio.

Uvek se smejao pričama da neki mačevi sami po sebi sadrže nagon za ubijanjem, da je nekim mačevima potrebno da iskoče iz korica i da piju krv, ali Toranaga je sad u to poverovao.

Zadrhtao je setivši se toga dana. Zašto nas mrze Murasamina sečiva? Jedno je ubilo mog dedu, drugo je meni gotovo odseklo ruku kad sam imao šest godina! Neobjašnjiva zgoda, nikoga nije bilo u blizini, ali mi je bila žestoko zasečena desnica pa sam zamalo iskrvario. Treće sečivo odrubilo je glavu mom sinu prvencu.

− Gospodaru − kazao je Jabu − ovako okaljanom sečivu ne bi smeli dopustiti da živi, *neh?* Dopustite da ga odnesem na pučinu i utopim, tako da bar ovaj mač više nikad ne zapreti vama ni vašim potomcima.

− Da… da − promrmljao je, zahvalan što je Jabu to predložio. − To sada učini! − I tek kad je mač potonuo u veliku dubinu, dok su njegovi ljudi to posmatrali, srce mu je ponovo počelo normalno kucati. Zahvalio je Jabuu, naredio neka se porezi ustale na šezdeset delova za seljake, a na četrdeset za njihove gospodare, pa mu kao feud dao Izu. Tako je sve bilo kao pre, samo što je sada sva vlast na Izuu pripadala Toranagi, ako bi hteo da je uzme.

Toranaga se okrene da mu umine bol u desnici i smesti se udobnije, uživajući u blizini zemlje, upijajući iz nje snagu, kao i uvek.

To sečivo je nestalo i nikad se neće vratiti. Dobro, ali seti se proročanstva starog Kineza, pomisli on, da ćeš od mača poginuti. Ali, od čijeg mača? I hoće li to biti od moje ili od tuđe ruke?

Kad budem znao, znaću, reče sam sebi bez straha.

Sada spavaj, *karma je karma.* U zenu, meditaciji, budi ti! U spokoju se seti da je bit, Tao, u tebi, da između tebe i njega ne stoji nikakav sveštenik, ni kult, ni dogma, ni knjiga, ni reč, ni učenje, ni učitelj. Znaj da su nevažni Dobro i Zlo, nevažni su Ja i Ti, Unutra i Van su nevažni, kao Život i Smrt. Uđi u sferu gde nema straha od smrti, niti nade u život posle smrti, onde gde si slobodan od spona života i od potrebe za spasom. Ti si, lično, Tao. *Sada* budi ti, stena na koju uzalud nasrću talasi života…

Toranagu trgne iz meditacije slab povik i on skoči na noge. Naga je uzbuđeno pokazivao prema zapadu. Sve oči sledile su njegov prst.

Golub-pismonoša leteo je pravo od zapada prema Anđiru. Odleprša na udaljeno stablo, na tren se odmori, a kad poče padati kiša, opet prhne u visine.

Daleko na zapadu, iza golubove putanje, nalazila se Osaka.

37

Golubar u golubarniku držao je goluba nežno, ali čvrsto, dok je Toranaga skidao mokru odeću. Natrag je galopirao kroz pljusak. Naga i ostali samuraji nervozno su se gurali na uskom pragu, ne osvrćući se na kišu koja je i dalje padala kao iz kabla i bubnjala po crepovima na krovu.

Toranaga pažljivo obrisa ruke. Golubar mu pruži goluba. Na svaku nogu beše mu pričvršćen sićušan valjak od kovanog srebra, a inače je samo jedan bio uobičajen. Toranaga je morao da se jako savlada kako mu prsti ne bi zadrhtali. Odvezao je valjke pa ih prineo prozorskom svetlu da pregleda sićušne pečate. Prepoznao je Kirin tajni znak. Naga i ostali napeto su ga posmatrali. Njegovo lice nije ništa odavalo.

Toranaga nije odmah polomio pečate iako je to silno želeo. Strpljivo je čekao dok mu nisu doneli suv kimono. Sluga mu je pridržavao veliki kišobran od navoštenog papira. Otišao je u svoje odaje u taboru. Čekali su ga supa i čaj. Srkutao ih je i slušao kišu. Kad se osetio smirenim, razmestio je straže i ušao u unutrašnju prostoriju. Našavši se sam u sobi, on slomi pečate. Papir na četiri svitka beše vrlo tanak, znakovi sićušni, a poruka duga i šifrovana. Dešifrovanje je bilo sporo. Kad je završio, pročita poruku, a onda još dvaput. Tad se prepusti mislima.

Spustila se noć. Prestala je kiša. O Budo, daj da letina bude dobra!, molio se. U ovo godišnje doba pirinčana polja su bila pod vodom, a u čitavoj zemlji su svetlozelene pirinčane sadnice sadili u okupana, gotovo tekuća polja. Do četiri-pet meseci biće žetva, zavisno od vremenskih prilika. A u celoj zemlji i bogati i siromašni, *eta* i car, sluge i samuraji, svi su oni molili da u to doba bude dovoljna količina kiše, sunca i vlage. A svaki muškarac, žena i dete brojali su dane do žetve.

Ove godine biće nam potrebna bogata letina, pomisli Toranaga.

− Naga! Naga-sane! − Dotrča njegov sin.

− Da, oče?

− U prvi sat nakon zore dovedi na visoravan Jabu-sana i njegove glavne savetnike. A i Buntara i trojicu naših vrhovnih kapetana. I Mariko-san. Sve ih u zoru dovedi na visoravan! Mariko-san može nam servirati ’ča’. Da! A želim da Anđin-san čeka u taboru. Straže neka nas opkole na udaljenosti od dve stotine koraka.

− Da, oče. − Naga se okrenu da posluša. Nije se mogao suzdržati nego izblebeće: − Je li rat? Je li?

Toranagi je bio potreban glasnik optimizma po celom logoru pa nije ukorio

sina zbog nedisciplinovanog bezobrazluka.

− Da − rekao je. − Da… ali pod mojim uslovima.

Naga zaklopi šođi i izjuri. Toranaga je znao: iako će sada Nagino lice i držanje biti staloženi, ništa ne može prikriti uzbuđenje u njegovom hodu niti plamen u njegovim očima. Tako će glasine i protivglasine proleteti po Anđiru, a brzo će se proširiti po celom poluostrvu Izuu, pa i dalje, ukoliko vatru bude dobro podsticao.

− Kocka je bačena − glasno će on cveću što je spokojno počivalo u *takonami*, a senke titrale na prijatnom svetlu sveća.

Kiri mu je pisala:

’Gospodaru, molim Budu da si dobro i zdravo. Ovo nam je poslednji golub-pismonoša, pa zato molim Budu da ga dovede k tebi! Noćas su izdajice pobile sve ostale naše golubove jer su potpalili golubarnik, a ova ptica pošteđena je samo zato što je bila bolesna, pa sam je ja negovala.

’Juče ujutru iznenada je podneo ostavku gospodar Sugijama, kao što je bilo planirano, no pre nego što je pobegao, u predgrađu Osake je upao u zasedu Išidovih ronina. Na nesreću sa njim su uhvaćeni i neki pripadnici njegove porodice, čula sam da ga je izdao jedan njegov čovek. Šuška se da mu je Išido ponudio pogodbu: ako gospodar Sugijama odloži ostavku posle sednice Regentskog veća (sutra), kako bi mogli da vas zakonski optuže, Išido zauzvrat jamči Sugijami da će Veće službeno predati Sugijami čitav Kvanto, a u znak dobre vere, Išido će odmah pustiti i njega i njegovu porodicu. Sugijama nije hteo da te izda. Išido je smesta pozvao *ete* da ga razuvere. Mučili su njega i decu, pa njegovu naložnicu, i to pred njim, ali te ipak nije napustio. Svi su umrli teškom smrću. On, zadnji, mučkom smrću.

’Naravno, nije bilo svedoka za njegovu izdaju i sve je ovo rekla-kazala, ali ja u to verujem. Jasno, Išido je porekao da išta zna o ubistvima kao i to da je u tome učestvovao, i zarekao se da će uloviti ’ubice’. Isprva je Išido tvrdio da Sugijama zapravo i nije podneo ostavku, pa smatra da se Veće ipak može sastati. Prepise Sugijamine ostavke poslala sam ostalim regentima, Kijami, Itu i Onošiju, četvrti prepis otvoreno sam poslala Išidu, a još četiri primerka rasturila sam među *daimjoima*. (Jako si bio mudar, Tora-čane, kad si znao da će biti potrebno još nekoliko prepisa.) Dakle, od jučerašnjeg dana, tačno kao što si i planirao sa Sugijamom, Veće zakonski više ne postoji. U tom ste potpuno uspeli.

’Dobra vest: gospodar Mogami otputovao je iz grada s celom porodicom i samurajima. Sad ti je otvoreni saveznik, dakle, tvoje najsevernije krilo je sigurno. I gospodari Maeda, Kukušima, Asano, Ikeda i Okudiara noćas su se

iskrali iz Osake na sigurno… A i hrišćanski gospodar Oda!

’Loša vest: porodice Maeda, Ikeda, Oda i još desetak značajnih *daimjoa*, nisu pobegli pa su sad ovde taoci, što vredi i za pedeset-šezdeset neuglednijih, a neopredeljenih gospodara.

’Loša vest: tvoj polubrat Zataki, gospodar Šinana, juče se javno izjasnio za naslednika Jaemona, a protiv tebe! Optužio je tebe i Sugijamu da ste se urotili da svrgnete Regentsko veće stvarajući haos. Tako je sada tvoja severoistočna granica ugrožena. Zataki i njegovih pedeset hiljada fanatika biće protiv tebe.

’Loša vest: gotovo svaki *daimjo* prihvatio je carev ’poziv’.

’Loša vest: mnogi tvoji prijatelji i saveznici ovde se pene što ih prethodno nisi uputio u svoju strategiju pa da sebi pripreme povlačenje. Među njima i tvoj stari prijatelj, veliki gospodar Simazu. Popodne sam čula da je otvoreno zahtevao da car mora narediti svim gospodarima da sad kleknu pred malim Jaemonom.

’Loša vest: gospa Očiba blistavo prede svoju paučinu. Neopredeljenima obećava feude, naslove i položaje na dvoru. Tora-čane, velika je šteta što ona nije na našoj strani, jer je dostojan neprijatelj. Samo gospa Jodoko zagovara molitvu i mir ali, nju niko i ne sluša, a gospa Očiba želi ubrzati rat sada kad smatra da si slab i usamljen… Jako žalim, gospodaru, ali usamljen si i − mislim − izdan…

’Najgore od svega je to što su sada hrišćanski regenti Kijama i Onoši očigledno zajedno i žestoko protiv tebe. Jutros su izdali zajednički proglas u kojem žale što je Sugijama ’odstupio’, tvrdeći da je njegov postupak doveo kraljevstvo u zbrku i da ’svi moramo biti snažni radi carstva. Regenti imaju vrhovnu odgovornost. Moramo biti spremni da zatremo zajednički svakoga gospodara ili grupu velikaša koji zažele svrgnuti Taikovu volju ili zakonito nasledstvo!’ (Znači li to da kane zasedati kao Veće od četiri regenta?) Jedan od naših hrišćanskih špijuna kod ovih crnih mantija došapnuo nam je da je sveštenik Cukku-san otputovao potajno iz Osake pre pet dana, ali ne znamo je li pošao u Edo ili u Nagasaki gde očekuju Crni brod. Jesi li znao da će ove godine stići veoma rano? Možda za dvadeset-trideset dana?

’Gospodaru, uvek sam se klonila preuranjenih zaključaka, zasnovanih na glasinama, šuškanjima, uhodama ili na ženskoj intuiciji (tu sam kao što vidiš, Tora-čane, nešto od tebe naučila) ali vremena je malo, a možda više neću moći s tobom razmeniti misli. Kao prvo, ovde je u klopku palo isuviše porodica. Išido ih neće nikada pustiti (kao što ni nas nikad neće pustiti). Ti su taoci tebi golema opasnost. Retki gospodari imaju Sugijamin osećaj za dužnost i njegovu snagu. Mislim da će sada mnogi, istina, preko volje, preći Išidu zbog

tih taoca. Dalje, smatram da će te izdati Maeda, a verovatno i Asano. Računam, od svih dve stotine šezdeset i četiri *daimjoa* u našoj zemlji, zasigurno će te slediti samo dvadeset i četiri, a možda još pedeset. To ni izdaleka nije dovoljno! Kijama i Onoši povući će sve, ili većinu, hrišćanskih *daimjoa,* a verujem da ti se sada oni neće pridružiti. Gospodar Mori, najbogatiji i najmoćniji od svih, lično te mrzi, kao i uvek, a u svoju mrežu će staviti i Asana, Kobajakavu i možda Odu. Budući da je protiv tebe i tvoj polubrat, gospodar Zataki, tvoj položaj je jako težak. Savetujem ti da smesta proglasiš ’Grimizno nebo’ i da pojuriš u Kjoto. To ti je jedina nada.

’Što se tiče gospe Sazuko i mene, dobro smo i zdravo. Dete se lepo miče, i ako je njegova *karma* da se rodi, tako će biti. Sigurne smo u svom kutku zamka, vrata su čvrsto zabravljena, a rešetkasta vrata spuštena. Naši samuraji ispunjeni su odanošću prema tebi i prema tvojoj stvari, a ako nam je *karma* da iz ovog života odemo, spokojno ćemo otići. Svojoj ženi jako nedostaješ, jako mnogo! Što se mene tiče, Tora-čane, čeznem da te vidim, da se s tobom smejem i da vidim tvoj osmeh. U smrti ću žaliti samo zato što više neću moći da radim te stvari i da bdim nad tobom. Ako postoji život nakon smrti, pa ako postoji Bog, ili Buda, ili *kami,* obećavam da ću sve njih nekako privoleti za tebe. A prethodno ću ih možda zamoliti da me za tebe učine vitkom, mladom i plodnom, a da mi opet ostave slast u jelu. Ah, zaista bi bilo divno kad bih mogla jesti i jesti, a opet večno biti mlada i mršava!

’Šaljem ti svoj smeh. Buda neka blagoslovi tebe i tvoje.’

Toranaga im pročita poruku, osim prisnog odlomka o Kiri i gospi Sazuko. Kad je pročitao, s nevericom pogledaju njega i jedan drugog, ne samo zbog onog što je pisalo u poruci, nego i zato što ih on tako otvoreno upućuje u svoje tajne.

Sedeli su na prostirkama polukružno razmeštenim oko njega, usred visoravni, bez straža, sigurni od prisluškivača. Buntaro, Jabu, Iguraši, Omi, Naga, kapetani i Mariko. Straže su stajale dve stotine koraka od njih.

− Tražim savet − reče Toranaga. − Moji su savetnici u Edu. Ovo je hitna stvar pa želim da svi vi zauzmete njihovo mesto. Šta će se dogoditi i šta da uradim, Jabu-sane?

Jabu je bio smušen. Svaki puteljak vodio je u propast.

− Kao prvo, gospodaru, šta tačno znači ’Grimizno nebo’?

− To je šifra mog konačnog borbenog plana, jednog jedinog silovitog juriša na Kjoto sa svim mojim jedinicama, oslanjajući se na pokretljivost i na iznenađenje, da glavni grad osvojim od podlih snaga koje ga sada okružuju, da cara otrgnem iz šapa gadova koji su ga, na čelu sa Išidom, neprestano

obmanjivali. Kad Sina neba izbavimo iz njihovih kandži, zamolićemo ga da opovrgne mandat koji je dao sadašnjem Veću u kom su očito izdajice − ili u kom izdajice prevladavaju − pa da meni da mandat da stvorim novo Veće koje će interese kraljevstva i naslednika stavljati ispred svoje pohlepe. Poveo bih osamdeset do sto hiljada ljudi, ostavivši svoje posede bez zaštite, svoja krila nečuvana, a odstupnicu neosiguranu.

Toranaga vide da zabezeknuto pilje u njega. Nije spomenuo one probrane samuraje koje je godinama krišom ubacivao u mnoge značajne dvorce i pokrajine, a koji su se istovremeno morali pobuniti da stvore haos neophodan za ostvarenje njegovog plana. Jabu izlane:

− Pa, morali biste se boriti za svaki korak puta. Ikava Đikkju drži stotinu rija na Tokaidu. A ostalo drže Išidove vojske!

− Da, ali ja nameravam da napadnem severozapadno uz put Košukaido, a onda da se ustremim na Kjoto.

Odmah svi odmahnu glavom i počnu da galame, ali ih Jabu nadjača.

− Pa, gospodaru, u poruci piše da je vaš polubrat Zataki-san već prešao neprijatelju! Sad vam je zatvoren i severni put. Njegova pokrajina preseca put Košukaido. Moraćete se tući po celom Šinanu, koji je brdovit i vrlo neprohodan, a njegovi ljudi su mu fanatično odani. U tim planinama raseći će vas na komadiće.

− To je jedini način, taj put je moja jedina mogućnost! Slažem se da na priobalnom putu imamo i previše neprijatelja.

Jabu baci pogled na Omija, priželjkujući da može sa njim da se posavetuje. Gnušao se poruke i cele zbrke u Osaki, mrsko mu je bilo što se prvi mora izjasniti, a duboko mu se gadio položaj vazala koji je na Omijev nagovor prihvatio.

− To vam je jedina prilika, Jabu-sama − moljakao je Omi. − Jedini način da izbegnete Toranaginoj klopci, a ostavite sebi dosta prostora za manevar…

Tad ga je Iguraši gnevno prekinuo.

− Bolje napadnimo Toranagu danas kad on ovde ima šaku ljudi! Bolje da ga ubijemo i odnesemo njegovu glavu Išidu dok je još vreme.

− Bolje je čekati i biti strpljiv…

− A šta će se dogoditi ako Toranaga naredi gospodaru Jabuu da mu preda Izu? − povikao je Iguraši. − Toranagi to pravo pripada kao suverenom gospodaru prema svom vazalu!

− On to neće nikada učiniti. Sad mu je naš gospodar potreban više nego ikada. Izu mu čuva južna vrata. Ne sme mu Izu biti neprijatelj! Našeg

gospodara mora pridobiti na svoju…

− *A ako gospodaru Jabuu naredi da se kupi?*

− Pobunićemo se! Ubićemo Toranagu ako bude ovde, ili ćemo se boriti protiv bilo koje vojske koju on na nas pošalje. Ali on to neće učiniti, zar ne shvatate? Kao vazala Toranaga mora da ga štiti…

Jabu ih je pustio da se prepiru, a onda je konačno uvideo Omijevu mudrost.

− Vrlo dobro! Slažem se! A pokloniću mu Murasamin mač da zapečatim pogodbu, Omi-sane! Veoma umno! − naslađivao se on, iskreno očaran tim lukavim planom. − Da. Veleumno! Njegovo Jošitomovo sečivo i više nego ga zamenjuje. A jasno, Toranagi sam sad vredniji nego ikad pre. Omi ima pravo, Iguraši. Nemam izbora! Odsada sam vezan za Toranagu. Vazal!

− Dok ne izbije rat! − oprezno će Omi.

− Naravno! Naravno, dok ne izbije rat! Onda smem promeniti stranu… učiniti tuce stvari. Imaš pravo, Omi-sane, opet!

Omi je moj najbolji savetnik uopšte, reče u sebi. Ali i opasan. Omi je dovoljno pametan da − ako ja umrem − osvoji Izu. Ali, zar je to važno? Svi smo mi ionako mrtvi.

− Potpuno ste opkoljeni − rekao je Toranagi. − Sami ste.

− Postoji li druga mogućnost? − upita Toranaga.

− Oprostite, gospodaru! − reče Omi. − Koliko je potrebno za pripremu tog napada.

− Sada je spreman.

− Spreman je i Izu, gospodaru − izjavi Jabu. − Vaših sto hiljada i mojih šesnaest hiljada, i musketarski puk… da li je to dovoljno?

− Ne! ’Grimizno nebo’ je očajnički plan, jer sve stavljamo na jedan jedini napad!

− Morate to reskirati čim prestanu kiše i čim budemo mogli ratovati − uporno će Jabu. − Kakvog imate izbora? Išido će odmah stvoriti novo Veće, mandat još imaju. Tako da će vas optužiti, danas, sutra ili prekosutra. Zašto čekati da vas prožderu? Čujte, možda bi musketama mogli prokrčiti put kroz brda? Neka bude ’Grimizno nebo’! Ubaciti sve ljude u jedan veliki napad. To je zakon ratnika, to je dostojno samuraja, Toranaga-sama. Muskete, naše muskete, razneće Zatakija sa našeg puta, pa zar je važno hoćete li uspeti ili ne? Pokušaj će živeti večno!

− Da, ali mi ćemo pobediti… hoćemo! − reče Naga. Nekolicina kapetana potvrdno klimnuše. Laknulo im je što je došao rat. Omi ništa ne reče. Toranaga je motrio Buntara.

− Dakle?

− Gospodaru, molim vas da me poštedite. Ja i moji ljudi učinićemo što god vi odlučite. To je moja jedina dužnost! Moje mišljenje nije vam vredno jer radimo samo ono što vi odlučite.

− Inače bih ti ovo prihvatio, ali danas ne prihvatam!

− Onda rat! Pravo kaže Jabu-san. Idemo na Kjoto! Danas, sutra, ili kad prestanu kiše. ’Grimizno nebo’! Dosta mi je čekanja.

− Omi-sane? − zapita Toranaga.

− Jabu-sama ima pravo, gospodaru. Išido će izvrnuti Taikovu volju pa će vrlo brzo postaviti novo Veće. Novo Veće imaće carev mandat. Vaši neprijatelji će im pljeskati, a većina vaših prijatelja će oklevati pa vas tako izdati. Novo Veće odmah će vas optužiti, a zatim…

− Zatim nastupa ’Grimizno nebo’? − prekine ga Jabu.

− Ako naredi gospodar Toranaga, nastupiće, ali smatram da optužba Veća neće imati nikakvu pravnu snagu. Možete to da zanemarite!

− Zašto? − zapita Toranaga dok svi skrenu pažnju prema Omiju.

− Slažem se s vama, gospodaru. Išido je podmukao, *neh?* Podjednako je podmukao i svaki *daimjo* koji pristane da mu služi. Pravi muškarci znaju ko je Išido, a znaju i to da je opet obmanuo cara. − Omi je oprezno gazio po živom pesku, znajući da bi ga mogao progutati. − Mislim da je počinio nepopravljivu grešku što je ubio gospodara Sugijamu. Smatram da će zbog tih podlih ubistava sada svaki *daimjo* očekivati izdaju od Išida, a vrlo retki velikaši koji su izvan Išidovog neposrednog kruga pokloniće se naredbama njegovog ’Veća’. Sigurni ste! Zasad!

− A koliko ću još biti?

− Kiše će trajati jedno dva meseca. Kad prestanu kiše, Išido će protiv vas istovremeno poslati Ikavu Đikkjua i gospodara Zatakija, da vas uhvati u klješta, a glavnina Išidove vojske daće im podršku duž puta Tokaido. A u međuvremenu, dok kiše ne prestanu, svaki *daimjo* kome se zamerio neki drugi *daimjo,* samo će prividno slušati Išida, dok on ne učini prvi potez, a tada će ga, smatram ja, zaboraviti, pa će se svi osvećivati, ili po svojoj volji grabiti tuđe posede. Carstvo će biti razdirano kao i pre Taika. No, vi, gospodaru, zajedno s Jabu-samom, srećom imate dovoljno snage da držite prolaze u Kvanto i u Izu protiv prvog talasa koji ćete odbiti. Mislim da Išido neće moći preduzeti drugi napad. Ne baš snažan napad! Kad Išido i ostali iscrpe snage, vi i gospodar Jabu možete oprezno izaći iz naših planina pa postepeno preuzeti carstvo u svoje ruke.

− Kada će to biti?

− U vreme vaše dece, gospodaru.

− Kažeš, voditi odbrambeni rat? − prezrivo će Jabu.

− Mislim da ste vas dvojica zajedno sigurni iza planina. Pričekajte, Toranaga-sama! Pričekajte dok ne prikupite nove saveznike. Čuvajte prolaze. To je izvodljivo! General Išido je podmukao, ali nije tako glup da bi sve svoje snage ubacio u jednu jedinu bitku. On će se skrivati u Osaki. Zato zasad ne smemo upotrebiti naše muskete. Moramo pojačati sigurnost i držati je kao tajno oružje, u ravnoteži, uvek spremno, dok vi ne izađete iz svojih planina, ali sad mislim da ih nikad neću videti na delu! − Omi beše svestan očiju koje su ga motrile. Naklonio se Toranagi. − Molim vas, oprostite, što sam ovako nadugo i naširoko raspredao, gospodaru.

Toranaga ga je proučavao pa prebacio pogled na sina. Zapazi mladićevo prikriveno uzbuđenje pa je znao da je došlo vreme da ga ustremi na žrtvu.

− Naga-sane?

− Omi-san je rekao istinu − odmah će zaneseni Naga. − Uglavnom! Ali ja kažem, dva meseca prikupljajte saveznike, još više usamite Išida, a kad prestanu kiše, napadnite bez opomene… ’Grimizno nebo’!

− Ne slažeš se s Omi-sanovim mišljenjem o produženom ratu? − zapita Toranaga.

− Ne, ali zar to nije…? − Naga umukne.

− Nastavi, Naga-sane! Otvoreno govori! − Naga je držao jezik za zubima, beo u licu. − Naređujem ti da nastaviš!

− Pa, gospodaru, palo mi je na pamet da… − Opet zastane, a tad u bujici reči izvali: − Zar ovo nije jedinstvena prilika da postanete šogun? Uspete li osvojiti Kjoto i dobiti mandat, zašto biste osnovali Veće? Zašto ne biste od cara zahtevali da vas proglasi šogunom? Bilo bi to najbolje za vas i za carstvo. − Naga je nastojao da iz glasa odagna strah, jer je govorio o izdaji Jaemona, a većina okupljenih samuraja, Jabu, Omi, Iguraši, a naročito Buntaro, behu uverene pristalice naslednika. − Velim da bi trebalo da postanete šogun! − Odbrambeno se okrenuo prema ostalima. − Propusti li se ova prilika, Omi-sane imate pravo u pogledu dugog rata, ali ja velim, gospodar Toranaga mora uzeti vlast da bi vlast davao! Dugi rat uništio bi carstvo i opet ga rascepkao na hiljade delova! Ko to želi? Gospodar Toranaga mora postati šogun. Da carstvo podari gospodaru Jaemonu, kraljevstvo najpre mora biti čvrsto! Nikada se više neće ukazati ovakva prilika… − Reči mu presuše. Uspravi se, uplašen što je to kazao, ali sretan što je javno iskazao ono što je odavno mislio.

− Nikad nisam žudeo da postanem šogun − uzdahne Toranaga. − Koliko puta moram to govoriti? Podržavam svoga nećaka Jaemona i volju Taikovu! − Pogleda sve njih, jednog po jednog, a naposletku Nagu. Mladić pretrne, ali Toranaga blago reče, privlačeći ga opet na mamac: − Opravdava te samo odanost i mladost. Na nesreću, mnogo stariji i mudriji ljudi od tebe smatraju da za tim žudim. Nije istina! Postoji samo jedan način da opovrgnem tu besmislicu, a to je da na vlast dovedem gospodara Jaemona. A to nameravam i učiniti!

− Da, oče. Hvala, hvala − očajnički odvrati Naga. Toranaga baci pogled na Igurašija.

− Šta nam ti savetuješ?

− Ja sam običan vojnik, a ne savetnik, ali ne bih savetovao ’Grimizno nebo’, ukoliko možemo ratovati uz naše uslove kao što kaže Omi-san. Pre mnogo godina borio sam se u Šinanu. Teška je to zemlja, a onda je gospodar Zataki bio uz nas. Ne bih želeo opet da ratujem u Šinanu, a pogotovu ne ako bi nam Zataki bio neprijatelj. A ako je gospodar Maeda sumnjiv? Pa, kako možete planirati bitku ako vas može izdati najznačajniji saveznik? Gospodar Išido nasrnuće na vas sa dve-tri stotine hiljada ljudi, a ipak će sto hiljada ostaviti da drže Osaku. I uz muskete nemamo dovoljno ljudi za napad, ali iza brda, uz upotrebu musketa, mogli biste se večno održati, bude li onako kao što reče Omi-san. Možemo držati prolaze! Imate dovoljno pirinča. Pa zar Kvanto ne hrani pola carstva? Pa, barem trećinu!… A mi bismo vam mogli slati ribe, koliko god vam je potrebno. Bili biste na sigurnom! Neka nas napadnu gospodar Išido i vražji Đikkju, ako se to dogoditi mora, kao što reče Omi-san! Onda će uskoro neprijatelji žderati jedni druge. A ako ne, držite u pripravnosti ’Grimizno nebo’. Čovek može samo jedanput u životu umreti za svoga gospodara.

− Ima li iko išta da doda? − zapita Toranaga. Niko mu ne odgovori. − Mariko-san?

− Nije umesno da ovde govorim, gospodaru − odvratila je. − Sigurna sam da je rečeno sve što je trebalo reći. No, smem li pitati u ime svih vaših ovdašnjih savetnika, šta *vi* mislite da će se zbiti?

Toranaga je pažljivo birao reči.

− Mislim da će se dogoditi ono što je prorekao Omi-san, uz jednu izmenu. Veće neće biti nemoćno! Veće će steći dovoljan uticaj da okupi nepobedivu savezničku vojsku. Kad prestanu kiše, poslaće je na Kvanto zaobilazeći Izu. Najpre će progutati Kvanto pa tek onda Izu. Tek posle moje smrti *daimjoi* će se uzajamno pobiti.

− A zašto, gospodaru? − osmeli se Omi.

− Zato što imam previše neprijatelja, a Kvanto je moj! Zato što ratujem preko četrdeset godina, a još nisam poražen ni u jednom boju. Svi oni se boje mene! *Znam* da će se najpre lešinari ujediniti da me unište. Kasnije će uništavati jedan drugoga, ali najpre će se udružiti da mene unište ako uzmognu. Svima vama mora biti jasno da sam ja jedina stvarna pretnja Jaemonu, iako ja nisam nikakva pretnja. A to i jeste ironija! Svi su uvereni da želim postati šogun, a ja to ne želim. To je još jedan sasvim nepotreban rat.

− Šta ćete onda preduzeti, gospodaru? − prekine tajac Naga.

− A?

− Šta ćete preduzeti?

− Očigledno, ’Grimizno nebo’ − odgovori Toranaga.

− Pa rekoste da će nas oni prožderati!

− I bi, kad bih ja njima dao vremena, ali neću da im dam vremena. Odmah ćemo u rat!

− A kiše? Šta je sa kišama?

− Mokri ćemo stići u Kjoto. Vrući, smrdljivi i mokri. Iznenađenje, pokretljivost, odvažnost i vremenski tačno planiranje pobeđuje u ratovima, *neh?* Pravo je imao Jabu-san! Musketama ćemo prokrčiti put kroz planine!

Sat vremena razmatrali su planove i raspravljali o načinu vođenja masovnog rata u doba kiša. Nečuvena strategija! Tad ih Toranaga sve otpusti osim Mariko, rekavši Nagi neka pošalje k njemu Anđin-sana. Gledao je kako se udaljuju. Svi su bili iskreno oduševljeni kad je saopštena odluka, a naročito Naga i Buntaro.

Samo je Omi bio uzdržan, zamišljen i neuveren. Toranaga je Igurašija odbacio, jer je opravdano znao da će vojnik činiti ono što mu naredi Jabu, a Jabua je otpustio kao piona, istina izdajničkog, ali svejedno piona. Vredan je samo Omi, pomislio je. Pitam se da li je već otkrio šta ću ja zapravo preduzeti?

− Mariko-san, taktički ispitaj koliko bi stajao kurtizanin ugovor.

Trepnula je.

− Kiku-san, gospodaru?

− Da.

− Sada, gospodaru? Smesta?

− Ove noći bilo bi izvrsno! − Blago ju je pogledao. − Njen ugovor nije potreban baš meni. Možda jednom od mojih savetnika!

− Pretpostavljam da će cena zavisiti od osobe kupca, gospodaru.

− I ja mislim, ali utanači cenu. Naravno, devojka ima pravo odbiti ako želi, kad joj imenuju samuraja, ali reci njenoj Mama-san da očekujem da devojka neće biti tako neotesana pa da nema poverenja u moj izbor. Isto tako reci vlasnici da je Kiku gospa prvoga reda u Mišimi, a ne u Edu, Osaki ili Kjotu! − dobroćudno doda Toranaga. − Dakle, očekujem da platim cenu kao u Mišimi, a ne cene kao u Edu, Osaki ili Kjotu.

− Da, gospodaru, naravno!

Toranaga trgne ramena da ublaži bol i premesti mačeve.

− Da vas ja masiram, gospodaru? Ili da pozovemo Suva?

− Ne, hvala, kasnije će navratiti Suvo. − Toranaga ustane. Sa velikim se zadovoljstvom olakša pa opet sede. Imao je kratak kimono od lagane svile, s plavim šarama i jednostavne slamnate sandale. Lepeza mu je bila plave boje, ukrašena njegovim grbom.

Sunce beše nisko. Gomilali su se teški, kišni oblaci.

− Divno je živeti − sretno će on. − Gotovo čujem kako kiša čeka da se rodi.

− Da − rekla je.

Toranaga na tren promisli pa izrecitova:

Nebo,

Suncem oprženo

Lije

Suze plodne.

Mariko poslušno uposli mozak da se s njim igra pesama, tako omiljene igre kod većine samuraja, da spontano izvrće reči pesme koju je on smislio, usvoji ih, pa iz njegove pesme stvori novu pesmu. Za tren je odgovorila:

Al šuma,

Vetrom ranjena

Lije

Lišće uvelo.

− Dobro rečeno! Da, vrlo dobro rečeno! − Toranaga je zadovoljno pogleda, uživajući u onom što je video. Na sebi je imala svetlozeleni kimono sa bambusovim šarama i zeleni obi. Nosila je narandžasti suncobran. Prekrasan sjaj u modro-crnoj kosi, skupljenoj visoko pod šeširom širokog oboda. Sa čežnjom se prisećao kako su je svi oni, pa i sam diktator Goroda, želeli kad joj je bilo trinaest godina… njen otac Akeči Đinsaj upravo je tada nju, svoju najstariju ćerku, predstavio na Gorodinom dvoru. I kako je Nakamura, budući Taiko, molio diktatora neka mu je dade, pa kako se Goroda nasmejao i pred

svima ga nazvao ’svojim pohotljivim majmunčićem-generalčićem’ pa mu kazao: ’Seljačino, razdiri neprijatelja u boju, a nemoj razdirati velikaške rupe!’ Akeči Đinsaj otvoreno je ismejavao Nakamuru, svog suparnika za Gorodinu naklonost. Nakamuri je to bio glavni razlog da ga kasnije sa užitkom smlavi. A Nakamura je zato uživao i što se Buntaro godinama vrpoljio oko nje, Buntaro koji je devojku dobio da bi se zapečatio savez između Gorode i Hiro-macua. Pitam se, vragolasto je razmišljao Toranaga dok ju je sada motrio, pitam se, da je Buntaro mrtav, da li bi ona pristala da postane jedna od mojih naložnica? Toranaga je uvek voleo iskusne žene, udovice ili raspuštenice, ali nikada prelepe ni prepametne, niti premlade, niti predobrog roda, tako da nikada s njima nije bilo poteškoća, a uvek su mu bile zahvalne.

Zasmejulji se samom sebi. Nikada je to ne bih pitao, jer ona je sve ono što ja ne želim u naložnici. Samo su joj godine prikladne.

− Gospodaru? − zapitala je.

− Razmišljao sam o tvojoj pesmi, Mariko-san! − reče on još blaže te nadoveže:

Zašto tako zimovito?

Pa leto

Mora još doći!

I jesen slavna.

Ona mu odgovori:

Da smem reči koristiti

Kao otpalo lišće,

Kakvu bi lomaču

Stvorile pesme moje!

Nasmejao se i naklonio uz iskrenu poniznost.

− Priznajem ti pobedu, Mariko-san. Kakva će biti nagrada? Lepeza? Ili vrpca za kosu?

− Hvala, gospodaru − odvratila je. − Da, šta god vi želite.

− Deset hiljada kokua godišnje tvome sinu!

− Oh, gospodaru, ne zaslužujemo mi toliku milost!

− Pobedila si! Pobeda i dužnost moraju se nagraditi. Koliko je sada Saruđiju godina?

− Petnaest… gotovo petnaest.

− Ah, da… Nedavno je veren za jednu unuku gospodara Kijame, je li?

− Da, gospodaru. Beše to lane u jedanaestom mesecu! Mesecu belog mraza. On je sada u Osaki kod gospodara Kijame.

− Dobro. Deset hiljada kokua, počevši odmah. Naredbu ću poslati sutrašnjom poštom. A sad dosta pesama! Molim te, reci svoje mišljenje!

− Moje je mišljenje, gospodaru, da smo u vašim rukama svi na sigurnom, kao što je zemlja sigurna u vašim rukama.

− Želim da budeš ozbiljna!

− Oh, pa ja i jesam ozbiljna, gospodaru. Hvala vam na milosti ukazanoj mome sinu. Time je sve upotpunjeno! Smatram da će biti u redu sve što vi učinite. Tako mi Bogo… Da, tako mi Bogorodice, kunem se da u to verujem!

− Dobro. Ali ipak želim tvoje mišljenje. Odgovorila je smesta, bezbrižno, kao ravnopravna.

− Kao prvo, morali biste potajno opet pridobiti gospodara Zatakija. Pretpostavljam da vi ili već znate kako ćete to obaviti, ili, što je još verovatnije, imate tajan sporazum sa polubratom, pa ste ga naveli na tu tajnovitu ’izdaju’, prvenstveno zato da Išida uljuljkate u lažni spokoj. Zatim, nikada vi ne biste prvi napali. Nikada to još niste činili! Uvek ste zastupali strpljenje, a napadate jedino kad ste sigurni u pobedu. Zato je javna naredba: ’Grimizno nebo, smesta!’ samo još jedna varka. Dalje, što se vremenskog rasporeda tiče, smatram da možete učiniti ono što nameravate učiniti i praviti se da naređujete ’Grimizno nebo’, ali ga nećete ostvariti. To će Išida dovesti u zabunu, jer će, očito, uhode i ovde i u Edu dojaviti vaš plan pa će on morati raštrkati svoje snage kao jato jarebica u nevremenu, kako bi se spremio za pretnju koja se neće nikad ostvariti. A za to vreme, dva sledeća meseca ćete provesti okupljajući saveznike, da podrivate Išidove saveze i da raskidate njegovu koaliciju, što svakako morate učiniti. I naravno, morate namamiti Išida izvan zamka Osake. Inače će, gospodaru, on pobediti, ili ćete vi, u najmanju ruku… izgubiti šogunat. Vi ćete…

− U tom smislu već sam jasno iskazao svoj stav! − odbrusi Toranaga koji više nije uživao. − A ti si se zaboravila!

− Danas moram govoriti tajne, gospodaru − odvrati Mariko bezbrižno i sretno. − Zbog taoca! Oni su vam nož u srcu.

− Šta je s njima?

− Molim vas, budite sa mnom strpljivi, gospodaru. Možda nikad više neću moći s vama govoriti ’otvorenim engleskim prisnim načinom’, kako to zove Anđin-san. Nikada nećete biti sami ovako kako smo sada sami. Molim vas, oprostite mi na nepristojnosti. − Mariko se ohrabri i, začudo, nastavi govoriti kao sa sebi ravnom. − Čvrsto sam uverena da je Naga-san imao pravo. Morate

postati šogun. *Inače biste izneverili svoju dužnost prema carstvu i prema Minovari!*

− Kako se usuđuješ reći nešto tako?

Mariko osta mrtva-hladna. Nimalo je nije dirao njegov neskriveni gnev.

− Savetujem vam da za ženu uzmete gospu Očibu. Još osam godina dok Jaemon pred zakonom ne bude dovoljno odrastao da nasledi. To je večnost! Ko zna šta se može dogoditi za osam meseci, a kamoli za osam godina?

− Cela tvoja porodica može biti uništena u osam dana!

− Da, gospodaru, ali nema to nikakve veze s vama, ni sa vašom dužnošću, niti sa carstvom. Ima pravo Naga-san. Morate vlast oduzeti da je možete davati!

− Bez daha doda glumeći ozbiljnost: − A da li sad vaša verna saveznica može počiniti *sepuku?* Ili da to kasnije obavim? − I pravila se kao da će se onesvestiti.

Toranaga se zablene na tu njenu neverovatnu drskost, a onda se zatrese od smeha i lupi pesnicom po zemlji. Kad je uspeo progovoriti, istisnuo je, gušeći se:

− Nikada te neću shvatiti, Mariko-san.

− Ah, pa vi me shvatate, gospodaru! − kazala je, brišući s čela znoj.

− Ljubazni ste što svojoj privrženoj vazalki dopuštate da vas zasmejava, što slušate njene zahteve, i govorite ono što se mora kazati i što se moralo kazati. Molim vas, oprostite mi na drskosti!

− A zašto bih, a? Zašto? − Toranaga se smeškao. Sad je bio dobre volje.

− Zbog taoca, gospodaru − jednostavno će ona.

− Ah, oni! − I on se uozbilji.

− Da. Morala bih u Osaku!

− Da − reče on. − Znam!

38

Blektorn je ojađeno gazio nizbrdo prema dvema osobama što su sedele na futonima usred kruga stražara. Pratio ga je Naga. Iza stražara su se prvi planinski obronci uzdizali prema oblačnom nebu. Dan beše sparan. Bolela ga je glava od tuge tokom poslednjih nekoliko dana i od brige za Mariko. I zato što je toliko dugo morao govoriti samo japanski. Sad ju je prepoznao. Odmah odlete deo njegovog jada.

Mnogo je puta išao u Omijevu kuću da vidi Mariko ili da se za nju raspita.

Samuraji su ga uvek odbijali, uljudno ali odlučno. Omi mu je kao *tomodaši* (prijatelj) kazao da joj je dobro. Bez brige, Anđin-sane! Razumete li? Da, kazao je, a shvatao je samo to da je ne može videti.

Tad je Toranaga poslao po njega. Blektorn mu je želeo mnogo toga kazati, ali zbog nestašice reči uspeo je samo da ga naljuti. Fuđiko je više puta obilazila Mariko. Kad bi se vratila, uvek bi govorila da je Mariko dobro, dodavši neizbežno: *Sinpaj suruna, Anđin-san. Vakarimasu?* (Bez brige! Razumete li?)

A Buntaro se pravio kao da se ništa nije dogodilo. Kad bi se po danu sretali, pristojno bi se pozdravljali. Osim što bi se katkad služio kupatilom, Buntaro beše kao svaki samuraj u Anđiru, ni ljubazan ni neljubazan.

Ubrzana obuka progonila je Blektorna od zore do sumraka. Morao je suzbijati potištenost dok je pokušavao da podučava vojnike i dok se trudio da uči jezik. Do mraka bi uvek bio izmoren, usijan, znojav, pokisao. I sam. Nikada se nije osećao ovako usamljen, nikad još nije bio ovoliko svestan da ne pripada ovom stranom svetu.

A pre tri dana poče strava. Bio je jako dug, vlažan dan. U zalazak sunca iscrpljen je dojahao kući i smesta je osetio da se u kući dogodila neka nevolja. Fuđiko ga je uznemireno pozdravila.

− *Nan desu ka?*

Odgovorila je tiho, podugo, spuštenih očiju.

− *Vakarimasen.* (Ne razumem.) *Nan desu ka?* − ponovo je upitao, nestrpljivo, razdražljiv od umora.

Tad mu je pokazala vrt i strehe, ali mu se učinilo da je krov dovoljno čvrst. Uz dodatne reči i znakove sine mu da ona pokazuje mesto na koje on beše obesio fazana.

− Oh, na njega sam zaboravio! *Vataši* − Ali, nikako da se seti kako se to kaže, pa je samo umorno slegao ramenima.

− *Vakarimasu. Nan desu kiđi ka?* (Razumem. Šta je sa fazanom?)

Sa vrata i sa prozora buljila je u njega posluga, očigledno skamenjena.

Opet je Fuđiko govorila. Naprezao se, ali njene reči nisu mu ništa značile.

− *Vakarimasen, Fuđiko-san.* (Ne razumem, Fuđiko-san.) Duboko je uzdahnula pa oponašala kako neko pažljivo skida, odnosi i zakopava fazana.

− *Ahhhh! Vakarimasu, Fuđiko-san. Vakarimasu!* Zar se usmrdeo? − Budući da japansku reč nije znao, začepio je nos i dočarao smrad.

− *Haj, haj, Anđin-san. Dozo gomen nasaj, gomen nasaj.*

− Oponašala je zujanje muva i rukama ocrtala zujavi oblak.

− *Ah, so desu! Vakarimasu.* − Ranije bi se izvinio, a da je znao reči, kazao bi: ’Jako mi je žao zbog smetnje.’ Umesto toga samo je slegao ramenima da mu popusti bol u leđima i promrmljao: − *Šigata ga naj!* − želeći samo da utone u zanos kupanja i masaže, te jedine radosti koja mu je omogućavala život.

− Do đavola i to! − vikne na engleskom okrećući se. − Da sam ovde bio po danu, primetio bih. Do đavola i to!

− *Dozo, Anđin-san?*

− *Šigata ga naj* − ponovio je glasnije.

− *Ah, so desu, arigato goziemašita.*

− *Tare toru desu ka?* (Ko ga je odneo?)

− Ueki-ja.

− Oh, taj stari gad! − Vrtlar Ueki-ja, blagi bezubi starac koji je s ljubavlju uzgajao biljke i ulepšavao mu vrt. − *Joj, Motte kuru Ueki-ja.* (Dobro, dovedite Ueki-ja.)

Fuđiko odmahne glavom. Lice joj postade belo kao kreda.

− *Ueki-ja šinda desu, šinda desu!* − šapnula je.

− U*eki-ja ga šindato? Donojoni? Došite? Došite šindanoda?* (Ueki-ja umro? Kako? Zašto? Kako je umro?)

Uperila je prst prema mestu gde je visio fazan i izgovorila niz tihih nerazumljivih reči. Tad prikaže jedan zasek mačem.

− Isuhriste! Usmrtila si starca zbog smrdljivog prokletog fazana?

Posluga odmah pojuri u vrt i pade na kolena. Glave zariju u prašinu i zalede se. I kuvareva deca.

− Kakva su ovo upišana posla? − Blektorn je zamalo podivljao. Fuđiko je stoički čekala da se svi okupe, a tad i ona klekne te mu se nakloni kao samurajka, a ne kao seljanka.

− *Gomen nasaj, dozo gomen na…*

− Ubila kuga tvoj ’gomen nasaj’! Kakva prava imaš da to učiniš? Ehhhhh? − I počne je sočno kleti. − Zašto me, za ime Hrista, nisi prethodno pitala? A?

Nastojao je da se obuzda. Znao je da cela posluga zna da bi on zakonski smeo i Fuđiku i sve njih mačem saseći ovde u vrtu zato što su mu zadali takvo nezadovoljstvo, ili bez ikakvog razloga, i da se ni sam Toranaga ne sme uplitati u njegovo vođenje domaćinstva.

Vide da jedno dete drhti od užasa i straha.

− Isuse Hriste na nebu, daj mi snage… − pridržao se za jedan stub da ne bi

pao. − Niste vi krivi − prozbori ne shvatajući da ne govori japanski. − Ona je kriva! Ti! Ti, ubilačka kučko!

Fuđiko polagano diže pogled. Vide optužujući prst i mržnju na njegovom licu. Prošaputala je naredbu svojoj sluškinji Nigacu koja odmahne glavom i poče je moliti.

− *Ima!*

Sluškinja odleti. Vrati se s ubojitim mačem, a suze su joj tekle niz lice. Fuđiko uze mač te ga obema rukama pruži Blektornu. Progovorila je. Iako nije znao sve reči, shvatio je da ona kaže:

− Kriva sam! Molim vas, oduzmite mi život jer sam vas naljutila.

− *IJE!* − zgrabio je mač te ga odbacio. − Misliš da će to Ueki-ja vratiti u život? − Tad odjednom shvati šta je učinio i šta i sad čini. − O, Isuse, Bože…

Ostavio ih je. Sav očajan ode na stenu pored sela blizu svetilišta, uz drevni čempres i zaplače.

Plakao je zato što je dobri čovek nepotrebno umro i zbog toga što je sada znao da ga je on ubio.

− Gospode Bože, oprosti mi! Ja sam kriv, a ne Fuđiko. Ja sam ga ubio. Naredio sam da niko osim mene ne sme dirnuti fazana. Pitao sam je da li svi razumeju i rekla mi je da razumeju. Naredio sam to uz lažnu ozbiljnost, ali sad to nije važno. Izdao sam naredbe znajući njihov zakon i poznavajući njihove običaje. Starac je prekršio moju glupu naredbu, pa šta je drugo preostalo Fuđiko-san? Ja sam kriv!

S vremenom je potrošio suze. Kad beše mrkla noć, vratio se kući. Fuđiko ga je čekala, kao i uvek, ali sama. U krilu je držala mač. Pružila mu ga je.

− *Dozo… dozo, Anđin-san!*

− *Ije* − odgovorio je, prihvativši mač kako dolikuje. − *Ije, Fuđiko-san. Šigata ga naj, neh? Karma, neh?* − U znak izvinjenja dotakao ju je rukom. Znao je da je ona morala snositi najteže posledice njegove glupavosti. Lila je suze.

− *Arigato, arigato go… goziemašita, Anđin-san* − slomljeno će ona. − *Gomen nasaj…*

Njegovo srce samilosno poskoči prema njenom.

Da, pomisli Blektorn duboko ožalošćen. Da, tako je, ali to ne opravdava tebe, niti nju oslobađa poniženja… Niti će vratiti u život Ueki-ja! Ti si bio kriv. Morao si biti razumniji…

− Anđin-sane! − javi se Naga.

− Da? Da, Naga-sane? − Trgne se iz kajanja i spusti pogled na mladića koji je kraj njega hodao. − Oprosti, što si kazao?

− Rekoh: nadam se da ću vam postati prijatelj.

− Ah, hvala.

− Da, a možda biste mi… − Bujica reči koje Blektorn nije razumeo.

− Molim?

− Učiti, *neh?* Razumete, učiti? Učiti o svetu?

− Ah, da, jako žalim. Učiti što, molim?

− O stranim zemljama, spoljnom svetu. Svetu, *neh?*

− Aha, sad razumeo! Da, ja pokušam. − Primakli su se stražama.

− Sutra počnimo, Anđin-sane! Prijatelji, *neh?*

− Da, Naga-sane. Pokušam!

− Dobro. − Naga klimne glavom. Bio je jako zadovoljan.

Kad su se popeli do samuraja, Naga im naredi da se sklone s puta, a Blektornu dade znak da sam produži napred. Poslušao je, osećajući se veoma usamljenim u obruču samuraja.

* * *

− *Ohajo, Toranaga-sama. Ohajo, Mariko-san* − reče pridruživši im se.

− *Ohajo, Anđin-san. Dozo suvaru.* (Dobar dan, Anđin-sane. Molim vas, sedite.)

− *Ohajo, Anđin-san.* − Nasmeši mu se Mariko. − *Ikaga desu ka?*

− *Joj, domo.* − Blektorn je pogleda, presretan što je vidi. − Tvoja prisutnost ispunjava me radošću, velikom radošću − rekao je na latinskom.

− I mene tvoja… Baš lepo što te vidim! No, na tebi je senka tuge. Zašto?

− *Nan đa?* − zapita Toranaga. Prevela mu je što su govorili. Toranaga progunđa pa poče da govori.

− Kaže moj gospodar da izgledate zabrinuto, Anđin-sane. I ja moram sa tim da se složim. Pita šta vas muči!

− Ništa. *Domo, Toranaga-sama. Nane mo.* (Nije ništa.)

− *Nan đa?* − direktno mu se obrati Toranaga. − *Nan đa?* Blektorn poslušno odmah odgovori.

− *Ueki-ja* − bespomoćno će on. − *Haj, Ueki-ja.*

− *Ah, so desu!* − Toranaga je dugo govorio Mariko.

− Moj gospodar kaže da ne morate tugovati zbog staroga vrtlara. Moli me da vam saopštim da je sve proteklo vrlo službeno. Stari vrtlar je potpuno

razumeo šta radi.

− Ne razumem.

− Da, vama će to sigurno biti jako teško, ali znate, Anđin-sane, fazan je trulio na suncu i grozno su se rojile muve. Opasno je bilo za vaše zdravlje, za zdravlje vaše naložnice i svih ukućana. Takođe su, jako žalim, čuli vrlo uzdržane, oprezne pritužbe od glavnog sluge Omi-sana, i od ostalih. Jedan od naših značajnijih propisa glasi: ’Pojedinac nikada ne sme narušavati sklad celine, ’va’!’ Sećate li se? Zato je trebalo nešto preduzeti. Znate, nama je odvratna trulež i smrad truljenja. Nama je to najgori smrad na svetu, jako žalim. Pokušavala sam vam to reći… Pa, to je jedna od stvari koje nas malčice naljute. Vaš glavni sluga…

− Zašto nije neko odmah došao k meni? Zašto mi neko nije otvoreno rekao? − upita Blektorn. − Fazan mi nije ništa značio.

− Šta da vam kažu? Izdali ste naredbe. Vi ste glava kuće. Nisu poznavali vaše običaje i nisu znali šta da urade osim da prema našem običaju razreše nedoumicu. − Za tren je Toranagi prevela ono što je pitao Blektorn, pa mu se opet obratila: − Da li vas ovo rastužuje? Želite li da nastavim?

− Da, molim vas, Mariko-san.

− Sigurno?

− Da.

− Dakle, vaš glavni sluga, kuvar Mali zub, sazvao je celu poslugu, Anđin-sane. Seoskog glavara Muru zamolio je da službeno prisustvuje sastanku. Odlučiše da ne smeju ovlastiti seoskog *etu* da odnese fazana, jer je to jedino kućni problem. Morao ga je uzeti i zakopati jedan sluga, iako ste izričito zabranili da fazana diraju. Vaša naložnica je očigledno bila dužna da pazi da se ispune vaše naredbe. Stari vrtlar je zamolio da mu dopuste da odnese fazana. U zadnje vreme živeo je i spavao u bolovima, zbog želuca. Jako ga je zamaralo klečanje, plevljenje i sađenje, pa taj posao nije više mogao obavljati onako kako bi najviše voleo. Ponudio se i treći kuvarev pomoćnik, rekavši da je jako mlad i glup pa je uveren da u poređenju sa tako ozbiljnim problemom njegov život ništa ne vredi. Naposletku čast udeliše Ueki-ja, starom vrtlaru. Beše to istinski velika čast, Anđin-sane. Svi su mu se veoma svečano naklonili, i on njima, pa je sav sretan odneo fazana pa ga na opšte olakšanje zakopao. Vrativši se, pošao je ravno Fuđiko-san i ispričao joj šta je učinio, da je prekršio vaš zakon, *neh?* Zahvalila mu je što je otklonio problem pa mu je rekla da pričeka. Došla je do mene po savet pa me zapitala šta da radi. Stvar je obavljena službeno pa je i to trebalo službeno obaviti. Rekoh joj da ne znam šta da se radi. Pitala sam Buntaro-sana, ali nije ni on znao. Zbog vas je bilo

jako zamršeno. Zato se on obratio gospodaru Toranagi. Gospodar Toranaga lično se dogovorio s vašom naložnicom. − Mariko se okrene Toranagi pa mu reče dokle je došla u izlaganju, jer je on to od nje zatražio.

Toranaga je ubrzano govorio. Blektorn ih je posmatrao. Nju, tako sićušnu, divnu i pažljivu, a njega zdepasta, kao od stene odvaljena, čvrsto opasana oko golemog trbuha. Toranaga nije govorio rukama kao toliki ljudi, uglavnom su mu mirovale. Levom bi se rukom podupro o butinu, a drugu je uvek držao na balčaku mača.

− *Haj, Toranaga-sama. Haj.* − Mariko pogleda Blektorna i isto onako službeno nastavi: − Moj gospodar zatražio je da objasnim ovo! Jako žali, ali da ste Japanac, ne bi bilo problema Anđin-sane. Stari vrtlar jednostavno bi pošao na groblje da nađe olakšanje, ali molim vas, oprostite, vi ste stranac, iako vas je gospodar Toranaga proglasio hatamotom, jednim od svojih ličnih vazala. Zato je trebalo odlučiti jeste li zakoniti samuraj. Čast mi je da vam saopštim da vas je proglasio samurajem pa imate samurajska prava. Tako je sve odjednom bilo rešeno i sasvim lako. Počinjen je zločin, namerno su bile prekršene vaše naredbe. Zakon je jasan. Izbora nema. − Sada se uozbiljila. − No, gospodaru Toranagi je poznata vaša osetljivost na ubijanje pa je, da vas poštedi bola, lično naredio jednom svom samuraju da staroga vrtlara pošalje u ’Veliku prazninu’!

− A zašto mene neko nije prethodno pitao? Taj fazan mi ništa nije značio.

− Nema fazan s tim nikakve veze, Anđin-sane! − objasni ona. − Vi ste glava kuće. Zakon glasi: nijedan pripadnik vašeg domaćinstva ne sme prekršiti vašu naredbu. Stari vrtlar je namerno prekršio zakon. Srušio bi se čitav svet kad bi ljudima bilo dopušteno da krše zakon. Vaš…

Upade joj u reč Toranaga. Slušala ga je i odgovarala na neka pitanja, a onda joj je ponovo dao znak da nastavi.

− *Haj.* Gospodar Toranaga je zatražio neka vas uverim da se lično pobrinuo da stari vrtlar dobije brzu, bezbolnu i časnu smrt koju je zaslužio. U stvari, samuraju je pozajmio i svoj mač koji je jako oštar. A ja vam moram reći da se stari vrtlar veoma ponosio što u danima svoje nemoći može pomoći vašoj kući, Anđin-sane. Ponosio se pre svega što je pomogao da se potvrdi vaš samurajski položaj pred svima! A najviše se ponosio čašću koja mu je ukazana. Nisu tu imali posla javni krvnici, Anđin-sane. Gospodar Toranaga me zamolio da vam to jasno saopštim.

− Hvala, Mariko-san, hvala što ste mi to razjasnili. Blektorn se okrene Toranagi i jako se uljudno nakloni. − *Domo, Toranaga-sama, domo arigato. Vakarimasu. Domo.*

Toranaga mu ljubazno uzvrati naklon.

− *Joj, Anđin-san… Šinpaj suru monođanaj, neh? Šigataga naj, neh?* (Dobro, Anđin-sane. Sad se ne brini, je li? Šta si mogao preduzeti, je li?)

− *Nane mo!* (Ništa!)

Blektorn odgovori na Toranagina pitanja o obuci musketara, ali sve što su oni govorili, njemu je izmicalo. Um mu se tresao pod utiskom onog što je čuo. On je Fuđiku uvredio pred celom svojom poslugom, zloupotrebio je poverenje čitavog svog domaćinstva, a Fuđiko je radila samo ono što je bilo propisano, a isto tako i oni.

Fuđiko je bila bez ljage. Svi su oni bili bez ljage. Osim mene. Ne mogu povratiti ono što je bilo. Ni Ueki-jau ni njoj. Ni njima.

Kako da živim sa tom sramotom?

Prekrštenih nogu je seo ispred Toranage, sa mačevima za pojasom. Blagi morski povetarac dizao mu je kimono. Tupo je slušao i odgovarao, a ništa mu nije bilo značajno. Dolazi rat, govorila je ona. Kada, zapitao je. Vrlo skoro, kazivala je, pa zato smesta morate sa mnom otputovati. Jedan deo puta pratićete mene, Anđin-sane, jer ja idem u Osaku, ali vi ćete kopnenim putem nastaviti u Edo da pripremite svoj brod za rat…

Odjednom nastupi tajac.

* * *

Tad zemlja zadrhta.

Pluća kao da će mu prsnuti, svako njegovo tkivo vrištalo je panično. Pokušao se uspraviti, ali nije mogao, i vide da su svi stražari isto tako bespomoćni. Toranaga i Mariko očajnički su se rukama i nogama držali za zemlju. Iz zemlje i s neba tutnjalo je, stizala je zlokobna grmljavina, opkoljavala ih je, postajala sve jača i jača, dok im zamalo ne popucaše bubne opne. I oni postadoše deo bezumlja. Na tren bezumlje zastane, ali zemljotres se nastavi. Blektorn oseti nagon za bljuvanjem. Njegov mozak je sa nevericom vrištao da je ovo kopno, gde je sve čvrsto i sigurno, a ne more na kome se svakog trenutka obrće svet. Pljunuo je da otera odvratan ukus i grčevito se prihvatio za uzdrhtalu zemlju. Želudac mu se okretao.

Sa planine na severu skotrlja se bujica stenja u dolinu pod njima, pojačavajući urnebes. Nestane deo samurajskog tabora. Uspravio se na ruke i na kolena, a isto tako Toranaga i Mariko. Čuo je sebe kako viče, ali kao da ni s njegovih, ni s njihovih, usana nije dopirao ni glas.

Potres prestane. Zemlja je opet postala čvrsta, čvrsta kao što je uvek i bila, čvrsta kao što i mora biti. Ruke, kolena i telo nekontrolisano su mu drhtali.

Pokuša ih smiriti i povratiti dah.

Tad opet zaurla zemlja. Poče drugi potres, žešći. Tad se na drugom kraju visoravni zemlja rascepi. Razjapljena pukotina neverovatnom brzinom pojuri prema njima, prođe pet koraka od njih i nastavi da se cepa. S nevericom je gledao kako se Toranaga i Mariko koprcaju na ivici rascepa onde gde je trebala biti čvrsta zemlja. Kao u ružnom snu spazi kako je Toranaga, koji je stajao najbliže procepu, počeo da klizi u rupu. Prenuo se iz mrtvila i skočio napred. Desnicom dograbi Toranagin pojas dok je zemlja podrhtavala kao list na vetru.

Rascep je bio dubok dvadeset, a širok deset koraka i zaudarao je na smrt. Sruči se blato i stenje povukavši Toranagu, a s njim i njega. Blektorn se borio da nađe uporište za ruke i za noge, drao se na Toranagu da mu pomogne, a gotovo je upao u bezdan. Toranaga je još bio delimično omamljen, ali se nogama ukopao u zid i iskoprcao, dok ga je Blektorn napola vukao, a napola nosio. Obojica su zadihani ležali na sigurnom.

Tog trena poče novi udar.

Opet se rascepi zemlja. Mariko vrisne. Pokušala je da uzmakne, ali ova nova pukotina ju je progutala. Blektorn uspaničeno dopuzi do ivice, a naknadni udari potpuno ga izbace iz ravnoteže. Na ivici se zagleda dole. Drhtala je na izbočini nekoliko stopa ispod njega, dok se zemlja valjala, a nebo gledalo u nju. Ponor beše dubok trideset, a širok deset koraka. Pod Blektornom otužno popusti zemlja. Skliznuo je, a blato i stenje zamalo ga udaviše. Uhvatio ju je i dovukao na sigurnu, drugu, izbočinu. Zajedno su se borili da povrate ravnotežu. Novi udar. Veći deo izbočine popusti. Bili su izgubljeni. Tad ga Toranagina čelična ruka dohvati za pojas i zaustavi njihovo klizanje u pakao.

− Isusa ti… − zavapi Blektorn.

Ruke su mu gotovo ispale iz zglobova dok je nju pridržavao, a nogama i slobodnom rukom se borio da nađe oslonac. Toranaga ga je držao dok se opet ne nađoše na uskoj litici, a tad pukne pojas. Trenutan prestanak potresa dade Blektornu vremena da smesti Mariko na liticu dok ih je zasipalo kamenje. Toranaga skokne na sigurno doviknuvši mu da požuri. Bezdan se zatrese i počne zatvarati, a Blektorn i Mariko behu još duboko u njegovom ždrelu. Toranaga im više nije mogao pomoći. Blektornu je užas ulio natčovečansku snagu pa je nekako uspeo istrgnuti Mariko iz groba pa je gurnu uvis. Toranaga je dohvati za ručni zglob i prebaci preko ivice ponora. Blektorn se penjao za njom, ali se skotrljao nazad kad se odlomio deo stene. Suprotna stena zlokobno je ciktala dok mu se primicala… S nje se odlomi blato i kamenje. Na tren je pomislio da je zakopan, ali se oslobodio i napola istrgnuo iz groba. Ležao je na uzdrhtaloj ivici, plućima je upijao vazduh, nije mogao otpuzati odatle, a noge su mu bile u rascepu. Bezdan se zaklapao. Tad prestane. Šest

koraka širok, a osam dubok.

Presta tutnjava, zemlja se umiri. Nastupi muk. Na rukama i kolenima bespomoćno su čekali da opet započne užas. Blektorn htede ustati. Znoj se cedio s njega.

− *Ije!* − Toranaga mu dade znak da se drži pri zemlji. Lice mu je bilo musavo, a na slepoočnici je imao veliku posekotinu od udara glavom o kamen. Svi su dahtali, nadimala su im se prsa, usta im behu puna žuči. Stražari su se uspravili. Neki potrče prema Toranagi. − *Ije!* − vikne on. − *Mate!* (Pričekajte!)

Poslušali su ga pa se opet spustili na ruke i na kolena. Kao da se čekanje produžilo u večnost. Tad zacvrkuće ptičica na stablu, cikne i prhne u zrak. Za njom i druga ptica. Blektorn zatrese glavom da istera znoj iz očiju. Slomljenim, zakrvavljenim noktima čupao je busenje trave. Tad se u travi pomakne mrav. Pa drugi, i treći. Počnu prikupljati hranu. Još uvek prestrašen on sedne na pete.

− Kad će opasnost proći?

Mariko ne odgovori. Opčinio ju je rascep u tlu. Oteturao je do nje.

− Jeste li čitavi?

− Da… da − bez daha će ona. Lice joj je bilo blatnjavo, kimono pocepan i prljav. Ostala je bez obe sandale i bez jednog tabija. I bez suncobrana. Pomogao joj je da se makne od ponora. Još je uvek bila ošamućena. Tada je pogledao Toranagu.

− *Ikaga desu ka?*

Toranaga nije mogao govoriti, prsa su mu se uzdizala, a ruke i noge bile pune povreda. Uperi prst u pukotinu koja ga je zamalo progutala. Sad je bila samo običan jarak u zemlji. Prema severu je jarak opet zevao kao ponor, ali nije više bio onako širok kao pre, a ni onoliko dubok. Blektorn slegne ramenima.

− *Karma!*

Toranaga glasno podrigne pa se nakašlja, pljune pa opet podrigne. To mu je vratilo glas pa jarak obaspe bujicom psovki. Upirao je u jarak svoje tupe kratke prste, pa iako Blektorn nije mogao razumeti sve reči, Toranaga je sasvim jasno govorio ono što bi i svaki Japanac.

− Velike boginje odnele *karmu,* boginje odnele zemljotres, boginje odnele jarak… Izgubio sam mačeve, a boginje ih odnele!

Blektorn prasne u smeh. Dotukoše ga olakšanje što je živ i glupost svega toga. Za tren se nasmeje i Toranaga, a njihova vedrina osvoji i Mariko.

Toranaga ustane. Vedro. Zatim, zagrejan životnom radošću, počne izvoditi

lakrdiju uz jarak, glumeći šaljivo sebe i potres. Zastane, dade Blektornu znak da mu se pridruži pa opkorači jarak, otvori svoj slabinski povez pa, dok ga je ponovo osvajao smeh, reče Blektornu neka i on učini isto. Blektorn ga posluša i obojica pokušaše pišati u jarak. No, ništa nije izlazilo, ni kapi. Jako su se napinjali, a to je samo pojačalo njihov smeh i zatvorilo im mehur. Napokon su uspeli i Blektorn sede da povrati snagu, oslonjen pozadi na ruke. Kad se malo oporavio, okrenuo se Mariko.

− Je li potres zaista prošao, Mariko-san?

− Do sledećeg udara, da! − I dalje je skidala blato sa ruku i sa kimona.

− Je li uvek ovako?

− Ne. Katkad je vrlo slab, a katkad nakon štapića vremena, ili posle jednog dana, ili pola štapića, ili posle pola dana, dođu novi udari. Katkad je udar samo jedan… Nikad se ne zna, Anđin-sane. Prošlo je, dok opet ne počne. *Karma, neh?*

Stražari su ih nepomično motrili, čekajući Toranaginu naredbu. Na severu su besneli požari u logoru. Samuraji su se borili s vatrom i kopali u kamenoj lavini da nađu zatrpane. Na istoku su Jabu, Omi i Buntaro s ostalim stražarima stajali uz drugi kraj pukotine, netaknuti, samo što su bili puni modrica. Takođe su čekali da ih on pozove. Iguraši je nestao. Zemlja se nad njim zaklopila.

Blektorn se prepustio mislima. Nestade njegovog osećaja prezira prema samom sebi, osećao se potpuno spokojno i smireno. Sad je sa ponosom razmišljao da je samuraj i da putuje u Edo. Mislio je o svom brodu, i ratu, i o Crnom brodu, pa se opet vratio na samuraja. Bacio je pogled na Toranagu i rado bi mu postavio tuce pitanja, ali zapazi da je *daimjo* prepušten svojim mislima, a znao je da bi bio neuljudan kad bi ga ometao. Imam mnogo vremena, zadovoljno reče samom sebi i pogleda Mariko. Doterivala je kosu i lice pa je nije dalje motrio. Izvalio se koliko je dug i širok i pogledao u nebo. Zemlja mu je pod leđima bila topla. Strpljivo je čekao. Progovori Toranaga:

− *Domo, Anđin-san, neh?* − Glas mu sad beše ozbiljan. − *Domo*.

− *Dozo, Toranaga-sama. Nanemo. Hombun, neh?* (Molim, Toranaga-sama, nije to ništa. Dužnost, zar ne? − Tada ne znajući dovoljno reči, a u želji da bude tačan, Blektorn reče: − Mariko-san, da li bi preveli: čini mi se kao da sada razumem šta ste vi i gospodar Toranaga podrazumevali pod *karmom* i pod glupošću da brinemo o onom što *jeste.* Mnogo toga čini mi se jasnijim. Ne znam zašto!… Možda zato što nikada nisam bio toliko užasnut. Možda mi je to pročistilo glavu, ali čini mi se da bistrije razmišljam. To je… pa, kao stari vrtlar. Da, ja sam bio kriv i istinski žalim, ali beše to greška, a ne slučajan izbor s moje strane. *Tako je.* Tako tu ništa ne možemo više promeniti. Pre

nekoliko trenutaka svi smo zamalo poginuli! Znači da je sva ona briga i glavobolja bila uzalud, je li? *Karma!* Da, sada znam šta je *karma*. Razumete li?

− Da. − Prevela je Toranagi. − Odgovara vam: ’Dobro, Anđin-sane. *Karma* je početak znanja. Zatim dolazi strpljivost. Strpljivost je jako važna. Strpljivi ljudi su snažni, Anđin-sane. Strpljivost znači obuzdati svoju narav u odnosu na sedam emocija: mržnju, ljubav, radost, tugu, bes, strah i teskobu. Ako ne popustiš pred tih sedam emocija, *strpljiv si*, i uskoro ćeš shvatiti bit svih stvari pa ćeš živeti u skladu s Večnošću.’

− Verujete li vi u to, Mariko-san?

− Da. Jako mnogo! Takođe nastojim da budem strpljiva, ali teško je.

− Slažem se. I to je ’va’, vaš sklad, vaš ’spokoj’, *neh?*

− Da.

− Recite mu da mu od srca zahvaljujem na onom što je učinio starome vrtlaru. Pre mu nisam zahvalio od srca. Recite mu to.

− Nije potrebno, Anđin-sane. On je znao da ste vi bili samo uljudni.

− Kako je znao?

− Rekoh vam da je on najmudriji čovek na svetu! − On se nasmeši. − Gle − javi se ona − opet su s vas odletele godine. − A na latinskom je dodala:

− Opet si onaj stari, i bolji nego pre!

− Ali ti si lepa kao uvek!

Oči joj usplamte pa ih je skrenula sa Toranage. Blektorn to vide i zapazi njen oprez. Ustao je pa se zapiljio u krivudavi rascep. Oprezno uskoči i nestane.

Mariko sva prestravljena poskoči, ali se Blektorn brzo vrati na površinu. U rukama je držao Fuđikin mač, još u koricama, ali blatnjav i oštećen. Nestao je njegov kratki bodež. Kleknuo je pred Toranagu pa mu ponudio mač prema svim propisima.

− *Dozo, Toranaga-sama* − jednostavno će on. − *Kara samuraj ni samuraj, neh?* (Izvolite, gospodaru Toranaga, od samuraja samuraju, zar ne?)

− *Domo, Anđin-san.* − Gospodar Kvanta primi mač pa ga tutne za pojas. Tad se nasmeši, nagne se napred i snažno odalami Blektorna po ramenu. − *Tomo, neh?* (Prijatelj, zar ne?)

− *Domo.* − Blektorn skrene pogled. Iščezne njegov smešak. Oblak dima lebdeo je nad uzvišenjem iza koga se nalazilo seoce. Odmah zamoli Toranagu sme li otići da vidi je li Fuđiko dobro.

− On vam dopušta, Anđin-sane. A moramo mu doći u zalazak sunca u tvrđavu na večeru. Želi sa vama raspraviti neke stvari!

Blektorn se vrati u selo. Beše opustošeno, put tako izvijen da ga je jedva prepoznao, a površina oštećena. Ali čamcima se nije ništa dogodilo. Bilo je još mnogo požara. Meštani su žurno nosili kante peska i vode. Skrenuo je za ugao. Omijeva kuća pijano se nakrivila. A njegova se pretvorila u zgarište.

39

Fuđiko je bila ranjena, a njena sluškinja Nigacu je poginula. Od prvog udara popustiše središnji stubovi kuće pa razbacaše žar kuhinjske vatre. Jedna srušena greda zarobila je Fuđiko i Nigacu koja je izgorela kao baklja. Fuđiko su izvukli. Poginula je i jedna kuvareva kći, ali ostala posluga imala je samo modrice, a neki su iščašili zglobove. Svi su bili presretni što je Blektorn živ i bez ozleda.

Na spašenom futonu blizu neoštećene vrtne ograde ležaše Fuđiko u polusvesti. Videvši da je i Blektorn neozleđen, zamalo je zaplakala.

− Hvalim Budu što niste ozleđeni, Anđin-sane − slabašno će ona. Još delimično u šoku, pokušavala je ustati, ali ju je zamolio da se ne miče. Noge i zadnjica bili su joj teško izgoreli. Već ju je negovao lekar, zavijao joj je noge zavojima umočenim u čaj i u druge trave kako bi joj ublažio bol.

Blektorn je krio svoju zabrinutost. Čekao je dok lekar nije završio, a onda ga je zapitao u četiri oka:

− *Fuđiko-san, joj ka?* (Hoće li se gospa Fuđiko oporaviti?) Lekar slegne ramenima.

− *Haj.* − Usne mu se opet povuku s isturenih zuba. − *Karma, neh?*

− *Haj.* − Blektorn je video smrt podosta opečenih mornara pa je znao da je opasna svaka teška opekotina. Otvorena rana gotovo bi se uvek za nekoliko dana zagnojila, a nije se moglo zaustaviti širenje infekcije. − Ne želim da ona umre.

− *Dozo?*

Rekao je to na japanskom, a lekar odmahne glavom pa mu reče da će se gospa sigurno oporaviti. Pa mlada je i snažna.

− *Šigata ga naj!* − reče lekar. Zapovedi sluškinjama da joj stalno vlaže zavoje, dade Blektornu trave za njegove ogrebotine, reče mu da će se uskoro vratiti i jurne uzbrdo prema Omijevoj urušenoj kući.

Blektorn stajaše kod svog neoštećenog glavnog ulaza. U levom stubu još behu zarivene Buntarove strele. Rasejano je jednu dotakao. *Karma* je što se

opekla, žalosno je pomislio.

Vratio se Fuđiko i naredio sluškinji da donese čaj. Pomogao joj je da pije i držao ju je za ruku dok nije zaspala, ili se pravila da spava. Njegova posluga spašavala je što se spasiti dalo. Brzo su radili. Uz pomoć nekolicine meštana. Znali su da će uskoro doći kiše. Četiri muškarca trudila su se da podignu privremen zaklon. − *Dozo, Anđin-san.* − Kuvar mu je nudio vrući čaj, nastojeći s lica odagnati jad. Poginula devojčica bila mu je kći miljenica.

− *Domo* − odvrati Blektorn. − *Sumimasen.* (Moje saučešće).

− *Arigato, Anđin-san. Karma, neh?*

Blektorn klimne glavom i uze čaj, praveći se kao da ne vidi kuvarovu tugu da ga ne bi postideo. Kasnije se uzbrdo popne samuraj donevši od Toranage vest da će Blektorn i Fuđiko spavati u tvrđavi dok se ne izgradi kuća. Stigoše dve nosiljke. Blektorn je nežno podigne u jednu nosiljku i pošalje sa služavkama. Svoju nosiljku je otpustio rekavši Fuđiko da će uskoro doći za njom.

Poče kiša, ali nije se na nju osvrtao. Sede na kamen u vrtu koji mu je pričinjavao toliko zadovoljstvo. Sad je unaokolo bio živi krš. Mostić napukao, jezerce srušeno, a potočić iščezao.

− Ništa zato − reče on u prazno. − Stene nisu mrtve! Ueki-ja mu je objašnjavao da se vrt mora smestiti oko stenja, a vrt bez stenja je prazan, najobičnije mesto za uzgajanje biljaka.

Jedna stena beše nazupčena i sasvim obična, ali Ueki-ja ju je postavio tako da bi čovek koji bi je pred zalazak sunca gledao dugo i izbliza, dok bi se crvenkasti sjaj odbijao sa žilica i sa kristala ukopanih u steni, video čitav niz planina, udubljenih dolova i dubokih jezera, a u velikoj daljini pozelenelo obzorje na kom se skupljala noć.

Blektorn dodirne stenu.

− Dajem ti ime Ueki-ja-sama − reče on. To mu se svidelo, a znao je, kad bi Ueki-ja bio živ, i starcu bi se to jako svidelo. Pa iako je mrtav, možda će ipak saznati, reče Blektorn samom sebi. Možda je sada ovde njegov *kami.* Šintoisti veruju da se posle smrti pretvaraju u *kami*…

− Šta je to *kami,* Mariko?

− *Kami* je nešto neobjašnjivo, Anđin-sane! Nešto kao duh, a opet ne to! Kao duša, a opet ne to! Možda je to nesuštinska bit stvari ili osobe… Da znate, čovek posle smrti postaje *kami,* ali *kami* je i stablo, stena, biljka ili slika. *Kamije* cenimo ali ih nikada ne obožavamo. Oni postoje između neba i zemlje, posećuju ovu zemlju bogova ili iz nje odlaze, sve istovremeno i u isti čas.

− A šinto? Šta je šintoizam?

− Ah, i to je neobjašnjivo, jako žalim. To je poput vere, a opet nije. Isprva čak ni imena nije imalo. Prozvali smo ga šinto, put *kamija,* već pre hiljadu godina, da ga razlikujemo od Bucuda, puta Budinog. No, iako je šinto nemoguće definisati, to je bit Japana i Japanaca, pa iako nema ni teologije, ni vrhovnog božanstva, niti vere, ni suštine, ni etike, to je naše opravdanje postojanja. Šinto je prirodni kult mitova i legendi u koje niko iskreno ne veruje, ali ih ipak svako sasvim poštuje. Čovek je šintoist na isti način kao što se kao Japanac *rađa.*

− Jeste li i vi šintoist… istovremeno kao hrišćanka?

− Oh da, oh kako da ne, naravno… Blektorn ponovo dodirne kamen.

− Molim te, *kami* Ueki-ja, molim te, ostani u mom dvorištu. Zatim je, ne osvrćući se na kišu, napasao oči na steni, pokraj raskošnih dolina i spokojnog jezera prema pozelenelom obzorju na kojem se skupljala noć.

Uši mu rekoše neka se vrati u stvarnost. Diže pogled. Omi ga je posmatrao, strpljivo čučeći. Još je padala kiša, a Omi je pod kabanicom od slame nosio upravo ispeglan kimono i širok kupast bambusov šešir. Kosa mu beše oprana i čista.

− *Karma, Anđin-san* − reče pokazavši zadimljeno zgarište.

− *Haj. Ikaga desu ka?* − Blektorn obrisa kišu s lica.

− *Joj.* Omi upre prstom gore prema svojoj kući. − *Vatakuši no juja va hakajsarete imasen ostukaj ni narimasen-ka?* (Moje kupatilo nije oštećeno. Da li želite da se njim poslužite?)

− *Ah, so desu! Domo, Omi-san, haj, domo.* − Blektorn se zahvalno pope za Omijem vijugavom stazom, sve do njegovog dvorišta. Pod Murinim nadzorom, meštani i seoski majstori su već lupali čekićima, zakucavali, sekli i popravljali. Središnji stubovi opet su bili na svojim mestima, a krov beše već gotovo postavljen.

Znakovima, jednostavnim rečima i uz mnogo strpljenja Omi mu objasni da je njegova posluga pravovremeno uspela da ugasi požar. Za dan-dva, kazao je Blektornu, kuća će opet biti kao nova pa nema razloga za brigu. Vašu kuću obnavljaće duže, Anđin-sane, otprilike nedelju dana. Bez brige, Fuđiko-san je dobra domaćica. Začas će ona s Murom srediti sve troškove i vaša će kuća biti bolja nego pre. Čujem da se opekla? Da, katkad se to događa, ali ne brinite, naši su lekari pravi stručnjaci za opekotine, pa moraju i biti, *neh?* Da, Anđin-sane, potres je bio težak, ali i ne toliko težak. Pirinčana polja uopšte nisu oštećena, a najbitnije od svega − sastav navodnjavanja − ostao je čitav. A nisu oštećeni ni brodovi, a i to je jako važno. Pod lavinom je poginulo samo stotinu

pedeset i četiri samuraja, ali to nije mnogo, *neh?* A što se sela tiče, za nedelju dana neće se ni znati da je bio potres. Poginulo je pet meštana i nešto dece. Ništa! Anđiro je imao veliku sreću, *neh?* Čujem da ste Toranaga-samu izvukli iz smrtne klopke. Svi smo vam zahvalni, Anđin-sane. Veoma! Da smo njega izgubili… Gospodar Toranaga reče da je primio vaš mač. Sretni ste, to je velika čast. Da. Vaša *karma* je jaka, vrlo dobra, veoma bogata. Da, veoma vam zahvaljujemo. Čujte, o tom više nakon što se okupate. Sretan sam što vas imam za prijatelja. − Omi zovne poslužitelje u kupatilu. − *Isogi!* (Požurite!)

Sluge otprate Blektorna do kupatila u javorovom šumarku koje je sa glavnom kućom spajala uredna krivudava staza, obično natkrivena. Kupatilo je bilo mnogo raskošnije od njegovog. Jedan zid je jako napukao, ali su ga seljani već krpili. Krov je ostao čitav. Otpalo je samo nekoliko crepova pa je tu i tamo prokišnjavao, ali to nije bilo važno.

Blektorn se svuče i sedne na stoličicu. Sluge su ga sapunjale i trljale pod kišom. Kad su ga isprali, ušao je u zgradu i utonuo u zagrejanu vodu. Otopi se sav njegov jad.

Fuđiko će se oporaviti. Ja sam sretan čovek, sretan zato što sam bio onde da izvučem Toranagu, sretan da spasem Mariko, i sretan što je on bio tamo da i nju i mene izvuče.

Suvo ga je, kao i obično, svojom čarolijom pretvorio u novog čoveka. Kasnije mu je previo povrede i ogrebotine, stavio mu čist slabinski povez, kimono i tabi koji su pripremili za njega pa izašao. Kiša je prestala.

U jednom ćošku vrta podigoše privremenu nadstrešnicu. Imala je lep uzdignut pod, a u njoj su se nalazili čisti futoni i vaznica s cvetnim ukrasom. Čekali su ga Omi i bezuba starica oštrog lica.

− Izvolite sesti, Anđin-sane − reče Omi.

− Hvala. I hvala na odeći − odgovori on mucajući japanski.

− Ne spominjite to, molim vas. Jeste li za ’ča’ ili za sake?

−’Ča’ − odluči Blektorn, zaključivši da će biti bolje ako mu glava bude bistra za razgovor sa Toranagom. − Hvala.

− Ovo je moja mati − svečano će Omi. Očigledno ju je obožavao.

Blektorn se nakloni. Starica se nasmeši i uvuče dah.

− Čast mi je, Anđin-sane − rekla je.

− Hvala, ali ja sam počašćen. − Blektorn automatski ponovi niz udvornih rečenica kojima ga je naučila Mariko.

− Anđin-sane, jako nas je ražalostilo kad smo videli da gori vaša kuća.

− A šta se može? To je *karma, neh?*

− Da, *karma*. − Starica skrenu pogled i drekne: − Žuri! Anđin-san voli topli čaj!

Blektornu zasta dah kad spazi mladu ženu pored sluškinje koja je donela poslužavnik. Tad se nje setio. Zar nije ovo ona ista žena koju je prvi put video s Omijem prolazeći selom do galije?

− Ovo je moja žena − kratko će Omi.

− Počašćen sam − reče Blektorn dok je ona zauzimala svoje mesto, klekla pa se naklonila.

− Morate joj oprostiti što je spora − javi se Omijeva mati. − Je li vam ’ča’ dovoljno topao?

− Hvala, jako je dobar. − Blektorn primeti da starica nije zovnula snaju po imenu kao što je trebala. No, to ga nije iznenadilo jer mu je Mariko pričala da u japanskom društvu zapovednički položaj pripada svekrvi.

− Bogu hvala da nije tako u Evropi − rekao joj je.

− Svekrva ne može učiniti ništa pogrešno. Na kraju krajeva, Anđin-sane, ženu biraju mladićevi roditelji, a koji bi otac odlučio, a da se prethodno ne posavetuje sa svojom ženom? Naravno, snaja mora da sluša, a sin radi uvek ono što žele njegovi roditelji.

− Uvek?

− Uvek!

− A ako sin odbije?

− To nije moguće. Svako mora slušati glavu kuće. Sinu je prva dužnost prema roditeljima. Naravno. Majka daje sinu sve! Život, hranu, nežnost, zaštitu. Ceo život ga potpomaže, pa je zato opravdano da sin sluša majčine želje. Snaja mora slušati. To je njena dužnost.

− Kod nas nije tako.

− Teško je biti dobra snaja, jako teško. Mi se jedino nadamo da poživimo dovoljno, da imamo sinove i da postanemo svekrve.

− A vaša svekrva?

− Ah, umrla je, Anđin-sane. Umrla je pre mnogo godina. Nisam je ni upoznala! Gospodar Hiro-macu u svojoj mudrosti se nije nikada više oženio.

− Buntaro-san je njegov jedinac?

− Da. Moj muž ima pet sestara, a nijednog brata. − Našalila se: − U neku ruku smo sada rođaci, Anđin-sane. Fuđiko je sestričina mog muža. U čemu je stvar?

− Iznenađen sam što mi to niste nikada rekli. To je sve.

− Pa, zamršeno je to, Anđin-sane. − Tad mu Mariko objasni da je Fuđiko zapravo usvojenica Numate Akinorija koji je uzeo za ženu Buntarovu najmlađu sestru, a pravi Fuđikin otac bio je unuk diktatora Gorode i njegove osme naložnice. Fuđiko je Numata usvojio kao dete na Taikov nagovor, jer je Taiko hteo bliže veze između potomaka Hiro-macua i Gorode…

− Šta?

Mariko se nasmeja rekavši mu:

− Da, japanske porodične veze su jako zamršene jer je usvojenje normalna pojava, familije često razmenjuju sinove i kćeri, a neprestano se razvode, ponovo žene i uzajamno žene. Sa toliko zakonitih naložnica i lakim razvodom − pogotovo po naredbi feudalnog gospodara − uskoro sve familije postaju neverovatno zapletene. − Bili bi mi potrebni dani, Anđin-sane, da iznesem porodične veze gospodara Toranage. Samo pomislite na ove zavrzlame! Trenutno ima sedam *službenih* naložnica koje su mu rodile pet sinova i tri kćeri. Neke naložnice bile su udovice ili su prethodno imale jedan brak, a i sinove i kćeri. Toranaga je neke usvojio, a neke nije. U Japanu se ne pita je li neko posvojče ili rođeno dete. Zapravo, zar je to i važno? Nasledstvo je uvek prepušteno hiru glavešine kuće, pa je svejedno jesu li usvojena ili nisu, *neh?* I Toranagina je majka bila razvedena. Kasnije se preudala i rodila još tri sina i dve kćeri u braku sa drugim mužem a i svi oni su sad oženjeni i udate! Njen najstariji sin iz drugog braka je Zataki, gospodar Šinana.

Blektorn je o tome razmišljao, a onda reče:

− Nama razvod nije moguć. Nemoguć je.

− Tako nam kažu sveti oci. Jako žalim, ali to nije osobito pametno, Anđin-sane. Događaju se greške, ljudi se menjaju, to je *karma, neh?* Zašto bi muškarac morao podnositi nevaljalu ženu ili žena nevaljalog muža? Glupo bi bilo da su muškarac ili žena večno vezani, *neh?*

− Da.

− U tom smo mi jako mudri, a sveti oci glupi. Beše to jedan od dva glavna razloga zbog kojih Taiko nije želeo da prihvati hrišćanstvo. Ta glupost u pogledu razvoda… i šesta zapovest! Ne ubi! Otac-vizitator pisao je čak u Rim, moleći odrešenje za Japance u pogledu razvoda, ali je njegova svetost papa u svojoj mudrosti odbio. Da je njegova svetost na to pristala, uverena sam da bi se Taiko obratio, *daimjoi* bi sad sledili pravu veru i ova zemlja bi bila hrišćanska. Pitanje ubistva ne bi bilo bitno, jer na to se zapravo niko i ne osvrće, a najmanje od svih hrišćani. Tako malen ustupak za toliko mnogo, *neh?*

− Da − odvrati Blektorn. Kako mu se razvod ovde čini razumnim. Zašto je

to kod kuće smrtni greh, zašto se tome u ime Božje opire svaki sveštenik u hrišćanstvu, katoličanstvu ili protestantizmu? − Kakva je bila Toranagina žena? − zapitao ju je, u želji da ona produži razgovor. Uglavnom je izbegavala da govori o Toranagi i o istoriji njegove porodice, a Blektorn je hteo sve saznati.

Marikinim licem prođe senka tuge.

− Mrtva je. Bila mu je to druga žena, a umrla je pre deset ili jedanaest godina. Beše ona Taikova polusestra. Gospodar Toranaga nikada nije imao sreće sa svojim ženama, Anđin-sane.

− Zašto?

− Oh, druga žena bila mu je stara, umorna i škrta! Volela je zlato, a pravila se da nije tako, kao i njen brat Taiko. Jalova i zloćudna. Jasno, bio je to politički brak. Neko vreme morala sam joj biti pratilja. Ništa je nije veselilo, a nijedan mladić ni muškarac nije mogao odrešiti čvor njenog ’Zlatnog paviliona’.

− Šta?

− Njenih ’Vrata od žada’, Anđin-sane, svojim ’Kornjačinim glavama’, svojim ’Rajskim kopljima’! Zar ne razumete? njenu… stvar.

− Oh! Razumem. Da.

− Niko nije mogao odrešiti čvor njen… Nije mogao da je zadovolji!

− Pa ni Toranaga?

− Nikad nije sa njom jastučio, Anđin-sane − zapanjeno mu je odgovorila. − Naravno, posle braka nije imao s njom šta da radi osim da joj preda zamak, dvorane i ključeve svoje riznice. A i zašto bi? Bila je starija i već je imala dva muža, ali je njen brat Taiko razrešio te brakove. Jako neugodna žena! Svima je silno laknulo kad je otišla u ’Veliku prazninu’, pa i Taiku, a sve njene pastorke i sve Toranagine naložnice potajno su s velikom radošću zapalile tamjan.

− A Toranagina prva žena?

− Ah, gospa Tačibana! I to je bio politički brak. Gospodar Toranaga imao je osamnaest, a ona petnaest godina. Pretvorila se u užasnog bapca. Pre dvadeset godina Toranaga ju je osudio na smrt otkrivši da ona potajno rovari da ubije njihovog feudalnog gospodara, diktatora Gorodu, koga je mrzela. Otac mi je često pričao kako je smatrao da su svi oni sretni što su sačuvali glavu − on, Toranaga, Nakamura i svi generali − jer Goroda je bio nemilosrdan i neumoljiv, a naročito je sumnjičio one koji su mu bili najbliži. Ta žena mogla je sve da ih upropasti bez obzira što su svi oni bili nevini. Zbog zavere protiv gospodara Gorode usmrtiše i njenog jedinca Nobunagu, Anđin-sane. Ubila je

rođenog sina. Pomislite samo na to! Tako je žalosno i tako užasno! Jadni Nobunaga! Bio je najmiliji Toranagin sin i njegov službeni naslednik, hrabar i sposoban general, a ocu sasvim odan. Beše nedužan, ali ona ga je ipak upetljala u spletku. Imao je samo devetnaest godina kad mu je Toranaga naredio da počini *sepuku.*

− Toranaga je ubio rođenog sina? I ženu?

− Da, on im je naredio da se ubiju, ali nije imao izbora, Anđin-sane. Da im nije to naredio, gospodar Goroda bi s pravom mogao pretpostavljati da je i Toranaga učestvovao u zaveri, pa bi mu smesta zapovedio da raspori trbuh. Oh, da, Toranaga je imao sreću što je izbegao Gorodin gnev i bio je mudar što joj je brzo sudio. Kad je poginula, njena snaja i sve Toranagine naložnice behu jako sretne. Njen sin je, po njenom nagovoru, poslao svoju prvu ženu kući u nemilost, zbog neke izmišljene sitnice, a ta žena rodila mu je već dvoje dece. Žena je počinila *sepuku…* Jesam li vam kazala da žene *sepuku* urade tako da raspore grlo Anđin-sane, a ne trbuh kao muškarci? Ali, u smrt je pošla radosno, sretna što se izbavila života suza, a i druga njegova žena je molila da je digne smrt, jer je svekrva i njoj isto tako zagorčavala život…

Dok je sada posmatrao Midorinu svekrvu kojoj se čaj cedio niz bradu, Blektorn je znao da ova stara otrovnica ima vlast nad životom i nad smrću, razvodom ili poniženjem snaje Midori, pod uslovom da na to pristane njen muž, glava kuće. A šta god roditelji odluče, Omi će poslušati. Kako užasno!, pomislio je.

Midori je bila ljupka i mlada koliko je starica bila odvratna. Lice joj je bilo jajoliko, a kosa bujna. Bila je lepša od Mariko, ali bez njene vatre i snage, savitljiva kao paprat i krhka kao paučina.

− Gde je zakuska? Anđin-san je sigurno gladan, *neh?* − reče starica.

− Oh, jako žalim! − odmah odgovori Midori. − Odmah nešto donesi! − naredila je sluškinji. − Požuri! Jako žalim, Anđin-sane!

− Jako žalim, Anđin-sane! − ponovi starica.

− Molim vas, ne izvinjavajte se − reče Blektorn Midori i odmah ustanovi da je pogrešio. Pristojnost je nalagala da se obraća samo svekrvi, pogotovo ako je bila na zlom glasu. − Jako žalim − reče on. − Nisam gladan. Večeras jesti moram sa gospodarom Toranagom.

− *Ah, so desu!* Čuli smo da ste mu spasili život. Morali bi znati koliko smo vam zahvalni… svi mi, njegovi vazali! − reče starica.

− Bila je to dužnost. Nisam ništa učinio.

− Vi ste sve učinili, Anđin-sane. Omi-san i gospodar Jabu cene vaš

postupak kao i svi mi.

Blektorn vide kako starica gleda sina. O, kad bih mogao da te pročitam, stara kučko!, pomisli on. Jesi li isto onako podmukla kao i ona Tačibana?

− Majko, sretan sam što imam Anđin-sana za prijatelja − reče Omi.

− Svi smo mi sretni − kazala je ona.

− Ne, ja sam sretan − odgovori Blektorn. − Ja sam sretan da imam prijatelje kao što je porodica Kasigi Omi-sana. − Svi lažemo, pomisli Blektorn, ali ne znam zašto vi lažete! Ja lažem da se zaštitim, a i zato što je to običaj. Ali nisam nikada zaboravio… Čekaj trenutak! Istini za volju, zar nije ono bila *karma?* Zar i ti ne bi učinio ono što je učinio Omi? Davno je to bilo, u prethodnom životu, *neh?* Sad to više nema smisla.

Uz brdo se popne grupa jahača na čelu sa Nagom. Sjahao je i stupio u vrt. Svi seljani prekinu posao i kleknu. Dao im je znak da nastave.

− Jako žalim što vam smetam, Omi-sane, ali šalje me gospodar Toranaga.

− Molim lepo, ne ometate me. Izvolite nam se pridružiti − reče Omi. Midori mu odmah pruži svoj jastuk pa se duboko nakloni.

− Biste li hteli ’ča’ ili sake, Naga-sama? − Naga sedne.

− Ništa, hvala. Nisam žedan. − Omi ga je uljudno pozivao, prolazeći onaj beskonačni neophodni obred, iako beše jasno da Naga žuri.

− Kako gospodar Toranaga?

− Vrlo dobro. Anđin-sane, učinili ste nam veliku uslugu. Da. Lično vam zahvaljujem.

− Beše to dužnost, Naga-sane, ali ja sam učinio sitnicu. I gospodar Toranaga je mene izvukao iz… izvukao me iz zemlje.

− Da, ali posle toga. Veoma vam zahvaljujem.

− Naga-sane, da li bih nešto mogao da učinim za gospodara Toranagu? − upita Omi. Etiketa mu je konačno dopustila da pređe na stvar.

− Želi vas videti nakon večere. Biće sastanak svih oficira.

− Biću počašćen.

− Anđin-sane, dođite sada sa mnom, ako izvoljevate.

− Naravno. Čast mi je. − Opet se nakloni i pozdravi, a tad se Blektorn vine na konja pa se spuste nizbrdo. Kad je povorka samuraja stigla na trg, Naga povuče uzde.

− Anđin-sane!

− *Haj?*

− Od sveg srca vam zahvaljujem što ste spasili gospodara Toranagu. Dopustite mi da vam budem prijatelj… − I neke reči koje Blektorn nije razumeo.

− Jako žalim, ne razumem. *’Karite iru’?*

− Ah, jako žalim! *’Karite iru’…* Jedan čovek *karite iru* nešto drugom čoveku. Poput duga… Razumete šta je to dug?

− Dug − sine Blektornu. − *Ah, so desu! Vakarimasu.*

− Dobro. Samo rekoh da sam vaš dužnik.

− Beše to moja dužnost, *neh?*

− Da. Pa i uz to, dugujem vam život.

− Toranaga-sama kaže da su barut i naboje vratili na vaš brod, Anđin-sane, ovde u Anđiru, pre nego što je brod pošao u Edo. Pita koliko će vam trebati da se pripremite za more!

− Zavisi o stanju broda, o tome da li su ljudi izvukli brod na bok i popravljali ga, jesu li zamenili jarbol, i tako dalje. Zna li gospodar Toranaga kakvo je stanje broda?

− Kaže da mu se čini da je brod u redu, ali on nije pomorac pa ne može biti u to siguran. Nije bio na brodu otkako su ga oteglili u luku Edo, kada je dao uputstva da brod poprave. Uz pretpostavku da je brod sposoban za plovidbu, pita koliko će vam trebati da se spremite za rat!

Blektornovo srce je prestalo da kuca.

− Protiv koga ću ratovati, Mariko-san?

− On pita: a protiv koga biste želeli ratovati?

− Ovogodišnjeg Crnog broda − odmah odgovori Blektorn donevši iznenada odluku, u očajničkoj nadi da je ovo pravi trenutak da Toranagi iznese plan koji je danima potajno kovao. Sve je bacio na kartu da time što je jutros spasao Toranagin život uživa posebnu povlasticu koja će mu pomoći da pređe opasna mesta.

Mariko je bila zatečena.

− Šta?

− Crni brod. Recite gospodaru Toranagi neka mi samo dade svoja preporučena pisma da smem napasti Crni brod. Ostalo ću ja obaviti. Sa svojim brodom i uz malu pomoć… Teret ćemo podeliti, svu svilu i dragocene metale!

Ona se smejala, ali ne i Toranaga.

− Moj… moj gospodar tvrdi da bi to bio neoprostiv ratni čin protiv prijateljskog naroda. Portugalci su bitni za Japan.

− I jesu, trenutno. No, verujem da su mu oni neprijatelji isto kao i meni, a kakve god usluge vam daju, mi možemo to bolje obavljati. Uz manju cenu.

− Možda, kaže on, ali misli da Kina s vama neće trgovati. Ni Englezi ni Holanđani nisu još brojni u Aziji, a nama je svila potrebna sada, i to stalne pošiljke.

− Jasno, on ima pravo, ali za godinu-dve to će se promeniti pa će tada on dobiti dokaz. Zato evo drugog predloga! Ja već ratujem s Portugalcima. Iza granice od tri milje prostiru se međunarodne vode. Sa svojim preporučenim pismima mogao bih zakonito zapleniti Crni brod, odvesti ga u bilo koju luku i prodati i brod i teret. Sa mojim brodom i posadom to će biti lako. Za nekoliko nedelja ili meseci mogao bih u Edo dovesti Crni brod i sve što je na njemu. U Edu bih ga mogao prodati. On će dobiti pola vrednosti, kao lučku nadoknadu.

− On kaže da ga se ne tiče ono što se na pučini događa između vas i neprijatelja vaših. More pripada svima, ali ova zemlja je naša, ovde vladaju naši zakoni, a naše zakone ne smete prekršiti.

− Da. − Blektorn je znao da je njegov plan opasan, ali mu je intuicija govorila da je sad pogodno vreme i da će Toranaga zagristi mamac. A i Mariko. − Bio je to samo predlog. Pitao me protiv koga bih želeo ratovati. Molim vas, oprostite, ali katkad je dobro planirati, za svaki slučaj. Smatram da su u tome moji interesi zajednički s interesima gospodara Toranage.

Mariko prevede. Toranaga promumla i kratko govoraše.

− Gospodar Toranaga ceni razumne predloge Anđin-sane, kao što je vaša primedba o brodovima, ali ovo je smešno. Pa i da obojica imate iste interese, što nije slučaj, kako biste vi i devet ljudi mogli napasti tako golem brod na kome je gotovo hiljadu ljudi?

− Ne bih mogao! Moram nabaviti novu posadu, Mariko-san. Osamdeset-devedeset ljudi, vičnih pomoraca i tobdžija. Naći ću ih u Nagasakiju, na portugalskim brodovima. − Blektorn se pravio da ne opaža kako ona uvlači dah ni kako je zaustavila lepezu. − sigurno ću tamo naći nekoliko Francuza. Budem li sretan, i jednog-dva Engleza, nešto Nemaca ili Holanđana! Uglavnom su to, verovatno, otpadnici ili silom ukrcani na brod. Potrebna bi mi bila propusnica do Nagasakija, zaštita i malo srebra ili zlata. Na neprijateljskim brodovima uvek ima pomoraca koji će se ukrcati na brod za gotov novac i za deo u plenu.

− Moj gospodar kaže: zapovednik koji bi takvoj rulji verovao u napadu, bio bi lud.

− Slažem se − reče Blektorn. − Ali moram imati posadu da se otisnem na pučinu.

− Pita: da li bi bilo moguće obučiti samuraje i naše pomorce da postanu tobdžije i mornari?

− Lako. S vremenom, ali to bi moglo trajati mesecima. Dogodine bi sigurno bili spremni. Nema izgleda da napadnu ovogodišnji Crni brod.

− Gospodar Toranaga kaže: ne nameravam napasti Crni brod niti Portugalce ove godine ni dogodine. Oni nisu moji neprijatelji i nisam s njima u ratu.

− Znam, ali ja sam s njima u ratu. Molim vas, oprostite. Naravno, ovo je samo rasprava, ali moram nabaviti ljude da se otisnem na more pa da budem na usluzi gospodaru Toranagi ako on to želi.

Sedeli su u Toranaginim privatnim odajama što su gledale na vrt. Potres gotovo da nije dodirnuo tabor. Noć beše vlažna i bez vetra, a dim od kolutova tamjana lenjo se uzdizao pa terao komarce.

− Pita moj gospodar − govorila je Mariko − kad biste sad imali svoj brod i one članove posade koji su s vama stigli, da li bi mogli da otplovite u Nagasaki po nove ljude koji su vam potrebni?

− Ne! To bi bilo previše opasno. Bio bih s tako očajno malim brojem ljudi da bi me Portugalci zarobili. Bilo bi mnogo bolje da najpre nabavim ljude pa da ih dovedem u domaće vode, u Edo, *neh?* Kad budem imao punu posadu i kad budem naoružan, neprijatelj u ovim vodama nema ništa čime bi mogao da mi naudi.

− On misli da vi i devedeset ljudi ne biste zauzeli Crni brod.

− Na *Erazmou* ja mogu taj brod prestići i potopiti. Naravno Mariko-san, znam da su sve ovo pretpostavke, ali kad bi mi dopustili da napadnem neprijatelja, čim bih skupio posadu i čim bi došla plima, otplovio bih u Nagasaki. Da je Crni brod već u luci, pokazao bih svoje bojne zastave i isplovio na pučinu da brod blokiram. Pustio bih da brod obavi trgovinu, a kad bi bio spreman za povratak u domovinu, pravio bih se kao da su mi potrebne zalihe hrane i pustio da Crni brod isplovi iz luke. Stigao bih ga nekoliko velikih milja dalje na pučini, jer smo brži od njih, a moji topovi učinili bi ostalo. Kad bi Crni brod spustio zastavu i predao se, ukrcao bih na njega svoju posadu pa ga vratio u Edo. Na brodu sigurno ima tri, gotovo četiri stotine tona zlata u polugama.

− A zašto kapetan ne bi svoj brod potopio kad bi ga vi porazili, ako ga porazite, pre nego što stignete da se ukrcate?

− Obično… − Blektorn htede dodati: − Obično se posada pobuni ako je kapetan fanatik, ali nikada nisam upoznao takvog ludog kapetana. Uglavnom se sa kapetanom pogađamo. Poštedimo im život i damo im mali udeo i slobodan prevoz do najbliže luke. No, ovaj put ću imati posla s Rodrigesom, a

njega poznajem i znam šta će učiniti. − Smislio je nešto bolje pa odluči da im ne oda plan. Najbolje je varvarske običaje ostaviti varvarima, zaključio je.

− Poraženi brod obično se preda, Mariko-san − umesto toga je kazao. − To je običaj… Jedan od naših običaja pomorskog rata, koji pošteđuje nepotrebne gubitke života.

− Gospodar Toranaga kaže: jako žalim, Anđin-sane, taj je običaj gnusan. Kad bi on imao brodove, ne bi bilo predaje. − Mariko srkne ’ča’ pa produži:

− A ako brod još nije u luci?

Onda ću pretražiti pomorske puteve da ga uhvatim čim zađe nekoliko dugih milja u međunarodne vode. Lakše će biti da brod uhvatimo dok je teško natovaren, ali takvog će biti teže dovući u Edo. Kada očekujete da će Crni brod pristati?

− Moj gospodar ne zna. Možda do trideset dana, veli on. Ove će godine brod rano stići.

Blektorn je znao da je jako blizu dobitka, tako jako blizu.

− Onda ćemo ga blokirati pa ga odvesti pred kraj sezone. − Ona je prevela, a Blektornu se učini da je načas video kako preko Toranaginog lica prelazi razočaranje. Zastane kao da razmatra mogućnosti pa reče: − Da je ovo Evropa, postojao bi drugi izlaz. Moglo bi se uploviti noću pa brod silom zauzeti. Na prepad!

Toranaga čvršće stisne balčak mača.

− Pita: zar biste se na *našoj* zemlji usudili boriti s *vašim* neprijateljima?

Blektornove su usne bile suve.

− Ne! Naravno, ovo je još samo pretpostavka, ali kad bi između njega i Portugalaca postojalo ratno stanje, a kad bi gospodar Toranaga želeo da im naudi, ovo bi bio najbolji način. Kad bih imao dve-tri stotine poslušnih boraca, dobru posadu i *Erazmo*, lako bi bilo prići Crnom brodu, ukrcati se na njega, pa ga odvući na pučinu. On bi mogao odabrati vreme napada na iznenađenje − da je ovo Evropa.

Zavlada dug tajac.

− Kaže gospodar Toranaga: ovo nije Evropa, a između njega i Portugalaca ne vlada, niti će ikada vladati, ratno stanje.

− Naravno. Poslednja stvar, Mariko-san! Nagasaki nije pod vladavinom gospodara Toranage, je li?

− Nije, Anđin-sane. Gospodaru Harimi pripadaju luka i zaleđe.

− Pa zar jezuiti zapravo ne drže luku i svu trgovinu? − Blektorn zapazi da

ona okleva s prevodom, ali nije popuštao pritisak. − Zar to nije *honto,* Mariko-san? A zar gospodar Harima nije katolik? Zar većina ostrva Kjušua nije katolička? Pa zar zato jezuiti u izvesnoj meri ne drže celo ostrvo?

− Hrišćanstvo je vera. *Daimjoi* upravljaju svojom zemljom, Anđin-sane − odgovori mu lično Mariko.

− A meni rekoše da je Nagasaki zapravo portugalsko tlo. Rekoše mi da se oni ponašaju kao da je njihov. Zar otac gospodara Harime nije prodao zemlju jezuitima?

− Da. − Mariko nabrusi glas. − Ali Taiko je zemlju uzeo nazad. Sada više nijednom strancu nije dopušteno da ovde postane vlasnik zemlje.

− No, nije li Taiko sam dopustio da mu ukazi zastare pa se danas tamo ništa više ne može dogoditi bez odobrenja jezuita? Zar jezuiti ne drže sve brodove u Nagasakiju i svu trgovinu? Zar jezuiti ne obavljaju u vaše ime svu trgovinu i rade kao posrednici?

− Jako ste dobro upućeni u Nagasaki, Anđin-sane − oštro će ona.

− Možda bi gospodar Toranaga morao osvojiti luku od neprijatelja. Možda…

− To su vaši neprijatelji, Anđin-sane, a ne naši − reče ona. Konačno je progutala mamac. − Jezuiti su…

− *Nan đa?* − U znak izvinjenja okrenula se Toranagi i objasnila što su razgovarali. Kad je završila, strogo joj se obratio. Očigledni prekor.

− *Haj* − ponovila je nekoliko puta i pokajnički se klanjala. Tad će Mariko Blektornu: − Gospodar Toranaga me podseća da su moja mišljenja bezvredna i da tumač mora samo prevoditi, *neh?* Molim vas, oprostite!

Ranije bi joj se Blektorn izvinio što ju je namamio u zamku, ali sad mu to nije padalo na pamet. Budući da je postigao ono što je hteo, nasmejao se i rekao:

− *Haj, kavaii Cukkuko-sama!* − (Da, lepa gospo prevoditeljko!)

Mariko se kiselo nasmeši, besna na samu sebe što je upala u zamku. Njen mozak je bio u sukobu između dve suprotne privrženosti.

− *Joj, Anđin-san* − reče Toranaga. Opet je bio dobre volje.

− *Mariko-san, kavaii desu jori! Cukku-san anamsu ka nori masen, neh?* (Mariko-san je mnogo lepša od starog Cukku-sana, i mnogo mirišljavija, zar ne?)

− *Haj.* − Toranaga se nasmeje. Mariko porumeni i nalije čaj. Malko se smekšala. Tad se javi Toranaga. Ozbiljno.

− Naš gospodar pita zašto postavljate toliko pitanja, ili iznosite tolike tvrdnje, o gospodaru Harimi i o Nagasakiju?

− Tek toliko da pokažem da luku Nagasaki zapravo drže *stranci. Portugalci!* A moj zakon me ovlašćuje da bilo gde napadnem neprijatelja.

− Ali ovo nije ’bilo gde’, kaže on. Ovo je zemlja bogova i takav napad je nezamisliv.

− Slažem se od sveg srca, ali ako gospodar Harima ikad postane neprijateljski raspoložen, ili ako na stranu neprijatelja pređu jezuiti koji vode Portugalce, to je način da ih onemogućite.

− Gospodar Toranaga veli da ni on, niti njegovi *daimjoi* neće nikada dopustiti da jedna strana nacija na japanskom tlu napadne drugu stranu naciju. Niti da *bilo ko* vaš ubija njihove! Druga je stvar protiv carevih neprijatelja. Što se tiče nalaženja boraca i posade, onaj ko govori japanski lako bi nabavio bilo koji broj ljudi. Na ostrvu Kjušuu ima mnogo *vaka.*

− *Vako,* Mariko-san?

− Oh, jako žalim. Mi gusare zovemo *vako,* Anđin-sane. Imali su mnoga gnezda po ostrvu Kjušuu, ali Taiko ih je uglavnom istrebio. Na nesreću, još uvek je moguće naći preživele. *Vaki* su vekovima bili strah i trepet na kineskim obalama. Zbog njih nam je Kina zatvorila svoje luke! − Objasnila je Toranagi šta je kazala. On se opet javi, naglašenije − Kaže: nikada vam neće dopustiti, niti smišljati, niti vas ovlastiti za napad na kopnu, iako bi bilo sasvim u redu da na pučini gonite neprijatelja svoje kraljice. Ponavlja da ovo nije bilo koje mesto. Ovo je zemlja bogova! Morate biti strpljivi, kao što vas je već opominjao.

− Da. Nameravam da učim da budem na taj način strpljiv. Želim da napadam neprijatelja samo zato što je to neprijatelj. A svim srcem verujem da su oni i njegovi neprijatelji.

− Kaže gospodar Toranaga da su mu Portugalci kazali da ste vi njegov neprijatelj, a u to su čvrsto uvereni Cukku-san i otac-vizitator.

− Kad bih uspeo Crni brod zarobiti na pučini, pa ga dovesti u Edo kao zakonski plen, pod engleskom zastavom, da li bi mi dopustili da Crni brod i sve što je na njemu prodam u Edu, prema vašem običaju?

− Gospodar Toranaga odgovara: zavisi.

− Ako dođe rat, da li bi mi bilo dopušteno da napadnem neprijatelja… neprijatelja gospodara Toranage, kako budem najbolje znao i umeo?

− On kaže da je to hatamotova dužnost. Naravno, hatamoto je neprestano podložan njegovim naredbama. Moj gospodar želi da jasno kažem: japanski

problemi neće se rešavati nikakvom drugom metodom osim japanskom metodom.

− Da. Potpuno razumem. Sa dužnom poniznošću želeo bih da naglasim, što o njegovim problemima više znam, mogao bih više pripomoći.

− Kaže da je hatamoto uvek dužan pomagati svome gospodaru, Anđin-sane. Kaže da kasnije odgovaram na sva vaša razumna pitanja!

− Hvala. Smem li da ga pitam da li bi želeo da ima vlastite brodove? Kao što sam mu predlagao na galiji?

− Već je rekao da bi voleo da ima brodove, moderne brodove, Anđin-sane, sa svojim ljudima. Koji *daimjo* to ne bi poželeo?

− Onda mu recite ovo: kad bih imao toliku sreću da zauzmem neprijateljski brod, doveo bih ga u Edo da ga prepravim i da izbrojim plen. Tad bih svoj deo plena prebacio na *Erazmo,* a Crni brod prodao Portugalcima, ili bih ga darovao Toranaga-sami, ili bih ga zapalio. Šta god on zaželi! Tada bih otplovio kući. Za godinu dana bih se vratio i doveo četiri bojna, broda kao dar engleske kraljice gospodaru Toranagi.

− Pita gde biste vi tu zaradili?

− *Honto* je ovo: ostalo bi i meni mnogo, Mariko-san, nakon što bi njeno veličanstvo platilo brodove. Nadalje, želeo bih jednog od njegovih najpoverljivijih savetnika povesti sa sobom, kao izaslanika svojoj kraljici. Možda bi ga zanimao ugovor o prijateljstvu između naših zemalja.

− Kaže gospodar Toranaga da bi to od vaše kraljice bilo više nego plemenito. Dodao je: ali ako bi se tako nešto kojim čudom dogodilo, i kad biste se vratili s novim brodovima, ko bi obučio njegove mornare, samuraje i kapetane da upravljaju tim brodovima?

− U početku ja, ako bi mu se to svidelo. Bio bih počašćen. A tada bi mogli nastaviti drugi.

− Pita šta znači: u početku?

− Dve godine.

Toranaga se površno nasmešio.

− Naš gospodar tvrdi da dve godine neće biti ’u početku’ dosta. No, dodaje on, to je iluzija. Nije u ratu sa Portugalcima, ni sa gospodarom Harimom iz Nagasakija. Ponavlja, ono što radite izvan japanskih voda na svom brodu sa svojom posadom, vaša je *karma.* − Činilo se da je Mariko zbunjena. − Izvan naših voda vi ste stranac, kaže on. Ali ovde ste samuraj.

− Da, znam koju mi je čast učinio. Smem li zapitati kako samuraj pozajmljuje novac, Mariko-san?

− Od zelenaša, Anđin-sane. A gde bi drugo? Od prljavog trgovca, zajmodavca. − Prevela je Toranagi. − Zašto bi vam trebao novac?

− Ima li u Edu zajmodavaca?

− Oh, da! Zajmodavci su svuda, *neh?* Zar nije isto i u vašoj zemlji? Pitajte svoju naložnicu, Anđin-sane, ona bi vam možda mogla pomoći. To spada u njenu dužnost.

− Rekoste da sutra krećemo u Edo?

− Da, sutra.

− Na nesreću, Fuđiko-san neće biti sposobna za putovanje. Mariko se dogovarala sa Toranagom.

− Kaže gospodar Toranaga da će je poslati galijom kad galija isplovi. Pita zbog čega vam je potrebno uzajmiti novac.

− Moraću da nabavim novu posadu, Mariko-san, otplovim bilo kuda, da služim gospodaru Toranagi, kako on poželi. Je li to dopušteno?

Posadu iz Nagasakija?

− Da.

− On će vam odgovoriti kada stignete u Edo.

− *Domo, Toranaga-sama.* Mariko-san, kad stignem u Edo, kuda da odem? Hoće li tamo biti neko ko bi me vodio?

− Oh, za takve stvari nikad se ne morate brinuti, Anđin-sane. Vi ste jedan od hatamota gospodara Toranage.

Kucanje na unutrašnja vrata.

− Napred! − Šođi otvori Naga pa se nakloni.

− Oprostite, oče, ali rekoste da vas obavestim čim se okupe svi vaši oficiri.

− Hvala, evo mene odmah. − Toranaga na tren promisli pa prijateljski mahne Blektornu. − Anđin-sane, pođi sa Naga-sanom. On će te odvesti u tvoju sobu! Hvala na iznetom mišljenju!

− Da, gospodaru. Hvala vama što ste me saslušali. Hvala vam na rečima. Da. Trudim se jako biti strpljiv i savršen.

− Hvala, Anđin-sane. − Toranaga je gledao kako se on klanja i kako odlazi. Kad ostadoše sami, obratio se Mariko: − Pa, šta misliš?

− Dve stvari, gospodaru. Kao prvo, neizmerna je njegova mržnja prema jezuitima! Prevazilazi čak njegovo zaziranje od Portugalaca, pa će vam on biti bič protiv jezuita i Portugalaca, ili pak i jednih i drugih, ako vi želite bič. Znamo da je hrabar pa će on odvažno odbiti svaki napad s mora. Drugo: njegov cilj još uvek je novac. U njegovu odbranu mogla bih, na osnovu onog

što sam saznala, reći da je novac jedini istinski način da se varvari dočepaju trajne vlasti. Oni *kupuju* zemlju i položaje. Pa i njihova kraljica je trgovac pa ’prodaje’ zemlju plemićima, a možda kupuje brodove i zemlje. Nisu oni toliko različiti od nas, gospodaru, osim u tom pogledu. A i po tome što oni ne razumeju vlast, kao ni to da je rat život, a život − smrt.

− Jesu li jezuiti moji neprijatelji?

− Mislim da nisu.

− Portugalci?

− Mislim da se oni brinu samo za dobit, zemlju i za širenje reči Božje.

− Jesu li hrišćani moji neprijatelji?

− Nisu, gospodaru, iako su možda neki vaši neprijatelji hrišćani… katolici ili protestanti.

− Ah, misliš, dakle da je Anđin-san moj neprijatelj?

− Ne, gospodaru. Ne! Mislim da vas on poštuje i da će s vremenom postati pravi vazal.

− A naši hrišćani? Koji su mi neprijatelji?

− Gospodari Harima, Kijama, Onoši i svaki drugi samuraj ko se protiv vas digne.

Toranaga se nasmeja.

− Da, ali utiču li na njih sveštenici kao što tvrdi Anđin-san?

− Mislim da ne utiču.

− Hoće li se njih trojica dići na mene?

− Ne znam, gospodaru. Pre su prema vama bili prijateljski i neprijateljski nastrojeni, ali ako stanu na Išidovu stranu, biće jako opasno.

− Slažem se. Da. Ti si valjana savetnica. Teško je tebi biti katolkinja, a u prijateljskim odnosima s neprijateljem i slušati neprijateljeve zamisli.

− Da, gospodaru.

− Uhvatio te u klopku, *neh?*

− Da, ali u biti je imao pravo. Nisam radila ono što ste naredili. Postavila sam se između njegovih misli i vas. Molim vas, primite moje izvinjenje.

− I dalje će biti teško. Možda i teže.

− Da, gospodaru, ali bolje je poznavati obe strane medalje! Većina onog što vam je rekao pokazalo se istinitim. Na primer, da su Španci i Portugalci podelili svet i da sveštenici krišom unose muskete, pa ma kako to bilo nemoguće poverovati. U moju privrženost ne morate sumnjati, gospodaru. Pa

ma kako opasno bilo, uvek ću obavljati svoju dužnost prema vama.

− Hvala. Pa, ono što je kazao Anđin-san beše jako zanimljivo, *neh?* Zanimljivo, ali besmisleno. Da, hvala, Mariko-san, valjana si ti savetnica. Da naredim tvoj i Buntarov razvod?

− Gospodaru?

− Dakle?

O, da se oslobodim, pevala je njena duša. Bogorodice, samo da se oslobodim! Seti se ko si, Mariko, seti se šta si! I zapamti da je ljubav varvarska reč.

Toranaga ju je motrio u apsolutnoj tišini. Napolju su se komarci sudarali u spirale tamjanskog dima pa bi odleteli u zaklon. Da, pomisli on, ona je sokolica. Ali na koji plen da nju obrušim?

− Ne, gospodaru − naposletku će Mariko. − Hvala vam gospodaru, ali ne.

− Anđin-san je neobičan čovek, *neh?* Glava mu je puna snova. Smešno je i pomisliti napasti naše prijatelje Portugalce ili njihov Crni brod. Besmisleno je poverovati u ono što on kaže o četiri broda ili o dvadeset brodova.

Mariko je oklevala.

− Ako on kaže da je brodove moguće dovesti, gospodaru, onda i ja mislim da je moguće da ih doveze.

− Ne slažem se − vatreno će Toranaga. − Ali imaš pravo da je on protivteža prema ostalima, on i njegov bojni brod. Kako neobično… i kako korisno! Kao što Omi reče: trenutno su nam varvari potrebni da od njih učimo. A još mnogo toga moramo naučiti, pogotovu od njega, *neh?*

− Da.

− Vreme je da otvorimo carstvo, Mariko-san. Išido će ga zaklopiti kao ostrigu. Kad bih opet postao predsednik Regentskog Veća, sklopio bih sporazume s bilo kojom zemljom, ukoliko je prijateljska. Poslao bih ljude da od drugih naroda uče, da, i poslao bih izaslanike. Kraljica tog čoveka bila bi dobra za početak. Kraljici bih možda trebao poslati ženu, kad bi ona bila jako pametna.

− Morala bi biti veoma jaka i veoma pametna, gospodaru.

− Da. Bilo bi to opasno putovanje.

− Sva su putovanja opasna, gospodaru − reče Mariko.

− Da. − Opet Toranaga bez upozorenja promeni temu. − Kad bi Anđin-san isplovio sa brodom punim zlata, da li bi se i vratio? Baš on?

Posle dugog vremena ona odgovori:

− Ne znam.

Toranaga odluči da na nju više ne vrši pritisak.

− Hvala, Mariko-san − prijateljski će on, u znak da je otpuštena. − Želim da prisustvuješ sastanku pa da Anđin-sanu prevodiš šta govorim.

− Sve, gospodaru?

− Da. A kad naveče odeš u čajdžinicu da kupiš Kikuin ugovor, povedi sa sobom Anđin-sana. Njegovoj naložnici kaži da sve pripremi. Njemu je nagrada potrebna, *neh?*

Haj.

Kad je došla do šođija, Toranaga prozbori:

− Kad rešimo razmiricu između Išida i mene, narediću da se razvedeš. Stegla je ruku na zastoru. Lagano je klimnula u znak saglasnosti, ali nije se osvrtala. Vrata se za njom zatvore.

Toranaga je na tren gledao u dim, pa onda ustao, pošao u vrt u klozet i čučnuo. Kad je obavio nuždu obrisao se papirom, začuje kako sluga miče posudu iza rupe i umesto nje stavlja čistu. Komarci su zujali i on ih rastreseno lupi. Razmišljao je o sokolovima i o sokolicama, znajući da greše i najveći sokolovi, kao što je pogrešio Išido. I Kiri, i Mariko, i Omi, pa i Anđin-san.

* * *

Stotinu i pedeset oficira poređaše se u uredne nizove, a pred njima Jabu, Omi i Buntaro. Mariko je sa strane klečala pored Blektorna. Toranaga stupi unutra sa svojim telohraniteljima pa sede na usamljen jastuk prekoputa njih. Prihvati njihove naklone, a onda im ukratko izloži suštinu poruke pa im − po prvi put javno − iznese svoj presudni bojni plan. Opet je zatajio one potajne, brižno smišljene ustanke, kao i činjenicu da će napad uslediti duž severnog, a ne duž južnog priobalnog puta. I uz opšte klicanje, jer svi njegovi ratnici behu sretni što je čekanje najzad okončano, reče im da će, čim prestanu kiše, rasturiti lozinku ’Grimizno nebo’ koja će za njih biti znak za napad.

− U međuvremenu očekujem da će Išido protivzakonito okupiti novo Regentsko veće. Očekujem da će me lažno optužiti. Očekujem da će mi protivzakonito objaviti rat! − Nagao se prema njima. Levicu je − prema svome običaju − položio na bedro, dok je desnicom čvrsto stezao mač. − Slušajte, poštujem Taikovo zaveštanje, a svog sinovca Jaemona priznajem za kvampakua i Taikovog naslednika. Ne želim nikakve druge zemlje ne želim nove časti, ali ako me izdajice napadnu, moram da se branim. Ako izdajice obmanjuju njegovu carsku visost i pokušaju da otmu vlast u zemlji, moja je dužnost da cara branim i da zlo oteram. *Neh?*

Pozdravi ga gromoglasno povlađivanje. Dvoranom se zaore bojni poklići ’Kasigi!’ i ’Toranaga!’ i odjeknu po celom utvrđenju.

− Jurišni puk musketa biće spreman da se ukrca na galije za Edo, na čelu sa Toda Buntaro-sanom kome će zamenik biti Kasigi Omi-san. Za pet dana! Gospodaru Kasigi Jabu, izvolite mobilisati Izu i pošaljite šest hiljada ljudi na granične prelaze ukoliko bi izdajica Ikava Đikkju navalio na jug da nam prekine veze. Kad prestanu kiše, Išido će napasti Kvanto…

I Omi, i Jabu, i Buntaro nemo se složiše sa Toranaginom mudrošću što nikom ne odaje svoju popodnevnu odluku da napadne po kišnom razdoblju, odmah.

To će sve zaskočiti, pomisli Omi, a želudac mu se prevrtao pri pomisli da će po kiši ratovati u planinama Šinana.

− Naše muskete probiće put − rekao je popodne Jabu onako oduševljeno.

− Da − složio se Omi, koji nije imao vere u taj plan, ali ništa drugo nije mogao ponuditi. Ludost, reče samom sebi, iako je bio očaran što je unapređen u zapovednikovog zamenika. Ne razumem kako Toranaga može misliti da na severnom putu ima ikakve izglede za uspeh.

Nema nikakvih izgleda, opet je pomislio i napola začepio uši na Toranagino bodrenje, kako bi se mogao ponovo posvetiti pitanju svoje osvete. Napad na Šinano sigurno će mi pružiti tuce mogućnosti da Jabua pošaljem u prednju liniju, a bez opasnosti po sebe. Rat, bilo koji rat, biće u moju korist, samo ako ga ne izgubimo… pomisli.

− Danas sam zamalo poginuo − čuo je tad Toranagin glas. − Danas me Anđin-san izvukao iz zemlje. Ovo je već drugi, a možda i treći, put kako mi je on spasio život. Moj život ništa ne znači u poređenju sa budućnošću moga klana, a ko može reći da li bih ostao živ ili bih poginuo da mi on nije pomogao? Pa iako *bušido* zahteva da vazali nikad ne očekuju nagradu ni za kakvu uslugu, dužnost je feudalnoga gospodara da s vremena na vreme udeli milost. − U opštem klicanju Toranaga reče: − Anđin-sane, sedi ovde! Mariko-san, i ti!

Omi je ljubomorno gledao kako se dugonja diže i kleči na onom mestu koje je Toranaga pokazao rukom − pored sebe, a u celoj prostoriji nije bilo nijednog čoveka koji ne bi poželeo da je i sam bio dobre sreće pa učinio ono što je učinio varvarin.

− Darujem Anđin-sanu feud blizu ribarskog seoca Jokohame južno od Eda! Godišnja mu je vrednost dve hiljade kokua. Dajem mu pravo da skupi dve stotine stalnih samuraja. I puna prava samuraja i hatamota prema kući Joši Toranage-noh-Čikitada-Minovare. Dalje, on će dobiti deset konja, dvadeset

kimona, zajedno s punom bojnom opremom za svoje vazale, čin glavnoga admirala i pilota u Kvantu. − Toranaga pričeka dok Mariko nije prevela, a tad poviče: − Naga-sane!

Naga poslušno donese Toranagi svilom obavijen omot. Toranaga zbaci omot. Unutra behu dva mača. Jedan kratak, a drugi ubojit.

− Kad je opazio da je moje mačeve progutala zemlja i da sam bez oružja, Anđin-san se opet spustio u rascep da nađe svoj mač i meni ga dade. Anđin-sane, zauzvrat ti dajem ove mačeve. Izradio ih je veliki zanatlija Jori-ja. Zapamti, mač je samurajeva duša. Ako samuraj zaboravi mač ili ga izgubi, *nikad mu to neće biti oprošteno.*

Uz još jače klicanje i pritajenu zavist Blektorn prihvati mačeve, ispravno se naklonio, zatakao ih za pojas pa se opet naklonio.

− Hvala, Toranaga-sama. Ukazujete mi previše časti. Hvala! Hteo se udaljiti, ali ga Toranaga zamoli da ostane.

− Ne, sedi ovde, kraj mene, Anđin-sane. − Toranaga opet pogleda ratnička fanatična lica svojih oficira. Glupani!, htede im povikati. Zar ne shvatate da bi rat, bilo sad, bilo posle kiša, bio samoubilački potez? Bilo koji rat protiv Išida, Očibe i Jaemona i njihovih sadašnjih saveznika, mora završiti pokoljem sve moje vojske, svih vas, i iskorenjenjem mene i roda mog? Zar ne shvatate da nemam nikakvih izgleda za uspeh, osim ako ne sačekam i ponadam se da će Išido sam da se zadavi?

Umesto toga još ih je više huškao, jer beše najvažnije da neprijatelja izbaci iz ravnoteže.

− Slušajte, samuraji! Uskoro ćete moći dokazati svoju hrabrost kao pravi muškarci, kao što su preci vaši dokazali svoju. Uništiću Išida i sve njegove izdajice, a prvi će biti Ikava Đikkju. Ovim predajem sve njegove zemlje, obe pokrajine, Surugu i Totomi, vredne tri stotine hiljada kokua, svome vernom vazalu gospodaru Kasigi Jabuu, i potvrđujem njega i njegovu lozu vrhovnim gospodarima tog područja, uz Izu.

Gromko povlađivanje. Jabu je porumeneo od ushićenja.

Omi je lupao po tlu, i on je isto onako oduševljeno klicao kao ostali. Sad je njegov plen bio ogroman, jer je prema običaju Jabuov naslednik mogao naslediti i sve njegove zemlje.

− Kako da ubijem Jabua ne čekajući rat?

Tad oči ukopa u Anđin-sana koji je zaneseno vikao. Zašto mi to ne bi učinio Anđin-san?, zapita se i glasno se nasmeja pri toj glupoj pomisli. Buntaro se nagne prema njemu pa ga potapša po ramenu, srdačno, jer je taj smeh

protumačio kao znak sreće zbog Jabua.

− Uskoro ćeš dobiti feud koji zaslužuješ, *neh?* − prodere se Buntaro nadglasavši galamu. − I ti zaslužuješ priznanje. Tvoje su zamisli i saveti vredni!

− Hvala, Buntaro-sane.

− Bez brige, možemo se mi probiti preko svih planina.

− Da. − Buntaro beše krvoločan vojskovođa i Omi je znao da su prikladan par. Omi neustrašiv strateg, a Buntaro odvažan jurišnik.

Ako nas iko može provesti kroz planine, on je taj!

Ponovo klicanje kad je Toranaga naredio neka svima donesu sake i time zaključio službeni skup.

Omi popije sake. Gledao je kako Blektorn prazni i drugu šoljicu, u čistom kimonu, s vrsnim mačevima. Mariko mu je još govorila. Vrlo mnogo si se promenio, Anđin-sane, od onog prvog dana!, zadovoljno je pomislio. Mnoge tvoje inostrane misli još su u tebi čvrsto usađene, ali već postaješ civilizovan.

− Šta je, Omi-sane?

− Ništa… Ništa, Buntaro-sane…

− Izgledao si kao da ti je *eta* gurnuo guzicu u lice!

− Ni govora, uopšte ne! Eeeee, sasvim suprotno. U meni se rodila zamisao. Iskapi! Hej, Breskvin cvete, donesi još sakea, prazna je šoljica moga gospodara Buntara!

40

− Poslaše me da se raspitam hoće li Kiku-san biti uveče slobodna − reče Mariko.

− Oh, jako žalim, gospo Toda, ali nisam sigurna − laskavo će Mama-san Gioko. − Smem li pitati da li uvažena mušterija traži gospu Kiku za celo veče ili samo za jedan deo, ili možda do jutra?… Ukoliko ona već nije zauzeta!

Mama-san, visoka otmena pedesetogodišnjakinja divnog osmeha. No, pila je previše sakea, srce joj beše tablica množenja, a imala je nos kojim je na udaljenosti od pedeset rija mogla nanjušiti srebrnjak.

Nalazile su se u prostoriji od osam prostirki uz Toranagine privatne odaje. Ta je soba izdvojena za Mariko, a sa druge strane je gledala na vrt ograđen prvim unutrašnjim odbrambenim zidom. Opet je padala kiša, a kapljice su svetlucale pod bakljama.

− O tome će odlučiti mušterija − gospodski će Mariko. − Možda bi sad

mogle da sklopimo sporazum koji bi obuhvatio sve što se zamisliti može.

− Jako žalim, molim vas, oprostite, što odmah ne znam je li slobodna. Toliko je traže, gospo Toda. Sigurno me shvatate!

− Oh, da, naravno, zaista smo jako sretni što tako dičnu gospu imamo ovde, u Anđiru. − Mariko je istakla reč Anđiro. Pozvala je Gioku, umesto da je poseti, što je takođe mogla da učini. A kad je Mama-san stigla, dovoljno kasno da dokaže ono što je želela, ali ne toliko kasno da ispadne neuglađena, Mariko se radovala prilici da se rogovima bije sa tako doraslom protivnicom. − Je li čajdžinica jako oštećena? − zapitala je.

− Srećom nije, osim nešto vredne keramike i odeće, ali stajaće nas malo bogatstvo popravka krova i uređenje vrta. Uvek je vrlo skupo kad se nešto mora obaviti na brzinu, zar nije tako?

− Da, to je jako mučno. U Edu, Mišimi, pa i u ovom seocu.

− Jako je važno imati mirnu okolinu, *neh?* Bi li nas možda mušterija udostojila posetom u čajdžinici? Ili bi htela da ga Kiku-san ovde poseti, ukoliko je slobodna?

Mariko napući usne, razmišljajući.

− U čajdžinici.

− *Ah, so desu!* − Mama-san se pravim imenom zvala Heiko-iči, ’Najstarija zidareva kći’. Njen otac, a njegov otac pre njega, behu stručnjaci za izgradnju vrtnih zidova. Dugo godina je bila kurtizana u Mišimi, glavnom gradu poluostrva Izua, a dostigla je čin drugog razreda. No, imala je sreće pa je, poklonima svoga gospodara i svojim istančanim poslovnim smislom, zaradila dovoljno novca da na vreme otkupi svoj ugovor. Tako je postala vlasnik prostitutki, u svojoj vlastitoj čajdžinici, onda kada je više niko nije tražio zbog lepog tela i sočne duhovitosti kojima su je obdarili bogovi. Sad se zvala Gioko-san, gospa Sreća. Kad je bila mlada, četrnaestogodišnja kurtizana, nadenuše joj ime Cukajko, ’Krotiteljka zmija’. Vlasnik joj je objasnio da se onaj poseban muški organ može uporediti sa zmijom, da je zmija sretan znak, pa ako u tom smislu uspe postati krotiteljka zmija, postići će veliki uspeh. I samo će ime zasmejavati mušterije, a u njenom poslu smeh je presudan. Gioko na smeh nikada nije zaboravljala.

− Sake, Gioko-san?

− Hvala, da, hvala, gospo Toda. − Sluškinja natoči. Tad je Mariko otpusti.

Trenutak su ćutke pile. Mariko opet napuni šoljice.

− Jako lep porcelan! Tako elegantan! − reče Gioko.

− Vrlo je bedan. Žao mi je što baš ovaj moramo upotrebiti.

− Ako uspem da je oslobodim, hoće li pet kobana biti prihvatljivo? − Zlatnik koban, težak osamnaest grama, vredeo je tri kokua riže.

− Jako žalim, možda se nisam jasno izrazila. Ne želim da kupim celu čajdžinicu iz Mišime, nego samo usluge jedne gospe za jednu noć.

Gioko se nasmeja.

− Ah, gospo Toda, zaslužili ste svoj ugled. No, smem li istaći da je Kiku-san gospa prvog razreda? Ceh joj je lane dodelio tu čast.

− Istina je, a sigurna sam da je čin zaslužen. Ali beše to u Mišimi. Pa i u Kjotu… No, naravno, vi ste se šalili, jako žalim.

Gioko proguta psovku koja joj beše na jeziku, pa se blago osmehne.

− Na nesreću, moraću dati naknadu mušterijama koji su je − evo sad sam se setila − već pre naručili. Jadno dete, propadoše joj četiri kimona kad je vodom gasila požar. U ovu zemlju dolaze teška vremena, gospo, sigurno razumete! Pet ne bi bilo preterano.

− Naravno da ne bi. Pet bi bilo opravdano u Kjotu, za sedam dana zabavljanja sa dve gospe prvog razreda, ali sada nisu normalna vremena pa moramo činiti ustupke! Pola kobana. Sake, Gioko-san?

− Hvala, hvala. Sake je tako dobar! Ukus je tako dobar, tako jako dobar. Samo još jedan, molim lepo, a onda moram ići. Ako Kiku-san večeras nije slobodna, rado bih ugovorila za neku drugu gospu… Možda za Akeku! Ili bi možda odgovarao koji drugi dan? Možda prekosutra?

Mariko je trenutak ćutala. Pet kobana bilo je nečuveno! Toliko se plaćalo za čuvenu kurtizanu prvog razreda u Edu. Pola kobana bilo bi i više nego dovoljno za Kiku. Mariko je znala cene kurtizana, jer je Buntaro s vremena na vreme uzimao kurtizane. Naime, jednoj je otkupio i ugovor, a Mariko je morala plaćati račune koji su joj, naravno, opravdano stizali. Odmeravala je Gioku koja je mirno srkala sake uzdignute glave.

− Možda − reče Mariko. − Ali mislim da to ne bi odgovaralo! Ni druga gospa, niti druga noć. Ne, ako se ne dogovorimo za večeras, prekosutra bi nam bilo prekasno, jako žalim. A što se tiče druge gospe… − Mariko se nasmeši i slegne ramenima.

Gioko žalosno odloži šoljicu.

− Čula sam da nas ostavljaju naši dični samuraji. Kakva šteta! Ovde su noći tako ugodne. U Mišimi nemamo ovakve morske povetarce kao ovde. I meni će biti žao što odlazim.

− Možda jedan koban. Ukoliko ovaj sporazum utanačimo, nakon toga bih razgovarala o ceni za otkup njenog ugovora.

− Njenog ugovora?!

− Da. Sake?

− Da, hvala. Ugovor… njen ugovor? Pa, to je druga stvar. Pet hiljada kokua.

− Nemoguće!

− Da − složi se Gioko. − Ali Kiku-san mi je kao rođena kćer. Ona mi i jeste kći, više od moje kćeri. Odgajam je od njene šeste godine. Ona je najsavršenija gospa ’Sveta vrba’ na celom poluostrvu Izuu. O, znam ja, u Edu imate veće gospe, duhovitije, svetovnije, ali to je samo zato što Kiku-san nije imala tu sreću da se druži s tako vrsnim osobama. No, i sad se nijedna ne može sa njom uporediti u pevanju i sviranju samisena, kunem se svim bogovima. Godina dana boravka u Edu kod pravoga gospodara i uz prikladne izvore znanja, omogućila bi joj da se uspešno nosi sa bilo kojom kurtizanom u carstvu. Pet hiljada kokua malena je svota za takav cvet. − Čelo joj se orosilo znojem. − Morate mi oprostiti, ali nikad još nisam razmišljala da prodam njen ugovor. Tek joj je osamnaest godina, nema ljage! Ona je moja jedina dama prvoga razreda! Zapravo smatram da nikada neću prodati njen ugovor, pa ni uz navedenu cenu. Ne, mislim da ću morati razmisliti, jako žalim. Možda bismo sutra mogle o tome raspravljati? Izgubiti Kiku-san? Malu moju Kiku-čan? − U uglovima očiju skupe joj se suze i Mariko pomisli: ako su ovo prave suze, onda se ti, Gioko, nikada nisi raskrečila nijednoj ’Kneževskoj mlatilici’!

− Jako žalim. *Šigata ga naj, neh?* − ljubazno će Mariko pa pusti Gioku da cvili i plače. Redovno joj je punila šoljicu. Koliko zapravo vredi ugovor?, pitala se ona. Pet stotina kokua bilo bi daleko više nego pošteno. Zavisi od strepnje muškarca, koji u ovom slučaju nimalo ne strepi. Gospodar Toranaga svakako ne. Za koga li nju kupuje? Za Omija? Verovatno! No, zašto je Toranaga naredio Anđin-sanu da dođe ovamo?

− Slažete li se, Anđin-sane? − zapitala ga je tada uz uzrujan smeh, nadglasavši graju pijanih oficira.

− Kažete da mi je gospodar Toranaga ugovorio gospu? Deo moje nagrade?

− Da! Kiku-san. Nikako ne možete odbiti. Meni… meni je naredio da vam prevodim.

− Naredio?

− Oh, biću sretna da vam prevodim, ali Anđin-sane, zaista ne smete odbiti. Bilo bi to grozno neuljudno nakon tolikih počasti, *neh?* − Nasmešila mu se, izazivala ga je, jako ponosna i očarana Toranaginom neverovatnom velikodušnošću. − Molim vas! Još nikada nisam iznutra videla čajdžinicu. Rado bih zavirila i porazgovarala sa pravom gospom iz ’Sveta vrba’.

− Šta?

− Oh, te dame tako zovu jer bi trebale biti ljupke kao vrbe. Katkad ih zovu i ’Plutajući svet’, jer ih upoređuju sa lokvanjima koji plivaju po jezeru. No, Anđin-sane, molim vas, pristanite.

− A Buntaro-sama?

− Oh, zna on da vam ovo moram ugovoriti. Rekao mu je gospodar Toranaga. Naravno, sve je veoma službeno. Meni je naređeno, a i vama. Molim vas! − Tada je rekla na latinskom, presretna što niko drugi u Anđiru ne govori taj jezik: − Postoji još jedan razlog, ali njega ću ti kasnije odati.

− Ah… reci mi sada!

− Kasnije. Ali veselo na to pristani, jer ja te molim.

− Ti… Kako bih tebi išta mogao odbiti?

− Ali veselo! Mora biti veselo! Obećaj!

− Sa smehom. Obećavam da ću pokušati. Ne obećavam ti ništa drugo nego to da ću pokušati da dam sve od sebe.

Tada ga je ostavila i otišla da pripremi taj susret.

− Oh, rastužuje me i sama pomisao na to da prodam ugovor svoje lepotice − jaukala je Gioko. − Da, hvala vam, samo još malko sakea, a onda zaista moram otići. − Iskapila je šoljicu pa je umorno pružila Mariko da joj smesta napuni. − Recimo, za večeras dva kobana, u znak moje želje da ugodim tako čuvenoj gospi?

− Jedan. Ako ovo utanačimo, možda bismo večeras mogle podrobnije razgovarati o ugovoru. U čajdžinici! Jako žalim što ovako žurim, ali vreme je, razumete… − Mariko neodređeno mahne rukom prema dvorani za sastanke. − Državni poslovi… gospodar Toranaga… budućnost kraljevstva… razumećete, Gioko-san.

− Oh, da, gospo Toda, naravno. − Gioko počne ustajati.

− Da se složimo za jedan i po, za večeras? Dobro, znači utanačile smo…

− Jedan!

− *Oh ko*, gospo, polovina je tek simbolična i o tome uopšte nije vredno raspravljati − procvili Gioko, hvaleći bogove što su je obdarili oštroumnošću, a zadržavajući na licu izraz lažne nervoze. Koban i po bila bi trostruka cena. Ali, i više nego novac, ovo je konačno bio prvi poziv jednog pravog pripadnika visokog japanskog plemstva, a ona je za tim žudila, i rado bi savetovala Kiku-san da sve to učini i besplatno, i to dvaput. − Tako mi svih bogova, gospo Toda, prepuštam se vama na milost i nemilost, koban i po. Molim vas, mislite na moju drugu decu koje godinama moram oblačiti,

odgajiti i hraniti, a koje neće postati neprocenjive kao Kiku-san, ali moram ih isto onako lepo gajiti kao nju.

− Jedan koban u zlatu, sutra. *Neh?*

Gioko uzdigne porcelansku pljosku i nalije u dve šoljice. Jednu ponudi Mariko, a drugu iskapi, pa odmah natoči sebi novu.

− Jedan − reče ona i gotovo se uguši.

− Hvala, jako ste ljubazni i obzirni. Da, vremena su teška.

− Mariko umereno srkne pirinčano pivo. − Uskoro ćemo Anđin-san i ja doći u čajdžinicu.

− A? Šta ste to rekli?

− Da ćemo Anđin-san i ja uskoro doći u čajdžinicu. Ja moram da mu prevodim.

* * *

− Varvarin? − dahne Kiku.

− Varvarin. Stići će ovamo svakog trena ako ga ne zaustavimo. Sa njom, najokrutnijom, najgramzivijom oštrokonđom koju sam u životu srela. Neka se ponovo rodi kao ulična kurva petnaestog razreda!

Kiku se uprkos strahu od srca nasmeja.

− Oh, Mama-san, molim vas, ne uzrujavajte se toliko! Čini se da je ona tako divna gospa, a jedan celi koban… zaista ste postigli odličnu pogodbu! Lakše malo, imamo mnogo vremena. Najpre neka vam sake otera žgaravicu. Ako, mala, brzo kao kolibrić!

Ako nestane.

− Da, mušterija je Anđin-san. − Gioko zamalo da se opet ne uguši.

Kiku ju je hladila lepezom. I mala učenica Hana hladila je Mamu-san i držala joj kraj nosa blage mirišljave trave.

− Mislila sam da se cenka za gospodara Buntara ili za gospodara Toranagu glavom. Jasno, kad je spomenula Anđin-sana, odmah sam je upitala zašto se nije pogađala gospa Fuđiko, kao što traži pristojnost, ali rekla mi je samo da je ta gospa zadobila teške opekotine, a njoj je gospodar Toranaga lično naredio da sa mnom razgovara.

− Oh! Oh, kad bih bila tako sretna pa služila velikom gospodaru Toranagi!

− Hoćeš, dete, hoćeš, kad mi to smislimo. Ali varvarin!

Šta li će misliti tvoje druge mušterije? Šta će reći? Jasno, stvar sam ostavila otvorenu, rekavši gospi Toda da ne znam jesi li slobodna, pa još možeš odbiti ako želiš, bez uvrede.

− Šta bi rekle druge mušterije? Ovo je naredio gospodar Toranaga. Ništa se ne može učiniti, *neh?* − Kiku je prikrivala strah.

− Oh, ti lako možeš odbiti, ali samo brzo, Kiku-čan. *Oh ko*, morala sam biti mudrija… morala sam.

− Bez brige, Gioko-sama. Sve će biti u redu, ali moramo bistro misliti. To je velika opasnost, *neh?*

− Da. Veoma.

− Ako prihvatimo, više nam nema uzmaka.

− Da. Znam.

− Savetujte me.

− Ne znam, Kiku-čan. Kao da me opčinio *kami*. Ti moraš odlučiti!

Kiku je odmerila sve užase, a onda razmotrila dobre strane.

− Zaigrajmo kartu, prihvatimo ga. Na kraju krajeva, on je samuraj i hatamoto, i omiljeni vazal gospodara Toranage. Ne zaboravite šta nam je prorekla gatara! Ja ću vam pomoći da zauvek postanete bogati i slavni. Molim bogove neka mi to dopuste, da vam uzvratim svu vašu dobrotu.

Gioko pomiluje Kiku po prekrasnoj kosi.

− Oh, dete, tako si dobra, hvala ti, hvala. Da, mislim da si pametna. Slažem se. Neka nas on poseti. − S ljubavlju ju je štipnula za obraz. − Uvek si bila moja miljenica! Ali, da sam znala, za varvarskog generala zahtevala bih dvostruko.

− Pa dobile smo dvostruko, Mama-san.

− Morale smo dobiti trostruko! − Kiku potapša Gioku po ruci.

− Bez brige… ovo je početak vaše dobre sreće.

− Da, a istini za volju, Anđin-san nije običan varvarin, nego uz to samuraj i hatamoto. Reče mi gospa Toda da je dobio feud od dve hiljade kokua, proglašen je admiralom svih Toranaginih brodova, kupa se kao civilizovana osoba i više ne smrdi…

Stiže Ako bez daha i natoči pivo ne prolivši ni kapi. Vrlo brzo iščeznu četiri šoljice. Gioko se sad bolje osećala.

− Večeras sve mora biti savršeno. Da! Ako je to naredio gospodar Toranaga, jasno da tako mora biti. Ne bi on to lično naredio da to lično njemu nije važno, *neh?* A Anđin-san zaista je kao *daimjo*. Dve hiljade kokua godišnje… Tako mi svih *kamija*, sigurno imamo jako mnogo sreće! Kiku-san, poslušaj! − Nagne se bliže, a i Ako se približi i razrogači oči. − Budući da gospa Toda govori njihov pogani jezik, pitala sam je poznaje li neke neobične običaje ili navike, priče,

plesove ili položaje, pesme, pomagala ili ljubavne napitke koje osobito voli Anđin-san.

− Ah, to bi mi bilo od velike pomoći, da! − reče Kiku uplašena što je prihvatila, žaleći što nije bila tako mudra pa odbila.

− Ništa mi nije rekla! Ona zna njihov jezik, ali pojma nema o njihovim običajima na jastuku. Pitala sam je da li ga je kad za to pitala, a ona je rekla da jeste, ali uz strašne posledice. − Gioko ispriča zgodu u zamku Osake. − Možeš li zamisliti kako je to bilo nezgodno!

− Znamo bar to da mu dečake ne smemo nuditi. To je već nešto.

− Osim toga može nam nešto reći još jedino kućna sluškinja!

− Imamo li vremena da pozovemo sluškinju?

− Lično sam je posetila. Ravno iz tvrđave. Ni jednomesečna plata nije joj razvezala jezik, glupava budala!

− Je li pristojna?

− Oh da, s obzirom da je nevična sluškinja početnica! Dodala je samo to da je gospodar muževan i da nije težak i da je jastučio jako izdašno u najobičnijem položaju. I da je darežljivo obdaren.

− To nam mnogo ne pomaže, Mama-san.

− Znam. Možda bi bilo najbolje da sve pripremimo, za svaki slučaj, *neh? Sve!*

− Da. Samo ću morati biti jako oprezna. Vrlo je važno da sve ispadne savršeno. Biće jako teško − ako ne i nemoguće − da ga dobro zabavljam ako sa njim ne budem mogla razgovarati.

− Gospa Toda reče da će ona prevoditi tebi i njemu.

− Ah, baš je ljubazna. To će jako pomoći iako nipošto nije isto.

− Istina je, istina. Daj sake, Ako… Ljupko, dete, toči mi ljupko. Kiku-san, ti si kurtizana prvog razreda. Daj maha mašti! Danas je varvarski general spasao život gospodaru Toranagi i sedi u njegovoj senci. Od tebe zavisi naša budućnost! Znam da ćeš biti izvanredna. Ako!

− Da, gospodarice!

− Pobrini se da futoni budu savršeni, da sve bude savršeno. Pobrini se da cveće… Ne! Sama ću namestiti cveće! A kuvarica, gde je kuvarica? − Potapšala je Kiku po kolenu. − Uzmi zlatni kimono, a ispod njega zeleni. Večeras moramo jako zabljesnuti gospu Toda.

Odjurila je da pospremi kuću. Sve gospe, sluškinje i učenice sretno su žagorile, čisteći i ispomažući, ponosne što je u njihovu kuću stigla dobra sreća.

Kad je sve bilo sređeno, a rasporedi ostalih devojaka preinačeni, Gioko ode u svoju sobu i legne na tren da skupi snagu. Još nije rekla Kikui da je dobila ponudu da proda njen ugovor.

Pričekaću i razmisliću, zaključila je. Ako uspem nametnuti svoje zahteve, možda ću pustiti svoju prekrasnu Kiku, ali ne pre nego što saznam kome će ići. Sretna sam što sam bila tako dalekovida pa to objasnila gospi Toda pre nego što sam otišla. Zašto plačeš, glupa starice? Zar si opet pijana? Mućni glavom! Zar ti išta vredi mrzovolja?

− Hana-čan!

− Da, Majko-sama? − Devojčica joj dotrči. Tek je navršila šest godina. Imala je krupne smeđe oči i dugu divnu kosu. Nosila je novi, grimizni svileni kimono. Gioko ju je pre dva dana kupila posredstvom seoske trgovkinje decom i Mure.

− Kako ti se sviđa novo ime, dete?

− Oh, jako mnogo, jako mnogo! Počašćena sam, Majko-sama!

Ime Hana značilo je Cvetak, kao što je Kiku značilo Hrizantema, a Gioko joj ga je nadenula već prvog dana. ’Sad sam ti ja majka!’ rekla joj je Gioko ljubazno, ali odlučno, kad je platila i kad ju je preuzela, čudeći se kako to da takva buduća lepotica može biti od tako prostih ribara kao što je okrugla Tamazakijeva žena. Posle četiri dana žestokog cenkanja platila je koban za devojčicine usluge do njene dvadesete godine, dovoljno da se Tamazakijeva porodica prehrani dve godine.

− Donesi mi ’ča’, češalj i mirišljavo čajevo lišće da prikrijem zadah sakea.

− Da, Majko-sama. − Slepo i zadihano je odjurila, željna da ugađa, a na vratima se saplela u Kikuine tanke suknje.

− Oh, oh, oh, jako žalim…

− Moraš paziti, Hana-čan.

− Jako žalim, jako žalim, starija seko… − Hana-čan zamalo se rasplakala.

− Zašto si žalosna, Hana? Nemoj tako − reče Kiku pa joj nežno obrisa suze. − U ovoj kući zaboravljamo na žalost. Zapamti, nama iz ’Sveta vrba’ nije nikad potrebna žalost, dete, jer kakva korist od toga? Žalost nikada nije prijatna. Naša je dužnost da ugađamo i da budemo vesele. Otrči, dete, ali ljupko, ljupko, budi nežna. − Kiku se okrene pokazavši se starijoj ženi ozarena smeška. − Jeste li zadovoljni sa mnom, gospodarice-san?

− Blektorn ju je pogledao i promrmljao:

− Aleluja!

− Ovo je Kiku-san − službeno će Mariko zaneta Blektornovim ponašanjem.

Devojka je uz šuštanje svile ušla u sobu klekla, naklonila se i kazala nešto što Blektorn nije razumeo.

− Rekla je da ste dobrodošli, da vi častite ovu kuću.

− *Domo* − reče on.

− *Do itašemasite. Sake, Anđin-san?* − zapita Kiku.

− *Haj, domo.*

Gledao je kako njene savršene ruke nalaze pljosku bez greške, proveravaju da li je dobra toplota i toče u šoljicu koju je prema njoj podigao, kao što mu je Mariko pokazala. Sve to obavljala je s više gracioznosti nego što je on mogao i da sanja.

− Obećavate li iskreno da ćete se ponašati kao Japanac? − zapitala ga je Mariko kad su krenuli iz tvrđave. Nju su nosili u nosiljci, a on je pored nje hodao stazom koja se vijugavo spuštala prema selu i prema trgu uz more. Pred njima i iza njih išli su bakljonoše. Deset samuraja pratili su ih kao počasna straža.

− Pokušaću, da − rekao je Blektorn. − Šta moram učiniti?

− Najpre morate zaboraviti šta *morate* učiniti! Samo se morate setiti da je ova noć samo za *vaše* uživanje.

Danas mi je najbolji dan u životu, pomisli on. A večeras, šta će biti večeras? Uzbuđivao ga je izazov i odlučio je da pokuša biti Japanac, da u svemu uživa i da ne bude zbunjen.

− Koliko to veče… ovaj… košta? − zapitao je on.

− To je vrlo nejapanski, Anđin-sane − prekorila ga je. − Kakve veze to ima i sa čim? Fuđiko-san se složila da je pogodba razumna.

Pre odlaska posetio je Fuđiko. Obišao ju je lekar, promenio zavoje pa joj dao lekovite trave. Ponosila se častima i novim feudom pa je umiljato čavrljala, ne pokazujući bol, sretna što on ide u čajdžinicu. Naravno, Mariko-san se s njom savetovala i sve je bilo sređeno. Kako je dobra Mariko-san! Koliko žali što je opečena pa mu sama ne može sve to utanačiti. Pre odlaska pomilovao je Fuđikinu ruku. Sviđala mu se. Zahvalila mu je pa se opet izvinila. Otpratila ga je u nadi da će provesti divno veče.

Gioko i sluškinje svečano su čekale pred vratima čajdžinice da ih pozdrave.

− Ovo je Gioko-san. Ona je ovde Mama-san.

− Jako sam počašćena, Anđin-sane, jako počašćena.

− Mama-san? Mislite mama? Majka? Isto kao i na engleskom, Mariko-san? Mama, majčica, majka!

− Oh, gotovo je isto, ali, žalim jako… ’Mama-san’ znači maćeha ili pomajka, Anđin-sane. Majka se kaže ’haha-san’ ili ’oba-san’.

Za tren se Gioko izvini i odjuri. Blektorn se nasmeši Mariko koja je bila kao dete i u sve zurila.

− Oh, Anđin-sane, uvek sam želela da vidim kako ovakve čajdžinice izgledaju iznutra. Muškarci su toliko sretni! Zar nije lepo? Zar nije divno, čak i u ovako malenom selu? Gioko-san je sigurno naredila majstorima da joj potpuno sve obnove! Pogledajte kvalitet drveta… oh, tako ste dobri kad ste mi dopustili da dođem sa vama. Nikad više neću imati ovakvu priliku… pogledajte cveće… Kako je raskošno složeno… i oh, pogledajte baštu…

Blektorn beše veoma sretan i silno je žalio što je u sobi sluškinja i što su vrata šođi otvorena, jer bi čak i ovde u čajdžinici bilo nezamislivo i pogubno da Mariko ostane sama s njim u sobi.

− Lepa si − reče joj na latinskom.

− I ti! − Lice joj je blistalo. − Jako se tobom ponosim, admirale brodova. A i Fuđiko… oh, toliko se ponosila da je jedva uspevala mirno da leži!

− Učinilo mi se da ima teške opekotine.

− Ne boj se! Lekari su vrlo stručni, a ona je mlada, snažna i puna poverenja. Večeras sve oteraj iz svojih misli. Ne pitaj više za Išida ili Ikavu Đikkjua, ni za bojeve, ni za lozinke, feude ili brodove. Večeras nema briga… Večeras te čekaju same čarolije!

− Za mene si ti čarolija.

Zalepršala je lepezom, natočila sake i ćutala. Gledao ju je, a onda su se zajedno nasmešili.

− Zato što su ovde i drugi, a jezici rade, ipak moramo biti oprezni. Ali, oh, tako sam sretna zbog tebe! − kazala je.

− Ti!… A koji beše drugi razlog? Rekla si da postoji još jedan razlog zašto želiš da večeras dođem ovamo!

− Ah da, drugi razlog! − Oko njega zalebdi onaj isti teški miris. − To je naš drevni običaj, Anđin-sane. Kada gospa, koja pripada nekom drugom, mari za nekog muškarca i želi mu pružiti nešto važno, što je njoj zabranjeno pružiti, pobrinuće se da njeno mesto zauzme druga žena… poklon… najsavršenija kurtizana koju može priuštiti.

− Rekla si, kad gospa mari za drugog muškarca. Misliš li pod tim ljubav?

− Da. Ali samo za večeras.

− Ti!

− Ti, Anđin-sane!

− Zašto večeras, Mariko-san, zašto ne ranije?

− Danas je čarobno veče, a *kamiji* nas prate. Želim te! Tad se na pragu pojavila Kiku. ’Aleluja! ’ I zaželela mu je dobrodošlicu pa ga poslužila sakeom.

− Kako vi kažete da je gospa osobito lepa? − Mariko mu reče, a on ponovi. Devojka se vedro nasmeja, prihvati kompliment pa ga uzvrati.

− Kiku-san pita želiš li da ona peva ili pleše.

− Šta je tebi draže?

− Ova gospa, ovde je radi tvog užitka, samuraju, a ne mog.

− A ti? I ti si ovde radi mog užitka?

− Da, na neki način… Na vrlo prisan način!

− Onda je, molim lepo, zamoli da peva. − Kiku ljupko pljesne rukama i Ako donese samisen, dug, oblikom nalik na gitaru, sa tri žice. Ako ga namesti na pod i pruži Kiku trzalicu od slonovače.

− Gospo Toda − reče Kiku − molim vas, kažite našem dičnom gostu da ću najpre otpevati ’Pesmu konjica’!

− Kiku-san, bila bih počašćena kad biste me večeras zvali Mariko-san.

− Previše ste ljubazni prema meni, gospo! Molim vas, oprostite. Nikako ne bih smela biti tako neuglađena.

− Molim lepo!

− Hoću, ako vam se sviđa, ali… − Njen osmeh beše divan… Hvala, Mariko-sama.

Trznula je strunu. Od trenutka kada su gosti ušli u njen svet, sva njena čula bila su napeta. Potajno ih je motrila dok su bili sa Gioko-san i posle, dok su bili sami, tražeći neki putokaz da otkrije kako da mu ugodi ili kako da ostavi utisak na gospu Toda.

Nije bila pripremljena na ono što je uskoro postalo očigledno. Anđin-san očito je želeo gospu Toda, iako je to krio dobro, kako može kriti svaka civilizovana osoba. To samo po sebi nije bilo razlog za iznenađenje, jer gospa Toda beše naglašeno lepa i savršena i, što je najvažnije, samo je ona s njim znala razgovarati. Zapanjila se shvativši da i gospa Toda njega jednako toliko želi, ako ne i jače.

Varvarin-samuraj i samurajka, plemićkinja, kći ubice Akečija Đinsaja, supruga gospodara Buntara! Eeeee! Jadan čovek, jadna žena. Jako žalosno! Ovo sigurno mora završiti tužno.

Kiku zamalo ne zaplače pri pomisli na tugu i nepravdu života. O, koliko žalim što sam se rodila seljankom, a ne samurajkom, da postanem naložnica Omi-sanu, a ne samo njegova privremena igračka. Rado bih dala i svoju nadu u ponovno rođenje, kad bi bilo moguće da se to ostvari.

Oteraj žalost! Pružaj slast, to je tvoja dužnost.

Zatitraše joj prsti drugi akord, pun sete. Tad zapazi da je Mariko istinski očarana njenom muzikom, ali ne i Anđin-san.

Zašto? Kiku je znala da razlog nije njena svirka, jer je bila sigurna da je gotovo savršena. Veština koju je ona posedovala bila je data malom broju osoba.

Treći, još lepši akord, za probu. Nema sumnje, na brzinu je zaključila, njemu se to ne sviđa. Zamre akord i ona zapeva bez pratnje, uzdižući glas uz iznenadne promene tempa koje je godinama usavršavala. Ponovo je Mariko bila zanesena, a on nije, pa Kiku smesta prestade.

− Nije ovo veče za muziku ni za pevanje − izjavi ona. − Večeras je za sreću. Mariko-san, kako da na njegovom jeziku kažem: ’Molim vas, oprostite! ’?

− *Per favor.*

− *Per favor,* Anđin-sane, večeras se samo moramo smejati, *neh?*

− *Domo, Kiku-san. Haj.*

− Teško je zabavljati bez reči, ali nije i nemoguće, *neh?* Ah, znam! − Skočila je na noge i počela izvoditi komične pantomime: *daimjo*, nosač kaga, ribar, sokolar, naprasit uobražen samuraj, pa i stari ratar koji nosi punu kantu, a glumila ih je tako dobro i tako duhovito da su se uskoro Mariko i Blektorn smejali i pljeskali. Tada je digla ruku i obešenjački počela izigravati muškarca koji mokri, kako se drži ili promašuje muškost, kako hvata i traži neugledan ud, ili ga pretežu neverovatno velike genitalije. I to kroz sva razdoblja njegovog života, počevši od deteta koje piški u krevet i cvili, preko užurbanoga mladića, pa čoveka koji se mora suzdržavati, jednog sa krupnim udom, a drugog s jako sitnim, ’ma kamo li je nestao?’. I na kraju, do starog starca koji zanosno mumla što uopšte može mokriti.

Kiku se nakloni dok su oni pljeskali i srkne čaj, obrisavši znoj sa čela. Opazila je da on nastoji opustiti ramena i leđa.

− *Oh, per favor, senjor!* − Klekne iza njega i počne mu masirati vrat. Njeni vični prsti smesta su našli tačke koje pružaju slast.

− Oh, Bože… baš tako… *Haj*, upravo tu! − Poslušala ga je.

− Uskoro će vam biti lakše u vratu. Previše sedite, Anđin-sane!

− To jako dobro, Kiku-san. Suvo izgleda slab!

− Ah, hvala. Mariko-san, ramena Anđin-sana tako su široka, da li bi mi pomogli? Samo mu masirajte levo rame, a ja ću desno. Jako žalim, ali nemam dovoljno snažne ruke.

Mariko se dade nagovoriti i posluša. Kiku prikrije osmeh, osetivši kako se on napinje pod Marikinim prstima. Bila je jako zadovoljna svojim programom. Sad je umešnošću i znanjem ugađala mušteriji, koja joj se prepustila kao što je i red.

− Je li sada bolje, Anđin-sane?

− Dobro, jako dobro, hvala.

− Oh, nema na čemu! Meni je zadovoljstvo. Ali gospa Toda je mnogo spretnija od mene. − Kiku je osećala njihovu uzajamnu privlačnost, iako su je nastojali prikriti. − Sad malo hrane? − Odmah je stiglo jelo. − Za vas, Anđin-sane! − ponosno će ona. U posudi je bio malen fazan iseckan na komadiće i ispečen na žaru. Sa slatkim sojinim umakom. Poslužila ga je.

− Ovo slasno, slasno − reče on. I bilo je.

− Mariko-san?

− Hvala. − Mariko uze komadić, ali nije pojela. Kiku štapićima zahvati komadić pa sa užitkom prožvaće.

− Dobro, *neh?*

− Ne, Kiku-san, to vrlo dobro! Vrlo dobro.

− Molim, Anđin-sane, mašite se. − Uzela je drugi komadić. − Ima mnogo!

− Hvala. Molim lepo. Kako je… kako ovo? − Pokaza gusti smeđi umak. Mariko joj je prevodila.

− Kiku-san kaže da je to šećer i soja s malko đumbira. Pita ima li u vašoj zemlji šećera i soje.

− Šećera ima u repi, da, a soje nema, Kiku-san.

− Oh, kako možete živeti bez soje? − Kiku posta ponosna. − Molim vas, recite Anđin-sanu da mi ovde već hiljadu godina imamo šećer. Doneo nam ga je iz Kine budistički kaluđer Ganđin. Sve naše najbolje stvari potiču iz Kine, Anđin-sane. ’Ča’ smo dobili pre jedno pet stotina godina. Budistički sveštenik Ejsaj doneo je nešto semena pa ga zasejao u pokrajini Čikuzen gde sam se ja rodila. On nam je doneo i zen-budizam. − Mariko isto tako ozbiljno prevede, a tad Kiku prasne u smeh. − Oh, jako žalim, Mariko-sama, ali i vi i on izgledali ste tako ozbiljni! Samo sam glumila dostojanstvo dok sam govorila o čaju. Kao da je to važno? Govorila sam tek tako da vas zabavljam.

Gledale su kako Blektorn dovršava fazana.

− Dobar − reče on. − Vrlo dobar. Molim vas, zahvalite Gioki-san.

− Biće počašćena! − Kiku im još nalije sakea. Tada, osetivši da je došlo vreme, nedužno izjavi: − Smem li da pitam šta se dogodilo danas prilikom potresa? Čujem da je Anđin-san spasao život gospodaru Toranagi. Bila bi mi čast da to saznam iz prve ruke. − Strpljivo se zavalila, pustivši Blektorna i Mariko da uživaju u pričanju. Ubacivala bi ’oh’ ili ’Što se onda dogodilo?’, ili bi točila sake. Nije ih prekidala nikada. Bila je idealna slušateljka.

A kad su završili, Kiku se divila njihovoj hrabrosti i dobroj sreći gospodara Toranage. Neko su vreme razgovarali, a onda Blektorn ustade, a sluškinji rekoše da ga odvede.

Tišinu prekine Mariko.

− Još nikad niste jeli meso, Kiku-san, zar ne?

− Dužnost mi je da radim sve što mogu kako bih mu na tren ugodila, *neh?*

− Nikada nisam znala koliko gospa može biti savršena. Sad shvatam zašto ’Plutajući svet’, ’Svet vrba’ mora uvek postojati i koliko su muškarci sretni, a koliko sam ja nedovoljno vešta!

− Oh, to nipošto nisam želela. Ni govora, Mariko-sama! Nije to naš cilj. Ovde smo samo zato da kratak trenutak ugađamo.

− Da. Samo sam mislila reći da vam se silno divim. Želela bih da ste mi sestra. − Kiku se nakloni.

− Ne bih bila dostojna te časti. − Među njima je zavladala toplina. Tad Kiku reče: − Ovo mesto je jako tajnovito i svako je poverljiv. Nema doušničkih očiju. Vrtna sobica za slast jako je tamna, ako neko želi da bude tamna, a tmina čuva sve tajne.

− Jedini način da se tajna sačuva jeste kad smo sami, pa je tačno u podne šapnemo praznom bunaru, *neh?* − veselo će Mariko. Trebalo joj je vremena da donese odluku.

− Među sestrama bunari nisu potrebni. Sluškinju sam otpustila do zore. Naša sobica za slast je jako tajnovito mesto.

− Tamo morate biti sami s njim.

− Ja uvek mogu biti sama, uvek.

− Jako ste dobri prema meni, Kiku-čan, tako silno obzirni.

− Ovo je čarobna noć, *neh?* I jako neobična!

− Čarobne noći prebrzo završe, seko. Čarobne noći su za decu, *neh?* Ja nisam dete!

− Ko zna šta se događa u čarobnoj noći? Tmina sve obuhvati!

Mariko žalosno odmahne glavom pa je nežno pomiluje.

− Da. Ali kad bi njemu ova noć obuhvatala vas, bilo bi to sve.

Kiku nije više navaljivala. Tad izjavi:

− Ja sam dar za Anđin-sana? On me nije zatražio?

− Da vas je video, kako vas ne bi zatražio? Zaista mu je čast što ste ga primili! To sada razumem.

− Pa on me jedanput video, Mariko-san! Bila sam sa Omi-sanom kad nas je mimoišao na putu za brod, koji ga je odveo u Osaku.

− Oh, pa Anđin-san je rekao da je s Omi-sanom video Midori. Ono ste bili vi? Pored nosiljke?

− Da, na trgu. Oh da, bila sam to ja, Mariko-san, a ne gospa Omi-samina supruga. Rekao mi je: ’*Konniči va!’*. No, sigurno se on toga ne seća. Kako bi se i setio? Bilo je to u njegovom prošlom životu, *neh?*

− Oh, zapamtio ju je, lepu devojku pod zelenim suncobranom. Rekao je: najlepša devojka koju je ikada video. Puno puta je o njoj pričao. − Mariko ju je još pažljivije motrila. − Da, Kiku-san, lako vas je onoga dana ispod suncobrana mogao zameniti s njom.

Kiku natoči sake, a Mariko zadivi njeno nesvesno dostojanstvo.

− Imala sam suncobran zelen kao more − rekla je, presretna što ju je zapamtio.

− Kako je tada izgledao Anđin-san? Mnogo drukčije? Sigurno je bila užasna ona ’Noć vrištanja’.

− Da, da, bila je. A tad je bio stariji, koža na licu bila mu je napeta… Ali postadosmo previše ozbiljne, starija seko. Ah, ne znate koliko sam počašćena što ste mi dopustili da vas ovako zovem. Ovo je veče samo za užitak! Više nećemo biti ozbiljne, *neh?*

− Da! Slažem se. Molim vas, oprostite mi.

− Sad pređimo na praktičnije stvari. Da li bi mogli da me posavetujete, molim vas?

− Šta god želite − reče Mariko ljubazno kao uvek.

− Što se jastučenja tiče, da li njegovi zemljaci − koliko je vama poznato − vole neka pomagala ili položaje? Jako žalim što pitam, ali možda bi mogli da me uputite.

Mariko je morala napregnuti svu svoju veštinu da se ne zbuni.

− Ne, koliko ja znam. Anđin-san je jako osetljiv na sve što ima ikakve veze s jastučenjem.

− Da li bi mogle zaobilazno da ga zapitamo?

− Sumnjam da to tek tako možemo da pitamo stranu osobu. Anđin-sana nikako. A, jako žalim, ne znam kakva su pomagala… osim, jasno, *harigata.*

− Ah! − Kikui ponovo pomogne intuicija, pa je bezazleno zapitala: − Želite li ih pogledati? Sve bih vam ih pokazala, možda u njegovom prisustvu, onda ga ne moramo pitati. Videćemo po njegovom ponašanju.

Mariko je oklevala. Radoznalost joj je mutila moć logičnog razmišljanja.

− Ako bi to mogle duhovito da izvedemo…

Začuju kako se približava Blektorn. Kiku mu opet zaželi dobrodošlicu i natoči sake. Mariko iskapi šoljicu, sretna što više nije sama sa Kiku. Nelagodno se uverila da Kiku čita njene misli.

Čavrljali su i igrali bezbrižne igre, a kad je Kiku procenila da je pravo vreme, zapitala ih je da li žele da pogledaju vrt i sobice za uživanje.

Izađu u noć. Tamo gde je još bilo kapljica rose, bašta se prelivala pod svetlom baklji. Staza je krivudala između sićušnog jezerca i žuboravog slapa. Na kraju puteljka nalazila se usamljena kućica usred šumice bambusa. Bila je podignuta iznad negovane zemlje. Na verandu koja ju je okružila vodile su četiri stepenice. Sve u toj dvosobnoj zgradici beše ukusno i skupo. Najbolje drvo, najbolja tesarska građa, najbolji tatamiji, najbolji svileni jastuci, najelegantnije slike u *takonami.*

− Tako je lepo, Kiku-san − reče Mariko.

− Čajdžinica u Mišimi je mnogo lepša, Mariko-san. Molim vas, udobno se smestite, Anđin-sane! *Per favor,* je li vam ugodno, Anđin-sane?

− Da, veoma.

Kiku vide da je još zbunjen od noći i od sakea, ali da je potpuno svestan Mariko. Obuze je silna napast da ustane, da uđe u sobicu u kojoj su bili namešteni futoni, pa da opet izađe na verandu i da ode. No, znala je da bi time prekršila zakon, a štaviše, smatrala je da bi takav postupak bio neodgovoran jer je u srcu znala da je Mariko spremna i da gotovo više i ne mari.

Ne, pomisli ona, ne smem je nagovarati na tako žalosnu glupost, pa ma koliko mi to vredelo za budućnost. Ponudila sam, ali je Mariko-san odbila. Mudro! Jesu li ljubavnici? Ne znam. To je njihova *karma.*

Nagnula se prema njima pa se urotnički nasmešila.

− Slušajte, starija seko, molim vas, kažite Anđin-sanu da su ovde neke naprave za jastučenje. Postoje li i u njegovoj zemlji?

− Kaže da ne, Kiku-san. Jako žali, za njih nikad nije čuo.

− Oh! Da li bi ga onda zanimalo da ih vidi? Nalaze se u susednoj sobi, mogla bih da ih donesem. Zaista su jako uzbudljive.

− Želite li da ih pogledate, Anđin-sane? Ona kaže da su zaista jako zabavne! − Mariko namerno promeni reč.

− Zašto da ne? − izjavi Blektorn stisnutog grla. Čitavo njegovo biće beše nabijeno spoznajom njihovog mirisa i njihove ženstvenosti. − Vi… vi za jastučenje upotrebljavate naprave? − zapitao je.

− Kiku-san kaže, katkad, Anđin-sane. Ona kaže, a to je istina, da je naš običaj da uvek pokušamo odložiti ’Trenutak oblaka i kiša’, jer verujemo da se u tom krakom trenu mi smrtnici ujedinjujemo sa bogovima. − Mariko ga je posmatrala. − Zato je jako važno da nam potraje što duže, *neh?* Gotovo je to dužnost, *neh?*

− Da!

− Da. Ona kaže da je jako bitno sjediniti se sa bogovima. To je verovanje dobro i jako moguće, zar ne mislite i vi? Osećaj ’Proloma oblaka’ tako je neovozemaljski i božanstven, zar ne? Zato smo dužni upotrebiti sva sredstva kako bismo što duže ostali ujedinjeni sa bogovima, *neh?*

− Veoma! Oh, da.

− Hoćete li sake, Anđin-sane?

− Hvala. Hladila se lepezom.

− Ovo o ’Prolomu oblaka’, ’Oblacima i kiši’ ili ’Vatri i bujici’, kako mi to ponekad zovemo, veoma je japansko, Anđin-sane. U jastučenju je jako važno biti Japanac, *neh?*

Na njeno olakšanje se nasmešio pa joj se naklonio kao dvoranin.

− Da. Veoma. Ja sam Japanac, Mariko-san. *Honto!*

Vrati se Kiku s kovčežićem obloženim svilom. Otvori ga te izvadi pozamašan penis od slonove kosti, prirodne veličine, i još jedan izrađen od mekšeg materijala, savitljiviji, kakve Blektorn još nikada nije video. Bezbrižno ih je odložila.

− Naravno, ovo su obični *harigata,* Anđin-sane − hladnokrvno će Mariko zureći u ostale predmete.

− Zaista? − upita Blektorn, ne znajući šta bi drugo rekao. − Majko Božja!

− Pa to su obični *harigata,* Anđin-sane. Sigurno ih imaju vaše žene!

− Naravno da nemaju! Ne, nemaju! − doda on, nastojeći da se priseti da mora ostati pribran i vedar. Mariko nije mogla poverovati. Objasnila je stvar Kikui koja se isto tako iznenadila. Kiku je dugo govorila, a Mariko

povlađivala.

− Kaže Kiku-san da je to jako čudno. Moram se sa njom složiti, Anđin-sane. Ovde gotovo svaka žena ima *harigata* za uobičajeno olakšanje, bez ikakvih loših misli. Kako da inače bude zdrava kad je zakinuta onde gde muškarac nije? Jeste li sigurni, Anđin-sane? Ne zadirkujete nas?

− Ne… Ja sam, ovaj, siguran da ih naše žene nemaju. To bi bilo… Isuse, to… pa, ne, mi… one… nemaju ih!

− Sigurno im je život bez njih jako težak. Kod nas postoji uzrečica da je *harigata* kao muškarac, samo još bolji, jer je isti kao njegov najbolji deo, a nema njegove najgore delove. *Neh?* A to je bolje i zato što svi muškarci nisu… Nemaju dovoljno čvrstine, kao *harigata.* Takođe su odani, Anđin-sane, i žena im nikad ne dosadi kao muškarcu. A isto tako mogu biti hrapavi ili glatki… Anđin-sane, obećali ste, sećate li se? Sa vedrinom!

− Imate pravo! − naceri se Blektorn. − Boga mu, imate pravo. Molim vas, oprostite. − Uze *harigata.* Podrobno ga je proučavao i tiho zviždukao. Tad ga podigne. − Šta ono rekoste, Učiteljice-san? Da može biti hrapav?

− Da − veselo će ona. − Može biti onoliko hrapav ili onoliko gladak koliko vam je volja, a *harigata* su u prvom redu izdržljiviji od bilo kog muškarca i nikada ne klonu!

− Oh, u tome je stvar!

− Da. Ne zaboravite, nije svaka žena toliko sretna da pripada muževnom muškarcu. Bez ovakvih pomagala koje zadovoljavaju njene obične strasti i prirodne potrebe, obična žena uskoro dobije otrov u telu, a to sigurno brzo uništava njen sklad, a to škodi njoj i onima oko nje. Žene nemaju slobodu koju imaju muškarci, u većoj ili manjoj meri, i to opravdano, *neh?* Svet pripada muškarcima i to opravdano, *neh?*

− Da − nasmeši se on. − I ne!

− Sažaljevam vaše žene, jako žalim. Sigurno su iste kao i naše. Kad pođete kući, morate ih naučiti, Anđin-sane. Ah, da, recite svojoj kraljici, ona će sigurno shvatiti. Mi smo vrlo osetljivi u pogledu jastučenja.

− Spomenuću to njenom veličanstvu. − Blektorn sa prividnim oklevanjem odloži *harigata.* − A dalje?

Kiku pokaza nisku: četiri krupne kuglice od belog žada razmaknuto nanizane na jakoj svilenoj niti. Mariko je pažljivo slušala Kikuino objašnjenje, oči su joj se razrogačile više nego ikada, lepeza joj je lepršala, a kada je Kiku završila, u čudu je spustila pogled na kuglice.

− *Ah, so desu!* Dakle, Anđin-sane − započela je odlučno − Ovo su takozvani

konomi-šinđu, ’biseri sladostrasti’, a može ih upotrebiti senjor ili senjora. Sake, Anđin-sane?

− Hvala.

− Da. Njih može upotrebiti žena ili muškarac. Kuglice pažljivo gurnu u stražnji otvor, a tada, u trenu ’Oblaka i kiše’, polako izvlače kuglice, jednu po jednu.

− Šta?

− Da. − Mariko stavi nisku na jastuk pred njim. − Gospa Kiku kaže da je jako važno izabrati pravi trenutak i da uvek… ne znam kako vi to zovete, o, znam, uvek treba upotrebiti masnu pomadu… Zbog udobnosti, Anđin-sane. − Digla je pogled prema njemu pa dodala: − Ona takođe kaže da ’biseri sladostrasti’ postoje u mnogo veličina, a ako se ispravno njima barata, zaista bi mogli postići vrlo značajan uspeh.

Gromko se nasmejao i na engleskom izvalio:

− Stavljam bačvu zlatnika naspram svinjskom govnu, ako u to mogu poverovati!

− Jako žalim, nisam razumela, Anđin-sane.

Kad mu se opet vratila moć govora, rekao je na portugalskom:

− Stavljam brdo zlata naspram vlati trave, Mariko-san, da je utisak zaista vrlo veliki! − Uzeo je kuglice, posmatrao ih i zviždukao nesvesno. − Biseri sladostrasti, a? − Za tren ih je spustio. − Šta je još ovde?

Kiku se radovala što je pokušaj uspeo. Zatim je pokazala tajnu kožu, *himicu-kava.*

− Ovo je prsten sladostrasti, Anđin-sane, koji muškarac nosi da zadrži erekciju kad se isprazni. Kiku-san tvrdi da sa ovim prstenom muškarac može ženu usrećiti i nakon što prođe njegov vrhunac ili mu pak splasne žudnja. − Mariko ga je motrila.

− *Neh?*

− Svakako. − Blektorn je zračio vedrinom. − Sačuvao me dobri Bog i od jednog i od drugog, a pogotovo od toga da ne uspem usrećiti ženu. Molim vas, zamolite Kiku-san neka mi kupi tri ovakva prstena… za svaki slučaj!

Zatim mu je pokazala *hiro-gumbi,* opremu protiv malaksalog uda, tanke sasušene stabljike biljke koje, navlažene i namotane oko ’Neuporedivog dela’, nabreknu tako da on izgleda snažan.

Bilo je tu i svakojakih ljubavnih napitaka, koji uzbuđuju ili povećavaju uzbuđenje, i svakakvih masti. Masti za vlaženje, nadimanje i jačanje.

− A za slabljenje nema? − zapita on pa poveća veselje.

− Oh, ne, Anđin-sane, bilo bi to neprirodno!

Tad Kiku poređa ostalo prstenje za muškarce. Od slonovače, elastični ili svileni prstenovi, s kojekakvim čvorićima, čekinjama, vrpcama, dodacima ili privescima, od slonove kosti, konjske dlake, semenja pa i iz sitnih zvončića.

− Kiku-san tvrdi da gotovo svaki ovaj predmet i najčedniju ženu pretvara u pohotnu…

Oh, Bože, kako bih te želeo videti pohotnu, pomisli on.

− Ali ovo nosi samo muškarac, *neh?* − upita on.

− Što je žena uzbuđenija, i muškarac više uživa, *neh?* − reče Mariko. − Naravno, muškarčeva je dužnost i da pruža ženi slast, zar ne, a ako je na nesreću malen, slab, star ili umoran, uz ova pomagala ipak joj može časno pružiti užitak.

− Jeste li ih upotrebljavali, Mariko-san?

− Ne, Anđin-sane, ja ih nisam još nikad videla. To je… žene nisu za slast, nego za rađanje dece i brigu oko kuće i ognjišta.

− Žene ne očekuju da im se pruža slast?

− Ne. To ne bi bilo uobičajeno. To pripada ženama iz ’Sveta vrba’. − Mariko se hladila lepezom i objašnjavala Kikui što su razgovarali. − Ona kaže da je i u vašem svetu sigurno jednako! Da li je muškarac dužan da pruži slast ženi kao što je ona dužna da njemu pruža slast?

− Molim vas, recite joj, jako žalim, ali kod nas nije tako, baš naprotiv!

− Ona kaže da je to veliko zlo! Sake?

− Molim vas, recite joj da nas uče da se stidimo svog tela, jastučenja, golotinje i… i svakojakih gluposti. Tek sam ovde to shvatio. Sad, kad sam se malo civilizovao, otvorile su mi se oči.

Mariko je prevela. Iskapio je šoljicu. Kiku mu je odmah napuni. Nagne se, a dugi rukav pridržavala je levom rukom da ne dodirne niski lakirani stočić, dok je desnicom nalivala sake.

− D*omo.*

− *Do itašimašite, Anđin-san.*

− Kiku-san kaže da bismo svi morali biti počašćeni, kad vi to kažete. Slažem se, Anđin-sane. Ulivate mi ponos. Danas sam se vama jako ponosila, ali sigurno nije tako strašno kao što tvrdite.

− Još gore! Teško je to shvatiti, a kamoli objasniti, ukoliko tamo nikada niste bili ili tamo niste vaspitani. Znate… zapravo… − Blektorn vide kako ga

one motre i strpljivo čekaju, šarolike, tako ljupke i čiste. Soba je bila tako čedna, čista, lepa i tiha. Odjednom u mislima stavi to u poređenje prema vrućem, dobro poznatom zadahu svoje engleske kuće. Rogozine na zemljanom podu. Dim iz otvorenog ognjišta od opeke uzdiže se prema otvoru u krovu. U celom njegovom gradiću behu samo tri nova kamina sa dimnjacima i to samo za velike bogataše. A u kućici dve male spavaće sobe i jedna velika prljava prostorija za ručanje, boravak, kuvanje i za razgovor. U kućerak bi i leti i zimi ulazio u mornarskim čizmama. Niko ne bi primećivao ni blato ni izmet. Seo bi na stolicu ili na klupu. Hrastov sto beše pretrpan kao i prostorija. Tri-četiri psa i dvoje dece, njegov sin i kći njegovog pokojnog brata Artura, pentrali su se, padali i igrali u rusvaju. Felisiti je kuvala, a duga haljina joj se vukla po rogozinama i prljavštini. Koščata sluškinja bi šmrkala i motala se po putu. Arturova udovica Meri je kašljala u susednoj sobi koju je za nju sazidao. Kao i uvek, bila je blizu smrti, ali nikako da umre.

Felisiti! Draga Felisiti. Jednom mesečno možda kupanje, i to leti, sasvim sama, u bakrenoj kadi, ali svakoga dana je prala lice, ruke i noge, vazda skrivena do grla i ručnih zglobova, celu godinu zamotana u slojeve teške vune, neoprane mesecima i godinama. Smrdela je kao svi, bila vašljiva kao svi oni i češala se kao svi ostali.

Pa i sva druga glupa verovanja i praznoverja! Da može ubiti čistoća, da mogu ubiti otvoreni prozori, da voda može ubiti, izazvati proliv ili doneti kugu, a da su vaši, buve, muve, prljavština i bolesti kazna Božja za grehe na zemlji.

Buve i muve, a svakoga proleća novi osip, ali svakoga dana u crkvu, a nedeljom dva puta da im utuvljuju reč Božju: ništa nije važno, samo Bog i spas!

Rođeni u grehu, živite u sramoti, vražji nakoti osuđeni na pakao, molite za spasenje i oproštaj! Felisiti tako pobožna, bogobojazna, puna straha pred vragom i očajne želje da ode u raj. Pa kući na ručak. Komad mesa s ražnja, a ako bi palo na pod, digao bi ga, otresao prašinu pa pojeo, ako ga se ne bi pre dočepali psi, a ionako bi im bacao kosti. Na podu otpaci. Na pod su gurali ostatke da ih kasnije počiste ili možda izbace na ulicu. Uglavnom bi spavali u dnevnoj odeći i češali se kao besni psi. Uvek su se češkali. Ostarili bi tako mladi, i ružni bi postali tako mladi, a tako bi mladi umirali. Felisiti! Sad joj je dvadeset i devet godina, a seda je, ostade joj još nekoliko zuba, stara, naborana i sasušena.

− Pre vremena, jadna žena! Bože moj, kako je to bedno! − besno je povikao. − Kakva smrdljiva prokleta šteta!

− *Nan desu ka, Anđin-san?* − zapitaju obe žene u istom dahu, a

zadovoljstvo im splasne.

− Jako žalim… ali beše to samo… svi vi ste tako čisti, a mi smo prljavi, i sve je to takva šteta, za bezbrojne milione, a i ja, celi svoj život… A samo zato što ne poznajemo ništa bolje! Isuse Hriste, kakva šteta! Sveštenici su za to krivi, oni su učitelji i vaspitači, sveštenici poseduju sve škole, oni uče, uvek u ime Božje, prljavština u ime Božje… Istina je!

− Oh, da, naravno − umirujuće će Mariko, dirnuta njegovim jadom.

− Molim vas, ne brinite sada, Anđin-sane. Ostavite to za sutra…

Kiku se smeškala, ali je besnela na samu sebe. Morala sam biti pažljivija, reče samoj sebi. Glupačo, glupačo, glupačo! Opomenula te Mariko-san! Sad si upropastila veče, a čarolije je nestalo, nestalo, nestalo!

Zaista, ona teška, gotovo opipljiva čulnost, što ih je sve troje dotakla, beše nestala. Pa možda je i bolje tako, pomislila je. Barem su Mariko i Anđin-san još jednu noć zaštićeni.

Jadan čovek, jadna žena! Jako žalosno. Gledala ih je kako razgovaraju, a tad je osetila promenu u tonu njihovih glasova.

− Sad te moram ostaviti − govorila je Mariko na latinskom.

− Otiđimo zajedno.

− Molim te, ostani. Zbog svoje časti i njene. I moje, Anđin-sane.

− Ne želim ovaj tvoj poklon − reče on. − Želim tebe!

− Tvoja sam, veruj, Anđin-sane. Molim te, ostani, molim te, i znaj da sam noćas tvoja.

Nije više navaljivao da ona ostane.

Kad je otišla, legao je i stavio ruke pod glavu. Zabuljio se kroz prozor u noć. Kiša je tupkala po crepovima, a vetar je nežno duvao sa mora.

Kiku je nepokretno klečala pred njim. Noge joj behu ukočene. Rado bi i ona legla, ali mu ni najmanjom kretnjom nije htela poremetiti raspoloženje. Nisi umorna! Ne bole te noge, uveravala je samu sebe. Slušaj kišu i misli na divne stvari. Misli na Omi-sana, na čajdžinicu u Mišimi, na to da živiš, a da je jučerašnji potres bio samo običan potres! Misli na Toranagu i na neverovatno preteranu cenu koju se Gioko-san usudila prvo da zatraži za tvoj ugovor. Imala je pravo ona proročica, tvoja je dobra sreća da je obogatiš pre svega. A ako je istinit taj deo, zašto i sve ostalo ne bi bilo istinito? Da ćeš se jednog dana udati za samuraja koga poštuješ i da ćeš s njim imati sina, da ćeš živeti do duboke starosti u njegovom domaćinstvu bogata i poštovana, i da će − čudo nad čudima! − tvoj sin dospeti u jednaki stalež − samurajski − kao i sinovi njegovi.

Kiku se zažari misleći o svojoj neverovatnoj, izvanrednoj budućnosti.

Nakon izvesnog vremena Blektorn se udobno protegne, obuzet prijatnom iznemoglošću. Video ju je pa se nasmešio.

− *Nan desu ka, Anđin-san?*

Ljubazno je odmahnuo glavom, ustao i otvorio šođi susedne sobice. Sluškinja nije klečala pored futona zastrtih mrežom. On i Kiku behu sami u predivnoj kućici.

Pođe u spavaću sobu i poče svlačiti kimono. Pohrlila mu je u pomoć. Potpuno se svukao i navukao lagani svileni spavaći kimono koji mu je ona pružila. Razgrnula je mrežu protiv komaraca i on leže.

Tad se presvuče i Kiku. Video je kako ona skida obi, gornji kimono i donji kimono najsvetlije zelene boje s grimiznim porubom i naposletku potkošulju. Obukla je spavaći kimono breskvine boje, skinula zapetljanu svečanu periku i pustila kosu. Bila je modro-crna, lepa i vrlo duga. Klekla je pred mrežom.

− *Dozo, Anđin-san?*

− *Domo* − reče on.

− *Domo arigato goziemašita* − šapnula je.

Uvukla se pod mrežu i legla kraj njega. Jarko su gorele sveće i uljanice. Radovao se tolikom svetlu jer je bila jako lepa.

Nestalo je njegove očajničke potrebe, iako je bol ostala. Ne želim te, Kiku-čan, pomisli on. I da si Mariko, bila bi ista stvar. Iako si najlepša žena koju sam ikad video, u stvari, lepša i od Midori-san koju sam smatrao lepšom od boginje. Ne želim te! Možda kasnije, ali sada ne, jako žalim.

Ona pruži ruku i pomiluje ga.

− *Dozo?*

− *Ije!* − nežno će on, odmahnuvši glavom. Uhvatio ju je za ruku, a onda gurnuo mišku pod njena ramena. Poslušno se privinula uz njega, odmah je shvatila. Njen miris se mešao sa mirisom pokrivača i futona. Tako je čisto, pomisli on, sve je tako neverovatno čisto.

Šta li ono reče Rodriges? ’Japan je raj zemaljski, Ingeles, ako znaš gde treba gledati?’, Ili: ’Ovo je raj, Ingelesl’. Ne sećam se. Samo znam da raj nije tamo preko mora gde sam mislio da jeste. Nije to tamo!

Raj zemaljski je ovde.

41

U tmini je glasnik galopirao putem prema usnulom selu. Nebom je rudila zora, a noćne ribarske brodice, koje su spuštale mreže blizu plićaka, upravo su

pristizale. Bez predaha je jahao iz Mišime preko planinskih klanaca i po slabim putevima, a gde god je mogao, zaplenio bi sveže konje.

Seoskim ulicama topotao je njegov konj − sad su ga motrile mnoge skrivene oči − preko trga pa onda uzbrdo do tvrđave. Njegov steg je nosio Toranagin grb. Znao je trenutnu lozinku, pa ipak su ga zaustavljali i prepoznavali četiri puta pre nego mu dopustiše da uđe i da pristupi zapovedniku straže.

− Hitne poruke iz Mišime, Naga-sane, od gospodara Hiro-macua.

Naga uze svitak i požuri u zgradu. Zastane kod šođija koji je bio pod jakom stražom.

− Oče?

− Da?

Naga odgurne vrata i pričeka. Toranaga vrati mač u korice. Jedan stražar donese uljanicu.

Toranaga sedne pod mrežu protiv komaraca i slomi pečat. Pre dve nedelje potajno je naredio Hiro-macuu da sa probranim ljudima pođe u Mišimu, grad-zamak na putu Tokaido koji je čuvao ulaz u klanac, koji preko planina vodi u gradove Atami i Odavaru na istočnoj obali poluostrva Izu. Atami beše ulaz u Odavaru, smeštenu nešto severnije. Odavaru koja je bila ključ odbrane celoga Kvanta. Hiro-macu je pisao:

’Gospodaru, vaš polubrat Zataki, gospodar Šinana, stigao je danas ovamo iz Osake i zatražio propusnicu da vas poseti u Anđiru. Putuje službeno sa stotinu samuraja i nosača pod barjakom ’novog’ Regentskog veća. Sa žaljenjem vam javljam da je vest gospe Kiricube bila tačna. Zataki je izdajica, a otvoreno se hvali svojom odanošću Išidu. No, ona nije znala da je Zataki sada regent umesto gospodara Sugijame. Pokazao mi je svoje službeno imenovanje koje su propisno supotpisali Išido, Kijama, Onoši i Ito. Jedva sam uspeo obuzdati svoje ljude koje je razbesnela njegova bahatost, i poslušam vašu naredbu da pustim svakog Išidovog glasnika. Lično sam hteo da ubijem to govno. Sa njim putuje varvarski sveštenik Cukku-san koji je stigao u luku Numazu brodom iz Nagasakija. Zamolio je dopuštenje da vas poseti pa sam ga poslao sa istom grupom. Poslao sam dve stotine svojih ljudi da ih prate. Za dva dana stići će vam u Anđiro. Kad ćete se vratiti u Edo? Uhode kažu da Đikkju tajno diže ljude na oružje, a iz Eda stiže vest da su severni klanovi spremni da se pridruže Išidu sad kad je protiv vas Zatakijev Šinano. Molim vas da smesta odete iz Anđira, povucite se preko mora. Neka Zataki pođe za vama u Edo gde ga možemo srediti kako doliči.’

Toranaga lupne pesnicom o pod.

− Naga-sane! Buntaro-sana, Jabu-sana i Omi-sana smesta ovamo dovedi!

Stigoše vrlo brzo. Toranaga im pročita poruku.

− Najbolje će biti da obustavimo obuku. Pošaljite puk musketara, do poslednjeg čoveka, u planine. Više ne želimo da iko išta otkrije o nama.

− Molim vas, oprostite, gospodaru! − reče Omi. − Ali mogli bi u planinama da presretnemo posetioce. Na primer, kod Jokosea. Pozovite gospodara Zatakija − brižno je izabrao titulu − u toplice, u obližnje lečilište, ali sastanak zakažite u Jokoseu. A kad vam preda poruku, on i svi njegovi ljudi mogli bi da se vrate! Da ih otpratimo do granice ili da ih uništimo, kako želite.

− Ne poznajem Jokose.

− Divan je − važno će Jabu. − Gotovo u srcu Izua, gospodaru, preko planina u dolini, pored reke Kano koja teče na sever, pa kroz Mišimu i Numazu utiče u more, *neh?* Jokose je raskrsnica puteva koji vode na sever-jug i istok-zapad. Da, Jokose bi bilo prikladno za sastanak, gospodaru. U blizini su toplice Šuzenđi, vrlo tople, vrlo dobre, jedne od najboljih koje imamo. Morali bi da ih posetite, gospodaru. Mislim da je Omi-san dao dobar predlog.

− Da li ga možemo lako odbraniti?

− Da, gospodaru − brzo će Omi. − Tamo je most. Zemlja se strmo spušta sa planina. Svi napadači morali bi se tamo boriti uz krivudav put. S nekolicinom ljudi moguće je držati oba prolaza. Nikako ne možete upasti u zasedu. Imamo i više nego dovoljno ljudi da vas odbranimo i da pokoljemo i desetostruko brojniju grupu od njihove… ako zatreba.

− Poklaćemo ih bez obzira na to šta se dogodilo, *neh?* − prezrivo će Buntaro. − Ali bolje tamo nego ovde. Gospodaru, molim vas, dopustite da osiguram to mesto. Pet stotina strelaca, bez musketara, svi konjanici. Još s onim ljudima koje je poslao moj otac imaćemo više nego dovoljno.

Toranaga je proučavao datum na poruci.

− Kada će oni doći na raskršće?

Jabu pogleda Omija očekujući od njega povlađivanje.

− Najranije danas uveče?

− Da. A možda tek sutra u zoru.

− Buntaro-sane, smesta otiđi − kazao je Toranaga. − Zadrži ih kod Jokosea, i to na onoj strani reke. Krećem sutra u zoru s još stotinu ljudi. Morali bismo tamo stići do podneva. Jabu-sane, zasad se brini za naš musketarski puk i čuvaj nam odstupnicu. Stani s njima u zasedu na putu Hejkava, na obroncima, tako da se prema potrebi možemo probiti kroz vas.

Buntaro se spremao za odlazak, ali zastane kad Jabu razdraženo reče:

− Kako bi moglo doći do izdaje, gospodaru? Pa imaju samo sto ljudi.

− Očekujem izdaju. Ne bi gospodar Zataki bez nekog plana gurao glavu u moje ruke, jer ja ću, naravno, skinuti njegovu glavu ako uzmognem! − reče Toranaga. − Bez njega na čelu onih njegovih fanatika imaćemo daleko veće izglede da se probijemo kroz njegova brda. Ali zašto on sve stavlja na kocku? Zašto?

− Možda se sprema da vam opet postane saveznik? − neuvereno će Omi.

Svima je bilo poznato da su dva polubrata dugogodišnji suparnici. Dosad je to suparništvo bilo prijateljske naravi.

− Ne, to nikako. Ni pre mu nisam verovao. Bi li mu iko od vas sada verovao? − Odmahnuli su glavom.

− Sigurno nemate razloga da se brinete, gospodaru − izjavi Jabu. − Gospodar Zataki je istina, regent, ali samo je glasnik, *neh?*

Budalo, htede viknuti Toranaga, zar ti ništa ne razumeš?

− Uskoro ćemo znati. Buntaro-sane. Odmah kreni!

− Da, gospodaru. Brižno ću izabrati mesto za sastanak, ali ne puštajte ga sebi bliže od deset koraka. Bio sam s njim u Koreji. Prebrz je na maču.

− Da. − Buntaro odjuri.

− Možda bismo Zatakija mogli navesti da izda Išida? − reče Jabu. − Možda kakva primamljiva ponuda? Šta bi ga moglo dovesti u napast? I bez njega kao vojskovođe planine Šinana su grozne.

− Iskušenje je očigledno − odvrati Toranaga. − Kvanto. Nije li to ono što on želi, ono što je oduvek želeo? Zar to ne žele svi moji neprijatelji? Zar to ne želi i sam Išido?

Niko mu ne odgovori. Nije bilo potrebno.

− Pomoz’ nam Buda! − ozbiljno će Toranaga. − Završen je Taikov mir. Počinje rat.

* * *

Blektornove pomorske uši začule su nemir u topotu konja koji se približavao. Šapnule su mu: opasnost! Smesta se prenuo iz sna, spreman da napadne ili da se povuče, a sva čula bila su mu samo na to usmerena. Topot prođe, odjekne uzbrdo prema tvrđavi pa opet zamre.

Čekao je. Nikakvog traga pratnji. Sigurno usamljeni glasnik, pomislio je. Odakle? Je li već počeo rat?

Samo što nije svanulo. Blektorn je sad video i delić neba, tmurnog i bremenitog kišom. Vazduh beše vruć, sa mirisom soli, a s vremena na vreme

zatreptala bi mreža protiv komaraca. Iza mreže slabašno zacvili komarac. Beše presretan što je pod mrežom zasad na sigurnom. Uživaj u mirnoći i spokoju dok traju, reče samom sebi.

Uz njega je spavala Kiku sklupčana kao mače. Raščupana od sna izgledala mu je još lepša. Pažljivo se zavalio u mekoću jorgana na podu prekrivenom tatamijem.

Ovo je mnogo bolje od kreveta. Bolje od bilo kojeg ležaja. Bože moj, i to koliko bolje! Ali uskoro ćeš opet na brod, *neh?* Uskoro ćeš napasti Crni brod i osvojiti ga, *neh?* Mislim da se Toranaga s tim složio, iako još to nije otvoreno rekao. Zar se nije upravo saglasio na japanski način? ’*U Japanu se ništa ne može rešiti − osim japanskim metodama.*’ Da, verujem da je to istina.

Hteo sam biti bolje upućen u stvari. Zar nije kazao Mariko da mi sve prevodi pa da mi objasni njegove političke probleme?

Tražio sam novac da nabavim novu posadu. Zar mi nije on darovao dve hiljade kokua?

Zatražio sam dve-tri stotine gusara. Zar mi on nije dao dve stotine samuraja i udelio mi svu moć i vlast koje su mi potrebne? Hoće li me oni slušati? Naravno. Proglasio me samurajem i hatamotom. Znači da će oni za mene ići i u smrt! Ukrcaću ih na *Erazmo*, oni će mi biti jurišna grupa, a ja ću povesti napad.

Kako sam neverovatno sretan! Imam sve što želim. Osim Mariko. Pa i nju imam. Imam njen tajni duh i njenu ljubav. A sinoć sam imao njeno telo, one čarobne noći koja nikad nije postojala. Voleli smo se, bez voljenja. Zar to išta menja u stvarnosti?

Između Kikue i mene nema ljubavi. Samo procvetala žudnja! Bilo mi je divno. Nadam se da je i njoj bilo divno. Nastojao sam biti potpun Japanac i obaviti svoju dužnost, ugoditi joj kao što je ona ugađala meni.

Sećao se kako je upotrebio prsten sladostrašća. Osećao se jako nespretno i sramežljivo i odvratio je glavu da ga natakne, prestravljen da će ostati bez snage, ali nije. A zatim, kad je prsten bio na mestu, jastučali su opet. Telo joj se uvijalo i drhtalo a to treperenje uzdiglo ga je do vrhunca većeg od svih koje je dotada upoznao.

Kasnije, kad je opet došao do daha, nasmejao se, i ona je prošaptala: ’Zašto se smeješ?’ On je odgovorio: ’Ne znam. Znam samo to da si me ti usrećila!’

Nikada se u takvoj prilici inače nisam nasmejao. A to je sve pozlatilo. Ne volim Kiku-san, draga mi je. Bezgranično ljubim Mariko-san, a Fuđiko-san potpuno volim.

Hoćeš li jastučiti sa Fuđiko? Ne! Bar mislim da ne bih mogao.

Zar ti to nije dužnost? Ako prihvataš samurajske povlastice i od ostalih zahtevaš da prema tebi postupaju kao prema pravom samuraju sa svim što je tu uključeno, moraš prihvatiti odgovornosti i dužnosti, *neh?* Pa to je pravično, *neh?* I dično, *neh?* Tvoja dužnost je da Fuđiko podariš sina.

A Felisiti? Šta bi ona na to rekla?

A kad otploviš, šta će biti sa Fuđiko-san i sa Mariko-san? Hoćeš li se istinski ovamo vratiti, ostavivši viteštvo, pa i veće počasti koje ćeš sigurno dobiti, ako se vratiš kući krcat blagom? Hoćeš li se ponovno otisnuti u neprijateljske dubine, probiti se kroz ledeni užas Magelanovog moreuza, izdržati oluje, more, skorbut i pobunu još šest stotina devedeset i osam dana, samo zato da se ovamo po drugi put iskrcaš? Da opet započneš ovaj život?

Odluči!

Setio se tada onog što mu je Mariko pričala o pregradama u mozgu. Budite Japanac, Anđin-sane. Morate! Da biste preživeli! Radite isto što mi, bez stida se prepustite ritmu *karme.* Budite zadovoljni sa snagama koje su izvan vaše moći. Sve stvari smestite u posebne pregrade pa se pokorite životnom skladu *va.* Pokorite se, Anđin-sane, *karma je karma, neh?*

Da. Odlučiću kad dođe vreme.

Najpre moram okupiti posadu. Zatim ću osvojiti Crni brod. Onda ću oploviti pola kugle zemaljske natrag do Engleske. Tada ću kupiti i opremiti ratne brodove. I onda ću odlučiti. *Karma je karma.*

Kiku se promeškolji pa se dublje zagnjuri u jorgane, pripivši mu se još bliže. Kroz svileni kimono osećao je njenu toplinu. I bio je opet potpaljen.

− Anđin-san − šapnu ona još u snu.

− *Haj?* − Nije je probudio. Bio je zadovoljan da je uzme u zagrljaj i da počiva, očaran spokojem koji mu je ulilo njeno podavanje. No, pre nego što je utonuo u san, blagosiljao je Mariko koja ga je naučila.

− Da, Omi-sama, svakako − reče Gioko. − Odmah ću dovesti Anđin-sana. Molim vas, oprostite. Mala Ako, dođi sa mnom! − Gioko je Aku poslala po čaj pa požurila u vrt, pitajući se kakve li je bitne vesti doneo onaj užurbani noćni glasnik, jer i ona je čula topot konja. A zašto je Omi danas tako čudnovat?, zapitala se. Zašto je tako hladan, osoran i opasan? I zašto je lično došao po tako neuglednom poslu? Zašto nije poslao nekog samuraja?

Ah, ko zna? Omi je muškarac. Kako njih možeš razumeti, a naročito samuraje? No, nešto nije u redu, nipošto nije u redu. Zar je glasnik možda doneo objavu rata? Pretpostavljam da jeste. Ako je rat, onda je rat, a rat nikada

ne škodi našem poslu. *Daimjoima* i samurajima i dalje će biti potrebna zabava, kao uvek, a u ratu i više. Novac im znači manje nego inače. Dobro, dobro!

Nasmeši se samoj sebi. Sećaš li se ratnih dana pre četrdeset godina kad si imala sedamnaest proleća i bila ukras Mišime? Sećaš li se svog onog smeha, jastučenja i ponosnih noći koje su se stapale sa danima? Sećaš li se kako si lično služila starog Ćelavca, Jabuovog oca, milog starog gospodina, koji je zločince kuvao kao i sad, posle njega, njegov sin? Seti se koliko si se morala mučiti da ga raznežiš − za razliku od sina! Gioko se zacereka. Jastučili smo tri dana i tri noći, a onda mi je on postao zaštitnik, i to punu godinu dana. Dobra vremena i dobar čovek. Oh, kako smo mi jastučili!

Rat ili mir, šta te briga? *Šigata ga naj?* Dosta si sredstava uložila kod lihvara i trgovaca pirinčom, malo ovde, malo onde. Tu je još fabrika sakea u Odavari, Čajdžinica u Mišimi cveta, a danas će gospodar Toranaga kupiti Kikuin ugovor!

Da, pred nama su zanimljiva vremena, a kako je neizrecivo bila zanimljiva ova noć! Kiku je bila sjajna, a Anđin-sanov ispad uvredljiv. Kiku se snašla vešto kao svaka kurtizana u zemlji. A zatim, kad ih je ostavila gospa Toda, Kiku je svojim umećem sve oplemenila i noć je odlično protekla.

Ah, muškarci i žene. Tako su predvidljivi. Osobito muškarci. Uvek su mala deca. Tašti, teški, užasni, ćudljivi, pohotljivi, grozni − najređe divni − ali svi su rođeni s onom jednom neverovatnom, spasonosnom crtom, koju mi u poslu nazivamo ’Koren žada’, ’Kornjačina glava’, ’Vrhunac Jang’, ’Zapareno koplje’, ’Muški prodirač’, ili jednostavno ’Komad mesa’!

Kako uvredljivo! A ipak tako prikladno!

Gioko se naceri pa se po desethiljaditi put zapita: tako mi svih bogova, živih i mrtvih, i onih koji se tek moraju roditi, šta bismo mi radile na ovom svetu bez ’Komada mesa’?

Opet je požurila, a koraci su joj bili upravo toliko glasni da najave njenu prisutnost. Popela se uz lakirane stepenice od kedrovine. Vično pokuca na vrata.

− Anđin-sane,… Anđin-sane, jako žalim, ali pozvao vas je gospodar Toranaga. Naredio je da smesta dođete u tvrđavu.

− Šta? Šta ste rekli? − Ponovila je jednostavnijim rečima. Ah! Razumeo! Dobro… Ja tamo brzo! − čula ga je kako govori svojim smešnim naglaskom.

− Jako žalim, molim vas, oprostite! Kiku-san?

− Da, Mama-san? − Za tren se šođi rastvori. Kiku joj se nasmeši, kimono joj se pripio uz telo, a kosa joj je bila zgodno raščupana. − Dobro jutro,

Mamasan, jeste li lepo sanjali?

− Da, da, hvala! Jako žalim što vam smetam. Kiku-čan, želiš li topli ’ča’?

− Oh! − Nestane Kikuin smešak. Beše to tajna rečenica koju je Gioko mogla slobodno upotrebiti u prisustvu svake mušterije, a značila je da se Kikuina omiljena mušterija, Omi-san, nalazi u čajdžinici. Tad bi Kiku uvek mogla brže završiti svoju priču, pesmu ili ples i poći Omi-sanu, ako bi to želela. Kiku je jastučala sa jako malo ljudi, iako je mnoge zabavljala, ako bi platili cenu. Jako, jako su retki bili oni koji su mogli platiti sve njene usluge.

− Šta je? − budno zapita Gioko.

− Ništa, Mama-san. Anđin-sane! − veselo zovne Kiku. − Jako žalim, jeste li za ’ča’?

− Da, molim.

− Odmah će stići − reče Gioko. − Mala Ako! Požuri, dete.

− Da, gospodarice! − Ako donese poslužavnik sa čajem i sa dve šoljice pa natoči, a Gioko ode, ponovo se opravdavajući što ga je omela.

Kiku lično pruži Blektornu šoljicu. Žedno ju je popio, a ona mu pomogne da se obuče. Mala Ako joj rasprostre čist kimono, Kiku je bila svakako pažljiva, ali ju je plašila pomisao da će uskoro morati da isprati Anđin-sana do izlaza i nakloniti mu se pre nego što on pođe kući. Bio je to znak pristojnosti. Štaviše, bila je to njena povlastica i dužnost. Samo je kurtizanama prvog reda bilo dopušteno da pređu prag pa da gostu udele tu retku čast. Sve ostale su morale ostati u dvorištu. Beše joj nezamislivo da ne završi noć kao što se očekivalo. Bila bi to užasna uvreda njenom gostu, pa ipak…

Po prvi put u životu Kiku nije želela da se jednom gostu nakloni u znak rastanka u prisutnosti drugog gosta.

Ne mogu, ne mogu to učiniti Anđin-sanu pred Omi-sanom.

Zašto?, zapitala se. Zato što je Anđin-san varvarin, pa se stidiš što će celi svet doznati da te imao varvarin? Ne! Već za to zna celi Anđiro, a muškarci su svi slični, uglavnom. Ovaj čovek je samuraj, hatamoto i admiral brodova gospodara Toranage! Ne, nije to razlog.

A zašto onda?

Zato što sam ove noći utvrdila da se stidim zbog onog što mu je učinio Omi-san, kao što bismo se svi mi morali stideti. Omi-san to nikada nije smeo da učini. Anđin-san je žigosan i kao da su moji prsti osećali taj žig kroz svilu njegovog kimona. Gorim od stida zbog njega, dobrog čoveka kome to niko nije smeo da uradi.

Jesam li osramoćena?

Ne, jasno da nisam, samo se zbog njega stidim. I stidim se zbog Omi-sana, zato što ga je osramotio!

Tada u kutku mozga začu kako Mama-san opet kaže:

− Dete, dete, ostavi muške poslove muškarcima. Smeh je naš balsam protiv njih, i protiv sveta, i bogova pa i starosti.

− Kiku-san?

− Da, Anđin-sane?

− Sad idem.

− Da. Pođimo zajedno! − rekla je.

Nežno je uzeo njeno lice svojim hrapavim rukama pa ju je poljubio.

− Hvala. Nemam dovoljno reči da zahvalim.

− Morala bih ja vama zahvaliti. Molim vas, dopustite da vam zahvalim, Anđin-sane. Sada idemo.

Pustila je da joj mala Ako još dotera kosu koju je lagano raspustila, vezala vrpcu novoga kimona i pošla s njim.

Kiku je išla uz njega, jer je to bila njena povlastica, a ne nekoliko koraka iza njega kao što su morale ići žena, naložnica ili sluškinja. Na tren joj je položio ruku na rame, a njoj je to bilo neukusno jer se nisu nalazili u intimi sobe. Tad je odjednom obuzme užasan predosećaj da će je on možda javno poljubiti − Mariko je spomenula da je kod varvara to običaj − na vratima. O, Budo, ne daj da se to dogodi, pomisli ona, od straha gotovo izgubivši svest.

U sobi za prijem su se nalazili njegovi mačevi. Po običaju su svako oružje čuvali izvan soba za slast da izbegnu smrtonosne razmirice sa drugim mušterijama, a i da onemoguće gospi da oduzme sebi život. Nisu sve gospe iz ’Sveta vrba’ bile sretne ni zadovoljne.

Blektorn zadene mačeve za pojas. Kiku ga je pratila pa mu se klanjala po celoj verandi gde on navuče sandale. Gioko i ostale se skupe da mu se na rastanku naklone, kao počasnom gostu. Pred vratima se nalazio seoski trg i more. Tamo su se vrzmali mnogi samuraji, među njima i Buntaro. Kiku nije videla Omija iako je bila sigurna da je on odnekud motri.

Anđin-san je delovao tako neizrecivo visok, a ona pokraj njega tako malecka. Prolazili su kroz dvorište. Oboje istovremeno spaziše Omija. Stajao je kraj izlaza. Blektorn se zaustavi.

− Jutro, Omi-sane! − reče mu kao prijatelj i nakloni se kao prijatelj, ne znajući da su Omi i Kiku više nego prijatelji. A kako bi i znao?, pomisli ona. Niko mu nije rekao − zašto bi mu rekli? Uostalom, kao da je to važno?

− Dobro jutro, Anđin-sane. − I Omijev glas je bio prijateljski, ali videla je da se naklonio tek neznatno uljudno. Opet okrete na nju svoje oči crne kao ugalj, a ona se nakloni uz savršen smešak.

− Dobro jutro, Omi-sane. Ova kuća je počašćena.

− Hvala, Kiku-san. Hvala.

Osećala je njegov upitan pogled, ali se pravila da ga ne vidi. I dalje je oči držala smerno oborene. Gioko, sluškinje i nezauzete kurtizane posmatrale su ih sa verande.

− Ja u tvrđava, Omi-sane! − reče Blektorn. − Sve dobro?

− Da. Gospodar Toranaga vas zove.

− Ići sad. Nadam se, vidim vas skoro.

− Da.

Kiku digne pogled. Omi je još u nju zurio. Nasmešila se svojim najlepšim osmehom i pogledala Anđin-sana. Pomno je motrio Omija, a onda, osetivši njen pogled, okrene se prema njoj te joj uzvrati smešak. Učini joj se da je smešak usiljen.

− Jako žalim, Kiku-san, Omi-san, moram ići. − Naklonio se Omiju koji mu uzvrati naklon. Prođe kroz vrata, a ona za njim, jedva dišući. Na trgu svi zastanu. U tišini je videla kako se on okreće i jedan odvratni tren je znala da će je zagrliti, ali, na njeno silno olakšanje, nije je zagrlio. Samo je stajao i čekao kao što bi čekao svaki civilizovan čovek. Naklonila se najnežnije što je mogla. Omijev pogled ju je svrdlao.

− Hvala, Anđin-sane − rekla je i nasmešila se samo njemu. Trgom prođe uzdah. − Hvala. − Tada nadoveže drevni ritual − Molim vas, posetite nas opet. Brojaću trenutke do našeg ponovnog susreta.

Naklonio se uz pravu meru nemarnosti i udaljio bahato kao dični samuraj. Zatim, budući da je prema njoj postupao veoma pošteno, a da se osveti Omiju za nepotrebno hladan naklon, kojim je pozdravio Anđin-sana, umesto da se smesta vrati u kuću, ostala je na mestu i gledala za Anđin-sanom da mu udeli još veće poštovanje. Čekala je dok nije stigao do poslednjeg ugla. Vide da se on okreće. Mahnuo joj je. Duboko se naklonila. Sad ju je očaravala pažnja svetine na trgu, iako se pravila da to ne opaža. A vratila se tek kad je on iščezao. Ponosno i jako otmeno. A sve dok se vrata nisu zatvorila, svi muškarci su je gledali i pasli oči na takvoj lepoti i zavideli Anđin-sanu koji je sigurno poseban muškarac kad ga je ona tako dugo čekala na izlazu.

− Tako si lepa − reče Omi.

− O, kad bi to bila istina, Omi-sane − odvrati ona uz svoj osmeh drugog

stepena ljupkosti. − Želiš li ’ča’, Omi-sane? Ili hranu?

− Sa tobom, bih. − Gioko im je ponizno pristupila.

− Molim vas, oprostite, što sam neuglađena, Omi-sama. Jedite s nama, molim vas. Jeste li već doručkovali?

− Ne, još nisam, ali nisam gladan. − Omi baci pogled na Kiku. − Jesi li ti jela?

Gioko susretljivo upadne:

− Dopustite da vam donesemo nešto što neće biti suviše nepriličnо, Omi-sama. Kiku-san, kad se presvučeš, možeš nam se pridružiti, *neh?*

− Naravno! Molim, oprosti, Omi-sama, što sam se ovakva pojavila. Jako žalim! − Devojka otrča, glumeći sreću koju nije osećala, a za njom Ako.

− Večeras bih želeo biti s njom − kratko će Omi. − Jelo i zabavu.

− Naravno, Omi-sama − odvrati Gioko uz dubok naklon, znajući da Kiku neće biti slobodna. − Vi častite moju kuću i ukazujete nam isuviše poštovanja. Kiku-san je tako sretna što uživa vašu naklonost.

* * *

− Tri hiljade kokua? − sablaznio se Toranaga.

− Da, gospodaru − odvrati Mariko. Nalazili su se na njegovoj verandi u tvrđavi. Počela je kiša, ali nije smanjila dnevnu vrelinu. Osećala se uzrujano i jako umorno i čeznula za jesenjom svežinom. − Žalim, ali nisam mogla onoj ženi spustiti cenu. Razgovarala sam s njom sve do zore. Jako žalim, gospodaru, ali naredili ste mi da noćas zaključim pogodbu.

− Ali tri hiljade, Mariko-san! To je lihvarenje! − Toranaga se zapravo veselio što ima novu tegobu koja mu udaljuje misli od brige koja ga je morila. Hrišćanski sveštenik Cukku-san koji putuje sa novopečenim regentom Zatakijem slutio je samo nevolje. Razmotrio je svaku stazu uzmaka, svaki put povlačenja i napada, šta god je mogao bilo koji čovek zamisliti, a odgovor je uvek bio isti: ako Išido bude brz, gotov sam.

Moram dobiti na vremenu. Ali kako?

Da sam ja Išido, počeo bih sad, pre nego prestanu kiše.

Postavio bih ljude na položaje, kao što smo Taiko i ja učinili da uništimo klan Beppu. Uvek pobeđuje isti plan, to je tako jednostavno! Išido valjda nije tako glup pa da ne uviđa da mi je jedini pravi način da branim Kvanto − da držim Osaku i sve zemlje između Eda i Osake. Sve dok je Osaka neprijatelj, Kvanto je u opasnosti. Taiko je to znao, zašto bi mi ga inače dao? Bez Kijame, Onošija i varvarskih sveštenika…

Toranaga s naporom tutne ’sutrašnjicu’ u njenu pregradu pa se sasvim posveti toj nečuvenoj svoti novca.

− Tri hiljade kokua ne dolaze u obzir!

− Slažem se, gospodaru. Imate pravo. Ja sam zaista kriva. Smatrala sam da bi i pet stotina bilo preterano, ali ona Gioko nije htela sniziti cenu. Međutim, daje jedan ustupak.

− Šta?

− Gioko je zamolila čast da snizi cenu na dve hiljade i pet stotina kokua, ukoliko biste je vi počastili pa pristali da jedan štapić vremena s njom razgovarate u četiri oka!

− Mama-san se odriče pet stotina kokua samo zato da sa mnom govori?

− Da, gospodaru.

− Zašto? − sumnjičavo je upitao.

− Navela mi je svoje razloge, gospodaru, ali je ponizno zamolila da joj dopustite da vam ih sama objasni. Verujem da bi vas njen predlog zanimao, gospodaru. A pet stotina kokua… bila bi znatna ušteda. Prestravljena sam što nisam uspela utanačiti bolju pogodbu, iako je Kiku-san prvorazredna i potpuno zaslužuje svoj stalež. Znam da sam vam zakazala!

− Slažem se − jetko će Toranaga. − I hiljadu bi bilo previše, ovo je Izu, a ne Kjoto.

− Potpuno ste u pravu, gospodaru. Rekoh ženi da je cena tako smešna da sama nikako ne mogu na nju pristati, iako ste mi izričito naredili da noćas zaključim pogodbu. Nadam se da ćete mi oprostiti na neuspehu, ali rekoh da ću se najpre morati posavetovati sa gospom Kasigi, Omi-sanovom majkom, koja je ovde najstarija gospa, pre nego što potvrdim pogodbu.

Toranaga se razvedri zaboravivši sve svoje druge brige.

− Ah, znači da je utanačeno, a opet nije utanačeno?

− Da, gospodaru. Ništa nije obavezno dok se ne posavetujem sa gospom. Rekoh da ću odgovoriti danas u podne. Molim vas, oprostite mi na neuspehu!

− Morala si zaključiti pogodbu kao što sam naredio! − Toranaga se potajno radovao što mu je Mariko mudro omogućila da se složi ili ne, a da ne izgubi obraz. Bilo bi nezamislivo da se on sam cenka oko nedostojnog novčanog posla. Ali *oh ko*, tri hiljade kokua… − Rekla si da devojčin ugovor vredi toliko da bi se sa tim tri godine hranilo hiljadu porodica?

− Vredan je svakog zrna pirinča… pravom čoveku. Toranaga ju je promućurno motrio.

− Oh? Pričaj mi o njoj i o tome šta se dogodilo. Ispričala mu je sve osim o svojim osećanjima prema Anđin-sanu i o dubini njegovih osećanja prema njoj. I osim ponude koja joj je došla od Kikue.

− Dobro. Da, vrlo dobro. Bilo je to mudro. Da − reče Toranaga. − Sigurno joj je jako ugodio kad je već prvi put onako dugo stajala na vratima. − Gotovo celi Anđiro čekao je taj čas da vidi kako će se njih dvoje ponašati. Varvarin i ’Vrbina gospa’ prvog razreda.

− Da!

− Ona tri uložena kokua donela su mu dobru protivvrednost. Sad će njegova slava juriti ispred njega.

− Da − složi se Mariko, ne malo ponosna Blektornovim uspehom. − Ona je izuzetna gospa, gospodaru.

Toranagu je čudila Marikina sigurnost u pogledu tog dogovora. No, pet stotina kokua za ugovor bilo bi i više nego pošteno. Pet stotina kokua beše više nego što većina Mama-san zarade u celom životu, pa je zato i sama pomisao na to da bi se jedna od njih odrekla pet stotina…

− Vredi svakog zrna pirinča, rekla si? Nikako da u tako nešto poverujem.

− Pravom čoveku, gospodaru. Ja u to verujem, ali nisam mogla proceniti ko bi bio pravi čovek.

Kucanje na šođi.

− Da?

− Anđin-san je pred glavnim ulazom, gospodaru.

− Dovedi ga ovamo.

− Da, gospodaru.

Toranaga se hladio lepezom. Krišom je posmatrao Mariko pa je na njenom licu zapazio iznenadan sjaj. Namerno joj nije rekao da je pozvao i njega.

Šta da radim? Sve što sam naumio još je primenljivo, ali sad su mi Buntaro, Anđin-san i Omi-san potrebniji nego ikada. I Mariko, jako mnogo.

− Dobro jutro, Toranaga-sama.

Uzvratio je Blektornu naklon i zapazio iznenadnu toplinu kad je on video Mariko. Službeni pozdravi i odgovori. Tad on reče:

− Mariko-san, kaži mu da u zoru sa mnom ide na put. I ti! Ti ćeš nastaviti put u Osaku.

Podiđoše je trnci.

− Da, gospodaru.

− Ja u Osaka, Toranaga-sama? − zapita Blektorn.

− Ne, Anđin-sane. Mariko-san, reci mu da na dan-dva idem u toplice Šuzenđi. Oboje ćete donde sa mnom. Ti ćeš nastaviti put u Osaku. On će s tobom putovati do granice, pa će sam produžiti u Edo.

Budno ih je motrio dok joj je Blektorn govorio, brzo i uzrujano.

− Jako žalim, Toranaga-sama, ali Anđin-san ponizno moli sme li me pozajmiti na još koji dan. On kaže, molim vas oprostite mi, da bi mu moja prisutnost ubrzala pitanje njegovog broda. Tada bi on, ako vam je po volji, odmah preuzeo jedan vaš priobalni brod pa bi me odvezao u Osaku i produžio u Nagasaki. Smatra da bismo time dobili na vremenu.

− Još nisam ništa odlučio o njegovom brodu. Ni o posadi! Možda on i neće morati ići u Nagasaki. To mu vrlo jasno kaži. Ne, ništa nije odlučeno, ali razmotriću molbu u vezi sa tobom. Sutra ćeš dobiti moju odluku. Sad možeš poći… Oh, da, kao poslednje, Mariko-san, reci mu da želim njegovo rodoslovlje. Može ga napisati, a ti ćeš ga prevesti i potvrditi tačnost prevoda.

− Da, gospodaru. Želite li to odmah?

− Ne. Kad stigne u Edo, imaće dovoljno vremena. Mariko je objasnila Blektornu.

− Zašto on to traži? − zapitao je. Mariko se zablene u njega.

− Naravno, svi samuraji moraju imati zabeleženo rođenje i smrt, Anđin-sane, kao i svoje feude i vlasništvo zemlje. Kako bi se inače feudalni gospodar mogao snaći. Zar i u vašoj zemlji nije isto tako? Ovde su zakonski svi naši građani u službenim dokumentima, pa i *ete!* Rođenje, smrt i venčanje. Svaki zaselak, seoce i gradska ulica imaju svoj službeni svitak. Kako biste inače mogli sa sigurnošću odrediti kuda i kome pripadate?

− Mi to ne zapisujemo. Ne uvek! I ne službeno. Svi su zabeleženi? Zar svako?

− Oh, da. Čak i *ete*, Anđin-sane. To je važno, *neh?* Tako se niko ne može praviti da je ono što nije, lakše hvatamo prestupnike, a muškarci, žene i roditelji ne mogu varati u braku, *neh?*

Blektorn to odloži za kasnije i zaigra drugu kartu u igri koju je otpočeo sa Toranagom, sve u nadi da će tako izazvati smrt Crnog broda.

Mariko je pažljivo slušala. Na tren ga je ispitivala pa se obratila Toranagi.

− Gospodaru, Anđin-san vam zahvaljuje na milosti i na brojnim darovima. Pita da li sme da vas zamoli da mu izaberete njegovih dve stotine vazala. Kaže da bi mu vaša pomoć u tom pogledu bila neprocenjiva.

− Vredi li hiljadu kokua? − smesta upita Toranaga. Vide da su se iznenadili i ona i Anđin-san. Sretan sam što si još proziran Anđin-sane, iako si lakiran

civilizacijom, pomisli on. Da sam kockar, opkladio bih se da to nije tvoja zamisao. To da pitaš mene za savet.

− *Haj!* −raču Blektornov odlučan glas.

− Dobro − žustro će on. − Budući da je Anđin-san toliko širokogrud, prihvatiću njegovu ponudu. Hiljadu kokua. To će pomoći nekim drugim, siromašnijim samurajima. Reci mu da će ga njegovi ljudi čekati u Edu. Videćemo se sutra u zoru, Anđin-sane.

− Da. Hvala, Toranaga-sama.

− Mariko-san, smesta se posavetuj sa gospom Kasigi. Budući da ste odobrile svotu, pretpostavljam da će ona odobriti tvoju pogodbu pa ma kako gadna meni izgledala, iako će ona − pretpostavljam − razmišljati do sutra u zoru da potpuno razmotri tako smešnu svotu. Pošalji nekog podanika neka Gioki naredi da ovamo dođe u zalazak sunca. Može sa sobom dovesti kurtizanu. Kiku-san može pevati dok mi razgovaramo, *neh?*

Otpustio ih je očaran što je uštedeo hiljadu i pet stotina kokua. Ljudi su tako rasipni, dobroćudno je pomislio.

* * *

− Hoće li mi ostati dovoljno da skupim posadu? − zapita Blektorn.

− Oh, da, Anđin-sane, ali on još nije pristao da odete u Nagasaki − reče Mariko. − Pet stotina kokua i više je nego dovoljno za godinu dana života, a preostalih pet stotina doneće vam sto osamdeset zlatnih kobana da kupite mornare. To je mnogo novca.

Fuđiko se s mukom uzdigne pa se obrati Mariko.

− Vaša naložnica kaže da se ne brinete, Anđin-sane. Ona vam može izdati kreditna pisma za neke zajmodavce koji će vam dati sve što vam je potrebno. Ona će sve srediti.

− Da, ali zar ne moram platiti sve svoje pratioce? Kako da platim kuću, Fuđiko-san, svoje domaćinstvo? − Mariko se zapanji.

− Molim vas, jako žalim, ali ovo − naravno − nije vaša briga. Rekla vam je naložnica da će se za sve pobrinuti. Ona…

− Fuđiko upadne i njih dve su trenutak razgovarale. − A*h, so desu, Fuđiko-san!* − Mariko se opet okrenula Blektornu.

− Rekla je da ne smete gubiti vreme misleći na te stvari. Moli vas da svoje vreme posvetite samo problemima gospodara Toranage. Ona ima novaca, a ako zatreba, može ga upotrebiti.

Blektorn zatrepće.

− Ona će mi pozajmiti svoj novac?

− Oh, ne, Anđin-sane, jasno da će vam ga *pokloniti*, ako vam je potreban, Anđin-sane. Ne zaboravite da vas muči tegoba samo ove godine − objasni Mariko. − Dogodine ste bogati, Anđin-sane. Što se tiče vaših pratilaca, svaki će za godinu dana dobiti dva kokua. Ne zaboravite da vam Toranaga-sama poklanja svo njihovo oružje i konje, a dva kokua je dovoljno da se prehrane oni, njihovi konji i porodica. A ne zaboravite ni to da ste gospodaru Toranagi dali pola svog godišnjeg prihoda da bi bili sigurni da će vam ih on lično probrati. To je silna čast, Anđin-sane.

− Mislite?

− Oh, svakako. Fuđiko-san iskreno se slaže. Bili ste jako mudri kad ste se toga setili.

− Hvala. − Blektorn pokaže malo svog zadovoljstva. Opet ti se vratila pamet i počinješ misliti kao oni, pomislio je sav sretan. Da, bilo je mudro uplesti Toranagu. Sad ćeš dobiti najbolje ljude, a sam ih nikako ne bi uspeo okupiti. Šta je hiljadu kokua u poređenju sa Crnim brodom? Dakle, istinita je još jedna stvar koju je spomenula Mariko, da u Toranagine slabosti spada i škrtost. Naravno, nije to izričito rekla! Samo to da je Toranaga sa svim svojim neverovatnim silnim blagom kudikamo više napredovao od bilo kog drugog *daimjoa* u kraljevstvu. Taj podatak kome je dodao svoja zapažanja − da Toranaga ima isto tako jednostavnu odeću kao što jede jednostavnu hranu, a po načinu života malo se razlikuje od običnog samuraja − pružili su mu nov ključ kojim će otključati Toranagu.

Bogu hvala što sam sreo Mariko i starog fra Dominga!

Blektorn se u sećanju prenese natrag u tamnicu, te pomisli kako je onda bio blizu smrti, a kako je i sada blizu smrti i uz sve ove počasti. Toranaga šta dade može i oduzeti. Misliš da ti je on prijatelj, ali ako je bio u stanju da ubije ženu i umori sina-miljenika, koliko vredi njegovo prijateljstvo ili tvoj život? Neću na to misliti, pomisli Blektorn obnovivši svoj zavet. To je *karma*. U pogledu *karme* ništa ne mogu preduzeti, a čitav život živim blizu smrti pa zato to ništa nije novo. Pokoravam se *karmi* u svoj lepoti njenoj. Prihvatam *karmu* u svoj njenoj veličanstvenosti. Verujem da će me *karma* živog izneti kroz ovih šest meseci. A u ovo doba, dogodine, ploviću kroz Magelanov moreuz u pravcu Londona, izvan *njegovog* domašaja. Javi se Fuđiko. Posmatrao ju je. Zavoji su joj još bili zamrljani. Bolno je ležala na futonu, a sluškinja ju je hladila.

− Ona će do zore sve srediti, Anđin-sane − reče Mariko. − Naložnica vam predlaže da povedete dva konja i još konja za prtljag. Jednog slugu i jednu sluškinju.

− Biće mi dovoljan sluga.

− Jako žalim, sluškinja mora poći da vas služi. I naravno, kuvar i kuvarov pomoćnik!

− Zar tamo neće biti kuhinje koju mi… ja mogu koristiti?

− Oh da, ali ipak morate imati svoje kuvare, Anđin-sane. Vi ste hatamoto.

Znao je da prepirka nema smisla.

− Sve ću vama prepustiti.

− Oh, jako mudro s vaše strane, Anđin-sane, jako mudro. Sad moram ići da se pakujem. Molim vas, oprostite. − Mariko ode. Nisu mnogo razgovarali, tek toliko na latinskom da znaju: iako čarobna noć nije nikad nestala, iako o njoj nikad neće raspravljati, kao ni o noćašnjoj, zauvek će obe noći živeti u njihovoj mašti.

− Ti.

− Ti.

− Jako sam se ponosila čuvši da je ona tako dugo ostala na vratima. Sada je obraz tvoj golem, Anđin-sane.

− Na tren sam gotovo zaboravio šta si mi rekla. I nehotice sam je zamalo poljubio na javnom mestu.

− *Oh ko,* Anđin-sane, bilo bi to užasno!

− *Oh ko,* imaš pravo! Da nije tebe, izgubio bih obraz! Bio bih crv što se koprca u prašini.

− Umesto toga si snažan i slavan, a u tvoju muževnost niko ne sumnja. Jesu li te zabavljale one čudnovate naprave?

− Ah, draga gospo, u mojoj zemlji postoji drevni običaj! Muškarac sa ženom ne razgovara o prisnim navikama druge žene.

− Mi imamo isti običaj, ali pitala sam jesu li vas zabavljale, a ne jeste li ih koristili. Da, i mi u snažnoj meri imamo isti običaj. Sretna sam što je veče bilo po tvom ukusu. − Njen osmeh ga je razgalio. − Mudro je u Japanu biti Japanac, *neh?*

− Ne mogu ti dovoljno zahvaliti što si me podučila, što si me vodila i oči mi otvorila − reče on. − I na tom… − Hteo je reći: ’Na tom što me voliš’, ali umesto toga nadoveže: − Na tom što postojiš.

− Nisam ja ništa učinila. Ti si − ti!

− Na svemu ti hvala… i na daru.

− Sretna sam što je tvoj užitak bio velik.

− Tužan sam što je tvoj užitak bio nikakav. Tako sam sretan što je i tebi

naređeno da ideš u toplice. Ali zašto u Osaku?

− Oh, nije mi naređeno da idem u Osaku. Gospodar Toranaga mi dopušta da idem. Imamo imovinu i neke poslove za koje se moram pobrinuti. A sada je tamo i moj sin. Dalje, mogla bih poneti tajne poruke za Kiricubu i za gospu Sazuko.

− Nije li to opasno? Seti se svojih reči: dolazi rat, a Išido je neprijatelj. Nije li isto rekao i gospodar Toranaga?

− Da, ali još nema rata, Anđin-sane, a samuraji se ne bore sa svojim ženama, osim ako se žene ne bore protiv njih.

− Ali ti? Šta je bilo na mostu u Osaki preko jarka? Zar nisi sa mnom pošla da obmaneš Išida? On bi me ubio. I seti se svoga mača u boju na brodu.

− Ah, beše to tek toliko da zaštitim život svog feudalnog gospodara, a i svoj život, kad je bio ugrožen. Bila je to moja dužnost, Anđin-sane, i ništa više. Za mene nema opasnosti. Bila sam dvorska dama gospi Jodoko, Taikovoj udovici, pa i gospi Očibi, naslednikovoj majci. Počašćena sam što sam njihova prijateljica. Ja sam izvan opasnosti. Zato mi Toranaga-sama dopušta da idem. No, Osaka je tebi opasna zbog bekstva gospodara Toranage i zbog onoga što si učinio gospodaru Išidu. Tamo se nikada ne smeš iskrcati. Nagasaki će ti biti bezopasan.

− Znači, pristao je da idem?

− Ne. Nije još, ali kad pristane, biće bezopasno. Ima on moći u Nagasakiju.

Htede zapitati: ’Veću nego jezuiti?’ Ali umesto toga reče samo:

− Molim se da ti gospodar Toranaga naredi da brodom ideš u Osaku. − video je da je lagano zadrhtala. − Šta te muči?

− Ništa, osim što… osim što ne volim more.

− Hoće li on to narediti?

− Ne znam, ali… − Opet je počela da ga zadirkuje pa prešla na portugalski: − No, radi vašega zdravlja trebali bi sa sobom povesti Kiku-san, *neh?* Idete li i naveče u njenu ’Crvenu odaju’?

Smejao se s njom.

− Bilo bi to lepo, ali… − Tad zastane jer se iznenada jasno setio Omijeva pogleda. − Znate, Mariko-san, kad sam stajao na vratima, siguran sam da je Omi-san gledao na poseban način, onako kako gleda ljubavnik. Ljubomorni ljubavnik! Nisam znao da su oni ljubavnici.

− Koliko mi je poznato, on je jedna od njenih mušterija. Da, omiljena mušterija, ali zašto bi se to vas ticalo?

− Zato što je taj pogled bio vrlo prisan! Veoma neobičan.

− Nema on na nju nikakvih osobitih prava, Anđin-sane. Ona je kurtizana prvog razreda, slobodna da prihvata i odbija po želji.

− Da smo u Evropi i da sam ja jastučio s njegovom devojkom… Razumete li, Mariko-san?

− Mislim da razumem, Anđin-sane, ali zašto bi se to vas ticalo? Niste u Evropi, Anđin-sane, a on nema nikakva prava na nju. Ako ona želi da prihvati vas ili njega, ili da odbije vas ili njega, kakve to ima veze?

− Rekao bih da je on njen ljubavnik u našem smislu te reči. A to bi imalo mnogo veze, *neh?*

− Ali kakve to veze ima s njenom strukom ili sa jastučenjem?

Naposletku joj je ponovo zahvalio i na tome je ostalo, ali glava i srce govorili su mu da se čuva. Nije jednostavno kao što misliš, Mariko-san, ni ovde. Omi je uveren da je Kiku-san za njega više nego nešto osobito, iako ona ne gaji ista osećanja prema njemu. Šteta što nisam znao da joj je on ljubavnik. Više bih voleo da mi je Omi prijatelj nego neprijatelj! Možda opet ima pravo? Da kod njih jastučenje zaista nema nikakve veze sa ljubavlju?

Bože mi pomozi, tako sam smušen! Sad sam delimično istočnjak, a pretežno zapadnjak. Moram se ponašati kao oni, i misliti kao oni, kako bih ostao živ. A mnogo od onog u šta oni veruju toliko je znatno bolje od naših shvatanja da sam u napasti da poželim potpuno postati jedan od njih, pa ipak… Moj dom je onde, preko mora, tamo gde su rođeni moji preci, gde živi moja porodica, Felisiti, Tudor i Elizabet. *Neh?*

− Anđin-sane?

− Da, Fuđiko-san?

− Molim vas, ne brinite se za novac. Ne mogu podneti da vas vidim zabrinuta. Jako žalim što ne mogu poći s vama u Edo.

− Uskoro ćemo se videti u Edu, *neh?*

− Da. Lekar kaže da se lepo oporavljam, a s tim se slaže i Omijeva mati.

− Kad lekar ovde?

− Zalazak sunca. Jako žalim što sutra ne mogu s vama poći. Molim vas, oprostite.

Opet je razmišljao o svojoj dužnosti prema naložnici. Tada tu pomisao vrati natrag u pregradu jer mu je navrla nova misao. Razmotrio je tu ideju i zaključio da je dobra. I hitna!

− Ja sad odem, vratim se skoro. Ti počivaj… razumela?

− Da. Molim vas, oprostite što nisam ustala i što… jako žalim.

Ostavio ju je i otišao u svoju sobu. Uzeo je iz skrovišta pištolj, proverio i tutnuo ga pod kimono… Sam ode u Omijevu kuću. Omija nije bilo. Midori ga je dočekala i pozvala na ’ča’, što je on uljudno odbio. U naručju je držala dvogodišnje detence. Rekla je da jako žali, ali Omi će se uskoro vratiti. Bi li Anđin-san pričekao? Delovala je uznemireno, iako je bila uglađena i pažljiva. Opet je odbio, pa joj zahvalio, rekavši da će kasnije navratiti. Zatim siđe prema svojoj kući.

Seljani su već raščistili razvaline i spremali se da sve obnove. Požar nije poštedeo ništa osim pribora za kuvanje. Fuđiko mu nije htela reći koliko će koštati nova izgradnja. Rekla je da je jako jeftino. Molim vas, ne brinite se za to.

− *Karma, Anđin-san!* − reče jedan meštanin.

− Da.

− Šta smo mogli? Bez brige, uskoro će vaša kuća biti gotova. I bolja nego pre.

Blektorn vide kako se uz brdo penje Omi, napet i mračan. Pođe mu u susret. Ugledavši ga, Omi kao da je izgubio nešto ljutnje.

− Ah, Anđin-sane − srdačno će on. − Čujem da i vi u zoru idete sa Toranaga-samom. Vrlo dobro, možemo jahati zajedno.

Uprkos Omijevoj prividnoj ljubaznosti, Blektorn je bio vrlo oprezan.

− Slušajte! Omi-sane, ja sada idem tamo. − Pokaza visoravan. − Molim, vi idite sa mnom, da?

− Danas nema obuke.

− Razumeo! Molim, vi idite sa mnom, da?

Omi vide da Blektorn drži ruku na dršci svog ubojitog mača, kako mu ne bi drhtala. Tad njegovo oštro oko primeti izbočinu ispod pojasa, a po delimičnom obliku razabrao je da je to skriveni pištolj.

− Čovek kome su dva mača dopuštena, morao bi ih i upotrebiti, a ne samo nositi, *neh?* − tiho je upitao.

− Molim? Ne razumem! − Omi ponovi jednostavnijim rečima. − Ah, razumeo! Da. Bolje je.

− Da. Rekao je gospodar Jabu, sad kad ste potpuni samuraj morali bi naučiti mnogo toga što mi smatramo razumljivim. Kako da se ponašate kao pomoćnik prilikom *sepukua*, na primer. Pa i da se pripremite za svoj *sepuku*, kao što svi mi moramo. Da, Anđin-sane, morali bi naučiti baratati mačevima. Za samuraja je jako važno da zna kako da upotrebljava i poštuje svoj mač, *neh?*

Blektorn pola reči nije razumeo, ali je znao o čemu Omi govori. Barem znam − uznemireno ispravi samoga sebe − šta on na površini govori.

− Da. Istinito! Važno! − reče mu. − Molim, jednog dana vi učite… oprostite, možda mene učite? Molim? Ja počašćen.

− Da… Rado bih vas poučio, Anđin-sane! Blektorn se sav nakostreši čuvši pritajenu pretnju u Omijevom glasu. Pazi, opomenuo je samoga sebe. Nemoj početi umišljati stvari.

− Hvala. Sad ići onamo, molim? Malo vremena. Vi idete? Da?

− Vrlo dobro, Anđin-sane, ali ćemo odjahati. Uskoro ću vam se pridružiti. − Omi se uputi uzbrdo u svoje dvorište.

Blektorn naredi slugi da mu osedla konja i nespretno uzjaše sa desne strane kao što beše običaj u Japanu i Kini. Nemoj misliti da imaš mnogo vremena i da će te on naučiti mačevanju, zaključi, desnicom opipa skriveni pištolj, a ugodna toplina oružja ulivala mu je poverenje. Poverenja nestane kad se Omi ponovo pojavio. S njim su dojahala i četiri samuraja.

Zajedno su se pentrali izlokanom stazom prema visoravni. Mimoilazili su mnoge samurajske družine u punoj opremi za marš, naoružane, sa zapovednicima. Lepršale su zastave na vrhu njihovih kopalja. Prešavši vrh videli su da se ceo puk musketara svrstava za marš pred logorom. Svaki čovek stajao je kraj svog opremljenog konja, a pozadi su bili tegleći konji. Jabu, Naga i njihovi oficiri stajahu u prethodnici. Počne pljusak.

− Sve jedinice idu? − zbunjeno upita Blektorn i obuzda konja.

− Da.

− Idu u toplice sa Toranaga-sama, Omi-sane?

− Ne znam.

Blektorna je njegov osećaj za opstanak upozorio da više ne postavlja pitanja, ali na jedno je morao dobiti odgovor.

− A Buntaro-sama? − ravnodušno je upitao. − On s nama sutra, Omi-sane?

− Ne. Već je otišao. Bio je jutros na trgu kad ste izašli iz čajdžinice. Zar ga niste videli u blizini čajdžinice?

Na Omijevom licu Blektorn nije pročitao nimalo prkosa.

− Ne. Ja ne video. Jako žalim. On isto ići u toplice?

− Pretpostavljam. Nisam siguran. − Cedila se kiša sa Omijevog šešira vezanog pod bradom. Oči su mu bile gotovo skrivene. − Čujte, zašto ste zatražili da dođem ovamo s vama?

− Pokazati mesto, kao što rekao vama. − Pre nego što je Omi išta stigao

kazati, Blektorn podbode svog konja. Svojim najistančanijim pomorskim osećajima po sećanju je odredio smer i brzo došao do tačnog mesta nad ponorom. Sjaše i dade Omiju znak. − Molim!

− Šta je, a? − Omijev je glas bio nabrušen.

− Molim, ovde, Omi-sane! Sami vi.

Omi mahne stražarima da se udalje i podbode konja, sve dok se nije našao iznad Blektorna.

− *Nan desu ka?* − upita i primetno stegne mač.

− Ovo mesto Toranaga-sama… − Blektorn se nije mogao setiti reči pa mu je delimično objašnjavao rukama. − Jasno?

− Ovde ste ga izvukli iz zemlje, *neh?* I šta onda? Blektorn pogleda njega, a onda namerno svoj mač pa se opet u njega zabulji bez ijedne reči. Izbrisa s lica kišu.

− *Nan desu ka?* − ponovi Omi razdražljivije. Blektorn ni tad ne odgovori. Omi se zagleda niz ponor pa opet njemu u lice. Tad mu se oči zažare. − *Ah, so desu! Vakarimasu!* − Omi na tren razmisli pa zovne jednog svog stražara.

− Smesta dovedi ovamo Muru. Sa dvadeset ljudi i sa lopatama!

Samuraj odgalopira. Ostale Omi pošalje u selo pa sjaše i stane pored Blektorna.

− Da, Anđin-sane, to je izvrsna zamisao. Dobra zamisao.

− Zamisao? Kakva zamisao? − nedužno upita Blektorn.

− Samo pokažem mesto… mislio vi hoćete videti mesto, *neh?* Jako žalim… Ja ne razumem.

− Ovde je Toranaga-sama izgubio svoje mačeve − reče Omi. − Mačevi su jako dragoceni. Biće mu drago da ih dobije. Veoma drago, *neh?*

− *Ah so!* Ne moja misao, Omi-sane! − reče Blektorn. − Omi-sana misao.

− Naravno. Hvala, Anđin-sane. Dobar ste prijatelj a um vam je brz. Morao sam se i ja toga setiti. Da, dobar ste prijatelj, a sledećih nekoliko meseci svima će nam biti potrebni prijatelji. U ratu smo sada, hteli mi to ili ne.

− Molim? Jako žalim. Ne razumem, govorite prebrzo. Molim, oprostite.

− Sretan sam da smo vi i ja prijatelji. Razumete?

− *Haj.* Vi rekli rat? Rat sada?

− Uskoro! Šta mi tu možemo? Ništa. Bez brige, Toranaga-sama pobediće Išida i njegove izdajice. To je istina, razumete li? Ne brinite, *neh?*

− Razumeo sam. Ja sad ići moja kuća. Dobro?

− Da. Videćemo se u zoru. Još jednom vam hvala. Blektorn klimne glavom, ali nije otišao.

− Lepa je, *neh?*

− Šta?

− Kiku-san! − Blektorn je lagano raskrečio noge i zauzeo takav položaj da odskoči, izvuče pištolj, nanišani i opali. Sasvim se jasno sećao neverovatne brzine kojom je Omi bez napora odrubio glavu onom seljaku, davno je to bilo. Zato se spremio što je mogao bolje. Smatrao je da će biti bez opasnosti jedino ako odmah reši problem sa Kiku. Omi to nikad ne bi učinio, takvu bi neuglađenost smatrao nezamislivom, a postiđen svojom slabošću, on bi svoju izrazito nejapansku ljubomoru zaključao u tajnu pregradu. A ta nejapanska, posramljena ljubomora vrtela bi sve dotle dok, baš onda kad se to najmanje očekuje, Omi ne bi prasnuo slepo i divljački.

− Kiku-san? − ponovi Omi.

− *Haj!* − Blektorn vide da je Omi pogođen, pa ipak se veselio što je izabrao baš ovo vreme i baš ovo mesto. − Lepa je, *neh?*

− Lepa?

− *Haj.* − Kiša se pojačala, teške kaplje raspršivale su se u blatu. Njihovi konji nelagodno su drhtali. I Omi i Blektorn pokisli su do kože, ali kiša beše topla i cedila se sa njih.

− Da − reče Omi. − Kiku-san je jako lepa! − I usledi bujica reči koje Blektorn nije shvatio.

− Reči sad nedovoljne, Omi-sane, nedovoljne za sad jasan razgovor − reče Blektorn. − Kasnije da. Sad ne. Jasno?

Omi kao da to nije čuo. Tada će on:

− Imamo mnogo vremena, Anđin-sane, mnogo vremena da o njoj razgovaramo. I o vama, i o meni i o *karmi.* Ali slažem se, sada nije vreme, *neh?*

− Mislim razumeo. Da. Juče ja ne znao Omi-san i Kiku-san dobri prijatelji − reče on, ubrzavajući napad.

− Ona nije moje vlasništvo.

− Sad znam, vi i ona veliki prijatelji. Sada…

− Sad otiđite. Ova stvar je rešena. Žena nije ništa. Ništa! Blektorn jogunasto ostade na mestu.

− Sledeći put ja…

− Ovaj razgovor je završen! Zar niste čuli? Završen?

− *Ije! Ije!* Boga mu!

Omi potegne mač. Blektorn nesvesno odskoči dva koraka, ali Omi nije izvukao mač, a Blektorn nije povukao pištolj. Obojica su se spremili, ali ni jedan nije želeo započeti.

− Što želite reći, Anđin-sane?

− Sledeći put ja najpre pitam za Kiku-san. Ako Omi-san reći da − da. Ako ne − ne! Jasno? Prijatelj prijatelju, *neh?*

Omi lagano opusti desnicu.

− Ponavljam, ona nije moje vlasništvo. Hvala što ste mi pokazali ovo mesto, Anđin-sane! Zbogom.

− Prijatelj?

− Naravno. − Omi pristupi Blektornovom konju i pridrža uzde.

Blektorn se vine u sedlo. Spusti pogled na Omija. Kad bi mogao glatko proći, znao je da bi odmah rasuo samurajevu glavu. Tako bi bilo najsigurnije.

− Zbogom, Omi-sane, i hvala.

− Zbogom, Anđin-sane. − Omi je gledao kako Blektornov konj silazi niz brdo, a okrenuo mu je leđa tek kad je nestao iza brda. Kamenjem je označio tačno mesto u ponoru, a onda smušeno čučnuo i čekao, bez obzira na pljusak.

Uskoro stigoše Mura i seljani, svi blatnjavi.

− Toranaga-sama je tačno na ovom mestu pao u ponor, Mura. Ovde su zakopani njegovi mačevi. Donesi mi ih pre zalaska sunca.

− Da, Omi-sama.

− Da imaš malo mozga i da misliš na mene, svog feudalnog gospodara, već bi to i učinio!

− Molim vas, oprostite što sam glupav.

Omi odjaha. Kratko su za njim gledali, a onda se raširili u krug oko kamenja i počeli kopati. Mura snizi glas.

− Uo, poći ćeš sa teretnim konjima!

− Da, Mura-sane, ali kako?

− Ponudiću te Anđin-sanu. On neće u tome videti ništa sumnjivo!

− Ali njegova naložnica, *oh ko,* hoće! − šapne Uo.

− Ona ne ide s njim, čujem da je opasno opečena. Ona će kasnije brodom u Edo. Znaš šta da radiš?

− Lično ću potražiti svetog oca i odgovoriti na sva pitanja.

− Da. − Mura se opusti i počne normalno govoriti. − Možeš poći sa Anđin-

sanom, Uo, on će ti dobro platiti. Budi mu koristan, ali ne previše koristan, da te on ne povede čak u Edo.

Uo se nasmeja.

− Hej, čujem da je Edo tako bogat da svako piša u srebrne posude. I *ete!* A žene imaju kožu kao morska pena, bez stidnih dlaka.

− Je li istina, Mura-sane? − zapita drugi seljanin. − Nemaju dlačica na telu?

− Edo je bio obično smrdljivo ribarsko selo, ni izdaleka ovako dobro kao Anđiro, kad sam tamo stigao prvi put − reče im Mura, ne prekidajući kopanje. − Bilo je to kad smo sa Toranaga-samom gonili pripadnike klana Beppu. Skinuli smo više od tri hiljade glava. Što se stidnih dlaka tiče, imale su ih sve žene koje sam upoznao, osim jedne iz Koreje, ali rekla je da ih je jednu po jednu počupala.

− Šta sve žene ne rade da nas privuku, a? − javi se jedan.

− Da, ali baš bih to hteo videti − reče bezubi Ninđin. − Da, hteo bih da vidim ’Vrata žada’ bez grma.

− Kladim se o brodicu punu riba protiv kante govana da ju je bolelo dok je čupala sve te dlačice − zviznu Uo.

− Kad postanem *kami*, živeću u ’Nebeskom paviljonu’ kod Kiku-san. Kažu da se rodila namirisana i bez dlačica!

U smehu Uo zapita:

− Mura-sane, je li bio išta drukčiji napad na ’Vrata žada’ bez grma?

− Nikad nisam prodro dublje. Eeeeh! Prodro sam bliže i dublje nego ikad pre, a to je bitno, *neh? Tako* znam da je uvek bolje kad žena ukloni grm, iako su neke u tom pogledu sujeverne, a neke se žale na svrabež. Ipak je bliže nama, a i njoj je bliže, a bitno je da se što više zbližimo, *neh?* − Nasmeju se pa se svojski prihvate kopanja. Pod kišom je rasla jama.

Kladim se da je Anđin-san noćas prodro jako blizu kad je ona onako stajala na vratima! Eeeee, šta bih sve dao da sam bio na njegovom mestu! − Uo obrisa znoj s čela. Kao svi oni, imao je samo slabinski povez i bambusov šešir, a na nogama ništa.

− Eeee! Uo, bio sam na trgu i sve sam video. Videh njen smešak i osetih kako mi se spušta kroz moje ’Voće’ sve do nožnih prstiju.

− Da − javi se treći. − Moram priznati da mi se od samog njenog smeška ukrutio kao veslo.

− Ali nije ti tako velik kao Anđin-sanov, a, Mura-sane? − Uo se naceri.

− No, molim, ispričaj nam opet onu priču.

Mura mu sav sretan udovolji pa ispriča Anđin-sanovu prvu noć u kadi. U bezbroj pripovedanja njegova priča se kitila, ali to nikome nije smetalo.

− Oh, da sam tako krupan! − Uo je pokretima dočaravao divovsku erekciju i toliko se smejao da je upao u blato.

− Ko bi ikada pomislio da će onaj stranac varvarin ikada iz jame stići u raj?

− Mura se trenutak nasloni na lopatu da povrati dah. − Ja u to ne bih nikad poverovao. Poput neke stare legende. *Karma, neh?*

− Možda je on bio jedan od naših u svom prethodnom životu pa se vratio s istim duhom, samo s drukčijom kožom.

Ninđin klimne glavom.

− Moguće! Sigurno, jer na osnovu onog što je rekao sveti otac pomislio sam da bi se on već odavno pekao u paklu. Zar otac nije rekao da će na njega baciti posebnu kletvu? Čuo sam ga kako doziva na Anđin-sana osvetu velikog *kamija* Isusa, i *oh ko,* čak sam se ja jako prestravio. − Prekrstio se, a ostali su to jedva primetili. − Ali Isus-Hrist-Gospa-Bog kažnjava svoje neprijatelje vrlo neobično, ako ćete mene pitati.

− Pa lepo! − javi se Uo. − Nisam hrišćanin, kao što i znate, ali, jako žalim, čini mi se da je Anđin-san dobar čovek! Molim vas, oprostite, bolji od hrišćanskog oca koji je smrdeo, psovao i svima ulivao strah u kosti. A prema nama je bio dobar, *neh?* Lepo postupa prema svojim ljudima. Neki kažu da je prijatelj gospodara Toranage, a sigurno i jeste kad uživa tolike počasti, *neh?* I nemojte zaboraviti da ga je i Kiku-san počastila svojom ’Jamom zlatnom’.

− U svakom slučaju zlatnom. Čuo sam da ga je noć stajala pet kobana!

− Petnaest kokua za jednu noć? − Ninđin pljucne. − Eeeeeee, što je sretan Anđin-san! Golema je njegova *karma* s obzirom na to da je neprijatelj Boga oca, Sina i Bogorodice.

− Platio je jedan koban − reče Mura. − Tri kokua. Ali, ako smatrate da je to mnogo… − Zastao je i urotnički se ogledao unaokolo da se uveri nema li prisluškivača, iako je, naravno, znao da ih sigurno neće biti po takvoj kiši.

− Pa i da ih ima, kao da je to važno?

Svi prestanu raditi i primaknu mu se.

− Da, Mura-sane?

− Upravo su mi došapnuli da će ona postati naložnica gospodara Toranage. Jutros je kupio njen ugovor. *Tri hiljade kokua.*

Beše to vrtoglava svota, više nego što je celo njihovo selo zarađivalo na ribi i pirinču − u dvadeset godina. Pojača se njihovo poštovanje prema njoj, ukoliko je to još uopšte bilo moguće. I prema Anđin-sanu koji je, znači,

poslednji muškarac na zemlji koji ju je uživao kao kurtizanu prvog razreda.

− Eeee! − promrmlja Uo koji je ostao bez reči. − Toliki novac… Ne znam želim li bljuvati, pišati ili prdnuti.

− Ni jedno, ni drugo, ni treće! − lakonski će Mura. − Kopaj! Pronađimo te mačeve.

Poslušaju ga, svi zadubljeni u svoje misli. Jama je neumoljivo postajala sve to dublja. Uskoro se Ninđin, ošinut brigom, nije više mogao suzdržavati pa prestane kopati.

− Mura-sane, molim, oprosti, ali šta si odlučio u vezi sa novim nametima? − zapitao je. Ostali zastanu. Mura je i dalje kopao svojim postupnim, ustaljenim ritmom.

− Šta tu ima da se odluči? Jabu-sama kaže: plati, pa mi plaćamo, *neh?*

− Ali Toranaga-sama nam je smanjio porez na četiri od deset delova, a sada je on naš feudalni gospodar.

− Tačno, ali gospodar Jabu opet je dobio Izu − a i Surugu i Totomi − i ponovo je postao vrhovni gospodar… Pa ko je onda naš feudalac?

− Toranaga-sama! Sigurno, Mura-sane, Tora…

− Hoćeš li mu se ti tužiti, Ninđine? A? Probudi se, Jabu-sama je suvereni gospodar kao što je uvek i bio. Ništa se nije promenilo. A ako povisi porez, plaćaćemo više dažbina, i gotovo!

− Ali to će nam oduzeti sve zalihe za zimu. Sve. − Ninđinov glas se pretvorio u tužno cviljenje, ali svi su znali da on govori istinu. − Pa i uz pirinač koji smo ukrali…

− Pirinač koji smo spasili − prosikće Uo, ispravljajući ga.

− Ali, i uz to nećemo imati dovoljno za zimu. Moraćemo prodati brodicu-dve…

− Nećemo prodavati brodice − izjavi Mura. Zabode lopatu u blato, izbrisa znoj iz očiju, čvršće poveže uzicu na šeširu pa počne opet kopati. − Radi, Ninđine! To će ti skrenuti misli sa sutrašnjice.

− Kako ćemo opstati preko zime, Mura-sane?

− Još moramo preživeti leto.

− Da − ogorčeno će Ninđin. − Platili smo unapred za više od dve godine, pa ipak još nije dovoljno.

− *Karma, Ninđin* − reče Uo.

− Dolazi rat. Možda dobijemo novog, pravednijeg gospodara, *neh?* − javi se jedan.

− Gori biti ne može… niko ne može biti gori.

− U to se ne bih opkladio − reče im svima Mura. − Živi ste… Vrlo brzo možete biti mrtvi-mrtvi, a onda više neće biti ’Jama zlatnih’, sa šumicom ili bez nje. − Lopatom pogodi kamen i zastane. − Pomozi mi, Uo, prijatelju stari.

Zajedno izvuku stenu iz blata. Uo sa strepnjom šapne:

− Mura-sane, a ako me sveti otac upita za oružje?

− Reci mu! I reci mu da smo spremni… Da je Anđiro spreman.

42

Oko podneva stigoše u Jokose. Buntaro je još sinoć presreo Zatakija pa ga − kao što je naredio Toranaga − srdačno dočekao sa velikim slavljem.

− Zamolio sam ga da se utabori pred selom, na severu, gospodaru, dok ne pripremimo sastanak − reče Buntaro. − Svečani sastanak održaće se popodne ovde, ako vam je po volji. − Nastavi bez duhovitosti: − Smatrao sam da će nam biti povoljan sat ’Koze’.

− Dobro.

− Hteo se večeras s vama sastati, ali ja sam se o to oglušio. Rekoh mu da ćete biti ’počašćeni’ da se s njim sastanete danas ili sutra, kako god on želi, ali ne posle mraka.

Toranaga potvrdno progunđa, ali još ne sjaha sa zapenjenog konja. Imao je prsni-oklop, kacigu i lagani bambusov oklop, isto kao i njegova od putovanja zamazana pratnja. Ponovo se oprezno obazre. Čistina beše vešto izabrana. Nije bilo nikakvih mogućnosti za zasedu. U blizini nije bilo stabala ni kuća u kojima bi se mogli sakriti strelci ili musketari. Samo je istočno od sela tlo bilo ravno i nešto uzvišenije. Sever, zapad i jug čuvali su im seoce i drveni most koji je prelazio preko brze reke. Ovde je u tesnacima voda bila puna vrtloga i stenja. A na istoku iza njega i njegovih izmorenih, oznojenih jahača, staza se strmo uspinjala do prolaza prema zamagljenom vrhuncu, udaljenom pet rija. Svuda su se unaokolo uzdizale planine, mnoge od njih vulkanske a vrhovi su im uglavnom spavali u oblacima. Usred čistine na niskim stubovima bilo je uzdignuto postolje od dvanaest tatamija, prekriveno visokim baldahinom od rogozine. U tom radu majstora nije bilo tragova žurbe. Dva brokatna jastuka ležala su na tatamijima jedan naspram drugog.

− Imam ljude onde, onde i onde − nastavi Buntaro, pokazujući lukom sve isturene litice. − Možete videti mnogo rija u svim pravcima, gospodaru. Dobri odbrambeni položaji. Pokriveni su i most i celo selo. Na istoku vašu odstupnicu čuva još više ljudi. Naravno, most je čvrsto zatvoren stražama, a u

njegovom taboru imamo ’počasnu stražu’ od stotinu ljudi.

− Je li sad tamo gospodar Zataki?

− Ne, gospodaru. Za njega i za njegove štitonoše izabrao sam gostionicu na kraju sela na severu, dolikuje njegovom položaju, i pozvao ga da tamo proba toplice. Ta je gostionica usamljena i utvrđena. Rekao sam da sutra idete u toplice Šuzenđi i da će vam on biti gost. − Buntaro pokaza zgodnu jednospratnicu na čistini iz koje se pružao najlepši pogled, blizu vrelog izvora koji je iz stene ključao kao prirodne toplice. − Ono je vaša gostionica, gospodaru! − Pred gostionicom je klečala grupa ljudi duboko pognute glave i nepokretno im se klanjala. − Ono su glavar i seoske starešine. Nisam znao želite li da ih odmah primite.

− Kasnije! − Toranagin konj umorno zanjišti i zalomata glavom. Zvecnu uzde. Smirio ga je i − sad potpuno zadovoljan sigurnošću tog položaja − dade znak svojim ljudima i sjaše. Jedan Buntarov samuraj uhvati mu uzde. Samuraj, kao Buntaro i svi ostali, beše pod oklopom, naoružan za boj, spreman.

Toranaga se zahvalno protegne i pokuša opustiti zgrčene mišiće u leđima i nogama. Vodio ih je iz Anđira ubrzanim maršem, a zaustavljao se jedino da promeni konje. Ostatak tegleće povorke koju je vodio Omi − baldahini i nosači − još beše daleko iza njih, nanizana na putu koji se spuštao sa vrhova. Staza iz Anđira krivudala je obalom pa se račvala. Krenuli su zapadnom stazom u unutrašnjost i neprekidno se penjali bujnim šumama punim divljači. Desno od njih beše planina Omura, a levo vrhunci vulkanskog lanca Amagi koji se uzdizao gotovo hiljadu sedamsto metara. Jahanje ga je razvedrilo − konačno malo akcije! Deo puta vodio je kroz područja tako pogodna za lov sokolovima da je odlučio: jednog dana on će loviti po celom Izuu.

− Dobro. Da, vrlo dobro − reče on, nadglasavši graju svojih ljudi koji su sjahivali, čavrljali i razvrstavali se. − Dobro si postupio!

− Ako me želite počastiti, gospodaru, molim vas, dopustite mi da smesta uništim gospodara Zatakija i njegove ljude.

− Zar te uvredio?

− Ne… naprotiv… Njegovo ponašanje beše dostojno dvoranina, ali zastava pod kojom putuje izdaja je protiv vas.

− Strpljivost! Koliko ti to često moram reći? − odvrati Toranaga, ali ne neljubazno.

− Bojim se, zauvek, gospodaru − sumorno će Buntaro. − Molim vas, oprostite.

− Nekad si mu bio prijatelj.

− Nekad vam je bio saveznik.

− Kod Odavare ti je spasio život.

− Kod Odavare smo bili na istoj strani − tmurno će Buntaro pa plane: − Kako vam on to može učiniti, gospodaru? Vaš rođeni brat! Zar mu niste ukazivali milost i borili se na istoj strani − celoga života?

− Ljudi se menjaju! − Toranaga posveti svu pažnju podijumu. Sa greda su kao ukras visile nežne svilene zavese preko podijuma. Ukrasne brokatne resice u skladu sa jastucima stvarale su zgodne šare, a na četiri stuba su bile veće kićanke. − Preraskošno je i daje sastanku previše važnosti − reče on. − Pojednostavi! Maknite zavese, sve kićanke i jastuke, vratite ih trgovcima, a ako oni ne žele vratiti novac blagajniku, reci mu neka ih proda. Nabavi četiri jastuka, a ne dva! Jednostavne, punjene samo slamom.

− Da, gospodaru.

Toranagin pogled pade na izvor i odluta do njega. Voda, vrela i sumporna, šištala je dok je izlazila iz rascepa u stenama. Telo mu je vapilo za kupanjem.

− A hrišćanin? − zapitao je.

− Gospodaru?

− Cukku-san, hrišćanski sveštenik?

− Oh, on! Negde je u selu, ali sa one strane mosta. Zabranjeno mu je da bez vašeg dopuštenja pređe na ovu stranu. Zašto? Zar je to važno? Rekao je nešto o tome kako bi bio počašćen da vas vidi kad bude zgodno. Želite li da ga sada dovedemo?

− Je li bio sam? Buntaro napući usnu.

− Ne! Ima pratnju od dvadeset bogoslova. Svi nose tonzuru kao on, svi odreda s ostrva Kjušua, gospodaru. Svi dobrog roda i samuraji. Svi jašu dobre konje, ali nemaju oružja. Pretresao sam ih. Temeljno!

− A njega?

− Oh, naravno, njega… njega više nego ikoga. U prtljagu smo mu našli četiri goluba-pismonoše. Zaplenio sam ih!

− Dobro. Uništi ih… Nekakav glupan je to učinio zabunom, jako žalimo, *neh?*

− Razumem. Da sad pošaljem po njega?

− Kasnije. Kasnije ću ga primiti. − Buntaro se mrštio.

− Jesam li pogrešio što sam ga pretresao?

Toranaga odmahne glavom i odsutno se zagleda unazad prema planinama, zaokupljen mislima. Tada će on:

− Pošalji dva pouzdana čoveka da paze na musketarsku jedinicu.

− To sam već učinio, gospodaru. − Buntarovo lice ozari podmuklo zadovoljstvo. − A u ličnoj straži gospodara Jabua nalaze se i neke naše uši i oči. On neće moći ni prdnuti, a da vi za to ne doznate, ako vi tako želite.

− Dobro! − Čelo teretne povorke, još uvek u velikoj daljini, skrene u krivini u vijugavoj crti. Toranaga vide tri baldahina. Na čelu je − po naredbi − jahao Omi, a kraj njega je lagano kaskao Anđin-san. Okrene im leđa. − Sa sobom sam doveo tvoju ženu.

− Da, gospodaru!

− Zamolila me da joj dopustim da ide u Osaku. Buntaro se zabulji u njega, ali ništa ne reče. Tad zažmiri prema jedva raspoznatljivim spodobama.

− Odobrio sam joj. Jasno, pod uslovom da i ti odobriš.

− Odobravam sve što i vi odobravate, gospodaru − reče Buntaro.

− Mogao bih joj dopustiti da putuje kopnom iz Mišime. Ili može Anđin-sana otpratiti u Edo pa odande morem u Osaku. Anđin-san je pristao da snosi za nju odgovornost − ako ti odobriš.

− Morem bi bilo sigurnije. − Buntaro je sav kipeo.

− Sve to zavisi od poruke gospodara Zatakija. Ako mi Išido službeno objavio rat, onda joj to, naravno, moram zabraniti. U protivnom tvoja žena može nastaviti put sutra ili prekosutra, ako odobriš.

− Pristajem na sve što vi odlučite.

− Popodne predaj svoje dužnosti Naga-sanu. Sad je povoljan trenutak da sklopiš mir sa ženom.

− Molim vas, oprostite, gospodaru. Morao bih ostati uz svoje ljude. Molim vas, ostavite me s mojima! Dok se vi udaljite na sigurno mesto.

− Večeras ćeš sve svoje dužnosti predati mom sinu. Ti i žena doći ćete mi na večeru. Odsešćeš u gostionici. Sklopićeš mir.

Buntaro se zapilji u tlo. Tad reče još bezizražajnije:

− Da, gospodaru!

− Naređujem ti da pokušaš sklopiti mir − reče Toranaga. Nameravao je dodati: ’Bolje častan mir nego rat, *neh?’* Ali to nije bilo istinito i moglo je započeti filozofsku raspravu, a on beše umoran. Nije mu bilo do raspravljanja, nego samo do kupanja i do odmora. − Sad dovedi poglavara!

Poglavar i starešine popadaju jedan preko drugoga u žurbi da se pred njim poklone. Najsrdačnije su mu zaželeli dobar odmor. Toranaga im otvoreno reče da račun koji posle njegovog odlaska ispostave njegovom blagajniku mora,

naravno, biti pošten i umeren. *Neh?*

− *Haj* − ponizno odgovore u zboru, blagosiljajući bogove zbog svoje neočekivane sreće i zbog debele zarade koju će im sigurno doneti ova poseta. Uz još bezbroj naklona i laskanja, govoreći koliko su ponosni i počašćeni što im je dopušteno da služe najistaknutijem *daimjou* u carstvu, živahni ga stari glavar uvede u gostionicu.

Toranaga ju je temeljito proučavao kroz nizove nasmešenih sluškinja svih dobi što su mu se klanjale. Najstasitije u selu. Bilo je deset soba oko neuglednog vrta usred kog se nalazila mala čajdžinica. Pozadi su bile kuhinje, a prema zapadu, šćućureno uz stene, veliko kupatilo koje su napajali živi izvori. Cela gostionica bila je lepo ograđena i lepo se mogla odbraniti. Do kupatila je vodila natkrivena staza.

− Nije mi potrebna čitava gostionica, Buntaro-sane − reče on kad se ponovno našao na verandi. − Biće mi dovoljne tri sobe. Jedna za mene, jedna za Anđin-sana, a treća za žene. Četvrtu uzmi ti. Za ostale nije potrebno platiti.

− Moj blagajnik mi reče da se jako povoljno pogodio za celu gostionicu, gospodaru, iz dana u dan, ispod pola cene, a sada još nije sezona. Odobrio sam trošak kako biste vi bili izvan opasnosti.

− Vrlo dobro − neodlučno se složi Toranaga. − No, pre odlaska želim pregledati račune. Nema potrebe da rasipamo novac. Onda prostorije ispunite stražarima. Po četvorica u sobu!

− Da, gospodaru. − Buntaro je to već bio odlučio ranije. Gledao je kako se Toranaga udaljuje s dvojicom telohranitelja, okružen s četiri najlepše sluškinje i odlazi u svoju sobu, u istočno krilo. Tupo se zapitao: koje žene? Kojim je to ženama potrebna soba? Fuđiko? Nije važno, umorno je pomislio, ionako ću to uskoro saznati.

Kraj njega pohita sluškinja. Vedro mu se nasmešila, a on joj mehanički uzvrati smešak. Bila je mlada, lepa, meke kože, a noćas ju je jastučio. Ali spajanje mu nije donelo užitak, pa iako je bila vešta, oduševljena i vična, uskoro je splasnula njegova pohota i nije više žudio za njom. Naposletku je iz pristojnosti glumio da je dostigao vrhunac, kao što je glumila i ona, a zatim ga je ostavila.

Još uvek zamišljen iziđe iz dvorišta pa se zapilji u put.

Zašto Osaka?

* * *

U sat ’Koze’ razmaknu se straže na mostu. Povorka poče prelaziti. Najpre glasnici, noseći zastave sa svemoćnim grbom Regenata, pa bogata nosiljka i

naposletku telohranitelji.

Meštani su se klanjali, svi na kolenima, potajno ošamućeni takvim bogatstvom i sjajem. Poglavar je oprezno zapitao da li da okupi sve žitelje u čast sastanka. Toranaga je poručio da oni koji ne rade smeju da gledaju, uz dopuštenje svojih gospodara, pa je glavešina još brižnije izabrao poslanstvo koje je obuhvatalo pretežno starce i poslušnu mladež, toliko da bude gomila − iako je svaki odrastao čovek želeo to da posmatra − ali ne dovoljno da se ogreši o naredbe velikog *daimjoa.* Ko god je mogao, krišom je virio kroz pukotine na prozorima i vratima.

Saigava Zataki, gospodar Šinana, beše viši od Toranage i pet godina mlađi, isto onako plećat i s istim istaknutim nosom, ali njegov je trbuh bio ravan, a čekinje na bradi crne i bujne, dok su mu oči bile tek razrezi na licu. Kad su polubraća bila odvojena, činilo se da među njima postoji neverovatna sličnost, a sad, kad su se našli zajedno, behu sasvim različiti. Zataki je nosio bogat kimono i blistav svečani oklop, a mačevi su mu bili vrhunski.

− Dobro došao, brate! − Toranaga se spusti s postolja te se nakloni. Na sebi je imao najjednostavniji kimono i slamnate vojničke sandale. I nosio je mačeve. − Molim te, oprosti mi što te ovako nesližbeno primam, ali došao sam što sam pre mogao.

− Molim te, oprosti što te smetam. Dobro izgledaš, brate. Vrlo dobro! − Zataki izađe iz nosiljke pa mu uzvrati naklon započinjući beskonačne prefinjene formalnosti obreda kome su se sada obojica pokoravala.

− Molim te, sedni na ovaj jastuk, gospodaru Zataki.

− Molim te, oprosti mi, bio bih počašćen da ti sedneš prvi, gospodaru Toranaga.

− Jako si ljubazan, ali molim te, počasti me i sedi prvi.

I nastave igru koju su već toliko puta glumili, jedan prema drugom, prema prijateljima i neprijateljima, uspinjući se stepenicama moći, uživajući u propisima koji su upravljali svakim pokretom i svakom rečenicom i koji su štitili njihovu Čast, tako da ni jedan od njih nikada nije mogao pogrešiti i dovesti u opasnost sebe ili svoj zadatak.

Naposletku sednu jedan naspram drugog na jastuke, udaljeni dve dužine mača. Buntaro je stajao levo iza Toranage. Iza Zatakija levo nalazio se njegov glavni savetnik, postariji sedi samuraj. Oko postolja na udaljenosti od dvadeset koraka posedaše u nizovima Toranagini samuraji. Svi su namerno još uvek na sebi imali odeću u kojoj su putovali, ali im oružje beše u odličnom stanju. Na zemlji uz ivicu postolja sedeo je Omi, a na suprotnoj strani Naga. Zatakijevi ljudi su bili u svečanom bogatom ruhu, a široke plaštove krilastih ramena

opasali su srebrnim kopčama, i oni su bili isto tako dobro naoružani. I oni se smeste na udaljenosti od dvadeset koraka.

Mariko ih je poslužila obrednim čajem, a braća su bezazleno i službeno čavrljala. U pravo doba Mariko se nakloni i ode. Buntaro beše bolno svestan nje i silno se ponosio njenom ljupkošću i lepotom. A tada, previše naglo, Zataki će iznenada:

− Donosim naredbe Regentskog veća! − Odjednom se nad trg nadvi tajac. Sve, pa i Zatakijeve ljude, prestravila je njegova neotesanost, drskost kojom je rekao ’naredbe’, a ne ’poruka’, kao i njegov propust da sačeka Toranagino pitanje: ’Kako ti mogu biti na službi?’, kao što je zahtevao propisani obred.

Naga uputi brz pogled od Zatakijeve desnice do svog oca. Vide kako se zažario Toranagin vrat, što beše nepogrešiv znak neminovnog praskanja, ali Toranagino lice osta mirno pa se Naga zapanji začuvši uzdržan odgovor.

− Jako žalim, nosiš naredbe? Kome, brate? Sigurno nosiš poruku?

Zataki iz rukava istrgne dva mala svitka. Buntaro zamalo isuče mač videvši tu neočekivanu brzinu jer je obred nalagao da svi pokreti budu polagani i odmereni. Toranaga se ne pomeri. Zataki slomi pečat na prvom svitku i pročita glasno i ledeno:

− Po naredbi Regentskog veća, u ime cara Go-Niđa, Sina neba, pozdravljamo presvetlog vazala našega Joši-Toranagu-noh-Minovaru pa ga pozivamo da nam se smesta pokloni u Osaki i tražimo da svetlog izaslanika našeg, regenta gospodara Saigavu Zatakija, obavesti prihvata li ili odbija naš poziv… smesta! − Diže pogled i isto tako gromkim glasom produži:

− Potpisali su svi regenti i udaren je veliki pečat kraljevstva. − Osiono je stavio svitak preda se.

Toranaga dade znak Buntaru koji stupi napred. Duboko se pokloni Zatakiju, prihvati svitak pa se okrene Toranagi i opet se nakloni. Toranaga uze svitak, a Buntaru dade znak da se vrati na mesto.

Toranaga je beskonačno proučavao svitak.

− Svi su potpisi ispravni − reče Zataki. − Prihvataš li ili odbijaš?

Toranaga odvrati prigušeno tako da su ga čuli samo oni na postolju i Omi i Naga.

− Zašto ti zbog neotesanosti ne bih skinuo glavu?

− Zato što sam sin svoje majke − odgovori Zataki.

− To te neće zaštititi ako ovako nastaviš.

− Onda će ona umreti pre vremena.

− Šta?

− Naša gospa mati nalazi se u Takatu. − Takato beše nepristupačna, neosvojiva tvrđava, glavni grad Zatakijeve pokrajine Šinano. − Žalim što će njeno telo zauvek onde ostati.

− Obmana! Poštuješ je koliko i ja.

− Tako mi njenog besmrtnog duha, brate, koliko nju poštujem, toliko, pa i još više, zazirem od onog što ti činiš kraljevstvu.

− Ja ne žudim za novim teritorijama niti za…

− Žudiš za tim da zbaciš naslednika.

− Opet grešiš! Uvek ću svog sinovca štititi od izdajica.

− Težiš da naslednik padne, u to sam uveren, pa sam odlučio da sačuvam život i zatvorim pred tobom Šinano i Severni put, *po svaku cenu*, i s tim ću nastaviti dok Kvanto ne padne u prijateljske ruke… *Po svaku cenu!*

− U *tvoje* ruke, brate?

− U *bilo čije* pouzdane ruke − što isključuje tvoje, brate.

− Veruješ Išidu?

− Ne verujem nikome, to si me ti naučio. Išido je Išido, ali njegova je vernost neosporna. I ti to priznaješ.

− Priznaću to da Išido nastoji mene uništiti, a kraljevstvo rascepkati, da je prigrabio vlast i da krši Taikovu volju.

− A ti si s gospodarom Sugijamom rovario da onemogućiš Regentsko veće. *Neh?*

Žila na Zatakijevom čelu poskakivala je kao crni crv.

− Šta možeš kazati na ovo? Jedan njegov savetnik priznao je izdaju. Rovario si sa Sugijamom da on prihvati gospodara Ita umesto tebe, da istupi dan pre prvog sastanka i da pobegne po noći i tako dovede kraljevstvo u smutnju. Čuo sam priznanje brate.

− Jesi li i ti jedan od ubica? Zataki je pocrveneo.

− Sugijamu ubiše previše revni ronini, a ne ja, niti ijedan Išidov čovek!

− Neobično da si tako brzo zauzeo njegovo mesto regenta, *neh?*

− Nije. Moj rod je drevan koliko i tvoj, ali ja nisam naredio smrt, niti Išido. Na to se zakleo svojom samurajskom rečju. I ja se kunem! Sugijamu ubiše ronini, ali zaslužio je smrt.

− Na mukama, obeščašćen u prljavom podrumu, dok su pred njim isekli njegovu decu i naložnice?

− Te glasine šire ogavni nezadovoljnici, možda i *tvoje* uhode, da ozloglase gospodara Išida, a preko njega gospu Očibu i naslednika. Za to ne postoje dokazi.

− Pogledaj njihova tela!

− Ronini su zapalili kuću. Nema tela!

− Jako zgodno, *neh?* Kako možeš biti tako lakoveran? Pa nisi glupi seljak!

− Odbijam da ovde sedim i slušam ovo đubre. Sad mi odgovori, a onda mi skini glavu pa će ona umreti, ili me pusti. − Zataki se nagne napred. − Čim mi padne glava sa ramena, deset golubova-pismonoša odleteće na sever u Takato. Imam poverljive ljude na severu, istoku i na zapadu, jedan dan hoda odavde, izvan tvog dometa, a zakažu li oni, kraj tvojih granica imam još ljudi kojima se ne može ništa dogoditi! Ako mi odrubiš glavu, ili narediš da me ubiju, ili ako poginem na Izuu − *bez obzira na razlog* − ona će takođe poginuti. A sada mi skini glavu ili završimo primopredaju svitaka pa ću smesta otputovati sa Izua. Biraj!

− Išido je ubio gospodara Sugijamu. S vremenom ću ti podneti dokaze. To je bitno, *neh?* Potrebno mi je samo malo…

− Nemaš više vremena! U poruci piše: smesta. Naravno, ti odbijaš poslušati, dobro. Znači, rešeno je! Evo. − Zataki stavi na tatamije drugi svitak. − Tu je službena optužba protiv tebe i naredba da počiniš *sepuku,* prema kojoj ćeš se isto tako prezirno odnositi − neka ti oprosti gospodin Buda! Sada je sve rečeno. Smesta ću otići, a sledeći put srešćemo se na bojnom polju i tako mi gospodina Bude, obećao sam samome sebi, pre zalaska sunca tog istog dana videću glavu tvoju na kocu!

Toranaga je netremice motrio u svog protivnika.

− Gospodar Sugijama beše tvoj i moj prijatelj. Naš drug i izuzetno častan samuraj kakvog treba tražiti. Trebala bi da te zanima istina o njegovoj smrti.

− Važnija mi je istina o tvojoj smrti, brate.

− Išido te zadojio kao pregladnelo dojenče na majčinoj sisi.

Zataki se okrene svom savetodavcu.

− Tako ti tvoje samurajske časti! Jesam li ja postavio ljude i kako glasi poruka?

Sedi, dostojanstveni stari samuraj, glavni Zatakijev savetnik, Toranagi dobro poznat kao čestit i dičan čovek, oseti mučninu i stid usled tog snažnog izliva mržnje, kao i svi koji behu toliko blizu da to čuju.

− Jako žalim, gospodaru − prigušeno prošapće klanjajući se Toranagi − ali moj gospodar, naravno, govori istinu. Kako se u to sme posumnjati? I molim

vas, oprostite, ali dužnost mi je, uza svu čast i poniznost, da vama obojici naglasim da ovako… ovako zapanjujuća i sramotna neotesanost nije dostojna vašeg staleža niti svečanosti ovog sastanka. Da su vaši vazali − da su oni ovo čuli − sumnjam da bi ih iko od vas mogao zadržati. Zaboravljate svoju samurajsku dužnost i svoju dužnost prema svojim ljudima. Molim vas, oprostite! − Obojici im se naklonio. − Ali, morao sam to kazati! − Tad produži: − Sve poruke glasile su jednako, gospodaru Toranaga, a nosile su službeni pečat gospodara Zatakija: ’Smesta ubijte moju gospu majku.’

− Kako da dokažem da ne nastojim zbaciti naslednika? − upita Toranaga brata.

− Smesta prepusti sve svoje naslove i moć svom sinu i nasledniku, gospodaru Sudari, a danas počini *sepuku*. Tad ćemo ja i svi moji ljudi, do poslednjeg čoveka, podržati Sudaru kao gospodara Kvanta.

− Razmotriću to što si kazao.

− A?

− Razmotriću to što si kazao! − ponovi odlučnije Toranaga − Sastaćemo se sutra u isto vreme, ako ti je po volji.

Zatakijevo se lice iskrivi.

− Je li ovo još jedna tvoja varka? Zašto bismo se sastali?

− Povodom onog što si kazao i povodom ovoga. − reče i podiže svitak koji je držao u ruci. − Sutra ću ti odgovoriti.

− Buntaro-sane! − Zataki pokaza drugi svitak. − Molim vas, predajte ovo svome gospodaru.

− Ne! − razlegao se Toranagin glas po čistini. Tad je silno dostojanstveno glasno dodao: − Počašćen sam da službeno prihvatim poruku veća, a odgovor ću sutra u isto ovo vreme dati svetlom poslaniku, bratu mom, gospodaru Sinana.

Zataki se sumnjičavo u njega zabulji.

− Kakav bi odgovor mogao…?

− Molim vas, oprostite, gospodaru − prekine ga stari samuraj ozbiljno, dostojanstveno i tiho da su mogli da čuju samo oni. − Jako žalim, ali gospodar Toranaga potpuno je u pravu što ovo predlaže. Dali ste mu svečan izbor, izbor koji u svicima nije sadržan. Pošteno je i dično da mu udelite vreme koje je zatražio.

Zataki uze drugi svitak pa ga opet tutne u rukav.

− Jako dobro. Slažem se. Gospodaru Toranaga, molim te, oprosti što sam bio neotesan. I na kraju, kaži mi gde je Kasigi Jabu? Imam svitak za njega. U

njegovom slučaju − samo jedan.

− Poslaću ti ga.

* * *

Sokolica sklopi krila i pade tri stotine metara iz večernjeg neba. U lepetu perja sudari se s golubom-beguncem, dohvati ga čaporcima i odnese prema zemlji. Još je padao kao kamen. A nekoliko stopa od tla sokolica pusti svoj mrtvi plen, besno zakoči i izvanredno sleti na goluba. ’*Ek-ek-ek-eeekk!* ’zakreštala je, ponosno micala vratno perje i u osvajačkom zanosu trzala čaporcima golubovu glavu.

Priskoči Toranaga koga je Naga pratio kao konjušar. *Daimjo* klizne s konja i nežno pozva sokolicu na šaku. Poslušno je sela na njegovu rukavicu. Odmah ju je nagradio komadićem mesa od prethodne žrtve. Navukao joj je kukuljicu i zubima zategao remenje. Naga uze goluba i tutne ga u napola punu lovačku torbu koja je visila ocu na sedlu, a zatim se okrene i dade znak udaljenim hajkačima i telohraniteljima.

Toranaga se vine u sedlo. Na rukavici mu je udobno počivala sokolica koju su pridržavali tanki kožni kaišići. Digne pogled prema nebu, merkajući svetlo koje je još preostalo.

U kasno popodne pojavilo se sunce pa sada u dolini − brzo zamiraše dan, a sunce se već odavno sklonilo iza zapadnog vrhunca − i bilo je sveže i prijatno. Na severu su bili oblaci koje je terao snažan vetar. Lepršali su nad planinskim vrhovima i mnoge vrhunce skrivali. Na ovoj visini, zarobljen kopnom sa svih strana, vazduh beše čist i prijatan.

− Sutra bi nam trebao biti dobar dan, Naga-sane. Pretpostavljam, bez oblaka. Mislim da ću u zoru u lov.

− Da, oče! − Naga ga je smeteno motrio. Kao i uvek, bojao se postavljati pitanja, a opet je sve želeo znati. Nikako da shvati kako njegov otac može posle onako gadnog sastanka da bude ovako opušten. Na rastanku se, dolično svečanošću, naklonio Zatakiju, a zatim smesta sazvao svoje sokolare i telohranitelje pa ih poslao u brežuljkasta brdašca iza šume. Sve to činilo se Nagi natčovečanskim dokazom samosvladavanja. Sad se Naga ježio i pri samoj pomisli na Zatakija, a znao je da je stari savetnik imao pravo. Da su samuraji čuli razgovor među njima, skočili bi da brane čast svoga gospodara. Da pretnja nije visila nad glavom njegove ljubljene bake, on bi lično navalio na Zatakija. Pretpostavljam da je zato moj otac ovo što jeste, i onde gde jeste, pomislio je…

Nazre jahače koji su nadirali iz šume pa preko brežuljkastih uzvišenja galopirali prema njima. Iza tamnog zelenila šume, reka beše crna izvijena

vrpca. Svetla u gostionicama žmirkala su kao iskrice.

− Oče!

− Eh? Ah da, sad ih vidim. Ko su oni?

− Jabu-san, Omi-san i… osam telohranitelja.

− Imaš bolje oči nego ja. Ah da, sad ih prepoznajem.

− Ja ne bih pustio Jabu-sana da sam ide gospodaru Zatakiju bez… − reče Naga bez razmišljanja. Zastane i promuca: − Molim vas, oprostite.

− Zašto ti ne bi Jabu-sana poslao samog?

Naga opsuje samog sebe što je otvorio usta i pretrne pod Toranaginim upitnim pogledom.

− Molim vas, oprostite, ali tad ne bih znao kakve su oni tajne sporazume sklapali. On bi, oče, to lako mogao izvesti. Ja bih ih držao odvojeno. Molim vas, oprostite! Ja mu ne verujem.

− Ako Jabu-san i Zataki-san meni iza leđa smišljaju izdaju, oni će me izdati bez obzira poslao ja svedoka ili ne. Katkad je lovini pametnije dati još jedan mamac! Tako se riba lovi, *neh?*

− Da, molim vas, oprostite.

Toranaga shvati da njegov sin nije razumeo, da nikada neće razumeti, i da će uvek biti samo soko koji se brzo, oštro i smrtonosno ustremljuje na neprijatelja.

− Drago mi je da razumeš, sinko − reče da ga ohrabri jer je poznavao i cenio njegove dobre osobine. − Ti si dobar sin! − dodao je iskreno.

− Hvala, oče − reče Naga pun ponosa čuvši taj redak komplimenat.

− Samo se nadam da ćete oprostiti moje gluposti i da ćete me naučiti da vam bolje služim.

− Nisi ti glup! − Glup je Jabu, zamalo reče Toranaga. Što ljudi manje znaju, to bolje, a nije potrebno da napinješ mozak, Naga. Tako si mlad, moj najmlađi sin, ako ne računam tvog polubrata Tadaterua. Koliko je njemu godina? Ah, sedam, da, verovatno sedam.

Trenutak je posmatrao konjanike koji su se primicali.

− Kako je tvoja mati, Naga?

− Kao uvek, najsretnija gospa na svetu. Ipak mi dopušta da je posećujem samo jednom godišnje. Ne biste li je mogli nagovoriti da se predomisli?

− Ne − odgovori Toranaga. − Nikada se ona neće predomisliti.

Toranaga je uvek sa žarom pomišljao na Čano-Cubone, svoju osmu službenu naložnicu i Naginu majku. U sebi se smejao pri sećanju na njenu

zdravu duhovitost, jamice u njenim obrazima i sočnu guzicu, na njeno vrpoljenje pod njim i na veličanstveno jastučenje sa njom.

Ta udovica ratara iz okoline Eda privukla ga je pre dvadeset godina. Uz njega je ostala tri godine, a onda zamolila da joj dopusti da se vrati na zemlju. Dopustio joj je da ode. Sada je živela na bogatom imanju blizu svog rodnog mesta, debela i zadovoljna. Budistička monahinja u godinama, koju su svi voleli, a koja nije nikome bila obavezna. Tu i tamo bi je posetio pa su se zajedno smejali bez razloga, kao prijatelji!

− Ah, dobra je ona žena! − reče Toranaga.

Dojašu Jabu i Omi pa sjašu. Zastanu deset koraka od njega i naklone se.

− Dao mi je svitak − ljutito će Jabu mašući svitkom. − ’Pozivamo vas da odmah iz Izua otputujete u Osaku, još danas, i da se prijavite u zamku Osake na audijenciju, ili će vam biti zaplenjeni svi posedi, a vas će proglasiti odmetnikom! − Zgnječi svitak u šaci i hitne ga na tlo. − Danas!

− Onda bi bilo mudro da odmah odeš − reče Toranaga kome su se odjednom zgadile Jabuova neobuzdanost i glupavost.

− Gospodaru, molim vas − žurno započne Omi, smerno se bacivši na kolena. − Gospodar Jabu je vaš privrženi vazal pa vas ponizno molim da mu se ne rugate! Oprostite što sam ovako neotesan, ali gospodar Zataki… Oprostite što sam ovako neotesan.

− Jabu-sane, oprosti na primedbi, nisam loše mislio − reče Toranaga proklinjući svoju omašku. − Svi bismo trebali oguglati u pogledu ovakvih poruka, *neh?* − Pozvao je sokolara, dao mu s ruke sokola pa otpustio njega i hajkače. Samurajima osim Nage mahne da se udalje kako ih ne bi čuli, i pozove ih da svi čučnu. − Možda bi bilo najbolje da mi kažete šta se dogodilo.

− Nema se tu gotovo ništa reći − kazao je Jabu. − Pošao sam k njemu. Primio me tek s najneznatnijom pristojnošću. Najpre ’pozdravi’ gospodara Išida pa otvoren poziv da se potajno s njim udružim, smislim vaše neposredno ubistvo i da pobijem sve Toranagine samuraje na poluostrvu Izuu. Naravno, odbio sam da slušam, a on mi je odjednom − odjednom − bez ikakve uglađenosti ovo predao! − Ratoborno je upro prstom u svitak. Da ga ne zaštićuje vaša izričita naredba, smesta bih ga sasekao na komadiće! Molim vas da povučete tu naredbu. Ovakvu sramotu ne mogu otrpeti. Moram se osvetiti!

− I je li to sve što se dogodilo?

− Zar nije dovoljno?

Toranaga pređe preko Jabuove neotesanosti pa oštro odmeri Omija.

− Ti si kriv, *neh?* Zašto nisi imao pameti da bolje zaštitiš svoga gospodara?

Ti si mu savetnik. Morao si mu biti štit. Morao si gospodara Zatakija namamiti na tanak led, pokušati doznati šta ima Išido na umu, kakvo je mito, koji su njihovi planovi. Trebao bi biti uvažen savetnik! Dobio si odličnu priliku, a propustio si je kao nevična blena! Omi spusti glavu.

− Molim vas, oprostite, gospodaru.

− Možda ja hoću, ali mislim da ti gospodar Jabu neće oprostiti. Tvoj gospodar je primio svitak i nema više izbora, mora odlučiti!

− Šta? − zapita Jabu.

− A šta misliš, zašto sam ja onako postupio? Da dobijem na vremenu, jasno, da odložim! − odvrati Toranaga.

− Ali jedan dan? Šta vredi jedan dan? − zapita Jabu.

− Ko zna? Jedan dan za tebe znači jedan dan manje za neprijatelja. − Toranaga opet skrene pogled na Omija. − Je li Išidova poruka bila usmena ili pismena?

Umesto Omija odgovorio je Jabu:

− Naravno, usmena.

Toranaga je i dalje prodorno zurio u Omija.

− Zakazao si u svojoj dužnosti prema svom gospodaru i prema meni.

− Molim vas, oprosti…

− Šta si zapravo rekao? − Omi ne odgovori. − Zar si zaboravio i na pristojnost? Šta si rekao?

− Ništa, gospodaru. Nisam ništa rekao.

− Šta?

− Nije ništa rekao Zatakiju − plane Jabu. − Zato što nije bio tamo. Zataki je zahtevao da govori samo sa mnom.

− Oh? − Toranaga je krio zluradost što mu Jabu mora priznati ono što je naslućivao i da je sad istina delimično otkrivena. − Molim te, oprosti, Omi-sane. Naravno, mislio sam da si bio prisutan.

− Bila je to moja greška, gospodaru. Morao sam navaljivati. Imate pravo, zakazao sam u zaštiti svog gospodara − reče Omi. − Morao sam biti uporniji. Molim vas, oprostite. Jabu-sama, molim vas, oprostite mi.

Pre nego što je Jabu stigao odgovoriti, izjavi Toranaga:

− Naravno da ti praštamo, Omi-sane. Ako te tvoj gospodar odvratio, to je njegova povlastica. Odvratio si ga, je li, Jabu-sama?

− Da… da, ali mislio sam da to nije važno. Mislite da ja…

− Pa, šteta je već nastupila. Šta nameravaš da učiniš?

− Naravno, prema poruci postupati kao što to zaslužuje, gospodaru. − Jabu beše uznemiren. − Mislite da sam mogao izbeći da je primim?

− Naravno. Mogao si od njega iskamčiti jedan dan. Možda više. I čitave nedelje! − doda Toranaga vrteći dublje nož u rani, zlobno uživajući u tome da je Jabua vlastita glupavost bacila na udicu. Više ga uopšte nije brinula izdaja za koju su nesumnjivo hteli podmititi Jabua, namamiti ga, obrlatiti ga, ili prestrašiti i prisiliti. − Jako žalim, ali nemaš izbora. Nije važno, onako je kao što si rekao: ’Što pre svako izabere svoju stranu, to bolje.’ Ustao je. − Nije potrebno večeras da se vraćate u Anđiro. Dođite mi obojica na večeru! Priredio sam zabavu. − Za sve vas!, nečujno je dodao, silno zadovoljan.

* * *

Kiku je svojim veštim prstima prebirala po struni, čvrsto držeći trzalicu. Tad zapeva, a njen čist glas ispuni tihu noć. Očarano su sedeli u velikoj sobi koja je gledala na verandu i u vrt iza nje, zaneti njenom izvanrednom pojavom pod trepćućim bakljama. A kako se naginjala nad samisen, svetlo se prelivalo na zlatnim nitima njenog kimona.

Toranaga se letimično obazre, svestan noćnih strujanja. S jedne mu je strane sedela Mariko, između Blektorna i Buntara. A sa druge Omi i Jabu, jedan do drugog. Počasno mesto još beše prazno. Pozvan je bio i Zataki, ali on je, naravno, sa žaljenjem odbio poziv zbog slabog zdravlja, iako su ga videli kako galopira po severnim brežuljcima, a sada je jastučio, onom svojom čuvenom snagom. Unaokolo su bili Naga i vrlo pažljivo probrani stražari, a negde u pozadini lepršala je Gioko. Kiku-san je klečala na verandi pred njima, leđima okrenuta vrtu. Sićušna, sama i izvanredna.

Mariko je imala pravo, pomisli Toranaga. Kurtizana je vredna onog novca. Očarala mu je dušu pa je sad manje strahovao od Zatakija. Da noćas opet nju pozovem ili da spavam sam? Njegova se muškost trznula pri sećanju na prošlu noć.

− Znači, Gioko-san, htela si me videti? − zapitao je u svojim odajama u tvrđavi.

− Da, gospodaru.

Zapalio je odmerenu dužinu tamjana.

− Molim te, započni. − Gioko se naklonila, ali on je nije video. Po prvi put je izbliza video Kiku. Blizina je ulepšala njeno divno lice koje još nisu žigosale tegobe njene struke. − Molim te, sviraj nam dok razgovaramo! − rekao je iznenađen da je Gioko spremna pred njom razgovarati.

Kiku je odmah poslušala, ali njena tadašnja muzika nije bila kao večeras. Sinoć je ta muzika smirivala i pratila posao koji se obavljao. Večeras je trebala uzbuđivati, ulivati strahopoštovanje i obećanje.

− Gospodaru − svečano započne Gioko − kao prvo, smem li vam ponizno zahvaliti na časti koju ukazujete meni, mojoj siromašnoj kući i Kiku-san, prvoj među mojim ženama ’Sveta vrba’? Znam, drsku sam cenu zatražila za ugovor, pa i nemoguću, o kojoj će se odlučiti tek sutra u zoru, kad i gospa Kasigi i gospa Toda u mudrosti svojoj donesu odluku. Da je to pitanje vama podneto, odavno biste odlučili, jer šta jednom samuraju znači prezreni novac, a pogotovu najvećem *daimjou* na svetu?

Gioko zastane da proceni učinak. Nije zagrizao mamac, ali je neznatno pomicao lepezu, što se moglo tumačiti kao razdraženost što je toliko brbljiva, kao prihvatanje komplimenta ili pak kao konačno odbijanje zatražene cene, zavisno od njenog tumačenja. Oboje su jako dobro znali ko zapravo odobrava iznos.

− Šta je novac? Ništa do sredstvo saobraćaja − nastavila je. − Kao muzika Kiku-san. Šta zapravo mi iz ’Sveta vrba’ radimo nego saobraćamo i zabavljamo, da razvedrimo muške duše i olakšamo im teret. − Toranaga priguši jedak odgovor, podsetivši se da je ova žena za pet stotina kokua kupila svoj štapić vremena, a pet stotina kokua zaslužuju da je pažljivo sluša. Zato ju je pustio neka nastavi i jednim je uvom slušao, dok je drugim dopustio da uživa u naviranju savršene muzike koja mu je razgalila najskrovitije biće i uljuljkavala ga u euforiju. Tad ga nešto što je Gioko upravo kazala grubo trgne nazad u svet stvarnosti.

− Šta?

− Samo sam predložila da pod svoje okrilje uzmete ’Svet vrba’ i promenite tok istorije.

− Kako?

− Onako kao što oduvek radite, gospodaru, brinući se za budućnost celoga carstva više nego svoju.

Progutao je to smešno preterivanje i prisilio se da začepi uši za muziku. U prvu klopku je upao rekavši neka Gioko dovede devojku, u drugu kad se napajao njenom lepotom i mirisom, a u treću što joj je dopustio da zamamno svira dok njena gospodarica govori.

−’Svet vrba’? Šta je sa ’Svetom vrba’?

− Dve stvari, gospodaru. Prvo, sada je ’Svet vrba’ pomešan sa stvarnim svetom, na obostranu štetu. Drugo, naše gospe ne mogu zapravo da se uzdignu do savršenstva koje svi muškarci opravdano očekuju.

− Oh? − Zapahne ga dašak Kikuina mirisa, nikad pre nije osetio ništa slično. Izvrsno ga je odabrala. Na tren ju je pogledao. Na usnama joj je lebdeo poluosmeh, samo za njega. Čežnjivo je spustila oči, milovala prstima strune, a on je osećao te prste na svom telu. Pokušao se sabrati. − Jako žalim, Gioko-san. O čemu si ono govorila?

− Molim vas, oprostite ako nisam jasna, gospodaru. Prvo, ’Svet vrba’ trebalo bi odvojiti od stvarnog sveta. Moja čajdžinica u Mišimi nalazi se u jednoj južnoj ulici, a ostale su razbacane po celom gradu. Ista stvar je u Kjotu i Nari. I po celom carstvu. Pa i u Edu. Pomislila sam, Edo bi mogao poslužiti kao uzor svetu.

− Kako? − Njegovo srce preskoči jedan otkucaj dok je titrao savršeni akord.

− Svi ostali zanati mudro imaju svoju ulicu i svoja mesta. Nama bi trebalo dodeliti izdvojeno mesto, gospodaru. Edo je nov grad! Mogli biste razmotriti mogućnost da poseban deo izdvojite za svoj ’Svet vrba’. Skupite sve čajdžinice i ogradite to područje, a zabranite sve čajdžinice, pa ma kako skromne bile, izvan tog područja.

Sad se potpuno zaokupio tom mišlju koja beše dalekovida. Bila je tako dobra da se prekorio što se sam nije toga setio. Sve čajdžinice i sve kurtizane u ogradi! Dakle, izvanredno lako će moći da ih čuva, motriti i globi, a isto će tako biti lako paziti i uhoditi sve njihove mušterije. Ta jednostavnost ga zapanji. A znao je i kakav snažan uticaj uživaju gospe prvog razreda. No, na licu mu nije bilo ni traga oduševljenja.

− Kakva je u tome prednost, Gioko-san?

− Imale bismo vlastiti ceh, gospodaru, sa svim zaštitama što ih ceh donosi, pravi ceh na jednom mestu, a ne razbacan. Kako da kažem? Ceh što će ga svi slušati

− *Moraće* slušati?

− Da, gospodaru. Moraće slušati, za opšte dobro. Ceh će se brinuti da cene budu pravične i da se održavaju standardi. Tako bi za koju godinu gospa drugog razreda u Edu bila jednaka gospi u Kjotu i tako redom. Ako bi taj plan uspeo u Edu, zašto da se ne primeni i u svakom gradu na vašem području?

− Ali ograđeni ’Svet vrba’ dao bi vlasnicima monopol, *neh?* Oni bi mogli da naplaćuju lihvarske ulaznice, *neh?* Mogli bi zatvoriti vrata mnogima koje imaju isto tako pravo da rade u ’Svetu vrba’, *neh?*

− Da, možda do toga dođe, gospodaru, i na nekim će se mestima to dogoditi, i u neka vremena, ali ako budu strogi zakoni koji će osigurati pravednost, a čini mi se da su dobre strane jače od loših, za nas, za naše dične mušterije i klijente. Drugo, gospe…

− Da zaključimo tvoju prvu tačku, Gioko − suvo će Toranaga. − Znači, to govori protiv tvog predloga, *neh?*

− Da, gospodaru, možda. Ali svaki *daimjo* može lako izdati drukčiju naredbu. I ima posla samo s jednim cehom, na jednom mestu. Da, gospodaru, ne biste imali nikakvih teškoća. Naravno, svako područje bilo bi odgovorno za mir na tom području. I za poreze!

− Ah, da, porezi! Sigurno bi bilo mnogo lakše ubirati poreze. To je jako dobra strana u tvoju korist.

Gioko je motrila štapić tamjana. Izgorelo je više od pola.

− Vi u mudrosti svojoj možete odrediti da naš ’Svet vrba’ bude jedini svet − na čitavom svetu − koji nikada neće biti oporezovan, za sva vremena. Nikad, nikad, nikad! − Bistro je digla pogled prema njemu, a glas joj beše bezazlen. − Na kraju krajeva, gospodaru, zar se naš svet ne zove i ’Plutajući svet’? Zar jedino naš svet ne nudi lepotu, a zar velik deo lepote nije mladost? Postoji li išta tako lepršavo i prolazno kao mladost, Božji dar, i tako sveto? Vi, gospodaru, bolje nego svi muškarci, sigurno znate kako su retki i prolazni mladost i lepota.

Zamre muzika. Uperio je oči prema zamamnoj Kiku-san. Pažljivo ga je motrila, a na čelo joj se urezala borica.

− Da − iskreno je rekao. − Znam kako to može biti prolazno. − Srknuo je ’ča’. − Razmisliću o onom što si rekla! Drugo?

− Drugo! − Gioko je sabirala snagu. − Drugo i poslednje, gospodaru, zauvek biste mogli ostaviti svoj pečat na ’Svetu vrba’. Osvrnite se na neke naše gospe! Na primer, Kiku-san od svoje šeste godine uči pevanje, ples i samisen. Svaki trenutak naporno je radila na usavršavanju svoje umetnosti. Zato je sa pravom postala gospa prvog razreda, kao što zaslužuje njena jedinstvena umetnost. No, ona je ipak kurtizana, pa neke mušterije traže da uživaju i u njenom jastučenju i u njenoj umetnosti. Mislim da bi trebalo stvoriti dva razreda gospi. Prvo kurtizane, kao i uvek, zabavne, sretne, telesne. I drugo, novi stalež! Možda bi ga najbolje označio naziv *gejša*, umetnice, osobe posvećene jedino i isključivo umetnosti. U dužnost *gejša* ne bi spadalo jastučenje. One bi bile samo zabavljačice, plesačice, pevačice, muzičarke, savršene na nekom području, pa bi se tako isključivo predavale svom zvanju. *Gejše* neka zabavljaju umove i duhove muškaraca svojom lepotom, ljupkošću i umetnošću. A kurtizane neka im zadovoljavaju telo svojom lepotom, ljupkošću i podjednakom umešnošću i veštinom.

Opet ga zapanje jednostavnost i dalekovidost mogućnosti njene zamisli.

− Kako bi se odabrala *gejša?*

− Prema njenoj sposobnosti. U ranom detinjstvu njen vlasnik bi odlučio o toku njene budućnosti. A ceh bi učenicu mogao prihvatiti ili odbaciti, *neh?*

− Izvanredna zamisao, Gioko-san! Naklonila se i zadrhtala.

− Molim vas, oprostite mi na dužini, gospodaru, ali na ovaj način, kad lepota uvene, a telo se udeblja, devojka ipak još može imati izvanrednu budućnost i pravu vrednost. Neće morati da se sroza na onu stazu kojom danas idu uglavnom sve kurtizane. Zalažem se za umetnice koje žive među njima, na primer, moja Kiku-san. Molim vas da povlašćenoj šačici udelite budućnost i položaj koji one zaslužuju u zemlji. Učenje pevanja, plesa i sviranja zahteva mnogo dugogodišnjeg vežbanja. Za jastučenje je potrebna samo mladost, a nijedan afrodizijak nije ravan mladosti. *Neh?*

− Ne! − Toranaga ju je posmatrao. − *Gejša* ne bi smela na jastučenje?

− To ne bi spadalo u gejšine dužnosti, bez obzira na ponuđeni novac. Gejše nikad ne bi bile prisiljene na jastučenje, gospodaru. Ako gejša želi s određenim muškarcem na jastučenje to je njena stvar, ili bi možda za to trebala i dozvola Mame-san, s tim da cena bude onoliko visoka koliko muškarac može platiti. Kurtizanina bi dužnost bila da vešto jastuči! Gejše, kao i gejše-učenice, bile bi nedodirljive. Molim vas, oprostite što sam ovako dugo pričala! − Gioko se nakloni, a nakloni se i Kiku. Preostao je još samo komadić tamjana.

Toranaga ih je ispitivao dvaput duže nego što im je odobrio vreme za razgovor, sretan što ima priliku da uči o njihovom svetu i da oseća njihove misli, nade i strahove. Uzbuđivalo ga je ono što je naučio. Obaveštenja je zadržao u pamćenju, da ih upotrebi kad se ukaže prilika, a onda je Kiku poslao u vrt.

− Gioko-san, želeo bih da ona ostane večeras, ako joj je do toga, do zore, ukoliko je slobodna. Molim te, bi li je zapitala? Naravno, shvatam da je sada možda umorna. Na kraju krajeva, tako je izvrsno svirala, i tako dugo, da ću potpuno shvatiti. Ali možda bi ona razmislila o tome! Bio bih zahvalan da je zapitaš.

− Naravno, gospodaru, ali znam da će biti počašćena vašim pozivom. Dužnost nam je da služimo kako god možemo, *neh?*

− Da. Ali ona je, kao što si tako ispravno isticala, nadasve posebna. Potpuno ću razumeti ako je previše umorna. Molim te, odmah je zapitaj. − Pružio je Gioki kožnu torbicu u kojoj je bilo deset kobana, žaleći na tolikoj izdašnosti, ali je znao da to zahteva njegov položaj. − Možda će ti ovo biti naknada za ovako naporno veče, kao mali znak moje hvale za tvoje ideje.

− Naša je dužnost da služimo, gospodaru − reče Gioko. − Video je kako ona pokušava zadržati prste da ne prebrojavaju kroz tanku kožu, ali u tom nije

uspela. − Hvala, gospodaru! Molim vas, oprostite, zapitaću je. − Tada joj, neobično i naglo, suze ispune oči. − Molim vas, prihvatite zahvalnost priproste starice na vašoj dobroti i na tome što ste me saslušali. Plačem zato što je naša jedina nagrada, za sve ovo davanje užitaka, reka suza. Zaista, gospodaru, teško je objasniti ono što žena oseća… Molim vas, oprostite…

− Čuj, Gioko-san, ja razumem. Ne brini se! Razmisliću o svemu što si rekla. Oh, da, odmah nakon zore obe ćete sa mnom otputovati. Nekoliko dana u planinama biće vam ugodna promena. Pretpostavljam da će iznos ugovora biti odobren, *neh?*

Gioko se zahvalno nakloni pa obriše suze i odlučno izusti:

− Smem li onda zapitati ime dične osobe za koju će biti kupljen ugovor?

− Joši Toranaga-noh-Minovara!

A sada, noću u Jokoseu, na ugodnom svežem vazduhu, dok su im muzika i glas Kiku-san opsedale misli i srce, Toranaga se prepustio mislima. Sećao se ponosnog sjaja koji je ozario Giokino lice i opet se čudio ljudskoj lakovernosti. Kako je izuzetno da i najprepredenije i najpametnije osobe često vide samo ono što žele da vide, a retko gledaju i iza najtanjih zavesa. Ili pak zanemaruju stvarnost ne želeći da je vide. A tad, kad se ceo njihov svet raspadne, a oni na kolenima raspore trbuh ili zarezuju grkljan, ili bačeni u ledeni svet čupaju kosu, kidaju odeću i oplakuju svoju *karmu,* okrivljujući bogove, *kamije,* sreću ili svoje gospodare, muževe i vazale − sve i sva − a nikada sami sebe.

Jako neobično!

Pogledao je svoje goste i ustanovio da oni i dalje motre devojku, zatvoreni u svoje tajne, a razgaljeni njenom umetnošću. Svi osim Anđin-sana koji je bio razdražljiv i uzrujan. Ništa zato, Anđin-sane, sa zabavom pomisli Toranaga, to je samo znak da ti nedostaje kultura. Da, ništa zato, s vremenom će i to doći, no i to nije važno sve dotle dok me slušaš. Trenutno su mi potrebne tvoja osetljivost, srditost i nasilnost.

Da, svi ste vi ovde! Ti, Omi. I Jabu, i Naga, i Buntaro. I ti, Mariko! I Kiku-san, pa i Gioko, svi moji sokoli i sokolice sa Izua, svi uvežbani i vrlo spremni. Svi su ovde osim jednog − hrišćanskog sveštenika. A uskoro će i na tebe doći red Cukku-sane. Ili možda na mene!

* * *

Otac Martin Alvito iz Družbe Isusove beše ljutit. Upravo kad se trebao pripremiti za sastanak s Toranagom za koji će mu biti potrebna sva njegova pamet, suočio se s ovom novom gadošću koja nije trpela odlaganje.

− Šta imaš reći u odbranu svoju? − obrecnuo se na mladog lepog japanskog bogoslova koji je ponizno pred njim klečao. Ostala braća stajahu u polukrugu u sobici.

− Molim vas, oprostite mi, oče. Sagrešio sam! − ojađeno promuca čovek.

− Molim vas, oprostite…

− Ponavljam! Na Bogu svemogućem u mudrosti njegovoj stoji da oprašta, a ne na meni. Počinio si smrtni greh! Pogazio si svoju svetu zakletvu. Dakle?

Odgovor beše jedva čujan.

− Oprostite, oče! − Čovek beše mršav i nežan. Krsno ime mu je bilo Josip, a imao je trideset godina. Ostali bogoslovi, sve sama braća iz Družbe, imali su od osamnaest do četrdeset godina. Svi su imali tonzuru, svi plemenitog samurajskog roda iz pokrajina na ostrvu Kjušuu, strogo pripremljeni za sveštenički život iako još nijedan od njih nije bio zaređen. − Ispovedio sam se, oče! − reče brat Josip, i dalje držeći pognutu glavu.

Misliš da je to dovoljno? − Alvito se nestrpljivo okrene i ode do prozora. Soba beše obična, rogozine čiste, ali papirnati šođi-zasloni slabo popravljeni. Beše to otrcana trećerazredna krčma, ali u Jokoseu nije mogao naći bolju, jer su sve ostale zauzeli samuraji. Zabuljio se u noć i na pola uha slušao Kikuin daleki glas koji se uzdizao iznad huka reke. Alvito je znao da Toranaga neće po njega poslati sve dok ne završi kurtizana. − Kurva prljava! − reče samom sebi. Lelek japanske pesme gnjavio ga je više nego inače i pojačavao njegov bes usled Josipove izdaje.

− Slušajte, braćo − rekao je Alvito ostalima okrenuvši se opet prema njima. − Sudimo bratu Josipu koji je sinoć pošao s kurvom iz ovog grada, pogazivši svoj zavet čistoće, pogazivši svoj sveti zavet poslušnosti, okaljavši svoju besmrtnu dušu, svoj jezuitski položaj, svoje mesto u crkvi i sve što se pod tim Podrazumeva. Pred Bogom pitam svakoga od vas, jeste li i vi to učinili?

Svi odmahnu glavom.

− Jeste li ikad to učinili?

− Ne, oče.

− Grešniče! Pred Bogom, priznaješ li greh svoj?

− Da, oče, već sam se ispove…

− Pred Bogom, je li ovo prvi put?

− Ne, nije ovo bio prvi put − reče Josip. − Ja… ja sam pre četiri noći pošao sa još jednom… U Mišimi.

− Pa… pa juče smo čitali misu! Šta je s tvojom ispovedi juče i preksinoć i dan pre toga? Ti nisi… Juče smo čitali misu! Za ljubav Božju, primio si

euharistiju bez ispovesti, potpuno svestan da činiš smrtni greh?

Brat Josip posiveo je od stida. Od svoje osme godine bio je u jezuitima.

− Beše to… beše to prvi put, oče. Pre samo četiri dana. Ceo život sam živeo bez greha. Opet sam došao u napast… I, neka mi oprosti Blažena Devica, ovaj put sam zakazao! Imam trideset godina. Ja sam muškarac… Svi smo mi muškarci. Molim vas, gospodin Isus opraštao je grešnicima… Zašto vi ne možete meni oprostiti? Svi smo mi muškarci…

− Svi smo mi sveštenici!

− Mi nismo pravi sveštenici! Nismo zavetnici… Nismo se ni zaredili! Nismo pravi jezuiti. Ne možemo položiti četvrti zavet kao vi, oče − pokunjeno će Josip. − Ostali redovi zaređuju svoju braću, a jezuiti ne. Zašto ne bi…?

− Jezik za zube!

− Neću! − plane Josip. − Molim vas, oprostite, oče, ali zašto se ne bi neki od nas zaredili? − Pokaza jednog brata, dugonju okruglog lica koji je spokojno stajao. − Zašto se ne bi zaredio brat Mihovil? Od svoje dvanaeste godine uči. Sad ima trideset i šest godina, uzoran je hrišćanin, gotovo svetac. Hiljade je ljudi obratio, ali još nije zaređen, iako…

− U ime Božje pres…

− U ime Božje, oče, zašto se niko od nas ne može zarediti? Neko se mora usuditi da vas to upita! − Sad je Josip stajao. − Ja učim već šesnaest godina, a brat Matej dvadeset i tri. Julijan još više, ceo život, nebrojene godine. Bolje od vas znamo molitve, katekizme i himne, a Mihovil i ja čak latinski govorimo isto tako dobro kao portu…

− Prestani!

− Portugalski, a mi pretežno propovedamo i raspravljamo sa budistima i sa svim ostalim idolopoklonicima i uglavnom mi ljude obraćamo. *Mi!* Za ime Boga i Bogorodice, šta nama fali? Zašto nismo dovoljno dobri za jezuite? Samo zato što nismo Portugalci ni Španci, ili zato što nismo dlakavi i okruglih očiju? Za ime Boga, oče, zašto nema ni jednog zaređenog jezuita Japanca?

− Hoćeš li sad umuknuti?

− Štaviše, i u Rimu smo bili Mihovil, Julijan i ja − razjari se Josip. − Vi nikad niste bili u Rimu i niste, kao mi, upoznali oca-generala niti njegovu svetost papu…

− Razlog više da radiš nešto bolje, a ne da se prepireš. Zavetovao si se na čistoću, siromaštvo i *poslušnost.* Odabrani ste bili među mnogima, uzdignuti iznad mnogih, a sad ste toliko pokvarili dušu svoju da…

− Jako žalim, oče, ali mislim da nismo bili povlašćeni što smo osam godina

proveli u Rimu i na putu tamo i nazad, ako posle svog našeg učenja, molitvi, propovedanja i čekanja nijedan od nas nije zaređen, iako nam je to bilo obećano. Bilo mi je dvanaest godina kad sam otišao. Julijan je imao jedana…

− Zabranjujem ti da progovoriš ijednu reč! *Naređujem* ti da prestaneš! − Tada, u užasnoj tišini, Alvito pogleda ostale, poređane uz zidove, ostale koji su pomno motrili i slušali. − Kada dođe vreme, svi ćete biti zaređeni, ali ti, Josipe, pred Bogom ćeš…

− Pred Bogom! − prasne Josip. − A u koje vreme?

− U vreme Božje − odbrusi Alvito ošamućen tom otvorenom pobunom. Rasplamsao se njegov žar. − Klekni!

Brat Josip ga pokuša pogledom ošamutiti, ali nije uspeo, a kad ga je prošao napad, uzdahnuo je, pao na kolena i pognuo glavu.

− Bog neka ti se smiluje. Sam si priznao ogavan smrtni greh, prekršaj svetog zaveta čistoće i svoga svetog zaveta poslušnosti prema pretpostavljenima. Priznao si da si kriv za neverovatnu drskost. Kako se usuđuješ sumnjati u naredbe našeg generala ili u postupke crkve naše? U opasnost si doveo svoju besmrtnu dušu. Ti si sramota svome Bogu, svojoj Družbi, svojoj crkvi, svojoj familiji i svojim prijateljima. Tvoj je slučaj tako ozbiljan da će ga morati preuzeti vizitator-general. Dotad se ne smeš pričešćivati, ne smeš se ispovedati niti saslušati ičiju ispovest, niti učestvovati u bilo kojoj službi… − Josipova su se ramena počela tresti od agonije kajanja koje ga je spopalo. − Kao prva pokora, zabranjeno ti je da razgovaraš! Trideset dana živećeš samo na pirinču i vodi, svaku noć sledećih trideset noći provešćeš na kolenima i moliti Blaženu Devicu da ti oprosti tvoje gnusne grehe. Dalje, bićeš bičevan, trideset udaraca. Skini mantiju!

Josipu prestanu drhtati ramena i on diže pogled.

− Prihvatam sve što ste naredili, oče − reče on. − I kajem se od sveg srca, svom dušom svojom. Molim vas za oproštenje, kao što ću večno moliti Njega za oproštaj. Ali neću dopustiti da me bičuju kao najobičnijeg zločinca.

− Bićeš bičevan!

− Molim vas, oprostite, oče − kazao je Josip. − U ime Blažene Bogorodice, nije stvar u bolu. Bol za mene nije ništa, smrt za mene ništa nije. Možda je moja *karma* da sam proklet pa ću se peći u ognju večnom, i to ću otrpeti. Ali ja sam samuraj. Iz roda gospodara Harime.

− Muka mi je od tvog ponosa. Nećeš biti kažnjen radi bola, nego zato da ti skinemo tvoj ogavni ponos. Običan zločinac? Gde je poniznost tvoja? Naš gospodin Isus Hrist trpeo je najteže uvrede, a umro je sa običnim zločincima.

− Da. To nam je ovde najveći problem, oče.

− Šta?

− Molim vas, oprostite mi na otvorenosti, oče, ali da kralj nad kraljevima nije kao običan zločinac umro na krstu, samuraji bi mogli prihvati…

− Prestani!

− … lakše bi prihvatali hrišćanstvo. Družba je mudra što izbegava − za razliku od ostalih redova − propovedanje o tome da je Hrist raspet na krstu…

Poput anđela-osvetnika Alvito je pred sobom podigao krst kao štit.

− Za ime Božje, ćuti i slušaj, ili ćeš biti ekskomuniciran! Ščepajte ga i svucite!

Ostali ožive i pristupe, ali Josip skoči na noge. Izvuče nož ispod mantije i leđima stane uza zid. Svi se ukoče osim brata Mihovila koji pristupi polako i smireno, ispružene ruke.

− Molim te, daj mi nož, brate − blago je kazao.

− Ne. Molim te, oprosti mi.

− Onda moli za mene, brate, kao što ja molim za tebe. − Mihovil mirno pođe za oružjem.

Josip ustukne nekoliko koraka pa se spremi za smrtni udarac.

− Oprosti mi, Mihovile. − Mihovil mu se i dalje primicao.

− Stoj, Mihovile! Ostavi ga! − zapovedi Alvito. Mihovil posluša, nekoliko santimetara pred ustreptalim sečivom. Tad će Alvito, pepeljast u licu: − Bog neka ti se smiluje, Josipe. Izopšten si! Sotona je opseo dušu tvoju na zemlji i njemu će ona pripasti kad umreš. Gubi se!

− Odričem se hrišćanskoga Boga! Ja sam Japanac, šintoist. Sada duša moja meni pripada. Ne bojim se! − vikne Josip. − Da, mi imamo ponos… za razliku od varvara. Mi smo Japanci, a ne varvari. Pa ni seljaci naši nisu varvari!

Alvito ozbiljno učini znak krsta, kao zaštitu za sve njih, i neustrašivo okrene leđa nožu.

− Molimo zajedno, braćo. Sotona je među nama. Okrenu se i oni, mnogi žalosno, a neki još uvek zapanjeni.

Samo je Mihovil ostao na svom mestu i gledao Josipa. Josip strgne brojanicu i krst. Hteo ih je baciti, ali Mihovil opet ispruži ruku.

− Molim te, brate, molim te, daj mi to… To je tako čedan dar − reče on.

Josip ga je dugo posmatrao pa mu ih dao.

− Molim te oprosti mi!

− Moliću za tebe − reče Mihovil.

− Zar nisi čuo? Odrekao sam se Boga!

− Moliću da se Bog tebe ne odrekne, Uraga-noh-Tada-masa-sane!

− Oprosti mi, brate − izjavi Josip. Zadene nož o pojas, naglo otvori vrata pa slepo pođe hodnikom van na verandu. Ljudi su ga znatiželjno posmatrali, među njima i ribar Uo koji je strpljivo čekao u senci. Josip prođe dvorištem i krene prema vratima. Na putu mu se isprečі samuraj.

− Stani! − Josip stane. − Kamo ćeš, molim?

− Oprosti, molim te, oprosti, ja… ja ne znam.

− Služim gospodaru Toranagi. Jako žalim, ali slučajno sam slušao ono što se unutra odigravalo. Sigurno je to čula cela gostionica. Užasna neotesanost… užasno je što tvoj vođa onako dreči i remeti mir. A i ti! Ovde sam na dužnosti. Mislim da će biti najbolje ako porazgovaraš s mojim zapovednikom straže.

− Mislim… Hvala, poći ću drugim putem. Molim te, oprosti…

− Nikuda nećeš poći, jako žalim. Osim mom oficiru.

− Šta? Oh… da. Da, žao mi je, naravno. − Josip je pokušao mućnuti glavom.

− Dobro. Hvala. − Samuraj se okrene kad mu se s mosta približio drugi samuraj i pozdravio.

− Naređeno mi je da gospodaru Toranagi odvedem Cukku-sana.

− Dobro. Očekuje vas.

43

Toranaga je motrio kako se visoki sveštenik primiče vrtom. Mršavo lice je pod treperavim svetlom baklji izgledalo još istaknutije nego inače iznad crnine brade. Sveštenikova narandžasta budistička mantija bila je otmena. Oko pojasa su mu visili brojanica i krst.

Na udaljenosti od deset koraka Otac Alvito stane, klekne i smerno se nakloni otpočevši uobičajene formalnosti obreda.

Na podijumu je sedeo samo Toranaga. Oko njega u polukrugu stražari, ali izvan dometa sluha. U blizini beše samo Blektorn, nemarno oslonjen na podijum, kao što mu beše naređeno. Očima je probadao sveštenika. Alvito se pravio kao da ga ne primećuje.

− Drago mi je što vas vidim, gospodaru − reče Otac Alvito kad je nastupio pristojan trenutak da to kaže.

− I meni što vidim tebe, Cukku-sane. − Toranaga dade svešteniku znak da

sedne na jastuk smešten na tatamiju, na tlu pred podijumom. − Odavno te nisam video.

− Da, gospodaru, mnogo toga imam da vam saopštim. Beše duboko svestan da je jastuk na zemlji, a ne na podijumu. Isto je tako bio oštro svestan samurajskih mačeva koje je Blektorn nosio ovako blizu Toranage. A i onog njegovog nemarnog ljuljuškavog držanja. − Donosim poverljivu poruku svog starešine oca-vizitatora, koji vas smerno pozdravlja.

− Hvala, ali najpre mi pričaj o sebi.

− Ah, gospodaru − izjavi Alvito znajući da je Toranaga isuviše pronicljiv, a da ne bi zapazio kajanje koje ga je morilo, pa ma koliko se trudio da ga zbaci sa sebe. − Večeras sam odviše svestan svojih propusta. Hteo bih da mi večeras bude dopušteno da odložim svoje ovozemaljske dužnosti pa da se u samoći molim za milost Božju. − Postideo se svog nedostatka poniznosti. Iako je Josipov greh bio grozan, Alvito je reagovao plahovito, gnevno i glupo. Njegova je greška što će jedna duša biti odbačena i zauvek izgubljena. − Jedanput je Gospodin naš kazao: ’Molim te, oče, neka me mimoiđe čaša ova!’, ali i on je morao zadržati čašu. Mi na svetu moramo nastojati slediti korake Njegove kako najbolje umemo. Molim vas, oprostite što sam pokazao svoju tegobu.

− Koja je bila tvoja čaša, prijatelju stari?

Alvito mu ispriča. Znao je da nema razloga da skriva stvar, jer će ih Toranaga sigurno jako skoro čuti, ako ih već i sad ne zna, a mnogo je bolje da čuje istinu nego iskrivljenu priču.

− Neizrecivo je žalosno izgubiti brata, grozno je jednoga odbaciti, pa ma kako grozan bio zločin. Morao sam biti strpljiv. Ja sam bio kriv.

− Gde je on sada?

− Ne znam, gospodaru. Toranaga pozove stražara.

− Nađi odmetnutog hrišćanina pa mi ga dovedi sutra u podne.

Samuraj odjuri.

− Molim za njega milost − doda Alvito brzo i iskreno. Ali je znao, šta rekao da rekao, teško će time skrenuti Toranagu sa već izabranog puta. Ponovo požele da Družba ima jaku svetovnu ruku pa da hapsi i kažnjava bogootpadnike, kao svuda na svetu. U više je navrata on to preporučivao, ali ga je uvek, ovde u Japanu pa i u Rimu, nadglasao general jezuitskog reda. A bez vlastite svetovne snage, umorno je razmišljao, nikad nećemo moći sprovoditi pravu stegu među svojom braćom i među svojim vernicima.

− Zašto u Družbi tvojoj nema zaređenih sveštenika, Cukku-sane?

− Zato što, gospodaru, još nijedan naš bogoslov nije dovoljno uvežban. Tako je na primer, neophodan latinski, jer red naš zahteva da bilo koji brat u bilo koje doba putuje svetom, a latinski je, na žalost, jako teško naučiti. Još nije nijedan obrazovan ni spreman.

Alvito je u to svim srcem verovao. Isto tako se gorko opirao zaređenju jezuita-Japanaca, za razliku od oca-vizitatora. ’Eminencijo’ uvek je on tvrdio. ’Molim vas, neka vas ne zavara njihova čedna i skromna spoljašnost. U biti su svi oni nepouzdani, a u njihovom životu uvek će prevladati njihov ponos i japanski duh. Nikada oni neće biti istinske sluge Družbe, niti pouzdani vojnici Njegove svetosti, namesnika Hristovog na zemlji, poslušni samo njemu. Nikada!’

Na tren Alvito pogleda Blektorna pa onda opet Toranagu koji reče:

− No, dva-tri tih sveštenika-šegrta govore latinski, *neh,* i portugalski? Istina je ono što je onaj čovek kazao, *neh?* Zašto ih nisu izabrali?

− Jako žalim, ali ih general Družbe naše ne smatra dovoljno pripremljenima. Možda je primer za to Josipov žalosni ispad.

− Loše je prekršiti svečanu zakletvu − izjavi Toranaga. Sećao se one godine kad su tri dečaka na Crnom brodu isplovili iz Nagasakija da budu slavljeni na dvoru španskog kralja i na dvoru visokog sveštenika hrišćanskoga, one iste godine kada je ubijen Goroda. Vratiše se nakon devet godina, ali dok god su bili odsutni, brižno su ih nadzirali i vodili. Otputovali su kao bezazleni mladi hrišćanski gorljivci, a vratiše se isto onako skučenih pojmova i gotovo isto tako slabo obavešteni kao i kada su otputovali. Glupog li gubitka, pomisli Toranaga. Gubitak neverovatne šanse koju je Goroda odbio da iskoristi, ma koliko se on jako za nju zalagao.

− Ne, Tora-sane, hrišćani su nam potrebni protiv budista − rekao je Goroda. − Mnogi su budistički sveštenici i kaluđeri vojnici, *neh?* Većinom! Hrišćani nisu, *neh?* Dajmo divovskom svešteniku tri dečaka koja traži… pa to su samo glupaci sa Kjušua, *neh?* Kažem ti da ohrabriš hrišćane. Ne gnjavi me sa dugogodišnjim planom, nego zapali svaki budistički manastir koji vidiš. Budisti su kao muve na lešini, a hrišćani obična vreća stenica!

Nisu, nisu, mislio je Toranaga sve razdraženije. Oni su sada stršljenovi!

− Da − glasno će on. − Vrlo je ružno pogaziti zakletvu, vikati i poremetiti sklad u gostionici.

− Molim vas, oprostite gospodaru, i oprostite što sam spomenuo svoje probleme. Hvala što ste me saslušali. Kao uvek, bolje mi je nakon što ste me saslušali. Smem li pozdraviti pilota?

− Toranaga mu dopusti. − Moram ti čestitati, pilote − na portugalskom će

Alvito. − Mačevi ti dobro stoje!

− Hvala, oče, učim baratati njima − odvrati Blektorn. − Ali, žao mi je što moram kazati, još nisam naročito njima vičan. Kad dođe do bitke, držaću se pištolja, kratke sablje i topova!

− Boga molim da nikada više ne moraš u boj, pilote, i da oči tvoje budu otvorene bezgraničnoj milosti Božjoj.

− Moje su otvorene, a tvoje zamagljene.

− Tako ti spasa tvoje duše, pilote, drži oči otvorene i um otvoren. Možda grešiš! No, uz sve to, moram ti zahvaliti što si spasao život gospodaru Toranagi.

− Ko ti je to ispričao? − Alvito ne odgovori. Okrene se Toranagi.

− Šta ste govorili? − zapita Toranaga prekinuvši tajac. Alvito mu objasni pa nastavi:

− Iako je on neprijatelj moje vere i gusar, sretan sam što vas je spasao, gospodaru. Tajnoviti su putevi Gospodnji. Ukazali ste mu silnu čast time što ste ga proglasili samurajem.

− On je i hatamoto. − Toranagu je zabavljala sveštenikova trenutna zbunjenost. − Jesi li doneo rečnik?

− Da, gospodaru, kao i niz karata koje ste zatražili, na kojim se vide portugalske baze na putu iz Goe. Knjiga je u mom prtljagu. Da nekoga po nju pošaljem ili da mu je kasnije lično predam?

− Daj mu je kasnije večeras ili sutra! Jesi li doneo i izveštaj?

− O navodnim musketama prebačenim iz Makaa? Otac-vizitator priprema taj izveštaj, gospodaru.

− A broj japanskih plaćenika u svakoj vašoj novoj bazi?

− Otac-vizitator je od svih njih zatražio najnovije izveštaje, gospodaru, a predaće vam ih čim budu potpuni.

− Dobro. Sada mi kaži kako si doznao da me on spasao?

− Retko nešto što se dogodi Toranagi-noh-Minovari nije predmet govorkanja i priča. Na putu iz Mišime smo čuli da vas je gotovo progutao potres, gospodaru, ali vas je ’Zlatni varvarin’ spasao, a da ste i vi spasili njega i gospu… pretpostavljam gospu Mariko?

Toranaga kratko klimne glavom.

− Da! Ona je ovde u Jokoseu. − Trenutak je razmišljao pa rekao: − Sutra bi se želela ispovediti prema vašim običajima, ali samo u pogledu nepolitičkih stvari. Pretpostavljam da to isključuje sve što ima ikakve veze sa mnom i s

mojim raznim hatamotima, *neh?* To sam i njoj objasnio.

Alvito nakloni glavu u znak da razume.

− Sa vašim dopuštenjem, smem li čitati misu svima ovdašnjim hrišćanima, gospodaru? Naravno, biću jako obazriv. Sutra?

− To ću razmotriti. − Toranaga je časak i dalje razgovarao o beznačajnim stvarima, a zatim reče: − Imaš poruku za mene? Od svog glavnog sveštenika?

− S poniznošću, gospodaru, naglašavam da je to poverljiva poruka.

Toranaga se pravio da o tome razmišlja, iako je bio tačno odredio kako će se razvijati sastanak i već je Anđin-sanu dao tačna uputstva kako da se ponaša i šta da kaže. − Vrlo dobro. − Okrenuo se Blektornu: − Anđin-sane, sada možeš otići, a kasnije ćemo podrobnije razgovarati.

− Da, gospodaru − odvrati Blektorn. − Jako žalim, Crni brod. Stići Nagasaki?

− Ah, da. Hvala ti! − odgovori on, zadovoljan što pitanje Anđin-sana nije zvučalo namešteno. − Pa, Cukku-sane, je li već pristao?

Blektornov japanski govor zabezeknuo je Alvita, a pitanje ga je jako zbunilo.

− Da, gospodaru. Pristao je pre četrnaest dana.

− Ah, četrnaest? − zapita Toranaga. − Razumeš, Anđin-sane?

− Da. Hvala.

− Dobro. Sve ostalo možeš kasnije pitati Cukku-sana, *neh?*

− Da, gospodaru. Molim vas, oprostite. − Blektorn ustade, nakloni se i udalji. Toranaga je motrio za njim.

− Vrlo zanimljiv čovek… s obzirom da je gusar. A sada mi najpre pričaj o Crnom brodu.

− U redu je stigao, gospodaru, sa dosad najvećim teretom svile. − Alvito je nastojao oduševljeno govoriti. − Na snazi je dogovor sklopljen između gospodara Harime, Kijame, Onošija i vas. Dogodine u ovo doba vaša će blagajna biti bogatija za desetak hiljada kobana. Svila je prvorazrednog kvaliteta. Doneo sam vašem pisaru prepis tereta. Zapovednik ekspedicije Feriera vas pozdravlja, u nadi da će vas uskoro lično videti, glavom i bradom. Zato vam i dolazim ovako kasno! Vizitator-general hitno me poslao iz Osake u Nagasaki da proverim je li sve u najboljem redu. Baš kad sam odlazio iz Nagasakija, čuli smo da ste iz Eda otputovali na Izu, pa sam ovamo doputovao što sam brže mogao, brodom u luku Nimazu, na jednom od naših najbržih kutera, pa onda kopnenim putem. U Mišimi sam naišao na gospodara Zatakija pa ga zamolio za dopuštenje da mu se pridružim.

− Je li tvoj brod još u luci Nimazu?

− Da, gospodaru. Onde će me čekati.

− Dobro. − Trenutak je Toranaga razmišljao bi li Mariko tim brodom poslao u Osaku ili ne, a onda odlučio da se kasnije time pozabavi. − Molim te, naveče predaj pisaru brodski popis!

− Da, gospodaru.

− Je li zapečaćen dogovor o ovogodišnjem teretu?

− Da, svakako.

− Dobro. Sad pređimo na drugi deo. Na važan deo.

Alvitu se osuše ruke.

− Ni gospodar Kijama, a ni gospodar Onoši ne pristaju da ostave generala Išida. Žao mi je. Ni uz naše najvatrenije zagovaranje nisu pristali da se pridruže vašoj zastavi.

Toranagin glas posta nečujan i okrutan.

− Već sam istakao da zahtevam više od nagovaranja!

− Žalim što vam u ovom delu donosim slabe vesti, gospodaru ali ni jedan od njih nije pristao da pređe javno na…

− Ah, kažeš javno? A potajno… krišom?

− Potajno su obojica bila tvrdokorna kao i jav…

− Jesi li razgovarao s njima odvojeno ili zajedno?

− Naravno, i odvojeno i posebno, u najvećoj tajnosti, ali što god im mi predlagali, nije…

− Samo ste im predlagali smernice? Zašto im niste naredili?

− Kao što reče otac-vizitator, gospodaru, ne smemo naređivati nijednom *daimjou* niti…

− Ah, ali svojoj braći smete naređivati? *Neh?*

− Da, gospodaru.

− Jeste li i njima zapretili da ćete ih izbaciti?

− Nismo, gospodaru.

− Zašto?

− Zato što nisu počinili smrtni greh! − izjavi Alvito čvrsto, kao što se dogovorio s Del'Akuom, ali srce mu je treperilo i bilo mu je mrsko što nosi loše vesti koje su sada bile još teže jer mu je gospodar Harima, koji je zakonito vladao Nagasakijem, u četiri oka kazao da će svu svoju golemu imovinu i uticaj darovati Išidu. − Molim vas, oprostite mi, gospodaru, ali ja ne stvaram

božanske propise, kao što ni vi niste stvorili propise *bušida*, ratničkog kodeksa. Mi se moramo povinovati onome što…

− Izbacio si jadnog glupana radi prirodnog čina kao što je jastučenje, ali kada se vaša dva obraćenika neprirodno ponašaju, da, štaviše, izdajnički… kad tražim vašu pomoć, hitnu pomoć… a ja sam vaš prijatelj… vi samo ’predlažete’. Shvataš li koliko je to ozbiljno, *neh?*

− Žao mi je, gospodaru. Molim vas, oprostite mi, ali…

− Možda ti neću oprostiti, Cukku-sane. Već je rečeno, sada svako mora izabrati stranu − izjavi Toranaga.

− Naravno, na vašoj sam strani, gospodaru, ali ne možemo narediti gospodaru Kijami ni gospodaru Onošiju da išta učine…

− Srećom ja mogu naređivati svom hrišćaninu.

− Gospodaru?

− Mogu narediti da Anđin-san bude slobodan, sa svojim brodom i topovima!

− Čuvajte se njega, gospodaru! Pilot je pakleno lukav, ali je jeretik, gusar i ne sme mu se verovati…

− Anđin-san je ovde samuraj i hatamoto. Na moru je možda gusar. Ako je gusar, pretpostavljam da će privući mnoge druge gusare i *vake*, mnogo njih. Ono što stranac čini na otvorenom moru, njegova je stvar, *neh?* To je oduvek naš propis. *Neh?*

Alvito je ćutao i pokušavao da mu mozak radi. Niko nije računao s tim da će Ingeles postati tako prisan s Toranagom.

− Ta dvojica hrišćanskih *daimjoa* ne žele mi se pridružiti, pa ni potajno?

− Ne, gospodaru, pokušali smo sve…

− I nikakve ustupke ne daju?

− Ne, gospodaru.

− Nikakve trampe, nikakav sporazum, nikakva nagodba, ništa?

− Ne gospodaru. Probali smo sve pritiske i uveravanja. Molim vas, verujte mi. Alvito je znao da se nalazi u klopci pa se pokazao deo njegovog očaja. − Da se o meni radi, zapretio bih im ekskomunikacijom, da, iako bi to bila lažna pretnja, jer je ja ne bih mogao ostvariti ukoliko ne bi počinili smrtni greh, a ne bi ga ispovedili, pokajali se, pa pokorili. No, kad bih im zapretio i samo zato da dobijem na vremenu, jako bih pogrešio, gospodaru, bio bi to smrtni greh. Izložio bih se večnom prokletstvu.

− Znači li to da bi ih ti izopštio kad bi se ogrešili o vašu veru?

− Da, ali ne želim reći da bi to moglo pridoneti da stanu na vašu stranu. Molim vas, oprostite, ali oni… oni su trenutno potpuno protiv vas. Žalim, ali to je istina. Obojica su to vrlo jasno iskazali, zajedno i odvojeno. Molim Boga da se predomisle. Dali smo vam pred Bogom reč da ćemo pokušati, otac-vizitator i ja. Ispunili smo obećanje. Pred Bogom smo izneverili.

− Onda ću izgubiti − reče Toranaga. − Ti to znaš, zar ne? Ako oni ostanu u savezu sa Išidom, pridružiće mu se svi hrišćanski *daimjoi*. Onda ću ja morati da izgubim. Dvadeset njihovih samuraja na jednog moga. *Neh?*

− Da.

− Kakav je njihov plan? Kada će me napasti?

− Ne znam, gospodaru.

− Bi li mi rekao da znaš?

− Da… Da, rekao bih.

U to sumnjam, pomisli Toranaga, pa se zagleda u noć. Breme briga gotovo ga je smlavilo. Hoće li na kraju krajeva ipak biti ’Grimizno nebo’?, bespomoćno se zapitkivao. Glup napad na Kjoto? Napad osuđen na propast?

Mrzeo je sraman kavez u kom se nalazio. Poput Taika i Gorode pre njega, on je hrišćanske sveštenike morao trpeti, jer su sveštenici bili isto onako nerazdvojni od portugalskih trgovaca kao i muve od konja, a uživali su apsolutnu svetovnu i duhovnu vlast nad svojim buntovnim stadom. Bez sveštenika nije bilo trgovine. Neophodna beše njihova posrednička i pregovaračka dobra volja u poslovanju Crnog broda, jer su znali jezike i obe strane su im verovale. A kad bi sveštenicima potpuno zabranili pristup u carstvo, svi varvari poslušno bi otplovili i nikada se više ne bi vratili. Sećao se jedne prilike kad se Taiko pokušao otarasiti sveštenika, a nastaviti trgovinu. Crni brod nije stizao dve godine. Uhode su pričale da se glavni vođa sveštenika u Makau ugnezdio kao otrovni crni pauk i da je zabranio trgovinu u znak osvete za Taikove ’Ukaze o izgonu’, jer je znao da će se s vremenom Taiko predomisliti. Treće godine pokorio se neizbežnom pa sveštenike pozvao natrag, zažmurivši na svoje vlastite ukaze, kao i na izdaju i pobunu koju su zagovarali sveštenici.

Nema uzmaka od stvarnosti, pomisli Toranaga. Nema! Ne verujem u ono što je rekao Anđin-san, da je trgovina varvarima bitna kao i nama i da će ih pohlepa navoditi da trguju, bez obzira na to šta mi učinili sveštenicima. Prevelika je to opasnost za probe, a vremena nema, niti ja imam vlast. Jednom smo pokušali i nije nam uspelo. Ko zna? Možda bi nas sveštenici mogli čekati deset godina, dovoljno su snažni. Ako sveštenici zabrane trgovinu, verujem da trgovine neće biti. Mi ne bismo mogli čekati deset godina. Ni pet godina! A

ako proteramo sve varvare, engleskom varvarinu biće potrebno dvadeset godina da popuni prazninu, ukoliko Anđin-san govori istinu i ako − a to je veliki ako − ako Kinezi pristanu trgovati s njima, a protiv Južnih varvara. Sumnjam da će Kinezi promeniti svoje običaje. *Nikad ih nisu menjali.* Dvadeset godina je predugo. Deset godina je predugo.

Nema uzmaka od te stvarnosti! A postoji i najgora stvarnost od svega, utvara koja je potajno užasavala Gorodu i Taika, a koja sad opet uzdiže svoju sramnu glavu. Fanatični i neustrašivi hrišćanski sveštenici će − ako dođe do gustoga − okupiti sav svoj uticaj, trgovačku snagu i pomorsku moć iza jednog hrišćanskog *daimjoa.* Zatim, stvoriće osvajačku silu čelikom oklopljenih i isto tako fanatičnih konkvistadora, naoružanih najnovijim musketama, koji će podržati tog jednog hrišćanskog *daimjoa, kao što su zamalo učinili prošli put.* Bilo koja količina varvara osvajača i njihovih sveštenika nije sama po sebi nikakva pretnja našim nadmoćnim oružanim snagama. Zdrobili smo vojsku Kublaj-kana pa možemo izaći na kraj sa bilo kojim osvajačem. Ali, ako se udruže s jednim svojim, sa uglednim hrišćanskim *daimjom* koji ima samurajsku vojsku, pa ako u celom kraljevstvu izbiju građanski ratovi, to bi naposletku moglo tom usamljenom *daimjou* dati premoć nad svima nama.

Kijama ili Onoši? Sada je očito da je to sigurno sveštenički plan. Vreme je podesno. Ali koji *daimjo?*

Isprva obojica, uz pomoć Harime iz Nagasakija, no ko će poneti konačni steg? Kijama, jer gubavac Onoši neće dugo živeti na ovoj zemlji, a Onošiju će očigledno − zato što je podržao svog omraženog neprijatelja i suparnika Kijamu − biti nagrada zajamčeni bezbolan večni život u hrišćanskom raju, gde će stalno sedeti zdesna hrišćanskom Bogu.

Njih dvojica sada zajedno imaju četiri stotine hiljada vojnika a središte im je ostrvo Kjušu, zaštićeno od mog napada. Njih dvojica mogla bi zajedno lako pokoriti čitavo ostrvo pa će imati bezgraničnu vojsku, bezgraničnu hranu, sve brodove potrebne za iskrcavanje, svu svilu i Nagasaki. U celoj zemlji ima možda još pet-šest stotina hiljada hrišćana, od čega je više od polovine − oni jezuitski obraćenici − samuraja, sve lepo raspoređenih među snagama svih *daimjoa,* bogat izvor mogućih izdajica, uhoda ili ubica − *ako im to sveštenici narede.* A zašto i ne bi? Dobili bi ono što žele iznad samog života: apsolutnu vlast nad svim našim dušama, pa prema tome i nad dušom ove zemlje bogova, da baštine našu zemlju i sve što je u njoj, isto kao što se, kao što reče Anđin-san, dogodilo već pedeset puta u onom njihovom Novom svetu… Oni pokrste jednog kralja pa ga dignu protiv njegovih dok ne prožđere celu zemlju.

Tako im je lako osvojiti nas, toj sićušnoj grupi varvarskih sveštenika. Koliko ih ima u čitavom Japanu? Pedeset, šezdeset? A oni drže vlast. A oni

veruju, spremni su sretni umreti za svoju veru, ponosno i smelo, sa imenom svog Boga na usnama. Videli smo to u Nagasakiju kad se pokazalo da je Taikov pokušaj pogubna greška. Nijedan sveštenik nije se odrekao svoje vere, nekoliko hiljada ljudi behu svedoci paleži na lomačama. Obraćeno je na desetine hiljada… To ’mučeništvo’ donelo je veliki ugled hrišćanskoj veri, a hrišćanski sveštenici ga otada neprestano održavaju.

Što se mene tiče, sveštenici su zakazali, ali to ih neće skrenuti s njihovog neumornog toka. A i to je stvarnost!

Dakle, Kijama.

Je li plan već stvoren, a o njemu nemaju pojma ni Išido, ni gospa Očiba, pa ni Jaemon? Da li se Harima potajno već sa njima udružio? Da odmah pošaljem Anđin-sana na Crni brod i na Nagasaki?

Šta da učinim?

Ništa više nego inače. Budi strpljiv, traži sklad, odbaci sve brige o ’ja’ ili ’ti’, o životu i o smrti, o zaboravu ili o životu posle smrti, o sadašnjosti ili sutrašnjosti, i otpočni nov plan. Koji plan?, htede očajnički dreknuti. Pa plana nema!

− Žalosti me što su ta dvojica na strani pravoga neprijatelja.

− Kunem vam se da smo pokušavali, gospodaru. − Alvito ga je saučesnički posmatrao jer je uvideo koliko je potišten.

− Da, verujem. Verujem da ste ti i otac-vizitator održali svoje svečano obećanje, pa ću i ja održati svoje. Možete odmah početi da gradite svoj hram u Edu. Izdvojena vam je zemlja. Ne mogu sveštenicima, ostalim dlakavcima, zabraniti pristup u carstvo, ali ih barem mogu udaljiti sa svog područja. Isto tako su nedobrodošli ostali varvari, ukoliko ikad stignu. A što se Anđin-sana tiče…

− Toranaga slegne ramenima. − Ali koliko će sve ovo potrajati…? Pa lepo, *karma, neh?*

Alvito je vatreno hvalio Boga na milosti i sklonosti i na neočekivanoj poštedi.

− Hvala, gospodaru − reče, jedva došavši do reči. − Znam da to nećete požaliti. Molim da vaši neprijatelji budu rasterani kao piljevina, a vi da požanjete nagrade nebeske.

− Oprosti na mojim oštrim rečima! Izgovorio sam ih u gnevu. Toliko briga imam… − Toranaga zamišljeno ustane. − Imaš moje dopuštenje da sutra slaviš misu, prijatelju stari.

− Hvala, gospodaru − reče Alvito. Duboko se nakloni, žaleći tog inače tako

veličanstvenog muškarca. − Hvala vam od srca. Neka vas Božanstvo blagoslovi i uzme pod svoje okrilje.

Toranaga teško kroči u gostionicu, a za njim njegovi telohranitelji.

− Naga-sane!

− Da, oče? − reče mladić požurivši.

− Gde je gospa Mariko?

− Tamo, gospodaru, sa Buntaro-sanom. − Naga pokaza malenu osvetljenu čajdžinicu u vrtnoj ogradi i zasenčene spodobe u njoj. − Da prekinem *ča-no-ju?*

− *Ča-no-ju* beše svečana, izrazito ritualna, čajna ceremonija.

− Ne, to se nikada ne sme prekidati. Gde su Omi i Jabu-san?

− U svojoj gostionici, gospodaru. − Naga pokaza poširoku nisku zgradu na onoj strani reke, uz suprotnu obalu.

− Ko je izabrao tu gostionicu?

− Ja, gospodaru. Molim vas, oprostite, zatražili ste da im nađem gostionicu s one strane mosta. Zar sam vas krivo shvatio?

− A Anđin-san?

− U svojoj sobi, gospodaru. Čeka ako ga vi pozovete. Toranaga ponovo odmahne glavom.

− Sutra ću s njim razgovarati. − Nakon pauze izusti onim istim udaljenim glasom: − Sad ću se okupati. Onda neka me niko ne ometa do zore, osim…

Naga je zbunjeno čekao, gledajući kako mu otac bulji u prazno, a da ništa ne vidi. Njegovo ga je ponašanje zbunilo.

− Je li vam dobro, oče?

− Šta? Oh, da… Da, dobro mi je. Zašto?

− Ništa… Molim vas, oprostite mi. Još želite u zoru u lov?

− Lov? Ah, da, dobra zamisao. Hvala što si mi napomenuo, da, to bi bilo jako dobro. Pobrini se za to. Pa, laku noć… Oh da, Cukku-san je od mene dobio dopuštenje da sutra održi službu za svoje. Smeju poći svi hrišćani. Idi i ti.

− Gospodaru?

− Prvog dana nove godine postaćeš hrišćanin.

− Ja?!

− Da. Svojom voljom. Reci to tajno Cukku-sanu.

− Gospodaru?

Toranaga se okomi na njega.

− Jesi li gluv? Zar više ne razumeš ni najjednostavnije stvari?

− Molim vas, oprostite. Da, oče. Razumem.

− Dobro. − Toranaga opet utone u rastresenost, a onda se udalji. Za njim njegov telohranitelj. Svi samuraji ukočeno se naklone, ali on se na njih nije osvrtao.

Nagi priđe jedan oficir, isto tako pun strepnje.

− Šta je našem gospodaru?

− Ne znam, Jošinaka-sane. − Naga se opet zagleda prema čistini. Alvito je upravo odlazio i išao prema mostu. Pratio ga je samo jedan samuraj. − To sigurno ima nekakve veze s *onim*.

− Nikad još nisam video gospodara Toranagu tako potištenog! Nikada! Kažu da je varvarski sveštenik čarobnjak, vrač. Sigurno, kad tako dobro govori naš jezik, *neh?* Možda je bacio čini na našeg gospodara?

− Ne. Nikada! Na mog oca nikako.

− I meni se trese kičma od varvara, Naga-sane. Jeste li čuli za onu svađu…? Cukku-san i njegovo krdo drečali su i svađali se kao neotesane *ete?*

− Da. Odvratno! Sigurno je taj čovek upropastio sklad mom ocu.

− Ako mene pitate, strela u grlo tom svešteniku spasila bi našega gospodara mnogih nedaća.

− Da.

− Možda bismo Buntaro-sanu trebali reći za gospodara Toranagu? On je naš pretpostavljeni oficir.

− Slažem se… ali kasnije. Otac mi je jasno i glasno kazao da im ne prekidam *ča-no-ju*. Čekaću dok on ne završi.

* * *

U miru i spokoju kućice, Buntaro je pažljivo otvorio porcelansku kutijicu za čaj dinastije Tang i isto tako brižno dohvatio kašičicu od bambusa, prelazeći na završni deo ceremonije. Vešto je zahvatio zeleni prah − baš onoliko koliko treba − pa ga usuo u porcelansku šoljicu bez ručke. Nad žeravnikom je pevao drevni kotlić od livenog gvožđa. Buntaro je isto tako mirno i odmereno ulio u šoljicu ključalu vodu i vratio kotlić na tronožac. A onda je bambusovom četkicom nežno tucao prah i vodu kako bi se dobro pomešali.

Dodao je kašiku hladne vode. Naklonio se Mariko koja je nasuprot njemu klečala pa joj pružio šoljicu. Naklonila se i isto je tako profinjeno prihvatila, zadivljena zelenim napitkom. Triput je otpila, zastala pa opet srknula i ispila.

Vratila mu je šoljicu. On ponovi iste obredne pripreme čaja pa joj opet ponudi. Zamolila ga je da i sam kuša ’ča’, kao što se od nje i očekivalo. Srknuo je, pa opet, i dokrajčio čaj. Tada je pripremio treću šoljicu. I četvrtu. Ona uljudno odbije više šoljica.

Pažljivo i obredno je šoljicu oprao i obrisao besprekornom pamučnom krpom, pa ih odložio. Naklonio se Mariko i ona njemu. *Ča-no-ju* beše završena.

Buntaro je bio zadovoljan što je dao sve od sebe i što sada, barem trenutno, među njima vlada mir. Popodne mira nije bilo.

Pošao je u susret njenoj nosiljci. Odjednom se, kao i uvek, osetio grubijanom i neotesanim u poređenju s njenim krhkim savršenstvom. Poput jednog od divljih, prezrenih varvarskih pripadnika dlakavog plemena Ainu koji su nekad posećivali ovu zemlju, a sad su potisnuti na daleki sever, preko tesnaca, na neistraženo ostrvo Hokaido. Zaboravio je sve svoje brižno smišljane reči i nespretno ju je pozvao na *ča-no-ju* dodavši: ’Već godinama nismo… Nikad ti nisam pripremio obred čaja, ali večeras će biti zgodno.’ Tad je izblebetao ono što uopšte nije nameravao reći, znajući da je to glupa, nespretna i krupna greška:

− Gospodar Toranaga je kazao da je vreme da nas dvoje razgovaramo.

− Ali ti to ne misliš, gospodaru?

Uprkos odlučnosti je porumenio, a glas mu postade hrapav:

− Voleo bih sklad među nama, da, i još više. Ja se nisam promenio, *neh?*

− Naravno, gospodaru! Pa i zašto bi?… Ako je iko kriv, nije na tebi da se menjaš, nego na meni. Ako postoji ijedna greška, to je zbog mene, molim, oprosti mi.

− Oprostiću ti − reče on, nadvijajući se nad nju pored baldahina, duboko svestan da ih svi posmatraju, među njima Anđin-san i Omi. Bila je tako divna, sićušna i jedinstvena. Kosu je visoko podigla. Njene spuštene oči izgledale su tako smerno, a za njega su sad te oči bile ispunjene onim istim crnim ledom koji ga je uvek dovodio do slepog, nemoćnog nespokoja, ulivao mu želju da ubija, viče, sakati, razbija i ponaša se onako kako se jedan samuraj ne bi smeo ponašati. − Za večeras sam uzeo čajdžinicu − obavestio ju je. − Večeras posle jela. Naređeno nam je da večeramo sa gospodarom Toranagom. Bio bih počašćen kad bi posle ti bila moja gošća.

− Ja sam počašćena. − Naklonila se i čekala pognutih očiju, a on ju je hteo smrskati na tlo, pa se udaljiti i unakrst zariti nož sebi u trbuh pa neka večna bol pročisti muku iz duše njegove.

Vide da ona diže pogled i upitno ga odmerava.

− Još nešto, gospodaru? − zapitala je jako tiho.

Znoj mu se cedio niz leđa i bedra, vlažio mu kimono. Grudi su ga isto onako bolele kao i glava.

− Večeras… večeras ćeš ostati u gostionici! − Tad ju je ostavio i brižno rasporedio celu prtljažnu povorku. Čim je mogao, predao je dužnost Nagi pa uz lažnu nemarnost krenuo obalom reke. A kad ostade sam, go zaroni u bujicu, ne mareći za život. Borio se sa rekom sve dok mu se glava nije razbistrila, a ona ustreptala bol minula.

Leže na obalu da sabere misli. Sada, kad je ona prihvatila, morao je započeti. Vremena je imao malo. Skupio je snagu pa se vratio do zapuštenih vrtnih vrata koja su se nalazila u glavnom vrtu. Tu trenutak zastane, odmeravajući svoj plan. Želeo je da večeras sve bude savršeno. Očigledno, koliba nije savršena, kao ni vrt oko nje, neotesano provincijsko oponašanje istinske čajdžinice. Ništa zato, pomisli on, sad sasvim zaokupljen svojim zadatkom, moraće nam odgovarati. Noć će prikriti mnoge nedostatke, a svetla će morati stvoriti osobine koje čajdžinici nedostaju. Sluge su već doneli predmete koje je ranije naručio. Tatamije, glinene uljanice i sredstva za čišćenje, najbolje u Jokoseu, sve novo-novcato, ali čedno, neugledno i skromno.

Skine kimono, odloži mačeve i počne čistiti. Najpre sićušnu primaću sobu, pa kuhinju i verandu. Zatim vijugavu stazu, ukrasno kamenje za hodanje obraslo mahovinom, a naposletku stenje i vrtić oko čajdžinice. Ribao je, meo i četkao sve dok sve ne postade besprekorno, prepuštajući se poniznosti telesnog rada, a to beše početak svake *ča-no-ju*, gde se samo domaćin morao pobrinuti za to da sve bude bez prigovora. Prva oznaka savršenstva bila je apsolutna čistoća.

Do sutona je obavio većinu priprema. Tad se temeljito okupao, pa izdržao večeru i pevanje. Čim je mogao, presvukao se u tamniju odeću pa požurio natrag u vrt. Navuče rezu na vratima. Najpre umetne fitilj u uljanice, pa brižno poprska vodom ukrasno kamenje za hodanje i stabla, koja su sad tu i tamo bacala senke na treptavom svetlu, sve dok se sićušni vrt nije pretvorio u zemlju bajki, sazdanu iz rose što je plesala na toplom, letnjem povetarcu. Promeni položaj nekih svetiljki. Konačno zadovoljno skine rezu sa vrata i pređe na trem. Pažljivo izabrani komadići uglja, strpljivo složeni na belom pesku − u obliku piramide − lepo su goreli. Cveće u *takonami* predivno je stajalo. Još jednom je očistio već besprekoran pribor. Proključa voda u kotliću, a njemu je godio taj zvuk, pojačan komadićima gvožđa koje je tako brižno poslagao na dnu kotlića.

Sve beše spremno. Prva oznaka savršenstva *ča-no-ju* bila je čistoća, a druga potpuna jednostavnost. Poslednja i najvažnija: prikladnost odabranom gostu ili gostima.

Začu njene korake po ukrasnom kamenju i bućkanje kad je ona obredno umočila ruke u posudu sveže rečne vode pa ih sušila. Tri tiha koraka, popela se na verandu. Još dva koraka do zastrtog ulaza. I ona se morala sagnuti da prođe ispod malih vrata, namerno učinjenih tako niskim da sve ponize. Na *ča-no-ju* svi su bili jednaki, i domaćin i gost, najvažniji *daimjo* i najprostiji samuraj. Pa i seljak, ako bi ga pozvali.

Najpre je proučavala kako je njen muž složio cveće. Izabrao je jedan jedini cvet divlje bele ruže i na zeleni list stavio jedan jedini vodeni biser, pa sve to položio na crveno kamenje. Stiže jesen, govorio je on putem tog cveta, ne plači zbog jeseni, tog doba umiranja kad zemlja počinje spavati, opet uživaj u novom početku i okusi slatku svežinu jesenjeg zraka po ovoj letnjoj večeri… Uskoro će suza nestati, i ruža, a ostaće samo kamenje… Uskoro ćemo ti i ja nestati, a ostaće samo kamenje!

Gledao ju je odvojenu od sebe. Sada, gotovo u transu koji ča-majstor katkad ima sreću da okusi, bio je sasvim u skladu sa svojom okolinom. S poštovanjem se naklonila cvetu i klekla nasuprot mužu. Nosila je tamnosmeđi kimono, a vatreno zlatna nit na rubovima isticala je beli stub njenog vrata i lica. Njen zagasitozeleni obi pristajao je uz donji kimono. Kosa joj je bila jednostavna, neuvijena i bez ukrasa.

− Dobrodošla − uz naklon će on, otpočinjući obred.

− Čast mi je − odvratila je, prihvatajući svoju ulogu. Poslužio ju je zalogajem na besprekorno lakiranoj tacni.

Štapići su bili smešteni baš kako je trebalo, komadići ribe na pirinču stvarali su ukusnu šaru, a učinak je upotpunjavalo nekoliko poljskih cvetova koje je našao uz obalu reke i pobacao po stolu u prividnom neredu. Kad je ona pojela, a i on, podigao je tacnu, strogo utvrđenim pokretima − neka ona posmatra, prosuđuje i pamti − pa je kroz niska vrata odneo u kuhinju.

Ostavši sama i na miru, Mariko kritički osmotri vatru. Ugalj je bio užarena planina na moru čistog, belog peska ispod tronošca. Osluškivala je pucketanje vatre koje se stapalo sa uzdisanjem u kotliću u kome se tek zagrejavala voda, a iz male kuhinje čula je prelaženje krpom po porcelanu i vodu koja je čistila već čiste predmete. Kasnije bi joj oči odlutale do sirovih iskrivljenih greda, i bambusa i trske na krovu. Onih nekoliko svetiljki koje je on smestio na izgled nasumice, bacale su senke koje su malo činile velikim, beznačajno izvanrednim, a celini davali savršen sklad. Kad je sve razgledala i na tom

odmorila svoju dušu, opet je izišla u vrt do plitkog udubljenja koje je vekovima priroda stvarala u stenama. Još jednom je ruke očistila hladnom, svežom vodom pa obrisala čistim peškirom. Kad se opet vratila na svoje mesto, on ponudi:

− Možda bi sada htela ’ča’?

− Bila bi mi čast. Ali, molim te, ne trudi se toliko oko mene.

− Čast mi je. Moja si gošća.

Tako ju je poslužio. I sad je došao kraj. U tišini se Mariko uopšte nije micala, prepustila se svom spokoju, ne želeći još priznati kraj obreda, niti narušiti mir koji ju je okruživao. No, osećala je njegov sve snažniji pogled. *Ča-no-ju* je završila. Sad život mora opet započeti.

− Savršeno si to izveo − šapnula je. Preplavi je žalost. Iz očiju joj kapne suza, a kad je pala, njemu kao da će se srce istrgnuti iz nedara.

− Ne… ne. Molim te, oprosti mi… Ti si savršena… ovo je bilo obično − odvratio je, zapanjen tom neočekivanom pohvalom.

− Najbolja koju sam ikad doživela − rekla je, tronuta grubom iskrenošću u njegovom glasu.

− Ne! Ne, molim te, oprosti mi, ako je ispalo dobro, to je tvoja zasluga, Mariko-san. Bila je osrednja, ti si je ulepšala.

− Smatram da nije imala mane. Nikakve! Baš žalosno što joj nisu mogli prisustvovati i dostojniji nego ja! − Oči joj bljesnu u treperavom svetlu.

− Prisustvovala si joj ti. To je sve. Bila je samo za tebe. Drugi je ne bi razumeli.

Sad je vrele suze osećala na obrazima. Inače bi ih se stidela, ali sad je nisu zbunjivale.

− Hvala ti. Kako da ti zahvalim?

Uzeo je grančicu divlje majčine dušice, a prsti su mu drhtali kad se nagnuo prema njoj i nežno uhvatio jednu njenu suzu. Ćutke je gledao suzu i grančicu, majušnu u svojoj golemoj šaci.

− Moj rad… svačiji rad… neuporediv je sa lepotom ovoga. Hvala ti.

− Posmatrao je suzu na listu. Sa planine se skotrlja komad uglja, a on bez razmišljanja uzme remen pa ga stavi na mesto. Nekoliko iskri plesalo je u zraku iz planinskog vrha koji se pretvori u eruptivni vulkan.

Oboje se prepuste slatkoj seti. Združila ih je jednostavnost, njene suze, bili su zadovoljni, zajedno u tišini, združeni, ponizni, znajući da je sve ono što su dali uzvraćeno u čistoći.

− Kad nam dužnost to ne bi zabranjivala − kasnije je rekao − zatražio bih od tebe da mi se pridružiš u smrti. Sada!

− Pošla bih s tobom! Sretna − odmah je odgovorila. − Hajdemo u smrt. Sada!

− Ne možemo. Obavezni smo gospodaru Toranagi.

Iz obija je izvadila bodež i s poštovanjem ga stavila na tatami.

− Onda mi, molim te, dopusti da pripremim put.

− Ne, značilo bi to da zaboravljamo svoju dužnost.

− Što biti mora, biće. Ti i ja ne možemo pretegnuti vagu.

− Da, ali ne smemo ići preko volje svoga gospodara, ni ti ni ja! Njemu je svaki pouzdani vazal potreban još neko vreme. Molim te, oprosti mi, to ti moram zabraniti.

− Veselilo bi me da večeras odem!… Pripremljena sam! Štaviše, potpuno želim preći u kraj života. Da. Duša moja titra od radosti. − S oklevanjem se nasmešila. − Molim te, oprosti mi što sam bila sebična. Imaš potpuno pravo u pogledu naše dužnosti.

U svetlu sveća bljesne sečivo oštro kao brijač. Posmatrali su ga, prepušteni razmišljanju. Tada on prekine čaroliju.

− Zašto u Osaku, Mariko-san?

− Tamo se moraju obaviti neke stvari koje mogu samo ja. Još se više namrštio gledajući kako odsjaj stenja obasjava suzu i prelama se u milijardu boja.

− Koje stvari?

− Stvari u vezi sa budućnošću naše kuće koje moram obaviti.

− U tom slučaju moraš poći. − Upitno ju je gledao. − Zar sama?

− Da. Želim se uveriti da su ispunjene sve porodične pogodbe između nas i gospodara Kijame za Suruđijevu ženidbu. Novac, miraz, zemlje i tako dalje. Moramo uknjižiti njegovo povećano leno. Gospodar Hiro-macu i gospodar Toranaga zahtevaju da to učinim. Ja vodim brigu o kući.

− Da − polagano će on. − To je tvoja dužnost. − Gledao je pravo u oči. − Ako gospodar Toranaga kaže da moraš poći, idi, ali sumnjam da će te tamo pustiti. Pa i ako te puste, moraš se brzo vratiti. Vrlo brzo! Bilo bi nerazumno ostati u Osaki i trena duže nego što je potrebno.

− Da.

− Bilo bi brže morem nego kopnom. Ali oduvek mrziš more.

− Još mrzim more.

− Moraš li brzo tamo stići?

− Mislim da pola meseca ili mesec nisu bitni. Možda jesu, ne znam, ali smatram da moram odmah poći.

− Onda ćemo vreme odlaska, a i sam odlazak, prepustiti gospodaru Toranagi, ako ti on uopšte dopusti da otputuješ. Budući da je ovde gospodar Zataki sa svoja dva svitka, to može značiti jedino rat. Biće preopasno da odeš.

− Da. Hvala.

Sretan da je to sada rešio, zadovoljno se ogledao po sobici. Više mu nije smetalo što prostor ponajviše zauzima on svojom ružnom nezgrapnošću, da je svako njegovo bedro šire od njenog struka, a da su mu ruke deblje od njenog vrata.

− Bila je ovo zgodna soba, bolja nego što sam se nadao. Bilo mi je ovde prijatno. Opet sam se prisetio da je telo samo koliba u tami. Hvala ti što si ovde! Tako sam sretan što si došla u Jokose, Mariko-san. Da nije bilo tebe, ovde nikad ne bih priredio *ča-no-ju*, i ne bih se osećao tako jedinstven s večnošću.

Oklevala je, a onda stidljivo podigla čajnu kutijicu dinastije Tang. Beše to jednostavna posuda s poklopcem, bez ikakvih ukrasa. Izlizala se narandžasto-smeđa glazura pa je pri dnu bio neravnomeran rub čistog porcelana, naglašavajući iskrenost keramičara i njegovu želju da ne prikriva jednostavnost svog materijala. Buntaro je kutijicu kupio kod Sen-Nakade, poznatog čajnog majstora za sva vremena. Za dvadeset hiljada kokua.

− Tako je lepa − šapnula je, uživajući u dodiru sa kutijom. − Tako je savršena za ovaj obred!

− Da.

− Večeras si bio pravi majstor, Buntaro-sane. Priuštio si mi veliku sreću.

− Glas joj je bio tih i tronut, malko se naginjala napred. − Sve mi je bilo savršeno. Vrt i tvoje umeće da svetlom i senkom nadvladaš nedostatke. I ovo!

− Opet je dodirnula čajnu kutiju. − Sve je savršeno, pa i znak što si ga ispisao na peškiru. *Aj* − naklonost. Za mene je večeras naklonost bila prava reč. − Suze joj opet poteku niz obraze. − Molim te, oprosti mi − rekla je brišući ih.

Naklonio se, zbunjen tolikom pohvalom. Da to prikrije, počne stavljati kutiju u svilene omotače. Zamotanu je položio u kutiju pa je brižno stavio pred nju.

− Mariko-san, bude li naša kuća imala novčanih tegoba, uzmi ovo i prodaj!

− Nikada! − beše to jedino, osim mača i luka, što je on u životu cenio.

− To bih poslednje prodala.

− Molim te, oprosti, ali ako teško plaćaš moje vazale, prodaj.

− Ako pazim, ima dovoljno za sve njih, i za najbolje oružje i za najbolje konje. U tome je naša kuća snažna. Ne, Buntaro-sane, kutijica Tang pripada tebi.

− Ne preostaje nam više mnogo vremena. Kome da je zaveštam? Suruđiju?

Pogledala je ugljen, i plamen što je proždirao vulkan i ponižavao ga.

− Ne! Sve dok ne postane valjan ča-majstor, ravan svom ocu. Savetujem ti da kutiju Tang ostaviš gospodaru Toranagi koji je toga dostojan, i zamoli ga da pre svoje smrti proceni hoće li naš sin ikada zaslužiti da to dobije.

− A ako gospodar Toranaga izgubi i pre zime umre, kao što sam siguran da će izgubiti?

− Šta?

− Ovde u ovoj zabiti mirno ti mogu kazati istinu, bez prenemaganja. Pa zar iskrenost nije važan deo svake *ča-no-ju?* Da, on će izgubiti, osim ako ne pridobije Kijamu, Onošija i Zatakija.

− U tom slučaju u testamentu naredi da Tang u svečanoj povorci pošalju njegovoj carskoj visosti i od njega zahtevaj da je primi. Tang sigurno zaslužuje božanstvo.

− Da, tako će biti savršeno. − Proučavao je nož pa turobno dodao: − Ah, Mariko-san, nema pomoći gospodaru Toranagi.

− Njegova je *karma* ispisana. Pobediće ili izgubiti. A pobedili ili izgubi − biće mnogo mrtvih.

− Da.

Zamišljeno je skrenuo pogled s njenog noža i posmatrao grančicu divlje majčine dušice na kojoj je još bila bistra suza.

− Umre li pre moje smrti − kasnije je izjavio − ili ako ja poginem… ja, ili jedan od mojih ljudi, ubićemo Anđin-sana.

Lice joj beše prozračno na tamnoj pozadini. Blagi lahor pomicao joj je pramenove kose pa je izgledala još više kao kip.

− Molim te, oprosti, smem li zapitati zašto?

− Previše je opasan, a da ga ostavimo u životu. Njegovo znanje, njegove zamisli, iako sam ih čuo tek iz pete ruke… on će zaraziti kraljevstvo, pa i gospodara Jaemona. Gospodara Toranagu već je začarao, *neh?*

− Gospodara Toranagu zabavlja njegovo znanje − odvrati Mariko.

− Onog trena kad umre gospodar Toranaga, i Anđin-sanu će otkucati smrtni

čas. No, nadam se da će se i pre toga otvoriti oči gospodaru našem. − Uljanica zatreperi i ugasi se. Digao je pogled na nju. − Je li i tebe začarao?

− On je čaroban čovek, ali njegova narav razlikuje se od naše… Njegove vrednosti… Da, u toliko pogleda je tako različit da je ponekad gotovo nemoguće njega shvatiti. Jednom sam mu pokušavala protumačiti *ča-no-ju,* ali to je prevazilazilo njegove domete.

− Sigurno je grozno kad se neko rodi kao varvarin… Grozno! − kazao je Buntaro.

− Da.

Pogled mu je pao na sečivo njenog bodeža.

− Neki smatraju da je Anđin-san u prethodnom životu bio Japanac. On nije kao ostali varvari i on… jako se trudi da govori i da se ponaša kao naš čovek, iako mu to ne uspeva, *neh?*

− O, da si ga video kad je zamalo počinio *sepuku*, Buntaro-sane! Bilo je izuzetno. Videla sam kako ga je posetila smrt i kako ju je Omijeva ruka odvratila. Ako je on ranije bio Japanac, mislim da bi to mnoge stvari objasnilo. Gospodar Toranaga smatra da nam je on sada jako vredan.

− Vreme je da prestaneš da ga podučavaš, da opet postaneš Japanka.

− Gospodaru?

− Mislim da je on začarao gospodara Toranagu. I tebe.

− Molim, oprosti, ali mislim da me nije začarao.

− One noći u Anđiru koja je pošla po zlu, osetio sam da si uz njega, a protiv mene. Naravno, bila je to podla zamisao, ali pala mi je na pamet.

Pogled joj odluta sa sečiva. Neprestano ga je posmatrala i nije ništa odgovorila. Druga svetiljka kratko kašljucne i ugasi se. Sad je u sobici preostala još samo jedna svetiljka.

− Da, te sam ga noći mrzeo − nastavi Buntaro onim istim mirnim glasom. − I želeo sam da on umre… A i ti, i Fuđiko-san. Moj luk mi je šaptao, kao što se katkad događa, i molio me da ubijem. A kad sam ga u zoru video kako se spušta nizbrdo s onim kukavičkim pištoljčićima u ruci, strele su me moljakale da popiju njegovu krv, ali sam odložio njegovo ubistvo i ponizio se. Svoju neotesanost mrzeo sam više nego njega, jer osramotiše me moja neotesanost i sake! − Sad mu se video umor. − Toliko sramota ti i ja moramo otrpeti. *Neh?*

− Da.

− Ne želiš da ga ubijem?

− Moraš učiniti ono što smatraš dužnošću − rekla je. − Kao što ću ja uvek

činiti svoju dužnost.

− Noćas ćemo ostati u gostionici − rekao je.

− Da.

A tad, budući da je ona bila izvrstan gost, a *ča-no-ju* najbolja koju je ikada ostvario, predomislio se pa joj vratio vreme i spokoj u istoj meri kao što je od nje primio.

− Idi u gostionicu i spavaj − rekao je. Uzeo je bodež pa joj ga pružio.

− Kad padne javorovo lišće, ili kad se vratiš iz Osake, započinjemo! Kao muž i žena.

− Da. Hvala ti.

− Pristaješ li dobrovoljno, Mariko-san?

− Pristajem. Hvala ti.

− Zakuni se svojim Bogom?

− Da. Tako mi Boga! − Mariko se nakloni i prihvati nož. Vrati ga na skrovito mesto, ponovo se nakloni i ode.

Zamru njeni koraci. Buntaro spusti pogled na grančicu koju je još uvek držao u šaci. Suza je još počivala na listiću. Drhtavim prstima je nežno položio grančicu na ostatke ugljevlja. Čisti zeleni listovi počnu da se izvijaju i crne. Suza zacvrči i nestane.

Tad on u tišini gnevno zaplače. Odjednom je u najskrovitijem svom biću bio siguran da ga je ona prevarila sa Anđin-sanom.

* * *

Blektorn ju je video kako izlazi iz vrta i prolazi dobro osvetljenim dvorištem. Zastane mu dah pred belinom njene lepote. Na istočnom horizontu pucala je zora.

− Zdravo, Mariko-san.

− Oh! Zdravo, Anđin-sane! Vi… jako žalim, prepali ste me… Nisam vas videla. Kasno je, a vi na nogama.

− Ne. *Gomen nasaj*, ustao sam na vreme. − Nasmešio se i pokazivao jutro koje nije bilo daleko. − Tu naviku stekao sam na moru! Budim se pred zoru da stignem na palubu i da odredim položaj sunca. − Još se više nasmešio. − Vi ste do kasno na nogama!

− Nisam shvatila da je… da je noć prošla. − Samuraji su stajali na vratima i na svim sobnim ulazima i radoznalo ih motrili, među njima i Naga. Glas joj postade gotovo nečujan kad je prešla na latinski: − Dobro otvori oči, molim te. I tama noćna sadrži sudbinske nagoveštaje.

− Moliću za oproštenje.

Pogledaju u stranu začuvši topot konja pred glavnim ulazom. Sokolari, lovačka družina i telohranitelji. Toranaga potišteno istupi iz gostionice.

− Sve je spremno, gospodaru − reče Naga. − smem li poći s vama?

− Ne, ne. Hvala ti. Odmori se! Mariko-san, kakva je bila *ča-no-ju?*

− Predivna, gospodaru! U najmanju ruku predivna.

− Buntaro-san je majstor. Sretna si.

− Da, gospodaru.

− Anđin-sane! Bi li u lov? Da naučim kako ti puštaš sokola!

− Gospodaru? − Mariko mu odmah prevede. − Da, hvala vam − odgovori Blektorn.

− Dobro. − Toranaga mu mahne da uzjaše. − Dođi sa mnom!

− Da, gospodaru.

Mariko je gledala za njima. Kad su se popeli stazom, pošla je u svoju sobu. Sluškinja joj pomogne da se svuče, da skine šminku i da raspusti kosu. Tad je kazala sobarici da ostane u svojoj sobi i da je do podneva ne uznemirava.

− Da, gospodarice.

Mariko legne, sklopi oči i prepusti telo slatkoj mekoći jorgana od pahuljica. Bila je iscrpljena i zanesena. *Ča-no-ju* ju je vinula do neuobičajene spokojnosti, pročistila ju je. Odatle je izašla uzvišena, radošću ispunjena odluka da krene u smrt i priuštila joj dalji vrhunac koji još nikad do tad nije bila osetila. Kad se s vrhunca opet vratila u život, ponovo je jezivo spoznala tajnovitu lepotu života. Činilo se da je bila izvan sebe kad je strpljivo odgovarala Buntaru, uverena da su njeni odgovori i nastup isto tako savršeni. Sklupčala se na krevetu, presretna što sad postoji mir… dok ne padne lišće.

Oh, Bogorodice, vatreno je molila, hvala ti na milosti svojoj što si mi podarila ovo divno zatišje. Zahvaljujem ti i častim te svim srcem svojim i svom dušom svojom, zauvek.

Ponizno je izmolila Zdravomariju, a zatim, zamolivši za oproštaj, u skladu sa svojim običajima, i u znak vernosti prema svom feudalcu, još je na jedan dan pohranila Boga u posebnu pregradu svoga mozga.

Šta bih učinila, razmišljala je upravo pre nego što ju je osvojio san, da je Buntaro zatražio da podeli moju postelju?

Odbila bih!

A zatim, ako bi on navaljivao, kao što je njegovo pravo?

Održala bih svoje obećanje prema njemu. Oh, bih! Ništa se nije promenilo.

44

U sat ’Koze’ povorka opet pređe preko mosta. Sve je bilo kao pre, samo što su sada Zataki i njegovi ljudi bili lagano odeveni za putovanje − ili za okršaj. Svi su nosili bogato oružje, i premda su bili dobre stege, svi su čeznuli za borbom na život i smrt ako do toga dođe. U redu posedaše naspram Toranaginih, daleko brojnijih, ljudi. Na jednoj strani među posmatračima nalazio se otac Alvito. I Blektorn.

Toranaga je Zatakija dočekao isto onako mirno i svečano, produživši obredno zasedanje. Danas su dvojica *daimjoa* bili sami na podijumu, a jastuci behu razmaknutiji, pod sumornim nebom. Jabu, Omi, Naga i Buntaro sedeli su na zemlji oko Toranage, a iza Zatakija se raspodeliše četvorica Zatakijevih bojnih savetnika. Zataki u pravo doba izvadi drugi svitak.

− Došao sam po tvoj službeni odgovor.

− Pristajem poći u Osaku i podvrgnuti se volji Veća − mirno odvrati Toranaga pa se nakloni.

− Podvrgnut ćeš se? − započne Zataki, a lice mu se u neverici trzalo. − Ti, Toranaga-noh-Minovara, ti ćeš…?

− Slušajte − prekine ga Toranaga svojim zvonkim, jakim zapovedničkim glasom što se orio po čistini, a uopšte nije izgledalo da se dere. − Regentsko veće moramo slušati! Iako nije zakonito, stvoreno je, a nijednom *daimjou* ne pripada pravo da cepa kraljevstvo, pa ma koliko istina bila na njegovoj strani. Kraljevstvo pre svega! Ako se pobuni jedan *daimjo,* svačija je dužnost da ga zatre. Zakleo sam se Taiku da nikada neću prvi pregaziti mir, pa i neću, iako je u zemlji zlo. *Prihvatam poziv. Danas!*

Svaki samuraj je prestravljeno nastojao protumačiti šta li znači ovaj neverovatni preokret. Svi su s bolom bili sigurni da će većina njih, a možda i svi, biti prisiljeni da postanu ronini, uz sve posledice: gubitak časti, prihoda, porodica i budućnosti.

Buntaro je znao da će on Toranagu pratiti na njegovom poslednjem putovanju i da će podeliti njegovu sudbinu, smrt, sa čitavom svojom rodom, u svim naraštajima. Išido mu je bio isuviše ličan neprijatelj, da bi mu oprostio, a uostalom, ko bi želeo ostati živ kad njegov feudalac tako kukavički odustaje od istinske borbe? *Karma,* ogorčeno pomisli Buntaro. Budo, daj mi snagu! Sad sam prisiljen oduzeti život Mariko i našem sinu pre nego što ga sebi oduzmem. Kada? Kad obavim svoju dužnost i kad naš gospodar mirno i časno pređe u ’Prazninu’. Biće mu potreban veran pomagač, *neh? Sve* je nestalo kao jesenje lišće, cela budućnost i sadašnjost, ’Grimizno nebo’ i sudbina. Pa svejedno, *neh?* Sada će gospodar Jaemon sigurno naslediti. Sigurno je

gospodar Toranaga u svom najskrovitijem delu bića u iskušenju da preuzme vlast, pa ma koliko on to poricao. Možda će Taiko opet oživeti u svom sinu pa ćemo jednom ponovno zaratiti s Kinom i ovoga puta pobediti, pa stati na vrh sveta kao što je naša božanska dužnost. Da, sledeći put nas gospa Očiba i Jaemon neće prodati, kao što su nas zadnji put izdali Išido i njegove kukavičke pristalice…

Naga se zapanjio. Nema ’Grimiznog neba’? Nema dičnog rata? Nema borbe na smrt u planinama Šinana ili na ravnicama Kjota? Nema časne smrti u boju dok junački brani barjak svog oca? Nema humki mrtvih neprijatelja na koje će nadirati u poslednjem pobedonosnom otporu ili u božanstvenoj pobedi? Ni juriša, pa ni sa ogavnim musketama? Ništa od toga! Samo *sepuku*, verovatno na brzinu, bez slavlja, obreda i časti, a glavu će mu nabiti na kolac da ga ismejava prosti puk. Samo smrt i kraj roda Joši. Naime, svi će oni, naravno, izginuti! Njegov otac, sva braća, sestre i rođaci, sinovci i sinovice, i tetke i stričevi. Ustremi pogled na Zatakija. Krvožednost mu preplavi mozak…

Omi je motrio Toranagu, ali ga nije video. Proždirala ga je mržnja. Naš gospodar je poludeo, pomisli. Kako može biti tako glup? Imamo sto hiljada ljudi, musketarsku jedinicu i još pedeset hiljada vojnika oko Osake! Milion puta je bolje ’Grimizno nebo’ nego usamljen, smrdljiv grob!

Ruka mu je teško počivala na balčaku mača i u trenutku zanosa zamišljao je kako skače da odrubi Toranagi glavu, da je preda regentu Zatakiju i da tako dokrajči ovu, za prezir, igru. Tada bi od vlastite ruke umro ovde, časno, pred svima. Naime, zar život sada ima smisla? Kiku je sada van njegovog dohvata, njen ugovor kupio je i zadržao Toranaga koji je sve njih izdao. Sinoć mu je plamtelo telo dok je ona pevala. Znao je da to ona tajno njemu peva, samo njemu. Neuzvraćena ljubav, on i ona. Čekaj! A zašto ne zajedničko samoubistvo? Lepo zajednički umreti, celu večnost zajednički ostati. Oh, što bi to bilo divno! Pomešati duše svoje u smrti, tom beskonačnom svedoku našeg obožavanja života! Ali najpre izdajicu Toranagu, *neh?*

Omi se s naporom povuče sa ivice.

Sve je pošlo naopako, pomislio je. U mom domu nema mira, stalno gnev i svađe, a Midori je uvek u suzama. Ništa se nisam bliže primakao svojoj osveti Prema Jabuu. Nisam sklopio tajni sporazum sa Zatakijem, sa Jabuom ili bez njega, tokom onih dugih sati prošle noći. Nikakav sporazum! Ništa više nije kako bi trebalo biti! I kad je Mura našao mačeve, snaga zemlje ih je toliko osakatila da me Toranaga, to znam, zamrzeo što sam mu ih uopšte pokazao. A sad naposletku ovo! Ova kukavička, izdajnička predaja!

Gotovo kao da sam đavolom opsednut, začaran. Možda me začarao Anđin-

san? Možda! Ali sve je izgubljeno. Nema mačeva, nema osvete, nema tajnog plana za bekstvo, nema Kikue i nema budućnosti. Čekaj! S njom postoji budućnost. Smrt je budućnost, i prošlost, i sadašnjost, a biće tako čista i jednostavna…

− Predajete se? Nećemo ratovati? − rikne Jabu, svestan da je zagarantovana smrt i njemu i njegovom rodu.

− Prihvatam poziv Veća − odgovori Toranaga. − Kao što ćeš i ti prihvatiti poziv Veća!

− Ja neću…

Omi se trže iz maštanja. Imao je dovoljno prisebnosti duha pa je znao da mora prekinuti Jabua da ga zaštiti od trenutne smrti do koje bi doveo bilo kakav sukob s Toranagom. No namerno je stisnuo usne. Zlurado je u sebi klicao povodom ovog bogom poslatog dara i čekao da se na Jabua sruši nesreća.

− Šta to nećeš? − zapita Toranaga.

Jabuova je duša izvikivala opasnost. Uspeo je izustiti:

− Ja… ja… naravno, vaši će vazali slušati. Da… ako odlučite… šta god odlučite… ja ću učiniti.

Omi opsuje pa opet povrati svoj zaleđeni izraz, a um mu je još bio poražen usled Toranagine sasvim neočekivane predaje.

Toranaga je gnevno puštao da Jabu muca i pojačavao snagu njegovih opravdavanja. Tad ga je prezrivo prekinuo.

− Dobro! − Okrenuo se prema Zatakiju, ali pažnja mu nije popuštala. − Dakle, brate, drugi svitak možeš uzeti! Više ništa ne… − Krajičkom oka spazi promenu na Naginom licu pa zagrmi na njega: − Naga!

Mladić zamalo ne iskoči iz kože, ali ipak ispusti mač.

− Da, oče? − promuca on.

− Donesi mi pribor za pisanje! Sada! − Kad se Naga našao daleko izvan zahvata mača, Toranaga odahne. Laknulo mu je što je napad na Zatakija sprečio i pre samoga početka. Pažljivo je proučavao Buntara. Pa Omija. I naposletku Jabua. Pomisli da su ta trojica sada dovoljno smirena pa neće izvesti nikakav glup potez koji bi izazvao neposrednu gužvu i silan pokolj. Opet se obratio Zatakiju: − Smesta ću ti dati svoj službeni, pismeni dokaz. To će Veće pripremiti za moju svečanu posetu. − Snizio je glas, tako da ga je mogao čuti samo Zataki: − Na Izuu si siguran, regente. Izvan njega si siguran. Dok je moja majka u tvojim rukama, ti si siguran. Samo do tad. Sastanak je završen.

− Dobro. ’Svečana poseta’? − otvoreno mu se rugao Zataki. − Kakvo licemerje! Nikad nisam mislio da ću doživeti dan kada će Joši Toranaga-nohMinovara kleknuti pred generalom Išidom i čelom dodirnuti zemlju. Ti si običan…

− Šta je važnije, brate? − zapita Toranaga. − Produžetak roda mog − ili produžetak kraljevstva?

* * *

Nad dolinom se nadvijala tama. Pljuštalo je, oblaci behu svega stotinak metara od tla pa su potpuno zamračili stazu do klanca. Čistina i dvorište ispred gostionice vrveli su od ljutitih samuraja. Konji su razdražljivo topotali nogama. Oficiri su nepotrebno strogo izvikivali naredbe. Prestravljeni nosači žurili su unaokolo i spremali povorku za odlazak. Do mraka je preostalo još nepun sat vremena.

Toranaga je napisao i potpisao kitnjastu poruku i po glasniku je poslao Zatakiju, uz sva moljakanja Buntara, Omija i Jabua u toku poverljivog raspravljanja. Nemo je saslušao njihove razloge. Kad su završili, kazao je:

− O tom više ni spomena! Odlučio sam se. Poslušajte me! Reče im da se smesta vraća u Anđiro po ostatak ljudi. Sutra će istočnom obalom krenuti prema Atamiju i Odavari pa kroz planine u Edo. Buntaro će zapovedati njegovom pratnjom. Sutra će se musketarski puk u Anđiru ukrcati na galije pa na čelu sa Jabuom isploviti kako bi ga sačekali u Edu. Omiju je naredio da sutradan ode središnjim putem na granicu, sa svim ratnicima poluostrva Izua. Trebao je pomoći vrhovnom zapovedniku Hiru-macuu i osigurati da neprijatelj Ikava Đikkju ničim ne ometa normalan promet. Omi će se privremeno zadržati u Mišimi, nadzirati taj deo puta Tokaido, i pripremiti dovoljno nosiljki i konja za Toranagu i za brojnu pratnju neophodnu prilikom svečane posete.

− Neka sve stražare na putu budu u stanju pripravnosti i spremne za pokret! Jasno?

− Da, gospodaru.

− Pobrini se da sve bude savršeno!

− Da, gospodaru. Možete se na mene osloniti. − I Omi je pretrnuo pod smrtonosnim pogledom.

Kad sve beše spremno za odlazak, Toranaga izađe iz svojih odaja na verandu. Svi se naklone. Kiselo im mahne da nastave pa pozove gostioničara koji mu je skrušeno, na kolenima podneo račun. Toranaga je proveravao, stavku po stavku. Račun je bio vrlo umeren. Klimne glavom pa ga dobaci svom blagajniku na isplatu, a zatim pozove Mariko i Anđin-sana. Mariko je dobila dopuštenje da ode u Osaku.

− Ali najpre ćeš ravno odavde poći u Mišimu. Predaj Hiro-macuu ovu poverljivu poruku pa sa Anđin-sanom produži u Edo. Odgovorna si za njega dok ne stignete. Verovatno ćeš u Osaku brodom. O tome ću kasnije odlučiti. Anđin-sane, jesi li od sveštenika-sana dobio rečnik?

− Kako? Jako žalim, ne razumem. − Mariko prevede. − Oprostite. Da, knjigu dobio.

− Kad se nađemo u Edu, japanski ćeš govoriti bolje nego sada. *Vakarimasu ka?*

− *Haj. Gomen nasaj.*

Toranaga ojađeno izađe iz dvorišta, dok mu je jedan samuraj pridržavao kišobran da ga zaštiti od kiše. Ponovo se svi samuraji, nosači i seljani naklone kao jedan. Toranaga se na njih nije osvrtao. Samo sedne u svoju nadsvođenu nosiljku na čelu povorke i navuče zavese.

Šest polugolih nosača smesta digne nosiljku i dade se u galop. Njihove žuljevite bose noge prskale su po lokvama. Pred njima su jahali samuraji iz pratnje, a nosiljku je okruživala još jedna straža jahača. Za njima rezervni nosači i teretna povorka. Svi su žurili, svi behu napeti i prestravljeni. Omi je vodio čelo kolone a Buntaro začelje. Jabu i Naga već su se uputili po musketarski puk koji je još čekao u zasedi na putu da na vrhu sačeka Toranagu. Priključiće se povorci kao začelje. ’Začelje protiv koga?’, zarežao je Jabu na Omija u onih nekoliko slobodnih trenutaka koje su imali pre nego što je odgalopirao.

Buntaro se vrati do visokih savijenih vrata gostionice, ne osvrćući se na pljusak.

− Mariko-san!

Poslušno je požurila k njemu. Teške kapi lupale su po njenom kišobranu od narandžastog navoštenog papira.

− Da, gospodaru?

Oči su mu brzale preko oboda bambusovog šešira do Blektorna koji ih je sa verande posmatrao.

− Reci mu… − Umuknuo je.

− Gospodaru? − Zabuljio se u nju.

− Reci mu da ga smatram odgovornim za tebe.

− Da, gospodaru − odvratila je. − Ali, molim, oprosti, ja sam za sebe odgovorna.

Buntaro se okrene i odmeri razmak do čela kolone. Kad ju je opet pogledao, na licu su mu se videli tragovi brige.

− Sada za naše oči neće više biti otpalog lišća, *neh?*

− U Božjim je rukama, gospodaru.

− Ne, nego u rukama gospodara Toranage − prezirno će on. Digla je pogled u njega i nije trepnula dok je u nju zurio.

Kiša je pljuštala. Sa oboda njenog kišobrana padale su kapljice kao suzna zavesa. Blato joj je prskalo po okrajku kimona. Tada je izgovorio:

− *Sajonara…* dok te ne vidim u Osaki. Zapanjila se.

− Oh, jako žalim, zar te neću videti u Edu? Sigurno ćeš onde biti sa gospodarom Toranagom! Stići ćete nekako u isto vreme, *neh?* Tada ću te videti.

− Da. Ali u Osaki, kad se onde nađemo ili kad se ti odande vratiš, tada ćemo ponovo otpočeti. Tada ću te istinski videti.

− Ah, razumem. Jako žalim.

− *Sajonara, Mariko-san* − izusti on.

− *Sajonara,* gospodaru moj. − Mariko se nakloni. Osiono joj je uzvratio pa kroz kaljugu otišao do svog konja. Vinuo se u sedlo i odgalopirao ne osvrnuvši se.

− Idi zbogom − rekla je zureći za njim.

Blektorn je video kako ona pogledom prati Buntara. Čekao je u zaklonu krova. Kiša je jenjavala. Uskoro u oblacima iščezne čelo kolone, pa Toranagina nosiljka. Lakše je disao, još uvek potresen Toranagom i celim tim zlokobnim danom.

* * *

A jutros je tako dobro počeo lov sa sokolima. Izabrao je sitnog dugokrilog sokola, nalik na kraguja. Sa velikim umećem ga je poslao na ševu, a sve svežiji vetar terao je krivudavo hajku i veliku poteru prema jugu, iza pojasa šume. Po svojoj povlastici vodio je hajku. Probijao se šumom, utabanom stazom, rasterujući putujuće trgovce i ratare. No, olinjali uljar sa isto tako olinjalim konjem zakrčio je put i tvrdoglavo nije hteo da se makne. Uzbuđen od potere, Blektorn je viknuo čoveku da se skloni, ali trgovac nije poslušao, pa mu je opsovao sve po spisku. Uljar je neotesano odgovorio i nešto odbrusio, Toranaga se tad stvori onde, pokaza svog telohranitelja i reče: ’Anđin-sane, daj mu na tren svoj mač’, i još neke reči koje Blektorn nije razumeo, ali je odmah poslušao. Pre nego što je shvatio šta se događa, okomio se samuraj na trgovca. Zamah mu beše tako divlji i tako savršen da je uljar još zakoračio pre nego što je pao, u struku presečen napola.

Toranaga je, trenutno očaran, udarao po rukohvatu na sedlu a onda opet

zapao u setu dok su drugi samuraji klicali. Telohranitelj pažljivo očisti sečivo zaštitivši čelik svojim svilenim pojasom. Zadovoljno vrati mač u korice pa ga vrati Blektornu rekavši nešto što je Mariko kasnije prevela. ’Anđin-sane, kazao je da je ponosan što mu je dopušteno da iskuša ovakvo sečivo. Gospodar Toranaga predlaže da maču nadenete nadimak ’Uljar’, jer se ovakav zamah i ovakva oštrina moraju zauvek zapamtiti. Sada je vaš mač postao legendaran, *neh?’*

Blektorn se sećao kako je klimnuo glavom prikrivajući bol. Sad je nosio ’Uljara’ − i zauvek će to ostati ’Uljar’ − onaj isti mač koji mu je poklonio Toranaga. Kamo sreće da mi ga nije nikada dao, pomisli. No, nisu oni za sve ovo krivi! I ja sam bio kriv. Dreknuo sam na čoveka, on se prosto izrazio, a prema samuraju niko *ne sme* neotesano postupati. Kakva je druga mogućnost preostala? Blektorn je znao da je nema. Pa i uz sve, to ubistvo mu je oduzelo uživanje u lovu, no te svoje misli morao je brižno prikriti jer je Toranaga ceo dan bio natmuren i težak.

Pred podne su se vratili u Jokose. Tada se Toranaga sastao sa Zatakijem, a zatim, posle kupanja i masaže, odjednom mu se na putu ispreči otac Alvito kao osvetnički duh, zajedno sa još dva bogoslova.

− Isuse Hriste, odstupi od mene!

− Nemaš razloga da se bojiš ni da huliš − odvrati Alvito.

− Bog prokleo tebe i sve sveštenike! − reče Blektorn, nastojeći da se sabere, svestan da je duboko na neprijateljskom terenu. Pre toga video je pedesetak katoličkih samuraja kako se u redu provlače preko mosta na misu koja će se − kako mu je kazala Mariko − održati u dvorištu ispred sveštenikove kolibe. Rukom potraži balčak mača, ali preko ogrtača za kupanje nije nosio mačeve, niti ih držao u ruci, kao što je bio običaj, pa je proklinjao svoju glupost, a gadilo mu se što je nenaoružan.

− Bog neka ti prosti što huliš, pilote. Da. Neka ti oprosti i neka ti otvori oči. Nisam na tebe kivan. Doneo sam ti dar. Evo, tu je dar od Boga, pilote.

Blektorn sumnjičavo uze omot. Kad ga je otvorio i video portugalsko-latinsko-japanski rečnik i gramatiku, sav se naježio. Prelista nekoliko stranica. Štampa beše najbolja koju je ikada video, a sadržaj i obim zapanjujući.

− Da, u redu. To je dar Božji, ali gospodar Toranaga ti je naredio da mi ga daš.

− Slušamo samo Božje zapovesti.

− Toranaga je od tebe zahtevao da mi ga predaš?

− Da, beše to njegov zahtev.

− A zar Toranagin zahtev nije zapovest?

− To zavisi, kapetane-pilote, o tome ko si, šta si i kako je velika vera tvoja. − Alvito pokaza knjigu. − Tri naša brata pripremala su je dvadeset i sedam godina.

− Zašto mi je daješ?

− Od nas je to zatraženo.

− Zašto niste izbegli Toranagin zahtev? I više ste nego prepredeni da to izvedete.

Alvito slegne ramenima. Blektorn brzo prelista sve strane. Posmatrao je izvrstan papir i jako čitak tekst. Brojevi stranica nizali su se jedan za drugim.

− Potpuna je − vedro će Alvito. − Nemamo mi poluknjiga.

− Ova je previše vredna, a da je pokloniš. Šta tražiš kao protiv dar?

− On je od nas zatražio da ti je damo. Otac-vizitator se složio. Zato ti je poklanjamo. Štampana je tek ove godine. Lepa je, zar ne? Od tebe tražimo samo to da je poštuješ i da lepo postupaš prema knjizi. Zaslužuje da dobro sa njom postupaš.

− Zaslužuje da je čuvam životom svojim. To je neprocenjivo znanje, kao vaši *roteirosi*, ali ovo je još bolje. Šta tražiš za nju?

− Zauzvrat ništa ne tražimo.

− Ne verujem ti. − Blektorn ju je premetao po ruci, još sumnjičavije. − Moraš znati da me knjiga izjednačuje sa tobom, daje mi sve tvoje znanje i pošteđuje nam deset, a možda i dvadeset godina. Uz pomoć ove knjige uskoro ću govoriti isto tako dobro kao ti. A kad to budem mogao, mogao bih učiti i ostale. Ovo je ključ za Japan, *neh? Jezik* je ključ za sve inostrano *neh?* Za šest meseci moći ću direktno razgovarati sa svima, pa i sa Toranaga-samom.

− Da, možda hoćeš, ako budeš imao šest meseci.

− Šta to znači?

− Ništa više od onoga što već znaš. Gospodar Toranaga biće mrtav mnogo pre nego što prođe šest meseci.

− Zašto? Kakvu si mu vest doneo? Otkako je s tobom razgovarao, izgleda kao bik kome su rasporili pola ždrela. Šta si mu rekao, a?

− Moja poruka beše poverljiva, od njegove eminencije za gospodara Toranagu. Žalim, ja sam običan glasnik. No, general Išido drži Osaku, kao što sigurno znaš, a kad Toranaga-sama krene u Osaku, za njega je sve svršeno. I za tebe!

Blektornu se naježila srž u kostima.

− Zašto za mene?

− Ne možeš pobeći svojoj sudbini, pilote. Pomogao si Toranagi protiv Išida. Zar si zaboravio? Žestoko si stavio ruke na Išida. Vodio si proboj iz luke u Osaki. Žalim, ali nimalo ti neće pomoći što znaš japanski, niti tvoji mačevi, niti samurajski stalež. Možda je još gore sada kad si samuraj. Sad će ti narediti da počiniš *sepuku,* a ako odbiješ… − Alvito nastavi tim istim blagim glasom:

− Već pre ti rekoh da su oni jednostavan narod.

− I mi Englezi smo jednostavan narod − reče on pomalo naprasito. − kad umremo, umremo, ali pre toga uzdamo se u Boga i čuvamo barut, da bude suv. Bez brige, ostade mi još nekoliko aduta!

− Oh, ne bojim se ja, pilote. Ničega se ja ne bojim, ni tebe, ni tvoje krivovere, ni tvojih musketa. Svi su oni zaglavljeni, kao što si i ti zaglavio!

− To je *karma* ili Božja ruka… zovi to kako hoćeš − razdraženo mu reče Blektorn. − Ali tako mi gospoda Boga, dobiću ja natrag svoj brod, a za koju godinu, dovešću ovamo engleske brodove i sve ću vas razneti iz Azije u pakao!

Alvito opet progovori svojim silnim mirom koji je Blektorna dovodio do ludila.

− To je u rukama Božjim, pilote. Ali, kocka je bačena pa se neće dogoditi ništa što kažeš. Ništa! − Alvito ga pogleda kao da je već mrtav. − Bog neka ti se smiluje, jer Bog mi je svedok, pilote, verujem da nikad nećeš otići sa ovih ostrva.

Blektorn zadrhta, sećajući se potpune uverenosti s kojom je Alvito to rekao.

− Je li ti hladno, Anđin-sane?

Sad je kraj njega na verandi stajala Mariko i u sumraku tresla kišobran.

− Oh, oprostite, ne, nije mi hladno, samo sam razmišljao. − Digao je pogled prema klancu. Cela kolona je nestala u oblacima. Kiša je malo posustala i postala mlaka i blaga. Neki seljaci i sluge gacali su po blatu i išli kućama. Prednje dvorište je bilo prazno, a vrt preplavljen vodom. Po celom selu su se palile uljanice. Na vratima više nije bilo straža, a ni na obe strane mosta. Sumrakom kao da je vladala silna praznina.

− Noću je mnogo lepše, zar ne? − zapitala je.

− Da − odgovorio je, očaran time da su zajedno, sami i izvan opasnosti. Budu li oprezni i ako ona želi, kao što on želi…

Dođe služavka i uze kišobran. Donela je suve čarapice tabi, klekla i počela peškirom brisati Mariki noge.

− Sutra u zoru idemo na put, Anđin-sane.

− Koliko će trajati?

− Mnogo dana, Anđin-sane. Gospodar Toranaga je rekao, − Mariko skrene pogled kad Gioko smerno dogaca iz gostionice. − Gospodar Toranaga mi je rekao da imamo mnogo vremena.

Gioko se duboko naklonila.

− Dobro veče, gospo Toda. Molim vas, oprostite što vas prekidam.

− Kako ste Gioko-san?

− Dobro, hvala, iako sam mislila da će prestati ova kiša. Ne sviđa mi se ova sparina. A kada prestane kiša, nastupa vrućina pa je tim gore, *neh?* Ali nije daleko jesen. Ah, tako smo sretni što je pred nama jesen kojoj se veselimo, i bajno proleće, *neh?*

Mariko nije odgovorila. Sluškinja joj pričvrsti tabi i ustane.

− Hvala − reče Mariko otpuštajući je. − Dakle, Gioko-san? Čime bih mogla da vam pomognem?

− Pitala je Kiku-san da li bi želeli da vas ona za večerom poslužuje, ili da vam uveče pleše i peva. Gospodar Toranaga ostavio joj je uputstva da vas zabavlja, ako želite.

− Da, rekao mi je, Gioko-san. To bi bilo jako zgodno, ali ne večeras. U zoru moramo otputovati, a jako sam umorna. Biće i drugih noći. Molim vas, isporučite joj moje izvinjenje! I, oh da, molim vas, recite joj da sam očarana što me vas dve pratite na putu. − Toranaga je Mariko naredio da sa sobom povede te dve žene, a ona mu je zahvalila, zadovoljna što ih ima kao službene pratilje.

− Previše ste ljubazni − odvrati Gioko medena jezika. − Ali nama je to čast. Još moramo u Edo?

− Da. Naravno. Zašto?

− Ništa, gospo Toda. Ali, možda bismo se u tom slučaju mogle zaustaviti u Mišimi na dan-dva? Kiku-san bi želela uzeti nešto odeće, jer smatra da nije dovoljno prikladno obučena za gospodara Toranagu, a čujem da je leto u Edu jako sparno i da ima mnogo komaraca. Morale bismo pokupiti njenu odeću, pa ma kako bila neprikladna!

− Da. Naravno. Obe ćete imati vremena i više nego dovoljno.

Gioko nije gledala Blektorna, iako su obe bile jako svesne njega.

− Tuž… tužno za našeg gospodara, *neh?*

− *Karma* − tiho odgovori Mariko. Tad nastavi sa slatkom ženskom zlobom: − Ali ništa se nije promenilo, Gioko-san. Bićete isplaćeni onog dana kad

stignete, u srebru, kao što piše u ugovoru.

− Oh, jako žalim − reče joj starija žena, pretvarajući se da je zaprepašćena. − Jako žalim, gospo Toda, ko misli na novac? To mi nije bilo ni na kraj pameti. Nikada! Samo sam se brinula za sudbinu našeg gospodara.

− On je sam kovač svoje sudbine − nemarno će Mariko koja u to nije više verovala. − Ali vaša budućnost je dobra, je l’ da jeste? Pa, bez obzira šta se dogodilo. Sada ste bogati. Gotove su sve vaše svetske tegobe. Uskoro ćete biti moćni u Edu sa novim kurtizanskim cehom, bez obzira ko vlada Kvantom. Uskoro ćete postati najuglednija Mama-san, i šta god da se desi, pa znate, Kiku-san je još uvek vaša štićenica, a njena mladost nije dirnuta, a ni njena *karma. Neh?*

− Brinem se jedino za gospodara Toranagu − odgovori Gioko s večnom ozbiljnošću. Šupak joj se uvrtao pri pomisli na dve hiljade pet stotina kokua koji će uskoro dospeti u njenu blagajnu. − Ako postoji kakav način da mu pomognem, ja bih…

− Jako plemenito od vas, Gioko-san! Spomenuću mu vašu ponudu. Da, skinete li cenu za hiljadu kokua, mnogo biste mu pomogli! U njegovo ime prihvatam.

Gioko zalepršа lepezom, namesti na lice ljubak osmeh i jedva se suzdrža da glasno ne zacvili zbog svoje gluposti što je skočila u klopku kao početnica pijana od sakea.

− Oh, ne, gospo Toda! Kako bi novac mogao pomoći onako velikodušnom zaštitniku? Ne, novac njemu očito neće pomoći − blebetala je nastojeći da se oporavi. − Ne, novac mu neće pomoći. Ali neka informacija…

− Molim vas, oprostite, kakva informacija?

− Nikakva. Trenutno nikakva. Samo sam to navela kao… Tek tako! Jako žalim, ali novac…

− Ah, jako žalim, da. Pa lepo, spomenuću mu vašu ponudu. I vašu velikodušnost. Zahvaljujem vam u njegovo ime.

Gioko se naklonila kad je bila otpuštena. Tad požuri nazad u gostionicu. Mariko se zasmejuljila.

− Zbog čega se smešite, Mariko-san? Ispričala mu je o čemu su razgovarale.

− Mama-san su sigurno sve iste u celom svetu. Ona se samo brine zbog svog novca. Hoće li gospodar Toranaga platiti i ako…? − Blektorn ućuta. Mariko je bezazleno čekala. Tad je pod njenim prodornim pogledom on nastavio: − Otac Alvito je rekao: kad gospodar Toranaga krene u Osaku, gotov

je.

− Oh, da! Da, Anđin-sane, to je živa istina − reče Mariko uz vedrinu koju nije osećala. Tad je Toranagu i Osaku smestila u moždane pregrade i opet se smirila. − No, Osaka je udaljena mnogo velikih milja i bezbroj štapića vremena, a do tog vremena, biće ono što bude moralo biti. Išido ne zna, dobri otac ne zna tačno, mi ne znamo, niko ne zna šta će se zapravo dogoditi. *Neh?* Osim gospoda Boga! Ali on nam to neće reći, je li? Osim možda kad to prođe! *Neh?*

− *Haj!* − smejao se s njom. − Ah, tako ste pametni.

− Hvala. Imam predlog, Anđin-san. Zaboravimo za vreme putovanja sve probleme. Sve!

− Ti − rekao je na latinskom. − Drago mi je da te vidim.

− I meni tebe! Krajnji oprez pred obe žene jako je potreban za vreme našeg putovanja, *neh?*

− Uzdaj se u mene, gospo.

− Računam. Zapravo jako mnogo na to računam.

− Sada smo gotovo sami, *neh?* Ti i ja.

− Da, ali ono što je bilo, ne postoji i nikad se nije dogodilo!

− Istina! Da. Opet imaš pravo. I lepa si.

Samuraj izađe kroz vrata pa je pozdravi. Bio je sredovečan, prosede kose. Lice mu je bilo puno brazgotina i lagano je šepao.

− Molim vas, oprostite, gospo Toda, ali krećemo u zoru, *neh?*

− Da, Jošinaka-sane. Ali ako želite, možemo krenuti tek u podne. Imamo mnogo vremena.

− Da. Kako vam je draže! Krenimo u podne. Dobro veče, Anđin-sane. Molim vas, dopustite da vam se predstavim. Ja sam Akira Jošinaka, kapetan vaše pratnje.

− Dobro veče, kapetane.

Jošinaka se opet obratio Mariko.

− Odgovoran sam za vas i za njega, gospo, pa mu, molim vas, kažite da sam dvojici ljudi naredio da noću spavaju u njegovoj sobi kao telohranitelji. Tako će na noćnom dežurstvu biti deset straža. Biće sve oko vas. Ukupno imam stotinu ljudi.

− Vrlo dobro, kapetane. Ali, jako žalim, bolje bi bilo da nikoga ne ostavite u Anđin-sanovoj sobi. Njihov je običaj da spavaju sami. Ili sami, sa jednom gospom! Sigurno će sa njim biti moja sluškinja pa će on biti zaštićen. Molim

vas, straže držite u blizini, ali ne preblizu, da se on ne uzrujava!

Jošinaka se počeša po glavi i namršti.

− Vrlo dobro, gospo. Da, pristaću na to, iako je moj predlog razumniji. Onda, jako žalim, onda ga, molim vas, zamolite da ne ide na svoje noćne šetnje. Sve dok ne stignemo u Edo ja sam za njega odgovoran, a kad sam odgovoran za jako važne osobe, vrlo sam nervozan.

Ukočeno se naklonio i udaljio.

− Kapetan vas moli da za vreme putovanja ne šetate sami. Ako noću ustanete, uvek sa sobom vodite samuraja, Anđin-sane. On kaže da će mu to pomoći.

− U redu. Da, učiniću to. − Blektorn je gledao za njim. − Šta je još rekao? Nešto sam shvatio o spavanju. Nisam baš mogao sasvim da razumem… − Zastao je. Iz gostionice je izašla Kiku. Na sebi je imala ogrtač za kupanje, a oko kose je zgodno povezala peškir. Bosonoga je skakutala prema kupatilu sa toplim izvorom, napola im se naklonila i veselo mahnula. Uzvratiše joj pozdrav.

Blektorn je napasao oči na njenim lepim nogama i njenom gipkom hodu, sve dok nije iščezla. Osećao je kako ga Mariko podrobno motri pa ju je pogledao.

− Ne − blago će on i odmahne glavom. Nasmejala se.

− Smatrala sam da će vam možda biti teško… možda i neprijatno da vam ona posle onog posebnog jastučenja bude samo obična saputnica.

− Neprijatno ne. Naprotiv, jako prijatno. Imam jako lepe uspomene. Sretan sam što ona sada pripada vašem gospodaru. To nam sve olakšava, i njoj, i njemu. I svima! − Hteo je dodati: ’Svima osim Omiju’, ali se predomislio. − Na kraju krajeva, ona je za mene bila samo veoma poseban, prekrasan dar. Ništa više. *Neh?*

− Bila je dar, da!

Hteo je dotaći Mariko, ali nije. Umesto toga se okrenuo i zurio prema klancu, nesiguran u ono što je pročitao u njenim očima. Sada je noć zaklanjala klanac. I oblaci. Voda je tiho kapkala sa krova.

− Šta je još rekao kapetan?

− Ništa važno, Anđin-sane.

45

Njihovo putovanje u Mišimu trajalo je devet dana, a svake noći su nekoliko sati provodili zajedno. Tajno. Jošinaka im je i ne sluteći pomogao. U svakoj

gostionici − naravno − za sve njih je birao susedne sobe.

− Nadam se da nećete zameriti, gospo, ali ovako mi je mnogo lakše održavati sigurnost − uvek bi govorio, a Mariko bi se složila. Ona bi uzela srednju sobu, Kiku i Gioko sobu do nje, a Blektorn drugu sobu uz njenu. Tad bi u noćnoj tami ostavila svoju sluškinju Čimmoku i pošla k njemu. Budući da su sobe bile jedna do druge, uz uobičajeno čavrljanje, noćne zvuke, pevanje i bančenje ostalih putnika, sa rojevima svuda prisutnih susretljivih sluškinja, budne straže na ulazima nisu ništa posumnjale. Samo je Čimmoko bila upućena u tajnu.

Mariko beše svesna da će naposletku za to doznati Gioko, Kiku i sve žene koje su s njima putovale, ali nju to nije brinulo.

Ona je samurajka, a one nisu. Njena će reč nadvladati nad njihovom, osim ako je ne ulove na delu. A nijedan samuraj, pa ni Jošinaka, ne bi se pod normalnim uslovima usudio da nepozvan otvori noću njena vrata. Koliko su svi znali, Blektorn je svoju postelju delio sa Čimmokom, ili sa nekom sluškinjom iz gostionice. Nije to bio ničiji posao do njegov. Zato ju je mogla odati samo žena, a ukoliko je izda, izdajica i sve žene iz grupe umrle bi groznijom i mukotrpnijom smrću nego što bi bila njena, zbog tako gnusne izdaje. A isto tako, ako bi ona poželela, pre nego što stignu u Mišimu ili u Edo, svi su znali da bi ih ona mogla usmrtiti po svojoj volji zbog najmanje izdaje, stvarne ili lažne. Mariko beše sigurna da Toranaga ubijanju ništa ne bi prigovorio. Svakako ne bi bio tužan zbog Gioko, a u srcu je Mariko znala da ni za ubistvo Kiku ne bi previše zamerio. Za dve i po hiljade kokua mogao bi kupiti mnoge kurtizane prvog reda.

Tako se pred ženama osećala sigurnom. Ali za Blektorna je brinula, iako ga je sada jako volela. Nije on Japanac. Nije od rođenja bio naučen da gradi unutrašnje neprobojne ograde iza kojih će se sakriti. Izdaće ga lice, ponašanje ili ponos. Za sebe se nije plašila. Samo za njega.

− Konačno znam šta znači ljubav − šapnula je prve noći. A budući da se više nije borila protiv ljubavnih izliva, nego se pokorila neodoljivosti, umirala je od straha za njegovu sigurnost. − Volim te, pa se bojim za tebe − šapnula je na latinskom, jeziku ljubavnika, grleći ga. − Volim te. Oh, kako te volim. − Uništila sam te, ljubavi, zato što sam otpočela. Sad smo osuđeni. Uništila sam te… to je istina.

− Ne, Mariko, nešto će se dogoditi i sve će biti u redu.

− Nisam smela započinjati. Ja sam kriva.

− Ne brini, molim te. *Karma* je *karma!* − Naposletku se pravila da je uverena i prepuštala se njegovom zagrljaju, ali bila je sigurna da će on sam

sebe uništiti. Za sebe se nije bojala.

Noći behu radosne. Nežne, a svaka bolja nego prethodna. Njoj su dani bili laki, a njemu teški. Neprestano je bio na oprezu jer je radi nje odlučio da ne pogreši.

− Ne sme biti greške − rekla je dok su zajednički jahali na sigurnom razmaku od ostalih. Sad je glumila opuštenost i pouzdanje nakon omaške koja joj se potkrala prve noći. − Jak si! Samuraj si i neće biti greške.

− A kada stignemo u Edo?

− Neka se Edo pobrine za Edo. Volim te!

− Da. I ja volim tebe.

− Zašto si onda toliko tužan?

− Nisam tužan, gospo, samo što je ćutanje bolno. Sa planinskih vrhova želeo bih klicati svoju ljubav.

Očarala ih je prisnost i sigurnost da su još uvek zaštićeni od radoznalih očiju.

− Šta će biti s njima? − tiho je zapitala Kiku u nosiljci prvog dana putovanja.

− Propast, Kiku-san. Nema nade za njihovu budućnost. On to dobro prikriva, ali ona!… Obožavanje joj kliče s lica. Pogledaj je! Kao devojčica! Oh, kako je glupa!

− Ali, oh, kako je lepa, *neh?* Sreća je biti toliko ispunjena, *neh?*

− Da, ali uz sve to, nikome ne bih želela njihovu smrt.

− Šta će učiniti Jošinaka kada ih otkrije? − upita Kiku.

− Možda ih neće otkriti. Molim se da ih ne otkrije. Muškarci su tako ludi i tako glupi! Ne mogu videti ni najprostije stvari o ženama, hvaljen budi Buda, blaženo ime njegovo. Molimo da ne budu otkriveni dok mi ne obavimo svoj posao u Edu. Molimo da nas ne pozovu na odgovornost! Oh, da, i te kako!

A danas popodne kad stanemo, nađimo najbliže svetilište pa ću ja, da umilostivimo bogove, zapaliti deset štapića tamjana. Tako mi svih bogova, čak ću obdariti hram bogova iznosom od tri kokua godišnje, tokom deset godina, ako se izvučemo i ako dobijem svoj novac.

− Ali tako su lepi zajedno, *neh?* Još nikada nisam videla ženu koja je ovako procvetala.

− Da, ali uvenuće kao otrgnuta kamelija kad je optuže pred Buntaro-sanom. Njihova je *karma* njihova *karma* i mi im nimalo ne možemo pomoći. Ni gospodaru Toranagi… a ni Omi-sanu. Ne plači, dete.

− Jadni Omi-san!

Trećeg dana stigao ih je Omi. Odseo je u njihovoj gostionici, a posle večere poverljivo je razgovarao s Kikuom i svečano od nje zatražio da mu se pridruži za celu večnost.

− Rado, Omi-sane, rado! − smesta je odgovorila i plakala jer joj se on jako sviđao. − No, to mi zabranjuje dužnost prema gospodaru Toranagi koji mi iskazuje naklonost, kao i prema Gioki-san koja me odgajila.

− Pa gospodar Toranaga odrekao se svojih prava na tebe. Predao se, gotov je.

− Ali njegov ugovor nije, Omi-sane, pa ma koliko ja to želela. Njegov je ugovor zakonit i obavezan. Oprosti, molim te, moram odbiti…

− Ne odgovaraj sada, Kiku-san. Razmisli. Molim te. Sutra mi odgovori − reče on pa je ostavi.

No, njen suzni odgovor ostade isti.

− Ne smem biti toliko sebična, Omi-sane. Molim te, oprosti. Moja dužnost prema gospodaru Toranagi i prema Gioki-san… Ne mogu, pa ma koliko ja to želela. Molim te, oprosti mi.

Usprotivio se. Ona je još više lila suze. Zarekli su se na večno obožavanje, a onda ga je ona otpustila uz jedno obećanje.

− Ako se ugovor raskine, ili pogine gospodar Toranaga, pa ja postanem slobodna, učiniću što god zaželiš, poslušaću sva tvoja naređenja.

I tako on ode iz gostionice i nastavi put u Mišimu pun zlih slutnji, a ona je obrisala suze i popravila šminku. Gioko joj je čestitala.

− Kako si pametna, dete. Oh, koliko bih želela da gospa Toda ima samo polovinu tvoje mudrosti.

Jošinaka ih je dokono vodio iz gostionice u gostionicu duž toka reke Kano koja je krivudala na sever prema moru. Stalno su zakašnjavali, za vreme nije mario. Toranaga mu je u četiri oka kazao da nema potrebe da žure, samo neka dovede celu povorku živu i zdravu u Edo.

− Bolje da stignu kasnije nego pre, Jošinaka-sane. Razumeš?

− Da, gospodaru − odgovorio je. Sad je blagosiljao svoga *kamija* čuvara što mu je dao odlaganje. U Mišimi će morati podneti pismeni i usmeni izveštaj gospodaru Hiro-macuu, a u Edu − gospodaru Toranagi. Tada će odlučiti da li da im kaže ono što misli, iako je brižno pazio da to ne vidi. Eeeeee, uplašeno je pomislio, sigurno se varam. Gospa Toda? Ona i bilo koji muškarac, a kamoli varvarin!

Zar nije dužnost tvoja da vidiš?, zapitao se. Da prikupljaš dokaze? Da ih

uloviš iza zatvorenih vrata, u krevetu, zajedno? Osudiće te zbog prikrivanja, ako ih ne prijaviš, *neh?* Bilo bi ti to tako lako, iako su jako oprezni.

Da, ali samo bi ih glupan prijavio, pomisli on. Nije li bolje izigravati budalu i moliti da niko ne oda njih, pa time i tebe? Njen život je završen, svi smo mi osuđeni na propast, pa zar je to imalo važno? Skreni pogled s njih. Prepusti ih njihovoj *karmi.* Zar je to imalo važno?

A samuraj je svom dušom znao da je to jako važno.

− Ah, dobro jutro, Mariko-san. Kako lep dan! − reče otac Alvito pristupajući im. Behu pred gostionicom spremni, za odlazak. Učinio je nad njom znak krsta. − Bog te blagoslovio i navek te držao u rukama svojim.

− Hvala, oče.

− Dobro jutro, pilote. Kako si danas?

− Dobro, hvala. A ti?

Njihova družina na putu neprestano se prestizala sa jezuitima. Katkad bi odsedali u istoj gostionici. Ponekad bi zajednički putovali.

− Želiš li da jutros s tobom jašem, pilote? Rado bih nastavio časove iz japanskog, ako nemaš ništa protiv.

− Hvala. Da, rado.

Alvito je prvog dana ponudio Blektornu da ga uči japanski jezik.

− A šta za uzvrat? − oprezno je zapitao Blektorn.

− Ništa! Meni će brže prolaziti vreme, a pravo da ti kažem, trenutno me život ožalostio i osećam se starim. A možda i u znak izvinjenja za oštre reči.

− Izvinjenje od tebe ne očekujem. Imaš svoj put, a ja svoj. Nikad se ne moramo sastati.

− Možda, ali na putu možemo deliti neke stvari, *neh?* Putnici smo na istoj stazi. Rado bih ti pomogao.

− Zašto?

− Znanje pripada Bogu, a ne čoveku. Želim ti pomoći kao za dar, a zauzvrat ništa ne tražim.

− Hvala, ali ja ti ne verujem.

− Onda mi, kad baš želiš, za uzvrat pričaj o svom svetu, šta si video i gde si bio. Šta god želiš, ali samo ono što želiš. Pravu istinu. To bi me istinski očaralo i bila bi pravedna razmena. U Japan sam došao sa trinaest-četrnaest godina pa sveta nisam video. Mogli bismo za vreme putovanja sklopiti primirje, ako želiš.

− Ali nikakve vere, politike niti papističkih učenja?

− Ja sam ovo što jesam, pilote, ali potrudiću se.

Tako su počeli oprezno izmenjivati znanje. Blektorn je tu trampu smatrao nepravednom. Alvito je bio silno obrazovan, i beše vrhunski učitelj, a Blektorn je smatrao da mu on može ispričati samo stvari koje zna svaki pilot.

− Nije istina − kazao je Alvito. − Ti si jedinstven pilot, učinio si neverovatne stvari. Takvih ima samo pet-šest na zemlji, *neh?*

Postepeno su zaključili primirje, a Mariko je to bilo milo.

− To je prijateljstvo, Anđin-sane, ili početak prijateljstva − rekla je Mariko.

− Ne, prijateljstvo nije. Ne verujem mu, kao ni pre, a ni on meni. Mi smo večiti neprijatelji. Ja ništa nisam zaboravio, a ni on. Ovo je privremeno odlaganje, sigurno radi posebne svrhe koju mi ne bi odao i da ga zapitam. Razumem ga i u tome nema nikakvog zla, sve dotle dok sam na oprezu.

Dok se on bavio sa Alvitom, ona bi lenjo jahala uz Kiku i Gioko. Razgovarale su o jastučenju, o načinima da se muškarcu ugodi, i o ’Svetu vrba’. Ona im je zauzvrat pripovedala o svom svetu, iznosila ono čemu je prisustvovala, ili što je čula ili znala, o diktatoru Gorodi, o Taiku, pa čak i o gospodaru Toranagi, mudre priče o velikanima koje prosti puk nikada neće doznati.

Nekoliko milja južno od Mišime reka se uvijala na zapad da se mirno spusti na obalu u veliku luku Numazu. Ostaviše planinske predele pa ravnicom pod pirinčom krenuše širokim i prometnim putem prema severu. Morali su pregaziti mnoge potoke i pritoke. Neke plitke, a neke duboke i jako široke, pa su ih plitkim skelama morali prebacivati na drugu stranu. Jako je malo vodenih puteva bilo premošteno. Obično bi ih sve prebacivali na drugu obalu nosači, izabrani iz bezbroj ljudi koji su uvek čekali u blizini, baš zato da ih na svojim ramenima prebace, čavrljali su i nadmetali se za tu povlasticu.

Bilo je to sedmog dana nakon polaska iz Jokosea. Put se račvao pa otac Alvito reče da ih mora napustiti. Krenuće zapadnim putem da se vrati na svoj brod kojim će putovati dan-dva, ali opet će ih stići i pridružiti im se na putu od Mišime u Edo, ako mu dopuštaju.

− Naravno, oboje ste dobrodošli da pođete sa mnom, ako želite.

− Hvala, ali, jako žalim, u Mišimi moram obaviti neke stvari − odgovori Mariko.

− Anđin-sane? Ako je gospa Mariko zaposlena, dobro došao si nam i ti. Naš kuvar je jako vešt, a vino dobro. Bog mi je svedok, bićeš na sigurnom i slobodno ćeš se moći kretati kako želiš. Na brodu je Rodriges.

Mariko je videla želju kod Blektorna da je napusti. Kako on to može?,

zapitala se, duboko ožalošćena. Kako on može poželeti da me ostavi kad imamo tako malo vremena?

− Molim vas, idite, Anđin-sane − rekla je. − Biće vam lepo, a i dobro da ponovno vidite Rodrigesa, *neh?*

No, Blektorn nije otišao, iako je to jako želeo. Svešteniku nije verovao. Ni radi Rodrigesa ne bi stavio glavu u tu zamku. Zahvalio je Alvitu pa su gledali za njim kako se udaljava.

− Zaustavimo se sada, Anđin-sane − reče Mariko iako još nije bilo ni podne. − Nema žurbe, *neh?*

− Odlično. Da, bilo bi mi milo.

− Otac Alvito je dobar čovek, ali sam sretna što je otišao.

− I ja! Ali nije on dobar čovek. On je sveštenik. Zaskočio ju je svojom žestinom.

− Oh, jako žalim, Anđin-sane, molim vas, oprostite što sam rek…

− Nije važno, Mariko-čan. Rekao sam vam… Ništa nije zaboravljeno! On će uvek tražiti moju kožu. − Blektorn pođe da pronađe kapetana Jošinaku.

Ona se zbunjeno zagledala niz zapadni krak. Konji družine oca Alvita bez žurbe su kaskali među ostalim putnicima. Neki prolaznici klanjali su se maloj povorci, pokoji bi ponizno klekao, mnogo beše znatiželjnika, a mnogima je lice bilo kruto. No, svi su se uljudno sklanjali s puta. Svi osim i najnižeg samuraja. Kad bi otac Alvito susreo samuraja, sklonio bi se ulevo ili udesno, a bogoslovi su ga pratili.

Radovao se što je napustio Mariku i Blektorna, radovao se predahu. Ocu-vizitatoru morao je poslati hitne poruke koje dosad još nije uspeo poslati, jer su mu u Jokoseu uništili golubove pismonoše. Morao je rešiti niz problema. Toranaga, ribar Uo, Mariko i gusar. I Josip koji je kao pas i dalje išao za njim.

− Šta on ovde radi, kapetane Jošinaka? − promucao je prvog dana opazivši Josipa među čuvarima. Sada je na sebi imao vojnički kimono i nespretno je nosio mačeve.

− Gospodar Toranaga mi je naredio da ga odvedem u Mišimu, Cukku-sane. Tamo ga moram predati gospodaru Hiro-macuu. Oh, jako žalim, vređa li vas i pogled na njega?

− Ne… ne − rekao je neuverljivo.

− Ah, gledate njegove mačeve? Ne morate brinuti! To su samo drške bez sečiva. Po naredbi gospodara Toranage. Čini se da je čovek u vaš red stupio − po naredbi − tako mlad da nije baš jasno sme li nositi prave mačeve ili ne, pa ma koliko bio povlašćen na to da ih nosi, i ma koliko ih želeo. Čini se da je u

vaš red stupio kao dete, Cukku-sane. Pa uprkos tome jasno je da ne smemo imati samuraja bez mačeva, *neh?* Uraga-noh-Tadamasa sigurno je samuraj, iako je dvadeset godina bio varvarski sveštenik. Naš gospodar je doneo ovo mudro polovično rešenje.

− Šta će biti s njim?

− Moram ga predati gospodaru Hiro-macuu. Možda ga pošalju njegovom stricu da mu sudi, a možda ostane s nama. Ja samo ispunjavam naređenja, Cukku-sane.

Otac Alvito se uputi da prozbori sa Josipom, ali ga Jošinaka uljudno spreči.

− Jako žalim, ali moj gospodar je naredio i to da mu niko ne prilazi. Daleko od svih, pogotovu od hrišćana! Sve dok gospodar Harima ne donese presudu, rekao je moj gospodar. Uraga-san je vazal gospodara Harime, *neh?* I gospodar Harima je hrišćanin. *Neh?* Gospodar Toranaga je kazao: ’sa hrišćanskim bogootpadnikom neka se bavi hrišćanski *daimjo* Na kraju krajeva, gospodar Harima mu je stric i poglavar njihove kuće. Prvenstveno je on naredio da mladić stane pod vaše okrilje.

Iako je bilo zabranjeno, te noći je Alvito ponovo pokušao krišom da razgovara sa Josipom i da ga zamoli da povuče svoje svetogrđe pa da pokajnički klekne pred oca-vizitatora, ali mladić se hladno udaljio ne saslušavši ga. Nakon toga Josipa su uvek slali daleko ispred ostalih.

Blažena Device, nekako ga moramo vratiti milosti Božjoj, sa strepnjom pomisli Alvito. Šta bih ja mogao? Možda će otac-vizitator znati kako da se postupa sa Josipom. Da, a on će znati i kako da se postavi prema Toranaginoj neverovatnoj odluci da se preda, a koju su oni na svojim tajnim dogovorima odbacili kao nemoguću.

− Ne, to je potpuno u suprotnosti s Toranaginom naravi − kazao je Del’Akua. − On će zaratiti. Kad prestanu kiše, a možda i pre, ako navede Zatakija da promeni stranu i da izda Išida. Predviđam da će on čekati što god duže bude mogao i da će pokušati prisiliti Išida da učini prvi potez. Njegova uobičajena igra čekanja! Šta god se dogodilo, sve dok Kijama i Onoši podržavaju Išida i Osaku, Kvanto će biti pregažen, a Toranaga uništen.

− A Kijama i Onoši? Hoće li radi zajedničkog dobra i dalje držati pokopano svoje neprijateljstvo?

− Hoće! Potpuno su uvereni da bi Toranagina pobeda značila smrtno zvono svetoj crkvi. Sad, kad se Išidu pridružio i Harima, bojim se da je Toranagi odzvonilo.

Ponovo građanski rat, pomislio je Alvito. Brat protiv brata, otac protiv sina, selo protiv sela. Anđiro je spreman za pobunu, naoružan ukradenim

musketama, kako je došapnuo ribar Uo. I još jedna zastrašujuća novost: tajna musketarski puk je gotovo pripremljen! Moderna konjička jedinica evropskog stila od preko dve hiljade musketara, prilagođena japanskom ratovanju. Oh, Bogorodice, zaštiti vernike, a prokuni onoga jeretika…

Velika šteta što je Blektorn izopačen i iskrivljenog uma! Mogao bi biti jako koristan saveznik. Nikada to ne bih pomislio, ali istina je. Neverovatno je razborit u pogledu mora i sveta. Hrabar i lukav, u granicama svoga krivoverja čestit, otvoren i bezazlen. Nikad mu ništa nije potrebno dvaput kazati, ima začuđujuće pamćenje. Toliko me toga naučio o svetu. I o sebi. Je li to loše?, žalosno se zapitkivao Alvito, okrenuvši se da zadnji put mahne Mariko. Zar je zlo učiti o neprijatelju, a njega podučavati? Ne. Zar je zlo zatvarati oči pred smrtnim grehom?

Tri dana nakon odlaska iz Jokosea potresla ga je primedba brata Mihovila.

− Misliš da su ljubavnici?

− A šta je Bog, ako ne ljubav? Zar to nije reč gospođina Isusa? − odvratio je Mihovil. − Samo sam napomenuo da sam video kako se njihove oči dodiruju i da je to bilo veoma lepo gledati. O njihovim telima, ne znam, oče, a zapravo me nije ni briga. Njihove duše se dodiruju, a zbog toga mi se čini kao da sam i ja svesniji Boga.

− Sigurno si se prevario u vezi s njima. Ona to nikad ne bi učinila! To je protiv čitave njene baštine, njenog zakona i Božjeg zakona. Ona je pobožna hrišćanka. Zna ona da je preljuba gnusni greh.

− Da, mi to propovedamo, ali udala se po šintoističkom obredu i njen brak nije osveštan pred našim gospodom Bogom, pa je li to onda preljuba?

− Zar i ti sumnjaš u reč? Zar si zaražen Josipovim neverstvom?

− Ne, oče, molim vas, oprostite, u reč nikad, nego samo u ono što je od nje učinio čovek.

Od tada ih je izbliza motrio. Očigledno su se jako voleli. Pa zašto i ne bi? U tome nema nikakva zla! Neprestano su sticajem prilika zajedno, jedno uči od drugog, njoj je naređeno da odstrani svoju veru, a on nema nikakve vere, ili samo površinski sloj luteranskog krivoverja, kao što je Del’Akua govorio za sve Engleze. Oboje su snažni i puni života, iako nisu prikladan par.

Na ispovedi mu ništa nije rekla. Nije je prisiljavao. Njene oči nisu mu rekle ništa, a opet su rekle sve, ali u njima nije bilo ništa stvarnog, pa da on proceni. Čuo je sebe kako objašnjava Del’Akui:

− Mihovil se sigurno prevario, eminencijo.

− A je li ona počinila preljubu? Je li bilo ikakvog dokaza?

− Srećom dokaza nije bilo.

Alvito obuzda konja i na tren se okrene. Video ju je kako stoji na maloj uzvišici. Pilot je razgovarao sa Jošinakom, a stara podvodačica i njena nakinđurena kurva ležale su u svojoj nosiljci. Mučila ga je fanatična revnost što je u njemu izvirala. Po prvi put usudio se zapitati: jesi li se kurvala s pilotom, Mariko-san? Je li krivovernik zauvek prokleo dušu tvoju? Tebe, koja si u životu bila odabrana da postaneš časna sestra, sigurno naša prva japanska opatica? Zar živiš u odvratnom grehu, neispovеđena, obeščašćena? Pred ispovednikom svojim kriješ svetogrđe svoje, pa si tako i ti okaljana pred Bogom?

Video je kako mu ona maše. Ovaj put nije joj uzvratio pozdrav nego im okrene leđa, zarije mamuze konju u slabine pa odjuri.

Te noći san im je bio poremećen.

− Šta je, ljubavi moja?

− Ništa, Mariko-čan. Vrati se na spavanje.

Ali nije zaspala, a ni on. Mnogo pre nego što je morala, odšunjala se natrag u svoju sobu, a on ustane i sedne u dvorište, gde je do zore pod svećom proučavao rečnik. Kad je izašlo sunce, a dan otoplio, nestadoše njihove noćne brige pa su spokojno nastavili putovanje. Uskoro stigoše do velikog puta Tokaido istočno od Mišime, i putnici postadoše brojniji. Kao i uvek, pretežno su išli pešice, noseći na leđima svoje stvari. Na putu je bilo nekoliko teretnih konja, ali nikakvih kola.

− Oh, kola, to je ono što ima točkove, *neh?* U Japanu nam ne bi koristila, Anđin-sane. Naši putevi su previše strmi i stalno ih presecaju reke i potoci. A točkovi bi uništili i površinu puta pa su zato kola zabranjena svima osim caru, a i on putuje samo onih nekoliko obrednih rija u Kjotu i to posebnim putem. Kola nama nisu potrebna. Kako bi ih prenosili preko reka ili potoka? A ima ih previše, previše da ih sve premoste. Odavde pa do Eda trebalo bi premostiti šezdeset reka, Anđin-sane. Koliko smo ih već prešli? Na desetak, *neh?* Ne, svi mi pešačimo ili jašemo. Naravno, konji, a naročito nosiljke, dopušteni su samo uglednim osobama, *daimjoima* i samurajima, pa čak ne i svim samurajima.

− Šta? Iako čovek može da plati, ne sme da ih unajmi?

− Ne, ako nema određeni stalež, Anđin-sane. To je jako mudro, zar ne mislite i vi? Lekari i starci smeju putovati konjem ili u nosiljci, pa i teški bolesnici, ako dobiju pismenu dozvolu od svoga feudalca. Nosiljke i konji ne bi odgovarali seljacima i prostom puku, Anđin-sane. Mogli bi se tako naučiti lenjosti, *neh?* Njima je mnogo zdravije da pešače!

− A to ih drži na njihovom mestu. *Neh?*

− Oh, da, ali sve to stvara mir, red i *va*. Samo trgovci imaju novca za razbacivanje, a šta su oni nego paraziti koji ništa ne stvaraju, ništa ne uzgajaju, i ništa drugo ne rade nego se hrane tuđim radom? Oni svakako svi moraju ići pešice, *neh?* U tome smo mi jako mudri.

− Još nikada nisam video ovoliko ljudi u pokretu − kazao je Blektorn.

− Oh, nije ovo ništa. Čekajte dok se više približimo Edu. Obožavamo putovati, Anđin-sane, ali retko sami. Volimo putovati u društvu.

Ali svetina im nije usporavala napredovanje. Toranagin grb na njihovim zastavama, lični stalež Toda Mariko, plahovito delovanje Akira Jošinake i glasnik koga su pred sobom slali da objave ko za njima putuje, osigurali su im najbolje i najtiše prostorije u najboljoj gostionici, kao i neometan put. Svi drugi putnici i samuraji brzo bi odstupili pa se duboko naklonili, čekajući da oni prođu.

− Moraju li se svakom zaustaviti i ovako klanjati?

− Oh, ne, Anđin-sane, samo *daimjoima* i uvaženim osobama. I većini samuraja… Da, bilo bi to vrlo mudro ponašanje za svakog pučanina. To je pristojno, Anđin-sane, i potrebno, *neh?* Ako pučani ne poštuju samuraje i sebe, kako da se poštuje zakon i kako da se upravlja kraljevstvom? A to je za svakog isto! Mi smo zastali, naklonili se i propustili carskog glasnika, *neh?* Svako mora biti uljudan! Niži *daimjoi* moraju sjahati i klanjati se višima. Našim životima upravlja obred, ali carstvo je poslušno.

− Recimo da se sretnu dva ravnopravna *daimjoa?*

− Tad bi obojica sjahali, jednako se naklonili pa pošli svako svojim putem.

− A da se sretnu gospodar Toranaga i general Išido? Mariko blago pređe na latinski.

− Ko su oni, Anđin-sane? Ta imena ja ne znam, danas ih ne znam, ne znam između tebe i mene.

− Imaš pravo. Molim te, oprosti mi.

− Slušaj, ljubavi, obećajmo jedno drugom ovo! Ako nam se Gospa nasmeši pa pobegnemo iz Mišime, tek u Edu, tek kod Prvog mosta, tek kad budemo potpuno prisiljeni, ostavimo naš intimni svet. Molim te!

− Kakva je posebna opasnost u Mišimi?

− Naš kapetan mora tamo podneti izveštaj gospodaru Hiro-macuu. Tamo ga i ja moram posetiti! Mudar je on čovek, vrlo budan. Lako bi nas mogli izdati.

− Bili smo oprezni. Molimo Boga da su strahovi tvoji neosnovani.

− Ne brinem se za sebe, nego samo za tebe.

− I ja za tebe!

− Obećavamo li onda jedno drugom da ćemo ostati u svom prisnom svetu?

− Da. I pretvarajmo se da je to pravi svet… naš jedini.

− Ono je Mišima, Anđin-sane. − Mariko pokaza onu stranu poslednjeg potoka.

Rasuti grad-zamak u kome je živelo gotovo šezdeset hiljada ljudi, beše pretežno zatamnjen niskom jutarnjom maglom. Videli su se tek neki kućni krovovi i kameni zamak. Iza toga su se planine prostirale sve do zapadnog mora. Daleko na severozapadu veličanstvena planina Fuđi. Severno i istočno nebo zaklanjali su planinski lanci.

− A šta sada?

− Sada je Jošinaka zamoljen da nađe najpogodniju gostionicu u krugu od deset rija. Ovde ćemo ostati dva dana. Barem će mi toliko biti potrebno da obavim svoj posao. Za to vreme će nas napustiti Gioko i Kiku-san.

− Zatim?

− Zatim nastavljamo put! Šta ti tvoje vremensko čulo govori o Mišimi?

− Mima je i sigurna − odvrati on. − A šta posle Mišime?

Nesigurno je uprla prst na severoistok.

− Onda ćemo onuda! Tamo je prolaz što vijuga kroz planine prema Hakoneu. Najnaporniji deo na putu Tokaido. Zatim se put spušta prema gradu Odavara koji je mnogo veći nego Mišima, Anđin-sane. Leži na obali. Odatle do Eda putuje se vrlo kratko.

− Koliko?

− Nedovoljno!

− Grešiš, ljubavi, jako žalim − rekao je. − Imamo sve vreme na ovom svetu.

46

General Toda Hiro-macu prihvatio je Marikinu tajnu poruku. Slomio je Toranagine pečate. U svitku beše ukratko opisano ono što se dogodilo u Jokoseu. Potvrđena beše odluka Toranage da se preda, a Hiro-macu je dobio naređenje da čuva granicu i prolaze u Kvanto od *svih* uljeza, sve do njegovog dolaska (ali da ka njemu propusti svakog glasnika od Išida ili s istoka), i uputstva u vezi sa odbačenim hrišćaninom i s Anđin-sanom. Stari vojnik umorno po drugi put pročita poruku.

− Ispričaj mi sada sve šta si videla u Jokoseu, ili čula, a što je u vezi s gospodarom Toranagom. − Mariko ga posluša. − A sada mi reci šta ti misliš da

se dogodilo. − Opet ga je poslušala. − Šta se dogodilo na *ča-no-ju* između tebe i moga sina? − Sve mu je ispričala, tačno onako kako je bilo. − Moj sin je rekao da će naš gospodar izgubiti? *pre* drugog sastanka sa gospodarom Zatakijem?

− Da, gospodaru.

− Jesi li sigurna?

− Oh, jesam, gospodaru.

Nastupi duga tišina u sobici visoko u kuli zamka nad gradom. Hiro-macu ustade i priđe puškarnici u debelom kamenom bedemu. Bolela su ga leđa i zglobovi. Mač je opušteno držao u rukama.

− Ne razumem.

− Gospodaru?

− Ni svog sina niti gospodara našega. Možemo razbiti svaku vojsku koju Išido dovede na bojište. A što se tiče odluke da se pokori…

Poigravala se s lepezom i gledala večemje nebo, zvezdano i divno. Hiro-macu ju je posmatrao.

− Jako dobro izgledaš, Mariko-san. Mlađa si nego ikad. U čemu je tvoja tajna?

− Nemam tajne, gospodaru − odgovorila je, a grlo joj se odjednom osušilo. Očekivala je da će se srušiti ceo njen svet, ali prošao je trenutak i starac opet prebaci svoje pronicljive oči na grad pod njima.

− A sada mi ispričaj šta se dogodilo otkako si otišla iz Osake. Sve što si videla, čula, ili doživela! − reče on.

Završila je kasno u noći. Sve je jasno iznela, osim svoje prisnosti s Anđin-sanom. I ovde je pazila da ne skriva naklonost prema njemu i poštovanje prema njegovoj pronicljivosti i hrabrosti. I Toranagino divljenje prema njegovim vrlinama.

Hiro-macu je neko vreme šetkao gore-dole. Kretanje mu je ublažavalo bol. Sve se podudaralo sa Jošinakinim i s Omijevim izveštajem, čak i Zatakijev uobraženi govor pre nego što je taj *daimjo* otprašio natrag u Šinano. Sad je shvatio mnoge dotad nejasne stvari i prikupio dovoljno obaveštenja da donese svoju odluku. Nešto od onog što mu je ispričala beše mu ogavno. Zbog ponečeg je još više mrzeo svog sina. Shvatao je njegove pobude, ali tim se ništa nije menjalo u suštini. Ostatak onoga što je kazala nateralo ga je da varvarinu zameri, a katkad mu se i divio.

− Jesi li videla kada je našeg gospodara izvukao na sigurno?

− Da. Da nije bilo njega, gospodaru, sada bi gospodar Toranaga bio mrtav.

Sasvim sam sigurna. Triput je spasao našeg gospodara. Prilikom bekstva iz zamka Osake, na galiji u luci, a svakako za vreme potresa. Videla sam mačeve koje je otkopao Omi-san. Bili su izvijeni kao testo za rezance i isto tako beskorisni.

− Misliš da je Anđin-san ozbiljno mislio da počini *sepuku?*

− Da. Tako mi hrišćanskoga Boga, verujem da je to bio čvrsto odlučio. Sprečio ga je samo Omi-san. I, gospodaru, potpuno verujem da je dostojan da bude samuraj i dostojan da bude hatamoto.

− Nisam te pitao za to mišljenje.

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru, zaista niste, ali to pitanje ipak vam je bilo među prvim mislima.

− Postala si čitačica misli kao i varvarinova učiteljica?

− Oh, ne, molim vas, oprostite mi, gospodaru, naravno da nisam − kazala je svojim najumilnijim glasom. − Samo odgovaram glavi svoga plemena, kako najbolje umem u svojim skromnim mogućnostima. Prvenstveno mislim na dobrobit za vas. A vaša dobrobit dolazi odmah iza Toranagine.

− Zaista?

− Molim vas, oprostite, ali u to ne bi trebali da sumnjate. Naredite, gospodaru, učiniću šta god zatražite.

− Zašto tako ponosno, Mariko-san? − ljutito je zapitao. − I tako odlučno? A?

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru. Bila sam gruba. Ne zaslužujem ja takve…

− Znam! Nijedna žena to ne zaslužuje! − nasmeje se Hiro-macu. − No, i uz sve to, katkad nam je potrebna ženska okrutna, podla, prepredena, praktična mudrost. One su toliko pametnije od nas, *neh?*

− Oh ne, gospodaru − reče ona pitajući se što li mu je zapravo na umu.

− Baš dobro da smo sami. Kad bi se to pročulo u javnosti, rekli bi ljudi da se stara ’Čelična pesnica’ ukiselio i da mu je vreme da odloži mač, da obrije glavu i da počne da se moli Budi za duše ljudi koje je poslao u ’Prazninu’. I imali bi ljudi pravo.

− Ne, gospodaru. Tačno je kazao gospodin vaš sin. Sve dok ne bude određena sudbina našeg gospodara, ne smete se povući. Ni vi, a ni moj gospodar suprug. Ni ja.

− Da, no i uz sve to, bio bih presretan da odložim mač svoj i zatražim Budin mir za sebe i za sve one koje sam pobio.

Neko je vreme zurio u noć, osećajući svoje godine, a onda je nju pogledao. Bila je prijatna oku… Više nego ijedna žena koju je on ikada upoznao!

− Gospodaru?

− Ništa, Mariko-san. Setio sam se kad sam te prvi put video. Bilo je to onda kad je Hiro-macu potajno založio dušu svoju kod Gorode da ovu majušnu devojku namakne svom sinu, sinu koji je zaklao rođenu majku, jedinu ženu koju je Hiro-macu ikad istinski obožavao. Zašto sam mu nabavio Mariko? Zato što sam želeo napakostiti Taiku koji ju je takođe želeo? Da napakostim suparniku, i ništa više?

Je li mi naložnica zaista bila neverna?, zapitao se starac, ponovo kopajući po večnoj rani. O, bogovi, kad vam pogledam u lice, zatražiću odgovor na ovo pitanje! Želim ’da’ ili ’ne’! Zahtevam istinu! Mislim da je to laž, ali Buntaro je kazao da je ona bila s onim čovekom sama u sobi, raščupana, raspuštenog kimona, a bilo je to mnogo meseci pre moga povratka! Možda je to bila laž, *neh?* Ili istina, *neh?* sigurno je bila istina. Sigurno ne bi nijedan sin odrubio glavu rođenoj majci kad ne bi bio siguran!

Mariko je posmatrala crte starčevog lica, njegovu kožu, nabranu i smežuranu od starosti, i drevnu, mišićavu snagu ruku i leđa. O čemu razmišljaš?, pitala se ona. Volela ga je. Jesi li me već prozreo? Znaš li sada za mene i za Anđin-sana? Znaš li da treperim od ljubavi prema njemu? A kada… kada bih morala da odlučim između njega, tebe i Toranage, odlučila bih se za njega!

Hiro-macu se primakne puškarnici koja je gledala na grad pod njima. Bubnjao je prstima po koricama i balčaku mača, zaboravivši na nju. Razmišljao je o Toranagi i o onom što je pre nekoliko dana Zataki rekao sa gorkim gnušanjem, gnušanjem koje i on oseća.

− Da, naravno, želim osvojiti Kvanto i zabosti svoje zastave na bedeme zamka u Edu koji će postati moj. Nikada pre nisam to želeo, ali sada želim! − kazao mu je Zataki. − Ali ovako? Nema u tome časti! Nema časti ni za mog brata, ni za vas, ni za mene! Ni za koga! Samo za Išida, ali taj seljak to ionako ne shvata!

− Onda podrži gospodara Toranagu! Uz tvoju bi pomoć Tora…

− Zbog čega? Da moj brat postane šogun i da svrgne naslednika?

− Sto puta je rekao da podržava naslednika. Verujem mu. A vodio bi nas jedan Minovara, a ne seljak skorojević niti paklena mačka Očiba, *neh?* Ako gospodar Toranaga pogine, ti nesposobnjakovići vladaće osam godina, pre nego Jaemon postane punoletan. Zašto ne bismo tih osam godina dali Toranagi? *On je Minovara!* hiljadu puta je rekao da će vlast predati Jaemonu.

Zar imaš mozak u guzici? Toranaga nije Jaemonov ni tvoj neprijatelj!

− Nijedan Minovara ne bi klečao pred tim seljakom! Popišao je svoju čast i čast svih nas. I vašu, i moju!

Prepirali su se, psovali i onako sami zamalo se dohvatili.

− Samo napred! − dražio je on Zatakija. − Isuči mač, izdajico! Izdao si brata svoga koji je glavar tvog plemena!

− Ja sam glavar svog plemena. Imamo istu majku, ali ne i oca. Toranagin otac je oterao moju majku u nemilost. Neću pomoći Toranagi… Ali, ako se on povuče i raspori trbuh, podržaću Sudaru…

To nije potrebno, reče Hiro-macu noći, još uvek besan. To nije potrebno sve dok sam ja živ. Niti mora pokorno da se podvrgne. Ja sam vrhovni zapovednik. Dužnost mi je da štitim gospodarevu čast i kuću, pa i od njega samog. Zato sada odlučujem:

’Slušajte, gospodaru, molim vas, oprostite mi, ali ovaj put vas neću poslušati. S ponosom. Ovaj put ću vas izneveriti. Sad ću se pridružiti vašem sinu i nasledniku, gospodaru Sudari, i njegovoj ženi, gospi Genđiko, pa ćemo zajednički, kad prestanu kiše, narediti ’Grimizno nebo’ i tad će otpočeti rat. I sve dok ne umre i poslednji čovek u Kvantu u sukobu s neprijateljem, čuvaću vas izvan opasnosti u zamku u Edu, bez obzira na to šta vi govorili, po svaku cenu’!

* * *

Gioko beše očarana što je opet kod kuće u Mišimi, među svojim devojkama, knjigovodstvom, teretnim listovima, zaostalim kamatama, hipotekama i popisima dužnika.

− Bio si jako vešt − rekla je svom glavnom knjigovođi. Naborani čovečuljak nakloni se u znak hvale i otrča.

Zajedljivo se obratila glavnom kuvaru.

− Trinaest srebrnih *čođina* i dve stotine bakrenih *momnea* za jednu nedelju namirnica?

− Oh, molim vas, oprostite mi, gospodarice, ali šuška se da će rat pa su cene poskočile do neba! − razdraženo će debeljko. − Sve! Riba, pirinač, povrće, pa i sojin umak udvostručiše se od prošlog meseca, a sa sakeom je još gore. Radim li, radim u ovoj vreloj, mračnoj kuhinji koja se svakako mora preurediti. Skupo! Ha! U nedelju dana poslužio sam stotinu sedamdeset i dva gosta, hranio deset kurtizana, jedanaest gladnih kurtizana-učenica, četiri kuvara, šesnaest sluškinja i četrnaest slugu! Molim vas, oprostite, gospodarice, jako žalim, ali baka mi je bolesna pa vas moram zamoliti za deset dana odmora

kako bih…

Gioko je mrsila kose, taman toliko da postigne ono što je želela, ali ne i toliko da pokvari svoj izgled. Otpustila ga je govoreći da je uništena, uništena… da će morati zatvoriti najčuveniju čajdžinicu u Mišimi bez ovako savršenog glavnog kuvara i da će za sve to biti on kriv… On će biti kriv što je na ulicu morala baciti sve svoje odane devojke i verne, ali nesretne sluge.

− Ne zaboravi da stiže zima − jeknula je kao poslednji udarac.

Zatim, ostavši sama, zadovoljno je uporedila prihode i rashode, a prihodi su bili dvaput veći nego što je očekivala. Njen sake bio je boljeg ukusa nego ikada, a ako su skočile cene hrani, skočila je i vrednost sakea. Odmah je pisala svom sinu u Odavari gde se nalazila njihova fabrika sakea i naredila mu da udvostruči proizvodnju. Tada je rešila neizbežne svađe sluškinja. Tri je otpustila, a uzela četiri nove, pozvala svoju dobavljačicu kurtizana i žestoko se cenjkala oko ugovora za sedam novih kurtizana koje su joj se jako sviđale.

− A kad izvoljevate da dične gospe stignu, Gioko-san? − zasmejulji se starica koja je izvukla dobru dobit.

− Odmah. Odmah. Kreni, trči.

Zatim je pozvala tesara i dogovorila se za proširenje čajdžinice kako bi dobila nove sobe za nove gospe.

− Konačno se prodaje ona kućica u Šestoj ulici, Gioko-san. Želite li da vam zaključim tu kupovinu?

Mesecima je čekala baš to mesto na uglu, ali sad je odmahnula glavom i poslala ga da osigura pravo preče kupovine za četiri hektara šikare na brežuljku severno od grada.

− Samo nemoj sve to obaviti sam. Koristi posrednike! Nemoj biti gramziv. I ne želim da se pročuje da to kupuješ za mene.

− Ali četiri hektara? To je…

− Barem četiri, a možda i pet tokom sledećih pet meseci. Ali samo osiguraj pravo kupovine, jasno? Sve neka glasi na ova imena.

Predala mu je popis pouzdanih posrednika i na brzinu ga otpustila. U mašti je već videla kako cveta zazidani grad unutar grada. Od slasti se kikotala.

Zatim je zvala sve kurtizane pa im čestitala ili ih kudila, ili psovala ili plakala sa njima. Neke je unapredila, druge unizila, nekima je cenu jastučenja povećala, a drugima smanjila. Tad, usred svega toga, najaviše Omija.

− Jako žalim, ali Kiku-san se slabo oseća! − rekla mu je. − Ništa ozbiljno! Samo promena vremena, jadno dete.

− Svakako bih je želeo videti.

− Jako žalim, Omi-sane, ali valjda ne navaljujete? Kiku-san pripada vašem feudalcu, *neh?*

− Znam kome ona pripada − drekne Omi. − Želim da je vidim, to je sve.

− Oh, jako žalim! Naravno, imate pravo da vičete i psujete, jako žalim, molim vas, oprostite mi. Ali, jako žalim, ona se slabo oseća. Večeras… ili možda kasnije… ili sutra… Šta ja tu mogu, Omi-sane? Ako joj bude bolje, možda bih mogla da vam pošaljem poruku, ako mi kažete gde ste odseli…

Rekao joj je, znajući da on tu ništa ne može i odjurio, želeći celu Mišimu saseći na komadiće.

Gioko je razmišljala o Omiju, a zatim pozvala Kiku pa joj iznela raspored koji je skovala za njene dve noći u Mišimi.

− Možda bismo mogle nagovoriti gospu Toda da odloži polazak za četiri-pet noći, dete. Ovde poznajem pet-šest ljudi koji bi platili velike svote da ih zabavljaš na intimnim večerama. Ha! Sada, kad te kupio veliki *daimjo,* niko te više ne sme taknuti, nikada više, pa možeš pevati, plesati, i izvoditi pantomimu i postati naša prva *gejša!*

− A jadni Omi-san, gospodarice? Nikad ga još nisam čula ovako osornog. Jako žalim što se na vas drao!

− Ha! Šta je povik-dva kad smo se konačno povezale sa *daimjoima* i sa najbogatijim mešetarima pirinčom i svilom. Večeras ću Omi-sanu kazati gde ćeš biti na svom poslednjem pevanju, ali daću mu rano sastanak, tako da će morati da čeka. Udesiću da on dobije obližnju sobu. U međuvremenu ću mu dati mnogo sakea… a posluživaće ga Akiko. Neće da škodi ako mu kasnije otpevaš jednu-dve tužne pesme. Toranaga nam još nije siguran, *neh?* Još nam nije položio ni predujam, a kamoli ceo iznos!

− Molim vas, oprostite, ali zar ne bi Čoko bila zgodnija? Lepša je, mlađa, umiljatija! Sigurna sam da bi mu ona bila draža.

− Da, dete, ali Akiko je snažna i jako iskusna. Kad muškarce spopadne takvo ludilo, skloni su grubostima. Grublji su nego što možeš zamisliti. Pa i Omi-san. Ne želim da povredi Čoku. Akiko voli opasnost, a da ispadne u najlepšem svetlu, potrebno joj je malo grubosti. Ona će izvući žalac iz njegovog ’Divot-šiljka’. Sada trči, nađi najlepši kimono i najbolje mirise…

Gioko ubrza Kiku da se pripremi pa se opet lati domaćinstva. A kad je sve obavila, čak i svečane pozive na sutrašnji čaj, za osam najuticajnijih Mama-sana u Mišimi, gde će raspravljati o jako važnoj stvari sa užitkom se prepustila savršenom kupanju. ’Ahhhhhhhhh’.

Prava masaža u pravo doba. Parfem, puder, šminka i češljanje. Sada

opušteni kimono izvanredno retke šuštave svile. Tada u pravi tren stiže njen ljubimac, osamnaestogodišnji student, sin osiromašenog samuraja. Zvao se Inari.

− Oh, kako si divna… Dojurio sam ovamo čim je stigla tvoja pesma − zadihano će on. − Jesi li ugodno putovala? Tako sam sretan što ti mogu zaželeti dobrodošlicu na tvom povratku! Hvala, hvala ti na darovima. Mač je izvanredan, a tek kimono! Oh, kako si ti dobra prema meni!

Da, jesam, reče ona samoj sebi, iako mu to iz prkosa nije htela reći u lice. Uskoro je ležala kraj njega, znojava i pohotna. Ah, Inari, zbunjeno je razmišljala, tvoja ’Blistava mlatilica’ nije kao Anđin-sanova, ali ono što ti nedostaje u veličini, nesumnjivo nadoknađuješ snagom izbacivanja.

− Zašto se smeješ? − pospano ju je upitao.

− Zato što me ti usrećuješ − uzdahnula je, očarana što je imala silnu sreću pa stekla obrazovanje. Lepršavo je čavrljala, obilno mu delila pohvale i mazila ga dok nije zaspao. Njene vične ruke i glas blago su postizali ono što je bilo potrebno. Mislima je bila jako daleko. Razmišljala je o Mariko i o njenom ljubavniku i razmatrala mogućnosti. Koliko bi smela pritisnuti Mariko? Ili kome da ih oda, ili s kim da joj pripreti, naravno, pažljivo, Toranagi, Buntaru, ili kome? Hrišćanskom ocu? Hoće li iz toga izvući ikakvu dobit? Ili gospodaru Kijami? Svaki skandal koji bi plemenitu gospu Toda doveo u vezu sa varvarinom, svakako bi uništio izglede njenom sinu da se oženi Kijaminom unukom. Bih li je tom pretnjom priklonila svojoj volji? Ili da ništa ne uradim? Možda bih tako nekako izvukla veću dobit?

Šteta za Mariko. Tako lepa gospa! Uh, što bi ona bila divna kurtizana! Šteta i za Anđin-sana. Uh, što je on pametan… I na njemu bih se obogatila!

Kako bih najbolje i najskuplje mogla iskoristiti tu tajnu, pre nego što to prestane biti tajna i njih dvoje propadnu?

Budi oprezna, Gioko, opominjala se. Ne preostaje ti mnogo vremena da o tome odlučiš, kao ni o ostalim novim tajnama. Na primer, o musketama i o oružju koje su sakrili meštani Anđira, ili o novoj musketarskoj jedinici, njenom broju, oficirima, organizaciji, i broju musketa. Ili o Toranagi koji je poslednje noći u Jokoseu divno jastučio Kiku, uz upotrebu ritma ’šest plitkih i pet dubokih uboda’, od ukupno stotinu uboda koje je izveo snagom tridesetogodišnjaka, a zatim zaspao do zore kao dojenče. Ne bi se tako poneo muškarac koga razdiru brige, *neh?*

A muke nevinog sveštenika sa tonzurom, koji se go i na kolenima najpre molio svom licemernom hrišćanskom Bogu da mu oprosti greh koji će počiniti sa devojkom, a i drugi, pravi greh, koji je počinio u Osaki. Neobične, tajne

stvari iz ispovedi koje mu je došapnuo gubavac Onoši, a on ih izdajnički preneo gospodaru Harimi. Kako bi to iskoristio Toranaga? Beskonačno isticanje onoga što beše prošaptano i predato dalje, pa zatim molitva sklopljenih očiju, pre nego što je jadni poremećeni glupan raskrečio devojku bez imalo nežnosti, a kasnije se iskrao kao podla noćna životinja! Silna mržnja, muka i iskrivljeni stid!

A Omijev drugi kuvar koji je prišapnuo sluškinji, ona svom ljubavniku, a on Akiki, kako je prisluškivao dok su Omi i njegova mati smišljali smrt Kasigi Jabua, svoga feudalca? Ha! Kad bi se to obelodanilo, opasna bi mačka jurila među golubićima Kasigi! Kao i kad bi neko šapnuo Toranagi na uvo Omijevu i Jabuovu potajnu ponudu Zatakiju! Ili reči što ih je Zataki u snu mumlao, njegova partnerka u jastučenju zapamtila, a sutradan ih meni prodala za ceo srebrni *čođin*, reči iz kojih proizlazi da general Išido i gospa Očiba zajedno jedu i spavaju, a Zataki ih je lično čuo kako ječe i stenju i urlaju dok je Jang prodirao u Jin, sve gore do 'Dalekog polja'! Gioko se samozadovoljno smeškala samoj sebi. Zastrašujući su ti ljudi na visokim položajima, *neh?*

A šta je sa onom drugom neobičnom činjenicom? U trenutku 'Oblaka i kiše', a i nekoliko puta pre toga, gospodar Zataki nesvesno je svoju partnerku po jastučenju zvao Očiba. Čudno, *neh?*

Bi li 'oh, toliko potreban obema stranama' Zataki promenio pesmu kad bi mu Toranaga kao mamac ponudio Očibu? Gioko se smejuckala, razdragana svim tim divnim tajnama, od kojih su sve toliko dragocene onom pravom uhu, tajnama koje su muškarci prosipali zajedno sa svojim 'Radosnim sokom'.

− Predomislio bi se on − prošaptala je puna pouzdanja. − Oh, i te kako!

− Šta?

− Ništa, ništa, Inari-čane! Jesi li dobro spavao?

− Šta?

Nasmešila se pa ga pustila da opet utone u san. A onda, kad je bio spreman, upotrebila je na njemu svoje ruke i usne. Za njegov užitak. I za svoj.

* * *

− Gde je sada Ingeles, oče?

− Ne bih znao, Rodriges. Još ne znam! Sigurno u jednoj od gostionica južno od Mišime. Ostavio sam slugu da otkrije u kojoj! − Alvito prikupi ostatak umaka komadićem svežeg, hrskavog hleba.

− Kada ćete doznati?

− Sutra, neizostavno.

− *Que va*, voleo bih ga opet videti. Je li živ i zdrav? − oprezno zapita

Rodriges.

− Da. − Brodsko zvono otkuca šest udaraca. Tri sata popodne.

− Je li vam rekao šta mu se dogodilo otkako je isplovio iz Osake?

− Znam neke delove. Od njega i od drugih! Duga je to priča i mnogo čega ima da se kaže. Najpre ću poslati svoje poruke, a onda ćemo razgovarati.

Rodriges se nasloni na stolicu u maloj kabini na krmi.

− Dobro. Biće to jako dobro. − Gledao je jezutine oštre crte lica i pronicljive smeđe oči prošarane žutim tačkicama. Mačje oči. − Slušajte, oče! − reče on. − Ingeles mi je spasao brod i život. Naravno, on je neprijatelj, naravno, krivoverac je, ali je pilot, jedan od najboljih koji su ikada postojali. Nije zlo poštovati neprijatelja, pa i voleti ga.

− Gospodin Isus oprostio je neprijateljima svojim pa ipak su ga razapeli na krstu. − Alvito mirno uzvrati pilotu pogled. − No, on se i meni sviđa. Barem ga bolje razumem. A sada ga ostavimo.

Rodriges potvrdno klimne glavom. Opazi da je sveštenikov tanjir prazan pa pođe rukom preko stola da mu primakne tacnu.

− Evo, oče, uzmite još pečenog pileta. Hleba?

− Hvala. Da, hoću, nisam ni znao koliko sam gladan. − Alvito zahvalno otrgne još jedan batak, uzme još nadeva od kadulje, luka i hleba, pa to zalije ostatkom gustog umaka.

− Vina?

− Da, hvala.

− Gde su ljudi iz vaše pratnje, oče?

− Ostavio sam ih u gostionici blizu pristaništa. Rodriges pogleda kroz krmeni veliki prozor odakle se pružao pogled na Nimazu, na pristaništa, luku, i sasvim desno, na ušće reke Kano gde je voda bila tamnija od ostalog mora.

− Oče, možete li se uzdati u onog slugu koga ste ostavili? Jeste li sigurni da će nas on naći?

− Oh, da. On se sigurno bar dva dana neće micati. − Alvito je već odlučio da neće napomenuti ono u šta je on, ili tačnije, podsetio se, ono u šta je fra Mihovil, posumnjao, pa samo reče: − Ne zaboravi da putuju svečano. S obzirom na stalež Toda Mariko i na Toranagine zastave, jako su svečani. Svi će u području od četiri milje znati za njih i gde su odseli.

Rodriges se nasmeja.

− Ingeles svečano? Ko bi mislio? Kao boginjavi *daimjo.*

− To je samo pola istine, pilote! Toranaga ga je proglasio samurajem i

hatamotom.

− Šta?

− Sada glavni pilot Blektorn nosi dva mača uz svoje pištolje. A sada je u izvesnoj meri Toranagin pouzdanik i štićenik.

− Ingeles?

− Da. − Alvito prepusti kabinu tišini i lati se jela.

− Znate li zbog čega? − zapita Rodriges.

− Delimično znam. Sve u svoje vreme, pilote.

− Recite mi samo razlog. Ukratko! Pojedinosti kasnije, molim!

− Anđin-san je već treći put spasao Toranagin život. Dva puta za vreme bežanja iz Osake, a poslednji put na Izuu za vreme potresa. − Alvito je pohlepno žvakao batak. Umak mu je curio po crnoj bradi.

Rodriges je čekao, ali sveštenik ništa više ne reče. Oči skrete zamišljeno na pehar koji mu je počivao u rukama. Svetlo se sijalo na površini tamnocrvenog vina. Posle duge pauze je prozborio:

− Za nas nije dobro što se taj upišani Ingeles zbližio sa Toranagom. Nimalo! Samo ne on. A?

− Slažem se!

− Pa ipak bih ga želeo videti. − Sveštenik je ćutao. Pilot ga nemo pusti da počisti tanjir pa ga opet ponudi. Radost ga napusti. Alvito prihvati poslednje ostatke kostura i zadnje krilo, kao i još jedan pehar vina. A naposletku dobar francuski konjak koji je otac Alvito izvadio iz ormana.

− Rodriges? Jesi li za čašicu?

− Hvala. − Mornar je gledao Alvita kako u kristalnu čašu toči tečnost smeđu poput oraha. Svo to vino i konjak poticalo je iz podruma oca-vizitatora. Oproštajni dar prijatelju jezuitu.

− Naravno, Rodriges, pozvan si od srca da to podeliš sa Alvitom − kazao je Del’Akua. − Idi s Bogom, neka te čuva i opet lepo vrati u luku i u domovinu.

− Hvala, eminencijo.

Da, hvala, eminencijo, ali bez proklete zahvalnosti, ogorčeno pomisli Rodriges! Ne zahvaljujem vam što ste obrlatili moga zapovednika ekspedicije da me postavi na ovaj praseći brod pod zapovedništvom ovog jezuita, a daleko od zagrljaja moje Gracije, jadne male! Bogorodice, život je tako kratak, prekratak i previše izdajnički, a da ga proćerdam kao čuvar smrdljivog sveštenika Alvita, koji je muževniji od svih ostalih i zato opasniji. Bogorodice, pomozi mi!

− Oh! Ti ideš, Rod-san? Ideš tako brzo? Rod, jako žao…

− Uskoro se vratim, draga moja.

− Oh, jako mi žao… Nama nedostaješ, malom i meni.

Na tren je razmišljao da je ukrca na *Santa Filipu*, ali je tu misao smesta odbacio, jer je znao da je to pogubno za nju, za njega i za brod.

− Jako žalim, uskoro se vratim.

− Mi čekamo, Rod-san. Molim, oprosti ako ja tužna, jako mi žao. − Uvek se trudila da govori portugalski. Zapinjala je, a imala je težak naglasak i navaljivala da je zove krsnim imenom Gracia, a ne milozvučnim Njan-njan, što je značilo mače, njoj jako dobro odgovaralo, a i njemu se više sviđalo.

Isplovio je iz Nagasakija: Mrsko mu je bilo što odlazi, kleo je sve sveštenike i zapovednika ekspedicije i priželjkivao da završi leto i jesen pa da može dići sidro Crnog broda koji je sada u potpalublju bio krcat dragocenim metalima, i da konačno krene kući, bogat i nezavisan. Ali šta onda? Saletalo ga je to večito pitanje. A šta sa njom i sa detetom? Bogorodice pomozi mi da na to mirno odgovorim.

− Odlično jelo, Rodriges − reče Alvito poigravajući se mrvicom na stolu. − Hvala ti.

− Dobro. Sada je Rodriges bio ozbiljan. − Šta nameravate, oče? Morali bismo… − Prekine se usred rečenice i virne kroz prozore. Tad nezadovoljno ustane od stola. Bolno odšepa do prozorčića koji je gledao na kopno pa virne kroz njega.

− Šta je, Rodriges?

− Učinilo mi se da sam osetio promenu plime. Samo želim proveriti naš prostor za slobodno manevrisanje. − Jače otvori prozor i nagne se van, ali još nije mogao videti pramčano sidro. − Oprostite, samo na trenutak, oče.

Ode na palubu. More je zapljuskivalo sidreni lanac ukotvljen u muljevitoj vodi. Nikakvog pokreta! Tad se pojavi mala vodena brazda. Brod se počne lagano uzdizati i zauzimati nov položaj na plimi. Posmatrao je brodski položaj, a onda i okolne straže.

Sve je bilo na zavidnoj visini. U blizini nije bilo drugih brodova. Lepo popodne, magla je već odavno nestala. Od obale su bili udaljeni za dužinu konopa, dovoljno da onemoguće iznenadno ukrcavanje, a podosta i od morskih puteva kojima su brodice plovile do pristaništa.

Plovio je na lorči, japanskom trupu prilagođenom modernim portugalskim jedrima i jarbolima. Brz brod sa dva jarbola. U sredini je imao četiri topa, a na pramcu i na krmi po dva mala topa. Brod se zvao *Santa Filipa* i imao je

trideset članova posade.

Baci pogled na grad i na brda iza njega.

− Pesaro!

− *Si, senjor?*

− Pripremi čamac. Pre sutona idem na obalu.

− Dobro. Biće spreman. Kada ćete se vratiti?

− U zoru.

− Još bolje! Ja ću voditi posadu na kopno − deset ljudi.

− Nema dopuštenja za kopno, Pesaro. *Kinđiru!* Bogorodice, zar ti je mozak istrulio? − Rodriges opkorači krmnicu pa se nasloni na ogradu.

− Nije pravedno da svi pate − reče nostromo Pesaro savijajući krupne žuljevite ruke. − Vodiću ljude i obećavam da neće biti gužve. Sad smo već dve nedelje na brodu!

− Lučke vlasti rekoše: *Kinđiru.* Jako žalim, ali još vredi prokleti *kinđiru!* Sećaš li se? Nije ovo Nagasaki!

− Da, tako mi krvi Isusove, a šteta! − namrgodi se ljudeskara. − Sasekli smo samo jednog Japanca!

− Jedan sasečen na mrtvo, dvojica teško ranjena nožem, mnogo ozleđenih, i jedna žena, pre nego što su samuraji rasterali gužvu. Sve sam vas opomenuo pre nego što ste pošli na kopno: ’Nimazu nije Nagasaki, zato se pristojno ponašajte!’ Bogorodice! Imali smo sreću što je poginuo samo jedan naš čovek. Imali bi oni zakonsko pravo da saseku svu petoricu vas.

− Njihov zakon, pilote, a ne naš. Od Boga prokleti majmuni! Bila je to obična tučnjava u javnoj kući.

Da, ali otpočeše je tvoji ljudi! Lučke vlasti stavile su karantin na moj brod i svima vam je zabranjeno iskrcavanje. I tebi! − Rodriges makne nogu da ublaži bol. − Budi strpljiv, Pesaro. Sada, kad se otac vratio, mi ćemo isploviti.

− Po plimi? U zoru? Je li to naredba?

− Ne, još nije. Samo pripremi čamac. Sa mnom će poći Gomez.

− Dopustite da i ja idem, a? *Per favor,* pilote. Na smrt mi je mučno što sam zarobljen na ovom boginjavom koritu.

− Ne. A noćas ne ideš na kopno. Ni ti, ni iko drugi.

− A ako se ne vratite do zore?

− Trulite ovde na sidru dok se ne vratim. Jasno? Nostromo se još više naljuti. Oklevao je pa se povukao.

− Da, da, jasno! Boga mu!

− Dobro. − Rodriges ode u potpalublje. Alvito je spavao, ali se probudio čim je pilot otvorio vrata kabine.

− Ah, je li sve u redu? − zapita, nahranivši dušu i telo.

− Da, samo se menjalo more. − Rodriges gucne vina da ispere ogavan ukus iz usta. Posle napola pobune uvek se tako osećao. Da se Pesaro nije odmah pokorio, Rodriges bi još jedan put morao prosvirati metak čoveku kroz lice, ili ga baciti u okove, ili mu udariti pedeset batina, provlačiti ga ispod kobilice, ili sprovesti bilo koju od stotinu kazni koje pomorsko pravo smatra bitnim za održavanje discipline. A bez discipline svaki brod je izgubljen. − Kakav je sada plan, oče? Hoćemo li u zoru isploviti?

− Kako su golubi pismonoše?

− U dobrom zdravlju. Imamo ih šest! Četiri za Nagasaki i dva za Osaku.

Sveštenik osmotri visinu sunca. Do zalaska još četiri-pet sati. Mnogo vremena da pošalje ptice sa prvom šifrovanom porukom koju je već odavno pripremio: ’Toranaga se podvrgava regentskoj naredbi. Najpre idem u Edo, a onda ću u Osaku. Toranagu ću otpratiti do Osake. Rekao je da ipak smemo sagraditi katedralu u Edu. Rodriges će doneti podrobne izveštaje.’

− Molim te, hoćeš li reći golubaru da odmah pripremi dva goluba za Nagasaki i jedan za Osaku? − zapita Alvito. − Onda ćemo razgovarati. Neću natrag ploviti s tobom. Kopnenim putem idem u Edo. Veći deo noći i sutrašnjeg dana provešću pišući podroban izveštaj koji ćeš odneti ocu-vizitatoru, samo na njegove ruke. Hoćeš li isploviti čim ja završim?

− Dobro. Ako bude preblizu sutona, čekaću do zore. Deset velikih milja prostiru se plićaci i pomični pesak.

Alvito pristane. Dvanaest sati više neće ništa promeniti na stvari. Znao je da bi bilo kudikamo bolje da je uspeo poslati vesti iz Jokosea! Bog prokleo paganskog vraga koji mi je onde pobio ptice! Budi strpljiv, reče samom sebi. Čemu žuriš? Zar to nije presudni propis našeg reda? Strpljivost! Onaj ko čeka, sve će dobiti. Ko čeka − i radi. Šta znači dvanaest sati, pa i osam dana? Neće to promeniti tok istorije. Kocka je bačena u Jokoseu.

− Putovaćeš sa Ingelesom? − upita Rodriges. − Kao i pre?

− Da. Iz Eda ću se sam vratiti u Osaku. Pratiću Toranagu. Hteo bih da pristaneš u Osaku sa prepisom moje poruke, ukoliko je tamo otac-vizitator, ili ako je otputovao iz Nagasakija pre nego što ti stigneš, pa putuje u Osaku. Možeš predati izveštaj njegovom sekretaru ocu Soldiju… Samo njemu!

− Dobro. Biću sretan da otplovim. Ovde nas mrze!

− Milošću Božjom možemo sve to promeniti, Rodriges. Božjom milošću preobratićemo ovde sve pagane.

− Amen. Da. − Visoki Rodriges pomakne nogu i bol mu se na tren ublaži. Zurio je kroz prozore pa nestrpljivo ustao. − Ja ću doneti golube. Napišite poruku pa ćemo zatim pričati. O Ingelesu. − Ode na palubu pa izdvoji ptice iz košara. Kad se vratio, sveštenik je već upotrebio posebno pero, oštro kao igla, i crnilo da na komadiće papira ispiše istu šifrovanu poruku. Alvito napuni cevčice, zapečati ih i pusti ptice. Tri goluba su kružili nad njima, a onda okrenu prema zapadu, jedan za drugim, prema popodnevnom suncu.

− Hoćemo li razgovarati ovde ili dole?

− Ovde. Svežije je. − Rodriges mahne stražaru na krmi da se makne nasred broda kako ne bi mogao čuti razgovor.

Alvito sede na brodsku stolicu.

− Najpre o Toranagi!

Ukratko je ispričao pilotu što se dogodilo u Jokoseu, ne rekavši za nezgodu sa bratom Josipom i svoje sumnje u pogledu Mariko i Blektorna. Predaja je Rodrigesa zapanjila isto kao i njega.

− Bez rata? Čudo! Sad smo istinski sigurni, siguran je naš Crni brod, crkva je bogata, mi smo bogati… Hvala Bogu, svecima i Bogorodici! Ovo je najbolja vest koju ste mi mogli doneti, oče. Mi smo izvan opasnosti!

− Ako Bog bude hteo. Uznemirila me jedna stvar koju je kazao Toranaga. Izrazio se ovako: ’Ja mogu narediti da varvarin bude slobodan. Anđin-san. I njegov brod, i njegovi topovi.’

Rodrigesa prođe dobro raspoloženje.

− *Erazmo* je još u Edu? Još ga drži Toranaga?

− Da. Bi li moglo biti ozbiljno ako oslobodi Ingelesa?

− Ozbiljno? Onaj brod ubio bi vraga u nama uhvati li naš Crni brod, odavde pa do Makaa, naoružan, ako on bude na brodu sa iole valjanom posadom. Protiv napada imamo samo malenu fregatu koja je šala za *Erazmo!* Kao i mi! Njegov brod zaplesaće oko nas i moraćemo da se predamo.

− Jesi li siguran?

− Da. Boga mi, on bi nas ubio! − Rodriges besno stisne šaku. − Čekaj malo… Ingeles reče da je ovamo stigao sa samo dvanaest ljudi, a i to nisu svi mornari. Mnogi od njih su trgovci, a uglavnom su bolesni. Ta šačica ne može upravljati brodom. On bi posadu mogao naći jedino u Nagasakiju ili u Makau. Možda bi u Nagasakiju mogao naći dovoljno ljudi! Tamo ima ljudi koji bi… Bolje da ga udaljimo i od Nagasakija i od Makaa!

− A ako on uzme japansku posadu?

− Misliš, one Toranagine grloseče? Ili *vake?* Misliš, ako se Toranaga preda, svi njegovi ljudi postaće ronini, *neh?* Kad bi Ingeles imao dovoljno vremena, mogao bi ih osposobiti. Lako! Isuse… Molim vas, oprostite, oče, ali ako Ingeles prikupi samuraje ili *vake…* Mi to ne smemo reskirati, on je isuviše vešt. Svi smo to videli u Osaki! Bude li on slobodan, na onom upišancu, po Aziji sa samurajskom posadom…

Alvito ga pogleda. Sad je postao još zabrinutiji.

− Mislim da će biti bolje ako ocu-vizitatoru pošaljem još jednu poruku. Moram ga obavestiti ako je hitno. On će već znati šta da uradi.

− Znam šta da radim! − Rodriges lupi pesnicom po ogradi, ustane i okrene mu leđa. − Slušajte, oče, čujte moju ispoved! Prve noći, kad se prvi put našao uz mene na galiji na pučini, kad smo plovili iz Anđira, srce mi reče da ga ubijem, a to mi je ponovilo i u oluji. Neka mi pomogne gospodin Isus, poslao sam ga na pramac i namerno i bez opomene skrenuo u vetar, on nije imao privezan konopac, zato da ga ubijem, ali Ingeles nije pao preko ograde kao što bi svaki drugi čovek pao. Pomislio sam da je to Božja ruka, a u to sam se potpuno uverio kad je kasnije on postupao protiv moje naredbe pa mi spasao brod. A kad je zatim moj brod bio izvan opasnosti, a mene poneo talas pa sam se davio, poslednja mi je misao bila da je i to kazna zato što sam pokušao da ga ubijem. Tako se ne postupa prema pilotu. On meni to ne bi nikad učinio! Taj put sam to zaslužio, a kad sam se zatim našao živ, dok se on nad mene nadvijao i pomagao mi da pijem, jako sam se postideo. Opet sam zamolio Boga za oproštaj i svetu zakletvu položio da ću mu se odužiti. Bogorodice! − provali iz njega mukotrpno. − Onaj me čovek spasio iako je znao da sam pokušao da ga ubijem. Pročitao sam mu to u očima. Spasio me, pomogao mi je da živim, a ja sada moram da ga ubijem.

− Zašto?

− Zapovednik ekspedicije je imao pravo! Bog neka nam pomogne ako se Ingeles otisne na *Erazmou,* naoružan, sa iole valjanom posadom!

* * *

Blektorn i Mariko spavali su u noćnom spokoju u svojoj kućici, jednoj u hrpi koje su činile ’Gostionicu kamelija’ u Devetoj južnoj ulici. Svaka kućica imala je po tri sobe. Mariko je jednu uzela za sebe i za Čimmoku, drugu je dobio Blektorn, a treću, koja je vodila na ulazna vrata i na verandu, ostaviše praznu za boravak, jelo i razgovor.

− Misliš da je ovo sigurno? − nervozno upita Blektorn. − Iako ovde ne spavaju Jošinaka, sluškinje ni stražari?

− Ne, Anđin-sane. Ništa nije istinski sigurno, ali biće lepo ako ostanemo sami. Ovu gostionicu smatraju najlepšom i najčuvenijom na celom Izuu. Lepa je, *neh?*

I bila je lepa. Svaka kućica stajala je na elegantnim stubovima, a okruživala ju je veranda do koje su vodile četiri stepenice. Bile su izgrađene od najboljeg drveta, sve je bilo čisto i blistavo. Svaka je zgradica stajala zasebno, pedeset koraka od susedne, a okruživali su ih negovane bašte. A sve se to nalazilo u velikom vrtu, opkoljenom visokim bambusovim zidom. Potočići, jezerca sa lokvanjima, slapovi, puno rascvetalih stabala sa noćnim i dnevnim mirisima, ugodnim i raskošnim. Čiste kamene stazice, prekrivene nežnim svodovima, vodile su do središnjih kupatila, hladnih, vrućih i vrlo vrućih, u koje je tekla voda iz prirodnih izvora. Šarene svetiljke, raspoložene sluge i sluškinje. A nikada preka reč nije uznemiravala zvonca na drveću, žubor vode niti ptice pevačice u njihovim gnezdima.

− Naravno, zatražila sam dve kućice, Anđin-sane, jednu za tebe i jednu za mene. Na nesreću je samo jedna bila slobodna, jako žalim. Ali Jošinaki-sanu nije krivo. Naprotiv, laknulo mu je, jer neće morati razdvajati svoje ljude. Na svakom puteljku razmestio je straže pa smo sasvim sigurni i niko nam ne može smetati kao u drugim svratištima. Zašto bi nam smetali? Šta bi bilo loše ako je jedna soba ovde, a druga onde, a Čimmoko deli sa mnom postelju?

− Ništa! Nikad još nisam video ovako lepo mesto. Kako si pametna i kako si lepa.

− Ah, kako si dobar prema meni, Anđin-sane. Najpre kupanje, pa večera i mnogo sakea.

− Dobro. Vrlo dobro.

− Odloži rečnik, Anđin-sane, molim te.

− Pa uvek me bodriš da učim.

− Ako odložiš knjigu… odaću ti tajnu.

− Šta?

− Pozvala sam na večeru Jošinaku-sana. I neke gospe. Da nas zabavljaju.

− Ah!

− Da. Kada vas ostavim, jednu ćeš izabrati, *neh?*

− Ali to bi ti moglo poremetiti san, jako žalim.

− Obećavam da ću jako čvrsto spavati, ljubavi moja. Ozbiljno, možda bi ti godila promena.

− Da, ali dogodine, a ne sada.

− Budi ozbiljan!

− I jesam.

− Ah, u tom slučaju, ako slučajno uljudno promeniš mišljenje pa je brzo otpratiš − *nakon što* Jošinaka-san ode sa svojom izabranicom − ah, ko zna šta bi zatim mogao za tebe naći noćni *kami?*

− Šta?

− Danas sam bila u kupovini.

− Oh? I šta si kupila?

− Ah! − Kupila je niz pribora za jastučenje koje joj je pokazala Kiku. Mnogo kasnije, kad je Jošinaka otišao, a Čimmoko čuvala stražu na verandi, ponudila ih je uz duboki naklon. Napola u šali on ih prihvati isto tako svečano. Zajedno izabraše prsten slasti.

− Izgleda da će jako golicati, Anđin-sane, *neh?* Zar zaista nemaš ništa protiv?

− Ne, nemam ako ti nemaš, ali prestani da se smeješ, ili ćeš sve upropastiti. Ugasi sveće!

− Oh, ne, molim te. Želim da gledam!

− Za ljubav Božju, prestani da se smeješ, Mariko!

− Pa i ti se smeješ.

− Ipak ugasi sveće ili… Evo šta si sad učinila.

− Oh!

− Prestani da se smeješ! Nije dobro da guraš glavu u futone… A kasnije zbunjenost. − Mariko.

− Da, ljubavi?

− Ne mogu ga naći.

− Oh! Ja ću ti pomoći.

− Ah, dobro je. Našao sam ga. Ležao sam na njemu.

− Oh. Zaista… zaista ti nije krivo?

− Nije, ali ovo je malo… Nije baš lepo samo o tome govoriti i čekati. Je li?

− Oh, nije mi krivo. Ja sam kriva što sam se smejala. Oh, Anđin-sane, toliko te volim. Molim te, oprosti mi.

− Opraštam ti.

− Volim da te diram.

− Nikada nisam upoznao ništa kao što je tvoj dodir.

− Šta radiš, Anđin-sane?

− Navlačim ga.

− Je li teško?

− Da. Prestani da se smeješ!

− Oh, jako žalim, možda bi ti…

− Prestani da se smeješ!

− Molim te, oprosti mi…

Zatim je odmah zaspala, potpuno iscrpljena. On nije. Bilo mu je dobro, ali ne i predobro. Previše se brinuo za nju. Odlučio je da ovaj put bude za njen užitak, a ne za njegov.

Da, beše to za nju, pomislio je s puno ljubavi. Ali, ipak je nešto bilo odlično! Znam da sam je zaista zadovoljio. Ovaj put potpuno sam siguran.

Zaspao je. Kasnije mu kroz san počnu prodirati glasovi i svađa, pomešani s portugalskim. Na tren pomisli da sanja, a tad prepozna glas.

− Rodriges!

Mariko je mumlala, još u dubokom snu.

Začuvši korake na stazi, pribrano je klekao, iako ga je uhvatila panika. Podigao ju je kao lutku, krenuo prema šođiju i zastao baš kad ga neko otvori − Čimmoko. Sluškinja je spustila glavu i taktično sklopila oči. Sa Mariko u naručju jurnuo je pored nje i nežno je položio na njene jorgane, dok je ona još čvrsto spavala. Opet tiho otrča u svoju sobu, obliven ledenim znojem, iako je bila topla noć. Nabaci na sebe kimono pa opet požuri na verandu. Jošinaka je stigao na drugu stepenicu.

− *Nana desu ka, Jošinaka-san?*

− *Gomen nasaj, Anđin-san!* − reče Jošinaka i pokaza baklje na vratima gostionice, dodavši niz reči koje Blektorn nije razumeo. No, suština se svodila na to da je tamo varvarin i da želi s njim da razgovara. Jošinaka mu je kazao da pričeka, a on reče da ne želi čekati. − Ponašao se kao *daimjo,* što on nikako nije, pokušao se probiti, ali sam ga ja zaustavio. Reče da je vaš prijatelj. A je li je?

− Hej, Ingeles! Ja sam, Vasko Rodriges!

− Hej, Rodriges! − vedro se odazove Blektorn. − Evo me odmah k tebi. *Haj, Jošinaka-san. Kare va vataši no iči juđin desu.* (Da, Jošinaka-san. On mi je prijatelj.)

− *Ah, so desu!*

− *Haj. Domo.* − Blektorn potrča niz stepenice prema vratima. Iza sebe začuje Marikin glas.

− *Nan đa, Čimmoko?* − Pa šapat, a onda ona zapovednički vikne: − Jošinaka-san!

− *Haj, Toda-sama?*

Blektorn se osvrte oko sebe. Samuraj se popne uz stepenice i krene prema Marikinoj sobi. Vrata su bila zatvorena, a pred njima je stajala Čimmoko. Sada je njena zgužvana postelja bila uz vrata gde bi prema propisima uvek trebala i da spava ako gospodarica ne želi da s njom deli sobu. Jošinaka se nakloni vratima i počne podnositi izveštaj. Blektorn raspoloženo krene puteljkom, bosonog, očiju uprtih u Portugalca. Široko se smeškao u znak dobrodošlice. Svetlo baklji poigravalo mu je na naušnicama i na kopči gizdavog šešira.

− Hej, Rodriges! Drago mi je što te vidim. Kako ti noga? Kako si me pronašao?

− Bogorodice mi, narastao si, Ingeles, popunio se! Da, čio si i zdrav, a ponašaš se kao upišani *daimjo!* − Rodriges ga snažno zagrli, a Blektorn mu uzvrati.

− Kako noga?

− Boli kao govno, ali me nosi, a našao sam te raspitujući se gde je veliki Anđin-san… Veliki varvarin, razbojnik i gad plavih očiju!

Zajedno su se smejali i uzvikivali prostote, ne osvrćući se na samuraje i poslugu koji su ih opkolili. Blektorn pošalje sluškinju po sake pa povede Rodrigesa prema gostionici.

Gegali su se po mornarski. Rodriges je iz navike držao desnicu na balčaku sablje, a palac levice zakačio za širok pojas blizu pištolja. Blektorn je nekoliko santimetara bio viši od njega, ali Portugalac je imao šira ramena, a pleća su mu odavala silnu snagu.

Na verandi ih je čekao Jošinaka.

− *Domo arigato, Jošinaka-san* − reče Blektorn, ponovo zahvaljujući samuraju, a Rodrigesu pokaže jedan jastuk. − Ovde možemo da razgovaramo!

Rodriges stavi nogu na stepenicu, ali zastane kad Jošinaka stade pred njega, uperi prst u sablju i pištolj pa ispruži levu ruku okrenuvši dlan gore.

− *Dozo!*

Portugalac namršteno digne pogled prema njemu.

− *Ije, samuraj-sama, domo ari…*

− *Dozo!*

− *Ije, samuraj-sama, ije!* − oštrije ponovi Rodriges. − *Vataši juđin Anđin-san, neh?*

Blektorn se korak primakne. Zapanjila ga je jačina i brzina iznenadnog sukoba.

− *Jošinaka-san, šigata ga naj, neh?* − s osmehom će on. − *Rodriges juđin, vata…*

− *Gomen nasaj, Anđin-san. Kinđiru!* − Jošinaka zareži naredbu. Samuraji odmah priskoče i preteći opkole Rodrigesa a Jošinaka ponovo ispruži ruku. − *Dozo!*

− Ove govnave kučke su osetljive, Ingeles − reče Rodriges nasmešivši se svim zubima. − Udalji ih, a? Još nikad pre nisam morao predati svoje oružje.

− Nemoj, Rodriges! − brzo će on, osećajući predstojeću odluku svog prijatelja, a zatim se obrati Jošinaki: − *Domo, gomen nasaj, Rodriges juđin, vataš…*

− *Gomen nasaj, Anđin-san. Kinđiru!* − Tada će oštro Portugalcu: − *Ima!*

− *Ije!* − odbrusi Rodriges. − *Vakarimasu ka?* Blektorn brzo stupi između njih.

− Hej, Rodriges, pa šta je to važno, *neh?* Prepusti ih Jošinaki-sanu. Nema to nikakve veze ni s tobom ni sa mnom. To je zbog gospe, Toda Mariko-same. Ona je unutra. Znaš kako su osetljivi kad neko nosi oružje blizu *daimjoa* ili njihovih žena. Celu noć ćemo se prepirati, znaš kakvi su, e? Šta to menja na stvari?

Portugalac se opet usiljeno nasmeši.

− Naravno. Zašto ne? *Haj. Šigata ga naj, samuraj-sama. So desu!*

Naklonio se neiskreno kao dvoranin, izvukao sablju i korice iz pojasa, povukao pištolj pa ih pružio. Jošinaka dade znak jednom samuraju koji uzme oružje pa otrča na izlaz, tamo ga odloži i stane čuvati. Rodriges se počne penjati uz stepenice, ali ga Jošinaka ponovo uljudno i odlučno zamoli da stane. Istupi drugi samuraj da ga pretrese. Rodriges besno odskoči.

− *IJE! Kinđiru!* Boga vam! Šta je…?

Samuraji se obore na njega, dohvate ga za ruke i temeljito pretresu. U čizmama mu pri vrhu nađu dva noža. I treći, vezan za levu podlakticu. Dva malena pištolja, jedan skriven u postavi kaputa, a drugi ispod košulje… Kao i metalnu pljosku.

Blektorn pregleda pištolje. Oba su bila napunjena.

− Jesu li i oni prvi bili napunjeni?

− Da. Naravno. Zemlja je neprijateljska, zar nisi opazio, Ingeles? Reci im neka me puste!

− Ovo nije uobičajen način da noću posećuješ prijatelja. *Neh?*

− Rekoh ti da je ova zemlja neprijateljska. Uvek sam ovako naoružan. Zar nisi i ti? Bogorodice ti, reci ovim gadovima da me puste.

− Je li to sve? Sve?

− Naravno… Reci im neka me puste, Ingeles! Blektorn predade pištolje samuraju pa istupi. Prstima je pažljivo pipkao Rodrigesov širok kožni pojas. Iz tajnih korica klizne bodež, vrlo tanak i vrlo savitljiv, od najboljeg damaskog čelika. Jošinaka opsuje samuraje koji su obavili pretres. Izvinili su se, ali Blektorn je motrio samo Rodrigesa.

− Ima li još? − zapita držeći bodež opušteno u ruci. − Rodriges se ukočeno u njega zabulji. − Reći ću im gde da traže… i kako da traže, Rodriges. Kako bi postupili Španci… neki od njih. A?

− *Me cago en la leche, che cabron!*

− *Que va, leche!* Požurite! − Odgovora ni sad nije bilo. Blektorn priđe sa nožem. − *Dozo, Jošinaka-san. Vataš…*

− Ispod moje vrpce na šeširu − promuklo će Rodriges, a Blektorn zastane.

− Dobro − reče pa dohvati šešir širokog oboda.

− Ti ćeš… Nećeš ih naučiti, je li?

− A ti ne bi?

− Pripazi na pero, Ingeles. Jako mi je milo.

Vrpca beše široka i kruta, a pero gizdavo kao i šešir. Pod vrpcom se nalazio tanak stilet, još manji i posebnog oblika, a fini čelik se savijao prema nagibu vrpce. Jošinaka ponovo opasno zareža koreći samuraje.

− Bogom se zakuni, je li ovo sve, Rodriges?

− Bogorodice mi… rekoh ti.

− Zakuni se! − Rodriges posluša. − *Jošinaka-san, ima, iči-ban! Domo!* − reče Blektorn. (Sad je u redu! Hvala!).

Jošinaka izda naredbu, a njegovi ljudi puste Portugalca. Rodriges protrlja ruke da ublaži bol.

− Smem li sesti, Ingeles?

− Smeš.

Rodriges obrisa znoj crvenim maramicom, dohvati metalnu pljosku pa prekrstivši noge sede na jedan jastuk. Jošinaka osta na verandi blizu njih. Svi samuraji se vrate na svoja mesta osim četvorice.

− Zašto su oni tako osetljivi? Zašto si ti tako osetljiv, Ingeles? Nikad pre nisam morao predati oružje. Zar sam ubica?

− Pitao sam te je li ti to svo oružje, a ti si lagao.

− Nisam te slušao. Bogorodice mi! Bi li…? Držiš me za zločinca! − kiselo doda Rodriges. − Eh, pa šta je to važno, Ingeles? Zar je išta važno? Noć je pokvarena… Hej, čekaj, Ingeles! Zašto da nam išta pokvari divno veče? Opraštam im. A opraštam i tebi, Ingeles. Imao si pravo, a ja sam pogrešio. Izvinjavam se. Drago mi je da te vidim. − Odvrne čep i otvori pljosku. − Evo… dobar konjak!

− Najpre ti!

Rodrigesovo lice postalo je pepeljasto.

− Bogorodice… zar misliš da sam doneo otrov?

− Ne. Otpi prvi. − Rodriges povuče. − Ponovo! Rodriges posluša pa nadlanicom obriše usta. Blektorn prihvati pljosku.

− *Salud.* − Nagne je i pravio se da guta, ali je krišom držao jezik na otvoru kako mu tekućina ne bi potekla u usta, iako se silno uželeo konjaka. − Ah! − uzdahne on. − Baš je bilo dobro. Evo ti!

− Zadrži, Ingeles. To je dar.

− Od dobroga oca? Ili od tebe?

− Od mene.

− Zakuni se Bogom!

− Bože i Bogorodice, ti i tvoj ’Zakuni se Bogom’! − uzvrati Rodriges. − To je dar od mene i od oca Alvita! Njegov je sav alkohol na *Santa Filipi*, ali je eminencija rekao da i ja smem to sa njim da delim, a pljoska je jedna od desetak na brodu. To je dar! Gde ti je pristojnost?

Blektorn se pravio da opet pije pa ga ponudi pljoskom.

− Evo, još gutljaj!

Rodriges tekućinu oseti do nožnih prstiju. Veselio se što je, istina, prihvatio od Alvita punu pljosku, ali ju je potajno ispraznio, oprao pažljivo i natočio brendi iz svoje boce. Bogorodice, oprosti mi, oprosti mi što sam posumnjao u svetoga oca. Oh, Bogorodice, Bože, Isuse, za ljubav Božju, dođite ponovo na zemlju da promenite ovaj svet na kom katkad ni sveštenicima ne verujemo.

− Šta je?

− Ništa, Ingeles. Samo sam razmišljao da je ovaj svet gnjili upišanac kad danas više nikome ne smemo verovati. Došao sam prijateljski, a sad je rupa u svetu.

− Zaista prijateljski?

− Da.

− Do zuba naoružan?

− Uvek sam naoružan do zuba. Zato sam i živ. *Salud!* − Ljudeskara sumorno digne pljosku pa opet gucne. − Pišam na svet, pišam ja na sve.

− Kažeš li: pišaj na mene?

− Ingeles, ovo sam ja, Vasko Rodriges, pilot portugalskog broda, a ne usrani samuraj. Sa tobom sam izmenio mnoge uvrede, sve prijateljski. Večeras sam došao posetiti prijatelja, a sada više nemam prijatelja. Jako žalosno.

− Da.

− Ne bih smeo tugovati, ali tugujem. Prijateljstvo s tobom izuzetno mi je zapetljalo život. − Rodriges ustane i protegne leđa pa opet sedne. − Mrzim sedeti na ovim prokletim jastucima! Za mene su stolice. Na brodu. Pa, *salud,* Ingeles.

− Kad si naglo skrenuo u vetar, a ja stajao nasred broda, učinio si to namerno, da padnem u more, je li?

− Da − odmah odgovori Rodriges. Ustade. − Da, sretan sam što me to pitaš, jer to mi grozno tišti savest. Sretan sam što ti se u životu mogu opravdati, jer se nikako nisam mogao prisiliti da ti to priznam. Da, Ingeles. Ne tražim oproštaj, razumevanje, ništa, ali sretan sam da ti priznam tu sramotu u lice.

− Misliš li da bih ja to tebi učinio?

− Ne, ali ako dođe vreme… Nikad se ne zna dok ne dođemo u iskušenje.

− Došao si ovamo da me ubiješ?

− Ne. Mislim da nisam! Mislim da mi to nije bilo najpreče na pameti, iako obojica znamo da bi za moj narod i za moju zemlju bilo bolje da si mrtav. Jako žalosno, ali jako istinito. Kako je život glup, eh, Ingeles?

− Ja ne želim tvoju smrt, pilote. Samo tvoj Crni brod.

− Slušaj, Ingeles − izjavi Rodriges bez gneva. − Ako se sretnemo na moru, ti na svom brodu, naoružan, a ja na svom, čuvaj život. Samo sam došao da ti to obećam, samo to! Mislio sam da bih ti to mogao reći kao prijatelj, pa ti i dalje ostati prijatelj. Osim susreta na moru tvoj sam večiti dužnik. *Salud!*

− Nadam se da ću na moru uloviti tvoj Crni brod. *Salud,* pilote.

Rodriges se udalji, a za njim Jošinaka i samuraji. Na vratima Portugalac pokupi svoje oružje. Uskoro ga proguta noć.

Jošinaka je čekao dok se straže nisu svrstale. Kada je bio zadovoljan što je sve u redu, odšepa u svoje odaje. Blektorn sedne na jedan jastuk, a za tren oka ona sluškinja koju je poslao po sake sretno pristupi noseći tacnu. Natoči mu jednu šoljicu i ostala bi da ga poslužuje, ali je on otpusti. Ostade sam. Opet su

ga okruživali noćni zvuci, šuštanje, slap i lepet noćnih ptica. Sve je bilo kao pre, ali sve se promenilo.

Žalosno je pružio ruku da napuni šoljicu kad začu šuštanje svile i Mariko pridrža pljosku. Natoči mu. A sebi u drugu šoljicu.

− *Domo, Mariko-san.*

− *Do itašimašite, Anđin-san.* − Sela je na drugi jastuk. Srkali su vruće pivo. − Hteo te ubiti, *neh?*

− Ne znam, nisam siguran.

− Šta je ono značilo… pretresti na španski način?

− Neki svuku zatvorenike pa im pretražuju prisne delove i to nimalo nežno. Oni to zovu pretres *con significa*. Temeljit! Katkad se služe i noževima.

− Oh! − Srknula je i slušala žubor vode među stenama. − I ovde je tako, Anđin-sane. Katkad! Zato nikad nije pametno pasti u zarobljeništvo. Ako te zarobe, toliko si se već tim osramotio da sve ono što osvajač čini… Najbolje je da te ne zarobe. *Neh?*

Buljio je u svetiljke koje su treperile na svežem ugodnom povetarcu.

− Jošinaka je imao pravo… ja sam pogrešio. Pretres je bio neophodan. To je bila tvoja zamisao, *neh?* Ti si rekla Jošinaki da ga pretrese?

− Molim te, oprosti, Anđin-sane, nadam se da ti to nije zadalo neprilika. Samo sam se bojala za tebe.

− Hvala ti − reče on opet na latinskom, iako mu je bilo žao što je došlo do premetačine. Da nije bilo premetačine, još bih imao prijatelja. Možda, upozorio se.

− Nema na čemu − reče ona. − Ali beše to samo moja dužnost. − Mariko je nosila noćni kimono i plavi gornji kimono, a kosa u spuštenim kikama padala joj je do struka. Zagledala se nazad na ulaz koji se video kroz stabla, − Bio si lukav u pogledu pića, Anđin-sane. Gotovo sam se uštinula od besa što sam Jošinaku zaboravila na to da upozorim. Bio si izuzetno promućuran kad si ga prisilio da dvaput otpije. Upotrebljavate li često otrov u svojoj zemlji?

− Katkad. Neki ga upotrebljavaju. To je odvratno.

− Da, ali veoma delotvorno. Ima toga i ovde.

− Grozno je, zar ne, kad ne možeš nikome verovati?

− Oh ne, Anđin-sane, jako žalim − odgovori ona. − To je samo jedan od najvažnijih životnih propisa… Ni više, ni manje!

ČETVRTI DEO

47

Erazmo se blještavo ljuljuškao na podnevnom suncu uz pristanište u Edu.

− Isuse na nebu, Mariko, pogledaj ga! Jesi li ikada videla nešto ovako? Pogledaj obrise broda! − Njegov brod se nalazio iza zatvorenih pregrada udaljenih stotinak koraka. Novim konopcima beše vezan uz dok. Čitavo područje je bilo pod jakom stražom. Na palubi je bilo još više samuraja, a svuda su znaci govorili da je to zabranjeno područje, osim za one koji imaju posebnu dozvolu gospodara Toranage.

Erazmo beše sveže obojen i nasmoljen, palube besprekorne, trup očišćen kudeljom i smolom, a pripone popravljene. Čak je i prednji jarbol koji su izgubili u oluji bio zamenjen poslednjim rezervnim jarbolom koji su držali u brodskom skladištu, i postavljen pod odgovarajućim uglom. Svi krajevi konopaca bili su uredno smotani, svi su topovi blještali pod zaštitnim slojem ulja iza topovskih okana. A nad svim tim ponosno se vijorio rutavi engleski lav.

− Ahoj! − vedro je povikao pred pregradama, ali niko mu ne odgovori. Jedan stražar mu reče da danas na brodu nema varvara. − *Šigata ga naj* − odgovori Blektorn. − *Domo.* − Prikri sve veću nestrpljivost da se smesta popne na brod i veselo pogleda Mariko. − Kao da je brod upravo stigao sa popravke iz brodogradilišta Portsmut, Mariko-san. Pogledaj topove! Momci su sigurno rintali kao psi. Divan brod, *neh?* Jedva čekam da vidim Bakusa, Vinka i ostale. Nisam mislio da ću brod naći ovakav. Isuse, kako lepo izgleda, *neh?*

Mariko je posmatrala njega, a ne brod. Znala je da je sad pala u zaborav. Ima zamenu! Ništa zato, zaključi ona. Naše putovanje je završeno.

Jutros stigoše do poslednje stražare u predgrađu Eda. Opet im proveriše putne isprave. Ponovo ih uljudno propustiše, ali tog puta dobiše novu počasnu stražu.

− Odvešće nas u zamak, Anđin-sane. Tamo ćete ostati, a večeras ćemo se sresti sa gospodarom Toranagom.

− Dobro, znači, vremena je mnogo. Čuj, Mariko-san, do pristaništa nema više od jedne milje, *neh?* Tamo je negde moj brod. Da li bi zapitala kapetana Jošinaku možemo li tamo poći, molim te?

− On kaže: ’Jako žalim, ali nemam nikakva uputstva da to uradim, Anđin-sane.’ On nas mora odvesti u zamak.

– Molim te, reci mu… Možda će biti bolje da ja pokušam. *Tajčo-san! Okašira, sukoši no ajda vatakuši va ikitaj no desu. Vatakuši no funega asoko ni arimasu.* (Kapetane, sad želim malčice poći onamo. Tamo je moj brod.)

– *Ije, Anđin-san, gomen nasaj. Ima…*

Mariko je s odobravanjem i sa zadovoljstvom slušala kako se Blektorn ljubazno prepire, kako uporno navaljuje, a zatim im Jošinaka kolebljivo dozvoli da skrenu, ali samo na tren, *neh?* i to samo zato što je Anđin-san uživao položaj hatamota koji mu je pružao izvesna neotuđiva prava, i zato što je naglasio da bi brz pregled bio važan gospodaru Toranagi, da će sigurno time uštedeti neizrecivo dragoceno vreme svoga gospodara, i da mu je to neophodno za večerašnji sastanak. Da, Anđin-san sme na tren pogledati, ali jako žalim, naravno da je zabranjeno poći na brod bez isprava koje bi potpisao lično gospodar Toranaga, i to mora biti samo na čas jer nas očekuje, jako žalim.

– *Domo, Tajčo-san* – raspoloženo će Blektorn, ne malo zadovoljan svojim povećanim shvatanjem ispravnih načina uveravanja i svojim sve boljim poznavanjem jezika.

Prošlu noć i veći deo jučerašnjeg dana proveli su u krčmi, svega dva rija južno odatle. Jošinaka im je dopuštao da dangube, kao i ranije.

Oh, beše to tako lepa noć, pomisli ona.

Bilo je jako mnogo divnih dana i noći. Sve beše divno osim prvog dana, neposredno nakon odlaska iz Mišime, kad ih je ponovo stigao otac Cukku-san i kad je puklo privremeno primirje između dvojice muškaraca. Njihova svađa bila je nagla i opasna, podstaknuta nezgodom s Rodrigesom i preteranom količinom popijenog konjaka. Pretnja, protivpretnja pa psovke, a zatim je otac Alvito poterao konja napred u Edo, ostavljajući za sobom propast. Poremetio im je putno veselje.

– Ne smemo dopustiti da se to dogodi, Anđin-sane.

– Pa taj čovek nije imao nikakva prava.

– Oh da, slažem se. I naravno, imaš pravo! Ali molim te, ako dopustiš da ova nezgoda uništi tvoj sklad, bićemo loše volje i ti, a i ja. Molim te, preklinjem te, budi Japanac! Zanemari ovu nezgodu. Pa to i jeste samo to, jedna nezgoda od pet hiljada nezgoda! Ne smeš dopustiti da upropasti tvoj sklad. Odloži to u ’pregradu’!

– Kako? Kako to da izvedem? Pogledaj mi ruke! Tako sam doboga besan da nikako ne mogu da zaustavim drhtanje!

– Pogledaj ovu stenu, Anđin-sane. Poslušaj je kako raste.

− Šta?

− Poslušaj kako stena raste, Anđin-sane. Usmeri um na to, na sklad stene. Poslušaj *kamija* u steni. Poslušaj, ljubavi moja, tako ti tvog života! I moga.

Tako se on trudio, a malčice i uspeo, a sutradan su opet bili prijatelji i ljubavnici i ponovo su se primirili. Nastavila je da ga podučava, nastojeći da ga oblikuje − menjala ga je i bez njegovog znanja − u skladu sa osmostrukom ogradom, pa gradila unutrašnje zidove i odbrane koji behu njegov jedini put do sklada. I do opstanka!

− Jako sam sretna što je sveštenik otišao i što se više neće vratiti, Anđin-sane.

− Da.

− Bolje bi bilo da nije došlo do svađe. Bojim se za tebe.

− Ništa se nije promenilo. On mi je uvek bio i uvek će mi biti − neprijatelj. *Karma* je *karma,* ali ne zaboravi, osim nas ništa ne postoji. Još ništa. Ni on ni iko drugi. Sve do Eda. *Neh?*

− Da. Tako si mudar. I opet imaš pravo. Tako sam sretna što sam s tobom…

Put iz Mišime brzo je skretao sa ravnice pa vijugao uzbrdo do prolaza Hakonea. Dva dana ostadoše na vrhu planine, sretni i zadovoljni. Fuđi beše veličanstven u zalazak i izlazak sunca, a vrh mu je zaklanjao venac oblaka.

− Je li planina uvek takva?

− Da, Anđin-sane, gotovo da je uvek u oblacima, ali zato je pogled na Fuđi-san bistar i čist i utoliko lepši, *neh?* Ako želiš, možeš se ceo dan penjati do vrha.

− Popnimo se sada!

− Sad ne, Anđin-sane. Jednog dana hoćemo. Moramo nešto ostaviti za budućnost, *neh?* Na jesen ćemo se popeti na Fuđi-san…

Na celom putu u ravnice Kvanta same lepe, prisne gostionice. A uvek su morali prelaziti preko reka, potoka i rečica. More im je sada bilo na desnoj strani. Njihova družina je krivudala prema severu po prepunom i živahnom putu Tokaido, kroz najbogatija pirinčana carstva. Niske poplavljene ravnice obilovale su vodom, a svaki pedalj je bio obrađen. Sada je bilo vruće i vlažno, sa otužnim zadahom ljudskog izmeta koji su ratari vlažili i, s ljubavlju i pažnjom, đubrili biljke.

− Pirinač nam daje hranu koju jedemo, Anđin-sane, tatamije na kojima spavamo, sandale u kojima hodamo, odeću koja nas štiti od kiše i hladnoće, slamu koja nam održava toplinu u kući, papir za pisanje. Bez pirinča mi ne možemo postojati.

− Ali ovaj smrad, Mariko-san!

− Mala je to cena za tolika dobra, *neh?* Ponašaj se kao mi, otvori oči, uši i razum. Slušaj vetar i kišu, zrikavce i ptice, slušaj kako rastu biljke i u mislima zamišljaj svoj rod do kraja vremena. Ako budeš tako postupao, Anđin-sane uskoro ćeš samo osećati miris životne lepote. Za to je potrebna uvežbanost… ali tek bi tad postao pravi Japanac, *neh?*

− Ah, hvala, gospo moja! Ali priznajem da sam zavoleo pirinač. Da. U svakom slučaju, draži mi je nego krompir, a znaš šta još? Više mi meso ne nedostaje onoliko kao pre. Zar to nije neobično? I nisam više onako gladan kao ranije.

− Ja sam gladnija nego ikad.

− Ah, ja govorim o pravoj hrani!

− Ah, i ja…

Tri dana pre prolaza kroz klanac Hakone počela joj je perioda pa ga je zamolila da uzme jednu od sluškinja iz krčme.

− Bilo bi to mudro, Anđin-sane.

− Radije ne bih, jako žalim.

− Molim te, zahtevam to od tebe. To je mera opreza. Osiguranje.

− Kad zahtevaš, dobro. Ali sutra, a ne noćas. Noćas na miru spavajmo!

Da, pomisli Mariko, te noći mirno smo prespavali, a zora je bila tako divna da sam ostavila njegovu toplinu pa s Čimmokom sela na verandu i posmatrala rađanje novog dana.

* * *

− Ah, dobro jutro, gospo Toda. − Na vratima vrta stajala je Gioko i klanjala joj se. − Blistava zora, *neh?*

− Da, lepa je.

− Molim vas, smem li da vas prekinem? Smem li sa vama poverljivo da razgovaram, nasamo? O poslovima.

− Naravno. − Mariko ode s verande jer nije htela remetiti Anđin-sanov san. Čimmoku je poslala da skuva ’ča’ i naredila da na travu pored malog vodopada postavi pokrivače. Kad je kucnulo pravo vreme za početak i kad su ostale same, javi se Gioko:

− Razmišljala sam kako bih najbolje pomogla gospodaru Toranaga-samu.

− Hiljadu kokua bilo bi i više nego izdašno!

− Možda bi tri tajne bile izdašnije.

− Mogla bi biti i jedna, Gioko-san, ako je prava.

− Dobar je čovek Anđin-san, *neh?* Morale bi pripomoći i njegovoj budućnosti, *neh?*

− Anđin-san ima svoju *karmu* − odgovorila je, znajući da je kucnuo čas cenkanja, pitajući se kakav ustupak mora dati ukoliko se uopšte usudi dati ustupak. − Razgovarale smo o gospodaru Toranagi, *neh?* Ili se jedna tajna tiče Anđin-sana?

− Oh ne, gospo. Onako je kako kažete. Anđin-san ima svoju *karmu,* kao što sam sigurna da on ima i svoje tajne. Samo mi je palo na pamet da je Anđin-san jedan od najomiljenijih vazala gospodara Toranage, pa svaka zaštita koju dobije naš gospodar, u izvesnom pogledu pomaže i njegovim vazalima, *neh?*

− Slažem se! Naravno, vazali su dužni saopštavati *sve* informacije koje bi mogle pomoći njihovom gospodaru.

− Istina je, gospo, živa istina. Ah, tolika mi je čast da vam služim. *Honto.* Smem li vam reći koliko sam počašćena što mi je bilo dopušteno da s vama putujem, da s vama razgovaram, da s vama jedem i smejem se, a povremeno da vam budem skromna savetnica iako sam za to nesposobna, zbog čega vam se izvinjavam. I na kraju, vaša mudrost je isto tako velika kao vaša lepota, a hrabrost vaša silna kao i vaš stalež.

− Ah, Gioko-san, molim vas, oprostite mi, previše ste ljubazni i previše pažljivi. Ja sam samo žena jednog od generala svoga gospodara. Šta ste ono hteli reći? Četiri tajne?

− Tri, gospo. Razmišljala sam da li bi me zagovarali kod gospodara Toranage. Bilo bi nezamislivo da mu ja direktno prišapnem ono što je, znam, istina. Bilo bi to jako nepristojno, jer ne bih znala koje prave reči da izaberem, ili kako da mu iznesem informacije. A u svakom slučaju, u svakom važnom pitanju mnogo je bolji naš običaj da se poslužimo posrednikom, *neh?*

− Kiku-san sigurno bi bila podesnija. Ne mogu znati kad će me on pozvati, ni kada ću imati kod njega audijenciju, kao ni to hoće li ga zanimati da sluša sve ono što bih imala da mu kažem.

− Molim vas, oprostite, gospo, ali vi biste bili kudikamo bolji. Mogli bi prosuditi vrednost tajni, a ona ne bi. Vama pripada prilaz do njegova uva, a njoj do drugih stvari.

− Ja nisam savetnica, Gioko-san. Niti ocenjivačica.

− Smatram da tajne vrede hiljadu kokua.

− *So desu ka?*

Gioko brižno proveri da ih neko ne prisluškuje pa poveri Mariko ono što je izopšteni hrišćanski sveštenik naglas mumlao. To mu je na ispovedi došapnuo

gospodar Onoši, a on je to preneo svom stricu, gospodaru Harimi. Dalje, šta je čuo Omijev drugi kuvar o tome kako Omi i njegova mati kuju zaveru protiv Jabua. I naposletku sve što je znala o Zatakiju, o njegovoj očiglednoj požudi prema gospi Očibi, i o Išidu i o gospi Očibi.

Mariko je pomno slušala bez upadica, iako je bila silno užasnuta gaženjem ispovedne tajne. Glavom su joj se rojile silne mogućnosti koje proizlaze iz tih tajni. Zatim je brižno ispitivala Gioku da vidi je li jasno shvatila sve što joj je bilo rečeno, a i zato da to potpuno ureže u svoje sećanje.

Uverena da zna sve što je Gioko zasad spremna odati − naime, tako promućurna cenkarošica sigurno je mnogo toga zadržala i za sebe − poslala je po sveže skuvan ’ča’. Natoči Gioki šoljicu pa su odmereno srkutale. Obe oprezne, ali pune samopouzdanja.

− Nemam načina da saznam koliko vrede ove tajne, Gioko-san.

− Naravno, Mariko-sama.

− Pretpostavljam da bi ove informacije i hiljadu kokua jako godile gospodaru Toranagi.

Gioko se ugrize za jezik da zadrži uvredu koja joj je buknula iza usana. Očekivala je znatno sniženje početne cene.

− Jako žalim, ali novac nema nikakve važnosti za takvog *daimjoa,* iako je to pravo nasledstvo seljančici kao što sam ja… s hiljadu kokua ja sam bogata gazdarica, *neh?* Čovek uvek mora znati šta je, gospo Toda. *Neh?* − Glas joj beše zajedljiv.

− Da, dobro je da znaš ko si i šta si, Gioko-san. To je jedan od retkih darova koje ima žena, a muškarac ne. Žena to uvek zna. Ja srećom znam ko sam. Oh, jako, da! Molim te, pređi na stvar.

Gioko se pred tom pretnjom nije povukla, nego pređe u napad s jednakom nepristojnom drskošću.

− Stvar je u tome što obe poznajemo život i razumemo smrt… I što obe znamo da položaj u paklu i svuda zavisi o novcu.

− Znamo li?

− Da. Jako žalim, mislim da je hiljadu kokua previše.

− Milija ti je smrt?

− Svoju smrtnu pesmu već sam napisala, gospo:

Kad umrem,

Nemojte me spaliti,

Nemojte me pokopati,

Bacite mi telo u polje da se udeblja
Pas neki praznog trbuha.

− To bi se moglo srediti. Lako!

− Da, ali imam duge uši i pouzdan jezik, što bi moglo biti važnije.

Mariko nalije čaj. Sebi.

− Jako žalim, imaš li to zaista?

− Oh da, oh jako, da. Molim vas, oprostite mi, ali ne hvalim se da sam lepo vaspitana, gospo, u toj, a i u mnogim drugim stvarima. Ne bojim se umreti. Napisala sam testament, a svojti ostavila podrobna uputstva u slučaju iznenadne smrti. Odavno sam zaključila mir s bogovima pa znam da ću se posle smrti ponovo roditi. A ako se ne preporodim − slegnula je ramenima − onda ću postati *kami.* − Lepeza joj je mirovala. − Tako mogu sebi dopustiti da posegnem za mesecom, *neh?* Molim vas, oprostite što ovo spominjem, ali ja sam kao i vi. Ničega se ne bojim. No, za razliku od vas, ja u ovom životu nemam ništa da izgubim.

− Jako mnogo pričaš o ružnim stvarima, Gioko-san, po ovako lepom jutru. Prijatno je, *neh?* Mariko se spremala da zagrize očnjacima. − Bilo bi mi mnogo draže da te vidim kako živiš pa da doživiš dičnu starost, kao jedan od stubova svog novog ceha. Ah, bila je to veoma domišljata ideja. Dobra zamisao, Gioko-san.

− Hvala, gospo! I ja bih volela da ste vi sretni i zadovoljni pa da napredujete onako kako želite. Uz sve igračke i časti koje vam se prohteju.

− Igračke? − ponovi Mariko koja je sad postala opasna. Gioko beše kao uvežbani pas na tragu plena.

− Ja sam obična seljanka, gospo, pa ne bih znala kakve vi časti želite ni kakve igračke bi godile vama. *Ili vašem sinu!*

Nijedna od njih nije opazila kako se tanka drvena drška lepeze slomila među Marikinim prstima. Prestao je povetarac. Sad se vreli vlažni vazduh nadvijao nad vrtom koji je gledao prema moru bez talasa. Skupljale su se muve. Smirile bi se, pa bi opet uzletele.

− Kakve… kakve časti ili igračke bi ti želela? Za sebe? − Mariko se zlurado zabuljila u postariju ženu. Sad joj je bilo sasvim jasno: ovu ženu mora uništiti ili joj propade sin.

− Za sebe ništa. Gospodar Toranaga obdario me častima i bogatstvima o kojim nisam mogla ni sanjati. Ali za *sina moga?* Ah da, njemu bi se moglo pomoći!

− Kako pomoći?

− Dva mača.

− Nemoguće.

− Znam gospo. Jako žalim. To je jako lako dodeliti a opet tako nemoguće. Dolazi rat. Biće potrebno mnogo boraca.

− Neće sada biti rata. Gospodar Toranaga ide u Osaku.

− Dva mača. Nije to preteran zahtev.

− Nemoguće! Jako žalim, nije na meni da to dadem.

− Jako žalim, ali nisam ništa vas pitala. Ali samo bi mi to godilo. Da. Ništa drugo. − Kapi znoja padnu Gioki s lica na krilo. − Gospodaru Toranagi spustila bih ugovorenu cenu za pet stotina kokua, u znak svog poštovanja u ova teška vremena. Drugih pet stotina pripašće mom sinu. Samuraju je potrebna baština, *neh?*

− Osuđuješ sina na smrt. Svi Toranagini samuraji vrlo brzo će poginuti ili postati ronini.

− *Karma.* Moj sin već ima sinove, gospo. Oni će svojim sinovima reći da smo nekad bili samuraji. A jedino je to važno, *neh?*

− Nije na meni da to dadem!

− Istina je. Jako žalim, ali to bi me jedino zadovoljilo.

* * *

Toranaga razdraženo odmahne glavom.

− Njene informacije su zanimljive… možda… ali ne toliko da njenog sina Proglasim samurajem.

− Ona mi izgleda odana vazalka, gospodaru − odvrati Mariko. − Rekla je da će biti počašćena ako od cene ugovora oduzmete još pet stotina kokua za nekog potrebnog samuraja.

− To nije darežljivo. Ne, ni govora. To je obična krivica, zbog prve, lihvarske, zatražene cene.

− Možda bi vredelo da ovo razmotrite, gospodaru. Njena zamisao o cehu, gejšama i novim razredima kurtizana urodiće dalekosežnim plodovima, *neh?* Možda to neće naneti nikakvu štetu.

− Ne slažem se! Ne. Zašto bih je nagradio? Nema razloga da joj dodelim tu čast. Smešno! Ona sigurno to nije od tebe zahtevala, zar ne?

− Bila bi i više nego mala drskost da je to zahtevala, gospodaru. To sam nabacila samo zato jer smatram da bi vam ona mogla biti jako korisna.

− Neka bude još korisnija. Verovatno su i njene tajne obične laži. Ovih dana slušam same laži. − Toranaga pozvoni, a na suprotnim vratima smesta se

pojavi konjušar.

− Gospodaru?

− Gde je kurtizana Kiku-san?

− U odajama vašim, gospodaru.

− Je li s njom ona Gioko?

− Da, gospodaru.

− Obe pošalji iz zamka. Smesta! Pošalji ih natrag u… Ne, smesti ih u gostionicu, u gostionicu trećeg razreda. I reci im neka tamo čekaju dok ih ne pozovem. − Dok je konjušar nestajao, Toranaga će besno: − Odvratno! Svodnici žele postati samuraji! Prljavi seljaci više ne znaju gde im je mesto!

Mariko ga je gledala kako sedi na jastuku i rastreseno se hladi lepezom. Potresla ju je promena na njemu. Potištenost, razdražljivost i mrzovolja umesto pređašnjeg živahnog pouzdanja. Sa zanimanjem je saslušao tajne, ali ne i uz uzbuđenje koje je ona očekivala. Jadnik, sažaljivo je pomislila, predao se! Kakva korist njemu od bilo kakvih tajni? Možda je mudro odbacio svetovne želje pa se priprema za nepoznato. Bolje bi i tebi bilo da to učiniš, pomislila je, pa oseti kako još malčice u sebi zamire… Da, ali ti to ne smeš, još ne, moraš nekako zaštititi svoga sina.

Nalazili su se na šestom spratu visoke kule. Prozori su gledali na grad na sve četiri strane sveta. Večeras beše taman zalazak sunca. Mesečev srp nisko se vukao obzorjem, vlažni vazduh je gušio, iako je ova prostorija ovde, gotovo trideset metara iznad zidina, sabirala svaki dašak vetra. Soba je bila niska i utvrđena i zauzimala je polovinu celog sprata. Druge prostorije nalazile su se daleko iza nje.

Toranaga uze poruku koju je Hiro-macu poslao po Mariko pa je ponovo pročita. Zapazila je kako mu drhti ruka.

− Zbog čega on želi doći u Edo? − Toranaga nestrpljivo odgurne svitak u stranu.

− Ne znam, gospodaru, jako žalim. Samo me zamolio da vam predam ovu poruku.

− Jesi li razgovarala s hrišćanskim otpadnikom?

− Ne, gospodaru. Jošinaka-san reče da ste to svima zabranili.

− Kakav je bio Jošinaka tokom putovanja?

− Vrlo sposoban, gospodaru − strpljivo je po drugi put odgovarala na isto pitanje. − Vrlo delotvoran! Jako nas je dobro čuvao i doveo tačno na vreme.

− Zašto se sveštenik Cukku-san nije celim putem vraćao s vama?

− Na putu iz Mišime, gospodaru, on i Anđin-san su se zavadili − reče Mariko koja nije znala šta je već Toranagi kazao otac Alvito, ukoliko ga je Toranaga već pozvao. − Otac Alvito je zatim odlučio da sam nastavi put.

− Zbog čega su se zavadili?

− Delimično zbog mene i zbog moje duše, gospodaru. Ponajviše zbog svog verskog neprijateljstva i rata među njihovim vladarima.

− Ko je prvi počeo?

− Obojica su bili podjednako krivi. Započeli su povodom bočice žestokog pića. − Mariko mu ispriča što se dogodilo sa Rodrigesom pa doda: − Cukku-san mu je doneo na poklon još jednu bocu, rekavši da želi opravdati Rodriges-sana, ali mu je Anđin-san zapanjujuće neotesano odbrusio da ne želi nikakvu ’papsko piće’, da više voli sake, a sveštenicima da ne veruje. Sve… Sveti otac se raspalio. I on je bio zapanjujuće neotesan i rekao da nikada nije baratao otrovom, i da nikad i neće, a da takvu stvar nikad ne bi mogao oprostiti.

− Ah, otrov? Zar se oni otrovom služe kao oružjem?

− Anđin-san mi je rekao da se neki time služe, gospodaru. To je izazvalo još žešće reči, a onda su se klali oko vere, moje duše, oko katolika i protestanata… Čim sam mogla, pohitala sam po Jošinaku koji je prekinuo svađu.

− Varvari stvaraju samo nered. Hrišćani samo stvaraju nered. *Neh?*

Nije mu odgovorila. Uznemirila ju je njegova razdražljivost. Nimalo mu nije bila svojstvena, a kao da nije bilo nikakvog razloga za to kidanje njegovog legendarnog samosavladavanja. Možda ga je dotukao šok zato što je poražen, pomislila je. Bez njega smo svi gotovi! Gotov je moj sin, a Kvanto će uskoro biti u tuđim rukama. Zarazila ju je njegova turobnost. Na ulicama i u zamku zapazila je mrtvački pokrov koji kao da se nadvio nad celim gradom. Nad gradom čuvenim po svojoj veselosti, vedrom raspoloženju i životnoj radosti.

− Rodio sam se one godine kad su stigli prvi hrišćani i otad su nam oni začarali zemlju − reče Toranaga. − Pedeset i osam godina imamo same nevolje. *Neh?*

− Žao mi je što vas oni vređaju, gospodaru. Ima li još nešto? S vašim dopuš…

− Sedi! Još nisam gotov. − Toranaga opet pozvoni. Otvore se vrata. − Uvedi Buntaro-sana.

Uđe Buntaro, mrka lica. Klekne i nakloni se. Ošamućeno mu se naklonila, ali on se na nju nije osvrtao.

Malo pre Buntaro je sreo njenu povorku na ulazu u zamak. Posle kratkog

pozdrava saopštio joj je da odmah mora poći gospodaru Toranagi. On će kasnije pozvati Anđin-sana.

− Buntaro-sane, zatražio si da te što pre primim u prisustvu tvoje žene?

− Da, gospodaru.

− Šta želiš?

− Ponizno molim za dopuštenje da odrubim glavu Anđin-sanu − izjavi Buntaro.

− Zašto?

− Molim vas, oprostite mi, ali… Ne sviđa mi se kako on gleda moju ženu… Hteo sam… Hteo sam to prvi put reći pred njom i pred vama. Osim toga, on me u Anđiru uvredio, a ja više ne mogu otrpeti tu sramotu.

Toranaga brzo odmeri Mariko koja kao da se zaledila.

− Optužuješ je da ga je ohrabrila?

− Mo… molim za dopuštenje da mu skinem glavu.

− Optužuješ je da ga je ohrabrila? Odgovori na pitanje!

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru, ali kad bih ja to mislio, dužnost bi mi bila da joj istog trena skinem glavu − ukočeno odvrati Buntaro uprvši pogled u tatamije. − Varvarin neprestano remeti moj sklad. Mislim da je on i vama napast. Dopustite da mu skinem glavu, molim vas. − Diže oči. Gojazni podbradak bio mu je neobrijan, a oči duboko zasenčene. − Ili mi dopustite da sada povedem ženu, a naveče idemo ispred vas… Da vam pripremimo put!

− Šta ti na to kažeš, Mariko-san?

− On je moj muž. Što god on odluči, ja ću učiniti, osim ako ga vi ne nadglasate, gospodaru. To je moja dužnost.

Toranaga pogleda njega pa nju. Zatim mu glas otvrdne i na tren opet postade onaj stari Toranaga.

− Mariko-san, za tri dana putuješ u Osaku. Pripremićeš mi taj put i tamo ćeš me pričekati. Buntaro-sane, ti ćeš me pratiti kad odem, kao zapovednik moje pratnje. Nakon što ispuniš dužnost moga pomoćnika, ti ili jedan tvoj čovek možete pomoći i Anđin-sanu. S njegovim odobrenjem ili bez odobrenja!

Buntaro se nakašlja.

− Gospodaru, molim vas, naredite ’Grimizn…’

− Jezik za zube! Zaboravljaš se! Triput ti rekoh: *NE!* Kad se sledeći put obezobraziš da ponudiš netraženi savet, rasporićeš svoj trbuh u kanalizaciji Eda!

Buntarova glava nađe se na tatamiju.

− Izvinjavam se, gospodaru. Izvinjavam se na drskosti. Mariku je isto tako užasnuo Toranagin neotesan, sramotan ispad pa se i ona duboko naklonila da prikrije zbunjenost.

− Molim vas, oprostite što sam se raspalio − izjavi Toranaga nakon nekog vremena. − Udovoljavam tvojoj molbi, Buntaro-sane, ali tek kad obaviš svoju dužnost moga pomoćnika.

− Hvala, gospodaru. Molim vas, oprostite mi što sam vas uvredio.

− Naredio sam da vi, muž i žena, sklopite mir! Jeste li me poslušali? − Buntaro kratko klimne glavom, a i Mariko. − Mariko-san, večeras ćeš se vratiti s Anđin-sanom u sat ’Psa’. Sada možeš poći.

Naklonila se pa ih ostavila. Toranaga se zapilji u Buntara.

− Dakle? *Optužuješ li je?*

− Neza… nezamislivo je da bi me ona prevarila, gospodaru − mrzovoljno odgovori Buntaro.

− Slažem se! − Toranaga otera lepezom muvu. Izgledao je jako umoran.

− Pa, uskoro možeš dobiti Anđin-sanovu glavu. Potrebna mi je još neko vreme na njegovim ramenima.

− Hvala, gospodaru. Molim vas još jednom, oprostite što sam vas naljutio.

− Ljute me ova vremena. Trula vremena. − Toranaga se nagne napred.

− Čuj, želim da odmah pođeš u Mišimu pa da na nekoliko dana zameniš svog oca. Zamolio me da mu dozvolim da dođe ovamo i sa mnom se posavetuje. Ne znam zašto. Bilo kako bilo, u Mišimi moram imati nekog u koga imam poverenja. Bi li, molim te, otišao u zoru, ali preko Takata?

− Gospodaru? − Buntaro vide da Toranaga samo sa silnim naporom čuva spokoj, a glas mu i protiv volje dršće.

− Šaljem poverljivu poruku majci u Takato. Nikome ne smeš kazati da tamo ideš, ali čim izađeš iz grada, kreni prečicom na sever.

− Razumem.

− Možda će te gospodar Zataki sprečiti da poruku predaš, možda će on pokušati. Moraš je predati samo u njene ruke. Razumeš li? Samo njoj! Odvedi dvadeset ljudi pa odjaši tamo. Poslaću goluba-pismonošu pa Zatakija zamoliti da ti da propusnicu.

− Hoće li vaša poruka biti usmena ili pismena, gospodaru?

− Pismena.

− A ako je ne uspem predati?

− Moraš je predati, jasno da moraš. Zato sam tebe izabrao! Ali… ako te

izdaju kao mene… ako te izdaju, uništi poruku pre nego što počiniš *sepuku.* Čim čujem tu zlu vest, Anđin-sanu sleteće glava s ramena. Iako… šta je sa Mariko-san? Šta sa tvojom ženom ako nešto pođe po zlu?

− Molim vas, pogubite je, gospodaru, pre nego što umrete. Bio bih počašćen ako… Ona zaslužuje valjanog pomoćnika.

− Ona neće umreti obeščašćena, obećavam ti. Ja ću se za to pobrinuti. Lično! Molim te, u zoru svrati po poruku. Nemoj me izneveriti. Samo u ruke moje majke.

Buntaro mu ponovo zahvali i ode, postiđen Toranaginim otvorenim pokazivanjem straha.

Ostavši sam, Toranaga izvadi peškir pa obriše znoj s lica. Drhtali su mu prsti. Pokušavao se savladati, ali nije uspeo. Bila mu je potrebna sva snaga da stalno glumi blesavog zvekana i da prikriva svoje neobuzdano uzbuđenje usled tajni koje su, za divno čudo, nagoveštavale odavno iščekivano zatišje.

− Možda zatišje, možda jedinstveno, ako su istinite! − glasno će on, jer nije mogao misliti. One izuzetno dobrodošle tajne što ih je Mariko donela od one Gioko još uvek su mu vrištale u mozgu…

Očiba, zlurado će on… Dakle, ta oštrokonđa je mamac da se moj brat sunovrati iz svog planinskog staništa. *Moj brat želi Očibu,* ali sad je isto tako očigledno da on želi više nego što je ona, i više nego što je Kvanto. On želi kraljevstvo. Prezire on Išida, gade mu se hrišćani, a sad je bolestan od ljubomore zbog Išidove dobro poznate požude prema Očibi. Zato će se on posvađati s Išidom, Kijamom i Onošijem, jer moj brat-izdajica zapravo želi postati šogun. On je Minovara, ima svo potrebno rodoslovlje, i svo častoljublje, ali ne i mandat. A ni Kvanto. Najpre mora ščepati Kvanto da dođe do ostaloga.

Toranaga je slavodobitno trljao ruke pri pomisli na sve divne moguće spletke koje mu, to novostečeno znanje, daje protiv brata.

A gubavac Onoši! Kap meda Kijami u uvo u pravo vreme, pomisli on. Malko ću izvitoperiti podatke o izopštenikovoj izdaji, čedno ih popraviti, pa će Kijama možda skupiti svoje jedinice pa smesta ognjem i mačem navaliti na Onošija. ’Gioko je sasvim sigurna, gospodaru. Bogoslov, brat Josip, kaže da mu je gospodar Onoši na ispovedi šapnuo da je s Išidom sklopio tajni sporazum protiv jednog hrišćanskog *daimjoa,* pa moli odrešenje. U ugovoru je svečano utanačeno: u zamenu za sadašnju podršku, Išido je obećao da će onoga dana kad vi umrete, taj hrišćanin biti optužen za izdaju i poslat u ’Prazninu’ istog dana, bude li potrebno i silom, a Onošijev sin i naslednik nasledio bi svu zemlju. Hrišćanina nije imenovao, gospodaru.’

Kijama ili Harima Nagasaški?, pitao se Toranaga. Nije važno! Za mene će to biti Kijama.

Nesigurno je ustao iako je sav likovao i pipkajući pošao prema jednom prozoru pa se teško naslonio na drveni podboj. Zirne na mesec i u nebo iza njega. Zvezde su bile mutne. Skupljali su se kišni oblaci.

− Budo, svi bogovi, bilo koji bogovi! Dajte da moj brat zagrize na mamac… i dajte da šapati one žene budu istiniti!

Nije se odvojila nijedna zvezda u znak da su bogovi primili tu poruku. Nije dunuo vetar, niti je iznenadni oblak zaklonio bledi srp meseca. Pa i da je video nebeski znak, otpisao bi ga kao slučajnost.

Budi strpljiv! Barataj samo sa činjenicama. Sedi i razmisli, reče samom sebi.

Znao je da se na njemu počinje videti napetost, ali beše bitno da nijedan njemu blizak čovek ni vazal − pa zato ni jedan od one vojske jezičavih glupana ili doušnika u Edu − ni na tren ne posumnjaju da on samo glumi predaju i izigrava poraženog čoveka. U Jokoseu je smesta shvatio da prihvatanje drugog svitka od polubrata znači za njega smrtno zvono. Zaključio je: jedina mogućnost da opstane sastoji se u tome da svakoga, pa i sebe, uveri da je potpuno prihvatio poraz, iako je to zapravo bila samo varka da dobije na vremenu kako bi produžio svoju životnu taktiku pregovora, odlaganja i prividnog povlačenja. Uvek je strpljivo čekao sve dok ne bi u pukotini oklopa spazio žilu kucavicu, a onda bi podmuklo i bez oklevanja probo protivnika.

Posle Jokosea usamljeno je provodio noći i dane, sve jednu nesnosniju od druge. Bez lova, smeha, zavera, planova, plivanja, šala, plesa i pevanja u komadima *no*, u kojima je celoga života uživao. Samo ona ista usamljena uloga, najtegobnija u njegovom životu: turobnost, predaja, neodlučnost, prividna bespomoćnost uz pregladnelost koju je sam sebi nametnuo.

Da mu lakše prođe vreme, i dalje je doterivao ’Legat’, taj niz poverljivih tajnih uputa naslednicima, koje je godinama pisao, o tome kako da posle njega najbolje vladaju. Sudara se već zakleo da će ’Legat’ slušati, kao što je dužnost svakoga naslednika. Na taj način biće osigurana budućnost klana! Mogla bi biti osigurana, podsećao se Toranaga, dok bi menjao poneku reč, dodavao koju rečenicu ili izbacivao cele delove − ako se ja izvučem iz ove klopke.

’Legat’ je ovako započinjao: ’Dužan je gospodar svake pokrajine da dade mir i sigurnost narodu. Njegova dužnost nije da sjaj baca na svoje pretke niti da radi samo za dobrobit potomaka.’ Jedna od maksima je glasila: ’Zapamti, sreća i nesreća moraju se prepustiti nebu i prirodnom zakonu, a ne smeju se kupovati molitvom ili kakvom drugom lukavštinom koju bi smislio bilo kakav

čovek ili samozvani svetac’… Toranaga precrta: ’… ili samozvani svetac’, a kraj rečenice preinači u: ’Ili bilo koja osoba.’

Inače bi uživao da mozak prepusti jasnom i jezgrovitom pisanju, ali tokom tih dugih dana i noći beše mu potrebna sva njegova moć samosavladavanja da i dalje igra tako neobičnu ulogu. Veselilo ga je, ali i užasavalo, što je u tome bio tako uspešan. Kako ljudi mogu biti ovako lakoverni?

Bogovima hvala što je tako, govorio je samom sebi već po milioniti put. Time što si prihvatio ’poraz’, dvaput si izbegao rat. Još si uvek u klopci, ali sad je konačno tvoja strpljivost urodila plodom i ukazala ti se nova prilika.

Možda imaš priliku, ispravi se on. Osim ako su te tajne lažne a širi ih neprijatelj samo da te još više usosi.

Zaboleše ga grudi, i obuzme ga slabost. Zavrte mu se u glavi pa sedne. Duboko je disao, onako kako su ga učitelji zena naučili pre mnogo godina. ’Deset dubokih, deset polaganih, deset dubokih, deset polaganih, duh svoj pošalji u Prazninu! Nema prošlosti ni budućnosti, ni vrućeg ni hladnog, ni bola ni radosti, iz ničega ni u šta…’

Uskoro ponovo počne bistro razmišljati, pođe stolu i lati se pisanja. Molio je majku da bude posrednica između njega i brata i da mu saopšti ponudu važnu za budućnost njihovog klana. Kao prvo, molio je brata da razmatra brak s gospom Očibom. ’… Naravno, bilo bi nezamislivo da ja to učinim, brate. Isuviše *daimjoa* rasrdilo bi se zbog moje neobuzdane gramzivosti. Ali s tobom bi takva veza očvrsnula mir u kraljevstvu i potvrdila nasledstvo Jaemona, jer u tvoju odanost niko ne sumnja, iako neki pogrešno sumnjaju u moju. Svakako, ti bi mogao naći i prikladniju ženu, ali ona ne bi mogla naći boljeg muža. Kad uklonimo izdajice njegove carske visosti, a ja zauzmem svoj položaj kao predsednik Regentskog veća, pozvaću Sina neba da zahteva taj brak ako ti pristaneš da preuzmeš takav teret. Iskreno smatram da je ta žrtva jedini način da osiguramo carstvo, a ujedno ispunimo dužnost na koju smo se zarekli Taiku. Drugo, nudim ti sve posede izdajica, hrišćana Kijame i Onošija, koji s varvarskim sveštenicima rovare na izdajničkom ratu protiv svih nehrišćanskih *daimjoa*, koji bi podržala varvarska musketarska invazija, *kao što su već činili protiv našeg gospodara Taika*. Dalje, nudim ti sve zemlje svih hrišćana sa ostrva Kjušua koji u konačnoj borbi stanu uz izdajicu Išida, a protiv mene. (Jesi li znao da je taj seljak-skorojević bio toliko drzak da je obelodanio: kad nakon moje smrti *on zagospodari regentima*, namerava raspustiti Veće, a naslednikovu majku uzeti za ženu?)’

’A zauzvrat za gore navedeno, tražim samo ovo brate: tajni ugovor o savezu − sada! Zajamčen prolaz mojim vojskama kroz planine Šinana, zajednički napad pod mojim zapovedništvom protiv Išida, a u vreme i na način koji ja

izaberem. Najzad, u znak poverenja, odmah ću poslati svog sina Sudaru, njegovu ženu gospođu Genđiko i njihovu decu, pa i svoga unuka, k tebi u Takato…’

Ovako ne radi poražen čovek, zaključi Toranaga pečateći svitak. Zataki će to odmah shvatiti. Da, ali sad je mamac u klopki. Preko Šinana vodi moj jedini put, a Zataki je prvi ključ za ravnice Osake.

Je li istina da Zataki želi Očibu? Mnogo sam toga stavio na kocku, a sve povodom tobožnjih poveravanja zajašene sluškinje i ogorčenog mrmljanja jednog muškarca. Možda Gioko laže da dođe do dobiti, ta drska krvopija! Samuraj? To je dakle pravi ključ za sve njene tajne!

Ona sigurno ima dokaze o Mariko i Anđin-sanu. Zašto bi mi inače Mariko iznela onakav zahtev? Toda Mariko i varvarin! Varvarin i Buntaro! Eeeee, čudan je život.

Opet ga probode srce. Nakon nekog vremena napisao je poruku za goluba-pismonošu pa se tromo popeo na tavan iznad svoje sobe. Brižljivo je izabrao goluba iz Takata, iz jednog kaveza, pa pričvrstio cevčicu. Tad stavi goluba na prečku u otvorenoj kutiji, kako bi odleteo čim se razdani.

U poruci je molio majku da izmoli propusnicu za Buntara koji nosi važnu poruku njoj i njegovom bratu. I potpisao je kao poklon: Joši-Toranaga-noh-Minovara. Po prvi put u životu poslužio se punim naslovom.

− Leti zdravo i pravo, ptičice! − reče on milujući goluba jednim otpalim perom. − Nosiš nasledstvo za deset hiljada godina.

Opet spusti pogled na grad ispod sebe. Na zapadnom delu pomoli se tanka traka svetlosti. Uz pristaništa je video tačkice baklji koje su okruživale varvarski brod.

− To je drugi ključ − pomislio je i ponovo počeo odmeravati one tri tajne. Znao je da mu je nešto promaklo. − Oh, kad bi ovde bila Kiri! − uzdahne on u noć.

* * *

Mariko je klečala pred uglačanim metalnim ogledalom. Skrenula je pogled sa svog lica. U rukama je stezala nož na kom se prelivalo treptavo svetlo uljanice.

− Morala bih se tobom poslužiti − rekla je puna tuge. Očima potraži Bogorodicu i dete u udubljenju pored predivnog struka cveća pa je svu obliju suze. − Znam da je samoubistvo smrtni greh, ali šta da radim? Kako da živim u ovakvoj sramoti? Bolje da to učinim pre nego što me neko izda.

Soba beše tiha kao i kuća. Bila je to njihova porodična kuća, sagrađena u

najunutrašnjijem odbrambenom prstenu, uz široki jarak oko zamka, gde su smeli stanovati samo povlašćeni i najpoverljiviji hatamoti. Kuću je opkoljavao vrt okružen bambusima, a kroz njega je proticao potočić skupljen od obilja voda oko zamka.

Čula je bat koraka. Zaškripe ulazna vrata, otvore se, a posluga pohrli da pozdravi gospodara. Brzo je vratila nož u obi i obrisala suze. Uskoro začu kako se koraci primiču pa je otvorila vrata i uljudno se naklonila.

Buntaro joj zlovoljno reče da se Toranaga opet predomislio i da ga je sad privremeno poslao u Mišimu.

− Putujem u zoru. Hteo sam ti zaželeti sretan put… − Zastao je i zabuljio se u nju. − Zašto plačeš?

− Molim te, oprosti, gospodaru. Samo zato jer sam žena, a život mi se čini tako težak. A i zbog Toranaga-same.

− On je slomljena trska. Stid me reći! Grozno, ali to je postao. Morali bismo zaratiti. Mnogo je bolje ratovati nego znati da je moja jedina budućnost − gledati ogavno Išidovo lice kako se smeje mojoj *karmi!*

− Da, jako žalim. O, kad bih mogla nešto da učinim da mu pomognem. Jesi li za sake ili za ’ča’.

Buntaro se okrene i drekne slugi koji je čekao u hodniku:

− Donesi sake! Požuri! − Buntaro uđe u njenu sobu. Mariko zatvori vrata. Zastao je uz prozor gledajući zidove zamka i kulu iza njih.

− Molim te, ne brini, gospodaru − smirivala ga je. − Kupatilo je spremno i pozvala sam tvoju miljenicu.

Uperio je pogled u kulu i penio se. Tad će on:

− Morao bi se odreći vlasti u korist gospodara Sudare, ako više nema petlje da nas vodi. Gospodar Sudara je njegov sin i zakoniti naslednik, *neh? Neh?*

− Da, gospodaru.

− Da. Ili, još bolje, morao bi poslušati Zatakijev predlog i počiniti *sepuku.* Tad bi se sa nama borio Zataki i njegove vojske. S njim i sa musketarima mogli bismo se probiti u Kjoto, znam da bismo mogli. Pa i ako ne uspemo, bolje i to nego da se predamo kao ogavni kukavički ’Žderači belog luka’! Naš gospodar se odrekao svih prava. *Neh?* − Zaputi se prema njoj.

− Molim te, oprosti, nije na meni da to kažem. On je naš feudalac.

Buntaro se opet zamišljeno okrene i zabulji u kulu. Na svim spratovima treperila su svetla, a pogotovo na šestom.

− Savetujem njegovom Veću da ga pozovu da s ovog sveta otputuje, a ako

on to ne želi, neka mu pomognu. Ima dovoljno takvih primera! Mnogi dele moje mišljenje, ali gospodar Sudara ne. Još ne! Možda potajno i on tako misli, ko bi ga znao šta on zapravo misli? Kad vidiš njegovu ženu, kad vidiš gospu Genđiko razgovaraj s njom, nagovori je. Onda će ona nagovoriti njega, i tako ga ona ga vrti oko prsta, *neh?* Prijateljice ste i ona će te poslušati. Nagovori je!

− Mislim da bi to bilo jako loše, gospodaru. To je izdaja.

− Naređujem ti da s njom razgovaraš!

− Poslušaću!

− Da, poslušaćeš naredbu, je li? − zareži on. − Poslušati? Zato si uvek tako hladna i ogorčena? A? − Uzeo je njeno ogledalo pa joj ga gurnuo u lice. − Pogledaj se!

− Molim, oprosti ako sam te ozlojedila, gospodaru. − Glas joj je bio miran dok je mirno ogledala zurila u njegovo lice. − Ne želim da te ljutim.

Trenutak ju je posmatrao, a onda iznenada hitne ogledalo natrag na lakirani stočić.

− Nisam te optužio. Kad bih to mislio, ja… ne bih oklevao.

Mariko začu sebe kako neoprostivo otpljuvava:

− Šta ne bi oklevao? Da me ubiješ, gospodaru? Ili da me ostaviš živu, kako bi me još više postideo?

− Nisam optužio tebe nego samo njega! − rikne Buntaro.

− Ali ja optužujem tebe! − drekne ona. − A ti si i mene optužio!

− Jezik za zube!

− Postideo si me pred našim gospodarom! Optužio si me, a ne želiš obaviti svoju dužnost! Bojiš se! *Kukavica si!* Ogavna kukavica koja ždere beli luk.

Mač mu poskoči iz korica, a ona je uživala u činjenici što se bar odvažila da ga gurne preko ruba. Ali mač ostane u vazduhu.

− Imam tvoje… imam tvoje obećanje pred tvojim… tvojim Bogom. U Osaki! Pre nego što mi… odemo u smrt… imam tvoje obećanje i ja… Neću te toga osloboditi!

Njen razdražljiv smeh bio je drečav i podmukao.

− Oh da, moćni gospodaru. Samo ću još jedan put biti tvoj jastuk, ali dobrodošlica će ti biti suva, gorka i ustajala!

Svom snagom obema rukama slepo zaseče ugaoni stub, a sečivo gotovo potpuno prepolovi staru gredu debelu tridesetak santimetara. Povukao je, ali mač se nije dao iščupati. Gotovo opijen ga je izvijao i trzao, a tad sečivo prsne. Uz poslednju kletvu tutnuo je slomljenu dršku kroz tanki papirnati zid i pijano

otetura prema vratima. Tamo stajaše uzdrhtali sluga sa tacnom i sakeom. Buntaro mu ga izbi iz ruku. Sluga smesta klekne, stavi glavu na pod i zaledi se. Buntaro se nasloni na smrskani okvir vrata.

− Čekaj… čekaj do Osake. − Pipajući izađe iz kuće. Mariko je neko vreme ostala nepomična, kao u transu.

Tad joj se vrati boja u obraze. Oči joj se usmeriše.

Ćutke se vratila ogledalu. Trenutak je proučavala svoj odraz. Tada je sasvim spokojno na lice nanela šminku.

* * *

Blektorn je trčao po dve stepenice, a s njim njegov telohranitelj. Bili su na glavnom stepeništu kule, a veselio se što mu ne smetaju mačevi. Svečano ih je predao prvim stražama u dvorištu. I oni su ga pretresli, uljudno, ali temeljito. Stepenište i odmorišta behu osvetljeni bakljama. Zastao je na četvrtom odmorištu. Gotovo je prštao od suzbijenog uzbuđenja, osvrnuo se i dozvao:

− Mariko-san, jesi li dobro?

− Da… da. Dobro sam, hvala, Anđin-sane.

Nastavio je uspon, osećao se lagan i jako snažan, sve dok nije stigao do poslednjeg odmorišta na šestom spratu, koji je bio pod budnom stražom kao i svi ostali. Samuraj koji ga je pratio priđe čuvarima skupljenim pred poslednjim, čelikom optočenim, vratima pa im se nakloni. Oni mu uzvrate naklon, a Blektornu dadu znak da pričeka.

Bravarija i drvenarija u celom zamku su bile vrhunske. Svi prozori ovde u kuli, iako nežni i izduženi, bili su i uporišta za strelce, a teški, limom ojačani šaloni mogli su se navući za još bolju zaštitu.

Mariko opiše poslednji zavoj na lako odbranjivom stepeništu i dođe do njega.

− Jesi li dobro? − zapitao ju je.

− Oh, da, hvala ti − odgovorila je, malo zadihano, ali još se odlikovala čudnom mirnoćom i izdvojenošću koje je on zapazio odmah čim ju je sreo u dvorištu. Nikad je pre nije takvu video. Ništa zato, s pouzdanjem je pomislio, ovo je samo zbog zamka, i Toranage i Buntara, a i zato što je u Edu. Sad znam šta da radim!

Otkako je video *Erazmo*, ispunjavala ga je golema radost. Zaista nije očekivao da će svoj brod naći u tako dobrom stanju, čist, negovan i spreman. Više nema razloga da ostajem u Edu, pomislio je. Samo ću još na brzinu ispitati dno broda.

Lagano zaroniti pod bokove da proverim kobilicu. Pa topove, barutanu,

municiju, naboje i jedra. Za vreme putovanja u Edo razmišljao je da tešku svilu ili pamučno platno upotrebi za jedra. Mariko mu je kazala da u Japanu nema platna za jedra. Samo ti naruči jedra, cerekao se on, i sve rezervne delove koji su nam potrebni, pa onda munjevito u Nagasaki.

− Anđin-sane! − samuraj se vratio.

− *Haj?*

− *Dozo.*

Tiho se otvore utvrđena vrata. Toranaga je sedeo na suprotnom kraju četvrtaste prostorije, na području uzdignutih tatamija. Sam.

Blektorn klekne i duboko se nakloni spustivši dlanove prema podu.

− *Konbanva, Toranaga-sama. Ikaga desu ka?*

− *Okagesana de genki desu. Anata va?*

Toranaga je delovao stariji, mrzovoljniji i mnogo mršaviji nego pre. *Šigata ga naj,* pomisli Blektorn. Toranagina *karma* neće delovati na *Erazmo.* Brod će, boga mu, postati njegov spasitelj.

Na Toranagina uobičajena pitanja odgovarao je jednostavnim japanskim jezikom, ali je sve dobro naglašavao. Služio se jednostavnom tehnikom koju je razvio uz Alvitovu pomoć. Toranaga mu je čestitao na napretku i počeo brže govoriti.

Tad Blektorn izgovori jednu od napamet naučenih rečenica koje je bubao sa Alvitom i s Marikom:

− Molim vas, oprostite, gospodaru, budući da ja ne znam dobro japanski, biste li, molim vas, govorili polaganije i služili se jednostavnim rečima jer se i ja moram služiti jednostavnim rečima! Molim vas, oprostite što vam zadajem ovoliko neprilika.

− U redu. Da, svakako. Reci mi kako ti se svidelo u Jokoseu?

Blektorn mu je odgovarao. Mogao je pratiti Toranagu, ali je sporo odgovarao, jer je njegov rečnik još bio jako ograničen sve dok Toranaga nije postavio jedno pitanje u kome nije razumeo nijednu bitnu reč.

− *Dozo? Gomen nasaj, Toranaga-sama* − izvinjavao se on. − *Vakarimasenl* (Ne razumem).

Toranaga jednostavnijim rečima ponovi ono što je rekao. Blektorn letimično pogleda Mariko.

− Jako žalim, Mariko-san, što znači: *sonkej su bekiumi?*

− Sposoban za plovidbu, Anđin-sane.

− *Ah! Domo.* − Blektorn se okrene. *Daimjo* ga je upitao da li bi mogao brzo

da ustanovi je li njegov brod sasvim sposoban za plovidbu i koliko bi pripreme trajale. Odvratio je: − Da, lako. Pola dana, gospodaru.

Toranaga na tren razmisli pa mu reče da to sutra učini, a da mu izveštaj podnese popodne u sat ’Koze’.

− *Vakarimasu?*

− H*aj*.

− Onda možeš obići svoje ljude! − doda Toranaga.

− Gospodaru?

− Svoje vazale. Pozvao sam te da bih ti rekao da ćeš sutra dobiti svoje vazale.

− Ah, jako žalim. Razumem. Vazale-samuraje! Dve stotine ljudi.

− Da. Laku noć, Anđin-sane. Do viđenja sutra.

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru, smem li vas s poštovanjem zapitati tri stvari?

− Šta?

− Prvo, možem videti sad moja posada? Uštedim vreme, *neh? M*olim vas.

Toranaga pristane i jednom samuraju izda odrešitu naredbu da otprati Blektorna.

− Povedi sa sobom stražu od deset ljudi. Odvedi onamo Anđin-sana pa ga dovedi natrag u zamak.

− Da, gospodaru.

− Zatim, Anđin-sane?

− Molim moguće govoriti nasamo? Malo vremena. Molim vas, oprostite mi na neotesanosti.

Blektorn pokuša da prikrije zebnju kad je Toranaga zapitao Mariko u čemu je stvar. Iskreno je odgovorila da zna samo to da mu Anđin-san želi kazati nešto poverljivo, ali nije ga pitala šta.

− Jesi li sigurna da će biti u redu ako ga zapitam, Mariko-san? − pitao je Blektorn kad su se počeli penjati uz stepenice.

− Oh, da, pod uslovom da pričekaš dok on završi, ali nastoj da tačno znaš šta ćeš kazati, Anđin-sane. On je… nije onako strpljiv kao inače. − Nije ga zapitala šta želi pitati, a on joj pak sam nije ništa govorio.

− Vrlo dobro, Anđin-sane − kazao je Toranaga. − Molim te, pričekaj van, Mariko-san. − Naklonila se i izašla. − Da?

− Jako žalim, čujem gospodar Harima Nagasaški sad neprijatelj.

Toranaga se zapanji jer je on tek kad je stigao u Edo čuo da je Harima javno prešao pod Išidovu zastavu.

− Odakle ti taj podatak?

− Molim? − Toranaga polaganije ponovi pitanje. − Ah! Razumeo. Čuo za gospodar Harima u Hakone. Gioko-san nam rekla. Gioko-san čula u Mišimi.

− Ta je žena dobro obaveštena. Možda i predobro.

− Gospodaru?

− Ništa. Nastavi. Šta je s gospodarom Harimom?

− Gospodaru, smem li s poštovanjem kazati, moj brod je veliko oružje protiv Crnog broda, *neh?* Ja vrlo brzo ulovim Crni brod, sveštenici se razljute jer hrišćansko delo ovde nema novaca, a ni Portugalci u drugim zemljama neće dobiti novac. Lani nije bio Crni brod ovde pa nema novaca, *neh?* Ako sad uhvatim Crni brod brzo, vrlo brzo, a i dogodine, svi sveštenici jako se prestraše. Istina je, gospodaru. Mislim, sveštenici moraju slušati ako im pretimo. Sveštenici budu ovakvi za Toranaga-samu! − Da potkrepi svoju tvrdnju, Blektorn stisne pesnicu.

Toranaga ga je pomno slušao i pratio mu usne kao i Blektorn njemu.

− Pratim te. Ali s kakvim ciljem, Anđin-sane?

− Gospodaru?

Toranaga se odluči na isti način sporazumevanja: govoriće s malo reči.

− Da dobiješ šta? Da uhvatiš šta? Da stekneš šta?

− Gospodara Onošija, gospodara Kijamu i gospodara Harimu.

− Znači, želiš se uplitati u našu politiku kao sveštenici? Misliš da i ti znaš kako da nama vladaš, Anđin-sane?

− Jako žalim, molim vas, oprostite mi, ne razumem.

− Nije važno. − Toranaga je dugo razmišljao pa prozborio: − Sveštenici kažu da nemaju vlasti da naređuju hrišćanskim *daimjoima.*

− Nije istina, gospodaru, molim vas, oprostite. Novac ima veliku moć na sveštenike. Istina je, gospodaru. Ako ove godine nema Crni brod, a ni dogodine nema Crni brod, propast! Novac je moć. Molim vas, razmislite! Ako ’Grimizno nebo’ u isto doba, ili pre, ja napadam Nagasaki. Nagasaki sad neprijatelj, *neh?* Ja uzmem Crni brod i napadnem pomorske puteve između Kjušua i Honšua. Možda dovoljna pretnja da neprijatelja učini prijateljem.

− Ne. Sveštenici će obustaviti trgovinu. Ne ratujem sa sveštenicima niti sa Nagasakijem. Ni sa kim. Idem u Osaku. Neće biti ’Grimizno nebo’. *Vakarimasu?*

− *Haj.* − Blektorn se nije zbunio. Znao je da je sad Toranaga jasno shvatio da bi ta taktika odvukla velik deo snaga Kijame, Onošija i Harime, od kojih su sve na ostrvu Kjušuu. A *Erazmo* bi sigurno osujetio svaki masovniji morski pokret jedinica sa ostrva Kjušua na glavno ostrvo. Budi strpljiv, opominjao se. Pusti neka Toranaga razmišlja. Možda će biti onako kako kaže Mariko: ’Do Osake nas deli mnogo vremena, a ko zna šta se može dogoditi? Pripremi se za najbolje, ali se ne boj ni najgoreg!’

− Anđin-sane, zašto me to nisi pitao pred Mariko-san? Ona će reći sveštenicima? Misliš li tako?

− Ne, gospodaru. Samo želim pokušati direktno razgovarati. Ženski posao nije rat. Poslednje pitanje, Toranaga-sama. − Blektorn se zaputi smerom koji je izabrao. − Običaj da katkad hatamoto zamoli milost. Molim vas, oprostite mi, gospodaru, smem li vas s poštovanjem sada upitati?

Toranaga se prestane hladiti lepezom.

− Kakvu milost?

− Znam, razvod lagan ako gospodar kaže. Pitam Toda Mariko-samu za ženu. − Toranaga se trgao, a Blektorn se prepade da je pošao predaleko. − Molim vas, oprostite mi na neotesanosti − dodade.

Toranaga se brzo oporavio.

− Slaže li se Mariko-san?

− Ne, Toranaga-sama! Tajna *moja.* Nikad joj ne rekao, niti ikome. Tajna samo moja. Nisam rekao Mariko-san. Nikada! *Kinđiru, neh?* Ali znam bes među mužom i ženom. U Japanu lagan razvod. Nikad Mariko-san. Molim vas, oprostite, ako sam vas uvredio.

− Ovo je prevelik zahtev od stranca. Nečuven! Budući da si hatamoto, dužan sam to razmotriti, iako ti zabranjujem da joj to pod bilo kojim uslovima spomeneš, niti njoj niti njenom mužu. Jasno?

− Molim? − zapita Blektorn. Uopšte nije razumeo, jedva je mogao misliti.

− Vrlo slabo upitano i zamišljeno, Anđin-sane! Jasno?

− Da, gospodaru, jako žal…

− Ali Anđin-san hatamoto pa se ne ljutim. Razmisliću! Jasno?

− Da, mislim. Hvala vam. Molim vas, oprostite što slabo govorim japanski, jako žalim.

− Ne spominji joj razvod, Anđin-sane. Ni Mariko-san niti Buntaro-sanu. *Kinđiru, vakarimasu?*

− Da, gospodaru. Razumeo. Tajna sama vama. Meni. Tajna. Hvala. Molim

vas, oprostite mi na neotesanosti i hvala vam na strpljenju. − Blektorn se savršeno naklonio i gotovo kao u snu, izašao. Za njim se zatvore vrata. Na odmorištu ga svi upitno pogledaju.

Svoju je pobedu poželeo podeliti s Mariko, ali su ga sputavale njena rastresena mirnoća i prisutnost stražara.

− Oprosti što si me morala čekati − beše sve što je rekao.

− Bilo mi je zadovoljstvo − odgovorila je, isto tako ravnodušno.

Zaputiše se niz stepenice. Kad su prešli jedan sprat, ona će: − Tvoj jednostavan način izražavanja neobičan je, iako je razumljiv, Anđin-sane.

− Previše puta sam se zapleo. Silno mi je pomagalo to što sam znao da si onde.

− Ja nisam ništa učinila.

Ćutke krenu napred. Mariko malo iza njega, kao što su zahtevala pravila pristojnosti. Na svakom spratu prolazili su kroz samurajski kordon, kadli se na zavoju stepenica skuti njenog kimona zapletu o ogradu i ona posrne. Uhvatio ju je i poduprο, a taj iznenadni bliski dodir godio je i njoj i njemu.

− Hvala ti − šapnula je zbunjeno kad ju je opet spustio na pod.

Nastavili su put, mnogo prisniji nego što su bili te večeri.

Napolju su u dvorištu osvetljenom bakljama svuda bili samuraji. Opet im provere propusnice, pa ih bakljonoše otprate kroz kulu do glavnog izlaza, prolazom koji je vijugao kao lavirint, među visokim kamenim bedemima, sve do sledećih vrata koja su vodila do jarka i do najunutrašnjijeg drvenog mosta. U zamku beše sedam prstenova jaraka. Neke je stvorila ljudska ruka, dok su druge proširili iz već postojećih bezbrojnih potoka i reka. Dok su išli prema glavnim − južnim vratima, Mariko mu je kazala da će se u tvrđavi koja će biti dovršena za dve godine, moći smestiti sto hiljada samuraja i dvadeset hiljada konja, sa svim potrebnim zalihama za godinu dana.

− Znači da će biti najveća na svetu − rekao je Blektorn.

− Baš je to bio naum gospodara Toranage! − Glas joj je bio ozbiljan. − *Šigata ga naj, neh?* − Konačno dođoše do poslednjeg mosta. − Gle, Anđin-sane, možeš videti da je zamak srce Eda, *neh?* Središte paučine ulica koje se presecaju i čine grad. Pre deset godina ovde je bilo obično ribarsko seoce. A sada, ko zna? Tri stotine hiljada? Dve? Četiri? Gospodar Toranaga još nije popisao svoje stanovništvo, ali svi su oni tu samo s jednim ciljem: služe zamku koji štiti luku i ravnice koje hrane vojske.

− Ništa drugo? − zapita on.

− Ne.

Nema potrebe da se brineš, Mariko, i da izgledaš tako svečano, sretno je pomislio. Sve sam rešio. Toranaga će udovoljiti svim mojim zahtevima.

Na suprotnom kraju bakljom osvetljenog Iči-baši − Prvog mosta − što je vodio u grad u pravom smislu reči, ona zastane.

− Sada te moram ostaviti, Anđin-sane.

− Kada te mogu videti?

− Sutra. U sat ’Koze’! Čekaću te u dvorištu.

− Večeras te ne mogu videti? Ako se rano vratim?

− Ne, jako žalim, molim te, oprosti mi. Večeras ne. − Tada se svečano naklonila. − *Konbanva, Anđin-san.*

Naklonio se. Kao samuraj. Gledao ju je kako se vraća preko mosta, s njom i neke bakljonoše. Insekti su zujali oko nepomičnih baklji zabodenih u otvore na stubovima. Uskoro je progutaše masa ljudi i noć.

Tada on, sve uzbuđeniji, okrene leđa zamku i krene za vodičem.

48

− Ovde stanuju varvari, Anđin-sane. − Samuraj mahne rukom napred. Blektorn nelagodno zažmiri u tminu. Vazduh je bio sparan bez daška vetra.

− Gde? U onoj kući? Onde?

− Da. Tačno tako, jako žalim. Vidite li je?

Stotinak koraka ispred njih − još jedno gnezdo kućeraka i uličica iza golog komada močvarnog tla, a nadvisivala je sve velika kuća koja se nejasno ocrtavala na crnom nebu.

Blektorn se na tren osvrne da se otprilike snađe u prostoru. Lepezom je terao napasničke insekte. Vrlo brzo, kad su se udaljili s Prvog mosta, izgubio se u lavirintu.

Put ih je vodio kroz nebrojene ulice i uličice, najpre prema obali, pa neko vreme na istok preko mostova i mostića, pa opet severno uz obalu druge reke koja je krivudala kroz predgrađa. Zemljište je bilo nisko i vlažno. Što su se više udaljavali od zamka, ulice su bile sve gore, a kuće bednije. Ljudi su bili pokorniji, a kroz šođije je dopiralo manje svetla. Razvučena masa Eda načinjena je − činilo mu se − od zaselaka odvojenih samo putevima ili tokovima potoka.

Ovde, na jugoistočnom delu grada, bilo je jako močvarno, a put je trulo zaudarao. Neko se vreme zadah znatno pojačavao, mešavinom mirisa algi, izmeta i blatnih plićaka, a nad svim tim slatkast zadah koji nije mogao odrediti

iako mu se činio poznat.

− Zaudara kao Bilingsgeit kad je oseka! − progunđao je, ubivši još jednu noćnu napast koja mu je sletela na obraz. Celo mu je telo bilo oblepljeno znojem.

Tad začuje vrlo slab deo vesele holandske mornarske pesme i zaboravi sve svoje tegobe. Je li to Vink? Zanesen pohita prema pevanju. Bakljonoše su mu pažljivo osvetljavale put. Za njim je išao samuraj.

Sad kad se više primakao, vide da je ta jednospratnica delimično japanska, a delimično evropska. Uzdizala se na stubovima, opasana visokom slabašnom bambusovom ogradom, na posebnoj čistini, mnogo novija od obližnjih kućeraka. Krov od slame, čvrsta ulazna vrata, zidovi od grubih dasaka, prozori pokriveni holandskim šalonima. Tu i tamo su kroz pukotine prodirali zraci svetlosti. Pesma i žagor se pojačaju ali još nije mogao raspoznati glasove. Ukrasno kamenje na stazi vodilo je ravno do verande, kroz zapušteni vrt. Na dovratnik je bila konopcem pričvršćena kratka motka. Zastao je i zabuljio se uvis. Mlohava zakrpljena holandska zastava otužno je visila, a kad ju je ugledao, srce mu brže zakuca.

Naglo se otvore ulazna vrata. Na verandu se rasu traka svetla. Bakus van Nek pijano dotetura do ruba, poluskiopljenih očiju, odstrani namošnjak te počne pišati u visokom zavojitom mlazu.

− Ahhhhh − promumla sve ushićenije. − Nema do pišanja!

− Stvarno? − Blektorn na holandskom vikne s ulaza. − Zašto ne pišaš u posudu?

− Eh? − Van Nek kratkovido zažmiri u tminu prema Blektornu koji je sa samurajem stajao pod bakljama. − Isuse Hriste na nebu, samuraj! − Promumla, sabere se i nezgrapno se nakloni iz pojasa. − *Gomen nasaj, samurajsama. Ičibon gomen nasaj* svim majmunskim samama! − Uspravio se, bolno se osmehnuo i progunđao kao za sebe: − Pijaniji sam nego što sam mislio. Učinilo mi se da onaj kopilan, kurvin sin, govori holandski! *Gomen nasaj, neh?* − opet uzvikne, teturajući nazad u zadnji deo kuće, češkajući se i nameštajući namošnjak.

− Hej, Bakus, zar ne znaš ništa bolje nego zagađivati svoje vlastito gnezdo?

− Šta? − Van Nek se trgne i slepo zabulji prema baklji, očajnički nastojeći da bistro vidi. − Pilot? − promrsi on. − Jesi li to ti, pilote? Bog mi oči prokleo, ne vidim. Pilote, za ljubav Božiju, jesi li to ti?

Blektorn se nasmeje. Njegov stari prijatelj izgledao je tako razgolićen, tako glup, onako opuštena penisa.

− Da, ja sam! − Tada će samuraju, koji je motrio jedva prikrivajući prezir: − *Matte kurasaj.* (Pričekaj, molim.)

− *Haj, Anđin-san.*

Blektorn pristupi. Sada je na traci svetlosti svuda u vrtu video smeće i otpatke. S gađenjem je izuo natikače i potrčao uz stepenice.

− Zdravo, Bakus, deblji si nego kad smo isplovili iz Roterdama, *neh?* − Srdačno ga je pljesnuo po ramenima.

− Isuse, jesi li to uistinu ti?

− Da, jasno da sam ja.

− Već smo te odavno otpisali kao mrtvog. − Van Nek ispruži ruku i dodirne Blektorna da se uveri da li sanja. − Isuse Bože, moje su molitve uslišene. Pilote, šta se dogodilo, odakle si došao? Pravo čudo! Jesi li to zaista ti?

− Da! A sad te molim da namošnjak staviš na mesto pa da uđemo − reče Blektorn svestan da ih samuraj motri.

− Šta? Oh! Oh, žalim, ja… − Van Nek na brzinu posluša, a suze mu se počnu kotrljati niz obraze. − Oh, Isuse, pilote. − Pomislio sam da me opet obmanjuju demoni džina. Dođi, ali da te najpre najavim, hej?

Povede ga u kuću, malko se gegajući. Od radosti ga je prošao veći deo pijanstva. Blektorn za njim. Van Nek mu je držao vrata otvorena, a onda drekne da nadglasa promuklo pevanje.

− Momci! Pogledajte šta nam je doneo Božić Bata! − Zalupi za Blektornom vrata kako bi pojačao delovanje.

Nastupi smesta tajac. Blektorn je oči trenutak prilagođavao svetlosti. Smrdljivi vazduh ga je zamalo ugušio. Vide kako svi zijaju u njega kao da je zao duh. Tad nestane čarolije, a odjeknu povici dobrodošlice i radosti. Drugovi su ga gurali i udarali po leđima, govoreći svi u isto vreme.

− Pilote, odakle dolaziš? Popij… Hriste, je li moguće? Popišaj mi u šešir, divno što te vidimo… Već smo te otpisali kao mrtvog… Ne, svi smo dobro, barem većini je dobro… Miči se sa stolice, kurvo, pilot-sama mora sedeti na najboljoj stolici… Hej, grog, brzo, boga ti, brzo, brzo! Vrag ti oči odneo, skloni mi se s puta, da mu stisnem ruku…

Na koncu se Vink prodere:

− Jedan po jedan, momci! Dajte mu da odahne! Dajte pilotu stolicu i piće, boga mu! Da, i ja sam mislio da je on samuraj…

Neko tutne Blektornu u ruku drveni pehar. Seo je na rasklimanu stolicu, a svi dignu čaše i opet započne bujica pitanja.

Blektorn se osvrne. U sobi su bile klupe, nekoliko grubih stolica i stolova, a osvetljavale su sveće i uljanice. Na prljavom podu nalazila se golema bačva sakea. Jedan sto beše krcat prljavih tanjira. I but napola pečenog mesa, pod rojem muva.

Šest zamazanih žena bace se na kolena, klanjajući mu se, priljubljene uza zid.

Svi njegovi ljudi su ozareni čekali da on započne. Kuvar Sonk. Johan Vink − nostromov zamenik i glavni tobdžija. Nemi Salamon. Brodski mali Krog. Jedrar Ginsel. Bakus van Nek, glavni trgovac i blagajnik. I na kraju, Jan Roper, drugi trgovac, koji je kao i uvek sedeo zasebno, s onim istim kiselim smeškom na mršavom napetom licu.

− Gde je zapovednik ekspedicije? − zapita Blektorn.

− Mrtav, pilote, mrtav… − odgovori šest glasova, sve jedan preko drugoga, takmičeći se ko će mu ispričati, dok Blektorn nije digao ruku.

− Bakus! Reci mi ti!

− Mrtav je, pilote. Iz one jame nije izašao. Sećaš li se da je bio bolestan, a? Kad su te odveli, pa lepo, te noći smo čuli kako se on u tami guši. Nije li tako, momci?

Potvrdni zbor, a van Nek dodade:

− Sedeo sam kraj njega, pilote. Pokušavao je doći do vode ali vode nije bilo, pa se gušio i ječao. Nije mi sasvim jasno koliko je bilo sati − svi smo se nasmrt prestrašili − ali on se naposletku ugušio i, pa lepo, smrtni hropac. Bilo je teško, pilote.

− Da, grozno − nadoveže Jan Roper. − Ali beše to kazna Božja.

Blektorn je gledao od lica do lica.

− Je li ga iko udario da ga smiri?

− Ne… ne, oh ne − odvrati van Nek. − Samo je izdahnuo. Ostaviše ga u jami s onim Japancem, sećaš li ga se, koji se pokušao udaviti u kanti pišaćke. Tad je gospodar Omi naredio da iznesu Spilbergenovo telo pa su ga spalili. A onog jadnika ostaviše pod zemljom. Gospodar Omi dao mu je samo nož pa je on rasporio svoj doboga prokleti trbuh, a oni su jamu napunili. Sećaš li se njega, pilote?

− Da. A šta je sa Metsukerom?

− Najbolje bi bilo da to ispričaš ti, Vink.

− Mala pacovska gubica je zagnojila, pilote − započne Vink, a ostali počeše ubacivati pojedinosti i raspredati priču sve dok Vink nije zarežao: − Bakus je mene zamolio, Hrista mu Boga! Svi ćete vi doći na red!

Glasovi zamru, a Sonk ga ohrabri:

− Pričaj ti, Johane!

− Pilote, zagnojila mu se ruka. Ubodoše ga u tučnjavi, sećaš li se one tučnjave kad si se onesvestio? Isuse, čini mi se da je to bilo tako davno! I ruka mu se gnojila. Pustio sam mu krv sutra i prekosutra, a onda je ruka počela da crni. Rekoh mu da će biti najbolje ako je razrežem, inače ćemo morati odseći celu ruku. Ponavljao sam mu to desetak puta, a i ostali, ali nije hteo. Petog se dana rana usmrdela. Držali smo ga na tlu i odrezao sam mu veći deo truleži, ali nije pomoglo. Znao sam da neće pomoći, ali neki od nas su smatrali da se isplati pokušati. Par puta je dolazio onaj žuti gad od lekara, ali ni on nije ništa uspeo. Pacovska gubica se držao još dan-dva, ali trulež je preduboko zašla, a on je mnogo bulaznio. Pred kraj smo morali da ga vežemo.

− Tako je, pilote − reče Sonk udobno se češući. − Morali smo da ga vežemo.

− Šta je bilo s njegovim lešom? − zapita Blektorn.

− Odneli su ga na breg pa i njega spalili. Hteli smo njega i zapovednika ekspedicije pošteno hrišćanski pokopati, ali oni nam nisu dopustili. Samo su ih spalili! − Zavlada tajac.

− Nisi ni taknuo čašu, pilote! − Blektorn je prinese usnama i okusi. Pehar beše prljav pa je umalo povraćao. Prosti alkohol zapeče ga po grlu. Gotovo ga savlada zadah neokupanih tela i ustajale neoprane odeće.

− Kakav je grog, pilote? − zapita van Nek.

− Dobar je, dobar.

− Ti mu o tome pričaj, Bakus, samo napred!

− Hej, ja sam ga ispekao, pilote. − Van Nek se silno ponosio, a i ostali su blistali. − Sad ga proizvodimo na bačve. Pirinač, voće i voda, pustimo da provre, čekamo nedelju-dve i onda, uz pomoć malko čarolije… − Debeljko se nasmeje i sretno se počeša. − Naravno, bilo bi bolje da ga držimo godinu-dve da se oplemeni, ali mi brže pijemo nego… − Zamre mu reč u grlu. − Ne sviđa ti se?

− Oh, oprosti, dobar je… dobar. − Blektorn u proređenoj van Nekovoj kosi opazi vaš.

− A ti, pilote? − izazovno će Jan Roper. − Dobro ti je, je l’ da? Šta je s tobom?

Nova bujica pitanja koja zamre kad Vink drekne:

− Dopustite njemu da govori! − Tad muškarac gruba lica veselo izvali:

− Hriste, kad sam te ugledao na vratima, mislio sam da si jedan od onih

majmuna, časna reč… časna!

Opet povlađujući zbor, a van Nek se javi.

− Tačno. Prokleti glupi kimoni… Izgledaš kao žena, pilote. Ili kao oni poluljudi! Doboga prokleti pederi, eh! Mnogi su Japanci pederi! Boga mu! Jedan je ganjao Kroga… − Silna dreka i prostačke šale, a zatim van Nek nastavi:

− Sigurno želiš svoju pristojnu odeću, pilote. Čuj, tvoja je ovde. Na *Erazmou* smo došli u Edo. Oni su brod doteglili ovamo, a nama su dopustili da na obalu donesemo odeću i ništa drugo. Doneli smo i tvoju. Dopustili su nam da je uzmemo i pričuvamo za tebe. Doneli smo mornarsku vreću, svu tvoju mornarsku odeću. Sonk, donesi, hej!

− Jasno, doneću, ali kasnije, eh, Bakus? Neću da mi išta promakne.

− Dobro.

Osmeh na tankim usnama Jana Ropera beše posprdan.

− Mačevi i kimono… kao pravi paganin! Možda su ti sada draži paganski običaji, pilote?

− Odeća je svežija, udobnija od naše − nelagodno odgovori Blektorn. − Zaboravio sam da sam drukčije obučen. Toliko se toga dogodilo! Jedino sam imao ovu odeću, pa sam se na nju navikao. Nikad nisam mnogo o tome razmišljao. U svakom slučaju, udobnija je.

− Jesu li ovo pravi mačevi?

− Da, naravno, zašto?

− Nama su uskratili oružje. Svo oružje! − zareži Jan Roper. − Zašto su tebi dopustili da ga nosiš? Kao svakom paganskom samuraju?

Blektorn se kratko nasmešio.

− Nisi se promenio, Jane Roperu, je li? Još si sasvim pobožan? Pa, o mojim mačevima sve u svoje vreme, ali najpre najbolja vest. Čujte, za jedno mesec dana opet ćemo biti na moru.

− Isuse Bože, misliš li ozbiljno, pilote? − upita Vink.

− Da. − Gromko klicanje pa opet talas pitanja i odgovora.

− Rekao sam ja tebi da ćemo otići… rekao sam ja da je Bog na našoj strani! Pustite ga neka govori… neka pilot govori…

Naposletku Blektorn digne ruku. Pokaza žene koje su još nepomično klečale, sada još poniznije nego pre zato što je on skrenuo pažnju na njih.

− Ko su ove?

− Naše bludnice, pilote − nasmeja se Sonk. − Naše kurve, i to jeftine. Isuse,

ne stoje ni dugme nedeljno. U komšiluku imamo čitavu kuću njih… a u naselju mnogo više…

− Mekeću kao lasice! − upadne Krog, a Sonk ubaci: − Tako je, pilote. Naravno, zdepaste su i krivonoge, ali zato su jako snažne i nemaju zaraznu bolest. Hoćeš li jednu, pilote? Mi imamo svoje postelje, nismo mi kao majmuni, svi imamo ležajeve i sobe…

− Probaj guzaru Mariju, ona je za tebe − reče Krog.

− Pilot ne želi nijednu našu drolju − nadglasa ih Jan Roper. − Ima on svoje. Eh, pilote?

Lica im se zažare.

− Je li istina, pilote? Imaš li ženske? Hej, pričaj nam, eh? Ove majmunice najbolje su ženske koje smo ikad imali, eh?

− Pričaj nam o svojim bludnicama, pilote! − Sonk opet počeša svoju vaš.

− Mnogo vam toga imam reći − odvrati Blektorn. − Ali trebalo bi to biti poverljivo. Što manje ušiju čuje, to bolje, zar ne? Udaljite žene pa ćemo moći poverljivo razgovarati.

Vink im mahne palcem iza svojih leđa.

− Tornjajte se! *Haj?* − Naklonile su se, mumlale reči zahvalnosti i opravdanja pa pobegle, tiho zatvorivši vrata.

− Najpre brod! Neverovatno! Želim vam zahvaliti i čestitati na velikom poslu! Kad se vratimo kući zahtevaću da vam daju trostruku nagradu od zaplenjenog novca za sav taj posao, a dobićete i nagradu o kojoj ne možete ni… − Vide kako su se zbunjeno pogledali. − Šta je?

− Nismo mi to učinili, pilote − zbunjeno će van Nek.

− To su obavili ljudi kralja Toranage. Oni! Vink im je pokazao, ali mi ništa nismo radili.

− Kako?

− Nisu nam više dopuštali da se vratimo na brod nakon onog prvog puta. Niko od nas nije više bio na brodu osim Vinka koji onamo odlazi svakih desetak dana. Mi nismo ništa učinili.

− Samo on − reče Sonk. − Johan im je pokazao.

− A kako si s njima razgovarao, Johane?

− Jedan samuraj zna portugalski pa tako govorimo, tek toliko da se sporazumemo. Taj samuraj, po imenu Sato-sam, postao je zapovednik kad smo ovamo stigli. Pitao je ko je među nama oficir ili mornar. Rekosmo, Ginsel, ali on je uglavnom tobdžija, ja i Sonk koji…

− Koji je najgori upišani kuvar što je…

− Začepi svoja doboga prokleta usta, Krog!

− U govna, ne znaš kuvati ni na kopnu, a kamoli na moru! Boga mu!

− Molim vas, umuknite vas dvojica! − javi se Blektorn. − Nastavi, Johane.

− Sato-sama me zapitao šta nedostaje brodu − nastavi Vink. − Rekoh mu da ga valja nagnuti na bok, pa ga celog ostrugati i popraviti. Dakle, rekoh mu sve što sam znao, a oni su se prihvatili posla. Dobro su prevalili brod na bok, očistili sliv i ostrugali ga kao kneževsko seralište. Samuraji su zapravo samo zapovedali, a oni drugi majmuni dirinčili su kao đavoli, na stotine golaća. U govna, pilote, nema radnika kao što su oni!

− Istina je − reče Sonk. − Rade kao vragovi!

− Učinio sam sve najbolje što sam mogao za dan kad bismo… Isuse, pilote, zar zaista misliš da možemo otići?

− Da, ako budemo strpljivi i ako…

− Ako bude Božja volja, pilote. Samo u tom slučaju.

− Da. Možda imaš pravo − odvrati Blektorn pomislivši: Pa šta onda ako je Roper fanatik? Potreban mi je, kao i svi oni. I Božja pomoć. − Da. Potrebna nam je Božja pomoć − reče pa se opet obrati Vinku: − U kakvom je stanju kobilica broda?

− Čista i neoštećena, pilote. Očistili su je bolje nego što sam mogao zamisliti. Ovi gadovi dobri su kao i tesari, brodari i užari u Holandiji. Snast je izvrsna − sva.

− Jedra?

− Izradili su svilena jedra, čvrsta kao platnena. Pa i rezervna jedra. Skinuli su naša jedra pa ih tačno precrtali, pilote. Topovi su kako se samo može poželeti. Opet su svi na brodu, a ima mnogo baruta i naboja. Brod je spreman da isplovi čim stigne plima, po potrebi i večeras. Naravno, na pučini još nije bio pa ćemo jedra iskušati tek u oluji, ali životom bih se kladio da je brod isto onako čvrst kao kad smo ga tek porinuli u Ziderze, još i bolji, jer drvo je dosad sazrelo, Bogu hvala! − Vink zastane da povrati dah. − Kad ćemo isploviti?

− Otprilike za mesec dana.

Gurkali su se laktovima, prepuni zanosa i glasno nazdravljali pilotu i brodu.

− A neprijateljski brodovi? Ima li ih u blizini? A šta je s nagradama, pilote? − upita Ginsel.

− Mnogo, više nego što možete i sanjati. Svi smo bogati. Ponovo pobedonosni poklič:

− Bilo bi i vreme!

− Bogati smo, eh? Kupiću dvorac!

− Gospode Bože svemogući, kad stignem kući

− Bogati? Živeo pilot!

− Imamo li mnogo papista za ubijanje? Dobro! − tiho će Jan Roper. − Vrlo dobro!

− Kakav je plan, pilote? − Upita van Nek, a svi prekinu razgovore.

− O tom potom. Imate li čuvare? Možete li se kretati slobodno, kad zaželite? Koliko često…

− Možemo se kretati po naselju − brzo će Vink. − Možda i pola velike milje unaokolo, ali ne puštaju nas u Edo, i ne puštaju…

− Preko mosta − vedro upadne Sonk. − Pričaj mu o mostu, Johane!

− Oh, za ljubav Božju, upravo sam hteo pričati o mostu, Sonk. Boga ti, nemoj me stalno prekidati. Pilote, otprilike pola milje jugozapadno nalazi se most na kojem je mnogo znakova. Mi smemo samo donde. Taj most ne smemo preći. Boga mu, samuraji kažu: *Kinđiru.* Znaš li što znači *kinđiru*, pilote? − Blektorn klimne glavom i ništa ne reče. − Inače se možemo kretati kuda želimo, ali samo do ograda. Otprilike svugde na pola milje u krugu su ograde. Gospode Bože, možete li poverovati u to, uskoro ćemo kući?!

− Pričaj mu o lekaru, eh, i o…

− Samuraji nam povremeno šalju lekara, pilote. Moramo se svući, a on nam gleda…

− Da. Čoveku dođe da sere kad ga ogavni pogani majmun gleda golog.

− Inače nas, pilote, ne gnjave, osim što…

− Hej, nemoj zaboraviti da nam lekar daje trule prljave trave, *ča* u prahu, koje bismo trebali kuvati u vreloj vodi, ali mi to bacamo. Kad nam je slabo, pušta nam krv dobri stari Johan pa smo opet zdravi.

− Da − izjavi Sonk. − Mi bacamo taj *ča!*

− Osim toga, inače…

− Ovde smo sretni, pilote, nije kao isprva.

− Tako je. Isprva…

− Pričaj mu o nadzoru, Bakus!

− Upravo sam na tome… Boga ti, budi strpljiv… Daj čoveku da priča. Kako mu išta mogu kazati kad svi lajete? Natočite mi! − žedno će van Nek pa nastavi: − Svakih deset dana ovamo navrati nekolicina samuraja, poređaju nas napolju i prebrojavaju. Tada nam daju vreće pirinča i novac, bakrenjake.

Mnogo daju, za sve potrepštine, pilote. Pirinač menjamo za meso ili plodove… voće ili tako nešto. Imamo dosta svega, a žene rade šta god zaželimo. Isprva smo…

− Nije tako bilo isprva. Ispričaj mu, Bakus! Van Nek sedne na pod.

− Bože, daj mi snage!

− Slabo ti je, jadni moj stari? − brižno zapita Sonk. − Bolje nemoj više piti ili ćeš prizvati natrag vragove, hej? On jedanput nedeljno postaje nesnosan, pilote. Kao i svi mi.

− Hoćeš li umuknuti dok ja pričam pilotu?

− Ko, ja? Nisam rekao ni reči. Nisam te prekidao. Evo ti pa popij!

− Hvala, Sonk. Dakle, pilote, najpre su nas smestili u kuću zapadno od grada…

− Blizu polja.

− Dođavola, onda pričaj ti, Johane!

− Dobro! Isuse, bilo je užasno, pilote. Bez hrane, pića, a one doboga proklete papirnate kućice, kao da živimo na otvorenom. Čovek ne može pišati ni čačkati nos, a da ga neko ne gleda, a? Da, a komšije bi i zbog najmanje vike navalili na nas a na tremu su večito stajali samuraji, a ko želi te gadove u blizini, eh? Mahali su na nas svojim prokletim mačevima, i vikali, govorili da umuknemo. A jedne noći neko je prevrnuo sveću, a majmuni su se vraški na nas naljutili! Isuse, Bože, da si ih samo čuo…! Odasvud su nagrnuli s kantama vode, ljuti dozlaboga, siktali su, klanjali se i kleli… A izgoreo je samo jedan usrani zid… Na stotine ih je navalilo na kuću kao stenice. Gadovi! Vi ste…

− Nastavi!

− Želiš li ti pripovedati?

− Produži, Johane, ne osvrći se na njega. On je običan usrani kuvar.

− Šta?

− Daj zaveži! Boga mu! − Van Nek užurbano opet produži pripovedanje. − Pilote, sutradan su nas odveli odatle i smestili u drugu kuću, kod pristaništa. I tamo je bilo jednako slabo. A za nekoliko nedelja Johan je našao ovo mesto. Jedino su njemu od svih nas dopuštali u to doba da izlazi, i to radi broda. Svakog dana došli bi po njega, a vraćali su ga u zalazak sunca. Bio je na ribarenju… Naime, mi smo samo nekoliko stotina metara uzvodno od ušća reke u more. Najbolje bi bilo da ti to ispričaš, Johane.

Blektorna zasvrbi gola noga i on se bez razmišljanja počeša. Još ga je više svrbelo. A dok je Vink ponosno produžio spazi šareni otok od ujeda stenice.

− Pravo je kazao Bakus, pilote. Zapitao sam Sato-samu smemo li se ovamo useliti, a on odgovori: ’Da, zašto ne?’ Obično bi mi dopustili da ribarim u nekoj njihovoj brodici da utučem vreme. Ovamo me doveo nos, pilote. Moj stari nos me upozorio: krv!

− Klanica! − izjavi Blektorn. − Klanica i štavionica. Ovo je… − Umuknuo je prebledevši.

− Što se dogodilo? Šta je?

− Je li ovo naselje *eta?* Isuse, ovi ljudi su *ete?*

− Šta *etama* nedostaje? − zapita van Nek − naravno, to su *ete.*

Blektorn otera komarce koji su zagađivali vazduh, a koža mu se naježi.

− Prokleti komarci! Zagađeni su, je li? Ovde je štavionica, je li?

− Da, nekoliko ulica dalje. Zašto?

− Ništa. Samo što nisam prepoznao smrad.

− Šta je s *etama?*

− Ja… nisam shvatio, baš sam glup. Da sam video kojeg muškarca, shvatio bih to po njihovoj kratko podšišanoj kosi. Žene se ne razlikuju. Oprosti. Nastavi, Vink.

− Pa, tad rekoše…

− Stani malo, Vink! − prekine ga Jan Roper. − Šta ne valja, pilote? Šta je sa *etama?*

− Samo ovo: Japanci ih smatraju drukčijima od sebe. Oni su krvnici, štave kožu i rade s leševima. − Oseti na sebi njihove poglede, a osobito oči Jana Ropera. − *Ete* štave kože! − reče nastojeći da mu glas zvuči nemarno. − Oni ubijaju stare konje i volove i raspolažu s leševima.

− Pa šta je u tome loše, pilote? I ti si na desetine ljudi zakopao, obavio ih mrtvačkim pokrovom, oprao… kao i svi mi, eh? Mi sami koljemo svoje meso, oduvek. Ovaj Ginsel bio je krvnik na vešalima… Šta je zlo u svemu tome?

− Ništa − odvrati Blektorn. Znao je da je to istina pa ipak se osećao prljavo.

− *Ete* su najbolji pagani koje smo ovde videli − frkne Vink. − Sličniji su nama nego oni ostali gadovi! Dozlaboga smo sretni što smo ovde, pilote. Nemamo poteškoća sa svežim mesom, a ni sa lojem. Oni nam ne zadaju poteškoće.

− Tako je. Da si živeo sa *etama*, pilote…

− Isuse, pilot je sve vreme morao živeti s onim drugim gadovima! On ni za što bolje ne zna. Bi li mu doveo guzaru Mariju, Sonk?

− Ili ’Vrckavu guzicu’?

− U govna, nju ne, ne tu staru kurvu. Pilotu je potrebno nešto posebno. Pitaćemo Mamu-san…

− On sigurno umire za pravom hranom! Hej, Sonk, odreži mu komad mesa.

− Popi još groga…

− Triput ura za pilota…

U veseloj graji van Nek pljesne Blektorna po ramenima.

− Stigao si kući, prijatelju stari. Sada kad si se vratio, uslišene su naše molitve i sve je na svetu dobro. Kod kuće si, prijatelju stari. Čuj, lezi u moju postelju. Insistiram na tome…

Blektorn im vedro poslednji put mahne. Odgovori mu cika iz tame s one strane mostića. Tad se okrenuo. Isparila je njegova usiljena veselost. Skrenuo je za ugao okružen stražom od desetorice samuraja.

Na putu u zamak um mu se zapleo u pometnji. *Etama* nije ništa nedostajalo, a opet je sve na njima bilo zlo i naopako. Tamo je moja posada, moji ljudi, a ovo su pagani, stranci, neprijatelji…

U magli su promicale ulice, uličice, mostovi. Tad je ustanovio da je gurnuo ruku u kimono i da se češe. Zastane kao ukopan.

− Ti prokleti, prljavi… − Odvezao je pojas, skinuo sa sebe znojavi kimono pa ga − kao da je zarazan − zavitlao u jarak.

− *Dozo, nan desu ka, Anđin-san?* − zapita jedan samuraj.

− *Nani mi!* (Ma ništa!) − Blektorn se udalji noseći mačeve.

− *Ah! Eta! Vakarimasu! Gomen nasaj!* − Samuraji su brbljali, ali nije se osvrtao na njih.

Ovako je bolje, pomislio je pun olakšanja, ne opažajući da je gotovo go. Samo je ustanovio da ga je koža prestala svrbeti kad je odbacio steničavi kimono. Isuse Bože, što bi mi sad prijalo kupanje!

Posadi je pričao o svojim pustolovinama, ali je prećutao da je postao samuraj i hatamoto i da je jedan od Toranaginih štićenika. I o Fuđiko. I o Mariko. Nije im rekao ni to da će se u punom broju iskrcati u Nagasaki pa na prepad osvojiti Crni brod, a ni to da će on predvoditi samuraje. To mogu i kasnije, iscrpljeno je razmišljao. I sve ostalo.

Hoću li im ikada moći pričati o Mariko-san?

Drvenjaci su mu kloparali po drvenim pločama Prvog mosta. Stražari samuraji, takođe polugoli, dangubili su sve dok ga nisu ugledali, a onda mu se uljudno naklone u prolazu. Pažljivo su ga motrili, tog neverovatnog varvarina koga je gospodar Toranaga obasuo tolikim velikim milostima, kome je

Toranaga − čudna li čuda! − dodelio čast hatamota i samuraja koju nikad pre nije dobio nijedan varvarin.

Na glavnim južnim vratima zamka čekao ga je stražar i otpratio do njegovih odaja u unutrašnjem krugu. Dodeliše mu odaju u jednoj utvrđenoj, a ipak privlačnoj gostinskoj kući, ali je uljudno odbio da odmah ode tamo.

− Najpre kupanje, molim − kazao je samuraju.

− Ah, razumem. Vrlo obzirno od vas. Kupatilo je ovde, Anđin-sane. Da, vrela noć, *neh?* A čujem da ste posetili one prljavce. Ostali gosti u kući ceniće vašu obzirnost. U njihovo ime vam zahvaljujem.

Blektorn nije razumeo sve reči, ali je razabrao značenje. Prljavci! To smo ja i moj narod. Mi, a ne oni, jadnici.

− Dobro veče, Anđin-sane − reče mu glavni vođa kupatila, plećat muškarac srednjih godina, golema trbuha i bicepsa. Upravo ga je probudila sluškinja i najavila dolazak još jednog kasnog kupača. Pljesne rukama i stignu poslužiteljke. Za njima Blektorn ode u trljaonicu gde su ga čistile i oprale mu kosu, a on ih je zamolio da to još jednom obave. Zatim je otišao u udubljenu kadu i zagazio u vrelu vodu. Borio se sa vrelinom i prepustio se njenom zagrljaju što mu je pročistio um i misli.

Jake ruke pomogle su mu uskoro da izađe, utrljale mu u kožu mirisno ulje, opustile mu mišiće i vrat, pa ga odvele u prostoriju za odmaranje gde je dobio oprani pamučni kimono, čist kao sunce. Opružio se uz dugo suzdržavani uzdah zadovoljstva.

− *Dozo gomen nasaj… ča, Anđin-san?*

− *Haj. Domo.*

Stiže ’ča’. Sluškinji je kazao da će noćas ovde ostati i da se neće truditi da ode u svoje odaje. Ostavši sam, na miru je srkao ’ča’, i osećao kako ga pročišćava ’ona prljava trava ča’ sa odvratnošću je pomislio.

− Budi strpljiv, nemoj dopustiti da to naruši tvoj sklad − glasno je rekao. − Oni su jadne, glupe neznalice koje ništa bolje ne znaju. Nekad si i ti bio takav. Nije važno, sad im možeš pokazati, *neh?*

Odstranio ih je iz mozga i posegnuo za rečnikom. No, večeras, prvi put otkako je ta knjiga kod njega, brižno ju je udaljio i ugasio sveću. Previše sam umoran, zaključio je.

Ali nisi previše umoran da odgovoriš na jedno jednostavno pitanje, reče samome sebi. Jesu li oni zaista glupe neznalice, ili ti zavaravaš samoga sebe?

Na to ću odgovoriti kasnije, kad dođe vreme. Sada odgovor nije važan. Sad znam samo to da ih ne želim blizu sebe.

Okrenuo se, ubacio taj problem u pregradu pa zaspao.

* * *

Probudio se osvežen. Pripremili su mu čist kimono, slabinski povez i tabi. Uglačali su mu korice mačeva. Brzo se obukao. Pred kućom su ga čekali samuraji. Ustanu iz čučećeg položaja pa se naklone.

− Danas smo mi tvoji stražari, Anđin-sane.

− Hvala. Sad ići na brod?

− Da. Evo vaše propusnice.

− Dobro. Hvala. Smem li zapitati vaše ime, molim?

− Musaši Micutoki.

− Hvala Musaši-sane. Ići sad?

Spuste se u pristanište. *Erazmo* beše čvrsto privezan tri metra iznad peščanog dna. Slivovi su bili blistavo očišćeni. Zaronio je ispod boka i preplivao pod kobilicom. Ostalo je neznatno algi i morskih prilepaka. Kormilo beše čvrsto. U suvom besprekornom skladištu našao je kresivo pa je kresnuo iskru na sićušnu probnu humku baruta. Odmah se zapalio, jer je bio u odličnom stanju.

S vrha prednjeg jarbola tražio je izdajničke pukotine. Nije im bilo ni traga, ni dok se gore peo, a ni na oblicama jarbola, koliko je on video. Mnogi konopci, dizači − užad za dizanje i spuštanje jedara, kao i pripone, behu neispravno vezani, ali sve se to moglo preinačiti u pola straže.

Kad se ponovo našao na krmnici, široko se osmehnuo.

− Čvrst si kao… kao šta? − Nije se mogao setiti ničega dovoljno čvrstog pa se samo nasmejao i opet sišao u potpalublje. Osećao se kao stranac u svojoj kabini. I vrlo sam. Na postelji su bili njegovi mačevi. Dodirnuo ih je, a onda izvukao iz korica ’Uljara’. Zanatski rad bio je izvanredan, a sečivo savršeno. Pogled na mač ulio mu je zadovoljstvo, jer je to bilo istinsko umetničko delo. Smrtonosno, pomislio je, kao i uvek dok ga je okretao na svetlosti.

Koliko si smrti zadao u svom dvestagodišnjem životu? Koliko ćeš ih još zadati dok i ti ne umreš? Imaju li neki mačevi svoj posebni život kao što tvrdi Mariko? Mariko! Šta je sa njom?

Tad u čeliku ugleda odraz svog pomorskog sanduka i to ga prene iz iznenadne sete.

Stavi ’Uljara’ u korice, brižno pazeći da prstima ne takne sečivo, jer je običaj učio da i najmanji dodir može pokvariti toliko savršenstvo.

Dok se naslanjao na ležaj, pogled mu padne na prazan pomorski sanduk.

Šta je sa *roteirosima?* A s navigacionim instrumentima?, pitao je svoj odraz na bakrenoj pomorskoj svetiljci, brižno uglačanoj kao i sve ostalo. Začu samoga sebe kako odgovara:

− Kupićeš ih u Nagasakiju, kao i posadu. A Rodrigesa ćeš zarobiti. Da. Zarobićeš ga pre napada. *Neh?* − Gledao je kako se pojačava njegov smešak. − Jako si uveren u to da će te Toranaga pustiti da odeš, zar ne?… Hoće! − odgovorio je sam sebi, potpuno uvereno. − Ako on pođe u Osaku ili ne pođe, dobiću ono što želim. A dobiću i Mariko.

Zadovoljno je tutnuo mačeve u pojas, popeo se na palubu pa pričekao dok ponovo nisu zapečatili vrata.

Kad se vratio u zamak, još nije bilo podne, pa je pošao u svoje odaje da jede. Pojeo je pirinač i dve porcije ribe ispečene na drvenom uglju, sa sojom. Kuvar ju je ispekao po njegovim uputstvima. Bočica sakea pa ’ča’.

− Anđin-san?

− *Haj?*

Šođi se otvori. Fuđiko se stidno nasmeši i nakloni.

49

− Na tebe sam zaboravio − kazao je na engleskom. − Bojao sam se da si umrla.

− *Dozo goziemašita, Anđin-san, nan desu ka?*

− *Nani mo, Fuđiko-san* − reče joj on, stideći se samoga sebe. − *Gomen nasaj. Haj. Gomen nasaj. Ma-suvare odoroita honto ni mata aete ureši.* (Molim te, oprosti mi… Iznenađenje, zar ne? Drago mi je da te vidim. Izvoli sesti.)

− *Domo arigato goziemašita* − reče ona pa mu svojim tankim visokim glasom objasni koliko se veseli što ga vidi, koliko on sad mnogo bolje govori japanski, kako dobro izgleda i koliko je presretna što je ovde.

Gledao je kako ona nespretno kleči na jastuku naspram njega.

− Noge… − Prisećao se reči ’opekotine’ ali nikako da se seti pa umesto toga reče: − Noge, vatra boli. Teško?

− Ne, jako žalim. Ipak, još malko boli kad sedim − reče Fuđiko. Skoncentrisala se na njegove usne. − Noge bole, jako žalim.

− Molim te, pokaži mi.

− Jako žalim, Anđin-sane, ne želim vas gnjaviti. Imate vi drugih poteškoća. Ja sam…

− Ne razumeo. Prebrzo, jako žalim.

− Ah, oprostite. Noge su dobro. Nemojte se gnjaviti! − moljakala je.

− Bol. Ti si naložnica, *neh?* Bez srama. Sad pokaži! Poslušno je ustala, očigledno se nelagodno osećala, ali čim se uspravila počne odvezivati vrpce na svom obiju.

− Molim te, zovni sluškinju − naredio joj je.

Poslušala je. Šođi odmah klizne i otvori se, a žena koju nije poznavao požuri joj u pomoć. Najpre odvije kruti obi. Sluškinja položi na stranu Fuđikin bodež u koricama i obi.

− Kako se zoveš? − odsečno upita sluškinju, po samurajski.

− Oh, molim vas, oprostite, gospodaru, jako žalim. Moje je ime Hana-iči.

Promrmljao je u znak odobravanja.

− Gospođica Prvi cvet, jako lepo ime!

Prema običaju su sve sluškinje zvali: gospođica Četka, ili Ždralica, ili Riba, ili Druga Metla, ili Četvrti Mesec, ili Zvezda, ili Stablo ili Grana, i tome slično. Hana-iči bila je srednjih godina i jako brižna. Kladim se da je ona porodična domaćica, pomislio je. Možda vazalka Fuđikinog pokojnog muža. Muž! I na njega sam zaboravio, i na umoreno dete. I da joj je muža usmrtio dušmanin Toranaga koji nije dušmanin nego *daimjo* i dobar, možda vrhunski vojskovođa. Da. Muž je sigurno zaslužio svoju sudbinu ako se doznala živa istina, *neh?* Ali dete nije, pomisli on. Za to nema opravdanja.

Fuđiko spusti u stranu svoj zeleni šareni prvi kimono. Prsti su joj drhtali dok je odvezivala tanku svilenu vrpcu žutog potkimona pa i njega raspustila. Koža joj je bila svetla, a ono grudi što je spazio u svilenim naborima otkrivalo je da su pljosnate i malene. Hana-iči klekne pa joj odveže uzice na podsuknji koja je bila od struka pa sve do poda. Tako je svojoj gospodarici omogućila da iz nje istupi.

− *Ije!* − naredi on. Priđe i podigne skute. Opekotine su joj počinjale pozadi od lista naviše. − *Gomen nasaj* − rekao je.

Nepokretno je stajala. Znoj joj je curio niz obraz i kvario joj šminku. Podigao je njenu suknju. Koža joj je izgorela pozadi sve do bedara, ali činilo se da dobro zarasta. Već su se stvorile brazgotine, ali nije bilo nikakve infekcije niti gnojenja, samo malko čiste krvi tamo gde je brazgotina pukla, na zadnjoj strani kolena, kad je klekla.

Uklonio je njene kimone i odvezao pojas podsuknje. Opekotine su prestajale pri vrhu nogu, zaobilazile su joj guzicu gde ju je poklopila i zaštitila greda, a onda ponovno počinjale kod krsta. Pojas joj je bio opasan opekotinom

širokom kao pola ruke. Brazgotine su se već pretvorile u stalne ožiljke. Nimalo lepo, ali su odlično zarastale.

− Lekar jako dobar. Najbolji koji ja ikad video! − Spustio je njene kimone. − Najbolji! Fuđiko-san! Zar su važne brazgotine, *neh?* Nimalo. Ja video mnogo ozleda od vatra, razumeš? Hteo videti da budem siguran: dobro ili slabo. Lekar jako dobar. Buda štitio Fuđiko-san. − Stavio joj je ruku na ramena pa je pogledao u oči. − Sad ne brinem. *Šigata ga naj, neh?* Razumeš?

Ronila je suze.

− Molim vas, oprostite, Anđin-sane. Ja sam jako zbunjena. Molim vas, oprostite što sam bila tako glupa pa sam bila onde zatečena kao suluda *eta.* Morala sam biti s vama, čuvati vas, a ne zabiti se u kuću sa poslugom. U kući nema za mene ništa. Ništa. Nemam razloga da budem u kući…

Pustio je da govori, iako je gotovo ništa nije razumeo. Sažaljivo ju je grlio. Moram otkriti čime se poslužio lekar, uzbuđeno je razmišljao. Ovo je najbrže i najuspešnije zarastanje koje sam ikad video. Svaki kapetan na svakom brodu njena veličanstva morao bi poznavati tu tajnu. Da, a zapravo i svaki kapetan svakog evropskog broda. Čekaj trenutak, zar tu tajnu ne bi svaki kapetan platio zlatnim gvinejama? Mogao bih se obogatiti! Da! Ali na taj način nikada, ovo nikada. Nikada ne na mornarskoj muci.

Sreća njena što je opekla samo noge sa zadnje strane i leđa, a ne i lice. Zagledao joj se u lice. Bilo je četvrtasto i ružno kao uvek, zubi su joj bili isto onako oštri, kao kod tvora, ali ružnoću je nadoknađivala toplina što je tekla iz njenih očiju. Ponovno ju je zagrlio.

− Ne, ne plači sad. Naredba!

Poslao je njenu sluškinju po svež ’ča’, sake, i mnogo jastuka pa joj je pomogao da na njih legne, iako joj je isprva bilo nezgodno da ga posluša.

− Kako da vam ikada zahvalim? − zapitala je.

− Ne zahvaliti. Ti vratila… − Blektorn na tren razmisli, ali nikako da prizove u pamćenje japanske reči ’milost’ ili ’zapamtiti’, pa je uzeo rečnik i potražio ih. − Milost: *o-negaj* Zapamtiti: *omoj dasu.* − H*aj, mondoso o-negaj! Omi desu ka?* (Milost vratio. Zapamtila?) − Podigao je pesnice prikazujući pištolje i uperivši ih. − Omi-san, zapamtila ti?

− Oh, naravno − uzviknula je, a onda ga je začuđeno zamolila da vidi knjigu. Još nikada nije videla latinicu. Stupac japansko-latinsko-portugalskih reči i obrnuto ništa joj nije značio, no brzo je shvatila svrhu. − To je knjiga svih naših jako žalim. Rečnik, *neh?*

− *Haj.*

− *Hombun?* − zapitala je. Pokazao joj je kako će tu reč naći na latinskom i na portugalskom. − *Hombun:* dužnost. − Tada nadoveže na japanskom: − Razumem, dužnost. Samurajska dužnost, *neh?*

− *Haj.* − Pljesnula je rukama kao da joj je pokazao čarobnu igračku. Zaista, čarobna je, pomisli on. Božji dar. To mi otvara njene misli, i Toranagine misli, a uskoro ću dobro govoriti japanski.

Navela je još neke reči, a on ih je govorio na engleskom, latinskom ili portugalskom. Uvek bi razumeo reči koje je birala i uvek bi ih pronalazila. Rečnik nikad nije zakazao. Potražio je jednu reč.

− *Mađucu desu, neh?*(Čarobno je, zar ne?)

− Da, Anđin-sane. Knjiga je čarobna. − Srknula je ’ča’. − Sad mogu s vama razgovarati. Zaista s vama razgovarati!

− Malko. Samo polagano, razumeš?

− Da. Molim vas, budite prema meni strpljivi. Molim vas, oprostite mi.

Golemo zvono na kuli otkucalo je sat ’Koze’, a hramovi u Edu kao jeka su ponavljali promenu vremena.

− Ja sad otići. Ići gospodar Toranagi. − Gurne knjigu u rukav.

− Pričekaću ovde, molim lepo, ako smem.

− Gde stanuješ?

− Oh, tamo, moja vrata odmah obližnja − naglasila je. − Molim vas, oprostite što sam ovoliko naglo…

− Polako. Govori polako! Govori jednostavno! Ponovila je polaganije, uz niz izvinjenja.

− Dobro − reče on. − Dobro. Kasnije ćemo se videti. Počela je ustajati, ali on odmahne glavom i ode u dvorište.

Dan beše oblačan, a vazduh sparan. Čekali su ga stražari. Uskoro se našao u dvorištu pred kulom. Tamo je već bila Mariko, krhkija i prozračnija nego ikada. Lice joj je izgledalo kao alabaster pod suncobranom boje starog zlata. Imala je na sebi tamnosmeđi kimono obrubljen zelenom vrpcom.

− *Ohajo, Anđin-san. Ikaga desu ka?* − zapitala je i ukočeno se naklonila.

Rekao joj je da se dobro oseća. Sretno se pridržavao njihove navike da govori japanski što duže izdrži, a portugalskom bi pribegao samo kad bi bio umoran ili kad su želeli poverljivo da razgovaraju.

− Ti… − oprezno će on, dok su se penjali stepenicama u kulu.

− Ti − kao jeka se odazove Mariko pa odmah pređe na portugalski, isto onako ozbiljno kao sinoć. − Jako žalim, molim lepo, danas nećemo latinski,

Anđin-sane, latinski danas ne odgovara… latinski ne može poslužiti svojoj svrsi, *neh?*

− Gde mogu s tobom razgovarati?

− To je jako teško, jako žalim. Imam dužnosti…

− Sve je u redu, zar ne?

− Oh, da − odgovorila je. − Molim te, oprosti, šta bi moglo biti loše? Ništa nije loše.

Ćutke su se popeli još jedan sprat. Na sledećem spratu proveriše im propusnice, kao uvek. Čuvari su ih vodili i pratili. Počela je da pada jaka kiša i tako je vlažnost postala podnošljivija.

− Kiša će padati satima − reče on.

− Da, ali bez kiša nema pirinča. Uskoro će kiše potpuno stati, do dve-tri nedelje, pa će onda biti vrelo i vlažno do jeseni.

− Pogledala je kroz prozore oblake. − Svideće ti se jesen, Anđin-sane!

− Da. − Gledao je daleki *Erazmo* pored pristana. Tada kiša zamrači njegov brod pa se on malko popne uz stepenice.

− Nakon razgovora s gospodarom Toranagom moraćemo da čekamo da ovo prođe. Možda bismo tu negde mogli razgovarati?

− Možda bi to bilo teško − neodređeno će ona, a njemu se to učinilo neobičnim. Obično je ona bila odlučna, a njegove uljudne ’predloge’ primala je kao naredbe koje valja slušati.

− Molim, oprosti, Anđin-sane, ali zasad su mi stvari otežane, a imam mnogo poslova. − Naglo je zastala i prebacila suncobran u drugu ruku, pridržavši skute suknje. − Kako si proveo veče? Kakvi su bili tvoji prijatelji? Tvoja posada?

− Dobro. Sve je dobro − reče on.

− Ali ne baš dobro? − zapitala je.

− Dobro, ali jako neobično. − Opet ju je pogledao. − Ti sve opažaš, zar ne?

− Ne, Anđin-sane. Ali nisi ih spominjao, a prošle nedelje mnogo si o njima razmišljao. Nisam čarobnjak! Jako žalim.

− Sigurno si sasvim dobro? − zapitao ju je nakon pauze. − Nema problema sa Buntaro-sanom, je li?

S njom nikada nije razgovarao o Buntaru niti je njegovo ime spominjao otkako su otišli iz Jokosea. Sporazumno ni ona ni on nisu spominjali tu utvaru još od prvog trena.

− Ovo je moja jedina molba, Anđin-sane − prošaptala je prve noći. − Što

god se dogodilo na našem putu od Mišime ili ’Bogorodičinom voljom’ do Eda, to nema nikakve veze ni s kim osim s nama, *neh?* Ne smemo spominjati ništa o onom što stvarno postoji. *Neh?* Ništa! Molim te!

− Slažem se. Kunem se.

− I ja. Naposletku, naše putovanje prestaje na Prvom mostu u Edu.

− Ne.

− Mora postojati svršetak, dragi moj. Naše putovanje prestaje na Prvom mostu. Molim te, ili ću umreti od muke i straha za tebe i opasnosti u koju sam te dovela…

Juče ujutro stajao je na pragu Prvoga mosta, a odjednom mu je srce otežalo iako se zanosio *Erazmoom.*

− Sad moramo preko mosta, Anđin-sane − kazala je tada.

− Da, ali ovo je samo most. Jedan od niza mostova! Dođi, Mariko-san. Pređi uz mene ovaj most! Pored mene, molim te. Zajedno pođimo. − A na latinskom je dodao: − I veruj da te ja nosim i da, držeći se za ruke, idemo u novi početak.

Izašla je iz svoje nosiljke i hodala uz njega sve dok nisu došli na drugu stranu. Tu se vratila u zastrtu nosiljku. Krenuše laganom uzbrdicom. Na vratima zamka čekao ih je Buntaro.

Blektorn se seti kako je tada molio da udari grom.

− S njim nema problema, zar ne? − opet ju je zapitao kad stigoše do poslednjeg odmorišta.

Odmahnula je glavom.

− Brod vrlo spreman, Anđin-sane? − upita Toranaga. − Bez greške?

− Bez greške, gospodaru. Brod odličan!

− Koliko dopunskih ljudi…? Koliko još ljudi treba za brod…? − Toranaga odmeri Mariko. − Molim te, pitaj ga koliko mu je još članova posade potrebno da čestito upravlja brodom. Želim biti sasvim siguran da on razume ono što bih ja hteo znati.

− Anđin-san odgovara: za plovidbu je potrebno tridesetak mornara i dvadeset tobdžija. U početku je njegova posada brojala sto i sedam ljudi, uključivši kuvare i trgovce. Za plovidbu i borbu u ovim vodama bila bi dovoljna zamena od dve stotine samuraja.

− On misli da u Nagasakiju može naći preostale potrebne ljude?

− Da, gospodaru.

− Ja ne bih verovao plaćenicima − s gnušanjem će Toranaga.

− Molim vas, oprostite. Želite li da to prevedem, gospodaru?

− Šta? Oh ne, to zanemari. − Toranaga ustane. Još je glumio bezvoljnost. Zagleda se kroz prozor u kišu. Pljusak je zamračio ceo grad. Neka mesecima pada kiša, pomisli on. O, svi bogovi, neka pada kiša do Nove godine. Kada će Buntaro sresti moga brata? − Reci Anđin-sanu da ću mu sutra dati njegove vazale. Danas je jezivo. Ova kiša potrajaće čitav dan. Nema smisla da kisnemo.

− Da, gospodaru − začu njen glas.

Ironično se nasmeši samom sebi. U celom životu vreme ga nikada nije ni u čemu sprečilo. Ovo bi svakako trebalo nju ili bilo kog sumnjivca uveriti da sam se neosporivo promenio na gore, pomisli on, znajući da još ne sme skrenuti sa izabranog pravca.

− Sutra ili prekosutra, zar je važno? Reci mu da ću ga pozvati kad budem spreman. Dotad neka me čeka u zamku! − Čuo je kako ona prevodi naredbe Anđin-sanu.

− Da, gospodaru Toranaga, razumem − odgovori Blektorn. Ali smem li, s poštovanjem zapitati, da li je moguće poći Nagasaki brzo? Mislim, važno. Jako žalim.

− O tom ću kasnije odlučiti − plahovito će Toranaga ne olakšavajući varvarinu položaj. Mahne mu da se udalji.

− Zbogom, Anđin-sane. Uskoro ću odlučiti o tvojoj budućnosti. Video je da bi varvarin hteo insistirati, ali da ga pristojnost onemogućava. Dobro, pomisli, bar se naučio pristojnosti! − Anđin-sanu kaži da te ne mora čekati, Mariko-san. Zbogom, Anđin-sane.

Mariko posluša. Toranaga se okrene pa opet osmotri grad i prolom oblaka. Osluškivao je zvuk kiše. Za Anđin-sanom se zatvore vrata.

− Povodom čega ste se svađali? − upita Toranaga ne gledajući je.

− Gospodaru?

Njegove istančane uši u njenom glasu nazru lagano drhtanje.

− Naravno, Buntaro i ti! Ili si se još s nekim svađala zbog mene? − nadovezao je zajedljivo i sarkastično jer je hteo ubrzati stvari. − Možda sa Anđin-sanom, ili mojim hrišćanskim neprijateljima, ili sa Cukku-sanom?

− Ne, gospodaru. Molim vas, oprostite. Počelo je kao i uvek kao većina svađa gospodaru između muža i žene. Zapravo ni zbog čega. Onda odjednom, kao i uvek, nagrne cela prošlost i zarazi muškarca i ženu ako su onako raspoloženi.

− A vi ste bili tako raspoloženi?

− Da. Molim vas, oprostite, bezobzirno sam izazivala muža. Ja sam potpuno kriva. Zao mi je, gospodaru! U ova vremena, jako žalim, ljudi govore divlje stvari.

− Požuri s tim, kakve divlje stvari? − Bila je kao košuta u odbrambenom stavu. Lice belo kao kreda. Znala je da su mu uhode verovatno došapnule ono što su oni vikali u miru svoje kuće.

Ispričala mu je sve što beše rečeno, onako kako se najbolje sećala. Zatim je dodala:

− Mislim da je moj muž govorio u divljem besu jer sam ga ja izazvala. On je privržen, znam da je privržen. Ako ikoga treba kazniti, onda sam to ja, gospodaru. Zaista sam izazvala njegov gnev.

Toranaga opet sedne na jastuk. Leđa su mu bila ukočena, a lice poput granita.

− Šta je kazala gospa Genđiko?

− Nisam s njom razgovarala, gospodaru.

− Ali nameravaš… ili si nameravala, *neh?*

− Ne, gospodaru. S vašim dopuštenjem nameravam odmah otputovati u Osaku.

− Otići ćeš kad kažem ja, a ne pre, a izdaja je pokvarena životinja, pa ma gde se nalazila!

Naklonila se pod šibama njegovog jezika.

− Da, gospodaru. Molim vas, oprostite mi. Ja sam kriva. Pozvonio je na ručno zvonce. Otvore se vrata. Odmah se pojavi Naga.

− Da, gospodaru?

− Smesta pozovi ovamo gospodara Sudaru i gospu Genđiko!

− Da, gospodaru. − Naga se okrene da izađe. − Čekaj! Zatim sazovi moje Veće, Jabua i sve ostale… i sve stare generale. Neka se ovde okupe u ponoć. I pročisti ovaj sprat. Sve straže udalji. Dovedi mi Sudaru!

− Da, gospodaru. − Bledi Naga zatvori za sobom vrata. Toranaga je čuo kako ljudi trčkaraju niz stepenice. Krene prema vratima pa ih otvori. Odmorište beše prazno. Zalupio je vratima i navukao rezu. Uze drugo zvonce i zazvoni. Otvore se vrata na drugoj strani prostorije, jedva primetna vrata, tako su se vešto uklapala u drvenu oplatu. Pojavi se sredovečna nezgrapna žena, odevena u haljinu budističke kaluđerice, sa kapuljačom.

− Da, veliki gospodaru?

− Molim ’ča’, Čano-čan − reče on. Vrata se zatvore. Toranaga opet pogleda

Mariko. − Dakle, misliš da je on odan?

− Znam da jeste, gospodaru. Molim vas, oprostite, ja sam bila kriva, a ne on − reče ona u očajničkoj želji da mu ugodi. − Ja sam ga izazvala.

− Da, jesi. Ogavno. Užasno. Neoprostivo! − Toranaga izvadi papirnatu maramicu i obrisa čelo. − Ali sretno!

− Gospodaru?

− Da ga nisi izazvala, možda nikada ne bih doznao za izdaju. A ako je sve to on rekao bez izazova, postoji samo jedan pravac delovanja. Ovako kao što jeste − nastavi on − daj mi drugo rešenje!

− Gospodaru?

Nije odgovorio. Razmišljao je. O, da je ovde Hiro-macu, bio bi ovde bar jedan čovek kome mogu potpuno verovati.

− Šta je s tobom i tvojom odanošću?

− Molim vas, gospodaru, sigurno znate da imate moju bezgraničnu lojalnost.

Nije odgovorio. Oči su mu počivale na njoj. Otvore se vrata i monahinja Čano uđe u sobu, samouvereno, bez kucanja, noseći tacnu.

− Izvolite, veliki gospodaru, bio je spreman za vas. − Klekla je kao seljanka. I ruke su joj bile hrapave kao seljačke, ali odlikovala se samopouzdanjem i očigledno je bila ispunjena unutrašnjim zadovoljstvom. − Buda neka vas obdari svojim mirom! − Tada se obratila Mariko. Naklonila se kao seljanka i udobno se smestila. − Možda biste me počastili time da vi natočite, gospo? Vi ćete to lepo obaviti i ništa nećete proliti, *neh?* − Oči su joj blistale od zadovoljstva.

− Sa zadovoljstvom, Oku-san − reče Mariko oslovivši je naslovom ’Verska majko’ i prikrivajući iznenađenje. Još nikada nije videla Naginu majku.

Poznavala je većinu ostalih Toranaginih službenih naložnica jer ih je videla na svečanim obredima, ali bila je dobra samo sa Kiricubom i s gospom Sazuko.

− Čano-čan − javi se Toranaga. − Ovo je gospa Toda Mariko-noh-Buntaro.

− *Ah, so desu!* Jako žalim, mislila sam da ste jedna od počasnih žena mog velikog gospodara. Molim vas, oprostite, gospo Toda, neka vas prati blagoslov Budin.

− Hvala − odgovori Mariko. Ponudila je Toranagu šoljicom. Prihvatio ju je i otpio.

− Natoči za Čano-san i za sebe − reče on.

− Jako žalim, meni ne, veliki gospodaru, uz dopuštenje, ali zadnji zubi mi ne podnose previše čaja, a kanta je daleko, daleko za moje stare kosti.

− Koristilo bi ti razgibavanje − odvrati Toranaga sretan što ju je pozvao kad se vratio u Edo.

− Da, veliki gospodaru. Imate pravo, kao što ste uvek imali pravo. − Čano opet usmeri na Mariko svoju srdačnu pažnju. − Dakle, vi ste kći gospodara Akečija Đinsaja.

Marikina šoljica kolebala se u vazduhu.

− Da. Molim vas, oprostite…

− Oh, nema razloga da se izvinjavate, dete. − Čano se srdačno nasmeje, a želudac joj se dizao i spuštao. − Nisam vas mogla smestiti bez vašeg imena. Molim vas, oprostite mi, ali poslednji put videla sam vas na vašem venčanju.

− Oh?

− Oh, da, videla sam vas na vašem venčanju, ali vi mene niste videli. Uhodila sam vas iza zastora. Da, vas i sve velikane, diktatora, Namakuru − budućeg Taika, i sve gospodare. Oh, bila sam i suviše stidna, a da se pomešam u to društvo, ali za mene su to bila prelepa vremena. Najlepša u mom životu. Moj veliki gospodar već mi je drugu godinu ukazivao sklonost i bila sam noseća do zuba… iako sam još uvek bila seljanka kao i pre. − Smeškala se, zažmirila i nadovezala: − Vrlo ste se malo odonda promenili. Još ste jedna od izabranica Budinih.

− Ah, kad bi to bila istina, Oku-san!

− Istina je. Jeste li znali da ste jedna od izabranica Budinih?

− Nisam, Oku-san, iako bih jako želela biti.

− Ona je hrišćanka − objasni Toranaga.

− Ah, hrišćanka… Šta to znači ženi, hrišćanka ili budistkinja, veliki gospodaru? Katkad to ne znači mnogo, iako je ženi potreban neki bog. − Čano se zlurado zasmejulji. − Nama ženama bog je potreban, veliki gospodaru, da nam pomogne u odnosu na muškarce, *neh?*

− A nama muškarcima potrebna je strpljivost, božanska strpljivost u odnosu prema ženama, *neh?*

Žena se nasmeja, a cela soba kao da se zagrejala. Na tren delimično splasne Marikina crna slutnja.

− Da, veliki gospodaru − nastavi Čano. − A sve zbog ’Nebeskog paviljona’ koji nema nikakve budućnosti, malo topline i paklene doslednosti.

− Šta na ovo kažeš, Mariko-san? − progunđa Toranaga.

− Mudrost gospe Čano nadmašuje njezinu mladost − reče Mariko.

− Ah, gospo, govorite lepe stvari staroj glupači − odvrati joj monahinja. − Jako dobro vas se sećam. Imali ste plavi kimono s najlepšim vezom ždralova koje sam ikada videla. Srebrnim! − Opet je skrenula pogled na Toranagu. − Pa lepo, veliki gospodaru, htela sam samo trenutak prisesti. Molim vas, sad me izvinite.

− Ima još vremena. Ostani gde jesi.

− Da, veliki gospodaru − izjavi Čano pa tromo ustane. − Poslušala bih vas, kao i uvek, ali priroda zove. Zato vas molim, budite dobri prema staroj seljanki, ne bih želela da vas osramotim. Vreme je da pođem. Sve je pripremljeno, a kad budete želeli, dobićete jelo i sake, veliki gospodaru.

− Hvala ti.

Vrata se za njom nečujno zatvore. Mariko je čekala dok Toranaga nije ispraznio šoljicu pa ju je ponovo napunila.

− Na šta misliš?

− Čekala sam, gospodaru.

− A šta, Mariko-san?

− Gospodaru, ja sam hatamoto. Još nikad od vas nisam zatražila milost. Želela bih zamoliti milost kao hata…

− Ne želim da tražiš ikakvu milost kao hatamoto − reče Toranaga.

− Onda životnu želju.

− Nisam ti muž da ti je udelim.

− Vazal katkad sme zatražiti od svog feudalca…

− Da, katkad, ali ne sada! A sada jezik za zube, što se tiče bilo kakve životne želje, milosti, molbe, ili tome slično!

Životna želja beše milost koju je, prema drevnom običaju, žena mogla zatražiti od muža, ili sin od oca − a ponekad i muž od žene − bez opasnosti da izgubi obraz, pod jednim uslovom: bude li želji udovoljeno, dotična osoba pristala bi da nikad više u ovom životu ne zatraži drugu milost. Prema običaju se u pogledu te milosti nisu smela postavljati pitanja, niti se ikad više to smelo spomenuti.

Uljudno kucanje na vratima.

− Skini rezu − reče Toranaga. Poslušala ga je.

Uđe Sudara, a za njim njegova žena, gospa Genđiko, pa Naga.

− Naga-sane, siđi na drugo odmorište ispod nas i neka niko ne dođe gore bez mojih naredbi. − Naga se iskrade. − Mariko-san, zatvori vrata pa sedi

ovde. − Toranaga pokaza mesto pred sobom, a naspram njih. − Oboje sam vas ovamo pozvao jer moramo raspraviti o poverljivim, hitnim porodičnim pitanjima.

Sudara i nehotice pogleda Mariko pa opet oca. Gospa Genđiko nije ni trepnula.

− Ona je, sinko, ovde − oštro će Toranaga − iz dva razloga. Prvi je razlog: zato što ja želim da ona ovde bude, a drugi je razlog: zato što ja želim da ona ovde bude!

− Da, oče! − odvrati Sudara postiđen očevom nepristojnošću prema svima njima. − Smem li, molim, zapitati čime sam vas uvredio?

− Zar postoji ikakav razlog da bih se uvredio?

− Ne, gospodaru, osim ako bi uzrok uvredi bila moja briga za vašu sigurnosti i moje protivljenje da idete sa ove zemlje.

− A šta je sa izdajom? Čujem da bi se drznuo zaposesti moje mesto kao vođa našega klana!

Sudarino lice prebledi. I lice gospe Genđiko.

− To nikad nisam učinio, ni mišlju, ni rečju, niti delom. A niko u mojoj porodici, niti iko u mom prisustvu…

− Istina je, gospodaru − izjavi gospa Genđiko isto onako snažno.

Sudara beše ponosit mršavko hladnih uskih očiju i tankih usana koje se nikada nisu osmehivale. Imao je dvadeset i četiri godine, bio je dobar general, drugi po redu od Toranaginih pet sinova. Decu je obožavao, nije držao naložnice, a ženi je bio veoma odan.

Genđiko je bila niska, tri godine starija od muža, raskvašena od četvoro dece koje mu je već rodila. No, uspravno se držala a, kao i njena sestra Očiba, odlikovala se neskrivenim zaštitničkim držanjem prema svom porodu, kao i onom istom pritajenom okrutnošću koju su nasledile od svoga dede Gorode.

− Laže onaj ko je optužio moga muža − reče ona.

− Mariko-san − naredi Toranaga − zapitaj gospu Genđiko ono što ti je naredio muž!

− Moj gospodar Buntaro zamolio me, naredio mi je da vas uverim da je došlo vreme da gospodar Sudara preuzme vlast, da i drugi članovi Veća dele mišljenje moga muža, a ukoliko gospodar Toranaga ne bude hteo predati vlast, onda… onda mu je treba nasilno oduzeti.

− Ni ja ni žena nismo na to nikad pomišljali, oče − reče Sudara. − Odani smo vam i nikad ne bismo ni pomislili…

− Kad bih ti dao vlast, šta bi ti učinio? − zapita Toranaga.

− Kako bi gospodar Sudara to znao kad nikad nije pomislio na tako gnusnu mogućnost? − odvrati Genđiko kao iz puške. − Jako žalim, gospodaru, ali on vam ne može odgovoriti, jer na to nije nikada mislio. A i kako bi na to mislio? A što se tiče Buntaro-sana, očigledno su ga opseli *kamiji!*

− Buntaro je tvrdio da i ostali dele njegovo mišljenje.

− Ko? − otrovno upita Sudara. − Recite ko pa će za tren oka umreti.

− Ti meni reci ko!

− Ne znam, gospodaru, inače bih svakoga od njih prijavio.

− Ne bi ih prethodno ubio?

− Vaš prvi zakon je strpljivost, a i drugi vam je zakon strpljivost. Uvek sam slušao vaše naredbe. Čekao bih pa vam prijavio. Ako sam vas uvredio, naredite mi da počinim *sepuku*. Ne zaslužujem vaš gnev, gospodaru, nisam vas izdao. Ne mogu podneti da se na mene svali vaš gnev.

− Da, gospodaru − složi se gospa Genđiko. − Molim vas, oprostite mi, ali ponizno se slažem sa svojim mužem. On je nedužan, kao i svi naši ljudi. Verni smo vam, sve što je naše − to je i vaše, šta god smo mi, vi ste stvorili, šta god naredite, ispunićemo.

− Dakle! Odani ste vazali, je li? Poslušni? Uvek slušate naređenja?

− Da, gospodaru.

− Dobro. Onda pobijte svoju dečicu. Sad!

Sudara skrenu pogled s oca i pogleda ženu. Ona lagano klimne glavom u znak potvrde. Sudara se nakloni Toranagi. Zategne ruku na balčaku mača i ustane. Tiho zatvori vrata za sobom. Za njima nasta potpuna tišina. Genđiko jedanput pogleda Mariko, a onda se zapilji u pod.

Zvona otkucaju polovinu sata ’Koze’. Vazduh u sobi kao da se zgusnuo. Na tren prestane kiša, a onda opet započne, žešća nego pre. Tek što su zvona najavila sledeći sat, kad neko pokuca.

− Da? − Vrata se otvore.

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru, moj brat… − reče Naga. − Gospodar Sudara želi opet doći gore.

− Propusti ga, a onda se vrati na svoje mesto.

Uđe Sudara, klekne i nakloni se, sav mokar, kose raščupane od kiše. Ramena su mu se neznatno trzala.

− Moja… moja deca su… Već ste uzeli moju decu, gospodaru.

Genđiko se zaljulja i gotovo pade, ali savlada slabost i zagleda se u muža.

− Nisi… nisi ih ubio?

Sudara odmahne glavom, a Toranaga mrko izjavi:

− Vaša deca su u mojim odajama na spratu niže. Naredio sam Čano-san da ih dovede nakon što sam vas ovamo pozvao. Moram biti siguran u vas dvoje. Pokvarena vremena zahtevaju pokvarena iskušenja. − Zazvoni ručnim zvoncem.

− Vi… vi povlačite svoje… svoje naređenje, gospodaru? − zapita Genđiko u očajničkom pokušaju da sačuva hladno dostojanstvo.

− Da. Moja naredba je povučena. Ovoga puta. Morao sam ispitati tebe. I svoga naslednika!

− Hvala vam, hvala, gospodaru. − Sudara ponizno spusti glavu.

Otvore se vratašca.

− Čano-san, dovedi na trenutak moje unučiće − reče Toranaga.

Uskoro decu dovedu tri pomajke u tamnom ruhu i dojilja. Devojčice su imale četiri, tri i dve godine, a novorođeni sin, kome je bilo tek nekoliko nedelja, spavao je u naručju dojilje. Sve devojčice nosile su grimizne kimone i grimizne vrpce u kosi. Pomajke su pred Toranagom klekle i naklonile se, a njihove učenice dostojanstveno su ih oponašale i prinele glavu tatamijima, osim najmlađe devojčice kojoj je trebala pomoć jedne nežne, ali čvrste ruke da glavom takne tatami.

Toranaga im ozbiljno odvrati naklon. Tada deca, obavivši svoju dužnost, pohrle u njegov zagrljaj, osim najmanje, koja se svali u majčino naručje.

* * *

U ponoć Jabu bahato uđe kroz bakljama osvetljeno dvorište ispred kule. Svuda behu Toranagine probrane jedinice telohranitelja. Mesec je bio mutan i zamagljen, a zvezde su se jedva primećivale.

− Ah, Naga-sane, šta je razlog svemu ovom?

− Ne znam, gospodaru, ali svi su pozvani u dvoranu za sastanke. Molim vas, oprostite mi, ali kod mene morate ostaviti mačeve.

Jabu porumeni začuvši to nečuveno kršenje etikete.

− Jesi li ti…? − Predomislio se osetivši mladićevu ledenu napetost i nemirnu uzrujanost obližnjih stražara. − A po čijim naredbama, molim lepo, Naga-sane?

− Po naredbama moga oca, gospodaru. Jako žalim, možete kako hoćete, ukoliko ne želite na taj sastanak, ali moram vam kazati da ste onamo pozvani bez mačeva i, jako žalim, tako ćete se i pojaviti. Molim vas, oprostite mi, ali

nemam izbora.

U zavetrini stražarnice pored golemog glavnog ulaza Jabu već vide gomilu mačeva. Razmotrio je opasnosti koje bi nastale usled odbijanja i ustanovio da su užasne. Preko volje je ostavio oružje. Naga se uljudno nakloni, isto onako zbunjen, dok je uzimao mačeve. Jabu uđe. Golema prostorija imala je puškarnice, kameni pod, a na plafonu drvene grede.

Uskoro se okupilo pedeset vrhovnih generala, dvadeset i tri savetnika i sedam prijateljskih *daimjoa* iz omanjih pokrajina na severu. Svi behu napeti i nelagodno su se vrpoljili.

− Čemu sve ovo? − zapita Jabu kiselo, zauzimajući svoje mesto.

General slegne ramenima.

− Sigurno je ovo povodom putovanja u Osaku. Drugi general se s puno nade osvrtao unaokolo.

− Možda je promenio plan, *neh?* Pa će narediti ’Grimizno nebo’!

− Jako žalim, ali glava vam je u oblacima. On je već odlučio. Naš gospodar je odlučio! Osaka i ništa drugo! Hej, Jabu-sama, kad si ovamo stigao?

− Juče. Zaglavio sam u prljavom ribarskom seocu po imenu Jokohama, preko dve nedelje, južno odavde, sa svojim jedinicama. Luka je lepa, ali insekti! Smrdljivi komarci i insekti… Na Izuu nikad nisu toliko opasni.

− Upućen si u sve novosti?

− Misliš, u sve loše novosti? Pokret je tek do šest dana, *neh?*

− Da, užasno. Sramotno!

− Istina, ali večeras je još gore − turobno će drugi general. − Još nikad nisam ostao bez mačeva. Nikada!

− To je uvreda − namerno prozbori Jabu. Pogledaju ga svi koji su se nalazili u blizini.

− Slažem se − odvrati general Kiošio prekinuvši tišinu. − Serata Kiošio beše prosedi prekaljeni zapovednik Sedme armije. − Još nikad nisam u javnosti bio bez mačeva. Osećam se kao smrdljivi trgovac! Mislim, eeeeee, naredbe su naredbe, ali neke naredbe ne bi trebalo izdavati.

− Živa istina − ubaci neko. − Šta bi učinio stari ’Čelična pesnica’ da je on ovde?

− Rasporio bi trbuh pre nego što bi predao svoje mačeve! On bi to učinio naveče u prednjem dvorištu! − reče jedan mladić. Beše to Serata Tomo, najstariji generalov sin, zamenik zapovednika Četvrte armije. − O, da je ovde ’Čelična pesnica’! On bi znao… on bi najpre sebi prerezao trbuh!

− O tome sam razmišljao. − General Kiošio oštro reče. − Neko mora biti odgovoran i ispunjavati svoju dužnost! Neko mora istaknuti da položaj feudalnog gospodara zahteva odgovornost i dužnost!

− Jako žalim, ali bolje bi bilo da pazite što govorite − savetovao ga je Jabu.

− Šta će samuraju jezik u ustima ako mu je zabranjeno da bude samuraj?

− Ni za što − odgovori stari savetnik Isamu. − Slažem se. Bolje mu je da umre.

− Jako žalim, Isamu-sama, ali to je ionako naša neposredna budućnost − reče mladi Serata Tomo. − Mi smo kao sputani golubovi, za čuvenog osramoćenog sokola!

− Molim vas, umuknite! − reče Jabu prikrivajući nezadovoljstvo. Tad oprezno dodade: − On je naš feudalac, a dok odgovornost otvoreno ne preuzmu gospodar Sudara ili Veće on ostaje naš feudalac pa ga moramo slušati. *Neh?*

General Kiošio ga je proučavao, a ruka mu je nesvesno tražila balčak mača. − Šta ste čuli, Jabu-sama?

− Ništa.

− Buntaro-san je rekao da… − započne savetnik.

− Molim vas, oprostite mi, Isamu-sane − oštro ga prekine general Kiošio.

− Nije važno šta je kazao general Buntaro, niti ono što on nije kazao. Istina je ono što kaže Jabu-sama. Feudalac je feudalac. No, i uz sve to, samuraj ima svoja prava, vazal ima prava. Pa i *daimjoi. Neh?*

Jabu ga pogleda odmeravajući dubinu tog poziva.

− Izu je pokrajina gospodara Toranage. Nisam više gospodar Izua nego samo feudalni upravnik! − Osvrnuo se po golemoj prostoriji. − Svi su ovde, *neh?*

− Osim gospodara Noborua − reče general spomenuvši Toranaginog najstarijeg sina koji je bio nepodeljeno omrznut.

− Da. Svejedno. Nije važno, generale. Uskoro će ga ubiti kineska bolest pa ćemo se zauvek rešiti njegovog mrzovoljnog raspoloženja − reče neko.

− I smrada!

− Kad će se on vratiti?

− Ko zna? Ne znamo ni zašto ga je Toranaga-sama poslao na sever. Bolje da on ostane onde, *neh?*

− Da ti imaš tu bolest, bio bi isto onako mrzovoljan kao on, *neh?*

− Da, Jabu-sane. Da, bio bih. Šteta što je zaražen! Dobar je on general…

Bolji nego ’Hladna riba’! − dodade general Kiošio nazvavši Sudaru po nadimku.

− Eeeee − zazviždi savetnik. − Noćas su vragovi u vazduhu kad si tako nesmotren na jeziku. Ili možda sake?

− Možda je to kineska bolest − odvrati general Kiošio uz gorki smeh.

− Sačuvao me od nje Buda! − izjavi Jabu. − Kad bi samo gospodar Toranaga promenio mišljenje o Osaki!

− Sada bih sebi rasporio trbuh kad bi njega time uverio − reče mladić.

− Bez uvrede, sinko, ali glava ti je u oblacima. Nikad se on neće predomisliti.

− Da, oče, ali ja ga jednostavno ne razumem…

− Zar ćemo svi morati s njim? U istoj povorci? − zapita Jabu nakon jednog trenutka.

− Da − izjavi stari savetnik Isamu. − Ići ćemo kao svečana pratnja. Sa dve hiljade ljudi, u punoj svečanoj opremi i na raskošnom konjskom pokrovcu. Do tamo ćemo putovati trideset dana. Preostaje nam još šest dana do odlaska!

− Nemamo mnogo vremena − reče general Kiošio. − Je li, Jabu-sama?

Jabu nije odgovorio. Nije bilo potrebno. General nije ni tražio odgovor. Prepustiše se svojim mislima.

Otvore se jedna vrata sa strane. Uđe Toranaga, a za njim Sudara. Svi se ukočeno naklone. Toranaga im uzvrati naklon pa sede naspram njih. Sudara kao pretpostavljeni naslednik neznatno pred njim, takođe naspram skupa. Naga uđe kroz glavna vrata pa ih zatvori.

Mačeve je nosio samo Toranaga.

− Javiše mi, da neki od vas govore o izdaji, misle o izdaji i sanjaju izdaju − hladno će on. Niko ne odgovori niti se pomerio. Toranaga je polagano i uznemireno gledao od lica do lica.

Još nije bilo kretanja. Tada će general Kiošio:

− Smem li s poštovanjem zapitati, gospodaru, šta mislite pod ’izdajom’?

− Izdaja je kad iko u bilo koje doba sumnja u naredbu, odluku ili stav bilo kojeg feudalnog gospodara − odbrusi mu Toranaga.

General se ukoči.

− Onda sam ja izdajica!

− Tad izađi i smesta počini *sepuku.*

− Hoću, gospodaru − ponosno će vojnik. − Ali najpre zahtevam pravo slobode govora pred vašim odanim vazalima, oficirima i…

− Uskraćujem ti sva prava!

− Vrlo dobro. Onda to zahtevam kao samrtničku želju − kao hatamoto − a zauzvrat za dvadeset i osam godina verne službe!

− Budi vrlo kratak.

− Hoću, gospodaru − ledeno odgovori general Kiošio. − Molim da kažem, prvo: odlazak u Osaku i klanjanje onom seljaku Išidu izdaja je vaše časti, časti klana vašega, časti vaših vernih vazala, vaše posebne baštine, i potpuno je protiv *bušida*. Drugo: optužujem vas za tu izdaju i proglašavam da gubite pravo da budete naš feudalac. Treće: zahtevam da se odmah povučete, u korist gospodara Sudare i časno oprostite s ovim životom… Ili obrijte glavu pa se povucite u manastir, šta god vam je draže!

General se ukočeno naklonio, a onda opet čučnuo. Svi su čekali i jedva disali sada, kad se neverovatnost pretvorila u stvarnost.

Toranaga plahovito prosikće:

− Šta čekaš?

General Kiošio se zapilji u njega.

− Ništa, gospodaru. Molim vas, oprostite. − Njegov sin počne ustajati.

− Ne. Naređujem ti da ovde ostaneš! − reče on.

General se poslednji put nakloni Toranagi, ustane i silno dostojanstveno izađe. Neki su se uzrujano meškoljili i dvorana se zaori, ali opet sve nadjača Toranagin oštar glas.

− Ima li tu još nekoga koji priznaje izdaju? Još neko ko se usuđuje da pogazi *bušido*, još neko ko se usuđuje svog feudalnog gospodara optužiti za izdaju?

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru − mirno će stari savetnik Isumi.

− No, sa žaljenjem kažem, ako pođete u Osaku, biće to izdaja baštine vaše.

− Onog dana kad odem u Osaku, ti ćeš otići s ove zemlje. Sedi starac uljudno se nakloni.

− Da, gospodaru.

Toranaga ih je posmatrao. Nemilosrdno. Neko se nelagodno pomakne, a sve oči upru se u njega. Taj samuraj, ratnik koji je pre mnogo godina izgubio želju za bojem pa je obrijao glavu kako bi postao budistički sveštenik, a sada radio u Toranaginoj upravi, ništa ne reče, ali se gotovo skupio od divljeg straha što ga je očajnički nastojao prikriti.

− Čega se bojiš, Numata-sane?

− Ničega, gospodaru − odgovori čovek pognutog pogleda.

− Dobro. Onda počini *sepuku,* jer si lažov, a tvoj strah zarazan je smrad.

Čovek zacmizdri i otetura van. Sad su se svi prestravili. Toranaga ih je motrio. I čekao.

Vazduh postade težak, a lagano pucketanje baklji činilo se neobično glasno. Tada, znajući da je to njegova dužnost i odgovornost, Sudara se okrene i nakloni.

− Molim vas, gospodaru, smem li s poštovanjem nešto izjaviti?

− A šta izjaviti?

− Gospodaru, verujem da nema… ovde više nema izdaje, i da izdaje više neće biti…

− Ne delim tvoje mišljenje!

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru, znate da ću vas poslušati. Svi ćemo vas poslušati. Tražimo samo najbolje za vaše…

− Najbolja je *moja* odluka. Najbolje je ono što *ja* odlučim.

Sudara bespomoćno potvrdno klimne i umukne. Toranaga nije skrenuo pogleda s njega. Oči su mu bile bez kajanja.

− Više nisi moj naslednik! − Sudara prebledi. Tada Toranaga potrese napetost u prostoriji: *Ovde sam ja feudalni gospodar.*

Trenutak je pričekao, a onda u apsolutnoj tišini ustao i bahato izašao. Vrata se za njim zatvore. Kroz sobu prođe težak uzdah. Ruke su nemoćno tražile balčak mača. No, niko se ne pomeri sa mesta.

− Jutr… jutros sam… jutros sam primio vest od našeg vrhovnog zapovednika − naposletku će Sudara. − Za koji dan će ovamo stići gospodar Hiro-macu. Ja ću s njim razgovarati. Budite ćutljivi, strpljivi, odani našem feudalnom gospodaru! Pođimo pa ukažimo poštovanje generalu Serata Kiošiju.

Toranaga se penjao uz stepenice. Pritiskala ga je silna usamljenost, a u praznini kule odzvanjahu njegovi koraci. Zastane blizu vrha pa se na tren osloni na zid, teško dišući. Opet ga je spopala bol u grudima pa ju je pokušao odstraniti trljanjem.

− Ne krećem se dovoljno − progunđa. − To je sve! Samo zato što se nedovoljno krećem.

Krene napred. Znao je da se nalazi u velikoj opasnosti. Izdaja i strah behu zarazni pa je i jedno i drugo trebalo nemilosrdno zatrti čim se pojavi. Pa i tad nikad ne možemo biti sigurni da je zlo iskorenjeno. Borba u koju se upustio nije bila dečija igra. Slabi su trebali biti hrana jakima, a jaki, plen najjačima. Ako Sudara javno zatraži svoj naslov, on to neće moći da spreči. Do

Zatakijevog odgovora morao je da čeka.

Toranaga zatvori svoja vrata, navuče rezu i pođe na prozor. Pod sobom je video svoje generale i savetnike kako ćutke idu prema svojim kućama izvan zidina kule. Iza zidina zamka ležao je grad u gotovo apsolutnoj tami. Nad njima je mesec bio bled i zamagljen. Beše tamna sumorna noć. A njemu se učinilo da nesreća šeta nebom.

50

Blektorn je sedeo sam na jutarnjem suncu u uglu vrta pred svojom gostinskom kućom. Uživao je držeći u ruci rečnik jer beše lep dan bez oblaka − prvi u nizu nedelja − i već peti dan otkako nije video Toranagu. Čitavo to vreme beše on ograničen na zamak. Nije mogao posetiti Mariko niti poći do svoga broda ili posade, niti istraživati grad, niti poći u lov ili na jahanje. Jednom dnevno išao je da pliva zajedno sa ostalim samurajima, a da ubije vreme, podučavao je neke plivanju, a druge ronjenju. No, to mu nije olakšavalo čekanje.

− Jako žalim, Anđin-sane, ali svima je jednako − rekla mu je Mariko juče, kad ju je slučajno sreo u svom delu zamka. − Pustio je neka ga čeka i gospodar Hiro-macu. Stigao je pre dva dana, a još nije video gospodara Toranagu. Ni on ni iko drugi!

− Ali ovo je važno, Mariko-čan. Mislio sam da mu je jasno da je presudan svaki dan. Zar ne postoji nikakav način da mu dostavim poruku?

− Oh, da, Anđin-sane. To je jednostavno. Samo pišite. Ako mi kažete što mu želite poručiti, ja ću vam napisati. Svako mora pisati ako želi razgovor, takva su sada naređenja. Molim vas, budite strpljivi, to je sve što možemo učiniti.

− Onda ga, molim lepo, zamolite za razgovor. Bilo bi mi milo…

− Nije to tegoba, moje je zadovoljstvo.

− Gde ste? Nisam vas video već četiri dana.

− Molim vas, oprostite mi, ali morala sam obaviti toliko stvari. Meni… meni je to pomalo teško, tolike pripreme…

− Šta se događa? Već gotovo čitavu nedelju ceo dvorac je kao košnica koja će se sad narojiti.

− Oh, jako žalim. Sve je u redu, Anđin-sane.

− Je li? Jako žalim, ali general i uvaženi upravnik počiniše *sepuku* u prednjem dvorištu kule. Je li to uobičajeno? Gospodar Toranaga se zaključao u kulu od ’slonovače’ pa bez vidljivog razloga pušta da ga ljudi čekaju. Zar je i

to uobičajeno? A šta je sa gospodarom Hiro-macuom?

− Gospodar Toranaga je naš feudalac. Šta god da radi, ispravno radi.

− A vi, Mariko-san? Zašto vas nisam video?

− Molim vas, oprostite, jako žalim, ali gospodar Toranaga mi je naredio da vas prepustim vašem učenju. Sad idem posetiti vašu naložnicu, Anđin-sane. Vas ne smem posetiti.

− A zašto je on protiv toga?

− Mislim, samo zato da biste bili prisiljeni da govorite našim jezikom. Razdvojeni smo tek nekoliko dana, *neh?*

− Kad odlazite u Osaku?

− Ne znam. Mislila sam da ću krenuti pre tri dana, ali gospodar Toranaga još nije potpisao moju propusnicu. Sve sam sredila − nosače i konje − i svakodnevno nosim njegovom pisaru na potpis svoje isprave, ali uvek mi ih vraćaju: ’Predajte ih sutra!’

− Mislio sam da ću vas na brodu prevesti u Osaku. Zar on nije rekao da ću vas ja prebaciti morskim putem?

− Da. Da, kazao je, ali… pa, Anđin-sane, s našim feudalcem se nikad ne zna. Menja planove.

− Je li uvek bio ovakav?

− Da i ne. Posle Jokosea ispunjen je… kako se to kaže… setom, *neh?* Da, setom, i vrlo se promenio. On… da, sad se veoma promenio.

− Od Prvog mosta ispunjeni ste setom i vrlo ste se promenili. Da, sada ste drukčiji.

− Prvi je most bio kraj i početak, Anđin-sane. I naše obećanje. *Neh?*

− Da. Molim vas, oprostite mi!

Tužno se naklonila pa otišla, a kad se udaljila na siguran razmak, prošaptala je ne okrećući se: − Ti… − Reč još dugo ostane u hodniku, zajedno s njenim mirisom.

Na večeri je pokušavao propitati Fuđiko, ali ni ona ništa nije znala o važnosti ili pak nije htela − ili nije mogla − objasniti šta je naopako u zamku.

− *Dozo, gomen nasaj, Anđin-san.*

Sav rastrojen legao je u postelju. Rastrojen od gneva zbog odlaganja i zbog noći bez Mariko. Uvek ga je mučilo saznanje da je ona tako blizu, da je Buntaro otišao iz grada, a sada, zbog ’Ti’ znao je da je njena žudnja i dalje isto onako snažna kao njegova. Pre nekoliko dana pošao je u njenu kuću pod izgovorom da mu je potrebna pomoć za japanski. Stražar-samuraj mu je rekao.

’Jako žalim, ali ona nije kod kuće.’ Tada je zahvalio i neveselo otišao na glavna južna vrata. Video je okean. Tlo je bilo tako ravno da nije video pristanište ni luku, iako mu se činilo da u daljini razaznaje visoke jarbole svoga broda.

Okean ga je mamio. Beše to više daljina nego dubina, potreba da ga ispira svež vetar, da žmirka očima protiv njegove snage, jezikom da okušava slanoću njegovu. Da se pod njim naginje paluba, a u snasti da oblice, užad i dizači (konopci za dizanje i spuštanje jedara) škripe i stenju pod pritiskom jedara koja bi s vremena na vreme obesno zapucketala kad bi ih nestašni povetarac pomakao za delić stepena.

Sloboda ga je mamila više nego horizont. Sloboda da ode u bilo koji prostor po bilo kakvom vetru, po bilo kakvom hiru. Da stoji na svojoj krmnici i da bude *arbitar*, kao što je ovde Toranaga jedini arbitar.

Blektorn se zagleda u najviši deo kule. Sunce se presijavalo sa lepo obloženih krivina. Tu nikada nije video kretanje, iako je znao da je svaki prozor ispod najvišeg sprata pod jakom stražom.

Gongovi najave promenu sata. Po prvi put mu um saopšti da je to sredina sata ’Konja’, a ne osam zvona pomorske straže − ili tačno podne.

Rečnik tutne u rukav, sretan što je vreme za prvi pravi obrok. Danas je imao pirinač, obarene račiće-škampe, riblju supu i ukiseljeno povrće.

− Želite li još, Anđin-sane?

− Hvala, Fuđiko. Da. Pirinač, molim. I ribe! Dobro… vrlo… − Potraži reč ’slasno’ i nekoliko je puta ponovi kako bi je zapamtio. − Da, slasno, *neh?*

Fuđiko je bila zadovoljna.

− Hvala. Ova riba sa severa. Na severu voda hladnija, razumete? Zove se *kurima-ebi.*

Ponovio je naziv pa ga pohranio u pamćenje. Kad je pojeo i kad su tanjiri bili odneti, natočila mu je još čaja pa iz rukava izvukla omot.

− Evo novca, Anđin-sane. − Pokazala mu je zlatnike. − Pedeset kobana. Vrede stotinu i pedeset kokua. Potrebno vam je, *neh?* Za mornare. Molim vas, oprostite mi, razumete li?

− Da. Hvala.

− Nema na čemu. Dosta?

− Da. Mislim. Gde dobiti?

− Od glavnog Toranaga-samina… − Fuđiko je smišljala kako da se jednostavno izrazi. − Pošla ja važnom Toranaginom čoveku. Glavar. Kao Mura, *neh?* Ne samuraj, samo bankar. Potpisala ja za vas.

− Ah, razumeo. Hvala. Moj novac? Moj koku?

− Oh, da.

− Ova kuća. Hrana. Posluga. Ko platiti?

− Oh, ja plaćam. Od vaših… od koku od jedne godine.

− Je li to dovoljno, molim? Dovoljno kokua?

− Oh, da. Da, mislim da jeste! − rekla je.

− Zašto zabrinuta? Zabrinuta u licu?

− Oh, molim vas, oprostite mi, Anđin-sane. Nisam zabrinuta. Bez brige…

− Bol? Peče bol?

− Nema bola. Gle! − Fuđiko oprezno ustane sa debelih jastuka na koje je on naterao da sedi. Klekla je na tatamije bez ikakvog znaka nelagodnosti, a onda se opet zavalila na pete pa se smestila. − Evo, sve bolje.

− Eeeee, vrlo dobro! − reče on, zadovoljan što joj je bolje. − Pokazati, eh?

Oprezno je ustala, podigla skute sukanja pa mu pokazala zadnji deo nogu. Brazgotina nije prsla i nije se zagnojila.

− Vrlo dobro − reče on. − Da, uskoro kao koža deteta, *neh?*

− Hvala vam, da. Nežna! Hvala vam, Anđin-sane.

U njenom glasu je primetio neznatnu promenu, ali nije ništa rekao. Te noći je nije otpustio. Jastučenje je bilo zadovoljavajuće. Ništa više. On nakon toga nije doživeo nikakav užitak, nikakvu radosnu omamu. Obično parenje. Tako pogrešno, pomislio je, pa opet nije pogrešno, *neh?*

Pre odlaska je klekla, ponovo mu se naklonila i položila ruke na njegovo čelo.

− Od sveg srca vam zahvaljujem. Molim vas, sada spavajte, Anđin-sane.

− Hvala, Fuđiko-san. Spavam kasnije.

− Molim vas, spavajte sada. To je moja dužnost i doneće mi veliko zadovoljstvo.

Dodir njene ruke beše topao i suv i ne baš ugodan. Ipak se pravio da spava. Milovala ga je nevešto, ali jako strpljivo. Tad se tiho vratila u svoju sobu. Ostavši ponovno sam, i sretan što je sam, Blektorn podboči glavu rukama i digne pogled u tminu. Odluku o Fuđiko doneo je za vreme putovanja od Jokosea u Edo. ’To ti je dužnost’ rekla je Mariko u njegovom zagrljaju.

− Mislim da bi to bila greška, *neh?* Ako ostane noseća, meni će biti potrebne četiri godine da otplovim kući i da se vratim, a Bog zna šta se može dogoditi u tom vremenu. − Setio se kako je Mariko tada zadrhtala.

− Oh, Anđin-sane, to je jako dugo.

− Onda tri godine. Ali ti ćeš biti sa mnom na brodu. Odvešću te natrag s…

− Obećanje tvoje, dragi moj! Ništa čvrsto, *neh?*

− Imaš pravo. Da. Ali Fuđiko se može dogoditi niz loših stvari. Sumnjam da bi ona htela moje dete.

− To ne znaš. Ne razumem te, Anđin-sane. *To ti je dužnost.* Ona dete uvek može sprečiti, *neh?* Ne zaboravi, ona je tvoja naložnica. Zapravo joj skidaš obraz ako je ne pozoveš na jastučenje. Na kraju krajeva, Toranaga joj je lično naredio da ode u tvoju kuću.

− Zašto je on to učinio?

− Ne znam. Nije važno. On je to naredio pa je to zato najbolje za tebe i najbolje za nju. Bilo je dobro dosad, *neh?* Obavlja svoju dužnost najbolje što može, *neh?* Molim te, oprosti, ali zar ne misliš da bi i ti morao obaviti svoju?

− Dosta tvojih pridika! Voli me i više nemoj govoriti.

− Kako da te volim? Ah, danas mi je rekla Kiku-san!

− Kako je to?

− Ovako.

− To je jako dobro… jako, jako dobro.

− Oh, zaboravila sam, molim te, upali sveću, Anđin-sane. Moram ti nešto pokazati.

− Kasnije, ja sada…

− Oh, molim te, oprosti mi, sad bi to trebalo biti. Kupila sam ti ovo. Knjiga o jastučenju. Slike su jako smešne.

− Ne želim sada gledati u knjigu o jastučenju.

− Ali, jako žalim, Anđin-sane, možda bi te neka slika uzbudila. Kako možeš učiti o jastučenju, bez knjige o jastučenju?

− Već sam uzbuđen!

− Pa Kiku-san je kazala da je to najbolji način izbora položaja. Ima ih četrdeset sedam. Neki deluju zapanjujuće i jako su teški, ali ona je rekla da je bitno sve probati. Zašto se smeješ?

− Ti se smeješ… pa zašto se ne bih i ja smejao?

− Smejala sam se zbog toga što si se ti smejuljio, osećala sam kako ti se tresu trbušni mišići i nikako me nisi puštao gore. Molim te, pusti me da ustanem, Anđin-sane!

− Ah, ali ne smeš biti osorna, Mariko, draga moja. Nema te žene na svetu

koja sme biti iole tako osorna…

− Ali, Anđin-sane, molim te, moraš me pustiti da ustanem! Želim ti pokazati!

− U redu. Ako to…

− Oh, ne, Anđin-sane, nisam htela… ne smeš… Zar ne možeš samo ispružiti ruku?… Molim te, ne još… oh, molim te, ne ostavljaj me… oh, kako te ovako volim…

Blektorn se sećao te ljubavi. Mariko ga je više uzbudila nego Kiku, a Fuđiko se ni s jednom od njih nije mogla uporediti. A Felisiti?

Ah, Felisiti, pomisli on koncentrišući misli na svoj veliki problem. Sigurno sam lud kad volim Mariko i Kiku. Pa ipak…

Istina o Felisiti je ova: ona se ne može uporediti ni sa Fuđiko. Fuđiko je bila čista. Jadna Felisiti! Nikada joj to neću moći reći, ali sad mi se naježi koža pri pomisli na nju i na sebe kako kao par lasica mekećemo u senu ili pod prljavim pokrivačima. Sad sam upoznao nešto mnogo bolje. Sada bih mogao da je podučavam, ali da li bi ona želela da uči? A kako bismo mi mogli da se očistimo, da ostanemo čisti, i da živimo čisti? Kod kuće se prljavština gomila na prljavštinu, ali tamo su mi žena i deca, i ja tamo pripadam.

− Ne misli o *tome* domu, Anđin-sane − rekla je jednom Mariko kad su ga obuzele sumorne misli. − Ovde je pravi dom, a onaj drugi, udaljen je deset miliona puta deset štapića. Stvarnost je ovde. Poludećeš ako budeš pokušavao iz takvih nemogućih uslova stvoriti *va.* Slušaj, ako želiš mir, moraš naučiti da piješ čaj iz prazne šoljice. − Pokazala mu je kako. − Zamisli da je u šoljici stvarnost, zamisli da je unutra čaj, toplo, svetlozeleno piće bogova. Ako se snažno napregneš. Oh, zen-učitelj bi ti to pokazao, Anđin-sane. Jako je teško, a opet tako lagano. O, da sam toliko pametna pa da ti to pokažem, jer tada bi sve stvari na svetu bile tvoje, samo ako ih zatražiš, pa i najteže dostižan dar − savršen spokoj.

Mnogo je puta pokušavao, ali nikad nije uspevao srkati čaj kad ga nije bilo u šoljici.

− Ništa zato, Anđin-sane. Jako je mnogo vremena potrebno da to naučiš, ali jednom ćeš naučiti.

− Znaš li ti?

− Retko. Samo u trenucima velike žalosti ili usamljenosti. Ali ukus nepostojećeg čaja kao da životu pridaje značenje. Teško je to objasniti. Učinila sam to jedanput-dvaput. Katkad postigneš *va* već i tim ako pokušavaš.

Sada, dok je ležao u tamnom zamku, a san bio tako daleko od njega,

kremenom je zapalio sveću i misli posvetio šoljici od porcelana koju mu je poklonila Mariko. Sad ju je uvek držao pored svoga kreveta. Sat vremena je pokušavao, ali nikako da pročisti um. Iste misli neizbežno su se nizale: želim otići, želim ostati. Bojim se vratiti, bojim se ostati. Oboje mrzim i oboje želim. A i dalje, postoje *ete*.

Da zavisi samo od mene, ne bih otišao, još ne bih. Ali, u pitanju su i drugi ljudi, oni nisu *ete*, a ja sam se zarekao kao pilot: *’ Tako mi gospodina Boga, obećavam da ću brod odvesti i da ću ga milošću Božjom dovesti kući!’ Želim Mariko. Želim videti zemlju koju mi je podario Toranaga i potrebno mi je da ovde ostanem, da uživam plodove svoje velike sreće, samo još malčice. Da. Ali, tu je u pitanju i dužnost, a to je iznad svega, neh?*

U zoru je Blektorn znao: iako se pravio da je opet odložio odluku, zapravo je odlučio. Neopozivo.

Bože, pomozi mi, ja sam u prvom redu, i u poslednjem, pilot.

* * *

Toranaga odmota tanki papir koji je stigao dva sata posle zore. Poruka njegove majke glasila je jednostavno ovako: ’Tvoj se brat slaže, sinko. Danas će otići njegovo svojeručno pismo u kojem ti to potvrđuje. Svečana poseta gospodara Sudare i njegove porodice mora započeti u roku od deset dana.’

Toranaga iscrpljeno sede. Golubovi zalepršaju u kavezima pa se opet smire. Prijatno jutarnje sunce prodiralo je na tavan iako su se stvarali kišni oblaci. On je skupio snagu pa požurio niz stepenice u svoje odaje na donjim spratovima.

− Naga-sane?

− Da, oče?

− Pošalji ovamo Hiro-macu-sana. Posle njega − mog sekretara.

− Da, oče.

Brzo stiže stari general. Zglobovi su mu škripali od penjanja. Duboko se naklonio, držeći mač opušteno kao i uvek. Lice mu je bilo svirepije nego ikada, starije nego ikada, u stvari, još odlučnije nego ikada.

− Dobro došao, prijatelju stari.

− Hvala, gospodaru. − Hiro-macu diže pogled. − Tužan sam što na vašem licu vidim svetovne brige.

− A ja sam tužan što vidim i čujem o tolikoj izdaji.

− Da. Izdaja je užasna stvar.

Toranaga vide kako ga čvrste stare oči odmeravaju.

− Možeš slobodno govoriti.

− A kada nisam slobodno govorio? − Starac beše ozbiljan.

− Molim te, oprosti što sam te pustio da čekaš.

− Molim vas, oprostite što vam smetam. Šta izvoljevate, gospodaru? Molim vas, saopštite mi svoju odluku o budućnosti svoje kuće. Neopozivo Osaka? Poklonićete se onom gnojištu?

− A zar sam ja ikada i o čemu doneo konačnu odluku?

Hiro-macu se namršti pa zamišljeno izravna leđa da mu popusti bol u ramenima.

− Uvek sam znao da ste strpljivi i odlučni i uvek ste pobeđivali. Zato vas sada ne mogu shvatiti. Nije vama slično da se predate.

− Zar kraljevstvo nije važnije od *moje* budućnosti?

− Nije.

− Išido i ostali regenti još su zakoniti vladari, prema Taikovoj volji.

− Ja sam vazal Joši Toranage-noh-Minovare i nikoga drugog ne priznajem.

− Dobro. Preksutrašnji dan izabrah za odlazak u Osaku.

− Da. To sam čuo.

− Ti ćeš zapovedati pratnjom, a zamenik će biti Buntaro.

− I to znam, gospodaru − uzdahne stari general. − No, otkako sam se vratio, gospodaru, razgovarao sam sa vašim starim savetnicima i gener…

− Da, znam. I šta oni misle?

− Da ne bi smeli otići iz Eda. Da bi trebalo privremeno da se oglušimo o vaše naredbe.

− A ko bi ih nadglasao?

− Ja. Svojim naredbama.

− Oni to žele? Ili si ti to odlučio?

Hiro-macu položi mač na pod bliže Toranagi pa ga sasvim nemoćno pogleda ravno u oči.

− Molim vas, oprostite, gospodaru, želim vas zapitati šta da radim. Dužnost mi − čini mi se − nalaže da preuzmem komandu i onemogućim vaš odlazak. To će Išida smesta prisiliti da istupi protiv nas. Da, naravno, izgubićemo, ali čini mi se da je to jedini častan put.

− Ali je glup, *neh?*

Generalove obrve, sive kao čelik, su se skupile.

− Ne. Časno ćemo umreti u boju. Opet ćemo steći *va.* Kvanto je ratni plen, ali novoga gospodara nećemo videti na ovom životu. *Šigata ga naj.*

− Nikada nisam voleo nepotrebno gubiti ljude. Još nisam izgubio nijednu bitku pa ne vidim razloga zašto bih je sad izgubio.

− Nije sramota izgubiti jednu bitku, gospodaru. Je li predaja časna?

− Svi ste se složili u toj izdaji?

− Gospodaru, molim vas, oprostite mi, pojedince sam pitao samo za vojno mišljenje. Nema nikakve izdaje niti zavere.

− Ipak si slušao izdaju.

− Molim vas, oprostite mi, ali ako to potvrdim, kao vaš vrhovni zapovednik, više to neće biti izdaja nego zakonska državna politika.

− Izdaja je oduzimati svom feudalcu moć odlučivanja.

− Gospodaru, već su se u previše slučajeva svrgavali gospodari. Vi ste to radili, Goroda je to radio, i Taiko. Svi smo radili to, i još mnogo gore. Pobednik nikad ne počini izdaju.

− Odlučio si me svrgnuti?

− Molim vas da mi pomognete u odlučivanju.

− Ti si jedina osoba kojoj mogu verovati. Mislio sam…

− Tako mi svih bogova, jedino želim biti vaš najodaniji vazal. Ja sam običan vojnik! Želim obaviti svoju dužnost prema vama. Samo na vas mislim. Zaslužujem vaše poverenje. Ako će vam to pomoći, skinite mi glavu. Ako će vas to navesti da se borite, radosno vam dajem svoj život, živu krv svoga klana, i to danas, javno, tajno ili kako god želite! Pa zar to nije učinio naš prijatelj general Kiošio? Žao mi je, ali ne razumem zašto bih vam dopustio da upropastite svoje životne napore!

− Dakle, odbijaš poslušati moja naređenja da vodiš pratnju koja će prekosutra otići u Osaku?

Oblak zastre nebo i obojica pogledaju kroz prozor.

− Uskoro će kiša − izjavi Toranaga.

− Da, ove godine ima previše kiše, *neh?* Uskoro moraju prestati kiše ili će letina propasti. − Pogledaju se.

− Dakle?

− Svečano vas pitam − jednostavno će ’Čelična pesnica’ − gospodaru, naređujete li mi da vas prekosutra pratim iz Eda na putu za Osaku?

− Budući da svi moji savetnici, kako se čini, tvrde suprotno, prihvatiću njihovo i tvoje mišljenje pa ću odložiti odlazak.

Hiro-macu je za ovo bio sasvim nepripremljen.

− Eh? Ne putujete?

Toranaga se nasmeja. Spadne mu maska i opet postade onaj stari Toranaga.

− Nikad nisam ni nameravao u Osaku. Zašto bih bio tako glup?

− Šta?

− Sporazum u Jokoseu bila je obična varka da dobijem na vremenu − raspoloženo će Toranaga. − Išido je zagrizao. Glupan me za koju nedelju očekuje u Osaki. Zagrizao je i Zataki. Zagrizao si ti. I svi moji hrabri nepoverljivi vazali! Dobio sam mesec dana vremena, a da nisam dao nikakve ustupke, a Išida i njegove ogavne saveznike doveo sam u pomutnju. Čujem da se već svađaju oko Kvanta. Obećan je i Kijami i Zatakiju.

− Niste ni nameravali poći? − Hiro-macu odmahne glavom, a onda, kad mu iznenada sine, lice mu razvedri očaran smešak. − Sve je to lukavstvo?

− Naravno! Čuj, morao sam ih sve zavarati, *neh?* Zatakija, sve, pa i tebe! Inače bi uhode kazale Išidu pa bi on odmah navalio na nas, pa nikakva zemaljska sreća ni bogovi na nebu ne bi mogli sprečiti moju propast.

− Tako je… ah, gospodaru, oprostite mi. Tako sam glup. Zaslužio sam da izgubim glavu! Dakle, sve je to bila besmislica, puka besmislica. Ali… ali šta je sa generalom Kiošiom?

− Rekao je da je kriv za izdaju. Nisu mi potrebni generali-izdajice, nego samo poslušni vazali.

− A zašto ste napali gospodara Sudaru? Zašto ste mu uskratili svoju milost?

− Zato što mi se tako sviđa − oštro će Toranaga.

− Da. Molim vas, oprostite mi. To je vaše isključivo pravo. Molim vas, oprostite što sam u vas posumnjao.

− Zašto da ti oprostim na tome što si takav kakav jesi, prijatelju stari? Morao si učiniti ono što si učinio i kazati ono što si kazao. Sad si mi potrebniji nego ikada. Moram imati nekoga kome mogu verovati. Zato sam ti ovo poverio. Ovo mora ostati naša tajna!

− Oh, gospodaru, toliko ste me usrećili…

− Da − odvrati Toranaga. − Jedino se toga bojim.

− Gospodaru?

− Ti si vrhovni zapovednik. Samo ti možeš onemogućiti tu glupu pritajenu bunu dok ja čekam. Verujem ti, moram ti verovati. Moj sin ne može držati generale na uzdi, iako on ne bi pokazivao radost povodom te tajne, kad bi je znao, ali tvoje je lice ulaz u tvoju dušu, prijatelju stari.

− Onda dopustite da sebi oduzmem život kad primirim generale.

− Ništa mi to ne pomaže. Moraš ih ujedinjavati za vreme mog predstojećeg

’odlaska’, *neh?* Samo ćeš morati čuvati lice i jezik kao nikada pre. Jedini ti na celom svetu ovo znaš… Ti si jedini kome moram verovati, *neh?*

− Oprostite mi što sam glup. Neću zakazati. Objasnite mi šta moram učiniti.

− Reci mojim generalima istinu… Da si me nagovorio da prihvatim tvoj savet, koji je ujedno i njihov, *neh?* Službeno ću odložiti odlazak za sedam dana. Kasnije ću ga ponovo odložiti. Ovaj put zbog bolesti. Jedino ćeš ti ovo znati.

− Zatim? Zatim će biti ’Grimizno nebo’?

− Ne u stvarnom smislu. ’Grimizno nebo’ uvek nam je bio poslednji izlaz, *neh?*

− Da. A šta je sa musketarskom jedinicom? Bi li mogla prokrčiti put kroz brda?

− Deo puta, ali ne i čitav put do Kjota.

− Naredite neka Zatakija ubiju.

− To bi moglo biti moguće, ali Išido i njegovi saveznici još su nepobedivi. − Toranaga mu je naveo mišljenja Omija, Jabua, Igurašija i Buntara na sam dan potresa. − Tada sam naredio ’Grimizno nebo’ kao obmanu da zbunim Išida, a isto tako da oni pravi delovi rasprave budu prišapnuti u pogrešne uši. No, činjenica je da je Išidova snaga još uvek nepobediva.

− Kako ih možemo razdvojiti? Šta je sa Kijamom i Onošijem?

− Ne, oni su nepomirljivo protiv mene. Svi hrišćani biće protiv mene, osim mog hrišćanina, ali uskoro ću jako dobro iskoristiti njega i njegov brod. Najviše mi je potrebno vreme. Po celom carstvu imam saveznike i tajne prijatelje, i budem li imao vremena… Svaki dan koji ja dobijem − slabi Išida. Evo mog bojnog plana. Važan je svaki dan odgađanja. Čuj, posle kiša, Išido će Kvanto zahvatiti istovremenim kliještima! Ikava Đikkju napašće jug, a Zataki sever. Đikkjua ćemo zadržati kod Mišime, zatim ćemo se povući na prolaz Hakone i u Odavaru gde ćemo se konačno utaboriti. Na severu ćemo čvrsto držati Zatakija u planinama na putu Hošo-kaido, negde u blizini Mikave. Tačno je ono što rekoše Omi i Iguraši! Njihov prvi napad možemo odbiti, a druge velike najezde ne sme biti. Borićemo se i čekati iza svojih planina. Čekaćemo, odgađati i čekati, a kad plod bude zreo za berbu ’Grimizno nebo’.

− Eeeeee, neka skoro osvane taj dan!

− Čuj, prijatelju stari, samo ti možeš obuzdati moje generale. Sa vremenom i osiguravši Kvanto, potpuno ga osiguravši, možemo odoleti prvom napadu, a zatim će se Išidovi savezi početi raspadati. A kad do toga dođe, osigurana je Jaemonova budućnost, a Taikovo zaveštanje je neoskrnavljeno.

− Nećete preuzeti svu vlast, gospodaru?

− Poslednji put: ’Zakon može poremetiti razum, ali razum nikad ne sme poremetiti zakon, inače bi se čitavo naše društvo raspalo kao stari tatami. Zakon možemo koristiti da uništi razum, a razum nipošto ne smemo upotrebiti da zbacimo zakon.’ Taikovo zaveštanje je zakon.

Hiro-macu se nakloni u znak prihvatanja.

− Vrlo dobro, gospodaru. Nikada to više neću spomenuti. Molim vas, oprostite mi. Sada… − Pokaže osmeh. − A šta moram sada učiniti?

− Pravi se da si me nagovorio na odlaganje. Samo sve njih drži u svojoj čeličnoj pesnici.

− Koliko se moram pretvarati?

− Ne znam dokle.

− Nemam poverenja u sebe, gospodaru. Možda i nehotice pogrešim. Mislim da ću nekoliko dana moći odagnati radost s lica. S vašim dopuštenjem, moji će ’bolovi’ postati tako veliki da ću biti vezan za krevet… Nikakve posete, *neh?*

− Dobro. To učini do četiri dana. Već od danas pokazuj da te boli. To neće biti teško, *neh?*

− Ne, gospodaru. Jako žalim. Sretan sam što borba počinje ove godine. Sledeće… možda vam ne bih mogao pomoći.

− Besmislica! No, biće to ove godine, bez obzira hteo ja ili ne. Do šesnaest dana idem iz Eda u Osaku. Dotad ćeš mi dati svoje ’kolebljivo odobrenje’ i povešćeš marš. Samo ti i ja znamo da će biti još odlaganja i da ću se vratiti u Edo mnogo pre nego što stignem do svojih granica.

− Molim vas, oprostite što sam u vas posumnjao. Kad ne bih morao ostati živ da vam pomognem u vašim namerama, ne bih mogao preživeti svoju sramotu.

− Ne moraš se sramiti, prijatelju stari. Da i ti nisi bio uveren, Išido i Zataki bi prozreli prevaru. Oh, usput da te pitam, kakav je bio Buntaro-san kad si ga video?

− Kipeo je od besa, gospodaru. Bilo bi mu dobro da može biti bitku.

− Je li ti predlagao da me ukloniš kao feudalca?

− Da je meni to rekao, glavu bih mu odrubio! Smesta!

− Do tri dana poslaću po tebe. Svakog dana traži da te primim, ali ja ću te sve dotad odbijati.

− Da, gospodaru. − Stari general se smerno nakloni. − Molim vas, oprostite ovom starom glupanu. Opet ste dali smisao mom životu. Hvala! − I ode.

Toranaga iz rukava izvuče komadić papira pa sa velikim zadovoljstvom ponovno pročita majčinu poruku. Ako su mu severni putevi možda otvoreni, i ako je tamo Išido možda izdan, mogućnosti su se silno poboljšale. Prinese poruku plamenu. Papir se smota u pepeo. Veselo je lupkao po pepelu dok se nije pretvorio u prah. Ko da sada postane novi vrhovni zapovednik?, zapita se.

* * *

Mariko u podne prođe kroz dvorište pred kulom, kroz neme redove zamišljenih stražara, i uđe. Toranagin pisar čekao ju je u jednom od predvorja u prizemlju.

− Jako žalim što sam vas pozvao, gospo Toda − mlitavo će on.

− Užitak je moj, Kavanabi-sane.

Kavanabi beše postariji samuraj oštrih crta lica i obrijane glave. Nekad je bio budistički sveštenik, a već je godinama vodio Toranaginu prepisku. Inače vedar i oduševljen, danas je, kao i većina ljudi u zamku, bio silno rastrojen. Pružio joj je malen svitak.

− Vaše putne isprave za Osaku, propisno potpisane. Putujete sutra i morate onamo stići što pre.

− Hvala vam. − Vlastiti glas zvučao joj je tanak.

− Gospodar Toranaga veli da će možda pripremiti poruke koje biste odneli gospi Kiricubo i gospi Koto. A i za generala gospodara Išida i gospu Očibu. Predaće vam ih sutra u zoru ako… oprostite, ako budu pripremljene. Ja ću se pobrinuti da vam ih dostave.

− Hvala.

Kavanabi iz niza svitaka poslaganih pažljivo i uredno na niskom stolu izdvoji jedan službeni dokument.

− Upućen sam da vam ovo predam! To je povećanje feuda vašeg sina kao što vam je obećao gospodar Toranaga. Deset hiljada kokua godišnje. Nosi datum poslednjeg dana meseca i… pa lepo, evo vam!

Uzela je, pročitala i proverila službene pečate. Sve je bilo u najboljem redu, ali nije bila sretna. Oboje su verovali da je to sad mrtvo slovo na papiru. Ako i poštede život njenom sinu, postaće ronin.

− Hvala. Molim vas, zahvalite gospodaru Toranagi na časti koju nam je ukazao. Smem li ga videti pre nego što odem?

− Oh, da. Kad sad odete odavde, zamoljeni ste da pođete na varvarski brod. Zahteva da ga tamo čekate.

− Zar… zar ću prevoditi?

− To nije rekao. Pretpostavljam da je tako, gospo Toda. − Sekretar žmirne na popis koji je imao u ruci. − Kapetanu Jošinaki je naređeno da vodi vašu pratnju u Osaku, ako želite.

− Biću počašćena ako se opet nađem pod njegovim okriljem. Hvala vam. Smem li pitati kako gospodar Toranaga?

− Izgleda, dosta dobro, ali kad onako čio čovek kao on već danima ne izlazi… Šta ja mogu kazati? − bespomoćno je širio ruke. − Jako žalim. Danas je bar primio gospodara Hiro-macua i pristao da odloži putovanje. Pristao je i da se pozabavi još nekim stvarima… Sad mora utanačiti cene pirinča u slučaju slabe žetve… Ali ovde ima toliko mnogo posla i… To nikako nije njemu slično, gospo Toda. Grozna su ova vremena, *neh?* I grozni znaci! Vračare kažu da ćemo ove godine ostati bez letine.

− Neću im verovati… sve do žetve.

− Mudro, veoma mudro. No, neće nas mnogo doživeti doba žetve. S njim moram u Osaku. − Kavanabi zadrhta i uzrujano se nagne napred. − Čujem da je već između Kjota i Osake izbila zaraza, boginje! Je li to još jedan znak s neba da su bogovi okrenuli lice od nas?

− Nije vama prilično da verujete naklapanjima ili nebeskim znacima, Kavanabi-sane, niti da širite glasine. Znate šta o tome misli gospodar Toranaga.

− Znam. Jako žalim, ali, pa lepo… Ovih dana više niko ne izgleda normalan, *neh?*

− Možda glasine nisu istinite… Molim Boga da nisu! − Otresla je svoju zlu slutnju. − Je li već utvrđen novi dan polaska?

− Od gospodara Hiro-macua sam razabrao da je odložen za sedam dana. Tako sam sretan što se vratio naš vrhovni komandant i tako sam sretan što ga je on nagovorio. Oh, kad bi se taj put zauvek odložio! Bolje se ovde boriti nego tamo biti osramoćen, *neh?*

− Da − složila se, znajući da se više nema smisla praviti da to nije najvažnija misao u svačijoj glavi. − Sada, kad se vratio gospodar Hiro-macu, možda će naš gospodar uvideti da predaja nije najbolje rešenje.

− Gospo, ovo samo za vaše uši. Gospodar Hiro-macu… − Zastane, pogleda uvis i osmehne se. U prostoriju uđe Jabu zveckajući mačevima. − Ah, gospodar Kasigi Jabu, baš lepo što vas vidim. Naklonio se. Naklonila se i Mariko. Izmene udvornosti, a tad on reče: − Gospodar Toranaga vas očekuje, gospodaru. Molim vas, odmah pođite gore.

− Dobro. Zbog čega me pozvao?

− Jako žalim, gospodaru, nije mi rekao… Samo da vas želi videti!

− Kako je on? Kavanabi je oklevao.

− Bez ikakve promene, gospodaru.

− Njegov odlazak… Je li utanačen novi datum?

− Shvatio sam da će to biti za sedam dana.

− Možda će gospodin Hiro-macu još više odložiti, *neh?*

− Zavisi od našeg gospodara, gospodaru.

− Naravno! − Jabu izađe.

− Spomenuli ste mi nešto gospodara Hiro-macua?

− Samo za vaše uši, gospo… Budući da Buntaro-san nije ovde − šapne pisar. − Kad je stara ’Čelična pesnica’ došao sa razgovora s gospodarom Toranagom, morao se odmarati dobrih sat vremena. Bilo mu je veoma teško, gospo.

− Oh! Bilo bi užasno da mu se baš sad nešto dogodi!

− Da. Kad ne bi bilo njega, buknula bi buna, *neh?* Ovo odlaganje ništa ne rešava, zar ne? To je samo primirje. Prava poteškoća… Boji… bojim se, otkako je gospodar Sudara bio pomoćnik generala Kiošija prilikom *sepukua*, kad god spomenu ime gospodara Sudare, naš se gospodar jako naljuti… Samo ga je gospodar Hiro-macu uspeo nagovoriti da odloži, a to je jedina stvar koja…

− Suze se skotrljaju niz pisarove obraze. − Šta se događa, gospo? Izgubio je živce, *neh?*

− Ne − odgovorila je čvrsto, ali bez uverenja. − Sigurna sam da će sve biti dobro. Hvala što ste mi kazali. Nastojaću posetiti gospodara Hiro-macua pre nego što otputujem.

− Idite s Bogom, gospo. − Ona se zapanji.

− Nisam znala da ste hrišćanin, Kavanabi-sane.

− Nisam, gospo, ali znam da je to vaš običaj.

Izašla je na sunce, jako zabrinuta za Hiro-macua, a istovremeno je hvalila Boga što je okončano njeno čekanje i što će sutra pobeći. Krene prema baldahinu i pratnji koja ju je čekala.

− Ah, gospo Toda − reče Gioko, istupivši iz senke pa joj pođe u susret.

− Ah, dobro jutro, Gioko-san, drago mi je što te vidim. Nadam se da si dobro? − umilno će ona, a odjednom je podiđu žmarci.

− Uopšte nisam dobro, na žalost, jako žalim. Baš žalosno! Čini se da Kiku-san i ja nismo više u milosti našega gospodara. Otkako smo ovamo stigle,

zatočene smo u prljavoj krčmi trećeg razreda, u koju ne bih smestila ni mušku kurtizanu osmog razreda!

− Oh, jako žalim. Sigurno se negde potkrala greška.

− Ah, da, greška. Svakako se tome nadam, gospo. Konačno mi je danas dopušteno da dođem u zamak, konačno je stigao odgovor na moju molbu da razgovaram s velikim gospodarom, konačno mi je dopušteno da se opet naklonim velikom gospodinu. Danas, nešto kasnije! − Gioko joj se iskrivljeno nasmeši. − Čula sam da i vi dolazite gospodaru-sekretaru pa pomislih, pričekaću da vas pozdravim. Nadam se da ne zamerate.

− Zadovoljstvo mi je što te vidim, Gioko-san. Posetila bih tebe i Kiku-san, ili bih vas pozvala da me posetite, ali to na žalost, nije bilo moguće.

− Da… jako žalosno. Tužna su ovo vremena. Teška za plemiće. Teška za seljake. Jadna Kiku-san boluje od brige što više nije u milosti gospodara našega.

− Sigurno to nije istina, Gioko-san. On… Gospodar Toranaga ima mnogo gorućih problema, *neh?*

− Istina je, istina! Možda bi sada mogle popiti ’ča’, gospo Toda. Bila bih počašćena ako dopustite da s vama načas porazgovaram.

− Ah, jako žalim, ali naređeno mi je da idem po službenom poslu. Inače bi mi to bila čast.

− Ah, da, sada morate poći na Anđin-sanov brod. Ah, zaboravila sam, jako žalim. Kako Anđin-san?

− Mislim da mu je dobro − odvrati Mariko, besna što Gioko zna njene poverljive poslove. − Videla sam ga samo jedan put… a i tad samo na nekoliko minuta… otkako smo stigli.

− Zanimljiv čovek. Da, veoma. Žalosno je kad više ne viđamo prijatelje, *neh?*

Obe su se smeškale. Glasovi su im bili uljudni i nemarni. Obe su bile svesne da ih samuraji nestrpljivo motre i slušaju.

− Čujem da je Anđin-san posetio svoje prijatelje… svoju posadu. Kako ih je našao?

− Nije mi rekao, Gioko-san. Kao što rekoh, videla sam ga samo na tren. Jako žalim, ali moram otići…

− Žalosno je ne viđati prijatelje. Možda bih vam ja mogla o njima pričati. Na primer to da žive u seocu *eta.*

− Šta?

− Da. Čini se da su njegovi prijatelji zamolili da im se dozvoli da onde žive jer im je to draže od civilizovanih područja. Čudno, *neh?* Nisu kao Anđin-san, koji je drukčiji. Govorka se da oni pričaju da im je selo *eta* više kao njihova kuća. Čudno, *neh…?*

Mariko se sećala kako je Anđin-san bio čudan onog dana na stepeništu. Sad je sve jasno, pomislila je. *Eta!* Bogorodice, jadan čovek! Kako li se sigurno postideo!

− Oprosti, Gioko-san, šta si kazala?

− Samo to da je čudno što je Anđin-san toliko različit od ostalih.

− Kakvi su oni? Jesi li ih videla? One druge?

− Ne, gospo, ja tamo ne bih otišla. Šta bih s njima radila? Ili s *etama?* Moram misliti na svoje mušterije i na svoju Kiku-san. I na svoga sina.

− Ah da, tvoj sin!

Giokino se lice rastužilo ispod suncobrana, ali oči joj ostadoše kremenosmeđe kao i kimono.

− Molim vas, oprostite mi, ali verovatno nemate pojma zašto smo izgubile milost gospodara Toranage?

− Ne. Sigurno ste se prevarile. Ugovor je zaključen, *neh?* Prema pogodbi!

− Oh da, hvala vam. Imam kreditno pismo za trgovce pirinčom u Mišimi, isplativo po viđenju. Umanjen za svotu koju smo ugovorile. Ali ni na kraj pameti nije mi bio novac. Šta je novac ako ste izgubili milost svog zaštitnika? Bez obzira na to ko je on ili ona. *Neh?*

− Sigurna sam da ste zadržale njegovu milost.

− Ah, milost! Brinem i za vašu naklonost, gospo Toda.

− Uvek imate moju sklonost. I prijateljstvo, Gioko-san. Možda bismo drugi put mogle razgovarati, sad zaista moram otići, jako žalim…

− Ah da, kako ste dobri. Bilo bi mi drago. − Kad se Mariko počela okretati, Gioko doda svojim najmedenijim glasom: − Ali hoćete li imati vremena? Sutra putujete, *neh?* U Osaku?

Kad se klopka zatvorila, Mariko odjednom u grudima oseti ledene bodlje.

− Nešto nije u redu, gospo?

− Ne… ne, Gioko-san! Hoće li… bi li za vreme sata ’Psa’, noćas… da li bi vam bilo zgodno?

− Previše ste dobri, gospo. Oh da, budući da ćete sada videti našega gospodara, pre nego ja, hoćete li se zauzeti za nas? Potrebna nam je tako malena milost. *Neh?*

− Rado! − Mariko promisli. − Neke milosti mogu se moliti, ali ipak ne mora im biti udovoljeno.

− Ah! − Gioko se neznatno ukoči. − Već ste ga molili… molili ste ga da nam bude sklon?

− Naravno… A zašto ne bih? − oprezno će Mariko. − Zar Kiku-san nije miljenica? Zar ti nisi odana vazalka? Zar vam i pre nije delio milosti?

− Moje molbe uvek su tako sitne. Još uvek vredi sve ono što sam pre rekla, gospo. Možda još više.

− O psima praznog trbuha?

− O dugim ušima i pouzdanim jezicima.

− Ah, da. I o tajnama.

− Mene bi bilo tako lako zadovoljiti. Milost gospodara moga… i moje gospe… nije previše tražiti, *neh?*

− Ne. Ako se ukaže prilika… Ništa ne mogu obećati.

− Do večeras, gospo.

Nakloniše se jedna drugoj, a nijedan samuraj nije ništa sumnjao a Mariko uđe u nosiljku praćena klanjanjem. Prikrivala je drhtavicu koja ju je spopala. I povorka ode. Gioko je za njom zurila.

− Čuj, ženo − oštro joj se obrati mladi samuraj u prolazu. − Šta čekaš? Idi za svojim poslom.

− Ha! − prezirno će Gioko na sveopšte zadovoljstvo. − ’Ženo’, je li, štene? Kad bih išla za tvojim poslom, možda bi mi bilo jako teško da ga pronađem, iako još nisi dovoljno muškarac da imaš dlake među nogama!

Ostali se nasmejaše. Ona zabaci glavu pa neustrašivo krene napred.

* * *

− Zdravo − reče Blektorn.

− Dobar dan, Anđin-sane. Izgledate sretni!

− Hvala. Zato što vidim tako lepu gospu, *neh?*

− Ah, hvala vam − odgovori Mariko. − Kako vaš brod?

− Prvorazredno. Hoćete li na brod? Rado bih vam ga pokazao.

− Je li to dopušteno? Narediše da ovde čekam gospodara Toranagu.

− Da. Svi ga čekamo! − Blektorn se okrene i obrati starijem samuraju na pristaništu. − Kapetane, ja gospa Toda tamo odvesti. Pokazati brod. Kad stići gospodar Toranaga… vi zvati, *neh?*

− Kako hoćete, Anđin-sane.

Blektorn je odvede sa doka. Samuraji su se okupili na pregradama i sigurnost je bila jača nego ikada, na obali i na palubi. Najpre je pošao na krmnicu.

− Ovo je moje, sasvim moje − ponosno je kazao.

− Je li ovde iko od posade?

− Ne… niko. Danas ne, Mariko-san. − Pokazao joj je sve, što je brže mogao, pa ju je odveo u potpalublje. − Ovo je glavna kabina. − Zadnji prozori gledali su na obalu. Zatvorio je vrata. Ostadoše sasvim sami.

− Ovo je tvoja kabina? − zapita ona.

Odmahnuo je glavom gledajući je. Pošla mu je u zagrljaj. Čvrsto ju je grlio.

− Oh, kako si mi nedostajala!

− I ti si meni nedostajao…

− Toliko ti toga imam reći. I zapitati te! − reče on.

− Nemam ti ništa reći. Osim da te volim od sveg srca. − Drhtala je u njegovim rukama i pokušavala oterati strah da bi je mogla odati Gioko ili neko drugi.

− Toliko se bojim za tebe.

− Ne boj se, Mariko, draga moja. Sve će biti dobro.

− To i ja sebi kažem. No, danas mi je nemoguće prihvatiti *karmu* i volju Božju.

− Prošli put bila si mi tako daleko.

− Ovo je Edo, ljubavi. I kraj Prvog mosta.

− Bilo je to zbog Buntaro-sana. Je li?

− Da − jednostavno će ona. − To i Toranagina odluka o predaji. Tako nečasno i bespredmetno… Nikad nisam mislila da ću to ikada glasno kazati, ali moram to reći. Jako žalim. − Pripila se bliže, u zakrilju njegovog ramena.

− Kad on pođe u Osaku, i vi ste upropašćeni?

− Da. Klan Toda odviše je moćan i znamenit. U svakom slučaju, mene neće ostaviti u životu!

− Onda moraš doći sa mnom. Pobeći ćemo. Mi ćemo…

− Jako žalim, ali uzmaka nema.

− Osim ako ti Toranaga ne dopusti, *neh?*

− Zašto bi on to dopustio?

Blektorn joj brzo reče ono što je kazao Toranagi, ali ne i to da je nju tražio za ženu.

− Znam da sveštenike mogu prisiliti da Kijamu ili Onošija dovedu na njegovu stranu, ako mi on dopusti da uzmem *ovaj* Crni brod! − uzbuđeno je zaključio. − A ja znam da to mogu učiniti!

− Da − reče ona. Radi crkve se veselila da ga sputava Toranagina odluka. Ponovo je razmatrala logiku njegovog plana i ustanovila da je besprekorna.

− Moralo bi to uspeti, Anđin-sane. Sad kad je Harima neprijatelj, ne postoji razlog da Toranaga-sama ne naredi napad, ako pođe u rat, a ne preda se.

− Kad bi mu prišli gospodar Kijama ili gospodar Onoši, ili pak obojica, bi li to tas naglo na njegovu stranu?

− Da − odgovorila je. − Sa Zatakijem i s vremenom. − Već je objasnila strategijsku važnost Zatakijeve kontrole na severnom putu. − Ali Zataki je protiv Toranaga-same.

− Čuj, ja mogu sveštenike zagušiti. Jako žalim, neprijatelji su mi, iako su to tvoji sveštenici. Mogu ih savladati u njegovo ime, a i u svoje. Hoćeš li mi pomoći da njemu pomognem?

Zapiljila se u njega.

− Kako?

− Pomozi mi da ga nagovorim da mi pruži priliku, i nagovori ga da odloži odlazak u Osaku.

Na doku odjekne topot konja i začuju se glasovi. Ometeni odu na prozore. Samuraji su povlačili jednu ogradu. Na čistinu se probije otac Alvito.

− Šta on hoće? − kiselo progunđa Blektorn. Gledali su kako sveštenik silazi s konja, izvlači iz rukava svitak pa ga pruža starijem samuraju koji ga pročita. Alvito digne pogled na brod.

− Šta bilo da bilo, službeno je − tiho će ona.

− Čuj, Mariko-san. Nisam ja protiv crkve. Nije opaka crkva nego sveštenici. A ni oni nisu svi opaki. Alvito nije, iako je fanatik. Bogom se kunem, verujem da će se jezuiti pokloniti Toranagi ako osvojim njihov Crni brod i pripretim onom sledeće godine, jer njima je novac potreban. Portugal i Španija moraju se domoći novca. Toranaga je važniji. Hoćeš li mi pomoći?

− Da. Da, pomoći ću ti, Anđin-sane, ali molim te, oprosti mi, ne mogu izdati crkvu.

− Tražim samo to da razgovaraš sa Toranagom. Ili da mi pomogneš u razgovoru s njim, ako misliš da je tako bolje.

Začuje se udaljena truba. Ponovo pogledaju kroz prozore. Svi su buljili prema zapadu. Iz zamka se primicalo pročelje samurajske povorke okupljene oko zastrtog baldahina.

Otvoriše se vrata kabine.

− Anđin-sane, sada dođite, molim vas − reče samuraj. Blektorn je povede na pristanište i na dok. Hladno i uljudno klimne glavom Alvitu. Sveštenik beše isto tako leden. Alvito beše ljubazan prema Mariko.

− Zdravo, Mariko-san. Baš lepo što te vidim.

− Hvala vam, oče − reče ona uz dubok naklon.

− Blagoslov Božji bio s tobom! − Učini nad njom znak krsta. − *In nomine patris et filii et spiritus sancti.*

− Hvala vam, oče.

Alvito skrene pogled na Blektorna.

− Dakle, pilote? Kako tvoj brod?

− Sigurno to već znaš.

− Da, znam. − Alvito odmeri *Erazmo*. Lice mu je bilo napregnuto. − Bog prokleo tvoj brod i sve koji na njemu plove, ako ga upotrebite protiv vere i Portugala!

− Zar si zbog toga ovamo došao? Da još sipaš otrov?

− Ne, pilote! − odvrati Alvito. − Pozvan sam ovamo na razgovor s gospodarom Toranagom. Tvoje prisustvo isto mi je tako odvratno kao tebi moje.

− Nije mi ogavno tvoje prisustvo, oče, nego samo zlo koje ti predstavljaš.

Alvito porumeni a Mariko brzo reče:

− Molim vas, ne valja se tako svađati na javnom mestu. Obojicu vas molim da budete suzdržljiviji.

− Da, molim vas, oprostite mi. Izvinjavam se, Mariko-san. − Otac Alvito se okrene i pogleda zastrti baldahin koji je išao kroz ogradu. Vio se Toranagin barjak ispred nosiljke, a iza nje stupali su samuraji, u svečanoj uniformi, opkoljavajući razvučenu šarenu grupu samuraja.

Baldahin stane. Razgrnu se zastori. Izađe Jabu. Svi behu zapanjeni. Ipak se naklone. Jabu bahato uzvrati pozdrav.

− Ah, Anđin-sane − reče Jabu. − Kako si?

− Dobro, hvala vam, gospodaru. A vi?

− Dobro, hvala. Gospodar Toranaga se razboleo. Zamolio me da dođem umesto njega. Razumeš?

− Da. Razumem − odgovori Blektorn nastojeći prikriti razočaranje što nije došao Toranaga. − Jako žalim što je gospodar Toranaga bolestan.

Jabu slegne ramenima i smerno pozdravi Mariko. Pravio se kao da ne primećuje Alvita. Neko vreme je proučavao brod. Smešak mu beše iskrivljen kad se opet okrenuo Blektornu.

− *So desu, Anđin-san.* Tvoj brod se promenio otkako ga nisam video, *neh?* Da, brod se promenio, ti si se promenio, sve se promenilo… pa i naš svet se promenio! *Neh?*

− Jako žalim, ne razumem, gospodaru. Molim vas, oprostite mi, ali vaše reči vrlo brze. A ja slabo… − Blektorn započe napamet naučenu rečenicu, ali ga Jabu grleno prekine.

− Mariko-san, molim te, prevedi mu. − Poslušala je. Blektorn klimne glavom i polagano reče:

− Da, promenio se, Jabu-sama.

− Da, mnogo se promenio. Nisi više varvarin nego samuraj, a isto tako i tvoj brod, *neh?*

Blektorn vide osmeh na debelim usnama, borbeni stav i odjednom se opet našao u Anđiru, ponovo je na plaži klečao, u kotlu beše Krog, Peterzonovi urlici odzvanjahu mu u ušima, u nozdrvama je osećao smrad jame, a mozak mu je vrištao: ’Sve to beše toliko nepotrebno − sve patnje, i užas, i Peterzon, i Spilbergen, i Metsuker, i zatvor, i *ete*, i zatvor, a za sve si ti kriv!’

− Jeste li dobro, Anđin-sane? − zapita Mariko, uznemirena njegovim izrazom očiju.

− Šta? Oh… oh, da. Da, sasvim mi je dobro.

− Šta mu je? − zapita Jabu.

Blektorn zatrese glavom, nastojeći razbistriti misli i sakriti mržnju sa lica.

− Jako žalim. Molim vas, oprostite mi. Ja… ja sam… Nije to ništa. Glava boli… nesanica. Jako žalim. − Opet se zapiljio u Jabuove oči, nadajući se da je pokrio svoju opasnu omašku. − Žalim što Toranaga-sama bolestan… Nadam se, nema smetnje za Jabu-sama.

− Ne, nema smetnje. − Jabu je razmišljao: Da, smetnja, ti si jedna velika smetnja, a ja imam same smetnje sve otkako ste ti i tvoj gnusni brod pristigli na moje obale. Izu sam izgubio, izgubio sam svoje muskete, izgubio sam svu čast, a sad mi je ugrožena glava, a sve zbog jednog kukavice. − Nema smetnje, Anđin-sane! − umiljato je kazao. − Toranaga-sama me zamolio da ti predam vazale, kao što je obećao. − Pogled mu pade na Alvita. − Dakle, Cukku-sane, zašto si neprijatelj Toranaga-same?

− Nisam, Kasigi Jabu-sama.

− Ali jesu tvoji hrišćanski *daimjoi, neh?*

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru, ali mi smo samo sveštenici. Nismo odgovorni za političke nazore poklonika prave vere, niti utičemo na *daimjoe* koji…

− Prava vera ove zemlje bogova je šintoizam, zajedno s Taom, putem Budinim!

Alvito ne odgovori. Jabu se prezirno okrene i zareži naredbu. Grupa otrcanih samuraja počne se svrstavati pred brodom. Nijedan nije bio naoružan. Nekima su ruke bile zavezane. Alvito pristupi pa se nakloni.

− Možda ćete me ispričati, gospodaru. Želeo sam videti gospodara Toranagu. Budući da on neće doći…

− Gospodar Toranaga te pozvao da mu prevodiš razgovor s Anđin-sanom! − prekine ga Jabu namerno neotesano, kao što mu je preporučio Toranaga. Da, da prevodiš onako vešto kako samo ti znaš, da govoriš direktno i sve odjedanput, *neh?* Naravno, nemaš ništa protiv da meni učiniš ono što zahteva Toranaga, pre nego što odeš?

− Ne, naravno da nemam, gospodaru.

− Dobro. Mariko-san! Gospodar Toranaga poručuje da paziš jesu li odgovori Anđin-sana isto tako tačno prevedeni!

Alvito pocrvene, ali se savlada.

− Da, gospodaru − odgovori Mariko puna mržnje prema Jabuu.

Jabu zareži novu naredbu. Dva samuraja priđu nosiljci i donesu tešku brodsku blagajnu.

− Cukku-sane, sad ćeš početi. Slušaj, Anđin-sane. Kao prvo, gospodar Toranaga me zamolio da ti ovo vratim. Tvoje je vlasništvo, *neh?* Otvori! − zapovedi samuraju. Kovčeg beše pun srebrnjaka. − Tačno onakav kakav je odnet iz broda!

− Hvala. − Blektorn nije mogao poverovati svojim očima jer ovo srebro mu je davalo moć da kupi najbolju posadu, bez ikakvih obećavanja.

− Potrebno ga je odneti u brodsku riznicu.

− Da, naravno.

Jabu mahne samurajima da odnesu na brod. Tada, na sve veći gnev Alvita koji je nastavljao svoj gotovo istovremeni prevod, Jabu izjavi: − Dalje, gospodar Toranaga kaže da si slobodan otići ili ostati. Kad si u našoj zemlji, samuraj si i hatamoto, podložan samurajskom zakonu. Na moru, izvan naših obala, ono si što si bio pre nego što si ovamo došao i ponašaj se prema vašim zakonima. Dobijaš doživotno pravo da pristaješ u svim lukama koje pripadaju gospodaru Toranagi, a da te lučke vlasti ne pregledaju. Naposletku, ovih

dvesta ljudi su tvoji vazali. On je od mene zatražio da ti ih svečano predam, sa oružjem, kao što je obećao.

− Smem otići kad i kako želim? − zapita Blektorn s nevericom.

− Da, Anđin-sane, možeš otići, kao što se složio gospodar Toranaga.

Blektorn se zapiljio u Mariko, ali je ona izbegavala njegov pogled pa on ponovo pogleda Jabua.

− Da li bih mogao sutra isploviti?

− Da, ako želiš. − Jabu nadoveže: − Što se ovih ljudi tiče, sve su to ronini. Svi iz severnih pokrajina. Svi su pristali da se tebi i tvom semenu zakunu na večnu odanost. Svi su dobri ratnici. Niko nije počinio zločin koji bi se mogao dokazati. Svi postadoše ronini zato što su im feudalni gospodari ubijeni, umrli ili svrgnuti. Mnogi su se na brodovima borili protiv *vaka.* − Jabu se nasmeši na svoj podli način. − Neki su možda i bili *vaki…* Razumeš šta znači *vako?*

− Da, gospodaru.

− Ovi vezani sigurno su razbojnici ili *vaki.* Došli su u čoporu i ponudili da će ti neustrašivo služiti ako im se oproste njihovi prošli zločini. Zakleli su se gospodaru Noboruu − koji ti je prema Toranaginim naredbama probrao sve ove ljude − da nikada nisu počinili zločin prema Toranagi niti ijednom njegovom samuraju. Možeš ih prihvatiti pojedinačno, ili kao grupu, ili ih odbiti. Razumeš?

− Smem odbiti bilo koga od njih?

− A zašto bi odbio? − upita Jabu. − Gospodar Noboru brižno ih je probrao.

− Naravno, jako žalim − umorno će Blektorn Jabuu. Opazio je kako *daimjo* biva sve zlovoljniji. − Potpuno mi je jasno. Ali, ovi koji su vezani… šta će se dogoditi ako njih odbijem?

− Odseći će im glavu. Naravno. Kakve to ima veze?

− Nikakve! Jako žalim.

− Za mnom! − Jabu kroči prema nosiljci. Blektorn letimično osmotri Mariko.

− Smem otići. Čuli ste!

− Da.

− To znači… Gotovo kao san. On je rekao…

− Anđin-sane!

Blektorn poslušno požuri prema Jabuu. Sad je nosiljka služila kao postolje. Pisar je postavio nizak stočić na kome su se nalazili svitkovi. Malo dalje samuraji su čuvali gomilu kratkih i dugih mačeva, kopalja, štitova, sekira,

lukova i strela, koje su nosači skidali sa teglećih konja. Jabu dade Blektornu znak da sedne pored njega, Alvitu neka se smesti nasuprot njima, a Mariko sa druge strane. Pisar je prozivao imena. Svaki čovek bi istupio napred, jako dostojanstveno bi se naklonio, naveo svoje ime i rodoslovlje, izjavio odanost, potpisao svoj svitak pa ga zapečatio kapljom krvi koju bi mu pisar obredno istisnuo iz prsta. Svako bi naposletku kleknuo pred Blektornom pa bi ustao i požurio prema oružaru. Najpre bi dobili ubojiti pa kratki mač. Oba sečiva su sa poštovanjem prihvatali, temeljito ih proučavali, iskazivali ponos u pogledu kvaliteta pa bi ih s divljom radošću zadenuli za pojas. Tad bi im izdali ostalo oružje i ratni štit. Kad bi ljudi zauzeli svoje nove položaje, do zuba naoružani i ne više ronini nego ponovo samuraji, bili su snažniji, uspravniji i delovali su još divljačkije.

Naposletku ostade trideset vezanih ronina. Blektorn je izričito navaljivao da lično svakome prereže spone. Jedan za drugim iskazivali su mu vernost, kao i njihovi prethodnici.

− Kunem se svojom samurajskom čašću da su tvoji neprijatelji moji neprijatelji, i kunem se na poslušnost.

Kad bi se pojedinac zakleo, uzeo bi svoje oružje.

− Uraga-noh-Tadamasa! − uzvikne Jabu. Čovek istupi. Alvita zazebe oko srca. Uraga − brat Josip − stajao je neprimećen među samurajima okupljenim u blizini. Nije imao oružja, a nosio je jednostavan kimono i bambusov šešir. Jabu se naceri videći Alvitovu zbunjenost. Okrene se prema Blektornu: − Anđin-sane! Ovo je Uraga-noh-Tadamasa. Samuraj, a sada ronin. Prepoznaješ li ga? Razumeš li, prepoznaješ?

− Da, razumem. Da, prepoznajem.

− Dobro. Nekada je bio hrišćanski sveštenik, *neh?*

− Da.

− Sada ne. Razumeš? Sada ronin.

− Razumem, Jabu-sama.

Jabu je motrio Alvita koji je netremice zurio u otpadnika. Uraga mu je uzvraćao pogled pun mržnje.

− Ah, Cukku-sane, i ti ga prepoznaješ?

− Da. Prepoznajem ga, gospodaru.

− Jesi li spreman da ponovo prevodiš, ili više nemaš petlje?

− Molim vas, nastavite, gospodaru.

− Dobro. − Jabu mahne Uragi rukom. − Čuj, Anđin-sane, gospodar Toranaga daje ti ovog čoveka ako ga primaš. Pre je bio hrišćanski sveštenik,

pripravnik za sveštenika. Sad više nije! Sad je odbio lažnog stranog boga i opet se vratio pravoj veri, šintoizmu, i… − Zastane jer je i otac zastao. − Jesi li tačno preveo, Cukku-sane? *Pravoj veri, šintoizmu?*

Sveštenik ne odgovori. Uzdahne pa tačno prevede, dodavši:

− To je on rekao, Anđin-sane, Bog da mu prosti.

Mariko je preko toga prešla bez upadice. Još više je zamrzela Jabua i zarekla se da će mu se jednoga dana − vrlo skoro − osvetiti.

Jabu ih je posmatrao pa nastavio:

− Tako je Uraga-san bivši hrišćanin. Sad je spreman da tebi služi. Zna varvarski jezik, a i poverljivi jezik sveštenika, a spada u četiri samurajska dečaka koje su poslali u tvoje zemlje. Štaviše, upoznao je glavnog hrišćanina svih hrišćana, tako kažu − ali sad on sve njih mrzi, kao i ti, *neh?* − Jabu je posmatrao Alvita i dražio ga, a oči su mu skakale svaki čas na Mariko koja je pomno slušala. − Mrziš hrišćane, Anđin-sane, *neh?*

− Da, većina katolika moji su neprijatelji − odgovorio je, sasvim svestan Mariko koja je okamenjeno zurila u daljinu. − Španija i Portugal su neprijatelji moje zemlje, da.

− A hrišćani su i naši neprijatelji. Eh, Cukku-sane?

− Ne, gospodaru. A hrišćanstvo vam daje ključ besmrtnog života.

− Je li tako, Uraga-sane? − priupita Jabu. Uraga odmahne glavom. Glas mu beše hrapav.

− Ja više tako ne mislim, gospodaru. Ne.

− Reci Anđin-sanu.

− Senjor Anđin-san − reče Uraga s izrazitim stranim naglaskom, ali upotrebljavao je tačne portugalske reči pa je njegov jezik bio lako razumljiv. − Ja mislim da katoličanstvo nije brava… jako žalim, nije to ključ besmrtnosti.

− Da − odvrati Blektorn. − Slažem se.

− Dobro − nastavi Jabu. − Dakle, gospodar Toranaga nudi ovoga ronina tebi, Anđin-sane. Otpadnik je, ali potiče iz dobre samurajske porodice. Uraga se kune da će, ako ga prihvatiš, biti tvoj pisar, prevodilac i sve što god zaželiš. Moraš mu dati mačeve. Šta još, Uraga? Reci mu!

− Senjor, molim vas, oprostite mi. Najpre… − Uraga skine šešir. Kosa mu je sada bila čekinjava, ošišao je glavu po samurajski, ali još nije imao perčin. − Kao prvo, stidim se što mi kosa nije propisna i što nemam perčin kao što dolikuje samuraju, ali kosa će mi narasti, a ja zbog toga nisam manje samuraj. − Stavi šešir na glavu. Kazao je Jabuu šta je rekao Blektornu, a obližnji ronini koji su ga mogli čuti, takođe su ga pažljivo slušali dok je produžio: − Drugo,

molim vas, oprostite mi, ali ne znam rukovati mačevima, ni bilo kojim drugim oružjem, nikada… Nikada to nisam vežbao. Ali želim učiti, verujte mi, želim naučiti. Molim vas, oprostite mi na tu sramotu! Kunem vam se na apsolutnu poslušnost i molim vas da me prihvatite… − S lica i niz leđa curio mu je znoj.

− *Šigata ga naj, neh?* − saučesnički će Blektorn. − *Ukeru anatava desu, Uraga-san.* (Zar je to važno? Prihvatam te, Uraga-sane.)

Uraga se nakloni pa prevede Jabuu šta je kazao. Niko se ne nasmeja. Osim Jabua. No, smeh mu prekide svađa dvojice poslednjih ronina oko izbora preostalih mačeva.

− Umuknite vas dvojica! − drekne on. Dva ronina se okrenu, a jedan zareži:

− Ti mi nisi gospodar! Gde ti je pristojnost? Kaži mi: molim te, ili zaveži!

Jabu smesta skoči na noge i uzdignuta mača navali na ronina koji ga je uvredio. Ljudi se razbeže, a ronin umakne. Uz rub pristaništa isuče mač i iznenada pređe u napad uz neprijateljski bojni poklič. Odmah mu svi prijatelji priskoče u pomoć, pripremivši mačeve. Jabu se nađe u zamci. Ronin navali. Jabu izbegne žestok zamah mača, zaseče i on, ali promaši, a tad gomila istupi napred da ga ubije. Toranagini samuraji prekasno su nastupili, znajući da je Jabu mrtav čovek.

− *Prestanite!* − drekne Blektorn na japanskom. Svi se slede od njegovog snažnog glasa. − *Idite onamo!* − Pokaže mesto gde su ljudi malo pre bili poređani. − *Sada! Naredba!*

Na tren svi ljudi na pristanu ostadoše nepomični, a onda se počnu gibati. Nestade čarolije. Jabu poleti na čoveka koji ga je uvredio. Ronin odskoči i kroči u stranu. Mač je žestoko obema rukama držao iznad glave i neustrašivo čekao sledeći napad. Njegovi su prijatelji oklevali.

− *Tamo poći! Sada! Naredba!*

Ljudi se kolebljivo, ali poslušno, sklone s puta i vrate mačeve u korice. Jabu i ronin polako su obilazili jedan oko drugoga.

− Ti! − vikne Blektorn. − Dosta! Mač dole! *Naređujem!*

Ronin je besno netremice zurio u Jabua, ali čuo je naredbu i ovlažio usne. Izmaknuo je levo pa desno. Jabu se povuče, a čovek mu se iskrade iz dohvata, pohrli prema Blektornu te položi pred njega svoje mačeve.

− Ja slušam, Anđin-sane. Ja njega nisam napao. − Kad je Jabu navalio, odskočio je s puta i neustrašivo uzmicao, okretniji nego Jabu, mlađi nego Jabu, zadirkujući ga.

− Jabu-sane − poviče Blektorn. − Jako žalim… mislim greška, *neh?* Možda bi…

No, Jabu izbljuje bujicu japanskih reči i navali na ronina koji je opet bez straha pobegao. Sad se Alvito hladno zabavljao.

− Jabu-san reče da nema greške, Anđin-sane. Ovaj *cabron* mora umreti, kaže on. Nijedan samuraj ne sme otrpeti takvu uvredu!

Blektorn je osećao kako su u njega uprte sve oči dok je očajnički pokušavao odlučiti šta da uradi. Gledao je kako se Jabu šunja roninu. Toranagin samuraj sleva napne luk. Čulo se dahtanje i trka te dvojice i njihovi povici. Ronin uzmakne pa se okrene i odjuri po čistini. Postrance je poskakivao i izmicao a neprestano je bljuvao grlenu, piskutavu bujicu psovki.

− On draži Jabua, Anđin-sane − reče Alvito. − Kaže: ’Ja sam samuraj… Ne ubijam ja nenaoružane ljude kao što ih ti… Ti nisi samuraj nego seljak što zaudara na gnoj… ah, tako dakle, nisi ti samuraj nego *eta, neh?* Majka ti je bila *eta,* otac ti je bio *eta* i…’ − Jezuit umukne kad je Jabu gnevno zaurlao, upro prstom u jednog čoveka i nešto uzviknuo. − Jabu kaže: ’Ti! Daj mu svoj mač!’

Ronin je oklevao i gledao Blektorna, očekujući naređenje.

Jabu se okrene prema Blektornu pa poviče:

− Daj mu njegov mač!

Blektorn podigne mač.

− Jabu-sane, molim, ne borba! − reče on, a u sebi je želeo da Jabu pogine. − Molim, ne borba…

− *Daj mu mač!*

Blektornove ljude podiđe gnevni žagor. Digao je ruku.

− Tišina! − Pogledao je svog vazala ronina. − Dođi vamo. Molim lepo!

Čovek je motrio Jabua, uzmakao levo pa desno. Jabu je svaki put u divljem besu zasecao prema njemu, ali ronin se uspeo provući i dojuriti do Blektorna. Ovaj ga put Jabu nije pratio. Samo je čekao i motrio kao gnevni bik koji priprema napad. Čovek se nakloni Blektornu i uze mač. Tad se okrene Jabuu pa uz prodoran bojni poklič pređe u napad. Sudare se mačevi, pa ponovno. Sad su njih dvojica ćutke kružili. Opet besomučan udar i zveket mačeva. Tad Jabu posrne, a ronin navali da ga ubije. No, Jabu spretno odskoči u stranu i zamahne. Odrubi čoveku ruke koje su još stiskale mač. Ronin je trenutak urlao i buljio u svoje patrljke, a tad mu Jabu odrubi glavu.

Muk. Tad Jabua okruži gromki pljesak. Jabu još jednom zareže u leš koji se trzao. Tad, osvetivši svoju čast, dohvati glavu za perčin, brižljivo pljune u lice pa glavu odbaci. Ćutke se vratio do Blektorna pa se naklonio.

− Molim te, oprosti moju neotesanost, Anđin-sane. Hvala što si mu dao

mač! − uljudno će on, a Alvito je prevodio. − Izvinjavam se što sam vikao. Hvala što si mi dopustio da časno okrvavim svoj mač. − Oči mu skrenu na porodičnu baštinu koju mu je darovao Toranaga. Brižno je proučavao sečivo. Još beše savršeno. Razreši svileni pojas da počisti krv. − Sečivo nikada ne valja dodirivati prstima, Anđin-sane, jer se onda uništi. Sečivo mora osećati samo svilu ili neprijateljevo telo. − Umukne pa diže pogled. − Smem li uljudno predložiti da svojim vazalima dopustiš neka iskušaju svoja sečiva? Za njih bi to bio dobar znak.

Blektorn se okrene prema Uragi.

− Reci im!

* * *

Kad se Jabu vratio kući, beše kasno popodne. Sluge mu uzmu znojavu odeću i dadu mu čist kućni kimono, a na noge navuku nov tabi. Žena Juriko ga je čekala na verandi sa svežim čajem i sakeom, vrelim, onakvim kakav je voleo da pije.

− Sake, Jabu-sane? − Juriko beše visoka, mršava proseda žena. Uz tamni kimono slabe izrade lepo se isticala njena svetla koža.

− Hvala, Juriko-san. − Jabu zahvalno ispije sake. Uživao je kako mu ugodno i oštro draška sasušeno ždrelo.

− Čujem da je bilo dobro.

− Da.

− Kako je bio drzak taj ronin!

− Dobro mi je poslužio, gospo, jako dobro. Sad se dobro osećam. Okrvavio sam Toranagin mač pa je stvarno postao moj. − Jabu isprazni šoljicu, a ona je ponovo napuni. Rukom je milovao balčak mača. − No, tebi se borba ne bi svidela. Bio je još dete… upao je u prvu klopku.

Nežno ga je dodirnula.

− Sretna sam što je tako, mužu.

− Hvala, ali nisam se ni oznojio! − Jabu se nasmeje. − Da si samo videla sveštenika! Odobrovoljila bi se da si videla kako se taj varvarin preznojavao… Nikad ga nisam video onoliko besnog! Toliko je besneo da se gotovo ugušio od suzbijanja gneva. Ljudožder! Svi su oni ljudožderi. Šteta što ih ne možemo sve zatrti pre nego što odemo sa ove zemlje.

− Misliš da bi to Anđin-san mogao?

− On će pokušati. Sa deset onih brodova i deset ljudi kao što je on, ja bih mogao držati mora odavde do Kjušua. Samo s njim uspeo bih nauditi Kijami, Onošiju i Harimi, razbiti Đikkjua i zadržati Izu! Potrebno nam je samo malo

vremena i svaki će se *daimjo* boriti protiv svog zakletog neprijatelja. Izu bi bio siguran i opet moj! Ne razumem zašto će Toranaga pustiti Anđin-sana. To je još jedan glupi propust! − Stisne pesnicu i lupne tatami. Sluškinja trepne, ali ništa ne reče. Juriko nije ni trepnula. Licem joj zatitra smešak.

− Kako je svoju slobodu prihvatio Anđin-san? I svoje vazale? − zapitala je.

− Bio je tako sretan da je izgledao kao starac koji sanja da ima snažan četvorozubi Jang. On… oh, da… − Jabu se namrštio kad se toga prisećao. − No, jednu stvar još ne razumem. Kad su me oni *vaki* prvi put opkolili, bio sam mrtav čovek. U to nema sumnje. No, Anđin-san ih je zaustavio, a meni vratio život. Nije bilo razloga da on to učini, *neh?* A malo pre toga video sam da je on sav pun mržnje. Jako je naivan što se pravio da je suprotno… kao da bih ja njemu poverovao.

− On ti je dao život?

− Oh, da. Neobično, *neh?*

− Da, događaju se mnoge neobične stvari, mužu. − Oterala je sluškinju pa ga tiho zapitala: − Šta je zapravo želeo Toranaga?

Jabu se nagne prema njoj pa prošapta:

− Mislim da on želi da postanem vrhovni zapovednik.

− A zašto to? Zar je ’Čelična pesnica’ na samrti? − zapita Juriko? − A gospodar Sudara? Ili Buntaro? Ili gospodar Noboru?

− Ko zna, gospo? Svi su oni u nemilosti, *neh?* Toranaga tako često menja mišljenje da niko ne može proreći što će on učiniti. Najpre me zamolio da umesto njega pođem u luku i rekao mi kako želi da nastupim. Tada je prešao na Hiro-macua koji je jako ostario, pa me zapitao šta zapravo mislim o musketarskoj jedinici.

− Možda on opet priprema ’Grimizno nebo’?

− To je uvek spremno. Ali on nema za to ’Voća’! Za to bi bio potreban vođa i veština. Nekada je to imao, a sad više nema. Sada je on samo sena nekadašnjeg Minovare. Zapanjio me njegov izgled. Jako žalim, pogrešio sam. Morao sam izabrati Išida.

− Mislim da si ispravno izabrao.

− Šta?

− Najpre se okupaj, a onda − mislim − imam dar za tebe.

− Kakav dar?

− Posle večere dolazi tvoj brat Mizuno.

− To je dar? − nakostrešio se Jabu. − Šta će mi taj glupan?

− Posebne novosti ili mudrost, pa i od glupana, mogu biti isto toliko vredne kao i od savetnika, *neh?* A katkad i vrednije.

− Kakve novosti?

− Najpre se okupaj. I pojedi! Noćas će ti biti potrebna sveža glava, Jabučane!

Jabu bi na nju navaljivao, ali ga je kupanje vabilo, a zaista ga je ispunjavala ugodna opuštenost koju već niz dana nije osećao. Delom usled Toranagine jutrošnje počasti, a delom zbog počasti svih generala tokom poslednjih nekoliko dana. No, većinom je to poticalo od ubistva, onog talasa radosti koji mu je iz mača pojurio u ruku pa u glavu. Ah, tako čisto ubistvo, muškarac nasuprot muškarcu − pred muškarcima − ta radost data je tako malom broju ljudi i tako retka! Dovoljno je retka da bi je cenio i njom se naslađivao.

Tako je ostavio ženu i još se više prepustio radosti. Pustio je da mu maser trlja telo, pa osvežen i oporavljen pođe na verandu. Nebo su krasile poslednji sunčevi zraci. Polumesec beše nizak i tanak. Lična sluškinja ljupko ga je poslužila večerom. Jeo je malo i ćutke. Malo supe, ribe i ukiseljeno povrće.

Devojka se smeškala u znak poziva.

− Da sada razgrnem futone, gospodaru? − Jabu odmahne glavom.

− Kasnije. Najpre reci mojoj ženi da želim s njom da razgovaram.

Stiže Juriko, u urednom, ali starom kimonu.

− *So desu ka?*

− Čeka tvoj brat. Moramo ga nasamo primiti. Najpre ga ti primi, gospodaru, onda ćemo ti i ja razgovarati… Takođe sami. Molim te, budi strpljiv, *neh?*

Kasigi Mizuno, Jabuov mlađi brat, a Omijev otac, beše sitan i buljook, visoka čela i retke kose. Činilo se da mu mačevi ne pristaju i slabo je njima rukovao. Nije bio mnogo spretniji ni sa lukom i strelom.

Mizuno se nakloni i čestita Jabuu na popodnevnoj veštini. Naime, vest o podvigu brzo se proširila po zamku i pojačala Jabuov ugled spretnog borca. Tad, u želji da ugodi, pređe na stvar.

− Danas sam od sina primio šifrovano pismo, gospodaru. Gospa Juriko je smatrala da će biti najbolje da ga tebi lično predam.

Preda Jabuu svitak i dešifrovani sadržaj. Omijeva poruka je glasila:

’Oče, molim te, saopšti gospodaru Jabuu brzo i u poverenju: prvo, gospodar Buntaro je došao u Mišimu, *tajno preko Takata*. Jedan njegov čovek je to izlanuo u pijanci koju sam priredio njima u čast. Drugo: tokom tajne posete Takatu koja je trajala tri dana, Buntaro se dvaput sastao s gospodarom Zatakijem, a triput s gospom Zatakijevom majkom. Treće: pre odlaska iz

Mišime gospodar Hiro-macu kazao je svojoj novoj naložnici, gospi Oko, da ne brine jer ’dok je on živ, gospodar Toranaga neće otići iz Kvanta’. Četvrto:…’

Jabu digne pogled.

− Kako Omi-san može znati ono što je ’Čelična pesnica’ u poverenju rekao svojoj naložnici? U njegovoj kući nemamo uhoda.

− Sad imamo, gospodaru. Molim, čitaj dalje!

− ’Četvrto: Hiro-macu je odlučio da počini izdaju, *bude li potrebno*. Toranagu će zatočiti u Edu, *bude li potrebno,* i narediće ’Grimizno nebo’, ako Toranaga i odbije, sa pristankom gospodara Sudare ili bez pristanka, *bude li potrebno*. Peto: ovim se istinama može verovati. Lična sobarica gospe Oko ćerka je pomajke moje žene, a počela je gospu Oko služiti ovde u Mišimi kad se, na žalost, njena sluškinja razbolela od teške bolesti. Šesto: Buntaro-san je kao ludak, natmuren i gnevan, a danas je bez razloga izazvao i zaklao samuraja, proklinjući ime Anđin-sana. Poslednje: uhode javljaju da je Ikava Đikkju skupio u Surugi deset hiljada ljudi koji su spremni preći naše granice. Molim te, izruči gospodaru Jabuu moje pozdrave…’ Ostatak poruke nije bio značajan.

− Đikkju, eh! Zar moram u smrt, a da se ne osvetim tom vragu!

− Molim te, strpi se, gospodaru! − reče Juriko. − Kaži mu, Mizuno-sane.

− Gospodaru − počne čovečuljak. − Mesecima smišljamo kako da sprovedemo plan koji si predložio kad je varvarin tek stigao. Sećaš se, povodom onih pustih srebrnjaka, napomenuo si da bi stotina − ili i pet stotina − u rukama pravog kuvara mogle jednom zauvek ukloniti Ikavu Đikkjua. − Činilo se da Mizunove oči postaju sve sličnije žabljim. − Navodno glavar Anđira, Mura, ima rođaka, a taj rođak pak ima rođaka kome je brat sad najbolji kuvar u Surugi. Danas sam čuo da je primljen u Đikkjuovo domaćinstvo. Unapred je dobio dve stotine, a celokupna cena iznosi pet stoti…

− Nemamo taj novac! Nemoguće! Otkud meni pet stotina…? Sad sam toliko zadužen da ne mogu skucati ni stotinu!

− Molim te, oprosti mi, gospodaru. Jako žalim, ali novac je već pripremljen. U blagajni nisu ostali svi varvarinovi srebrnjaci. Hiljadu srebrnjaka je odlutalo pre službenog prebrojavanja. Jako žalim.

− Kako? − izbečio je oči Jabu u njega.

− Čini se da je to Omi-san u tvoje ime naredio. Novac je potajno ovamo donesen gospi Juriko, od koje je zatraženo i dobijeno dopuštenje, pre nego što smo se usudili izazvati tvoje nezadovoljstvo.

Jabu je dugo vremena o tome razmišljao.

− Ko je to naredio?

− Ja. Nakon što sam zatražio dopuštenje.

− Hvala, Mizuno-san. I hvala tebi, Juriko-san. − Jabu im se naklonio. − Tako! Đikkju, eh? Konačno! − Toplo pljesne brata po ramenu, a čovečuljak je bio gotovo jadan u svom ulizivačkom užitku. − Jako si dobro postupio, brate. Poslaću ti nekoliko bala svile iz riznice. Kako gospa tvoja žena?

− Dobro, gospodaru, vrlo dobro. Zamolila te da primiš njene najbolje želje.

− Moramo zajedno večerati. Dobro… dobro. A sad, što se tiče ostatka izveštaja… Kakvi su tvoji stavovi?

− Nikakvi, gospodaru! Jako bi me zanimalo šta misliš o značenju te poruke.

− Kao prvo… − Jabu zastane uhvativši ženin pogled koji ga je opominjao. Promenio je ono što je želeo kazati: − Kao prvo i poslednje, to znači da je Omi-san, tvoj sin, odan i pametan vazal. Kad bih mogao odlučivati o budućnosti, unapredio bih ga… da, on zaslužuje unapređenje, *neh?*

Mizuno beše zanesen i sretan. Jabu je s njim bio strpljiv, ćaskao je s njim, opet mu je čestitao, a − čim mu je to dopuštala pristojnost − otpustio ga je.

Juriko naruči ’ča’. Kad opet ostadoše sasvim sami, zapitao ju je:

− A šta znači ostatak?

Sad se na njenom licu ogledalo uzbuđenje.

− Molim te, oprosti mi, gospodaru, ali želim ti ukazati na novu zamisao: *Toranaga nas je sve namagarčio! On uopšte ne namerava, niti je ikada nameravao, da ide u Osaku i da se preda.*

− Besmislica!

− Dopusti da ti iznesem činjenice… Oh, gospodaru, ne znaš koliko sam sretna što imaš Omija za vazala i ovog glupog brata koji je ukrao hiljadu srebrnjaka. Dokaz moje tvrdnje može biti ovaj: pouzdani čovek Buntaro-san tajno je poslat Zatakiju. Zašto? Očito zato da prenese novu ponudu. Šta bi Zatakija dovelo u iskušenje? Kvanto. Samo to. Zato mu je ponuđen Kvanto, u zamenu za vernost, kada Toranaga ponovo postane *predsednik Regentskog veća, novog veća s novim mandatom.* On tada može sebi priuštiti da mu podari Kvanto, *neh?* − Pričekala je, a onda detaljno nastavila: − Ako nagovori Zatakija da izda Išida, već je prešao četvrt puta do glavnog grada Kjota. Kako da učvrsti sporazum sa svojim bratom? Taocima! Popodne sam čula da će gospodar Sudara, gospa Genđiko, njihove kćeri i sin za deset dana posetiti u Takatu svoju voljenu baku.

− Zar svi oni?

− Da. Dalje, Toranaga vraća Anđin-sanu njegov brod koji je kao nov, sa

svim topovima i barutom, sa dve stotine fanatika i sa svim onim novcem, sigurno dovoljno da kupi nove plaćenike varvare i ološ, *vake* iz Nagasakija. Zašto? Kako bi mu omogućio da napadne i da zauzme varvarski Crni brod. Bez Crnog broda nema novaca, pa će nastati velike tegobe za hrišćanske sveštenike koji utiču na Kijamu, Onošija i na sve izdajničke hrišćanske *daimjoe.*

− Toranaga se nikada ne bi to usudio!… Taiko je to pokušao, ali nije uspeo, a bio je svemoćan. Varvari će besno isploviti. Nikad više nećemo s njima trgovati.

− Da, kad bismo mi to učinili, ali ovaj put varvarin napada varvarina, *neh?* Nema to veze s nama. A ukoliko Anđin-san napadne i zapali Nagasaki… pa zar nam nisu sada neprijatelji Harima, Kijama i Onoši, a zbog njih i većina *daimjoa* s ostrva Kjušua? Kad bi Anđin-san zapalio još neke njihove luke, proganjao njihove brodove, a istovremeno…

− A Toranaga istovremeno započeo ’Grimizno nebo’? − prasne Jabu.

− Da. Oh, da! − radosno potvrdi Juriko. − Zar ovo ne objašnjava Toranagu? Zar mu ova spletka ne pristaje kao druga koža? Pa ne radi li on ono što je uvek radio? Samo čeka, kao uvek, igra kako bi dobio na vremenu, kao uvek, jedan dan ovde, jedan dan onde, i uskoro prođe mesec, a on ponovo ima nadmoćnu snagu da razbije sve protivnike? Dobio je gotovo mesec dana vremena otkako je Zataki doneo pozive u Jokose.

Jabu je osećao kako mu krv u ušima udara i zuji.

− Znači, mi smo izvan opasnosti?

− Ne, ali nismo izgubljeni. Mislim da neće doći do predaje. − Oklevala je. − No, svi su naseli. Oh, on je vrlo mudar, *neh?* Svi su zagrizli kao mi. Do večeras. Omi mi je dao putokaz. Svi smo zaboravili da je Toranaga vrhunski glumac u dramama *no,* pa po potrebi zna i svoje lice pretvoriti u masku. *Neh?*

Jabu je nastojao srediti svoje misli, ali bez uspeha.

− Ali Išido još uvek drži ceo Japan protiv nas!

− Da. Osim Zatakija. A sigurno postoje i drugi tajni savezi! Do tada Toranaga i ti možete braniti prolaze.

− Išido ima zamak Osake, naslednika i Taikovo bogatstvo.

− Da, ali on će se u zamku kukavički sakriti. Neko će ga izdati.

− Šta da radim?

− Suprotno od Toranage. Njega pusti da čeka, a ti nameći ritam.

− Kako?

− Najbitnije je ovo, gospodaru! Toranaga je zaboravio jednu stvar koju si ti popodne primetio. Nesumnjivi sveštenikov bes. Zašto? Zato što Anđin-san ugrožava budućnost hrišćana, *neh?* Zato moraš odmah staviti Anđin-sana pod svoje okrilje jer će ga oni sveštenici ili njihove marionete ubiti za nekoliko sati. Dalje, potreban si Anđin-sanu da ga zaštitiš, vodiš i pomogneš mu da u Nagasakiju nađe novu posadu. Bez tebe i bez tvojih ljudi osuđen je na propast. Bez njega, njegovog broda, topova i dodatnih varvara, Nagasaki neće izgoreti, a goreti mora, inače Kijama, Onoši, Harima i gnusni sveštenici neće biti toliko zbunjeni da privremeno obustave Išidu svoju podršku. A Toranaga će se u međuvremenu − čudotvorno pojačan Zatakijem i njegovim fanaticima, s musketarskim pukom kojim ćeš ti komandovati − probiti kroz klance Šinana pa sići u ravnice Kjota!

− Da! Da, pravo imaš, Juriko-čan! Tako mora biti. Oh, tako si pametna i tako mudra!

− Mudrost i sreća ničemu ne služe ako ne postoje sredstva da se plan sprovede, gospodaru. To možeš samo ti učiniti… Ti si vođa, borac i bojni general koga Toranaga *mora imati.* Moraš večeras poći k njemu.

− Ne mogu poći Toranagi pa mu kazati da sam prozreo njegovu lukavštinu, *neh?*

− Ne, ali ćeš ga zamoliti da ti dopusti da pođeš sa Anđin-sanom, da moraš odmah otputovati. Smislićemo neki jak razlog.

− Ali ako Anđin-san napadne Nagasaki i Crni brod, zar oni neće obustaviti trgovinu pa otploviti?

− Da. Možda. Ali to je tek dogodine. Dogodine će Toranaga postati regent, predsednik Regentskog veća, a ti njegov vrhovni zapovednik.

Jabu se spusti s oblaka.

− Ne − odlučno će on. − Kad se domogne vlasti, narediće mi da počinim *sepuku.*

− Ti ćeš mnogo pre toga imati Kvanto. Zatreptao je očima.

− Kako?

− Toranaga svom polubratu nikad neće dati Kvanto. Zataki je večita pretnja. Zataki je divlji, osion čovek, *neh?* Toranaga će lako okrenuti Zatakija oko prsta tako da ga on zamoli za prednje mesto u boju. A ako Zataki pogine možda zalutali metak ili strela? Verovatno metak! Moraš voditi musketarski puk u boju, gospodaru.

− Zašto ne bih isto tako i ja primio zalutali metak?

− Možda hoćeš, gospodaru, ali ti nisi Toranagin srodnik pa prema tome ne

ugrožavaš njegovu vlast. Postaćeš njegov najodaniji vazal. Njemu su potrebni bojni generali. Zaradićeš Kvanto, što bi ti trebao biti jedini cilj. On će ti ga dati kad Išido bude izdan, jer će sebi uzeti Osaku.

− Vazal? Pa rekla si da čekam i da uskoro više neću…

− Sad ti savetujem da ga svim silama podržavaš. Njegove naredbe ne ispunjavaj slepo, kao stari ’Čelična pesnica’, nego mudro! Jabu-čane, ne zaboravi, u borbi, kao u svakoj borbi, vojnici čine greške i ima zalutalih metaka. Sve dok vodiš puk i ti možeš birati… U bilo koje doba, *neh?*

− Da! − reče on pun strahopoštovanja prema njoj.

− Zapamti, isplati se slediti Toranagu. On je Minovara, a Išido seljak. Išido je budala. Sada to uviđam, Sada bi Išido već morao lupati na vrata Odavare, padala kiša ili ne padala. Nije li to pre nekoliko meseci kazao i Omi-san? Zar u Odavari nemaju premalo ljudi? A nije li Toranaga usamljen?

Jabu očarano udari pesnicom po podu.

− Dakle, ipak rat! Kako si pametna što si ga prozrela! Ah, on, znači, sve vreme izigrava lisca, *neh?*

− Da! − reče ona s velikim zadovoljstvom.

* * *

Mariko je došla do istog neverovatnog zaključka, iako nije pošla od istih činjenica. Toranaga se sigurno pretvara, igra tajnu igru, razmišljala je ona. Samo se tako može objasniti njegovo neverovatno ponašanje. Anđin-sanu je dao brod, novac, sve topove i slobodu pred Cukku-sanom. Sad će Anđin-san svakako napasti Crni brod. Osvojiće ga i zapretiti i brodu sledeće godine, pa će time strašno poraziti svetu crkvu, a svete oce prisiliti da Kijamu i Onošija navedu da izdaju Išida…

Ali zašto? Ako je to istina, zapanjeno je promišljala, i ako Toranaga razmatra tako dalekosežan plan, onda on, naravno, ne može poći u Osaku i pokloniti se Išidu, *neh?* On mora… Ah! A današnje odlaganje na koje je Toranagu prisilio Hiro-macu? Oh, Bogorodice na nebu, Toranaga nikad nije ni mislio da se preda! Sve je to bila varka!

Zašto? Da dobije na vremenu. Da postigne šta? Da čeka i ispreda hiljadu novih prevara. Pa to i nije bitno! Važno je samo to da je Toranaga ponovo ono što je uvek bio: svemoćni lutkar!

Kad će Išido izgubiti strpljenje i podići ratni barjak i krenuti na nas? Za mesec dana, najviše dva. Duže neće izdržati. Dakle, u devetom mesecu ove pete godine Keičoa, počinje bitka za Kvanto!

Ali šta je Toranaga postigao u ova dva meseca? Ne znam… Znam samo to

da moj sin sada ima priliku da baštini svojih deset hiljada kokua, da živi i da se razmnožava, i da sada rod oca moga možda neće nestati s lica zemlje.

Radovala se svojoj novostečenoj spoznaji, poigravala se njom, razmatrala je i svoju logiku smatrala besprekornom. Ali šta da se radi od sad pa do tada?, zapitala se. Ništa više od onog što si već učinila… i odlučila učiniti. *Neh?*

− Gospodarice?

− Da, Čimmoko?

− Došla je Gioko-san. Kaže da ima dogovor.

− Ah, da! Zaboravila sam ti reći. Najpre zagrej sake, pa ga onda donesi, a i nju uvedi.

Mariko je razmišljala o tom popodnevu. Sećala se njegovih ruku koje su je obujmile, tako sigurne, tople i jake.

− Smem li te uveče videti? − zapitao je jako oprezno, nakon što su otišli Jabu i Cukku-san?

− Da − vatreno je kazala. − Da, dragi moj. Oh, kako sam sretna radi tebe! Reci to Fuđiko-san… zamoli je neka me pozove posle sata ’Vepra’!

U tišini njene kuće stegne joj se grlo. Tolika ludost i opasnost!

U ogledalu proveri šminku i frizuru pa se pokuša smiriti.

Primaknu se koraci. Klizne šođi pa se otvori.

− Ah, gospo! − reče Gioko uz dubok naklon. − Lepo od vas što ste me primili.

− Dobro došla, Gioko-san!

Pile su sake. Točila im je Čimmoko.

− Tako lepa keramika, gospo. Tako lepa! Uljudno su razgovarale, a tad Čimmoku udalje.

− Jako žalim, Gioko-san, ali popodne nije stigao naš gospodar. Nisam ga videla, ali nadam se da ću ga pre odlaska videti.

− Da, čula sam da je na dok umesto njega došao Jabu-san.

− Kad vidim Toranaga-samu, opet ću ga zapitati, ali smatram da će njegov odgovor ostati isti. − Mariko nalije sake sebi i njoj. − Jako žalim, on neće udovoljiti mom zahtevu!

− Da, verujem vam. Osim ako ne bude pod silnim pritiskom.

− Nema tog pritiska koji bih mogla upotrebiti. Jako žalim.

− I ja jako žalim, gospo. Mariko odloži šoljicu.

− Znači, zaključila si da neki jezici nisu pouzdani?

− Kad bih odavala tajne o vama − oštro će Gioko − zar bih vam to u lice kazala? Mislite da bih bila tako naivna?

− Možda bi bilo bolje da odeš, jako žalim, ali imam toliko posla.

− Da, gospo, a i ja! − odvrati Gioko hrapavim glasom. − Gospodar Toranaga me pitao *u lice* što znam o vama i Anđin-sanu. Danas popodne! Rekoh mu da među vama nema ničega. Odgovorila sam: ’Oh, da, gospodaru, i ja sam čula te pokvarene glasine, ali tu nema istine. Kunem se glavom sina svoga, i njegovih sinova. Ako bi to iko znao, onda bih to sigurno bila ja. Možete verovati da je sve to zlobna laž… ogovaranje, ljubomorno ogovaranje, gospodaru…’ Oh da, gospo, možete verovati da sam bila prilično sablažnjena, izvrsno sam glumila, a on mi je poverovao. − Gioko ispi sake i gorko nastavi: − Sad smo svi upropašćeni ako on dobije dokaze. A ne bi ih bilo teško dobiti. *Neh?*

− Kako?

− Staviti Anđin-sana na mučenje, kineskim metodama. Čimmoku na kineske metode. Mene, Kiku-san, Jošinaku… Jako žalim, pa i vas, gospo… na kineske metode…

Mariko duboko uzdahne.

− Smem… smem li zapitati… zašto si se izlagala tolikoj opasnosti?

− Zato što u izvesnim prilikama žena mora jedna drugu štititi od muškaraca. Zato što zapravo nisam ništa videla. Zato što mi niste učinili ništa nažao. Zato što mi se sviđate vi i Anđin-san i verujem da oboje imate svoju *karmu.* A i zato što mi je draže da živite i da mi budete prijateljica, nego da poginete, a uzbudljivo je gledati kako vas troje noćnih leptirića kružite oko plamena života.

− Ne verujem ti! Gioko se tiho nasmeje.

− Hvala, gospo. − Savladala se i kazala sasvim iskreno: − Jako dobro, kazaću vam pravi razlog. Potrebna mi je vaša pomoć. Da, Toranaga-sama ne želi ispuniti moju molbu, ali vi možda možete smisliti neki način. Vi ste mi jedina prilika koju sam ikad imala i koju ću ikada imati u ovom životu, pa je ne smem olako propustiti. Evo, sada znate! Molim vas, ponizno vas molim da mi pomognete u vezi s mojom molbom. − Položila je ruke na futone i duboko se naklonila. − Molim vas, oprostite mi na drskosti, gospo Toda, ali sve što imam biće na vašoj strani ako mi pomognete. − Tada je opet sela na pete, namestila nabore kimona i popila sake.

Mariko je nastojala trezno razmišljati. Intuicija joj je govorila da veruje Gioki, ali um joj je još bio delimično zamagljen novostečenim otkrićem o Toranagi i olakšanjem što je Gioko nije odala kako je očekivala. Zato je

odlučila da tu odluku odloži za kasnije.

− Da, pokušaću. Moraš mi dati vremena, molim lepo.

− Mogla bih vam dati i nešto čvršće. Evo činjenica! Poznajete li Amida Tonge? Ubice, *ninđe!*

− Šta je s njima?

− Sećate li se onoga u zamku Osake, gospo? Napao je Anđin-sana, a ne Toranagu. Glavni sluga gospodara Kijame platio mu je dve hiljade kokua za taj pokušaj ubistva.

− Kijama? A zašto?

− On je hrišćanin, *neh?* Anđin-san im je i tad bio neprijatelj, *neh?* Ako je bio onda, kako li je tek sada? Sada kad je Anđin-san samuraj, slobodan i ima svoj brod.

− Još jedan Amida? Ovde?

Gioko slegne ramenima.

− Ko zna? Ali ja ne bih dala slabinski povez jednog *ete* za Anđin-sanov život, ako on izvan zamka bude neoprezan.

− Gde je on sada?

− U svojim odajama, gospo. Uskoro ćete ga posetiti, *neh?* Možda bi bilo pametno da ga opomenete.

− Kao da znaš sve što se događa, Gioko-san!

− Uši i usta držim otvorene, gospo.

Mariko suzbije svoju teskobu za Blektorna.

− Jesi li kazala Toranaga-sami?

− Oh, da, to sam mu kazala. − Naberu se uglovi Giokinih očiju i ona otpije sake. − Zapravo, mislim da se nije iznenadio. Zanimljivo, zar i vi ne mislite?

− Možda si pogrešila.

− Možda. U Mišimi sam čula glasine da kuju spletku kako bi otrovali gospodara Kijamu. Grozno, *neh?*

− Kakvu spletku?

Gioko joj ispriča pojedinosti.

− Nemoguće! Jedan hrišćanski *daimjo* nikad to ne bi učinio drugom. − Mariko napuni šoljice. − Smem li zapitati šta ste još vi i on razgovarali?

− Deo razgovora sastojao se, gospo, u mojoj molbi da se opet vratimo u njegovu milost i da nas povuče iz one steničave krčme, na šta je i pristao. Sad ćemo imati dolične odaje u zamku, blizu Anđin-sana, u jednoj od gostinskih

kuća pa se ja mogu kretati kako želim. Pozvao je Kiku-san da ga večeras zabavlja, a to je još jedan znak poboljšanja, iako njega ništa ne može trgnuti iz sete. *Neh?* − Gioko je zamišljeno posmatrala Mariko koja je održala lice bezazlenim i samo klimala glavom. Gioko uzdahne pa nastavi: − Da, jako je žalostan. Šteta! Deo vremena posvetili smo trima tajnama. Zamolio me da mu ponovim ono što znam, a što sam vama već kazala.

Ah, pomisli Mariko, kako se ovaj novi putokaz lepo uklopio na svoje mesto. Očiba? Dakle, to je mamac za Zatakija. A Toranaga i nad Omijevom glavom drži toljagu, ako ustreba, a i oružje koje može iskoristiti protiv Onošija kod Harime, ili Kijame.

− Smeškate se, gospo?

Oh, da, htede reći Mariko, u želji da svoj zanos podeli sa Giokom. Koliko li su tvoje informacije bile vredne našem gospodaru, želela je reći Gioki. Sad bi te trebao nagraditi! Pa i tebe bi morao proglasiti *daimjom! A* kako je Toranaga-sama fantastičan kad ju je saslušao na izgled tako nezainteresovano. Kako je on divan!

No, Toda Mariko-noh-Buntaro samo odmahne glavom i mirno reče:

− Žao mi je što ga tvoje informacije nisu oraspoložile.

− Šta rekla da rekla, nikako da popravim njegovo turobno i utučeno raspoloženje. Žalosno, *neh?*

− Da, jako žalim.

− Da. − Gioko frkne. − Pre nego što odem, još jedna novost koja bi vas mogla zanimati, gospo, da učvrsti naše prijateljstvo. Vrlo je moguće da je Anđin-san veoma plodan.

− Šta?

− Kiku-san očekuje dete.

− Anđin-sanovo?

− Da. Ili sa gospodarom Toranagom. Možda Omi-sanovo. Svi su bili u pravo vreme! Naravno, posle Omi-sana preduzela je mere opreza, po običaju, ali kao što znate, nema savršene metode. Nikad ništa nije zajamčeno a dolazi do grešaka, *neh?* Uverena je da je posle Anđin-sana to propustila, ali nije sigurna. Beše to onog dana kad je u Anđiro stigao glasnik, a u uzbuđenju povodom odlaska u Jokose i kupovine njenog ugovora od strane gospodara Toranage… shvatljivo je, *neh?* − Gioko digne ruke, silno uznemirena. − Posle gospodara Toranage je, na moj predlog, učinila suprotno. Osim toga, obe smo zapalile štapiće tamjana i molile da se rodi sin.

Mariko je posmatrala šaru na svojoj lepezi.

− Ko? Ko je, šta mislite?

− U tom je nevolja, gospo. Ne znam. Bila bih vam zahvalna na savetu.

− Mora se obustaviti u početku. Naravno. Njoj ne preti nikakva opasnost.

− Slažem se. Na žalost, Kiku-san se ne slaže.

− Šta? Zapanjena sam, Gioko-san! Naravno, ona to mora prekinuti. Ili valja kazati gospodaru Toranagi. Na kraju krajeva, to se dogodilo pre nego što je on…

− *Možda* se to dogodilo pre njega, gospo.

− Moraćete kazati gospodaru Toranagi. Zašto je Kiku-san tako neposlušna i luda?

− *Karma*, gospo. Ona želi dete.

− Čije dete?

− Ona neće da kaže. Kazala je samo to da svako od njih trojice ima svoje prednosti.

− Pametno bi joj bilo da ovo dete počisti, a da sledeći put bude sigurna.

− Slažem se. Mislila sam da biste morali znati. Proći će još mnogo, mnogo dana pre nego što se išta bude videlo, ili pre nego što joj pobačaj može biti opasan. Možda se ona i predomisli! U tom smislu je ne mogu prisiljavati. Ona više nije moje vlasništvo, iako zasad nastojim paziti na nju. Divno bi bilo da je to dete gospodara Toranage, ali recimo, kad bi imalo plave oči… I poslednji savet, gospo, Anđin-sanu poručite neka samo ograničeno veruje onom Uragi-noh-Tadamasi, a u Nagasakiju nipošto. Tamo nikako! Taj će čovek uvek biti odan ipak svom stricu, gospodaru Harimi.

− Kako si otkrila sve ove stvari, Gioko-san?

− Muškarci moraju odavati svoje tajne, gospo, po tome se oni od nas razlikuju. Oni moraju odavati tajne, dok ih mi žene odajemo samo onda da dođemo do neke prednosti! Sa malo srebrnjaka i spremnim uvom − a ja imam i jedno i drugo − sve je sasvim lako. Da. Muškarcima je potrebno da tajne *podele* sa nekim. Zato smo mi nadmoćne nad njima, i oni će uvek biti u našoj vlasti!

51

U tmini pred samu zoru nečujno se diže pomična rešetka na sporednim vratima, a deset ljudi pohrli preko uskog pokretnog mosta najunutrašnjijeg jarka. Za njima se spusti čelična rešetka a na suprotnoj strani mosta budni stražari namerno okrenu leđa i puste povorku da prođe. Bez provere. Svi su na sebi imali tamni kimono i špicastu kapu, a čvrsto su stezali mačeve. Naga,

Jabu, Blektorn, Uraga-noh-Tadamasa i šest samuraja. Vodio ih je Naga, do njega je išao Jabu, nepogrešivo kroz lavirint uličica, uz stepenice i niz stepenice, retko upotrebljavanim prolazima. Kad god bi sreli patrole ili straže − večno budne − Naga bi uzdigao srebrni znak pa bi družini bilo dopušteno da produži bez smetanja i bez pitanja.

Krivudavim prečicama doveo ih je do južnih glavnih vrata, jedinog puta preko prvog velikog jarka pred zamkom. Tu ih je čekala četa samuraja. Ćutke okruže Naginu grupu, zaklone ih, pa svi požure preko mosta. Još uvek ih niko nije proveravao. Nastave put niz laganu nizbrdicu prema Prvom mostu, držeći se što dalje od baklji kojima je obilovala okolina zamka. Prešavši Prvi most skrenu na jug i iščeznu u lavirintu uličica koje su vodile prema moru.

Pred kordonom oko pristaništa gde je bio ukotvljen *Erazmo* samurajska pratnja zastane, a desetorica istupe, pozdrave, okrenu se i opet stope sa tamom.

Naga ih povede kroz ograde. Bez pogovora ih puste na dok. Ovde beše više baklji i stražara nego pre.

− Je li sve spremno? − upita Jabu koji sad preuze zapovedništvo.

− Da, gospodaru − odgovori vođa samuraja.

− Dobro. Anđin-sane, jesi li razumeo?

− Da. Hvala, Jabu-sane.

− Dobro. Bilo bi mudro da požuriš.

Blektorn vide svoje samuraje koji su u neredu stajali sa strane pa Uragi mahne da im priđe kao što je bilo dogovoreno. Pogled mu je leteo po brodu. Motrio je i proveravao dok je žurio uz mostić i pobedonosno stao na svoju krmnicu. Nebo još beše tamno, bez ikakvog znaka zore. Svi znaci ukazivali su da će biti lep dan sa mirnim morem.

Zagleda se natrag na pristanište. Jabu i Naga su se udubili u razgovor. Uraga je njegovim vazalima objašnjavao šta se događa. Tad se otvore ograde pa na čistinu doteturaju Bakus van Nek i ostala posada, očigledno svi puni strepnje, okruženi zajedljivim stražarima. Blektorn pristupi brodskoj ogradi i klikne:

− Hej! Dođite na brod! − Kad su ga njegovi ljudi ugledali, delovali su manje uplašeno. Ubrzaju korak, ali ih stražari opsuju pa oni zastanu kao ukopani. − Uraga-sane! − drekne Blektorn. − Reci im neka puste moje ljude na brod. *Smesta!* − Uraga okretno posluša. Samuraji su slušali, klanjali se prema brodu i propustili posadu.

Prvi na palubu stupi Vink, a Bakus se poslednji uspentra. Ljudi su još bili prestravljeni, ali nijedan se nije popeo na krmnicu koja je predstavljala

Blektornovo carstvo.

− Isuse Bože, pilote! − uzdahne Bakus u graji pitanja. − Šta se događa?

− Šta je pošlo po zlu? − kao jeka će Vink i ostali. − Hriste, jedan trenutak smo zaspali, a onda je izbio pakao, vrata su provalili, a majmuni nas dovde sprovedoše…

Blektorn digne ruku.

− Slušajte! − Kad je nastupila tišina, tiho je započeo: − Mi ćemo odvesti *Erazmo* u sigurnu luku preko…

− Nemamo dovoljno ljudi, pilote − teskobno ga prekine Vink. − Nećemo nikada…

− Čuj, Johane! Oni će nas tegliti. Svakog trena ovamo će stići taj brod! Ginsel, pođi na pramac, ti ćeš zavitlati olovnicu. Vink, preuzmi kormilo! Jan Roper i Bakus na prednje vitlo, a Salamon i Krog na zadnje. Sonk, idi u potpalublje i pogledaj naše zalihe. Otvori grog ako ga nađeš… Svi na posao!

− Čekaj, pilote! − upadne Jan Roper. − Čemu sva ta žurba? Kuda idemo, i zašto?

Blektorn oseti ogorčenje što ga propitkuje, ali podseti samog sebe da oni imaju pravo da znaju, da nisu vazali niti *ete,* nego njegova posada, njegovi pomorci, a u nekom pogledu gotovo ortaci.

− Ovo je početak olujnog razdoblja. Oni ga zovu tajfuni, što znači velike oluje. Ovo sidrište nije sigurno. Sa one strane luke, nekoliko dugih milja na jug, nalazi se njihovo najbolje i pouzdano sidrište, blizu seoceta po imenu Jokohama. *Erazmo* će tamo biti na sigurnom, a može izdržati bilo koju oluju. Sad na posao!

Niko se nije pomakao.

− Samo nekoliko milja, pilote? − upita van Nek.

− Da.

− A šta onda? Pa lepo, u čemu je žurba?

− Gospodar Toranaga se složio da mi dopusti da sada to učinim − odgovori Blektorn rekavši samo pola istine. − Mislio sam, što pre, to bolje. Možda on opet promeni mišljenje, *neh?* U Jokohami… − Skrene pogled kad se dovuče na palubu Jabu sa šestoricom stražara. Ljudi su mu bežali s puta.

− Isuse! − gušio se Vink. − To je on! Gad koji je skuvao Peterzona!

Jabu pristupi krmnici. Široko se smeškao, ne osvrćući se na užas koji je spopao posadu kad ga prepoznaše. Prstom pokaza na pučinu.

− Anđin-sane! Gledaj! Eno tamo! Sve je dobro, *neh?*

Iz zapadne tmine prema njima je tiho išla galija, kao čudovišna morska gusenica.

− Dobro, Jabu-sama! Želite li ovde stajati?

− Posle, Anđin-sane! − Jabu ode na početak mosta. Blektorn se okrene svojim ljudima.

− Svi na svoja mesta i jezik za zube! Govorite samo holandski jer jedan na brodu zna portugalski! Razgovaraću sa vama kad krenemo! Mičite se!

Ljudi se rasprše, sretni što se udaljuju od Jabua. Na brod dokasaju Uraga i dvadeset Blektornovih samuraja. Ostali su se poređali na doku da se ukrcaju na galiju.

− Vaši telohranitelji, ako izvoljevate, senjor − reče Uraga.

− Zovem se Anđin-san, a ne senjor − odgovori Blektorn.

− Molim vas, oprostite mi, Anđin-sane. − Uraga se uputi uz stepenice.

− Stani! Ostani dole! Bez mog dopuštenja niko ne sme doći na krmnicu! Reci im.

− Da, Anđin-sane! Molim, oprostite mi.

Blektorn ode sa strane da posmatra kako se ukotvljuje galija zapadno od njih.

− Ginsel! Pođi na obalu i pazi kako oni uzimaju naše konopce! Pobrini se da budu čvrsto vezani. Hitro!

Tad, siguran za svoj brod, Blektorn osmotri dvadeset ljudi.

− Zašto su svi probrani iz one grupe vezanih, Uraga-sane?

− Oni su klan, senj… Anđin-sane. Kao braća, gospodaru. Mole čast da vas brane.

− *Anatava… anatava… anatava…* − Blektorn prstom upre u deset ljudi, nasumice, pa im naredi da se vrate na obalu, kako bi ih zamenili drugi njegovi vazali koje će takođe Uraga nasumice izabrati. A Uragi reče neka im razjasni da svi njegovi samuraji moraju biti kao braća ili već sad mogu počiniti *sepuku*. − *Vakarimasu?*

− *Haj, Anđin-san… Gomen nasaj.*

Uskoro pramčane konopce privežu na galiju. Blektorn je sve nadzirao i proveravao vetar. Opet je upotrebljavao sav svoj pomorski osećaj, znajući da i u bezopasnim vodama velike luke Eda njihovo putovanje može postati opasno ako iznenada počne oluja.

− Otisni se! − drekne. − *Ima, kapetan-san!*

Kapetan drugog broda mu mahne i otisne galiju od doka. Na palubi je bio i

Naga. Galija beše krcata samurajima i ostatkom Blektornovih vazala. Na krmnici *Erazmoa* stajao je Jabu uz Blektorna. Lagano se nagne na bok i zadrhti kad ga ponese struja. Blektorn i cela posada su likovali, uzbuđenje što su opet na moru nadjačalo je sve njihove teskobe. Ginsel se naginjao preko sićušnog postolja ograđenog konopcima, izvan palubne ivice vitlao olovnicu i izvikivao mere za dubinu. Dok poče da se udaljava.

− Ahoj napred! *Jukkuri sej!* (Uspori!)

− *Haj, Anđin-san!* − craču odgovor. Dva broda su zajedno krenula iz luke, a na vrhu jarbola gorela su svetla.

− Dobro, Anđin-sane − reče Jabu. − Veoma dobro.

Jabu je čekao dok se nisu prilično otisnuli na pučinu, a onda je poveo Blektorna sa strane.

− Anđin-sane − oprezno će on. − Juče si mi spasao život. Razumeš? Kad si zaustavio one ronine. Sećaš se?

− Da. Samo moja dužnost.

− Ne. Ne dužnost! Sećaš li se onog čoveka u Anđiru, mornara, sećaš se?

− Da, sećam se.

− *Šigata ga naj, neh? Karma, neh?* Bilo je to pre nego što si postao samuraj i hatamoto… − Jabuove oči su blistale u svetlu pomorske svetiljke. Dotakao je Blektornov mač pa kazao tiho i jasno: − … Pre ’Uljara’, *neh?* Kao samuraj samuraja, molim zaboravi sve što bilo pre. Počni iznova! Večeras. Molim te! Razumeš?

− Da, razumem.

− Potreban sam ti, Anđin-sane. Bez mene ne varvara *vako.* Sam ih nećeš naći. U Nagasakiju nikako. Nikada. Ja ih mogu nabaviti… pomoći da ih nabaviš. Sad se borimo na istoj strani. Na Toranaginoj strani. Ista strana. Bez mene nema *vako,* razumeš?

Na tren je Blektorn posmatrao galiju pred sobom i proučavao palubu i svoje mornare. Tad spusti pogled na Jabua.

− Ti razumeš mržnja… reč mržnja?

− Da.

− Mržnja dolazi od straha. Ja se tebe ne bojim.

− Ne moraš se mene bojati. Nikada više. Želim isto što i ti želiš! Da ovde budu tvoji novi brodovi i da ti budeš ovde kapetan novih brodova. Mogu ti jako mnogo pomoći. Najpre Crni brod… Ah da, Anđin-sane! − reče on videći kako radost preplavljuje Blektornovo lice. − Ja ću nagovoriti gospodara

Toranagu. Znaš da sam borac, *neh? Ja* ću voditi napad. Ja ću ti na kopnu osvojiti Crni brod. Zajedno smo ti i ja jači nego jedan. *Neh?*

− Da. Moguće dobiti više ljudi? Više od dvesta ljudi?

− Ako ti je potrebno dve hiljade ljudi… Pet hiljada! Bez brige… Ti vodi brod, a ja ću voditi bitku. Slažeš se?

− Da. Poštena pogodba. Hvala, slažem se.

− Dobro, vrlo dobro, Anđin-sane − zadovoljno će Jabu. Znao je da će obojica imati koristi od uzajamnog ortaštva, ma koliko ga varvarin mrzeo. I ovaj put je Jurikina logika bila nepogrešiva.

U rano predvečerje posetio je Toranagu i zamolio ga da smesta pođe u Osaku da mu pripremi put.

− Molim vas, oprostite, ali smatrao sam da je stvar vrlo hitna. Na kraju krajeva, gospodaru − smerno je govorio Jabu ono što su smislili on i žena − morali biste tamo imati nekog gospodara koji će pripaziti da sve vaše pripreme budu na visini. Išido je seljak pa se ne razume u ceremonije, *neh?* Pripreme moraju biti izvrsne ili ne smete poći, *neh?* To može potrajati nedeljama, *neh?*

Oduševio se što je tako lako uspeo nagovoriti Toranagu.

− Dalje, tu je i varvarski brod, gospodaru. Bolje bi bilo da ga odmah smeste u Jokohamu, za slučaj tajfuna! Lično ću to nadgledati, s vašim dopuštenjem, pre nego što otputujem. Mogla bi ga čuvati musketarska straža, dajte im nekakav posao. Onda ću ja pravo u Osaku, galijom. Morski put je bolji i brži, *neh?*

− Vrlo dobro, da, ako smatraš pametnim, Jabu-sane, učini to, ali povedi Naga-sana. Ostavi ga kao zapovednika u Jokohami!

− Da, gospodaru. − Jabu ispriča Toranagi o Cukku-sanovom gnevu. Ukoliko gospodar Toranaga želi da Anđin-san poživi i u Nagasakiju nabavi ljude, ako bi Toranaga želeo da brod isplovi, onda bi se to možda trebalo obaviti smesta, bez oklevanja. − Sveštenik se jako naljutio. Mislim da se toliko naljutio da bi svoje obraćenike nahuškao na Anđin-sana!

− Siguran si?

− Oh da, gospodaru. Možda bih zasad trebao staviti Anđin-sana pod svoju zaštitu. − Onda, kao da mu je odjednom palo na pamet, Jabu nastavi: − Bilo bi najjednostavnije da Anđin-sana povedem sa sobom. Pripreme bih mogao započeti u Osaki… pa nastaviti put u Nagasaki, naći nove varvare, a kad se vratim, završiti pripreme.

− Radi što god smatraš podobnim − kazao je Toranaga. − Odluku ću prepustiti tebi, prijatelju moj. Zar je to bitno, *neh?* Zar je išta bitno?

Jabu beše sretan što konačno sme delovati. Nije planirao samo Naginu prisutnost, ali to nije smetalo, a zapravo je mudro što će on ostati u Jokohami.

Jabu je posmatrao Anđin-sana, njegov visok ponosan stas i malko raskrečene noge, dok se s onolikom lakoćom njihao prema njihanju talasa, kao da je deo broda, onako golem, snažan i nekako drukčiji. Toliko drukčiji nego na kopnu. Jabu svesno počne poprimati slično držanje. Brižno ga je oponašao.

− Ja želim nešto više od Kvanta! − šapnuo je ženi pred sam odlazak iz kuće. − Još samo jednu stvar. Želim vladavinu na moru. Želim postati veliki admiral. Sav prihod Kvanta uložićemo u Omijev plan da varvarina *prati* u njegovu domovinu, da kupi nove brodove i da ih ovamo vrati. Omi će poći s njim, *neh?*

− Da! − odgovorila je isto onako sretno. − Njemu možemo verovati.

* * *

Pristanište u Edu je opustilo. Poslednji samuraji-stražari nestajali su u sporedne uličice koje su vodile natrag u zamak. Iz senke istupi otac Alvito, a uz njega fra Mihovil. Alvito se zagleda u pučinu.

− Bože, prokuni onaj brod i sve koji na njemu plove!

− Osim jednoga, oče. Na brodu je i jedan naš čovek. I Naga-san. Naga-san se zakleo da će prvog meseca nove godine postati hrišćanin.

− Ako doživi novu godinu! − odvrati Alvito pun zlih slutnji. − Ne znam šta je sa Nagom, možda misli ozbiljno, a možda ne. Onaj brod će nas uništiti i tu nam nema pomoći.

− Bog će nam pomoći!

− Da, ali u međuvremenu smo vojnici Božji pa mu moramo pomagati. Smesta valja opomenuti oca-vizitatora i zapovednika ekspedicije! Jesi li već našao goluba-pismonošu za Osaku?

− Nisam, oče, ni za kakav novac. Niti goluba za Nagasaki. Pre nekoliko meseci Toranaga je naredio da sve njemu pokupuju.

Alvitova zla slutnja samo se pojačavala.

− Sigurno neko ima goluba! Plati koliko zatreba. Jeretik će nam zadati grozne štete, Mihovile.

− Možda neće, oče.

− Zašto sele brod? Naravno, radi sigurnosti, ali više zato da ga stave izvan našeg dohvata. Zašto je Toranaga dao jeretiku dve stotine *vaka,* zašto mu je vratio srebro? Naravno, zato da to upotrebi kao udarnu snagu i kao sredstvo da kupi nove gusare, tobdžije i mornare. Zašto je Blektornu dao slobodu? Da nam otme Crni brod i time nas dotuče. Bog neka nam pomogne, Toranaga je i nas

ostavio na cedilu!

− Mi smo njega ostavili na cedilu, oče!

− Nema načina da mu pomognemo! Sve smo pokušali kod onih *daimjoa*. Bespomoćni smo!

− Ako usrdnije molimo, možda će nam Bog pokazati put.

− Molim i molim, ali… Možda nas je Bog ostavio, Mihovile, i to s pravom. Možda nismo dostojni njegove milosti. Znam da nisam…

− Možda Anđin-san neće naći ratnike ni mornare. Možda nikad neće stići u Nagasaki.

− Srebrom će kupiti sve ljude koji su mu potrebni. I katolike. I Portugalce. Ljudi više misle na ovaj nego na onaj svet. Ne žele otvoriti oči. Previše lako prodaju svoje duše. Da. Molim se da Blektorn nikada ne stigne onamo. Ni *njegovi poslanici!* Ne zaboravi, nema nikakve potrebe da on tamo ode. Oni bi mu ljude mogli kupiti i sprovesti. Hajde, a sad ćemo kući!

Alvito obeshrabreno pođe prema jezuitskoj misiji, oko milju daleko prema zapadu, blizu pristaništa, iza jednog od velikih skladišta u kojima su obično držali svilu i pirinač. Ta su skladišta spadala u trgovačko središte koje su jezuiti vodili u ime kupaca i prodavaca.

Neko su vreme išli obalom, a tad Alvito stane i opet se zagleda na pučinu. Pucala je zora. Brodovima nije bilo ni traga.

− Kakvi su izgledi da naša poruka bude uručena? − Mihovil je juče otkrio da je jedan od Blektornovih novih vazala hrišćanin. Kad je sinoć podzemnom doušničkom mrežom u Edu buknula vest da će se nešto dogoditi sa Anđin-sanom i s njegovim brodom, Alvito je žurno napisao šifrovanu poruku za Del’Akuu. Izneo je sve najnovije vesti, a tog čoveka je zamolio da tajno poruku isporuči ako ikad stigne u Osaku.

− Poruka će stići − mirno doda brat Mihovil. − Naš čovek zna da plovi sa neprijateljem.

− Bog ga čuvao i dao mu snagu, a Uragu neka prokune. − Alvito pogleda mlađeg brata. − Zašto? Zašto je postao bogootpadnik?

− Rekao vam je, oče! − odvrati brat Mihovil. − Želeo je da postane sveštenik, zaređen u našoj Družbi. Nije previše zahtevao kao ponosni sluga Božji.

− Bio je isuviše ponosan, brate. Bog ga je u mudrosti svojoj iskušao i utvrdio da ne zadovoljava.

− Da. Molim Boga da me ne utvrdi nedostojnim kad dođe red na mene.

Alvito odšeta pored njihove misije prema velikom zemljištu koje je

Toranaga izdvojio za katedralu koja će se uskoro podići u slavu Boga. Jezuit je već u mašti video, visoku, veličanstvenu, a opet krhku, kako nadvisuje grad, dok neuporediva zvona, izlivena u Makau, Goi, ili čak Portugalu, zvone promene, a široka bronzana vrata biće uvek širom otvorena plemenitim vernicima. Osećao je miris tamjana i čuo glas latinskih pesama.

Ali rat će razoriti taj san, pomislio je. Opet će ovom zemljom harati rat i biće kao i uvek dosad.

− Oče! − šapne brat Mihovil, opominjući ga.

Pred njima stajaše žena. Gledala je započete temelje koji su već bili označeni i delom iskopani. Uz nju su bile dve sluškinje. Alvito je nepokretno čekao i buljio u polusvetlu. Žena beše sakrivena koprenom, bogato odevena. Tad se malo pomeri brat Mihovil. Šutne nogom kamen i on lupi u lopatu, nevidljivu u praskozorju. Žena se uplašeno okrene i Alvito je prepozna.

− Mariko-san? Ja sam… otac Alvito.

− Oče? Oh, a ja… baš sam došla k vama. Uskoro putujem, ali pre odlaska želela sam da razgovaram sa vama. − Alvito joj priđe.

− Jako me veseli što te vidim, Mariko-san. Da. Čuo sam da odlaziš. Nekoliko puta pokušavao sam te posetiti, ali trenutno mi je strogo zabranjen pristup u zamak.

Mariko bez reči ponovo pogleda temelje katedrale. Alvito pogleda u brata Mihovila koji se takođe zapanjio što tako ugledna gospa, sa tako neodgovarajućom pratnjom, ovuda luta ovako rano i nenajavljena.

− Ovde si samo zato da mene vidiš, Mariko-san?

− Da. A i da vidim odlazak broda.

− Čime bih ti mogao pomoći?

− Želim da se ispovedim.

− Onda neka to bude ovde − izjavi on. − Neka tvoja ispoved bude prva na ovom mestu, iako još zemljište nije osveštano.

− Molim vas, oprostite, no, da li bi mogli ovde slaviti misu, oče?

− Nema crkve, oltara, odeće niti euharistije. Mogao bih te ispovediti u našoj kapelici, ako pođeš…

− Da li bi mogli piti čaj iz prazne šoljice, oče? Molim vas! − dodala je tiho. − Jako žalim što molim. Imam jako malo vremena.

− Da! − složi se on, jer ju je odjednom shvatio. Zato stupi onde gde će u veličanstvenoj lađi možda jednog dana biti oltar pod nadsvođenim krovom. Danas krov beše zarudelo nebo, a hor − ptice i zapljuskivanje talasa. Započne

pevati svečanu lepotu mise, pomogne mu brat Mihovil i zajedno dovedoše beskonačnost na zemlju. No, pre nego što će udeliti prividan sakrament, zastao je i rekao: − Sad moram saslušati tvoju ispoved, Marija. − Bratu Mihovilu dade znak da se udalji, sedne na stenu u zamišljenoj ispovedaonici pa sklopi oči. Kleknula je. − Pred Bogom, da li…?

− Pre nego što počnem, oče, molim jednu milost.

− Od mene ili od Boga, Marija?

− Pred Bogom molim jednu milost.

− Koja je ta milost?

− Anđin-sanov život u zamenu za neke informacije!

− Njegov život nije moj da ga dajem ili uskratim.

− Da. Jako žalim, ali moglo bi se narediti *svim* hrišćanima da mu ne smeju oduzeti život, kao žrtvu pred Bogom.

− Anđin-san je neprijatelj, užasan neprijatelj naše vere.

− Da. Pa ipak molim za njegov život. U zamenu… u zamenu bih vam možda bila od velike pomoći.

− Kako?

− Udovoljavate li mojoj molbi, oče? Pred Bogom?

− Tu milost ne bih mogao dodeliti. Nije na meni da je dajem niti uskratim. Nemoguće se trampiti sa Bogom.

Mariko je oklevala klečeći na tvrdoj zemlji pred njim. Tad se naklonila i počela dizati.

− Vrlo dobro. Onda, molim vas, oprostite…

− Izneću molbu ocu-vizitatoru − reče Alvito.

− Nije to dovoljno, oče, molim vas, oprostite mi.

− Izneću mu je i Bogom ga zaklinjati neka razmotri tvoju molbu.

− Ako je jako vredno ono što budem kazala, hoćete li mi se pred Bogom zakleti da ćete učiniti sve što je u vašoj vlasti, sve da mu pomognete i da ga zaštitite, ukoliko to što on radi nije direktno upereno protiv crkve?

− Da. Ako to nije protiv crkve.

− I, jako žalim, pristajete li preneti moju molbu ocu-vizitatoru?

− Tako mi Boga!

− Hvala, oče. Onda poslušajte… − Poverila mu je svoja razmatranja o Toranagi i o njegovoj prevari.

Alvito odjednom poveže sve činjenice.

− Imaš pravo, sigurno imaš pravo! Oprosti mi, Bože! Kako sam mogao biti ovoliko glup?

− Molim vas, poslušajte ponovo, oče, ima još nekih činjenica! − Prišapne mu tajne o Zatakiju i Onošiju.

− Nije moguće!

− Govorka se i to da gospodar Onoši namerava otrovati gospodara Kijamu.

− Nemoguće!

− Molim vas, oprostite mi, sasvim moguće. Oni su stari neprijatelji.

− Ko ti je sve to kazao, Marija?

− Šuška se da će Onoši otrovati gospodara Kijamu za vreme ovogodišnje svečanosti blaženog svetog Bernarda! − Umorno će Mariko, namerno ne odgovorivši na pitanje. − Sve Kijamine zemlje pripašće Onošijevom sinu. General Išido je na to pristao pod uslovom da dotad moj gospodar već ode u ’Veliku prazninu’.

− Dokaz, Mariko-san? Gde je dokaz?

− Jako žalim, nemam ga. Ali u to je upućen gospodar Harima.

− Kako to znaš? Kako to zna Harima? Kažeš da sudeluje u zaveri?

− Ne, oče! Samo je upućen u tajnu.

− Nemoguće! Onoši je previše tajnovit i isuviše mudar. Da je on to i smislio, niko za to ne bi doznao, sigurno si se prevarila. Ko ti je dao tu informaciju?

− Ne bih vam smela kazati. Jako žalim, molim vas, oprostite. Ali verujem da je to istina.

Alvito je strelovito razmatrao mogućnosti. Tad će: − Uraga! Uraga je bio Onošijev ispovednik! Oh, majko Božja, Uraga je prekršio ispovednu tajnu i kazao svom feudalcu…

− Možda ova tajna nije istinita, oče, ali ja mislim da je to istina. Pravu istinu zna samo Bog, *neh?*

Mariko nije skinula koprenu pa joj Alvito nije mogao videti lice. Nebom je rudila zora. Pogledao je prema moru. Sad je na obzorju video dva broda koja su kretala prema jugozapadu. Galijina vesla skladno su uranjala, vetar je bio povoljan, a more mirno. Bolele su ga grudi, a glava mu je odjekivala od niza važnih stvari koje mu je ona odala. Molio je Boga za pomoć i pokušavao razdvojiti činjenice od mašte. U srcu je znao da su te tajne istinite i da je njeno razmatranje nepogrešivo.

− Kažeš da će gospodar Toranaga izigrati Išida… da će on pobediti?

− Ne, oče, niko neće pobediti, ali bez vaše pomoći gospodar Toranaga će izgubiti. Gospodar Zataki je nepouzdan, uvek će biti neizmerno velika pretnja mome gospodaru. Zataki to verovatno zna, kao i to da su sva Toranagina obećanja lažna, jer na kraju Toranaga mora pokušati da ga ukloni. Da sam ja Zataki, uništila bih Sudaru, gospu Genđiko i njihovu decu, onog trena kad bi mi se predali u ruke, pa bih odmah napala Toranagine severne pokrajine. Svoje bih vojske bacila na sever i time trgnula Išida, Ikavu Đikkjua i sve ostale iz njihovog glupog mrtvila. Oni i odviše lako mogu prožderati Toranagu, oče.

Alvito je trenutak čekao pa rekao:

− Podigni koprenu, Marija. − Video je da joj je lice odlučno. − Zašto si mi sve ovo kazala, Marija?

− Da Anđin-sanu spasem život!

− Radi njega počinila si izdaju, Marija? Ti, Toda Mariko-noh-Buntaro, kći generala gospodara Akečija Đinsaja, ti činiš izdaju radi stranca? Od mene zahtevaš da ti poverujem?

− Ne, jako žalim, takođe… takođe zato da zaštitim crkvu. Najpre da zaštitim crkvu, oče… Ne znam šta da radim. Mislila sam da biste možda vi… Gospodar Toranaga je jedina nada crkvi. Možda biste mu nekako mogli pomoći… Da zaštiti crkvu, gospodaru Toranagi je sada potrebna pomoć, on je dobar i mudar čovek, a uz njega će crkva cvetati. *Znam* da je pravi neprijatelj Išido.

− Većina hrišćanskih *daimjoa* smatra da će Toranaga slistiti crkvu i naslednika ako ikad pobedi Išida i dođe na vlast.

− Možda, ali ja u to sumnjam. On će prema crkvi biti pošten. Uvek je bio. Išido je izraziti antihrišćanin. A i gospa Očiba.

− Svi su hrišćanski velikaši protiv Toranage.

− Išido je seljak. Toranaga-sama je pošten i mudar, a želi trgovinu.

− Trgovina mora postojati, bez obzira ko je na vlasti.

− Gospodar Toranaga vam je oduvek prijatelj, a ako ste prema njemu pošteni, on će uvek biti pošten prema vama. − Pokazala je temelje. − Nije li ovo merilo njegovog poštenja? Darovao vam je svoju zemlju, iako ste ga izneverili, iako je izgubio sve, pa i vaše prijateljstvo.

− Možda.

− Naposletku, oče, samo Toranaga može sprečiti večiti rat, to sigurno znate. Ja sam kao žena protiv večitog rata.

− Da, Marija. Možda je on jedini koji to može učiniti. Skrenuo je oči s nje. Brat Mihovil je klečao zadubljen u molitve. One dve sluškinje bile su uz obalu

i strpljivo čekale. Jezuit se osećao preopterećen, ali pun poleta. Iscrpljen, pa ipak ispunjen snagom.

− Drago mi je da si ovamo došla i ovo mi kazala. Hvala ti. U ime crkve i mene, sluge crkvenog! Učiniću sve na što sam pristao.

Sagnula je glavu i ćutala.

− Da li bi odnela poruku, Mariko-san? Ocu-vizitatoru?

− Da, ako je on u Osaki.

− Tajnu poruku?

− Da.

− Poruka je usmena. Ispričaćeš mu sve što si meni rekla i što sam ja rekao tebi. Sve!

− Vrlo dobro.

− Imam li tvoje obećanje? Pred Bogom?

− Nije potrebno da meni to govorite, oče. Pristala sam. Pogledao je u njene oči, čvrste, stroge i popustio.

− Molim te, oprosti, Marija. A sada da čujem tvoju ispoved.

Opet je spustila koprenu.

− Molim vas, oprostite, oče. Nisam dostojna ni da se ispovedim.

− Svi smo dostojni u očima Boga.

− Osim mene. Ja nisam dostojna, oče.

− Moraš se ispovediti, Marija. Ne mogu nastaviti tvoju misu… Moraš pred Njega doći pročišćena!

Klekla je.

− Oprosti mi, oče, jer sam sagrešila, ali mogla bih ispovediti jedino to da nisam dostojna da se ispovedim! − šapnula je, a glas je izdade.

Otac Alvito joj lagano stavi ruku na glavu.

− Kćeri Božja, dopusti da molim Boga da ti oprosti grehe tvoje. Dopusti da te u Njegovo ime odrešim i pred Njegovim te očima učinim dostojnom!

Blagoslovio ju je pa nastavio misu u toj zamišljenoj katedrali, pod zarudelim nebom. Služba istinskija i lepša nego ikada pre − i za njega i za nju.

* * *

Erazmo beše usidren u luci najbolje zaštićenoj od oluje od svih što ih je Blektorn ikad video, dovoljno udaljen od obale da ima dosta mora oko sebe, a opet dovoljno blizu da bude na sigurnom. Pod njima šest metara bistre vode i čvrsto morsko dno, a osim uskog grlića na ulazu u zaliv, svuda visoke stene

koje bi svaki brod lepo zaštitile od gneva okeana.

Jednodnevna plovidba iz Eda beše zamorna, ali prošla je bez ikakvih zbivanja. Pola rija na severu galija beše vezana za pristan blizu ribarskog seoca Jokohame, pa su sada bili sami na brodu. Blektorn i svi njegovi ljudi, i Holanđani i Japanci. Jabu i Naga su na obali nadzirali musketarski puk, a njemu je rečeno da će im se kasnije pridružiti. Na zapadu se sunce nisko spustilo prema obzorju, a rumenilo neba nagoveštavalo je da će i sutra biti još jedan lep dan.

− Zašto sada, Uraga-sane? − zapita Blektorn sa krmnice. Oči su mu bile crvene od nespavanja. Upravo je posadi i svima naredio da ostanu u potpalublju, ali Uraga ga je zamolio da to na tren odloži, kako bi ustanovili ima li među vazalima hrišćana. − Zar to ne može pričekati do sutra?

− Ne, gospodaru, jako žalim! − Uraga diže pogled u njega pred okupljenim vazalima-samurajima, a holandska posada skupila se u uzrujan čvor blizu ograde na krmnici. − Molim vas, oprostite, ali jako je važno da to odmah utvrdite. Vi ste njihov najveći neprijatelj! Zato to morate znati kako biste se zaštitili. Želim vas samo zaštititi. Neće to dugo trajati, *neh?*

− Jesu li svi na palubi?

− Jesu, gospodaru.

Blektorn priđe ogradi pa vikne na japanskom:

− Je li iko ovde hrišćanin? − Odgovora nije bilo. − Svim hrišćanima naređujem da istupe! − niko se nije pomakao. Zato se okrenuo Uragi. − Postavi na palubu deset stražara, a ostale pusti.

− S vašim dopuštenjem, Anđin-sane. − Uraga ispod kimona izvadi svetu sličicu koju je doneo iz Eda pa je baci na palubu. Tad je namerno zgazi. Blektorn i posada su bili jako uznemireni tim obeščašćivanjem. Osim Jana Ropera. − Molim vas. Zatražite od svakog vazala neka tako postupi! − reče Uraga.

− Zašto?

− Poznajem ja hrišćane. − Uragi je obod šešira napola zaklanjao oči. − Molim vas, gospodaru. Važno je da svaki čovek to učini. Sada, večeras.

− U redu − preko volje se složi Blektorn. Uraga se okrene okupljenim vazalima.

− Naš gospodar na moj predlog od svakog među vama zahteva da to učini.

Samuraji su gunđali, a jedan ubaci:

− Već rekosmo da nismo hrišćani, *neh?* Šta dokazuje gaženje po varvarskoj Božjoj sličici? Ništa!

− Hrišćani su neprijatelji našega gospodara. Hrišćani su izdajice, ali hrišćani su hrišćani! Molim vas, oprostite mi, znam ja hrišćane. Na sramotu svoju odrekao sam se naših pravih bogova. Jako žalim, ali smatram da je to potrebno radi sigurnosti gospodara našeg.

Samuraj u prvom redu smesta izjavi:

− U tom slučaju više se nema šta dodati! − Istupio je i zgazio sliku. − Nisam poklonik varvarske vere! Hajde, i vi ostali učinite šta se od nas traži!

Istupali su jedan po jedan. Blektorn ih je posmatrao. Gadila mu se ta predstava.

− Ovo mi ne izgleda pošteno − zabrinuto će van Nek. Vink digne pogled na krmnicu.

− Prokleti gadovi! Bez razmišljanja bi nam presekli grkljan. Jesi li siguran da im možeš verovati, pilote?

− Jesam.

− Nijedan katolik to ne bi učinio, eh, Johane? − zapita Ginsel. − Mudar je taj Uraga-sama.

− Kakve veze ima jesu li ti gadovi papisti ili nisu? Svi su oni govnavi samuraji.

− Da − ubaci Krog.

− Pa ipak, ovo je nepošteno! − ponovi van Nek. Samuraji su redom gazili sličicu na palubi i raštrkavali se.

Beše to jako zamorno, pa je Blektorn požalio što je na to pristao, jer je pre sutona morao obaviti mnoge važnije poslove. Oči mu skrenu na selo i na pribrežje. Stotine slamnatih nadstrešnica musketarske jedinice prosulo se po brežuljcima. Imam toliko posla, pomisli on, jedva čekajući da pođe na kopno, u želji da vidi zemlju i uživa u feudu koji mu je dodelio Toranaga, a u koji je spadala i Jokohama. Gospode Bože na nebu, reče samome sebi, ja sam gospodar jedne od najboljih luka na svetu!

Odjednom jedan čovek obiđe sličicu, isuče mač i skoči na Blektorna. Tuce zapanjenih samuraja hrabro mu se isprečі na putu i zaštite krmnicu, dok se Blektorn okrenuo, povukao oroz pištolja i nanišanio. Ostali se raštrkaju, gurkajući se i posrćući u nastaloj vrevi. Samuraj zastane, besno drekne, a tad promeni smer i zaseče prema Uragi koji nekako uspešno izbeže maču. Čovek se koprcao kad ga napadoše i drugi samuraji. Trenutak ih je divljački odbijao, a onda pojurio na bok broda i bacio se u more.

Četvorica plivača odbaciše ubilačke mačeve, u usta staviše kratki nož i skočiše za njim. A ostali samuraji i Holanđani sjate se uz bok.

Blektorn skoči na ogradu. Pod sobom ništa nije video, a tad u vodi spazi pokretne senke. Jedan čovek izroni, uhvati vazduh pa opet zaroni. Uskoro se na površini pojave četiri glave. Među njima je plutao leš. Nož mu beše zariven u grlo.

− Jako žalim, Anđin-sane, beše to njegov vlastiti nož! − vikne jedan nadglasavši opštu graju.

− Uraga-sane, reci im neka ga pretraže, a onda neka ga ostave ribama.

Pretres ništa nije otkrilo. Kad su se svi vratili na palubu, Blektorn uperi nabijeni pištolj u sliku.

− Svi samuraji, ponovo! − Odmah ga poslušaju, a on je pazio da svako prođe taj ispit. Tada, radi Urage, kako bi ga pohvalio, naredi svojoj posadi da to učini. Izbiju protesti. − Napred! − zareži Blektorn. − Žurite ili ću vas nogom u guzicu!

− Nije potrebno da nam to govoriš, pilote − izjavi van Nek. − Nismo mi smrdljivi žuti pagani!

− Nisu oni smrdljivi žuti pagani! Oni su samuraji, boga ti! Zabuljiše se u njega. Obuzeo ih je gnev pojačan strahom.

Van Nek počne nešto govoriti, ali ga Ginsel prekine.

− Samuraji su paganski gadovi i oni… ili ljudi kao što su oni… ubiše Peterzona, našeg zapovednika ekspedicije i Metsukera!

− Da, ali bez ovih samuraja nikad se nećemo vratiti kući. Jasno?

Sad su ih motrili svi samuraji. Zlokobno i zaštitnički primaknu se Blektornu. Van Nek izjavi:

− Pustimo to, eh? Svi smo malo preosetljivi i premoreni! Bila je duga ova noć. Mi ovde nismo svoji gospodari, nijedan od nas. Niti pilot! Zna pilot šta radi. On je vođa, sad je on zapovednik ekspedicije!

− Tako je, ali nije u redu da on stoji na njihovoj strani a protiv nas… Gospoda mi Boga, on nije kralj! Mi smo njemu jednaki! − prosikće Jan Roper. − Nije on naš kralj zato što je naoružan kao oni, i obučen kao oni, i što zna razgovarati sa gadovima. Mi imamo prava i to je naš zakon i njegov zakon, tako mi gospoda Boga, iako je on Englez. Položio je svetu zakletvu da će slušati propise. Zar ne, pilote?

− Jesam − odgovori Blektorn. − Na našim morima, tamo gde smo mi gospodari i u većini, vlada naš zakon. Sad nismo u većini. Zato radite ono što vam rekoh, i to brzo.

Gunđajući su ga poslušali.

− Sonk! Jesi li našao grog?

− Ne gospodaru! Ni jedne jedine proklete kapljice!

− Poslaću na brod sake. − Tad Blektorn nastavi na portugalskom: − Uragasane, poći ćeš sa mnom na obalu i povedi nekoga da nam vesla. Vas četvorica! − produži na japanskom, obraćajući se četvorici koja su skočila u more. − Sad vas četvorica kapetani. Jasno? Svaki uzmite pedeset ljudi.

− *Haj, Anđin-san!*

− Kako se zoveš? − zapita jednoga od njih, visokog tihog muškarca sa brazgotinom na obrazu.

− Nava Cisato, gospodaru.

− Danas si ti kapetan. Na celom brodu. Do mog povratka.

− Da, gospodaru.

Blektorn ode na mostić. Pod njim beše privezan čamac.

− Kuda ideš, pilote? − teskobno upita van Nek.

− Na kopno. Kasnije ću se vratiti.

− Dobro, svi ćemo mi poći!

− Boga mu, ja idem s…

− I ja. Ja ću…

− Isuse, nemoj me ostaviti, jer…

− Ne! Idem sam!

− Ali, boga mu, šta je s nama? − vikne van Nek. − Šta ćemo mi da radimo? Ne ostavljaj nas, pilote. Šta ćemo…?

− Vi samo čekajte! − reče im Blektorn. − Pobrinuću se da vam na brod pošalju jelo i piće.

Ginsel se prgavo okrene prema Blektornu.

− Mislio sam da ćemo se uveče vratiti. Zašto se nećemo večeras vratiti?

− Dokle ćemo ovde ostati, pilote, i dokle…?

− Pilote, a Edo? − glasnije zapita Ginsel. − Dokle ćemo ovde ostati s ovim prokletim majmunima?

− Da, majmuni, boga mi! − veselo će Sonk. − A šta je sa našim stvarima i sa našim ženskama?

− Da, šta je sa našim *etama*, pilote? Naši ljudi i naše ženske?

− Sutra će ovamo stići. − Blektorn je prikrivao odvratnost. − Budite strpljivi, vratiću se čim budem mogao. Bakus, ti si vođa. − Okrene se da ode.

− Idem s tobom − divljački će Jan Roper uputivši se za njim. − Mi smo u luci pa smemo o tome odlučivati, a ja želim oružje.

Blektorn se ustremi na njega, a desetak mačeva iskoče iz korica, spremni da ubiju Jana Ropera.

− Reci još samo jednu reč i mrtav si. − Visoki trgovac pocrvene i stade. − Pazi šta govoriš pred ovim samurajima jer će ti svaki od njih skinuti glavu pre nego što stignem da ga zaustavim, samo zbog tvoje proklete neotesanosti, a kamoli zbog svega ostalog! Osetljivi su, a blizu tebe i ja postajem osetljiv, a oružje ćeš dobiti kad ti bude potrebno. Jasno?

Jan Roper turobno klimne glavom i ustukne. Samuraji su mu još pretili, ali ih Blektorn umiri i pod pretnjom smrtne kazne im zapovedi da njegovu posadu ostave na miru.

− Uskoro ću se vratiti. − Spusti se niz mostić i uskoči u čamac. Za njim Uraga i još jedan samuraj. Kapetan Čisato priđe Janu Roperu koji usled pretnje zadrhti, nakloni se i ustukne.

Kad su se dovoljno udaljili od broda, Blektorn zahvali Uragi što je uhvatio izdajicu.

− Molim vas, ne zahvaljujte. Bila mi je to samo dužnost. Blektorn rekne na japanskom da ga razume i samuraj:

− Da, dužnost. Ali sad se tvoj koku menja. Sad nemaš samo dvadeset, sad sto kokua godišnje.

− Oh, gospodaru, hvala vam. Ja to ne zaslužujem. Samo sam činio svoju dužnost i moram…

− Govori polako! Ne razumem.

Uraga se izvini pa to polaganije izreče. Blektorn ga opet pohvali, a onda se udobnije smesti na krmi čamca. Savladala ga je iscrpljenost. Na silu je oči držao otvorene i opet pogledao brod, proveravajući da li je dobro ukotvljen. Van Nek i ostali stajahu na ogradi, a on je žalio što ih je doveo na brod, iako je znao da nema drugog izlaza. Bez njih plovidba ne bi bila sigurna.

Buntovnički ološ, pomislio je. Šta ću, do đavola, s njima? Svi moji vazali znaju za selo *eta* i svi su isto onako puni gnušanja kao… Isuse, kakva zavrzlama! *Karma, neh?*

Zaspao je. Kad je čamac udario uz pristanište, on se probudio. Isprva se nije mogao setiti gde se nalazi. Sanjao je da je opet u zamku. U Marikinom zagrljaju, kao noćas.

Noćas su u polusnu ležali nakon ljubavi, a u to beše upućena Fuđiko. Čimmoko je čuvala stražu kad na dovratak zakucaše Jabu i njegov samuraj. Veče je počelo tako ugodno. Fuđiko je oprezno pozvala i Kiku, koja mu se nije nikad učinila lepšom i bajnijom. Kad su zvona najavila kraj sata ’Vepra’,

Mariko je tačno stigla. Razdraganost, sake, ali Mariko je uskoro prekinula čaroliju.

− Jako žalim, ali u velikoj ste opasnosti, Anđin-sane!− rekla je pa dodala ono što joj reče Gioko: da ne sme verovati Uragi. I Kiku i Fuđiko podjednako su se uznemirile.

− Molim vas, ne brinite se! Čuvaću se njega, budite bez straha! − smirivao ih je.

− Možda biste trebali motriti i na Jabu-samu, Anđin-sane! − nastavi Mariko.

− Zašto?

− Popodne sam vam na licu videla mržnju, a i on.

− Ništa zato − odgovorio je. − *Šigata ga naj, neh?*

− Ne. Jako žalim, bila je to greška. Zašto ste zaustavili svoje ljude kad su na početku opkolili Jabu-samu? Sigurno je to bila teška greška. Brzo bi ga ubili pa bi neprijatelj poginuo, a vama ne bi pretila nikakva opasnost.

− To ne bi bilo ispravno, Mariko-san. Toliki ljudi protiv jednoga. Nije bilo pošteno!

Mariko objasni Fuđiko i Kikui šta je kazao.

− Molim vas, oprostite mi, Anđin-sane, ali sve mi mislimo da je jako opasno tako razmišljati pa vas molimo da odustanete od toga. To je sasvim pogrešno i vrlo naivno. Molim vas, oprostite što sam ovako otvorena. Jabu-san će vas uništiti.

− Ne, još neće. Još sam mu isuviše važan. A i Omi-sanu.

− Kiku-san kaže, molim vas, kažite Anđin-sanu neka se čuva Jabua! I toga Urage. Možda je Anđin-sanu teško da ovde proceni šta je važno, *neh?*

− Da, slažem se s Kiku-san − kazala je Fuđiko.

Kiku je kasnije otišla da zabavlja Toranagu. Tad je Mariko ponovo poremetila sobni mir.

− Večeras vam moram reći *sajonara,* Anđin-san. U zoru putujem.

− Ne, sad nije potrebno − kazao je. − Sve se to sada može promeniti. Odvešću te u Osaku. Dobiću galiju ili priobalni brod. U Nagasa…

− Ne, Anđin-sane. Jako žalim, moram otputovati kao što mi je naređeno. − Nikakvo nagovaranje nije moglo da je pokoleba.

Osećao je kako ga Fuđiko nemo gleda. Srce ga je bolelo pri pomisli na Marikin odlazak. Pogleda Fuđiko. Zamolila ih je da je na tren izvini. Za sobom je navukla šođi. Ostadoše sami, a znali su da se Fuđiko neće vratiti i da

ih neće ometati neko vreme. Njihova je ljubav bila hitra i silovita. Tad su začuli korake i jedva su imali toliko vremena da se saberu pre nego što im se Fuđiko kroz druga vrata pridružila, a u prostoriju ušao Jabu, donevši Toranagine naredbe za hitan tajni odlazak.

− Jokohama pa kratak zastoj u Osaki, Anđin-sane, opet plovidba za Nagasaki, natrag u Osaku, i opet ovamo, kući! Poslao sam po tvoju posadu neka se javi na brod.

Obuzelo ga je uzbuđenje začuvši za ovu pobedu koja je pala s neba.

− Da, Jabu-sane. Ali Mariko-san… I Mariko-san bi pošla u Osaka, *neh?* Bolje s nama… Brže i sigurnije, *neh?*

− Nemoguće, jako žalim! Moramo žuriti. Dođi! Plima Razumeš, plima, Anđin-sane?

− *Haj, Jabu-san.* Ali Mariko-san otiđe Osaka…

− Jako žalim, ona je primila naredbe, kao što smo i mi primili naredbe. Mariko-san! Objasni mu. Reci mu da požuri!

Jabu beše neumoljiv, a Blektorn u to pozno doba noći nije mogao poći Toranagi da ga zamoli da opozove naredbu. Više nije bilo vremena da u četiri oka razgovara s Mariko niti sa Fuđiko. Osim za službeno opraštanje. No, uskoro će se videti u Osaki.

− Vrlo skoro, Anđin-sane! − kazala je Mariko…

− Gospode Bože, ne dopusti da je izgubim! − reče Blektorn dok su galebovi kreštali nad obalom, a njihovo kreštanje pojačavalo njegovu usamljenost.

− Izgubiti koga, gospodaru?

Blektorn se vrati u stvarnost. Pokaže udaljeni brod.

− Mi brod zovemo lađa, ona, o lađi mislimo kao o ženskoj osobi, a ne muškoj. *Vakarimasu ka?*

− *Haj.*

Blektorn je još razabirao sićušne prilike svoje posade i opet se suoči sa svojom nerazjašnjivom nedoumicom. Moraš ih imati na brodu, reče on samom sebi, i više takvih kao što su oni. Ni novi ljudi neće biti ljubazni prema samurajima, a i oni će biti katolici, uglavnom. Bože na nebu, kako da ih sve držim na uzdi? Mariko je imala pravo. Blizu katolika ja sam mrtav čovek.

− I uz mene, Anđin-sane! − rekla je sinoć.

− Ne, Mariko-čan. To ne!

− Popodne si rekao da smo tvoji neprijatelji.

− Rekoh da su mi katolici pretežno neprijatelji.

− Ubiće te ako budu mogli.

− Da. Ali ti… Hoćemo li se zaista sresti u Osaki?

− Da. Volim te. Anđin-sane, zapamti, čuvaj se Jabu-sana.

Za Jabua su imale pravo, pomisli Blektorn, bez obzira šta on rekao ili obećavao. Počinio sam tešku grešku kad sam zaustavio svoje ljude kojima je on pao u klopku. Taj gad će mi prerezati grkljan čim mu više ne budem koristan, ma koliko on tvrdio suprotno. Pa ipak i Jabu ima pravo: potreban mi je. Bez njegove zaštite neću nikada doći u Nagasaki niti odande izaći živ. On će mi sigurno pomoći da nagovorim Toranagu. Sa njegovih dve hiljade fanatika mogli bismo razbiti ceo Nagasaki, a možda i Makao…

Bogorodice! Ovako usamljen sam bespomoćan.

Tad se seti onoga što je Gioko kazala Mariko o Uragi i o tome kako mu ne sme verovati. U pogledu njega Gioko je pogrešila, pomislio je. U čemu li je još pogrešila?

PETI DEO

52

Našavši se ponovo u prometnim morskim putevima Osake, posle duge plovidbe na galiji, Blektorn oseti onu istu veliku težinu grada, kao i onda kad ga je prvi put video. Tajfun je oštetio velik deo zgrada, i neka područja još behu crna od vatre, ali veličina grada beše gotovo nedirnuta, a nad njim se još uzdizao zamak. I sa ove udaljenosti − od preko velike milje − video je divovske obrise prvog velikog zida, visoke zidine, a sve je to izgledalo patuljasto u poređenju sa zamišljenom zloćudnošću tornja.

− Hriste! − uzrujano će Vink koji je stajao pored njega na pramcu. − Nemoguće je, čini mi se, da je tako golem. Prema ovome Amsterdam je muvin izmet!

− Da, oluja je grad oštetila, ali nije mnogo. Zamak ništa ne može uništiti.

Pre dve nedelje tajfun je udario sa jugozapada. Bilo je mnogo upozorenja, natmurenog neba, nevremena i kiša, a galiju je poterao u sigurnu luku da tu pričeka dok prođe oluja. Čekali su pet dana. Iza luke je okean od bičevanja postao pena, a vetrovi su bili silovitiji i snažniji od ičeg što je Blektorn ikad doživeo.

− Hriste! − ponovi Vink. − O, da smo kod kuće! Pre godinu dana morali smo biti kod kuće.

Blektorn je doveo Vinka iz Jokohame, a ostale je poslao nazad u Edo, ostavivši *Erazmo* u sigurnoj luci i straži pod Naginim zapovedništvom. Njegova posada je bila sretna što odlazi, kao što on beše sretan što ih se otarasio. Te noći opet je izbila svađa i žestoka prepirka oko brodskog blaga. Novac pripada kompaniji, a ne njemu. Van Nek je (kao blagajnik pohoda i glavni trgovac) zajedno sa zapovednikom ekspedicije zakonski je bio za to nadležan. Nakon što je novac nekoliko puta prebrojen i ustanovljeno da nedostaje samo hiljadu srebrnjaka, van Nek i Jan Roper prepirali su se u pogledu svote koju on može poneti da nabavi nove ljude.

− Previše tražiš, pilote! Moraćeš im ponuditi manje!

− Isuse! Moramo platiti koliko zatraže! Moram naći mornare i tobdžije. − Lupio je pesnicom po stolu u velikoj kabini. − Kako ćemo inače stići kući?

Naposletku ih je nagovorio da mu dopuste da uzme dovoljno i bio je ogorčen što su ga svojim prepirkama naterali da se naljuti. Sutradan ih je poslao natrag u Edo. Desetinu blaga su međusobno raspodelili kao zaostale

plate, a ostatak su čuvali na brodu.

− Kako znamo da će ovde biti na pouzdanom mestu? − gnevno će Jan Roper.

− Onda ostani pa ga lično pričuvaj! − No, niko od njih nije želeo ostati na brodu. Vink je pristao da pođe sa njim.

− Zašto on, pilote? − zapita van Nek.

− Zato što je pomorac i što će mi biti potreban pomoćnik. Blektorn beše sretan što ih se otarasio. Na pučini je počeo prevaspitavati Vinka i učiti ga japanskim običajima. Vink je u tom pogledu bio stoik. Verovao je Blektornu, jer je isuviše godina s njim plovio, a da ne bi upoznao njegovu vrednost.

− Pilote, radi tebe ću se svakog dana kupati i prati, ali Bog neka me odnese pre nego što navučem boginjavu noćnu košulju!

Za deset dana Vink je polugo veselo vitlao olovnicu za merenje dubine, opasavši se širokim kožnim kaišem, zabivši bodež u korice na leđima i zataknuvši u svoju čistu poderanu košulju jedan od Blektornovih pištolja.

− Ne moramo poći u zamak, zar ne, pilote?

− Ne.

− Isuse… radije bih se klonio onog mesta.

Dan je bio lep, visoko sunce presijavalo se s mirnog mora. Veslači su još bili snažni i disciplinovani.

− Vink… tamo je bila zaseda!

− Isuse, pogledaj ove plićake!

Blektorn je Vinku ispričao kako je za dlaku pobegao, kako su se na onim zidinama zapalile signalne vatre, koliko je na obali bilo hrpa mrtvih, dok je prema njemu plovila neprijateljska fregata.

− Ah, Anđin-sane! − pridružio im se Jabu. − Dobro, *neh?* Pokazao je opustošenost.

− Slabo, Jabu-sama.

− Neprijatelj, *neh?*

− Ljudi nisu neprijatelj. Samo Išido i samuraji neprijatelj, *neh?*

− Zamak je neprijatelj − odvrati Jabu, otkrivši svoju uznemirenost i uznemirenost svih na galiji. − Sve je ovde neprijateljsko.

Blektorn je gledao kako Jabu ide na pramac. Vetar mu je povijao kimono oko teškog grudnog koša.

− Hteo bih ubiti ovog gada, pilote − prošapta Vink.

− Da. Nisam zaboravio starog Peterzona, bez brige.

− Ni ja, Bog mi je svedok! Ne razumem kako govoriš njihov jezik. Šta je rekao?

− Bio je vrlo uljudan.

− Kakav je plan?

− Pristaćemo i čekati. On će dan-dva biti na kopnu, a mi ćemo ovde tiho čekati. Toranaga je rekao da će poslati poruke po propusnice koje su nam potrebne, ali i uz sve to tiho ćemo ostati na brodu. − Blektorn je merkao brodove i vode da otkrije opasnost, ali ništa nije našao. Ipak reče Vinku: − Bolje sad očitaj dubinu, za svaki slučaj!

Jabu je na tren gledao kako Vink vitla olovnicu, a onda odšeta natrag prema Blektornu.

− Anđin-sane, možda bi bilo bolje da uzmeš galiju i produžiš u Nagasaki. Ne čekaj, eh?

− U redu − ljubazno će Blektorn. Nije zagrizao na mamac.

Jabu se nasmeje.

− Sviđaš mi se, Anđin-sane! Ali jako žalim, budeš li usamljen, uskoro ćeš umreti. Nagasaki je za tebe jako opasan.

− Osaka opasna… svuda opasno!

− *Karma.* − Jabu se opet nasmeši. Blektorn se pravio da s njim deli tu šalu. Za vreme putovanja mnogo su puta imali varijacije na istu temu. Blektorn je mnogo bolje upoznao Jabua, još više ga je zamrzeo, još mu je manje verovao, ali više ga je poštovao i znao da su njihove *karme* isprepletene.

− Jabu-san ima pravo, Anđin-sane − rekao je Uraga. − On vas u Nagasakiju može zaštititi, a ja ne mogu.

− Zbog tvoga strica, gospodara Harime?

− Da. Možda su me već proglasili odmetnikom, *neh?* Moj stric je hrišćanin. Iako smatram da je on pirinčani-hrišćanin.

− Šta je to?

− Njegov je feud Nagasaki. Nagasaki ima dobru luku na obali ostrva Kjušua, ali ne i najbolju. Zato je on brzo uvideo zgodnu priliku, *neh?* Postao je hrišćanin i svim svojim vazalima naredio da postanu hrišćani. Meni je naredio da postanem hrišćanin i dao me u jezuitsku školu, a zatim me kao jednog od hrišćanskih izaslanika poslao papi. Jezuitima je dao zemlju i, kako biste vi to rekli? − njima se ulizuje, ali u srcu je on samo Japanac.

− Znaju li jezuiti šta ti misliš?

− Da, naravno.

− Misle li i oni tako o pirinčanim-hrišćanima?

− Nama, svojim obraćenicima, oni ne govore šta zapravo misle, Anđin-sane. A većinom ni sebi. Uvežbani su da imaju tajne, da se tajnama koriste, da ih oberučke prihvataju, ali nikada ih ne odaju. U tom pogledu su jako slični Japancima.

− Bolje bi ti bilo da ostaneš ovde u Osaki, Uraga-sane.

− Molim vas, oprostite, gospodaru, ali vaš sam vazal. Ako vi idete u Nagasaki, idem i ja.

Blektorn je znao da mu Uraga postaje neprocenjiv pomoćnik. Otkrivao mu je niz jezuitskih tajni. Način, razlog i vreme njihovih trgovačkih sporazuma, njihove unutrašnje spletke i neverovatne međunarodne smicalice. Isto je tako sipao mnoge informacije o Harimi i Kijami, o načinu na koji hrišćanski *daimjoi* razmišljaju, i zbog čega će verovatno ostati uz Išida. Bože, sad znam toliko toga što bi u Londonu bilo neprocenjivo, pomislio je, a još imam mnogo toga da naučim! Kako da prodam svoje znanje? Na primer, da samo kineska razmena svilom sa Japanom iznosi deset miliona godišnje u zlatu, pa da još i sad jezuiti drže jednog svog zaređenog sveštenika na dvoru kineskog cara u Pekingu, da on ima dvorski čin, da je poverenik vladara i da odlično govori kineski. O, kad bih samo uspeo poslati pismo… Kad bih samo imao glasnika!

U zamenu za svo to znanje Blektorn je Uragu počeo podučavati navigaciji. Objašnjavao mu je o velikom verskom raskolu i o parlamentu. Dalje, njega i Jabua učio je da pucaju iz pištolja. Obojica su bili dobri učenici. Uraga je dobar čovek, pomisli on. Nema problema. Samo što se stidi zato jer nema samurajski perčin. Uskoro će mu narasti.

Opominjući povik iz osmatračnice na pramcu.

− Anđin-sane! − Japanski kapetan je pokazivao elegantni kuter sa dvadeset veslača koji se približavao sleva. Na glavnom jarbolu vio se Išidov barjak, a do njega grb Regentskog veća, onaj isti pod kojim su Nebara Đozen i njegovi ljudi doputovali u Anđiro, u svoju smrt.

− Ko je to? − upita Blektorn, osećajući napetost na celom brodu. Svačije su oči bile uperene u daljinu.

− Još ne vidim, jako žalim − odgovori kapetan.

− Jabu-sane?

Jabu slegne ramenima.

− Carski dostojanstvenik. Princ!

Kad se kuter približio, Blektorn ugleda postarijeg čoveka koji je sedeo na

krmi pod baldahinom, u kićenom obrednom ruhu sa plaštom krilatih ramena. Nije nosio mačeve. Okruživali su ga Išidovi Sivi.

Bubnjar prestane udarati, kako bi kuter mogao pristati uz njih. Ljudi požure da pomognu dostojanstveniku da se popne na brod. Za njim uskoči japanski pilot i nakon niza naklona preuzme zapovedništvo na galiji. Isto su tako službeni i sitničavi bili Jabu i stariji Japanac sa kutera. Nakon nekog vremena posedaju na jastuke nejednake visine. Dostojanstvenik je zauzimao najpovlašćeniji položaj na palupcu. Jabuovi samuraji i Sivi sedeli su prekrštenih nogu ili su klečali na glavnoj palubi tesno ih opkolivši.

− Veće ti želi dobrodošlicu, Kasigi Jabu, u ime njegove carske visosti − reče čovek, malen i zdepast, pomalo slabašan, viši regentski savetnik za protokol, koji je imao i čin na carskom dvoru. Zvao se Ogaki Takamoto, beše princ sedmog reda, a dužnost mu se sastojala u tome da posreduje između dvora njegove carske visosti, Sina neba, i regenata. Zube je obojio u crno kao što su već vekovima činili svi dvorani na carskom dvoru.

− Hvala, prinče Ogaki. Povlastica mi je što sam ovde u ime gospodara Toranage! − reče Jabu, neizmerno zadivljen čašću koja mu beše ukazana.

− Da, u to sam siguran. Naravno, ovde si i u svoje ime? *Neh?* − suvo zapita Ogaki.

− Naravno − odgovori Jabu. − Kad dolazi gospodar Toranaga? Jako žalim, ali zbog tajfuna sam zakasnio pet dana, pa otkako sam otišao, nisam primio nikakve vesti.

− Ah, da, tajfun. Da, Veće se jako razveselilo čuvši da te oluja nije oštetila. − Ogaki kašljucne. − Što se tiče tvoga gospodara, žao mi je što ti moram kazati da još nije stigao ni u Odavaru. Došlo je do beskonačnih odlaganja i bolesti. Žalosno, *neh?*

− Oh, da, jako… Ništa ozbiljno, verujem? − brzo zapita Jabu, presretan što je upućen u Toranaginu tajnu.

− Ne, srećom, ništa ozbiljno. − Opet suvi kašalj. − Gospodar Išido je čuo da će tvoj gospodar sutra stići u Odavaru.

Jabu se podosta iznenadio.

− Kad sam pre dvadeset i jedan dan isplovio, sve beše spremno za njegov neposredan odlazak, kad se razbole gospodar Hiro-macu. Znam, gospodar Toranaga beše jako zabrinut, ali pun želje da započne putovanje, kao što ja jedva čekam da otpočnem sa pripremama za njegov dolazak.

− Sve je pripremljeno − reče čovečuljak.

− Naravno, Veće neće zameriti ako ja proverim pripreme, *neh?* − žustro će

Jabu. − Bitno je da obred bude dostojan Veća i te prilike, *neh?*

− Vredan njegove carske visosti, Sina neba. Sad on poziva.

− Naravno, ali… − Zamre Jabuova vedrina. − Mislite… mislite reći da će biti prisutna njegova carska visost?

− Uzvišeni je prihvatio poniznu molbu regenata da lično primi izraze poštovanja novoga Veća i svih uglednijih *daimjoa,* uključujući gospodara Toranagu, njegovu porodicu i vazale. Viši savetnici njegove carske visosti zamoljeni su da izaberu povoljan dan za takav… takav obred. Dvadeset i drugi dan ovoga meseca ove pete godine razdoblja Keičo.

Jabu se zapanji.

− Za… za *devetnaest* dana?

− U podne! − Ogaki brižljivo izvadi iz rukava papirnatu maramicu i pažljivo obrisa nos. − Molim, oprosti! Da, u podne. Znaci su bili jako povoljni. Gospodara Toranagu je pre četrnaest dana obavestio carev glasnik. Regenti su pre tri dana primili njegovu neposrednu poniznu saglasnost.

− Ogaki izvadi mali svitak. − Evo, gospodaru Kasigi Jabu, pozivnica na obred. Za tebe!

Jabu zadrhta ugledavši carev pečat, hrizantemu sa šesnaest latica. Znao je da niko, pa ni Toranaga, ne može odbiti takav poziv. Odbijanje bi bila nezamisliva uvreda božanstvu, otvorena pobuna, a budući da je sva zemlja pripadala vladajućem caru, odmah bi usledila zaplena celokupnih poseda, povezana sa carskim pozivom da smesta počini *sepuku.* Poziv bi u njegovo ime izdali regenti, a takođe bi ga zapečatili velikim pečatom. Takav bi poziv bio neopoziv i trebalo bi mu se pokoriti.

Jabu je besomučno nastojao da se primiri.

− Jako žalim, je li ti pozlilo? − brižno upita Ogaki.

− Jako žalim! − promuca Jabu. − Ali ni u svojim najluđim snovima… Niko ne bi zamislio da bi Uzvišeni… da bi nas on tako počastio, *neh?*

− Slažem se, oh da! Izvanredno!

− Zapanjujuće… da bi njegova carska visost… odlučila otići iz Kjota i… i doći u Osaku.

− Slažem se. Pa, i uz sve to, dvadeset i drugog dana ovde će stići Uzvišeni i carske regalije. − Carske regalije bez kojih nije vredela nijedna baština, behu tri sveta blaga koja su smatrali božanskim, a verovalo se da ih je na zemlju doneo bog Ninići-noh-Mikoto i lično ga predao svom unuku Đimmu Tenno, prvom caru-čoveku, a on ga je lično uručio svom nasledniku. Iz ruke u ruku do sadašnjeg vlasnika, cara Go-Niđa: mač, dragulj i ogledalo. Sveti mač i dragulj

uvek su svečano išli sa carem kad god je on preko noći morao izbivati iz palate. Ogledalo je čuvano u unutrašnjem svetilištu velikog šintoističkog hrama u Iseu. Mač, ogledalo i dragulj pripadali su Sinu neba. Behu to božanstveni simboli zakonske vlasti, njegove božanstvenosti, i toga da se božansko prestolje sa njim pomiče kad se on pokreće. A i toga da on predstavlja svu moć.

− Gotovo je nemoguće poverovati da bi se na vreme mogle obaviti pripreme za *njegov* dolazak! − promuklo će Jabu.

− Oh, gospodar general Išido je u ime regenata pozvao Uzvišenog čim je čuo iz Jokosea od gospodara Zatakija da je Toranaga pristao, što je isto tako čudno, da dođe u Osaku gde će se pokoriti neizbežnom. Samo je velika čast koju tvoj gospodar regentima ukazuje, njih navela da Sina neba zamole da priliku ulepša svojim prisustvom! − Opet suvi kašalj.

− Molim, oprosti, možda bi mi svoj svečani pristanak dao napismeno čim bude zgodno?

− Smem li to odmah obaviti? − upita Jabu koji se osećao jako slab.

− Regenti će to sigurno veoma ceniti!

Jabu nemoćno pošalje po pribor za pisanje. *Devetnaest*, neprestano mu je udaralo u mozgu. Devetnaest dana! Toranaga može odugovlačiti samo devetnaest dana, a tad i on mora biti ovde. Dovoljno vremena da odem u Nagasaki pa da se lepo vratim u Osaku, ali nedovoljno vremena za pomorski napad na Crni brod i za osvajanje, dakle nedovoljno vremena da se izvede pritisak na Harimu, Kijamu, Onošija ili hrišćanske sveštenike, dakle nema dovoljno vremena za otpočinjanje ’Grimiznog neba’. Dakle, cela Toranagina smicalica je samo još jedna obmana… oh, oh, oh!

Toranaga je propao. Morao sam to i znati. Jasan je odgovor na moju nedoumicu! Ili ću slepo verovati Toranagi da će se iskobeljati iz ove mreže, pa ću, kao što je utanačeno, pomoći Anđin-sanu da nabavi ljude kako bi što pre osvojio Crni brod, ili moram poći Išidu, kazati mu sve što znam, pa to pokušati trampiti za svoj život i za Izu.

− Šta?

Stigoše papir, pero i mastilo. Jabu na tren odagna strepnje pa se posveti pisanju, što je mogao savršenije i lepše. Nepristojno bi bilo zamagljenog uma odgovoriti Sinu neba. Kad je završio svoj pristanak, doneo je presudnu odluku. Sasvim će poslušati Jurikin savet. Teret se smesta odvali s njegovog sklada ’va’ i on se oseti silno pročišćenim. Osiono kitnjasto se potpisao.

Kako da budem Toranagin najbolji vazal? Jako jednostavno: ukloni Išida s lica zemlje. Kako da to postignem, a opet ostavim dovoljno vremena za

bekstvo?

Tad začuje Ogakijev glas.

− Sutra si pozvan na svečano primanje koje general gospodar Išido priređuje u čast rođendana gospe Očibe.

* * *

Mariko, još umorna od putovanja, najpre zagrli Kiri pa onda gospu Sazuko, pogleda detence pa opet zagrli Kiri. Oko njih su se užurbale i poslovale poverljive sluškinje, nosile ’ča’ i sake, pa opet iznosile poslužavnike, ulazile hitro i izlazile, noseći jastuke i mirisne trave, otvarajući i zatvarajući šođije koji su gledali u unutrašnju baštu njihovog dela u zamku Osake. Mahale su lepezama, čavrljale, a i plakale.

Kiri naposletku pljesnu rukama, otpusti služavke i tromo posegne za svojim posebnim jastukom, prepuna uzbuđenja i sreće. Bila je jako crvena. Mariko i gospa Sazuko žurno su je hladile lepezama i pomagale joj, a tek posle tri velike šoljice sakea opet je došla do daha.

− Oh, tako je bolje − prošapta ona. − Da, hvala ti, dete, da, još bih! Oh, Mariko-čan, jesi li zaista ovde?

− Da, da. Zaista sam ovde, Kiri-san.

Sazuko, koja je izgledala mnogo mlađa od sedamnaest godina koliko joj je bilo, izjavi:

− Oh, toliko smo se zabrinule jer smo čule same glasine i…

− Da, same glasine, Mariko-čan − upadne Kiri. − Oh, toliko toga želim doznati, a osećam se slabom.

− Jadna Kiri-san, evo, uzmite sake − brižljivo će Sazuko.

− Možda biste trebali popustiti obi i…

− Sada mi je sasvim dobro! Molim te, ne uzrujavaj se, dete.

− Kiri uzdahne i složi ruke preko debelog trbuha. − Oh, Mariko-san, tako je ugodno opet videti ljubazno lice koje nije iz zamka Osake.

− Da − reče Sazuko. Pripije se uz Mariko i u bujici reči izusti: − Kad god izađemo kroz naša vrata, oko nas zuje Sivi kao da smo pčele matice. Nije nam dopušteno da izađemo iz zamka, osim uz dozvolu Veća − to ne sme nijedna žena, pa ni žene gospodara Kijame − a Veće se gotovo nikada ne sastaje, a oni samo zbore i gube vreme pa nikada nema dozvola, a lekar uvek tvrdi da još ne smem putovati, ali meni je dobro, i detetu je dobro i… Ali najpre nam kažite…

− Najpre nam reci kako je naš gospodar − prekine je Kiri. Mlada žena se nasmeja s nesmanjenom živahnošću.

− Baš sam je to nameravala zapitati, Kiri-san! Mariko odgovori kao što joj je naredio Toranaga.

− On ostaje pri svojoj odluci… pun poverenja u svoju odluku i zadovoljan njome. − Za vreme putovanja mnogo je puta ovo uvežbavala. Pa i uz sve to, tim svojim rečima stvorila je toliku tugu da je zamalo poželela izblebetati istinu. − Jako žalim − reče ona.

− Oh! − Sazuko je nastojala da joj glas ne zvuči preplašeno. Kiri se udobnije smesti.

− *Karma je karma, neh?*

− Znači… znači da nema promene… ni nade? − upita mlada žena.

Kiri ju je potapšala po ruci.

− Veruj da je *karma karma*, dete, a da je naš gospodar najveći i najpametniji živi čovek. To je dovoljno, ostatak je obmana. Mariko-čan, imaš li poruke za nas?

− Oh, jako žalim. Da, evo. − Mariko iz rukava izvadi tri svitka. − Za vas, Kiri-čan, dve. Jedna od našega gospodara, a druga od gospodara Hiro-macua. Za tebe, Sazuko, od našega gospodara, ali mi je rekao da ti poručim da mu nedostaješ i da bi želeo videti svog najmlađeg sina. Triput me podsećao da ti to kažem. Jako mu nedostaješ i, oh, silno želi videti svog najmlađeg sina. Silno mu nedostaješ.

Mladoj ženi tekle su suze niz obraze. Progunđala je neko izvinjenje pa izjurila iz sobe ščepavši svitak.

− Jadno dete! Njoj je ovde jako teško! − Kiri nije slomila pečate na svojim svitcima. − Znaš da će prisustvovati njegovo carsko veličanstvo?

− Da. − Mariko je bila isto tako ozbiljna. − Pre nedelju dana stigao me glasnik gospodara Toranage. U poruci nije osim toga bilo nikakvih drugih pojedinosti, a označio je dan kad će ovamo stići. Jeste li primili vesti od njega?

− Direktno ništa, ništa lično, već mesec dana. Kako je on? Zaista?

− Pun pouzdanja! − Gucnula je sake. − Oh, smem li i vama natočiti?

− Hvala.

− Devetnaest dana nije mnogo vremena, zar ne, Kiri-čan?

− Dovoljno vremena za odlazak u Edo i natrag, ako žurimo. Dovoljno vremena da proživimo čitav život, ako želimo. A više nego dovoljno vremena da se bije bitka ili da se izgubi carstvo! Vreme dovoljno za milion stvari, ali nedovoljno vremena da se pojedu sva probrana jela i da se popije sav sake. − Kiri se slabašno nasmeši. − Sledećih dvadeset dana sigurno neću gladovati! Ja ću… − Umukla je. − Oh, molim te, oprosti mi… ja stalno čavrljam, a ti se još

nisi ni presvukla ni okupala. Kasnije će biti mnogo vremena za razgovor.

− Oh, molim vas, ne brinite se! Nisam umorna.

− Sigurno jesi. Odsešćeš kod svoje kuće?

− Da. Samo mi tamo propusnica generala gospodara Išida dopušta da odem. − Mariko se gorko nasmeši. − Kitnjasto mi je zaželeo dobrodošlicu!

Kiri se namrgodi.

− Sumnjam da bi on i u paklu bio dobrodošao.

− Oh? Jako žalim. A šta je sada?

− Ništa više nego pre. Znam da je on naredio ubistvo i mučenje gospodara Sugijame i njegovih, iako nemam dokaze. Prošle nedelje jedna naložnica gospodara Ode pokušala je pobeći sa svojom decom. Prerušila se u čistačicu ulica. Straže su ih ’zabunom’ ustrelile.

− Užasno!

− Naravno, silna ’izvinjenja’! Išido tvrdi da je prvo važna sigurnost. Navodno je na naslednika pokušano ubistvo… To je njegovo objašnjenje i izvinjenje.

− Zašto žene ne otputuju otvoreno?

− Veće je naredilo da žene i deca čekaju svoje muževe koji moraju doći na obred. Veliki gospodar general smatra da je ’odgovornost za njihovu sigurnost preozbiljna, a da bi im dopustio da lutaju’. Zamak je čvršće zatvoren nego stara ostriga.

− Tako je i napolju, Kiri-san. Na Tokaidu ima mnogo više straža nego ranije, a u području od pedeset rija vrlo je snažna Išidova služba sigurnosti. Svuda patrole!

− Njega se svi boje, osim nas i nekolicine naših samuraja, a mi mu ne zadajemo više neugodnosti nego bubuljica zmaju na grbači.

− I našim lekarima?

− I njima. Da, još uvek nam savetuju da ne putujemo, pa i da nam je to dopušteno, a nikada nam neće dopustiti!

− Je li gospa Sazuko zdrava? Je li dete zdravo, Kiri-san?

− Da, to i sama možeš videti. A i ja sam! − Kiri uzdahne. Sad se videla sva njena iscrpljenost, a Mariko opazi da u kosi ima mnogo više sedih nego pre. − Ništa se nije promenilo otkako sam pisala gospodaru Toranagi u Anđiro. Taoci smo i taoci ćemo ostati, sa svima ostalima, do svečanog dana. Tada će se doneti odluka.

− Sad kada dolazi njegova carska visost… to sve čini konačnim, *neh?*

− Da, čini se. Odmori se, Mariko-čan, ali dođi nam na večeru. Tada možemo razgovarati, *neh?* Oh, uzgred da ti kažem jednu vest. Onaj tvoj čuveni varvarin-hatamoto… blagosloven da je, jer je spasao gospodara našega, za to smo čule… Jutros je sretno uplovio u luku, sa Kasigi Jabu-sanom.

− Oh! Jako sam se brinula za njih. Otputovali su brodom jedan dan pre mene. I nas je delimično zahvatio tajfun, blizu Nagoje, ali nam nije zadao štete. Bojala sam se mora… Oh, laknulo mi je!

− Ovde nije bilo previše gadno osim požara. Izgorelo je na hiljade kuća, ali je poginulo samo dve hiljade ljudi. Danas smo čule da je glavna sila oluje pogodila ostrvo Kjušu i to zapadnu obalu, i deo Sikokua. Poginulo je desetak hiljada ljudi. Još niko ne zna punu veličinu šteta.

− A letina? − žurno zapita Mariko.

− Ovde je pirinač uglavnom polegao… po svim poljima! Ratari se nadaju da će se oporaviti, ali ko zna? Ako u toku leta ne bude šteta u Kvantu, možda će ove i sledeće godine njihov pirinač morati prehraniti celo carstvo.

− Bilo bi mnogo bolje kad bi takvom žetvom upravljao gospodar Toranaga nego Išido. *Neh?*

− Da. Ali, jako žalim, devetnaest dana nije dovoljno da se požanje letina, uz sve molitve ovoga sveta.

Mariko ispije sake.

− Da.

− Ako je njihov brod isplovio jedan dan pre tebe − izjavi Kiri − sigurno si jako žurila.

− Smatrala sam da će biti najbolje ako ne odugovlačim, Kiri-čan. Meni putovanje nije užitak.

− A Buntaro-san? Je li on dobro?

− Da. Sad je zapovednik Mišime i cele granice. Videla sam ga nakratko kad sam putovala ovamo. Znate li gde je odseo Kasigi Jabu-sama? Imam za njega poruku!

− U jednoj gostinskoj kući. Otkriću u kojoj i smesta ću ti javiti. − Kiri prihvati još sakea. − Hvala, Mariko-čan. Čujem da je Anđin-san još na galiji.

− Vrlo zanimljiv čovek, Kiri-san. Nije bio našem gospodaru samo od male koristi.

− Čula sam. Želim čuti sve o njemu, i o potresu, i sve vesti koje nosiš. Oh, da, sutra uveče je svečani prijem povodom rođendana gospe Očibe, a priređuje ga gospodar Išido. Naravno, bićeš pozvana. Čula sam da će biti pozvan i Anđin-san. Gospu Očibu zanima kako on izgleda. Sećaš se da ga je jedanput

sreo naslednik. Nisi li ga tada i ti prvi put videla?

− Da. Jadan čovek! Znači da će ga okolo pokazivati kao ulovljenog kita?

− Da! − Kiri smireno nadoveže: − Kao i sve nas! Svi smo mi ulovljeni, Mariko-čan, hteli mi to ili ne.

* * *

Uraga je krišom žurio uličicom prema obali. Noć beše tamna, nebo vedro i zvezdano, a vazduh prijatan. Na sebi je imao tanku narandžastu mantiju budističkog sveštenika, neizbežni šešir i jeftine slamnate sandale. Iza njega nalazila su se skladišta i visoka, gotovo evropska, golema jezuitska misija. Skrenuo je iza ugla i ubrzao korak. U blizini je bilo malo ljudi. Obalom je patrolirala grupa Sivih bakljonoša. Uspori korak kad je prošao pored njih uljudno, ali uz svešteničku bahatost. Samuraji se na njega nisu osvrtali.

Nepogrešivo se kretao obalom, pored ribarskih brodica izvučenih na pesak. Lagani povetarac beše zasićen mirisima mora i obale. Vladala je oseka. Noćni ribari raspršili su se po zalivu i po peščanim plićacima, poput svitaca, i pod svećama su lovili na osti. Dve stotine koraka ispred njega nalazila su se pristaništa i dokovi obrasli prilepcima. Za jedan beše vezana jezuitska lorča koja je vila zastave Portugala i Družbe Isusove. Blizu mosta bilo je baklji i Sivih samuraja. Promenio je pravac, kako bi mimoišao brod. Nakon nekoliko ulica vratio se opet u grad, prešao Devetnaestu ulicu, skrenuo u zavojite uličice pa ponovno izbio na ulicu koja je išla duž pristaništa.

− Ti! Stoj! − odjekne komanda iz tame. Uraga zastane, odjednom ga uhvati panika. Na svetlo izađu Sivi pa ga opkole. − Kuda ćeš, svešteniče?

− U istočni deo grada − zapinjao je Uraga suvih usta. − U naše svetilište Ničiren.

− Ah, i ti si ničirenac, *neh?*

− Nisam njihov − oštro će drugi samuraj. − Ja sam zen-budist, kao gospodar general.

− Zen… ah da, zen je najbolji − upadne drugi. − O, kad bih to mogao shvatiti! Preteško je to za moju staru glavu.

− Mnogo se znoji s obzirom na to da je sveštenik, je li? Zašto se preznojavaš?

− Misliš da se sveštenici ne znoje? − Nekolicina se nasmeje, a neko primakne baklju.

− Zašto bi se znojili? − zapita okrutni čovek. − Samo povazdan spavaju, a cele noći jastuče! Monahinje, dečake, pse, sebe, što god nađu, a sve vreme trpaju u sebe hranu za koju nikad nisu radili. Sveštenici su paraziti, kao buve.

− Eh, ostavi ga na miru, on je samo…

− Skini kapu, svešteniče. Uraga se ukočio.

− Zašto? I zašto zadirkivati čoveka koji služi Budi? Buda vam nije ništa kriv…

Samuraj ratoborno pristupi.

− Rekao sam: skini kapu!

Uraga posluša. Glava mu je bila sveže obrijana, kao što sveštenicima dolikuje, i blagosiljao je sve *kamije,* duhove ili darove Budine što su ga naterali da preduzme tu dodatnu meru opreza ukoliko ga uhvate da krši zabranu izlaska. Lučke vlasti su svim Anđin-sanovim samurajima zapovedile da ostanu na brodu dok ne stignu uputstva odozgo.

− Nema razloga da budete nepristojni − planuo je on uz nesvestan jezuitski gnev. − Služenje Budi častan je život, a sveštenički je poziv častan i trebao bi biti konačan deo starosti svakog samuraja. Ili zar ništa ne znate o *bušidu?* Gde vam je pristojnost?

− Šta? Ti si samuraj?

− Naravno da sam samuraj. Kako bih se inače usudio samuraju govoriti o nepristojnosti? − Uraga vrati šešir. − Bolje bi vam bilo da patrolirate nego da zadržavate i vređate nedužnog sveštenika! − Oholo je produžio, a kolena su mu klecala.

Samuraji su ga neko vreme gledali, a tad jedan pljune.

− Sveštenici!

− Imao je pravo − jetko će stariji samuraj. − Gde ti je pristojnost?

− Jako žalim. Molim, oprostite mi.

Uraga se udalji ulicom, jako ponosan sobom. U blizini galije opet oseti umor i trenutak pričeka u senci zgrade. Tad se sabere i stupi u područje osvetljeno bakljama.

− Dobro veče − uljudno se obratio Sivima koji su se klatarili pored mosta, pa doda verski blagoslov: − *Namu Amida Bucu.* (U ime Bude Amide.)

− Hvala. *Namu Amida Bucu.* − Sivi ga neometano propuste. Narediše im da varvarinu i svim samurajima zabrane izlaz na obalu. Osim Jabuu i njegovoj počasnoj straži. Niko ništa nije rekao za budističkog sveštenika koji je putovao na brodu.

Uraga silno iscrpljen dođe na glavnu palubu.

− Uraga-sane! − tiho zovne Blektorn s krmnice. − Ovamo!

Uraga žmirne da mu se oči prilagode tami. Video je Blektorna i osetio

ustajao žestok zadah tela pa je znao da je ona druga senka sigurno drugi varvarin neizgovoriva imena koji je takođe znao portugalski. Gotovo je zaboravio šta znači biti daleko od varvarskog smrada koji je nekad bio deo njegovog života. Anđin-san bio je jedini koga je upoznao, a koji nije smrdeo, a zato mu je i mogao služiti.

− Ah, Anđin-sane! − prošapta on i probije se prema njemu, pozdravivši kratko deset stražara raštrkanih po palubi. Čekao je pod mostom sve dok mu Blektorn nije mahnuo da se popne na krmnicu. − Bilo je vrlo…

− Čekaj! − opomene ga Blektorn tiho i upre prstom. − Pogledaj na obalu. Tamo pored skladišta. Vidiš li ga? Ne, malo više na sever… Eno, vidiš li ga sada? − Senka se na tren pomerila, a onda opet stopila sa tamom.

− Ko je to bio?

− Posmatrao sam ga sve otkako si izbio na ulicu. Pratio te. Zar ga nisi opazio?

− Ne, gospodaru − odgovori Uraga, a opet ga obuzme teška slutnja. − Nisam nikoga video niti osetio.

− Nije imao mačeve. Znači da nije bio samuraj. Jezuit?

− Ne znam. Mislim da nije… Tamo sam bio jako oprezan. Molim vas, oprostite što ga nisam video.

− Ništa zato. − Blektorn pogleda Vinka. − Siđi u potpalublje, Johane. Ja ću završiti ovu stražu i probuditi te u zoru. Hvala što si čekao.

Vink dodirne pramen kose i siđe. S njim nestane i vlažnog zadaha.

− Već sam se za tebe zabrinuo − reče Blektorn. − Šta se dogodilo?

− Jabu-samin glasnik je zakasnio, Anđin-sane. Evo moga izveštaja! Pošao sam s Jabu-samom i pred zamkom čekao od podneva pa sve do sumraka kad je…

− Šta si sve to vreme radio? Tačno!

− Tačno, gospodaru? Izabrao sam mirno mesto kod pijace, odakle se vidi Prvi most, i posvetio sam se meditaciji. To je jezuitska praksa, Anđin-sane! Ali ne o Bogu, nego samo o vama, o Jabu-sami i o vašoj budućnosti, gospodaru. − Uraga se nasmeši. − Mnogi su prolaznici ubacivali novčiće u moju prosjačku činiju. Pustio sam neka moje telo počiva, a misli lutaju, ali sam neprestano motrio na Prvi most. Jabu-samin glasnik je došao posle mraka i pravio se da sa mnom moli, sve dok nismo ostali potpuno sami. Glasnik mi je ovo šapnuo: ’Jabu-sama javlja da će noćiti u zamku i da će se vratiti sutra ujutro. Sutra naveče u zamku će biti svečani prijem na koji ćete biti pozvani, a priređuje ga general Išido.’ I naposletku, morali biste tumačiti ’sedamdeset’. − Uraga se

zapilji u njega. − Samuraj je to dvaput ponovio pa pretpostavljam da je to dogovorena šifra, gospodaru.

Blektorn klimne glavom, ali nije odao da je to jedan od niza signala, unapred dogovorenih s Jabuom. ’Sedamdeset’ je značilo neka se pobrine da brod svakog trena bude spreman da se smesta otisne na more. No, budući da su svi samuraji, mornari i veslači bili zatočeni na brodu, bio je spreman. A kako su svi bili jako svesni toga da se nalaze u neprijateljskim vodama, svi su se jako brinuli, pa je Blektorn znao da će bez poteškoća brod otisnuti na pučinu.

− Nastavi, Uraga-sane!

− To je sve, osim što vam moram reći da je danas stigla Toda Mariko-san.

− Ah! Je li ona…? Nije li vrlo brzo putovala iz Eda?

− Da, gospodaru! Zapravo, dok sam čekao, video sam kako njena družina prelazi preko mosta. Bilo je popodne, u sredini sata ’Koze’. Konji behu zapenjeni i blatnjavi, a nosači veoma umorni. Vodio ih je Jošinaka-san.

− Je li te iko od njih video?

− Ne, gospodaru. Ne, mislim da nije.

− Koliko ih je onde bilo?

− Otprilike dve stotine samuraja, sa nosačima i s teglećim konjima. Pratilo ih je dvostruko toliko Sivih. Jedan od teretnih konja nosio je kaveze pune golubova-pismonoša.

− Dobro. Zatim?

− Otišao sam čim sam mogao. U blizini misije nalazi se prodavnica testenina kojom se služe mnogi trgovci, mešetari pirinčom i svilom i osoblje iz misije. Ja… pođoh tamo pa sam jeo i slušao. Ovde opet boravi otac-vizitator. U području Osake ima mnogo novih obraćenika. Za dvadeset dana dopuštena im je velika misa, u čast gospodara Kijame i Onošija.

− Je li to važno?

− Da, i čudno je što je takva služba otvoreno dopuštena. Proslaviće praznik svetoga Bernarda. Dvadeset dana je jedan dan posle Obreda poštovanja pred Uzvišenim.

Jabu je preko Urage obavestio Blektorna o carevom dolasku. Vest se proširila po celom brodu i povećavala svačije zle slutnje o nesreći.

− Šta još?

− Mnogo se govorka na tržnici. Većinom zloslutne glasine. Taikova udovica Jodoko-sama je teško bolesna. Opasno je to, Anđin-sane, jer njen savet uvek

slušaju i uvek je razuman. Neki tvrde da je gospodar Toranaga već blizu Nagoje, a drugi kažu da još nije stigao u Odavaru, pa tako niko ne zna u šta da veruje. Svi se slažu da će ove godine biti užasna letina ovde u Osaki, što znači da će Kvanto postati još važniji. Ljudi misle da će građanski rat započeti čim pogine gospodar Toranaga, jer će tada zaratiti veliki *daimjoi.* Cena zlata je vrlo visoka, a kamate dostižu i sedamdeset postotaka, što je…

− Nemoguće da su toliko visoke, sigurno se varaš. − Blektorn ustane i protegne leđa, a onda se umorno nasloni na ogradu. Uljudno ustanu i Uraga i svi samuraji. Bilo bi nepristojno da sede dok njihov gospodar stoji.

− Molim vas, oprostite, Anđin-sane − govoraše Uraga. − Nije nikad ispod pedeset posto, a obično je šezdeset pet do sedamdeset, pa i osamdeset. Otac-vizitator je pre gotovo dvadeset godina zamolio svetoga oc… zamolio je papu da nam dopusti… da Družbi dopusti da pozajmljuje uz deset posto. On je smatrao da će njegov predlog − a bio mu je odobren, Anđin-sane − hrišćanstvu doneti nadmoć i mnogo obraćenika, jer su, naravno, zajam mogli dobiti samo hrišćani, a iznosi su uvek bili neznatni. U vašoj zemlji ne plaćate tolike kamate?

− Retko. To je lihva! Razumeš li šta znači lihva?

− Razumem tu reč, da. Ali kod nas lihva počinje tek iznad sto posto kamata. Takođe vam htedoh reći, sada je i pirinač jako skup, a to je slab znak. Dvaput je skuplji nego kad sam ovde bio pre nekoliko nedelja. Zemlja je jeftina. Sad bi bilo zgodno vreme da ovde kupimo zemlju. Ili kuću. U tajfunima i požarima propalo je oko deset hiljada kuća, a poginulo dve-tri hiljade ljudi. To je sve, Anđin-sane.

− Vrlo dobro. Jako dobro si ovo obavio. Promašio si svoj životni poziv!

− Gospodaru?

− Ništa! − odgovori Blektorn koji još nije znao u kojoj meri sme zadirkivati Uragu. − Jako si dobro to obavio.

− Hvala, gospodaru.

Blektorn se na tren zamisli pa ga priupita za sutrašnju svečanost, a Uraga ga je savetovao kako je najbolje znao. Uraga mu naposletku ispriča kako je pobegao patroli.

− Bi li te kosa odala? − zapita Blektorn.

− Oh da, dovoljno da me odvedu u stražaru. − Uraga obriše znoj s čela. − Jako žalim, vruće je, *neh?*

− Veoma! − uljudno se složi Blektorn pa promućka te novosti po svome mozgu. Pogleda prema moru. Nesvesno je proučavao nebo, more i vetar. Sve

je bilo lepo i uredno, ribarske brodice su se prepustile struji, a ribar je na pramcu pod svećom s vremena na vreme ubadao ostima i gotovo bi uvek izvukao deveriku, cipla ili barbuna koji su se koprcali i otimali na ostima.

− I poslednje, gospodaru. Pošao sam u misiju… obilazio sve oko misije. Stražari su bili veoma budni pa ne bih uspeo ući, bar ja mislim da ne bih! Jedino kad bih prošao pored jednog od njih. Neko vreme sam posmatrao, ali pre odlaska video sam Čimmoku, sluškinju gospe Toda, kako ulazi.

− Jesi li siguran?

− Jesam. S njom je bila još jedna sluškinja. Mislim…

− Gospa Mariko? Prerušena?

− Ne, gospodaru. Siguran sam da nije bila ona. Ona druga sluškinja bila je previsoka.

Blektorn se opet zagleda u more i prošapta upola za sebe:

− Šta to znači?

− Gospa Mariko je hrišćan… katolkinja, *neh?* Ona vrlo dobro poznaje oca-vizitatora, jer ju je on obratio. Gospa Mariko je izuzetno ugledna gospa, vrlo poštovana u carstvu, odmah posle tri najveće plemićkinje, gospe Očibe, gospe Genđiko i Taikove žene Jodoko-same.

− Možda se Mariko-san želi ispovediti? Ili želi misu? Ili sastanak? Čimmoku je poslala da to ugovori?

− Bilo šta od toga, ili pak sve, Anđin-sane. Sve žene *daimjoa,* i od prijatelja generala Išida, a i od onih koji bi mu se možda mogli suprotstaviti, jako su ograničene na zamak, *neh?* Kad su jednom unutra, one unutra i ostaju, kao ribice u zlatnoj posudi koje čekaju da ih probodu osti!

− Ostavi to! Dosta je tvojih tužnih priča.

− Jako žalim. Pa i uz sve to, Anđin-sane, mislim da gospa Toda više neće izlaziti. Do devetnaestog dana!

− Rekoh ti da prestaneš s tim! Razumem o taocima i o sudnjem danu. − Na palubi beše tiho, a svi njihovi glasovi prigušeni. Stražari su se opustili, očekujući smenu. Talaščići su udarali po brodskom trupu, a konopci su prijatno škripali.

Nakon izvesnog vremena Uraga reče:

− Možda je Čimmoko donela poziv, molbu svešteniku da je poseti. Verovatno je gospa Mariko bila pod stražom kad je prelazila Prvi most. Toda Mariko-noh-Buntaro-noh-Đinsaj sigurno je bila pod stražom od prvih trenutaka kad je prešla granice gospodara Toranage. *Neh?*

− Možemo li znati ide li otac-vizitator u zamak?

− Da. To je lako.

− Kako ćemo doznati šta govore… ili šta rade?

− To je veoma teško. Veoma žalim, ali oni će sigurno govoriti portugalski ili latinski, *neh?* A ko govori oba ta jezika, osim vas i mene? Mene bi oboje prepoznali. − Uraga pokaza prema zamku i prema gradu. − Tamo ima mnogo hrišćana. Svaki od njih postigao bi veliku milost kad bi uklonio vas ili mene… *neh?*

Blektorn nije odgovorio. Odgovor nije bio potreban. Gledao je obrise kula na zvezdanom nebu i setio se kako mu je Uraga pričao da je tu sklonjeno basnoslovno i neizrecivo blago. Taikov plen i porez na carstvo. No, sad je razmišljao o tome šta Toranaga radi, razmišlja i planira. I gde se tačno nalazi Mariko i kakvog smisla ima odlazak u Nagasaki?

− Znači, kažeš da je devetnaesti dan poslednji dan, smrtni dan, Jabu-sane? − ponovio je on, gotovo ga je obuzela muka pri pomisli da se Toranagi zatvara klopka. A prema tome i njemu i *Erazmou.*

− *Šigata ga naj?* Brzo idemo u Nagasaki i opet natrag. Brzo, razumeš? Samo četiri dana da nađemo ljude. Onda se vratimo.

− Ali zašto? Kad Toranaga ovde, svi umru, *neh?* − zapitao je. No, Jabu je otišao na kopno, rekavši mu da će otputovati prekosutra. Pun previranja gledao je za njim, žaleći što je uzeo galiju, a ne *Erazmoa.* Da je imao *Erazmo,* znao je da bi nekako zaobišao Osaku i krenuo pravo u Nagasaki, ili − što je još verovatnije − otplovio bi preko okeana, pronašao zaštićenu luku pa iz večnosti izdvojio vreme da svoje vazale nauči da rukuju brodom.

Glupane, ukorio je samoga sebe. S ovo nekoliko članova posade što ih sada imaš, ne bi mogao brod ovde ni privezati, a kamoli naći onu luku u kojoj bi pričekao vražju oluju. Već bi bio mrtav.

− Bez brige, gospodaru. *Karma* − reče Uraga.

− Da. *Karma.*

Tad Blektorn s mora oseti opasnost. Telo pomakne pre nego što mu je mozak to naredio, pa se okrenuo kad je mimo njega prošištala strela, za delić ga promašila i zabila se u gredu. Skočio je na Uragu da ga odvuče na sigurno mesto, kad druga strela iz istog izvora zafijuče Uragi u grlo, i probode ga. Tad obojica legnu na palubi. Uraga je urlao, a samuraji su vikali i preko ograde broda buljili u more. Nagrnu na brod Sivi iz obalne straže. Iz noći s mora doleti nov nalet strela, a svi se raštrkaju u potrazi za zaklonom. Blektorn dopuza do ograde, vime kroz izlivnicu i spazi kako obližnja ribarska brodica

gasi sveću i nestaje u tami. Sve su brodice tako postupile i na delić sekunde vide veslače kako besomučno veslaju dok im se svetlo presijavalo na mačevima i lukovima.

Uragino urlanje pređe u neobuzdanu agoniju od koje im se parala utroba, dok su Sivi pojurili na krmnicu, pripremljenih lukova, a ceo brod sad beše u rasulu. Vink brzo dođe na palubu pripremivši pištolj, i u trku se sagne.

− Hriste, šta se događa? Jesi li dobro, pilote?

− Da. Pazi, oni su na ribarskim brodicama! − Blektorn opet klizne prema Uragi koji je izvlačio strelu. Iz nosa, usta i ušiju brizgala mu je krv.

− Isuse! − dahne Vink.

Blektorn jednom rukom dohvati strelu, a drugu stavi na vruće uzdrhtalo meso pa iz sve snage potegne. Strela čista izađe, ali za njom navali krv u snažnoj bujici. Uraga se poče gušiti.

Sad su ih okružili Sivi i Blektornovi samuraji. Neki su doneli štitove pa pokrili Blektorna, ne brinući se za svoju sigurnost. Drugi su u zaklonu drhtali, iako je opasnost već bila prošla. Ostali su besneli na noć, streljali u noć i vikali za ribarskim brodicama, koje su nestajale, da se vrate.

Blektorn je bespomoćno držao Uragu na rukama. Znao je da bi morao nešto učiniti, ali nije znao šta. Znao je da se tu ništa ne može učiniti. Snažan bolesno-sladunjav zadah smrti ispunjavao mu je nozdrve, a mozak mu je kao i uvek vrištao: ’Isuse, hvala Bogu da to nije moja krv! Nije moja, Bogu hvala!’

Video je kako ga Uragine oči mole, kako mu se pomiču usta, ali osim gušenja ne izlazi nikakav drugi glas, kako mu se uzdižu grudi, a onda vide kako sam od sebe pomiče prste i pred tim očima čini znak krsta. Oseti kako se Uragino telo trese i trza, kako usta nemo zavijaju. Podsećao ga je na ostima probodenu ribu.

Uraga je u groznim mukama umro.

53

Blektorn je šetao zamkom sa svojom počasnom stražom od dvadeset vazala. Opkoljavalo ih je desetostruko više Sivih pratilaca. Ponosno je nosio novu uniformu, smeđi kimono sa pet Toranaginih grbova i po prvi put − svečani plašt golemih krila.

Zlatna talasasta kosa beše mu vezana u uredan rep. Mačevi koje mu je poklonio Toranaga ispravno su mu štrčali iz pojasa. Noge mu behu u novom tabiju i u kožnim sandalama na kaiščiće.

Na svakom raskršću vrveli su Sivi, prekrivali su sve zidine, kako bi svima

pokazali Išidovu snagu. Naime, večeras je svaki *daimjo*, general i svaki iole važan samurajski oficir u Osaki bio pozvan u veliko predvorje koje je Taiko sagradio u unutrašnjem prstenu tvrđave. Sunce se spustilo i brzo je stizala noć.

Velika je nesreća što sam izgubio Uragu, razmišljao je Blektorn. Još nije znao je li napad bio na Uragu ili na njega. Izgubio sam najbolji izvor znanja koji sam ikad mogao steći.

− U podne ideš u zamak, Anđin-sane − jutros mu je kazao Jabu vrativši se na galiju. − Po tebe dođu Sivi. Razumeš?

− Da, Jabu-sama.

− Sad sasvim bezopasno. Žalim zbog napada. *Šigata ga naj!* Sivi te odvedu na sigurno mesto. Noćićeš u zamku, u Toranaginom delu zamka. A sutradan ćemo u Nagasaki.

− Imamo dopuštenje? − zapitao je. Jabu nestrpljivo zaklima glavom.

− Pravićemo se da idemo u Mišimu po gospodara Hiro-macua, a i po gospodara Sudaru sa porodicom. Razumeš?

− Da.

− Dobro. Sad spavaj, Anđin-sane. Za napad ne brini. Sada svim brodovima naređeno da se klone odavde. Sad je ovde *kinđiru.*

− Razumem. Molim, oprostite mi, šta će se večeras dogoditi? Zašto ja u zamak?

Jabu se osmehne svojim iskrivljenim smeškom pa mu reče da će ga uzvanici razgledati i da ga Išido želi ponovo videti.

− Bićeš izvan opasnosti kao gost! − Pa opet ode sa galije. Blektorn siđe u potpalublje ostavivši Vinka na straži, ali kad je duboko spavao, Vink ga je drmao da ga razbudi pa je opet morao požuriti na palubu.

U luku je ulazila mala portugalska fregata sa dvadeset topova. Strmoglavo, nakrivljena pod teretom punih jedara.

− Gadu se žuri − reče Vink zadrhtavši. − To je sigurno Rodriges. Niko drugi ne bi došao sa ovolikim jedrima.

− Na tvom mestu, pilote, izvukao bih nas vraški daleko odavde, s plimom ili bez plime. Isuse, mi smo kao moljci u boci groga. Izađimo…

− Ostajemo! Zar to ne možeš utuviti u glavu? Ostaćemo dok nam ne dopuste da odemo. Ostajemo dok Išido ne kaže da smemo poći makar se na obalu iskrcali papa i španski kralj, zajedno sa celom doboga prokletom Armadom!

Opet ode u potpalublje, ali san ga je mimoilazio. U podne stigoše Sivi. U

velikoj pratnji krenuo je sa njima prema zamku. Zavijali su kroz grad, pored stratišta na kome je još bilo pet krstova. Ljude su i dalje privezivali i spuštali. Uz svaki krst stajahu po dva kopljanika, a gomila je posmatrala. Ponovo je proživljavao onu agoniju i užas pred zasedom. Ni dodir ruke na balčaku mača, ni kimono koji je osećao oko sebe, a ni njegovi vazali s njim, nisu smanjili njegov užas.

Sivi ga povedu u Toranagin deo zamka kuda je pošao i prvi put, a gde su još čuvali Kiricubu, gospu Sazuko i detence, kao i ostatak Toranaginih samuraja. Tamo se okupao i našao novu odeću koju su mu spremili.

− Je li ovde gospa Mariko?

− Ne, gospodaru, jako žalim − reče mu sluga.

− Gde je onda mogu naći, molim? Imam hitnu poruku.

− Jako žalim, Anđin-sane, ne znam. Molim vas, oprostite mi. Niko od posluge nije mu hteo pomoći. Svi rekoše:

− Jako žalim, ne znam.

Obukao se pa gledao u rečnik, prisećao se ključnih reči koje će mu biti potrebne i spremao se što je bolje mogao. Tad ode u vrt da gleda kako raste stena. Ali nikad nije rasla.

Sad je prelazio unutrašnji jarak. Svuda su gorele baklje.

Odbacio je teskobu pa stupio na drveni most. Svuda su vrveli drugi gosti, u pratnji Sivih, i išli u istom smeru. Osećao je kako ga krišom odmeravaju.

Put ga dovede do poslednjih rešetkastih vrata, a Sivi ga opet provedu kroz lavirint do golemih vrata. Tu ga ostave oni, a i njegovi ljudi. S ostalim samurajima odu u stranu da ga pričekaju. Krenuo je u ždrelo obasjano bakljama.

Beše to golema prostorija visokog plafona od greda, sa zlatnim ukrasima. Grede su počivale na pozlaćenim stubovima. Sve su grede bile od probranog lakiranog drveta, negovane kao i zidne tapiserije. Tu se sjatilo pet stotina samuraja sa svojim ženama, u svim duginim bojama, a njihovi su se mirisi mešali s mirisom dragocenog drveta koje se dimilo na sićušnim zidnim žeravnicima. Blektorn je očima leteo po gomili ne bi li našao Mariko, Jabua, ili bilo koje prijateljsko lice, ali nije ga našao. Na jednoj strani poređali su se gosti u očekivanju da se naklone uzvišenoj pozornici na suprotnom kraju. Tamo stajaše dvoranin, princ Ogaki Takamoto. Blektorn prepozna Išida, visokog, mršavog i autokratskog. Takođe je stajao pored pozornice. Živo se priseti zaslepljujuće snage kojom ga je Išido ošamario po licu, a zatim i svojih prstiju koji su se zgrčili oko Išidovog vrata.

Na pozornici beše samo gospa Očiba. Udobno je sedela na jastuku. I sa ove udaljenosti razabrao je prefinjeno bogatstvo njenog kimona, zlatne niti na vrlo lepoj modro-crnoj svili. ’Preuzvišena’, pun strahopoštovanja nazvao ju je Uraga koji mu je za vreme plovidbe pričao o njoj i njenoj prošlosti.

Beše vitka, gotovo devojačke građe, a njena svetla put bila je blistavo sjajna. Krupne oči, crne kao kupina, ispod izvijenih iscrtanih obrva. Kosa joj beše počešljana u obliku krilate kacige.

Povorka gostiju milela je napred. Blektorn je stajao na jednoj strani, u jezeru svetlosti, za glavu nadvisujući sve oko sebe. Uljudno je stao u stranu kako bi se sklonio s puta nekim gostima koji su prolazili. Vide kako Očiba upire pogled u njega. Sad ga je gledao i Išido. Rekoše nešto jedno drugom, a ona makne lepezu. Opet prebaci oči na njega. Nelagodno je pošao prema zidu kako bi bio što manje upadljiv, ali mu jedan Sivi prepreči put.

− *Dozo* − uljudno će taj samuraj pokazujući mu red.

− *Haj, domo* − odvrati Blektorn i stane u red. Naklone se oni pred njim, a i oni koji su išli iza njega.

Uzvratio im je naklon. Uskoro zamre svaki razgovor. Svi su gledali njega.

Muškarci i žene koji su stajali ispred njega u redu, zbunjeno mu se maknu s puta. Sad između njega i pozornice nije bilo nikoga. Na trenutak se ukočio. Tad u apsolutnoj tišini krene napred.

Pred pozornicom klekne i svečano se nakloni, jedanput njoj, a drugi put Išidu, kao što je video da rade i ostali. Ustao je, skamenjen od straha da će mu pasti mačevi ili da će se okliznuti i osramotiti, ali sve je dobro prošlo i počeo je uzmicati.

− Molim, pričekaj, Anđin-sane − reče ona.

Pričekao je. Kao da se još više povećao njen sjaj i njena ženstvenost. Osećao je izuzetnu čulnost koja ju je okruživala, bez njenog svesnog napora.

− Kažu da govoriš naš jezik? − Glas joj beše neobjašnjivo prisan.

− Molim vas, oprostite mi, visosti − započne Blektorn tu toliko puta ponavljanu rečenicu, lagano zapinjući od uzbuđenja. − Jako žalim, ali moram se služiti kratkim rečima pa isto tako i vas zamoliti da se služite vrlo jednostavnim rečnikom, kako bih imao čast da vas razumem.

− Znao je da mu život nesumnjivo zavisi od odgovora. Sad je sva pažnja u dvorani bila usmerena na njih. Tad spazi kako Jabu brižno ide kroz gomilu i približava se. − Smem li vam s poštovanjem čestitati rođendan i moliti se da poživite još hiljadu rođendana?

− Nisu ovo jednostavne reči, Anđin-sane − reče gospa Očiba na koju je

ostavio snažan utisak.

− Molim vas, oprostite mi, visosti. To sam sinoć naučio. Ispravan način da to kažem, *neh?*

− Ko te to naučio?

− Uraga-noh-Tadamasa, moj vazal.

Namrštila se pa odmerila Išida koji se prema njoj nagne i počne govoriti, prebrzo da bi Blektorn razabrao išta drugo osim reči ’strele’.

− Ah, izopšteni hrišćanski sveštenik, koji je noćas ubijen na tvom brodu?

− Visosti?

− Čovek… samuraj koji je ubijen, *neh?* Sinoć na brodu. Razumeš?

− Ah, jako žalim. Da, on. − Blektorn osmotri Išida pa opet nju.

− Molim vas, oprostite mi, visosti, vi dopuštate da pozdravim gospodara generala?

− Da, udeljujem ti to dopuštenje.

− Dobro veče, gospodaru generale − reče Blektorn uz brižnu uljudnost. − Prošli put naš susret, ja vrlo grozno lud. Jako žalim.

Išido mu površno uzvrati naklon.

− Da, bio si lud. I vrlo neuljudan. Nadam se da nećeš poludeti večeras, niti koje druge noći.

− Te noći jako ljut, molim vas, oprostite mi.

− Ta ljutnja uobičajena je kod varvara, *neh?*

Takva javna neotesanost prema gostu bila je vrlo neprijatna. Blektorn načas pogleda u gospu Očibu pa i kod nje razabere iznenađenje. Zato stavi sve na kocku.

− Ah, gospodaru generale, potpuno ste u pravu. Varvarin uvek ista ljutnja. Ali, jako žalim, sada sam samuraj-hatamoto. To velika, jako velika čast meni. *Nisam više varvarin.* − Govorio je svojim zapovedničkim glasom kojim se obično obraćao s krmnice, a razlegao se bez dranja i ispunjavao svu dvoranu. − Sad razumem samurajsku pristojnost, a i malko *bušido.* I *va.* Nisam više varvarin, molim vas, oprostite. *Neh?*

− Poslednju je reč izgovorio kao izazov, neustrašivo. Znao je da Japanci razumeju i cene muževnost i ponos.

Išido se nasmeje.

− Dakle, samuraju Anđin-sane − reče on dobroćudno. − Da, prihvatam tvoje izvinjenje. Istinite su glasine o tvojoj hrabrosti. Dobro, vrlo dobro. I ja bih se morao izviniti. Grozno da su onako nešto mogli učiniti ogavni ronini! Noćni

napad?

− Da, razumem, gospodaru. Vrlo loše. Četvorica poginula. Jedan moj i tri Siva.

− Čuj, loše, vrlo loše. Bez brige, Anđin-sane. Više ne. − Išido zamišljeno pogleda po dvorani. Svi su ga sasvim jasno razumeli. − Sad naređujem stražare. Razumeš? Vrlo pažljive stražare. Nema više ubilačkih napada. Nema. Ti si sad vrlo brižno čuvan. Sasvim bezopasno u zamku.

− Hvala. Jako žalim na tegoba!

− Nikakva tegoba. Ti važan, *neh?* Ti samuraj. Uživaš poseban samurajski položaj kod gospodara Toranage. Ja ne zaboravljam… Ne boj se.

Blektorn ponovo zahvali Išidu pa se okrene gospi Očibi.

− Visosti, u mojoj zemlji ima kraljica… imamo kraljicu. Molim vas oprostite što slabo govorim japanski… Da, moju zemlju vlada kraljica. U mojoj zemlji imamo običaj, gospi uvek moramo dati rođendanski dar. I kraljici. − Iz džepa u rukavu izvadi ružičastu kameliju koju je otkinuo sa stabla u bašti. Položi je pred nju, u strahu da je preterao. − Molim vas, oprostite mi ako ovo nepristojno dati.

Pogledala je cvet. Pet stotina ljudi bez daha je čekalo kako će ona uzvratiti na varvarinovu smelost i udvornost, a i na klopku u koju je on nju, možda i ne sluteći, doveo.

− Nisam kraljica, Anđin-sane − polako je rekla. − Samo sam majka naslednikova i udovica gospodara Taika. Ne bih mogla tvoj dar prihvatiti kao kraljica jer kraljica nisam, nikad ne bih mogla biti kraljica, ne idem za tim da postanem kraljica i ne želim postati kraljicom. − Tad se osmehnula dvorani i svima rekla: − Ali kao gospi za rođendan, možda biste mi dopustili da prihvatim Anđin-sanov dar?

Dvoranom se prolomi pljesak. Blektorn se nakloni te joj zahvali. Razumeo je samo to da ona prihvata njegov dar. Kad se svetina opet stišala, gospa Očiba vikne: − Mariko-san, učenik ti služi na čast, *neh?*

Mariko se probijala među gostima. Pored nje je stajao mladić. Blizu njih je prepoznao Kiricubo i gospu Sazuko. Video je kako se momak nasmešio mladoj devojci pa samouvereno prestigao Mariko.

− Dobro veče, gospa Toda − reče Blektorn pa opijen uspehom, odvažno nadoveže na latinskom: − Veče je lepše zbog prisutnosti tvoje.

− Hvala, Anđin-sane − odgovorila je na japanskom, a obrazi joj se zažare. Prišla je pozornici, ali mladić ostane u krugu posmatrača. Mariko se naklonila Očibi. − Ja sam malo uradila Očiba-sama. Sve je to Anđin-sanov rad i knjiga

reči koju su mu dali hrišćanski oci.

− Ah da, knjiga reči! − Očiba zamoli Blektorna da joj je pokaže pa da joj uz Marikinu pomoć podrobno objasni. Bila je očarana, a isto tako i Išido.

− Moramo nabaviti još primeraka, gospodaru generale. Molim vas, naredite im da nam daju stotinu ovih knjiga. Uz njihovu pomoć bi naši mladići mogli uskoro naučiti varvarski, *neh?*

− Da! Dobra je to zamisao, gospo. Što pre budemo imali svoje prevodioce, to bolje. − Išido se nasmeje. − Neka hrišćani sami razbiju svoj monopol, *neh?*

Sedi samuraj šezdesetih godina koji je stajao ispred gostiju, izjavi:

− Hrišćani ne drže nikakav monopol, gospodaru generale. Molimo hrišćanske oce, zapravo, zahtevamo da oni budu prevodioci i posrednici jer samo oni mogu razgovarati sa obe strane i obe strane im veruju. Taj običaj otpočeo je gospodar Goroda, *neh?* A zatim ga je nastavio Taiko.

− Naravno, gospodaru Kijama, nisam želeo uvrediti *daimjoe,* a ni samuraje koji su postali hrišćani. Samo sam mislio na monopol hrišćanskih sveštenika − reče Išido. − Za nas bi bilo bolje kad bi naši ljudi, a ne strani sveštenici − ni bilo kakvi sveštenici − vodili našu trgovinu s Kinom.

− Nikad nije bilo nijednog slučaja prevare, gospodaru generale − reče Kijama. − Cene su poštene, razmena lagana i uspešna, a oni obuzdavaju svoje ljude. Bez Južnih varvara ne bi bilo svile ni razmene s Kinom. Bez sveštenika bi imali velikih poteškoća. Veoma velikih poteškoća, jako žalim. Molim vas, oprostite što sam ovo spomenuo.

− Ah, gospodaru Kijama − reče gospa Očiba. − Sigurna sam da je gospodar Išido počašćen što ste ga ispravili. Je li, gospodaru generale? Šta bi bilo Veće bez saveta gospodara Kijame?

− Naravno − reče Išido.

Kijama se ukočeno pokloni. Nije mu bilo krivo. Očiba osmotri mladića i zaleprša lepezom.

− Kako je s tobom, Saruđi-sane? Možda bi želeo naučiti varvarski?

Mladić pocrvene pod njihovim upitnim pogledima. Bio je vitak i naočit i jako se trudio da izgleda muževnije od svog uzrasta, gotovo petnaest godina.

− Oh, nadam se da to neću morati, Očiba-sama, oh ne. Ali, ako mi narede, pokušaću. Da, jako ću se truditi.

Nasmeše se njegovoj bezazlenosti. Mariko ponosno izjavi na japanskom:

− Anđin-sane, ovo je moj sin Saruđi.

Blektorn se usredsredi na njihov razgovor, uglavnom prebrz i pregovoran

jezik, da bi ga razumeo. No, čuo je reč ’Kijama’ i uzbudio se. Naklonio se Saruđiju koji mu svečano uzvrati naklon.

− Vrlo zgodan dečko, *neh?* Sreća imati tako zgodna sina, Mariko-sama. − Krišom je gledao mladićevu desnu ruku. Bila je zauvek zgrčena. Tad se priseti kako mu je Mariko pričala da joj je porođaj bio produžen i težak. Jadan momak, pomislio je. Kako može baratati mačem? Skrene pogled. Niko osim Saruđija nije opazio u kom je smeru gledao. Na mladićevom licu opazi zbunjenost i bol. − Sreća imati zgodna sina − obratio se Mariko. − Ali sigurno nemoguće. Mariko-san vi imate tako velikog sina… a nedovoljno godina, *neh?*

− Jesi li uvek tako udvoran, Anđin-sane? − zapita Očiba. − Govoriš li uvek tako pametne stvari?

− Molim?

− Ah, uvek tako pametan? Komplimenti? Razumeš li?

− Ne, jako žalim, molim vas, oprostite mi. − Blektorna je od napregnute pažnje bolela glava. No, i uz sve to, kad mu je Mariko prevela, odgovorio je uz lažnu ozbiljnost: − Ah, jako žalim, Mariko-sama. Ako je Saruđi-san zaista vaš sin, molim vas, recite gospi Očibi da nisam znao da se ovde žene udaju u desetoj godini. − Prevela je i dodala nešto što ih je nasmejalo.

− Ah! − Mariko na Blektornu zapazi besan Kijamin pogled. − Molim vas, oprostite, gospodaru Kijama, smem li vam predstaviti Anđin-sana?

Kijama uljudno uzvrati Blektornu vrlo dubok poklon.

− Kažu da tvrdiš da si hrišćanin?

− Molim?

Kijama se nije udostojio da ponovi pitanje pa je Mariko prevela.

Ah, jako žalim, gospodaru Kijama − odgovori Blektorn na japanskom. − Da, hrišćanin sam, ali druge sekte.

− Na mojim zemljama tvoja sekta nije dobrodošla. Ni u Nagasakiju, a pretpostavljam, ni na celom ostrvu Kjušuu, ni na području ijednog *hrišćanskog daimjoa.*

Mariko je zadržavala osmeh. Pitala se da li je Kijama lično naručio ubicu Amidu, a i sinoćnji napad. Prevodila je, skrivajući Kijaminu neuljudnost, a svi u dvorani pomno su slušali.

− Nisam sveštenik, gospodaru − obratio se Blektorn direktno Kijami. − Ako sam u vašoj zemlji, samo trgovina. Nikakav sveštenički govor ni propoved. S poštovanjem molim samo za trgovinu.

− Ne želim tvoju trgovinu. Ne želim tebe na svom feudu. Pod pretnjom

smrtne kazne zabranjen ti je pristup na moje područje. Razumeš?

− Da, razumem − odvrati Blektorn. − Jako žalim.

− Dobro. − Kijama se oholo okrene Išidu. − Ovu sektu i ove varvare trebali bismo potpuno isključiti iz carstva. To ću predložiti na sledećem sastanku Veća. Otvoreno moram reći kako smatram da je gospodar Toranaga nesmotren što je stranca, a pogotovo ovog čoveka, proglasio samurajem. To je vrlo opasan presedan.

− Svakako, to nije važno! Sve greške sadašnjeg gospodara Kvanta biće vrlo brzo ispravljene. *Neh?*

− Svako greši, gospodaru generale − zajedljivo će Kijama. − Samo Bog sve vidi i savršen je. Jedina prava greška koju je ikad učinio gospodar Toranaga beše kad je svoje interese stavio ispred naslednikovih.

− Da − reče Išido.

− Molim vas, oprostite mi − javi se Mariko. − To nije istina. Žao mi je, ali obojica grešite u pogledu moga gospodara.

Kijama se okrene prema njoj. Uljudno.

− Sasvim je ispravno što si zauzela to gledište, Mariko-san. Ali, molim, večeras o tome ne raspravljamo. Dakle, gospodaru generale, gde je sad gospodar Toranaga? Kakve su najnovije vesti?

− Od jučerašnjeg goluba-pismonoše doznao sam da je u Mišimi. Sada svakodnevno primam izveštaje o njegovom napredovanju.

− Dobro. Znači, za dva dana preći će svoje granice? − upita Kijama.

− Da. Gospodar Ikava Đikkju je spreman da ga dočeka onako kako dolikuje njegovom položaju.

− Dobro. − Kijama se osmehne Očibi. Bila mu je jako draga. − Gospo, možda bi toga dana, u čast te prilike, zamolili naslednika da regentima dopusti da se pred njim poklone?

− Naslednik će biti počašćen − odgovorila je uz pljesak. − A možda biste nakon toga vi, i svi koji su ovde prisutni, bili njegovi gosti na pesničkom takmičenju? Možda bi regenti bili sudije?

Opet još jači pljesak.

− Hvala, ali možda biste, molim lepo, sudili vi, princ Ogaki i neke gospe.

− Vrlo dobro, ako želite.

− A koja će biti tema, gospo? I prvi stih pesme? − zapita Kijama, veoma zadovoljan, jer je po pesništvu bio isto toliko poznat kao po mačevanju i ratnoj okrutnosti.

− Molim te, Mariko-san, bi li ti odgovorila gospodaru Kijami? − upita Očiba i opet su se mnogi divili njenoj veštini. Ona je bila osrednja pesnikinja, a Mariko čuvena.

Mariko se veselila što je kucnuo čas da započne. Trenutak je razmišljala pa rekla:

− Trebalo bi da se odnosi na današnji dan, gospo Očiba, a prvi stih bi glasio: ’Na grančici bez listova…’

Očiba i svi ostali čestitaju joj na izboru. Kijama se oraspoložio i rekao:

− Izvrsno, ali moraćemo biti jako talentovani da se s tobom takmičimo, Mariko-san.

− Nadam se da ćete mi oprostiti, gospodaru, ali ja se neću takmičiti.

− Naravno da hoćeš! − nasmeja se Kijama. − Jedna si od najboljih pesnikinja u kraljevstvu! Bez tebe neće biti nimalo zanimljivo.

− Jako žalim, gospodaru. Molim vas, oprostite mi, ali neću biti ovde.

− Ne razumem.

− Kako to misliš, Mariko-čan? − upadne Očiba.

− Oh, molim vas, oprostite mi, gospo − reče Mariko. − No, sutra putujem iz Osake, sa gospom Kiricubo i sa gospom Sazuko.

Nestane Išidova smeška.

− Kuda ideš?

− U susret našem feudalnom gospodaru, gospodaru.

− On… gospodar Toranaga biće ovde za koji dan, *neh?*

− Gospa Sazuko već mesecima nije videla svog muža, a moj gospodar Toranaga još nije imao zadovoljstvo da vidi svog najmlađeg sina. Naravno, pratiće nas gospa Kiricubo. On isto tako dugo već nije video zapovednicu svojih gospi, *neh?*

− Gospodar Toranaga stići će ovamo tako brzo da nije potrebno da mu idete u susret.

− Ja mislim da je potrebno, gospodaru generale.

− Tek si stigla − kroza zube će Išido. − A veselili smo se tvom društvu, Mariko-san! Pogotovu gospa Očiba. Opet se slažem s gospodarom Kijamom! Naravno, moraš se takmičiti.

− Jako žalim, ali neću biti ovde.

− Očigledno si umorna, gospo. Tek si stigla. Ovo sigurno nije vreme da raspravljamo o tako ličnom pitanju. − Išido se okrene Očibi. − Možda biste, gospo Očiba, morali pozdraviti ostale goste?

− Da… da, naravno − zbunjeno će Očiba.

Odmah se poslušno počnu svrstavati u red i uzrujano čavrljati, ali opet zavlada muk kad je Mariko rekla:

− Hvala vam, gospodaru generale. Slažem se, ali ovo nije lično pitanje i ni o čemu nemamo raspravljati. Sutra odlazim ukazati poštovanje svom feudalnom gospodaru, s njegovim ženama.

− Ovde ste, gospo − hladno će Išido − na lični poziv Sina neba a uz dobrodošlicu regenata. Molim te, budite strpljive. Tvoj gospodar će vrlo brzo ovamo doći.

− Slažem se, gospodaru, ali poziv njegovog carskog veličanstva odnosi se na dvadeset i drugi dan. Ne naređuje meni, kao ni drugima, da do tada budem zatočena u Osaki. Ili pak naređuje?

− Zaboravljaš na pristojnost, gospo Toda.

− Molim vas, oprostite mi, to mi nije bilo ni na kraj pameti. Jako žalim, izvinjavam se. − Mariko se obrati princu Ogakiju. − Gospodaru, zahteva li poziv Uzvišenoga da ovde ostanem do njegovog dolaska?

Ogaki se ukočeno nasmeši.

− Poziv se odnosi na dvadeset i drugi dan ovog meseca, gospo. Tada zahteva vašu prisutnost.

− Hvala, gospodaru! − Mariko se nakloni i opet se okrene prema pozornici. − Tada zahteva moju prisutnost, gospodaru generale. Ranije ne. Zato sutra putujem.

− Molim te, budi strpljiva, gospo. Regenti su te srdačno dočekali, a za dolazak Uzvišenog teku mnoge pripreme oko kojih će im biti potrebna tvoja pomoć. Sada, gospa Oči…

− Jako žalim, gospodaru, ali naredbe mog feudalnog gospodara imaju prednost. Sutra moram otputovati.

− Nećeš sutra otputovati i zahtevamo… Ne, molimo, Mariko-san, da učestvuješ u takmičenju gospe Očibe. Sada, gospa…

− Znači da sam ovde zarobljena… protiv svoje volje?

− Mariko-čan! − javi se Očiba. − Ostavimo sad to, molim lepo!

− Jako žalim, Očiba-sama, ali ja sam jednostavna osoba. Rekla sam otvoreno da imam naredbe svog feudalnog gospodara. Ako ih ne mogu slušati, moram znati razlog. Gospodaru, jesam li do dvadeset i drugog dana ovde zatočena? Ako je tako, po čijoj naredbi?

− Ti si počasna gošća − pažljivo joj reče Išido, u želji da je prisili na

pokornost. − Ponavljam, gospo, ovde će uskoro biti tvoj gospodar.

Mariko je osećala njegovu snagu pa se borila da joj odoli.

− Da, ali, jako žalim, ponovo s poštovanjem pitam, jesam li sledećih osamnaest dana zatočena u Osaki, a ako je tako, po čijoj naredbi?

Išido prikuje pogled na nju.

− Ne, nisi zatočena!

− Hvala, gospodaru. Molim vas, oprostite mi što sam ovako otvoreno govorila − reče Mariko.

Mnoge gospe u dvorani okrenu se svojim susedima, a neke neprikriveno prošapću ono što su mislili svi koje su protiv njihove volje zadržavali u Osaki.

− Ako sme poći ona, smem i ja, *neh?* Smeš onda i ti, *neh?* Sutra odlazim, oh, kako predivno!

Žagor šaputanja preseče Išidov glas.

− Ali, gospo Toda, budući da si odlučila govoriti ovako osiono, smatram svojom dužnošću da regente zamolim neka službeno ovo odbiju, za slučaj da i drugi dele tvoj nesporazum. − Neveselo se nasmešio usred zaleđenog žagora. − Dotada ćeš stajati u pripravnosti da odgovaraš na njihova pitanja i da čekaš njihovu odluku.

− Bila bi mi čast, gospodaru − odgovori Mariko − ali dužnost me zove mom feudalnom gospodaru.

− Naravno. Ali to će trajati samo nekoliko dana.

− Jako žalim, gospodaru, ali sledećih nekoliko dana dužnost me zove mom feudalnom gospodaru.

− Naoružaćeš se strpljenjem, gospo. To će trajati kratko vreme. Ovo pitanje je zaključeno. A sada, gospodar Ki…

− Jako žalim, ali ne mogu ni na kratko odgoditi svoj odlazak.

− Odbijaš poslušati Regentsko veće? − drekne Išido.

− Ne, gospodaru − ponosno će Mariko. − Ne, sve dotle dok mi ne ometa moju dužnost prema mom feudalnom gospodaru, što je vrhunska samurajska dužnost!

− Sa kćerinskim strpljenjem bićeš u pripravnosti da se odazoveš regentima!

− Jako žalim, moj feudalni gospodar mi je naredio da otpratim njegove žene koje mu idu u susret. Odmah. − Iz rukava izvadi svitak pa ga svečano uruči Išidu.

Razderao ga je i letimično pregledao. Onda digne pogled i reče:

− I uz sve to, pričekaćeš odluke regenata.

Mariko s nadom odmeri Očibu, ali naiđe samo na potpuno protivljenje. Okrenula se Kijami. Kijama beše isto tako ćutljiv, isto tako nepokolebljiv.

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru generale, ali sad nije rat − započela je. − Moj gospodar sluša regente pa zato sledećih osamnaest…

− Ovo pitanje je zaključeno!

− Ovo će pitanje biti zaključeno, gospodaru generale, kad budete toliko uljudni da me pustite da završim! Nisam seljanka da po meni gazite. Ja sam Toda Mariko-noh-Buntaro-noh-Hiro-macu, ćerka gospodara Akečija Đinsaja iz roda Takašima. Već smo hiljadu godina samuraji i tvrdim da nikad neću dopustiti da budem zarobljena, taoc ili zatočenik. Sledećih osamnaest dana, i sve do *onog dana* koji je odredio Uzvišeni, ja sam slobodna da se krećem kuda mi je volja… *Kao i svi!*

− Naš… naš gospodar Taiko nekad beše seljak. Mnogi… mnogi samuraji su seljaci, bivši seljaci. Svaki je *daimjo* nekad u prošlosti bio seljak. Pa i prvi Takašima. Svi smo nekad bili seljaci. Pažljivo poslušaj! Čekaćeš odluku regenata!

− Ne. Jako žalim, moja je prva dužnost − poslušnost prema mom feudalnom gospodaru.

Išido gnevno krene prema njoj.

Iako Blektorn nije razumeo gotovo ništa od onog što su govorili, neopaženo mu desnica klizne u levi rukav da pripremi skriveni nož.

Išido se nadvijao nad nju.

− Ti ćeš…

U tom trenu nasta komešanje na vratima. Kroz svetinu se probije uplakana sluškinja i pritrči Očibi.

− Molim vas, oprostite mi, gospodarice − procvili ona − ali Jodoko-sama… zove vas, ona je… Morate požuriti, naslednik je već s njom…

Očiba zabrinuto pogleda Mariko i Išida, pa lica koja su u nju buljila. Napola se nakloni gostima i odjuri. Išido je oklevao.

− Kasnije ću s tobom raspraviti, Mariko-san − reče, pa krene za Očibom. Koraci su mu teško odzvanjali po tatamijima.

Kad je izašao, opet nasta tihi žagor i pojača se. Zvona najave promenu sata. Blektorn priđe Mariko.

− Mariko-san, šta se događa? − zapitao je.

I dalje je buljila u pozornicu, a da ništa nije videla. Kijama skine zgrčenu ruku s balčaka mača i savije je.

− Mariko-san!

− Da? Da, gospodaru?

− Smem li ti predložiti da se vratiš u svoju kuću? Možda će mi biti dopušteno da kasnije s tobom porazgovaram… Recimo, u sat ’Vepra’?

− Da, da, naravno. Molim… molim vas, oprostite mi, ali morala sam… − Reči joj presuše.

− Ovo je zlokoban dan, Mariko-san. Bog te čuvao! − Kijama joj okrene leđa pa se zapovednički obrati okupljenima u dvorani: − Predlažem da se vratimo svojim kućama i da čekamo… da čekamo i da molimo neka Beskraj digne gospu Jodoko brzo, lako i časno u spokoj svoj, ako je došlo njeno vreme. − Pogleda u Saruđija koji je još bio skamenjen. − Dođi sa mnom.

Izašao je. Saruđi krene za njim. Nije želeo ostavljati majku, ali naređenje ga je prisililo, a pažnja usmerena na njega ga je plašila.

Mariko se napola nakloni dvorani i počne odlaziti. Kiri obliza svoje suve usne. Uz nju je stajala gospa Sazuko, drhtava i usplahirena. Kiri uhvati gospu Sazuko za ruku i njih dve zajedno pođu za Mariko. Pristupi Jabu sa Blektornom. Krenu za njima, sasvim svesni toga da su oni jedini prisutni samuraji u Toranaginoj uniformi.

Napolju su ih čekali Sivi.

* * *

− Tako ti svih bogova, šta te spopalo da zauzmeš onakav stav? Glupo, *neh?* − ustremi se na nju Jabu.

− Jako žalim − odvrati Mariko prećutavši pravi razlog, u želji da je Jabu ostavi na miru, besna što je tako neotesan. − Dogodilo se i gotovo, gospodaru. U jednom trenutku beše proslava rođendana, a zatim… Ne znam. Molim vas, oprostite mi, Jabu-sama. Molim vas, oprostite mi, Anđin-sane.

Blektorn ponovo prozbori, no Jabu ga opet nadglasa, pa se on turobno nasloni na prozorski stub, dok mu je glava zujala od nastojanja da shvati.

− Jako žalim, Jabu-sama − reče Mariko, a pomisli: Kako su muškarci teški, njima sve moramo tako podrobno objasniti. Oni ne vide dalje od nosa.

− Pokrenula si oluju koja će sve nas prožderati! Glupo, *neh?*

− Da, ali nije pošteno da budemo zatočeni, a gospodar Toranaga naredio mi je da…

− To su lude naredbe! Sigurno su mu glavu obuzeli vragovi! Moraćeš se izviniti i poviti vrat. Sad će sigurnost biti uža od komarčevog šupka. Išido će sigurno poništiti naše dozvole da otputujemo, a ti si sve upropastila. − Pogledao je Blektorna. − A šta ćemo sada?

− Molim?

Njih troje upravo uđoše u glavnu primaću sobu Marikine kuće koja se nalazila u prvom prstenu tvrđave. Dotle su ih dopratili Sivi, a pred njenim vratima sad ih beše mnogo više nego inače. Kiri i gospa Sazuko otišle su u svoje odaje s ’počasnom’ stražom Sivih, a Mariko je obećala da će im se pridružiti nakon sastanka sa Kijamom.

− Straže te neće propustiti, Mariko-san − ojađeno je rekla Sazuko.

− Bez brige − odgovorila joj je. − Ništa se nije promenilo. Možemo se slobodno kretati zamkom, iako uz pratnju.

− Oni će te zaustaviti! Oh, zašto si…?

− Mariko-san ima pravo, dete − neustrašivo će Kiri. − Nije se ništa promenilo. Do skorog viđenja, Mariko-čan. − Smeđi su zatvorili utvrđena vrata, a Mariko je odahnula pa sa Jabuom i Blektornom došla svojoj kući.

Sada se sećala kako je − kad je tamo sama stajala i sama nosila barjak − videla kako Blektornova desnica priprema nož i kako je zbog toga postala jača. Da, Anđin-sane, pomislila je. Ti si jedini za koga sam znala: ’mogu s njim računati. Bio si tamo kad sam te trebala.’

Pogledala je Jabua koji je prekrštenih nogu sedeo naspram nje i škrgutao zubima. Iznenadila se kad ju je Jabu javno podržao time što se s njom udaljio. Zato što ju je podržao, a i zato što ništa ne bi postigla da se na njega ljuti, prešla je preko njegove divljačke drskosti i počela ga smirivati.

− Molim vas, oprostite što sam se glupo ponela, Jabu-sama − reče ona pokajnički i plačljivo. − Naravno, vi imate pravo. Jako žalim, ja sam samo glupa žena.

− Slažem se! Glupo se usprotiviti Išidu u njegovom gnezdu, *neh?*

− Da, jako žalim, molim vas, oprostite mi. Smem li vas ponuditi sakeom ili čajem? − Mariko pljesne rukama. Odmah se otvore vrata i uđe Čimmoko raščupane kose, preplašena lica natečenog od plača. − Donesi mojim gostima čaj i sake. I jelo. I doteraj se! Kako se usuđuješ ovakva pojaviti? Šta misliš da je ovo? Seoski kućerak? Osramotila si me pred gospodarom Kasigijem! − Čimmoko, sva u suzama, otrča. − Jako žalim, gospodaru. Molim vas, oprostite joj na drskosti.

− Eh, nije to važno, *neh?* Šta je sa Išidom? Eeeee, gospo… ona tvoja primedba o ’seljaku’ pogodila je ravno u sredinu i uvredila moćnoga generala Išida. Sad ti je on postao veliki neprijatelj! Eeeeee, to mu je oduzelo svo ’Voće’ i pred svima ga prignječilo!

− Oh, mislite? Oh, molim vas, oprostite mi, nisam ga želela uvrediti.

− Eh, on je seljak, uvek je bio i uvek će biti, a oduvek mrzi sve one među nama koji su pravi samuraji. − Oh, vrlo pametno od vas, gospodaru, što to znate. Oh, hvala što ste mi to rekli! − Mariko se nakloni. Glumila je da briše suzu i nadovezala: − Smem li, molim vas, kazati da se sada osećam tako zaštićenom… vaša snaga… Da nije bilo vas, gospodaru Kasigi, mislim da bih pala u nesvest.

− Glupo je Išida napadati pred svima − odvrati Jabu neznatno smekšan.

− Da. Imate pravo. Velika šteta što sve naše vođe nisu tako snažni i pametni kao vi, gospodaru, jer tada gospodar Toranaga ne bi bio u ovolikoj neprilici.

− Slažem se, ali ipak si nas do nosa gurnula u govna.

− Molim vas, oprostite mi. Da, ja sam za sve kriva. − Mariko se pravila da hrabro zadržava suze. Pogledala je u pod i šapnula: − Hvala, gospodaru, što prihvatate moje izvinjenje. Toliko ste velikodušni.

Jabu klimne glavom, uveren da je pohvala zaslužena, njena poniznost neophodna, a on besprekoran. Opet se izvinjavala, smirivala ga i laskala mu. Uskoro je postao mekan.

− Smem li, molim vas, objasniti Anđin-sanu svoju glupost? Možda on može predložiti izlaz… − Pokajnički je snizila glas.

− Da. Vrlo dobro.

Mariko se nagne u znak zahvalnosti, okrene se Blektornu pa reče na portugalskom:

− Molim te, slušaj, Anđin-sane, slušaj i ne postavljaj neko vreme nikakva pitanja. Jako žalim, ali najpre sam morala smiriti ovo glupavo kopilile, da li tako ti kažeš?

Brzo mu je kazala šta je sve rečeno i zašto je Očiba otišla.

− To je loše − reče on i ispitivački je pogleda. − *Neh?*

− Da. Gospodar Jabu moli za savet. Šta da se radi da bi se savladala nevolja u koju sam vas obojicu dovela svojom glupošću?

− Kakva glupost? − Blektorn ju je motrio, a njen se nemir pojača. Spustila je pogled na prostirke. Govorio je direktno Jabuu: − Još ne znam, gospodaru. Sad razumem… sad razmislim.

− O čemu tu treba razmišljati? − kiselo odgovori Jabu.

− Zarobljeni smo! − Mariko prevede ne dignuvši pogled.

− Istina je, zar ne, Mariko-san? − zapita Blektorn. − To je uvek bila istina.

− Da, jako žalim.

Okrenuo se i zapiljio u noć. Baklje behu zabodene u stalke na kamenim

zidovima oko bašte pred kućom. Treperilo je svetlo na lišću i na biljkama orošenim baš za tu svrhu. Na zapadu su čelikom optočena vrata čuvali nekolicina Smeđih.

− Ti! − čula ga je kako kaže, ali se nije okrenuo! − Moram s tobom nasamo razgovarati.

− Ti. Da, i ja s tobom − odgovorila je, okrećući lice od Jabua. Ni ona nije sebi verovala. − Naveče ću ti doći. − Digla je pogled u Jabua. − Anđin-san se slaže s vama, gospodaru, u pogledu moje gluposti, jako žalim.

− Ali kakva korist sad od toga?

− Anđin-sane − mirno je kazala − kasnije ću poći Kiricubo-san! Znam gde su tvoje odaje. Naći ću te.

− Da. Hvala ti. − Još joj je bio okrenut leđima.

− Jabu-sama − ponizno će ona. − Naveče idem do Kiricubo-san. Ona je mudra. Možda će ona naći rešenje.

− Postoji samo jedno rešenje − reče Jabu odlučno što nju uznemiri. Oči su mu bile kao ugalj. − Sutra ćeš se izviniti, i ostaćeš ovde!

* * *

Kijama je tačno došao. Sa njim i Saruđi. Srce joj pretrne. Kad su obavili uobičajene pozdrave, Kijama ozbiljno započne:

− Sad, molim te, objasni zašto, Mariko-čan.

− Nije rat, gospodaru. Ne bismo smeli biti zatočenici, ni da se s nama postupa kao da smo taoci. Dakle, slobodno smem ići kuda hoću.

− Ne mora biti rat da neko drži taoce. Znaš to. Gospa Očiba bila je taoc u Edu, u zamenu za ovdašnju sigurnost tvog gospodara, a niko nije ratovao. Danas su gospodar Sudara i deca taoci njegovog polubrata, a oni nisu u ratu. *Neh?* − I dalje je držala oborene oči. − Mnogi su ovde taoci kako bi njihovi gospodari ukazali dužnu poslušnost Regentskom veću, zakonitim vladarima kraljevstva. To je mudro! To je ustaljeni običaj. *Neh?*

− Da, gospodaru.

− Dobro. A sada mi, molim te, navedi pravi razlog.

− Gospodaru?

− Ne zavitlavaj me! − ogorčeno će Kijama. − Nisam ni ja seljak! Zanima me zašto si učinila ono što si danas učinila.

Mariko podigne pogled.

− Jako žalim, ali gospodar general išao mi je na živce svojom bahatošću, gospodaru. Zaista sam dobila naredbe. Nema zla u tome da Kiri i gospu

Sazuko na nekoliko dana odvedem, kako bi se našle sa našim gospodarom.

− Vrlo dobro znaš da je to nemoguće. To sigurno zna i gospodar Toranaga.

− Jako žalim, ali gospodar mi je dao naredbe. Samuraj ne ispituje naredbe svoga gospodara.

− Da, ali ja ih ispitujem zato što su besmislene. Tvoj gospodar ne čini besmislice i ne greši. A ja insistiram na tome da i ja imam pravo da te ispitam.

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru, nemamo o čemu raspravljati.

− Imamo. Moramo raspravljati o Saruđiju. A i o činjenici da te celoga života poznajem i da te celoga života cenim! Hiro-macu-sama moj je najstariji živi prijatelj, a tvoj mi je otac bio drag prijatelj i častan saveznik, osim u poslednjih četmaest dana svog života.

− Samuraj ne preispituje naredbe feudalnog gospodara.

− Sad možeš učiniti samo jednu od dve stvari, Mariko. Izvini se pa ostani ili pokušaj otići. Ako pokušaš otići, bićeš zaustavljena.

− Da. Razumem.

− Sutra ćeš se izviniti. Sazvaću sednicu regenata i oni će presuditi ovaj slučaj. Zatim će ti dopustiti da odeš s Kiricubom i sa gospom Sazuko.

− Molim vas, oprostite mi, koliko će to potrajati?

− Ne znam. Nekoliko dana.

− Jako žalim. Nemam nekoliko dana vremena, naređeno mi je da smesta odem.

− Pogledaj me! − Poslušala ga je. − Ja, Kijama Ukon-noh-Odanaga, gospodar Higa, Sacume i Osumija, japanski regent iz roda Fuđimoto, vrhovni hrišćanski *daimjo* Japana, zahtevam od tebe da ostaneš.

− Jako žalim. Moj feudalni gospodar zabranjuje mi da ostanem.

− Zar ne razumeš šta ti kažem?

− Da, gospodaru. Ali nemam izbora, molim vas, oprostite mi. Uperi prst prema njenom sinu.

− Veridba moje unuke i Saruđija… Ne mogu dopustiti da se produži ako padneš u nemilost!

− Da, da, gospodaru − odvrati Mariko ojađenih očiju. − To razumem. − Na dečaku je videla očaj. − Jako žalim, sine, ali moram ispuniti svoju dužnost.

Saruđi htede nešto reći, ali se predomisli, pa nakon nekog vremena prozbori:

− Molim te, oprosti mi, majko, ali zar… zar tvoja dužnost prema nasledniku nije važnija od tvoje dužnosti prema Toranagi? Naslednik je naš pravi feudalni

gospodar, *neh?*

Razmislila je o tome.

− Da, sinko. I ne! Gospodar Toranaga ima nada mnom pravo, a naslednik nema.

− Ne znači li to da gospodar Toranaga ima pravo i nad naslednikom?

− Ne, jako žalim.

− Molim te, oprosti mi, majko, ne razumem, ali čini mi se, ako naslednik izda naredbu, on mora nadjačati gospodara Toranagu.

Nije odgovorila.

− Odgovori mu! − zareži Kijama.

− Je li to tvoja zamisao, sinko, ili ti je neko utuvio to u glavu?

Saruđi se namršti, nastojeći se prisetiti.

− Mi… gospodar Kijama i… i njegova gospa… mi smo o tome raspravljali. I otac-vizitator. Ne sećam se. Mislim da sam ja na to došao. Otac-vizitator rekao je da imam pravo, zar ne, gospodaru?

− Rekao je da je u kraljevstvu naslednik važniji nego gospodar Toranaga. Zakonski. Molim te, da mu odgovoriš, Mariko-san.

− Da je naslednik punoletan i kvampaku, zakoniti vladar ovog kraljevstva, kao što je bio njegov otac Taiko, onda bih u ovom slučaju poslušala njega, a ne gospodara Toranagu − reče Mariko. − Ali Jaemon je stvarno i pravno dete, pa zato nije pravno sposoban. Je li ovo odgovor na tvoje pitanje?

− Ali… ali on je ipak naslednik, *neh?* Regenti ga slušaju, gospodar Toranaga ga časti. Šta… šta znači godina, nekoliko godina, majko? Ako se ti ne izvi… Molim te, oprosti mi, ali bojim se za tebe. − Mladićeva su usta drhtala. Mariko je želela ispružiti ruke pa ga zagrliti i zaštititi, ali nije.

− Ja se ne bojim, sine. Ne bojim se ničega na ovoj zemlji. Bojim se samo suda Božjega! − rekla je okrećući se Kijami.

− Da − reče Kijama. − To znam. Blagoslovila te Bogorodica zbog toga. − Zastao je. − Mariko-san, hoćeš li se javno izviniti gospodaru generalu?

− Da, rado, ako on javno povuče s mog puta sve vojnike, a meni, gospi Kiricubo i gospi Sazuko izda pismeno dopuštenje da sutra otputujemo.

− Hoćeš li poslušati naredbu regenata?

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru, u ovom slučaju neću.

− Hoćeš li udovoljiti njihovom zahtevu?

− Molim vas, oprostite mi, u ovom slučaju neću.

− Hoćeš li pristati na zahtev naslednika i gospe Očibe?

− Molim vas, oprostite, kakav zahtev?

− Da ih posetiš i nekoliko dana s njima ostaneš dok rešavamo ovaj slučaj.

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru, ali šta se tu ima rešavati?

Kijamina suzdržljivost popusti i on drekne:

− Kao prvo, budućnost i red u kraljevstvu, kao drugo, budućnost majke crkve i kao treće, tvoja budućnost! Jasno je da si u bliskoj vezi s varvarinom zaražena, a mozak ti je pomućen, što sam i očekivao!

Mariko ništa ne reče. Samo je piljila u njega. Kijama je s naporom ponovo zagospodario sobom.

− Molim te, oprosti mi na… na srdžbi. I na neuljudnosti − ukočeno će on. − Opravdava me samo to što sam veoma zabrinut. − Dostojanstveno se naklonio. − Izvinjavam se.

− Ja sam kriva, gospodaru. Molim vas, oprostite što sam vam uništila sklad i zadala vam tegobe. Ali nemam drugog izbora.

− Sin ti je dao jedan, a ja nekoliko.

Nije mu odgovorila. Vazduh u sobi postade svima njima zagušljiv, iako je noć bila sveža, a povetarac njihao plamen baklji.

− Znači, odlučila si?

− Nemam izbora, gospodaru.

− Vrlo dobro, Mariko-san. Nema se tu ništa dodati. Osim što bih ponovo rekao: naređujem ti da ne ideš glavom kroz zid. A to i zahtevam! − Pognula je glavu. − Saruđi-sane, molim te, pričekaj me napolju − naredi Kijama.

Momak beše očajan i jedva je mogao govoriti.

− Da, gospodaru. − Naklonio se Mariko. − Molim te, oprosti mi, majko.

− Bog neka te čitavu večnost drži u svojim rukama.

− I tebe.

− Amin − izusti Kijama.

− Laku noć, sinko.

− Laku noć, majko.

Kad ostadoše sami, Kijama progovori:

− Otac-vizitator je jako zabrinut.

− Zbog mene, gospodaru?

− Da. I zbog svete crkve, i zbog varvarina. I zbog njegovog broda. Najpre mi pričaj o njemu.

− Jedinstven je to čovek, veoma snažan i vrlo inteligentan. On je na moru… on tamo pripada. Kao da postaje deo broda i mora, a na pučini nema tog čoveka koji se s njim može meriti u hrabrosti i lukavstvu.

− Ni Rodriges-san?

− Anđin-san ga je dvaput nadmašio! Jedanput ovde, a drugi put kad smo putovali u Edo. − Pričala mu je o Rodrigesovoj noćnoj poseti dok su boravili u Mišimi, o skrivenom oružju i o svemu što je prisluškivala. − Kad bi njihovi brodovi bili jednaki, pobedio bi Anđin-san. Pa i kad ne bi bili jednaki, mislim da bi on pobedio.

− Pričaj mi o njegovom brodu. − Ispričala je. − Pričaj mi o njegovim vazalima. − Rekla mu je kako je bilo. − Zašto mu je gospodar Toranaga dao brod, novac, vazale i slobodu?

− To mi gospodar nije rekao, gospodaru.

− Molim te, iznesi mi svoje mišljenje.

− Da usmeri Anđin-sana na njegove neprijatelje − brzo mu reče Mariko pa bez pauze nastavi: − Budući da me pitate, u ovom slučaju su neprijatelji Anđin-sana isti kao i neprijatelji moga gospodara. Portugalci, sveti oci koji podstiču Portugalce, i gospodari Harima, Onoši i vi, gospodaru.

− Zašto nas Anđin-san smatra svojim ličnim neprijateljima?

− Zbog Nagasakija, trgovine i vašeg obalskog nadzora na Kjušuu, gospodaru. A i zato što ste najmoćniji katolički *daimjo!*

− Crkva nije neprijatelj gospodaru Toranagi. Ni sveti oci.

− Jako žalim, ali smatram da je gospodar Toranaga uveren u to da sveti oci podržavaju gospodara generala Išida, kao i vi.

− Podržavam naslednika. Ja sam protiv tvoga gospodara zato što ga on ne podržava, a želi uništiti našu crkvu.

− Žalim, ali to nije istina. Gospodaru, moj je gospodar toliko nadmoćan nad gospodarom generalom. Dvadeset puta više ste se borili kao njegov saveznik nego protiv njega, pa znate da u njega možete imati poverenja. Zašto ste na strani njegovog zakletog neprijatelja? Gospodar Toranaga uvek je želeo mir i on nije antihrišćanin kao gospodar general i gospa Očiba.

− Molim te, oprosti, Mariko-san, ali Bogom se kunem, verujem da gospodar Toranaga potajno prezire našu hrišćansku veru, naša mu se crkva potajno gadi, a potajno je odlučio osujetiti nasledstvo i slistiti naslednika i gospu Očibu. Njega vabi šogunat, samo to! On potajno želi da postane šogun, sanja da postane šogun, i sve je upereno samo prema tom cilju.

− Pred Bogom, gospodaru, ja u to ne verujem.

− Znam… ali to ne znači da imaš pravo! − Trenutak ju je posmatrao pa izjavio: − Sama si priznala da su taj Anđin-san i njegov brod veoma opasni crkvi, *neh?* Rodriges se s tobom slaže. Ako Anđin-san uhvati Crni brod na pučini, bilo bi jako gadno.

− Da, i ja u to verujem, gospodaru.

− To bi jako naškodilo našoj majci crkvi, *neh?*

− Da.

− Pa ipak ne želiš pomoći crkvi protiv tog čoveka?

− Nije on protiv crkve, gospodaru! A zapravo ni protiv otaca, iako im ne veruje. On je samo protiv neprijatelja svoje kraljice. A cilj mu je Crni brod, radi plena.

− Ali je protiv prave vere i zato je jeretik. *Neh?*

− Da! Ali sumnjam da je istina sve što su nam rekli oci. A mnogo toga nam nisu ni rekli. Cukku-san je priznao mnoge stvari. Moj feudalni gospodar naredio mi je da postanem Anđin-sanova učiteljica i prijateljica, da ga poučavam našem jeziku i običajima, a da od njega učim ono što bi moglo da nam koristi. I ustanovila sam…

− Misliš ono što bi moglo koristiti Toranagi. *Neh?*

− Gospodaru, poslušnost prema feudalnom gospodaru vrhunac je samurajevog života. Zar i vi od svih svojih vazala ne zahtevate poslušnost?

− Da, ali hereza je grozota, a čini se da si se s varvarinom udružila protiv svoje crkve i da te on zarazio. Molim Boga da ti otvori oči, Mariko-san, pre nego izgubiš spas. A sad, konačno, otac-vizitator je kazao da mi imaš nešto poverljivo saopštiti.

− Gospodaru? − Ovo je došlo sasvim neočekivano.

− Rekao je da je pre nekoliko dana primio poruku od Cukku-sana, od posebnog glasnika iz Eda. Imaš neke podatke o… o mojim saveznicima.

− Zamolila sam sastanak s ocom-vizitatorom sutra ujutro.

− Da. Rekao mi je. Dakle?

− Molim vas, oprostite mi, nakon što ga sutra vidim, ja ću…

− Ne sutra, sada! Otac-vizitator reče da je to u vezi sa Onošijem, da se tiče crkve i da mi to odmah moraš reći. Tako mi Boga, to je rekao. Zar su stvari postale tako naopake da ni u mene nemaš poverenja?

− Jako žalim. Dogovorila sam se s Cukku-sanom. Zamolio me da otvoreno razgovaram s ocom-vizitatorom, to je sve, gospodaru.

− Otac-vizitator mi je kazao da ćeš mi to sada reći. Mariko shvati da izbora

nema. Kocka je bačena. Ispriča mu o zaveri na njegov život. Sve što je znala. I on je samo posprdno slušao te glasine dok mu nije rekla otkud joj ta informacija.

− *Njegov ispovednik?* On?

− Da. Jako žalim.

− Žao mi je što je Uraga mrtav − odvrati Kijama, još ljući što je noćni napad na Anđin-sana ispao tako neuspešan, kao i ona zaseda, a sad je poginuo jedini čovek koji je mogao dokazati da je njegov neprijatelj Onoši izdajica. − Uraga će se zbog tog svetogrđa pržiti u ognju večnom. Grozno je to što je učinio. Zaslužio je izopštenje i oganj pakleni, ali uz sve to, učinio mi je uslugu što je to rekao… ako je to istina. − Kijama je pogleda. Odjednom je postao starac. − Ne mogu poverovati da bi Onoši to učinio. Ili da je u to umešan gospodar Harima.

− Da. Možete li… možete li gospodara Harimu zapitati je li to istina?

− Da, ali on tako nešto ne bi odao. Ja ne bih, a bi li ti? Jako žalosno, *neh? Tako* su užasni putevi čovečiji.

− Da.

− Ne mogu u to poverovati, Mariko-san. Uraga je mrtav pa do dokaza ne možemo doći. Preduzeću mere opreza, ali… ali ne mogu u to poverovati.

− Da. Nešto mi je palo na pamet, gospodaru. Zar nije jako neobično da gospodar general opkoljava stražama Anđin-sana?

− Zašto neobično?

− Zašto ga štiti kad ga prezire? Vrlo čudno, *neh?* Možda sad i gospodar general uviđa da je Anđin-san moguće oružje protiv katoličkih *daimjoa?*

− Ne razumem te.

− Kad biste, Bože sačuvaj, vi umrli, gospodaru, gospodar Onoši postao bi najmoćniji na ostrvu Kjušuu, *neh?* Šta bi mogao gospodar general preduzeti da Onošija ukroti? Ništa, osim što bi možda mogao iskoristiti Anđin-sana.

− Moguće je − polako će Kijama.

− Postoji samo jedan razlog što Išido štiti Anđin-sana: da ga iskoristi. Gde? Samo protiv Portugalaca, dakle i protiv hrišćanskih *daimjoa* na ostrvu Kjušuu. *Neh?*

− Moguće.

− Verujem da vama Anđin-san isto toliko vredi kao Onošiju, Išidu i mom gospodaru. Živ! Njegovo je znanje golemo. Samo nas znanje može zaštititi od varvara, pa bili to i Portugalci.

− Možemo ih satrti, proterati u svako doba! − prezrivo će Kijama.

− Oni su kao komarci na konju i ništa više.

− Ako pobedi sveta majka crkva i cela zemlja postane hrišćanska, za što se mi molimo, šta onda? Hoće li se održati naši zakoni? Hoće li se održati *bušido?* Protiv deset zapovesti? Tvrdim da neće, kao i svuda u katoličkom svetu! Neće ako sveti oci postanu vrhunski! Ne, ako mi ne budemo spremni.

Nije joj odgovorio.

Tada je kazala: − Gospodaru, molim vas, pitajte Anđin-sana šta se događalo u Novom svetu.

− Neću! Mislim da te začarao, Mariko-san. Verujem svetim ocima. Mislim da sotona vodi tvog Anđin-sana, i molim te da shvatiš da te već zarazila njegova hereza. Triput si spomenula reč ’katolički’ kad si mislila ’hrišćanski’. Ne znači li to da se s njim slažeš u tome da postoje dve vere, dve podjednako istinite verzije prave vere? Nije li tvoja večerašnja pretnja nož u trbuh nasledniku? A i protiv interesa crkvenih?

− Ustao je. Hvala ti na informaciji. Idi s Bogom!

Mariko iz rukava izvadi malen, tanak zapečaćen svitak papira.

− Zamolio me gospodar Toranaga da vam ovo predam. Kijama pogleda neprelomljen pečat.

− Znaš šta je unutra, Mariko-san?

− Znam. Naređeno mi je da to uništim i da usmeno predam poruku ako me zarobe.

Kijama slomi pečat. U poruci je ponovo bila izražena Toranagina želja da među njima vlada mir, Toranagina potpuna podrška nasledniku i nasledstvu, i ukratko obaveštenje o Onošiju. I na kraju:

’Nemam dokaza o gospodaru Onošiju, ali sigurno ih ima Uraga-noh-Tadamasa, pa vam ga namerno šaljem sa varvarinom u Osaku, da ga ispitate ako želite. No, imam dokaze da je Išido pregazio i tajni dogovor između vas i njega, prema kome bi vašim potomcima pripao Kvanto kad ja umrem. Kvanto je tajno obećan mom polubratu Zatakiju, kao nagrada što će me izdati, što je već i učinio. Molim vas, oprostite mi, druže stari, ali i vi ste izdani. Posle moje smrti, vi i vaš rod ostaće usamljen i uništen, kao i cela hrišćanska crkva. Molim vas da razmislite. Uskoro ćete dobiti dokaz o mojoj iskrenosti.’

Kijama je ponovo čitao poruku, a ona ga je motrila kao što joj je bilo naređeno.

− Motri ga jako pomno, Mariko-san − rekao je Toranaga. − Nisam siguran da se on sa Išidom nagodio za Kvanto. Doušnici su mi to javili, ali nisam

siguran. Ustanovićeš to po onom što on učini − ili po onome što ne učini − ako mu u pravo vreme predaš poruku.

Videla je kako se Kijama trgao. Znači i to je istina, zaključila je.

Stari *daimjo je* podigao pogled i bezizražajno rekao:

− A ti si dokaz njegove iskrenosti, *neh?* Žrtva perjanica, žrtveno jagnje?

− Nisam, gospodaru.

− Ne verujem ti. A ne verujem ni njemu. Možda jedino za Onošijevu izdaju, ali ostatak… Gospodar Toranaga samo je opet posegnuo za svojim starim smicalicama. On meša poluistine, med i jed. Bojim se da si i ti prevarena, Mariko-san!

54

− Putujemo u podne.

− Ne, Mariko-san. − Gospa Sazuko bila je na granici plača.

− Da − izjavi Kiri. − Da, otići ćemo kao što kažeš.

− Pa oni će nas zaustaviti! − provali iz mlade žene. − Sve je to tako besmisleno.

− Ne − reče joj Mariko. − Varaš se, Sazuko-čan, to je veoma potrebno.

− Mariko-san ima pravo − reče Kiri. − Primile smo naredbe. − Predlagala je pojedinosti za odlazak. − Ako želiš, mogle bi biti spremne do zore.

− Trebale bismo otići u podne. On je tako rekao, Kiri-čan! − odgovori Mariko.

− Biće nam potrebno veoma malo stvari, *neh?*

− Da.

− Vrlo malo! − izjavi Sazuko. − Jako žalim, ali sve je to tako glupo. Oni će nas zaustaviti!

− Možda neće, dete! − reče Kiri. − Mariko tvrdi da će nas propustiti. Gospodar Toranaga smatra da će nas oni pustiti. Zato pretpostavi da hoće. Pođi pa se odmori. Hajde. Moram razgovarati sa Mariko-san.

Mlada žena ode silno uznemirena.

Kiri sklopi ruke.

− Da, Mariko-san?

− Po golubu-pismonoši poslaću gospodaru Toranagi vest o onom što se večeras dogodilo. Krenuće rano u zoru. Išidovi ljudi sigurno će pokušati pobiti ostatak mojih golubova, sutra, bude li neprilika i ako ih ja ne uspem ovamo

prebaciti. Imate li neku poruku koju želite smesta poslati?

− Da. Sada ću je napisati. Šta misliš da će se dogoditi?

− Gospodar Toranaga je siguran da će nas oni pustiti, ako budem jaka.

− Ne slažem se. I molim te, oprosti mi, mislim da ni ti ne veruješ mnogo u taj pokušaj.

− Varate se. Oh, naravno, oni nas sutra mogu zaustaviti, a u tom slučaju doći će do najužasnijih razmirica i pretnji, ali sve to ništa neće značiti. − Mariko se nasmeje. − Oh, toliko pretnji, Kiri-san, a potrajaće ceo dan i celu noć. No, u podne sledećeg dana dopustiće nam da odemo.

Kiri odmahne glavom.

− Dopuste li nam da pobegnemo, otići će i svi ostali taoci iz Osake. Išido će znatno oslabiti i izgubiti obraz. On to sebi ne može dopustiti.

− Da. − Mariko beše vrlo zadovoljna. − Pa i uz sve to, on je u klopci.

Kiri ju je posmatrala.

− Za osamnaest dana naš će gospodar ovamo stići, *neh?* On mora ovde biti.

− Da.

− Jako žalim, ali zašto je onda toliko važno da smesta otputujemo?

− On smatra da je to veoma važno, Kiri-san. Dovoljno važno da nam to naredi.

− Ah, znači da on ima plan?

− Pa zar on uvek nema mnogo planova?

− Kad je Uzvišeni pristao da prisustvuje, naš je gospodar upao u klopku, *neh?*

− Da.

Kiri pogleda prema vratima šođi. Behu zatvorena. Nagla se prema Mariko pa tiho rekla:

− Zašto je onda potajno od mene zatražio da na to privolim gospu Očibu?

Marikino je samopouzdanje počelo jenjavati.

− Rekao vam je da to učinite?

− Da. Iz Jokosea, nakon prvog sastanka sa gospodarom Zatakijem. Zašto je sam sebi postavio zamku?

− Ne znam.

Kiri se ugrize za usne.

− Eh, kad bih ja znala! Uskoro ćemo doznati, ali mislim da mi nisi rekla sve što znaš, Mariko-san.

Mariko poče da se pravda, ali je Kiri dotakne, opet je upozori da ćuti i prošapće:

− U pismu mi nalaže da ti potpuno verujem pa nemojmo više o tome. Verujem ti, Mariko-čan, ali i dalje mi se po glavi motaju misli. *Neh?*

− Molim vas, oprostite mi.

− Tobom se veoma ponosim − izjavi Kiri normalnim glasom. − Da, kad si se onako usprotivila Išidu i svima njima. Oh, kad bih ja imala tvoju hrabrost!

− Za mene je lako. Naš gospodar je rekao da moramo otići.

− Mislim da je veoma opasno to što radimo. Pa i uz sve to, kako ja mogu pomoći?

− Dajte mi svoju podršku.

− Imaš je. Uvek si je imala.

− Ostaću ovde s vama do zore, Kiri. Ali moram najpre razgovarati sa Anđin-sanom.

− Da. Biće bolje da idem sa tobom.

Izađu iz Kirinih odaja u pratnji Smeđih. Prođu uz nove Smeđe koji se naklone. Očigledno su se jako ponosili Marikom. Kiri je vodila po hodnicima, preko velike dvorane za audijencije, pa opet u hodnik. Ovde su Smeđi bili na straži. I Sivi. Svi se naklone kad videše Mariko, podjednako su je častili Smeđi i Sivi. I Kiri i Mariko su se zapanjile uočivši Sive na svom području. Prikrile su potištenost i ćutale.

Kiri pokaza prema jednim vratima.

− Anđin-san? − zovne Mariko.

− *Haj?* − Otvore se vrata i ukaže se Blektorn. Iza njega su u prostoriji bila dva Siva. − Zdravo, Mariko-san.

− Zdravo. − Mariko odmeri Sive. − Moram nasamo razgovarati sa Anđin-sanom.

− Molim vas, razgovarajte s njim, gospo − reče kapetan s velikom poniznošću. − Na žalost, gospodar Išido zapretio nam je smrtnom kaznom ako ga ostavimo samog.

Priđe Jošinaka, večerašnji zapovednik straže.

− Oprostite, gospo Toda. Morao sam prihvatiti ovih dvadeset stražara za Anđin-sana. Beše to lični zahtev gospodara Išida. Jako žalim.

− Budući da se gospodar Išido brine samo za Anđin-sanovu sigurnost, oni su dobrodošli! − reče ona, iako nije bila nimalo zadovoljna.

Jošinaka se obratio kapetanu Sivih.

− Ja ću biti za njega odgovoran dok je s njim gospa Toda. Možete pričekati napolju.

− Jako žalim − odlučno će samuraj. − Ja i moji ljudi nemamo druge nego da svojim očima gledamo.

− Ja ću rado ostati − reče Kiri. − Naravno, neko je potreban.

− Jako žalim, Kiricubo-san, mi moramo prisustvovati. Molim vas, oprostite, gospo Toda − nelagodno prosledi kapetan − ali ni jedan od nas ne govori varvarski.

− Niko i ne tvrdi da biste bili tako neotesani da slušate razgovor! − odvrati Mariko na granici gneva. − No, njihovi običaji su drukčiji od naših.

− Sivi očigledno moraju poslušati svoga gospodara − reče Jošinaka.

− Večeras ste bili sasvim u pravu rekavši da je prva samurajska dužnost prema njegovom feudalnom gospodaru, gospo Toda, i to ste sa punim pravom istakli na javnom mestu!

− Sasvim s pravom, gospo − složi se kapetan Sivih sa jednakim ponosom. − Ne postoji drugi razlog samurajevog života, *neh?*

− Hvala − rekla je ona, zagrejana njihovim poštovanjem.

− Morali bismo poštovati i Anđin-sanove običaje, ako možemo, kapetane − reče Jošinaka. − Možda imam rešenje. Molim vas, dođite sa mnom.

Odveo ih je natrag u dvoranu za audijencije.

− Molim vas, gospo, biste li poveli Anđin-sana pa tu seli? − Pokazao je na udaljeni podijum. − Anđin-sanovi stražari mogu stajati kraj vrata i obavljati svoju dužnost prema feudalnom gospodaru. Mi možemo obavljati svoju, a vi smete govoriti kako želite, prema običajima Anđin-sana. *Neh?*

Mariko je objasnila Blektornu ono što je rekao Jošinaka. Tad oprezno nastavi na latinskom:

− Oni te večeras neće napuštati. Nema nam druge… osim što bih odmah mogla zapovediti da ih ubiju, ako je to tvoja želja.

− Moja je želja da s tobom poverljivo razgovaram − odvrati Blektorn. − Ali ne po cenu njihovih života. Hvala ti što si me to upitala.

Mariko se okrenula prema Jošinaki.

− Vrlo dobro, hvala ti, Jošinaka-sane. Bi li poslao nekoga po žeravnike s tamjanom da oteramo komarce?

− Naravno. Molim vas, oprostite mi, gospo, ima li novijih vesti o gospi Jodoko?

− Nema, Jošinaka-sane. Čuli smo da još uvek počiva mirno, bez bolova.

− Mariko se nasmešila Blektornu. − Hoćemo li tamo sesti, Anđin-sane?

Pratio ju je. Kiri se vratila u svoje odaje, a Sivi stanu na vrata dvorane za audijencije. Kapetan Sivih stajao je blizu Jošinake, nekoliko koraka od ostalih.

− Meni se ovo ne sviđa − hrapavo je prošaptao.

− Zar će mu gospa Toda izvući mač pa ga ubiti? Bez uvrede, ali gde ti je pamet?

Jošinaka odšepa da obiđe ostale straže. Kapetan pogleda podijum. Mariko i Anđin-san sedeli su jedno naspram drugom, dobro osvetljeni bakljama. Nije čuo šta govore. Zurio im je u usne, ali nije doznao ništa, iako je imao oštre oči i znao portugalski. Pretpostavljam da opet govore jezikom svetog oca, pomislio je. Odvratan jezik, nemoguće ga je naučiti.

Pa, zar je to važno? Zašto ona ne bi smela poverljivo razgovarati s jeretikom ako joj je to užitak? Ni on ni ona neće dugo živeti na ovoj zemlji. Vrlo žalosno! Oh, Blažena Bogorodice, uzmi je zauvek pod okrilje svoje zato što je toliko hrabra!

− Latinski je bezopasniji, Anđin-sane. − Lepezom je oterala zujavog komarca.

− Mogu li nas oni čuti?

− Ne, mislim da ne mogu, budemo li govorili tiho i onako kao što si me ti naučio, neznatno mičući usne.

− Dobro. Šta je bilo s Kijamom?

− Volim te.

− Ti…

− Nedostajao si mi.

− I ti meni. Kako se možemo naći nasamo?

− Noćas nije moguće. Sutra naveče biće moguće, ljubavi moja. Imam plan!

− Sutra? A šta je s tvojim odlaskom?

− Oni će me možda sutra zaustaviti, Anđin-sane… Molim te, ne brini se! Prekosutra ćemo svi biti slobodni da odemo kuda želimo. Sutra uveče, ako me zaustave, biću s tobom.

− Kako?

− Kiri će mi pomoći. Ne pitaj me kako, šta, ni zašto. Biće lako… − umukla je kad su sluškinje donele male žeravnike. Uskoro su uvijene niti dima oterale noćne napasti. Kad su opet bili sami, razgovarali su o svom putovanju, zadovoljni što su zajedno. Voleli su se bez dodirivanja, a uvek su zaobilazili Toranagu i važnost sutrašnjeg dana. Tada će on:

− Išido je moj neprijatelj. Zašto oko mene ima toliko stražara?

− Da te zaštite. Ali i da te drže čvrsto. Mislim da te možda i Išido želi upotrebiti protiv Crnog broda, Nagasakija, i gospodara Kijame i gospodara Onošija.

− Ah, da, i ja sam na to pomislio. Videla je kako je on upitno posmatra.

− Šta je, Anđin-sane?

− Suprotno od onoga što veruje Jabu, smatram da ti nisi glupa, da si ovo večeras sve namerno kazala i da je to namerno smišljeno, po Toranaginim naredbama.

Poravnala je nabor na svom brokatnom kimonu.

− On mi je naredio. Da. Blektorn pređe na portugalski.

− Izdao te. Ti si mamac. Znaš li to? Ti si običan mamac za jednu od njegovih klopki.

− Zašto to kažeš?

− Ti si mamac. I ja. Očigledno je to, je li? Jabuov mamac. Toranaga nas je sve poslao ovamo kao žrtve.

− Ne, varaš se, Anđin-sane. Jako žalim, ali se varaš.

− Kažem ti da si lepa − reče on na latinskom. − I volim te, ali si lažljivica.

− Niko mi to još nikada nije rekao.

− Ni ti nisi nikom nikad pre rekla: ’Volim te’. Spustila je pogled na lepezu.

− Razgovarajmo o drugim stvarima.

− Šta Toranaga dobija time ako nas žrtvuje? − Nije odgovorila. − Mariko-san, imam pravo da te to pitam. Ne bojim se. Samo me zanima šta on time dobija.

− Ne znam.

− Ti! Zakuni se ljubavlju svojom i Bogom svojim.

− I ti? − gorko je odvratila na latinskom. − I ti: ’Bogom se zakuni’, pa pitanja, pitanja i pitanja?

− To je tvoj život i moj život, a oba su mi draga. Ponovo: *Šta on time dobija?*

Njen glas postade snažniji.

− Čuj ti! Da, ja sam izabrala vreme i da, nisam glupa žena i…

− Budi oprezna, Mariko-san, molim te, govori tiho, ili bi ovo moglo biti veoma glupo.

− Jako žalim. Da, to sam uradila namerno i javno, prema Toranaginoj želji.

− Zašto?

− Zato što je Išido seljak i mora nas pustiti da odemo. Morala sam ga izazvati pred njemu ravnima. Gospa Očiba se slaže s tim da idemo u susret gospodaru Toranagi. Razgovarala sam s njom, i ona nije protiv toga. Ne moraš se ni zbog čega brinuti!

− Ne volim na tebi videti vatru ni otrov. Ni prkos! Gde je tvoja mirnoća? I gde ti je pristojnost? Možda bi trebala naučiti da gledaš kako raste kamenje. *Neh?*

Marikin gnev splasne i ona se nasmeje.

− Ah, ti! Imaš pravo. Molim te, oprosti mi. − Osećala se osveženom, opet je postala ona stara. − Oh, kako te volim i poštujem, a večeras sam se tobom toliko ponosila da sam te zamalo poljubila tamo pred svima njima, kao što je tvoj običaj.

− Bogorodice, to bi zapalilo njihove kutije truda za kresivo, *Neh?*

− Da sam sama sa tobom, ljubila bih te sve dok tvoji vapaji za milost ne bi ispunili svemir.

− Hvala ti, gospo, ali ti si onde, a ja ovde, a između nas je svet.

− Ah, među nama nije svet. Moj je život pun zbog tebe.

− A ono što ti je naredio Jabu? − nastavi on nakon pauze. − Da se izviniš i da ostaneš?

− Ne moram ga poslušati, jako žalim.

− Zbog Toranaginih naredbi?

− Da, ali zapravo to nisu samo njegove naredbe! I ja tako želim. Sve ovo sam mu ja predložila. Ja sam molila da mi dozvoli da ovamo dođem, dragi. Tako mi Boga, istina je.

− Šta će se sutra dogoditi?

Ispričala mu je ono što je već ispričala i Kiricubo pa dodala:

− Sve će ispasti bolje nego što je zamišljeno. Zar Išido *već* nije tvoj zaštitnik? Kunem se, ne znam kako gospodar Toranaga može biti toliko pametan. Pre nego što sam od otišla, rekao mi je da će se ovo dogoditi, da će se to možda dogoditi. Znao je on da Jabu nema nikakve moći na Kjušuu. Tamo bi te mogli zaštititi samo Išido ili Kijama. Nismo mi mamci. Pod njegovom smo zaštitom. Potpuno smo izvan opasnosti.

− A šta je sa devetnaest dana… sad osamnaest? Toranaga *mora* ovamo doći, *neh?*

− Da.

− Pa nije li to gubitak vremena, kao što kaže Išido?

− Zaista ne znam. Znam samo to da devetnaest, osamnaest, pa i tri dana, mogu biti čitava večnost.

− Ili sutra?

− I sutra. Ili prekosutra.

− A ako te Išido sutra ne pusti da odeš?

− To je naša jedina prilika. Svih nas. Moramo poniziti Išida.

− Jesi li sigurna?

− Da, tako mi Boga, Anđin-sane.

* * *

Blektorn se opet otrgnuo iz more, ali kad se stvarno probudio sna je nestalo. Kroz mrežu protiv komaraca buljili su u njega Sivi, u svetlosti rane zore.

− Dobro jutro − reče on. Bilo mu je mrsko što su ga gledali dok je spavao. Izvuče se ispod mreže. Krene hodnikom, pa niz stepenice dok nije stigao u vrtni klozet. Pratili su ga čuvari, i Smeđi i Sivi. Na njih se nije osvrtao.

Beše mutan dan, ali se nebo na istoku pročistilo od izmaglice a vazduh je mirisao na so i na vlažnost s mora. Već su se rojile muve. Biće vruć dan, pomisli on.

Primaknu se koraci. Kroz pukotinu na vratima ugledao je Čimmoku. Strpljivo je čekala, čavrljajući sa stražarima, a kad je izašao, naklonila se pa ga pozdravila.

− Gde je Mariko-san? − zapita on.

− Sa Kiricubo-san, Anđin-sane.

− Hvala. Kada otići?

− Uskoro, gospodaru.

− Reci Mariko-san, hteo bih reći dobro jutro pre odlaska. − Ponovio je to, iako mu je Mariko već obećala da će ga potražiti pre nego što se vrati svojoj kući po svoje stvari.

− Da, Anđin-sane.

Klimnuo je kao što dolikuje samuraju, ostavio je i pošao na pranje i kupanje. Nije bilo uobičajeno jutarnje kupanje, ali on je svakog jutra išao u kupatilo pa se polivao hladnom vodom. ’Eeeee, Anđin-sane!’, uvek su mu govorili stražari ili posmatrači. ’Svakako je to veoma korisno za vaše zdravlje.’

Obuče se i ode prema zidinama sa kojih se pružao pogled na prednje dvorište ovog krila zamka. Nosio je smeđi kimono i mačeve, a pod pojasom je

sakrio pištolj. Smeđi na stražarskim položajima pozdraviše ga kao svoga, iako su ih njegovi Sivi pratioci jako uznemirili. Drugi Sivi vrveli su na suprotnim zidinama i gledali ih.

− Mnogo Sivih, mnogo više nego inače. Razumeš, Anđin-sane? − reče Jošinaka izašavši na balkon.

− Da.

Priđe im kapetan Sivih.

− Molim vas, ne približavajte se previše ivici, Anđin-sane, Jako žalim.

Sunce se podiglo. Njegova toplina milovala je Blektornu kožu. Na nebu nije bilo oblaka, a povetarac je zamirao.

Kapetan Sivih uperi prstom u Blektornov mač.

− Je li to ’Uljar’, Anđin-sane?

− Da, kapetane.

− Smem li pogledati sečivo?

Blektorn delimično isuče mač iz korica. Običaj je nalagao da se mač potpuno isuče samo uoči upotrebe.

− Eeee, lepo, *neh?* − zapita kapetan. Ostali, Smeđi i Sivi, okupiše se oko njih, podjednako zadivljeni.

Blektorn vrati mač u korice. Nije mu bilo krivo.

− Čast nositi ’Uljara’. − Znaš li baratati mačem, Anđin-sane? − upita kapetan.

− Ne, kapetane, ne kao samuraj. Ali učim.

− Ah, da. To je vrlo dobro.

U prednjem dvorištu, dva sprata ispod njih, vežbali su Smeđi, još su bili u senci. Blektorn ih je motrio.

− Koliko ovde ima samuraja, Jošinaka-sane?

− Četiri stotine i tri, Anđin-sane, zajedno s one dve stotine koji su došli sa mnom.

− A tamo, izvan?

− Sivih? − Jošinaka se nasmeje. − Mnogo… Veoma mnogo.

Kapetan Sivih se nasmeši i otkrije zube.

− Gotovo stotinu hiljada. Razumeš li, Anđin-sane, sto hiljada?

− Da. Hvala.

Svi pogledaju prema uglu gde se pojavi povorka nosača, teretnih konja i tri nosiljke, pa se pod stražom primakne s kraja prolaza u ovu slepu ulicu. Ulica

beše u dubokom hladu i tamna među visokim zidovima posutim stražarima. U držačima na zidu još su gorele baklje. I sa ove su udaljenosti videli da su nosači uplašeni. Sivi nasuprot njima kao da su postali tiši i pažljiviji, a isto tako i Smeđi na straži.

Otvore se visoka vrata i propuste povorku, dok su Sivi pratioci ostali van sa svojim drugovima. Tada se opet zatvore. Velika gvozdena prečka zvekne u široke nosače duboko uklesane u granitne zidove. Ovaj izlaz nije bio osiguran pokretnim rešetkama.

− Anđin-sane, molim vas, oprostite, moram proveriti je li sve u redu. Sve je spremno, *neh?*

− Ovde ja čekam.

− Da. − Jošinaka ode.

Kapetan Sivih pođe na grudobran pa se niz njega zagleda. Isuse, pomisli Blektorn, nadam se da i ona i Toranaga imaju pravo. Sada više nemamo dugo čekati, eh? Osmotri sunce i promumla nejasno na portugalskom: − Nemamo još puno!

Kapetan nesvesno progunđa nešto u znak povlađivanja i Blektorn spozna da ga je on razumeo i da govori portugalski, pa znači da je katolik, dakle, još jedan mogući ubica. Misli su mu letele prema prošloj noći pa se priseti da je sa Marikom razgovarao samo na latinskom. Da li sve na latinskom? Majko Božja, a kad je ona izjavila: '… mogla bih narediti da ih pobiju.'! Je li i to rekla na latinskom? Možda ovaj kapetan govori i latinski, kao onaj kapetan koji je poginuo za vreme prvog bekstva iz Osake?

Sunce je pojačalo snagu i Blektorn skrenu pogled sa kapetana Sivih. Ako me nisi sinoć ubio, možda i nećeš, pomislio je, pa onda i tog katolika smestio u njegovu pregradu.

Video je kako u prednje dvorište pod njim dolazi Kiri. Nadgledala je sluškinje koje su nosile pakete na teretne konje. Delovala je sićušno na glavnom stepeništu na kom se Sazuko − kako bi Toranagi omogućila bekstvo − pravila da je posrnula. Severno se nalazila divna bašta i seoska kućica gde je prvi put video Mariko i naslednika Jaemona. Misli su mu sa podnevnom povorkom putovale iz zamka, zavijale lavirintom, a onda samouvereno izlazile kroz šume pa na more. Molio je da ona bude izvan opasnosti, i da svi budu izvan opasnosti. Kad one otputuju, Jabu i on će poći na galiju pa se otisnuti na more.

Odavde sa balkona more je delovalo tako blizu. More ga je vabilo. A i horizont.

− *Konbanva, Anđin-san.*

− Mariko-san! − Bila je blistavija nego ikada. − *Konbanva* − odvrati on, pa će nemarno na latinskom: − Čuvaj se ovog Sivog, on razume. − Smesta nastavi na portugalskom kako bi joj dao vremena da se sabere: − Da, ne razumem kako možete biti tako lepi nakon tako malo spavanja.

− Uzeo ju je za ruku, okrenuo je leđima kapetanu pa je približio grudobranu. − Pogledajte, eno je Kiricubo-san!

− Hvala. Da… da, ja sam… hvala.

− Zašto ne mahnete Kiricubo-san?

Poslušala ga je i uzviknula njeno ime. Kiri ih vide pa im uzvrati pozdrav.

Nakon jednog trena, ponovo opuštena i sabrana, Mariko reče:

− Hvala, Anđin-sane. Vrlo ste pametni i vrlo mudri. − Nemarno je pozdravila kapetana, pošla do kamene izbočine i sela na nju, proverivši je li čista. − Biće lep dan, *neh?*

− Da. Kako ste spavali?

− Nisam spavala, Anđin-sane. Kiri i ja smo celu noć ćaskale i dočekala sam zoru. Volim zore. A vi?

− Moj san je bio nemiran, ali…

− Oh, jako žalim.

− Sad sam dobro. Zaista. Sada odlazite?

− Da, ali u podne ću se vratiti po Kiri-san i gospu Sazuko. − Okrenula je glavu od kapetana pa na latinskom kazala: − Ti. Sećaš li se ’Gostionice kamelija’?

− Svakako. Kako bih je mogao zaboraviti?

− Ako bude odlaganja… i večeras će biti tako… isto onako lepo i spokojno.

− Ah, kad bi to bilo moguće. Ali draže bi mi bilo da na miru putuješ.

− Sad moram otići − odvrati Mariko na portugalskom. − Sad moram otići, Anđin-sane. Hoćete li mi oprostiti, molim vas?

− Otpratiću vas do vrata.

− Ne, molim vas. Gledajte me odavde. Vi i *kapetan* možete odavde gledati, *neh?*

− Naravno − smesta će Blektorn koji je odmah shvatio.

− Idi s Bogom!

− Iti.

Ostao je na grudobranu. Dok je čekao, u prednje dvorište je palo sunce i rasteralo senke. Pod njim se pojavi Mariko. Video je kako pozdravlja Kiri i

Jošinaku i kako čavrljaju dok blizu njih nije bilo neprijateljskih Sivih. Tad se nakloniše. Digla je pogled prema njemu, zasenila oči i veselo mahnula. Uzvratio joj je pozdrav. Povuku vrata i dok je Čimmoko išla nekoliko koraka iza nje, Mariko izađe sa svojom pratnjom koja se sastojala od deset Smeđih. Vrata se još jednom zatvore. Načas ju je izgubio iz vida. Kad se ponovo pojavila, opkoliše ih pedeset Sivih iz roja pred zidinama, kao sledeća počasna straža. Povorka se udalji sunčanim drvoredom. Gledao je za njom sve dok nije zamakla iza poslednjeg ugla. Ona se nije osvrnula.

− Sad idite jesti, kapetane − reče on.

− Da, naravno, Anđin-sane.

Blektorn pođe u svoje odaje pa pojede pirinač, ukiseljeno povrće i skuvane komade ribe. Zatim rano voće sa ostrva Kjušua, smežurane jabučice, kajsije i mesnate tvrde šljive. Uživao je u voćnom kolaču i u čaju.

− Još, Anđin-sane? − zapita sluškinja.

− Ne, hvala. − Ponudi stražare voćem, a oni veselo prime. Kad su pojeli, opet se vratio na sunčani balkon. Rado bi pogledao naboj svog skrivenog pištolja, ali je smatrao da će biti bolje ako time ne privuče pažnju. Proverio ga je jednom po noći, kako je najbolje znao i umeo ispod pokrivača i mreže protiv komaraca. No nije mogao biti stvarno siguran ni u naboj, a ni u kremen ako ih ne vidi.

Ništa više ne možeš učiniti, zaključio je. Ti si lutka. Budi strpljiv, Anđin-sane, tvoja straža prestaje u podne.

Izmerio je visinu sunca. Sigurno je sad početak dvosatnog razdoblja ’Zmije’. Posle ’Zmije’ dolazi ’Konj’. Usred ’Konja’ je podne.

Zvona na svim hramovima u zamku označe početak ’Zmije’ i on se razveseli svojoj tačnosti. Na podu balkona zapazio je kamenčić. Pristupi, digne kamen pa ga brižno položi na kamenu izbočinu obasjanu suncem. Tad se opet nagne unazad, udobno osloni noge i zabulji u kamenčić.

Sivi su motrili svaki njegov pokret. Kapetan se namršti. Posle kratkog vremena reče:

− Anđin-sane, šta znači taj kamen?

− Molim?

− Kamen. Zašto kamen, Anđin-sane?

− Ah! Gledam kako kamen raste.

− Oh, jako žalim. Razumem − izvinjavao se kapetan. − Molim vas, oprostite što sam vas omeo.

Blektorn se u sebi nasmeje i opet zabulji u kamen.

− Rasti, gade! − reče. No, ma koliko on kleo, naređivao ili milovao, kamen nije hteo da naraste.

Zar stvarno misliš da ćeš videti kako kamen raste?, pitao se. Ne, naravno da nećeš, ali tako prolazi vreme i tako razvijaš spokojstvo. Nikada nemaš dovoljno sklada, *va. Neh?*

Eeeeee, odakle će doći sledeći napad? Nema odbrane pred ubicom koji je spreman da umre. Ili ima?

* * *

Rodriges proveri potpaljivanje musketa koji je nasumice uzeo sa stalka pored krmenog topa. Ustanovi da je kremen istrošen i zasmoljen pa prema tome opasan. Bez reči baci musketu tobdžiji. Čovek ga jedva uhvati pre nego što mu je kundak smrskao lice.

− Bogorodice, senjor pilote! − vikne čovek. − Nije potrebno da…

− Čuj ti, govno bez majke, sledeći put kad ustanovim kakvu manu na musketu ili topu za vreme tvoje straže, dobićeš pedeset udaraca bičem i izgubiti tromesečnu platu. Nostromo!

− Da, pilote? − Nostromo Pesaro primakne svoju telesinu i mrko odmeri mladog tobdžiju.

− Izvuci obe straže! Proverite svaki musket i top, sve. Sam Bog zna kad će nam zatrebati!

− Obaviću to, pilote. − Nostromo se unese momku u lice. − Večeras ću ti pišati u grog, Gomez, za sav ovaj dodatni posao, a bolje bi ti bilo da sa osmehom poločeš. Na posao!

Nasred glavne palube bilo je osam malih topova, četiri sleva, a četiri zdesna, i pramčani veliki top. Dovoljno da oteraju gusare koji nemaju topove, ali nedovoljno da odbiju napad. Malena fregata imala je dva jarbola, a zvala se *Santa Luz.*

Rodriges je čekao dok se posada nije latila poslova, a onda se okrenuo i naslonio na ogradu. Zamak je mutno blještao na suncu. Bio je boje starog kamena, osim kule sa plavim i belim zidovima i zlatnim krovovima. Pljune u vodu i pogleda za pljuvačkom da vidi hoće li doći do stuba doka, kao što se nadao, ili će pasti u more. Pala je u more.

− Pišanje! − progunđa nikom određenom, žaleći što nema svoju fregatu *Santa Maria.* Bog prokleo zlu sreću što je *Santa Maria* u Makau baš sad kad je nama potrebna.

− Šta se dogodilo, zapovedniče ekspedicije? − zapitao je pre nekoliko dana u Nagasakiju kad ga izvukoše iz toplog kreveta njegove kuće koja je imala

pogled na grad i na luku.

− Moram smesta u Osaku − kazao je Feriera, bahat i ratoboran kao bantam-petlić, i u ovo rano doba. − Od Del’Akue je stigla hitna poruka.

− Šta je sada?

− Nije rekao… samo to da je presudno za budućnost Crnog broda.

− Bogorodice, koju li gadost sada spremaju? Šta je presudno? Naš brod je siguran da ne može sigurniji biti, dno mu je čisto, a snast izvanredna. Trgovina je bolja nego što smo ikada očekivali, sve je po planu, majmuni se pristojno ponašaju, svinjska guzica Harima je pun poverenja i… − Zastane kad mu je mozgom eksplodirala misao. − *Ingeles! Otisnuo se na more?*

− Ne znam, ali ako jeste…

Rodriges se zabulji u veliko lučko ušće, gotovo očekujući da će onde već videti *Erazmo* kako sprema blokadu i vije mrsku zastavu Engleske. I da tamo boravi kao besni pas, u očekivanju dana kad će oni isploviti na pučinu pa u Makao i u domovinu.

− Isuse, Majko Božja i svi sveci, ne dajte da se to dogodi!

− Koji je naš najbrži brod? Lorča?

− *Santa Luz,* zapovedniče! Možemo isploviti u roku od sat vremena. Čujte, Ingeles bez ljudi ništa ne može preduzeti. Ne zaboravite…

− Bogorodice, slušaj! On sad zna govoriti njihov jezik, eh? Zašto ne bi mogao upotrebiti ove majmune, eh? Ima dovoljno japanskih gusara da on nađe dvadeset posada.

− Da, ali nema tobdžije i mornare koji su mu potrebni… On nema vremena da obuči Japance. Možda dogodine, ali ne protiv nas.

− Zašto su mu, za ime Bogorodice i svetaca, sveštenici dali rečnik? To nikad neću shvatiti! Ti gadovi se u sve mešaju! Sigurno ih je bio opčinio vrag! Gotovo kao da Ingelesa štiti đavo!

− Kažem vam ja da je on vrlo pametan!

− Mnogi su ovde već dvadeset godina pa ne znaju ni reči japanskog, a Ingeles zna, eh? Kažem ja vama, prodao je dušu đavolu, a kao nagradu za svoje crne umetnosti on je zaštićen. Kako biste to inače objasnili? Koliko se već godina trudiš da naučiš njihov jezik, a i živiš s jednom njihovom? *Leche*, mogao bi on upotrebiti japanske gusare.

− Ne, zapovedniče, on mora ovde naći ljude, a mi ga čekamo i već ste okovali sve sumnjive.

− Sa dvadeset hiljada srebrnih krusadosa i sa obećanjem plena Crnog broda,

on može kupiti sve ljude koji su mu potrebni, zajedno s tamničarima i doboga prokletim zatvorom oko njih. *Cabron!* Možda može kupiti i tebe.

− Pazite šta govorite!

− Ti si Španac bez majke i bez mleka, Rodriges! Ti si kriv što je on živ, ti si odgovoran. Dvaput si ga pustio da pobegne! − Zapovednik ekspedicije gnevno stade pred njega. − Morao si da ga ubiješ kad je bio u tvojoj vlasti.

− Možda, ali to je pena na brazdi morskoj moga života − gorko će Rodriges. − Pošao sam da ga ubijem čim sam mogao.

− Zaista?

− Rekao sam vam dvadeset puta. Zar nemate uši? Ili vam je špansko đubre po običaju u ušima, kao i u ustima? − cimne za pištoljem, a zapovednik ekspedicije isuče mač.

Tad se među njih baci mlada, preplašena Japanka.

− Morim, Rod-san, ne gnev, ne sređe, morim! Hrišćanin, molim!

Sa obojice spadne zaslepljujući gnev, a Feriera reče:

− Tako mi Boga, kažem ti, Ingeles je sigurno sotonin nakot! Zamalo sam ubio tebe, a ti mene, Rodriges. Sad mi je sinulo. On je sve nas začarao, a tebe naročito!

Sada, pod suncem Osake, Rodriges posegne za raspelom koje je nosio oko vrata. Očajnički se pomoli da bude zaštićen od svih zala i da njegova besmrtna duša bude sačuvana od sotone.

Zar zapovednik ekspedicije nema pravo, nije li to jedini odgovor? opet se pitao pun crnih slutnji. Ingelesov život je začaran. Sad je blizak arhineprijatelju Toranagi, vraćen mu je brod i novac, ima i gusare *vako,* uprkos svemu. I govori kao jedan od njih, a nemoguće je tako brzo naučiti jezik, i uz pomoć rečnika, ali on je dobio i rečnik i neprocenjivu pomoć. Isuse Bože, Bogorodice, udaljite od mene zlo oko!

− Zašto ste Ingelesu dali rečnik, oče? − zapitao je Alvita u Mišimi. − To ste svakako trebali odugovlačiti!

− Da, Rodriges! − u poverenju mu je rekao otac Alvito. − I nisam morao skretati sa svog puta da mu pomognem, ali uveren sam da postoji mogućnost da ga obratimo. Sasvim sam siguran. Toranaga je sada dokrajčen… To je običan čovek i duša. Moram pokušati da ga spasem.

Sveštenici, pomisli Rodriges. *Leche* na sve sveštenike. Ali ne na Del’Akuu i na Alvita. Oh, Bogorodice, izvinjavam se zbog svih svojih zlih misli o njemu i o ocu Alvitu. Oprosti mi, a Ingelesa zakopaj negde pre nego mi dođe pred oči. Ne želim ga ubiti zbog svoje svete zakletve, iako, tebi kažem, znam da će on

sigurno ubrzo umreti…

Dežurni kormilar obrne peščani sat i odzvoni osam udaraca. Bilo je tačno podne.

55

Mariko je krcatom, suncem obasjanom ulicom išla prema vratima u slepoj ulici, a za njom deset Smeđih telohranitelja. Na sebi je imala svetlozeleni kimono, bele rukavice i tamno zeleni putni šešir širokog oboda koji se pod bradom vezivao zlatnim mrežastim šalom, a zaklanjala se suncobranom duginih boja. Vrata se otvore i ostanu otvorena.

Ulica beše vrlo tiha. Na obe strane i na svim balkonima poređali su se Sivi. Na svojim balkonima je videla Anđin-sana, pored njega Jabua, a u prednjem dvorištu povorku koja je čekala, a u kojoj behu Kiri i gospa Sazuko. Svi su Smeđi u punoj bojnoj opremi stajali u prednjem dvorištu na čelu sa Jošinakom, osim dvadesetorice koji su s Blektornom bili na balkonu, i dvojice na svakom prozom koji su gledali u prednje dvorište.

Za razliku od Sivih nijedan Smeđi nije imao oklop ni luk. Jedino oružje behu im mačevi.

Posmatrale su ih i mnoge žene, samurajske žene. Neke sa prozora drugih utvrđenih kuća na ulici, a neke sa balkona. Neke su stajale na ulici sa Sivima, a među njima podosta šarene, veselo obučene dece. Sve su žene nosile suncobrane, a neke i samurajske mačeve, što je bilo njihovo pravo, ako bi ga poželele.

Kijama stajaše blizu kapije sa pedeset svojih ljudi, a ne sa Sivima.

− Dobar dan, gospodaru − oslovi ga Mariko pa se nakloni. Uzvratio joj je naklon, a ona prođe kroz kapiju.

− Zdravo, Kiri-čan i Sazuko-čan. Kako lepo izgledate! Je li sve spremno?

− Da − odvrate one uz lažno veselje.

− Dobro. − Mariko se pope na svoju otvorenu nosiljku pa sedne ukočivši leđa. − Jošinaka-sane! Molim vas, započnite!

Kapetan odmah došepa napred pa uzvikne naredbe. Smeđih dvadeset se poređaju kao prethodnica pa krenu napred. Nosači podignu Marikinu nosiljku bez zavesa pa za Smeđima prođu kroz vrata. Odmah za njima Kiri i gospa Sazuko. Mlada žena je sina držala u naručju.

Kad je Marikin baldahin došao na sunce izvan njihovih zidina, kapetan Sivih istupi ispred prethodnice i baldahina pa joj se isprečі na putu. Naglo zastane prethodnica, a i nosači.

− Molim vas, oprostite − reče on Jošinaki. − No, smem li videti vaše isprave?

− Jako žalim, kapetane, ali nama nisu potrebne − odvrati Jošinaka u dubokoj tišini.

− Jako žalim, ali gospodar general Išido, guverner zamka i komandant naslednikove telesne straže je uz odobrenje regenata nametnuo naredbe celom zamku i morate ih slušati.

− Ja sam Toda Mariko-noh-Buntaro − svečano će Mariko − a moj mi je feudalni gospodar, gospodar Toranaga, naredio da otpratim njegove žene koje mu idu u susret. Ljubazno nas pustite da prođemo.

− Drage volje, gospo! − ponosno će samuraj, pa se raskreči. − No, *naš* feudalni gospodar kaže da niko bez isprava ne sme otići iz zamka Osake. Molim vas, oprostite.

− Kapetane − odvrati Mariko − kako se zovete, molim vas?

− Sumijori Danzenđi, gospo, kapetan Četvrte legije, a rod moj isto je tako starodrevan kao vaš.

− Jako žalim, kapetane Sumijori, ali ako mi se ne maknete s puta, narediću da vas ubiju.

− Bez isprava nećete proći!

− Molim vas, ubite ga, Jošinaka-sane!

Jošinaka bez oklevanja skoči napred, mač mu opiše uskovitlan luk i udari u zapanjenog Sivog. Sečivo se duboko zarije kapetanu u bok i smesta odskoči, a drugi, podmukliji zamah, odrubi mu glavu koja se malo kotrljala po prašini pa zaustavila. Jošinaka obriše mač i spremi ga u korice.

− Napred! − dovikne prethodnici. − Žuri! − Opet se svrsta prethodnica i krene dok su odjekivali njihovi koraci. Tad se odnekud u Jošinakine grudi zarije strela. Povorka zastane. Jošinaka je trenutak nemo izvlačio strelu, a onda mu se oči zastakle i on se strovali.

Kiri lagano cikne. Dašak vazduha poigravao se s krajevima Marikinog prozračnog šala. Negde je na ulici mati prigušivala dečji plač. Svi su bez daha čekali.

− Mijaj Kazuko-sane! − vikne Mariko. − Molim te, preuzmi komandu.

Kazuko beše mlad, visok i ponosit, obrijan, duboko usađenih obraza, a istupio je iz grupe Smeđih koja je stajala pored Kijame koji se držao vrata. Prođe uz Kirinu i Sazukinu nosiljku pa se zaustavi pokraj Marikine nosiljke i svečano se nakloni.

− Da, gospo. Hvala vam. Vi! − drekne na ljude pred sobom. − Pokret!

Poslušali su, napeti, neki prestrašeni, a svi besomučni, pa povorka opet krene. Kazuko je koračao uz Marikinu nosiljku. Tad se, sto koraka pred njima, dvadeset Sivih izdvoji iz brojnih redova samuraja pa tiho stanu na sred puta. Dvadeset Smeđih im se primicalo. Tad neko posrne i prethodnica blago zastane.

− Počistite ih s puta! − vikne Kazuko.

Jedan Smeđi smesta skoči napred, a ostali za njim i nastane brz, okrutan pokolj. Kad god bi koji Sivi pao, novi Sivi mirno bi istupio iz hrpe koja je čekala pa se pridružio u ubijanju svojim drugovima. Uvek je borba bila pravedna, uvek su snage bile podjednake, čovek protiv čoveka. Sad ih je bilo petnaest protiv petnaest. Pa osmorica protiv osmorice. Nekolicina ranjenih Sivih batrgala se u prašini. Sad su ostala tri Smeđa protiv dvojice Sivih, pa još jedan Sivi istupi iz gomile, a uskoro ostane jedan protiv jednog. Poslednji Smeđi, okrvavljen i ranjen, pobednik u već četiri dvoboja. Poslednji Sivi lako je s njim obračunao, pa je sam stajao među leševima i gledao u Mijaj Kazuka.

Izginuše svi Smeđi. Četvorica Sivih beše ranjena, a osamnaestorica poginuše.

Istupi Kazuko pa u silnoj tišini isuče mač iz korica.

− Čekaj − reče Mariko. − Molim te, čekaj, Kazuko-sane. Zastao je, ali oči su mu počivale na Sivom. Izgarao je od želje za borbom. Mariko izađe iz nosiljke pa se vrati Kijami.

− Gospodaru Kijama, svečano vas molim da ovim ljudima naredite da nam se sklone s puta.

− Jako žalim, Toda-sama, moramo slušati naredbe zamka. Naredbe su zakonite. No, ako želite, sazvaću sastanak regenata i zatražiti odluku.

− Ja sam samurajka. Primila sam jasna naređenja, u skladu sa *bušidom*, a posvećene su našim propisima. Te naredbe moram poslušati i one su svakako bitnije od bilo kojih ljudskih naređenja. ’Zakon može poremetiti razum, ali razum ne sme pogaziti zakon!’ Ako mi ne dopustite da poslušam, neću moći da živim sa ovom sramotom.

− Sazvaću hitan sastanak.

− Molim vas, oprostite, gospodaru, vaša je stvar šta ćete učiniti! Mene se tiču samo naredbe moga gospodara i moja sramota. − Okrenula se i mirno vratila na čelo kolone. − Kazuko-sane! Naređujem ti, molim te, da nas izvedeš iz zamka!

Pristupio je.

− Ja sam Mijaj Kazuko, kapetan, od roda Serata, iz Treće armije gospodara

Toranage. Molim vas, sklonite se s puta.

− Ja sam Biva Điro, kapetan iz garnizona gospodara Išida. Moj život je bezvredan, pa ipak nećete proći! − odvrati mu Sivi.

Uz iznenadni gromki bojni poklič: Toranagaaaaaa!, Kazuko se baci u boj. Zveckali su njihovi mačevi dok su odbijali udarce i protivudarce. Kružili su jedan oko drugoga. Sivi beše spretan, vrlo spretan, a isto tako i Kazuko. Njihovi su se mačevi sudarali. Niko drugi nije se micao.

Pobedi Kazuko, ali beše vrlo teško ranjen. Stajao je iznad neprijatelja i njihao se, a zdravom je rukom zamahivao mačem u nebo, kličući svoj bojni poklič i naslađujući se pobedom: ’Toranagaaa!’ Niko nije klicao njegovoj pobedi. Svi su znali da to ne bi priličilo obredu koji ih je sad okruživao.

Kazuko mukotrpno stupi napred jednom nogom, pa i drugom i posrćući naredi slomljenim glasom:

− Za mnom! − Niko nije video odakle su doletele strele, ali su ga dotukle. Raspoloženje Smeđih pređe iz fatalizma u divljaštvo nakon ove uvrede Kazukovoj muževnosti. Već je brzo umirao i uskoro bi pao, sam, na dužnosti, pa ipak ih je još izvodio iz zamka. Pritrča novi oficir Smeđih s dvadeset ljudi. Obrazuje novu prethodnicu, a ostali su se okupili oko Mariko, Kiri i gospe Sazuko.

− Napred! − zareži oficir. Zakorači, a za njim dvadeset nemih samuraja. Nosači kao mesečari dignu baldahine i posrćući krenu zaobilazeći leševe. Tad se sto koraka ispred njih, od stotina koji su čekali, tiho se izdvoji još dvadeset Sivih na čelu sa oficirom. Nosači zastanu. Prethodnica ubrza korak.

− Stani! − Oficiri se odsečno naklone i izgovore svoje rodoslovlje.

− Molim te, miči nam se s puta.

− Molim te, pokaži svoje isprave.

Ovaj put Smeđi smesta navale uz poklič Toranagaaaaaa!, na koji im Sivi odgovore dreknuvši ’Jaemon!’ i pokolj započne. A kad god bi neki Sivi pao, hladnokrvno bi ga zamenio novi, sve dok ne poskidaše sve Smeđe.

Poslednji Sivi obriše sečivo, spremi ga u korice i stajaše sam na putu. Iz grupe iza nosiljki istupi još jedan oficir sa dvadeset Smeđih.

− Čekaj! − naredi Mariko. Pepeljasta u licu, izađe iz nosiljke, odloži suncobran i digne Jošinakin mač. Izvuče ga iz korica i sama krene napred. − Znaš ko sam. Molim te, miči mi se s puta.

− Ja sam Kodima Harutomo, kapetan, iz Šeste legije. Molim vas, oprostite, ne smete proći, gospo − ponosno će Sivi.

Bacila se napred, ali joj on zaustavi udarac. Sivi uzmakne i ostane u

odbrambenom položaju, iako ju je bez napora mogao ubiti. Polagano se povlačio ulicom, a ona za njim, ali ju je prisiljavao da se bori za svaki korak. Povorka oklevajući pođe za njom. Ponovo je pokušala prisiliti Sivog da se bori. Zasecala je, navaljivala, uvek je divljački napadala, ali je samuraj izmicao, izbegavao njene zamahe, držao je na udaljenosti, odbijao je. Nije napadao, puštao ju je da se izmori. No, to je činio ozbiljno i dostojanstveno, ukazujući joj sve uljudnosti i časti koje je zasluživala. Opet ga je napala, ali on odbije napad koji bi savladao svakoga manje veštog mačevaoca, pa uzmakne još jedan korak. Sva se cedila od znoja. Jedan Smeđi krene napred da joj pomogne, ali mu njegov oficir mirno naredi da stane, jer je znao da se niko ne sme mešati. Samuraji su na obe strane čekali znak, žedno čekajući dopuštenje da ubijaju.

Jedno dete u svetini skrivalo je oči u majčinu suknju. Nežno ga je odgurnula i klekla prošaptavši:

− Molim te, gledaj, sinko! Ti si samuraj.

Mariko je znala da neće moći više dugo da izdrži. Dahtala je od naprezanja, a oko sebe je osećala samo neprijateljstvo. Tad se Sivi pred njima i oko njih počnu udaljavati od zidova i brzo se stegne omča oko povorke. Nekolicina Sivih istupi ne bi li je opkolili, a ona prestane napredovati. Znala je da bi je i suviše lako mogli uhvatiti u klopku, razoružati i zarobiti, a time bi odjednom sve bilo uništeno. Tad priđu Smeđi da joj pomognu, a ostali zauzmu položaje oko nosiljki. Sad je raspoloženje na ulici bilo zlokobno. Svi su se već opredelili, osećajući u nozdrvama slatkast zadah krvi. Povorka se nizala kroz vrata i Mariko shvati kako bi Sivima bilo lako da ih sve pobiju, ako bi to želeli, pa da ih sve tako poklane ostave na putu.

− Čekajte! − kliknula je. Svi stanu. Napola se poklonila svom napadaču, a onda mu uzdignute glave okrenula leđa pa se vratila Kiri. − Jako… jako žalim, ali zasad se ne možemo probiti kroz ove ratnike! − reče zadihanih grudi. − Moram… moramo se zasad vratiti. − Znoj joj se cedio niz lice dok je išla uz red muškaraca. Došavši do Kijame, zastala je pa se naklonila: − Ovi su mi ljudi onemogućili da obavim svoju dužnost i da poslušam svog feudalca. Ne mogu živeti s tom sramotom, gospodaru. U zalazak sunca počiniću *sepuku*. Svečano vas molim da mi budete pomagač.

− Ne. Ti to nećeš učiniti.

Sevnula je očima i neustrašivo kliknula:

− Osim ako nam ne dopuste da poslušamo svoga feudalca, *kao što je naše pravo,* ja ću u zalazak sunca počiniti *sepuku!*

Naklonila se i krenula prema vratima. Kijama joj se nakloni, a i njegovi

ljudi. Tad joj se svi, i na ulici, i na balkonima, i na prozorima, s poštovanjem naklone. Prošla je ispod kapije pa kroz prednje dvorište u baštu. Put je odvede do usamljene male čajdžinice u seoskom stilu. Uđe unutra i ostavši sama, tiho je zaplakala zbog svih onih koji su poginuli.

56

− Lepo, *neh?* − Jabu pokaže mrtvace pod sobom.

− Molim? − zapita Blektorn.

− Bila je to pesma. Razumeš li, pesma?

− Razumem tu reč, da.

− Bila je to pesma, Anđin-sane. Zar to ne uviđaš?

Da je Blektorn znao reči, rekao bi mu: Ne, Jabu-sane. No, prvi put sam jasno shvatio šta joj je na umu, onog trena kad je dala prvu naredbu i kada je Jošinaka ubio prvog čoveka. Pesma? Beše to težak, junački, besmislen, izuzetan obred, u kome je smrt isto onako formalizovana i neizbežna kao i u španskoj inkviziciji, a gde su sve smrti samo uvod u Marikinu. Svi su sada u igri, Jabu-sane! Ti, ja, zamak, Kiri, Očiba, Išido, svi… A sve zato što je ona odlučila da učini ono što je smatrala potrebnim. A kada je odlučila? Davno, *neh?* Ili, tačnije, Toranaga je umesto nje odlučio.

− Jako žalim, Jabu-sane, nemam dosta reči − reče on. Jabu ga nije ni čuo. Nad zamkom i nad ulicom nadvila se tišina. Svi su bili nepokretni kao kipovi. Tad ulica oživi od tihih glasova i prigušenih pokreta. Sunce je peklo, dok su se svi budili iz transa.

Jabu uzdahne ispunjen setom.

− Bila je to pesma, Anđin-sane! − ponovi on i ode sa balkona.

Kad je Mariko podigla mač i sama istupila, Blektorn je poželeo skočiti u arenu i navaliti na njenog napadača kako bi je zaštitio i odrubio Sivome glavu pre nego što je on zakolje. Ali ni on, kao ni ostali, ništa nije preduzeo. Ne zato što se bojao. Više se nije bojao smrti. Njena hrabrost ukazala mu je na besmislenost tog straha, a već odavno raščistio je sam sa sobom, one noći u selu, s nožem.

Te noći sam zaista mislio zabiti nož u srce. Od tada je nestalo mog straha pred smrću, tačno kao što je ona rekla. ’Samo ako živiš na ivici smrti, možeš shvatiti neopisivu radost života’. Ne sećam se kad je Omi zaustavio zamah. Samo se sećam da sam se osećao preporođenim kad sam se sutradan u zoru probudio.

Motrio je mrtve na ulici. Mogao sam joj ubiti tog Sivog, pomislio je, a

možda još jednog, možda nekolicinu, ali uvek bi se našao novi, a moja smrt ne bi ni za delić pomakla tas na vagi. Ne bojim se smrti, reče on samom sebi. Samo sam prestravljen što ne mogu ništa preduzeti da je zaštitim.

Sad su Sivi kupili tela. Jednako dostojanstveno su postupali i sa Smeđima i sa Sivima. Ostali Sivi su se udaljavali, a među njima Kijama i njegovi ljudi. Odlazile su i sve žene, deca i sluškinje, a pod njihovim se nogama uzdizala prašina na ulici. Osećao je lagano zadah smrti, pomešan sa slanim povetarcem. Misli mu je zamaglila ona, njena hrabrost i ona neodređena toplina koju mu je ulivala njena neustrašivost. Digne pogled prema suncu pa ga izmeri. Šest sati do zalaska sunca. Uputi se prema stepenicama koje su vodile dole.

− Anđin-sane? Kuda ići, molim?

Okrenuo se. Zaboravio je na svoje Sive. Kapetan je zurio u njega.

− Ah, jako žalim. Ići tamo! − Pokaza prednja dvorišta. Kapetan Sivih na tren razmisli pa se s oklevanjem složi.

− U redu! Molim vas, pratite me.

Blektorn u prednjem dvorištu oseti neprijateljstvo Smeđih prema njegovim Sivima. Jabu je stajao pored vrata i gledao kako se ljudi vraćaju. Kiri i gospa Sazuko hladile su se lepezom, a dojilja je hranila dete. Sedele su po na brzinu nabacanim pokrivačima i jastucima na verandi u hladu. Na jednoj strani šćućuriše se nosači. Čučali su, skupljeni i prestrašeni, oko prtljaga i teretnih konja. Krenuo je prema vrtu, ali stražari odmahnu glavom.

− Jako žalimo, zasad je to nemoguće, Anđin-sane.

− Da, naravno − reče on okrećući se. Sada se ulica praznila, iako još ostadoše jedno pet stotina Sivih. Vrpoljili su se, čučali ili prekrštenih nogu sedeli u širokom polukrugu, okrenuti kapiji. Poslednji Sivi ponosno je stupio ispod svoda.

− Zatvorite vrata i navucite polugu − klikne Jabu.

− Molim vas, oprostite, Jabu-sane − reče oficir. − Gospa Toda je rekla da ostanu otvorena. Moramo svima zabraniti pristup, ali vrata moraju ostati otvorena.

− Sigurno?

Oficir se nakostreši. Beše to zgodan tridesetogodišnjak iskrivljenog lica, isturenog podbratka, sa brkovima i bradom.

− Molim vas, oprostite… Naravno da sam siguran.

− Hvala. Nisam mislio da vas uvredim, *neh?* Jeste li vi ovde najstariji oficir?

− Da, gospa Toda počastila me svojim poverenjem. Naravno, vi ste moj

pretpostavljeni.

− Ja sam zapovednik, ali vi ste dežurni.

− Hvala, Jabu-sane, ali ovde zapoveda gospa Toda. Vi ste stariji oficir. Bila bi mi čast da budem vaš zamenik. Ako dozvolite!

− Dopuštam, kapetane − gnevno će Jabu. − Jako dobro znam ko nam ovde zapoveda. Vaše ime, molim?

− Sumijori Tabito.

− Nije li se i onaj prvi Sivi zvao Sumijori?

− Da, Jabu-sane. Bio mi je rođak.

− Kad budete spremni, kapetane Sumijori, molim vas da sazovete sastanak svih oficira.

− Svakako, gospodaru. S *njenim* dopuštenjem.

Obojica skrenu pogled kad u dvorište došepa postarija gospa samurajka koja se bolno oslanjala na štap. Kosa joj beše seda, ali se žena uspravno držala. Prišla je Kiricubi dok joj je sluškinja nosila suncobran.

− Ah, Kiricubo-san − svečano će ona. − Ja sam Maeda Ecu, mati gospodara Maede, i mislim isto kao i gospa Toda. S njenim dopuštenjem želela bih imati čast da s njom pričekam.

− Izvolite sesti, dobro ste došli − odgovori Kiri. Sluškinja donese još jedan jastuk i obe služavke pomognu staroj gospi da sedne.

− Ah, ovako je bolje, mnogo bolje − reče gospa Ecu i stisne zube da prikrije bolni vapaj. − Zglobovi me svakim danom sve više bole. Ah, ovo je olakšanje! Hvala vam.

− Jeste li za ’ča’?

− Najpre ’ča’ pa sake, Kiricubo-san. Mnogo sakea. Ovakvo uzbuđenje rađa žeđ, n*eh?*

Ostale samurajske žene izdvajale su se iz svetine koja se razilazila pa kroz redove Sivih došle u prijatan hlad. Nekoliko njih je oklevalo, a tri se predomisliše, ali uskoro je na verandi bilo četrnaest žena, a dve su dovele i decu.

− Molim vas, oprostite, ja sam Ačiko, žena Kijama Naga-mase − plašljivo je govorila mlada žena držeći sina za ručicu. − I ja želim poći kući. Želim poći kući svom mužu! Smem li moliti za dopuštenje da i ja pričekam, molim lepo?

− Ali, gospodar Kijama razljutiće se na vas, gospo, ako ovde ostanete.

− Oh, jako žalim, Kiricubo-san, ali deda mene i ne poznaje. Ja sam samo žena njegovog vrlo dalekog unuka. Sigurno ga neće biti briga! Već mesecima

nisam videla muža, a baš me briga šta će oni reći. Naša gospa ima pravo, *neh?*

− Potpuno pravo, Ačiko-san − reče stara gospa Ecu i čvrsto preuzme stvar u svoje ruke. − Naravno, dobrodošla si, dete. Sedni kraj mene. Kako ti se zove sin? Što imaš lepog dečaka!

Gospe su u horu povlađivale, a drugi dečak, kome su bile četiri godine, plačljivo procvili:

− Molim vas, i ja sam lep dečak, *neh?* − Jedna se nasmeje, a sve žene joj se pridruže.

− Jesi, jesi − odgovori gospa Ecu pa se opet nasmeje. Kiri obriše suzu.

− No, to je već bolje, postala sam već preozbiljna, *neh?* − Zacerekala se. − Ah, žene, tako sam počašćena što mi je dopušteno da vas u *njeno* ime pozdravim. Sigurno ste sve ogladnele, a sasvim ste u pravu, gospo Ecu, sve smo od ovoga ožednele!

Poslala je sluškinje po jelo i piće i upoznala žene koje se još nisu poznavale, diveći se tu i tamo nekom lepom kimonu ili posebnom suncobranu. Uskoro su sve vedro čavrljale i lepršale kao papagaji.

− Kako da muškarac shvati žene? − tupo zapita Sumijori.

− Nemoguće! − povlađivao je Jabu.

− Jednog trenutka uplašene su i uplakane, a zatim… Kad sam video kako gospa Mariko podiže Jošinakin mač, mislio sam da ću umreti od ponosa.

− Da. Šteta što je poslednji Sivi bio onoliko vešt. Bilo bi mi drago da sam video kako ga je ubila. Nespretnijeg čoveka bi ubila.

Sumijori protrlja bradu tamo gde ga je golicao sasušeni znoj.

− Šta biste vi učinili na njegovom mestu?

− Nju bih ubio pa napao Smeđe. Previše je bilo krvi. Jedva sam se suzdržao da ne pobijem sve Sive pored sebe na balkonima.

− Dobro je katkad ubiti. Vrlo dobro. Katkad je to nešto vrlo posebno, a tad je to bolje od pohotljive žene.

Žene se bučno nasmeju jer su se dvojica dečaka važno kočoperila dok su na njima poskakivali grimizni kimoni.

− Dobro je što su ovde opet deca. Zahvaljujem svim bogovima što su moja u Edu.

− Da. − Jabu je zamišljeno posmatrao žene.

− I ja sam isto o tome razmišljao − tiho će Sumijori.

− Kakav je odgovor?

− Postoji samo jedan. Ako nas Išido pusti da odemo, lepo. Propadne li

sepuku gospe Mariko, onda… onda ćemo tim ženama pomoći da odu u ’Prazninu’ i započeti pokolj. One neće želeti da žive.

− Neka bi možda poželela − izjavi Jabu.

− O tom kasnije odlučite, Jabu-sane. Našem bi gospodaru koristilo kad bi sve one ovde počinile *sepuku*. I deca!

− Da.

− Zatim ćemo postaviti ljude na zidove, a u zoru otvoriti vrata. Borićemo se do podne. To će biti dovoljno. Tada će se preživeli vratiti unutra i podmetnuti požar u ovaj deo zamka. Budem li živ, biće mi čast da mi budete pomagač.

− Naravno.

Sumijori se naceri.

− Ovo će razoriti kraljevstvo, *neh?* Sav ovaj pokolj i njen *sepuku*. Proširiće se kao vatra, prožderaće celu Osaku, *neh?* Mislite da će ovo odgoditi dolazak Uzvišenoga? Bi li to bio plan našeg gospodara?

− Ne znam! Slušajte, Sumijori-sane, sada idem svojoj kući. Pozovite me čim se gospa vrati. − Prišao je Blektornu koji je zamišljeno sedeo na glavnom stepeništu. − Čuj, Anđin-sane! − oprezno će Jabu. − Možda imam plan. Tajna, *neh?* Tajna, razumeš li tu reč?

− Da. Razumem. − Zvona otkucaju promenu sata. Svima u glavi zazvoni vreme, početak sata ’Majmuna’, šest zvona popodnevne straže, a tri sata. Mnogi se okrenu prema suncu pa ga bez razmišljanja odmere. − Kakav plan? − upita Blektorn.

− Kasnije reći. Ostani u blizini. Ništa ne reći, jasno?

− Da.

Jabu sa desetoricom Smeđih izađe kroz vrata. Pridruži im se dvadeset Sivih pa zajedno krenu ulicom. Njegova gostinska kuća nalazila se nedaleko, iza prvog ugla. Sivi ostanu pred njegovim vratima. Jabu dade Smeđima znak neka pričekaju u vrtu, a sam uđe unutra.

* * *

− Nemoguće, gospodaru generale − izjavi Očiba. − Ne smemo ženi njenog ranga dopustiti da počini *sepuku*. Jako žalim, ali upali ste u zamku.

− Slažem se − odlučno će gospodar Kijama.

− Sluga pokoran, gospo! − reče Išido. − Sve što god ja rekao ili ne rekao, njoj ne znači ni kao *etino* govno. Ona je već o svemu odlučila. Barem je Toranaga odlučio!

− Naravno, on stoji iza toga − reče Kijama kad se Očiba zgranula pred

Išidovom neotesanošću. − Jako žalim, ali opet vas je nadmudrio. Pa i uz sve to, ne smete dopustiti da ona počini *sepuku*.

− Zašto?

− Molim vas, jako žalim, gospodaru generale, moramo tiho razgovarati − reče Očiba. Čekali su u prostranom predsoblju bolesničke odaje gospe Jodoko u unutrašnjim delovima kule, na drugom spratu. − Sigurna sam da niste vi krivi i da sigurno postoji neko rešenje.

− Ne smete je pustiti da ostvari svoj plan, gospodaru generale − tiho će Kijama − jer će to raspaliti svaku gospu u zamku.

Išido se zapilji u njega.

− Kao da zaboravljate da su dve osobe greškom ustreljene i da to među njima nije stvorilo prigovora, osim što je zaustavilo dalje pokušaje bežanja.

− Bila je to grozna greška, gospodaru generale − reče Očiba.

− Slažem se, ali mi smo u ratu. Toranaga još nije u našim rukama, a dok on ne umre, vi i naslednik ste u strašnoj opasnosti.

− Jako žalim. Za sebe se ne brinem, samo za sina − odvrati Očiba. − Svi se ionako moraju ovamo vratiti za osamnaest dana. Savetujem vam da ih sve pustite da odu.

− To je nepotreban rizik. Jako žalim. Nismo sigurni da ona misli ozbiljno.

− Misli! − oštro mu reče Kijama, prezirući Išidovu grubu prisutnost u raskošnim, prebogatim odajama koje su ga tako jasno podsećale na Taika, prijatelja i poštovanog gospodara. − Ona je samurajka.

− Da − potvrdi Očiba. − Jako žalim, ali slažem se sa gospodarom Kijamom. Mariko-san će učiniti ono što kaže. Tu je još i stara veštica Ecu! Ohole su one Maede, *neh?*

Išido priđe prozoru pa pogleda van.

− Što se mene tiče, neka svi izgore. Ona Toda je hrišćanka, *neh? Nije* li samoubistvo protiv njene vere? Poseban greh?

− Da, ali ona će imati pomagača, pa to neće biti samoubistvo.

− A ako ga ne bude imala?

− Šta?

− Recimo da bude razoružana i da ne bude imala pomagača?

− Kako biste to mogli izvesti?

− Zarobiti je i zatočiti sa brižno probranim sluškinjama sve dok Toranaga ne pređe naše granice. − Išido se nasmeši. Onda ona može raditi šta želi. Tačnije, bio bih presretan da joj pomognem.

− Kako biste je zarobili? − zapita Kijama. − Uvek će ona imati vremena da počini *sepuku* ili da se posluži nožem.

− Možda. Ali recimo da je uspemo zarobiti, razoružati i zadržati na nekoliko dana. Zar nam baš tih nekoliko dana nije presudno? Pa zar ona baš zato nije navaljivala da otputuje danas, pre nego što Toranaga pređe naše granice i kastrira se?

− Bi li se to moglo učiniti? − zapita gospa Očiba.

− Možda − reče Išido. Kijama razmisli.

− Toranaga mora ovde biti do osamnaest dana. Na granici bi mogao odugovlačiti još najduže četiri dana. Morali bismo je zadržati najduže nedelju dana.

− Ili zauvek − reče Očiba. − Toranaga je toliko otezao da katkad pomislim da neće nikad ni doći.

− Mora doći do dvadeset i drugog dana − reče Išido. − Ah, gospo, bila vam je ono sjajna, sjajna zamisao.

− Zapravo je ta zamisao bila vaša, gospodaru generale! − Očibin glas beše blag, iako je bila vrlo umorna nakon besane noći. − A šta je sa gospodarom Sudarom i sa mojom sestrom? Jesu li oni sada sa Toranagom?

− Ne, gospo. Još nisu. Ovamo će ih dovesti brodom.

− Nju niko da nije taknuo! − izjavi Očiba. − Ni njenog sina!

− Dete je direktni Toranagin naslednik, a on je baštinik Minovara. Moja dužnost prema nasledniku, gospo, prisiljava me da ovo ponovo istaknem.

− Moju sestru niko ne sme taknuti, a ni njenog sina.

− Kako želite!

− Gospodaru, kako je dobra hrišćanka Mariko-san? − zapitala je Kijamu.

− Čista − smesta odgovori Kijama. − Mislite zbog toga što je samoubistvo greh? Mislim… mislim da će ona to poštovati, ili će propasti njena besmrtna duša, gospo, ali ne znam hoće li…

− Onda postoji jednostavnije rešenje − upade Išido bez razmišljanja. − Zapovedite vrhovnom hrišćanskom ocu da joj naredi da ne gnjavi zakonite vladare carstva!

− Nema on te moći − odgovori Kijama. Tad reče još zajedljivije:

− To je političko mešanje, a vi ste uvek ogorčeno bili protiv toga, i to opravdano.

− Čini se da se hrišćani mešaju samo onda kad njima to odgovara − zaključi Išido. − To sam samo nabacio kao predlog.

Otvore se sobna vrata i uđe lekar. Lice mu beše ozbiljno, ostarilo od iznemoglosti.

− Jako žalim, gospo, ona vas sada zove.

− Zar umire? − upita Išido.

− Na samrti je, gospodaru generale, ali ne znam kad će… Očiba požuri kroz prostranu odaju i kroz vrata. Šuškao je njen plavi kimono, a suknje su se ljupko njihale. Oba su je muškarca posmatrala. Zatvore se vrata. Neko vreme se njih dvojica nisu gledali, a tad će Kijama:

− Zaista mislite da je moguće zarobiti gospu Toda?

− Da − odvrati mu Išido gledajući u vrata.

Očiba prođe kroz tu još raskošniju odaju pa klekne pored futona. Okruživali su ih lekari i sluškinje. Sunce je prodiralo kroz bambusove šalone i poigravalo se po zlatnim i crvenim rezbarijama na gredama, stubovima i na vratima. Jodokin krevet su okruživale ukrasne zavese s intarzijom. Izgledala je kao da spava. Njeno se beskrvno lice uvuklo u kapuljaču budističke mantije. Imala je tanke ručne zglavke nabreklih žila, a Očiba pomisli kako je žalosno ostariti. Godine su tako nepravedne prema ženama. Prema muškarcima nisu, samo prema ženama. Bogovi neka me čuvaju starosti, molila je. Budo, zaštiti moga sina i bez opasnosti ga dovedi na vlast, a mene štiti sve dok sam sposobna da ga štitim i da mu pomažem!

Prihvatila je Jodokinu ruku i ukazala joj poštovanje.

− Gospo?

− O-čan? − šapne Jodoko zovnuvši je po nadimku.

− Da, gospo?

− Ah, kako si lepa, tako lepa, kao što si uvek bila! − Digne ruku i pomiluje je po lepoj kosi, a Očiba se nije uvredila zbog tog dodira, nego se veselila kao i uvek, jer je staricu mnogo volela. − Tako si mlada, lepa i mirišljava. Kako je Taiko bio sretan!

− Boli li vas, gospo? Mogu li vam nešto doneti?

− Ništa, ništa, samo sam htela s tobom razgovarati. − Stare oči bile su upale, ali nisu izgubile ništa od svoje promućurnosti. − Udalji sve ostale.

Očiba im dade znak da odu, a kad ostadoše same, zapita:

− Da, gospo?

− Slušaj, draga moja, nagovori gospodara generala neka je pusti da ode.

− On to ne može, gospo, inače će otići svi ostali taoci pa ćemo izgubiti snagu. Svi se regenti slažu − reče Očiba.

− Regenti! − podrugljivo će Jodoko. − Slažeš li se ti?

− Da, gospo, a sinoć ste i vi rekli da ona ne sme otići.

− Sada je morate pustiti da ode, inače će se ostale povesti za njenim *sepukuom*, pa će zbog Išidove greške pasti ljaga na tebe i na našeg sina.

− Gospodar general je odan, gospo. Toranaga nije, jako žalim.

− Gospodaru Toranagi možeš verovati, a njemu ne možeš. Očiba odmahne glavom.

− Jako žalim, ali uverena sam da Toranaga želi postati šogun pa će uništiti našeg sina.

− Varaš se. On je to hiljadu puta rekao. Ostali *daimjoi* žele da ga upotrebe za svoje vlastite ambicije. Kao i uvek! Toranaga je bio Taikov ljubimac. Toranaga je uvek poštovao naslednika. Toranaga je Minovara. Nemoj da te zavede Išido, a ni regenti. Imaju oni svoju *karmu* i svoje tajne, O-čan. Zašto je ne pustite? Sve je to sasvim jednostavno. Zabranite joj da putuje morem pa je uvek možemo zadržati negde unutar naših granica jer ona je još uvek u mreži tvoga generala. A i Kiri, i sve ostale, *neh?* Okružiće je Sivi. Nastoj misliti onako kao što bi mislili Taiko ili Toranaga. Tebe i našeg sina uvlače u… − Utihnu reči, a kapci joj zatrepću. Starica skupi poslednje snage pa nastavi: − Mariko-san ne bi smela imati ništa protiv stražara. Znam da ona misli ozbiljno ono što kaže. Pustite je da ode!

− Naravno da smo i to razmatrali, gospo! − reče Očiba blagim i strpljivim glasom. − Ali, izvan zamka Toranaga ima tajne bande samuraja, skrivene u Osaki i po okolini, ne znamo koliko ih ima. A ima on i saveznike, nismo sigurni koje. Ona bi mogla pobeći. Kad ona ode, sve ostale smesta će poći za njom, pa ćemo izgubiti veliku sigurnost. Složili ste se, Jodoko-čan, zar se ne sećate? Jako žalim, ali sinoć sam vas pitala. Zar se ne sećate?

− Da, sećam se, dete − reče Jodoko, a misli su joj lutale. − Oh, koliko bih želela da je ovde opet gospodar Taiko pa da te on vodi! − Stara gospa je sve napornije disala.

− Bih li vas mogla ponuditi čajem ili sakeom?

− Čaj, da, molim malo čaja. Pomogla je starici da popije.

− Hvala, dete. − Glas joj je sad postao slabiji, a napor usled razgovora ubrzavao je umiranje. − Čuj, dete, moraš verovati Toranagi. Udaj se za njega, pa s njim pregovaraj o nasledstvu.

− Ne… ne! − zgranuto će Očiba.

− Posle njega mogao bi vladati Jaemon, a posle našeg sina… plod tvog novog braka. Sinovi našega sina časno će se tom novom rodu Toranaga zakleti

na večnu vernost.

− Toranaga je uvek mrzeo Taika, to znate, gospo. Toranaga je izvor čitave zbrke. Već godinama, *neh?* On!

− A ti? Šta je s tvojim ponosom, dete?

− On je neprijatelj, naš neprijatelj.

− Imaš dva neprijatelja, dete. Svoj ponos i potrebu da imaš muža koji bi se mogao uporediti s našim mužem. Molim te, budi prema meni strpljiva. Mlada si, lepa, plodna i treba da imaš muža. Toranaga je dostojan tebe, a ti njega. Toranaga je Jaemonu jedina mogućnost.

− Ne, on je neprijatelj.

− Bio je najveći prijatelj našega muža, i najodaniji vazal. Bez… bez Toranage… zar ti nije jasno…? Bez Toranagine pomoći… nije ti jasno? Mogla bi ti uspeti… uspeti njega obrlatiti…

− Jako žalim, ali ga mrzim, odvratan mi je, Jodoko-čan.

− Mnoge žene… Šta sam ono govorila? Oh da, mnoge se žene udaju za muškarce koji su im gadni. Hvaljen budi Buda, nikada nisam morala trpeti to… − Starica se na tren nasmeši pa uzdahne. Beše to dug, ozbiljan uzdah. Predugo je trajao, pa je Očiba mislila da je nastupio kraj. Ali oči se malko rastvore i opet se pojavi slabašan smešak. − N*eh?*

− Da.

− Hoćeš li? Molim te?

− Razmisliću o tome.

Stari prsti nastojali su je čvršće stegnuti.

− Molim te obećaj mi da ćeš se udati za Toranagu pa ću otići Budi sa saznanjem da će Taikov rod živeti zauvek, kao i ime njegovo… njegovo će ime živeti zauv…

Suze su nesputano tekle niz Očibino lice dok je tetošila mlohavu ruku. Kasnije oči zatrepću, a starica prošapta:

− Moraš pustiti neka Akeči Mariko ode. Nemoj… nemoj da se ona na nama osveti zbog onoga što je učinio Taiko… učinio… njenom… njenom ocu…

Očiba se zabezeknula.

− Šta? − Odgovora nije bilo. Kasnije Jodoko počne mumlati.

− Dragi Jaemone, zdravo, dragi moj sine, kako… tako si lep dečak, ali imaš toliko mnogo neprijatelja! Tako ludo, tako… Nisi li i ti samo varka, nije li?… − Podiđe je grč. Očiba ju je držala za ruku i milovala.

− *Namu Amida Bucu* − prošaptala je u znak poštovanja. Ponovo grč, a tad

stara žena razgovetno reče:

− Oprosti mi, O-čan.

− Nemam vam što oprostiti, gospo.

− Toliko mnogo da oprostiš… − Glas joj oslabi, a svetlo se počne povlačiti s njenog lica. − Čuj… obe… obećaj za… za Toranagu. Očiba-sama… važno… molim… njemu možeš verovati… Staračke su je oči preklinjale i nametale joj svoju volju. Očiba nije želela poslušati, ali je znala da bi trebalo. Uznemirila se zbog onoga što je čula o Akeči Mariko, a u glavi su joj još odzvanjale Taikove reči koje joj je hiljadu puta ponavljao: ’Možeš verovati Jodoko-sami, O-čan. Ona je umna, nikada to nemoj zaboraviti. Uglavnom ona ima pravo, a uvek joj možeš poveriti svoj život! I živote moga sina i moj…’

Očiba popusti.

− Ja obeća… − Iznenada zastane. Poslednji put zatreperi svetlo u oku Jodoko-same pa se ugasi. − *Namu Amida Bucu.* − Očiba prinese ruku njenim usnama, nakloni se i položi ruku natrag na prekrivač. Sklopila joj je oči sećajući se Taikove smrti, jedine druge smrti kojoj je ovako prisno prisustvovala. Tada je oči zatvorila pokojniku gospa Jodoko, kao što je bila ženina povlastica, a bilo je to u ovoj istoj sobi. Tad je Toranaga čekao pred sobom kao što su sada čekali Išido i Kijama, nastavljajući bdenje koje je počelo prethodnog dana.

− A zašto pozivaš Toranagu, gospodaru? − zapitala ga je tada. − Trebao bi se odmarati.

− Kad budem mrtav, odmoriću se, O-čan − odgovorio je Taiko. − Moram rešiti nasledstvo. Konačno! Dok imam snage.

I tad je stigao Toranaga, snažan, pun života i snage. Ostaše samo njih četvoro. Očiba, Jodoko, Toranaga i Nakamura-Taiko, gospodar Japana, na samrtnoj postelji, a svi su čekali naredbe koje će poslušati.

− Dakle, Tora-sane − kazao je Taiko oslovivši ga po nadimku koji je Goroda odavno nadenuo Toranagi. Duboko usađene oči zurile su iz sitnog sasušenog majmunskog lica, nasađenog na isto tako sićušnom telu. Telu koje je bilo jako kao čelik sve do pre nekoliko meseci kad je započela opaka bolest.

− Umirem. Ni iz čega, ni u šta, ali ti ćeš živeti, a moj sin je bespomoćan.

− Nije bespomoćan, gospodaru. Svi *daimjoi* poštovaće vašeg sina kao što poštuju vas.

Taiko se nasmeje.

− Da, hoće. Danas. Dok sam ja živ… Ah, da! No kako da Jaemonu osiguram da posle mene vlada?

− Imenujte Regentsko veće, gospodaru.

− Regenti! − posprdno će Taiko. − Možda bih tebe trebao proglasiti naslednikom pa ti dopustiti da proceniš da li je Jaemon dostojan da te nasledi.

− Ne bih toga bio dostojan. Vaš sin vas mora naslediti.

− Da, a sinovi Gorodini trebali su naslediti Gorodu.

− Ne. Oni su pogazili mir.

− A ti si ih zatro po mojim naredbama.

− Dobili ste mandat od cara. Oni su se pobunili protiv vašeg zakonitog mandata, gospodaru. Sad mi zapovedajte, a ja ću vas poslušati.

− Zato sam te ovamo pozvao. − Tad Taiko nastavi: − Retko ko u pedeset i sedmoj godini dobije sina, a odvratno je kad u šezdeset i trećoj godini mora umreti. A naročito ako je taj sin jedinac, a otac mu nema rodbine i gospodar je Japana. *Neh?*

− Da − kazao je Toranaga.

− Možda bi bilo bolje da mi se sin nije ni rodio. Onda bih kraljevstvo mogao predati tebi kao što smo se dogovorili. Ti imaš više sinova nego Portugalci… vašiju.

− *Karma.*

Taiko se nasmeje, a iz usta mu poteče slina zamrljana krvlju. Jodoko je nežno obrisala slinu, a on se nasmešio ženi.

− Hvala, Jo-čan, hvala ti. − Tad je pogled svratio na Očibu koja mu odvrati smeškom, ali sada se njegove oči više nisu osmehivale. Samo su ispitivale, zapitkivale i odmeravale ono pitanje koje se nikad nije usuđivao izustiti, a ona je bila sigurna da mu je večito na umu: *Je li Jaemon zaista moj sin? − Karma, O-čan, neh?* − Zapitao je to nežno, ali Očiba je umrla od straha da će je on to stvarno zapitati a u očima su joj zablistale suze.

− Nije potrebno da liješ suze, O-čan. Život je samo san u snu! − rekao je starac. Trenutak je zamišljeno ležao, opet pogledao u Toranagu pa iznenadnom neočekivanom toplinom, po kojoj je bio poznat, izjavio: − Eeeeee, prijatelju stari, kakav smo život imali, *neh?* Sve one bitke! Borili smo se rame uz rame, zajedno smo bili neuništivi. Učinili smo nemoguće, *neh?* Zajedno smo ponizili moćnike i pljunuli im po uzdignutoj guzici dok su oni, puzeći, tražili više. Mi, mi smo to učinili, jedan seljak i jedan Minovara! − Starac se zacereka. − Čuj, još nekoliko godina pa bih pošteno smlavio ’Žderače belog luka’. Tada bih sa korejskim jedinicama i s našim japanskim legijama naglo prodro u Peking i zaseo na ’Zmajevo prestolje’ Kine. Tada bih tebi predao Japan, koji želiš, a ja bih dobio ono što želim. − Glas mu beše snažan i negirao je njegovu

unutrašnju krhkost. − Tamo seljak može s obrazom i čašću zasesti na ’Zmajev presto’, a ne kao ovde. *Neh?*

− Kina i Japan su različiti, da, gospodaru.

− Da. Mudri su oni u Kini. Tamo je prvak dinastije uvek seljak ili seljački sin, a presto uvek zauzimaju nasiljem i krvavih ruku. Nema tamo naslednih staleža! Zar u tome ne leži snaga Kine? − Ponovo smeh. − Snaga, okrvavljene ruke i seljak… to sam ja. *Neh?*

− Da, ali vi ste i samuraj. Ovde ste promenili propise. Vi ste prvak jedne dinastije!

− Uvek si mi se sviđao, Tora-sane. − Starac je zadovoljno srknuo ’ča’. − Da, zamisli mene na ’Zmajevom prestolu’ Kine, zamisli to! Kineski car, Jodoko carica, a posle nje lepa Očiba, a nakon mene Jaemon, a Kina i Japan zauvek bi bili udruženi kao što i treba. Ah, bilo bi to tako lako! Tada bih sa našim legijama i s kineskim hordama prodro na severozapad i na jug, a carstva na celoj zemlji bi, kao kurve desetog razreda, ležala u prašini, raskrečivši noge da mi uzmemo ono što želimo. Mi smo nepobedivi! Ti i ja bili smo nepobedivi! Japanci su nepobedivi, naravno da jesmo… mi znamo u čemu se sastoji smisao života. *Neh?*

− Da.

Taiko neobično zasvetluca očima.

− U čemu?

− Dužnost, disciplina, i smrt − odgovori Toranaga. Ponovo cerekanje. Činilo se da je starac sićušniji nego ikada, smežuraniji nego ikada, a onda, isto onako iznenada kao što je njemu bilo svojstveno, sva toplina iščezne iz njega.

− Regenti? − zapitao je otrovno i čvrsto. − Koga bi ti izabrao?

− Gospodare Kijamu, Išida, Onošija, Toda Hiro-macua i Sugijamu.

Taikovo se lice iskrivi u zloban cerek.

− Ti si najpametniji čovek u carstvu, nakon mene! Objasni mojim ženama zašto si izabrao ovu petoricu.

− Zato što se svi oni uzajamno mrze, ali udruženo mogu uspešno vladati i zatrti svaki otpor.

− I tebe?

− Ne, gospodaru, mene ne. − Tad je Toranaga pogledao Očibu pa joj se direktno obratio. − Morate odoleti još devet godina da Jaemon baštini vlast. A da to ostvarite, morate svakako održati Taikov mir. Kijamu sam izabrao zato što je vrhovni hrišćanski *daimjo*, izvrstan general i svakako odan vazal. Zatim Sugijamu, zato što je on najbogatiji *daimjo* u zemlji, rod mu je starodrevan,

svim srcem prezire hrišćane, a on bi najviše dobio ako Jaemon dođe na vlast. Onošija zato što on mrzi Kijamu, takođe je hrišćanin, ali gubavac koji se grčevito drži života, poživeće dvadeset godina, a sve ostale mrzi čudovišnom žestinom, osobito Išida. Išida zato što će on nanjušiti zavere, zato što je seljak, što mrzi nasledne samuraje i žestoko je protiv hrišćana. Toda Hiro-macua zato što je čestit, poslušan i veran, istrajan kao sunce, a nagao kao najbolji mač vrhunskog kovača. On neka bude predsednik Veća!

− A ti?

− Sa svojim najstarijim sinom Noboruom počiniću *sepuku.* Moj sin Sudara oženjen je sestrom gospe Očibe pa on ne predstavlja pretnju i nikad ne može postati pretnja. Mogao bi on naslediti Kvanto, ako vam se sviđa, ukoliko izjavi večnu odanost vašoj kući.

Niko se nije iznenadio što se Toranaga ponudio da učini ono što je očigledno bilo Taiku na umu, jer je jedino Toranaga bio prava pretnja od svih *daimjoa.* Tad je čula kako njen muž kaže:

− O-čan, šta ti savetuješ?

− Sve ono što je rekao gospodar Toranaga, gospodaru − odmah je odgovorila. − Dalje, naredite mojoj sestri neka se razvede od Sudare koji će počiniti *sepuku.* Naslednik Toranage neka bude gospodar Noboru koji bi nasledio dve pokrajine, Musaši i Šimoosu, a ostatak Kvanta neka pripadne vašem nasledniku Jaemonu. Savetujem da ovo već danas naredite.

− Jodoko-sama?

Na njeno zaprepaštenje, Jodoko je izjavila:

− Ah, Tokiči, znaš da te obožavam svim srcem svojim, i O-čan, Jaemona kao rođenog sina. Ja kažem, proglasi Toranagu jedinim regentom.

− Šta?

− Ako mu narediš da umre, mislim da ćeš ubiti i svog sina. Samo gospodar Toranaga ima dovoljno veštine, ugleda i lukavstva da sad preuzme vlast. Jaemona stavi pod njegovo starateljstvo sve do punoletstva. Gospodaru Toranagi naredi da usvoji našeg sina. Neka gospodar Toranaga uvežbava Jaemona i neka on *nakon Toranage* preuzme vlast.

− Ne, to ne sme biti − usprotivila se Očiba.

− Šta ti kažeš na to, Tora-sane? − zapitao je Taiko.

− Moram ponizno odbiti, gospodaru. To ne mogu prihvatiti pa molim da mi dopustite da počinim *sepuku!* Da odem pre vas.

− Bićeš jedini regent.

− Otkako smo se dogovorili, nikad vam nisam uskratio poslušnost, ali ovu

naredbu odbijam.

Očiba se prisećala kako je nastojala privoleti Taika da Toranagi dopusti da se ubije, a znala je da je Taiko tako već odlučio. No, Taiko se predomislio i nakon izvesnog vremena je delimično usvojio Jodokin predlog pa doneo kompromisno rešenje. Toranaga će postati regent i predsednik Regentskog veća. Toranaga je Jaemonu iskazao večnu vernost, ali još je preo paučinu kojom ih je sve umotavao. Kao i ovu krizu koju je izazvala Mariko.

− Znam da je postupala po njegovim naredbama − reče Očiba. A sad je gospa Jodoko htela da mu se ona potpuno preda.

Udaja za Toranagu? Buda neka me sačuva od te sramote, od dužnosti da mu zaželim dobrodošlicu, da osećam njegovu težinu i njegovu napregnutu muškost.

Sramota?

Očiba, a gde je istina?, zapitala se. Istina je da si ga nekad želela, pre Taika, *neh?* I za vreme Taika, *neh?* Mnogo puta potajno u srcu. *Neh?* Mudrica Jodoko je opet imala pravo rekavši da je ponos tvoj neprijatelj i da ti je potreban muškarac, muž. Zašto ne bi prihvatila Išida? On te poštuje i želi, on će pobediti, njega bi lako motala oko prsta. *Neh?* Ne, nikako tog neotesanog seljaka iz močvara! Oh, znam ja kakve pogane glasine šire neprijatelji. Drska gadost! Kunem se, radije bih spavala sa svojim sluškinjama i još hiljadu života se oslanjala na *harigata,* nego da sa Išidom ukaljam uspomenu na svoga gospodara. Budi poštena, Očiba! Razmisli o Toranagi. Zar ga ti zapravo ne mrziš samo zato što te možda video onog dana, kao u snu?

Bilo je to pre više od osam godina na ostrvu Kjušuu. Ona i njene gospe behu u lovu lovnim pticama. Sa Taikom i Toranagom. Njihova družina raštrkala se po velikom području, a ona je galopirala za jednim svojim sokolom, odvojivši se od ostalih. Bila je u šumovitim brdašcima i odjednom je naišla na onog seljaka koji je uz usamljeni puteljak brao bobice. Njen slabašni sin prvenac je pre gotovo dve godine umro, a u njenoj utrobi nije više bilo života iako je iskušavala sve položaje, tehnike i hranu, sve praznoverice, ljubavne napitke i molitve, u očajnom nastojanju da ispuni gospodarevu opsesiju za naslednikom.

Susret sa seljakom beše tako iznenadan. Zabuljio se u nju kao da je ona *kami,* a ona u njega, jer je bio pljunuti Taiko, malen i majmunolik, ali mlad.

U mozgu joj zazveči da je ovo Božji dar koji je molila. Sjahala je, uhvatila ga za ruku pa su zajedno pošli nekoliko koraka u šumu. Podala mu se kao vruća kučka.

Sve je izgledalo kao u snu, besomučnost, požuda i surovost. Ležala je na

zemlji, a i danas je još osećala njegovu užarenu tekuću vatru, njegov ugodan dah, njegove ruke koje su je divno stezale. Tad je osetila svu njegovu punu težinu, i dah mu je odjednom postao smrdljiv, a sve na njemu gadno osim vlažnosti pa ga je odgurnula. On je hteo još, ali ga je udarila, opsovala i kazala neka bogovima zahvali što ga zbog njegove drskosti nije pretvorila u stablo, a jadni praznoverni glupak puzao je na kolenima pa je moljakao da mu oprosti. Naravno, ona je bila *kami*, zašto bi se inače takva lepotica valjala u prašini s takvim kao što je on?

Slabašno se vinula u sedlo i udaljila na konju, sva omamljena. Uskoro nestadoše čovek i čistina. Pitala se nije li sve to bio samo san, a onaj seljak pravi *kami*. Molila je da je on *kami*, da je njegov sok božanski, pa da stvori novog sina u slavu svoga gospodara i ulije mu mir koji zaslužuje. Tada, baš na drugoj strani šume, čekao ju je Toranaga. Je li me video?, prestravljeno se zapitala.

− Brinuo sam se za vas, gospo − kazao je.

− Meni… meni je sasvim dobro, hvala vam.

− Pa sav kimono vam je pocepan, a na leđima i u kosi imate paprat…

− Zbacio me konj, nije to ništa! − Tad ga je izazvala da odjure nazad kako bi mu dokazala da je sve u redu. Odjurila je kao divlji vetar. Leđa su je još uvek pekla od trnovitih kupina, ali lekovita ulja uskoro su ublažila bol… Uveče je jastučila sa svojim velmožom i gospodarom, a devet meseci kasnije je rodila Jaemona, na njegovu večnu radost. I na svoju.

− Naravno, naš muž je Jaemonu otac − odgovorila je Očiba sasvim uvereno na Jodokin šapat. − On je otac obojice mojih sinova… onaj drugi beše samo san.

Zašto se zavaravaš? Nije ono bio san, pomislila je. To se dogodilo! Onaj čovek nije bio *kami*. Sa seljakom si se valjala u blatu da rodiš sina koji je tebi bio isto onako očajnički potreban kao i Taiku, da ga za sebe vežeš. On bi inače uzeo novu naložnicu, *neh?*

A tvoj prvenac?

− *Karma!* − prošapta Očiba odagnavši i tu latentnu agoniju.

− Popi, dete! − kazala joj je Jodoko kad je Očiba imala šesnaest godina, godinu dana nakon što je i službeno postala Taikova naložnica. I popila je neobičan topli čaj, osećala se jako pospanom, a kad se ujutro probudila, sećala se samo neobičnih erotskih snova, čudnovatih boja i jezivog bezvremenskog osećaja. Kad se probudila, uz nju je bila Jodoko, kao i kad je pošla na spavanje. Vrlo brižna, a zabrinuta za sklad njihovog gospodara koliko i ona. Nakon devet meseci je rodila, kao prva Taikova žena-rodilja. No, sin beše

bolećiv i umro je u ranim godinama.

Karma, pomisli ona.

Ona i Jodoko nikada nisu razgovarale o onom što se dogodilo ili što se moglo dogoditi, za vreme onog dugog dubokog sna. Ništa osim ono malo pre: ’Oprosti mi…’ i ’Nemam vam šta oprostiti’.

Ti si bez poroka, Jodoko-sama, a ništa se nije dogodilo, nikakav tajni čin ili slično. A i da se dogodilo, počivaj u miru, starice, sada kad je ta tajna zakopana s tobom. Oči su joj počivale na praznom licu, koje je sada bilo tako slabo i otužno, kao što je i Taiko u smrti bio slab i otužan, a i on nikada nije postavio ono pitanje. *Karma* je što je on umro, pomislila je bez strasti. Da je poživeo još deset godina, postala bih kineska carica, ali sada… sada sam sama!

− Čudno da si umrla pre nego što sam ti stigla obećati, gospo! − reče ona, dok su je okruživali miris tamjana i mošus smrti. − Je li i to moja *karma?* Zar da ipak poslušam tvoj zahtev i nedorečeno obećanje? Šta da radim?

Sine moj, sine moj, osećam se tako bespomoćno!

Tada se setila nečega što je rekla Mudrica. ’Misli onako kao što bi mislio Taiko, ili Toranaga.’

Očiba je osećala kako joj navire nova snaga. U tišini se zavalila i hladno počela slušati Jodoku.

* * *

U iznenadnom muku Čimmoko izađe kroz vrtna vrata, pristupi Blektornu pa mu se nakloni.

− Anđin-sane, molim vas, oprostite mi, moja gospodarica želi da vas vidi. Ako trenutak pričekate, otpratiću vas.

− Dobro. Hvala. − Blektorn ustane, još udubljen u svoje misli i obuzet predosećajem sudbine. Sad su senke postale dugačke. Već je jedan deo prednjeg dvorišta ostao bez sunca. Sivi su se spremali da sa njim krenu.

Čimmoko priđe Sumijoriju.

− Molim vas, oprostite, kapetane, ali moja gospodarica vam poručuje da izvolite sve pripremiti.

− Gde ona želi da to obavi?

Služavka pokaza prostor ispred svoda na kapiji.

− Tamo, gospodaru. Sumijori se zabezeknuo.

− Zar će to biti javno? A ne tajno, uz samo nekoliko svedoka? Ona to radi tako da je *svi vide?*

− Da.

− Ali, pa dobro… Ako to već mora biti ovde… Njen… njen… što je sa njenim pomagačem?

− Uverena je da će je počastiti gospodar Kijama.

− A ako ne bude on?

− Ne znam, kapetane. Nije… nije mi rekla. − Čimmoko se nakloni, ode na verandu pa se ponovo nakloni. − Kiri-san, moja gospodarica poručuje: jako žali, uskoro će se vratiti.

− Je li joj dobro?

− Oh, da! − ponosno će Čimmoko.

Sad su se već Kiri i ostale gospe sabrale. Kad su čule ono što je Čimmoko rekla kapetanu, i one su se zbunile.

− Zna li ona da gospe čekaju da bi je pozdravile?

− Oh, da, Kiricubo-san. Gle… gledala sam i kazala sam joj. Rekla je da je njihovim prisustvom jako počašćena pa će im uskoro lično zahvaliti. Molim vas, oprostite.

Sve su gledale kako se vraća do vrata i maše Blektornu. Sivi krenu za njima, ali Čimmoko odmahne glavom rekavši da ih njena gospodarica nije pozvala. Kapetan je Blektornu dopustio da ode.

Iza vrtnih vrata kao da je bio drugi svet, zelen i spokojan. Na vrhovima stabala sijalo je sunce, cvrkutale su ptice i zujali insekti skupljajući hranu, a potok se blago ulivao u jezerce s lokvanjima. No, nikako nije mogao oterati žalost.

Čimmoko zastane pokazavši mu malenu kućicu za *ča-no-ju*. Sam je pošao napred. Izuo je sandale i popeo se uz tri stepenice. Morao je da se sagne, gotovo klekne, kako bi prošao kroz sićušna mrežasta vrata. Tad se nađe u kućici.

− Ti − reče ona.

− Ti − odgovori on.

Klečala je prema vratima, sveže našminkana, grimiznih usana. Bila je besprekorno počešljana, odevena u nov tamnoplavi kimono sa zelenim obrubom, s obijem svetlije zelene boje i sa tankom zelenom vrpcom u kosi.

− Lepa si.

− I ti. − Letimičan osmeh. − Jako žalim što si morao gledati.

− Bila je to moja dužnost.

− Nije to bila dužnost − reče ona. − Nisam očekivala, niti zamišljala toliki

pokolj.

− *Karma!* − Blektorn se trgne iz transa i prestane govoriti latinski. − Ovo već dugo vremena smišljaš! Svoje samoubistvo zar ne?

− Moj život nikad nije pripadao meni, Anđin-sane. Uvek je pripadao mom feudalnom gospodaru, a nakon njega mom mužu. Takav je naš zakon.

− Slab zakon.

− Da i ne. − Digla je pogled sa prostirki od rogozine. − Zar ćemo se svađati o stvarima koje ne možemo promeniti?

− Ne. Molim te, oprosti mi.

− Volim te − kazala je na latinskom.

− Da. Sada to znam. I ja volim tebe. No, tvoj cilj je smrt, Mariko-san.

− Varaš se, dragi moj. Moj cilj je život moga gospodara. I tvoj život! A iskreno ti kažem, neka mi gospa oprosti ili neka me zbog toga blagoslovi, ponekad mi je tvoj život važniji.

− Nema više uzmaka. Ni za koga.

− Budi strpljiv. Sunce još nije zašlo.

− Nemam poverenja u ovo sunce, Mariko-san. − Ispružio je ruku i dodirnuo njeno lice. − *Gomen nasaj.*

− Obećala sam ti da će noćas biti kao u ’Gostionici kamelija’. Budi strpljiv. Znam ja Išida, Očibu i ostale.

− *Que va* ostali! − opsuje na portugalskom, a raspoloženje mu se promeni. − Misliš reći da se kladiš da Toranaga zna šta radi. *Neh?*

− *Que va* tvoja zlovolja − blago je odgovorila. − Ovaj je dan prekratak.

− Oprosti. Opet imaš pravo. Nije danas vreme za zlovolju. − Posmatrao ju je. Lice joj je bilo prugasto od senke prečki koju je sunce bacalo kroz bambusove šalone. Senke su se penjale i nestajale dok je sunce zalazilo iza zidina. − Čime bih ti mogao pomoći? − zapitao je.

− Veruj da postoji sutrašnjica.

Na tren je spazio njen užas. Pružio je ruke prema njoj, zagrlio je i čekanje više nije bilo užasno.

* * *

Primicali su se koraci.

− Da, Čimmoko?

− Vreme je, gospodarice.

− Je li sve spremno?

− Da, gospodarice!

− Čekaj me pored jezerca. − Koraci se udalje. Mariko se okrene prema Blektornu pa ga nežno poljubi.

− Volim te − rekla je.

− Volim te − reče on.

Naklonila mu se i izašla. On za njom.

Mariko zastane pored jezerca, odveže obi pa ga pusti da padne. Čimmoko joj pomogne da skine plavi kimono. Pod njim je Mariko imala najblistaviji beli kimono i obi koje je Blektorn ikad video. Beše to svečani samrtnički kimono. Iz kose odveza zelenu vrpcu pa je odbaci u stranu… Zatim, sva u belom, pođe napred, a Blektorna i ne pogleda.

Iza vrta svi su se Sivi poređali u dostojanstven trougao oko osam tatamija prostrtih ispod glavne kapije. Jabu, Kiri i ostale gospe sedeli su poređani na počasnom mestu, okrenuti u pravcu juga. I Sivi na ulici svečano su se svrstali, a među njih su se pomešali i ostali samuraji i samurajske žene. Na Sumijorijev znak svi se naklone. Ona im se nakloni. Istupe četiri samuraja pa preko tatamija rasprostru grimizni pokrivač.

Mariko pristupi Kiricubi pa pozdravi nju, Sazuko i ostale gospe. Uzvrate joj naklon uz najsvečanije pozdrave. Blektorn je čekao na kapiji. Gledao je kako se ona odvaja od gospi, ide prema grimiznom četvorouglu pa nasred njega kleče, pred sićušnim belim jastukom. Desnicom iz belog obija izvuče bodež pa ga položi na jastučić pred sobom. Priđe Čimmoko. Klekne i ona pa joj pruži malen, beo-belcat pokrivač i konop. Mariko savršeno namesti nabore na kimonu. Sluškinja joj je pomagala. Tad konopcem veza pokrivač oko struka. Blektorn je znao da to čini zato da joj se u samrtničkim trzajima ne bi okrvavile i poremetile suknje.

Tad Mariko, smirena i spremna, digne pogled u kulu zamka. Sunce je još obasjavalo gornji sprat i blještalo na zlatnim crepovima. Plamena svetlost brzo se penjala uz toranj. Zatim iščezne.

Izgledala je tako sićušna dok je nepokretno onde sedela. Kao bela tačka na grimiznom četvorouglu.

Ulica već beše tamna, a posluga je palila baklje. Kad su završili, pobegoše isto onako brzo i tiho kao što su došli.

Ispružila je ruke, dotakla nož pa ga uspravila. Tad se još jednom zabuljila kroz vrata prema kraju ulice, ali tamo beše tiho i prazno kao i pre. Opet je pogledala nož.

− Kasigi Jabu-sama!

− Da, Toda-sama!

− Čini se da mi je gospodar Kijama uskratio pomoć. Molim vas, bila bih počašćena kad biste mi vi bili pomagač.

− Čast mi je! − izjavi Jabu. Naklonio se, ustao i stao levo iza nje. Mač mu je zapevao dok mu je klizio iz korica. Odlučno je zakoračio i obema rukama uzdigao mač. − Spreman sam, gospo − reče.

− Molim vas, pričekajte do mog drugog reza!

Oči je uprla u nož. Desnicom se prekrsti iznad grudi, a zatim se nagne napred. Bez drhtanja prihvati nož pa ga prinese usnama kao da kuša uglačani čelik. Tad promeni stisak pa desnom rukom čvrsto podigne nož pod levu stranu grkljana. U tom se trenu pojave baklje na kraju ulice. Primicala se povorka na čelu sa Išidom.

Nije pomakla nož.

Jabu je još bio uvijena opruga, potpuno posvećen zamahu.

− Gospo, hoćeš li čekati ili nastavljaš? − zapitao je. − Želim prema tebi biti savršen.

Mariko se silom povratila sa ivice smrti.

− Ja… mi ćemo čekati… mi… ja… − Spustila je nož. Sad joj se ruka tresla. Jabu se isto tako polako opusti. Šištavi mač utisne u korice i obrisa ruke na bokovima.

Na vratima stajaše Išido.

− Još nije zalazak sunca, gospo. Sunce je još na obzorju. Zar ti se tako žuri umreti?

− Ne, gospodaru generale. Samo želim slušati svog gospodara… − Ruke je spojila kako bi zaustavila drhtavicu.

Smeđe podiđe talas gneva povodom Išidove bahate prostote, a Jabu se spremao skočiti na njega, ali zastane kad je Išido glasno rekao:

− Gospa Očiba zamolila je u ime naslednika regente da u tvom slučaju učine izuzetak. Prihvatili smo njen zahtev. Evo ti propusnice da otputuješ sutra u zoru. − Gurne ih u ruke Sumijoriju koji je stajao u blizini.

− Gospodaru? − zapita Mariko ne shvatajući, iznemoglim glasom.

− Slobodna si da otputuješ. U zoru!

− A… a Kiricubo-san i gospa Sazuko?

− Zar i to nije deo tvoje ’dužnosti’? Tu su propusnice i za njih.

Mariko je nastojala sabrati misli.

− A… a njen sin?

− I on, gospo − odjekne Išidov podrugljiv smeh. − I svi vaši ljudi.

− Svi su dobili propusnice? − promuca Jabu.

− Da, Kasigi Jabu-sane − odvrati Išido. − Ti si najviši oficir, *neh?* Molim te, odmah pođi mom pisaru. On vam priprema sve propusnice, iako ne znam zašto počasni gosti žele otići. Ne isplati se otići na sedamnaest dana. *Neh?*

− A ja, gospodaru generale? − tiho zapita stara gospa Ecu, usudivši se da ispita je li Mariko izvojevala punu pobedu. Srce joj je bolno lupalo. − Smem… smem li i ja otići, molim vas?

− Naravno, gospo Maeda. Zašto bismo ikoga držali protiv njegove volje? Zar smo mi tamničari? Naravno da nismo! Ako je naslednikova dobrodošlica tako uvredljiva da želite otputovati, onda otputujte, iako, kako mislite putovati četiri stotine rija do kuće i još četiri stotine rija nazad u sedamnaest dana, ne razumem.

− Molim vas, opros… oprostite, nas… naslednikova dobrodošlica nije uvredlj…

− Ako želite putovati − ledeno je prekine Išido − redovnim putem zatražite dozvolu. Potrajaće to dan-dva, ali ćemo vas lepo ispratiti. − Obratio se ostalima: − Može molbu podneti svaka gospa i svaki samuraj! Već rekoh da je glupo otputovati na sedamnaest dana. Uvredljivo je podsmehivati se nasledniku i dobrodošlici, dobrodošlici gospe Očibe i dobrodošlici regenata… − Svoj tvrdokoran uporan pogled opet okrenu na Mariko: − Ili na njih vršiti pritisak preteći im *sepukuom*, koji gospa mora obaviti tajno, a ne kao razmetljivu javnu predstavu. *Neh?* Ne težim za smrću žena, nego samo za smrću neprijatelja naslednika, ali ako su žene njegovi otvoreni neprijatelji, onda ću uskoro pljunuti i na njihove leševe.

Išido se okrene, dovikne Sivima naredbu i ode. Kapetani odmah ponove njegovu naredbu pa se svi Sivi svrstaju i počnu odvajati od vrata, osim simbolične šačice koja je ostala u počast Smeđima.

− Gospo − promuklo će Jabu, ponovo obrisavši vlažne ruke, dok mu je u ustima bio gorak ukus kao od povraćanja zato što nije došlo do ispunjenja. − Gospo, gotovo je. Ti… ti si pobedila. Pobedila si!

− Da… da − reče ona. Nemoćnim je rukama tražila čvor na belom konopcu. Priđe joj Čimmoko, odveže čvorove i skine beli prekrivač. Tada se makne sa grimiznog četvorougla. Svi su posmatrali Mariko, čekajući da vide hoće li uspeti da se udalji.

Mariko je probala da ustane. Nije uspela. Posrnu. Ponovo je pokušala. Opet bez uspeha. Kiri joj odlučno krene u pomoć, ali Jabu odmahne glavom pa reče:

− Ne, to je njena povlastica!

Tako Kiri ponovo sede, jedva dišući.

Blektorn je stajao na kapiji, još zbunjen svojom ogromnom radošću što je ona dobila odgodu. Setio se kako je i njegova volja bila skrenuta one noći kada je gotovo počinio *sepuku*, kada je morao ustati kao muškarac, i poći kući kao muškarac, bez ičije pomoći, i tako postao samuraj. I gledao ju je, prezirući potrebu za tom hrabrošću, ali ju je shvatao, u stvari, poštovao.

Vide kako joj ruke opet posežu za grimiznom podlogom. Ponovo se odgurnula i ovaj put Mariko se uspravi. Zanjihala se i gotovo pala, a tad pomakne noge, polako otetura preko grimiza, bespomoćno zaljulja prema glavnoj kapiji. Blektorn zaključi da je ona dovoljno učinila, dovoljno pretrpela i dovoljno dokazala, pa joj pristupi, uzme je u naručje i podigne, baš u trenu kad je izgubila svest.

Na tren stajaše u areni, sam, ponosan što je sam i što je doneo odluku. Ležala je u njegovim rukama kao slomljena lutka. Tada ju je uneo, a niko se nije pomakao niti mu preprečio put.

57

Napad na uporište Smeđih započeo je u najtamnijem delu noći, dva-tri sata pred zoru. Prvi talas od deset *ninđa*, zloglasnih ’Tajnovitih’, došao je s krovova susednih delova zamka koja sada više nisu čuvali Sivi. Krpama obložene kuke prebaciše na suprotni krov, pa se ko pauci vinuše iznad ponora. Na sebi su imali pripijenu crnu odeću, crne tabije i crne maske. Zatamnjene im behu i ruke i lica. Ti muškarci bili su lagano naoružani lančanim noževima i šurikenima, malenim zvezdastim bodljama i okruglim pločama, oštrim kao igla, otrovnog vrha, koje su upotrebljavali bacajući, a behu veličine dlana. Na leđima su nosili torbe i kratka tanka koplja.

Ninđe behu plaćenici, umetnici prikradanja, stručnjaci za ozloglašena dela, špijuniranje, ubacivanje u protivnički tabor i za iznenadne smrti.

Desetorica se nečujno spuste. Smotaju konopce sa kukama, a četvorica ponovo zakače kuke na izbočinu i odmah kliznu na verandu sedam metara niže. Kad su se isto tako nečujno spustili, njihovi drugovi otkače kuke, bace im ih dole, pa pređu preko crepova da se ubace u drugo područje

Pod nečijom nogom pukne crep pa se svi slede. U prednjem dvorištu, tri sprata i dvadeset metara niže, Sumijori zastane usred straže i digne pogled. Zažmiri u tminu. Nepomično je čekao, malčice je otvorio usta da bolje čuje, oči su mu polako klizile. Krov s *ninđama* beše u senci, mesečina slaba, a zvezde mutne u zbijenom vlažnom vazduhu. Ljudi su se sasvim ukočili, i dah

su pritajili tako da im beše nečujan. Izgledali su isto onako beživotno kao crepovi na kojima su stajali.

Sumijori ponovo sve obuhvati očima i ušima, pa još jednom, a onda, još u nedoumici, izađe u dvorište da bi jasnije video. Sad su mu se u vidokrugu našli i četiri *ninđe* na verandi, ali su se oni isto tako ukočili kao i oni gore pa ni njih nije primetio.

− Hej! − vikne stražarima na vratima koja su bila čvrsto zatvorena polugama. − Vidite li išta… čujete li išta?

− Ne, kapetane! − odgovore budne straže. − Crepovi uvek škripe i malko se pomiču, možda zbog vlage ili vrućine.

− Pođi gore pa pogledaj − reče Sumijori jednom od njih. − Još bolje, reci stražarima na gornjem spratu da sve pretraže, za svaki slučaj.

Vojnik odjuri. Sumijori se opet zabulji uvis, a onda lagano slegne ramenima pa smireno nastavi patrolu. Ostali samuraji se vrate na svoja mesta i pogledaju van.

Ninđe na krovu i na verandi čekali su u svojim zaleđenim položajima. Ni oči im se nisu micale! Bili su uvežbani da po potrebi i satima ostanu nepomični. Bio je to samo jedan deo njihovog večnog vežbanja. Tad im vođa dade znak pa oni smesta opet krenu u napad. Kuke i konopci nesmetano su ih doveli na drugu verandu na koju su se mogli uvući kroz uske prozore u granitnim zidovima. Ispod ovog gornjeg sprata svi ostali prozori, odbrambeni položaji strelaca, bili su tako uski da se spolja nije moglo kroz njih ući. Na drugi znak obe grupe istovremeno uđu.

Obe prostorije behu u tami, a deset Smeđih spavalo je u urednim nizovima. Ubiše ih brzo i gotovo nečujno. Većini bi samo zarili nož u grlo. Uvežbani napadački osećaji nepogrešivo su ih vodili prema ciljevima i za tren je i poslednji Smeđi očajnički mlatarao i bio usmrćen, a njegov povik ugušen u samom početku. Tada, osiguravši prostorije i vrata, vođa izvadi kremen i trud pa zapali sveću. Brižno je zakloni dlanom i odnese na prozor pa pošalje tri znaka u mrak. Njegovi ljudi su nakon njega ponovo proveravali je li svaki Smeđi mrtav. Vođa ponovi znak pa se odmakne od prozora i mahne rukom, obraćajući im se jezikom gluvonemih − prstima.

Napadači smesta skinu torbe sa leđa pa pripreme udarno oružje. Kratke krive noževe sa dvostrukim sečivom, kojima je na dršci bio pričvršćen lanac, a na kraju lanca teg. Šurikene i noževe za bacanje. Na drugu naredbu odabrani ljudi isuču iz korica kratka koplja. Behu to koplja na sklapanje i duvaljke koje su nastavljali do potrebne dužine. I dok su se ljudi pripremali, on klekne naspram vrata i na izgled bez napora, postane potpuno nepomičan. Sad je i

poslednji čovek bio spreman. Vođa ugasi sveću.

Kad su gradska zvona otkucala pola sata ’Tigra’, četiri sata, jedan sat pre zore, upadne drugi talas *ninđa*. Dvadesetorica se tiho iskradu iz vodovodnog kanala koji je sad bio van upotrebe, a nekad je napajao potoke u bašti. Svi su ovi ljudi imali mačeve. Kao senke zazuje i zauzmu položaje iza grmova i šikara, postavši nepokretni, gotovo nevidljivi. Istovremeno druga grupa od dvadeset ljudi pope se sa zemlje na konopcima i kukama pa se nađoše na balkonu naspram dvorišta i bašte.

Na balkonima su se nalazila dva Smeđa koja su pažljivo motrila prazne krovove preko puta. Jedan Smeđi se osvrne, spazi iza sebe kuke i poče ih uplašeno pokazivati. Njegov drug otvori usta da ih sve opomene, kad prvi *ninđa* skoči do puškarnice, brzim zamahom ručnog zgloba usmeri bodljikav šuriken samuraju u lice i usta, brzo mu priguši vrisak pa se baci na drugog samuraja. Sad je njegova ispružena ruka postala smrtno oružje. Raširio je palac i kažiprst i probo mu žilu kucavicu, što ukoči samuraja, od drugog opakog udarca vrat mu prepukne uz suvo krckanje, a *ninđa* skoči na prvog samuraja koji je u agoniji grčevito vadio bodlje duboko zabodene u usta i lice, a otrov je već delovao.

U poslednjem natčovečanskom naporu umirući samuraj istrgne svoj kratki mač i zabode. Duboko zaseče, a *ninđa* zastenje, ali nije popuštao. Odalami Smeđeg u grlo, trgne mu glavu unazad i slomi mu vrat. Samuraj na nogama umre.

Ninđa je opasno krvario, ali nije ispustio ni glasa i još je držao mrtvog Smeđeg, pažljivo ga spuštao na kamene ploče i klonuo pored njega na kolena. Sad su se sve *ninđe* popele konopcem i stigle na zidine. Zaobiđu svog ranjenog druga sve dok terasa nije bila osigurana. Ranjenik je još klečao pored mrtvog Smeđeg i držao se za bok. Vođa pregleda ranu. Krv je šikljala u stalnom mlazu. Vođa odmahne glavom, obrati mu se jezikom prstiju, a čovek klimne pa se mukotrpno odvuče u ćošak, a krv je ostavljala širok trag. Udobno se smestio, oslonjen na kamen, pa izvadio šuriken. Nekoliko je puta otrovnim bodljama zasekao po nadlanici, a zatim našao bodež, uperio oštricu pod vrat pa ga obema rukama svom snagom zario.

Vođa proveri je li čovek mrtav pa se vrati utvrđenim vratima koja su vodila u zamak. Oprezno ih otvori. Tad začuju kako se primiču koraci pa se odmah opet stope, u zasedi, sa mrakom.

Sumijori i Smeđi približavali su se hodnikom ovog zapadnog krila. Dvojicu je Sumijori ostavio blizu vrata na balkonu i bez zaustavljanja išao napred. Ta dvojica izađu na terasu kad je Sumijori zamakao iza ugla pa se spustio zavojitim stepeništem. Na dnu stepenica beše nova straža pa se dvojica

umornih samuraja naklone i dobiju smenu.

− Pokupite ostale pa se vratite u svoje odaje − reče Sumijori. − Bićete probuđeni u zoru!

− Da, kapetane.

Dva samuraja se popnu uz stepenice, sretni što je njihova smena završila. Sumijori nastavi obilazak sledećeg hodnika gde je smenjivao straže. Napokon zastane ispred jednih vrata i pokuca, a dva poslednja stražara behu s njim.

− Jabu-sane?

− Da? − začuje pospan glas.

− Jako žalim, promena straže.

− Ah, hvala vam. Molim vas, izvolite ući.

Sumijori otvori vrata, ali oprezno zastane na pragu. Raščupani Jabu nalaktio se na pokrivačima, a u drugoj ruci je držao mač. Videvši da je to zaista Sumijori, opusti se i zevne.

− Ima li šta novo, kapetane?

Odahne i Sumijori. Odmahne glavom, uđe u prostoriju i zatvori vrata. Soba beše velika i uredna, a u njoj beše namešten i izazovno doteran još jedan krevet sa futonima. Prozori puškarnice gledali su na ulicu i na grad, sa visine od deset metara.

− Sve je mirno! *Ona* sada spava… Bar mi tako reče njena sluškinja Čimmoko. − Priđe niskom stočiću na kom je gorela uljanica pa natoči hladan čaj iz lonca. Pokraj lonca se nalazila njihova propusnica sa službenim pečatom, koju je Jabu doneo iz Išidove kancelarije.

Jabu ponovo zevne pa se s užitkom protegne.

− Anđin-san?

− Kad sam poslednji put gledao, bio je budan. Tada je bila ponoć. Zamolio me da sledeći put proverim pred samu zoru, nešto u vezi s njegovim običajima. Nisam jasno razumeo sve što je rekao, ali nije važno! Ovde su vrlo jake straže svuda, *neh?* Kiricubo-san i ostale gospe su mirne, iako je Kiricubo-san veći deo noći probdela.

Jabu ustane iz kreveta. Na sebi je imao samo slabinski povez.

− Šta radi?

− Sedi uz prozor i bulji van. Tamo nema šta da vidi! Rekoh joj da proba da zaspi. Uljudno mi je zahvalila, složila se s time i ostala tamo gde je i bila. Te žene, *neh?*

Jabu je izvijao ramena i laktove pa se snažno češao da mu brže poteče krv.

Počeo se oblačiti.

− Morala bi spavati. Danas je pred njom dugo putovanje. Sumijori odloži šoljicu.

− Mislim da je sve ovo prevara.

− Kako?

− Mislim da Išido nije ozbiljno mislio.

− Imamo potpisane dozvole. Evo ih! Svi su na popisu. Imena ste proverili. Kako bi mogao opovrgnuti svoje javno obećanje nama ili gospi Toda? Nemoguće, *neh?*

− Ne znam. Oprostite, Jabu-sane, ali i dalje mislim da je ovo prevara.

Jabu polako zaveže čvor na pojasu.

− Kakva prevara?

− Postaviće nam zasedu.

− Izvan zamka? Sumijori klimne glavom.

− Da, to sam mislio.

− Ne bi se on usudio!

− Usudiće se. Postaviće nam zasedu ili će nas zadržati. Ne mogu zamisliti da bi on pustio *nju,* ili gospu Kiricubo, ili gospu Sazuko, ili detence. Niti staru gospu Ecu i ostale.

− Ne, varate se.

Sumijori žalosno odmahne glavom.

− Mislim da bi bilo bolje da je ona duboko zasekla, a da ste vi zamahnuli mačem! Ovako ništa nije rešeno!

Jabu uze svoje mačeve pa ih zadene za pojas. Da, pomislio je, slažem se s tobom. Ništa nije rešeno, a ona je izneverila u svojoj dužnosti. Ti to znaš, ja to znam, a zna i Išido. Sramota! Da je zasekla u sebe, svi bismo večno živeli. A ovako… Vratila se sa ivice smrti i osramotila i nas i sebe. *Šigata ga naj, neh?* Glupa žena!

No Sumijoriju je kazao:

− Mislim da se varate. Ona je porazila Išida. Pobednica je gospa Toda. Išido se neće usuditi da nam postavi zasedu. Pođite spavati, u zoru ću vas probuditi.

Sumijori ponovo zaklima glavom.

− Ne, hvala, Jabu-sane, opet bih pošao u obilazak straže. − Pođe na prozor pa se zagleda van. − Nešto nije u redu.

Jabu priđe Sumijoriju. Pravio se kao da ispituje tamu, pažljivo je

osluškivao, a onda neočekivano isukao kratki mač pa munjevito i naglo zario sečivo Sumijoriju u leđa, dok mu je drugom rukom zapušio usta da priguši vrisak. Kapetan je za tren umro. Jabu ga je pažljivo i snažno vukao, što dalje od sebe, kako se ne bi zamazao krvlju. Prenese leš na futone pa ga postavi u spavajući položaj. Tad izvuče mač pa ga počne čistiti, besan što ga je Sumijori svojom intuicijom naterao na ovo neplanirano ubistvo. Pa i uz sve to, pomisli Jabu, ne smem mu dopustiti da uokolo švrlja.

* * *

Kad se Jabu uveče vratio od Išidovog pisara s propusnicama, tajno ga je oslovio samuraj koga nikad pre nije video.

− Tražimo vašu saradnju, Jabu-sane.

− Za šta i kome?

− Nekome kome ste se juče ponudili.

− Kakva ponuda?

− U zamenu za propusnice vama i Anđin-sanu, pobrinite se da ona bude bez oružja za vreme zasede na vašem putovanju. Molim vas, ne dodirujte mač, Jabu-sane, jer četvorica strelaca jedva čekaju poziv!

− Kako se usuđujete mene izazivati? Kakva zaseda? − glumio je on, a kolena su mu klecala, jer više nije bilo sumnje u to da je taj samuraj Išidov posrednik. Juče popodne tajno se ponudio preko svojih posrednika, u očajničkom pokušaju da spasi nešto iz loma koji je Mariko nanela njegovim planovima u pogledu Crnoga broda i budućnosti. I tada je znao da je to sumanut plan. Bilo bi teško, ako ne i nemoguće, nju razoružati i ostati živ. Dakle, sa obe strane pretile su opasnosti. Zato se nije iznenadio kad je Išido preko posrednika prihvatio njegovu ponudu.

− Nemam pojma ni o kakvoj zasedi! − brecnuo se, priželjkujući da je tu Juriko pa da mu pomogne da izađe iz zbrke.

− Pa ipak vas zovu da učestvujete u zasedi, iako ne onakvoj kako ste vi zamislili.

− Ko ste vi?

− Zauzvrat ćete dobiti Izu, varvarina i njegov brod, čim u prašinu padne glava najvećeg neprijatelja. Naravno, pod uslovom da je uhvate živu, a vi do *onoga dana* ostanete u Osaki i izjavite vernost.

− Čija glava? − zapita Jabu nastojeći da mu proradi mozak. Tek je tad shvatio da je Išido njega pozvao da dođe po propusnice samo kao izgovor, kako bi mogli bez opasnosti utanačiti sve oko tajne ponude.

− Da ili ne? − javi se samuraj.

− Ko ste i o čemu govorite? − Podigao je svitak. − Ovo je propusnica gospodara Išida. Ne može je poništiti ni gospodar general nakon onoga što se dogodilo.

− To mnogi tvrde, ali, jako žalim, volovi će srati zlatnu prašinu pre nego vama ili ikom drugom bude dopušteno da vređate gospodara Jaemona… Molim vas, maknite ruku s mača!

− Onda pazite šta govorite!

− Naravno, jako žalim. Pristajete li?

− Sad sam vrhovni gospodar Izua, obećani su mi Totomi i Suruga − započe se cenkati Jabu. Znao je: iako sam u klopci isto kao i Mariko, u klopci je i Išido, jer još postoji nedoumica u koju ga je upetljala Mariko.

− Da, jeste! − odvrati samuraj. − No, nije mi dopušteno da pregovaram. Čuli ste uslove. Da ili ne?…

Jabu očisti mač i namesti pokrivač preko tobože zaspalog Sumijorija. Tad obrisa znoj s lica i s ruku, primiri bes, ugasi sveću pa otvori vrata. Nekoliko koraka dalje u hodniku su čekala dvojica Smeđih. Nakloniše mu se.

− Probudiću vas u zoru, Sumijori-sane − reče Jabu u tamu. Tad će jednom samuraju: − Ovde čuvaj stražu. Niko ne sme ući. Niko! Pobrini se da kapetanu niko ne smeta… Potreban mu je odmor.

− Da, gospodaru.

Samuraj zauze svoje novo mesto, a Jabu sa drugim stražarom pođe hodnikom. Dođe do stepeništa koje je vodilo u glavni središnji deo na ovom spratu i pođe prema dvorani za prijem i drugim odajama koje su se nalazile u istočnom krilu. Uskoro dođe do slepog hodnika koji je vodio u prostoriju za prijeme. Stražari se naklone pa ga propuste. Drugi samuraj otvori vrata hodnika i niza privatnih odaja. Pokuca na jedna vrata.

− Anđin-sane? − tiho će on. Odgovora nije bilo. Otvori šođi. Soba beše prazna, a unutrašnji šođi pritvoren. Namrštio se, dao svom pratiocu znak da pričeka pa kroz prostoriju požurio u nejasno osvetljen mali hodnik. Presrela ga je Čimmoko s nožem u ruci. Njena zgužvana postelja nalazila se u ovom prolazu ispred jedne sobe.

− Oh, jako žalim, gospodaru, zadremala sam − reče ona spuštajući nož. No, nije mu se micala s puta.

− Tražim Anđin-sana.

− On i moja gospodarica razgovaraju, gospodaru, sa Kiricubo-san i sa gospom Ačikom.

− Molim te, zamoli ga bi li na tren došao!

− Svakako, gospodaru! − Čimmoko uljudno pokaže Jabuu da se vrati u drugu prostoriju, pričeka dok nije tamo stigao pa navuče unutrašnji šođi. Stražar na glavnom hodniku ispitivački ga je posmatrao.

Za tren oka opet se otvori šođi i uđe Blektorn. Bio je obučen i nosio je kratak mač.

− Dobro veče, Jabu-sane − reče.

− Jako žalim što smetam, Anđin-sane. Samo želim videti… proveriti je li sve u redu, jasno?

− Da, hvala! Nema brige.

− Gospa Toda dobro? Nije joj zlo?

− Sada dobro. Vrlo umorna, ali dobro. Uskoro zora, *neh?* Jabu klimne glavom.

− Da. Samo želim proveriti je li sve u redu. Jasno?

− Da. Popodne si rekao ’plan’, Jabu-sane. Sećaš se? Molim, kakav tajni plan?

− Nikakva tajna, Anđin-sane! − reče Jabu žaleći što je tada bio toliko otvoren. − Krivo si shvatio. Rekao samo da moramo imati plan… vrlo teško pobeći iz Osake, *neh?* Moramo pobeći ili… − Jabu povuče nožem preko grla. − Razumeš?

− Da, ali sad imamo propusnicu, *neh?* Sad slobodno poći iz Osaka. *Neh?*

− Da. Uskoro otići. Na brodu vrlo dobro. Uskoro naći ljude u Nagasaki. Razumeš?

− Da.

Jabu se jako tiho udalji. Blektorn zatvori za njim vrata pa se vrati u mali hodnik, ostavivši pritvorena svoja vrata. Prođe kraj Čimmoke i uđe u drugu sobu. Mariko se naslanjala na futone. Izgledala je sićušnija nego ikada, nežnija i lepša. Na jastuku je klečala Kiri. Na jednoj strani sklupčala se Ačiko i spavala.

− Šta je hteo, Anđin-sane? − upita Mariko.

− Samo je proveravao jesmo li dobro. − Mariko prevede Kiri.

− Kiri se zanima jesi li ga zapitkivao za ’plan’?

− Da, ali je otklonio to pitanje. Možda se predomislio. Ne znam. Možda sam se prevario, ali popodne sam mislio da on nešto smera, ili da je nešto već smislio.

− Da nas izda?

− Naravno. Ali ne znam kako. Mariko mu se nasmeši.

− Možda si se prevario. Sad smo izvan opasnosti.

Mlada Ačiko gunđala je u snu pa su je pogledali. Zamolila je da ostane sa Marikom, kao i stara gospa Ecu koja je sad čvrsto spavala u susednoj sobi. Ostale su gospe otišle u zalazak sunca i krenule svojim kućama. Sve su uputile službene molbe da im se izda dozvola da smesta otputuju. Kad je pao mrak, zamkom su se proširile glasine da će sutra molbe podneti stotinu i pet osoba. Kijama je pozvao Ačiku, ženu svoga unuka, ali ona se nije želela odvajati od Mariko. *Daimjo* se nje odmah odrekao i zatražio njenog sina. Dete mu je predala. Sad je mlada žena preživljavala težak san, ali je to prošlo pa je opet mirno spavala.

Mariko pogleda Blektorna.

− Tako je divno osećati mir, *neh?*

− Da − reče on. Otkako se probudila i ustanovila da je živa, a ne mrtva, još se više s njim zbližila. Prvi sat proveli su sami. Ležala mu je u naručju.

− Tako sam sretan da si živa, Mariko. Videh te mrtvu.

− Mislila sam da jesam. Još ne mogu poverovati da je Išido popustio. Nikada u dvadeset života… Oh, kako volim tvoje ruke oko sebe. I tvoju snagu!

− Razmišljao sam kako sam juče popodne, od prvog trena Jošinakinog izazova, video samo smrt. Tvoju, moju, svačiju! Prozreo sam tvoj plan koji si tako dugo pripremala, *neh?*

− Da, od dana kad je bio potres, Anđin-sane. Molim te, oprosti mi, ali nisam… nisam htela da te plašim. Bojala sam se da nećeš shvatiti. Da, od tog dana sam znala da je moja *karma* da taoce izvedem iz Osake. Samo sam ja to mogla obaviti Toranagi. A sada je to učinjeno. Ali po koju cenu, *neh?* Bogorodice, oprosti mi!

Tada je stigla Kiri pa su morali sesti odvojeno, ali to ni njoj ni njemu ništa nije smetalo. Bili su im im dovoljni smešak, pogled ili reč.

Kiri priđe puškarnicama. More beše posuto svetlosnim mrljicama ribarskih brodica.

− Uskoro će zora − rekla je.

− Da − javi se Mariko. − Sada ću ustati.

− Uskoro. Ne još, Mariko-sama − kazala joj je Kiri. − Molim te, odmori se. Moraš skupiti snagu.

− O, da je ovde gospodar Toranaga!

− Da.

− Jeste li pripremili novu poruku o… o našem odlasku?

− Da, Mariko-san, novi golub će uzleteti u zoru. Gospodar Toranaga danas će saznati za tvoju pobedu − reče Kiri. − Silno će se tobom ponositi.

− Jako sam sretna što je imao pravo.

− Da − odgovori Kiri. − Molim te, oprosti što sam sumnjala u tebe i u njega.

− I ja sam potajno u srcu sumnjala u njega. Jako žalim! Kiri se opet okrene prozoru i pogleda grad. Toranaga je pogrešio, htela je vrisnuti. Nikada nećemo otići iz Osake, bez obzira na to koliko glumile. Naša je *karma* da ostanemo, a njegova *karma da izgubi.*

U zapadnom krilu Jabu zastane pred stražarom. Smena straže beše spremna.

− Na brzinu ću obići straže!

− Da, gospodaru.

− Vi me ovde pričekajte. Ti dođi sa mnom.

Samo sa jednim stražarom spustio se niz glavno stepenište. Na dnu stepeništa u glavnom predvorju nalazili su se i drugi stražari, a napolju je bilo dvorište i vrt. Letimičnim pogledom utvrdi da je sve u redu. Tada se vratio u tvrđavu i nakon nekog vremena promenio smer. Stražar se iznenadi što se Jabu spušta u prostorije za sluge. Oni se trgnu iz sna i žurno pognu glave na kamene ploče. Jabu se nije na njih ni osvrtao. Išao je sve dublje u utrobu tvrđave, niz stepenice, retko upotrebljavanim hodnicima pod svodovima. Sada su stene na zidovima bile vlažne i plesnive, ali dobro osvetljene. Ovde u podrumima nije bilo stražara jer nisu imali šta da čuvaju. Uskoro se ponovo počnu penjati i primicati spoljnim zidovima. Odjednom Jabu zastane.

− Šta je ono bilo?

Smeđi samuraj stane, oslušne i pogine. Jabu očisti mač, a zgrčeno telo odvuče u taman ćošak. Zatim pojuri prema jedva primetnim gvozdenim vratašcima, osiguranim teškim polugama, a smeštenim u jednom zidu. Njih mu je naznačio Išidov samuraj. Povuče zarđale reze. I poslednju makne, a vrata se otvore. Spolja dunu svež vazduh, a tada se koplje uperi prema njegovom grkljanu i u pravi čas zastane. Jabu se nije pomakao, gotovo ukočen. *Ninđe* se u njega zabulje iz mrklog mraka iza vrata, pripremivši oružje.

Jabu drhtavo digne ruku pa učini znak kao što mu je bilo rečeno.

− Ja sam Kasigi Jabu − rekao je.

Vođa, u crnom ruhu, sa kapuljačom, gotovo nevidljiv, klimne glavom, ali držaše i dalje koplje spremno za bacanje. Dade znak Jabuu koji poslušno ustuknu korak. Tad vođa oprezno pođe sredinom hodnika. Bio je visok i

snažan, a iza maske je imao široke pljosnate oči. Video je mrtvog Smeđeg. Zamahom ruke zarije koplje u leš, a onda ga izvuče s laganim lancem pričvršćenim za kraj. Ćutke je smotao lanac pa pričekao, pažljivo osluškujući, ne bi li naslutio kakvu opasnost.

Konačno je bio zadovoljan i pokazao u tamu. Dvadeset ljudi smesta bane i pojure prema stepeništu, davno zaboravljenom putu na spratove iznad. Ti su ljudi nosili udarno oružje, a bili su naoružani i krivim noževima, mačevima i šurikenima. A usred njihovih crnih kapuljača beše crvena tačka.

Vođa nije gledao za njima nego je zurio u Jabua i počeo polako brojati na prstima leve ruke.

− Jedan… dva… tri… − Jabu je osećao kako ga mnogi gledaju iz hodnika iza vrata, a on nije nikoga video.

Napadači sa crvenom mrljom su se penjali uz stepenište po dvojica. Zastanu na odmorištu tog sprata. Put su im preprečila vrata. Trenutak su čekali, a onda su oprezno pokušali da ih otvore. Vrata su se zaglavila. Čovek sa jurišnim oruđem, kratkom čeličnom polugom, (za jedan kraj beše joj pričvršćena kuka, a za drugi dleto), pristupi pa polugom provali vrata. Tu je počinjao novi plesnivi hodnik i oni nečujno požure napred. Zastanu na sledećem uglu. Prvi čovek vime pa mahne ostalima da pređu u drugi hodnik. Na suprotnom kraju bljesne pukotina svetlosti kroz otvor u teškoj drvenoj oplati što je prekrivala ovaj tajni ulaz. Prisloni oko uz nju i ugleda prostranu dvoranu za audijencije, dva Smeđa i dva Siva su iznemoglo stražarili i čuvali vrata koja su vodila u odaje. Ogledao se i klimnuo ostalima. Jedan čovek je još brojao na prste, u skladu sa brojanjem vođe dva sprata ispod njih. Svi su uprli oči u njegove prste.

Vođini prsti su dole u podrumu još nastavljali istim tempom odbrojavati trenutke, a oči nije skidao sa Jabua. Jabu je motrio i čekao, a u nozdrvama je osećao svoj plašljivo-znojav zadah. Prsti zastanu i vođa čvrsto stisne pesnicu. Pokaza mu hodnik. Jabu klimne glavom, okrene se i vrati tamo odakle je došao polaganim hodom. Iza njega opet započe neumoljivo brojanje.

− Jedan… dva… tri…

Jabu je znao kakvoj se užasnoj opasnosti izlaže, ali nije imao izbora i još jednom je prokleo Mariko što ga je naterala na Išidovu stranu. U dogovor je spadalo i to da on mora otvoriti ta tajna vrata.

− Šta je iza vrata? − sumnjičavo je upitao.

− Prijatelji. To je znak, a lozinka će biti vaše ime.

− Onda će me oni ubiti, *neh?*

− Ne. Odviše ste dragoceni, Jabu-sane. Morate proveriti je li prodor tajnovit…

Pristao je, ali nije zatražio omražene plaćenike *ninđe,* koji su postali strah i trepet i napola legenda, a koji su poštovali jedino svoju tajnu. Behu to tesno povezane porodice koje su svoje tajne predavale samo krvnoj rodbini. Kako da pod vodom preplivaju velike udaljenosti, kako da se penju uz gotovo glatke zidine, kako da se naprave nevidljivima pa dan i noć ostanu bez kretanja, kako da ubijaju rukama ili nogama, i svakojakim drugim oružjem uključivši otrov, vatru i eksplozive. *Ninđe* su u životu imali samo jedan cilj, nasilnu smrt po narudžbini.

Jabu je uspevao ići odmerenim korakom dok se hodnikom udaljavao od vođe *ninđa.* Grudi su ga još bolele od šoka što ovi napadači nisu ronini nego *ninđe.* Išido je sigurno poludeo, pomisli on, a sva čula su mu titrala, jer je svakog trena očekivao koplje, strelu ili omču. Sad je gotovo stigao do ugla. Skrene iza njega, a kad je opet došao na sigurno, podbrusio je pete i preskakao po tri stepenice odjednom. Stigavši na vrh, pojuri nadsvođenim hodnikom pa zamakne za ugao koji je vodio prema sobama za poslugu.

Vođa je na prste još odbrojavao trenutke i prestao. Dade u tami nemi znak i potrči za Jabuom. Iz mraka za njim krene dvadeset *ninđa,* a još petnaest zauzme odbrambene položaje na oba kraja hodnika da čuvaju ovaj uzmak što je, kroz lavirint zaboravljenih podruma i prolaza kojima zamak beše šupalj kao saće meda, vodio do jednog Išidovog tajnog otvora pod jarkom, pa u grad.

Sad je Jabu ubrzano trčao, posrnu u hodniku i jedva zadrža ravnotežu. Projuri kroz kuhinju, prevrnuvši lonce, tiganje, tikve i bačve.

− *Ninđaaaaaa!* − rikne on. To nije spadalo u dogovor. Beše to njegovo lukavstvo da sebe zaštiti ukoliko ga izdaju. Muškarci i žene histerično se raštrkaju, ponove taj krik i jurnu da se sakriju pod klupe i stolove, dok je on jurio na drugu stranu. Popeo se u jedan od glavnih hodnika, u susret prvim stražarima koji su već isukali mačeve. − Dajte uzbunu! − vikne Jabu. − *Ninđe!* Među poslugom su *ninđe!*

Jedan samuraj pojuri prema glavnom stepeništu, a drugi junački pojuri i uzdignutog mača zastane na vrhu zavojitog stepeništa koje je vodilo dole. Sluge zastanu kad ga ugledaše, a onda se, ječeći od užasa, slepo pobacaju na kamenje, s rukama iznad glave. Jabu pritrči glavnom pragu, pređe ga i stane na stepenicama.

− Dajte uzbunu! Napadnuti smo! − vikao je po dogovoru da ih zavede na napad spolja koji će im odvući pažnju od glavnog napada kroz tajna vrata u dvoranu za audijenciju, sa ciljem da otmu i odvuku Mariko pre nego što se iko

snađe.

Samuraji na kapijama i u dvorištu samo su se uskomešali, ne znajući šta da čuvaju, a u tom trenu *ninđe* u bašti nagrnu iz zaklona i napadnu Smeđe koji su bili napolju. Jabu se povuče u predvorje dok su novi Smeđi jurili iz stražare na spratu u pomoć svojim drugovima pred zamkom. Pritrča mu kapetan.

− Šta se događa?

− *Ninđe*, napolju i među poslugom. Gde je Sumijori?

− Ne znam… u svojoj sobi.

Jabu skoči prema stepeništu, a dole navale novi ljudi. U tom času prve *ninđe* iz podruma projure pored posluge u napad. Bodljikavim šurikenom odstranjivali su usamljene branioce, dok su kopljem klali poslugu. Tad se prvi napadači nađu u glavnom hodniku, izazovu žestoku graju i strku. Izbezumljeni Smeđi leteli su kao muve bez glave, ne znajući odakle će doći sledeći napad.

Ninđe, koji su čekali na gornjem spratu, širom su otvorili vrata na prvi znak uzbune. Ganjali su i ubijali poslednje Smeđe koji su trčali dole. Otrovnim strelicama i šurikenima *ninđe* su jurišali. Brzo savladaju Smeđe pa preskoče njihove leševe i jurnuše prema glavnom hodniku na spratu niže. *Ninđe* odbiše besnu navalu Smeđih pojačanja. Mahali su teškim lancima sa tegovima na kraju, bacali ih na samuraje pa ih gušili ili im zaplitali mačeve kako bi ih lakše proburazili noževima dvostrukog sečiva. Vazduhom su sevali šurikeni pa su Smeđi na tom mestu bili desetkovani. Nekoliko *ninđa* beše ranjeno, ali su se borili puzeći kao besne životinje, a prestali bi tek onda kad bi ih smrt sasvim osvojila.

U vrtu su *ninđe* lako osujetili prvi talas brojnog pojačanja kada su Smeđi nagrnuli kroz glavna vrata. No, druga grupa Smeđih junački je povela drugi napad i svojim brojčanom prednošću odbila napadače. *Ninđe* se po naredbi povuku, a zahvaljujući ugljenocrnoj odeći bili su teška meta. Smeđi su hrabro jurnuli za njima, ravno u zasedu, i izginuli.

Napadači sa crvenom mrljom još su ležali i čekali ispred dvorane za audijencije. Njihov je vođa stavio oko na špijunku. Video je uznemirene Smeđe i Blektornove Sive koji su čuvali učvršćena vrata u hodnik i sa strepnjom osluškivali sve glasniju dreku ispod sebe. Otvore se vrata. Nagrnu novi stražari, Smeđi i Sivi. Tad oficiri obe grupe, koji više nisu mogli izdržati čekanje, narede svim svojim ljudima da napuste dvoranu za audijencije i da zauzmu odbrambene položaje na suprotnom kraju hodnika. Sad je put bio čist. Vrata što su vodila u glavni hodnik ostadoše otvorena. Uz njih je stajao još samo kapetan Sivih, a i on je odlazio. Vođa crvenomrljaša vide jednu ženu kako trči prema pragu, a s njom visokog varvarina. Prepoznao je svoju žrtvu.

Iza njih su se skupljale i druge žene.

U nestrpljivosti da obavi zadatak i tako smanji pritisak na članove svoga roda sprat niže, a ponesen pomamom za ubijanjem, vođa sa crvenom mrljom dade znak i provali kroz vrata samo trenutak prerano.

Blektorn ga ugleda, automatski izvuče pištolj ispod kimona i opali. Nestane zadnjeg dela vođine glave i tako napad na tren prestane. Istovremeno navali kapetan Sivih, napadne besomučnom žestinom i saseče jednog *ninđu*. Tad se čopor obruši na Sivog i on pogine, ali tih nekoliko sekundi dadoše Blektornu dovoljno vremena da odvuče Mariko izvan opasnosti i da zalupi vrata. Mahnito je ščepao gvozdenu polugu i gurnuo je u otvor, baš kad su se *ninđe* sručile na vrata, a ostali u obliku lepeze razdvojili da drže glavna vrata.

− Isuse! Šta se doga…?

− *Ninđaaaaaa!* − cikne Mariko pa su se Kiri, gospa Sazuko, gospa Ecu, Čimmoko, Ačiko i sluškinje histerično sjatile iz svojih soba, dok su *ninđe* žestoko lupale po vratima.

− Brzo, ovuda! − vrisne Kiri nadglasavši halabuku i pobegne unutra. Za njom u opštoj gužvi žene. Dve su pomagale staroj gospi Ecu. Blektorn vide kako se vrata njišu pod besnim udarcima čeličnih poluga. Sad se pukotina proširila. Blektorn potrči u svoju sobu, po rog sa barutom i po mačeve.

Ninđe su u dvorani za audijencije već sredile šestoricu Smeđih i Sive na glavnim vratima, a ostale su potisnuli u hodnik. No, dvojica njihovih su poginula, a dvojica behu ranjena pre kraja bitke. Spoljna vrata bila su zatvorena i osigurana polugama, a ceo ovaj deo osvojen.

− Požurite! − zareža novi vođa crvenomrljaša. Ljude sa provalničkim motkama nije trebalo nutkati dok su razbijali vrata. Vođa je časak stajao iznad leša svog brata, a onda ga besno udari nogom, znajući da je njegov brat svojom nestrpljivošću osujetio njihov iznenadni napad. Pridruži se svojim ljudima koji su opkolili vrata.

Blektorn je u hodniku brzo punio pištolj, a vrata su škripala pod udarcima. Najpre barut, brižno ga nabi… *pukne jedna daska na vratima…* pa papirnati čep da učvrsti naboj, pa olovna kugla i još jedan papirnati čep… *popusti jedna šarka na vratima i kroz nju se probije vrh poluge…* zatim pažljivo oduva prah s kremena.

− Anđin-sane! − vikne Mariko negde iz odaja. − požurite!

No, Blektorn se nije osvrtao. Približi se vratima, prinese pištolj pukotini, podigne ga i povuče oroz. Odjekne vrisak sa one strane vrata i napad prestane. Uzmakao je i ponovo počeo puniti pištolj. Najpre barut, brižno ga nabi… *opet se zatresu cela vrata kad su ljudi nasrnuli na njih ramenima, besnim*

pesnicama, nogama i oružjem… pa papirnati čep, pa kugla, pa još jedan papirnati čep… *vrata zaječe, zatresu se, odskoči jedna reza i zvekne na pod…*

Kiri je zadihano trčala malim hodnikom, dok su ostale gospe napola vukle za sobom staru gospu Ecu. Sazuko je vikala:

− Zar to ima smisla? Nemamo kuda poći…

No, Kiri je trčala dalje, posrtala, u novu odaju, jurnula preko nje i odgurnula deo šođi-zida. U kamenom zidu iza šođija behu ugrađena tajna, čelična vrata. Otvorila ih je. Šarke behu dobro podmazane.

− Ovo… ovo je tajno… tajno utočište moga gospodara! − Dahtala je i počela ulaziti, ali zastane. − Gde je Mariko?

Čimmoko se okrene i pojuri nazad.

Blektorn u prvom hodniku pomno oduva prašinu s kremena i opet pristupi. Vrata samo što nisu popustila, ali još su mu pružala zaklon. Ponovo je povukao okidač. Opet vrisak i trenutna pauza, a onda nastave udarati. Padne druga reza, a cela vrata se zaljuljaju. Počeo je opet puniti.

− Anđin-sane! − Mariko je bila na kraju hodnika i panično mu mahala pa je zgrabio oružje i pojurio prema njoj. Okrenula se i potrčala vodeći ga. Vrata se rasprsnu i *ninđe* navale za njima.

Mariko je brzo trčala, a Blektorn za njom. Potrčala je preko sobe, spotakla se o suknje i pala. Podigao ju je pa su jurnuli preko sledeće odaje. Pritrči im Čimmoko.

− Žurite! − vrisnula je, čekajući da oni prođu. Trenutak je išla za njima, a onda se neopaženo vratila i stala na put izvadivši nož.

U sobu navale *ninđe*. Čimmoko se, ispruživši nož, baci na prvog čoveka. Odbio je udarac, kao igračku je odgurnuo u stranu i jurnuo za Blektornom i Marikom. Poslednji čovek nogom slomi Čimmokin vrat i produži napred.

Mariko je trčala brzo, ali nedovoljno brzo. Smetale su joj suknje. Blektorn se trudio da joj pomogne. Prošli su kroz jednu odaju, skrenuli udesno u drugu, i on spazi tajna vrata kraj kojih su ih prestravljene čekale Kiri i Sazuko, dok su Aćiko i sluškinje pomagale starici da pređe u sobu iza vrata. Mariko je gurnuo na sigurno mesto. Tad zauzme odbrambeni položaj, sa nenapunjenim pištoljem u jednoj, a s mačem u drugoj ruci, čekao je Čimmoku. Budući da se ona nije odmah pojavila, počeo se vraćati, ali začu kako se sve više približavaju *ninđe*. Zastane i odskoči natrag u sobu kad se pojavio prvi *ninđa*. Zalupi vrata, a koplja i šurikeni se odbiše od čelika. Opet je jedva stigao gurnuti reze pre nego što su se napadači obrušili na vrata.

Ošamućeno je zahvaljivao Bogu što su izmakli, a kad je video da su vrata

tako snažna da ih poluge neće tako lako slomiti, pa su zasad izvan opasnosti, opet je hvalio Boga. Osvrtao se i pokušavao povratiti dah. Mariko je klečala i hvatala vazduh. Bilo je tu šest služavki, Ačiko, Kiri, Sazuko i stara gospa Ecu koja je ležala gotovo onesvešćena, siva lica. Prostorija beše malena, s kamenim zidovima, a sporedna vrata su vodila na malu terasu na zidinama. Prođe do prozora i proviri napolje. Ovo ugaono uporište je gledalo na ulicu i na dvorište. Čuo je odozdo bojni metež, vriskove, povike i histerične bojne pokliče. Nekolicina Sivih i pojedini samuraji već su počeli da se okupljaju na ulici i na suprotnim zidinama. Donja vrata su bila zaključana, a držali su ih *ninđe.*

− Koji se đavo događa? − upita Blektorn. Grudi su ga bolele. Niko ne odgovori pa se on vrati, klekne pored Mariko i nežno je prodrma. − Šta se događa? − No, ona još nije mogla da mu odgovori.

Jabu je trčao širokim hodnikom u zapadnom krilu prema svojim spavaonicama. Zamakne za ugao i naglo stane. Pred njim su *ninđe* potiskivali veliko mnoštvo samuraja, *ninđe* koji su se sunovratili s gornjeg sprata i prešli u žestok protivnapad.

− Šta se događa? − drekne Jabu u halabuci jer ovde nisu smeli biti *ninđe,* nego samo na donjem spratu.

− Sa svih strana nas napadaju − dahne jedan samuraj. − Ovi su sišli odozgo…

Jabu opsuje, shvativši da je izigran, jer mu nisu poverili ceo plan napada.

− Gde je Sumijori?

− Sigurno je mrtav! Njegov deo zamka su osvojili, gospodaru. Sreća vaša što ste pobegli. Sigurno su napali kratko vreme nakon vašeg odlaska. Zbog čega *ninđe* nas napadaju?

Privuče im pažnju nalet vrisaka. Na suprotnom kraju Smeđi krenu iza ugla u nov protivnapad, pokrivajući samuraje koji su se borili kopljima. Kopljanici odbiju *ninđe,* a Smeđi se bace za njima u poteru. No, tad samuraje obavije oblak šurikena pa su uskoro vrištali i ginuli, zakrčujući hodnik, grčeći se od otrova. Ostatak Smeđih na tren se povuče izvan dohvata šurikena da se pregrupišu.

− Zovnite strelce! − drekne Jabu koji se nije izlagao. Ljudi odjure da ga poslušaju.

− Zbog čega je ovaj napad? Zbog čega su u punom broju upali? − opet zapita samuraj. Iz rane na obrazu curila mu je krv po licu.

Obično bi omraženi *ninđe* napadali pojedinačno ili u malim grupama, a čim

bi obavili zadatak, nestajali bi isto onako brzo kao što su se pojavili.

− Ne znam − odgovori Jabu. Sad je ceo taj deo zamka bio u metežu. Smeđi se još nisu snašli, nisu povratili ravnotežu od užasne brzine napada.

− Da… da je ovde Toranaga-sama, shvatio bih da je Išido naredio iznenadan napad, ali… ali zašto sada? − upita samuraj. − Nema ovde nikoga… − Umukne kad mu je sinulo.

− Gospa Toda! − Jabu ga pokuša nadglasati, ali čovek drekne:

− Oni *nju* traže, Jabu-sane! sigurno traže gospu Toda! − Povede napad u istočno krilo. Jabu je oklevao pa pošao za njima.

Da dođu u istočno krilo, morali su preći preko središnjeg odmorišta koje su sada držali *ninđe.* Svuda su ležali mrtvi samuraji. Podstaknuti saznanjem da je u opasnosti njihova obožavana gospa, prvi talas samuraja probije obruč, no *ninđe* ih brzo saseku. Tad Smeđi počnu vikati. Vest se brzo proširi i Smeđi udvostruče svoje napore. Jabu jurne da vodi bitku, a sam se držao što je mogao više na sigurnom. Jedan *ninđa* otvori leđnu torbu, na zidnoj baklji pripali tikvicu s fitiljem pa je zavitla na Smeđe. Rasprsla se na zidu i eksplodirala, ostavljajući iza sebe vatru i dim. Taj *ninđa* smesta povede protivnapad koji Smeđe natera u usplamteli, smeten beg. Zaštićeno dimom, sa donjeg sprata dojuri pojačanje *ninđa.*

− Povucite se i pregrupišite! − vikne Jabu u hodniku koji je vodio sa glavnog odmorišta. Želeo je da što više odugovlači, pretpostavljajući da je Mariko već zarobljena i da je nose prema izlazu iz podruma. Svakog časa očekivao je zov trube koji bi naznačio uspeh i svim *ninđama* naredio da prekinu napad i da se povuku.

Tad grupa Smeđih odozgo navali u samoubilačkom napadu sa stepeništa i probije obruč. Poginu, ali i drugi Smeđi ogluše su se o Jabuovu naredbu pa navale. Baciše nove bombe i planu gobleni na zidovima. Plamen počne lizati po zidovima, a od iskri se zapale tatamiji. Jedan *ninđa* upadne u iznenadan plameni jezik koji ga pretvori u drečavu živu baklju. Tad plane kimono jednog samuraja koji se baci na drugog *ninđu* pa obojica izgoreše. Drugi zapaljeni samuraj mahao je mačem kao bojnom sekirom da bi se probio kroz napadače. Za njim krene deset samuraja. Iako su dvojica poginula, a trojica pala smrtno ranjena, ostali se probiju i krenu prema istočnom krilu. Uskoro za njima nova desetorica. Jabu je bez opasnosti poveo sledeći napad, dok su se preostali *ninđe* uredno povlačili u prizemlje i u svoj tajni hodnik u podrumu. Započne borba za slepi hodnik u istočnom krilu.

* * *

U sobici su svi piljili u vrata. Čuli su kako napadači stružu po šarkama i po

podu. Zatim iznenadno lupanje i oštar, prigušen glas. Zaječe dve sluškinje.

− Šta je rekao? − zapita Blektorn. Mariko obliže suve usne.

− Re… rekao je da otvorimo vrata i da se predamo ili će on… ili će dići vrata u vazduh.

− Bi li oni to mogli učiniti, Mariko-san?

− Ne znam. Narav… naravno, znaju se služiti barutom i… − Mariko prinese ruku pojasu, ali ništa ne nađe. − Gde je moj nož? − Sve žene potraže svoje bodeže. Kiri ga nije imala, ni Sazuko, a ni Aćiko, ni gospa Ecu. Blektorn je napunio pištolj i isukao dugi mač. Kratki mač mu je ispao u besomučnom trčanju prema spasu.

Onaj prigušeni glas postade bahatiji i sve žešći, a sve žene u sobi upilje se u Blektorna. No, Mariko je znala da je izdana i da je došlo njeno vreme.

− Rekao je, ako otvorimo vrata i predamo se, svi će biti slobodni osim tebe. − Mariko makne s očiju pramen kose. − Rekao je da tebe traže kao taoca, Anđin-sane. Samo to oni traže… − Blektorn krene napred da otvori vrata, ali mu se Mariko očajnički ispreči na putu. − Ne, Anđin-sane, to je prevara! Jako žalim, ne traže oni tebe, nego mene! Ne veruj im! Ja im ne verujem. − Nasmešio joj se, ovlaš je dodirnuo i pružio ruku prema jednoj rezi. − Ne tebe, nego mene… to je prevara! Kunem se! Nemoj im verovati, molim te! − reče ona i zgrabi mu mač. Već ga je napola izvukla iz korica pre nego što je shvatio šta ona radi.

Uhvatio ju je za ruku.

− Ne! − naredi on. − Prestani!

− Nemoj me predati njima u ruke! Nemam noža! Molim te, Anđin-sane! − Pokušala se osloboditi njegovog stiska, ali on je digne i stavi ruku na gornju rezu.

− *Dozo* − kazao je ostalima dok ga je Mariko očajnički nastojala zaustaviti.

Istupi Aćiko, preklinjući je, a Mariko je pokuša odgurnuti pa vikne:

− Molim te, Anđin-sane, to je prevara! Za ljubav Božju! − Trznuo je rukom i otvorio gornju rezu. − Oni traže mene, živu! − divljački vrisne Mariko. − Zar ne shvataš? Da me zarobe, zar ne shvataš? Hoće me živu i onda je sve bilo uzalud… Toranaga će sutra preći granicu… Molim te, ovo je prevara, Bogati…

Aćiko je obgrlila Mariko, moljakala je, odvlačila, a njemu davala znak da otvori vrata.

− *Isogi*, *isogi*, *Anđin-san…* Blektorn povuče srednju rezu.

− Za ljubav Božju, nemoj da svi ovi mrtvi budu uzalud! Pomozi mi! Seti se

svoje zakletve!

Tad je shvatio ono što mu je govorila i panično vratio reze na mesto.

− A zašto bi…?

Prekine ga divljačka lupa po vratima i zveket čelika po čeliku. Tad se javi glas, odsečen, silovit, sve žešći. Spolja prestane svaki zvuk. Žene pobegnu prema suprotnom zidu i čučnu.

− Mičite se s vrata! − vrisne Mariko jurnuvši za njima. − On će dići vrata u vazduh!

− Odugovlači s njim, Mariko-san! − reče Blektorn, skoknuvši prema sporednim vratima koja su vodila na zidine. − Uskoro će ovamo stići naši. Zvekeći rezama, govori im da su se zaglavile… bilo šta. − Povukao je gornju rezu na sporednim vratima, ali beše zarđala. Mariko poslušno pritrči vratima. Pravila se kao da pokušava povući srednju rezu, moljakajući *ninđe* sa druge strane. Tad je počela zveckati donjom rezom. Opet onaj glas, nasrtljiviji, pa Mariko pojača svoje plačljive molbe.

Blektorn ponovno udari rukom u gornju rezu, ali opet se nije pomakla. Žene su bespomoćno gledale. Konačno reza bučno popusti. Mariko je pokušavala pokriti taj lom, a Blektorn se okomi na poslednju rezu. Sad su mu ruke bila izranjavljene i okrvavljene. Vođa *ninđa* s one strane vrata ponovi svoju divljačku opomenu. Blektorn očajnički dohvati mač pa balčak upotrebi kao polugu. Više nije pazio na buku. Mariko je prigušivala njegovu lomljavu kako je znala i umela. Reza kao da je bila zavarena.

Vođa crvenomrljaša pred vratima gotovo je poludeo od ljutnje. Tajno utočište beše sasvim neočekivano. Vođa klana naredio mu je neka Toda Mariko zarobi živu, proveri da ona nema oružja i da je preda Sivima koji su čekali na kraju tunela koji je vodio iz podruma. Znao je da vreme ističe. U hodniku je ispred dvorane za audijencije čuo žestoku bitku. Ogorčeno je pomislio da bi sad svi oni bili izvan opasnosti u podrumu, završivši zadatak, da nema ovog tajnog utočišta i da nije bilo njegovog nestrpljivog, glupog brata koji je pre vremena krenuo u napad.

Karma je imati takvog brata!

U ruci je držao upaljenu sveću, a stazicu baruta povukao do bačvica koje su doneli u torbama kako bi u vazduh digli tajni ulaz u podrume i tako osigurali odstupnicu. No, morila ga je nedoumica. Mogli su se probiti jedino ako ova vrata dignu u vazduh. A sa one stranu vrata je ona Toda… Eksplozija će sigurno pobiti sve koji su unutra, a njemu pokvariti zadatak i svi će njihovi gubici biti uzaludni.

Prema njima je neko trčao. Jedan od njihovih.

− Brzo! − šapne čovek. − Ne možemo ih više dugo odbijati! − I odjuri.

Vođa crvenomrljaša odluči. Mahne svojima neka se sklone i upozori kroz vrata:

− Maknite se! Vrata ću dići u vazduh! − Na stazu baruta stavi sveću i skoči na sigurno mesto. Zapišti barut, zapali se, a plamen kao zmija lizne prema bačvicama.

Blektorn otvori sporedna vrata. U prostoriju prodre svež noćni vazduh. Žene požure na verandu. Padne stara gospa Ecu, ali ju je uhvatio i gurnuo na verandu. Okrenuo se prema Mariko, no ona se priljubila uz čelična vrata i odlučno povikala:

− Ja, Toda Mariko, protivim se ovom sramnom napadu i svojom smrću…

Skočio je prema njoj, ali ga eksplozija odbaci. Vrata iskoče iz šarki, upadnu u sobu i odbiju se o suprotni zid. Kiri i ostale gospe od detonacije popadaju po zidini, ali uglavnom prođu bez povreda. U sobu lizne dim, a za njim i *ninđe.* Izvijena čelična vrata ležala su u ćošku.

Vođa crvenomrljaša klečao je pored Mariko, dok su se ostali svrstali okolo kao zaštitnica. Odmah je ustanovio da je gotova i da brzo umire. *Karma*, pomislio je pa opet skočio na noge. Blektorn je onesvešćen ležao, mlaz krvi tekao mu je iz ušiju i iz nosa, pokušavao se vratiti u život. Njegov pištolj, savijen i beskoristan, ležao je u ćošku.

Vođa crvenomrljaša zakorači i zastane. Na prag izađe Ačiko.

Ninđa je pogleda i prepozna. Tad baci pogled na pod u Blektorna. Mrzeo ga je zbog pištolja i kukavičluka što je naslepo pucao kroz vrata ubivši mu jednog čoveka, a ranivši drugog. Opet pogleda Ačiku i posegne za nožem. Slepo se bacila na njega. Nožem joj je probio levu dojku. Umrla je u grču, a on bez gneva pristupi. Izvuče nož iz trzavog tela ispunivši poslednji deo svojih naredbi odozgo (pretpostavljao je od Išida, iako to nikad ne bi mogao dokazati): ukoliko ne uspeju, pa se gospa Toda ubije, neka je ostavi nedirnutu i neka joj ne skida glavu. Mora zaštititi varvarina, a sve ostale žene ostaviti nepovređene, osim Kijama Ačiko. Nije znao zašto mu narediše da nju ubije, ali to su mu naredili i za to su mu platili pa je poginula.

Dao je znak za povlačenje. Jedan njegov čovek prinese usnama zakrivljen rog i prodorno dune. Njegov zov odjekne kroz zamak i kroz noć. Vođa poslednji put pregleda Mariko. Poslednji put pogleda mladu Ačiko. I poslednji put varvarina koga je toliko želeo ubiti. Tada se okrene pa povede odstupnicu kroz sobe i hodnike u dvoranu za audijencije. *Ninđe* koji su branili glavna vrata, čekali su dok svi crvenomrljaši nisu zamakli kroz tajni prolaz, a tad u hodnik ubace još dima i vatrenih bombi pa odjure u zaklon. Pokrivao im je

odstupnicu vođa *ninđi*. Čekao je dok svi nisu umakli, a onda po podu razbacao pregršt jedva primetnih smrtonosnih bodlji: malenih, šiljcima prekrivenih metalnih kugli kojima je vrh bio otrovan. Pobegao je kad su Smeđi kroz dim upali u dvoranu za audijencije. Neki navale za njim, a druga povorka jurne prema hodniku. Samuraji vrisnu kad su im se iglice zarile u tabane. Počeli su umirati.

U maloj sobi čula su se jedino Blektornova pluća koja su se borila da dođu do vazduha. Kiri se na terasi teturavo uspravi. Kimono joj se pocepao, a ruke bile pune ogrebotina. Oteturala je nazad, videla Ačiko i vrisnula, a onda se skljokala prema Mariko i pala na kolena pored nje. Druga eksplozija negde u zamku digne prašinu, začuju se novi krici i udaljeni povici: ’Požar!’ U sobu navali dim. Sazuko i neke sluškinje ustanu. Sazukino lice i ramena bili su puni rana, a slomila je ručni zglob. Ugledala je Ačiko, kojoj su oči i usta bili razjapljeni u smrtnoj stravi pa je zaječala.

Kiri je ošamućeno pogleda i upre prst u Blektorna. Mlada žena zatetura prema Kiri i vide Mariko. Zaplakala je. Tada se sabrala. Vratila se Blektornu i pokušala mu pomoći da ustane. Sluškinje joj pohitaju u pomoć. Uhvatio se za njih i sa mukom ustao, a onda se zanjihao i pao, kašljući i povraćajući. Iz ušiju mu je još tekla krv. U sobu upadnu Smeđi. Prestravljeno su se gledali.

Pored Mariko je klečala Kiri. Jedan samuraj je digne. Ostali su se vrpoljili uokolo. Odu kad Jabu upadne u odaju, pepeljast u licu. Videvši da je Blektorn još živ, prođe ga veći deo teskobe.

− Zovnite lekara! Brzo! − naredi on pa klekne uz Mariko. Još je bila živa, ali se brzo gasila. Lice joj gotovo i nije bilo povređeno, ali telo joj beše grozno osakaćeno. Jabu strgne sa sebe kimono pa je pokrije do vrata. − Brzo lekara − proškrguta on i ode Blektornu. Pomogne mu da sedne uza zid. − Anđin-san! Anđin-san!

Blektorn je još bio u šoku. U ušima mu je zvonilo, slabo je video, lice mu je postalo masa modrica i opekotina od baruta. Tad mu se oči razbistre i ugleda Jabua, slika mu se pijano uvijala i gušio ga je zadah barutnog dima. Nije znao gde je ni ko je, znao je samo da se nalazi na brodu usred boja i da je njegov brod oštećen, a da mu je on, Blektorn, potreban. Tad je spazio Mariko pa se svega setio.

Nesigurno ustane uz Jabuovu pomoć pa otetura do nje.

Delovala je spokojno kao da spava. Bolno je kleknuo i pomakao kimono. Zatim ga opet navuče. Puls joj se skoro nimalo nije osećao. Zatim prestane.

Stajao je i gledao je, njišući se. Zamalo se skljokao. Tada dođe lekar, odmahne glavom i nešto reče, ali Blektorn ga nije ni čuo ni razumeo. Znao je

samo da je po nju došla smrt i da je i on mrtav.

Učini nad njom znak krsta i izgovori svete latinske reči blagoslova. Molio je za nju, iako mu iz usta nije izlazio glas. Ostali su ga posmatrali. Kad je obavio svoju dužnost, opet se jedva uspravio na noge. Tad mu se učini kao da mu glava pršti od crvenog i ljubičastog svetla i srušio se. Prihvate ga blage ruke, pomognu mu da legne na pod i puste ga da počiva.

− Je li mrtav? − zapita Jabu.

− Zamalo. Ne znam šta će mu biti s ušima, Jabu-sama − kazao je lekar. − Možda ima unutrašnje krvarenje.

− Biće bolje da ih hitno iznesemo − uzrujano će jedan samuraj. − Požar se može proširiti pa ćemo ostati u klopci.

− Da − odvrati Jabu. Drugi ga samuraj hitno zovne sa balkona pa on izađe van. Uza zid je ležala stara gospa Ecu, siva lica i suznih očiju. Ljuljala ju je njena sluškinja. Pogledala je u Jabua. Jedva ga je videla.

− Kasigi Jabu-san?

− Da, gospo.

− Jesi li ti ovde najviši oficir?

− Jesam, gospo!

− Molim te − obrati se starica sluškinji − pomozi mi da ustanem.

− Pa morali biste pričekati lekar…

− Pomozi da ustanem! − Samuraji su gledali kako ona ustaje uz služavkinu pomoć. − Slušajte! − prozborila je promuklim i slabašnim glasom u tišini. − Ja, Maeda Ecu, žena Maeda Arinosija, gospodara Nagata, Ivamija i Akija, svedočim da je Toda Mariko-san dala svoj život kako bi sebe spasila, da je ovi ogavni sramni ljudi ne bi nečasno zarobili. Tvrdim da… da je Kijama Ačiko namerno napala *ninđu*, žrtvujući svoj život, rađe nego da se izloži nečasnom zarobljavanju… da bi gospa Toda bila zarobljena i osramoćena da nije bilo junačkog Anđin-sana. Sve mi i svi koji su živi mogu njemu zahvaliti, a duguju mu zahvalnost i naši gospodari što nas je zaštitio od te sramote… Za ovaj nečastan napad optužujem gospodara generala Išida… A i za izdaju naslednika i gospe Očibe… − Starica se zanjiše i gotovo padne, a sluškinja zajeca i snažnije je prihvati. − I… i gospodar Išido izdao je njih i Regentsko veće. Sve vas molim da mi budete svedoci, da ovu sramotu ne mogu preživeti…

− Ne… ne, gospodarice − zaplače sluškinja… − Neću vam dopustiti…

− Odlazi! Kasigi Jabu-sane, molim te, pomozi mi. Odlazi, ženo!

Jabu podigne lagano gospu Ecu i naredi sluškinji da ode. Poslušala ga je. Gospa Ecu je bila na teškim mukama i jedva je disala.

− Da je ovo istina potvrđujem svojom smrću − tiho će ona i podigne pogled na Jabua. − Bila bih počašćena ako… ako bi mi ti bio pomagač. Molim te, pomozi da stanem na ivicu zidine.

− Ne, gospo. Nije potrebno da ginete. Okrenula je lice od ostalih pa mu šapnula:

− Već umirem, Jabu-sama. Imam unutrašnje krvarenje, nešto se u meni slomilo… od eksplozije… Pomozi mi da obavim svoju dužnost. Stara sam i beskorisna, a već dvadeset godina patnja mi je drugarica. Neka i moja smrt pomogne gospodaru našem, *neh?* − Stare oči zaiskre. − N*eh?*

Nežno ju je podigao i ponosno stao pored nje na ivicu zidine. Duboko pod njima beše dvorište. Pomogao joj je da ustane. Svi su joj se naklonili.

− Rekla sam istinu. To potvrđujem svojom smrću − rekla je drhtavim glasom, dok je sama stajala uz rub. Tada je zahvalno sklopila oči, pa se sunovratila da poželi dobrodošlicu smrti.

58

Regenti su se sastali u velikoj dvorani na drugom spratu kule. Išido, Kijama, Zataki, Ito i Onoši. Sunce je u zoru bacalo duge senke, a vazduh je još bio težak od zadaha požara.

Beše prisutna i gospa Očiba, i ona silno zbunjena.

− Jako žalim, gospodaru generale, ne slažem se − govorio je Kijama svojim krhkim suvim glasom. − Nemoguće je zanemariti *sepuku* gospe Toda, junaštvo moje unuke, izjavu i svečanu smrt gospe Maeda, kao i stotinu četrdeset i sedam pobijenih Toranaginih samuraja. I to da je taj deo zamka izgoreo gotovo do temelja! To jednostavno ne smemo zatajiti.

− Slažem se − reče Zataki. Stigao je juče ujutro iz Takata i potajno je likovao čuvši pojedinosti o Marikinom sukobu sa Išidom. − Da ste joj dopustili da otputuje juče, kao što sam savetovao, ne bismo sada bili u ovoj zamci.

− Nije ozbiljno kao što vi mislite. − Išidova su usta postala oštra crta i Očibi se u tom trenutku gadio. Gadio joj se zato što je zakazao i što ih je sve povukao u ovu klopku. − Jedini cilj *ninđa* bio je plen − izjavi Išido.

− Zar je varvarin plen? − podrugljivo će Kijama. − Zar bi oni samo zbog jednog varvarina preduzeli tako velik napad?

− Zašto ne? Mogli bi uceniti njegovu glavu, *neh?* − Išido se zapilji u *daimjoa* uz kojeg su stajali Ito Teruzumi i Zataki. − Hrišćani u Nagasakiju dobro bi ga platili, mrtva ili živa. *Neh?*

− Možda − složi se Zataki. − Tako se varvari bore.

− Zar vi službeno saopštavate da su hrišćani smislili i platili ovaj podli napad? − ogorčeno će Kijama.

− Rekoh da je to bilo moguće. To i jeste moguće! Da, ali nije verovatno − upadne Išido koji nije hteo da nestabilnu ravnotežu regenata sada pokvari otvorena razmirica. Još se ljutio što ga uhode nisu obavestile o Toranaginoj tajnoj jazbini i još mu nije bilo jasno kako su je uspeli izgraditi onako tajno da se o njoj ništa ne pročuje. − Ja tvrdim da je cilj *ninđa* bio plen.

− To je vrlo razumno i sasvim tačno − reče Ito sa zluradim sjajem u očima. Beše to onizak čovek srednjih godina, blistavo ukrašen mačevima, iako su ga izvukli iz postelje kao i sve ostale regente. Bio je našminkan kao žensko i imao je crne zube. − Da, gospodaru generale. No, možda ga *ninđe* nisu nameravali uceniti u Nagasakiju nego u Edu, gospodaru Toranagi. Nije li varvarin još uvek njegov sluga?

Išidovo se čelo smrkne pri spomenu Toranaginog imena.

− Slažem se da bismo vreme trebali posvetiti raspravi o gospodaru Toranagi, a ne o *ninđama*. Verovatno je on naredio napad, *neh?* Dovoljno je varljiv da to učini.

− Ne, nikad se on ne bi poslužio *ninđama* − izjavi Zataki.

− Da, varljiv je, ali nije prljav. To bi učinili trgovci, ili varvari. Gospodar Toranaga ne!

Kijama je odmeravao Zatakija i mrzeo ga.

− Naši prijatelji Portugalci ne bi mogli niti hteli da se tako mešaju u naše stvari. Nikada!

− Biste li poverovali da oni i njihovi sveštenici spletkare s jednim hrišćanskim *daimjom* na ostrvu Kjušuu da se zarati protiv nehrišćana, a taj rat podržala bi strana invazija?

− Ko? Reci mi. Imate li dokaze?

− Još nemam, gospodaru Kijama, ali još se o tome šuška, a jednog ću dana imati dokaze. − Zataki se opet okrenu prema Išidu. − Šta da preduzmemo u pogledu ovog napada? Gde je izlaz iz nedoumice? − zapita pa pogleda Očibu. Posmatrala je Kijamu, onda joj pogled skrene na Išida, pa opet natrag na Kijamu. Nikada se Zatakiju nije učinila poželjnijom.

− Svi smo se složili − započne Kijama − da je očigledno gospodar Toranaga spletkario kako bismo upali u klopku Toda Mariko-same… Ma kako bila ona hrabra, ma kako odana dužnosti i časna, Bog nek joj se smiluje!

Ito namesti nabor u skutima svog besprekornog kimona.

− No, ne slažete se da bi Toranagi bila dobra strategija da ovako napada svoje vazale? Oh, gospodaru Zataki, znam da on ne bi nikada upotrebio *ninđe*, ali vrlo je vešt tome da drugi prihvate njegove planove, pa da čak poveruju da su njihove vlastite. *Neh?*

− Sve je moguće, ali neverovatno je da bi on uzeo *ninđe*. Prepametan je on, a da bi njih upotrebio. Ili nekoga unajmio da to učini. Njima se ne može verovati. A zašto bi na nešto prisilio Mariko-samu? Mnogo bolje bi mu bilo da je pričekao pa pustio da mi pogrešimo, jer smo već bili upali u zamku. *Neh?*

− Da. I još smo u njoj. − Kijama pogleda Išida. − I ko god naredio onaj napad, bio je glupan, i nimalo nam nije pomogao.

− Možda gospodar general ima pravo u tome da to nije onako ozbiljno kao što mi mislimo − reče Ito. − Ali jako žalosno, nije to elegantna smrt za jadnu gospu.

− Beše to njena *karma*, a mi nismo upali u klopku. − Išido se opet zabulji u Kijamu. − Sreća njena što je imala onaj zaklon, inače bi je oni gadovi zarobili.

− Ali je nisu zarobili, gospodaru generale! Počinila je jedan oblik *sepukua*, a i ostale žene, pa ako sad sve ne pustimo da otputuju, biće još samoubistava u znak neslaganja, a mi to ne smemo dopustiti − reče Kijama.

− Ne slažem se. Svi bi trebali ovde ostati, barem dok Toranaga-sama ne pređe na naše područje.

Ito se nasmeši.

− Biće to značajan dan.

− Misliš da on neće doći? − upita Zataki.

− Sporedno je šta ja mislim, gospodaru Zataki. Uskoro ćemo znati šta će on učiniti. Šta bilo da bilo, svejedno nam je. Toranaga mora umreti ukoliko želimo da baštinik nasledi. − Ito pogleda Išida. − Je li varvarin mrtav, gospodaru generale?

Išido odmahne glavom i osmotri Kijamu.

− Bio bi zle sreće da sada pogine ili ostane osakaćen, tako hrabar čovek. *Neh.*

− Mislim da je on zarazan pa što pre umre, to bolje. Zar ste zaboravili?

− Mogao bi nam koristiti. Slažem se sa gospodarom Zatakijem i s vama. Toranaga nije budala. Sigurno postoji valjan razlog zašto ga Toranaga voli. *Neh?*

− Da, opet imate pravo − reče Ito. − Anđin-san se dobro držao s obzirom na to da je varvarin, zar ne? Toranaga je imao pravo kad ga je proglasio samurajem. − Pogledao je Očibu. − Kad vam je dao cvet, gospo, mislim da je

to bio pesnički potez dostojan dvoranina.

Opšte povlađivanje.

− Šta će sad biti s pesničkim takmičenjem, gospo? − upita Ito.

− Morali bismo ga otkazati, jako žalim − izjavi Očiba.

− Da − složi se Kijama.

− Jeste li odlučili čime ćete nastupiti, gospodaru? − upitala je.

− Ne − odgovori on. − Ali sad bih mogao kazati:

Na grani uvenuloj

Oluja je pala…

Tamne letnje suze.

− Neka to bude njen epitaf. Bila je samurajka − prošapće Ito. − Delim te letnje suze.

− Što se tiče mene − kazala je Očiba − što se mene tiče, bio bi mi draži drukčiji kraj:

Na grani uvenuloj

Slušao je sneg…

Tišinu zimsku.

No, slažem se, gospodaru Ito. I ja mislim da ćemo svi mi podeliti te tamne letnje suze.

− Ne, jako žalim, gospo, ali nemate pravo − javi se Išido. − U redu, biće suza, ali prolivaće ih Toranaga i njegovi saveznici. − Počeo je sastanak privoditi kraju. − Odmah ću pokrenuti istragu o napadu *ninđa.* Sumnjam da ćemo ikada otkriti istinu. U međuvremenu, zbog sigurnosti i ličnog mira, sve propusnice ćemo sa žaljenjem poništiti, a svima ćemo sa žaljenjem zabraniti da otputuju pre dvadeset i drugog dana.

− Ne − kazao je gubavac Onoši, poslednji regent, sa svog usamljenog mesta sa one strane prostorije gde je nevidljiv ležao iza neprozirnih zastora baldahina. − Jako žalim, ali baš to ne smete učiniti. Sad sve morate pustiti da odu. Sve!

− Zašto?

Onošijev glas beše zlurad i neustrašiv.

− Ako ih ne pustite, osramotićete najhrabriju gospu u carstvu, osramotićete gospu Kijama Ačiku i gospu Maeda, smilovao se Bog njihovim dušama. Kad se pročuje to sramno delo, sam Bog otac zna koliko će to škoditi nasledniku, a i svima nama, ako ne budemo oprezni.

Očiba se sledila. Kad je pre godinu dana Onoši došao ukazati poštovanje umirućem Taiku, straže su navaljivale da razgrnu zastore na njegovom baldahinu za slučaj da Onoši krije oružje i ona je videla unakaženi ostatak lica, bez nosa, bez ušiju, svog u krastama, usplamtele fanatične oči, patrljak leve ruke i zdravu desnicu kojom je stezao kratki mač.

Gospa Očiba je molila da ni ona ni Jaemon nikada ne obole od gube. I ona je želela da završe sastanak, jer sad je morala odlučiti šta da preduzme. Kako da se drži prema Toranagi i kako da se drži prema Išidu.

− Drugo − nastavljao je Onoši − ako se tim podlim napadom poslužite kao opravdanjem da nekoga ovde zadržite, zapravo dajete im na znanje da ih uopšte niste nameravali pustiti da odu, iako ste se na to svečano, pismeno obavezali. Treće, vi ste…

− Celo Veće je odobrilo izdavanje propusnica! − prekine ga Išido.

− Jako žalim, celo Veće je odobrilo mudar predlog gospe Očibe da ponudimo propusnice, jer smo, kao i ona, mislili da će tek nekolicina iskoristiti tu priliku da odu, pa i kad bi je hteli koristiti, mogli bismo odlagati.

− Želite reći da Toranagine žene i Toda Mariko ne bi otišle, a da se ostale ne bi za njima povele?

− To što se dogodilo tim ženama ni za dlaku ne bi odvuklo Toranagu s njegovog cilja. Moramo se brinuti za svoje saveznike! Da nije bilo napada *ninđa* i ta tri *sepukua,* do cele ove gluposti ne bi ni došlo!

− Ne slažem se.

− Treće i poslednje: ako ih sad sve ne pustite da odu, posle onoga što je gospa Ecu javno izjavila, većina *daimjoa* optužiće vas, iako ne javno, da ste naredili napad, a svi smo mi izloženi istoj sudbini i tada će se proliti mnogo suza.

− Nije meni potrebno da pribegavam *ninđama.*

− Naravno − otrovno se složi Onoši. − Ni meni, a ni bilo kome ovde. No, smatram da vas moram podsetiti da ima dve stotine šezdeset i četiri *daimjoa,* da se naslednikova snaga sastoji u koaliciji otprilike dve stotine, a naslednik ne sme dopustiti da vas, njegovog najodanijeg stegonošu i vrhovnog zapovednika, smatraju krivim za takve podlosti i za takvu čudovišnu nesposobnost kao što je ovaj propali napad.

− Tvrdite da sam ja naredio napad?

− Naravno da ne, jako žalim. Samo sam rekao da će vas smatrati krivim ukoliko svima ne dopustite da otputuju.

− Misli li ovde neko da sam ja naredio napad? − Niko nije otvoreno izazvao

Išida. Dokaza nije bilo! Istina, nije se sa njima savetovao, a govorio je vrlo neodređeno, čak i sa Kijamom i Očibom, ali svi su oni za to znali i svi su podjednako besneli što je bio tako glup i zakazao. Svi osim Zatakija. No, i uz sve to Išido je još bio gospodar Osake i vladar Taikovog blaga, zato ga nisu smeli dirnuti ni ukloniti. − Dobro − odlučno će Išido. − *Ninđe* su došli po plen. O propusnicama ćemo glasati. Ja glasam da ih poništimo.

− Ja sam protiv − izjavi Zataki.

− Jako žalim, i ja sam protiv − reče Onoši.

Ito pocrveni pod njihovim ispitivačkim pogledima.

− Moram se složiti s gospodarom Onošijem, a istovremeno je, ovaj… sve je to veoma teško, *neh?*

− Glasajte − mrko će Išido.

− Slažem se s vama, gospodaru generale.

− Jako žalim − izjavi Kijama. − Ja se ne slažem.

− Dobro − reče Onoši. − To smo rešili, ali slažem se s vama, gospodaru generale, imamo drugih gorućih poteškoća. Moramo znati šta će sada preduzeti Toranaga. Šta vi mislite?

Išido je smirena lica zurio u Kijamu, pa izustio:

− Kakav je na to vaš odgovor?

Kijama je nastojao pročistiti glavu od svih mržnji, strahova i briga, kako bi se konačno odlučio: Išido ili Toranaga. Ovo je sigurno presudan čas. Živo se sećao kako mu je Mariko iznela tobožnju Onošijevu izdaju, Išidovu tobožnju prevaru i tobožnji Toranagin dokaz za tu prevaru. Pa o varvarinu i njegovom brodu, pa šta bi se nasledniku i crkvi moglo dogoditi ako bi Toranaga zavladao zemljom, pa šta bi se njihovom zakonu moglo dogoditi kad bi zemljom zavladali sveti oci. A povrh svega toga lebdela je strepnja oca-vizitatora u pogledu jeretika i njegovog broda, pa šta li će se dogoditi ako izgube Crni brod, pa čvrsto uverenje zapovednika ekspedicije da je Anđin-san sotonin nakot, a Mariko začarana, isto kao što je začaran i Rodriges. Jadna Mariko, žalosno je pomislio, da onako umre posle tolikih patnji, i bez odrešenja, bez poslednje pomasti, bez sveštenika, da provede večnost daleko od Božje nebeske milosti. Bogorodice neka joj se smiluje! Toliko letnjih suza.

A Ačiko? Je li nju vođa *ninđa* prepoznao ili je to bilo samo slučajno ubistvo? Kako je bila hrabra što je napala, a nije poklekla, jadno dete. Zašto je varvarin još živ? Zašto ga *ninđe* nisu ubili? To im je sigurno bilo naređeno, ako je ovaj podli napad izmislio Išido, kao što je sigurno slučaj. Sramota što je Išido zakazao i ružno što nije uspeo. Ah, koliko je neustrašiva bila Mariko,

kako je bila mudra što nas je sve uplela u svoju smelu paučinu! I varvarina.

Ja na njegovom mestu ne bih mogao onoliko odvažno i dugo odbijati *ninđe*, ni zaštititi Mariko od sramnog zarobljavanja. Ni Kiricubo, ni Sazuko, ni gospu Ecu, pa ni Ačiko. Da nije bilo njega i tajnog utočišta, zarobili bi gospu Mariko. I sve ostale. Moja je samurajska dužnost da Anđin-sana poštujem zato što je samuraj. *Neh?*

Bože, oprosti mi, nisam pošao k Mariko-čan da joj budem pomagač, što beše moja hrišćanska dužnost. Jeretik joj je pomogao i digao je na ruke, kao što je Isus Hrist pomogao i dizao ljude, a ja sam je napustio. Ko je hrišćanin od nas dvojice?

Ne znam. Pa i uz sve to, on *mora* umreti.

− Šta je s Toranagom, gospodaru Kijama? − opet zapita Išido. − Šta je sa neprijateljem?

− Šta je sa Kvantom? − zapita Kijama motreći ga.

− Kad uništimo Toranagu, predlažem da Kvanto damo jednom od regenata.

− Kom regentu?

− Vama − mirno odgovori Išido pa nastavi: − Ili možda Zatakiju, gospodaru Šinana. − Kijama je to smatrao mudrim jer je Zataki bio silno potreban dok je Toranaga živ, a Išido mu je već pre mesec dana kazao da Zataki traži Kvanto kao nagradu što je protiv Toranage. Obojica su se složila da mu Išido obeća Kvanto, a obojica su znali da je to tek prazno obećanje. Obojica su smatrali da će Zataki zbog takve drskosti izgubiti život i svoju pokrajinu čim bude prikladno.

− Naravno, nisam ja podesan za tu čast − odvrati Kijama. Oprezno je procenjivao ko je u prostoriji za njega, a ko protiv.

Onoši je nastojao prikriti neodobravanje.

− Svakako je taj predlog vredan i isplati se o njemu raspravljati, *neh?* No, to je za budućnost. Šta će sad učiniti sadašnji gospodar Kvanta?

Išido je zurio u Kijamu.

− Dakle?

Kijama oseti Zatakijevo neprijateljstvo, iako se na licu njegovog dušmanina ništa nije videlo. Protiv mene su dvojica, pomislio je, i Očiba, ali ona nema pravo glasa. Ito će uvek glasati sa Išidom, pa ću ja pobediti, ako Išido misli ono što je rekao. A misli li?, zapitkivao se, proučavajući strogo lice nasuprot sebi i tražeći istinu. Tad se odlučio pa otvoreno rekao ono što je zaključio.

− Gospodar Toranaga nikada neće doći u Osaku.

− Dobro − uzvrati Išido. − Onda će biti usamljen, odbačen a carski poziv da počini *sepuku* već čeka potpis Uzvišenog. I to je kraj Toranage i celog njegovog roda. *Zauvek!*

− Da. Ako Sin neba dođe u Osaku.

− Šta?

− Slažem se sa gospodarom Itom − nastavi Kijama, želeći da mu on bude saveznik, a ne neprijatelj. − Gospodar Toranaga je pokvaren čovek. Mislim da je čak toliko lukav da onemogući dolazak Uzvišenoga.

− Nemoguće!

− A ako odloži posetu? − zapita Kijama. Odjednom je uživao u Išidovom nemiru, a prezirao ga je zbog neuspeha.

− Sin neba biće ovde kao što je dogovoreno!

− A ako Sin neba ne dođe?

− Kažem vam da će doći!

− A ako ne dođe?

− Kako bi gospodar Toranaga to postigao? − upita gospa Očiba.

− Ne znam, ali ako bi Uzvišeni hteo svoju posetu odložiti za mesec dana… ništa ne bismo mogli preduzeti. Zar Toranaga nije oduvek majstor prevrata? Ništa njemu nije nemoguće! Ni da preokrene mišljenje Sina neba.

U prostoriji zavlada mrtva tišina. Obuzme ih ta ozbiljna činjenica i njene posledice.

− Molim vas, oprostite mi, ali… ali gde je onda odgovor? − javila se Očiba u ime svih njih.

− Rat! − izjavi Kijama. − Danas ćemo početi okupljati snage, tajno. Čekaćemo dok ne odloži posetu, a odložiće je. Sigurno! To će nam biti znak da je Toranaga obrlatio Najuzvišenijeg. Istog dana krenućemo na Kvanto, po kišnom vremenu.

Odjednom se pod zatrese. Prvi potres je bio slab i trajao je nekoliko trenutaka, ali grede su ječale.

Poče drugi potres, snažniji. Okomito na kamenom zidu pojavi se pukotina i prestane da se penje. Sa greda se rušila prašina. Cvilile su poprečne grede, potporni zidovi i crepovi. Crepovi su se odvojili sa krova i sunovratili u dvorište.

Očiba je osećala slabost i mučninu i pitala se je li njena *karma* da danas bude zakopana u potresu. Držala se drhtavog poda i čekala, kao i svi u zamku, kao ceo grad i brodovi u luci, da nastupi pravi udar.

Ali nije nastupio. Potres prestane, a život se nastavi. Sve ih opet zapljusne životna radost, a njihov se smeh orio zamkom. Kao da su svi znali da će ih ovaj put, ovoga sata i ovoga dana, zaobići uništenje.

− *Šigata ga naj* − izjavi Išido još sav zgrčen. − *Neh?*

− Da − slavodobitno će Očiba.

− Glasajmo − nastavi Išido uživajući što je živ. − Ja glasam za rat!

− I ja!

− I ja!

− I ja!

− I ja!

* * *

Kad se Blektorn osvestio, znao je da je Mariko mrtva, znao je kako je umrla i zašto je poginula. Ležao je na futonima, čuvali su ga Sivi. Nad njim je bio plafon od greda, smetalo mu je blještavo sunce, a tišina mu se činila neobičnom. Lekar ga je motrio. Odlete prvi njegov veliki strah.

Vidim!

Lekar se nasmeši i nešto reče, ali Blektorn ga nije čuo. Počeo se uspravljati, ali od užasnog bola snažno mu zazvoni u ušima. U ustima je još imao opor ukus baruta, a celo ga je telo bolelo.

Na tren je opet izgubio svest, a onda oseti kako mu nežne ruke dižu glavu, prinose usnama šoljicu, a slatko-kiseli ukus čaja od jasmina otera ukus baruta. S naporom otvori oči. Lekar ponovo nešto reče, a on ga opet nije čuo i opet se javi užas, ali ga je oterao. Prisećao se eksplozije i nje, mrtve, i kako joj je na samrti dao odrešenje koje nije bio ovlašćen dati. Namerno je potisnuo tu uspomenu i zadržao se na drugoj eksploziji, onog puta kad je dospeo u more nakon što je stari Alban Karadok izgubio noge. I tada mu je isto ovako zvonilo u ušima, isto ga je ovako bolelo i ništa nije čuo, ali posle nekoliko dana vratio mu se sluh.

Ne moraš se brinuti, govorio je samom sebi. Još ne!

Video je izdužene senke sunca i boju svetlosti. Tek što je zarudela zora, pomisli on i opet zahvali Bogu što mu nije oštećen vid.

Spazi kako se miču lekarove usne, ali kroz zaglušujuću zbunjenost nije dopirao nikakav glas.

Pažljivo je opipavao lice, usta i vilice. Nisu ga boleli i nije imao povreda. Pa grlo, ruke i grudi. Ni tu nije bilo rana. Spustio je ruku niže preko prepona do svoje muškosti. Ni tu nije bio osakaćen kao Alban Karadok, pa je hvalio

Boga što nije tu povređen i što nije preživeo da to dozna, kao što je doznao jadni Alban Karadok.

Trenutak se odmarao. Glava ga je jezivo bolela. Tada je opipao noge i stopala. Činilo se da je sve na mestu. Oprezno je stavio ruke na uši pa ih pritisnuo, zatim je zatvorio usta, progutao i napola zevnuo, kako bi pročistio uši. No, od toga ga samo još jače zabole.

Pričekaćeš jedan dan, pola dana, naredio je samom sebi, a po potrebi i deset puta toliko, a dotad se ne smeš bojati.

Lekar ga dotakne, a usne su mu se micale.

− Ne čujem, jako žalim − mirno će Blektorn. Te su mu reči odzvanjale samo u glavi.

Lekar klimne glavom pa opet prozbori. Sad mu je Blektorn pročitao sa usana: ’Razumem. Molim vas, spavajte.’

No, Blektorn je znao da neće moći zaspati. Morao je razmišljati. Morao je da ustane, da otputuje iz Osake i krene u Nagasaki, po tobdžije i mornare da osvoji Crni brod. Ni o čemu drugom nije mogao više da razmišlja, ničeg više nije želeo da se seća. Nije više imao razloga da izigrava samuraja ni Japanca. Sada je bio slobodan, prestali su svi dugovi i prijateljstva. Zato što nje više nije bilo!

Ponovo je digao ruku. I opet zaslepljujuća bol. Savladao ju je i seo. Soba se vrtela oko njega i nejasno se setio da se u snovima opet vratio u Anđiro u doba potresa, kad se izvijala zemlja, a on skočio u raspuklinu da spase Toranagu i nju kako ih zemlja ne bi prožderala. Još je osećao hladnu lepljivu vlažnost i onaj smrtni zadah koji je dopirao iz rascepa, dok se Toranaga, golem i čudovišan, smejao u njegovom snu.

Naprezao je oči da jasno vidi. Soba se prestala okretati, a prođe ga i mučnina.

− *Ča, dozo* − reče on, a opet mu se vratio ukus baruta. Nečije mu ruke pomognu da popije, a tad je Blektorn ispružio ruke pa mu pomognu da ustane. Da nije bilo njih, pao bi. Celo telo mu je bilo jedna velika rana, ali sad je bio uveren da ništa nije slomio, ni spolja ni iznutra, samo su mu otišle uši, a ostatak će izlečiti odmor, masaža i vreme. Opet je zahvalio Bogu što nije slep i osakaćen i što je ostao živ. Sivi su mu pomogli da opet sedne i na tren je prilegao. Nije zapazio da se od časa kad je legao pa do trena kad je opet otvorio oči sunce pomaklo za čitav kvadrant.

Čudno, pomisli on odmeravajući senke, ne shvatajući da je toliko spavao. Mogao bih se zakleti da je bilo negde pred zoru. Oči me varaju. A sada se bliži kraj prepodnevne straže. To ga je podsetilo na Albana Karadoka i opet se

opipavao da se uveri da nije možda sanjao da je prošao bez povreda.

Neko ga dirne i on digne pogled. Jabu je u njega buljio i govorio.

− Jako žalim − polako će Blektorn. − Još ne čujem, Jabu-sane. Uskoro sve u redu. Uši bole, razumeš?

Vide kako Jabu klima glavom i kako se mršti. Razgovarao je sa lekarom, a onda pokretima saopštio Blektornu da će se uskoro vratiti i neka do tad spava. Otišao je.

− Kupanje, molim, i masažu! − reče Blektorn.

Podigli su ga i preneli u kupatilo. Spavao je pod smirujućim prstima. Telo mu je plivalo u zanosu topline, nežnosti i miomirisnih ulja koja su mu utrljavali u meso. A sve vreme njegov mozak je smišljao.

Dok je spavao, dođoše Sivi, podignu nosiljku pa je unesu u unutrašnje odaje tornja, ali nije se probudio jer ga uspavaše umor i isceliteljski napitak za spavanje.

* * *

− Sada će biti na sigurnom, gospo − reče Išido.

− Od Kijame? − upita Očiba.

− Od svih hrišćana. − Išido stražarima dade znak da budu veoma budni pa je iz sobe odvede u predvorje, a odatle u vrt koji se grejao na suncu.

− Je li zato ubijena gospa Ačiko? Zato što je bila hrišćanka? Išido je njenu smrt naredio ukoliko ju je deda po mužu Kijama ubacio da ubije Blektorna.

− Nemam pojma − rekao je.

− Složni su kao pčele u roju. Kako iko može verovati u njihovu besmislenu veru?

− Ne znam. Ali uskoro će svi oni biti zgaženi.

− Kako, gospodaru generale? Kako ćete to obaviti, kad toliko toga zavisi od njihove dobre volje?

− Obećanjima, do Toranagine smrti. Tada će se oni baciti jedan na drugoga. Podeli i vladaj! Ne postupa li tako Toranaga, nije li tako postupao Taiko? Kijama želi Kvanto, *neh?* Slušaće nas radi Kvanta. Tako mu je Kvanto u budućnosti obećan. Onoši? Ko zna šta želi taj ludak… osim da pre svoje smrti pljune na Toranaginu i Kijaminu glavu?

− A ako Kijama sazna ono što ste obećali Onošiju, da će mu pripasti sva Kijamina područja… ili da mislite održati obećanje dato Zatakiju, a ne njemu?

− Laži, gospo, koje širi neprijatelj. − Išido je pogleda. − Onoši želi Kijaminu glavu. Kijama želi Kvanto. A i Zataki.

− A vi, gospodaru generale? Šta vi želite?

− Najpre to da naslednik na miru doživi petnaestu godinu pa da onda bez opasnosti zavlada kraljevstvom. A da dotad i vi i on budete izvan opasnosti i pod okriljem. Ništa više.

− Ništa?

− Ne, gospo.

Lažljivče, pomisli Očiba. Ubrala je mirisni cvet, pomirisala ga i zadovoljno mu ga pružila.

− Divan je, *neh?*

− Da, divan je! − reče Išido prihvatajući ga. − Hvala vam.

− Sprovod Jodoko-same bio je lep. Čestitam, gospodaru generale.

− Žao mi je što je umrla − uljudno će Išido. − Uvek je bio vredan njen savet.

Neko vreme su tumarali.

− Jesu li otputovali Kiricubo-san, gospa Sazuko i njen sin? − zapita Očiba.

− Ne, otputovaće sutra, posle sprovoda gospe Toda. Mnogi će sutra otputovati, a to nije dobro.

− Jako žalim, ali zar je to važno? Sada kad smo se svi složili da Toranaga-sama neće ovamo doći?

− Mislim da je tako, ali to nije važno, sve dok držimo zamak Osake. Ne, gospo, moramo biti strpljivi, kao što je predložio Kijama. Čekaćemo taj dan, a onda krenuti s vojskom.

− Zašto da čekamo? Zar ne možete sad krenuti?

− Potrebno je vreme da prikupimo vojske!

− Koliki će se suprotstaviti Toranagi?

− Tri stotine hiljada ljudi. Bar triput više nego što ih ima Toranaga.

− A moj garnizon?

− Unutar zidina ostaviću probranih osamdeset hiljada, a na prelazima pedeset hiljada.

− A Zataki?

− Izdaće on Toranagu. Naposletku će ga izdati.

− Nije vam čudno da su gospodar Sudara, moja sestra i sva njena deca sada u poseti u Takatu?

− Ne. Naravno, gospodar Zataki se pravio da sa svojim polubratom stvara tajni sporazum, ali to je samo obmana i ništa drugo. On će ga izdati.

− Morao bi, to je ista pokvarena krv − gadljivo će ona. − No, bilo bi mi jako krivo ako se išta dogodi mojoj sestri i njenoj deci.

− Ništa im neće biti, gospo. Siguran sam.

− Ako je Zataki bio spreman ubiti rođenu majku… *neh?* Jeste li sigurni da vas on neće izdati?

− Ne. Na kraju neće, jer Toranagu mrzi više nego mene, gospo, vas ceni, a najviše želi pokrajinu Kvanto. − Išido se nasmeši spratovima što su se nad njim uzdizali. − Sve dotle dok je zamak naš i dok postoji Kvanto da ga nekome podarimo, nemamo se čega bojati.

− Jutros sam se bojala − rekla je držeći cvet pred nosom, uživajući u mirisu, u želji da otera ukus straha koji je još nije ostavljao. − Želela sam pobeći, ali onda sam se setila proroka.

− Eh? Oh, njega! Ja sam ga zaboravio! − odvrati Išido uz tmurnu veselost. Taj kineski poslanik-prorok predvideo je da će Taiko umreti u krevetu ostavivši iza sebe zdravog sina, da će Toranaga u srednjim godinama poginuti od mača, da će Išido umreti u dubokoj starosti, kao najčuveniji general carstva, sa nogama čvrsto usađenim u zemlju, a da će gospa Očiba svoje dane završiti u zamku Osake, okružena najvećim gospodarima iz carstva.

− Da − opet će Išido. − Njega sam zaboravio! Toranaga je sada sredovečan, *neh?*

− Da. − Očiba opet oseti njegov duboki pogled, a slabine joj se rastope pri pomisli da je pravi muškarac na njoj, u njoj, oko nje, da je uzima i uliva joj novi život. Ovaj put plemenit porođaj, a ne kao prošli, kad se užasnuto pitala kakvo će dete biti i izgledati. Što si luda, Očiba, rekla je samoj sebi, dok su šetali senovitim mirisnim puteljcima. Oteraj te glupe more, to su uvek bile more. Ti si mislila *na muškarca.*

Odjednom Očiba zažele da je pored nje Toranaga, a ne Išido, da je Toranaga gospodar zamka Osake i Taikovog blaga, Jaemonov zaštitnik i vrhovni zapovednik zapadnih vojski. On, a ne Išido. Tada ne bi bilo poteškoća. Zajedno bi njih dvoje držali kraljevstvo, i to celo, a ona bi ga sad, danas, ovog trena, pozvala u krevet ili u nekakav zamaman gaj, a sutra ili prekosutra bi se venčali, i bez obzira šta bude u budućnosti, danas bi ga ona imala, i on nju, i bila bi sretna.

Ispružila je ruku i privukla grančicu udišući ugodan i bogat miris gardenije.

Oteraj snove, Očiba, pomislila je. Budi realna kao Taiko. Ili kao Toranaga.

− Šta ćete sa Anđin-sanom? − zapitala je.

Išido se nasmejao.

− Držaću ga izvan opasnosti. Možda ću mu dopustiti da osvoji Crni brod, ili da ga upotrebi kao pretnju protiv Kijame i Onošija, ako zatreba. Obojica ga mrze, *neh?* Oh, da, on im je nož na grlu… Njima i njihovoj prljavoj crkvi!

− Kako biste u partiji šaha naslednika protiv Toranage, procenili vrednost Anđin-sana, gospodaru generale? Pion? Možda konj?

− Ah, gospo, u velikoj partiji običan pion − odmah će Išido. − Ali u igri naslednika protiv hrišćana… on je top! Lako jedan top, ako ne i dva.

− Ne mislite da su te dve partije isprepletene?

− Isprepletene su, ali veliku će partiju odlučiti *daimjo* protiv *daimjoa*, samuraj protiv samuraja, mač protiv mača. Naravno, vi ste u obe partije kraljica.

− Ne, gospodaru generale, molim vas, oprostite mi, nisam kraljica − uzvratila je, sretna što je njemu to jasno. Zatim je, da se ne bi izdala, promenila predmet razgovora. − Šuška se da su Anđin-san i Mariko-san zajednički jastučili.

− Da. Da, i ja sam to čuo. Zanima li vas istina o tome? Očiba odmahne glavom.

− Bilo bi nezamislivo da se to dogodilo. Išido ju je prodorno posmatrao.

− Mislite da bi se isplatilo slistiti njenu čast? Sada? A zajedno s njom i Buntaro-sana?

− Ništa nisam mislila, gospodaru generale, ništa tako. Tek tako sam se pitala, obična ženska glupost. No to su, kao što jutros reče gospodar Kijama, tamne letnje suze. Žalosno, jako žalosno, *neh?*

− Draža mi je bila vaša pesma, gospo. Obećavam vam da će suze liti Toranagina strana.

− Što se tiče Buntaro-sana, možda se u odlučnom boju ni on ni gospodar Hiro-macu neće boriti uz gospodara Toranagu.

− Je li to činjenica?

− Ne, gospodaru generale, nije činjenica, ali je moguće.

− No, možda biste vi tu mogli nešto preduzeti?

− Ništa osim da ih zamolim da podrže naslednika. Njih i sve Toranagine generale kad bude predstojala borba.

− Predstoji nam već sada, pokret sever-jug i konačan napad na Odavaru.

− Da, ali ne sada, sve dok se vojske ne sukobe na bojnom polju. − Tada je zapitala: − Jako žalim, ali jeste li sigurni da je mudro da vojske vodi naslednik?

− Vojske ću voditi ja, ali naslednik mora biti prisutan. Toranaga u tom slučaju ne može pobediti. Ni Toranaga nikad ne bi napao naslednikov steg.

− Ne bi li bilo sigurnije da naslednik ovde ostane? Zbog ubice Amida… Ne smemo izlagati opasnosti njegov život. Toranaga ima dugu i moćnu ruku, *neh?*

− Da, ali nije tako duga, a naslednikov lični steg daje našoj strani zakonitost, a Toranaginoj nezakonitost. Poznajem ja Toranagu. On će naposletku poštovati zakon. I samo tako će njegova glava dospeti na kolac. On je mrtav, gospo. A kad umre, zatreću hrišćansku crkvu u celini. Tada ćete vi i naslednik biti na sigurnom.

Očiba digne pogled u njega, a u očima joj zasja neizrečeno obećanje.

− Moliću za uspeh i vaš sretan povratak.

Stisle su mu se grudi. Toliko je već dugo čekao.

− Hvala vam, gospo, hvala − rekao je shvativši je. − Neću vas izneveriti.

Naklonila se i okrenula. Kakva drskost, pomislila je. Kao da bih seljaka uzela za muža! No, da li da zaista odbacim Toranagu?

* * *

Kroz slomljene grede prodiralo je popodnevno sunce. Napolju su radnici već odnosili krš iz vrta, popravljali i razgovarali, a Del’Akua je zajedno s njihovom grajom čuo kreštanje galebova koji su dolazili na obalu i osećao miris u vetru, delimično so, a delimično dim, alge i blato. Taj mu je miris u sećanje prizivao njegovo imanje u okolini Napulja gde se sa morskim mirisima mešao miris limuna, narandži, toplog svežeg hleba, testenine, belog luka *abbacchio* pečen na žaru, a po velikoj vili su odjekivali glasovi njegove majke, braće i sestara i njihove dece. Svi sretni, veseli i živahni grejali su se na zlatnom suncu.

Oh, Bogorodice, daj da uskoro odem kući, molio se. Predugo sam izbivao. Iz kuće i iz Vatikana. Bogorodice, skini s mene ovaj teret. Oprosti mi, ali na smrt su mi se smučili Japanci, Išido, ubijanje, sirova riba, Toranaga, Kijama, pirinčani-hrišćani i nastojanje da crkvu tvoju održim u životu. Daj mi snagu svoju.

I zaštiti nas od biskupa španskih. Španci ne razumeju Japan ni Japance. Oni će uništiti ono što smo mi u slavu tvoju otpočeli. I oprosti sluškinji svojoj, gospi Mariji, i primi je pod okrilje svoje. Čuvaj i…

Začuo je kako neko prilazi crkvenom lađom. Završivši molitve ustao je pa pogledao.

− Oprostite što vas prekidam, eminencijo − reče otac Soldi. − Ali želeli ste da vam odmah javim. Stigla je hitna poruka od oca Alvita iz Mišime. Upravo

je stigao golub.

− I?

− Javlja samo to da će danas razgovarati s Toranagom. Sinoć je to bilo nemoguće, jer Toranaga nije bio u Mišimi, ali valjda će se vratiti danas u podne. Datum na poruci je jutros u zoru.

Del'Akua je nastojao prikriti razočaranje, pa pogleda oblake i vreme kako bi se primirio. U zoru je javio Alvitu o napadu *ninđa* i o Marikinoj smrti. Za svaki slučaj je istu poruku poslao po dva goluba.

− Sigurno je već primio vašu vest − reče Soldi.

− Da. Da, nadam se.

Del'Akua ga je vodio iz kapelice nadsvođenim tremom prema svojoj kancelariji. Maleni Soldi, nalik na ptičicu, morao je trčati kako ne bi zaostao za dugim koracima oca-vizitatora.

− Još je nešto izuzetno važno, eminencijo − reče Soldi. − Doušnici nam javljaju da su odmah nakon zore regenti glasali za rat.

Del'Akua zastane.

− Rat?

− Reklo bi se da su uvereni da Toranaga nikada neće doći u Osaku ni caru. Zato su zajedno odlučili da napadnu Kvanto.

− Bez greške?

− Bez greške, eminencijo. Rata će biti. Kijama je to upravo javio preko brata Mihovila i time potvrdio naš drugi izvor. Mihovil se upravo vratio iz zamka. Glasali su jednoglasno.

− A kad će rat?

− Čim se uvere da car neće ovamo doći.

− Rat nikada neće prestati. Bog neka nam se smiluje! A blagoslovljena Mariko! Barem su Kijama i Onoši bili unapred upozoreni na Toranaginu smicalicu.

− A Onoši, eminencijo? I njegova izdaja prema Kijami?

− Nemam za to dokaza, Soldi. Previše je namešteno. Ne verujem da bi Onoši to učinio.

− A ako ipak učini, eminencijo?

− Sada to nije moguće, i da je planirao. Sada su jedan drugom potrebni.

− Do Toranaginog poraza…

− Ne moraš me podsećati na neprijateljstvo Onošija i Kijame, ni dokle bi

oni mogli poći… Bog im oprostio!

Opet je pošao napred. Soldi ga stigne.

− Da ovu vest prosledim ocu Alvitu?

− Ne. Još ne. Najpre moram odlučiti šta da radim. Toranaga će iz vlastitih izvora jako brzo to doznati. Bog neka zaštiti ovu zemlju i neka se svima nama smiluje.

Soldi je ocu-vizitatoru otvorio vrata.

− Jedina druga bitnija stvar jeste da nam je Veće službeno odbilo predati telo gospe Marije. Sutra će biti svečani sprovod, a nisu nas pozvali.

To se moglo očekivati, ali divno što je žele toliko počastiti.

Pošalji jednog od naših neka pokupi deo njenog pepela. To će nam dopustiti. Pepeo ćemo sahraniti u Nagasakiju u katedrali. − Mehanički je poravnao sliku i seo za sto. − Ovde ću joj pevati rekvijem! Tamo ćemo joj otpevati puni rekvijem, sa svom pompom i obredom, kada svečano pokopamo njene ostatke. Pokopaćemo je u katedrali, kao najizabraniju ćerku crkvenu. Naruči ploču, uzmi najbolje umetnike, krasnopisca… Sve mora biti savršeno… Njena blagoslovljena hrabrost i predanost silno će ohrabriti našu pastvu. To je vrlo važno, Soldi.

− A Kijamina unuka, gospodaru? Vlast će nam njeno telo predati. On je navaljivao.

− Dobro. Onda neka njene ostatke smesta pošalju u Nagasaki. Dogovoriću se s Kijamom kakav joj sprovod želi dati.

− Vi ćete voditi službu, eminencijo?

− Da, ukoliko budem mogao odavde otputovati.

− Ta čast veoma bi razveselila gospodara Kijamu.

− Da, ali moramo pripaziti da njen pokop ne zaseni službu gospe Marije. Marija je politički jako, jako važna.

− Naravno, eminencijo. Potpuno razumem. Del’Akua je proučavao svog sekretara.

− Zašto nemaš poverenja u Onošija?

− Oprostite, eminencijo. Verovatno zato što je gubavac pa me užasava. Izvinjavam se.

− Izvini se njemu, Soldi, nije on kriv što je bolestan − odvrati Del’Akua.

− Nemamo dokaza za zaveru.

− Ostale gospine tvrdnje bile su tačne. Zašto ne bi bila i ova?

− Nemamo dokaza. Sve je to pretpostavka.

− Da, pretpostavka.

Del’Akua pomakne bocu. Posmatrao je prelom svetlosti na staklu.

− Dok sam molio, osećao sam miris narandžinog cveta i svežeg hleba. Oh, što sam poželeo biti kod kuće. Soldi uzdahne.

− Ja sanjam *abbacchio*, eminencijo, mesnu *pizzaiolu*, bočicu ’Hristovih suza’ i… Bog mi oprostio glad nad gladnima! Uskoro ćemo moći otputovati kući, eminencijo. Dogodine. A do sledeće godine ovde će se sve rešiti.

− Ništa se neće rešiti do sledeće godine. Ovaj rat će nam škoditi. Užasno će škoditi crkvi i vernicima.

− Ne, eminencijo, Kjušu će biti hrišćanski, bez obzira ko pobedi − uvereno će Soldi, u želji da razvedri svog poglavara. − Ovo ostrvo može pričekati Božju sklonost. Na Kjušuu imamo posla preko glave, zar ne, eminencijo? Moramo obratiti tri miliona duša i održavati službe za pola miliona vernika. Tu su još Nagasaki i trgovina. Trgovinu moraju imati. Išido i Toranaga će jedan drugoga razderati. Pa šta onda? Obojica su antihristi, pagani, ubice.

− Da, ali na žalost, ono što se događa u Osaki i u Edu utiče na Kjušu. Šta da radimo, šta da radimo? − Del’Akua otera setu. − A Ingeles? Gde je on sada?

− Još je u kuli, pod stražom.

− Ostavi me na trenutak, prijatelju stari, moram smisliti. Moram odlučiti šta da učinim. Konačno! Crkva je u velikoj opasnosti.

− Del’Akua pogleda kroz prozor u dvorište. Vide da se približava fra Perez.

Soldi ode na vrata da zaustavi kaluđera.

− Ne − reče otac-vizitator. − Sada ću ga primiti!

− Ah, eminencijo, dobar dan! − reče fra Perez i nesvesno se počeša. − Hteli ste me videti?

− Da. Molim te, donesi pismo, Soldi.

− Čuo sam da se srušila vaša kapelica − izjavi fra Perez.

− Oštećena je. Izvolite sesti. − Del’Akua se zavali u stolicu visokog naslona za stolom, a gost njemu prekoputa. − Bogu hvala, nije niko ranjen. Za koji dan opet će biti kao nova. A vaša misija?

− Netaknuta − reče kaluđer sa otvorenim zadovoljstvom. − Posle potresa su svuda oko nas izbili požari i mnogi su izginuli, ali nama nije bilo ništa. Čuva nas oko Božje. − Tada je zagonetno dodao: − Čujem da su noćas u zamku pagani ubijali pagane.

− Da. U gužvi je poginula jedna od naših najvažnijih obraćenica, gospa Marija.

− Ah da, i to su mi javili. ’Ubi ga, Jošinaka!’, kazala je gospa Marija i otpočela krvoproliće. Čuo sam da je i ona pokušala ubiti nekolicinu pre nego što je počinila samoubistvo. Del’Akua porumeni.

− Nakon ovoliko vremena nimalo ne razumete Japance, iako malko govorite i njihov jezik.

− Razumem herezu, glupavost, ubistvo i političko uplitanje, a paganski jezik vrlo dobro govorim. Dobro razumem ove pagane.

− Ali ne znate pristojnost.

− To reči Božjoj nije potrebno. To je reč! Oh, da! Znam ja i šta je preljuba. Šta mislite o preljubi i o droljama, eminencijo?

Otvore se vrata. Soldi pruži Del’Akui papino pismo pa ih ostavi. Otac-vizitator pruži pismo franjevcu, uživajući u svojoj pobedi.

− Od njegove svetosti. Stiglo je juče posebnim glasnikom iz Makaa.

Franjevac uze papinu naredbu i pročita. Uz službeni pristanak španskog kralja, beše to naredba svim sveštenicima svih redova da ubuduće u Japan putuju *samo preko* Lisabona, Goe i Makaa. Svima im je uz pretnju neposrednog izopštenja bilo zabranjeno da iz Manile direktno putuju u Japan. I na kraju, da svi sveštenici osim jezuita smesta otputuju iz Japana u Manilu, odakle bi se mogli, ako žele njihovi poglavari, vratiti u Japan, ali opet samo preko Lisabona, Goe i Makaa.

Fra Perez je proučavao pečat, potpis i datum, ponovo pažljivo čitao naredbu, a onda se podrugljivo nasmejao i odgurnuo pismo na sto.

− Ne verujem!

− To je naredba njegove svetosti…

− To je nova hereza protiv braće Božje, protiv nas i protiv svih fratara-prosjaka koji paganima nose reč. Ovako nam je Japan zauvek zabranjen jer će Portugalci, prema nagovoru nekih ljudi, večito okolišati, i nikad nam neće dati brod ni vize. Ako je ovo istina, onda je to samo dokaz onog što mi već godinama tvrdimo: jezuiti mogu obrlatiti i Hristovog namesnika u Rimu!

Del’Akua se suzdržavao.

− Naređeno vam je da otputujete ili ćete biti izopšteni.

− Jezuitske su pretnje besmislene, eminencijo. Ne govorite jezikom Božjim, niti ste ikada govorili, a nikad i nećete. Niste vi vojnici Hristovi. Služite papi, eminencijo. Čoveku! Vi ste ljudi, ovozemaljski ljudi, ljudi izobilja, sa svojom paganskom svilom, zemljištima, vlašću, bogatstvima i uticajem. Gospodin Isus Hrist došao je na zemlju prerušen u jednostavnog čoveka, koji se češao, išao bosonog i smrdeo. Nikada neću otići, a ni moja braća!

Nikad u svom životu nije Del’Akua bio toliko gnevan.

− Morate otići iz Japana!

− Boga mi, neću! Ali ovo je poslednji put što sam ovamo došao. Ako vam ubuduće budem potreban, dođite u našu svetu misiju, dođite pa pomažite siromasima, bolesnicima i vernicima, kao što je i Hrist radio. Perite im noge, kao što je Hrist prao, pa spasite svoju dušu pre nego što bude prekasno.

− Pod pretnjom izopštenja naređujem da smesta otputuješ iz Japana.

− Smirite se, eminencijo, nisam izopšten niti ću ikada biti. Naravno, ispravu prihvatam, iako je zastarila. Nosi datum šesnaestog septembra 1598. Znači, pre gotovo dve godine. Potrebno je proveriti, isuviše je važna, a da bismo je odmah prihvatili. A to će potrajati barem četiri godine.

− Jasno da nije zastarila!

− Varate se! Bog mi je svedok, verujem da je zastarila. Za koju nedelju, a najduže do nekoliko meseci, konačno ćemo imati svog nadbiskupa u Japanu. Španskog biskupa! Pisma što sam ih primio iz Manile javljaju da svakim brodom očekuju kraljevo jemstvo.

− Nemoguće! Ovo je portugalsko područje i *naša* pokrajina!

− Bila je portugalska i jezuitska, ali sve se to sada promenilo. Uz pomoć naše braće i božanskog vođstva, španski kralj je zbacio vašeg generala u Rimu.

− Besmislica! Laži i glasine! Tako vam vaše besmrtne duše, poslušajte naredbe Hristovog namesnika!

− Hoću! Danas ću mu pisati, obećavam. U međuvremenu očekujem španskog biskupa, španskog potkralja i novog kapetana Crnog broda, takođe Španca! I to bi trebalo biti deo kraljevskog jemstva! I mi imamo prijatelje na visokim položajima, a oni su konačno pobedili jezuite, jedanput zauvek. Ostajte s Bogom, eminencijo. − Fra Perez ustane, otvori vrata i ode.

Soldi je iz drugog dela gledao za njim, a onda se žurno vratio u prostoriju. Preplašen bojom Del’Akuina lica, požurio je boci pa mu natočio konjak.

− Eminencijo?

Del’Akua odmahne glavom pa nastavi buljiti u daljinu, a da ništa nije video. Ove godine primao je uznemirujuće vesti od svojih poslanika na dvoru španskog kralja Filipa u Madridu, o sve većem uticaju neprijatelja Družbe Isusove.

− Nije istina, eminencijo. Španci ovamo ne mogu doći. To ne može biti istina.

− To lako može biti istina. Previše lako. − Del’Akua je dodirnuo papsku naredbu. − Možda je ovaj papa mrtav, možda je mrtav naš general… I španski

kralj. U međuvremenu… − Ustao je i uspravio se u punoj visini. − U međuvremenu ćemo se pripremiti na najgore, moliti pomoć i učiniti najbolje što možemo. Pošalji Mihovila neka odmah ovamo dovede Kijamu.

− Da, eminencijo. Ali Kijama još nikad nije ovde bio, pa nije verovatno da će sada doći!

− Mihovilu reci neka kaže šta god bude potrebno, ali pre zalaska sunca mora mi ovamo dovesti Kijamu. Dalje, odmah javi Martinu vest o ratu, a on neka je smesta prosledi Toranagi. Ti napiši pojedinosti, ali ja uz to želim priložiti i svoju šifrovanu poruku. Dalje, pošalji nekoga da ovamo dovede Ferieru.

− Da, eminencijo. No, što se Kijame tiče, Mihovil sigurno neće uspeti…

− Mihovilu reci neka mu naredi da ovamo dođe, ako zatreba, u ime Božje! Mi smo vojnici Hristovi, idemo u rat. U Božji rat! Požuri!

59

− Anđin-san? − začu Blektorn u snu svoje ime. Dolazilo je *iz* velike daljine i odjekivalo unedogled.

− *Haj?* − odgovori on. Tad začu kako neko ponavlja njegovo ime. Dotače ga jedna ruka. Otvorio je oči i pogledao u svetlo zore. Vrati mu se svest i uspravno sedne. Lekar je opet klečao pored njegovog kreveta. U blizini su stajale Kiri i gospa Očiba. Buljile su u njega. Svuda u velikoj prostoriji bili su Sivi. Toplo su treperile uljanice.

Lekar mu se ponovo obrati. Još mu je zvonilo u ušima, a onaj glas beše slab, ali više nije bilo greške. Opet je čuo. Nehotice je prineo ruke ušima pa ih pritisnuo da pročisti. Odjednom mu glava prsne od bolova. Uz žestoko briđenje video je iskre i sva svetla.

− Oprostite − prošaptao je, čekajući da umine agonija, prisiljavajući je da umine. − Oprostite, uši bole, *neh?* Ali sada čujem, razumete, doktor-san? Sad čujem, malko. Oprostite, šta kažete? − Gledao je lekaru u usne kako bi ga lakše čuo.

− Gospa Očiba i Kiricubo-sama pitaju kako ste.

− Ah! − Blektorn ih pogleda. Tad opazi da su svečano odevene. Kiricubo sva u belom osim zelene marame na glavi. Očibin je kimono bio tamnozelen, bez šare i bez ukrasa, a dugi joj je šal bio od belog tila. − Bolje, hvala − rekao je, a belina mu uznemiri dušu. − Da, bolje! − Tad vide kako je napolju svetlo, i shvati da je blizu zora, a ne sumrak. − Doktor-san, molim, ja spavao ceo dan i noć?

− Da, Anđin-sane. Dan i noć. Lezite, molim vas. − Dugim prstima lekar uhvati Blektornov ručni zglob, pritisne ih na bilo, osluhne devet otkucaja, tri na površini, tri u sredini i tri duboko dole, kao što je od pamtiveka učila kineska medicina.

Svi u prostoriji očekivali su dijagnozu. Tad lekar zadovoljno klimne glavom.

− Čini se da je sve dobro, Anđin-sane. Nema teških povreda, razumete? Mnogo bola u glavi, *neh?* − Okrenuo se gospi Očibi i Kiricubi pa im podrobnije objasnio.

− Anđin-sane − reče Očiba. − Danas sprovod Mariko. Razumeš, sprovod?

− Da, gospo.

− Dobro. Njen sprovod je baš nakon zore. Ako želiš, imaš povlasticu da odeš. Razumeš?

− Da, mislim. Da, mislim, i ja odem.

− Vrlo dobro. − Očiba je lekaru kazala neka vrlo brižno neguje bolesnika. Tada se uljudno naklonila Kiricubo, osmehnula se Blektornu i otišla.

Kiri je čekala dok se nije udaljila.

− Je li sve u redu, Anđin-sane?

− Glava teško, gospo. Jako žalim.

− Molim vas, oprostite, htela sam vam zahvaliti. Razumete?

− Dužnost. Samo dužnost. Neuspeh. Mariko-sama mrtva, *neh?*

Kiri mu se sa poštovanjem naklonila.

− Ne neuspeh! Oh ne, ne neuspeh. Hvala, Anđin-sane. Za nju, i za mene, i za ostale. Kasnije reći više. Hvala. − Tada i ona ode.

Blektorn se sabrao i ustao. Bol u glavi beše čudovišna, tako da mu je dolazilo da vrišti. Usne je stisnuo u čvrstu crtu, grudi su ga jako bolele, bućkalo mu je u želucu. Mučnina mu za tren prestane, ali mu u ustima ostane ogavan ukus. Ispružio je nogu, pošao prema prozoru i držao se prozorskog okvira, boreći se protiv povraćanja. Čekao je, a onda šetao gore-dole, no to nije oteralo glavobolju ni mučninu.

− Ja dobro, hvala! − reče i zahvalno opet sedne.

− Evo, ovo popijte. Prijaće vam. Doći će *hara.* − Lekar se dobroćudno smeškao. Blektorn je otpio i odmah mu se podrigne od napitka koji je mirisao kao sasušeni ptičji izmet i plesnive alge, pomešane sa gnjilim lišćem po vrućem letnjem danu. Ukus beše još gori.

− Pijte. Bolje uskoro, jako žalim. − Blektornu se opet podrigne, ali na silu

proguta. − Uskoro bolje, jako žalim.

Dođu sluškinje pa mu očešljaju i doteraju kosu. Brijač ga obrije. Donesu mu vrele peškire za ruke i za lice. Osećao se mnogo bolje, ali glavobolja je ostala. Druge mu sluškinje pomognu da obuče svečani kimono i krilati plašt. Dobio je nov kratak mač.

− Dar, gospodaru! Dar Kiricubo-same! − rekla je sluškinja.

Blektorn ga prihvati i zarije u pojas uz ubilački mač koji mu je poklonio Toranaga, a sad mu je drška bila oštećena i gotovo slomljena onde gde je lupao po rezi. Sećao se Mariko koja se naslonila leđima na vrata. Pa onda ničega, sve dok nije nad njom klečao i gledao kako umire. Pa onda opet ništa, sve do sada.

− Jako žalim, ovo je kula, *neh?* − zapitao je kapetana Sivih.

− Da, Anđin-sane. − Kapetan se smerno naklonio, zdepast kao majmun i isto toliko opasan.

− Zašto sam ovde, molim?

Kapetan se nasmešio i uljudno suzdržao dah.

− Naredio je gospodar general.

− A zašto ovde?

− Naredbe gospodara generala − odvrati samuraj. − Molim vas, oprostite, razumete li?

− Da, hvala − iznemoglo će Blektorn.

Kad je najzad bio gotov, užasno se osećao. Neko vreme ga je okrepio čaj, a onda ga obuzme mučnina, pa je povraćao u kofu koju mu je pridržavala sluškinja. Prilikom svakoga grča grudi i glavu probadale su mu usijane igle.

− Jako žalim − strpljivo će lekar. − Evo, molim, popijte. Popio je još napitka, ali mu nimalo nije pomoglo.

Sad je već po nebu rudila zora. Sluge mu dadu znak pa mu pomognu da izađe iz velike prostorije. Njegovi su stražari išli spreda, a ostali pozadi. Siđu stepeništem i nađu se na dvorištu. Tu je čekala nosiljka, a uz nju još stražara. Zahvalno se smestio pod baldahin. Po naredbi kapetana Sivih nosači podignu ručke. Dok su stražari zaštitnički oko njih vrveli, pridružiše se povorci nosiljki, samuraja i žena koji su išli peške. Zavijali su kroz lavirint i odlazili iz zamka. Svi behu odeveni u najbolje odelo. Neke su žene imale tamni kimono i belu maramu na glavi, dok su druge bile sasvim u belom, samo su nosile obojeni šal.

Blektorn beše svestan da ga posmatraju. Pravio se da to ne primećuje i nastojao je da se drži uspravno i da mu lice ne pokazuje osećaje. Molio se da ga opet ne spopadne muka koja bi ga osramotila. Bol mu se povećavala.

Povorka je vijugala kroz uporišta u zamku, pored hiljade samuraja svrstanih u neme redove. Straža nije zaustavljala nikoga niti tražila isprave. Žalosna povorka je prolazila jednu stražaru za drugom, rešetkasta vrata i pet jaraka bez zastajanja. Prošavši kroz glavni ulaz, našao se izvan glavnih utvrđenja i primetio da njegovi Sivi postaju sve oprezniji. Pažljivo su gledali sve one koji su bili u blizini, išli tik uz njega i vrlo ga budno čuvali. To je umanjilo njegovu strepnju. Nije zaboravio da je obeležen. Povorka je zavila preko čistine, prešla preko mosta, pa zastala na trgu pored obale reke.

Beše to prostor od tri stotine sa pet stotina metara. U sredini se nalazilo udubljenje, široko petnaest, a duboko pet koraka, ispunjeno drvetom. Nad njim je visoka nadstrešnica od rogozine bila obložena svilom i okružena zidovima od belog platna, pričvršćena na bambusove stubove koji su pokazivali u pravcu istok, sever, zapad i jug. A na sred svakog zida behu drvena vratašca.

− Vrata su zato da duša kroz njih prođe u svom letu prema nebu, Anđin-sane − objasnila mu je Mariko u Hakoneu.

− Plivajmo ili pričajmo o drugim stvarima. Sretnim stvarima.

− Da, naravno, ali smem li najpre ovo završiti, jer ovo je vrlo sretna stvar. Nama je pogreb jako važan, pa moraš sve o tome znati, Anđin-sane, *neh?* Molim!

− Dobro. Ali zašto imate četiri vratašca? Zašto ne samo jedna?

− Duša mora imati izbora. To je mudro. Oh, mi smo vrlo mudri, *neh?* Jesam li ti danas rekla da te volim? − zapitala je. − Mi smo vrlo mudar narod kad duši prepuštamo da bira. Većina duša bira južna vrata, Anđin-sane. Ta su vrata veoma važna, ima stolova na kojima su suve smokve, sveži nar i drugo voće, rotkvice i drugo povrće, i snopovi mladica pirinča ako je tada to godišnje doba. I uvek posuda sveže kuvanog pirinča, Anđin-sane, to je najvažnije. Znaš, duša možda zaželi jesti pre odlaska.

− Što se mene tiče, stavite pečenog fazana ili…

− Jako žalim, meso ne, ni riba! U tom pogledu smo ozbiljni Anđin-sane. Na sto se iznosi i malen žeravnik na kome će ugalj lepo goreti sa dragocenim drvetom i uljima kako bi sve to prijatno mirisalo… − Blektorn je osećao kako mu se oči ispunjavaju suzama. − Želim da moj sprovod bude u zoru! − uvek je onako mirno govorila. − Najviše od svega volim zoru. A kad bi još mogla biti i jesen…

Jadna moja draga!, pomislio je. A sve vreme si znala da nećeš doživeti jesen.

Nosiljka zastane na počasnom mestu, u prvom redu blizu sredine, i našao se tako blizu da je video suze na poprskanom voću. Sve beše na mestu kao što je

ona govorila. Uokolo stotine baldahina, trg krcat hiljadama samuraja i njihovim ženama, a svi su oni stajali, svi nemi i nepomični. Prepoznao je Išida, a pored njega Očibu. Nisu ga gledali, sedeći na svojim raskošnim nosiljkama, gledali su u bele platnene zidove koji su šuštali na blagom vetru. Sa drugu stranu Očibe nalazio se Kijama, a u blizini Zataki i Ito. Bila je tu i Onošijeva zastrta nosiljka. Svi su imali gomilu stražara. Kijamini su samuraji nosili krsteve. I Onošijevi.

Blektorn se osvrtao i tražio Jabua, ali ga nigde nije opazio. Nije video nijednog Smeđeg ni neko prijateljsko lice. Kijama ga je sad kameno odmeravao, a susrevši njegov pogled Blektorn se razveseli što ima stražare. Ipak se neznatno naklonio. No, Kijama ne skrene pogled, niti mu uzvrati uljudnost. Nakon nekog vremena pogleda Kijama u drugom smeru i Blektorn je već lakše disao.

Vazduh propara bubnjava, zvonjava i lupanje metala po metalu. Neskladno, prodorno. Svi oči okrenu prema glavnom ulazu u zamak. Tad iz ždrela izađe kićena nadsvođena nosiljka koju su nosila osmorica šintoističkih sveštenika. Visoki sveštenik na njoj sedeo je kao dostojanstveni Buda. Ostali sveštenici su udarali u metalne bubnjeve ispred i iza nosiljke. Iza njih su išle dve stotine budističkih sveštenika u narandžastim mantijama, pa u belo odeveni šintoistički sveštenici i naposletku njena mrtvačka nosila.

Behu ta nosila bogata i natkrivena, sva u belom, a i ona je bila u belom, nameštena tako kao da sedi, lagano isturene glave. Lice joj je bilo našminkano, a kosa besprekorna. Nosiljku su nosila desetorica Smeđih. Dva mlada sveštenika posipala su pred nosiljkom papirnate ružine latice koje je vetar nosio i rasipao, što je trebalo značiti da je život kratkotrajan kao cvet. Iza njih su dva sveštenika vukla po tlu dva koplja, da pokažu kako je ona bila samurajka i jaka na dužnosti kao što su jaka čelična sečiva. Za njima su išla još četiri sveštenika sa nezapaljenim bakljama, pa njen sin Saruđi, isto onako beo u licu kao što mu je bio beli kimono. Pa Kiricubo i gospa Sazuko, obe u belom, spuštene kose, omotane tankom zelenom mrežicom. Mladoj ženi je kosa padala ispod struka, a Kirina je bila još duža. Zatim prazan prostor i naposletku ostatak Toranaginog garnizona. Neki Smeđi su bili povređeni, a mnogi su šepali.

Blektorn je video samo nju. Izgledala je kao da moli spokojnog izraza lica. Ukočeno se držao znajući kolika je čast za nju ovaj javni obred gde su glavni svedoci Išido i Očiba. No, to nije ublažilo njegov jad.

Preko sat vremena glavni sveštenik je pojao obredne pesme i lupali su bubnjevi. Tada u iznenadnoj tišini istupi Saruđi, uze nezapaljenu baklju pa obiđe sva četiri vrata, istočna, severna, zapadna i južna. Proverio je jesu li bez

prepreka.

Blektorn opazi kako mladić drhti. Kad se vratio mrtvačkoj nosiljci, pogled mu je bio spušten. Tada je podigao beli konopac pričvršćen za nosiljku pa poveo nosače kroz južna vratašca. Pažljivo polože nosiljku na drvo. Još jedno svečano pojanje pa Saruđi dotakne ugljen na žeravniku bakljom namočenom u ulje. Smesta je planulo. Oklevao je pa se sam vratio kroz južna vratašca i bacio baklju na lomaču. Zapale se drva prožeta uljem. Uskoro nasta pravi oganj, a plamenovi su bili visoki preko tri metra. Vrelina natera Saruđija da se povuče. Zatim je doneo miomirisna drva i ulja pa ih bacio u vatru. Prsne krov od suvoga drva. Zapale se platnene zavese. Sad se celo područje udubljenja pretvorilo u besnu lomaču, vrtoglavu, pucketavu, neugasivu.

Popuste potporni stubovi. Gledaoci uzdahnu. Pristupe sveštenici, stave na lomaču još drva i plamen se uzdigne još više, dok se dim uvijao. Sad su preostala još samo četiri vratašca. Blektorn je video kako ih prlji vrelina, a onda planu i ta vratašca.

Tad glavni svedok Išido izađe iz nosiljke, pristupi i prinese obredno skupoceno drvo. Svečano se naklonio i ponovo seo u nosiljku. Nosači ga na njegovu naredbu podignu pa se on vrati u zamak. Za njim Očiba. Počnu se razilaziti i ostali.

Saruđi se poslednji put nakloni plamenu. Okrenuo se i došao do Blektorna. Stao je pred njega pa se naklonio.

− Hvala, Anđin-sane! − reče pa se udalji sa Kiri i sa gospom Sazuko.

− Sve gotovo, Anđin-sane! − reče kapetan Sivih pa se nasmeši. − Sad *kami* siguran. Idemo u zamak.

− Čekajte. Molim.

− Jako žalim. Naredbe, *neh?* − teskobno će kapetan, a ostali su budno stražarili.

− Molim, pričekajte! − Ne osvrćući se na njihovu teskobu, Blektorn izađe iz nosiljke. Bol ga je gotovo zaslepljivala. Samuraji se raširе pa ga sa svih strana zaštite. Prišao je stolu, uzeo komadiće kamforovog drveta pa ih bacio na lomaču. Ništa nije video kroz plamenu zavesu. − *In nomine patris et fllii et spiritus sancti* − prošaptao je blagoslov i učinio mali znak krsta. Tad se okrenuo i otišao od lomače.

* * *

Kad se probudio, u glavi mu je već bilo mnogo lakše, ali se osećao isceđenim. Još uvek mu je iza slepoočnica bridela potmula bol. I preko čela.

− Kako se osećaš, Anđin-sane? − zapita lekar nasmešivši se svim zubima.

Glas mu je još uvek bio slab. − Dugo si spavao.

Blektorn se nalakti i sanjivo zagleda u senke što ih je bacalo sunce. Sigurno je sad pet sati popodne, pomislio je. Spavao sam preko šest sati.

− Spavao ceo dan, *neh?*

Lekar se nasmeši.

− Ceo jučerašnji dan i noć i veći deo danas. Razumeš?

− Razumem. Da. − Blektorn se zavali. Koža mu se orosila znojem. Dobro, pomislio je. Najbolje što sam mogao učiniti. Nije čudo da se bolje osećam.

Sada je njegov krevet, pun mekanih jastuka, bio sa tri strane zastrt divnim pomičnim pregradama oslikanim kopnenim i morskim krajolicima i ukrašenim umetcima od slonovače. Kroz prozore nasuprot njemu prodiralo je sunce, a muve su se rojile. Soba beše prostrana, ugodna i tiha, bez buke u zamku od topota konja, zveckanja uzda i udaraca nepotkovanih kopita. Lagani povetarac je donosio miris dima. Ne znam da li bih voleo da izgorim, pomislio je. No, čekaj, zar to nije bolje nego da te stave u sanduk, zakopaju, pa onda crvi? Prestani, naredio je samom sebi, osećajući kako ponire niz okomitu spiralu. Nemaš se ni zbog čega brinuti, *karma* je *karma*, a kad umreš, mrtav si, i tada ništa više ne znaš, a sve je bolje od davljenja, kad te napuni voda, a telo ti istrune i naduje, pa rakovi… Prestani!

− Popi, molim. − lekar mu opet pruži onaj bljutavi napitak. Podrignuo je, ali ga je popio.

− Molim ’ča’. − Sluškinja mu natoči i on joj zahvali. Beše to žena mesečevog lica, srednjih godina, s prorezima umesto očiju, ukočenog praznog smeška. Posle tri šoljice ukus u ustima postade snošljiv.

− Molim, Anđin-sane, kako uši?

− Isto. Još daleko… Daleko, razumeš? Vrlo daleko.

− Razumem. Jedi, Anđin-sane.

Na malenoj tacni nalazilo se pirinač, supa i riba pečena na žaru. Bilo mu je mučno u želucu, ali se setio da već dva dana nije jeo pa je seo i na silu pojeo malo pirinča i popio riblju supu. To mu je smirilo želudac pa je još jeo i sve slistio. Sad se služio štapićima kao produžecima prstiju, bez svesnog naprezanja.

− Hvala vam. Gladan.

− Da − reče lekar. Na niski stočić uz krevet stavio je platnenu vrećicu sa travama. − Kuvaj ’ča’ od ovoga, Anđin-sane. Svaki dan jedan ’ča’ dok sve ne prođe. Razumeš?

− Da. Hvala.

− Bila mi je čast služiti vas. − Starac mahne sluškinji koja odnese praznu tacnu, još jednom se nakloni pa pođe i on za njom kroz ista sporedna vrata. Blektorn ostade sam. Zavalio se na futone i mnogo se bolje osećao.

− Bilo je to samo od gladi − glasno je rekao. Na sebi je imao samo slabinski povez. Svečana odeća čekala je u neurednoj hrpi onde gde ju je ostavio. To ga je iznenadilo, iako je pored mačeva bio čist Smeđi kimono. Prepustio se mislima kad odjednom oseti neku tuđu prisutnost. Nelagodno je seo pa se osvrnuo. Klekao je i pogledao iza pregrada… Za tren oka našao se na nogama, a glava mu je prštala od tog iznenadnog prestrašenog pokreta, videći da u njega zuri japanski jezuit sa tonzurom, koji je nepomično klečao kraj glavnog ulaza, držeći u ruci raspelo i brojanicu. − Ko ste vi? − zapitao je kroz bol.

− Ja sam brat Mihovil, senjor. − Oči tamne kao ugalj nisu ni trepnule. Blektorn se makao od pregrada i stao iznad svojih mačeva.

− Šta od mene želite?

− Poslaše me da se raspitam kako ste − tiho će Mihovil na portugalskom koji je govorio s izrazitim japanskim naglaskom.

− Ko?

− Gospodar Kijama.

Odjednom Blektorn ustanovi da su sasvim sami.

− Gde su moji stražari?

− Nemate ih, senjor.

− Naravno da imam stražare! Imam dvadeset Sivih. Gde su moji Sivi?

− Niko ovde nije bio kad sam došao, senjor. Jako žalim. Tada ste još spavali. − Mihovil dostojanstveno pokaza prema vratima. − Možda biste trebali zapitati one samuraje.

Blektorn podigne mač.

− Molim vas, maknite se s vrata.

− Nisam naoružan, Anđin-sane.

− Ipak mi ne prilazite. Sveštenici me uznemire.

Mihovil poslušno ustane pa se makne. Isto onako mirno, što je osobito nerviralo Blektorna. Napolju su se dva Siva naslanjala na ogradu odmorišta.

− Dobar dan − uljudno će Blektorn, ne prepoznavši ni jednog od te dvojice. Nisu mu se naklonili.

− Dobar dan, Anđin-sane − odgovori jedan.

− Molim, gde moji drugi stražari?

− Svi stražari povučeni u sat ’Zeca’, jutros. Razumete, sat ’Zeca’? Mi

nismo vaši stražari, Anđin-sane. Sada smo na svojoj uobičajenoj straži.

Blektorn oseti kako mu se niz leđa cedi hladan znoj.

− Straže udaljene… ko naredio?

Nasmeju se oba samuraja. Viši reče:

− Ovde u kuli, Anđin-sane, naređuje samo gospodar general… ili gospa Očiba. Kako se sad osećate?

− Bolje, hvala.

Viši samuraj zovne nekog u hodniku. Za tren iz jedne sobe izađe oficir sa četiri samuraja, mlad i snažan. Oči mu bljesnu kad je video Blektorna.

− Ah, Anđin-sane! Kako se osećate?

− Bolje, hvala. Molim vas, oprostite, ali gde moje straže?

− Naređeno mi je da vam, kad se probudite, saopštim da ćete se vratiti na svoj brod. Evo vam propusnica. − Kapetan izvadi iz rukava papir, preda mu ga i prezirno odmeri Mihovila. − Vodiće vas ovaj.

Blektorn je nastojao naterati mozak da proradi. U glavi mu je drečalo: opasnost!

− Da. Hvala. Ali najpre, molim, moram videti gospodara Išida. Vrlo važno.

− Jako žalim. Naređeno je da se vratite na brod čim se probudite. Razumete?

− Da. Molim, oprostite mi, ali vrlo važno da vidim gospodara Išida. Molim, kažite svom kapetanu. Sada. Moram pre odlaska videti gospodara Išida. Vrlo važno, jako žalim.

Samuraj počeša ožiljke od boginja koje je imao na bradi.

− Pitaću. Molim, obucite se. − Važno se udaljio, na Blektornovo olakšanje. Ostadoše četvorica samuraja. Blektorn se vrati i brzo obuče. Posmatrali su ga. Sveštenik je čekao na hodniku.

Budi strpljiv, uveravao je samoga sebe. Ne razmišljaj i ne brini. To je greška. Nije se ništa promenilo. Još imaš vlast koju si uvek imao.

Oba mača tutne u pojas i ispije ostatak čaja. Tad pogleda propusnicu. Papir beše zapečaćen i prekriven znacima. U tom nema zabune, pomisli on, a novi kimono već mu se lepio za telo.

− Hej, Anđin-sane! − javi se jedan samuraj. − Čujem da ste ubili pet *ninđa*. Vrlo, vrlo dobro, *neh?*

− Jako žalim, samo dva. Možda tri. − Blektorn je vrteo glavu da ublaži bol i ošamućenost.

− Čuo sam da je poginulo pedeset i sedam *ninđa* i stotinu šesnaest Smeđih.

Je li tako?

− Ne znam. Jako žalim. Kapetan se vratio u sobu.

− Naredba glasi da odete na svoj brod, Anđin-sane. Ovaj sveštenik će vas voditi.

− Da. Hvala. Ali najpre, jako žalim, moram videti gospu Očibu. Vrlo, vrlo važno. Molim vas, zapitajte svoga…

Kapetan pristupi Mihovilu pa mu se obrati grleno i vrlo brzo: *Neh?* Mihovil se mirno nakloni i okrene Blektornu.

− Jako žalim, senjor. Kaže da će njegov starešina pitati svog starešinu, ali u međuvremenu morate smesta otići sa mnom na galiju.

− *Ima!* − doda kapetan da jače naglasi. Blektorn je znao da mu je odzvonilo. Začu svoj glas:

− Hvala, kapetane. Gde moji stražari, molim?

− Nemate stražara.

− Molim pošaljite na moj brod. Molim dovezite moje vazale iz…

− Naredba: sada na brod! Razumete, *neh?* − Reči su bile neuljudne i vrlo odlučne. − Na brod! − doda kapetan uz iskrivljen smešak, čekajući da se Blektorn najpre nakloni.

Blektorn je to zapazio i sve se pretvori u moru. Sve se usporilo i zamaglilo i očajnički se želeo isprazniti, obrisati znoj sa čela i nakloniti, ali beše siguran da mu kapetan neće uzvratiti naklon, možda neće biti ni uljudan, a nikako njemu ravan, pa će se pred svima njima osramotiti. Beše jasno da su ga izdali i prodali hrišćanskom neprijatelju i da su u prevaru umešani Kijama, Išido i sveštenici. A on ni iz kakvog razloga, ni po koju cenu sada više ništa nije mogao da preduzme, osim da obriše znoj, nakloni se i ode, a *oni* će ga čekati.

Tad se s njim našla Mariko. Setio se *njenog* užasa, svega onoga što je htela i svega što je učinila, svega što ga je naučila. Ruku je silom stavio na slomljen balčak mača i divljački se raskrečio, znajući da je njegova sudbina zapečaćena, a *karma* određena, ali ako mora umreti, radije će umreti sada, ponosno, nego kasnije.

− Ja sam Džon Blektorn, Anđin-san − reče on, a drskost i odlučnost mu je ulivala neobičnu snagu i savršenu neuglađenost. − General na brodu gospodara Toranage. Svih brodova. Samuraj i hatamoto! Ko si ti?

Kapetan se zacrvene.

− Saigo Massakacu iz Kage, kapetan, garnizon gospodara Išida.

− Ja sam hatamoto… Jesi li ti hatamoto? − Blektorn zapita još otresitije.

Nije ni upamtio ime svog protivnika. Samo ga je video silno, nestvarno jasno, video je svaku poru, svaku strnjiku na bradi, svaku tačkicu boje u neprijateljskim smeđim očima, svaku dlaku na njegovoj nadlanici kad je posegnuo za balčakom mača.

− Ne, nisam hatamoto.

− Jesi li samuraj… ili ronin? − Blektorn je poslednju reč prosiktao i iza sebe osećao ljude, ali nije mario. Gledao je samo kapetana i očekivao iznenadni smrtonosni udarac koji će mu doneti svu *hara-gej*, onaj unutrašnji izvor energije. Spremao se da jednakom zaslepljujućom snagom uzvrati udarac u uzajamnoj časnoj smrti i da tako porazi svog neprijatelja.

Zabezeknuo se opazivši kako se menjaju kapetanove oči, kako se sav skupio i klanja se duboko i ponizno. I kako ostaje nagnut i bez odbrane.

− Molim… molim, oprostite mi na neuglađenosti. Bio… bio sam ronin, ali… ali mi je gospodar general dao novu priliku. Molim vas, oprostite moju neuglađenost, Anđin-sane. − Glas je bio prožet stidom.

Sve je to bilo nestvarno i Blektorn je još bio spreman na udarac, očekivao je udarac i smrt, a ne pobedu. Pogledao je ostale samuraje. Svi su se kao jedan naklonili i zajedno sa svojim kapetanom su mu se klanjali i priznavali mu pobedu.

Nakon izvesnog vremena Blektorn se ukočeno nakloni. Ali ne kao njima ravan. Klanjali su se sve dok se on nije okrenuo i udaljio hodnikom sa Mihovilom, došao na glavno stepenište pa niz stepenice u dvorište. Više nije osećao nikakav bol. Ispunila ga je samo silna toplina. Sivi su ga motrili, a grupa samuraja koja je njega i Mihovila pratila do prve straže, brižno se držala podalje od njegovog mača. Jednog čoveka hitno pošalju napred.

Na sledećoj stražari oficir mu se uljudno naklonio kao sebi ravnom, a Blektorn mu uzvrati naklon. Propusnicu su proučili temeljno, ali propisno. Nova ih pratnja odvede do sledeće straže gde se sve to ponovilo. Pa preko prvog jarka, i idućeg. Niko ih nije ometao. Gotovo nijedan samuraj nije na njega obraćao pažnju.

Postepeno je shvatio da ga glava više ne boli. Osušio mu se znoj. Opustio je prste sa balčaka mača pa ih savijao. Stao je pored česme u zidu, napio se vode i polivao se po glavi.

Sivi pratioci su zastali i uljudno čekali, a on je sve vreme pokušavao shvatiti zbog čega je izgubio naklonost i zaštitu Išida i gospe Očibe. Ništa se nije promenilo, besomučno je pomislio. Digao je pogled i video kako Mihovil zuri u njega.

− Šta želite?

− Ništa, senjor − uljudno će Mihovil. Tad se nasmešio osmehom punim topline. − Ah, senjor, tamo ste mi u kuli učinili veliku uslugu kad ste onog neotesanog *cabrona* naterali da popije svoju mokraću. Oh, bilo je to zgodno videti! Ti! − nastavi na latinskom. − Hvala ti.

− Ništa za tebe nisam učinio − odvrati Blektorn na portugalskom jer nije želeo da govori latinski.

− Da, ali mir sa vama, senjor. Znam, čudni su putevi gospodnji. Beše to usluga svim *muškarcima*. Onaj ronin se osramotio kao što je i zaslužio. Podlo je prekoračiti *bušido*.

− I vi ste samuraj?

− Da, senjor, imam tu čast − reče Mihovil. − Moj otac je rođak gospodara Kijame, a moj klan je iz pokrajine Hizen na ostrvu Kjušuu. Kako ste znali da je on ronin? Blektorn se nastojao prisetiti.

− Nisam siguran. Možda zato što je rekao da je iz Kage, a to je daleko i Mariko… gospa Toda je rekla da je Kaga na dalekom severu. Ne znam… zapravo se i ne sećam šta sam govorio.

Vrati se k njima oficir iz pratnje.

− Molim vas, oprostite, Anđin-sane, smeta li vam ovaj?

− Ne. Ne, hvala. − Blektorn krene. Opet su im uljudno pregledali propusnicu i oni produže napred.

Sunce je padalo, a do zalaska je preostalo još samo nekoliko sati. Užarene vazdušne struje su kovitlale prašinu u sićušnim spiralama. Prošli su kraj niza konjušnica, a svi su konji gledali na ulicu. Koplja i sedla behu spremna za put, a samuraji su timarili konje i čistili opremu. Toliko mnoštvo zapanji Blektorna.

− Koliko konja, kapetane? − zapitao je.

− Na hiljade, Anđin-sane. Deset, dvadeset, trideset hiljada ovde i svuda u zamku.

Kad su prelazili poslednji jarak, Blektorn je mahnuo Mihovilu:

− Vodite me na galiju?

− Da. Tako mi je rečeno, senjor.

− Nigde drugo?

− Ne, senjor.

− Ko je naredio?

− Gospodar Kijama. I otac-vizitator, senjor.

− Ah, on! Više volim da me zovete Anđin-san nego senjor… oče.

− Molim vas, oprostite mi, Anđin-sane, ja nisam otac. Nisam zaređen.

− Kad će to biti?

− Kad Bog bude hteo! − odvrati Mihovil pun pouzdanja.

− Gde je Jabu-san?

− Ne znam, jako žalim.

− Vodite me samo na brod i nigde drugo?

− Da, Anđin-sane.

− I onda sam slobodan? Slobodan da idem gde želim?

− Rečeno mi je da vas pitam kako ste pa da vas sprovedem na brod. I ništa više. Ja sam običan glasnik, vodič.

− Zakunite se Bogom!

− Ja sam samo vodič, Anđin-sane.

− Gde ste tako dobro naučili portugalski i latinski?

− Bio sam jedan od četvorice učenika koje su naše vlasti poslale u Rim. Imao sam trinaest, a Uraga-noh-Tadamasa dvanaest godina.

− Ah! Sad se sećam. Uraga-san mi je rekao da ste bili jedan od njih. Bili ste mu prijatelj. Znate da je poginuo?

− Da. Bilo mi je teško kad sam za to čuo.

− To su učinili hrišćani.

− Ubice su to učinile, Anđin-sane. Ubice. Sudiće im, bez brige.

Nakon kratke pauze Blektorn zapita:

− Kako vam se svidelo u Rimu?

− Mrzeo sam ga! Svi smo ga mrzeli. I to sve! Hranu, smrad, ružnoću. Tamo su svi ljudi *ete*, neverovatno! Osam godina proveli smo onde i na putovanju tamo i natrag, i oh, kako sam blagosiljao Bogorodicu kad sam se najzad vratio.

− A crkva? Sveštenici?

− Odvratni, uglavnom − mirno će Mihovil. − Zapanjio me njihov moral, ljubavnice, pohlepa, raskoš, licemerje i neotesanost… I njihova dva lica, jedno za pastvu, a drugo za pastire. Sve to mi je bilo mrsko… pa ipak sam među nekima od njih našao Boga, Anđin-sane. Jako čudno. Našao sam istinu u crkvama, manastirima i među ocima. − Bezazleno ga je pogledao, prožet nežnošću. − Retko, Anđin-sane, vrlo retko našao bih iskricu, istina je, ali ipak sam našao istinu i Boga i znam da je hrišćanstvo jedini put u život večni… Molim vas, oprostite… katoličanstvo!

− Jeste li videli autodafe, inkviziciju, zatvore, suđenja vešticama?

− Video sam mnoge grozne stvari. Ima jako malo mudrih ljudi, većina su

grešnici i na zemlji se u Božje ime zbivaju velika zla. Ali ne od Boga! Ovaj svet je dolina suza i tek priprema za večni mir. − Na tren je tiho molio, a onda obodren digao pogled. − I neki jeretici mogu biti dobri, *neh?*

− Možda − odgovori Blektorn. Mihovil mu se svideo. Poslednji jarak i poslednja vrata, glavna južna kapija. Poslednja straža mu oduze propusnicu. Mihovil prođe ispod poslednjih rešetkastih vrata, a Blektorn za njim. Pred zamkom je čekalo stotinu samuraja. Kijamini ljudi. Video je njihova raspela, njihovo neprijateljstvo i zastao. Mihovil nije. Oficir dade Blektornu znak da priđe. Poslušao je. Opkole ga samuraji sa svih strana i zatoče u sredinu. Raštrkaju se nosači i trgovci na ovoj glavnoj ulici. Klanjali su se i puzali sve dok nisu prošli napred. Neki su svečano uzdigli krstove, a Mihovil ih blagoslovi i krene niz laganu padinu uz groblje gde se više nije dimila lomača, preko mosta u grad, prema moru. Iz grada su među pešacima nadirali Sivi i ostali samuraji. Mrko su merkali Mihovila i gurnuli bi ga u stranu da nije bilo mase Kijaminih samuraja.

Blektorn je išao iza Mihovila. Prošao ga je strah, ali ne i želja da pobegne. No, nigde nije mogao pobeći niti se sakriti. Ne na kopnu! Mogao je biti siguran samo na *Erazmou*, kad se otisne na pučinu sa punom posadom, snabdeven hranom i naoružan.

− Šta će se dogoditi na galiji, brate?

− Ne znam, Anđin-sane.

Prolazili su gradskim ulicama i primicali se moru. Mihovil skrene iza ugla i dođe na otvorenu riblju pijacu. Lepe devojke, debeljuce, starice, mladići, muškarci, kupci, prodavci i deca, svi se u njega zabulje, a onda se počnu žurno klanjati. Blektorn je za samurajima išao između tezgi, kaveza i bambusovih gajbica punih svakojakih riba, svežih, mokrih od mora, uredno poslaganih. Mnoge su plivale u posudama. Rakovi, lignje, škampi, jastozi, morski i slatkovodni račići. U Londonu nikada nisu ovako čisti, rastreseno je razmišljao, ni riba ni prodavci. Tad je s jedne strane spazio niz tezgi s hranom, a na svakoj se nalazio mali žeravnik sa ugljom, i osetio je miris pečenih račića.

− Isuse! − Bez razmišljanja je promenio smer. Samuraji mu odmah prepreče put.

− *Gomen nasaj, kinđiru* − kazao je jedan od njih.

− *Ije!* − odbrusi Blektorn isto tako otresito. − *Vataši tabetaj desu, neh? Vataši Anđin-san, neh?* (Gladan sam. Ja sam Anđin-san, zar ne?)

Blektorn se stane provlačiti između njih. Najstariji oficir požuri da ga zaustavi. Mihovil je brzo reagovao. Govorio je mirno, ali zapovednički, zamolio je dopuštenje i sa oklevanjem su mu ga dali.

− Molim, Anđin-sane − reče on. − Oficir kaže, jedite ako želite. Šta biste hteli?

− Ove, molim. − Blektorn pokaza divovske škampe bez glave, rasporene po dužini, ružičaste, pune belog mesa, savršeno hrskave ljušture. − Ovo bih! − Nije mogao skinuti pogleda s njih. − Molim vas, recite oficiru da gotovo dva dana nisam jeo i odjednom sam ogladneo. Jako žalim!

Prodavac riba bio je trozubi starac hrapave kože, a na sebi je imao samo slabinski povez. Naduao se od ponosa što je izabrana baš njegova tezga. Tankim štapićima izabrao je pet najboljih škampi, lepo ih poslagao na bambusovu tacnu, a nove stavio da cvrče.

− *Dozo, Anđin-sama!*

− *Domo.* − Blektorn oseti kako mu krči u želucu. Hteo se prejesti, ali čistim drvenim štapićima uzme samo jednu škampu, spusti je u umak i slatko pojede. Bila je vrlo ukusna.

− Brate Mihovile? − zapita on ponudivši mu tacnu. Mihovil uze jednu, ali iz svušte pristojnosti. Oficir odbije, ali mu zahvali. Blektorn pojede škampe sa te tacne, i još sa dve. Mogao je pojesti još dve tacne, ali iz pristojnosti prestane, a i zato da ne preoptereti želudac. − *Domo* − reče odloži tacnu uz podrigivanje, u znak pristojnosti. − *Bimi desu!* (Sočne su!)

Prodavac se ozari i nakloni. Naklone si i prodavci oko njih, a Blektorn na svoj užas ustanovi da nema novaca. Pocrveni.

− Šta je? − zapita Mihovil.

− Ja, ovaj… nemam uza se novaca… Ni, ovaj, ništa da čoveku platim. Ja… biste li mi vi pozajmili, molim?

− Nemam novaca, Anđin-sane. Novac ne nosimo. Zbunjeni tajac. Prodavac se cerio i strpljivo čekao. Tad se, isto tako zbunjeno, Mihovil obrati oficiru pa ga tiho zamoli novac. Oficir je prema Blektornu bio hladan i besan. Plahovito se obratio jednom svom čoveku koji pristupi pa izdašno plati trgovcu koji je na sva usta zahvaljivao, dok se Mihovil, užagren i oznojen, okrenuo pa ih ponovo poveo napred. Blektorn požuri, pa ga stigne.

− Žao mi je, ali… nikad mi se to još nije dogodilo! Po prvi put sam ovde nešto kupio. Nikada nisam imao novac, pa ma kako glupo to zvučalo, a nikada nisam mislio… nikad se nisam služio novcem…

− Molim vas, zaboravite to, Anđin-sane. Nije to bilo ništa.

− Molim da kažete oficiru da ću mu platiti čim dođem na brod.

Mihovil ga posluša. Neko su vreme ćutke koračali, Blektorn je pokušao da se orijentiše. Na kraju ove ulice beše plaža, a more mirno i mutno pod svetlom

zalazećeg sunca. Tad vide gde su i pokaže ulevo, prema širokoj ulici koja je išla u smeru istok-zapad.

− Idemo onuda!

− Ovuda je brže, Anđin-sane.

− Da, ali vašim putem prošli bismo pored jezuitske misije i portugalske lorče. Radije ću zaobići pa krenuti dužim putem.

− Rečeno mi je da idemo ovuda.

− Pođimo drugim putem! − Blektorn zastane. Oficir upita šta je, a Mihovil objasni. Oficir im mahne da pođu napred, Mihovilovim putem.

Blektorn je odmeravao rezultate ako odbije. Prisiliće ga, ili vezati pa preneti, ili odvući. Ništa mu od toga nije odgovaralo pa je slegao ramenima i krenuo napred.

Došli su na širok put koji je išao uz plažu. Pola rija pred njima nalazila su se jezuitska pristaništa i skladišta, a sto metara dalje video je portugalski brod. Još dve stotine koraka iza toga nalazila se njegova galija. Još je bio previše daleko da na palubi vidi ljude.

Blektorn digne kamen pa ga zviždućući baci na pučinu.

− Prošetajmo neko vreme plažom.

− Svakako, Anđin-sane. − Mihovil siđe u pesak. Blektorn je hodao po plićaku, uživajući u morskoj svežini i šumu talasića.

− Lepo doba dana, *neh?*

− Ah, Anđin-sane − reče Mihovil s iznenadnom otvorenom ljubaznošću. − Mnogo puta − Bogorodice, oprosti mi! − požalim što sam sveštenik i poželim biti samo sin oca svoga, a ovo je takav trenutak.

− Zašto?

− Želeo bih vas udaljiti, vas i vaš čudni brod, iz Jokohame u pokrajinu Hizen, u našu veliku luku Sasebo. Tada bih vas zamolio da se sa mnom trampite, zamolio bih vas da meni i našim pomorskim kapetanima pokažete mogućnosti svoga broda i svoje mogućnosti plovidbe. Zauzvrat bih vam ponudio najbolje učitelje u kraljevstvu. Učitelje za *bušido, ča-no-ju, hara-gel, ki, zazen*-meditaciju, nameštanje cveća i sva posebna, jedinstvena znanja kojima mi raspolažemo.

− To bi mi se svidelo. Zašto to sada ne učinimo?

− Danas nije moguće, ali već znate jako mnogo i to ste tako brzo savladali, *neh?* Mariko-sama je bila odlična učiteljica. Vi ste dostojan samuraj. A imate jednu retku vrlinu: nepredvidljivi ste. Imao ju je Taiko, a ima je i Toranaga-

sama. Znate, mi smo obično vrlo predvidljiv narod.

− I vi?

− Da.

− Onda predvidite kako da izmaknem iz zamke u kojoj sam sada.

− Jako žalim, niste u zamci, Anđin-sane − reče Mihovil.

− Ne verujem. Kako ste znali da je moj brod u Jokohami?

− Svi to znaju.

− Zaista?

− Gotovo sve o vama, i o spašavanju gospodara Toranage i gospe Marije, gospe Toda… dobro je poznato. I cenjeno.

− Ni to ne verujem. − Blektorn digne još jedan pljosnat kamen pa ga baci da skakuće preko talasa. Nastave put, Blektorn je mumlao mornarsku pesmicu, a Mihovil mu se jako sviđao. Uskoro im put prepreči kameni zid, zaobiđu ga pa opet izađu na ulicu. Sad je pod zarudelim nebom jezuitska misija bila visoka i natmurena. Video je laike u narandžastim mantijama kako čuvaju nadsvođeni kameni ulaz i osećao je njihovo neprijateljstvo. No, to ga nije brinulo. Opet ga je zabolela glava.

Kao što je očekivao, Mihovil krene prema ulazu u misiju. Pripremio se, odlučivši da će ga morati pretući do besvesti pre nego što uđe unutra, i pre nego što ga oni prisile da preda oružje.

− Vodiš me samo na galiju, eh?

− Da, Anđin-sane. − Mihovil zaprepašćenom Blektornu dade znak da ostane pred vratima. − Ništa se nije promenilo. Rečeno mi je da u prolazu obavestim oca-vizitatora. Jako žalim, ali moraćete trenutak pričekati.

Zbunjeni Blektorn je gledao kako Mihovil sam ulazi. Očekivao je da će njegovo putovanje završiti u misiji. Najpre inkvizicija i suđenje sa mučenjem, a onda će ga predati zapovedniku ekspedicije. Pogledao je lorču udaljenu stotinu koraka. Feriera i Rodriges nalazili su se na krmi, a glavna paluba beše krcata naoružanim mornarima. Pristan pored broda lagano je vijugao pa je video svoju galiju. Ljudi su gledali sa ograda. Učinilo mu se da među njima prepoznaje Jabua i Vinka, ali nije baš bio siguran. Kao da je na brodu bilo i žena, ali nije znao ko su one. Galiju su opkoljavali Sivi. Mnogo Sivih!

Oči mu se vrate na Ferieru i na Rodrigesa. Obojica su bila naoružana do zuba. I mornari. Topovske posade motale su se oko dva mala topa uperena prema obali, a zapravo su ih pripremale. Prepoznao je krupnog nostroma Pesara, koji je sa grupom ljudi spuštao brodski mostić. Pratio ih je pogledom, a onda mu se krv sledi. U utabanu zemlju na kraju pristaništa stajao je zabijen

visok stub, a oko njega drva za lomaču.

− Ah, kapetane-pilote, kako ste? − Izlazio je Del’Akua, a uz njega je Mihovil izgledao kao patuljak. Danas je on obukao jezuitsku mantiju, a silna visina i bujna seda brada davale su mu zlokoban kraljevski izgled biblijskog patrijarha. Inkvizitor od glave do pete, a na izgled dobroćudan, pomisli Blektorn. Zagledao se u smeđe oči, neobično mu je bilo da diže glavu uvis kako bi pogledao ijednog čoveka, a još čudnije da u tim očima nađe saučešće. No, znao je da u tim očima neće biti samilosti pa je nije ni očekivao.

− Ah, oče-vizitatore, kako ste? − odvrati on, a sada su mu škampe u želucu bile teške kao olovo i obuze ga mučnina.

− Hoćemo li napred?

− Zašto da ne?

Znači na brodu će biti inkvizicija, zaključi Blektorn. Očajnički se bojao i priželjkivao da za pojasom ima pištolje. Ti bi prvi poginuo, eminencijo.

− Ostani ovde, Mihovile! − reče Del’Akua. Tad pogleda prema portugalskoj fregati. Lice mu otvrdne i on krene napred.

Blektorn je oklevao. Mihovil i samuraji koji su ih pratili, neobično su ga posmatrali.

− *Sajonara, Anđin-san!* − reče Mihovil. − Idite s Bogom! Blektorn odsečno klimne glavom i krene među samuraje, očekujući da će se oni baciti na njega pa mu oduzeti mačeve, ali pustili su ga da prođe bez ometanja. Zaustavio se i osvrnuo, a srce mu je ubrzano lupalo.

Na tren je bio u iskušenju da isuče mač i da navali, ali tu uzmaka nije bilo. Oni se ne bi s njim borili. Mnogi su imali koplja pa su mogli lako da ga uhvate i razoružaju, da ga vežu i predaju Portugalcima. Neće me vezati, zarekao se. Jedini put vodio ga je napred, a tu su njegovi mačevi bili bespomoćni protiv musketa. Navalio bi na njih a oni bi mu osakatili kolena i vezali ga…

− Kapetane Blektorn, dođite sa mnom! − zovne Del’Akua.

− Da, samo trenutak, molim. − Blektorn mahne Mihovilu. − Čuj, brate, dole ste mi na plaži rekli da sam dostojan samuraj. Jeste li mislili ozbiljno?

− Jesam, Anđin-sane. To i sve ostalo.

− Onda vas kao samuraja molim za uslugu! − rekao je tiho, ali odlučno.

− Kakvu uslugu?

− Da kao samuraj umrem.

− Vaša smrt nije u mojim rukama, nego u rukama Božjim, Anđin-sane.

− Da, ali vas molim za tu uslugu. − Blektorn mahne prema udaljenom

stubu. − Ono nije rešenje. To je podlo.

Mihovil se zapanjeno zabulji prema lorči i tek tada po prvi put spazi lomaču.

− Blažena Majko Božja…

− Kapetane Blektorn, molim vas, dođite sa mnom − opet ga zovne Del’Akua.

− Objasnite oficiru − nastavi Blektorn žurno. − On ima dovoljno samuraja ovde da insistira na tome, *neh?* Objasnite mu. Bili ste u Evropi, znate kako je tamo. Ne tražim mnogo, *neh?* Molim, ja sam samuraj. Jedan od njih mogao bi mi biti pomagač.

− Zapi… zapitaću. − Mihovil se vrati oficiru i počne govoriti tiho i odlučno.

Blektorn se okrenuo i posvetio pažnju brodu. Pristupio je. Del’Akua ga je pričekao i onda sa njim krenuo napred.

Blektorn spazi Ferieru kako se gizdavo spušta s palupca na krmi po glavnoj palubi, s pištoljima za pojasom i sabljom o boku. Motrio ga je Rodriges, držeći desnicu na dršci pištolja za dvoboj koji je imao duge cevi. Pesaro i deset mornara već su izašli na lukobran i oslanjali se na muskete sa bajonetima. A duga senka stuba protezala se prema njemu.

Oh, Bože, šta bih dao za par pištolja, deset kršnih mornara i jedan top, pomisli on dok se razdaljina neumoljivo smanjivala. Oh, Bože, nemoj da se osramotim…

− Dobro veče, eminencijo − reče Feriera, a gledao je samo Blektorna. − Znači, Inge…

− Dobro veče, zapovedniče! − Del’Akua besno pokaže lomaču. − Je li ovo tvoja ideja?

− Da, eminencijo.

− Vratite se na svoj brod!

− Ovo je vojna odluka!

− *Ukrcajte se na svoj brod!*

− Ne! Pesaro! − Nostromo i družina na obali naoružana bajonetima smesta zauzmu borbeni stav i nastupe prema Blektornu. Feriera izvadi pištolj. − Znači, Ingeles, opet smo se sreli.

− To mi se nimalo ne sviđa. − Blektorn izvuče mač iz korica. Nespretno ga je pridržavao u rukama, a slomljen balčak ga je povređivao.

− Tebi će se noćas svideti u paklu! − preteći će Feriera.

− Da imaš iole hrabrosti, ogledao bi se kao muškarac s muškarcem. Ali ti nisi muškarac nego kukavica, španska kukavica bez jaja.

− Razoružajte ga! − naredi Feriera.

Deset mornara odmah istupe i upere bajonete. Blektorn ustukne, ali oni ga opkole. Bajonetima su hteli da ga osakate, ali on zaseče jednog napadača koji uzmakne, ali drugi ga napadne od pozadi. Tad se Del’Akua pribere i drekne:

− Odložite muskete! Pred Bogom vam naređujem da prestanete!

Mornari su se zbunili. Sve muskete uperili su u Blektorna koji je bespomoćno stajao u odbrambenom stavu podigavši mač.

− Svi se vratite − vikne Del’Akua. − Vratite se! Tako vam Boga, vratite se! Zar ste vi životinje?

− Želim ovog čoveka! − izjavi Feriera.

− Znam, a već sam ti rekao da ga ne možeš dobiti! Juče i danas! Jesi li gluv? Bog neka me obdari strpljivošću! Naredi svojim ljudima da se ukrcaju!

− Naređujem vam da se okrenete i udaljite!

− Meni naređuješ?

− Da, vama naređujem! Ja sam zapovednik ekspedicije, guverner Makaa, glavni portugalski oficir u Aziji, a ovaj čovek je pretnja državi, crkvi, Crnom brodu i Makau!

− Bogom se kunem, izopštiću tebe i čitavu tvoju posadu bude li povređen ovaj čovek. Čuješ li? − Del’Akua se okrene musketarima koji su prestrašeno uzmakli. Osim Pesara. Pesaro je izazovno ostao, opušteno držao pištolj u ruci i čekao Ferierinu naredbu. − Ukrcajte se na svoj brod i mičite se s puta!

− Grešite! − razbesni se Feriera. − On je pretnja! Ja sam vojni zapovednik Azije i ja kažem…

− Ovo je crkvena stvar, a ne vojna odlu… Blektorn beše ošamućen. Jedva je mogao razmišljati i gledati, a glava mu je ponovo prskala od bola. Sve se to zbilo tako brzo, jedan tren je bio pod stražom, već sledeći nije bio pod stražom. U jednom trenu izdaše ga inkviziciji, a zatim se spasao, pa ga opet izdaše, a sada ga brani glavni inkvizitor. Ništa više nije imalo smisla.

− Ponovno vas opominjem! − drao se Feriera. − Bog mi je svedok, pogrešili ste, a ja ću javiti u Lisabon!

− U međuvremenu naredi svojim ljudima da se ukrcaju na brod ili ću te svrgnuti s položaja zapovednika Crnog broda!

− Nemate vi tu moć!

− Osim ako svojim ljudima narediš da se ukrcaju i smesta narediš da

Ingelesa ne smeju povrediti, proglasiću izopštenim tebe… A svaki čovek koji tebi služi, pod bilo kojim tvojim zapovedništvom, biće izopšten i prokleću tebe i sve one koji tebi služe, u ime Božje!

− Tako mi Bogorodice… − Feriera umukne. Nije se bojao za sebe, ali sad je u opasnosti bio njegov Crni brod, a znao je da će ga veći deo posade ostaviti ukoliko ne posluša. Trenutak je razmišljao da li da ustreli sveštenika, ali to ne bi odstranilo prokletstvo. Zato je popustio. − Vrlo dobro… vratite se na brod, svi! Na brod!

Mornari se poslušno raštrkaju, sretni što su daleko od sveštenikovog gneva. Blektorn je još bio zapanjen i pitao se ne vara li ga razum. Tad u metežu provali Pesarova mržnja i on nanišani. Del’Akua je zapazio skroviti pokret i skočio napred da Blektorna zaštiti svojim telom. Pesaro povuče oroz, ali tog trena ga proburaze strele. Pištolj je opalio, ali nije nikoga pogodio, a on vrišteći padne.

Blektorn se okrene i ugleda šest Kijaminih strelaca koji su već napinjali nove strele. Pored njih je stajao Mihovil. Oficir je oštro govorio. Pesaro poslednji put vrisne, noge mu se zgrče i on umre.

Mihovil drhtavim glasom prekine tajac.

− Oficir kaže: jako žali, ali bojao se za život oca-vizitatora. − Mihovil je molio Boga neka mu oprosti što je dao strelcima znak, ali Pesaro je bio opomenut, razmišljao je. A moja je dužnost da naredbe oca-vizitatora slušaju, da njegov život bude zaštićen, da ubice budu zatrte i da niko ne bude izopšten.

Del’Akua je klečao pored Pesarovog leša. Učinio je znak krsta i izgovarao svete reči. Portugalci oko njega posmatrali su samuraje i čeznuli za naredbom da pobiju ubice. Ostatak Kijaminih ljudi hitao je iz misije gde su ostali, a mnoštvo Sivih dolazilo je od galije da pogledaju. Feriera je i u svom gotovo zaslepljujućem gnevu znao da ovde ne sme dopustiti borbu. Ne u ovom trenutku.

− Svi se vratite na brod! Odnesite Pesarov leš! Družina na obali pokunjeno ga posluša.

Blektorn spusti mač, ali ga nije vratio u korice. Zapanjeno je čekao, očekujući smicalicu, očekujući da bude zarobljen i odvučen na brod.

Na krmnici Rodriges mirno reče:

− Spremite se da ih potisnete ako pokušaju doći na brod, ali oprezno, Boga vam! − Ljudi zauzmu borbene položaje. − Pokrite zapovednika ekspedicije! Pripremite čamac…

Del’Akua ustane pa se okrene Ferieri koji je bahato stajao na kapetanskom

mostiću, spreman da brani svoj brod.

− Ti si odgovoran za smrt ovog čoveka! − prosikta otac-vizitator. − Tvoja fanatična osvetoljubivost i…

− Pre nego što javno kažete nešto zbog čega biste mogli požaliti, eminencijo, radije o tome pažljivo razmislite − prekine ga Feriera. − Poklonio sam se vašoj naredbi iako sam pred Bogom znao da činite groznu grešku. Čuli ste da sam svojim ljudima naredio da se povuku! Pesaro se oglušio o vašu naredbu, a ne o moju, a istina je da ste vi odgovorni, ako je iko odgovoran. Njemu i nama ste onemogućili da obavljamo svoju dužnost. Onaj Ingeles je neprijatelj! Beše to vojna odluka! Boga mu! Javiću u Lisabon. − Očima je proučavao bojnu spremnost svoga broda i samuraje koji su se primicali.

Rodriges je prišao mostu za glavnu palubu.

− Zapovedniče, ne bih se mogao otisnuti na pučinu uz ovaj vetar i uz ovakvu plimu.

− Pripremite čamac neka nas po potrebi otegli.

− To i radimo.

Feriera se drao na mornare koji su nosili Pesara i terao ih da požure. Uskoro su se svi opet vratili na brod. Topove je zauzela posada, iako neupadljivo, a uz svakog su čoveka bile dve muskete. Samuraji su se sleva i zdesna gomilali na doku, ali nisu činili nikakve otvorene poteze da se umešaju.

− Reci svima njima neka se raziđu! − dovikne Feriera s palube Mihovilu glasom koji nije trpeo prigovore. − Ovde nema poteškoća… nema za njih nikakvog posla. Došlo je do greške, do velike greške, ali opravdano su ustrelili nostroma. Reci im da se raziđu! − Teška srca je to rekao i hteo ih je sve pobiti, ali gotovo je njušio opasnost na pristaništu, pa više nije imao drugog izbora nego da se povuče.

Mihovil posluša njegovu naredbu. Oficiri se nisu pomakli.

− Bolje vam je da nastavite put, eminencijo − ogorčeno će Feriera. − Ali ovo još nije sve… požalićete što ste ga spasili!

I Del’Akua je osećao eksplozivnost koja ih je okruživala, ali njega to nije diralo. Učinio je znak krsta, izmolio kratak blagoslov pa se okrenuo.

− Dođite sa mnom, pilote!

− Zašto me puštate da odem? − zapita Blektorn. Bol u glavi postade agonijska, još se nije usudio poverovati u to.

− Dođite sa mnom, pilote!

− A zašto me puštate da odem? Ne razumem.

− Ni ja − izjavi Feriera. − I mene bi zanimao pravi razlog eminencijo. Zar on više nije pretnja nama i crkvi?

Del’Akua se zabulji u njega. Da, hteo je kazati kako bi izbrisao nabusitost sa tog gizdelinskog lica. Ali još je veća pretnja predstojeći rat, i kako da dobijemo na vremenu za tebe i za pedeset godina Crnih brodova. I koga da izaberemo: Toranagu ili Išida. Ništa se ti ne razumeš u naše tegobe, Feriera, ni u opasnosti kojima smo izloženi, ni u naš ovdašnji osetljivi položaj.

− Molim vas, gospodaru Kijama, razmislite. Predlažem da izaberete gospodara Toranagu! − juče je kazao *daimjou*, a prevodio mu je Mihovil, jer nije verovao u svoje osrednje znanje japanskog.

− Ovo je neovlašćeno uplitanje u japanske poslove, izvan vaše nadležnosti. A osim toga, varvarin mora umreti.

Del’Akua je pribegao svoj svojoj diplomatskoj veštini, ali Kijama beše nepopustljiv i nikako se nije hteo izjasniti niti promeniti svoj stav. A onda, jutros, kad je pošao Kijami reći da je Božjom voljom Ingeles onesposobljen, zasjao je tračak nade.

− Razmislio sam o onom što ste kazali − rekao mu je Kijama.

− Neću postati Toranagin saveznik. Od sada pa sve do boja vrlo ću pažljivo posmatrati protivnike, a u pravo vreme ću izabrati stranu. A sada pristajem da pustimo varvarina neka putuje… Ne zbog onog što ste mi rekli, nego radi gospe Mariko, njoj u čast… a i zato što je Anđin-san samuraj…

Feriera se zapiljio u njega.

− Zar Ingeles više ne predstavlja pretnju?

− Sretan put, zapovedniče, i zbogom! Pilote, odvešću vas na vašu galiju… Jeste li dobro?

− Ovaj… moja glava… mislim, ona eksplozija… Zaista me puštate da odem? Zašto?

− Zato što nas je gospa Marija, gospa Mariko, zamolila da vas zaštitimo.

− Del’Akua ponovo krene.

− To nije razlog! Ne biste vi to učinili zato što vas je ona zamolila.

− Slažem se − izjavi Feriera. Tad vikne: − Eminencijo, zašto mu ne kažete čitavu istinu?

Del’Akua nije zastao. Blektorn pođe za njim, ali nije leđa okrenuo prema brodu jer je još očekivao izdaju.

− To nema smisla! Znate da ću vas uništiti. Osvojiću vaš Crni brod.

Feriera se podrugljivo nasmeje.

− A čime, Ingeles? *Nemaš nikakvog broda!*

− Kako misliš?

− Nemaš broda. Gotov je. Da nije propao, ne bih te pustio da odeš, bez obzira na sve pretnje njegove eminencije.

− Nije istina…

Blektorn kroz maglu u glavi začu kako Feriera to ponavlja i kako se glasno smeje, kako nešto dodaje o nesreći, o ruci Božjoj i: ’Tvoj brod je izgoreo do kostura, tako da sada više ne možeš nauditi mom brodu, iako si još jeretik i neprijatelj i još si pretnja veri!’ Tad jasno ugleda Rodrigesa, u očima mu pročita saučešće i začu ga kako progovara:

− Da, istina je, Ingeles.

− Nije to istina, ne može biti istina.

Tad začu glas sveštenika-inkvizitora, kao da je udaljen milion milja.

− Jutros sam primio poruku od oca Alvita. Čini se da je potres izazvao plimni talas, a talas…

No Blektorn nije slušao. Njegov je mozak izvikivao: tvoj brod je uništen, ostavio si ga da propadne, tvoj je brod uništen, nemaš broda, nemaš broda, nemaš brod…

− Nije istina! Lažeš, moj brod je u zaklonjenoj luci, a čuva ga četiri hiljade ljudi. Brod je izvan opasnosti!

− Ali od Boga nije! − izjavi neko. A tada opet prozbori inkvizitor.

− Plimni talas je nagnuo tvoj brod. Navodno su se uljanice na palubi srušile i požar se proširio. Tvoj brod je izgoreo…

− Laži! A palubna straža? Uvek je na palubi straža! Nemoguće! − vikao je, ali je znao da je u neku ruku brod bio cena za njegov život.

− Nasukao si se, Ingeles − podbadao ga je Feriera. − Izvučen si na bok! Zauvek ćeš ovde ostati jer te nikada nećemo prebaciti na nekom našem brodu. Nasukan si, zauvek…

I tako se to nastavljalo i nastavljalo, a on se davio. Tad mu se oči razbistre. Čuo je kreštanje galebova, osetio smrad obale i ugledao Ferieru. Ugledao je svog neprijatelja i znao je da je sve to laž kako bi ga izludeli. Sto posto je znao, kao i to da su u spletku umešani sveštenici.

− Bog neka te odnese u pakao! − vrisnuo je i nasrnuo na Ferieru uzdignuvši visoko mač. No, to je bio nalet samo u snu. Lako su ga zadržali, oduzeli mu mačeve. Između dvojice Sivih poslaše ga da ide, kroz sve ostale, dok se konačno nije našao na kapetanskom mostu galije, gde su mu vratili mačeve, a

njega pustili da ode.

S teškoćom je video i čuo. Sad mu je od bola jedva radio mozak, ali beše siguran da je sve to samo smicalica kako bi ga izludeli, u čemu bi i uspeli, ako se on ne odupre. Pomozite mi, molio se, neka mi neko pomogne. Tad se uz njega nađu Jabu, Vink i njegovi vazali, a on nije mogao razabrati jezike. Odvedoše ga na galiju. Tamo je negde bila Kiri, i Sazuko, dete je plakalo na dojiljinim rukama, paluba beše krcata ostacima Smeđeg garnizona, veslačima i mornarima.

Zadah znoja. Znoj od straha. Jabu mu je nešto govorio. I Vink. Dugo mu je vremena trebalo da pribere misli.

− Pilote, zašto su te, tako ti imena Hristova, pustili da odeš?

− Ja… oni… − Nije mogao izgovoriti reči.

Onda se nekako našao na krmnici. Jabu je naređivao kapetanu da se otisne na pučinu pre nego Išido promeni mišljenje da sve njih pusti da isplove, i pre nego što Sivi na pristaništu promene mišljenje i galiji onemoguće odlazak. Kapetanu reče da punom brzinom krene u Nagasaki. Kiri reče: Jako žalim, Jabu-sama, molim najpre Edo, moramo u Edo…

Vesla plitke galije otisnu se od pristaništa, protiv plime i protiv vetra, pa zaplove maticom. Galebovi su za njima kreštali, a Blektorn se toliko prenuo iz ošamućenosti da suvo izjavi:

− Ne. Jako žalim. Ići Jokohama! Moramo u Jokohama.

− Najpre naći ljude u Nagasakiju, Anđin-sane, razumeš? Važno. Najpre ljude! Imam plan! − reče Jabu.

− Ne. Idi Jokohama. Moj brod… moj brod u opasnost.

− Kakva opasnost? − zapita Jabu.

− Hrišćani rekli… rekli požar!

− Šta?

− Za ljubav Hristovu, pilote, šta je pošlo po zlu? − vrisne Vink. Blektorn drhtavo pokaže prstom prema lorči.

− Rekli su mi… rekli su mi da je *Erazmo* uništen, Johane. Naš je brod izgubljen… izgoreo. − Tad brizne u plač: − Oh, Bože, daj da je sve to laž!

ŠESTI DEO

60

Stajao je u plićaku i gledao izgoreli kostur svog broda, nasukan i nakrivljen na bok, zapljuskivan laganim talasima, sedamdesetak metara prema moru, bez jarbola, bez paluba, bez ičega, osim kobilice i rebara što su štrčala u nebo.

− Majmuni su pokušali brod nasukati na obalu! − mrko će Vink.

− Ne. Tamo ga je odnela plima.

− Tako ti Hrista, zašto to kažeš, pilote? Ako je na brodu doboga prokleta vatra, a blizu si proklete obale, brod nasukaš pa se na obali boriš s vatrom! Isuse, to znaju čak i ovi pišoguzi gadovi! − Vink pljune na pesak. − Majmuni! Nikad im nisi smeo ostaviti brod. Šta ćemo sada? Kako ćemo kući? Morao si brod ostaviti na sigurnom, u Edu, a nas na sigurnom s našim *etama*.

Vinkov plačljivi glas razdraživao je Blektorna. Sad ga je sve na Vinku razdraživalo. Triput je u poslednjih sedam dana zamalo naredio svojim vazalima da Vinka proburaze noževima i bace preko brodske ograde, kako bi ga izbavili jada, kad su plač, cmizdrenje i optužbe postali nesnošljivi. No, uvek bi se obuzdao pa bi pošao u snast ili dole u potpalublje po Jabua. Vink uz Jabua ne bi ni pisnuo, jer ga je okamenjivao, i to opravdano. Na brodu ga je bilo lako obuzdati. Ovde, gde se stideo golotinje svoga broda, to nije bilo lako.

− Možda su oni nasukali brod, Johane − rekao je, umoran na smrt.

− Možeš se kladiti da su ga nasukali ovi gadovi govnožderi, ali vatru nisu ugasili. Bog ih sve prokleo u pakao! Nismo smeli na brod pustiti Japance, te smrdljive pišoguze majmune…

Blektorn je začepio uši i posvetio se galiji. Bila je vezana kraj pristaništa uz vetar, nekoliko stotina koraka odavde, blizu sela Jokohame. Nadstrešnice musketarskog puka još behu raštrkane po obali i brežuljcima. Ljudi su uvežbavali i hitali, a nad sve njih nadvijao se mrtvački pokrov strepnje. Beše topao sunčan dan i duvao je blag vetar. Osetio je miris mimoza. Pod narandžastim suncobranima na palupcu video je Kiri i Sazuko koje su razgovarale pa se zapitao dopire li od njih taj miris. Tada je ugledao Jabua i Nagu kako šetaju gore-dole po pristaništu. Naga je govorio, Jabu slušao, a obojica behu vrlo napeti. Tada spazi da ga oni gledaju. Osećao je njihovu uznemirenost.

Kad je pre dva sata galija zamakla za rt, Jabu je rekao:

− Zašto bismo gledali iz veće blizine, Anđin-sane? Brod mrtav, *neh?* Sve

gotovo. Idi u Edo! Spremi se za rat. Sad nemamo vremena.

− Jako žalim… stanite ovde. Moram izbliza pogledati. Molim.

− Idemo Edo! Brod mrtav… gotov. *Neh?*

− Ako hoćete, idite. Ja plivam.

− Čekaj. Brod mrtav, *neh?*

− Jako žalim, molim zaustavite na malo vremena! Onda Edo.

Jabu je naposletku pristao pa su se iskrcali, a Naga ih je dočekao.

− Jako žalim, Anđin-sane. *Neh?* − izjavio je Naga, a oči su mu od nesanice bile krmeljive.

− Da, jako žalim. Molim, šta se dogodilo?

− Jako žalim, ne znam. Ne, *honto!* Nisam ovde bio, razumete? Dobio sam naredbu da nekoliko dana provedem u Mišimi. Kad sam se vratio, ljudi rekli, potres, sve se dogodilo noću, razumete? Razumete? Potres, Anđin-sane?

− Razumem! Da. Molim, nastavite.

− Sasvim slab potres. Noću. Neki kažu došao talas, a drugi kažu da nije plimni talas nego samo jedan veliki, olujni talas. Te noći beše oluja, *neh?* Mali tajfun. Razumete, tajfun?

− Da.

− Ah, jako žalim. Vrlo tamna noć. Oni kažu, došao veliki talas. Oni kažu, uljanice na palubi se razbile. Brod se zapalio, *neh?* Sve vatra, brzo, vrlo…

− A straže, Naga-sane? Gde palubni ljudi?

− Vrlo mračno. Vatra vrlo brza, razumeš? Jako žalim. *Šigata ga naj, neh?* − dodao je pun nade.

− Gde palubni ljudi, Naga-sane? Ja ostavio stražu! *Neh?*

− Kad sam se jedan dan kasnije vratio, jako žao, *neh?…* Brod gotov, još tamo goreo u plićaku… blizu obale. Brod gotov. Ja pokupio sve ljude s broda i svu obalnu patrolu od te noći. Zatražio od njih izveštaj. Niko ne zna šta se tačno dogodilo. − Nagino se lice smrklo. − Naredio sam im neka spašavaju… neka donesu sve što je moguće, razumete? Sve. Sada sve gore u logoru.

− Uperi prst prema visoravni. − Pod stražom. Moji stražari. Onda sam ih usmrtio i odjurio natrag u Mišimu da izvestim gospodara Toranagu.

− Sve njih? Sve usmrtio?

− Da… zakazali su u svojoj dužnosti.

− Šta rekao gospodar Toranaga?

− Vrlo ljut. Vrlo opravdano se ljutio, *neh?* Ja ponudio *sepuku.* Gospodar

Toranaga mi uskratio dopuštenje. Eeeeee! Gospodar Toranaga jako ljut, Anđin-sane. − Naga je uzrujano mahao prema obali. − Cela jedinica u nemilosti, Anđin-sane. Svi. Svi glavni oficiri ovde u nemilosti, Anđin-sane. Poslani u Mišimu. Već pedeset i osam *sepukua.*

Blektorn razmisli o tom broju i htede kriknuti: ni pet hiljada, niti pedeset hiljada ne mogu nadoknaditi gubitak moga broda!

− Loše − prozbore njegova usta. − Da, vrlo loše.

− Da. Bolje poći Edo. Danas. Rat danas, sutra, prekosutra. Žalim.

Onda je Naga nekoliko trenutaka napregnuto razgovarao s Jabuom, a ošamućeni Blektorn mrzeo je te nimalo milozvučne reči, mrzeo je Nagu, Jabua i sve njih, a jedva ih je mogao pratiti, ali je video da se povećava Jabuova zbunjenost. Naga se opet obratio njemu, zbunjeno ali odlučno.

− Jako žalim, Anđin-sane. Ništa više nisam mogao učiniti. *Honto, neh?*

Blektorn na silu klimne glavom.

− *Honto. Domo, Naga-san. Šigata ga naj.* − Izvinio se i ostavio ih pa krenuo prema svom brodu da bude sam. Nije više imao u sebe poverenja da će suzdržavati svoj ludi gnev. Znao je da ništa ne može preduzeti i da nikada neće doznati pravu istinu, a bez obzira kakva je istina, izgubio je brod. Znao je da su sveštenici nekako uspeli potplatiti ljude, ili su se ulagivali ljudima, ili su im pretili, nateravši ih da učine ovu podlu stvar. Pobegao je od Jabua i od Nage. Hodao je polagano i uspravno, ali pre nego što je uspeo zaobići pristanište, Vink je pojurio za njim pa ga zamolio da ga ne ostavlja. Videći njegov jadni, grčeviti strah, dopustio mu je da pođu zajedno. No, sasvim je odvojio misli od njega.

Tad odjednom na obali naiđu na jezive ostatke glava. Preko stotinu! Dine su ih skrivale pogledima sa pristaništa. Nabijene na koplja. Kad su se primakli, vinu se morske ptice u belom vrištavom oblaku, a čim su oni prošli mimo, spuste se pa nastave pustošiti i otimati se.

Dok je sad posmatrao ostatke svoga broda, progonila ga je jedna pomisao: Mariko je uvidela istinu i tu je istinu došapnula Kijami ili sveštenicima! ’Bez svoga broda Anđin-san ne može naškoditi crkvi. Zahtevam da njega ostavite živog, samo ubite brod!…’ Mogao ju je čuti kako to kaže. Imala je pravo, beše to sasvim jednostavno rešenje za problem katolika. Da, no svaki je od njih mogao doći na istu misao. A kako su prevarili četiri hiljade ljudi? Koga su podmitili? Kako?

Nije važno ko. Ni kako. Oni su pobedili!

Bože, pomozi mi, bez broda sam propao. Toranagi ne mogu pomoći, a

njegov će nas rat prožderati!

− Jadni brode − reče on. − Oprosti mi… tako je žalosno umreti tako besmisleno, posle tolikih dugih milja.

− Eh? − zapita Vink.

− Ništa − odgovorio je. − Jadni brode, oprosti mi! Nisam se ja tako dogovorio s njom. Jadna Mariko! I njoj oprosti.

− Šta si rekao, pilote?

− Ništa. Samo sam glasno razmišljao.

− Nešto si rekao. Čuo sam da si nešto rekao, tako ti Hrista!

− Hriste, umukni!

− Eh? Da umuknem, je li? Nasukali smo se sa ovim upišancima do kraja života! Eh?

− Da!

− Moramo plaziti pred ovim doboga prokletim paganskim govnoglavcima sve do kraja naših govnožderih života! A dokle će to trajati, kad oni govore samo o ratu, ratu, ratu? Eh?

− Da.

− Da? Je li? − Vinkovo je celo telo drhtalo, a Blektorn se pripremio. − Ti si kriv. Ti si rekao da idemo u Japan i došli smo. A koliko ih je umrlo na putu ovamo? Ti si kriv!

− Da. Žalim, ali imaš pravo!

− Žao ti je, pilote? Kako ćemo kući? Tvoj je doboga prokleti posao da nas odvedeš kući! Kako ćeš to obaviti? Eh?

− Ne znam. Ovamo će doći još neki od naših brodova, Johane. Moramo samo čekati drugi brod…

− Čekati? Koliko ćemo čekati? Pet zaraznih godina? Dvadeset? Isuse, sam si rekao da su svi ovi govnoglavci sad u ratu! − Vinkov je mozak prštao. − Oni će nam odseći glave, nabiti ih kao one tamo, a ptice će nas pojesti…

Potrese ga paroksizam luda smeha i on posegne u svoju razderanu košulju. Blektorn spazi dršku pištolja. Mogao je lako Vinka srušiti na tlo i oduzeti mu pištolj, ali ništa nije uradio u svoju odbranu. Vink mu mahnu pištoljem u lice. Plesao je oko njega, pun glupave besomučne radosti. Blektorn je neustrašivo čekao. Nadao se da će dobiti metak, no tada Vink pojuri plažom. Morske ptice vinu se u vazduh. Kreštеći i grakćući sklone mu se s puta. Vink je pretrčao stotinu suludih koraka, ili više, a onda iznemogao i pao na leđa. Sve vreme se bacakao nogama i lomatao rukama, sipajući psovke. Nakon izvesnog vremena

se, uz poslednji krik okrenuo na trbuh, pogledao Blektorna i ukočio se. Zavlada tajac.

Kada je Blektorn prišao Vinku, u njega beše uperen pištolj. Vinkove su oči zurile suludo i neprijateljski, a usne su mu se odbile od zuba. Vink beše mrtav.

Blektorn mu sklopi oči, podigne ga, prebaci preko ramena i vrati se. Prema njemu su trčali samuraji na čelu sa Nagom i s Jabuom.

− Šta se dogodilo, Anđin-sane?

− Poludeo je.

− Zaista? Je li mrtav?

− Da. Najpre ukop pa Edo. U redu?

− *Haj.*

Blektorn pošalje nekoga po lopatu, zamoli ih da ga neko vreme ostave, pa pokopa Vinka nad morskom crtom, na uzvišenju odakle se spuštao pogled na olupinu. Nad rakom izgovori molitvu, a na grob zabode krst koji je napravio od dva komada drveta koje je izbacilo more. Sasvim je lako izgovorio molitvu, izgovarao ju je i previše puta. Samo na ovom putovanju preko stotinu puta za članove svoje posade otkako su isplovili iz Holandije. Sad su još živi samo Bakus van Nek i brodski mali Krog. Ostali su bili sa drugih brodova. Nemi Salamon, Jan Roper, kuvar Sonk i jedrar Ginsel. Pet brodova i četiri stotine devedeset i šest ljudi. A sad i Vink. Svi su sad pomrli osim nas sedmorice. A zbog čega?

Da oplove kuglu zemaljsku? Da budu prvi?

− Ne znam − rekao je u grob. − Ali sada se to neće dogoditi. − Sve je počistio. − *Sajonara,* Johane. − Tada se spustio do mora pa go otplivao do olupine da se pročisti. Nagi je objasnio da je to njihov običaj kad svog mornara pokopaju na kopnu. Ako više nikoga nema, kapetan mora sam ukopati svog čoveka, a more je pročišćivač pred Bogom, hrišćanskim Bogom koji nije sasvim isti kao jezuitski hrišćanki Bog.

Uhvatio se jednog brodskog rebra i zapazio da su ga već uhvatili prilepci, a pesak se već nataložio u kobilici na dubini od tri sežnja. Uskoro će more osvojiti brod i *Erazmo* će nestati. Besciljno se okretao. Ništa se tu nema spašavati, zaključio je, ništa ne očekujući.

Otplivao je na obalu. Neki su ga njegovi vazali čekali, pripremivši čistu odeću. Obukao se, tutnuo mačeve za pojas pa se vratio. Blizu pristaništa jedan njegov vazal uperi prstom.

− Anđin-sane!

Soko je progonio goluba-pismonošu koji je očajno leteo ka svom zaklonu,

seoskom golubarniku koji se nalazio na tavanu najviše zgrade, udaljenoj od morske obale, na blagom brdašcu. Soko je još imao preći stotinu metara. Visoko se nadvijao nad svoju žrtvu, skupio krila pa se obrušio. U sudaru se podiže oblak perja, ali pogodak nije bio savršen. Golub padne, krešteći kao da je smrtno ranjen, ali se blizu tla oporavi i pobeže kući. Kroz rupu u golubarniku sklonio se na sigurno. Soko je nekoliko koraka iza njega gnevno ek-ek-ekao, a svi su klicali osim Blektorna. Nije ga tronula ni golubova mudrost ni hrabrost. Ništa ga više nije diralo.

− Dobro, *neh?* − javi se jedan njegov vazal zbunjen gospodarevom ozbiljnošću.

− Da. − Blektorn se vratio galiji, gde su bili Jabu, gospa Sazuko, Kiri i kapetan. Sve beše spremno. − *Jabu-sane, ima Jedoka?* − zapitao je.

No, Jabu mu ne odgovori. Niko ga nije gledao. Sve su oči pratile Nagu koji je žurio u selo. Iz golubarnika mu izađe u susret golubar. Naga slomi pečat i pročita poruku: 'Galija i svi koji su na njoj neka ostanu u Jokohami do mog dolaska.' Potpis beše Toranagin.

* * *

Na ranom jutarnjem suncu jahači su brzo dolazili preko brda. Najpre pedeset jahača prethodnice i izviđači koje je predvodio Buntaro. Zatim stegovi pa Toranaga. Nakon njega glavnina ratne družine pod Omijevim zapovedništvom. Za njima otac Alvito Cukku-san i deset bogoslova u zbijenoj gomili, a iza njih malena odstupnica, među njima lovci, sa sokolima na rukavici. Sve su ptice imale kapuljače osim krupnog žutookog jastreba kokošara. Svi su samuraji bili naoružani do zuba. Nosili su lančane grudnjake i konjičke bojne oklope.

Toranaga je lagano jahao. Sada mu je duh bio olakšan. Postao je mlađi i snažniji i veselio se što je pri kraju puta. Prošla su dva i po dana otkako je Nagi poslao naredbu da galiju zadrži u Jokohami i otkako je ubrzanim maršem otišao iz Mišime. Stigli su vrlo brzo jer su svakih dvadeset rija uzimali sveže konje. Na jednoj stanici gde nije bilo konja, svrgnuo je odgovornog samuraja, njegovu dužnost predao drugom, a svrgnutom ponudio da počini *sepuku* ili da obrije glavu i postane sveštenik. Samuraj je izabrao smrt.

Glupan je bio opomenut, pomisli Toranaga, mobilisan je celi Kvanto i sad je na ratnoj stazi. Pa ipak nije taj čovek propao bez ikakve koristi, zaključio je. Barem će vest o njegovom slučaju kao munja obleteti moja područja pa više neće biti nepotrebnih odlaganja i čekanja.

Još ima toliko posla, pomisli on. U glavi su mu se rojile činjenice, planovi i protivplanovi. Za četiri dana kucnuće onaj dvadeset i drugi osmoga meseca,

meseca za posmatranje Meseca. Danas će u Osaki dvoranin Ogaki Takamoto svečano otići Išidu da ga tužna srca obavesti da se poseta Sina neba Osaki mora na nekoliko dana odložiti zbog njegovog slabog zdravlja.

Tako je lako isposlovao to odlaganje! Iako je Ogaki bio princ sedmog reda i potomak cara Go-Šoka, devedeset petog u nizu, osiromašio je kao i svi pripadnici carskog dvora. Dvor nije raspolagao vlastitim prihodima. Prihode su primali samuraji, a dvor je već stotinama godina morao životariti od potpore, uvek brižno nadzirane i oskudne, koju je odobravao šogun, kvampaku ili vladajuća hunta. Zato je Toranaga ponizno i vrlo oprezno dao Ogakiju deset hiljada kokua godišnje − putem posrednika − da ih pokloni potrebnim srodnicima, kako želi sam Ogaki, rekavši sa dužnom poniznošću da je (budući da je i sam Minovara i potomak Go-Šoka), očaran što je od pomoći i da veruje da će Uzvišeni pripaziti na svoje cenjeno zdravlje u tako varljivoj klimi kao što je u Osaki, pogotovo negde oko dvadeset i drugog dana.

Naravno, niko mu nije mogao garantovati da će Ogaki uveriti ili razuveriti Uzvišenoga, ali Toranaga je pretpostavljao da će savetnici Sina neba, pa i sam Sin neba, raširenih ruku dočekati razlog za odlaganje, a nadao se da će naposletku i poništiti posetu. Samo je jedanput u tri veka vladajući car ostavio svoje svetilište u Kjotu. Pre četiri godine na Taikov poziv da vidi cvet trešanja blizu zamka Osake, koje se podudaralo s Taikovim odricanjem naslova kvampaku u korist Jaemona, čime je ujedno udaren carski pečat nasledstvu.

Inače se nijedan *daimjo*, pa ni Toranaga, ne bi usudio tako nešto ponuditi bilo kom pripadniku dvora, jer je to vređalo i zadiralo u povlastice pretpostavljenoga − u ovom slučaju Veća − i smesta bi se protumačilo kao izdaja, što je zapravo i bila. No, Toranaga je znao da je već optužen zbog izdaje.

Sutra će Išido i njegovi saveznici krenuti protiv mene. Koliko mi vremena preostaje? Gde da bude glavna bitka? Kod Odavare? Pobeda zavisi samo od vremena i od mesta, a ne od broja ljudi. U najblažem slučaju nadjačaće me sa tri prema jedan. Ništa zato, pomislio je. *Išido je izašao iz zamka Osake!* Mariko ga je izmamila van. U šahovskoj partiji za vlast žrtvovao sam svoju kraljicu, ali Išido je izgubio dve kule.

Da! Ali u poslednjoj partiji izgubio si i više nego kraljicu. Izgubio si brod. Pion može postati kraljica, ali ne i brod!

Jahali su nizbrdo brzim kasom koji im je tresao kosti. Pod njima beše more. Skrenu na stazici i ugledaju selo Jokohamu, a olupinu uz samu obalu. Video je visoravan na kojoj se puk musketara svrstao na smotru u bojnoj formaciji s konjima i svom opremom, a sa musketama u koricama. Ostali samuraji, isto tako dobro naoružani, obrubili su mu put uz obalu, kao počasna straža. Na

kraju sela seljani su klečali u urednom nizu, čekajući da mu ukažu počast. Iza njih nalazila se galija. Mornari su čekali sa svojim kapetanom. Sa obe strane pristaništa ribarske brodice behu savesno izvučene na plažu u nizu, a on se podseti da mora ukoriti Nagu. Bio mu je naredio da jedinica bude spremna da smesta krene, ali beše neodgovorno što je ribarima i seljacima onemogućio da ribare i da rade u polju.

Okrenuo se na sedlu i pozvao jednog samuraja pa mu naredio neka Buntaru javi da produži napred i da se pobrine da sve bude na mestu i pripremljeno.

− Zatim idi u selo pa sve seljane pošalji natrag na posao, osim glavara.

− Da, gospodaru. − Čovek podbode konja i odgalopira.

Sada je Toranaga bio dovoljno blizu visoravni da razazna lica. Anđin-san i Jabu pa Kiri i gospa Sazuko. Njegovo se uzbuđenje poveća.

Buntaro je galopirao puteljkom, s velikim lukom i sa dva tobolca na leđima, a iza njega šest samuraja. Skrenuli su s puta pa izašli na visoravan. Odmah je zapazio Blektorna, a lice mu se još više natmuri. Tad povuče uzde i oprezno pogleda. Pred pukom se nalazio natkriveni podijum za smotru, a na njemu samo jedan jastuk. Blizu njega još jedan, manji i niži. Pod tom su nadstrešnicom čekale Kiri i gospa Sazuko. Na čelu puka stajao je Jabu kao najstariji oficir, Naga-san s njegove desne, a Anđin-san s leve strane. Činilo se da je sve u redu pa Buntaro mahne glavnini vojske da krene napred. Prethodnica dokasa, sjaše pa se zaštitnički razmesti oko podijuma za smotru. Tad u arenu dojaše Toranaga. Naga uzdigne bojni steg. Četiri hiljade grla snažno vikne: ’Toranagaaaaaaa!’ Tad mu se naklone.

Toranaga nije uvažio njihov pozdrav. U apsolutnoj ih je tišini procenjivao. Zapazio je da Buntaro skriveno posmatra Anđin-sana. Jabu je nosio mač koji mu je on dao, ali beše vrlo uznemiren. Naklon Anđin-sana bio je ispravan i ukočen, a na maču beše iskrivljen balčak. Kiri i njegova najmlađa naložnica su klečale, položivši dlanove na tatamije i smerno spustivši glavu. Oči mu se načas ublaže, a onda strogo odmeri puk. Svi su mu se još klanjali. Nije im uzvratio naklon, samo je odsečno klimnuo i osetio drhtaj koji je podišao samuraje kad su se opet uspravili. Dobro, pomislio je i spretno sjahao, sretan što se oni pribojavaju njegove osvete. Samuraj mu prihvati uzde i odvede njegovog konja dok je on okrenuo leđa puku pa znojav, kao i svi ostali po ovoj vlagi, pošao svojim ženama.

− Dakle, Kiri-san, dobro došla kući!

Opet se radosno naklonila.

− Hvala, gospodaru. Nikad nisam mislila da ću imati užitak da te ikad više vidim.

− Ni ja, gospo. − Toranaga pokaza tračak svoje sreće. Pogleda mladu naložnicu. − Dakle, Sazuko-san? Gde je moj sin?

− Sa dojiljom, gospodaru − odgovorila je bez daha, grejući se na njegovoj otvorenoj naklonosti.

− Molim te, odmah nekoga pošalji po naše dete.

− Oh, molim, gospodaru, s tvojim dopuštenjem, smem li ja da ti ga donesem?

− Da, da, ako želiš. − Toranaga se nasmeši i trenutak je gledao za njom. Jako mu se sviđala. Ponovno je odmerio Kiri. − Je li s tobom sve u redu? − upita tiho, tako da ga je čula samo ona.

− Da, gospodaru. Oh, da… A to što tebe vidim tako snažnog, ispunjava me radošću.

− Smršavila si Kiri-čan, a mlađa si nego ikada.

− Ah, jako žalim, gospodaru, nije to istina. Ali hvala ti, hvala!

Nasmešio joj se široko.

− Šta bilo da bilo, dobro ti pristaje. Tragedija… samoća… napuštenost… Milo mi je što te vidim, Kiri-čan.

− Hvala, gospodaru. Tako sam sretna da je *ona* svojom poslušnošću i žrtvom otključala Osaku. Nju bi jako razveselilo, gospodaru, kad bi znala da je postigla takav uspeh.

− Najpre moram rešiti ovu ovde rulju, pa ćemo kasnije razgovarati. O mnogo čemu moramo porazgovarati, *neh?*

− Da, oh da! − Oči joj se zaiskre. − Sin neba će odgoditi dolazak, *neh?*

− To bi bilo mudro, *neh?*

− Nosim tajnu poruku gospe Očibe.

− Ah! Dobro! Ali to neka sačeka. − Zastao je. − Je li gospa Mariko časno umrla? Svojom voljom, a ne nesretnim slučajem ili greškom?

− Mariko-san je izabrala smrt. Beše to *sepuku.* Da nije učinila ono što je učinila, oni bi je zarobili. Oh, gospodaru, ona je bila predivna svih onih tužnih dana, tako hrabra. I Anđin-san. Da nije bilo njega, bila bi ona zarobljena i osramoćena. Sve bismo bile zarobljene i osramoćene.

− Ah da, *ninđe!* − Toranaga uzdahne. Oči mu postanu crne kao ugalj pa ona i protiv volje zadrhti. − Išido je kriv za mnogo toga, Kiri-čan. Molim te, oprosti. − Kroči prema podijumu za smotru i sedne. Opet je postao mrk i preteći. Okruže ga stražari. − Omi-sane!

− Da, gospodaru? − Omi pristupi pa se nakloni. Izgledao je osetno stariji, i

mršaviji.

− Gospu Kiricubo otprati u njene odaje i proveri jesu li moje uredne. Ovde ću noćiti.

Omi pozdravi i ode, a Toranaga se veselio što ova iznenadna promena plana nije izazvala ni treptaj u Omijevim očima. Dobro, pomislio je. Omi je već nešto naučio, ili su mu pak njegove uhode dojavile da sam ovamo pozvao Sudaru i Hiro-macua pa mogu krenuti tek sutra.

Punu pažnju je posvetio puku. Na njegov znak istupi Jabu i pozdravi. Uljudno je uzvratio pozdrav.

− Dakle, Jabu-sane! Dobro došao natrag.

− Hvala, gospodaru. Smem li reći kako sam bio sretan što ste izbegli Išidovu prevaru?

− Hvala. A i ti. Nije bilo dobro u Osaki. *Neh?*

− Ne. Moj sklad je upropašćen, gospodaru. Nadao sam se da ću voditi povlačenje iz Osake i sretno vam sprovesti vaše dve gospe i sina, a i gospu Toda, Anđin-sana i mornare za ovaj brod. Na nesreću, jako žalim, izdali su nas na oba mesta, i tamo i ovde.

− Da. − Toranaga pogleda ispod sebe olupinu koju je zapljuskivalo more. Gnev mu prođe licem i svi se spreme za njegov gnevni napad, ali nije ga bilo. − *Karma* − reče on. − Da, *karma*, Jabu-sane. Šta možemo protiv prirodnih elemenata? Ništa! Druga je stvar nemar. A sada, što se tiče Osake, želim čuti sve što se dogodilo, podrobno… čim raspustim puk i čim se okupam.

− Imam za vas pismeni izveštaj.

− Dobro. Hvala, ali bilo bi mi draže da mi ti ispričaš.

− Je li istina da Uzvišeni neće u Osaku?

− O Uzvišenom zavisi šta će Uzvišeni odlučiti.

− Želite li obaviti smotru puka pre nego što ih raspustim? − svečano zapita Jabu.

− Zašto bih im ukazao tu čast? Zar ne znaš, u nemilosti su, uprkos prirodnim elementima? − nabrušeno je dodao.

− Da, gospodaru. Jako žalim. Užasno! − Jabu je bezuspešno pokušavao pročitati Toranagine misli. − Prestravio sam se čuvši šta se dogodilo. To izgleda gotovo nemoguće!

− Slažem se. − Toranagino lice se smrkne, pogledao je u Nagu i iza njega u gomilu redova. − Još nikako da shvatim kako je bila moguća takva nesposobnost! Onaj brod mi je bio potreban!

Naga beše uzbuđen.

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru, želite li da sprovedem još jednu istragu?

− Šta možeš sad učiniti, a što već nisi učinio?

− Ne znam, gospodaru. Ništa, gospodaru, molim vas, oprostite.

− Tvoja je istraga bila temeljita, *neh?*

− Da, gospodaru. Molim vas, oprostite što sam učinio gluposti.

− Nisi ti bio kriv. Ti nisi ovde bio. Niti si bio zapovednik. − Toranaga se nestrpljivo okrene Jabuu. − Čudno je, gotovo kobno da su se te noći obalna patrola, logorska patrola, palubna patrola i zapovednik sastojale isključivo od ljudi sa Izua, osim nekolicine Anđin-sanovih ronina.

− Da, gospodaru. Neobično, ali ne i kobno, jako žalim. Bili ste sasvim u pravu što ste oficire pozvali na odgovornost, kao što je Naga-san imao pravo da kazni ostale. Jako žalim, sam sam istraživao čim sam stigao, ali nemam nikakve nove činjenice, nemam šta da dodam. Slažem se da je to *karma, karma* je nekako pomogla govnožderima hrišćanima. Pa i uz sve to, ja se izvinjavam.

− Ah, tvrdite da je bila sabotaža?

− Nema dokaza, gospodaru, ali talas i običan požar čine mi se prelaganim objašnjenjem. Svakako su mogli ugasiti bilo kakvu vatru. Opet se izvinjavam.

− Prihvatam vaše izvinjenje, ali mi u međuvremenu recite, molim vas, čime da zamenim taj brod. Taj brod mi je potreban!

Jabu u želucu oseti kiselinu.

− Da, gospodaru. Znam. Jako žalim, nemoguće ga je zameniti, ali Anđin-san nam je za vreme putovanja rekao da će uskoro ovamo doći i drugi bojni brodovi iz njegove zemlje.

− Koliko skoro?

− On ne zna, gospodaru.

− Godina dana? Deset godina? Imam samo deset dana.

− Jako žalim, o kad bih znao! Možda biste ga vi trebali pitati, gospodaru.

Toranaga prvi put direktno pogleda Blektorna. Dugonja stajaše sam, a sa lica mu je nestalo sjaja.

− Anđin-sane!

− Izvolite, gospodaru!

− Slabo, *neh?* Vrlo slabo! − Toranaga pokaza olupinu pod njima. − *Neh?*

− Da, vrlo slabo, gospodaru.

− Kad dolaze drugi brodovi?

− Moji brodovi, gospodaru?

− Da.

− Kad… kad hoće Buda.

− Večeras ćemo razgovarati. Sad idi. Hvala ti za Osaku. Da. Idi na galiju, ili u selo. Uveče razgovaramo. Razumeš?

− Da. Uveče razgovaramo, da, razumem, gospodaru. Hvala. Kada uveče, molim?

− Poslaću ti glasnika. Hvala ti za Osaku.

− Moja dužnost, *neh?* Ali ja malo učinio. Toda Mariko-sama sve dala. Sve za Toranaga-samu.

− Da. − Toranaga mu dostojanstveno uzvrati naklon. Anđin-san se spremao otići, ali zastane. Toranaga pogleda na suprotan kraj visoravni. Cukku-san i njegovi bogoslovi upravo su tamo stigli i sad su sjahivali. Svešteniku nije udelio razgovor u Mišimi, iako mu je on odmah javio da je brod izgoreo, a namerno ga je pustio da čeka, očekujući razvoj stvari u Osaki i sretan dolazak galije. Tek tada je odlučio da sa sobom povede sveštenika ovamo. Da dopusti da dođe do suočenja u pravo vreme.

Blektorn krene prema svešteniku.

− Ne, Anđin-sane. Kasnije, ne sada. Sad idi u selo! − naredi on.

− Ali, gospodaru! Taj čovek ubio moj brod! On neprijatelj!

− Poći ćeš tamo! − Toranaga upre prst u selo ispod njih. − Tamo ćeš pričekati, molim. Večeras ćemo razgovarati.

− Gospodaru, molim, taj čovek…

− Ne. Poći ćeš na galiju − reče Toranaga. − Sad ćeš poći. Molim. − Ovo je bolje nego pripitomljavati sokola na pesnicu, uzbuđeno je razmišljao. Na tren se razonodio i svojom voljom delovao na Blektorna. Bolje je to jer je Anđin-san podjednako toliko divalj, opasan i nepredvidljiv, a uvek iskazuje neko nepoznato svojstvo. Jedinstven je, takvog čoveka još nikad nisam poznavao.

Krajičkom oka spazi da je Buntaro stao Anđin-sanu na put, spreman i pun želje da mu nametne poslušnost. Baš glupo, pomisli u prolazu Toranaga, i sasvim nepotrebno. Držao je oči na Blektornu. I savladao ga je.

− Da. Sada pođem, gospodaru Toranaga. Jako žalim. Sada pođem − reče Blektorn. Obrisa znoj s lica i zaputi se.

− Hvala, Anđin-sane! − reče Toranaga. Nije iskazivao svoje likovanje.

Gledao je kako se Blektorn poslušno udaljava, žestok, snažan, ubilački, ali sad savladan Toranaginom voljom. Tada se predomislio.

− Anđin-sane! − vikne on, odlučivši da je vreme da odreši remenčiće pa pusti ubicu neka slobodno leti. Konačno iskušenje! − Čuj, idi tamo ako želiš. Mislim da je bolje ne ubiti Cukku-sana, ali ako ga želiš ubiti, ubi ga. Bolje ne ubiti. − Rekao je to polako i pažljivo i ponovio.

− *Vakarimasu ka?*

− *Haj.*

Toranaga se zagleda u neverovatno plave oči ispunjene nezamislivom mržnjom, pa se zapita bi li ova divlja ptica, kad bi je poslao na plen, ubila, ili ne bi ubila, pa se, i ne okusivši lovinu vratila na njegovu pesnicu.

− *Vakarimasu ka?*

− H*aj.*

Toranaga odmahne rukom pa ga otpusti. Blektorn se okrene pa se zaputi prema severu. Prema Cukku-sanu. Buntaro mu se skloni s puta. Činilo se da Blektorn ne vidi nikoga osim sveštenika. Dan kao da je postao sparniji.

− Dakle, Jabu-sane, šta će on učiniti? − zapita Toranaga.

− Ubiti. Naravno da će ubiti ako ga uhvati. Sveštenik je zaslužio smrt, *neh?* Svi hrišćanski sveštenici zaslužuju smrt, *neh?* Svi hrišćani. Siguran sam da oni stoje iza sabotaže… sveštenici i Kijama, iako to ne bih mogao dokazati.

− Jamčiš li svojim životom da će on ubiti Cukku-sana?

− Ne, gospodaru − žurno će Jabu. − Ne, to ne. Jako žalim. On je varvarin… obojica su varvari.

− Naga-sane?

− Na njegovom bih mestu ubio sveštenika i sve njih, sada kad bih imao vaše dopuštenje. Nisam još upoznao nikoga ko bi tako otvoreno mrzeo. Poslednja dva dana Anđin-san je kao ludak, ide gore-dole, mumla, bulji u olupinu, spava sklupčan na pesku, jedva i jede… − Naga opet pogleda za Blektornom.

− Slažem se, brod nije uništila samo priroda. Poznajem ja sveštenike, oni su u to umešali prste. Ni ja to ne bih mogao dokazati, ali… Mislim da tome nije uzrok oluja.

− Biraj!

− On će eksplodirati. Pogledajte kako hoda… Mislim da će ubiti… nadam se da će ubiti.

− Buntaro-san?

Buntaro se okrene. Njegovi debeli obrazi behu neobrijani, raskrečio je mišićave noge, a prste držao na luku.

− Savetovali ste mu da ne ubije Cukku-sana, znači da ne želite da sveštenik pogine. Meni je sporedno hoće li ga Anđin-san ubiti ili ne, gospodaru. Marim samo za ono što je vama bitno. Smem li ga zaustaviti ako vas on ne posluša? S ove daljine bih to lako mogao izvesti.

− Možeš li garantovati da ćeš ga samo raniti?

− Ne, gospodaru.

Toranaga se tiho nasmeje i prekine čaroliju.

− Anđin-san ga neće ubiti. Vikaće, besneti ili siktati kao zmija, i mačem će zveckati. A Cukku-san će zapasti u svetu revnost, biće neustrašiv, i prosiktaće mu umesto odgovora:

’Beše to delo Božje. Nisam takao tvoj brod!’ Onda će ga Anđin-san nazvati lažovom a Cukku-sana će ispuniti novi žar, ponoviće svoju tvrdnju i zakleti se svojim Bogom da je to istina, verovatno će i on njega prokleti, i mrzeće jedan drugoga za dvadeset života. Niko neće poginuti. Barem ne sada.

− Kako sve to znate, oče? − klikne Naga.

− Nisam baš siguran, sinko, ali mislim da će tako biti. Uvek je važno podrobno proučavati ljude… važne ljude. Prijatelje i neprijatelje. Da bismo ih shvatili. Obojicu sam posmatrao. Obojica su mi jako važni. *Neh*, Jabu-sane?

− Da, gospodaru − reče Jabu i odjednom ga spopade nemir.

Naga na brzinu pogleda za Blektornom. Anđin-san je još išao onim istim neužurbanim korakom. Sad ga je delilo sto koraka od Cukku-sana koji je čekao na čelu svojih bogoslova. Njihove narandžaste mantije su lepršale na povetarcu.

− Ali, oče, ni jedan od njih dvojice nije kukavica, *neh?* Zašto ne bi… kako se oni sada mogu časno povući?

− Iz tri razloga on neće ubiti. Prvo zato što Cukku-san nije naoružan, a neće se braniti, pa ni rukama. Protiv je njihovih propisa da ubiju nenaoružanog čoveka. To je nečasno, greh protiv njihovog hrišćanskog Boga. Drugo, zato što je hrišćanin. Treće, zato što sam ja odlučio da još nije vreme za to.

− Molim vas, oprostite mi − javi se Buntaro. − Shvatam treći, pa i prvi razlog, ali nije li pravi razlog njihove mržnje to što obojica veruju da onaj drugi nije hrišćanin nego nečastivi, poklonik sotone? Zar oni to ne zovu tako?

− Da, ali taj njihov bog Isus učio je, ili je navodno učio da oproste svom neprijatelju. To je smisao hrišćanstva.

− Glupost, *neh?* − reče Naga. − Glupo je praštati neprijatelju.

− Slažem se. − Toranaga pogleda Jabua. − Glupo je praštati neprijatelju. *Neh*, Jabu-sane?

− Da! − složi se Jabu.

Toranaga pogleda prema severu. Dve spodobe su se jako približile i Toranaga je sad u sebi proklinjao svoju naglost. Obojica su mu još bila silno potrebna i nije bilo potrebno da i jednog od njih izlaže opasnosti. Anđin-sana je podbo iz ličnog ćefa, a ne zato da ubija, pa se kajao zbog svoje brzopletosti. Sada je napeto čekao kao svi ostali. No, dogodilo se kao što je predvideo. Sudar beše kratak, oštar, prkosan, i sa ovog razmaka, a on se s olakšanjem hladio lepezom. Dao bi sve na svetu da razume šta su govorili jedan drugom, da se uveri da li je imao pravo. Uskoro videše kako se Anđin-san krupnim koracima udaljuje. Cukku-san je brisao čelo obojenom papirnatom maramicom.

− Eeeee! − zadivljeno će Naga. − Kako možemo izgubiti kad nas vi vodite?

− I suviše lako, sinko, ali je takva moja *karma*. − Tad se njegovo raspoloženje promeni. − Naga-sane, svim samurajima koji su se galijom vratili iz Osake naredi da dođu u moje odaje. − Naga odjuri. − Jabu-sane, milo mi je što te živog i zdravog dočekujem. Raspusti puk, razgovaraćemo posle večere. Smem li poslati po tebe?

− Naravno. Hvala vam, gospodaru. − Jabu pozdravi pa ode. Toranaga ostade sam, a stražarima mahne da se udalje kako ga ne bi mogli čuti. Posmatrao je Buntara koji se uznemirio, kao pas kad u njega zure. Ne mogavši duže izdržati, izustio je:

− Gospodaru?

− Jedanput si zatražio njegovu glavu, *neh? Neh?*

− Da… da, gospodaru.

− Dakle?

− On… on me u Anđiru uvredio. Još… još sam osramoćen.

− Naređujem da zaboraviš tu sramotu.

− Onda zaboravljam, gospodaru, ali ona me s njim varala, a to ne mogu zaboraviti. Ne dok on živi! Imam dokaze. Želim ga mrtvoga. Sada… On… molim vas, propade njegov brod, od kakve vam je on sada koristi, gospodaru? Molim ovo kao životnu uslugu.

− Kakav dokaz?

− Svi znaju. Na putu iz Jokosea. Razgovarao sam s Jošinakom. Svako zna! − tmurno je nadovezao.

− Jošinaka je nju i njega video zajedno? Optužio ju je?

− Ne, ali ono što je rekao… − Buntaro u agoniji digne pogled. − Znam, a to je dosta. Molim ovo kao životnu uslugu. Nisam nikada od vas ništa molio, *neh?*

− Potreban mi je živ. Da nije bilo njega, *ninđe* bi nju zarobili živu i posramili bi nju pa prema tome i tebe.

− Životna želja − reče Buntaro. − To tražim. Njegov je brod propao… on je… on je učinio što ste želeli. Molim vas!

− Imam dokaz da te nije s njom osramotio.

− Jako žalim, kakav dokaz?

− Slušaj. Ovo je samo za tvoje uši… kao što sam se s njom dogovorio. Naredio sam joj da mu postane prijateljica. − Toranaga se upilji u njega. − Bili su prijatelji, da! Anđin-san je nju obožavao, ali te nije nikada s njom osramotio, niti te ona sa njim osramotila. U Anđiru, uoči potresa, kad je predložila da pođe u Osaku i da oslobodi sve taoce − time što će javno izazvati Išida, a onda stvoriti krizu počinivši *sepuku*, bez obzira šta on pokušao − tog sam dana odlu…

− To je tada zamišljeno?

− Naravno. Zar nikad nećeš ništa naučiti? Tog dana sam joj naredio da se od tebe razvede.

− Gospodaru?

− Razvede. Zar reč nije jasna?

− Da, ali…

− Razvede. Godinama te izluđivala, godinama se prema njoj nedolično ponašaš. Kako si se poneo prema njenoj pomajci i ženama? Rekao sam ti da mi je potrebna kako bi mi prevodila Anđin-sana, pa ipak si izgubio glavu i pretukao je… Istina je da si je taj put gotovo ubio, *neh? Neh?*

− Da… Molim vas, oprostite.

− Došlo je vreme da okončam taj brak. Naredio sam da bude okončan. Onda!

− Ona je zatražila razvod?

− Ne. Ja sam odlučio i ja sam ga naredio. No, tvoja me žena zamolila da povučem naredbu. Odbio sam. Tad je tvoja žena rekla da će smesta počiniti *sepuku*, bez mog dopuštenja, pre nego što dopusti da se ti na takav način osramotiš. Naredio sam joj da me sluša. Odbila je! − Toranaga srdito nastavi: − Tvoja je žena prisilila mene, *svog feudalnog gospodara*, da povučem svoj zakoniti nalog. Naterala me da svoju naredbu proglasim tek posle Osake, a oboje smo znali da za nju Osaka znači smrt. Razumeš li?

− Da… Da, to razumem.

− U Osaki je Anđin-san spasao njenu čast i čast mojih žena i najmlađeg sina. Da nije bilo njega, oni i *svi* ostali taoci u Osaki još bi ostali u Osaki, ja bih poginuo ili bih pao u šake Ikave Đikkjua, sigurno u lancima, kao zločinac!

− Molim vas, oprostite mi… a zašto je ona to učinila? Mrzila me… zašto je odložila razvod? Radi Saruđija?

− Radi tvoje časti. Poznavala je svoju dužnost. Tvoja se žena toliko brinula za tvoju čast, pa i nakon svoje smrti, da sam se ja morao obavezati da će ovo biti privatna stvar između tebe i mene. Niko drugi ne bi nikada za to doznao, ni Anđin-san, ni njen sin, niko… Ni njen hrišćanski sveštenik-ispovednik!

− Šta?

Toranaga mu opet objasni. Naposletku Buntaro shvati, a Toranaga ga otpusti. Tada, ostavši najzad sam-samcat, ustane i protegne se, iscrpljen svim naporima otkako je stigao. Sunce je još bilo visoko na nebu iako je već bilo popodne. Bio je jako žedan. Uze hladan čaj od svoga telohranitelja pa ode na obalu. Skine oznojeni kimono i zapliva. Divno se osećao u moru koje ga je osvežavalo. Plivao je pod vodom, ali nije predugo ronio, jer je znao da bi se njegovi telohranitelji prestrašili. Izroni na površinu pa je plivao na leđima. Gledao je u nebo i skupljao snagu za dugu noć koja mu je predstojala.

Ah, Mariko, pomislio je, kakva si ti divot-žena! Da, jesi, jer sigurno ćeš večno živeti. Jesi li sa svojim hrišćanskim Bogom u svom hrišćanskom raju? Nadam se da nisi. Bila bi to užasna šteta. Nadam se da tvoj duh samo očekuje, ovde negde, Budinih četrdeset dana za ponovno rođenje. Molim da duh tvoj uđe u moj rod. Molim te! Ali opet u ženskom obličju, a ne kao muško. Ne bismo mogli sebi dopustiti da te imamo kao muškarca. Previše si posebna, a da te protraćimo kao muškarca.

Nasmešio se. Dogodilo se to u Anđiru tačno kako je ispričao Buntaru, iako ga ona nije prisiljavala da opovrgne svoju naredbu. ’Kako bi me ona mogla prisiliti da učinim išta što ja ne bih hteo?’ zapitao je nebo. Ona ga je *zamolila*, dolično i ispravno da njen razvod proglasi tek posle Osake. No, uveravao je samoga sebe, ona bi sigurno počinila *sepuku* da sam je odbio. Ona bi tražila, *neh?* Naravno da bi navaljivala i to bi sve upropastilo. Time što sam unapred pristao, samo sam je poštedeo nepotrebne sramote i razmirica, a sebe nepotrebnog napora… A time što to sada zadržavam u tajnosti, a siguran sam da bi ona tako želela, samo još više dobijamo. Sretan sam što sam popustio, dobroćudno je pomislio pa se glasno nasmejao. Preplavi ga talasić. Progutao je mora i zagrcnuo se.

− Je li vam dobro, gospodaru? − dovikne usplahireni telohranitelj koji je

plivao u blizini.

− Da. Naravno da mi je dobro. − Toranaga se ponovo zagrcne i ispljune sluz. Zahvati more i pomisli: ’Ovo će te naučiti pameti. Danas ti je ovo druga greška!’ Tad vide olupinu. − Hajde, trkaćemo se! − viknuo je telohranitelju.

Trka s Toranagom beše u pravom smislu trka. Jednom mu je jedan njegov general namerno popustio da pobedi, u nadi da će time steći njegovu naklonost. Ta greška stajala ga je svega što je imao.

Pobedi telohranitelj. Toranaga mu čestita i uhvati se za jedno brodsko rebro. Čekao je da mu se disanje smiri, pa je pogledao, jako znatiželjan. Otplivao je i proučavao kobilicu *Erazmoa.* Kad ga je to zadovoljilo, otplivao je na kopno i vratio se u tabor, osvežen i spreman.

Sagradiše mu privremenu kuću na lepom položaju, pod širokim slamnatim krovom poduprtim snažnim bambusovim stubovima. Šođi zidovi i pregrade učvrstiše na dignutom podu od drveta i tatamija. Već behu postavljene straže, a tu je bila soba i za Kiri, Sazuku, poslugu i kuvare. Povezivao ih je niz puteljaka, a uzdizale su se na privremenim stubovima.

Prvi put je video sina. Naravno, gospa Sazuko nije bila tako neuljudna da mu odmah donese sina na visoravan, u strahu da ga ne bi omela u važnim poslovima − što bi se i dogodilo − iako joj je on sav sretan pružio tu priliku. Sin mu se jako svideo.

− Lep dečak − pohvalio ga je, držeći dečaka vičnom sigurnošću. − A ti si, Sazuko, mlađa i privlačnija nego ikada. Moramo smesta imati još dece. Dobro ti stoji materinstvo.

− Oh, gospodaru − prozbori ona. − Bojala sam se da te nikada više neću videti i da ti nikada neću moći pokazati tvog najmlađeg sina. Strahovala sam kako ćemo pobeći iz zamke… Išidove vojske…

− Gle, kako lep dečak! Sledeće nedelje sagradiću svetilište njemu u čast i obdariti ga sa… − Umukne, prepolovi svotu koja mu je prva pala na um, pa je opet prepolovi. −… Sa dvadeset kokua godišnje.

− Oh, gospodaru, kako si velikodušan! − Njen je smešak bio bezazlen.

− Da − reče on. − To je dovoljno da bedni parazitski sveštenik izgovori nekoliko *Namu Amida Bucu, neh?*

− Oh, da, gospodaru. Hoće li svetilište biti blizu zamka u Edu? Oh, zar ne bi bilo divno kad bi se nalazilo na reci ili uz potok? − Nerado je pristao, jer bi tako birano gradilište koštalo više nego što je mislio potrošiti za takvu tričariju. Ali dečak je lep, a ove godine smem sebi priuštiti velikodušnost, pomislio je. − Oh, hvala, gospodaru.

Gospa Sazuko ućuta. Naga se žurno primicao mestu na verandi u hladovini gde su sedeli.

− Molim vas, oprostite, oče, ali vaši samuraji iz Osake? Želite li da ih primite pojedinačno ili sve zajedno?

− Pojedinačno.

− Da, gospodaru. Sveštenik Cukku-san bi želeo da vas poseti kada bude zgodno.

− Reci da ću ga pozvati čim budem mogao. − Toranaga ponovo počne razgovarati sa svojom naložnicom, ali ona ga uljudno smesta zamoli da je on izvine, jer je znala da on želi odmah da primi samuraje. Zamolio ju je neka ostane, ali ona je opet zatražila da joj dopusti da se povuče, pa je pristao.

Pažljivo je ispitivao samuraje i odmeravao njihove priče. Ponekad bi kojeg samuraja ponovo pozvao pa ga unakrsno ispitivao. Do zalaska sunca postalo mu je jasno šta se dogodilo. Tada je lagano i brzo večerao, beše mu to danas prvi obrok. Pozvao je Kiri i udaljio sve telohranitelje, da ih ne bi čuli.

− Najpre mi kaži šta si učinila, šta si videla i čemu si prisustvovala, Kiri-čan. − Pala je noć pre nego što su završili, iako se Kiri odlično pripremila. − Eeeeeee − izjavi on. − Za dlaku, Kiri-čan, za dlaku.

− Da − odgovori Kiri skupivši ruke na svom širokom krilu. Tada je dodala s velikom nežnošću: − Svi bogovi, veliki i mali, čuvali su tebe, gospodaru, i nas. Molim te, oprosti mi što sam sumnjala u uspeh i što sam sumnjala u tebe. Bogovi su nas čuvali.

− Čini se da je tako, da, i to jako. − Toranaga je posmatrao noć. Lagani noćni povetarac njihao je plamenove baklji i terao noćne insekte tako da je veče postajalo sve prijatnije. Nebom je putovao lep mesec. Na njemu je video tamne mrlje pa se rasejano pitao nije li tmina kopno, a ostatak led i sneg, i zašto je mesec na nebu i ko na njemu živi. Oh, toliko stvari bih želeo da saznam, pomisli on.

− Smem li ti postaviti jedno pitanje, Tora-čane?

− Kakvo pitanje, gospo?

− Zašto nas je Išido pustio da odemo? Zapravo zašto? Nije morao, *neh?* Ja na njegovom mestu to nikada ne bih učinila. Zašto?

− Najpre mi kaži poruku gospe Očibe.

− Gospa Očiba je rekla: ’Molim te, kaži gospodaru Toranagi da s poštovanjem želim naći način da se uklone njegove nesuglasice sa naslednikom. U znak naslednikove ljubavi želim Toranaga-sami poručiti da je naslednik mnogo puta kazao da on ne želi povesti vojske protiv svoga ujaka,

gospodara Kvan…’

− Ona je to rekla?

− Da. Oh, da!

− Ona sigurno zna, kao i Išido, da moram izgubiti ako Jaemon ponese steg protiv mene!

− Ona je to kazala, gospodaru!

− Eeeeee! − Toranaga stisne svoju krupnu žuljevitu pesnicu pa lupne po tatamijima. − Ako je to istinska ponuda, a ne prevara, već sam na pola puta do Kjota, pa i jedan korak dalje!

− Da − izjavi Kiri.

− Koja je cena?

− Ne znam. Nije rekla ništa više, gospodaru. Beše to cela poruka, osim pozdrava izručenih sestri.

− Šta bih ja Očibi mogao dati a što ona već nema? Osaka je njena, blago je njeno, a za mene je Jaemon oduvek naslednik kraljevstva. Ovaj rat je nepotreban. Šta bilo da bilo, Jaemon će za osam godina postati kvampaku i naslediti zemlju, ovu zemlju. Ništa joj ja ne bih mogao dati.

− Možda se ona želi udati? Toranaga odlučno odmahne glavom.

− Ne, ona ne! Ta žena se nikad ne bi udala za mene.

− Gospodaru, za nju je to odlično rešenje.

− Nikad ona ne bi na to pristala. Očiba moja žena!? Četiri puta je molila Taika da me pošalje u ’Prazninu’!

− Da, ali tada je on bio živ.

− Učiniću sve da učvrstim kraljevstvo, da održim mir i da Jaemona proglasim kvampakuom. Da li ona to želi?

− Time bi se potvrdilo nasledstvo. To je njen cilj! Toranaga se ponovo zagleda u mesec, ali sad se posvetio drugoj zagonetki, setivši se ponovo onoga što mu je u Osaki rekla gospa Jodoko. Budući da nije našao odgovor, odložio je to pitanje pa nastavio s važnijom sadašnjicom.

− Mislim da ona opet smišlja smicalice. Je li ti Kijama rekao o sabotaži na varvarinovu brodu?

− Ne, gospodaru.

− Iznenađuje me − namršti se Toranaga. − Naime, on je sigurno znao za to. Rekao sam Cukku-sanu čim sam za to čuo. On je odmah poslao goluba-pismonošu, iako je time samo potvrdio ono što su oni sigurno već znali.

− Trebalo bi kazniti njihovu izdaju, *neh?* Podstrekače kao i glupane koji su

ih poslušali!

− Strpi se, dobiće oni svoju nagradu, Kiri-čan. Čujem da hrišćanski sveštenici tvrde kako je to bio ’čin Božji’.

− Kakvo licemerje! Glupo, *neh?*

− Da. − Vrlo glupo u jednom smislu, ali ne i u drugom, pomisli Toranaga. − Pa hvala, Kiri-san. Opet sam presretan da si na sigurnom. Ovde ćemo noćiti. Sad me, molim te, izvini. Pozovi Jabu-sana, a kada on stigne, donesi nam ’ča’ i sake pa nas ostavi.

− Da, gospodaru. Smem li sada postaviti svoje pitanje?

− Isto pitanje?

− Da, gospodaru. Zašto nas je Išido pustio da odemo?

− Kiri-čan, odgovor glasi: ’Ne znam!’ Pogrešio je. Naklonila se i zadovoljno otišla.

Beše gotovo pola noći kad je Jabu otišao. Toranaga mu se na rastanku naklonio kao sebi ravnom i opet mu na svemu zahvalio. Pozvao ga je sutradan na ratno veće, potvrdio je njegov položaj generala musketarskog puka i napismeno mu potvrdio vrhovnu vlast nad Totomijem i nad Sarugom, čim te pokrajine osvoje i prigrabe.

− Puk je iznad svega važan, Jabu-sane. Samo mi ti odgovaraš za strategiju i za obuku puka. Veza među nama mogao bi biti Omi-san. Iskoristiti znanje Anđin-sana. Svo! *Neh?*

− Da, biće to izvrsno, gospodaru. Smem li vam smerno zahvaliti?

− Učinio si mi veliku uslugu jer si mi žive i zdrave doveo moje gospe, mog sina i Anđin-sana. Ono s brodom je grozno, *karma*. Možda će uskoro stići drugi brod. Laku noć, prijatelju.

Toranaga otpije čaj. Sad se osećao veoma iznemogao.

− Naga-sane?

− Gospodaru?

− Gde je Anđin-san?

− Pored olupine, s nekolicinom svojih vazala.

− Šta tamo radi?

− Bulji u ostatke. − Naga se nelagodno osećao pod očevim prodornim pogledom. − Jako žalim, zar on ne bi smeo onde biti, gospodaru?

− Šta? Oh, ne, nije važno. Gde je Cukku-san?

− U jednoj od gostinskih kuća, gospodaru.

− Jesi li mu rekao da dogodine želiš postati hrišćanin?

− Jesam, gospodaru.

− Dobro. Dovedi ga. − Toranaga uskoro ugleda visokog, mršavog sveštenika koji se primicao pod bakljama. Njegovo je zategnuto lice bilo prošarano dubokim borama, a u njegovoj crnoj kosi sa tonzurom nije bilo sedih. Odjednom se prisetio Jokosea. − Strpljivost je vrlo bitna, Cukku-sane. *Neh?*

− Da. Uvek! A zašto ste to rekli, gospodaru?

− Oh, razmišljao sam o Jokoseu! Kako je onda sve bilo sasvim drukčije, a otad je prošlo tako malo vremena.

− Ah, da. Čudni su putevi Gospodnji, gospodaru. Jako sam sretan što ste još uvek unutar svojih granica.

− Želeo si sa mnom da razgovaraš? − zapita Toranaga hladeći se lepezom. Potajno je svešteniku zavideo na ravnom trbuhu i na daru jezika.

− Samo da se opravdam zbog onog što se dogodilo.

− Šta je rekao Anđin-san?

− Mnoge gnevne reči. I optužuje me da sam mu ja zapalio brod.

− A jesi li?

− Nisam, gospodaru.

− Koje onda?

− Beše to čin Božji. Došla je oluja i brod je izgoreo.

− Nije to bio čin Božji. Tvrdiš da tome nisi pripomogao ni ti, ni neki drugi sveštenik, niti i jedan hrišćanin?

− Oh, pripomogao sam, gospodaru, molio sam. Kao i svi mi. Tako mi Boga, verujem da je onaj brod bio vražje sredstvo. To sam vam mnogo puta rekao. Znam da to nije bilo vaše mišljenje pa vas ponovo molim za oproštenje što sam vam se u tome suprotstavio. No, možda nam je taj Božji čin pomogao, a ništa nije sprečio!

− Oh? Kako?

− Otac-vizitator nije više preopterećen pa se sad može posvetiti gospodarima Kijami i Onošiju.

− Sve sam to već čuo, Cukku-sane − provali iz Toranage. Kako mi glavni hrišćanski sveštenik može istinski pomoći?

− Gospodaru, uzdajte se u… − Alvito umukne, a onda iskreno dodade: − Molim vas, oprostite mi, gospodaru, ali ja svim srcem osećam, ako se budete uzdali u Boga, on će vam pomoći.

− Uzdam se, ali još više u Toranagu. U međuvremenu čujem da su Išido, Kijama, Onoši i Zataki skupili svoje vojske. Na bojištu će Išido istupiti protiv mene s tri-četiri stotine hiljada ljudi.

− Otac-vizitator sprovodi u delo sporazum s vama, gospodaru. U Jokoseu sam vam dojavio neuspeh, a sad mislim da ima nade.

− Nada mi ne koristi protiv mačeva.

− Da, ali Bog sve može pobediti.

− Da. Ako Bog postoji, onda može sve pobediti. − Tad se Toranagin glas još više nabrusi. − O kakvoj nadi govoriš?

− Ne znam tačno, gospodaru. Ali zar Išido ne istupa protiv vas i ne izlazi iz zamka Osake? Nije li to još jedan čin Božji?

− Nije. Ali razumeš li značaj te odluke?

− Oh, da, vrlo jasno. Siguran sam da razume i otac-vizitator.

− Kažeš da je to njegovo delo?

− Oh, ne, gospodaru, ali to se dogodilo.

− Možda se Išido predomisli pa gospodara Kijamu proglasi vrhovnim zapovednikom, sam ostane u Osaki, a protiv mene pošalje Kijamu i naslednika?

− Na to ne znam odgovoriti, gospodaru, ali ako Išido ode iz Osake, biće to čudo. *Neh.*

− Ozbiljno tvrdiš da je to drugi čin tvog hrišćanskog Boga?

− Ne, ali mogao bi biti. Verujem da se ništa ne događa bez Njegovog znanja.

− I nakon smrti možda ništa nećemo doznati o Bogu. − Tada Toranaga iznenada doda: − Čujem da je otac-vizitator otišao iz Osake. − I razveseli se videći kako senka prelazi preko Cukku-sanova lica. Tu je vest primio onog dana kad su otišli iz Mišime.

− Da − odvrati sveštenik sve uznemirenije. − Otputovao je u Nagasaki, gospodaru.

− Da svečano proslavi pokop Toda Mariko-same?

− Da. Ah, gospodaru, vi toliko mnogo znate. Svi smo mi glina na grnčarskom kolu koji vi okrećete.

− Nije istina, a ja ne volim pusta laskanja! Zar si zaboravio?

− Nisam, gospodaru, molim vas, oprostite mi. Nisam želeo da to bude laskanje. − Alvito postane još suzdržaniji, gotovo nemoćan. − Vi ste protiv tog pokopa, gospodaru?

− Svejedno mi je! Ona je bila izuzetna osoba, a njen primer zaslužuje poštovanje.

− Da, gospodaru. Hvala vam. Otac-vizitator jako će se razveseliti. No, on misli da je to veoma važno!

− Naravno. Zato što je bila moja vazalka i hrišćanka, njen primer neće proći nezapaženo… u očima drugih hrišćana, ili onih koji razmišljaju o obraćenju. *Neh?*

− Rekao bih da to neće proći nezapaženo. A i zašto bi? Naprotiv, ona zaslužuje veliku čast zbog svoje požrtvovanosti.

− Zato što je dala svoj život kako bi drugi živeli? − zagonetno zapita Toranaga, ne spominjući *sepuku* ni samoubistvo.

− Da.

Toranaga se zasmejulji opazivši da Cukku-san nije ni pomenuo drugu mladu ženu Kijama Ačiku, njenu hrabrost, smrt ni pokop, takođe s velikim počastima i obredom. Glas mu postade krut.

− I ne znaš ni za koga ko je naredio sabotažu moga broda ili je u tome učestvovao?

− Ne, gospodaru. Osim putem molitve.

− Čujem da dobro napreduje gradnja vaše crkve u Edu.

− Da, gospodaru. Ponovo vam zahvaljujem.

− Pa, lepo, Cukku-sane, nadam se da će napori visokog hrišćanskog sveštenika uskoro uroditi plodom. Potrebno mi je više od nade, a imam vrlo dobro pamćenje. A sad bih molio tvoje prevodilačke usluge. − Smesta je naslutio sveštenikovo neprijateljstvo. − Nemaš se čega bojati!

− Oh, gospodaru, ne bojim se ja njega, molim vas, oprostite mi! Samo ne želim biti blizu njega.

Toranaga ustane.

− Zahtevam da poštuješ Anđin-sana. Njegovo junaštvo je neosporno, a mnogo je puta spasao život Mariko-sami. Naravno, i on je sada gotovo sulud… zbog gubitka broda, *neh?*

− Da, da, jako žalim. − Toranaga ga povede prema obali, a stražari su im bakljama osvetljavali put. − Kad ću od tvog visokog sveštenika primiti izveštaj o krijumčarenju musketa?

− Čim on dobije sve informacije iz Makaa.

− Molim te, zatraži od njega da ubrza istraživanja.

− Da, gospodaru.

− Koji su hrišćanski *daimjoi* bili u to upleteni?

− Ne znam, jako žalim, je li uopšte ijedan bio upleten.

− Šteta što ne znaš, Cukku-sane. Time bih uštedeo mnogo vremena. Mnoge bi *daimjoe* zanimalo da doznaju istinu o tome.

Ah, Cukku-sane, pomisli Toranaga, znaš ti to, a sad bih te mogao pritisnuti u ćošak, a dok bi se ti izvijao i bacakao kao ulovljena zmija, ja bih ti naposletku naredio da se zakuneš svojim hrišćanskim Bogom, a kad bi se zakleo, morao bi mi reći: ’Kijama, Onoši i verovatno Harima!’ No, nije još kucnuo čas. Još nije! Nije još vreme da doznaš kako verujem da vi hrišćani niste imali nikakve veze sa sabotažom. Ni Kijama, Harima, pa ni Onoši. Zapravo sam siguran. No, ipak to nije bio čin Božji. Bio je to čin Toranagin.

Da!

No, zašto?, možda ćeš se zapitati.

Kijama je lukavo odbio ponudu u mom pismu koje mu je predala Mariko. Morao sam mu pružiti dokaz svoje iskrenosti. Šta sam drugo mogao dati doli brod i varvarina, koji su toliko užasavali vas hrišćane? Očekivao sam da ću izgubiti i brod i varvarina. A ipak sam žrtvovao samo brod! Danas će u Osaki posrednici kazati Kijami i tvom vrhovnom svešteniku da im je to moj dar i dokaz moje iskrenosti i da ja nisam protiv crkve, nego sam protiv Išida. To je dokaz, *neh?*

Da, ali može li se verovati Kijami, opravdano bi me mogao zapitati.

Ne. Ali Kijama je prvenstveno Japanac, a tek onda hrišćanin. Vi to uvek zaboravljate. Kijama će shvatiti moju iskrenost. Dar broda beše vrhunski. Kao i Marikin primer i junaštvo Anđin-sana.

A kako sam ja sabotirao brod? Možda bi te zanimalo?

Šta te briga, Cukku-sane? Dosta je da sam to učinio! A niko za to ne zna osim mene, nekolicine pouzdanih i jednog potpaljivača. Ko? Išido je upotrebio *ninđe*, pa zašto ne bih i ja? No, ja sam unajmio jednog čoveka i uspeo, a Išido nije uspeo.

− Glupo je ne uspeti − glasno je kazao.

− Gospodaru? − zapita Alvito.

− Glupo je ne uspeti zatajiti takvu tajnu kao što su krijumčarene muskete! − nabusito će on. − A hrišćanske *daimjoe* nahuškati da se pobune protiv svog feudalnoga gospodara, Taika, *neh?*

− Da, gospodaru. Ako je to istina.

− Oh, siguran sam da je istina, Cukku-sane. − Toranaga obustavi razgovor jer je video da je Cukku-san očigledno uznemiren i da je spreman postati

odličan prevodilac.

Stigoše do obale, a Toranaga ga je sigurnim korakom vodio kroz polutamu odagnavši umor. Kad su prolazili pored glava u pesku, video je kako se Cukku-san uplašeno prekrstio, pa pomisli: kako je glupo biti tako praznoveran i plašiti se ničega.

Mnogo pre nego što je stigao, Anđin-sanovi vazali već su poustajali i klanjali se. Anđin-san ne. Još je sedeo i turobno buljio na pučinu.

− Anđin-sane! − tiho zovne Toranaga.

− Da, gospodaru? − Blektorn se prene iz razmišljanja pa ustane. − Oprostite. Želite sada da razgovaramo?

− Da. Molim. Cukku-sana sam doveo jer želim jasno razgovarati. Razumeš? Brzo i jasno?

− Da! − Pod svetlom baklji Toranaga zapazi Blektornov ispijen pogled i njegovu sveopštu iznemoglost. Pogledao je Cukku-sana.

− Razume li on šta rekoh? − Motrio je sveštenika dok je govorio i slušao njihov ogavni jezik. Anđin-san klimne glavom, a njegov optuživački pogled nije posustajao.

− Da, gospodaru − odgovori sveštenik.

− Sad mi, molim te, Cukku-sane, prevodi kao i pre. Sve tačno: ’Čuj, Anđin-sane, Cukku-sana sam doveo kako bismo mogli razgovarati direktno i brzo, i kako nam ne bi izmaklo značenje ni jedne reči. Meni je ovo toliko važno da te molim da budeš strpljiv. Mislim da će ovako biti najbolje.’

− Da, gospodaru.

− Cukku-sane, najpre se svojim hrišćanskim Bogom zakuni da sve što on sada kaže nikada nećeš drugom reći. Kao ispoved! *Neh?* Isto onako sveto. Meni i njemu.

− Ali, gospodaru, ovo nije…

− Poslušaćeš me, sada, ili ću uskratiti svu svoju pomoć, zauvek, tebi i tvojoj crkvi.

− Vrlo dobro, gospodaru. Slažem se. Bogom se kunem!

− Dobro. Hvala ti. Objasni mu na šta si se zakleo! − Alvito je poslušao, a Toranaga zatim sedne na peščane dine i lepezom otera napasničke noćne insekte. − A sada mi, Anđin-sane, kaži, molim te, šta se dogodilo u Osaki.

Blektorn mucajući započne, ali uskoro u mozgu sve to ponovo proživi. Uskoro navale reči pa ga je otac Alvito s mukom pratio. Toranaga je slušao ćutke, ne prekidajući bujicu, samo bi po potrebi dodavao oprezna ohrabrenja.

Bio je savršen slušalac.

U zoru Blektorn završi. Toranaga je tad doznao sve što se moglo ispričati. Sve ono što je Anđin-san hteo reći, ispravio se. Znao je to i sveštenik, ali Toranaga beše siguran da u tom nema ničega što bi katolici ili Kijama mogli upotrebiti protiv njega, Mariko ili Anđin-sana koji nije više mario za sveštenika.

− Siguran si da bi te zapovednik ekspedicije zapalio na lomači, Anđin-sane? − ponovo je zapitao.

− Oh, da. Da nije bilo jezuita. U njegovim sam očima ja jeretik. A vatra bi mi trebala ’pročistiti’ dušu.

− Zašto te spasao otac-vizitator?

− Ne znam. Bilo je to nešto u vezi s Mariko-samom. Ja im bez svog broda ne mogu nauditi. Oh, i oni bi na to došli, ali možda im je ona dala putokaz kako da to ostvare.

− Kakav putokaz? Šta bi ona znala o spaljivanju broda?

− Ne znam. U zamak su upali *ninđe*. Možda su *ninđe* upali i ovde među ljude. Moj brod je sabotiran. Onog dana kad je umrla posetila je oca-vizitatora u zamku. Mislim da mu je kazala kako da zapale *Erazmo*, u zamenu za moj život. No, bez moga broda za mene nema života, gospodaru. Nema!

− Grešiš, Anđin-sane. Hvala, Cukku-sane! − reče Toranaga otpuštajući ga. − Da, hvala ti na trudu. Molim te, sad se odmori.

− Da, gospodaru. Hvala vam. − Alvito je oklevao. − Ja se izvinjavam za zapovednika! Ljudi se rađaju u grehu, a većinom i ostaju u grehu, iako su hrišćani.

− U grehu se rađaju hrišćani, a ne mi. Mi smo civilizovan narod, jasno je šta je zapravo greh, nismo mi neobrazovani seljani koji ništa drugo ne znaju. No, i uz sve to, Cukku-sane, da sam ja bio zapovednik ekspedicije, ne bih pustio Anđin-sana kad bi mi dopao šaka. Bila je to vojna i ispravna odluka. Mislim da će on još požaliti što nije ustrajao, a i tvoj otac-vizitator.

− Želite li da ovo prevedem, gospodaru?

− Ovo je bilo samo za tvoje uši. Hvala na pomoći. − Toranaga uzvrati svešteniku pozdrav pa pošalje ljude da ga otprate kući. Zatim se obratio Blektornu. − Anđin-sane! Najpre plivanje.

− Gospodaru?

− Plivajmo! − Toranaga se skine pa na sve većem svetlu zore uđe u more. Za njim Blektorn i telohranitelji. Toranaga snažno zapliva na pučinu pa zaokrene. Kružio je oko olupine. Blektorn pođe za njim, osvežen hladnoćom.

Uskoro se Toranaga vratio na obalu. Sluge su već pripremile peškire, čiste kimone i čaj, sake i hranu. − Jedi, Anđin-sane!

− Jako žalim, ne gladan.

− Jedi!

Blektorn proguta nekoliko zalogaja pa podrigne.

− Jako žalim!

− Glupo. I slabićki. Slab kao ’Žderač belog luka’! Ne kao hatamoto. *Neh?*

− Gospodaru?

Toranaga ponovi. Grubo. Tada upre prstom u olupinu znajući da mu je sada Blektorn potpuno posvetio pažnju.

− Nije to ništa. *Šigata ga naj.* Nevažno. Čuj! Anđin-san je hatamoto, *neh?* Ne ’Žderač belog luka’! Razumeš?

− Da, jako žalim.

Toranaga mahne svom telohranitelju koji mu pruži zapečaćen svitak.

− Čuj, Anđin-sane, pre nego što je Mariko-sama otišla iz Eda, dala mi je ovo. Mariko-sama je rekla, ako poživiš nakon Osake − razumeš li, ako poživiš? − ona me molila da ti ovo predam. − Blektorn prihvati svitak i nakon nekoliko trenutaka prelomi pečat.

− Šta piše u poruci, Anđin-sane? − zapita Toranaga.

Mariko je na latinskom napisala:

> ’Ti. Volim te. Ako ovo pročitaš, poginuću u Osaki, a možda će zbog mene propasti i tvoj brod. Zbog svoje vere možda ću žrtvovati taj najdragoceniji deo tvoga života, kako bih sačuvala svoju crkvu, ali prvenstveno da spasem tvoj život koji mi je vredniji od ičega, pa i od interesa moga gospodara Toranage. Možda će morati doći do izbora, ljubavi moja. *Ti ili tvoj brod.* Žalim, ali za tebe sam odabrala život. Onaj brod je ionako osuđen na propast, sa tobom ili bez tebe. Tvoj brod predaću tvom neprijatelju, kako bi ti mogao živeti. Taj brod nije ništa. *Sagradi novi brod!* To umeš, zar nisi učio za brodograditelja kao i za pilota brodova? Verujem da će ti gospodar Toranaga dati sve potrebne majstore, tesare i kovače, *jer ste mu potrebni ti i tvoji brodovi,* a ja sam ti od svoje lične imovine izdvojila potreban novac. Sagradi nov brod i nov život, ljubavi moja. Osvoji dogodine Crni brod i živi zauvek. Čuj, dragi moj, moja hrišćanska duša moli da te opet vidi u hrišćanskom raju, a moja japanska *hara* moli da u svom sledećem životu budem sve ono što je potrebno kako bih ti donela radost i da s tobom budem gde god ti bio. Oprosti mi, ali na prvom mestu mi je važan tvoj život. Volim te.’

− Šta piše u poruci, Anđin-sane?

− Jako žalim, gospodaru. Mariko-sama kaže da ovaj brod nije potreban. Kaže da sagradim novi brod. Piše…

− Ah! Moguće? Moguće, Anđin-sane? Blektorn primeti *daimjovo* živo zanimanje.

− Da, ako dobijem… − Nikako da se seti kako se kaže tesar. − Ako Toranaga-sama dade ljude, brodograditelje, *neh?* Da. Mogao bih. − U mislima je već oblikovao novi brod. Manji, mnogo manji od *Erazmoa*. Uspeće sagraditi najviše devedesettonaš, ili stotonaš, jer još nikada nije samostalno nadzirao ni izradio nacrt broda, iako ga je Alban Karadok naučio i za brodograditelja i pilota. Bog te blagoslovio, Albane, likovao je. Da, za početak devedesettonaš! Takav je bio i Drejkov *Jolden Hind*, a šta je sve izdržao! Na brod bih ukrcao dvadeset topova, a to je dovoljno za…

− Isuse, topovi! − Okrenuo se i zabuljio u olupinu. Tad opazi da Toranaga i svi ostali pilje u njega i shvati da je govorio na engleskom. − Ah, jako žalim, gospodaru. Prebrzo mislio. Veliki topovi, tamo u moru, *neh?* Mora brzo izvaditi!

Toranaga se obrati svojim ljudima pa opet Blektornu.

− Samuraji kažu, sve iz broda u logoru. Neke stvari izvadili iz mora, plićak, po oseki, *neh?* Sada to u logoru. Zašto?

Blektornu lakne.

− Mogu sagraditi brod. Ako imam velike topove, mogu se boriti protiv neprijatelja. Može li Toranaga-sama nabaviti barut?

− Da. Koliko tesara? Koliko treba?

− Četrdeset tesara, kovača! Za građu hrastovina, imate li ovde hrastovine? Potrebni su mi još gvožđe i čelik. Sagradiću kovačnicu, a potreban mi je majstor… − Blektorn shvati da opet govori engleski. − Oprostite. Ja napišem na papir! Pažljivo. I ja razmislim pažljivo. Molim, vi mi date ljude za pomoć?

− Sve ljude, sav novac. Smesta. Brod mi je potreban. Smesta! Kako ga brzo možeš sagraditi?

− Šest meseci od dana kad postavimo kobilicu.

− Oh, ne brže?

− Ne, jako žalim.

− Kasnije više razgovarajmo, Anđin-sane. Šta još piše Marikosama?

− Samo sitnice, gospodaru. Piše da mi dala novac da pomogne brod, svoj novac. Isto piše da joj žao… ako… ako mojim neprijateljima pomogla uništiti

brod.

− Kojim neprijateljima? Kako uništiti brod?

− Nije napisala ko… ni kako, gospodaru. Ništa jasno. Samo: žao ako. Mariko-sama napisala: *sajonara*. Nada se da *sepuku* pomogne gospodaru Toranagi.

− Ah da, mnogo pomogao, *neh?*

− Da.

Toranaga mu se nasmeši.

− Sretan sam što sada sve dobro, Anđin-sane. Eeeeee, Mariko-sama je imala pravo. O tom ne brini! − Toranaga pokaza olupinu. − Smesta sagradi novi brod. Bojni brod, *neh?* Razumeš?

− Razumem jako mnogo.

− Taj novi brod… Bi li se taj novi brod mogao boriti protiv Crnog broda?

− Da.

− Ah! Dogodine protiv Crnog broda?

− Moguće.

− A posada?

− Molim?

− Mornari… tobdžije?

− Ah! Do iduće godine uvežbaću svoje vazale za tobdžije. Ne mornare.

− Možeš izabrati najbolje među svim mornarima u Kvantu.

− Onda dogodine moguće. − Blektorn se zasmejulji. − Je li dogodine moguće? Rat? A šta je sa ratom?

Toranaga slegne ramenima.

− Bio rat ili ne, ipak pokušajmo, *neh?* To je tvoj plen. Razumeš li, plen? I naša tajna. Samo između tebe i mene, *neh?* Crni brod.

− Sveštenici će uskoro otkriti tajnu.

− Možda, ali ovaj put neće biti plimnog talasa ni tajfuna, prijatelju. Ti ćeš paziti. I ja ću paziti.

− Da.

− Najpre Crni brod pa ideš kući. Vratiš mi se sa brodovima. Razumeš?

− Oh, da.

− Ako izgubim, *karma*. Ako ne, onda sve, Anđin-sane. Sve kao što si rekao. Sve! Crni brod, poslanici, ugovor, brodovi! Razumeš?

− Da. Oh, da! Hvala vam.

− Zahvali Mariko-sami. Bez nje… Toranaga ga toplo pozdravi, po prvi put kao sebi ravna, pa se udalji sa svojim telohraniteljima. Blektornovi se vazali naklone, zadivljeni poštovanjem ukazanim njihovom gospodaru.

Blektorn je gledao za Toranagom, likujući, a tad spazi jelo. Posluga je već počela prikupljati ostatke.

− Čekajte. Sada hrana, molim! − Jeo je pažljivo, polako i pristojno, a njegovi su se ljudi takmičili za povlasticu ko će posluživati. Razmatrao je sve silne mogućnosti koje mu je otvorio Toranaga. Pobedio si, reče samom sebi, zaželevši od radosti zaplesati svoj mornarski ’hornpipe’. Ali nije. Ponovo je pročitao pismo i opet ju je blagoslovio. − Dođite za mnom! − naredio je i krenuo prema logoru.

U glavi je već zamišljao brod i topovska okna. Isuse Bože na nebu, pomozi Toranagi da Išida drži izvan Kvanta i Izua, i molim te, blagoslovi Mariko, pa gde bila da bila, i daj da topovi ne budu previše zarđali. Mariko je imala pravo. *Erazmo* beše osuđen na propast, sa mnom ili bez mene! Vratila mi je moj život. Mogu sagraditi nov život i nov brod. Devedeset tona! Moj brod biće oštrokljuna plutajuća bojna lađa, brz kao hrt, vrsniji od *Erazmoa* Kosnik će bahato štrčati uvis, pod njim će biti divna glava, a lice će izgledati *baš kao njeno,* s njenim krasnim kosim očima i visokim jagodicama. Moj brod će… Isuse Bože, mogao bih iz olupine spasiti tonu građe! Mogao bih iskoristiti deo kobilice, a i rebra, a sigurno tu ima na hiljade klinova. Od ostatka kobilice dobiću klinove i sve što mi je potrebno ako budem imao vremena.

Da. Moja lađa biće kao ona, zarekao se. Vitka, majušna i savršena, kao Jošitomovo sečivo koje je najbolje na svetu. I isto toliko opasna. Dogodine će osvojiti plen dvadeset puta teži od sebe, kao što je ostvarila Mariko u Osaki, i neprijatelja ću isterati iz Azije. A onda ću, za dve-tri godine, na toj lađi uploviti Temzom u London. Biće krcata zlatom, oplovivši sedam mora.

− A zvaće se ’*Gospa’* − glasno je rekao.

61

Dve zore kasnije Toranaga je proučavao kolan na svome sedlu. Vešto je kolenom podbo u trbuh kobilu. Opuste joj se trbušni mišići, pa on zategne kolan još za dva zareza. Podmukla životinjo!, pomisli on. Konje je mrzeo zbog njihove neprestane varljivosti, smicalica i zlurade opasnosti. To sam ja, Joši Toranaga-noh-Čikitada-noh-Minovara, a ne kakvo slaboumno dete. Trenutak je pričekao pa opet oštro kolenom pritisnuo kobilu. Zanjištala je i zatresla uzdu, a on potpuno pritegne remenje.

− Dobro, gospodaru! Vrlo dobro − zadivljeno će vođa lova, čvornat starac, snažan i sasušen kao kaca za rasol. − I otprve bi mnogi već bili zadovoljni.

− Onda bi već do podneva sedlo kliznulo. Glupana bi kobila zbacila, a kičma bi mu se možda slomila. *Neh?*

Samuraj se nasmeje.

− Da, a to bi i zaslužio, gospodaru!

Oko njih su se po konjušnicama vrzmali telohranitelji i sokolari koji su nosili zakukuljene jastrebove i sokole. Na počasnom mestu nalazila se siva sokolica Tecu-ko koja je izgledala sitna pored jastreba kokošara Koga koji jedini nije nosio kukuljicu. Njegove zlatne nemilosrdne oči sve su motrile.

Naga privede svoga konja.

− Dobro jutro, oče.

− Dobro jutro, sinko. Gde ti je brat?

− Gospodar Sudara čeka u taboru, gospodaru.

− Dobro. − Toranaga se nasmeši mladiću, a onda ga povede sa strane zato što ga je voleo. − Slušaj, sinko, umesto da ideš u lov, ispiši mi bojne naredbe koje ću potpisati kad se uveče vratim.

− Oh, oče − izusti Naga pun ponosa što mu je pripala čast da svečano preuzme rukavicu izazova koju je dobacio Išido. Svojim rukopisom će sprovesti u delo jučerašnju odluku ratnog veća da se vojske upute na klance. − Hvala vam, hvala.

− Dalje, naređujem musketarskom puku da sutra u zoru krene u Hakone. Zatim, teretna povorka iz Eda stići će popodne. Proveri je li sve spremno.

− Da, svakako. Kada ćemo se boriti?

− Vrlo skoro. Noćas sam primio vest da su Išido i naslednik otputovali iz Osake na smotru vojske. Znači, sad je već odlučeno.

− Molim vas, oprostite mi što ja ne mogu kao Tecu-ko da odletim u Osaku i da ubijem njega, Kijamu i Onošija, pa sve poteškoće da sredim, da vas ne gnjave!

− Hvala ti, sinko. − Toranaga se nije potrudio da mu saopšti kakve čudovišne probleme mora rešiti pre nego što ta ubistva postanu činjenice. Osvrnuo se unaokolo. Svi sokolari behu spremni. I njegovi telohranitelji. Pozvao je vođu lova. − Najpre idem u tabor, a onda ćemo priobalnim putem četiri rija na sever.

− Pa hajkači su već u brdima… − Vođa lova proguta ostatak žalopojke i pokuša se ispraviti. − Molim vas, oprostite mi… ovaj, sigurno sam pojeo nešto

pokvareno, gospodaru.

− Očigledno. Možda bi svoju odgovornost morao predati nekom drugom. Možda su ti hemoroidi pomutili razum, jako žalim! − izjavi Toranaga. Da ovaj lov nije bio samo varka, odmah bi ga smenio. − Eh?

− Da, jako žalim, gospodaru − reče stari samuraj. − Smem li zapitati… ovaj… želite li da lovite u područjima koja ste sinoć odabrali, ili biste… ovaj… voleli loviti uz obalu?

− Uz obalu.

− Svakako, gospodaru. Molim vas, oprostite mi, idem da naredim promenu! − Čovek odjuri. Toranaga ga je pratio pogledom. Vreme je da on ode u penziju, zlobno je pomislio. Tad spazi Omija koji je došao do konjušnica sa mladim samurajem koji je gadno šepao, a preko lica je još imao okrutnu modro-sivu ranu od noža iz borbe u Osaki.

− Ah, Omi-sane! − Uzvratio im je pozdrav. − Je li to taj?

− Da, gospodaru.

Toranaga je njih dvojicu poveo sa strane pa je vešto ispitivao samuraja. Uradio je to iz udvornosti prema Omiju, jer je do istog zaključka došao već prve noći kad je razgovarao s tim čovekom. Isto je tako bio uljudan prema Anđin-sanu kad ga je pitao šta piše u Marikinom pismu, jer je već znao šta je Mariko napisala.

− Molim te, izrazi to svojim rečima, Mariko-san − rekao je pre nego što je iz Eda otputovala u Osaku.

− Zar da njegov brod predam neprijatelju, gospodaru?

− Ne, gospo! − rekao je dok su se njene oči punile suzama. − Ne. Ponavljam, tajne koje si mi saopštila moraš Cukku-sanu smesta šapnuti ovde u Edu, onda visokom svešteniku i Kijami u Osaki, a onda svima njima reci da im Anđin-san bez svoga broda ne predstavlja pretnju. I napisaćeš pismo Anđin-sanu kao što sam predložio. Sada!

− Oni će onda uništiti brod.

− Pokušaće! Naravno, i sami bi smislili isto rešenje. Tako im zapravo ništa nećeš odati, *neh?*

− Možete li zaštititi njegov brod, gospodaru?

− Čuvaće ga četiri hiljade samuraja.

− Ali ako uspeju… Anđin-san je bez svoga broda izgubljen i beskoristan. Molim vas za njegov život!

− Ne moraš, Mariko-san. Uveravam te da mi je on dragocen sa brodom ili

bez broda. Obećavam ti. Takođe mu u pismu napiši, ako propadne njegov brod, *neka izvoli da napravi novi.*

− Šta?

− Rekla si mi da on to može učiniti, *neh?* Jesi li sigurna? Ako mu dam tesare i kovače?

− Oh, da. Oh, kako ste pametni! Oh, da, mnogo puta je pričao da je učio za brodograditelja…

− Jesi li čvrsto uverena, Mariko-san?

− Jesam, gospodaru.

− Dobro.

− Znači, mislite da će hrišćanski oci uspeti, i protiv četiri hiljade ljudi?

− Da. Jako žalim, ali hrišćani se neće odreći broda, niti će njega ostaviti u životu, sve dok brod plovi i dok je sposoban za plovidbu. Njima je to prevelika pretnja. Taj brod je osuđen na propast, pa nema nikakve štete ako im damo taj ustupak! No, samo ti i ja znamo, i samo ćemo nas dvoje i znati, da je njegova jedina nada − da napravi novi brod. Jedino mu ja mogu pomoći da ga sagradi. Reši mi Osaku, a ja ću se pobrinuti da on sagradi novi brod.

Rekao sam joj istinu, pomisli Toranaga te zore u Jokohami u smradu konja, đubriva i znoja. Više nije ni slušao ranjenog samuraja i Omija. Celo njegovo biće je tugovalo za Mariko. Život je tako žalostan!, zaključi on, umoran od ljudi i od Osake i od spletki koje donose toliko patnji u životu, pa ma koliko veliki bili ciljevi.

− Hvala što si mi to rekao, Kosami! − reče on kad je samuraj završio. − Jako si dobro postupio. Molim, dođite sa mnom! Obojica.

− Toranaga se vrati svojoj kobili pa je poslednji put podbode kolenom. Ovaj put ona zarže, ali on više nije zategnuo kolan. − Konji su mnogo gori što se tiče izdaje nego ljudi! − reče on ne obraćajući se nikom određenom. Vine se u sedlo i odgalopira, u pratnji svojih telohranitelja, Omija i Kosamija.

Zastane na visoravni u taboru. Buntaro beše tamo pored Jabua, Hiro-macua i Sudare, sa sivom sokolicom na pesnici. Pozdraviše ga.

− Dobro jutro! − vedro će on i Omiju dade znak da prisustvuje njihovom razgovoru, ali svima ostalima mahne da se dobro udalje. − Jesi li spreman, sinko?

− Da, oče! − reče Sudara. − Neke svoje ljude poslao sam u planine da provere idu li i vaši hajkači u dobrom smeru!

− Hvala ti, ali odlučio sam da lovim uz obalu.

Sudara odmah zovne jednog stražara, pa ga pošalje da odjaše ljudima u brda pa da ih uputi uz obalu.

− Jako žalim, gospodaru, morao sam pre na to misliti i biti spreman. Molim vas, oprostite.

− Da. Onda, Hiro-macu, kako napreduje obuka? Hiro-macu, s neizbežnim mačem u opuštenim rukama, mrko ga odmeri.

− Još mislim da je sve ovo nečasno i nepotrebno. Uskoro ćemo moći ovo zaboraviti. I bez ovakve prevare popišali bismo celoga Išida.

− Molim vas, oprostite mi! − upade Jabu. − Ali bez tih musketa i ove strategije mi ćemo izgubiti, Hiro-macu-sane. Ovo je moderan rat i ovako imamo mogućnosti da pobedimo. − Opet je pogledao Toranagu koji još nije sjahao. − Noćas sam čuo da je Đikkju mrtav.

− Jesi li siguran? − Toranaga odglumi zaprepašćenost. Tu je tajnu vest dobio još onog dana kad je otputovao iz Mišime.

− Da, gospodaru. Čini se da je neko vreme pobolevao. Glasnik mi je saopštio da je pre dva dana umro − izjavi Jabu javno likujući.

− Naslednik mu je sin Hikodu.

− Ono štene? − prezrivo će Buntaro.

− Da… slažem se da je on najobičnije štene! − Činilo se da je Jabu izrastao nekoliko santimetara. − Gospodaru, zar nam to ne otvara južni put? Zašto odmah ne bismo napali na putu Tokaido? Stari vražji lisac je mrtav, Izu je sada siguran, a Suruga i Totomi isto su tako bespomoćni kao tunj na suvom. *Neh?*

Toranaga zamišljeno sjaše.

− Dakle? − mirno je zapitao Hiro-macua. Stari general smesta odgovori:

− Kad bismo uspeli zauzeti čitav put sve do klanca Ucunoja, i sve mostove, pa brzo preći reku Tenriu, ako bi i sve naše veze bile sigurne, zarezali bismo Išida u donji trbuh. Zatakija bismo mogli zadržati u planinama, pojačati napad na putu Tokaido i nasrnuti na Osaku. Bili bismo neuništivi!

− Sve dok Išidove vojske predvodi naslednik, mi nismo neuništivi − izjavi Sudara.

− Ne slažem se − reče Hiro-macu.

− Ni ja, jako žalim − upade Jabu.

− Ali se slažem ja − odvrati Toranaga, isto onako miran i ozbiljan kao Sudara. Još im ne reče o mogućem Zatakijevom pristanku da izda Išida kad sazri prilika. Zašto da im kažem?, zapitao se. To nije činjenica. Još nije.

No, kako misliš sprovesti svečani sporazum sa polubratom da ga oženiš

Očibom, bude li te podržao, a istovremeno da Očibu uzmeš ti za ženu, ako je to njena cena? Zgodno pitanje, kazao je samom sebi. No jako je neverovatno da bi Očiba izneverila Išida. Ako bi ga izdala, a ako je to cena, onda je odgovor jednostavan: moj brat će morati da se pomiri sa neizbežnim.

Opazio je da ga svi oni gledaju.

− Šta je?

Nastupi tajac. Tada će Buntaro:

− Šta će biti, gospodaru, kad se suprotstavimo naslednikovom barjaku?

Još nijedan od njih nije to pitanje postavio svečano, otvoreno i javno.

− Ako se to dogodi, ja ću izgubiti − reče Toranaga. − Ja ću počiniti *sepuku,* a oni koji poštuju Taikovo zaveštanje i naslednikovo zakonsko nasleđivanje, moraće smesta ponizno zamoliti za njegovu milost. Oni koji to ne učine, neće imati časti. *Neh?* − Svi klimnuše glavom. Tad se okrenuo Jabuu da obavi započeti posao i opet je postao dobre volje: − No, još nismo na bojnom polju pa ćemo nastaviti kao što smo planirali.

Da, Jabu-sama, sada je slobodan južni put. Od čega je umro Đikkju?

− Od bolesti, gospodaru.

− Od bolesti vredne pet stotina srebrnjaka?

Jabu se nasmeja, a u sebi je besneo što je Toranaga probio mrežu njegovih uhoda.

− Da − rekao je. − Pretpostavljam, gospodaru. Je li vam kazao moj brat? − Toranaga klimne glavom pa ga zamoli da objasni svima. Jabu posluša, i nije mu bilo krivo, jer je ta ratna lukavština bila mudra i zavojita. Ispriča kako je njegov brat Mizuno Anđin-sanov novac dao kuvarevom pomoćniku koji se zaposlio u kuhinji Đikkjua. − Jeftino, *neh?* − veselo će Jabu. − Pet stotina srebrnjaka za južni put?

− Molim vas, oprostite mi − tvrdokorno reče Hiro-macu Toranagi. − Mislim da je to odvratno!

Toranaga se nasmeši.

− Izdaja je ratno oružje, *neh?*

− Da, ali ne kod samuraja.

Jabu se ogorčio.

− Jako žalim, gospodaru Hiro-macu, ali pretpostavljam da niste mislili da me vređate?

− Nije mislio vređati! Zar ne, Hiro-macu-sane? − zapita Toranaga.

− Ne, gospodaru − odgovori stari general. − Molim vas, oprostite mi.

− Otrov, prevara, izdaja i ubistvo, stara su ratna oružja, prijatelju stari − izjavi Toranaga. − Đikkju beše neprijatelj i glupan. Pet stotina kokua za južni put nije ništa! Jabu-sama mi je korisno poslužio. Ovde i u Osaki. *Neh,* Jabu-sane?

− Uvek se trudim da vam iskreno služim, gospodaru.

− Da, onda mi, molim te, objasni zašto si uoči napada *ninđa* ubio kapetana Sumijorija − reče Toranaga.

Jabuovo se lice nije promenilo. Nosio je Jošitomov mač, a ruka mu je po običaju počivala na balčaku.

− Ko to kaže? Ko me za to optužuje, gospodaru? Toranaga pokaže grupu Smeđih udaljenu četrdeset koraka.

− Onaj čovek! Molim te, dođi ovamo, Kosami-sane! − Mladi samuraj sjaše, došepa do njih pa se nakloni.

Jabu ga gnevno odmeri.

− Ko si ti, momče?

− Sokura Kosami iz Desete legije, član telesne straže gospe Kiricubo u Osaki, gospodaru − izjavi mladić. − Odredili ste me na stražu pred svojim odajama i odajama Sumijori-sana, one noći kad napadoše *ninđe.*

− Ne sećam te se. Usuđuješ se reći da sam ubio Sumijorija? Mladić zatrepće. Toranaga reče:

− Reci mu!

− Pre nego što su se *ninđe* obrušili na nas, gospodaru − navali iz Kosamija − imao sam upravo toliko vremena da otvorim vrata i da viknem Sumijori-sanu neka se čuva, ali on se nije pomakao, jako žalim, gospodaru.

− Okrenuo se Toranagi, drhteći pod pogledom svih njih. − On je… on je imao lagan san, gospodaru, a samo trenutak kasnije sam ja ušao… To je sve, gospodaru!

− Jesi li ušao u sobu? Jesi li ga prodrmao? − nastavi Jabu.

− Ne, gospodaru, oh, ne, gospodaru! *Ninđe* su tako brzo navalile da smo odmah uzmakli, a čim smo mogli prešli smo u protivnapad. Bilo je kao što rekoh…

Jabu pogleda Toranagu.

− Sumijori-san je dva dana neprekidno bio na dužnosti. Bio je iznuren, kao i svi mi. Šta vam to dokazuje? − zapita sve njih.

− Ništa − složi se Toranaga, i dalje srdačan. − No ti si se, Kosami-sane, kasnije vratio u tu odaju. *Neh?*

− Da, gospodaru, Sumijori-san je još ležao na futonima kao i kad sam ga poslednji put video i… i soba nije bila nimalo neuredna, gospodaru, a on je ubijen nožem, gospodaru, jednim jedinim udarcem noža u leđa. Tada sam mislio da su to uradili *ninđe*. Nisam o tome više mislio sve dok me nije ispitivao Omi-sama.

− Ah! − Jabu skrene pogled na sinovca. Sva njegova *hara* usredsredila se prema izdajici. Odmeravao je razmak između njih i sobe. − Ti si ga, dakle, preslišavao?

− Da, gospodaru − odgovori Omi. − Gospodar Toranaga je od mene zatražio da proverim sve iskaze. Smatrao sam da na tu čudnovatost moram upozoriti našega gospodara.

− Na tu čudnovatost? Zar postoji još koja?

− Prema naredbi gospodara Toranage ispitivao sam poslugu koja je preživela napad, gospodaru. Bilo ih je dvoje. Jako žalim, ali oboje rekoše da ste s jednim samurajem prošli kroz njihove odaje i malo nakon toga se vratili, sami, vičući: ’*Ninđa*!’ Oni su tada…

− Navališe na nas, jadnika ubiše kopljem i mačem, a zamalo i mene. Morao sam se povući da dignem uzbunu. − Jabu se okrene Toranagi, oprezno pomaknuvši nogu da zauzme bolji napadački stav. − Već sam vam to rekao, gospodaru, i lično, a i u svom pismenom izveštaju. Kakve veze imaju sluge sa mnom?

− Dakle, Omi-sane? − upita Toranaga.

− Jako žalim, Jabu-sama! − izjavi Omi. − No oboje slugu vas videše kako otvarate rezu tajnih vrata stare tamnice pa začuše kako ste *ninđama* rekli: ’Ja sam Kasigi Jabu!’ Samo im je to dalo vremena da se sakriju i izbegnu pokolj.

Jabu malčice pomakne ruku. Sudara smesta skoči pred Toranagu da bi ga zaštitio, a u istom trenu mač Hiro-macua bljesne prema Jabuovom vratu.

− Dosta! − naredi Toranaga. Zastane mač Hiro-macua, čudotvorno se savladao.

Jabu se nije micao. Buljio je u njih pa se drsko nasmejao.

− Zar sam ja podmukli ronin koji napada svog feudalca? Ja sam Kasigi Jabu, gospodar Izua, Suruge i Totomija. *Neh?* − Zagleda se pravo u Toranagu. − Za što sam optužen, gospodaru? Da sam pomagao *ninđama?* Smešno? Šta se mene tiču tuđa priviđenja? Oni lažu! Ili pak ovaj mladić koji dokazuje nešto što se ne može dokazati, a ja se od toga ne mogu odbraniti?

− Nema dokaza, Jabu-sama − reče Toranaga. − Potpuno se slažem. Nema nikakvih dokaza.

− Jabu-sama, jesi li ti to učinio? − upita Hiro-macu.

− Naravno da nisam!

− A ja mislim da jesi − izjavi Toranaga. − zato plenim sve tvoje zemlje. Molim te da danas rasporiš trbuh. Pre podneva. − Beše to neopoziva presuda. Nasta vrhunski trenutak za koji se Jabu pripremao celoga života.

Karma, pomisli on, a mozak mu je radio besomučnom brzinom. Ništa ne mogu, naredba je zakonita, Toranaga je moj feudalni gospodar, oni mi mogu odrubiti glavu ili bih mogao dostojanstveno umreti. Na svaki način sam mrtav. Omi me izdao, ali ovo je moja *karma*. Trebalo je usmrtiti svu poslugu! To je spadalo u plan, ali dvoje je preživelo, i to je moja *karma*. Budi dostojanstven, govoraše samom sebi skupljajući hrabrost. Bistro razmišljaj i budi odgovoran.

− Gospodaru! − započe razmetljivo smelo. − Kao prvo, nisam kriv za te zločine. Kosami se prevario, a sluge lažu. Drugo, ja sam vaš najbolji bojni general. Molim čast da povedem juriš niz Tokaido. Ili mi dajte prvo mesto u prvom boju, tako će moja smrt biti neposredno korisna.

− Dobar predlog, Jabu-sane − srdačno će Toranaga. − Od srca se slažem da si ti najbolji general za musketarski puk, ali jako žalim, ja ti ne verujem. Molim te da do podne rasporiš trbuh.

Jabu savlada zaslepljujući gnev pa obavi svoju dužnost samuraja i vođe klana potpuno samopregorno.

− Svečano opraštam svom sinovcu Kasigiju Omi-sanu i sa njega skidam bilo kakvu odgovornosti za to što sam izdan i službeno ga imenujem za svog naslednika.

Toranaga se iznenadio, kao i svi ostali.

− Vrlo dobro − reče Toranaga. − Da, mislim da je to vrlo mudro. Slažem se.

− Izu je nasledni feud Kasigija. Njemu ga ostavljam.

− Izu više nije tvoj da ga daruješ. Ti si moj vazal, *neh?* Izu je jedna od mojih pokrajina, i smem je po svojoj volji deliti, *neh?*

Jabu slegne ramenima.

− Zaveštavam je njemu, iako… − Nasmejao se. − Ovo je životna milost. *Neh?*

− Imaš prava pitati. Tvoj je zahtev odbijen. I, Jabu-sane, sva tvoja poslednja naređenja podležu mom odobrenju. Buntaro-sane, ti ćeš biti svečani svedok. Sada, Jabu-sane, koga želiš za pomagača?

− Kasigi Omi-sana.

Toranaga odmeri Omija koji se nakloni, bezbojnog lica.

− Biće mi čast − reče on.

− Dobro. Onda je sve dogovoreno.

− A juriš niz Tokaido? − zapita Hiro-macu.

− Sigurnije nam je iza naših planina. − Toranaga im vedro uzvrati pozdrave, uzjaše kobilu i otkasa. Sudara uljudno klimne glavom i pođe za njim. Kad su se Toranaga i Sudara udaljili, Buntaro i Hiro-macu se opuste, ali ne i Omi, a niko nije skidao pogled sa Jabuove desnice.

− Gde želiš da to obaviš, Jabu-sama? − upita Buntaro.

− Ovde, onde, dole uz obalu, ili na bunjištu, meni je svejedno. Nije mi potrebna ceremonija. No ti ćeš, Omi-sane, zamahnuti mačem tek kad ja obavim dva reza.

− Da, gospodaru.

− S tvojim dopuštenjem, Jabu-sane, i ja ću biti svedok − ponudi se Hiro-macu.

− Jesu li tome dorasli tvoji hemoroidi?

General se nakostreši i reče Buntaru:

− Molim te pozovi me kad on bude spreman. Jabu pljune.

− Već sam spreman. A ti? − Hiro-macu se okrene. Jabu je trenutak razmišljao, a onda iz pojasa izvadi Jošitomov mač u koricama. − Buntaro-sane, možda bi mi ti učinio uslugu? Daj mač Anđin-sanu. − Pružio mu je mač pa se namrgodio. − Kad bolje razmislim, ako ti nije teško, bi li ga, molim te, pozvao, pa da mu ga lično predam?

− Svakako.

− I molim te, dovedi i onog smrdljivog sveštenika da mogu lako da razgovaram sa Anđin-sanom.

− Dobro. Koje pripreme tražiš?

− Samo papir, crnilo i pero za zaveštanje i smrtnu pesmu, i dva tatamija. Nema razloga da ozledim kolena ili da klečim u prašini kao prljavi seljak. *Neh?* − izazovno nadoveže Jabu.

Buntaro priđe ostalim samurajima koji su se, suzbijajući uzbuđenje, premeštali s noge na nogu. Jabu nemarno sedne prekrštenih nogu da očisti zube vlatima trave. Omi čučne blizu njega budno se držeći daleko od dohvata mača.

− Eeeeee − izjavi Jabu. − Bio sam tako blizu uspehu!

− Tad protegne noge i u iznenadnom nastupu gneva lupi njima o zemlju. − Eeeeee, tako blizu! *Eh, karma, neh? Karma!*

− Bučno se nasmejao, huknuo i pljunuo, ponosan što u ustima još ima sline. − Ovo svim bogovima, živima i mrtvima, i onima koji se još nisu rodili! Ali, Omi-sane, umirem sretan. Đikkju je mrtav, a kad pređem preko ’Poslednje reke’, pa vidim njega kako onde čeka škrgućući zubima, moći ću mu zauvek pljunuti u oko.

− Učinili ste veliku uslugu gospodaru Toranagi, gospodaru. − Iskreno će Omi, ali i dalje ga je motrio kao soko. − Sada je put uz obalu slobodan! Imate pravo, gospodaru, a greše ’Čelična pesnica’ i Sudara. Moramo smesta napasti. Musketama ćemo se probiti!

− Ona stara gomila gnoja! Glupan! − Jabu se opet nasmeje. − Jesi li video kako je poplavio kad sam mu spomenuo hemoroide? Ha! Mislio sam da će mu na licu mesta prsnuti. Samuraj? Ja sam veći samuraj nego on! Pokazaću mu ja! Zamahnućeš tek na moj nalog.

− Smem li vam ponizno zahvaliti što ste mi dodelili tu čast, a i što ste me proglasili svojim naslednikom? Svečano se kunem da je u mojim rukama sigurna čast Kasigija.

− Da tako ne mislim, ne bih to predložio. − Jabu snizi glas. − Imao si pravo što si me izdao Toranagi. Na tvom bih mestu jednako postupio, iako su sve ono laži. To je Toranagi izgovor. Uvek je bio na mene ljubomoran zbog bojne veštine. I što se razumem u muskete i u vrednost broda! Sve je to moja ideja.

− Da, gospodaru, sećam se.

− Ti ćeš spasiti rod. Podmukao si kao šugavi stari pacov. Dobićeš natrag Izu, i još više, a jedino je to sada važno. I zadržaćeš to za sinove svoje. Razumeš se u muskete. I u Toranagu. *Neh?*

− Kunem se da ću pokušati, gospodaru.

Jabu baci pogled na Omijevu desnicu i zapazi da se drži u odbrambenom položaju.

− Misliš da ću te napasti?

− Jako žalim, naravno da nećete, gospodaru.

− Drago mi je da si oprezan. Moj otac beše kao ti. Da, ti si mu mnogo sličan. − Bez iznenadnih kretnji položio je oba mača na zemlju, izvan domašaja. − Evo! Sada sam bez oružja. Pre nekoliko trenutaka želeo sam tvoju glavu, ali sada više ne. Sad me se više ne moraš plašiti.

− Uvek vas se moram plašiti, gospodaru.

Jabu se zasmejulji i usisa drugu vlat trave. Izbaci je.

− Slušaj, Omi-sane, ovo su moje poslednje naredbe kao gospodara Kasigija. Mog ćeš sina primiti u svoje domaćinstvo i upotrebiti ga ako je vredan toga.

Zatim, nađi dobre muževe mojoj ženi i naložnici, i duboko im zahvali što su mi tako dobro služile. Što se tiče oca tvoga, Mizuna, naređujem mu da smesta počini *sepuku.*

− Smem li zamoliti da mu se pruži i izbor da obrije glavu i postane sveštenik?

− Ne! On je previše glup, njemu nikad ne možeš verovati. Kako se samo usudio da moje tajne otkrije Toranagi?! A on će ti uvek smetati. Što se tiče tvoje majke… − Pokazao je zube. − Naređujem joj da obrije glavu, da postane kaluđerica i da ode u manastir daleko od Izua i da ostatak života provede moleći za budućnost plemena Kasigija. Budistički ili šintoistički? Šintoistički mi je draži. Slažeš li se za šintoistički?

− Da, gospodaru.

− Dobro. Na taj način − doda Kasigi zlurado − ona te više neće odvlačiti svojim večnim cvilenjem od važnih poslova plemena Kasigi.

− Biće učinjeno.

− Dobro. Naređujem da osvetiš laži Kosamija i onih slugu. Pre ili kasnije, svejedno mi je, bitno da to učiniš pre smrti.

− Poslušaću.

− Jesam li nešto zaboravio?

Omi oprezno proveri da ih neko ne prisluškuje.

− A naslednik? − pažljivo upita. − Ako naslednik bude protiv nas na bojnom polju, izgubićemo, *neh?*

− Povedi musketarski puk, probite se i ubi ga, bez obzira na to šta kaže Toranaga. Jaemon je tvoja prva meta.

− Beše to i moj zaključak. Hvala vam.

− Dobro, no bolje da toliko ne čekaš nego da već sada potajno uceniš njegovu glavu. S *ninđama…* ili Amida Tongom.

− Kako ću ih naći? − zapita Omi uzdrhtalog glasa.

− Stara oštrokonđa Gioko, Mama-san, spada u one koji znaju kako.

− Ona?

− Da. Ali čuvaj se nje i Amida. Nemoj lako njih koristiti, Omi-sane. Nju nikada ne diraj, uvek je štiti. Ona poznaje suviše tajni, a pero je duga ruka i posle smrti. Godinu dana je bila neslužbena naložnica mog oca… možda je njen sin moj polubrat. Eh, čuvaj se nje, ona zna isuviše tajni.

− A otkud mi novac?

− Tvoja stvar, ali ga nabavi. Bilo gde i bilo kako.

− Da. Hvala vam. Poslušaću.

Jabu se bliže nagne. Omi se za tren sumnjičavo pripremi, gotovo isukavši mač iz korica. Jabu se razveseli što ga se i sada, iako je bez oružja, Omi još boji.

− Tajnu sačuvaj duboko, duboko. I slušaj, sinovče, ostani dobar Anđin-sanov prijatelj. Pokušaj zagospodariti brodovima koje će nam on jednog dana dovesti. Toranaga ne uviđa pravu vrednost Anđin-sana, ali ima pravo što ostaje iza planina. To daje vremena i njemu i tebi. Moramo se maći sa kopna i otisnuti na more, sa našom posadom na njihovim brodovima, a Kasigiji neka budu vrhovni zapovednici. Kasigiji moraju na more, da vladaju morima. Ja to naređujem.

− Da… oh, da − reče Omi. − Verujte mi. To će se ostvariti.

− Dobro. I na kraju, nikad ne veruj Toranagi.

− Ne verujem, gospodaru − izjavi Omi svim svojim bićem. − Nisam mu nikad verovao. Nikada ni neću.

− Dobro. I ne zaboravi one podle lažljivce, osveti im se. I Kosamiju.

− Jabu duboko uzdahne. Smirio se. − Sada me, molim te, ostavi, moram razmisliti o svojoj samrtnoj pesmi.

Omi ustane, uzmakne, a kad se dobro udaljio, naklonio se i prešao još dvadeset koraka. Našavši se na sigurnom, među svojim telohraniteljima, ponovno je seo i počeo čekati.

* * *

Toranaga i njegova družina kaskali su putem uz obalu koji je vijugao oko širokog zaliva. More mu beše zdesna i dopiralo je zamalo do puta. Ovde zemlja beše ravničarska i močvarna, sa mnoštvom blatnjavih plićaka. Nekoliko rija prema severu ovaj se put spajao sa glavnim ogrankom puta Tokaido. A dvadeset rija na sever beše Edo.

Sa njim beše sto samuraja i deset sokolara, a deset sokolova na njihovim rukavicama. Sudara je imao dvadeset samuraja i tri ptice i jahao je kao prethodnica.

− Sudara! − zovne Toranaga kao da mu je odjednom nešto palo na pamet. − Zaustavi se u prvoj gostionici. Želim da doručkujem!

Sudara mahne u znak da razume i odgalopira napred. Kad je stigao Toranaga, krčmarice su se klanjale i smeškale, a krčmar se povijao sa svim svojim ljudima. Straže behu na severu i na jugu, a njegovi stegovi ponosno su bili zabodeni.

− Dobro jutro, gospodaru, molim vas, šta bih mogao da vam donesem za

jelo? − zapita krčmar. − Hvala vam što ste ukazali čast mojoj siromašnoj krčmi.

− ’Ča’… i rezance sa malo soje, molim.

− Da, gospodaru.

Gotovo smesta donesu rezance u lepoj činiji, kuvane baš kao što je on voleo, jer je Sudara unapred upozorio krčmara. Toranaga bez ceremonija čučne na verandi, slatko pojede obično seljačko jelo i zagleda se u put pred sobom. Ostali se gosti naklone i zadovoljno odu za svojim poslovima, ponosni što su odseli u istoj krčmi kao i veliki *daimjo.* Sudara je obilazio straže i proveravao je li sve na mestu.

− Gde su sada hajkači? − zapitao je vođu lova.

− Neki severno, a neki južno, a u onim brdima imam još ljudi. − Stari samuraj neodređeno uperi prst prema kopnu u pravcu Jokohame, jadan i znojav. − Molim vas, oprostite, ali imate li pojma kuda želi poći naš gospodar?

− Pojma nemam. Ali danas više ne čini greške.

− Neću, gospodaru.

Sudara obiđe straže pa se javi Toranagi.

− Jeste li sa svim zadovoljni, gospodaru? Bih li išta još mogao za vas da učinim?

− Ne, hvala. − Toranaga dokrajči rezance i popije supu. Tad prošapta: − Imao si pravo kad si ono rekao o nasledniku.

− Molim vas, oprostite, bojao sam se da sam vas možda uvredio, iako mi to nije bila namera!

− Imao si pravo… pa zašto bih se onda uvredio? Kad naslednik ustane protiv mene… šta ćeš tada učiniti?

− Poslušaću vaše naredbe.

− Molim te, pozovi ovamo mog pisara i vrati se s njim. Sudara posluša. Pisar Kavanabi, nekad samuraj i sveštenik, koji je uvek putovao s Toranagom, brzo stiže sa svojom urednom putnom kutijom papira, crnila, pečatnjaka i pera koja je mogla stati u bisage na sedlu.

− Gospodaru?

− Napiši ovako? ’Ja, Joši Toranaga-noh-Minovara, ponovo proglašavam svoga sina Joši Sudaru-noh-Minovaru, svojim naslednikom, sa svim pripadajućim prihodima i naslovima.’

Sudara se nakloni.

− Hvala, oče − rekao je čvrstim glasom, ali u sebi se pitao: *Zašto?*

− Svečano se zakuni da ćeš slušati sve moje naredbe, testament… i Legat.

Sudara posluša. Toranaga je ćutke čekao da Kavanabi ispiše naredbu, pa je potpiše i svojim pečatnjakom učini zakonitom. Beše to kvadratić od slonovače, a u jednom uglu izrezbareno je njegovo ime. Pritisne pečat na gotovo stvrdnuto grimizno mastilo, pa na dno pirinčanog papira. Otisak beše savršen.

− Hvala, Kavanabi-sane, stavi jučerašnji datum. To je sve za sada.

− Molim vas, oprostite, ali biće vam potrebno još pet primeraka, gospodaru, da vaše nasledstvo bude neponištivo! Jedan primerak gospodaru Sudari, drugi Regentskom veću, treći Zbirci dokumentacije, četvrti za vašu ličnu kartoteku i peti za arhiv.

− Odmah ih napiši, a meni daj poseban primerak.

− Da, gospodaru. − Pisar ih ostavi. Toranaga odmeri Sudaru. Proučavao je to usko bezizražajno lice. Kad je malo pre ono namerno iznenada najavio, Sudara ničim nije pokazao iznenađenje, ni licem, ni rukama. Nikakve radosti, zahvalnosti, ponosa, pa ni iznenađenja, a to je Toranagi bilo tužno. No, pomislio je odmah zatim, zašto bih tugovao, imam ja i druge sinove koji se smeškaju, smeju, greše, viču, besne, jastuče i imaju mnogo žena. Normalni sinovi! Ovaj sin će tebe naslediti, vodiće posle tvoje smrti, čvrsto će držati Minovare, a Kvanto i vlast predaće drugim Minovarama. Mora biti leden i proračunat, *kao ti.* Ne, ne kao ja, iskreno je zaključio. Ja se katkad smejem, katkad saosećam, a volim da prdim, jastučim, besnim, plešem, igram šah i da glumim u dramama *no,* i neki ljudi me usrećuju, kao što su Naga, Kiri, Čano i Anđin-san, i obožavam lov i pobedu, i pobedu, i pobedu. Tebe ništa ne veseli, Sudara, jako žalim. Ništa. Osim tvoje žene, gospe Genđiko. Gospa Genđiko je jedina slaba karika u tvom lancu.

− Gospodaru? − upita Sudara.

− Pokušavam da se setim kad sam te poslednji put video da se smeješ.

− Želite da se smejem, gospodaru?

Toranaga odmahne glavom, znajući da je Sudaru odgajio da bude savršen sin za ono što mu je namenio.

− Za koliko možeš proveriti je li Đikkju zaista mrtav?

− Pre odlaska iz tabora, u Mišimu sam poslao jako važnu šifrovanu poruku, ukoliko vi već ne znate da li je to istina ili nije, oče. Do tri dana dobiću odgovor.

Toranaga zahvali bogovima da je od Kasigi Mizuna već pre saznao za spletku oko Đikkjua i da je već pre nekoliko dana obavešten o smrti tog

neprijatelja. Na trenutak je ponovo razmatrao svoj plan i nije mu našao mane. Tada mu se lagano smuči jer je doneo odluku.

− Naredi Jedanaestom, Šesnaestom, Devedeset četvrtom i Devedeset petom puku u Mišimi da smesta budu u stanju borbene uzbune. Za četiri dana uputi ih Tokaidom.

− ’Grimizno nebo’? − upita Sudara izbačen iz ravnoteže. − *Zar napadate?*

− Da. Neću čekati da oni napadnu mene.

− Znači da je Đikkju mrtav?

− Da.

− Dobro − izjavi Sudara. − Smem li predložiti da dodate Dvadeseti i Dvadeset i treći?

− Ne. Deset hiljada ljudi bi trebalo biti dovoljno. Uz iznenađenje. Još moram držati sve svoje granice u slučaju neuspeha ili klopke. A moram obuzdati i Zatakija.

− Da − reče Sudara.

− Ko bi trebao voditi napad?

− Gospodar Hiro-macu. Izvrsna borba za njega.

− Zašto?

− Direktna, jednostavna, starinska, a naredbe su jasne, oče. Za ovu bitku on je rođen.

− Ali nije više prikladan za vrhovnog zapovednika?

− Jako žalim, Jabu-san je imao pravo. Muskete su promenile svet. Sada je ’Čelična pesnica’ zastario.

− Ko onda?

− Samo vi, gospodaru. Savetujem vam, tek posle bitke stavite nekoga između sebe i boja.

− Razmisliću − reče Toranaga. − Sada pođi u Mišimu. Sve ćeš pripremiti. Jurišne snage Hiro-macua imaće dvadeset dana da pređu reku Tenriu i da osvoje put Tokaido.

− Molim vas, oprostite, smem li predložiti da njihov konačni cilj bude malo dalje, vrhunac brda Siomi. Dajte im sve skupa trideset dana.

− Ne! Ako to naredim, neki će stići na vrhunac, ali većina će izginuti i neće moći odbiti protivnapad ni odbiti neprijatelja dok se naše snage povlače.

− No, svakako ćete odmah za njima poslati pojačanja?

− Naš glavni napad ići će kroz Zatakijeve planine. Ovo je samo varka. −

Toranaga je jako pažljivo odmeravao svog sina. No, Sudara ništa nije pokazivao, ni iznenađenje, ni odobravanje, ni neslaganje.

− Ah. Jako žalim. Molim vas, oprostite, gospodaru.

− Sada kad više nema Jabua, ko će voditi musketare?

− Kasigi Omi.

− Zašto?

− On ih razume! Osim toga, on je savremen, vrlo smeo, vrlo bistar, vrlo strpljiv… a i vrlo opasan, opasniji od svoga strica. Savetujem vam, ako pobedite, a on ostane živ, potražite neki izgovor pa ga pošaljite u ’Prazninu’!

− *Ako* pobedim?

− ’Grimizno nebo’ oduvek je bio očajnički, poslednji plan. To ste rekli stotinu puta. Ako nas poraze na putu Tokaido, Zataki će preplaviti ravnice. Tada nam muskete neće pomoći. To je očajnički plan. Nikad niste voleli očajničke planove.

− A Anđin-san? Šta za njega savetuješ?

− Slažem se s Omi-sanom i sa Naga-sanom. Morali bismo ga onemogućiti. Ostali njegovi ljudi nisu ništa, oni su *ete,* a uskoro će prožderati jedan drugoga, dakle, oni nisu ništa. Savetujem da sve strance zarobite ili izbacite. Oni su zaraza i moramo prema njima postupati kao da su bolest.

− Onda neće biti trgovine svilom. *Neh?*

− Ako je to cena, platiću je. Oni su zarazni!

− No, moramo dobijati svilu, a da bismo se zaštitili, moramo učiti o njima i naučiti šta znaju, *neh?*

− Trebalo bi ih izolovati u Nagasaki, pod vrlo pomnom stražom, i strogo ograničiti njihov broj. Još bi smeli trgovati jedanput godišnje. Zar novac nije njihov glavni pokretač? Ne kaže li to i Anđin-san?

− Ah, znači da je on koristan?

− Da. Vrlo. Poučio nas je o mudrosti ’Ukaza o izgonu’! Anđin-san je vrlo mudar i hrabar, ali on je igračka. Zabavlja vas, gospodaru, kao Tecu-ko, pa je zato vredan, ali ipak igračka.

− Hvala ti na mišljenju − izjavi Toranaga. − Čim počne napad, vratićeš se u Edo i čekati dalje naredbe. − To je rekao oštro i smišljeno. Kod Zatakija su još uvek bili kao taoci gospa Genđiko, njen sin i tri kćeri, u njegovom glavnom gradu Takatu. Zataki je na Toranagin zahtev dao Sudari odsustvo, ali samo na deset dana, a Sudara se svečano složio sa tim, i obavezao da će se u tom roku vratiti. Po svojoj uskogrudosti u pogledu časti Zataki beše čuven. On bi uništio

− a i mogao bi zakonito uništiti − sve taoce u ovom pitanju časti, bez obzira na otvorene ili prikrivene pogodbe ili sporazume. I Toranaga i Sudara su znali da će Zataki to nesumnjivo učiniti ukoliko se Sudara ne bi vratio kao što je obećao. − Dalje naredbe čekaćeš u Edu.

− Da, gospodaru.

− Smesta ćeš otputovati u Mišimu.

− Onda ću dobiti u vremenu pođem li ovim putem! − Sudara pokaže raskrsnicu pred sobom.

− Da. Sutra ću ti poslati poruku.

Sudara se nakloni, priđe konju i sa dvadeset svojih čuvara odjaše.

Toranaga se prihvati zdele pa uze poslednji komadić već ohlađenih rezanaca.

− Oh, gospodaru, jako žalim, želite li još? − bez daha će mlada sluškinja koja mu pritrči. Imala je okruglo lice i nije bila lepa, ali beše bistra i promućurna, a on je voleo baš takve služavke i supruge.

− Ne, hvala. Kako se zoveš?

− Juki, gospodaru.

− Reci gospodaru da su mu rezanci dobri, Juki.

− Hoću, gospodaru, hvala vam. Hvala, gospodaru, što ste počastili našu kuću. Šta god vam zatreba, samo podignite prst, pa ćete odmah sve dobiti!

Namignuo joj je, a ona se nasmeje, uzme tacnu i odjuri. Obuzdavši nestrpljivost posmatrao je daleku krivinu na putu, a onda proučio svoju neposrednu okolinu. Krčma se nalazila na skrovitom mestu, ograda bunara bila je prekrivena pločicama i čista, a zemlja počišćena. Na dvorištu i svuda unaokolo strpljivo su čekali njegovi ljudi, ali je na vođi lova zapazio nemir pa odluči da mu danas bude zadnji dan službe. Da se Toranaga ozbiljno brinuo samo za lov, kazao bi mu da se smesta vrati u Edo, dodelio bi mu darežljivu penziju i imenovao njegovog zamenika.

Po tome se ja razlikujem od Sudare, pomislio je bez zlobe. Sudara ne bi oklevao nego bi čoveku naredio da već sad počini *sepuku*, čime bi uštedeo penziju i sve dalje gnjavaže, a time bi povećao i ornost sledbenika. Da, sinko, jako dobro te poznajem. Ti si mi najvažniji!

Šta je sa gospom Genđiko i s njihovom decom?, zapitao se, postavivši konačno i to presudno pitanje. Kad gospa Genđiko ne bi bila Očibina sestra, njena najdraža i obožavana sestra, ja bih sa žaljenjem dopustio Zatakiju neka ih sada sve ukloni i tako bih Sudaru u budućnosti poštedeo silnih opasnosti, ukoliko bih ja uskoro umro, jer su oni njegova jedina slaba karika. No, srećom

je Genđiko Očibina sestra, dakle važna ličnost u ’Velikoj igri’, a ja ne smem dopustiti da se to dogodi. Morao bih, ali neću. Ovaj put moram zaigrati na sve karte. Tako ću se setiti da je Genđiko vredna što se tiče drugih stvari. Oštra je kao bodlja morskog psa, rađa lepu decu, a u pogledu svoga gnezda isto je onako fanatično nemilosrdna kao Očiba, uz jednu golemu razliku: Genđiko je prvenstveno odana meni, a Očiba − prvenstveno nasledniku.

Znači, odlučeno je. Pre desetog dana Sudara mora opet biti u Zatakijevim rukama. A produžetak roka? Ne, Zataki bi zbog toga postao još sumnjičaviji nego sada, a on je poslednji čovek za koga sada želim da bude sumnjičav. Na koju će stranu skočiti Zataki?

Imao si pravo što si postavio Sudaru! Ukoliko je bude, budućnost će biti sigurna u njegovim i Genđikinim rukama, ako se budu tačno držali ’Legata’. A odluka da ga sada vratim na položaj je ispravna i svideće se Očibi.

Jutros je već napisao pismo koje će joj uveče poslati, zajedno sa primerkom naredbe o postavljenju. Da, to će iz njenog grkljana odstraniti onu riblju kost koja je guši, a koju sam tako davno tamo zabio baš u ovu svrhu. Dobro je što znam da je Genđiko jedna od Očibinih slabih tačaka, a možda i jedina. Koja je Genđikina slabost? Nema je. Barem je još nisam našao, ali ukoliko postoji, naći ću je.

Odmeravao je svoje sokolove. Neki su se gurkali, a neki perje čistili kljunom. Svi u dobrom stanju i svi pod kapuljačicom osim Koga. Njegove krupne žute oči sevale su i sve motrile, s istim tolikim zanimanjem kao i Toranaga.

Šta bi rekao, lepi moj, nemo je zapitao, šta bi rekao kad bih ti ja kazao da ja moram biti *nestrpljiv* i otrgnuti se? A da će moj glavni udar biti po putu Tokaido, a ne preko Zatakijevih planina, kao što rekoh Sudari? Sigurno ćeš me pitati: zašto? Na to bih ti odgovorio: zato što Zatakiju verujem toliko kao što znam leteti. A ja uopšte ne znam leteti. *Neh?*

Tad vide kako Kogo ustremljuje pogled na put. Zažmirio je u daljinu i nasmešio se videći baldahine i teretne konje koji su se primicali iza krivine.

* * *

− Dakle, Fuđiko-san? Kako si?

− Dobro, hvala, gospodaru, vrlo dobro. − Opet se naklonila i on opazi da je više ne muče opekotine. Noge su joj bile okretne kao i pre, a obrazi su joj se lepo zarumeneli. − Smem li zapitati kako je Anđin-san? − nastavi ona. − Čula sam da je putovanje iz Osake bilo jako teško, gospodaru.

− Sad je dobrog zdravlja, vrlo dobrog.

− Oh, gospodaru, to je najbolja vest koju ste mi mogli dati.

− Dobro. − Okrenuo se sledećem baldahinu da pozdravi Kiku koja se vedro smeškala i pozdravila ga vrlo naklonio, rekavši da se jako veseli što ga vidi i da joj je jako nedostajao.

− Prošlo je mnogo vremena, gospodaru.

− Da, molim te, oprosti, žalim − odgovorio je, zagrejan njenom retkom lepotom i radošću, iako su ga morile teške brige. − Baš mi je drago što te vidim! − Tad mu pogled pade na poslednji baldahin.

− Ah, Gioko-san, dugo se nismo videli! − nadovezao je suvo, kao trud za kresivo.

− Hvala, gospodaru, da, a preporodila sam se sada kad ove stare oči opet imaju čast da vas vide. − Gioko se besprekorno naklonila. Bila je pažljivo, ali raskošno obučena, i on na tren opazi njen grimizni potkimono od najprobranije svile. − Ah, kako ste snažni, gospodaru, div među ljudima! − zapevuši ona.

− Hvala! I ti dobro izgledaš! − Na tu doskočicu Kiku pljesne rukama i svi se s njom nasmejaše. − Slušaj! − rekao je, sretan što je s njom.

− Sve sam sredio da ovde neko vreme ostaneš. A sada, Fuđiko-san, dođi sa mnom. Poveo je Fuđiko podalje. Ponudio je čajem i osvežavajućim napicima. I dok su razgovarali o nevažnim stvarima, prešao je na temu:

− Pristala si na pola godine. I ja sam pristao na pola godine. Jako žalim, ali danas moram saznati hoćeš li promeniti taj sporazum.

Četvrtasto lice posta neprivlačno kad je s njega nestalo radosti. Načas je vrškom jezika dotakla oštre zubiće.

− Kako bih mogla promeniti taj sporazum, gospodaru?

− Vrlo lako. Gotov je. Ja to naređujem.

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru − bezbojno će Fuđiko. − Nisam tako mislila. Zaklela sam se slobodno i svečano, pred Budom, duhom svog pokojnog muža i sina. To se ne može promeniti.

− Ja naređujem da se promeni.

− Jako žalim, gospodaru, molim vas, oprostite mi, ali onda me *bušido* oslobađa poslušnosti u odnosu na vas. Vaš ugovor bio je isto tako svečan i obavezan, a na bilo koju promenu moraju obe strane pristati bez prisile.

− Sviđa li ti se Anđin-san?

− Ja sam njegova naložnica i ja se njemu moram sviđati.

− Bi li mogla nastaviti život s njim kad ne bi postojao onaj drugi sporazum?

− Život sa njim je vrlo, vrlo težak, gospodaru. Moram odbaciti ili izigrati

sve formalnosti, veći deo udvornosti i sve običaje koji život čine sigurnim, vrednim, punim i snošljivim. Zato njegovo domaćinstvo nije spokojno, nema u njemu *va*, sklada, za mene. Gotovo je nemoguće navesti poslugu da ga razume, pa i ja ne razumem… ali da, mogla bih i dalje obavljati svoje dužnosti prema njemu.

− Ja tražim od tebe da okončaš sporazum!

− Moja je prva dužnost prema vama, a druga prema mom mužu.

− Fuđiko-san, mislio sam da te Anđin-san oženi. Tada ne bi više bila naložnica.

− Samuraj ne može služiti dvojicu gospodara, niti žena dva muža. Moja dužnost vezuje me za pokojnog muža. Molim vas, oprostite mi, ne mogu se promeniti.

− Strpljivošću se sve menja. Uskoro će Anđin-san bolje poznavati naše običaje pa će i njegovo domaćinstvo imati *va.* Neverovatno je mnogo naučio otkako je…

− Oh, molim vas, gospodaru, nemojte me krivo shvatiti. Anđin-san je najizuzetniji muškarac koga sam ikada upoznala, a svakako najbolji. Ukazao mi je veliku čast i oh da, znam da će njegova kuća uskoro postati prava kuća, ali… ali molim vas, oprostite mi, moram obavljati svoju dužnost. A dužnost me vezuje za muža, mog jedinog muža. − Trudila se da se savlada. − Mora tako biti, *neh?* Tako mora biti, gospodaru, ili bi sva… sva sramota, trpnja i obeščašćenje bili besmisleni, *neh?* Njegova smrt, smrt moga deteta, njegovi slomljeni mačevi pokopani u selu *eta…* Kad ne bih imala dužnosti prema njemu, zar ne bi čitav naš *bušido* bio besmrtna šala?

− Sada moraš odgovoriti na jedno pitanje, Fuđiko-san! Zar tvoja dužnost prema mom zahtevu, tvog feudalnog gospodara i prema izuzetno hrabrom čoveku koji postaje jedan od naših, a sad je tvoj gospodar, i − nadoveže jer mu se učinilo da je zapazio izdajničko rumenilo na njenom licu − tvoja dužnost prema njegovom nerođenom detetu, zar sve to ne prevladava nad ranijom dužnošću?

− Ja… ja ne nosim njegovo dete, gospodaru.

− Jesi li sigurna?

− Ne, nisam sigurna.

− Je li ti zakasnilo?

− Da… ali samo malo, a možda je to…

Toranaga ju je motrio i čekao. Još mnogo štošta mora učiniti pre nego sme odjahati da pusti na slobodu Tecu-ko ili Koga. Žudeo je za tim užitkom, ali

uživaće samo on, pa je zato to nevažno. Fuđiko beše važna, a on se zarekao da će se barem danas praviti da je već pobedio, da ima vremena, i da može biti strpljiv i urediti stvari koje je dužan srediti.

− Dakle?

− Jako žalim, gospodaru, ne.

− Onda ne, Fuđiko-san. Molim te, oprosti što sam te zapitao, ali beše potrebno. − Toranaga nije bio ljut. Mlada žena činila je samo ono što beše čestito, a čim se onomad sa njom nagodio, znao je da se ona neće predomisliti. Evo zašto smo mi jedinstveni na svetu, zadovoljno je pomislio. Sporazum sa smrću sveti je sporazum. Svečano joj se naklonio. − Pohvaljujem te zbog časti i osećaja dužnosti prema mužu, Usagi Fuđiko − rekao je spomenuvši prezime koje je prestalo postojati.

− Oh, hvala vam, gospodaru! − uzvratila je na časti koju joj je ukazao. Ronila je suze od prevelike sreće koja ju je prožela, jer je znala da je ta jedna jedina reč pročistila ljagu sa jedinog muža koga će ona imati u ovom životu.

− Slušaj, Fuđiko, dvadeset dana pre poslednjeg dana putuješ u Edo, bez obzira šta bude sa mnom. Tvoja smrt mogla bi uslediti na putovanju, ali mora izgledati slučajna. *Neh?*

− Da, da, gospodaru.

− Ovo će biti naša tajna. Samo tvoja i moja.

− Da, gospodaru.

− Dotad ćeš i dalje voditi njegovo domaćinstvo.

− Da, gospodaru.

− Sada, molim te, reci Gioko da ovamo dođe. Pre nego što odem, zovnuću te. Moram s tobom raspraviti još neke druge stvari.

− Da, gospodaru. − Fuđiko se duboko naklonila i dodala:

− Blagosiljam vas što ste me oslobodili života. − Udaljila se.

Čudno je to, pomisli Toranaga, kako se žene mogu menjati kao kameleoni! Jednog trena su ružne, sledećeg privlačne, a katkad, u stvari, lepe, iako zapravo nisu.

− Pozvali ste me, gospodaru?

− Da, Gioko-san. Kakve mi vesti nosiš?

− Svakojake, gospodaru! − odvrati Gioko. Njeno vešto namazano lice beše neustrašivo, oči su joj se sijale, ali u crevima joj je krčalo. Znala je da ovaj sastanak nije slučajan, a instinkt joj je govorio da je Toranaga opasniji nego inače. − Pripreme za kurtizanski ceh dobro napreduju, stvaramo propise i

pravila koje ćete vi odobriti. Severno od grada je zgodno područje koje bi…

− Već sam izabrao područje bliže obali. Jošivaru. Čestitala mu je na izboru, a u sebi je ječala. Jošivara, ’Močvarni trstenik’, beše baruština, leglo komaraca, pa bi trebalo da to isuši i kupi pre nego što je ogradi i započne izgradnju.

− Odlično, gospodaru. Dalje, pripremaju vam propise i pravila i za gejše.

− Dobro. Neka budu kratka i prikladna. Kakav ćeš natpis staviti nad kapijom Jošivare?

− ’Pohota ne može dugo da traje, pa joj moraš pomoći’! − Nasmejao se, a ona se nasmešila, ali nije popustila opreznost i dodala: − Smem li vam još jednom zahvaliti u ime budućih naraštaja, gospodaru?

− Nisam pristao zbog tebe niti zbog njih − reče joj pa navede jedan od svojih komentara iz ’Legata’: ’Čestiti ljudi su tokom čitave istorije uvek napadali bludne kuće i ’Jastučilišta’ ali nije sav narod čestit, pa je glup onaj vođa koji zabrani bludne kuće i jastučenje, jer će uskoro, kao gnojni čir, izbiti još veće zlo!’

− Kako ste pametni!

− A stavimo li na jedno mesto sva ’Jastučilišta’, znači da sve ljude možemo posmatrati, globiti i usluživati, a sve to istovremeno. Opet imaš pravo, Gioko-san! ’Pohota ne može trajati’… Uskoro se smanjuje! Zatim?

Kiku-san je opet ozdravila, gospodaru. Potpuno.

− Da, video sam. Što je čarobna! Žao mi je, Edo je leti u svakom slučaju neugodan i vreo. Sigurna si da joj je sad dobro?

− Da, oh da, ali ste joj nedostajali, gospodaru. Hoćemo li vas otpratiti u Mišimu?

− Kakve si još glasine čula?

− Samo to da je Išido otišao iz zamka Osake. Regenti su vas službeno proglasili otpadnikom. Kakva drskost, gospodaru!

− Na koji me on način namerava napasti?

− Ne znam, gospodaru − oprezno će ona. − Verovatno će to biti podeljen napad, po putu Tokaido s Ikavom Hikoduom, sada kad je umro njegov otac, gospodar Đikkju, i putem Košukaido iz Šinana, budući da je gospodar Zataki glupo stao uz gospodara Išida, a protiv vas. No, vi ste sigurni iza svojih brda. Oh, da, sigurna sam da ćete doživeti duboku starost. Sa vašim dopuštenjem, sve svoje poslove prebacila bih u Edo.

− Svakako. U međuvremenu pokušaj ispitati gde će biti glavni prodor.

− Pokušaću, oh da, gospodaru! Grozna su ovo vremena, gospodaru, kad brat ide protiv brata, a sin protiv oca.

Toranagi se zamagle oči i zareče se da mora povećati budnost nad svojim najstarijim sinom Noboruom koji je bio jako odan Taiku.

− Da − složi se on. − Grozna vremena. Vremena velikih promena. Neke loše, a neke dobre! Ti si sada, na primer, bogata, a i tvoj sin. Zar on ne rukovodi tvojom fabrikom sakea u Odavari?

− Da, gospodaru. − Gioko pod šminkom posivi.

− Posao mu je jako unosan, *neh?*

− U svakom slučaju, najbolji je preduzetnik u Odavari, gospodaru.

− Tako sam i čuo. Imam posao za njega. Anđin-san će sagraditi novi brod. Ja mu dajem sve majstore i građu i želim da neko posao vodi *vrlo brižljivo.*

Gioko se od olakšanja umalo srušila. Pretpostavljala je da će Toranaga sve njih uništiti pre nego što krene u rat, ili da će joj udariti grozne globe zato što je saznao da mu je lagala za Anđin-sana i za gospu Toda ili za Kikuin nesretni pobačaj, koji nije bio slučajan kao što mu je ona u suzama javila pre mesec dana, nego namerno izazvan, na njeno navaljivanje, a uz Kikuinu saglasnost.

− *Oh ko,* gospodaru! Kad pozivate moga sina u Jokohamu? On će se pobrinuti da to bude najjeftiniji brod koji je ikada sagrađen.

− Ne tražim da bude jeftin, nego najbolji, ali uz umerenu cenu. On će biti poslovođa i glavni do Anđin-sana.

− Gospodaru, imate moju garanciju, moju budućnost, moje buduće nade da će biti kao što želite.

− Ako brod bude savršeno sagrađen, tačno kao što želi Anđin-san, u roku od šest meseci, tvog sina ću proglasiti samurajem.

Duboko se naklonila i na tren ostala bez moći govora.

− Molim vas, oprostite jadnoj glupači, gospodaru. Hvala vam, hvala.

− On mora naučiti o brodogradnji sve što zna Anđin-san, tako da može podučavati druge kad Anđin-san otputuje. *Neh?*

− Bićete služeni.

− Dalje, Kiku-san. Njen talenat zaslužuje bolju budućnost nego da bude usamljena u kavezu, jedna od niza žena.

Gioko digne pogled, opet je očekivala najgore.

− Prodaćete njen ugovor?

− Ne, ona ne sme ponovo postati kurtizana, pa ni jedna od tvojih gejši. Ona mora biti u nekom domaćinstvu koje se sastoji od malo, jako malo žena.

− No, gospodaru, iako vas tek tu i tamo viđa, kakav bi ona mogla imati bolji život?

Pustio ju je neka mu komplimentira, pa joj je uzvratio kompliment. Komplimentirao je i Kiki pa rekao:

− Pravo da kažem, Gioko-san, previše sam je zavoleo, a ne smem dopustiti da me išta zanosi. Pravo da kažem, ona je za mene prelepa… i presavršena… Molim te, oprosti, ali i ovo mora ostati naša tajna!

− Slažem se, gospodaru, naravno, kako god vi kažete! − gorljivo će Gioko. Sve je to otpisala kao laži i mozgala ne bi li otkrila pravi razlog. − Ako bi izabranik bio čovek kome bi se Kiku mogla diviti, zadovoljna bih umrla.

− Ali tek nakon što do šest meseci Anđin-sanov brod bude pod jedrima − suvo će on.

− Da, oh da! − Gioko se hladila lepezom, jer je sunce pržilo, a vazduh beše lepljiv i sparan. Nastojala je shvatiti zašto je Toranaga prema njima dvema toliko izdašan, a znala je da će njegova cena biti jako, jako velika.

− Kiku-san biće ojađena što odlazi iz vaše kuće.

− Da, naravno. Smatram da bih nekako morao nagraditi njenu poslušnost prema meni, svom feudalnom gospodaru. Prepusti to meni, a njoj zasad to ne spominji.

− Da, gospodaru. A kad želite da moj sin dođe u Jokohamu?

− To ću ti javiti pre nego što otputujem.

Naklonila se i odgegala. Toranaga ode na plivanje. Nebo je na severu bilo zagasito tamno i znao je da tamo pljušti. Vratio se videći kako iz Jokohame dolazi mala grupa konjanika.

Omi sjaše i odmota Jabuovu glavu.

− Gospodar Kasigi Jabu poslušao je, gospodaru, malo pre podneva.

− Očešljao je kosu, a glavu oprao i nabio na kolac koji je prema običaju, radi razgledanja, bio na malom postolju.

Toranaga je proučavao neprijatelja kao što je već deset hiljada puta učinio u svom životu. Pitao se, kao i uvek, kako li će njegova glava izgledati nakon smrti kad je bude razgledao njegov pobednik. Hoće li se na njoj videti užas, agonija, gnev, strava, ili sve to, ili pak ništa od toga. Ili dostojanstvo. Jabuova smrtna maska pokazivala je samo sumanut gnev, a usne je razvukao u divljački izazov.

− Je li lepo umro?

− Najlepša smrt koju sam ikada video, gospodaru. Isto mi je rekao i

gospodar Hiro-macu. Dva zareza pa treći u grlo. Bez pomagača i bez glasa. − Omi doda: − Evo njegovog testamenta!

− Odrubio si mu glavu jednim zamahom?

− Da, gospodaru. Anđin-sana sam zamolio za dopuštenje da upotrebim mač gospodara Jabua.

− Jošitomo? Onaj što ga dadoh Jabuu? Poklonio ga je Anđin-sanu?

− Da, gospodaru. Govorio je s njim preko Cukku-sana. Rekao je: ’Anđin-sane, ovo ti dajem da proslavim tvoj dolazak u Anđiro. A i u znak zahvalnosti na užitku koji mi je pružio mali varvarin.’ Isprva je Anđin-san odbijao, ali Jabu ga je molio da prihvati: ’Nijedan od ovih đubroždera ne zaslužuje ovakvo sečivo.’ Na kraju je pristao.

Čudno, pomisli Toranaga. Očekivao sam da će Jabu dati sečivo Omiju.

− Koje su njegove poslednje želje? − zapita. Omi mu ih saopšti. Tačno. Da sve one nisu bile navedene i u testamentu koju je Jabu javno predao svečanom svedoku Buntaru, ne bi ih Omi sve spomenuo, zapravo bi izmislio druge. Jabu je imao pravo, gnevno je mislio, zarekavši se da zauvek mora zapamtiti: pero je dalekosežno i posle smrti. − U čast hrabrosti tvoga strica prilikom smrti, počastiću njegove samrtničke želje. Sve, bez promene, *neh?* − javi se Toranaga, iskušavajući ga.

− Da, gospodaru!

− Juki.

− Da, gospodaru? − odazove se sluškinja.

− Donesi ’ča’, molim te.

Odjurila je, a Toranaga je odmeravao Jabuove poslednje želje. Sve behu mudre. Glupi Mizuno stajao je Omiju na putu. Mati je zagrižljiva ulizica i stari namćor, a i ona smeta Omiju.

− Vrlo dobro, budući da si pristao, potvrđujem ih. Sve želje! A želim odobriti i samrtničke želje tvog oca pre nego što postanu konačne. Kao nagradu za požrtvovanost imenujem te komandantom musketarskog puka.

− Hvala, gospodaru, ali ne zaslužujem takvu čast − očarano će Omi.

− Naga će ti biti zamenik. Dalje, postavljam te na čelo plemena Kasigija, a tvoj novi feud obuhvataće pogranična područja Izua, od Atamija na istoku do Nimazua na zapadu, uključujući glavni grad Mišimu, sa godišnjim prihodom od trideset hiljada kokua.

− Da, gospodaru, hvala vam. Molim… Ne znam kako da vam zahvalim. Nisam dostojan tolikih časti.

− Pobrini se da budeš, Omi-sane − dobroćudno će Toranaga. − Smesta zauzmi zamak Mišimu. Danas otputuj iz Jokohame. U Mišimi se javi gospodaru Sudari. Musketarski puk će biti upućen u Hakone i tamo će stići do četiri dana. Dalje, tajno, samo za tvoje znanje: Anđin-sana poslaću opet u Anđiro gde će izgraditi nov brod. Predaćeš mu svoj sadašnji feud. Smesta!

− Da, gospodaru. Smem li mu dati svoju kuću?

− Da, smeš − odgovori Toranaga, iako je feud, naravno, obuhvatao sve što se na njemu nalazilo: kuće, zemlju, seljake, ribare i brodice. Obojica skrenu pogled kad se vazduhom zaori Kikuin treperavi smeh. Videše kako se ona u udaljenom dvorištu igra bacanja lepeze sa svojom služavkom Suisen čiji je ugovor Toranaga takođe otkupio kao utešni dar Kikui nakon nesretnog pobačaja.

Ceo svet bi jasno video Omijevo obožavanje, pa ma koliko se on trudio da ga prikriva, kad se ona iznenada i neočekivano pojavila. Zapaziše kako ona gleda prema njima. Licem joj se razli divan smešak i veselo im je mahnula. Toranaga joj uzvrati pozdrav, a ona se vrati igri.

− Lepa je, *neh?*

Omi oseti kako mu gore uši.

− Da.

Isprva je Toranaga otkupio njen ugovor kako bi od nje udaljio Omija, jer ona je bila jedna od Omijevih slabosti, a očigledno i nagrada koja se daje ili uskraćuje, sve dok Omi ne iskaže i dokaže svoju odanost učestvujući ili ne učestvujući u uklanjanju Jabua. A čudotvorno je učestvovao i mnogo se puta dokazao. Omi je predložio da propitkuju poslugu. Mnoge, ako ne i sve, dobre Jabuove ideje poticale su od Omija. Pre mesec dana Omi je otkrio pojedinosti Jabuove tajne spletke sa nekolicinom oficira sa Izua u musketarskom puku, da u boju pobiju Nagu i ostale Smeđe oficire.

− Nije li to greška, Omi-sane? − zapitao ga je kad mu se Omi tajno javio u Mišimi gde je Toranaga čekao ishod Marikinog izazova.

− Ne, gospodaru. Tu je Kivami Matano iz Treće čete s poluostrva Izua.

Oficir sa Izua, debeljuškast, nezgrapan čovek srednjih godina izneo je celu spletku, odao lozinke i objasnio kako će se smicalica odvijati.

− Nisam više mogao živeti od sramote što ovo znam, gospodaru. Vi ste naš feudalni gospodar. Naravno, morao bih pošteno reći da je to plan samo *u slučaju potrebe.* Smatram da to znači za slučaj da Jabu-sama za vreme boja iznenada odluči da promeni stranu. Jako žalim, vi ste trebali biti prva meta, pa onda Naga-san. Zatim gospodar Sudara.

− Kad je ovaj plan naređen i ko sve za njega zna?

− Kratko vreme nakon stvaranja puka. Znamo nas pedeset četvorica. Omisanu sam dao sva imena napismeno. Plan pod šifrom ’Šljiva’ potvrdio je lično Kasigi Jabu-sam pre nego što je krenuo u Osaku.

− Hvala. Pohvaljujem tvoju odanost. Čuvaćeš ovu tajnu dok ti se ne javim. Tada ćeš dobiti feud vredan pet hiljada kokua.

− Molim vas, oprostite mi, ništa ja ne zaslužujem, gospodaru. Molim dopuštenje da počinim *sepuku* zato što sam tako dugo čuvao ovu sramnu tajnu.

− Uskraćujem dopuštenje. Biće kako sam ja naredio!

− Molim vas, oprostite, ne zaslužujem takvu nagradu. Barem mi dopustite da ostanem ovo što jesam. Beše mi to dužnost i ne zaslužujem nikakvu nagradu. Istinski, mene bi trebalo kazniti.

− Koliki je tvoj sadašnji prihod?

− Četiri stotine kokua, gospodaru. Dovoljno!

− Razmisliću o tom što kažeš, Kivami-sane. − Kad je oficir otišao, zapita: − Šta si mu obećao, Omi-sane?

− Ništa, gospodaru. Juče mi je dobrovoljno došao.

− Čestit čovek? Kažeš mi da je on čestit čovek?

− Ne bih znao, gospodaru, ali juče je došao k meni pa sam dojurio ovamo da vam kažem.

− Onda ga moram istinski nagraditi. Takva odanost je važnija od ičega, *neh?*

− Da, gospodaru.

− Nikome ni reči o ovome.

Omi ode, a Toranaga se zapita nisu li Mizuno i Omi namestili tu spletku da ocrne Jabua. Odmah je zadužio svoje uhode da otkriju istinu, ali spletka je zaista postojala, a požar na brodu poslužio mu je kao odlično opravdanje da ukloni pedeset i troje, zato što su svi oni te noći bili na straži među ostalim ljudima sa Izua. Kivamija Matana poslao je daleko na sever, i podario mu dobar, iako skroman feud.

− Taj Kivami je sigurno najopasniji od svih − izjavio je Sudara koga je jedinog uputio u spletku.

− Da, i čitavog ću ga života motriti i neću mu verovati. No, istina, ima dobra u zlim ljudima i zla u dobrim ljudima. Moramo birati dobro, a zla se otarasiti, a da ne žrtvujemo dobro. Na mom području nema tog ološa koji bih olako odbacio!

Da, sada je vrlo zadovoljno razmišljao Toranaga, svakako si zaslužio nagradu, Omi.

− Slušaj, Omi-sane, za koji dan će početi bitka. Odano si me služio. Na poslednjem bojištu, kad pobedim, postaviću te za vladara poluostrva Izua, a tvoj rod Kasigija opet ću proglasiti naslednim *daimjoima.*

− Jako žalim, gospodaru, molim vas, oprostite mi, ali ne zaslužujem takvu čast − reče Omi.

− Mlad si, ali mnogo obećavaš, natprosečno za svoje godine. Deda ti je bio vrlo sličan, vrlo mudar, ali nije imao strpljivost. − Ponovo ženski smeh i Toranaga osmotri Kiku. Pokušao je da odluči o njenoj sudbini, jer sad je odbacio svoj prvi plan.

− Smem li zapitati šta podrazumevate pod strpljivošću, gospodaru? − zapita Omi, instinktivno osećajući da Toranaga priželjkuje to pitanje.

Toranaga je još posmatrao devojku koja ga je očaravala.

− Strpljivost znači obuzdavanje. Postoji sedam emocija, *neh?* Radost, bes, teskoba, obožavanje, tuga, strah i mržnja. Ako im čovek odoleva, znači da je strpljiv. Nisam snažan kao što bih morao biti, ali sam strpljiv. Razumeš?

− Da, gospodaru. Vrlo jasno!

− Vođi je jako potrebna strpljivost.

− Da.

− Na primer ova gospa. Ona je moja razonoda, prelepa je i presavršena za mene. Ja sam previše jednostavan za tako izuzetno stvorenje. Zato sam zaključio da ona ne pripada meni.

− Ali, gospodaru, i kao jedna od vaših nižih gospa… − Omi izusti te uljudne reči iako su obojica znala da je to samo varka, iako obavezna, a Omi je sve vreme molio, kao što još nikad nije molio, znajući šta je moguće i znajući da se nikada ne bi usudio to zapitati.

− Potpuno se slažem − odvrati Toranaga. − No, veliki talenat zaslužuje žrtve! − Još je gledao kako ona baca lepezu i kako hvata služavkinu lepezu. Njena radost je bila zarazna. Tad dve devojke sakriju konji. Jako žalim, Kiku-san, pomislio je, ali moram te predati dalje, i brzo te smestiti izvan dometa. Istinski mi postaješ sve draža, iako mi Gioko ne bi poverovala da sam joj malo pre kazao istinu, niti će mi to poverovati Omi, pa ni ti. − Kiku-san zaslužuje vlastitu kuću. I vlastitog muža!

− Bolje naložnica poslednjeg samuraja nego žena ratara ili trgovca, pa ma kako on bio bogat.

− Ne bih rekao.

Za Omija su ove reči značile prestanak razgovora. *Karma*, zaključio je i spopadne ga jad. Oteraj žalost, glupane. Tvoj je feudalni gospodar odlučio, znači, ovo je kraj. Midori je dobra žena. Tvoja majka će poći u kaluđerice pa će sad u tvojoj kući vladati sklad.

Toliko tuge za danas. I sreće: budući *daimjo* Izua, zapovednik puka. Anđin-san će biti zatočen u Anđiru, znači da će prvi brod biti sagrađen na Izuu, *na mom feudu*. Oteraj tugu. Ceo život je tuga. Kiku-san ima svoju *karmu*, ja imam svoju, a Toranaga svoju. A moj gospodar Jabu dokazao je kako je glupo brinuti se o tom, onom, ili o bilo čemu.

Omi pogleda Toranagu. Um mu se razbistrio, a sve je svrstao u posebne pregrade u mozgu.

− Molim vas, oprostite mi, gospodaru. Molim vas za oprost. Nisam jasno razmišljao.

− Ako želiš, možeš je pre svog odlaska pozdraviti.

− Hvala, gospodaru. − Omi zamota Jabuovu glavu. − Da je zakopam… ili da je pokazujem?

− Nabodi je na koplje nasuprot olupini.

− Da, gospodaru.

− Kako glasi njegova samrtnička pesma? Omi izrecitova:

Šta su oblaci do zaklon za nebo?

Šta je život do bekstvo od smrti?

Toranaga se nasmeši.

− Zanimljivo − reče. Omi se nakloni. Zamotanu glavu pruži jednom svom čoveku pa između konja i samuraja pođe na suprotni kraj dvorišta.

− Ah, gospo − obratio joj se ljubazno i svečano. − Tako sam sretan što vidim da ste dobro i zdravo.

− Ja sam sa svojim gospodarem, Omi-sane, a on je snažan i zadovoljan. Kako mi ne bi bilo dobro?

− Sajonara, gospo.

− Sajonara, Omi-sama. − Naklonila se, svesna da je sad sve gotovo, a pre to nikad nije sasvim shvatala. Navre joj suza, a ona je obrisa i ponovo mu se nakloni kad je odlazio. Gledala je njegove duge, odlučne korake i glasno bi zaplakala, srce samo što joj nije puklo. Ali, tada je, kao i uvek, u sećanju začula one toliko puta ponavljane reči, izgovorene dobroćudno i mudro: ’Zašto plačeš, dete? Mi iz ’Plutajućeg sveta’ živimo samo za trenutak! Sve svoje vreme posvećujemo užicima trešnjinog cveta, snega, javorovog lišća, cvrčanju

cvrčka, lepoti meseca, smanjenju i rastu meseca, i ponovnom rađanju, pevanju pesama, ispijanju čaja i sakea, poznavanju mirisa i svile, milovanju iz slasti i lebdenju, večnom lebdenju. Slušaj, dete, nikad ne tuguj, uvek lebdi kao lokvanj u matici života. Kako si ti sretna, Kiku-san, ti princezo ’Plutajućeg sveta’. *Ukijo!* Lebdi, živi za trenutak…’

Kiku obriše i drugu, poslednju suzu. Glupačo, zašto plačeš? Ne plači više!, naredi samoj sebi. Tako si neverovatno sretna! Naložnica si najvećeg *daimjoa*, iako najneznatnija, neslužbena, ali kao da je to važno? *Tvoji će se sinovi roditi kao samuraji.* A zar to nije najneverovatniji dar na svetu? Zar ti gatara nije predvidela tako neverovatnu, nečuvenu sreću? No, sada je to istina, *neh?* Ako moraš plakati, ima važnijih stvari koje ćeš oplakivati. Ono nabreklo seme u utrobi svojoj koje si izbacila nakon onog čudnog čaja. No, zašto da zbog toga plačeš? Bilo je to samo seme, a ne dete i ko beše otac? Istinski?

− Ne znam, nisam sigurna, Gioko-san, jako žalim, ali mislim da je to dete moga gospodara! − naposletku je kazala. Silno je želela to dete kako bi ostvarila obećanje o samuraju.

− A ako dete bude imalo plave oči i svetlu put? Moglo bi imati, *neh?* Izračunaj dane.

− Računala sam i računala, oh, i te kako sam računala!

− Onda budi iskrena prema sebi. Jako žalim, ali sada o tebi zavisi i tvoja i moja budućnost. Pred tobom je još mnogo plodnih godina. Tek ti je osamnaest godina, dete, *neh?* Biće bolje da budeš sigurna, *neh?*

Da, ponovo je razmišljala, kako si ti mudra, Gioko-san, a kako sam ja bila glupa, začarana. Bilo je to samo seme, a kako smo mi Japanci pametni kad znamo da je dete tek trideset dana nakon rođenja pravo dete, kad mu je duh čvrsto usađen u telo, a *karma* neuništiva. Oh, kako sam sretna, a želim sina, i drugog, i trećeg, a nikad kćer. Jadne kćeri! Oh, bogovi, blagoslovite gataru i hvala vam, hvala na mojoj *karmi* što sam miljenica velikog *daimjoa,* što će moji sinovi biti samuraji i oh, molim vas, učinite me vrednom tolike divote…

− Šta je, gospodarice? − zapita mala Suisen, prestravljena radošću koja kao da je zračila iz Kikue. Kiku zadovoljno uzdahne.

− Razmišljala sam o gatari, o svom gospodaru i o svojoj *karmi,* samo sam lebdela i lebdela… − Pođe dalje dvorištem zaklonivši se grimiznim suncobranom, da potraži Toranagu. Gotovo su ga prikrivali konji, samuraji i sokolovi u dvorištu, ali videla je da se on još uvek nalazi na verandi. Sada je pio čaj, a Fuđiko mu se opet klanjala. Uskoro ću ja doći na red, mislila je. Možda naveče možemo započeti novo biće. Oh, molim vas… Tada se, silno vesela, opet vratila igri.

Omi je pred vratima uzjahao konja i odgalopirao sa svojim stražarima, brže, sve brže. Brzina ga je osvežila i pročistila, a snažan zadah konjskog znoja mu je godio. Nije se osvrtao prema njoj jer nije ni trebalo. Znao je da je ostavio svu strast života svoga, i sve što je obožavao, pred njenim nogama. Bio je siguran da nikad više neće znati za strast, ono duhovno ushićenje koje raspaljuje muškarca i ženu. No, to mu ne beše mrsko. Naprotiv, razmišljao je uz novostečenu ledenu bistrinu, Toranagu blagosiljam što me izbavio iz ropstva. Sad me ništa više ne vezuje. Ni otac, ni mati, ni Kiku. Sad i ja mogu biti strpljiv. Imam dvadeset i jednu godinu, još malo i postaću *daimjo* Izua, a moram osvojiti svet.

− Da, gospodaru? − zapita Fuđiko.

− Odavde ćeš ravno u Anđiro. Odlučio sam da prebacim Anđin-sanov feud iz okoline Jokohame u Anđiro. Dvadeset rija u svakom smeru od sela, s godišnjim prihodom od četiri hiljade kokua. Preuzećeš Omi-sanovu kuću.

− Smem li vam u njegovo ime zahvaliti, gospodaru? Jako žalim, jesam li dobro shvatila da on još ne zna za ovo?

− Ne zna! Danas ću mu reći. Naredio sam mu da sagradi novi brod, Fuđiko-san, da zameni izgubljeni, a Anđiro će biti izvrsno brodogradilište, mnogo prikladnije nego Jokohama. Sa Gioko sam se dogovorio da njen najstariji sin bude Anđin-sanov poslovođa, a sva građa i radnici biće plaćeni iz moje blagajne. Moraćeš mu pomoći da stvori nekakvu upravu.

− *Oh ko*, gospodaru! − odvratila je zabrinuto. − Biće kratko vreme koje mi preostaje uz Anđin-sana.

− Da. Moraću mu naći novu naložnicu… ili ženu. *Neh?* Fuđiko digne pogled, a oči joj se suze. Tada je rekla:

− Molim lepo, kako bih mogla pomoći?

− Koga ti predlažeš? − upita Toranaga. − Želim da Anđin-san bude zadovoljan. Zadovoljni ljudi bolje rade, *neh?*

− Da. − Fuđiko je razmišljala. Koja se žena može uporediti sa Mariko-samom? Tad se nasmešila. − Gospodaru, sadašnja žena Omi-sana, Midori-san. Njegova majka je, kao što znate, mrzi i želi da se Omi razvede. Jako žalim, ali bila je tako jako neotesana pa je to rekla preda mnom. Midori-san je tako divna gospa i, oh, tako pametna.

− Misliš da se Omi želi razvesti? − Još jedan deo rebusa zauzeo je svoje mesto.

− Oh, ne, gospodaru, sigurna sam da on to ne želi. Koji muškarac zaista želi poslušati svoju majku? No, takav je naš zakon, tako bi se on morao od nje

razvesti čim su to njegovi roditelji prvi put spomenuli, *neh?* Iako je njegova majka vrlo zlovoljna, sigurno zna šta je za njega najbolje, naravno. Jako žalim, moram biti istinoljubiva, jer ovo je vrlo važno pitanje. Naravno, nisam htela nikoga vređati, gospodaru, ali dužnost dece prema roditeljima predstavlja kamen-temeljac našeg prava.

− Slažem se − reče Toranaga, razmatrajući tu sretnu novu ideju. − Bi li Anđin-san mislio da je Midori-san dobar predlog?

− Ne bi, gospodaru, ne bi ako biste mu naredili venčanje… ali, jako žalim, nije potrebno da mu naređujete.

− Oh?

− Mogli biste smisliti nešto tako da njemu to padne na um. Sigurno bi to bilo najbolje. Naravno, Omi-sanu jednostavno naredite.

− Naravno. Bi li ti bila za Midori-san?

− Oh, da! Sedamnaest joj je godina, ima zdravog sina, ima dobre samurajske korene pa će Anđin-sanu roditi lepe sinove. Pretpostavljam da će Omijevi roditelji navaljivati da Midori svoga sina prepusti Omi-sanu, ali ako to ne uspe, mogao bi ga posiniti Anđin-san. Znam da se ona sviđa mom gospodaru, jer mi je Mariko-sama kazala da ga je u vezi s njom zadirkivala. Ona ima odlične samurajske korene, vrlo razumna, veoma pametna. Oh, da, on bi uz nju bio vrlo bezbrižan. A i otac i mati su joj umrli, pa neće biti kivni zato što se ona udaje za jednog… što se udaje za Anđin-sana.

Toranaga se poigravao sa tom idejom. Svakako moram Omija izbaciti iz ravnoteže, pomislio je. Mladi Omi mogao bi mi lako postati trn u oku. Pa, neću morati preduzimati ništa da razvedem Midori. Omijev otac svakako će imati određene poslednje želje pre nego što počini *sepuku,* a njegova žena će sigurno želeti da njegovo poslednje, najznačajnije delo na ovoj zemlji bude − valjana ženidba njihovog sina. Tako će Midori za koji dan ionako biti razvedena. Da, ona bi bila jako dobra žena.

− Ako ne ona, Fuđiko-san, šta kažeš za Kiku? Kiku-san? Fuđiko se zablene u njega.

− Oh, jako žalim, gospodaru, zar ćete je ostaviti?

− Možda. Dakle?

− Smatram da bi Kiku-san bila izvrsna naložnica, gospodaru. Tako je blještava i izvanredna. Iako shvatam da bi ona silno razonodila svakog običnog čoveka, ipak bi, jako žalim, moralo proći mnogo godina pre nego što bi Anđin-san mogao ceniti njeno izuzetno pevanje, ples ili duhovitost. Kao žena? − To reče dovoljno ubedljivo, kako bi naglasila apsolutno neslaganje. −

Bogorodice iz ’Sveta vrba’ obično nisu vaspitavane isto kao… kao ostale, gospodaru. Njihov talenat sastoji se u drugim stvarima. Drukčije je biti odgovoran za novac i domaćinstvo u samurajevoj kući nego u ’Plutajućem svetu’!

− Bi li ona to mogla naučiti?

Fuđiko je dugo vremena oklevala.

− Anđin-sanu bi bilo izvanredno kad bi Midori-san imao za ženu, a Kiku-san kao naložnicu.

− Bi li se mogle naviknuti na njegovo… ovaj… *drukčije ponašanje?*

− Midori-san je samurajka, gospodaru. Bila bi to njena dužnost. Naredili biste joj. A i Kiku-san!

− Samo ne Anđin-sanu?

− Poznajete ga bolje nego ja, gospodaru. Samo, u pogledu jastučenja… Bolje bi bilo da on… ovaj… sam dođe na tu misao.

− Toda Mariko-sama bila bi mu izvrsna žena. *Neh?*

− Izvanredna zamisao, gospodaru! − odvrati Fuđiko ne trepnuvši. − Svakako, silno su cenili jedno drugo.

− Da − suvo će on. − Pa, hvala, Fuđiko-san. Razmisliću o tom što si rekla. On će otprilike za deset dana biti u Anđiru.

− Hvala, gospodaru. Ako smem predložiti, u feud Anđin-sana trebalo bi uključiti luku Ito i toplice Jokose.

− Zašto?

− Ito za slučaj da Anđiro nije dovoljno velik. Za tako velik brod možda će biti potrebni veći navozi. Tamo ih možda ima. Jokose zbog toga što…

− Ima li ih tamo?

− Da, gospodaru. An…

− Zar si bila tamo?

− Nisam, gospodaru, ali Anđin-sana zanima more. A i vas! Bila mi je dužnost da pokušavam nešto naučiti o brodovima i o plovidbi, a kada smo čuli da je Anđin-sanov brod izgoreo, pitala sam se bi li mogao sagraditi novi, a ako bi mogao, gde i kako. Izu je izvanredan izbor, gospodaru. Biće lako odatle udaljiti Išidovu vojsku.

− A zašto Jokose?

− A Jokose zato što hatamoto mora u planinama imati mesto gde vas može razonoditi onako kao što vi zaslužujete.

Toranaga ju je podrobno odmeravao. Fuđiko je delovala tako poslušna i

smerna, ali znao je da je neumoljiva kao i on, i da nije spremna dati nijedan ustupak, osim ako joj on ne bi naredio.

− Slažem se! A razmisliću o onom što si rekla o Midori-san i o Kiku-san.

− Hvala, gospodaru − ponizno je rekla, sretna što je ispunila dužnost prema svom gospodaru i iskupila dug prema Mariko. Ito zbog navoza, a Jokose zato što je Mariko rekla da je tamo istinski počela njihova ’ljubav’.

− Tako sam sretna, Fuđiko-čan − beše joj rekla Mariko u Edu. − Ovo naše putovanje donelo mi je više radosti nego što ih imam prava očekivati u dvadeset života.

− Molim te da ga zaštitiš u Osaki, Mariko-san. Jako žalim, on nije kao mi, nije uljudan kao mi, jadnik. Njegova je nirvana život, a ne smrt.

To je i sad istina, ponovo pomisli Fuđiko blagosiljajući Marikinu uspomenu. Anđin-sana spasila je Mariko i niko drugi. Ni hrišćanski Bog, niti ikakvi bogovi, ni sam Anđin-san, pa ni Toranaga, niko… samo Mariko. Spasila ga je Toda Mariko-noh-Akeči Đinsaj.

Pre smrti sagradiću svetilište u Jokoseu i ostaviti zadužbinu za svetilište u Osaki, i za treće u Edu. Biće to jedna od mojih samrtnih želja, Toranaga-sama, zarekla se ona, strpljivo ga odmeravajući, razgaljena svim ostalim divnim stvarima koje još mora učiniti za Anđin-sana. Svakako Midori za ženu, a Kiku *nipošto* za ženu, nego samo kao naložnicu. I to ne baš glavnu naložnicu! A feud će se proširiti do Šimode, najjužnijih obala Izua.

− Želite li da odmah otputujem, gospodaru?

− Prenoći ovde, a sutra direktno putuj. Ne preko Jokohame.

− Da. Razumem. Jako žalim, da li bih mogla u ime svoga gospodara preuzeti njegov novi feud, i sve što on sadrži, čim stignem?

− Kavanabi-san daće ti potrebne isprave pre nego što odavde otputuješ. Sada mi, molim te, pošalji Kiku-san.

Fuđiko se nakloni i ode. Toranaga je gunđao. Šteta što će se ova žena ubiti. Zapravo previše je vredna da je izgubimo, i premudra. Ito i Jokose? Ito shvatam. Zašto Jokose? I šta joj je još bilo na umu?

Vide Kiku koja je prilazila suncem obasjanim dvorištem. Na nožice je navukla beli tabi i tek što nije zaplesala. Izgledala je tako mila i elegantna u svili pod grimiznim suncobranom, da bi je poželeo svaki muškarac koji bi je video. Ah, Kiku, pomisli on, ne smem sebi priuštiti te želje, jako žalim! Ne smem te sebi priuštiti u ovom životu, jako žalim. Morala si ostati onde gde si bila, u ’Plutajućem svetu’, kurtizana prvog razreda. Ili još bolje, gejša. Kakvu je zgodnu zamisao iznela ona stara veštica! Tada bi bila sigurna, pripadala bi

mnogima, mnogi bi te obožavali, bila bi uzrok žalosnih samoubistava i žestokih svađa i basnoslovnih darova. Laskali bi ti, plašili bi se tebe, obasipali bi te novcem koji bi ti prezrivo primala. Bila bi legenda, dok traje tvoja lepota. Ali sada? Više te ne smem zadržati, jako žalim. Svaki samuraj kome te dam kao naložnicu vodiće u svoj krevet dvosekli nož: prelepu razonodu i zavist svakog drugog muškarca. *Neh?* Retki bi pristali da te uzmu za ženu, jako žalim, ali to je istina, a ovo je dan za istine. Imala je Fuđiko pravo. Nisi ti odgajena da vodiš samuraju domaćinstvo, jako žalim. Čim prođe tvoja lepota, oh, glas će tvoj potrajati, dete, i tvoja duhovitost, ali uskoro bi ionako bila bačena na đubrište života. Jako žalim, ali i to je istina. Druga istina glasi: za najlepše gospe ’Plutajućeg sveta’ najbolje je ako ostanu u svom ’Plutajućem svetu’, a kad godine dođu, neka vode svoje kuće. Pa i najčuvenije od njih! Da plaču nad izgubljenim ljubavnicima i izgubljenom mladošću uz bačve sakea, razvodnjenog svojim suzama. Manje čuvene u najboljem slučaju postaće žene rataru, ribaru, trgovcu, prodavcu pirinča ili zanatliji. U tom si se svetu rodila, kao redak iznenadan cvet koji se u divljini pojavi bez ikakvog razloga, osim *karme*, da bi brzo procvetao i brzo uvenuo.

Jako tužno, baš jako tužno. Kako da ti dam decu-samuraje?

Zadrži je ostatak života, potajno mu je šaptalo srce. Ona to zaslužuje. Ne zavaravaj sebe kao što zavaravaš druge. Zapravo bi ti nju mogao lako uzeti, tu i tamo bi joj se posvetio, ali bi je uglavnom zanemarivao, kao i svoju miljenicu Tecu-ko i Koga. Zar i Kiku za tebe nije obična sokolica? Da, cenjena je, da, jedinstvena je, ali ona je obična sokolica koju hraniš na pesnici, pa je puštaš na plen i vabiš na mamac! A za godinu-dve prepuštaš je njenoj sudbini, da zauvek nestane! Nemoj lagati samom sebi, to je kobno. Zašto je ne bi zadržao? Ona je obična sokolica, iako je vrlo posebna i leti veoma visoko. Predivna je, ali ništa više. Jasno, izvanredna je. Jasno, jedinstvena je, i oh, tako jastučljiva…

− Zašto se smejete? Zašto ste tako sretni, gospodaru?

− Zato što si ti radost očima, gospo.

* * *

Blektorn se svom težinom nasloni na jedan od tri konopca privezana za kobilicu olupine.

− *Hipparuuuu!* − vikne on. (Vuci!)

Svaki je konopac žilavo natezalo po sto samuraja, koji su na sebi imali samo slabinski povez; beše popodne i oseka, a Blektorn se nadao da će olupinu uspeti pomaknuti, izvući na obalu i spasiti sve što se dade. Promenio je prvobitni plan kada je na svoju radost ustanovio da su svi topovi izvučeni iz mora sutradan po požaru, i da su gotovo isto onako savršeni kao onog dana

kada su odvezeni iz livnice blizu Čatama u njegovoj rodnoj grofoviji Kent. Spašeno je gotovo hiljadu topovskih kugli, nešto karteča, tanadi spojene lancem i mnoštvo kovanih delova, uglavnom iskrivljenih i izvijenih, ali imao je potrepština za brod, više nego što je mogao i sanjati.

− Divno, Naga-sane! Divno! − čestitao mu je otkrivši sve one spašene predmete.

− Oh, hvala, Anđin-sane. Jako se trudio, mnogo žalim.

− Nema za što žaliti. Sada sve dobro!

Da, likovao je. Možda će sada *'Gospa'* biti malčice duža i malčice šira pod drukčijim uglom u odnosu na kobilicu, ali će i dalje ličiti na hrta i biće pišulja nad pišuljama.

Ah, Rodriges, pomisli bez zle krvi, sretan sam što si izvan opasnosti i što ove godine putuješ. Dogodine ću potopiti drugog. Ako Feriera ponovo postane zapovednik ekspedicije, biće mi to dar s neba, ali s tim ne mogu računati, a drago mi je da ćeš se bez opasnosti otisnuti. Dugujem ti svoj život, a ti si izvanredan pilot.

− *Hipparuuuuuuu!* − ponovno drekne i konopci se trznu. Voda se cedila kao i znoj, ali olupina ni da se makne.

Od one zore na plaži s Toranagom, kada je u rukama držao Marikino pismo, a malo zatim otkrio i topove, dan mu nije imao dovoljno sati. Stvarao je planove za početak radova, sastavljao i ispravljao popise, menjao nacrte i vrlo brižljivo spremao spisak potrebnih ljudi i građe, jer nije želeo da mu se potkrade greška. A kad bi prošao dan, do kasno u noć učio je iz rečnika, kako bi savladao nove reči da majstorima kaže ono što želi, i da ustanovi ono što oni već imaju i šta sve znaju da urade. Mnogo puta u očaju je želeo zamoliti sveštenika da mu pomogne, ali znao je da sada više od njega ne može očekivati pomoć i da je njihovo neprijateljstvo neumoljivo potvrđeno.

Karma, zaključio je bez bola, sažaljevajući sveštenika zbog njegovog kobnog fanatizma.

− *Hipparuuuuuuuu!*

Samuraji se ponovo uhvate u koštac sa peskom i morem, a tad odjekne pesmica i zajedno potegnu. Olupina se malko pomakne, oni povećaju napore, a onda im se olupina otme pa svi popadaju u pesak. U smehu ustanu, čestitajući jedan drugom, pa se ponovo prihvate konopaca. No, sad se olupina opet zaglavila.

Blektorn im pokaže kako da konopce zatežu na jednu pa na drugu stranu, kako bi olupinu zanjihali na levi ili desni bok, ali beše utvrđena kao da je

usidrena.

− Moraću je vezati za bove, pa će posao obaviti plima i podići brod − glasno je kazao na engleskom.

− *Dozo?* − zbunjeno zapita Naga.

− *Ah, gomen nasaj, Naga-san…* − Znakovima i crtežima u pesku je objašnjavao, proklinjući svoju nestašicu reči, kako da sagrade splav pa je po oseki privežu za olupinu. Na sledećoj će plimi isplivati olupina pa će je oni tada izvući na obalu i ostaće u pesku. Na idućoj oseki biće im lako, jer će već postaviti koture-valjke na kojima će olupina stajati.

− *Ah, so desu!* − zadivljeno će Naga. Kad je objasnio ostalim oficirima, i oni se zadive, a Blektornovi su se vazali puvali od važnosti.

Blektorn to primeti pa upre prstom u jednoga.

− Gde ti je pristojnost?

− Šta? Oh, jako žalim, gospodaru, molim vas, oprostite mi što sam vas uvredio.

− Danas hoću, sutra neću! Plivaj na brod i odveži ovaj konopac.

Ronin-samuraj zadrhti i zakoluta očima.

− Jako žalim, gospodaru, ne znam da plivam.

Na obali zavlada tajac, a Blektorn je znao da svi oni čekaju da vide šta će se dogoditi. Ljutio se na samog sebe jer naredba beše naredba, a nehotice je izrekao smrtnu presudu koja ovaj put nije bila zaslužena. Trenutak je razmišljao.

− Naredbe Toranaga-same, svi ljudi nauče plivati. *Neh?* Do trideset dana svi moji vazali plivaju. Do trideset dana da ste plivali. Ti u vodu, sad ćeš dobiti prvi čas!

Samuraj plašljivo pođe u more, znajući da je mrtav čovek. Blektorn mu se pridruži, a kad je samurajeva glava potonula, izvukao ga je, nimalo blago, pa ga prisilio da pliva, puštajući ga neka potone, ali nikada opasno. I tako sve do olupine, dok je čovek kašljao, izbacivao vodu i održavao se. Tad ga je ponovo odvukao na obalu, ali dvadeset metara od plićaka ga je gurnuo od sebe.

− Plivaj!

Samuraj se koprcao kao napola utopljen mačak. Nikad se više taj neće pred gospodarem praviti važan! Njegovi su drugovi klicali, a plivači na plaži valjali su se po pesku od smeha.

− Vrlo dobro, Anđin-sane − reče Naga. − Veoma mudro. − Ponovo se nasmeje pa reče: − Molim, poslaću ljude po bambuse! Za splav, *neh?* Sutra

pokušajmo sve ovamo izvući.

− Hvala.

− Danas još vući?

− Ne, ne, hval… − Blektorn umukne i zastre oči. Na dini je stajao otac Alvito pa ih posmatrao. − Ne, hvala, Naga-sane − nastavi Blektorn. − Danas ovde sve gotovo. Molim te, oprosti me trenutak. − Pošao je po odeću i mačeve, ali mu ih njegovi ljudi brzo donesoše. Bez žurbe se oblačio i stavio mač za pojas. − Dobar dan − reče Blektorn pošavši prema Alvitu.

Sveštenik je delovao napaćeno, ali lice mu beše ljubazno, kao i pre njihove žestoke razmirice nakon odlaska iz Mišime. Blektorn pojača opreznost.

− I tebi, kapetane-pilote. Jutros odlazim. Samo sam hteo s tobom malo razgovarati. Imaš li nešto protiv?

− Ne, ništa.

− Šta ćeš učiniti? Pokušaćeš izvući olupinu?

− Da.

− Bojim se da ti to neće pomoći.

− Ništa zato. Pokušaću.

− Zaista misliš da možeš sagraditi novi brod?

− Oh, da − strpljivo će Blektorn, pitajući se šta li je Alvitu na umu.

− Hoćeš li ovamo pozvati ostatak posade da ti pomogne?

− Ne − odvrati Blektorn zamislivši se. − Bolje im je u Edu. Kad brod bude pri kraju… imam mnogo vremena da ih ovamo dovedem.

− Oni žive s *etama*, je li?

− Da.

− Je li to razlog što ih ne želiš ovde?

− Jedan od razloga.

− Ne zameram ti. Čuo sam da su sada svi jako svadljivi i ponajviše pijani. Jesi li znao da je pre otprilike deset dana među njima izbila mala kavga pa im je izgorela kuća? Tako se priča.

− Nisam znao. Je li neko povređen?

− Ne, ali samo milošću Božjom nije. Sledeći put… Čini se da je jedan od njih izmislio destilator. Grozno je šta piće učini čoveku.

− Da. Šteta njihove kuće. Sagradiće oni novu.

Alvito klimne i opet pogleda olupinu koju su zapljuskivali talasi.

− Pre nego što odem htedoh ti reći da znam koliko te pogodio gubitak

Mariko-san. Silno me rastužila tvoja priča o događajima u Osaki, ali u neku ruku i razvedrila. Razumem šta znači njena žrtva… Je li ti pričala o svom ocu i o toj tragediji?

− Da. Neke delove.

− Ah, onda i ti razumeš. Dobro sam poznavao Đu-sana Kuba.

− Šta? Misliš Akečija Đinsaja?

− Oh, oprosti, da. Sad je poznat pod tim imenom. Zar ti Mariko-san nije kazala?

− Nije.

− Tako ga je posprdno nazvao Taiko! Đu-san Kubo, šogun od trinaest dana. Njegova je pobuna, od uvežbavanja ljudi pa do velikog *sepukua,* trajala samo trinaest dana. Bio je to dobar čovek, ali nas je mrzeo, ne zato što smo hrišćani, nego zato što smo stranci. Često sam se pitao nije li Mariko postala hrišćankom baš zato da nas bolje upozna i da nas uništi. Često je govorio da sam huškao Gorodu protiv njega.

− A jesi li?

− Nisam.

− Kakav je bio?

− Onizak, ćelav, vrlo ponosan, dobar general i izvanredan pesnik. Jako tužno što su svi Akečijevi poginuli na onaj način. A sada i posljednja od njih. Jadna Mariko… ali ono što je učinila spasilo je Toranagu, ako bude volja Božja. − Alvito takne brojanicu. Nakon pauze doda: − Pilote, a takođe, takođe bih se pre odlaska izvinio zbog… pa, sretan sam što je onde bio otac-vizitator pa te spasao.

− Izvinjavaš se i za moj brod?

− Za *Erazmo* ne, s tim nemam veze. Izvinjavam se samo za one ljude, Pesara i zapovednika Crnog broda. Sretan sam što je tvoj brod uništen.

− *Šigata ga naj,* oče. Uskoro ću dobiti novi.

− Kakav ćeš brod pokušati sagraditi?

− Dovoljno velik i dovoljno jak.

− Da napadneš Crni brod?

− Da se vratim kući u Englesku i da se od svih odbranim.

− Sav taj trud biće jalov.

− Zar će doći još jedan ’čin Božji’?

− Da. Ili sabotaža.

− Ako do toga dođe i propadne moj novi brod, sagradiću novi. A ako i on propadne, opet novi. Sagradiću brod ili se na koji ukrcati, a kada se vratim u Englesku, prosjačiću, uzajmljivati, kupiti ili izgraditi trgovačko-bojni brod pa ću ovamo da se vratim.

− Da. Znam. Zato ti nikada nećeš otploviti. Previše znaš, Anđin-sane. To sam ti već rekao, a sada ti ponavljam, ali bez zlobe. Iskreno! Hrabar si ti čovek, pošten protivnik, koji uliva poštovanje, i ja te poštujem, pa među nama mora vladati mir. Tokom godina često ćemo se viđati, ako ijedan od nas preživi rat.

− A hoćemo li?

− Hoćemo. Predobro znaš japanski! Uskoro ćeš postati Toranagin lični tumač. Ti i ja se ne smemo svađati. Bojim se da su naše sudbine isprepletene. Je li ti i to kazala Mariko-san? Meni je rekla.

− Ne, to mi nije kazala. Šta ti je još rekla?

− Molila me da ti budem prijatelj i da te zaštitim ako budem mogao. Anđin-sane, nisam ovamo došao da te izazivam niti da se svađamo, nego da te pre nego što odem zamolim za mir.

− Kuda ćeš?

− Najpre u Nagasaki, brodom iz Mišime. Tamo moram zaključiti trgovačke pregovore. Onda tamo gde je Toranaga, bez obzira gde to bilo, onde gde će se biti boj.

− Oni će te pustiti da slobodno putuješ bez obzira na rat?

− Oh, da! Mi smo im potrebni, pa ko pobedi da pobedi. Valjda možemo biti razumni pa sklopiti mir − ti i ja. Molim te to, radi Mariko-same.

Blektorn je neko vreme ćutao.

− Nekad smo sklopili primirje zato što je ona tako htela. To ti opet nudim. Primirje, a ne mir, pod uslovom da se obavežeš da se mom brodogradilištu nećeš primicati bliže od pedeset milja.

− Slažem se, pilote, naravno da se slažem, ali s moje strane se nemaš čega bojati. Onda primirje, za njenu uspomenu.− Alvito ispruži ruku. − Hvala ti.

Blektorn mu čvrsto prodrma ruku. Alvito izjavi:

− U Nagasakiju će uskoro biti njen pokop. Održaće se u katedrali. Službu će voditi lično otac-vizitator, Anđin-sane. Tamo će sahraniti deo njenog pepela.

− Nju bi to veselilo! − Blektorn trenutak osmotri olupinu pa opet Alvita. − Jednu stvar nisam… nisam spomenuo Toranagi! Uoči smrti dao sam joj blagoslov, kao sveštenik, i poslednju pomast, kako sam najbolje znao i umeo.

Nikoga tamo nije bilo, a bila je katolkinja. Mislim da me nije čula, ne znam je li bila svesna. A to sam ponovio i na spaljivanju njenog tela. Bi li to… bi li to bilo jedno te isto? Bi li to bilo prihvatljivo? Pokušao sam to učiniti pred Bogom, ni mojim ni tvojim, nego pred Bogom.

− Ne, Anđin-sane, uče nas da to nije prihvatljivo, ali dva dana pre smrti zatražila je, i dobila, odrešenje od oca-vizitatora i bila je pročišćena od greha!

− Znači… znači da je ona sve vreme znala da mora umreti… Šta bilo da bilo, ona se trebala žrtvovati.

− Da, Bog je blagoslovio i čuvao!

− Hvala što si mi to rekao! − izjavi Blektorn. − Uve… uvek sam se brinuo da moje uplitanje neće uspeti, iako sam… Hvala što si mi ovo rekao.

− Sajonara, Anđin-sane − reče Alvito pa mu opet pruži ruku.

− Sajonara, Cukku-sane. Molim te, zapali joj sveću od mene.

− Hoću.

Blektorn protrese sveštenikovu ruku. Gledao je za njim dok se udaljavao, visok i snažan, dostojan protivnik. Uvek ćemo biti neprijatelji, pomislio je. Obojica to znamo, bez obzira na primirje. Šta bi ti rekao kad bi znao za Toranagin plan i za moj plan? Ništa više nego što si mi već zapretio, *neh?* Dobro. Razumemo se. Primirje nam neće škoditi, ali nećemo se često viđati, Cukku-sane. Dok je moj brod u izgradnji, zauzeću tvoje mesto tumača Toranagi i regentima, a uskoro ćeš ispasti iz trgovačkih pregovora, pa i dok portugalski brodovi prevoze svilu. A to će se promeniti. Moji brodovi biće tek početak. Za deset godina će engleski lav zavladati ovim morima. Ali najpre ’*Gospa*’, a tek onda sve ostalo…

Zadovoljno se vratio Nagi pa utanačio planove rada za sutra, a tad se uspeo padinom do svoje privremene kuće blizu Toranage. Pojede pirinač i iseckanu sirovu ribu koje mu je pripremio jedan od njegovih kuvara. Jako mu je prijalo. Posluži se ponovo i počne se smejati.

− Gospodaru?

− Ništa. − No, u mašti je video Mariko i čuo njen glas: ’Oh, Anđin-sane, možda ćemo vas jednog dana naučiti i da zavolite sirovu ribu… Tada ćete biti na putu za nirvanu, mesto apsolutnog mira!’

Ah, Mariko, pomislio je, tako sam sretan što si dobila istinsko odrešenje. I zahvaljujem ti.

Na čemu, Anđin-sane?, kao da čuje njen glas.

Na životu, Mariko, draga moja. Ti…

Po danu i po noći često je u sebi s njom razgovarao, sećao se delova

zajedničkog života, pričao joj o današnjici, osećao njenu blisku prisutnost, koja je uvek bila tako bliska da je jedan-dva puta pogledao preko ramena očekujući da će je videti kako tamo stoji.

I jutros sam se osvrnuo za tobom, Mariko, ali umesto tebe spazio sam Buntara, a pored njega Cukku-sana, a obojica su u mene zurila. Imao sam mač, ali on je u rukama držao svoj veliki luk. Eeeee, ljubavi moja, morao sam skupiti svu hrabrost da mu priđem i da ih svečano pozdravim. Jesi li nas gledala? Ponosila bi se sa mnom, bio sam sasvim miran, pravi samuraj, skamenjen. A on je kazao jako ukočeno, obraćajući mi se putem Cukku-sana: ’Gospa Kiricubo i gospa Sazuko su me obavestile kako si štitio njihovu čast i čast moje žene. Kako si je spasao od sramote! I njih! Hvala, Anđin-sane. Molim te, oprosti mi na bivšoj zlovolji. Izvinjavam se i zahvaljujem ti.’ Onda mi se naklonio i udaljio se, a ja sam silno zaželeo da si ti tamo, da znaš da je naša tajna zaštićena i da za nju nikad niko neće doznati.

Mnogo puta se Blektorn osvrtao, očekujući da će nju videti, ali nje nije bilo, niti će je ikada više biti. No, to mu nije smetalo. Zauvek je s njim bila i znao je da će je ljubiti u dobru i u zlu, pa i u zimu života svoga. Uvek se nalazila na rubu njegovih snova. A sada su ti snovi bili ugodni, vrlo ugodni, a s njom su se mešali crteži, planovi, rezbarenje pramčanog lika, jedra, način postavljanja kobilice, pa brodogradnja i na kraju, oh, kakva radost, konačan lik ’*Gospe*’ pod punim jedrima napetim na snažnom jugozapadnjaku, kako juri kanalom La Manš, oštro, dok škripe konopci za dizanje i spuštanje jedara. Lisnici se napinju na uzdi (uglu između uzdužnice broda i pravca vetra), a onda: ’Dignite sva jedra! Košnjače, debljače, slemenjače i vrhovnjače!’ Popuštaju konopci, prilikom svakog santimetra, kanonada jedara dohvata suprotnu uzdu. I: ’Drž kurs!’… Svaki delić jedara odgovara na njegov povik, a onda, konačno, ’*Gospa*’ neprocenjive lepote, u punom zaletu okreće oštro ulevo blizu Bič Heda i kreće prema Londonu…

* * *

Toranaga se pope na brdo iznad logora, a družina beše okupljena oko njega. Na ruci je držao Koga. Lovio je obalom pa je sad zamicao u brda iznad sela. Preostala su im još dva sata sunca, a on je želeo da iskoristi sunce, ne znajući kada će uopšte imati ponovo vremena da lovi.

Današnji dan imao sam za sebe, zaključi on. Sutra idem u rat, ali danas sam morao zavesti reda u svojoj kući, praveći se da su izvan opasnosti i Kvanto, i Izu, i moja baština, da ću doživeti ovu zimu i da ću na proleće do mile volje loviti. Ah, danas je bilo jako dobro.

Dvaput je ubio sa Tecu-ko koja je letela kao san. Još nikada nije bila ovoliko savršena, pa ni onda kad je sa Nagom ubila blizu Anđira, onim divnim

nezaboravnim obrušavanjem kada je porazila zloćudnog starog goluba gluvara. Danas je ulovila ždrala nekoliko puta većeg od sebe i izvrsno se vratila na mamac. Psi su našli fazana, a on je sokolicu vinuo u vazduh da kruži nad njim. Tad su fazana izjurili i počelo je nezaboravno uzdizanje uspinjanje i padanje, a ubistvo beše divno. Tecu-ko je opet sletela na mamac i ponosno jela s njegove pesnice.

Sad je gonio zeca. Setio se da Anđin-san voli meso. Tako je Toranaga, umesto da okonča lov za danas, zadovoljno odlučio uloviti nešto divljači za lonac. Ubrza korak ne želeći zaostati.

Goniči su ga vodili uz logor krivudavim putem prema vrhu. Ovaj dan doneo mu je veliki užitak.

Kritičkim je okom obuhvatio logor i tražio opasnosti, ali ih nije našao. Video je kako ljudi vežbaju oružjem − zabranio je puku svaku obuku i pucanje kad je u blizini Cukku-san − a i to ga je odobrovoljilo. Na jednoj strani sijalo se na suncu dvadeset topova koje su onako brižno spasili iz mora. Zapazio je Blektorna kako prekrštenih nogu čuči na tlu blizu topova, i kako napregnuto motri u nizak stočić. Sada je sedeo kao što sedi svaka normalna osoba. Pod njim se nalazila olupina. Vide da još nije pomerena. Pitao se kako će je Anđin-san dovesti na obalu ako ju je nemoguće izvući iz mora.

Naime, Anđin-sane, ti ćeš je izvući na kopno, pomisli Toranaga, čvrsto uveren. Oh, da! I sagradićeš ovaj brod, a ja ću ga uništiti kao što sam uništio i prethodni. Ili ću ga pokloniti, kao novo mito hrišćanima koji su mi važniji nego tvoji brodovi, prijatelju. I svi drugi brodovi koji čekaju u tvojoj domovini. Dovešće mi ih tvoji zemljaci, kao i sporazum sa vašom kraljicom. Ti nećeš! Potreban si mi ovde.

Kad kucne čas, Anđin-sane, kazaću ti zašto sam morao zapaliti tvoj brod, a tada mi to nećeš zameriti, jer će te zaokupiti druge stvari, pa ćeš shvatiti da je ipak istina ono što ti rekoh: ’Radilo se o tvom brodu ili o tvom životu. Izabrao sam tvoj brod. Beše to ispravno, *neh*?’ Tad ćemo se ti i ja smejati ’Činu Božjem’. Oh, lako sam na brod postavio posebnu stražu pouzdanih ljudi sa tajnim naredbama da te noći svuda prosipaju barut. A čim mi je Omi javio za Jabuovu urotu, naredio sam Nagi neka prerasporedi dužnosti tako da su se u toj obalnoj i palubnoj straži našli samo ljudi s Izua, a pre svega onih pedeset i tri izdajice. Iz tame je navalio samo jedan *ninđa* s kremenom i tvoj brod pretvorio se u baklju. Naravno, u sabotažu nisu bili upućeni ni Omi ni Naga.

Jako žalim, ali bilo je neophodno, Anđin-sane. Spasao sam ti život koji si hteo i više od broda. Dosad sam već pedeset, pa i više puta morao razmatrati da li da žrtvujem tvoj život, ali uvek sam to uspevao izbeći. Nadam se da će tako biti i ubuduće. Zašto? Danas je dan istine, *neh?* Odgovor glasi: zato jer

me ti zasmejavaš, a prijatelj mi je potreban. Ne usuđujem se sprijateljiti sa svojima ni sa Portugalcima. Da, šapnuću to bunaru u podne, ali samo kad proverim da sam sam: ’*Meni je potreban prijatelj*’. A i tvoje znanje. I u tom je Mariko-sama imala pravo. Pre nego što odeš, želim da saznam sve što znaš. Rekoh ti da obojica, i ti i ja, imamo mnogo vremena.

Želim da znam kako se na brodu može oploviti Zemlja, i želim da shvatim kako maleno ostrvo može poraziti golemo carstvo. Možda bi se odgovor mogao primeniti na nas i na Kinu, *neh?* Oh, da, u nekim stvarima Taiko je imao pravo.

Kad sam te prvi put video, rekoh:

− Za pobunu nema opravdanja! Na to si ti odgovorio:

− Ima jedno opravdanje: ako pobede!

Ah, Anđin-sane, tada sam te zavoleo. Slažem se! Sve je u redu ako pobedimo.

Poraz je glup, neoprostiv.

Nećeš otrpeti poraz, živećeš mirno i sretno na svom velikom feudu u Anđiru. Tamo će te ribar Mura čuvati od hrišćana pa im i dalje po mojim uputstvima slati pogrešna obaveštenja. Kako je naivan Cukku-san kad je poverovao da je jedan moj čovek, pa bio on i hrišćanin, ukrao tvoje *roteirose* pa ih tajno dao sveštenicima bez moga znanja ili mojih uputstava. Ah, Mura, veran si mi već trideset, pa i više, godina. Uskoro ćeš dobiti nagradu! Šta bi rekli sveštenici kad bi znali da je tvoje pravo ime Akira Tonomoto, doušnik-samuraj u mojoj službi, isto kao i ribar, seoski glavar i hrišćanin? Prdeli bi oni prašinu, *neh?*

Zato se ne brini, Anđin-sane. Ja se brinem za tvoju budućnost. U dobrim si, snažnim rukama i, ah, kakvu sam ti budućnost namenio!

− Zar moram postati varvarinova naložnica, oh, oh, oh? − glasno je zavapila Kiku.

− Da, do mesec dana. Fuđiko-san svečano je pristala. − Još jednom je Kikui i Gioki saopštio istinu i strpljivo pričekao, kako ojađena devojka ne bi izgubila obraz. − I hiljadu kokua godišnje nakon rođenja prvog Anđin-sanovog sina.

− Eh, hilja… šta rekoste?

Ponovio je obećanje i umilno nadovezao:

− Na kraju krajeva, samuraj je samuraj, a dva mača su dva mača, a njegovi će sinovi biti samuraji. On je hatamoto, jedan od mojih najuglednijih vazala. Admiral svih mojih brodova, prisan pouzdani savetnik, štaviše, prijatelj. *Neh?*

− Jako žalim, ali, gospodaru…

− *Najpre* ćeš biti njegova naložnica.

− Jako žalim! Najpre, gospodaru?

− Možda bi mu trebala postati žena. Fuđiko-san mi je rekla da se više ne želi udavati, ali mislim da bi njega trebalo oženiti. Zašto ne tobom? Ako mu se dovoljno svidiš! A smatram da bi mu se ti mogla dovoljno svideti, i još uz to ga savesno terati da gradi svoj brod… *neh?* Da, mislim da bi mu ti trebala postati žena.

− Oh da, oh da, oh da! − Zagrlila ga je, blagosiljala ga, izvinjavala se zbog svoje brzoplete neotesanosti kad ga je prekinula, iako ga nije do kraja saslušala. Ostavila ga je, udaljivši se četiri koraka od mesta sa kog se, pre nekoliko trenutaka, spremala da baci sa hridine.

Ah, te žene!, pomislio je Toranaga zbunjen i vrlo zadovoljan. Ona je sad dobila sve što želi, a i Gioko, bude li brod sagrađen na vreme, a biće. I sveštenici, a i…

− Gospodaru! − Jedan je lovac pokazivao gomilu grmlja uz put. Obuzdao je konja i pripremio Koga, olabavivši remenčiće koji su ga sputavali za pesnicu.

− Sad! − tiho je naredio. Nahuškaju i psa.

Zec prodre iz grma i pojuri prema zaklonu, a on tog trena pusti Koga. Prhne u poteru, snažno zamahnuvši krilima, ravno kao strela, motreći preplašenog zeca. Stotinu koraka ispred, nakon brežuljkastog područja, nalazio se trnjik, pa zec besomučnom brzinom umakne prema skloništu. Kogo je smanjivao razmak, skraćivao, primicao se sve bliže, jedva metar iznad tla. Tad se nađe nad svojim plenom i obruši se, a zec cikne, ustukne i strelovito poleti nazad. Kogo ga je još gonio i gnevno ek-ek-ekao zato što je promašio. Zec opet poleti u konačan spas prema jami, a cikne kad Kogo ponovo navali, čaporke mu zabije u vrat i glavu, i neustrašivo poskoči spojivši krila, ne osvrćući se na mahnito grčenje i prevrtanje zeca. Slomi mu vrat, bez napora. Poslednji vrisak. Kogo popusti. Na tren odskoči u vazduh, uz žestoko treskanje ponovo dovede u red svoje perje. Tad se vrati na toplo, koprcavo telo i još jednom smrtno pritegne čaporcima. Tada, tek tada, zaori se pobednički krik. Zacikće od užitka što je plen zaklao. Posmatrao je Toranagu.

Toranaga dokaska do njega, sjaše pa mu ponudi mamac. Jastreb kokošar poslušno ostavi zeca, a dok je Toranaga vešto skrivao mamac, sedne mu na ispruženu rukavicu. Dohvatio ga je za remenčiće, a kroz čelikom ojačani kažiprst rukavice osećao je snažan stisak.

− Eeeeee, dobro si to obavio, lepoto moja! − reče on nagradivši ga komadićem zečevog uva koji je odrezao hajkač. − Evo, progutaj ovo, ali ne previše, imaš ti još posla.

Hajkač se zasmejulji podignuvši zeca.

− Gospodaru! Zec je tri-četiri puta teži od njega. Mesecima nismo videli ništa bolje, *neh?*

− Da. Pošalji ga Anđin-sanu. − Toranaga se opet vine u sedlo i mahne ostalima da nastave lov.

Da, beše to dobra lovina, ali nije bilo uzbuđenja kao onda kad ubija siva sokolica. Jastreb kokošar je takav kakav je, lovna ptica ubica, rođena da ubija sve i sva, šta god se miče. Kao i ti, Anđin-sane, *neh?*

Da, ti si kratkokrili soko!… Ah, ali Mariko beše sokolica.

Tako se jasno nje sećao. Svim srcem zaželi da ona nije morala otići u Osaku i u ’Prazninu’. No, bilo je potrebno, uveravao je samoga sebe. Morala je izbaviti taoce. Ne samo moje, nego i sve ostale. Sad imam pedeset novih tajnih saveznika. Privezala si svojom hrabrošću, i gospa Ecu svojom hrabrošću, i požrtvovanošću, njih i sve Maede na moju stranu, a preko njih čitavo zapadno primorje. Trebalo je izmamiti Išida iz njegove neosvojive jazbine i posvađati regente, a Očibu i Kijamu pripitomiti za moju pesnicu. Ti si sve to učinila, pa i više, dala si mi vremena. A samo vreme stvara zamke i postavlja mamce.

Ah, Mariko-čan, ko bi mislio da će ženica kao što si ti, kći Đu-san Kuba, mog starog suparnika, veleizdajnika Akečija Đinsaja, moći toliko toga da učini i tako se divno i dostojanstveno osveti Taiku, neprijatelju i ubici oca svoga? Jedno jedino strahotno obrušavanje, nalik na Tecu-ko, i pobila si sav svoj plen koji beše i moj plen.

Baš tužno što te nema više. Takva odanost zaslužuje posebnu milost.

Toranaga se popeo na vrh, zastao i zovnuo Tecu-ko. Sokolar mu odnese Koga, a Toranaga poslednji put pomiluje zakukuljenu sivu sokolicu na svojoj pesnici. Tad joj spusti kukuljicu i hitne je u nebo. Gledao je kako vijuga uvis, samo uvis, u potrazi za plenom koji on nikada neće dobiti. Sloboda Tecu-ko je moj dar tebi, Mariko-san, obratio se njenom duhu, gledajući kako sokolica kruži sve više i više. Da počastim tvoju odanost prema meni i tvoju ćerinsku odanost našem najvažnijem propisu: da dobar sin ili kći ne sme mirovati dok ubica očev još živi pod istim nebom.

− Ah, jako mudro, gospodaru − javi se sokolar.

− Eh?

− Što ste Tecu-ko pustili na slobodu. Kad ste je onomad poslednji put pustili, mislio sam da se ona neće vratiti, ali nisam bio siguran. Ah, gospodaru, vi ste najbolji sokolar u carstvu, najbolji… *kad znate,* kad ste tako sigurni kad ćete je vratiti u nebo.

Toranaga se namrgodi. Sokolar prebledi, jer nije shvatio razlog, brzo mu preda Koga pa se žurno povuče.

Da, za Tecu-ko je stigao čas, nestašno pomisli Toranaga. No, i uz sve to, ona je samo simboličan dar Marikinom duhu i veličini njene osvete.

Da! A šta je sa svim onim sinovima svih onih ljudi koje si ti ubio?

Ah, to je druga stvar, svi ti ljudi zaslužili su smrt, odgovorio je samom sebi. Pa ipak uvek paziš ko ti se primiče na domet strele. Normalna opreznost! Ta se primedba svide Toranagi pa odluči da je pridoda ’Legatu’.

Ponovo zažmiri u nebo i posmatrao je sokolicu koja više nije bila njegova. Bila je izuzetno lepo stvorenje gore na nebu, slobodna, daleka od svih suza, dok se bez napora uzdizala. Tad je zahvati neka snaga izvan njegovog vidokruga, zakovitla je na sever i ona iščezne.

− Ah, Tecu-ko, hvala ti. Rodi mnoge kćeri! − reče on i skrene pažnju na zemlju. Selo je izgledalo čisto na zalazećem suncu. Anđin-san je još čučao za stolom. Samuraji su vežbali, a sa kuvarskih vatri uzdizao se dim. A sa one strane zaliva, udaljen dvadesetak rija, prostirao se Edo. Četrdeset rija jugoistočno Anđiro. Dve stotine i devedeset rija prema zapadu Osaka, a severno od nje, ni trideset rija, Kjoto.

Tamo će se odigrati glavna bitka, pomislio je. Blizu glavnog grada. Na severu, gore u okolini Gifua, Ogakija ili Hašime, na velikom severnom putu Nakasendo. Možda tamo gde put skreće na jug prema prestonici, blizu planinskog seoca Sekigahare. Tamo negde! Oh, godinama bih iza planina svojih bio izvan opasnosti, ali ovo je prilika koju sam čekao: Išidova žila kucavica je nezaštićena!

Moj će glavni udar uslediti Severnim putem, a ne priobalnim Tokaidom, iako ću od sad pa do tad glumiti da još pedeset puta menjam mišljenje. Moj polubrat jahaće sa mnom. Oh, da, mislim da će se Zataki uveriti da ga je Išido žrtvovao Kijami. Moj polubrat nije glup. A ja ću održati svoje obećanje pa ću mu isprositi Očibu. Kijama će promeniti stranu u toku bitke. Mislim da će promeniti stranu, a kad je promeni, ako je promeni, nasrnuće na svog omraženog protivnika Onošija. Biće to znak da muskete jurišaju. Ja ću obuhvatiti bokove njihove vojske i pobediti. Oh da, pobediću, jer mudra Očiba neće nasledniku dopustiti da mi se suprotstavi na bojnom polju. Zna ona, kad bi ga pustila, bio bih prisiljen da ga ubijem, jako žalim.

Toranaga se potajno zasmejulji. Čim pobedim, daću Kijami sve Onošijeve zemlje pa ga pozvati da Saruđija imenuje svojim naslednikom. Čim postanem predsednik novog Regentskog veća, Zatakijev ćemo predlog izneti gospi Očibi koju će njegova drskost toliko ogorčiti da će regenti − kako bi primirili prvu

gospu ove zemlje i naslednika − sa žaljenjem morati mog polubrata pozvati u ’Prazninu’. Ko će zauzeti njegovo mesto regenta? Kasigi Omi. Kijama će postati Omijev plen… Da, to je mudro, a tako je lako jer će se tada već Kijama, gospodar svih hrišćana, razmetati svojom verom koja je još uvek protiv našega zakona. Taikovi ’Ukazi o izgonu’ još su zakoniti, *neh?* Omi i ostali će sigurno kazati: ’Glasamo da ukazi stupe na snagu!’ A kad nestane Kijame, nikada više neće nijedan hrišćanin postati regent, a naš stisak strpljivo će se stezati oko glupe, ali opasne inostrane dogme, koja je pretnja ovoj zemlji bogova i koja je oduvek pretila našem skladu *va…* zato je moramo iskoreniti! Mi regenti ohrabrićemo Anđin-sanove zemljake da preuzmu portugalsku trgovinu. Regenti će što pre narediti da se sva trgovina i svi stranci ograniče na Nagasaki. Na malen deo Nagasakija, pod vrlo ozbiljnim stražarima. I zauvek ćemo zatvoriti zemlju… Njima, njihovim musketama i njihovim otrovima!

Toliko imam divnih poslova čim pobedim, ako pobedim, kad pobedim. Mi smo vrlo predvidljiv narod.

Biće to zlatno doba. Očiba i naslednik imaće velelepan dvor u Osaki, a s vremena na vreme mi ćemo im se klanjati i nastavljati da vladamo u njegovo ime izvan zamka Osake. Za oko tri godine Sin neba će me pozvati da raspustim Veće pa da sve do punoletnosti svog rođaka budem šogun. Regenti će me saletati da prihvatim i ja ću nevoljno prihvatiti. Za godinu dve ću se bez ceremonije odreći u korist Sudare, a vlast ću po običaju zadržati i stalno motriti zamak Osake. I dalje ću strpljivo čekati, a jednog će dana ono dvoje uzurpatora u Osaki učiniti grešku i tada će oni nestati, a nekako će nestati i zamak Osake, baš kao san u snu. A pravu nagradu ’velike igre’ koja je počela otkako znam za sebe, a postala moguća onog trenutka kad je umro Taiko… dobiću onu pravu nagradu: *šogunat*

Za to sam se čitavog života borio, to sam smerao. Samo sam ja naslednik kraljevstva. Ja ću biti šogun. I ja sam osnivač dinastije.

Sada mi je to moguće, zaslugom Mariko-san i varvarina koji je došao sa istočnog mora.

Mariko-san, beše tvoja *karma* da umreš slavno i da živiš večno. Anđin-sane, prijatelju moj, tvoja je *karma* da nikada ne odeš iz ove zemlje. A moja je da postanem *šogun.*

Jastreb kokošar Kogo mu sklopi krila na ručnom zglobu i namesti se, motreći ga. Toranaga mu se nasmeši. Nisam ja izabrao ovo što jesam. To je moja *karma.*

* * *

Te godine, dvadeset i prvog dana desetog meseca, Meseca bez bogova,

glavne se vojske sudariše u zoru. Beše to u planinama blizu Sekigahare na Severnom putu. Vreme nepovoljno, magla pa slana. U kasno popodne Toranaga je izvojevao bitku. I otpočne pokolj. Palo je četrdeset hiljada glava.

Tri dana kasnije Išido je živ zarobljen pa ga Toranaga dobro raspoložen podseti na proročanstvo. U lancima ga pošalje u Osaku da ga narod gleda. *Etama* naredi da noge generala Išida čvrsto zakopaju u zemlju i da mu iz zemlje viri samo glava, i da prolaznike pozivaju da tuku bambusovim štapom po najčuvenijoj glavi u kraljevstvu.

Išido je izdržao tri dana i umro vrlo star.

KRAJ

NAPOMENE

Holanđani su do Japana prvi put stigli 1600. godine, a kapetan njihovog prvog broda je bio Englez Vilijam Adams, koji je postao prvi strani samuraj; a poslužiće kao inspiracija za delo Šogun, Džejmsa Klavela. Ijejasu Tokugava je pozvao Holanđane da obavljaju trgovinu 1605, ali tada to oni nisu mogli iz razloga snažnih portugalskih ometanja u jugoistočnoj Aziji. Ipak 1609. uspevaju da dobiju trgovačke privilegije zahvaljujući visokom položaju Vilijama Adamsa kao samuraja u Japanu.

Yoshi Toranaga – Tokugawa Ieyasu (1543–1616)
Yoshi Sudara – Tokugawa Hidetada (1579–1632)
Yoshi Naga – Takeda Nobuyoshi (1583–1603)
Ishido – Ishida Mitsunari (1561–1600)
Ochiba – Yodo-dono (1569–1615)
Yaemon – Toyotomi Hideyori (1593–1615)
Onoshi - Otani Yoshitsugu (1558-1600)
Harima - Arima Harunobu (1567-1612)
Kiyama - Konishi Yukinaga (1555-1600)
Sugiyama - Maeda Toshiie (1539-1599)
Zataki - Satake Yoshinobu (1570-1633)
John Blackthorne – Miura Anjin/William Adams (1564–1620)
Vinck – Jan Joosten van Lodensteijn (1560–1623)
Toda Mariko – Hosokawa Gracia (1563–1600)
Toda Hiro-matsu "Iron Fist" – Hosokawa Fujitaka (1534–1610)
Toda Buntaro – Hosokawa Tadaoki (1563–1646)
Toda Saruji – Hosokawa Tadatoshi (1586–1641)
Goroda – Oda Nobunaga (1534–1582)
Nakamura – Toyotomi Hideyoshi (1536–1598)
Akechi Jinsai – Akechi Mitsuhide (1528–1582)
Martin Alvito – João Rodrigues (missionary)

– -*san* znači ’uvaženi’, a dodaje se svim imenima u znak pristojnosti.

– -*sama* znači ’gospodar’, a obavezno se dodavalo, kao znak uljudnosti u ophođenju sa pretpostavljenima.

– Neh? – zar ne?